

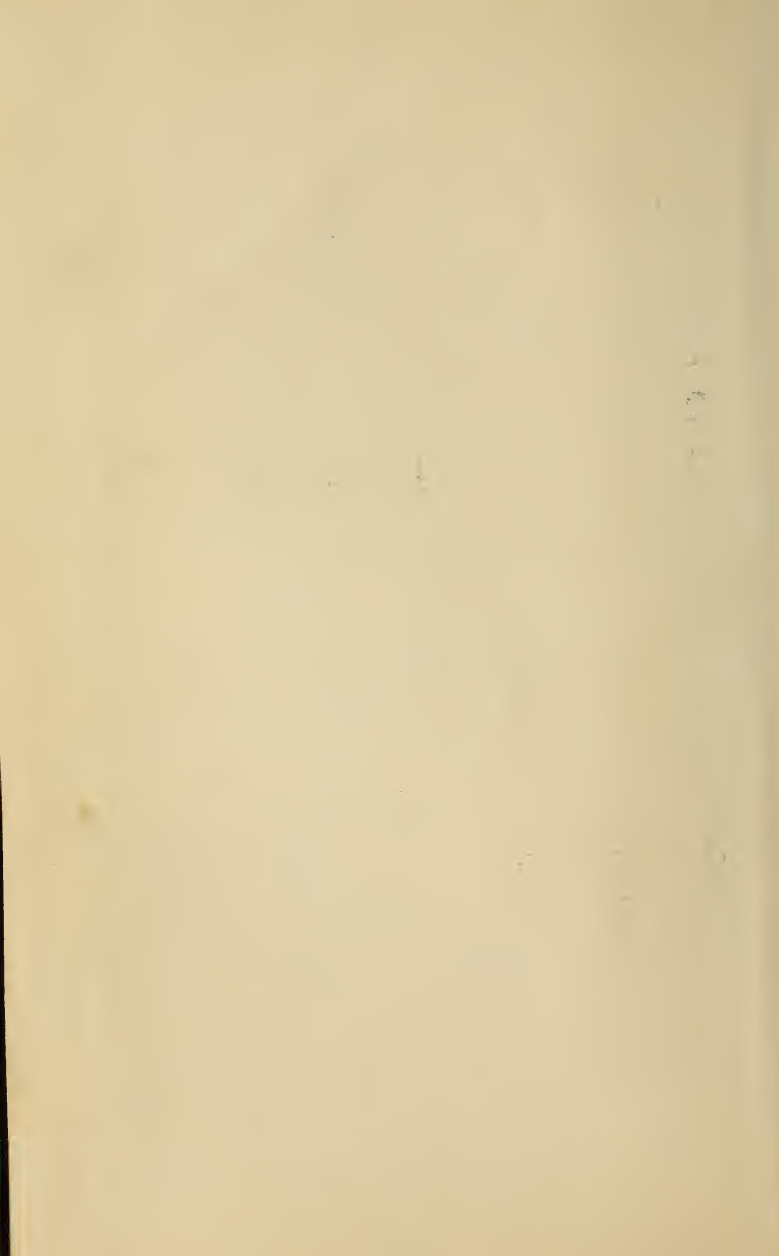
LIBRARY OF CONGRESS

00006150731

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΟΜΙΑΟΥΜΕΝΗΝ

ΥΠΟ

Α. ΣΚΑΛΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ

(Ὀδὸς Εὐριπίδου, ἀριθ. 51).

1871

PA 4024

.A12

187107

GIFT
DR. ELLERY C. STOWELL
JAN. 1. 1941

657

52

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Α.

ΜΗΝΙΞ

Ψάλλε, ὦ θεᾷ, τὴν ὀργὴν Ἀχιλλέως τοῦ Πηλεΐδου, τὴν ὀλεθρίαν, ἣτις μυρίας ὀδύνας ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, πολλὰς γενναίας ψυχὰς ἠρώων ἐσφενδόνισεν εἰς τὸν Ἄδην καὶ τὰ σώματά των παρέδωκε βορὰν τῶν σκύλων καὶ τῶν ὀρνέων. Οὕτως ἐτελέσθη ἡ ἀπόφασις τοῦ Διὸς, ἀφ' ὅτου κατὰ πρῶτον ἐχωρίσθησαν φιλονεικήσαντες ὁ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων καὶ ὁ κραταῖος Ἀχιλλεύς.

Τίς ἄρα γε θεὸς τοὺς διήγειρε νὰ φιλονεικήσωσιν ;

Ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς ὀργισθεὶς ἐναντίον τοῦ βασιλέως διέσπειρεν ἀνὰ τὸν στρατὸν νόσον φθοροποιὰν ἐξ ἧς πολλοὶ ἐχάνοντο, διότι ὁ Ἀτρεΐδης περιύβρισε τὸν ἱερέα τοῦ Χρύσην· ὅτε οὗτος ἐπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν θυγατέρα του, φέρων ἄπειρα λύτρα καὶ κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του ἐπὶ χρυσοῦ σκήπτρου στέμματα τοῦ μακρὰν ῥίπταντος βέλη Ἀπόλλωνος, ἰκέτευε πάντας τοὺς Ἀχαιοὺς, πρὸ πάντων ὅμως τοὺς δύο Ἀτρεΐδας, τοὺς στρατηγούς λέγων·

Ἄτρεΐδαι καὶ λοιποὶ εὐκνήμιδες Ἀχαιοὶ, εἰς ὑμᾶς μὲν εἶθε νὰ δώσουν οἱ τὸν Ὀλυμπον κατοικοῦντες θεοὶ

νά κυριεύσητε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ αἰσίως νὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὴν πατρίδα σας ! ἀλλὰ λυτρώσατε τὴν φίλην θυγατέρα μου καὶ δεχθῆτε τὰ λύτρα ταῦτα, σεβόμενοι τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς, τὸν μακρὰν ῥίπτοντα βέλη Ἐπόλλωνα.»

Τότε οἱ μὲν ἄλλοι Ἀχαιοὶ ὅλοι συγκατένευσαν νὰ σεβασθῶσι τὸν ἱερέα καὶ νὰ δεχθῶσι τὰ λαμπρὰ λύτρα· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρεσκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ κακῶς τὸν ἀπέπεμψε, σκληρὸν λόγον εἰπών·

«Μὴ σὲ ἀπαντήσω, γέρον, πλησίον τῶν κοίλων νηῶν ἢ τῶρα βραδύνοντα ἢ ὕστερον ἐπανελθόντα· διότι μήτε τὸ σκῆπτρον θὰ σὲ χρησιμεύσῃ μήτε τὸ στέμμα τοῦ θεοῦ· ταύτην δὲ ἐγὼ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ πρὶν γηράσῃ εἰς τὸν οἶκόν μου, εἰς τὴν Πελοπόννησον, μακρὰν τῆς πατρίδος τῆς, ἐνῶ θὰ ὑφαίνῃ καὶ θὰ περιποιῆται τὴν κλίνην μου· ἀλλ' ὕπαγε, μὴ μ' ἐρέθειζε ἂν θέλῃς νὰ ἀπέλθῃς ἀβλαβής.»

Οὕτως εἶπεν· ἐφοβήθη δὲ ὁ γέρον καὶ ὑπήκουσεν εἰς τὸν λόγον του· ἐβάδισε σιωπηλῶς παρὰ τὸ ἀμμῶδες παράλιον τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης· ἀλλ' ὅτε ἀπεμακρύνθη πολλὰς ἀπηύθυνεν εὐχὰς ὁ σεβάσμιος γέρον πρὸς τὸν Ἐπόλλωνα, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητώ.

«Εἰσάκουσόν μου, ἀργυρότοξε, προστάτα τῆς Χρύσης καὶ τῆς ἱερᾶς Κίλλης, κραταῖε βασιλεῦ τῆς Τενέδου, Σμινθεῦ, ἐάν ποτε σοῦ κατεσκεύασα· ναὸν χαρίεντα, ἢ ἐάν ποτε μέχρι τοῦδε σοὶ ἔκαυσα παχέα μηρία ταύρων καὶ αἰγῶν, ἐκτέλεσόν μου τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην· νὰ πληρώσωσιν οἱ Δαναοὶ τὰ δάκρυά μου διὰ τῶν βελῶν σου.»

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος· τὸν εἰσήκουσε δὲ ὁ Φοῖ-

βος Ἀπόλλων, καὶ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου μὲ καρδίαν ὠργισμένην, ἔχων περὶ τοὺς ὤμους του τόξα καὶ ὀλοσκεπῆ φαρέτραν· ἐβρόντησαν δὲ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του· ἐν ὀργῇ, καθὼς ἐτέθη εἰς κίνησιν· ἐβάδιζε μαῦρος, ὡς νύξ. Καὶ καθήσας ἔπειτα μακρὰν τοῦ στρατοπέδου ἔρριψεν ἐντὸς αὐτοῦ ἀργυροῦν βέλος τρομερὰ ἠχῆσαν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν προσέβαλε τοὺς ἡμιόνους καὶ τοὺς ταχεῖς κύνας, ἀλλ' ὕστερον ἤρχισε νὰ κτυπᾷ τοὺς ἀνθρώπους μὲ βέλη ὀξέα· ἀδιακόπως δὲ ἐκαίοντο πυκναὶ πυραὶ νεκρῶν.

Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἐπῆρχοντο κατὰ τοῦ στρατοῦ τὰ βέλη τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ δεκάτην συνεκάλεσε τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν ὁ Ἀχιλλεὺς κατ' ἔμπνευσιν τῆς λευκωλένου θεᾶς Ἥρας· διότι ἐπόνει διὰ τοὺς Δαναοὺς βλέπουσα αὐτοὺς θνήσκοντας· ἀφοῦ λοιπὸν συνῆλθον καὶ κατέλαβον τὴν θέσιν των, ἠγέρθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

αἴγιε τοῦ Ἀτρέως, τῶρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς ματαίως ἐπελθόντες θὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι ὀπίσω· καὶ τοῦτο εἰάν ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον, ἀφοῦ, ὡς βλέπεις, πόλεμος καὶ λοιμὸς καταβάλλει τοὺς Ἀχαιοὺς· ἀλλ' ἔλθε, ἄς ἐρωτήσωμεν μάντιν τινὰ ἢ ἱερέα ἢ καὶ ὄνειροκρίτην, (διότι καὶ τὰ ὄνειρα προέρχονται ἐκ τοῦ Διὸς), ὅστις ἠδύνατο νὰ μᾶς εἴπῃ διατὶ ὠργίσθη τόσον ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, διὰ τὰξιμον ἄρά γε παραπονεῖται ἢ δι' ἐκατόμβην· καὶ ἂν θέλῃ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνον ἀπολαμβάνων κνίσσαν προβάτων καὶ αἰγῶν ἀκμαίων.

Ταῦτα ὁμιλήσας ἀμέσως ἐκάθησεν· ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν ἀνέστη Κάλχας ὁ Θεστορίδης, ὁ μᾶλλον ἄριστος τῶν οἰωνοσκόπων ὁ ὁποῖος ἤξευρε τὰ παρόντα, τὰ μέλ-

λοντα καὶ τὰ παρελθόντα, καὶ ὠδήγησε τὸν στόλον τῶν Ἀχαιῶν μέσα εἰς τὸν Ἴλιον διὰ τῆς μαντικῆς τοῦ τέχνης, τὴν ὁποίαν ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· οὗτος λοιπὸν εὐνοῶν αὐτοὺς ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«ὦ Ἀχιλλεῦ, ἀγαπητὲ τοῦ Διὸς, μὲ διατάττεις νὰ ἐξηγήσω τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ μακρὰν ῥίπτοντος βέλη βασιλέως· λοιπὸν ἐγὼ θέλω εἶπει· σὺ δὲ ὑποσχέσου μοι ἐνόρκως ὅτι θέλεις μὲ βοηθήσει προθύμως μὲ λόγους καὶ μὲ χεῖρας· διότι νομίζω ὅτι θέλω παροργίσει ἄνδρα, ὅστις ἔχει μεγάλην δύναμιν ἐπὶ ὄλων τῶν Ἀργείων καὶ τὸν ὑπακούουσιν οἱ Ἀχαιοί. Νικᾷ βασιλεὺς ὀργισθεὶς κατ' ἀνδρὸς κατωτέρου· καὶ ἂν κατ' ἀρχὰς καταπίῃ τὴν ὀργὴν του, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν διατηρεῖ εἰς τὰ στήθη του, ἕως οὗ τὴν ἱκανοποιήσῃ. Σκέψου λοιπὸν ἂν θὰ μὲ σώσῃς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Μετὰ μεγάλου θάρρους εἶπε ὁποῖαν μαντείαν ἤξεύρεις. Ὅχι, μὰ τὸν ἀγαπητὸν τοῦ Διὸς Ἀπόλλωνα, αὐτὸν, εἰς τὸν ὁποῖον σὺ, Κάλχα, εὐχόμενος ἀποκαλύπτεις εἰς τοὺς Δαναοὺς τὰς μαντείας, οὐδεὶς ἐν ὄσῳ ζῶ καὶ βλέπω ἐπὶ τῆς γῆς θέλει σὲ ἐγγίσει ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οὐδεὶς ἐξ ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν Δαναῶν, οὐδ' ἂν τὸν Ἀγαμέμνονα εἶπῃς, ὅστις τώρα καυχᾶται ὅτι εἶναι πολὺ ἀνώτερος μετὰ τῶν Ἀχαιῶν.»

Καὶ τότε πλέον ἔλαβε θάρρος καὶ εἶπεν ὁ ἄμεμπτος μάντις·

«Οὐδὲ διὰ τάξιμον παραπονεῖται ὁ Ἀπόλλων οὐδὲ διὰ θυσίαν, ἀλλὰ διὰ τὸν ἱερέα του, τὸν ὁποῖον περιύβρισεν ὁ Ἀγαμέμνων· δὲν ἀπέλυσε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ δὲν ἐδέχθη τὰ λύτρα· διὰ τοῦτο ἐπροξένησε βάσανα

ὁ μακρὰν ῥίπτων βέλη θεὸς καὶ ἀκόμη θὰ προξενήσῃ· οὐδὲ θὰ ἀπομακρύνῃ τὸν ἀπρεπῆ ὄλεθρον ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς, πρὶν ἀποδώσωμεν εἰς τὸν ποθητὸν τῆς πατέρα τὴν γοργόφθαλμον κόρην ἄνευ ἐξαγοραῶς, ἄνευ λύτρων, καὶ πρὶν στείλωμεν ἱερὰν ἑκατόμβην εἰς τὴν Χρύσην· τότε μόνον ἴσως ἠθέλαμεν ἐξιλεώσῃ καὶ κάμψῃ αὐτόν.»

Οὗτος μὲν εἰπὼν ταῦτα ἐκάθησεν, ἠγέρθη δὲ ὁ ἦρωσ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ὠργισμένος· τὸ πρόσωπόν του ἐμαύρισεν ἐκ τῆς ὀργῆς, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπινθηροδόλουν, ὡς πῦρ· καὶ πρῶτον μὲν ἀγριοκυττάζων τὸν Κάλχαντα εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Μάντι κακῶν! ποτὲ ἕως τῶρα δὲν με εἶπες καλὴν λέξιν· πάντοτε τὰ κακὰ εὐαρεστεῖσαι νὰ μαντεύῃς, καλὸν δὲ οὔτε εἶπες ἕως τῶρα λόγον οὔτε ἔργον ἔπραξας· καὶ τῶρα ἐνώπιον τῶν Δαναῶν μαντεύων ἀγορεύεις ὅτι διὰ τοῦτο δῆθεν τοὺς τιμωρεῖ ὁ μακρὰν ῥίπτων βέλη θεός, διότι ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ δεχθῶ τὰ λαμπρὰ λύτρα τῆς κόρης Χρυσηίδος ἐπιθυμῶν μεγάλως νὰ τὴν ἔχω εἰς τὸν οἶκόν μου· καὶ ἀπὸ τὴν Κλυταιμνήστραν τὴν προτιμῶ, τὴν νόμιμον σύζυγόν μου διότι δὲν εἶναι κατωτέρα αὐτῆς οὐδὲ κατὰ τὸ ἀνάστημα οὐδὲ κατὰ τὴν χάριν οὐδὲ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ οὐδὲ κατὰ τὰ ἐργόχειρα· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα θέλω νὰ τὴν ἀποδώσω, ἐὰν τοῦτο εἶναι ὠφελιμότερον· προτιμῶ ὁ στρατὸς νὰ ἦναι σῶος παρά νὰ χάνηται. Δι' ἐμὲ ὅμως ἀμέσως ἐτοιμάσατε ἀμοιβὴν διὰ νὰ μὴ ἦμαι μόνος ἀπὸ τοὺς Ἀργεῖους ἄνευ ἀμοιβῆς· τοῦτο δὲν ἀρμόζει· βλέπετε δὲ ὅλοι ὅτι τὸ γέρας μου μεταβαίνει ἀλλαχοῦ.»

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

α Ἐνδοξότατε Ἀτρεΐδῃ, φιλοχρηματοτάτε πάντων ἀνθρώπων· πῶς θὰ σοῦ δώσωσι γέρας οἱ μεγαλόψυχοι Ἀχαιοί; οὐδ' ἤξεύρομεν νὰ ἦναι κατατεθειμένα που ἄφθονα ἀμέριστα λάφυρα. Ὅσα ἀπὸ τὰς πόλεις ἤρπάσαμεν ταῦτα διεμοιράσθησαν, δὲν εἶναι δὲ πρέπον νὰ τὰ λάβωμεν ὀπίσω. Ἀλλὰ σὺ μὲν τώρα ἀπόπεμψον ταύτην εἰς τὸν θεόν· ἡμεῖς δὲ οἱ Ἀχαιοὶ θὰ σὲ ἀποδώσωμεν τριπλάσια καὶ τετραπλάσια δῶρα, εἴαν ποτε δώσῃ ὁ Ζεὺς νὰ ἐκπορθήσωμεν τὴν καλῶς τειχισμένην πόλιν Τροίαν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς Ἀγαμέμνων· αἰ Ἀχιλλεῦ, ὅμοιε πρὸς θεόν! ἀφοῦ εἶσαι ἀγαθός, μὴ θέλε οὕτω νὰ μὲ ἀπατάς, διότι δὲν θὰ μὲ προκαταλάβῃς, οὐδὲ θὰ μὲ πείσης. Μήπως ἐπιθυμεῖς σὺ μὲν νὰ ἔχῃς γέρας ἐγὼ δὲ νὰ κἀθημαι στερούμενος, ἀφοῦ μὲ παρακινεῖς νὰ τὴν ἀποδώσω; Συναίνῳ, ἂν μοὶ δώσωσι γέρας οἱ μεγάψυχοι Ἀχαιοὶ ἀντάξιον ἐμοῦ καὶ εὐάρεστον εἰς ἐμέ. Ἀλλέως ἐγὼ αὐτὸς θὰ ὑπάγω νὰ ἀρπάσω ἢ τὸ ἰδικόν σου ἢ τοῦ Αἴαντος ἢ τοῦ Ὀδυσσεώς, καὶ ἄς ὀργισθῇ ἐκεῖνος πρὸς ὃν θὰ ὑπάγω νὰ λάβω τὸ γέρας του. Περὶ τούτων θὰ σκεφθῶμεν καὶ πάλιν· τώρα δὲ ἔλθετε, ἄς σύρωμεν μαῦρον πλοῖον εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, ἄς συνάξωμεν ἐντὸς αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ κωπηλάτας, ἄς θέσωμεν ἑκατόμβην καὶ ἄς ἀναβιβάσωμεν τὴν ὠραίαν Χρησίδα· ἀρχηγὸς δὲ τῆς ἀποστολῆς ἄς ἦναι ἀνὴρ συνετός, ἢ ὁ Αἴας ἢ ὁ Ἰδομενεὺς ἢ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἢ σὺ, Πηλεΐδῃ, ἐκπληκτικώτατε πάντων τῶν ἀνδρῶν, διὰ νὰ θυσιάσῃς καὶ ἐξιλεώσῃς τὸν μακρὰν ῥίπτοντα βέλη θεόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀμέσως βλοσυρὸν βλέμμα ρίψας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Οἴμοι! ἀναιδέστατε καὶ φιλοκερδέστατε, πῶς ὑπάρχει Ἀχαιοὺς ὑπακούων προθύμως εἰς τοὺς λόγους σου ἢ ὁδοιπορίαν ποιῶν ἢ πολεμῶν πρὸς ἄνδρας; Ἐγὼ δὲν ἤλθον ἐδῶ νὰ πολεμήσω μισῶν τοὺς πολεμικοὺς Τρῶας· οὐδόλως ἔπταισαν πρὸς με· διότι οὔτε τὰς ἀγελάδας μου ἤρπασαν ποτὲ μέχρι τοῦδε οὐδὲ τοὺς ἵππους, οὐδὲ ἔβλαψάν ποτε τοὺς καρπούς τῆς γονίμου Φθίας τῆς τροφοῦ γενναίων ἀνδρῶν, διότι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ μεταξὺ πάρα πολλὰ ὄρη σκιερὰ καὶ θάλασσα παραχώδης· ἀλλὰ σέ, ὦ ἀναιδέστατε, ἠκολουθήσαμεν, πρὸς χαρὰν σου, θέλοντες νὰ λάβωμεν ἱκανοποίησιν τοῦ Μενελάου καὶ σοῦ σκυλόφθαλμο κατὰ τῶν Τρώων· καὶ διὰ ταῦτα ποσῶς δὲν ταραττεσαι οὐδὲ φροντίζεις· καὶ ἤδη μὲ ἀπειλεῖς νὰ μὲ ἀφαιρέσης μόνος σου τὸ γέρας, διὰ τὸ ὁποῖον ὑπέφερα πολλοὺς κόπους, καὶ τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Οὐδέποτε βεβαίως ἐγὼ λαμβάνω ἴσον μὲ σέ γέρας, ὁσάκις οἱ Ἀχαιοὶ κυριεύσωσιν εὐδαίμονά τινα Τρωϊκὴν πόλιν· ἀλλὰ τῇ μὲν περισσώτερον μέρος τοῦ πολυταράχου πολέμου αἱ ἰδικαί μου χεῖρες διευθύνουσιν· ὅταν δέ ποτε ἔλθῃ ὁ μοιρασμὸς, διὰ σέ τὸ γέρας εἶναι πολὺ μεγαλύτερον, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι εἰς τὰς νῆας μὲ ὀλίγον μὲν ἀλλ' εὐχαριστημένον, ἀφοῦ ἀποκάμω πολεμῶν. Ἀλλὰ τώρα θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Φθίαν· εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου μὲ τὰ κυρτόπρυμνα πλοῖα· οὐδ' ἔχω σκοπὸν νὰ μένω ἐδῶ ἄτιμος καὶ νὰ σοῦ παρασκευάζω ἄφθονον περιουσίαν καὶ πλοῦτον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

«Φύγε, φύγε, ἐὰν ἡ καρδία σου ὀρμᾶ πρὸς τοῦτο, οὐδ' ἐγὼ σὲ παρακαλῶ νὰ μένης χάριν ἐμοῦ· πλησίον μου εἶναι καὶ ἄλλοι, οἵτινες δύνανται νὰ μὲ τιμήσωσι, πρὸ πάντων ὅμως ὁ φρόνιμος Ζεὺς· εἶσαι ὁ μόνος τῶν ἐκ Διὸς βασιλέων, τὸν ὁποῖον πρὸ πάντων ἀποστρέφομαι· διότι πάντοτε ἀγαπᾶς φιλονεικίας, πολέμους καὶ μάχας· ἐὰν ἦσαι πολὺ ἀνδρεῖος, θεὸς σοὶ ἐδώρησε τὴν ἀρετὴν· ὕπαγε εἰς τὴν πατρίδα σου μὲ τὸν στόλον σου καὶ τοὺς συντρόφους σου, καὶ βασίλευε εἰς τοὺς Μυρμιδόνας· διὰ σὲ ἐγὼ δὲν σκοτίζομαι οὐδὲ ταράττομαι διὰ τὴν ὀργὴν σου. Σὲ ἀπειλῶ ὅμως ταῦτα· καθὼς ἀπ' ἐμοῦ ἀφαιρεῖ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων τὴν Χρυσήϊδα, ταύτην μὲν ἐγὼ μὲ πλοῖον ἰδικόν μου καὶ μὲ συντρόφους μου θὰ τὴν ἀποπέμψω, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ὑπάγω ὁ ἴδιος εἰς τὴν σκηνὴν σου καὶ θὰ ἀρπάσω τὴν ὠραίαν Βρισηίδα, τὸ γέρας σου, διὰ νὰ μάθης καλῶς πόσον εἶμαι ἀνώτερός σου, νὰ τρέμη δὲ καὶ πᾶς ὁμιλῶν ὡς ἴσος μὲ ἐμὲ καὶ τολμῶν νὰ ἐξομωθῆ πρὸς ἐμέ.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Πηλεΐδης κατεπικράνθη, καὶ ἡ καρδία του ἐντὸς τῶν πυκνομάλλων στηθῶν του εἰς δύο διηρέθη ἀντιθέτους ὀρμάς, ἢ νὰ σύρῃ τὸ ὄξυ ξίφος ἀπὸ τὸν μηρὸν καὶ τοὺς μὲν ἄλλους νὰ διασκορπίσῃ τὸν δὲ Ἀτρεΐδην νὰ φονεύσῃ, ἢ νὰ περιστείλῃ τὴν ὀργὴν του καὶ νὰ καθησυχάσῃ τὴν ψυχὴν του· ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελογίζετο καὶ ἠσθάνετο, ἔσυρεν ἀπὸ τὴν θήκην τὸ μέγα ξίφος· τότε ἦλθεν ἡ Ἀθηνᾶ ἐξ οὐρανοῦ σταλεῖσα κάτω ὑπὸ τῆς λευκωλένου θεᾶς Ἥρας, ἥτις ἠγάπα ἀπὸ καρδίας καὶ ἐφρόντιζεν ὁμοίως καὶ δι' ἀμφοτέρους. Σταθεῖσα ὀπισθεν τοῦ Πηλεΐδου συνέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ξανθὴν κόμην εἰς μόνον αὐτὸν φαινομένη, ἐνῶ ἐκ τῶν

ἄλλων κανεῖς δὲν τὴν ἔβλεπεν. Ἐκπλαγεῖς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀμέσως ἐγνώρισε τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖν· δεινῶς δὲ ἤστραψαν οἱ ὀφθαλμοὶ του, καὶ ἐπιφωνήσας εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Διατὶ ἦλθες πάλιν, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διός; διὰ νὰ ἴδῃς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος; ἀλλὰ σὲ τὸ λέγω καὶ νομίζω θὰ ἐκτελεσθῆ· ἔνεκα τοῦ ὕβριστικοῦ τρόπου γρήγορα θὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ γαλανόφθαλμος Ἀθηναῖ·

«Ἐγὼ ἦλθον ἐξ οὐρανοῦ νὰ παύσω τὴν ὀργὴν σου· εἶθε νὰ πεισθῆς! μὲ κατέπεμψεν ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ἐπειδὴ ἀγαπᾷ ἀπὸ καρδίας καὶ φροντίζει ἐξίσου δι' ἀμφοτέρους· ἀλλ' ἐλθὲ, παῦσε τὴν φιλονεικίαν· ὀνειδίσον αὐτὸν, ἔστω, ἀλλὰ μὴ σύρῃς τὸ ξίφος. Τοῦτο δὲ σὲ λέγω τὸ ὅποῖον καὶ θὰ ἐκτελεσθῆ ἀφεύκτως· τριπλάσια λαμπρὰ δῶρα θὰ σοὶ προσφερθῶσι ποτὲ διὰ τὴν προσβολὴν ταύτην· ἀλλὰ σὺ πείθου εἰς ἡμᾶς καὶ κρατήσου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Πρέπει νὰ ὑπακούσω εἰς τοὺς λόγους σου, ὦ θεὰ, ἂν καὶ ἡμῶν πάρα πολὺ ὠργισμένος· εἶναι καλλίτερον νὰ ὑπακούῃ τις εἰς τοὺς θεοὺς, διότι καὶ αὐτοὶ τότε εἰσακούουσιν.»

Εἶπε καὶ ἐκράτησε τὴν βαρεϊάν του χεῖρα ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς λαβῆς τοῦ ξίφους, τὸ ὅποῖον ὥθησε πάλιν εἰς τὴν θήκην, ὑπακούσας εἰς τὸν λόγον τῆς Ἀθηναῖς· αὕτη δὲ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ αἰγιόχου Διός πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς.

Ἄλλ' ὁ Πηλεΐδης ἐξακολουθῶν ἔτι νὰ ἦναι ὠργισμένος ἤρχισε πάλιν νὰ ὀμιλῇ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην πικροὺς λόγους.

α Μεθυσμένε, ἔχων σκύλου μὲν ὀφθαλμούς, καρδίαν δὲ ἐλάφου, ποτὲ οὔτε διὰ τὸν πόλεμον ἐτόλμησες νὰ ὀπλισθῆς μαζὺ μὲ τὸν στρατὸν οὔτε εἰς ἐνέδραν νὰ ὑπάγῃς μὲ τοὺς εὐγενεῖς τῶν Ἀχαιῶν· τοῦτο σοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι μαύρη μοῖρα. Βεβαίως εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ κάθῃσαι εἰς τὸ ἐκτεταμένον στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ νὰ ἀφαιρῆς τὰ δῶρα παντὸς, ὅστις σου ἀντεῖπῃ· εἶσαι λαοφάγος βασιλεὺς, ἐπεὶ δὴ βασιλεύεις εἰς οὐτιδανούς· διότι σὲ βεβαιῶ, ἂν δὲν εἶχεν οὕτως, Ἀτρεΐδῃ, αὕτη θὰ ἦτο ἡ τελευταία σου ὕβρις· ἀλλὰ σὲ τὸ προλέγω καὶ ὀρκίζομαι μέγαν ὄρκον. Μὰ τοῦτο τὸ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε πλέον θὰ βλαστήσῃ φύλλα καὶ κλώνους, διότι ὁ χαλκὸς τοῦ περιέκοψε φύλλα καὶ φλοιόν· καὶ τὸ ὁποῖον φέρουσιν εἰς τὰς παλάμας των οἱ παῖδες τῶν Ἀχαιῶν οἱ περὶ τὰς δίκας, αὐτοὶ, οἵτινες ἐτέθησαν παρὰ τοῦ Διὸς φύλακες τοῦ δικαίου, ὀρκίζομαι μέγαν ὄρκον· βεβαίως ποτὲ θὰ καταλάβῃ σύμπαντας τοὺς Ἀχαιοὺς πόθος τοῦ Ἀχιλλέως· ἀλλὰ τότε δὲν θέλει δυνηθῆ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τοὺς βοηθήσῃ, καίπερ λυπούμενος, ὅταν πολλοὶ πίπτωσι φονευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Ἑκτορος· σὺ δὲ ἐνδομύχως θὰ σπαράττης τὴν καρδίαν σου ὀργιζόμενος, διότι οὐδὲν ἔτιμης τὸν ἀνδρειότερον τῶν Ἀχαιῶν.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Πηλεΐδης, ἔρριψε δὲ εἰς τὴν γῆν τὸ μὲ χρυσοῦς ἤλους πεποικιλμένον σκῆπτρον, καὶ ἐκάθισεν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ἐξ ἄλλου μέρους ἐξηκολούθει ὠργισμένος. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀνηγέρθη βιαίως εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ὁ γλυκυλόγος Νέστωρ, ὁ λιγυρὸς ῥήτωρ τῶν Πυλίων, ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τοῦ ὁποίου ἔρρεε φωνὴ γλυκυτέρα τοῦ μέλιτος· τούτου ζῶντος δύο μὲν γενεαὶ

ἀνθρώπων ἔναρθρα λαλούντων εἶχον ἀποθάνει, οἵτινες πρότερον εἶχον συγγεννηθῆ καὶ συντραφῆ ἐν τῇ εὐδαίμονι Πύλῳ, ἐβασίλευε δὲ ἐπὶ τῆς τρίτης.

Οὗτος ἀπὸ εὐνοίαν πρὸς ἀμφοτέρους ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«Οἴμοι ! βεβαίως μέγα πένθος καταλαμβάνει τὴν Ἀχαιίδα γῆν, βεβαίως ἤθελε χαρῆ ὁ Πρίαμος καὶ ἤθελον μεγάλως εὐχαριστηθῆ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες ἂν ἐμάνθανον ὅλας αὐτὰς τὰς φιλονεικίας ὑμῶν, οἵτινες ἐξέχετε μὲν εἰς τὰ συμβούλια, ἐξέχετε δὲ καὶ εἰς τὰς μάχας. Ἄλλὰ πεισθῆτε εἰς ἐμέ· καὶ οἱ δύο εἴσθε νεώτεροί μου· συνανεστράφην ἄλλοτε καὶ μὲ καλλιτέρους σας καὶ ποτὲ δὲν μὲ κατεφρόνησάν· ἀληθῶς δὲν εἶδον μέχρι τοῦδε ἄνδρας, οὐδὲ ἐλπίζω νὰ ἴδω, ὡς τὸν Πειρίθοον, τὸν στρατηγὸν Δρύαντα, τὸν Καινέα, τὸν Ἐξάδιον καὶ τὸν ἰσόθεον Πολύφημον, προσέτι Θεσέα τὸν Αἰγείδην, τὸν ὅμοιον μὲ ἀθανάτους· ἀνδρειότατοι ἦσαν ἐκεῖνοι τῶν ἐπιγείων ἀνθρώπων· ἀνδρειότατοι ἦσαν καὶ μὲ ἀνδρειοτάτους ἐπολέμουν καὶ μὲ θηρία ἄγρια, καὶ θαυμαστῶς τὰ ἠφάνιζον. Πρὸς τούτους ἐγὼ συνανεστράφην· μετέβην κατὰ πρόσκλησίν των ἀπὸ τὴν Πύλον, ἀπὸ μακρυνὴν χώραν, καὶ ἤμην μαζύ των, πολεμῶν κατὰ τὴν δύναμίν μου καὶ ἐγὼ· μὲ ἐκείνους κανεῖς ἐκ τῶν νῦν ἐπιγείων ἀνθρώπων· δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ πολεμήσῃ, καὶ ὅμως ἤκουον τὰς σκέψεις μου καὶ ὑπήκουον εἰς τοὺς λόγους μου· ἀλλὰ πεισθῆτε καὶ σεῖς, ἐπειδὴ ἡ ὑπακοὴ εἶναι καλὸν πρᾶγμα. Μῆτε σὺ, Ἄτρεϊδη, καίτοι ἰσχυρὸς, νὰ ἀφαιρέσῃς ἀπὸ τοῦτον τὴν κόρην, ἀλλὰ ἄφησέ την, καθὼς τοῦ τὴν ἔδωσαν κατ' ἀρχὰς γέρας οἱ παῖδες τῶν Ἀχαιῶν· μῆτε σὺ, Πηλεΐδη, ἔχε

τὴν διάθεσιν νὰ φιλονεικῆς πρὸς τὸν βασιλέα μὲ ἴσῃν βίαν, διότι εἰς οὐδένα τῶν σκηπτούχων βασιλέων ἔδωκεν ὁ Ζεὺς ἴσῃν τιμὴν καὶ δόξαν· ἐὰν σὺ ᾦσαι ἀνδριότερος καὶ θεὰ μήτηρ σὲ ἐγένησεν, ἀλλ' οὗτος εἶναι ἀνώτερος, ὡς βασιλεύων εἰς περισσοτέρους· σὺ, Ἀτρεΐδῃ, παῦσε τὴν ὀρμὴν σου· ἐγὼ δὲ παρακαλῶ τὸν Ἀχιλλεῖα ὅστις εἶναι εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς μέγα προπύργιον κατὰ τοῦ κακοῦ πολέμου νὰ παραιτήσῃ τὴν ὀργὴν του.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἡγεμὼν Ἀγαμέμνων·
 αΤαῦτα βεβαίως ὄλα, γέρον, εἶπες φρονίμως· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θέλει νὰ ᾦναι ἀνώτερος πάντων τῶν ἄλλων, νὰ κρατῆ πάντων καὶ εἰς πάντας νὰ βασιλεύῃ καὶ εἰς πάντας νὰ δίδῃ διαταγὰς· ἀλλ' ὑπάρχει καὶ τις ὅστις δὲν θὰ τ' ἀνεχθῆ· ἐὰν οἱ αἰώνιοι θεοὶ τὸν ἔκαμαν πολεμιστὴν, διὰ τοῦτο ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὑβρίζῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πλαγίως προσιδῶν ἀπήντησεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Μάλιστα, θὰ ἦμην δειλὸς καὶ οὐτιδανὸς ἐὰν ὑπεχώρουν εἰς πᾶν ὅ,τι λέγεις· εἰς ἄλλους δίδε τὰς προσταγὰς σου καὶ ὄχι εἰς ἐμέ· διότι ἐγὼ δὲν ἔχω σκοπὸν πλέον νὰ σὲ ὑπακούσω· τοῦτο μόνον σὲ λέγω καὶ πρόσεξε καλῶς· δὲν θὰ ἔλθω εἰς χεῖρας ἐγὼ ἔσο βέβαιος διὰ τὴν κόρην, οὔτε μὲ σὲ οὔτε μὲ ἄλλον τινά· σεῖς μὲ τὴν ἐδώσατε καὶ σεῖς μὲ τὴν ἀφαιρεῖτε· ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως πραγμάτων, τὰ ὅποια ἔχω εἰς τὸ ταχὺ μαῦρον πλοῖόν μου οὐδὲν δύνασαι νὰ ἀρπάσῃς παρὰ τὴν θέλησίν μου· ἂν δ' ἐπιχειρήσῃς, ταχέως τὸ μαῦρόν σου αἶμα θὰ ἐκχυθῇ μεθ' ὀρμῆς περὶ τὸ δόρυ μου.»

Οὕτως ἀφοῦ ἐφιλονείκησαν μὲ ἴσῃν ἐκατέρωθεν ὀρμὴν, ἠγέρθησαν καὶ διέλυσαν τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ συνέ-

λευσιν· καὶ ὁ μὲν Πηλεΐδης διευθύνθη πρὸς τὰς σκηνάς καὶ τὰ ἰσόρροπα πλοῖα του μετὰ τοῦ Μενoitιάδου καὶ τῶν συντρόφων του· ὁ δὲ Ἀτρείδης εὐθύς καθεΐλκυσε εἰς τὴν θάλασσαν ταχὺ πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰκοσιν ἐκλεκτοὺς κωπηλάτας καὶ ἑκατόμβην πρὸς τὸν θεόν· τὴν δὲ ὠραίαν Χρυσήϊδα ὠδήγησεν ὁ ἴδιος καὶ ἔθεσε νὰ καθήσῃ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς ἐπέβη ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. Οὗτοι λοιπὸν, ἀφοῦ ἀνέβησαν ἔπλεον ἐπὶ τῶν ὑγρῶν δρόμων· διέταξε δὲ ὁ Ἀτρείδης τὸν στρατὸν νὰ καθάρισῃ τὸ στρατόπεδον· ἐλούοντο λοιπὸν καὶ τὰς ἀκαθαρσίας ἔρριπτον εἰς τὴν θάλασσαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἐθυσίασαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα θυσίας ἐξ ἀκμαίων ταύρων καὶ αἰγῶν ἀνά τὸ παράλιον τῆς ἀκάρπου θαλάσσης· ἡ δὲ κνίσσα ἔφθανε εἰς τὸν οὐρανὸν περιελισσομένη εἰς τὸν καπνόν.

Εἰς τοιαῦτα ἠσυχολοῦντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ· οὐδ' ἀπέστη ὁ Ἀγαμέμνων ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν δι' ἧς ἠπειλήσεν τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλ' εἶπε πρὸς τοὺς κήρυκας του καὶ τοὺς ταχεῖς ὑπηρέτας, τὸν Ταλθύβιον καὶ τὸν Εὐρυβάτην·

«Ἐπάγετε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, νὰ λάβῃτε ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ νὰ φέρητε τὴν ὠραίαν Βρισηΐδα· ἐὰν δὲ δὲν τὴν δώσῃ, δύναμαι ἐγὼ νὰ ὑπάγω μὲ περισσοτέρους καὶ νὰ τὴν λάβω ὁ ἴδιος. Τοῦτο θὰ ἦναι φοβερώτερον εἰς αὐτόν.»

Μετὰ τὰς τραχεῖας ταύτας προσταγὰς τοὺς ἀπέστειλεν· αὐτοὶ δὲ ἄκοντες πορευόμενοι κατὰ τὴν παράλιαν τῆς ἀκάρπου θαλάσσης ἔφθασαν εἰς τὰς σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων· εὔρον δὲ τὸν Ἀχιλλέα καθήμενον πλησίον τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ μαύρου πλοίου του· τοὺς εἶδεν ἀλλὰ δὲν ἐχάρη· αὐτοὶ μὲν, φοβηθέντες

καὶ ἐντρεπόμενοι τὸν βασιλέα, ἐστάθησαν· καὶ οὔτε τὸν ἔλεγον τίποτε οὔτε τὸν ἠρώτων, ἀλλ' αὐτὸς ἐνόησε καὶ τοὺς εἶπεν·

«Χαίρετε, κήρυκες, ἄγγελοι τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἔλθετε πλησιέστερον· δέν με πταίετε σεῖς τίποτε, ἀλλ' ὁ Ἄγαμέμνων, ὁ ὁποῖος σᾶς ἔστειλε διὰ τὴν κόρην Βρισηΐδα· ἀλλ' ἐλθέ Διογενὲς Πάτροκλε, ἔκβαλε τὴν κόρην καὶ δός την νὰ τὴν λάβωσιν· ἄς ἦναι δὲ αὐτοὶ μάρτυρες ἐνώπιον καὶ τῶν μακάρων θεῶν καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων καὶ ἐνώπιον σκληροῦ βασιλέως, ἐάν ποτὲ πάλιν συμβῆ χρεία ἐμοῦ νὰ ἀποκρούσω τὸν δεινὸν ὄλεθρον ἀπὸ τοὺς ἄλλους . . . ἀλλ' ἀναμφιβόλως ὁ ἀνθρώπος οὗτος μαινεται μανίαν ὀλεθρίαν, μὴ δυνάμενος ἐκ τῶν παρελθόντων νὰ εικάσῃ περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ πῶς ἠδύναντο οἱ Ἀχαιοὶ νὰ πολεμῶσιν ἀσφαλῶς εἰς τὸ στρατόπεδον.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ Πάτροκλος ὑπήκουσεν εἰς τὸν πεφλημένον του σύντροφον, καὶ ἐξαγαγὼν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὴν ὠραίαν Χρυσηΐδα, τὴν ἔδωκεν εἰς τοὺς κήρυκας νὰ τὴν παραλάβωσιν, οὔτοι δὲ ἐπέστρεψαν πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν· καὶ ἡ κόρη ἄκουσα τοὺς ἠκολούθει. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς δακρῦσας ἀπεμακρύνθη εὐθύς ἀπὸ τοὺς συντρόφους του καὶ ἐκάθησε χωριστὰ, εἰς τὸ παράλιον τῆς στυλπνῆς θαλάσσης, ἔχων τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἀπέραντον πόντον· προτείνας δὲ τὰς χεῖράς του ἔκαμε πολλὰς εὐχὰς πρὸς τὴν φίλην του μητέρα.

«Μῆτερ, ἀφοῦ μ' ἐγέννησες βραχύβιον ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ μὲ τιμᾷ ὁ εἰς τὰ ὕψη βροντῶν Ζεὺς· ἀλλὰ τώρα οὐδὲ μικροτάτην τιμὴν μοι ἔδωκε· διότι ἰδοὺ ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, μὲ προσέβα-

λεν, ἀφαιρέσας ὁ ἴδιος καὶ κατακρατῶν τὸ γέρας μου.»

Οὕτως εἶπε χύνων ἄφθονα δάκρυα· τὸν ἤκουσε δὲ ἡ σεβαστὴ μήτηρ ἐκ τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, ὅπου ἐκάθητο πλησίον τοῦ γέροντος πατρός της· καὶ ταχέως ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς λευκαζούσης θαλάσσης, ὡσεὶ ὀμίχλη, καὶ ἀμέσως καθήσασα ἐμπρός του, κλαίοντος ἔτι, τὸν ἐθώπευσε μὲ τὴν χεῖρα καὶ ὠμίλησε λέγουσα τὰ ἐξῆς·

«Τέκνον μου, διατὶ κλαίεις; ποία δὲ λύπη σοῦ κατέλαβε τὴν καρδίαν, λέγε· μὴ τὸ κρύπτῃς, διὰ νὰ τὸ ἤξεύρωμεν καὶ οἱ δύο.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαρέως στεναζών εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Τὰ γνωρίζεις· διὰ τί νὰ ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι δὲν ἄγνοεῖς; Ἐρρίφθημεν ἐπὶ τῆς Θήβης, τῆς ἱερᾶς πόλεως τοῦ Ἡετίωνος, καὶ διαρπάσαντες αὐτὴν ἐφέραμεν ἐδῶ ὅλα τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐμοίρασαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἐκλέξαντες διὰ τὸν Ἀτρεΐδην τὴν ὠραίαν Χρυσήδα. Ὁ δὲ Χρύσης ὁ ἱερεὺς τοῦ μακρὰν ρίπτοντος βέλη Ἀπόλλωνος, ταχέως ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν θυγατέρα του, καὶ πρὸς τοῦτο ἔφερεν ἄπειρα λύτρα· ἦλθε κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας στέμματα τοῦ μακρὰν ρίπτοντος βέλη Ἀπόλλωνος ἐπάνω εἰς χρυσοῦν σκῆπτρον, καὶ παρεκάλει ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς, πρὸ πάντων ὅμως τοὺς δύο Ἀτρεΐδας τοὺς στρατηγούς· τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ εἶπον, ναι, νὰ σεβασθῶσι τὸν ἱερέα καὶ νὰ δεχθῶσι τὰ λαμπρὰ λύτρα· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤρεσεν εἰς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, ὅστις κακῶς τὸν ἀπέπεμπε, σκληρὸν λόγον λέγων. Ὁ δὲ γέρων ὠργισμένος ἐπέστρεψε καὶ εὐχῆθεις εἰσηκούσθη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι πολὺ

ἠγαπάτο ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Ἀπόλλων ἔρριψεν ἐναντίον τῶν Ἀργείων φθοροποιὸν βέλος· οἱ δὲ στρατιῶται, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπέθνησκον ἀλλεπάλληλοι· τὰ βέλη τοῦ Θεοῦ ἐπύρχοντο πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἀνά τὸν ἐκτεταμένον στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν· μάντις ἔμπειρος εἶπε πρὸς ἡμᾶς τὸν οἰωνὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀμέσως δ' ἐγὼ πρῶτος παρεκίνουν νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν θεόν· ἀλλ' ὁ Ἄτρεΐδης διὰ τοῦτο ὠργίσθη καὶ ἐγερθεὶς μὲ ἠπέιλησεν ἀπειλὴν ἣτις ἤδη ἐξετελέσθη· διότι τὴν μὲν Χρυσήϊδα μὲ ταχὺ πλοῖον στέλλουσιν οἱ γοργόφθαλμοι Ἀχαιοὶ εἰς τὴν Χρῦσιν, συνοδεύσαντες αὐτὴν μὲ δῶρα πρὸς τὸν βασιλέα Ἀπόλλωνα· τὴν δὲ κόρην τοῦ Βρισέως ἦν μοὶ ἔδωκαν οἱ Ἀχαιοὶ δῶρον κήρυκες ἀπῆλθον φέροντες ἀπὸ τὴν σκηνὴν μου· ἀλλὰ σὺ, ἂν ἔχῃς δύναμιν τινα, βοήθησον τὸ τέκνον σου, ὑπαγε εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ ἰκέτευσον τὸν Δία, ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ποτὲ ὠφέλησες αὐτὸν μὲ λόγον ἢ μὲ ἔργον· διότι πολλάκις σὲ ἤκουσα εἰς τὸν πατρικὸν σου οἶκον νὰ καυχᾶσαι, λέγουσα ὅτι σὺ μόνη μεταξὺ τῶν ἀθανάτων ἀπέκρουσες τὸν ἀπρεπῆ Ὀλεθρον ὅστις ἠπέλει τὸν Κρονίδην, ἐνῶ οἱ ἄλλοι Ὀλύμπιοι θεοὶ ἤθελον νὰ τὸν δέσωσι, καὶ ἡ Ἥρα καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· ἀλλὰ σὺ ἤλθες, θεὰ, καὶ τὸν ἔλυσες ἀπὸ τὰ δεσμὰ, προσκαλέσασα ταχέως εἰς τὸν ἐκτεταμένον Ὀλυμπον τὸν Ἐκατόγχειρα, τὸν ὁποῖον οἱ μὲν θεοὶ ὀνομάζουσι Βριάρεων, οἱ δὲ ἄνθρωποι πάντες Λιγαίωνα· οὗτος ἀνώτερος τοῦ πατρὸς του κατὰ τὴν δύναμιν ἐκάθησε πλησίον τοῦ Κρονίδου γαυριῶν ἐπὶ τῇ δόξῃ του· τοῦτον καὶ ἐφοβήθησαν οἱ μάκαρες θεοὶ καὶ οὕτω παρητήθησαν τοῦ σκοποῦ των. Ταῦτα λοιπὸν κάθησον πλησίον καὶ ἐνθύμισέ τον ἰκατεύουσα, καὶ πείσων ἵνα βοηθήσῃ ὅπως

δήποτε τοὺς Τρώας καὶ νὰ συνωθήσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς περὶ τὰς πρύμνας καὶ τὴν θάλασσαν μετὰ πολλοῦ φόνου, ὅπως ἀπολαύσωσιν οὕτω τοῦ βασιλέως αὐτῶν, ἐννοήσῃ δὲ καὶ ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν τύφλωσίν του μὴ τιμήσαντος τὸν κράτιστον τῶν Ἀχαιῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἡ Θέτις καταχέουσα δάκρυα·

«Οἷμοι, τέκνον μου, διατί λοιπὸν σ' ἔτρεφα ἀφοῦ διὰ συμφορὰς σ' ἐγέννησα ; Ἐπρεπε τοῦλάχιστον νὰ ἔμενες ἐν τῷ στρατοπέδῳ χωρὶς δάκρυα καὶ πάθη, ἀφοῦ ἡ μοῖρά σου εἶναι νὰ ζήσης ὀλίγον καὶ προσεγγίζεις εἰς τὸ τέρμα· ἀλλὰ τώρα εἶσαι καὶ ταχυθάνατος καὶ δυστυχέστατος πάντων· διὰ τοῦτο λέγω ὅτι σὲ ἐγέννησα μὲ κακὴν μοῖραν. Ὅ,τι δὲ μὲ εἶπες θὰ ἀνέλθω ἡ ἰδία εἰς τὸν κατάχιονον Ὀλυμπον νὰ εἶπω πρὸς τὸν τερπικέραυνον Δία· ἴσως πεισθῇ. Ἀλλὰ σὺ τώρα καθήμενος ἐν τῷ στρατοπέδῳ σου μένε ὠργισμένος κατὰ τῶν Ἀχαιῶν, παύσας παντελῶς ἀπὸ τὸν πόλεμον· διότι ὁ Ζεὺς χθὲς μεθ' ὄλων τῶν ἄλλων Θεῶν μετέβη εἰς τὸν Ἰκεανὸν πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς Αἰθίοπας εἰς εὐωχίαν· βεβαίως δὲ τὴν δωδεκάτην θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ τότε θὰ ὑπάγω εἰς τὰ χάλκινα ἀνάκτορα τοῦ Διὸς, θὰ τὸν ἰκετεύσω, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸν πείσω.»

Οὕτω λάλήσασα ἀνεχώρησε, τὸν δὲ Ἀχιλλεὺς κατέλειπε λυπούμενον κατάκαρδα διὰ τὴν ὠραίαν γυναῖκα τὴν ὁποίαν διὰ τῆς βίας ἀφῆρσαν ἀπ' αὐτοῦ ἄκοντος. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐν τούτοις ἔφθανεν εἰς τὴν Χρύσην φέρων ἱερὰν ἑκατόμβην· ὅταν λοιπὸν ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ πολυδαθοῦς λιμένος, κατεβίβασαν τὰ ἱστία καὶ τὰ ἔθεσαν ἐντὸς τοῦ μαύρου πλοίου, τὸν δὲ ἱστὸν ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἱστοδόκην, κατὰ μικρὸν ἀπολύσαντες αὐτὸν μὲ

τοὺς προτόνους, ὅλα μὲ μεγάλην ταχύτητα, τὸ δὲ πλοῖον ὠδήγησαν κωπηλατοῦντες εἰς τὸν ὄρμον, μεθ' ὃ ἔρριψαν τὴν ἄγκυραν καὶ ἔδεσαν τὰ σχοινία· ἐξῆλθον ἀκολούθως καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐξήγαγον τὴν διὰ τὸν μακρὰν ρίπτοντα βέλη Ἀπόλλωνα ἑκατόμβην, ἀπέβη τελευταῖον καὶ ἡ Χρυσῆς ἀπὸ τὸ ποντοπόρον πλοῖον· καὶ ταύτην ὀδηγῶν πρὸς τὸν βωμὸν ὁ λῖαν συνετὸς Ὀδυσσεὺς παρέδωκεν εἰς τὸν φίλον τῆς πατέρα, εἰπὼν πρὸς αὐτόν·

«^αΩ Χρῦση, μὲ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων νὰ σοι φέρω μὲν τὴν κόρην, νὰ τελέσω δὲ ἱεράν ἑκατόμβην ὑπὲρ τῶν Δαναῶν, διὰ νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν βασιλέα, ὅστις τῶρα πολύστονα βάσανα ἔρριψε κατὰ τῶν Ἀργείων.»

Οὕτως εἰπὼν τὴν παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς του δεχθέντος μετὰ χαρᾶς τὴν φίλην κόρην· οἱ δὲ περὶ τὸν Ὀδυσσεῖα ταχέως ἐτοποθέτησαν τὴν περίφημον ἑκατόμβην κατὰ σειρὰν περὶ τὸν καλῶς ἐκτισμένον βωμὸν, εἶτα δὲ ἔνιψαν τὰς χεῖρας καὶ ἀνέλαβον τὰς οὐλοχύτας· καὶ ὁ Χρῦσης ἠύχετο θερμῶς ὑπὲρ αὐτῶν ὑψώσας τὰς χεῖρας.

«Εἰσάκουσόν μου, ἀργυρότοξε, προστάτα τῆς Χρῦσης καὶ τῆς θείας Κίλλης, κραταῖε βασιλεῦ τῆς Τενέδου· ὡς ἤδη πρότερον εἰσήκουσες τὰς εὐχάς μου, καὶ ἐτίμησες ἐμὲ, μεγάλως δὲ ἐπίσεσες τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν, οὕτω καὶ τῶρα ἀκόμη ἐκτέλεσόν μοι τὴν ἐξῆς ἐπιθυμίαν· τῶρα πλέον ἀπομάκρυνε ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς τὸν ἀπρεπῆ ὄλεθρον.»

Τοιοῦτοτρόπως εὐχθεὶς εἰσηκούσθη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἀφ' οὗ δὲ προσηυχῆθησαν καὶ ἔρριψαν τὰς οὐλο-

χύτας, πρῶτον μὲν ἔστρεψαν τοὺς λαιμοὺς τῶν θυμάτων πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τὰ ἔσφαζαν καὶ τὰ ἐξέδειραν, εἶτα δὲ ταμόντες ἐξήγαγον τὰ ὀστά τῶν μηρῶν καὶ τὰ ἐκάλυψαν μὲ τὸ λίπος, διπλώσαντες αὐτὸ πρῶτον, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔθεσαν διάφορα κρέατα· ὁ δὲ γέρων τὰ ἔκαιεν ἐπὶ σχιζῶν ἐπιχέων μαῦρον οἶνον· πλησίον του νέου ἐκράτουν πεντάσουβλα διὰ νὰ ζωογονῶσι τὴν πυράν. Ἄφοῦ κατεκάησαν οἱ μηροὶ καὶ ἐγεύθησαν τὰ σπλάγχνα, ἔκοψαν ἀμέσως τὰ λοιπὰ καὶ περάσαντες εἰς ὄβελους τὰ ἔψησαν ἐντέχνως καὶ τὰ ἀπέσυραν ἀπὸ τῆς πυρᾶς· ἀφοῦ ἔπαυσαν ἀπὸ τὸν κόπον καὶ ἠτοίμασαν τὸ συμπόσιον, ἐκάθησαν καὶ εὐωχοῦντο, χωρὶς κανεὶς νὰ στερῆται τὴν προσήκουσαν μερίδα του· ὅτε δ' ἀπέβαλον πλέον τὴν ὄρεξιν τοῦ τρώγειν καὶ πίνειν, νέοι μὲν ἐπλήρωσαν τοὺς κρατῆρας ἀπὸ ποτὸν μέχρι τῶν χειλέων καὶ λαμβάνοντες μὲ τὰ ποτήρια διένειμον εἰς ὄλους. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μὲ ὕμνους ἐπροσπάθουν νὰ ἐξιλεώσωσι τὸν Ἀπόλλωνα, ψάλλοντες οἱ γενναῖοι τῶν Ἀχαιῶν παιᾶνα, πρὸς τιμὴν αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἀπόλλων μετ' ἐγκαρδίου εὐχαριστήσεως ἤκουεν.

Ἄμα δ' ἔδυσεν ὁ Ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε πλέον ἐκοιμήθησαν πλησίον τῶν πυρμνησίων τοῦ πλοίου· καὶ ὅτε ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ, ἐξέπλευσαν πρὸς τὸ ἐκτεταμένον στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν μὲ βοηθητικὸν ἄνεμον, ὃν ἔστειλεν ὁ εὐμενῆς Ἀπόλλων. Ἔστησαν ὀρθὸν τὸν ἰστὸν, ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ πανία, ἐκφυσηθέντα κατὰ τὸ μέσον, ἐνῶ τὸ μαῦρον κύμα ἤχει δυνατὰ περὶ τὴν τρόπιδα τοῦ προχωροῦντος πλοίου· τὸ πλοῖον σχίζει τὰ κύματα σπεῦδον νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον του· ἀφοῦ τέλος ἐφθασαν εἰς τὸν εὐρὺν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν,

τὸ μὲν μαῦρον πλοῖον ἔσυραν εἰς τὴν ξηρὰν, ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον, καὶ ἐκατέρωθεν ὑπ' αὐτὸ ἔθεσαν κατὰ μῆκος μακρὰ στηρίγματα, αὐτοὶ δὲ διεσκεδάσθησαν καθεὶς εἰς τὴν σκηνὴν καὶ τὸ πλοῖόν του.

Ἄλλ' ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ Πηλέως ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς ἐξηκολούθει νὰ κάθηται ὠργισμένος εἰς τὸ στρατόπεδόν του, καὶ ποτὲ οὔτε εἰς τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας συνέλευσιν ὑπήγαιεν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ κατηνάλισκε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ποθῶν τὰς κραυγὰς τοῦ πολέμου.

Ἄλλ' ὅτε ἐγένετο δωδεκάτῃ αὐγῇ ἦλθον ὄλοι ὁμοῦ οἱ αἰώνιοι θεοὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἡγουμένου τοῦ Διός. Ἡ Θέτις δὲν ἐλησμόνησε τὰς παρακλήσεις τοῦ υἱοῦ τῆς, ἀλλ' ἐξελθοῦσα ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ἀνέβη κεκαλυμμένη μὲ ὀμίχλην εἰς τὸν μέγαν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον, εὔρε τὸν βροντόφωνον Κρονίδην καθήμενον μακρὰν τῶν ἄλλων εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου· ἐκάθησεν εὐθύς ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν περιβαλοῦσα τὰ γόνατα αὐτοῦ διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς θίγουσα τὰ γένηα, παρεκάλει ὡς ἐξῆς τὸν Κρονίδην Δία·

«Ζεῦ πάτερ, ἐάν ποτε μεταξὺ τῶν ἀθανάτων σὲ ἔκαμα καλὸν τι λόγῳ ἢ ἔργῳ, εἰσάκουσόν μου τὴν ἐξῆς εὐχὴν· τίμησόν μου τὸν υἱόν, ὁ ὅποῖος δὲν ἀρκεῖ ὅτι εἶναι ταχυθανάτοτατος ἀπὸ ὅλους, ἀλλὰ τῶρα καὶ προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀγαμέμνωνος, διότι ἤρπασεν ὁ ἴδιος καὶ ἔχει τὸ γέρας του· ἀλλὰ σὺ, ὅσον ἠμπορεῖς, τίμησον αὐτὸν, Ὀλύμπιε σοφώτατε Ζεῦ· ἐνίσχυς δὲ τοὺς Τρῶας, μέχρις οὔ οἱ Ἀχαιοὶ ἱκανοποιήσωσι τὸν υἱόν μου καὶ αὐξήσωσι τὴν ὑπόληψίν του.»

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ τὰ νέφη ἀθροίζων Ζεὺς οὐδὲν ἀπήν-

τησε καὶ ἔμενε ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἄφωνος· ἀλλ' ἡ Θέτις, καθὼς εἶχε περιβάλει τὰ γόνατά του, τοιουτοτρόπως ἔμενε προσκολλημένη, καὶ τὸν ἠρώτησε δεύτερον πάλιν·

«Ἀληθῶς, ὑπεσχέθητι καὶ συγκατάνευσον ἢ ἀρνήθητι, οὐδὲν ἔχεις νὰ φοβηθῆς· διὰ νὰ ἤξεύρω καλῶς, πόσον ὀλίγην τιμὴν χαίρω ἐγὼ μεταξὺ ὄλων τῶν θεῶν.»

Πρὸς ταύτην μεγάλως στεναῖζας ἀπήντησεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς·

«Βεβαίως εἶναι δεινὸν πρᾶγμα νὰ μὲ φέρης εἰς θέσιν νὰ δυσαρεστηθῶ μὲ τὴν Ἥραν, ἥτις θὰ μὲ ἐρεθίσῃ μὲ προσβλητικὸς λόγους· αὐτὴ καὶ ἄνευ αἰτίας πάντοτε μὲ ἐνοχλεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, λέγουσα ὅτι βοηθῶ ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Τρῶας. Ἀλλὰ σὺ μὲν τώρα ἀπομακρύνθητι μὴ σὲ ἐννοήσῃ ἡ Ἥρα, ἐγὼ δὲ θὰ φροντίσω δι' αὐτὰ νὰ τὰ τελειώσω· καὶ ἂν θέλῃς, ἰδοὺ, θέλω σοι κατανεύσει μὲ τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ πιστεύσῃς· διότι τοῦτο εἶναι ἐγγύησις μεγίστη τῶν λόγων μου μεταξὺ τῶν ἀθανάτων καὶ πᾶν ὅ,τι βεβαιώσω διὰ κατανεύσεως δὲν ἀνακαλεῖται, οὐδὲ εἶναι ψεῦδος, οὐδὲ μένει ἀτελείωτον.»

Εἶπε καὶ μὲ τὰς μαύρας ὄφρεῖς του ἐπένευσεν ὁ Κρονίδης, ἡ δὲ ἀθάνατος κόμη τοῦ βασιλέως ἀνετινάχθη ἀπὸ τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν του· ἔσεισε δὲ τὸν μέγαν Ὀλυμπον. Ἀφοῦ λοιπὸν οὕτω συνεσκέφθησαν, ἐχωρίσθησαν· καὶ ἡ μὲν Θέτις ἐπήδησεν εἰς τὴν βαθεῖαν θάλασσαν ἀπὸ τὸν λαμπρὸν Ὀλυμπον, ὁ δὲ Ζεὺς μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορά του· σύμπαντες οἱ θεοὶ ἀνέστησαν ἀπὸ τὰς ἔδρας των πρὸς συνάντησιν τοῦ πατρός των· οὐδ' ἐτόλμησε κανεὶς νὰ τὸν περιμείνῃ προσερχόμενον, ἀλλ' ὅλοι ἠγέρθησαν· καὶ οὗτος μὲν ἐκάθησεν ἐκεῖ ἐπὶ θρόνου. Ἀλλὰ

τὸν ἐνόησεν ἡ Ἥρα, παρατηρήσασα ὅτι συνεσκέφθη μετ' αὐτοῦ ἡ λαμπρόπους Θέτις, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος· ἀμέσως λοιπὸν μὲ πειρακτικούς λόγους ἔλεγε πρὸς τὸν Κρονίδην Δία·

«Τίς πάλιν θεὸς, πανοῦργε, συνεσκέφθη μετὰ σοῦ ; πάντοτε ἀγαπᾶς χωριστὰ ἀπὸ ἐμὲ νὰ ἀποφασίζης μυστικά, οὐδὲ ἠνέχθης ποτὲ νὰ μὲ εἶπης προθύμως σκέψιν σου τινα.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντησεν ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν·

«Ἥρα, μὴ ἐλπίζης νὰ ἠξεύρης ὅλας τὰς σκέψεις μου· θὰ σὲ βλάβωσιν, ἂν καὶ ἦσαι γυνὴ μου· ἀλλ' ὅ,τι εἶναι πρόπον νὰ ἀκούης, οὐδεὶς οὔτε τῶν θεῶν οὔτε τῶν ἀνθρώπων θὰ τὸ μάθῃ πρότερον σοῦ. Ὅσα δ' ἐγὼ θέλω νὰ σκέπτομαι χωριστὰ ἀπὸ τοὺς θεοὺς, περὶ τούτων σὺ μὴ ἐρωτᾶς, μηδὲ ἐξετάζεις.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ βορόφθαλμος σεβαστὴ Ἥρα·

«Τρομερώτατε Κρονίδη, ποῖον λόγον εἶπες! δὲν συνειθίζω προσῶς οὔτε νὰ ἐρωτῶ οὔτε νὰ ἐξετάζω, σκέπτου ἥσυχος ὅ,τι θέλεις. Τώρα ὅμως ἔχω τρομερὸν φόβον εἰς τὴν καρδίαν μου, μὴ σὲ ἀπατήσῃ μὲ λόγους ἡ λαμπρόπους Θέτις, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος, διότι μὲ ὁμίχλην κεκαλυμμένη ἐκάθησε πλησίον σου καὶ σὲ ἰκέτευσε· πιστεύω δὲ ὅτι τὴν ἐβεβαίωσες διὰ κατανεύσεως, ὅτι θὰ τιμῆσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα καὶ θὰ ἀφανίσῃ πολλοὺς Ἀχαιοὺς πλησίον αὐτοῦ τοῦ στρατοπέδου των.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς·

«Δαιμονία ! πάντοτε ὑποπτέεσαι καὶ οὐδέποτε δύναμαι νὰ σὲ διαφύγω. Ἀλλὰ μῶλα ταῦτα δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ κατορθώσῃς τίποτε· μόνον ὅτι θὰ ἀποκτήσῃς τὴν

δυσμένειάν μου· και ἡ θλίψις σου ἔσεται φοβερωτέρα. Ἐάν ὅσα λέγεις συνέβησαν, τοῦτο δηλοῖ ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ διάθεσίς μου· ἀλλὰ κάθου ἤσυχος και μὴ ἀντιτάσσεσαι εἰς τὸν λόγον μου. Μάτην ὅσοι θεοὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Ὀλυμπον ἤθελον ἐπέλθει ἐναντίον μου, δὲν θὰ σὲ σώσωσιν ἂν ἐπιβάλω κατὰ σοῦ τὰς ἀκρατήτους χειράς μου.»

Οὕτως εἶπεν, ἐφοβήθη δὲ ἡ βοοόφθαλμος σεβαστὴ Ἥρα, και ἀμέσως ἄκουσα ἐκάθησε και ἐκάμφθη ἡ καρδία της· ἠγανάκτησαν δὲ ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διὸς οἱ Οὐράνιοι θεοί. Ἐν τούτοις ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ ὁ περίφημος τεχνίτης Ἥφαιστος, χαριζόμενος εἰς τὴν φίλην του μητέρα, τὴν λευκώλενον Ἥραν·

«Βεβαίως ὀλέθρια πράγματα εἶναι ταῦτα και ἀνυπόφορα πλέον τὸ νὰ φιλονεικῆτε οὕτω σεῖς οἱ δύο διὰ θνητοὺς ἀνθρώπους, νὰ ἐγείρετε δὲ θύρυβον μεταξὺ τῶν θεῶν. Δὲν θὰ αισθανώμενα ἠδονὴν ἀπὸ τὴν καλὴν εὐωχίαν, ἀφοῦ ἐπικρατοῦσι τὰ κακά. Ἐγὼ δὲ συμβουλεύω τὴν φίλην μου μητέρα, ἂν και ἡ ἰδία τὸ ἤξεύρη, νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸν ἀκριβὸν μου πατέρα Δία, διὰ νὰ μὴ τὴν ἐπιπλήξῃ πάλιν και μᾶς συνταράξῃ τὴν εὐωχίαν. Διότι ἀρκεῖ νὰ θέλῃ ὁ Ὀλύμπιος ἀστραποβόλος και δύναται νὰ μᾶς τινάξῃ ἀπὸ τὰς ἔδρας μας, καθὸ πολὺ ἀνώτερος. Ἀλλὰ σὺ, μῆτερ, νὰ τὸν πραιῦνης μὲ μαλακοὺς λόγους και ἀμέσως ὁ Ὀλύμπιος γίνεται ἥπιος πρὸς ἡμᾶς.»

Οὕτως εἰπὼν, και ἀνεγερθεὶς ἐνεχείρισεν εἰς τὴν φίλην του μητέρα ποτήριον ἀμφικύπελλον, ἐπιλέγων·

«Μῆτέρ μου, ὅση και ἂν ἦναι ἡ λύπη σου ὑπόμεινε, και ὑπόφερε· φοβοῦμαι μὴ μόλην μου τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην σὲ ἴδω τυπτομένην και δὲν δυνηθῶ μόλην μου τὴν

λύπην νὰ σὲ βοηθήσω· διότι εἶναι βαρὺ πρᾶγμα νὰ ἐναντιωθῇ τις εἰς τὸν Ὀλύμπιον· καὶ ἄλλοτε ἤδη ἐπροθυμήθη νὰ σὲ βοηθήσω καὶ μὲ ἤρπασεν ἀπὸ τὸν πόδα καὶ μὲ ἔρριψεν ἀπὸ τὸ θεῖον κατώφλιον, ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν κατεφερόμην καὶ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου κατέπεσα εἰς τὴν Αἴημον καὶ ἐλειποθύμησα· ἐκεῖ δὲ οἱ Σίντιες μὲ περιποιήθησαν ἀμέσως πεσόντα.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα καὶ ἐδέχθη τὸ ποτήριον παρὰ τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις ἐκ δεξιῶν ἀρχόμενος ἐκέρνα εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους θεούς, ἀντλῶν γλυκὺ νέκταρ ἀπὸ τὸν κρατῆρα· γέλως δὲ ἄσβεστος ἠγέρθη μεταξὺ τῶν εὐδαιμόνων θεῶν, καθὼς εἶδον τὸν Ἥφαιστον ὑπηρετοῦντα εἰς τὰ θεῖα δώματα.

Οὕτω τότε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ Ἥλιου εὐωχοῦντο, οὐδ' ἐστερεῖτο κἀνεὶς τὴν προσήκουσαν μερίδα, οὔτε τὴν περικαλλῆ κιθάραν τοῦ Ἀπόλλωνος, οὔτε τὰ ἀμοιβαῖα ἄσματα τῶν καλλιφώνων Μουσῶν.

Ἄφοῦ δὲ ἔδυσε τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Ἥλιου, οἱ μὲν ἄλλοι ἀπῆλθον καθεὶς εἰς τὸν οἶκόν του ὃν εἶχε κατασκευάσει ἐντέχνως ὁ κατὰ τοὺς δύο πόδας χωλός, ὁ περίφημος Ἥφαιστος· ὁ δὲ Ζεὺς ὁ ἀστραπαῖος Ὀλύμπιος, μετέβη εἰς τὴν κλίνην του, ὅπου πάντοτε ἐκοιμᾶτο ὁσάκις ἐπήρχετο εἰς αὐτὸν γλυκὺς ὕπνος· ἐκεῖ ἀναβάς ἐξῆπλώθη πλησίον τῆς χρυσοθρόνου Ἥρας.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Β.

ΟΝΕΙΡΟΣ· ΒΟΪΩΤΙΑ, Η ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ καὶ οἱ ἀφ' ἵππων μαχόμενοι ἄνδρες ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα· μόνον τὸν Δία δὲν καταλαμβάνει ὁ γλυκὺς ὕπνος· ἀλλὰ διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν πῶς νὰ τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλέα καὶ νὰ καταστρέψῃ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ πλοῖά των. Ἐφαίνετο δὲ εἰς αὐτὸν ἀρίστη ἀπόφασις νὰ στείλῃ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν ἀπατηλὸν Ὀνειρον. Διὸ καλέσας εἶπεν αὐτῷ τὰ ἑξῆς·

« Ὑπαγε ταχέως, Ὀνειρε, εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν· ὅταν δὲ φθάσῃς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, εἰπὲ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ἀκριβῶς καθὼς σὲ διατάττω· παρότρυνον αὐτὸν, ἵνα ὀπλίσῃ τοὺς Ἑλληνας μετὰ σπουδῆς, διότι δύναται ἤδη νὰ κυριεύσῃ τὴν εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσαν πόλιν τῶν Τρώων· οἱ ἐν Ὀλύμπῳ ἀθάνατοι θεοὶ δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· ἢ Ἥρα μετέπεισεν ὅλους διὰ τῶν ἱκεσιῶν της, δεινὰ δὲ ἐπίκεινται εἰς τοὺς Τρῶας. »

Εἶπεν· ἐκίνησε δὲ ὁ Ὀνειρος ἅμα ἤκουσε τὸν λόγον· εὐθέως ἔφθασεν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ὁποῖον εὔρε κοιμώμενον εἰς τὴν σκηνὴν του· θεῖος ὕπνος τὸν εἶ-

χε περιβάλει· ἐστάθη λοιπὸν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, λαβὼν τὴν μορφὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως Νέστορος, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀγαμέμνων ἐτίμα περισσότερον ὄλων τῶν ἄλλων γερόντων· πρὸς τοῦτον ὁμοιάζων εἶπεν ὁ θεῖος Ὀνειρος·

« Κοιμᾶσαι, υἱὲ τοῦ φιλοπολέμου καὶ ἵπποδαμαστοῦ Ἀτρέως; δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται ὅλην τὴν νύκτα ὁ ἠγεμὼν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἐμπιστευμένοι οἱ λαοὶ, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει τοσαύτας φροντίδας. Τώρα ἀκουσὸν μου ἀμέσως· σοὶ ἔρχομαι ἄγγελος ἐκ τοῦ Διὸς, ὅστις καίτοι ὢν μακρὰν φροντίζει μεγάλως περὶ σοῦ καὶ σὲ λυπεῖται. Σὲ διατάττει λοιπὸν ἵνα μετὰ πάσης σπουδῆς ὀπλίσης τοὺς Ἀχαιοὺς πανστρατιᾷ, διότι δύνασαι ἤδη νὰ κυριεύσης τὴν πόλιν τῶν Τρῶων· οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· μετέπεισεν ὅλους ἡ Ἥρα διὰ τῶν ἱεσιῶν της, ὥστε δεινὰ ἐπαπειλοῦσι τοὺς Τρῶας ἐκ μέρους τοῦ Διὸς· σὺ ὅμως ἔχε ταῦτα εἰς τὸν νοῦν σου καὶ μὴ τὰ λησμονήσης ὅταν σὲ ἀφήσῃ ὁ γλυκὺς ὕπνος. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὀνειρος ἀνεχώρησεν, ἀφῆκε δὲ τὸν Ἀγαμέμνονα διαλογιζόμενον, ὅ,τι δὲν ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ· διότι ἐνόμιζεν, ὅτι θέλει κυριεύσει τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ ἄφρων· οὐδὲ ἐγνώριζεν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐβουλεύετο ὁ Ζεὺς, ὅστις ἀκόμη ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ δεινὰ καὶ στεναγμοὺς εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐν ταῖς τρομεραῖς μάχαις. Ἡγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐκάθησεν, ἡ δὲ θεία φωνὴ ἤτο ἑναυλος εἰς τὰ ὦτά του· ἐνεδύθη τὸν μαλακὸν χιτῶνά του, τὸν ὠραῖον καὶ νέον· περιεβλήθη καὶ τὸ μέγα ἐπανωφόριον, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας του ὑπέδυσε τὰ ὠραῖα πέδιλα, περὶ τοὺς ὤμους του ἐκρέμασε τὸ ἀργυρόηλον ζῖφος, ἔλαβε τὸ πα-

τρικὸν σκῆπτρον, τὸ αἰώνιον· μὲ τοῦτο ἐκίνησε πρὸς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν.

Τότε μὲν ἡ θεὰ Ἥως ἀνέβη εἰς τὸν Ὀλυμπον ἵνα φέρῃ φῶς εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀθανάτους θεοὺς, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων διέταξε τοὺς γλυκυφώνους κήρυκας νὰ καλέσωσιν εἰς ἐκκλησίαν τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἐκήρυττον, οἱ δὲ λαοὶ συνηθορίζοντο τάχιστα.

Καὶ πρῶτον μὲν συνεκάλεσε τὴν βουλὴν τῶν μεγαθύμων γερόντων ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου τοῦ Νέστορος τοῦ βασιλέως τῆς Πύλου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπρότεινεν ἀπόφασιν συνετήν.

« Ἀκούσατε, φίλοι· θεῖος Ὀνειρος μοὶ ἦλθεν εἰς τὸν ὕπνον τὴν νύκτα ταύτην· ὡμοίαζε τὰ μάλιστα τὸν θεῖον Νέστορα κατὰ τὴν ὄψιν, τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν συμμετρίαν τοῦ σώματος· ἔστη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, καὶ μοὶ εἶπε: Κοιμᾶσαι, υἱὲ τοῦ φιλοπολέμου καὶ ἵπποδαμαστοῦ Ἀτρέως; Δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται ὅλην τὴν νύκτα ὁ ἡγεμὼν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ἐμπιστευμένοι οἱ λαοὶ, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει τοσαύτας φροντίδας. Τώρα δὲ ἄκουσόν μου ἀμέσως· ἔρχομαι πρὸς σὲ ἄγγελος ἐκ τοῦ Διὸς, ὅστις καίτοι μακρὰν φροντίζει μεγάλως καὶ κήδεται περὶ σοῦ, σὲ διατάττει δὲ νὰ ἐξοπλίσῃς ὅλους τοὺς Ἑλληνας πανστρατιᾶ, διότι δύνασαι ἤδη νὰ κυριεύσῃς τὴν πόλιν τῶν Τρώων· οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ δὲν διχογνωμοῦσι πλέον· μετέπεισεν ὅλους ἡ Ἥρα διὰ τῶν παρακλήσεων τῆς, δεινὰ δὲ ἐπαπειλοῦσι τοὺς Τρώας ἐκ μέρους τοῦ Διὸς· ἀλλὰ σὺ φύλαττε ταῦτα ἀκριβῶς εἰς τὸν νοῦν σου καὶ μὴ τὰ λησμονήσῃς. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὀνειρος ἀπέπτη παρευθὺς, ἐγὼ δὲ ἐξύπνησα· ἀλλ' ἄγετε, ἅς ὀπλίσωμεν τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐγὼ

θέλω τοὺς δοκιμάσει διὰ λόγων ὅσον μοι εἶναι ἐπιτετραμμένον καὶ θὰ τοὺς παρακινήσω νὰ φύγωμεν μὲ τὰ πολυέδρα πλοῖα εἰς τὴν πατρίδα, ὑμεῖς ὅμως ἄλλοθεν ἄλλως διὰ τῶν λόγων σας ἐμποδίσατέ τους. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν· ἀνέστη δ' ὁ Νέστωρ ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὅστις θέλων τὸ καλὸν τῶν εἶπε τὰ ἐξῆς·

« Φίλοι καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, ἐὰν οἷοςδῆποτε ἄλλος ἤθελε μᾶς διηγηθῆ τὸν Ὀνειρον, ἠθέλομεν τὸν εἰπεῖ ψεύστην, καὶ μᾶλλον ἠθέλομεν ἀποστραφῆ ἀπ' αὐτοῦ, τῶρα ὅμως τὸν εἶπεν ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι ὁ ἄριστος πάντων· ἀλλὰ ἄς ὀπλίσωμεν τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν εἰς μάχην. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐξήρχετο πρῶτος τῆς βουλῆς· ὅλοι οἱ ἄλλοι σκηπτοῦχοι βασιλεῖς τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐπέιθοντο εἰς τὸν ἡγεμόνα Ἀγαμέμνονα, ἠκολούθουν κατόπιν καὶ οἱ λαοὶ μετὰ σπουδῆς. Καθὼς τὰ πλήθη τῶν μελισσῶν ἐξερχόμενα ἐκ τῆς κοίτης πέτρας πετῶσιν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὰ ἄνθη τῆς ἀνοιξέως, αἱ μὲν ἐδῶ, αἱ δὲ ἐκεῖ, τοιουτοτρόπως καὶ τὰ πλήθη τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰς σκηπὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν ἔμπροσθεν τῆς παραλίας κατὰ ὕλας καὶ τὰξεις ἐπορεύοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν· μετὰ δὲ αὐτῶν ἡ Φῆμη ὁ ἄγγελος τοῦ Διὸς προτρέπουσα εἰς κίνησιν διέτρεχεν· ἡ ἀγορὰ ἦτο ταραχῶδης, ἡ δὲ γῆ ἐστέναζε τῶν λαῶν καθεζομένων καὶ θόρυβος μέγας ὑπῆρχεν, ἐννέα δὲ κήρυκες φωνάζοντες διέτασσον ἵνα παύσωσι τὰς φωνὰς καὶ ἀκούσωσι τοὺς εὐγενεῖς βασιλεῖς. Μετὰ σπουδῆς δὲ ἐκάθησεν ὁ λαὸς, ἕκαστος εἰς τὴν ἑδραν του, σιγήσας. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἠγέρθη ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων κρατῶν τὸ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον ὁ Ἅ-

φαιστος εἶχε κατασκευάσει· καὶ ὁ μὲν Ἥφαιστος τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, ὁ δὲ Ζεὺς τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἄγγελον Ἑρμῆν τὸν φονέα τοῦ Ἄργους, ὁ δὲ Ἑρμῆς τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν ἱππότην Πέλωπα, ὁ δὲ Πέλωψ εἰς τὸν Ἀτρέα τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, ὁ δὲ Ἀτρεὺς ἀποθνήσκων τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν πολυκτῆμονα Θυέστην, ὁ δὲ Θυέστης τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ τὸ φορῆ, καὶ νὰ βασιλεύῃ εἰς πολλὰς νήσους καὶ εἰς ὄλον τὸ Ἄργος. Ἐπὶ τούτου στηριχθεὶς εἶπεν εἰς τοὺς Ἑλληνας τὰ ἑξῆς·

« ὦ φίλοι, Ἥρωες Δαναοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ σκληρὸς μὲ ἐνέπλεξεν εἰς μεγάλην συμφορὰν· πρότερον μὲ ὑπέσχετο καὶ συνήνεσε νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφ' οὗ ἐκπορθήσω τὸ καλῶς τετειχισμένον Ἴλιον, τῶρα ὅμως κακὴν ἀπάτην ἐβουλεύθη καὶ μὲ διατάττει νὰ ἐπανέλθω ἄδοξος, ἀφ' οὗ ἀπώλεσα τόσον πολὺν λαόν· οὕτω φαίνεται ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτὸν, ὅστις πολλῶν πόλεων τὰς ἀκροπόλεις κατέστρεψε καὶ θέλει καταστρέψῃ ἀκόμη· διότι τὸ κράτος του εἶναι μέγιστον. Ἄλλ' ὅμως εἶναι αἰσχρὸν βέβαια νὰ τὸ μάθωσιν οἱ μεταγενέστεροι, ὅτι εἰς μάτην τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος λαὸς τῶν Ἀχαιῶν ἦλθεν εἰς τὴν Τροίαν, διεξήγαγε πόλεμον ἄπρακτον, τοῦ ὁποίου οὐδὲν τέλος φαίνεται ἔτι, καίτοι μαχόμενος κατ' ἀνδρῶν ὀλιγοτέρων. Διότι ἐὰν ἠθέλομεν Ἑλληνες καὶ Τρῶες σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιήσαντες νὰ ἀριθμηθῶμεν ἀμφοτέρω, καὶ νὰ διαχωρίσωμεν τοὺς Τρῶας ὅσοι εἶναι ἰθαγενεῖς, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἑλληνες νὰ παραταχθῶμεν κατὰ δεκάδας καὶ νὰ ἐκλέξωμεν ἐκάστη δεκάς ἓνα Τρῶα, ἵνα οἰνοχοῆ, πολλὰ δεκάδες ἠθελον στερηθῆ οἰνοχοῦ· τόσον ἐγώ

φρονῶ, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι περισσότεροι τῶν Τρώων τῶν ἰθαγενῶν. Ἄλλ' ὑπάρχουσιν εἰς αὐτούς ἐκ πολλῶν πόλεων βοητοὶ ἄνδρες ἀξιόμαχοι, οἵτινες μὲ ἐμποδίζουσι τοῦ σκοποῦ μου, καὶ δὲν μὲ ἀφίνουσι καίτοι ἐπιθυμοῦντα νὰ κυριεύσω τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν τοῦ Ἰλίου. Ἐννέα παρῆλθον ἔτη τοῦ μεγάλου Διὸς καὶ τὰ ξύλα τῶν νηῶν ἐσάπησαν, καὶ τὰ σχοινία διελύθησαν αἱ δὲ γυναικὲς μας καὶ τὰ μικρὰ τέκνα κάθηνται εἰς τοὺς οἴκους μας περιμένουσαι, ἀλλ' ὅμως τὸ ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον ἤλθομεν ἐνταῦθα εἶναι ἀνεκτέλεστον· ἄγετε λοιπὸν, πείθεσθε εἰς τοὺς λόγους μου, ἄς φύγωμεν μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν φίλην πατρίδα τὴν Ἑλλάδα, διότι δὲν θὰ κυριεύσωμεν τὴν Τροίαν.»

Ταῦτα εἶπε, διήγειρε δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν καρδίαν ὄλων ἐκείνων ἐντὸς τοῦ πλήθους, ὅσοι δὲν ἐνόησαν τὴν ἀπόφασίν του, ἐκινήθη δὲ ἡ ἐκκλησία καθὼς τὰ μεγάλα κύματα τοῦ Ἰκαρίου πελάγους, τὰ ὁποῖα διεγείρει ὁ Εὐρος καὶ ὁ Νότος, πνεύσας ἐκ τῶν νεφελῶν τοῦ Διός. Καθὼς δὲ ἔταν ὁ Ζέφυρος λάβρως ἐπιπνεύσας κινήση βαθὺ ἐσπαρμένον χωράφιον, τοῦ ὁποίου κυματοειδῶς κινοῦνται οἱ ἀστάχους, τοιουτοτρόπως ἐκινήθη καὶ τὸ πλῆθος τοῦτο τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπειτα δὲ μετ' ἀλαλλαγμῶν ἔτρεχον εἰς τὰ πλοῖα, ἐκ δὲ τῶν ποδῶν των ἡ κόνις ὑψουμένη αἰωρεῖτο· προέτρεπον ἀλλήλους νὰ λάβωσι τὰ πλοῖα καὶ νὰ τὰ καταβιβάσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν· ἐκάθηρον καὶ τὰς τάφρους· αἱ φωναὶ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ, ὑψήρουν δὲ ἐκ τῶν πλοίων τὰ ἄρματα. Τότε οἱ Ἕλληνες ἤθελον ἐπιστρέψει παράκαιρα, ἐὰν ἡ Ἥρα δὲν ἔλεγε πρὸς τὴν Ἀθη-

νάν τὰ ἐξῆς! Φεῦ! τέκνον τοῦ Λιγιοῦχου Διὸς ἀκαταδάμαστον, τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν οἱ Ἕλληνες θέλουσι φύγει εἰς τὴν πατρίδα των; καὶ θὰ ἀφήσωσιν εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρώας τὴν Ἑλένην, διὰ τὴν ὁποίαν πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐχάθησαν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς των πατρίδος; ἀλλ' ὕπαγε ἤδη εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐμπόδιζε ἕκαστον ἄνδρα διὰ τῶν συνετῶν σου λόγων, μὴδὲ ἄφινέ τους νὰ σύρωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πλοῖά των.

Ταῦτα εἶπεν, ἐπέισθη δὲ εἰς τοὺς λόγους τῆς ἡ θεᾶ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, κατέβη δὲ ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου μεθ' ὀρμῆς, ἔφθασε ταχέως εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, εὔρε τὸν Ὀδυσσεῦ τὸν ἴσον τῷ Διὶ κατὰ τὴν φρόνησιν ἰστάμενον· δὲν εἶχεν ἐγγίσει τὸ μέλαν καὶ μεκαλὰς ἔδρας πλοῖόν του, διότι λύπη μεγάλη τὸν εἶχε καταλάβει· σταθεῖσα πλησίον του ἡ Ἀθηνᾶ εἶπεν·

«Δαερτιάδη γόνε τῷ Διὸς πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν θέλετε φύγει εἰς τὸν οἶκόν σας εἰς τὴν ἀγαπητὴν σας πατρίδα πεσόντες εἰς τὰ πλοῖα; καὶ θέλετε ἀφήσει καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρώας τὴν Ἑλένην, διὰ τὴν ὁποίαν πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐχάθησαν εἰς τὴν Τροίαν μακρὰν τῆς πατρίδος των; ἀλλὰ ὕπαγε ἤδη εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν, μὴ βραδύνης περισσότερον· διὰ τῶν συνετῶν σου δὲ λόγων ἐμπόδιζε ἕκαστον ἄνδρα, καὶ μὴ ἀφίνης νὰ σύρωσι τὰ ἀμφίκυρτα πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνόησε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἀμέσως δὲ ἐκίνησεν ἀποβαλὼν τὴν χλαῖναν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ὁ κῆρυξ Εὐρυβάτης ὁ Ἰθακήσιος, ὅστις τὸν ἠκολούθει, αὐτὸς δὲ, ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀ-

γαμέμνονα, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ πατρικόν σου σκῆπτρον, τὸ αἰώνιον· μὲ τοῦτο ἐπορεύθη εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ ὄντινα μὲν βασιλέα ἢ ἕξοχον ἄνδρα ἤθελε καταλάβει, τοῦτον διὰ συνετῶν λόγων παραστὰς τὸν ἐμπόδιζε.

Ἄγαθὲ, δὲν πρέπει νὰ φοβῆσαι ὡς δειλὸς, ἀλλὰ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μένε, καὶ τοὺς ἄλλους κάμνε νὰ μένωσι· διότι δὲν γνωρίζεις ἀκριβῶς, τί φρονεῖ ὁ Ἄγαμέμνων· τῶρα μὲν μᾶς δοκιμᾶζει, ἴσως ὅμως ὕστερον μᾶς βλάβη καὶ τιμωρήση, διότι δὲν ἐνοήσαμεν πάντες τί εἶπεν εἰς τὴν βουλήν· φοβοῦμαι μήπως ὀργισθεῖς πράξῃ κακόν τι εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν διότι ἡ μεγαλοφροσύνη τοῦ διοτρεφοῦς βασιλέως εἶναι μεγάλη, τὸν τιμᾶ δὲ καὶ τὸν ἀγαπᾷ ὁ βαθύφρων Ζεὺς.»

Ὅντινα δὲ ἄνδρα ἐκ τοῦ λαοῦ θορυβοῦντα ἤθελε καταλάβει, τύπτων τοῦτον διὰ τοῦ σκῆπτρου τὸν ἐπέπληττε διὰ τῶν ἐξῆς·

«Ἄθλιε, κάθου ἥσυχος καὶ ἄκουε τοὺς λόγους τῶν ἄλλων, οἵτινες εἶναι ἀνώτεροί σου· σὺ εἶσαι ἀνίκανος διὰ τὸν πόλεμον καὶ ἄνανδρος, οὔτε μετρεῖσαι ποτε εἰς τὸν πόλεμον, οὔτε εἰς τὴν βουλήν· δὲν ἤλθομεν ἐδῶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ βασιλεύσωμεν· δὲν εἶναι καλὸν πράγμα ἡ πολυαρχία· εἰς ἄρχων ἔστω, εἰς βασιλεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ δολόφρονος Κρόνου τὸ σκῆπτρον καὶ τοὺς νόμους, ἵνα δι' αὐτῶν βασιλεύῃ.»

Οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς ἄρχων διώκει τὸν λαὸν, οὔτοι δὲ πάλιν ἔτρεχον μετὰ θορύβου καὶ φωνῶν ἀπὸ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖά των εἰς τὴν ἀγορὰν καθὼς ὅταν τὸ κῦμα τῆς πολυταράχου θαλάσσης κτυπᾷ εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἠχῆ ἢ θάλασσα.

Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐκάθησαν ἕκαστος εἰς τὴν ἔδραν των, μόνος δὲ ὁ προπετῆς Θερσίτης ἐθορύβει· ὁ Θερσίτης, ὅστις ἤξευρε πολλὰ ἄλλ' ἀνόητα, καὶ ἀπρεπῆ· καὶ ἐφιλονεῖκει μὲ τοὺς βασιλεῖς, καὶ ἐλάλει ὅ,τι ἤθελε φανεῖ γελοῖον εἰς τοὺς Ἀργεῖους. Ἦτο ὁ δυσειδέστατος καὶ ἀσχημότατος τῶν ὄσων ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν, ἦτο ἀλλήθωρος, χωλὸς τὸν ἕνα πόδα· οἱ ὦμοί του ἦσαν κυρτοὶ συμπεπτωκότες πρὸς τὸ στῆθος· ὑπεράνω δὲ ἡ κεφαλή του ἦτο ὀξεῖα, ἀραιὰ δὲ κόμη ἐκάλυπτεν αὐτήν· ὁ Θερσίτης ἦτο ἔχθιστος πρὸ πάντων εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ Ὀδυσσεά, διότι πρὸς αὐτοὺς ἤριζε καὶ ἐφιλονεῖκει· τότε κραυγάζων δυνατὰ ἐλοιδόρει τὸν Ἀγαμέμνονα. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Ἑλλήνες ὠργίζοντο μεγάλως καὶ ἠγανάκτησαν καὶ ἐμέμφοτο, αὐτὸς ὅμως ἐπιμένων εἰς τὰς φωνάς του ἔλεγεν ὄνειδίζων·

Ἄτρείδη, διατί μᾶς μέμφουσαι καὶ τίνας ἔχεις ἀνάγκην; αἱ σκηναὶ σου εἶναι πλήρεις χαλκοῦ ἐκ λύτρων, καὶ γυναικῶν ἐκλεκτῶν, τὰς ὁποίας εἰς σὲ πρῶτιστον πάντων προσφέρομεν οἱ Ἀχαιοὶ, ὅταν κυριεύσωμεν πόλιν τινά· ἢ ἔχεις ἀνάγκην καὶ χρυσοῦ, τὸν ὁποῖον νὰ σοὶ φέρῃ τις τῶν Τρώων ἐκ τῆς Τροίας λύτρα τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἢ ἄλλος τις τῶν Ἑλλήνων δέσας ἤθελε φέρει αἰχμάλωτον ἐδῶ; ἢ ζητεῖς γυναῖκα νέαν, ἵνα συνδιάγῃς μετ' αὐτῆς μακρὰν τῶν ἄλλων; — Δὲν πρέπει ἀρχηγὸς ὢν νὰ φέρῃς τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ κακόν. Ὑμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες δειλοὶ, γυναῖκες καὶ οὐχὶ ἄνδρες, ἃς ἐπιστρέψωμεν μὲ τὰ πλοῖά μας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἃς ἀφήσωμεν αὐτὸν ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν νὰ κατατρώγῃ τὰ βραβεῖα τῶν ἄλλων, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἡμεῖς τὸν ὠφελῶμεν ὅπωςδῆποτε, ἢ ὄχι· διότι τῶρα πρὸ ὀλίγου τὸν Ἀχιλ-

λέα, ἄνδρα καλλίτερόν του, τὸν ἠτίμασεν ἀφελῶν τὸ βραβεῖόν του· ὁ Ἀχιλλεὺς ὅμως δὲν ὀργίζεται, διότι εἶναι συγκαταβατικός· διότι, ἂν ὀργίζετο, βέβαια, Ἀτρεΐδῃ, αὐτὴ θὰ ἦτο ἡ τελευταία φορά, καθ' ἣν θὰ ἔβλαπτες.»

Ταῦτα εἶπεν ὄνειδίζων τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, ὁ Θερσίτης· τοῦτον ὅμως πάραυτα ἐπλησίασεν ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ἀγρυοκυττάξας, τὸν ἐπετίμησε σκληρῶς, λέγων·

«Θαρσῖτα, ἀκριτολόγε καὶ φλύαρε, καίτοι ὦν εὐγλωττος δημηγόρος, παῦσε, καὶ μὴ θέλεις σὺ μόνος νὰ ἐρίζῃς μὲ τοὺς βασιλεῖς, διότι σοὶ λέγω, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἄνθρωπος χειρότερός σου ἐξ ὅλων, ὅσοι ἤλθον εἰς τὴν Τρωάδα, διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ἔχῃς εἰς τὸ στόμα σου πάντοτε τοὺς βασιλεῖς, νὰ τοὺς ὄνειδίζῃς, καὶ νὰ σκέπτεσαι τὴν ὥραν τῆς ἐπιστροφῆς, διότι δὲν γνωρίζομεν ἀκόμη καλῶς πῶς θὰ ἀποβῶσι τὰ ἔργα ταῦτα, ἐὰν θὰ ἐπιστρέψωμεν καλῶς ἢ κακῶς οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Τώρα δὲ κάθησαι καὶ ὄνειδίζεις καὶ λοιδορεῖς τὸν Ἀτρεΐδῃν Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, διότι τῷ δίδουν πολλὰ οἱ Δαναοί· ἀλλὰ σοὶ λέγω λόγον, ὅστις καὶ θέλει ἐκτελεσθῆ· ἐὰν ἄλλην μίαν φοράν σὲ καταλάβω ἀνοηταίνοντα τοιουτοτρόπως, νὰ μὴ μείνῃ ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ νὰ μὴ λέγωμαι πατὴρ τοῦ Τηλεμάχου, ἐὰν συλλαβῶν σε δὲν σὲ ἐκδύσω τὰ ἱμάτιά σου ὅλα, τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ζωστῆρα, ὅστις καλύπτει τὰ αἰδοῖα, καὶ δὲν σὲ ἀποπέμψω κλαίοντα διὰ ῥαβδισμῶν καὶ ὕβρεων ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὰ πλοῖα.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ διὰ τοῦ σκῆπτρου τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μετὰφρενον καὶ τοὺς ὤμους· αὐτὸς δὲ ἐκάμφθη συνελ-

κύσας τοὺς ὤμους καὶ ἔκλαιε θερμῶς· ἐκ τῆς πληγῆς ἐσχηματίσθη εὐθύς μῶλωψ κόκκινος ἐκ τοῦ αἵματος, αὐτὸς δὲ φοβηθεὶς ἐκάθησεν. Ἡσθάνθη πόνον καὶ ἀγριοκυττάξας, ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του· οἱ δὲ Ἕλληνες καίτοι λυπούμενοι διότι ἐμποδίσθησαν ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς ἐγέλασαν ὁμῶς δι' αὐτὸν εὐχαρίστως. Καί τις αὐτῶν παρατηρῶν τὸν πλησίον του εἶπεν.

«ὦ! πόσα ἄπειρα καλὰ ἔπραξεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ εἰς τὰς βουλὰς προεξάρχων καὶ εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ τώρα μέγιστον καλὸν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, διότι ἐμπόδισε τὸν λυμεῶνα τοῦτον καὶ φλύαρον νὰ ἀγορεύῃ πλέον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· βεβαίως ἄλλοτε δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃ νὰ ὄνειδιζῇ τοὺς βασιλεῖς.»

Ταῦτα εἶπε τὸ πλῆθος· ἠγέρθη δὲ ὁ τὰς πόλεις κυριεύων Ὀδυσσεὺς κρατῶν τὸ σκῆπτρον (παρ' αὐτῷ δὲ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ ὁμοιάζουσα κήρυκα διέταττε τὸν λαὸν νὰ σιωπᾷ, ἵνα ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἀκούωσι τοὺς λόγους καὶ ἐννοήσωσι τὸν σκοπὸν του·) οὗτος λοιπὸν θέλων τὸ καλὸν τῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

«Ἀτρεΐδῃ βασιλεῦ, Ἀγαμέμνων, ἤδη μοὶ φαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες θέλουσι νὰ σὲ καταστήσωσιν ἀτιμώτατον ὅλων τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲ ἐκτελοῦσι τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ἐρχόμενοι ἐνταῦθα ἐκ τῆς Ἑλλάδος, δηλαδὴ νὰ ἐπιστρέψῃς, ἀφοῦ ἐκπορθήσῃς τὴν καλῶς τετειχισμένην πόλιν τῆς Τρωάδος. Διότι ὡς μωρὰ παιδιά καὶ χῆραι γυναῖκες κλαίουσι μεταξὺ τῶν καὶ σκέπτονται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν. Γνωρίζω καλῶς, ναὶ, ὅτι πᾶς τις ἔχει πόθον νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του πολλὰ παθῶν καὶ πονήσας·

διότι μένων τις ἓνα μῆνα μακρὰν τῆς συζύγου του καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ χειμῶνος καὶ τῆς θαλάσσης, λυπεῖται μεγάλως. Ἡμεῖς δὲ ἔχομεν ἑννέα ἔτη ἐνταῦθα μένοντες· διὰ τοῦτο δὲν ἀγανακτῶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, διότι λυποῦνται πλησίον τῶν καμπυλοπρώρων πλοίων των. Ἄλλ' ὅμως πάλιν εἶναι αἰσχρὸν νὰ μείνωμεν ἐνταῦθα πολὺν καιρὸν, καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν μὲ χεῖρας κενάς. Καρτερήσατε, φίλοι, καὶ μείνατε ἀκόμη ὀλίγον καιρὸν, διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν ἐὰν ἦναι ἀληθεῖς αἱ μαντεῖαι τοῦ Κάλχαντος ἢ οὐχί. Διότι γνωρίζομεν καλῶς τὸ ἐξῆς καὶ εἶσθε ὅλοι μάρτυρες, ἀφοῦ ζῆτε ἔτι. Χθὲς καὶ προχθὲς, οὐχὶ πρὸ πολλοῦ, ὅταν τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων συνηθροίζοντο εἰς τὴν Αὐλίδαν φέροντα κακὰ εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρώας, ἡμεῖς δὲ περὶ τὴν κρήνην ἐπὶ τῶν ἱερῶν βωμῶν ἐθουσιάζομεν εἰς τοὺς θεοὺς τελείας ἐκατόμβας ὑπὸ μίαν ὠραίαν πλάτανον, ὁπόθεν ἔρρεεν ὕδωρ διαυγές, ἐκεῖ ἐφάνη μέγα σημεῖον· δράκων δηλαδὴ κατακόκκινος εἰς τὰ νῶτα, τρομερὸς, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ Ζεὺς ἔστειλεν εἰς τὸ φῶς, ἀναπηδήσας κάτωθεν τοῦ βωμοῦ, ὥρμησε πρὸς τὴν πλάτατον· ἐκεῖ ἦσαν τὰ νεογνὰ ἐνὸς πτηνοῦ, μικρὰ τέκνα, καὶ ἡ μήτηρ των ἐνάτη· τότε ὁ δράκων τὰ κατέτρωγε τσιρίζοντα θλιβερῶς· ἡ δὲ μήτηρ θρηνοῦσα τὰ ἀγαπητὰ τέκνα της περιεπάτει· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ὁ φοβερὸς δράκων περιθρηνοῦσαν συστραφείς καὶ ὀρμήσας διὰ τοῦ ἔμπροσθεν μέρους τοῦ σώματός του τὴν ἐπίασεν ἀπὸ τὴν πτέρυγα, ἀφοῦ δὲ κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ πτηνοῦ καὶ τὴν μητέρα των, τοῦτον μὲν ὁ Ζεὺς ὅστις τὸν ἔφερεν εἰς τὸ φῶς τὸν ἔκαμε τέρας, διότι τὸν ἀπελίθωσεν, ἡμεῖς δὲ ἰστάμενοι ἐθαυμάζομεν δι' αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἔγειενεν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ φο-

βερὰ ταῦτα σημεῖα συνέβησαν ἐν καιρῷ τῆς θυσίας, πάραυτα ὁ Κάλχας μαντεύων ἔλεγε· διατὶ ἐμείνατε ἄφωνοι, οἱ μακρὰν τὴν κόμην τρέφοντες Ἀχαιοί; εἰς ἡμᾶς ἔδειξε τὸ μέγα τοῦτο τέρας ὁ Ζεὺς, βραδὺ, βραδέως ἐκτελεσθησόμενον, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ δόξα οὐδέποτε θέλει ἀποτελεσθῆ. Καθὼς οὗτος κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ πτηνοῦ καὶ τὴν μητέρα των, ὀκτῶ καὶ αὐτὴν τὴν ἐνάτην, τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς τοσαῦτα ἔτη θέλομεν πολεμήσει ἐνταῦθα, τὸ δὲ δέκατον θέλομεν κυριεύσει τὴν εὐρείας ἀγυιᾶς ἔχουσαν πόλιν τῶν Τρώων. Ἐκείνος μὲν ταῦτα ἔλεγεν, αὐτὰ δὲ ὅλα ἤδη ἐκτελοῦνται· ἀλλὰ μένετε πάντες, εὖοπλοι Ἕλληνες, ἐδῶ, ἕως ὅτου κυριεύσωμεν τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου.»

Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐθορύβησαν μεγαλοφῶως ἐπαινέσαντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, τὰ δὲ πλοῖα μεγάλως ἀντήχησαν φωνησάντων τῶν Ἀχαιῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠγόρευσεν ὁ Γερῆνιος ἱππότης Νέστωρ.

«Φεῦ! τιώντι ὡς παῖδες μωροὶ, οἵτινες δὲν φροντίζουσι ποσῶς περὶ τῶν πολεμικῶν ἔργων, ὀμιλεῖτε ἐνταῦθα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τί θὰ γίνωσιν αἱ συμφωνίαι καὶ οἱ ὅρκοι ἡμῶν; εἰς τὸ πῦρ λοιπὸν ἅς πέσωσιν αἱ βουλαὶ καὶ αἱ γνῶμαι τῶν ἀνδρῶν, καὶ αἱ δι' ἀκράτου οἴνου γενόμεναι σπονδαὶ καὶ αἱ διὰ τῆς δεξιᾶς ὑποσχέσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐβασίσθημεν· διότι ματαίως ἐρίζομεν διὰ λόγων, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν μέσον τι διὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, καίτοι εὐρισκόμενοι ἐνταῦθα πολὺν χρόνον· Ἀτρεΐδῃ, ἂν μὲν, ὡς καὶ πρότερον, ἔχῃς βουλὴν ἀμετάθετον, ἄρχε καὶ ὀδήγει τοὺς Ἕλληνας εἰς τὰς φοβερὰς μάχας· αὐτοὺς δὲ, ἓνα ἢ δύο, ἄφες νὰ χάνωνται, ὅσοι ἄλλως πως βουλευόνται (διότι δὲν θὰ κάμουν τί-

ποτε), πρὶν ἢ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ γνωρίσωμεν, ἂν ἢ ὑπόσχεσις τοῦ Διὸς ἦναι ἀληθῆς ἢ οὐχί. Διότι λέγω, ὅτι ὁ παντοδύναμος τοὺς κατένευσε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπεβιβάζοντο εἰς τὰ ταχέα πλοῖα φέροντες φόνον καὶ θάνατον εἰς τοὺς Τρῶας, ἀστράπτων ἐπὶ δεξιᾷ, καὶ αἴσια σημεῖα δεικνύων· διὰ τοῦτο μηδεὶς ἄς μὴ βιάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, πρὶν ἢ πλαγιάσῃ μετὰ γυναικὸς Τρωϊάδος καὶ ἐκδικηθῇ τὰς μερίμνας καὶ στεναγμούς, ὅσας ὑπέφερε διὰ τὴν Ἑλένην· ἐὰν ὅμως τις σφοδρῶς ἐπιθυμῇ νὰ ἐπανεέλθῃ, ἄς πιάσῃ τὸ μέλαν καὶ καλλιζυλον πλοῖόν του, ἵνα αὐτὸς πρῶτος τῶν ἄλλων εὕρῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν. Ἄλλὰ, βασιλεῦ, ἄκουσον τὸν λόγον ὃν μέλλω νὰ σοὶ εἶπω· διάταξον τοὺς ἄνδρας κατὰ φυλάς καὶ φρατρίας ἵνα ἡ φρατρία βοηθῇ τὴν φρατρίαν, καὶ ἡ φυλὴ τὴν φυλήν· ἐὰν δὲ πράξῃς οὕτω, καὶ πείθονται σοι οἱ Ἕλληνες, θέλεις γνωρίσει ἔπειτα τίς τῶν ἡγεμόνων εἶναι δειλὸς, καὶ τίς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ τίς εἶναι ἀγαθὸς, γενναῖος· διότι θέλουσι πολεμεῖ ἰδιαιτέρως ἕκαστος· θέλεις γνωρίσει δὲ, ἐὰν ἐκ θείας ἀποφάσεως δὲν θέλεις κυριεύσει τὴν πόλιν, ἢ ἂν ἐκ τῆς ἀνανδρίας τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀπειρίας τοῦ πολέμου.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Ὅντως, γέρον, ὑπερβαίνεις εἰς τὸν λόγον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων. Εἶθε, Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηναῖα καὶ Ἀπολλων, νὰ εἶχον δέκα τοιοῦτους συμβούλους ἐκ τῶν Ἑλλήνων· τότε παρευθὺς ἡ πόλις τοῦ βασιλέως Πριάμου ἤθελε καταπέσει ὑπὸ τὰς χεῖράς μας ἀλωθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα. Ἄλλ' ὅμως ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα, παρέσχε μοι δεινὰ, διότι μὲ ἐμ-

βάλλει εἰς ἀτελευτήτους καὶ ἀνωφελεῖς ἔριδας καὶ φιλονεικίας, διότι ἐγὼ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἤρισαμεν ἕνεκα τῆς κόρης, ἐγὼ δὲ ἤρχισα νὰ ὀργίζωμαι. Ἐὰν δὲ ποτε συμφωνήσωμεν, οὐδόλως ἔπειτα θὰ γείνη ἀναβολὴ τοῦ δεινοῦ εἰς τοὺς Τρῶας οὐδὲ ἐπ' ἐλάχιστον. Τώρα δὲ πορεύεσθε εἰς τὸ δεῖπνον, ἵνα ἐτοιμασθῶμεν πρὸς μάχην· ἄς ἀκονίσῃ ἕκαστος καλῶς τὸ δόρυ του, ἄς εὐπρεπίσῃ καὶ τὴν ἀσπίδα, ἄς δώσῃ δὲ φαγητὸν καὶ εἰς τοὺς ταχύποδας ἵππους του, καὶ παρατηρήσας καὶ τὸ ἄρμα του καλῶς, ἄς φροντίζῃ περὶ τοῦ πολέμου, ἵνα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας περιπλακῶμεν εἰς τρομερὸν πόλεμον, διότι δὲν θέλει γίνοι παῦσις, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον, εἴαν ἡ νύξ ἐπελθοῦσα μὴ διακρίνῃ τὴν γενναιότητα τῶν ἀνδρῶν· θέλει ἰδρῶσει περὶ τὰ στήθη ὁ ἱμᾶς τῆς ἀσπίδος, ἡ δὲ χεὶρ θέλει ἀποκάμει κινουσα τὸ δόρυ· θέλει ἰδρῶσει ὁ ἵππος κινῶν τὸ ὠραῖον ἄρμα· ὄντινα δὲ ἐγὼ ἤθελον ἰδεῖ ἔκουσίως μακρὰν τῆς μάχης νὰ μένῃ εἰς τὰ πλοῖα, οὗτος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τοὺς κύνας καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπευφήμησαν, καθὼς ὅταν ἤχῃ τὸ κῦμα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀκτὴν, ὅταν τὰ κινήσῃ πνεύσας ὁ Νότος εἰς προέχοντα σκόπελον, τὸν ὀποῖον οὐδέποτε ἐγκαταλείπουσι τὰ κύματα, ὅταν ἔνθα ἢ ἔνθα ἐγείρωνται. Ἀναστάντες δὲ ἔσπευδον διασκεδασθέντες εἰς τὰ πλοῖα, ἀνῆψαν πῦρ εἰς τὰς σκηνάς καὶ ἐδείπνουν, ἐθυσίαζον δὲ καὶ εἰς τοὺς θεοὺς, ἄλλος εἰς ἄλλον θεόν, εὐχόμενοι, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὸν πόνον τοῦ πολέμου. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἐθυσίασε βοῦν παχὺν, πενταετῆ, εἰς τὸν μεγαλόδυναμον Δία, τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου· προσεκάλεσε δὲ τοὺς

γέροντας, τοὺς ἀρίστους ὄλων τῶν Ἑλλήνων, πρῶτιστα μὲν τὸν Νέστορα καὶ τὸν βασιλέα Ἴδομενέα, ἔπειτα δὲ τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν Διομήδη, τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, ἕκτον δὲ τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν σύνεσιν· αὐτόκλητος δὲ ἦλθεν ὁ ἀγαθὸς τὴν βοήν Μενέλαος, ὁ ἀδελφός του· διότι ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦτο ἐνησχολημένος περὶ ταῦτα· οὗτοι περιεκύκλωσαν τὸν βουὴν καὶ ὑψωσαν τὰς οὐλοχύτας, μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εὐχόμενος εἶπε·

«Ζεῦ ἐνδοξότατε, μέγιστε, ὁ τὰς νεφέλας ἐν ταῖς τρικυμίαις μελαίνων, ὁ κατοικῶν εἰς τὸν αἰθέρα· δὸς νὰ μὴ δύσῃ πρότερον ὁ ἥλιος σήμερον καὶ ἐπέλθῃ τὸ σκότος, πρὶν καταβάλω τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ κατακαύσω διὰ τρομεροῦ πυρός τὰς θύρας του, διαρρήξω δὲ καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἑκτορος εἰς τὰ στήθη του διὰ τοῦ ξίφους μου· πολλοὶ δὲ περὶ αὐτὸν ἑταῖροί του πρηνεῖς εἰς τὴν κόνιν νὰ δάκνωσι τὴν γῆν διὰ τῶν ὀδόντων αὐτῶν φονευθέντες.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ Κρονίων ὁμως ἀκόμη δὲν ἤθελε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν εὐχὴν του· ἐδέχθη μὲν τὴν θυσίαν, ἀλλὰ τὰ δεινά των καὶ τοὺς πόνους ἠΰξανε μεγάλως. Ἀφοῦ δὲ ἠύχθησαν καὶ ἐπέρριψαν τὰς κριθάς, ἀνέστρεψαν μὲν τὰς κεφαλὰς τῶν θυμάτων πρῶτον, καὶ τὰ ἔσφαξαν καὶ τὰ ἐξέδειραν, ἀπέκοψαν τὰ μῆρια καὶ τὰ κατεκάλυψαν μὲ τὴν κνίσσαν διαλύσαντες αὐτὰ, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἔθεσαν τεμάχια ὠμῶν κρεάτων· καὶ ταῦτα μὲν ἔκαιον ἐπὶ ξηρῶν σχιζῶν, τὰ δὲ σπλάγχνα διαπεράσαντες εἰς ὄβελους ἐκράτουν ὑπεράνω τοῦ πυρός· ἀφοῦ δὲ ἐκάησαν τὰ μῆρια καὶ ἔφαγον τὰ σπλάγχνα, ἐλιάνισαν τὰ ἄλλα κρέατα καὶ τὰ διεπέρασαν εἰς ὄβελους, τὰ ἔψησαν ἐπι-

μελῶς καὶ τὰ ἀπέσυρον ἐκ τοῦ πυρός· ἀφοῦ δὲ ἔπαυσαν τὴν ἐργασίαν καὶ ἠτοίμασαν τὴν τράπεζαν, εὐωχοῦντο ἀφθόνως· καὶ ὅτε ἐκορέσθησαν, ἤρχισε νὰ λέγῃ πρὸς αὐτοὺς ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

Ἄτρείδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνον! ἄς μὴ βραδύνωμεν πλέον, μὴδ' ἄς ἀναβάλλωμεν τὸ ἔργον, τὸ ὅποῖον ὁ θεὸς μᾶς δίδει· ἀλλὰ οἱ μὲν κήρυκες, κηρύττοντες, ἄς συναθροίζωσι τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἡμεῖς δὲ ὅλοι ὁμοῦ, καθὼς εἴμεθα τώρα, ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸν μέγαν στρατὸν, ἵνα ὅσον τάχιστα συνάψωμεν μάχην.

Οὕτως εἶπεν, οὐδὲ ἠπειθήσεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· πάραυτα διέταξε τοὺς λιγυφώνους κήρυκας νὰ κηρύξωσι παροτρύνοντες εἰς πόλεμον τοὺς φέροντας μακρὰν κόμην Ἀχαιοὺς· καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἐκήρυττον, οἱ δὲ λαοὶ συνηθροίζοντο τάχιστα, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα βασιλεῖς ὤρμων παρατάσσοντες αὐτούς· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ, ἔχουσα ἀσπίδα πολύτιμον, ἀγήρων, ἀθάνατον, ἀφ' ἧς κρέμανται ἑκατὴν κροσσοὶ πάγχρυσοι, ὅλοι καλῶς πεπλεγμένοι, ἀξίας ἑκατὸν βοῶν ἕκαστος· δι' αὐτῆς περιορμῶσα διέτρεχε τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων, προτρέπουσα αὐτοὺς νὰ πορευθῶσιν εἰς τὴν μάχην· διήγειρε δὲ εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου δύναμιν, ἵνα πολεμῇ ἀκαταπαύστως. Καὶ αἴφνης εἰς τούτους ὁ πόλεμος ἐγένετο γλυκύτερος, παρὰ τὸ νὰ ἐπιστρέψωσι διὰ τῶν πλοίων εἰς τὴν πατρίδα των.

Καθὼς πῦρ καταστρεπτικὸν κατακαίει ἀπέραντα δάση εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, ἡ δὲ λάμψις φαίνεται μακρόθεν, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ὀπλων αὐτῶν κινουμένων ἡ στιλπνοτάτη λάμψις ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ.

Καθὼς δὲ τὰ πολλὰ πλήθη τῶν πτηνῶν, χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων μακρολαίμων εἰς τὸν Ἄσιον λειμῶνα, παρὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ Καύστρου, πετώσι διὰ τῶν πετρύγων των ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τερπόμενα εἰ καὶ μετὰ κλαγγῆς δὲ καὶ ἤχου καθίζουσιν, ἀντηχεῖ δὲ ὁ λειμῶν, οὕτω καὶ τούτων τὰ πολλὰ πλήθη ἀπὸ τὰς σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα ἐχύνοντο εἰς τὸ Σκαμάνδριον πεδῖον, ἢ δὲ γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τῶν ἵππων ἐστέναζεν· ἐστάθησαν δὲ εἰς τὸν ἀνθηρὸν λειμῶνα τὸν ὑπὸ τοῦ Σκαμάνδρου διαρρεόμενον, ἀναρίθμητοι, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθη γίνονται τὴν ἀνοιξιν.

Καθὼς τὰ πολλὰ πλήθη τῶν πυκνῶν μυιῶν, αἵτινες περιίπτανται εἰς τοὺς ποιμενικοὺς σταθμοὺς τὴν ἀνοιξιν, ὅταν τὰ ἀγγεῖα βρέχωνται ὑπὸ τοῦ γάλακτος, τόσοι Ἕλληνες παρετάσσοντο εἰς τὸ πεδῖον κατὰ τῶν Τρώων, πρόθυμοι νὰ τοὺς καταστρέψωσι.

Καθὼς δὲ οἱ αἰπόλοι εὐκόλως διακρίνουσι τὰ μεγάλα ποίμνια τῶν αἰγῶν, ὅταν ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν βοσκήν, οὕτω καὶ αὐτοὺς οἱ ἡγεμόνες διεκόσμουσαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ προτρέποντες, ἵνα πορευθῶσιν εἰς τὴν μάχην. Ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν ἴστατο ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὁμοιος μὲ τὸν Δία κατὰ τὰ ὄμματα καὶ τὴν κεφαλὴν, μὲ τὸν Ἄρην εἰς τὴν ζώνην, μὲ τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὰ στήθη. Καθὼς δὲ εἰς τὴν ἀγέλην τῶν βοῶν ἀθροιζομένων διαπρέπει ἐξόχως ὁ ταῦρος, τοιοῦτον τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατέστησεν ὁ Ζεὺς τὸν Ἀγαμέμνονα εὐπρεπῆ καὶ ἕξοχον μεταξὺ πολλῶν ἡρώων.

Εἶπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, αἱ κατοικοῦσαι τὰ ὀλύμπια δώματα (διότι ὑμεῖς ἐστέ θεαί, γινώσκετε τὰ πάντα καὶ παρευρίσκεσθε πανταχοῦ· ἡμεῖς δὲ μόνον τὴν φήμην

αὐτῶν ἀκούομεν, δὲν τὰ γινώσκομεν ὅμως.) Εἶπατέ μοι τίνες ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· διότι τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τὸ εἶπω, οὐδὲ νὰ τὸ ἀπαριθμήσω κατ' ὄνομα, οὔτε ἐὰν εἶχον δέκα γλώσσας, δέκα στόματα, φωνὴν ἀκάματον καὶ στῆθος χαλκοῦν· δὲν δύναμαι νὰ πράξω τοῦτο, ἐὰν ὑμεῖς δὲν μὲ ἐνθυμίσητε, ᾧ θυγατέρες τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, πύσοι ἦλθον ὑπὸ τὸ Ἴλιον· θέλω λοιπὸν ἀναφέρει τοὺς ἀρχηγούς καὶ τὸν ὀλικὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων.

Καὶ τῶν μὲν Βοιωτῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Πηνέλεως, ὁ Λήϊτος, ὁ Ἄρκεσίλαος, ὁ Προθοήνωρ καὶ ὁ Κλονίος. Ἐκ τούτων οἱ μὲν κατόικουν τὴν Ὑρίαν, τὴν πετρώδη Αὐλίδα, τὸν Σχοῖνον, τὸν Σκῶλον καὶ τὴν ὄρεινὴν Ἐτεωνὸν, τὴν Θεσπειαν, τὴν Γραῖαν καὶ τὴν εὐρύχωρον Μυκαλησσόν· ἄλλοι τὰ περὶ τὸ Ἄρμα καὶ τὸ Εἰλέσιον καὶ τὰς Ἐρύθρας· ἄλλοι κατεῖχον τὸν Ἐλεῶνα, τὴν Ὑλην, τὸν Πετεῶνα, τὴν Ὠκαλέην, τὴν ὠραίαν πόλιν Μεδεῶνα, τὰς Κώπας, τὴν Εὐτρησιν καὶ τὴν ἀπίερους περιστερὰς ἔχουσαν Θίσβην· ἄλλοι κατόικουν τὴν Κορώνειαν καὶ τὴν χλοερὰν Ἀλίαρτον· ἄλλοι τὴν Πλάταιαν· ἄλλοι τὸν Γλίσαντα· ἄλλοι εἶχον τὰς Ὑποθήβας, τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν, τὸν Ὀγγηστόν, ὅπου ὑπάρχει τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος· ἄλλοι εἶχον τὴν πολυστάφυλον Ἄρνην· ἄλλοι τὴν Μίδειαν, τὴν θειοτάτην Νῆσαν καὶ τὴν ἀπώτατα κειμένην Ἀθηθδόνα· οὗτοι ἔφερον πεντήκοντα πλοῖα εἰς τὴν Τροίαν, εἰς ἕκαστον δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπέβησαν ἑκατὸν εἴκοσι νέοι Βοιωτοί.

Καὶ ἐκείνων ἔτι, ὅσοι κατόικουν τὴν Ἀσπληδόνα καὶ τὸν Ὀρχομενὸν τῶν Μινυῶν, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀσκάλαφος καὶ ὁ Ἰάλμενος, υἱοὶ τοῦ Ἄρως, τοὺς ὁποίους ἔτε-

κεν ἡ παρθένος Ἀστυόχη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἄκτορος τοῦ Ἀζείδου μιγεῖσα λάθρα μετὰ τοῦ θεοῦ τοῦ πολέμου ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις αὐτῆς δωματίοις. Οὗτοι ἦλθον ἔχοντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς των τριάκοντα εὐρύχωρα πλοῖα.

Τῶν δὲ Φωκέων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Σχεδῖος καὶ ὁ Ἐπίστροφος, υἱοὶ τοῦ μεγαθύμου Ἰφίτου τοῦ Ναυβολίδου· τῶν πολεμιστῶν τούτων οἱ μὲν κατόικουν τὴν Κυπάρισσον, τὴν πετρώδη Πυθῶνα, τὴν θειοτάτην Κρῖσαν, τὴν Δαυλίδα καὶ τὸν Πανοπέα· οἱ δὲ τὴν Ἀνεμώρειαν καὶ τὴν Ἰάμπολιν· ἄλλοι παρὰ τὸν ποταμὸν Κηφισσοῦ καὶ ἄλλοι τέλος τὴν Δίλαιαν πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Κηφισσοῦ· οὗτοι ἦλθον μετὰ τεσσαράκοντα πλοίων· καὶ οὗτοι μὲν οἱ ἀρχηγοὶ, διακοσμοῦντες τὰς τάξεις τῶν Φωκέων, παρέταξαν αὐτοὺς πλησίον τῶν Βοιωτῶν πρὸς τ' ἀριστερά.

Τῶν δὲ Λοκρῶν ἦρχεν ὁ ταχὺς Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, κατώτερος πολὺ τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος· ἦτο μικρὸς, εἶχε λινὸν θώρακα, ὑπερέβαινε ὁμῶς ὅλους τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὸ δόρυ· οὗτοι κατόικουν τὴν Κῦνον, τὴν Ὀποῦντα, τὴν Καλλίαιρον, τὴν Βῆσσαν, τὴν Σκάρφην, τὰς ὠραίας Λύγειας, τὴν Τάρφην, τὸ Θρόνιον περὶ τὸν ποταμὸν Βοάγριον. Τοῦτον ἠκολούθησαν τεσσαράκοντα πλοῖα τῶν Λοκρῶν, οἵτινες κατοικοῦσιν ἀντικρὺ τῆς ἱερᾶς Εὐβοίας.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατόικουν τὴν Εὐβοίαν, οἱ ἰσχυροὶ Ἄθαντες, τὴν Χαλλιίδα, τὴν Ἐρέτριαν, τὴν πολυστάφυλον Ἰστίαίαν, τὴν παραλίαν Κήρινθον, καὶ τὸ ἀπόκρημνον Δῖον, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Κάρυστον καὶ κατόικουν τὰ Στύρα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἐλεφήνωρ, ὁ Θεράπων τοῦ Ἄρεως, ὁ Χαλκωδοντιάδης· τοῦτον ἠκολού-

θουν οἱ ταχεῖς Ἄβαντες, οἱ μακρὰν ἐκ τῶν ὀπίσω ἔχοντες τὴν κόμην, ἀνδρεῖοι πολεμισταί, ἱκανώτατοι διὰ τῶν ἀγγεμάχων δοράτων των νὰ διασχίζωσι τοὺς θώρακας τῶν ἐναντίων εἰς τὰ στήθη των· οὗτοι ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τεσσαράκοντα πλοίων.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὰς Ἀθήνας, (τὴν καλῶς ὠκοδομημένην πόλιν, τὸν τόπον τοῦ μεγαλοψύχου Ερεχθέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησε μὲν ἡ γῆ, ἀνέθρεψε δὲ ἡ ἑθυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηναῖα καὶ παρεδέχθη αὐτὸν εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πλούσιον ναόν της, ὅπου τιμῶσιν αὐτὸν κατ' ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι διὰ ταύρων καὶ ἀρνίων) ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Μενεσθεὺς, υἱὸς τοῦ Πετεοῦ. Πρὸς τοῦτον οὐδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων ἐγένετο ὅμοιος εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀσπιδοφόρων ἀνδρῶν (πλὴν τοῦ Νέστορος, ὅστις ἦτο πρεσβύτερος αὐτοῦ)· ὁ Μενεσθεὺς οὗτος ἦλθε μετὰ πεντήκοντα πλοίων.

Ὁ δὲ Αἴας ἐκ Σαλαμῖνος ἦλθε μετὰ δώδεκα πλοίων, ἅτινα παρέταξεν ἐκεῖ, ὅπου ἴσταντο αἱ τῶν Ἀθηναίων φάλαγγες.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὸ Ἄργος, τὴν κυκλώπεια τεῖχη ἔχουσαν Τίρυνθα, τὴν Ἑρμιόνην, τὴν Ἀσίνην, τὰς βαθεῖς κόλπους ἐχούσας, τὴν Τροιζῆνα, τὰς Ἠϊόνας καὶ τὴν πολλὰς ἀμπέλους ἔχουσαν Ἐπίδαυρον, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Αἴγιναν, τὸν Μάσητα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ βροντόφωνος Διομήδης καὶ ὁ Σθένελος προσφιλὴς υἱὸς τοῦ περιφήμου Καπανέως· μετὰ τούτων τρίτος ἦλθεν ὁ Εὐρύαλος, ἀνὴρ ἰσόθεος, υἱὸς τοῦ Μηκιστέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Ταλαοῦ· ὄλων ὅμως ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Διομήδης μετὰ ὀγδοήκοντα πλοίων ἐλθόντων.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατῴκουν τὰς ὠραίας Μυκῆνας,

τὴν πλουσίαν Κόρινθον, τὰς καλῶς ἐκτισμένας Κλεωνάς, τὰς Ὀρνεάς, τὴν ὠραίαν Ἀραιθυρέαν, τὴν Σικυῶνα, ἐν ἧ κατὰ πρῶτον ἐβασίλευσεν ὁ Ἄδραστος, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Ὑπερῆσιαν καὶ τὴν ὑψηλὴν Γονοῦσαν, τὴν Πελλήνην καὶ τὸ Αἰγίον, καὶ ὅσοι κατόκουν καθ' ὄλον τὸν Αἰγιαλὸν, καὶ περὶ τὴν εὐρείαν Ἐλίκην, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀτρείδης Ἀγαμέμνων μετὰ ἑκατὸν πλοίων αὐτὸν ἠκολούθησαν λαοὶ παρά πολλοὶ καὶ ἄριστοι, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς αὐτὸς λαμπρὰν πανοπλίαν ἐνδεδυμένος διέπρεπεν ὄλων τῶν ἠρώων, διότι ἦτο ἄριστος καὶ πλείστων λαῶν ἡγεμόνευεν.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατόκουν τὴν κοίλην καὶ χασματώδη Λακεδαίμονα, τὴν Φᾶριν, τὴν Σπάρτην, καὶ τὴν πολυπερίστερον Μέσσην, καὶ ἐνέμοντο τὰς Βρυσείας καὶ τὰς ὠραίας Αὐγείας, καὶ ὅσοι εἶχον τὰς Ἀμύκλας, καὶ τὸ παράλιον Ἔλος, τὴν Λᾶν καὶ τὸν Οἴτυλον, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος, μετὰ ἐξήκοντα πλοίων· ἀλλ' ὅμως παρετάχθησαν χωριστά· ἐξεστράτευσε δὲ μετὰ μεγάλης προθυμίας προτρέπων εἰς τὸν πόλεμον, ἐπεθύμει δὲ μεγάλως νὰ ἐκδικηθῆ τὴν ἀρπαγὴν καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῆς Ἑλένης.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Πύλον καὶ τὴν ὠραίαν Ἀρήνην, τὸ Θύρον, παρά τινα πόρον τοῦ Ἀλφειοῦ κείμενον, τὸ ὑπερήφανον Αἶπυ, καὶ ὅσοι κατόκουν τὸν Κυπαρισσήεντα καὶ τὴν Ἀμφιγένειαν, τὸ Πτελεδὸν, τὸ Ἔλος καὶ τὸ Δῶριον, ὅπου αἱ Μοῦσαι, ἀπαντήσασαι Θάμυριν τὸν Θραῖκα ἐρχόμενον ἐξ Οἰχαλίας παρ' Εὐρύτου τοῦ Οἰχαλιέως τὸν κατέπαυσαν τῆς ᾠδῆς, διότι ἐκαυχᾶτο ὅτι θέλει νικήσει καὶ αὐτὰς τὰς Μούσας, ἐὰν ἤθελον νὰ διαγωνισθῶσι πρὸς αὐτόν· αὐταὶ ὅμως ὀργισθεῖσαι

τὸν ἐτύφλωσαν, τὸν ἀφῆρσαν τὴν θεῖαν ποίησιν καὶ τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τοὺς ἤχους τῆς λύρας. Οἱ πολεμισταὶ οὗτοι ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν ἐννενήκοντα πλοῖα, ὃ δὲ ἱππότης Νέστωρ, ὃ ἦρως τῆς Γερηνίας ἦτο ἀρχηγὸς αὐτῶν.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατόικουν τὴν Ἀρκαδίαν ὑπὸ τὸ ὑψηλὸν ὄρος τῆς Κυλλήνης, παρὰ τὸν τάφον τοῦ Αἰπύτου, ὅπου ὑπάρχουσιν ἄνδρες ἐκ τοῦ συστάδην καὶ πλησίον μαχόμενοι, καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὸν Φενεὸν καὶ τὸν πολλὰ ποίμνια ἔχοντα Ὀρχομενὸν, τὴν Ῥίπην, τὴν Στρατίαν καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Ἐνίσπην, καὶ ὅσοι εἶχον τὴν Τεγέαν καὶ τὴν χλοερὰν Μαντίνειαν, τὴν Στύμφαλον, καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Παρῶσιν, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγκαίου, ὃ λαμπρὸς Ἀγαπήνωρ, μεθ' ἑξήκοντα πλοίων· εἰς ἕκαστον δὲ πλοῖον ἐπέβαινον πολλοὶ Ἀρκάδες ἐμπειροπόλεμοι· διότι τοῖς τὰ ἔδωκεν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἵνα διαπλεύσωσι τὴν θάλασσαν, ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν ἦσαν ναυτικοί.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατόικουν τὸ Βουπράσιον καὶ τὴν ἰερὰν Ἥλιν, ἐφ' ὅσον ἐγκλείει ἡ Ὑρμίνη καὶ ἡ εἰς τὰ ἀκρότατα αὐτῆς κειμένη Μύρσιος, τὸ ὄρος Ὠλενίη καὶ τὸ Ἀλείσιον, ἦρχον τέσσαρες ἀρχηγοί· ἕκαστος δ' εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ δέκα ταχέα πλοῖα, ἐφ' ὧν ἐπέβαινον πολλοὶ Ἐπειοί. Ἐκ τούτων δὲ τῶν μὲν ἦρχον ὁ Ἀμφίμαχος καὶ ὁ Θάλπιος, υἱοὶ ὁ μὲν τοῦ Κτεάτου, ὃ δὲ τοῦ Εὐρύτου, υἱῶν ἀμφοτέρων τοῦ Ἀκτορίωνος· τῶν δὲ ἦρχεν ὁ γενναῖος Διώρης, υἱὸς τοῦ Ἀμαρυγκέως· τῆς δὲ τετάρτης μοίρας ἦρχεν ὁ θεῖος Πολύξεινος, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀγασθένους τοῦ υἱοῦ Αὐγείου.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες ὠρμῶντο ἐκ τοῦ Δουλιχίου καὶ τῶν ἱερῶν Ἐχινῶν νήσων, αἵτινες κεῖνται πέραν τῆς θαλάσσης, ἀπέναντι τῆς Ἥλιδος, ἡγεμόνευεν ὁ ἴσος μὲ τὸν Ἄρη Μέγης, ὁ υἱὸς τοῦ Φυλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ φίλος τοῦ Διὸς ἱππότης Φυλεὺς μεταναστεύσας ποτὲ εἰς τὸ Δουλίχιον, διότι ὠργίσθη πρὸς τὸν πατέρα του. Οὗτος ἦλθεν εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὠδήγει τοὺς μεγαθύμους Κεφαλλῆνας, καὶ ἐκείνους ὅσοι κατόκουν τὴν Ἰθάκην καὶ τὸ δασύφυλλον Νήριτον, καὶ ἐνέμοντο τὰ Κροκύλεια καὶ τὴν τραχεῖαν Αἰγίλιπα καὶ ὅσοι κατόκουν τὴν Ζάκυνθον καὶ ἐνέμοντο τὰ περὶ τὴν Σάμον, καὶ ὅσοι κατόκουν τὴν ἀντικρὺ Ππειρον· ὅλων τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς, ἴσος μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν σύνεσιν, μετὰ δώδεκα πλοίων ἐρυθρῶν.

Τῶν δὲ Αἰτωλῶν, ὅσοι ἐνέμοντο τὸν Πλευρῶνα, τὴν Ὠλενον, καὶ τὴν Πυλῆνην, τὴν παραλίαν Χαλκίδα, καὶ τὴν πετρῶδη Καλυδῶνα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος (διότι δὲν ἔζων πλέον οἱ υἱοὶ τοῦ μεγαθύμου Οἰνέως, οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπῆρχεν, εἶχεν ἀποθάνει δὲ καὶ ὁ ξανθὸς Μελέαγρος)· εἰς τοῦτον λοιπὸν εἶχεν ἀνατεθῆ ἢ ἐπὶ τῶν Αἰτωλῶν ἀρχή· ὁ Θόας ἦλθεν εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Τῶν δὲ Κρητῶν, ὅσοι κατόκουν τὴν Κνωσὸν, καὶ τὴν τετειγισμένην Γόρτυνα, τὴν Λύκτον, καὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν λευκόγειον Λύκαστον, τὴν Φαιστόν καὶ τὸ Ῥύτιον, καλῶς κατοικουμένας πόλεις, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐνέμοντο τὴν ἑκατὸν πόλεις ἔχουσαν Κρήτην, ἀρχηγὸς ἦν ὁ λαμπρὸς εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ Μηριόνης, ἴσος

μέ τὸν ἀνδροφόνον Ἐνυάλιον, μετὰ ὀγδοήκοντα μαύρων πλοίων ἐλθόντες.

Τληπόλεμος δὲ ὁ Ἡρακλείδης, ἀγαθὸς καὶ μέγας, ὠδήγει ἐκ Ῥόδου ἑννέα πλοῖα Ῥοδίων ἀγερώχων, οἵτινες ἐνέμοντο τὴν Ῥόδον, διηρημένοι εἰς τρία, τὴν Λίνδον, τὴν Ἰάλυσον, καὶ τὴν λευκώγειον Κάμειρον. Τούτων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἐμπειρότατος εἰς τὸ δόρυ Τληπόλεμος, γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς ὠραίας Ἀστυοχείας τὴν ὁποίαν ὁ ἦρωες ἤρπασεν ἐκ τῆς Ἐφύρας, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελλήεντος, πορθήσας πολλὰς πόλεις ἠρώων εὐγενῶν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Τληπόλεμος ἀνετράφη εἰς τὸ ὠραῖον μέγαρον, αἴφνης ἐφόνευσε τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς τοῦ πατρὸς του, τὸν ἤδη ἀρχίζοντα νὰ γηράσκη Λικύμνιον, βλαστὸν τοῦ Ἄρεως. Πάραυτα ὅμως κατασκευάσας πλοῖα, συναθροίσας καὶ πολὺν λαὸν, ἔφυγε διὰ θαλάσσης, διότι τὸν ἐφοβέρισαν οἱ ἄλλοι υἱοὶ καὶ ἔγγονοι τοῦ ἀνδρείου Ἡρακλέους· καὶ μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις ἦλθεν εἰς Ῥόδον ἣν διήρπασεν εἰς τρία μέρη, κατὰ τὰς φυλάς αἵτινες τὸν ἠκολούθουν. Οἱ λαοὶ τοῦ ἠγαπήθησαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, τοῦ βασιλέως τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, ὅστις ἄπειρον πλοῦτον ἐπέχεεν εἰς αὐτούς.

Ἐκ δὲ τῆς Σύμης ὁ Νιρεὺς ὠδήγει τρία πλοῖα. Υἱὸς τῆς Ἀγλαΐας καὶ τοῦ βασιλέως Χαρόπου, ὁ Νιρεὺς, ὅστις ἦν ὁ ὠραιότατος, ὅστις ἦλθεν ὑπὸ τὴν Τροίαν, ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα· ἀλλ' ἦτο ἀπόλεμος, ὀλίγον δὲ λαὸν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἐκείνων δὲ, οἵτινες κατώκουν τὴν Νίσυρον, τὴν Κάρπαθον, καὶ τὴν Κάσον, καὶ τὴν Κῶν, τὴν πόλιν δηλαδὴ τοῦ Εὐρυπύλου, καὶ τὰς νήσους Καλύδνας, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Φεΐδιππος καὶ ὁ Ἄντιφος, δύο υἱοὶ τοῦ Ἡρακλείδου

Θεσσαλαῦ· οὗτοι ἦλθον μετὰ τριάκοντα μεγάλων πλοίων.

Τώρα δὲ θέλω καταλέξει ἐκείνους, ὅσοι κατόικουν τὸ Πελασγικὸν Ἄργος, καὶ ὅσοι τὴν Ἄλωνα καὶ τὴν Ἀλόπην, καὶ ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Τρηχίνα, καὶ ὅσοι τὴν Φθίαν καὶ τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα, ὀνομαζόμενοι Μυρμιδόνες, Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί. Τούτων μετὰ πεντήκοντα πλοίων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὸν πόλεμον, διότι δὲν εἶχον ἀρχηγόν. Ἐπειδὴ ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς ἔμενεν ἄπρακτος εἰς τὰ πλοῖα, ὀργιζόμενος διότι τῷ ἤρπασαν τὴν ξανθὴν Βρισηίδα, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλοῦ κόπου ἔλαβε πορθήσας τὴν Δυρνησσὸν, καὶ τὴν τετειχισμένην Θήβην, ἐφόνευσε δὲ καὶ τὸν Μύνητα καὶ τὸν Ἐπίστροφον, τοὺς ἐμπείρους εἰς τὸ ἔγχος, υἱοὺς τοῦ βασιλέως Εὐνηοῦ τοῦ Σεληπιάδου· ἔνεκα τῆς κόρης ταύτης ὁ Ἀχιλλεὺς λυπούμενος δὲν μετείχε τοῦ πολέμου, μετ' ὀλίγον ὅμως ἔμελλε νὰ ἐξεγερθῇ.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατόικουν τὴν Φυλάκην καὶ τὸν ἀνθηρότατον Πύρασον καὶ τὸ τέμενος τῆς Δήμητρος, τὴν Ἴτωνα, τὴν μητέρα τῶν προβάτων, τὴν παραλίαν Ἀντρῶνα καὶ τὸν χορτοφορώτατον Πτελεὸν, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀνδρεῖος Πρωτεσίλαος, ὅτε ἔζη, διότι τότε τὸν κατεῖχεν ἡ μαύρη γῆ· αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ βαθέως λυπούμενη σύζυγος εἶχε μείνει εἰς τὴν Φυλάκην καὶ ὁ οἶκος ἡμιτελής· ἐπειδὴ τὸν ἐφόνευσεν ἀνὴρ Δάρδανος, πρῶτιστον ὄλων τῶν Ἑλλήνων ἀποβαίνοντα ἐκ τῶν πλοίων. Οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν λαοὶ δὲν ἔμειναν μὲν ἄνευ ἀρχηγοῦ, ἐπόθουν ὅμως τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἀποθανόντων λοιπὸν τοῦ Πρωτεσίλαου παρέταξεν αὐτοὺς ὁ Ποδάρκης, ὁ ἀριστος πολεμιστής, υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου τοῦ πολυθρέμμονος Φυλακίδου, αὐτά-

δελφος τοῦ μεγαλοψύχου Πρωτεσίλαου, νεώτερος· αὐτὸς ὁμως ἦτο μεγαλήτερος καὶ καλλίτερος· ὅθεν οἱ λαοὶ δὲν ἐστεροῦντο μὲν ἀρχηγοῦ, ἐπόθουν ὁμως τὸν Πρωτεσίλαον, διότι ἦτο ἀγαθός. Οὗτος ἦλθε μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὰς Φεράς παρὰ τὴν Βοιωτήδα λίμνην, τὴν Βοίβην καὶ τὰς Γλαφύρας καὶ τὴν καλῶς ἐκτισμένην Ἰωλκὸν, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Εὐμηλος, μεθ' ἑνδεκα πλοίων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκίστιδος τῆς ὠραιοτάτης τῶν θυγατέρων τοῦ Πελίου.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Μεθώνην καὶ τὴν Θαυμακίαν, καὶ κατόκουν τὴν Μελίβοιαν καὶ τὴν τραχεῖαν Ὀλιζῶνα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Φιλοκτῆτης, τοξότης ἐμπειρότατος, μεθ' ἑπτὰ πλοίων, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων εἶχον ἐπιβῆ πεντήκοντα ἐπιβάται, ἐμπειροὶ εἰς τὸ διὰ τῶν τόξων μάχεσθαι· ἀλλ' ὁ μὲν Φιλοκτῆτης δεινὰ πάσχων κατέκειτο εἰς τὴν νῆσον Λῆμνον, ὅπου τὸν ἐγκατέλιπον οἱ Ἕλληνες, βασανιζόμενον ἐκ τῆς κακῆς πληγῆς τρομεροῦ ὕδρου· καὶ ἐκεῖνος μὲν κατέκειτο ἐκεῖ λυπούμενος, ἀλλ' ὁμως ἔμελλον νὰ τὸν ἐνθυμηθῶσιν οἱ Ἕλληνες· οἱ ὑπ' αὐτὸν δὲν ἐστεροῦντο ἀρχηγοῦ, ἀλλ' ἐπόθουν τὸν ἀρχηγὸν τῶν Φιλοκτῆτην, διότι παρέταξεν αὐτοὺς ὁ Μῆδων, νόθος υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως καὶ τῆς Ῥήνης.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατόκουν τὴν Τρίκην καὶ τὴν κρημνώδη Ἰθώμην, καὶ ὅσοι κατεῖχον τὴν Οἰχαλίαν, τὴν πόλιν τοῦ Οἰχαλιέως Εὐρύτου, ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, λαμπροὶ ἰατροὶ, ὁ Ποδαλείριος καὶ ὁ Μαχάων, μετὰ τριάκοντα μεγάλων πλοίων ἐλθόντες.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατόκουν τὸ Ὀρμένιον καὶ τὴν κρήνην Ὑπέρειαν, καὶ ὅσοι τὸ Ἀστέριον καὶ τὰς λευκὰς

κορυφὰς τοῦ Τιτάνου, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Εὐρύπυλος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατώκουν τὴν Ἀργισσαν καὶ ἐνέμοντο τὴν Γυρτώνην, τὴν Ὀρθην, τὴν Ἠλώνην, καὶ τὴν λευκόγειον πόλιν Ὀλοσσόνα, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης, υἱὸς τοῦ Πειριθόου καὶ υἱὸς τοῦ Διός. (Ὁ δὲ Πολυποίτης ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Πειροθόου καὶ τῆς ἐνδόξου Ἴπποδαμείας τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Πειριθόος ἐτιμώρησε τοὺς δασυμμάλλους κενταύρους καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἐκ τοῦ Πηλίου καὶ τοὺς ὠθήσῃ πρὸς τοὺς Αἴθικας). Μετ' αὐτοῦ ἦρχεν ἐπίσης καὶ ὁ Λεοντεὺς, υἱὸς τοῦ μεγάλου Κορώνου τοῦ Κανείδου· οὗτοι ἦλθον ἔχοντες τεσσαράκοντα μαῦρα πλοῖα.

Ὁ δὲ Γουνεὺς ἐκ Κύφου ὠδήγει εἴκοσι δύο πλοῖα, ἀρχων τῶν Ἐνιάνων καὶ τῶν ἀξιωμαχῶν Περαιβῶν, οἵτινες κατώκουν περὶ τὴν ψυχρὰν Δωδώνην καὶ ἐνέμοντο τὰ περὶ τὸν ἀξιέραστον Τιταρήσιον πεδία, ὅστις ἐκβάλλει τὸ ὠραῖόν του ὕδωρ εἰς τὸν Πηνειὸν, μετὰ τοῦ ὁποίου ὁμῶς δὲν ἀναμίγνυται, ἀλλ' ἐπιρρέει ὑπεράνω αὐτοῦ, ὡς ἔλαιον· εἶναι δὲ ἀπόρροια τοῦ ὕδατος τῆς φοβεραῖς Στυγός.

Ὁ δὲ ταχὺς Πρόθοος, υἱὸς τοῦ Τενθηρόνου, ἦν ἀρχηγὸς τῶν Μαγνήτων, οἵτινες κατώκουν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ δασύφυλλον Πήλιον, μετὰ τεσσαράκοντα μαύρων πλοίων.

Οὗτοι λοιπὸν ἦσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Δαναῶν. Τίς δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ἵππων, τῶν μετὰ τῶν Ἀτρειδῶν ἐλθόντων, ἦν ὁ ἐξοχώτερος, εἰπέ μοι, ὦ Μοῦσα.

Καὶ ἵπποι μὲν πασῶν ἀρισταὶ ἦσαν τοῦ Φερητιάδου,

τὰς ὁποίας ἤλαυνεν ὁ Εὐμηλος, ταχύποδας ὡς πτηνὰ, τὸ αὐτὸ χρῶμα τῶν τριχῶν ἐχούσας, τὴν αὐτὴν ἡλικίαν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος, τὰς ὁποίας ἔθρεψεν ὁ Ἀπόλλων εἰς τὴν Πιερίαν, καὶ τὰς δύο θηλυκὰς καὶ φοβερὰς εἰς τὰς μάχας. Τῶν δὲ ἀνδρῶν ὁ ἐξοχώτερος πάντων ἦτο ὁ Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, ἐνόσῳ ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο παρωργισμένος, ὅστις ὅμως ἦτο πολὺ ἀνώτερος ὡς καὶ οἱ ἵπποι, οἵτινες τὸν ἔφερον. Ἄλλ' ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς, ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐκάθητο εἰς τὰ πλοῖα ἀπρακτος, οἱ δὲ ὑπ' αὐτὸν λαοὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ἐτέρποντο ρίπτοντες δίσκους, ἀκόντια καὶ τοξεύοντες· οἱ δὲ ἵπποι, παρὰ τὸ ἄρμα του ἕκαστος, τρώγοντες τριφύλλιον καὶ σέλινον, ἴσταντο· τὰ δὲ ἄρματα, καλῶς διὰ πέπλων ἐσκεπασμένα τῶν ἀνάκτων, ἔκειντο εἰς τὰς σκηνάς· οἱ δὲ ἀνακτες ποθοῦντες τὸν ἀρχηγόντων ἐπορεύοντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν στρατὸν, ἀλλὰ δὲν ἐμάχοντο.

Τοσοῦτοι λοιπὸν παραταξάμενοι ἐπορεύοντο εἰς τὸ πεδίον, ὡς ὅταν ἡ γῆ πᾶσα κατακαίεται ὑπὸ τοῦ πυρός· ἡ δὲ γῆ ὑπὸ τοὺς πόδας των ἐστέναζεν, ὡς ὅταν ὁ Ζεὺς ὀργίζεται ὁπότεν μαστίζη τὴν γῆν περὶ τὸν Τυφῶνα εἰς τοὺς Ἀρίμους, ὅπου λέγουσιν ὅτι εἶναι κατακεκλισμένος ὁ Τυφών. Οὕτω λοιπὸν καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας τούτων κινουμένων ἡ γῆ ἐστέναζεν· αὐτοὶ δὲ πολὺ ταχέως διεπέρων διὰ τοῦ πεδίου.

Εἰς δὲ τοὺς Τρῶας ἦλθεν ἄγγελος ἡ ταχεῖα ὡς ὁ ἄνεμος Ἴρις ἐκ μέρους τοῦ Διὸς, κακὴν ἀγγελίαν φέρουσα· οἱ δὲ Τρῶες ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς ἀγορὰν πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ Πριάμου ὅλοι ὁμοῦ, νέοι καὶ γέροντες· πλησίον δὲ σταθεῖσα εἶπεν ἡ ταχύπους Ἴρις, ὁμοιάζουσα

κατὰ τὴν φωνὴν μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου τὸν Πολίτην, ὅστις ταχύπους ὦν ἐκάθητο σκοπὸς τῶν Τρώων ἐπὶ τοῦ ἀκροτάτου τύμβου τοῦ γέροντος Αἰσυήτου, παρατηρῶν πότε θέλουν ἐκκινήσει ἐκ τῶν πλοίων οἱ Ἕλληνες· μὲ τοῦτον ὁμοιάζουσα εἶπεν ἡ ταχύπους Ἴρις·

«ᾠ γέρον, πάντοτε οἱ λόγοι σου εἶναι πολλοὶ καὶ ἄκριτοι, ὡς πρότερον ἐν καιρῷ εἰρήνης· ἀλλ' ὅμως ὁ πόλεμος διηγέρθη ἀναπόφρευκτος· τρώντι εἰς πολλὰς μάχας παρευρέθην πολλάκις, ἀλλ' ὅμως ποτὲ δὲν εἶδον τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον στρατόν· διότι ἀναριθμητος ὡς τὰ φύλλα ἢ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, διέρχεται διὰ τοῦ πεδίου, ἵνα πολεμήσῃ περὶ τὴν πόλιν. Ἐκτωρ, σὲ πρὸ πάντων παραγγέλλω νὰ πράξῃς οὕτω· πολλοὶ βεβαίως σύμμαχοι τῶν Τρώων ὑπάρχουσιν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, διαφόρους γλῶσσας λαλοῦντες· εἰς τούτους ἄς προστασῇ εἰς ἀρχηγὸς εἰς τοὺς ἰδικούς του, τῶν ὁποίων ἄρχει, καὶ αὐτοὺς ἄς ὀδηγῇ παρατάξας τοὺς συμπολίτας του.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ἐκτωρ ἐνόησε τὸν λόγον τῆς θεᾶς, πάραυτα δὲ διέλυσε τὴν ἀγοράν, οἱ δὲ λαοὶ ἔδραμον εἰς τὰ ὄπλα· ὅλαι δὲ αἱ πύλαι ἠνοιγόντο, ἐξώρμησεν ὁ λαὸς, πεζοὶ καὶ ἰππεῖς, πολὺς δὲ θόρυβος ἠγέρθη.

Ἐπάρχει ἔμπροσθεν τῆς πόλεως ὑψηλὸς τις λόφος, μακρὰν ἐν τῷ πεδίῳ, περίσκοπος ἔνθεν καὶ ἔνθεν· τοῦτον οἱ μὲν ἄνθρωποι ὀνομάζουσι Βατίειαν, οἱ δὲ θεοὶ μνηῆμα τῆς εὐκινήτου Ἀμαζόνος Μυρίνης· ἐκεῖ τότε παρετάχθησαν οἱ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν.

Καὶ τῶν μὲν Τρώων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ μέγας καὶ ἀνδρεῖος πολεμιστὴς Ἐκτωρ, υἱὸς τοῦ Πριάμου· μετ' αὐ-

τοῦ δὲ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι λαοὶ ὠπλίζοντο, πρόθυμοι ὄντες νὰ πολεμήσωσι διὰ τῶν ἀκοντίων των.

Τῶν δὲ Δαρδανίων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀγαθὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνείας, τὸν ὁποῖον ἡ θεὰ Ἀφροδίτη ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἀγχίσου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἰδῆς, θεὰ μετὰ θνητοῦ συγκοιμηθεῖσα· δὲν ἦτο δὲ μόνος ὁ Αἰνείας ἀρχηγός, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ ἦσαν καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος, ὁ Ἀρχέλοχος καὶ ὁ Ἀκάμας, τῶν μαχῶν ἐμπειρότατοι.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι κατώκουν τὴν Ζέλειαν ὑπὸ τὴν ἐσχάτην ὑπώρειαν τῆς Ἰδῆς, πλούσιοι, πίνοντες τὸ μέλαν ὕδωρ τοῦ Αἰσήπου, Τρῶες ὄντες καὶ αὐτοὶ, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος Πάνδαρος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκε τόξον αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι εἶχον τὴν Ἀδράστειαν καὶ τὴν χώραν τοῦ Ἀπαισοῦ, τὴν Πιτύειαν καὶ τὸ ὑψηλὸν ὄρος τῆς Τηρείας, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀδραστος καὶ ὁ λινὸν θώρακα ἔχων Ἀμφιος, δύο υἱοὶ τοῦ Περκωσίου Μέροπος, ὅστις ἦτο μάντις πάντων ἄριστος, διὸ καὶ δὲν ἄφινε τοὺς υἱοὺς του νὰ πορευθῶσιν εἰς τὸν τοὺς ἀνδρας καταστρέφοντα πόλεμον, αὐτοὶ ὅμως δὲν ἐπέισθησαν, διὰ τοῦτο καὶ ἐφονεύθησαν.

Ἐκείνων δὲ, ὅσοι ἐνέμοντο τὴν Περκώτην καὶ τὰ περὶ τὸ Πράκτιον μέρη καὶ εἶχον τὴν Σηστὸν καὶ τὴν Ἄβυδον καὶ τὴν ἱερὰν Ἀρίσβην, ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ὑρτακίδης Ἄσιος, ὁ ἄρχων τῶν ἀνδρῶν, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἐξ Ἀρίσβης, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελλήεντος, ἵπποι λαμπροὶ καὶ μεγάλοι.

Ὁ Ἰππόθοος δὲ ὠδήγει τὰ πλήθη τῶν δορυμᾶχων Πελασγῶν, τῶν κατοικούντων τὴν παχεῖαν Λάρισσαν·

τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἰππόθοος καὶ ὁ φιλοπόλεμος Πύλαιος, δύο υἱοὶ τοῦ Πελασγοῦ Λήθου τοῦ Τευταμίδου.

Τοὺς δὲ Θραῖκας, ὅσους ἐγκλείει αὐτὸς ὁ ὀρμητικὸς Ἑλλήσποντος, ὠδήγει ὁ Ἀκάμας καὶ ὁ ἥρωας Πείροος.

Ὁ δὲ Εὐφημος, υἱὸς τοῦ Τροιζήνου τοῦ θεοῦ Κεάδου, ἦτο ἀρχηγὸς τῶν μαχίμων Κικόνων.

Ὁ δὲ Πυραίχμης ὠδήγει τοὺς ἀγκύλα τόξα ἔχοντας Παίονας, μακρόθεν ἐκ τῆς Ἀμυδῶνος, ἀπὸ τοῦ πλατυρρόου Ἀξιοῦ, τοῦ ὁποῦ τοῦ κάλλιστον ὕδωρ διαχέεται εἰς τὴν γῆν.

Τῶν δὲ Παφλαγόνων ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἀνδρείος Πυλαιμένης ἐξ Ἐνετῶν, ὀπόθεν προέρχεται τὸ γένος τῶν ἀγριωτέρων ἡμιόνων· οὗτοι δὲ ἐνέμοντο τὴν Κύτωρον καὶ τὴν Σήσαμον, ἔχοντες ὠραίας κατοικίας περὶ τὸν ποταμὸν Παρθένιον, τὴν Κρῶμναν, τὸν Αἰγιαλὸν καὶ τοὺς ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.

Τῶν δὲ Ἀλιζώνων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ὀδῖος καὶ ὁ Ἐπίστροφος, μακρόθεν ἐλθόντες ἐκ τῆς Ἀλύβης, ὀπόθεν παράγεται ὁ ἄργυρος.

Τῶν δὲ Μυσῶν ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Χρόμις καὶ ὁ οἰωνοσκόπος Ἐννομος· ἀλλ' ὅμως διὰ τῶν οἰωνῶν δὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ἀλλ' ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως εἰς τὸν ποταμὸν, ὅπου καὶ ἄλλοι Τρῶες ἔμελλον νὰ φονευθῶσι.

Τοὺς δὲ Φρύγας ὠδήγει ὁ Φόρκυς καὶ ὁ θεῖος Ἀσκανῖος μακρόθεν ἐκ τῆς Ἀσκανίας· ἦσαν δὲ πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσι.

Τῶν ὑπὸ τὸν Τρωῶλον Μαιόνων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Μέσθλης καὶ ὁ Ἄντιφος, υἱοὶ τοῦ Ταλαιμένου, γεννηθέντες ὑπὸ τῆς Νύμφης Γυγαίας.

Τῶν δὲ βαρβαροφώνων Καρῶν ἀρχηγὸς ἦν ὁ Νάστης, οἵτινες κατέκουν τὴν Μίλητον, τὸ δασύφυλλον ὄρος τῶν Φθειρῶν, τὸν ποταμὸν Μαίανδρον, τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης· τούτων ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Ἀμφίμαχος καὶ ὁ Νάστης, ἔνδοξα τέκνα τοῦ Νομίονος. Ὁ Ἀμφίμαχος, κεκαλυμμένος ὑπὸ χρυσοῦ, ὡς κόρη, ἦλθεν εἰς τὸν πόλεμον, ὁ ἀνόητος! ἀλλὰ τοῦτο ποσῶς δὲν τὸν ἐβοήθησε ν' ἀποφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον· διότι ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου εἰς τὸν ποταμὸν, τὰ δὲ χρυσᾶ κοσμήματα ἔλαβεν ὁ Ἀχιλλεύς.

Τέλος τῶν μακρόθεν ἐλθόντων Λυκίων ἐκ Λυκίας ἦτις περιβρέχεται ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, ἀρχηγοὶ ἦσαν ὁ Σαρπηδῶν καὶ ὁ τέλειος Γλαῦκος.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Γ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

Ἄφοῦ δὲ παρετάχθη ἕκαστον ἔθνος μὲ τοὺς στρατηγούς των, οἱ Τρῶες ἐπήρχοντο μὲ κραυγὰς καὶ μὲ φωνὰς, ὡς στίφη πτηνῶν. Τοιαύτη ἀναβαίνει μέχρις οὐρανοῦ ἢ κραυγὴ τῶν γερανῶν, οἵτινες φεύγοντες τὸν χειμῶνα καὶ τοὺς ὄμβρους πετῶσι θορυβωδῶς πρὸς τὰ ρεύματα τοῦ Ὀκεανοῦ ὅπως φέρωσι φόνον καὶ βλάβην μεταξὺ τῶν Πυγμαίων· ἐνῶ δὲ πετῶσι συνειθίζουσι νὰ συνάπτωσι κακὰς μάχας. Ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες ἐπορεύοντο ἐν σιγῇ, πολεμικὴν πνέοντες δύναμιν καὶ ἰσχυρὰν ἔχοντες θέλησιν νὰ βοηθήσωσιν ἀλλήλους.

Καθὼς ὅταν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἐπιχέῃ ὁ Νότος ὀμίχλην, εἰς μὲν τοὺς ποιεμένας ὄχι εὐάρεστον εἰς δὲ τοὺς κλέπτας ὠφέλιμον, καὶ βλέπη τις μόνον μέχρι βολῆς λίθου, οὕτω ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν πελεμιστῶν ὑψοῦτο στροβιλώδης κονιορτός. Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν πεδιάδα.

Ὅτε δὲ πλέον ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, τῶν μὲν Τρῶων ἐπροπορεύετο ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων του δέρμα παρδάλεως, κυρτὰ τόξα καὶ ξίφος· οὗτος δὲ σείων δύο χαλκῆν αἰχμὴν ἔχοντα δόρατα ἐπροκάλει τοὺς ἀνδρειοτέρους τῶν Ἀχαιῶν εἰς τρομερὰν μονομαχίαν.

Ἄλλ' ἀμέσως ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος τὸν διέκρινε προπορευόμενον τοῦ στρατοῦ μὲ μακρὰ βήματα, καὶ ἐχάρη ὡς λέων πεινῶν ὅταν συναντᾷ μεγάλην λείαν, ἔλαφον κερασφόρον ἢ αἶγαγρον. Τὴν κατατρώγει, ἂν καὶ τὸν κυνηγοῦν σκύλοι ταχεῖς καὶ ἀκμαῖοι νέοι.

Τοιουτοτρόπως ἐχάρη ὁ Μενέλαος ἰδὼν καθαρὰ τὸν θεόμορφον Ἀλέξανδρον· διότι εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὅτι θὰ ἐκδικηθῆ τὸν ἀπατεῶνα, καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω μὲ τὰ ὄπλα του.

Τοῦτον δὲ καθὼς διέκρινεν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος νὰ φανῆ εἰς τὴν πρώτην τάξιν τοῦ στρατοῦ, κατετρόμαξε καὶ ἀμέσως ἀπεσύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους, θέλων ν' ἀποφυγῆ τὴν μαύρην του μοῖραν· καθὼς δ' ὅταν εἰς τὰς κοιλάδας τῶν βουνῶν ἰδὼν τις ὄφιν, πηδᾷ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀπομακρύνεται, τρόμος δὲ καταλαμβάνει τὰ μέλη του καὶ ἐπιστρέφει κίτρινος τὴν ὄψιν, οὕτως ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος ἐχώθη εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀγερώχων Τρώων, φοβηθεὶς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως· καθὼς δὲ τὸν εἶδεν ὁ Ἔκτωρ τὸν ἐπείραξε μὲ λόγους πικρούς.

«Ἀπαίσιε Πάρι, εὐμορφότατε μὲν, ἀλλὰ τρελλὲ διὰ τὰς γυναῖκας καὶ ἀπατεῶν, εἶθε νὰ μὴ ἐγεννᾶσο ἢ νὰ ἀπέθνησκες πρὶν νυμφευθῆς· τὸ ἐπεθύμουν καὶ πολὺ ὠφελιμώτερον θὰ ἦτο παρά νὰ ζῆς περικυκλούμενος ὑπὸ ὑποψιῶν καὶ προσβολῶν· ἀναμφιβόλως καγχάζουσιν οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοὶ εἰπόντες ὅτι προηγεῖται ἀνδρεῖός τις, διότι εἶσαι εὐμορφος, ὕστερον δὲ ἰδόντες ὅτι δὲν ἔχεις δύναμιν, οὐδὲ ῥώμην. Τοιοῦτος ὢν, ἤθελές ποτε, συνοδευόμενος μὲ στενοὺς συντρόφους, διαπλεύσει τὴν θάλασσαν μὲ ποντοπόρα πλοῖα, ἤθελές ποτε ἔλθει εἰς σχέσιν μὲ ξένους καὶ ἀρπάσει ἀπὸ μακρυνὴν χώραν μίαν ὦ-

ραίαν γυναῖκα, νύμφην πολεμιστῶν, λύπην μὲν προξενήσας εἰς τὸν πατέρα σου μεγάλην καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ὄλον τὸν λαόν, χαρὰν δὲ εἰς τοὺς ἐχθρούς, εἰς σὲ δὲ τὸν ἴδιον κατήφειαν; ὕστερον ἀπὸ ταῦτα δὲν περιέμενες τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον; Τώρα θὰ μάθῃς τίνος ἀνδρὸς τὴν ἀνθηρὰν γυναῖκα ἔχεις· εἰς τί θὰ σὲ χρησιμεύσῃ ἢ κιθάρα καὶ τὰ δῶρα τῆς Ἀφροδίτης, ἢ κόμη καὶ ἡ μορφή, κυλιόμεναι εἰς τὴν κόνιν; Ἄλλ' οἱ Τρῶες εἶναι πολὺ δειλοί· σὲ βεβαιῶ ὅτι ἔπρεπε νὰ σὲ ἐνδύσωσι λίθινον φόρεμα δι' ὅσα κακὰ ἔχεις κάμει.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἐξ ἄλλου μέρους εἶπεν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος·

αἴ Εκτορ, ἔχεις πολὺ δίκαιον νὰ μὲ ὄνειδιζῆς τοιοῦτοτρόπως, ἡ καρδία σου πάντοτε εἶναι ἀκάματος ὡς πέλεκυς ἀνδρὸς ναυπηγοῦ, διατέμνων ναυπηγήσιμον ξύλον καὶ οὕτω τὴν ὀρμὴν αὐξάνων τοῦ ἀνδρός· τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰ στήθη σου ἐνοικεῖ ἄφοβος ψυχὴ· ἀλλὰ μὴ μου ὄνειδιζῆς τὰ ἀγαπητὰ δῶρα τῆς χρυσοῦς Ἀφροδίτης, ὅχι βέβαια, δὲν δύναται τις ν' ἀπορρίψῃ τὰ περίφημα δῶρα τῶν θεῶν, θέλων δὲ δὲν δύναται τις νὰ τὰ λάβῃ· ἀλλὰ τώρα, ἐὰν θέλῃς νὰ πολεμῶ καὶ νὰ μάχωμαι, τοὺς μὲν ἄλλους Τρῶας καὶ ὄλους τοὺς Ἀχαιοὺς πρόσταξον νὰ καθήσουν, ἐμὲ δὲ καὶ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον βάλετε εἰς τὸ μέσον νὰ συμπλακῶμεν καὶ ἀγωνισθῶμεν διὰ τὴν Ἑλένην καὶ ὄλην μας τὴν περιουσίαν· ὅστις δ' ἐκ τῶν δύο νικήσῃ καὶ φανῇ ἀνώτερος, νὰ πάρῃ εὐτυχῶς ὄλην τὴν περιουσίαν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν πατρίδα του· οἱ δὲ ἄλλοι, σεῖς μὲν ἀφοῦ κλείσετε εἰρήνην καὶ πιστώσητε αὐτὴν ἐνόρκως, δύνασθε νὰ κατοικῆτε τὴν παχεῖαν Τροίαν, αὐτοὶ δὲ ἄς ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ἰπ-

ποτρόφον Πελοπόννησον καὶ καλλιγύναϊκα Ἀχαιίδα.»

Τοιουτοτρόπως ὠμίλησεν, ὁ δ' Ἐκτωρ μεγάλως ἐχάρη ἀκούσας τὸν λόγον, καὶ εὐθύς μετέβη εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατῶν καὶ λαβὼν ἀπὸ τῆν μέσην τὸ δόρυ ἐμπόδιζε νὰ προχωροῦν τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων, οἵτινες ὅλοι σταθέντες ἐτοποθετήθησαν. Τὸν δὲ Ἐκτορα σκοπεύοντες ἐκτύπων οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοὶ τόσον μὲ βέλη ὅσον καὶ μὲ λίθους· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐφώναξε δυνατά·

«Παύσατε, Ἀργεῖοι, μὴ κτυπᾶτε, ἀνδρεῖοι Ἀχαιοί· διότι ὁ ποικιλόκρανος Ἐκτωρ εἶναι διατεθειμένος, ὡς νὰ θέλη νὰ εἶπη τι.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἔπαυσαν ἀπὸ τῆν μάχην καὶ ταχέως ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἐκτωρ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν ὠμίλησεν ὡς ἐξῆς·

«Ἀκούσατε, Τρῶες καὶ καλῶς ὠπλισμένοι Ἀχαιοί, τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἠγέρθη ὁ πόλεμος· παρακινεῖ οἱ μὲν ἄλλοι Τρῶες καὶ ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἀποθέσωσι τὰ ὠραῖά των ὅπλα ἐπὶ τῆς κτηνοτρόφου γῆς, αὐτὸς δὲ καὶ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος νὰ μονομαχήσωσιν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διάστημα μὲ ἔπαθλον τῆν Ἑλένην καὶ ὅλην των τῆν περιουσίαν· ὅστις δὲ τῶν δύο νικήσῃ καὶ φανῆ ὑπέρτερος, νὰ λάβῃ τῆν περιουσίαν ὅλην τοῦ ἄλλου καὶ τῆν γυναῖκα καὶ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τῆν πατρίδα του· οἱ δὲ ἄλλοι ἅς κάμωμεν εἰρήνην πιστώσαντές τῆν δι' ὄρκων.»

Μετὰ τὸν λόγον τοῦτον ὅλοι σιωπῶντες ἔμενον ἄφωνοι, ὅτε εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἐσηκώθη ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος καὶ εἶπεν·

«Ἀκούσατε τώρα καὶ ἐμὲ, διότι μεγάλην αἰσθάνομαι

λύπην διὰ τὰ γιγνόμενα· φρονῶ δὲ ἤδη νὰ διαλύσητε τὰς διαφορὰς οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Τρῶες, ἀφοῦ πολλὰ κακὰ ἔχετε ὑποφέρει διὰ τὸν ἰδικὸν μου πόλεμον καὶ διὰ τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Ἀλέξανδρος· οὔτινος δ' ἐξ ἡμῶν τῶν δύο εἶναι γεγραμμένος ὁ θάνατος, ἅς ἀποθάνῃ. οἱ δὲ ἄλλοι νὰ παύσετε ἀμέσως τὸν πόλεμον καὶ νὰ φέρετε ἓνα κριὸν λευκὸν καὶ ἓν προβατον θηλυκὸν μαῦρον διὰ τὴν Γῆν καὶ τὸν Ἥλιον· διὰ δὲ τὸν Δία θὰ φέρωμεν ἡμεῖς ἄλλον· φέρετε καὶ τὸν ἰσχυρὸν Πρίαμον διὰ νὰ ὀρκισθῇ ὁ ἴδιος, ἐπειδὴ οἱ υἱοὶ του εἶναι ὑβρισταὶ καὶ ἄπιστοι, μὴ παράβασίς τις βλάβη τοὺς ὄρκους τοὺς ἐνώπιον τοῦ Διὸς γιγνομένους· διότι συνήθως τῶν νέων ὁ νοῦς δὲν εἶναι σταθερὸς, εἰς ὅσους δὲ ἀνάμεσα ὑπάρχει ὁ γέρον, συνειθίζει ἐκ τῆς πείρας του νὰ κρίνῃ περὶ τῶν μελλόντων, καὶ φροντίζει πῶς νὰ ἀποβῇ τὸ πρᾶγμα πρὸς μεγίστην ὠφέλειαν καὶ τῶν δύο μερῶν.»

Οὕτως εἶπεν, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ὅσον καὶ Τρῶες ἐχάρησαν, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ παύσωσιν ἀπὸ τὸν ἀξιοθρήνητον πόλεμον· καὶ λοιπὸν τοὺς μὲν ἵππους ἐσταμάτησαν καὶ ἔταξαν εἰς γραμμὴν, καταβάντες δὲ τῶν ἀρμάτων ἐξεδύθησαν τὰ ὄπλα καὶ τὰ κατέθεσαν τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου· μικρὸν δὲ ἦτο τὸ διαχωρίζον τὰ δύο στρατεύματα μέρος.

Ὁ δὲ Ἐκτωρ ἔστειλε δύο κήρυκας νὰ ὑπάγουν ταχέως εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ φέρωσι τοὺς κριοὺς καὶ προσκαλέσωσι τὸν Πρίαμον· ὁ δὲ στρατηγὸς Ἀγαμέμνων ἔστειλε τὸν Ταλθύβιον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ στρατόπεδον μετὰ τὴν ἐπιτολὴν νὰ φέρῃ ἓνα κριόν. Ὁ Ταλθύβιος ἀμέσως ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου του.

Ἡ δὲ Ἴρις ἦλθεν ἄγγελος εἰς τὴν λευκώλενον Ἑλένην, ὁμοιασθεῖσα μὲ τὴν ἀνδραδέλφην τῆς, τὴν σύζυγον τοῦ βασιλέως Ἑλικῶνος Ἀντηνορίδου, Λαοδίκην, τὴν ὠραιότατην τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου· εὔρε δὲ τὴν Ἑλένην ἐν τῷ ἀνακτόρῳ, ὑφαίνουσαν μέγα πορφυροῦν ὕφασμα, ἐν τῷ ὀποίῳ ἐκέντα διὰ βελόνης πολλοὺς πολέμους τῶν ἱππικῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, τοὺς ὁποίους οὗτοι ἔνεκα αὐτῆς ὑπέφερον ὑπὸ τὴν κρατερὰν βίαν τοῦ Ἄρεως· σταθεῖσα δὲ πλησίον ἢ ταχύπους Ἴρις εἶπε πρὸς αὐτήν·

Ἄελθέ ἐδῶ, ἀκριβὴ μου νύμφη, διὰ νὰ ἰδῆς θείας πράξεις τῶν ἱππικῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, οἵτινες ἐπιφέροντες πρότερον ἐναντίον ἀλλήλων πολύδακρυν Ἄρην ἐν τῷ πεδίῳ ἐξ ἐπιθυμίας ὀλεθρίου πολέμου, τώρα κάθηνται ἐν σιγῇ (ὁ δὲ πόλεμος εἶναι παυμένος) κεκλεισμένοι εἰς τὰς ἀσπίδας καὶ ἔχοντες πλησίον τῶν ἐμπηγμένα τὰ μακρὰ δόρατα· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος θέλουν μονομαχήσει μὲ μακρὰ δόρατα διὰ σέ· τοῦ δὲ νικήσαντος θὰ ὀνομασθῆς ἀκριβὴ σύζυγος.»

Τοιουτοτρόπως εἰπούσα ἡ θεὰ τῇ ἐνεστάλλαξεν εἰς τὴν καρδίαν γλυκὺν πόθον τοῦ προτέρου ἀνδρός, τῆς πόλεως καὶ τῶν γονέων· ἀμέσως λοιπὸν ἡ Ἑλένη καλυφθεῖσα μὲ λαμπρὰς ὀθόνας, ἐκίνησεν ἀπὸ τὸν θάλαμον, χύνουσα τρυφερὰ δάκρυα καὶ συνοδευθεῖσα ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, τῆς θυγατρὸς τοῦ Πιτθέως Αἴθρης καὶ τῆς βοοφθάλμου Κλυμένης· ἔφθασαν δὲ ταχέως εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας τοῦ τείχους.

Ὁ δὲ Πριάμος καὶ οἱ δημογέροντες, Πάνθοος, Θυμότης, Λάμπρος, Κλυτίος, Ἴκετῶν, ὁ βλαστὸς τοῦ Ἄρεως

καὶ οἱ δύο φρόνιμοι Οὐκαλέγων καὶ Ἀντήνωρ, ἐκάθηντο πλησίον τῶν Σκαιοῶν πυλῶν, ἕνεκα τοῦ γήρατος παύσαντες μὲν ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ ῥήτορες καλοὶ, ὁμοιάζοντες μὲ τέττιγας, οἵτινες εἰς τὰ δάση καθήμενοι ἐπὶ τῶν δένδρων ἐκπέμπουσι γλυκεῖαν φωνήν· τοιοῦτοι ἀκριβῶς ὄντες οἱ τῶν Τρώων ἡγεμόνες ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὸν πύργον· οὗτοι λοιπὸν, καθὼς εἶδον τὴν Ἑλένην ἐρχομένην πρὸς τὸν πύργον, ἤρχισαν νὰ ὁμιλῶσι πρὸς ἀλλήλους σιγανά τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Δὲν εἶναι ἄξιον νὰ ἀγανακτῆ κανεὶς ὅτι οἱ Τρῶες καὶ οἱ καλῶς ὠπλισμένοι Ἀχαιοὶ ὑποφέρουσι πολὺν καιρὸν βάσανα διὰ τριαύτην γυναῖκα. Ἐκ τῶν χαρακτήρων της καὶ τοῦ βαδίσματός της ὁμοιάζει μὲ ἀθανάτους θεάς· ἀλλὰ καὶ μῦθα ταῦτα, ἅς ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἅς μείνῃ μέλλον κακὸν εἰς τὰ τέκνα μας.»

Ἀμέσως μετὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Πρίαμος φωνάζας ἐπροσκάλεσε τὴν ὠραίαν Ἀργεῖαν· ἄἔλθῃ ἐδῶ, θύγατερ, καὶ κάθησε ἐμπρὸς μου, διὰ νὰ ἰδῆς καὶ τὸν πρότερόν σου ἄνδρα καὶ τοὺς ἰδικούς σου φίλους. Κατὰ τὴν ιδέαν μου, δὲν μὲ πταίεις σὺ, ἀλλ' οἱ θεοὶ, κινήσαντες ἐναντίον μου πολὺδακρυν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν. Εἶπέ μοι τὸ ὄνομα τοῦ θαυμαστοῦ ταύτου ἄνδρός, ποῖος Ἀχαιὸς εἶναι αὐτὸς ἐδῶ ὁ ὠραῖος καὶ ὑψηλός; τὴν μὲν κεφαλὴν καὶ ἄλλοι ἔχουσι μεγαλειτέραν, ἀλλὰ τόσον ὠραῖον ἄνθρωπον ἐγὼ ἀκόμη δὲν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, οὐδὲ τόσον μεγαλοπρεπῆ, διότι ὁμοιάζει μὲ βασιλέα.»

Ἡ δὲ Ἑλένη, ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν, ἀπήνησεν πρὸς αὐτὸν ὡς ἐξῆς·

«Ὅσον σὲ ἐντρέπομαι, ἀγαπητέ μου πενθερὲ, τόσον σὲ φοβοῦμαι· εἶθε νὰ ἐπροτίμων τὸν σκληρὸν θάνατον,

δτε ἠθέλησα νὰ ἀκολουθήσω ἐδῶ τὸν υἱόν σου, ἐγκαταλιποῦσα τοὺς γνωρίμους καὶ τὸν οἶκόν μου, τὴν φιλτάτην μου κόρην καὶ τὰς ἀγαπητάς μου ὀμήλικας· ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνέβη, καὶ ζῶ ἀναλισκομένη εἰς δάκρυα. Θὰ σὲ εἰπῶ διὰ τοῦτο, τὸ ὁποῖον μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις· αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, οὐ μόνον καλὸς βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρὸς πολεμιστῆς· ἀνδράδελφος δὲ ἦτο ἐμοῦ τῆς ἀναισχύντου, ἐὰν τὸ παρελθὸν δὲν ἦναι ὄνειρον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρων ἐκ θαυμασμοῦ ἀνεφώνησεν·

«ὦ μακάριε Ἀτρεΐδη, καλότυχε, εὐτυχέστατε, πόσοι υἱοὶ τῆς Ἑλλάδος σὲ ὑπακούουσιν· ἤδη καὶ εἰς τὴν ἀμπελώδη Φρυγίαν ἐμβῆκα, ὅπου εἶδον πλείστους Φρύγας, ἀνθρώπους ἰππαστικούς, τὸν στρατὸν τοῦ Ὀτρέως καὶ τοῦ ἰσοθέου Μύγδονος, ἐστρατοπεδευμένον τότε ἀνὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σαγγαρίου· διότι καὶ ἐγὼ, βοηθὸς ὢν, κατετάχθην μετ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε ἤλθον αἱ ἴσανδροι Ἀμαζόνες· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς εἶχε τόσους, ὅσοι εἶναι οἱ γοργόφθαλμοι Ἀχαιοί.»

Δεύτερον δὲ εἰδὼν τὸν Ὀδυσσεῖα ἠρώτα ὁ σεβάσμιος γέρων·

«Ἐλα εἰπέ μοι καὶ τοῦτον, θύγατερ, ποῖος εἶναι; οὗτος ἔχει μικροτέραν μὲν κεφαλὴν τοῦ Ἀτρεΐδου Ἀγαμέμνονος, ἀλλ' ὤμους καὶ στέρνα πλατύτερα· τὰ μὲν ὄπλα του εἶναι κατατεθειμένα ἐπὶ τῆς πολυβόσκου γῆς, αὐτὸς δὲ ὡς κριὸς ἀναστρέφεται κατὰ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ· ἐγὼ τούλάχιστον τὸν προσομοιάζω μὲ πυκνόμαλλον κριὸν, ὅστις διέρχεται μέγα ποίμνιον λευκῶν προβάτων.»

Τὸν ἀπήντησε δὲ ἡ ἐκ Διὸς καταγομένη Ἑλένη·

«Οὗτος δὲ πάλιν εἶναι ὁ Λαερτιάδης, ὁ λίαν συνετὸς

Ὀδυσσεύς. ὅστις ἀνετράφη ἐν τῇ πόλει τῆς Ἰθάκης, τῆς λῖαν πετρώδους, ἄνθρωπος παμπόνηρος καὶ προικισμένος μὲ νοῦν λῖαν ἰσχυρόν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ·
 «ᾧ γύναι, πραγματικῶς ὁ λόγος οὗτος, τὸν ὅποιον εἶπες, εἶναι πολὺ ἀληθές· διότι ἤδη ποτὲ ἦλθε καὶ ἐδῶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς ἕνεκα σοῦ ἀπεσταλμένος μετὰ τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου· τούτους ἐγὼ ἐδέχθην ὡς ξένους εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ἐφίλευσα καὶ ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ γνωρίσω καὶ τῶν δύο τὴν μορφήν καὶ τὴν μεγάλην φρόνησιν. Καὶ ὅταν ἤρχοντο εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Τρώων, ἐν ὅσῳ μὲν ἦσαν ὄρθιοι, ὑπερεῖχεν ὁ Μενέλαος κατὰ τοὺς εὐρεῖς ὦμους, ὅτε δὲ ἐκάθηντο, σεβαστότερος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς· καὶ ὅτε ἤρχιζον νὰ πλέκωσι λόγους καὶ σκέψεις πρὸς ὄλους, ὁ μὲν Μενέλαος ὠμίλει γρήγορα, ὀλίγα μὲν ἀλλὰ γλυκύτατα, διότι ἦτο μὲν ὀλιγολόγος, ἀλλ' ἐπιτυχῆς τοῦ σκοποῦ, ἂν καὶ ἦτο νεώτερος, ἀλλ' ὅτε ὅμως ἠγεῖρετο καὶ ὠμίλει ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς, κατ' ἀρχὰς μὲν ἴστατο ἔχων τὰ βλέμματά του προσηλωμένα εἰς τὸ ἔδαφος καὶ τὸ σκῆπτρον, οὔτε πρὸς τὰ ὀπίσω οὔτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς κλίνων, ἀλλ' ἀκίνητος ὡς ἄνθρωπος ἄπειρος καὶ ἀμαθής· ἤθελες εἰπεῖ ὅτι εἶναι παράφορος, ἄφρων· ἀλλ' ὅτε τέλος ἐξῆγεν ἐκ τοῦ στήθους του φωνὴν δυνατὴν καὶ λόγους ὡς τὰς χειμερινὰς νιφάδας πυκνοὺς, οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ φιλονεικήσῃ μὲ τὸν Ὀδυσσεά. Καὶ δὲν ἐξεπληττόμεθα τότε βλέποντες τὴν μορφήν αὐτοῦ τόσοσιν ὠραίαν.»

Τρίτην δὲ φορὰν ἠρώτησεν ὁ σεβάσμιος γέρον ἰδὼν τὸν Αἴαντα·

« Ποῖος ἄρά γε εἶναι οὗτος ὁ ἄλλος Ἀχαιὸς, ἄνθρω-

πος ὠραῖος καὶ ὑψηλός, ὑπερέχων τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς εὐρεῖς ὤμους ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ ταυνύπεπλος Ἐλένη, ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν·

α Εἶναι Αἴας ὁ θαυμαστός, τὸ προπύργιον τῶν Ἀχαιῶν· ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος μεταξὺ τῶν Κρητῶν ὡς θεὸς ἴσταται ὁ Ἴδομενεὺς, περὶ ὃν εἶναι συνηγμένοι οἱ ἡγεμόνες τῶν Κρητῶν· πολλάκις τὸν ἐφίλευσεν ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος εἰς τὸν οἶκόν μας, ὡσάκις ἤρχετο ἀπὸ τὴν Κρήτην. Τώρα δὲ ὅλους μὲν τοὺς ἄλλους γοργοφθάμους Ἀχαιοὺς βλέπω τοὺς ὁποίους ἠδυνάμην νὰ γνωρίσω καλῶς, καὶ τὸ ὄνομά των νὰ εἶπω· δύο δὲ στρατηγούς δὲν βλέπω, τὸν ἵπποδαμαστήν Κάστορα, καὶ τὸν ἱκανὸν πυγμαχὸν Πολυδεύκην τοὺς αὐταδέλφους μου, μετὰ τῶν ὁποίων μίαν εἶχαμεν μητέρα· ἡ δὲν ἦλθον ἀπὸ τὴν ἀγαπητὴν Λακεδαίμονα, ἡ ἦλθον μὲν ἐντὸς ποντοπόρων πλοίων, ἀλλὰ δὲν θέλουσι νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸν πόλεμον, φοβούμενοι τοὺς ὄνειδισμούς καὶ τὰ αἴσχη μου.»

Οὕτως εἶπεν ἀλλ' ἐκείνους ἤδη ἐνεκολπώθη ἡ ζωογόνος γῆ εἰς τὴν Λακεδαίμονα τὴν ἀγαπητὴν αὐτῶν πατρίδα.

Ἐν τούτοις οἱ κῆρυκες ἔφερον ἀνά τὴν πόλιν τὰ διὰ τοὺς ὄρκους θύματα, δύο κριοὺς καὶ οἶνον γλυκὺν, καρπὸν τῆς γῆς, ἐντὸς ἀσκοῦ αἰγείου, ἐκόμισε δὲ ὁ κῆρυξ Ἴδαῖος λαμπρὸν κρατῆρα καὶ χρυσᾶ ποτήρια, καὶ πλησιάσας εἰς τὸν γέροντα τὸν παρεκίνει λέγων·

α' Εγείρου, υἱὲ τοῦ Λαομέδοντος, σὲ προσκαλοῦσιν οἱ ἐξοχώτατοι μεταξὺ τῶν ἵπποτῶν Τρώων καὶ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν νὰ καταβῆς εἰς τὸ πεδῖον, διὰ νὰ συνδέσητε συμμαχίαν εἰλικρινῆ. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ

φιλοπόλεμος Μενέλαος θὰ μονομαχήσωσι μὲ μακρὰ δόρατα διὰ τὴν Ἑλένην· τὸν δὲ νικήσαντα θ' ἀκολουθήσῃ ἡ γυνὴ καὶ ἡ περιουσία αὐτῆς· οἱ δὲ λοιποὶ ἀφοῦ ποιήσωμεν εἰρήνην δι' ὄρκων ἠσφαλισμένην, ἡμεῖς μὲν δυνάμεθα νὰ κατοικῶμεν εἰς τὴν παχεῖαν γῆν τῆς Τροίας, αὐτοὶ δὲ ἄς ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ἵπποτρόφον Πελοπόννησον καὶ τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα. ὃ

Οὕτως εἶπεν· ἐρρίγησε δὲ ὁ γέρον καὶ διέταξε τοὺς συντρόφους τοῦ νὰ ζεύξωσι τοὺς ἵππους, οἵτινες ταχέως ὑπήκουσαν· ἀναβάς δ' εὐθύς ὁ Πρίαμος, ἔσυρε πρὸς τὰ ἄπισω τοὺς χαλινούς, πλησίον δ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὠραιοτάτου ἄρματος ἐκάθησεν ὁ Ἀντήνωρ· οὗτοι λοιπὸν οἱ δύο διὰ τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὠδήγησαν τοὺς ταχεῖς ἵππους πρὸς τὸ πεδῖον.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν μεταξὺ τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἀποβάντες τοῦ ἄρματος εἰς τὴν πολυθρέμμονα γῆν ἐτάχθησαν κατὰ σειρὰν εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν δύο στρατῶν. Ἀμέσως ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων καὶ ὁ λίαν συνετὸς Ὀδυσσεὺς ἀνηγέρθησαν, οἱ δὲ θαυμαστοὶ κήρυκες ἔφερον εἰς τὸ αὐτὸ τὰ θύματα, ἐμίγνουν τὸν οἶνον μὲ ὕδωρ, καὶ ἔχουνον ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας τῶν βασιλέων· ὁ Ἀγαμέμνων ἐλκύσας τὴν μάχαιραν, τὴν πάντοτε παρὰ τὴν θήκην τοῦ ξίφους ἠρτημένην, ἔκοπτε τρίχας ἐκ τῶν κεφαλῶν τῶν κριῶν, τὰς ὁποίας οἱ κήρυκες διένειμον εἰς τοὺς εὐγενεῖς τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀνατείνας τὰς χεῖρας ἤψχετο θερμῶς ὁ Ἀτρεΐδης·

« Ζεῦ πάτερ, ὁ ἐκ τῆς Ἰδῆς κυβερνῶν τὸν κόσμον, ἐνδοξότατε, μέγιστε, ἦλιε, ὁ πάντα ἐπιβλέπων καὶ πάντα ἀκούων, καὶ ποταμοὶ καὶ γῆ, καὶ οἱ ὑποκάτω τῆς

γῆς τιμωροῦντες τοὺς ἐπιόρκους ἀποθανόντας, νὰ ᾔσθε μάρτυρες καὶ φύλακες τῆς πίστεως τῶν ὄρκων· ἐάν μὲν ὁ Ἀλέξανδρος φονεύσῃ τὸν Μενέλαον ἄς ἔχη τὴν Ἑλένην μεθ' ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ τελευταίου, ἡμεῖς δὲ νὰ ἐπιστρέψωμεν μὲ τὰ ποντοπόρα πλοῖά μας· ἐάν δὲ τὸν Ἀλέξανδρον φονεύσῃ ὁ ξανθὸς Μενέλαος, οἱ Τρῶες ν' ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην μεθ' ὅλης τῆς πεποιουσίας του, δίδοντες καὶ ἱκανοποιήσιν προσήκουσαν εἰς τοὺς Ἀργεῖους καὶ ἀξιωμανημόνευτον· ἐάν δὲ ὁ Πρίαμος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου δὲν θελήσωσι πεσόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ πληρώσωσι τὴν τιμὴν, ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ καὶ θὰ πολεμήσω διὰ τὴν ποιήν, ἕως ὅτου νὰ εὔρω τέλος τοῦ πολέμου. »

Εἶπε καὶ ἀπέκοψε μὲ τὸν ἄσπλαγχνον χαλκὸν τοὺς οἰσοφάγους τῶν προβάτων, τὰ ὁποῖα ἀφήκεν ἐπὶ τῆς γῆς σπαίροντα καὶ θνήσκοντα· διότι ὁ χαλκὸς τὰ ἀφῆρεσε τὴν δύναμιν· λαβόντες δ' ἀκολούθως οἱ βασιλεῖς οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος μὲ τὰ ποτήρια ἔχουνον καὶ ἤχοντο εἰς τοὺς αἰωνίους θεοὺς· ἕκαστος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Τρώων, ἐπεφώνει ταῦτα·

« Ζεῦ ἐνδοξότατε, μέγιστε, καὶ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ, οἷονδ' ἴποτε ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἤθελε παραβῆ τοὺς ὄρκους, ὅπως χύνεται ὁ οἶνος αὐτῆς οὔτω νὰ χυθῆ κατὰ γῆς ὁ ἐγκέφαλος, αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των, αἱ δὲ γυναῖκες των νὰ ὑπανδρευθῶσιν ἄλλους. »

Οὕτως ἔλεγον· ἀλλὰ τοὺς λόγους των τούτους δὲν εἰσήκουσεν ὁ Κρονίδης· ὁ Πρίαμος, ὁ υἱὸς τοῦ Δαρδάνου, ἠγέρθη καὶ εἶπε ταῦτα·

« Ἀκούσατε, Τρῶες καὶ εὐκνήμιδες Ἀχαιοί, ἐγὼ ἐπιστρέφω εἰς τὸ ἀνεμῶδες Ἴλιον, διότι δὲν θὰ ὑποφέρω νὰ

ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ μάχῃται τὸ τέκνον μου μὲ τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί, γνωρίζουσι ποῖος ἐκ τῶν δύο προῦρισται ν' ἀποθάνῃ.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως θέσας ἐντὸς τῆς ἀμάξης τὰ πρόβατα ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ, ἀνέβη καὶ ὁ ἴδιος, καὶ ἔσυρε πρὸς τὰ ὀπίσω τοὺς χαλινούς, πλησίον του δὲ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὠραιοτάτου ἄρματος ὁ Ἀντήνωρ· οὗτοι μὲν εὐθύς ἐπέστρεφον ὀπίσω πρὸς τὸ Ἴλιον. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς πρῶτον μὲν κατεμέτρισαν ἀκριβῶς τὸν τόπον, ἔπειτα δὲ ἐπῆραν καὶ ἐκίνουν ἐντὸς χαλκῆς περικεφαλαίας κλήρους, περὶ τοῦ ποῖος νὰ ἀπολύσῃ πρότερον τὸ χαλκοῦν δόρυ· ἤρχοντο δὲ οἱ λαοὶ ἀνατεινόντες τὰς χεῖρας. Ἐκαστος δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἢ τῶν Τρώων ἔλεγε τὰ ἐξῆς·

α Ζεῦ πάτερ, ὁ ἀπὸ τῆς Ἰδῆς κυβερνῶν, ἐνδοξότατε, μέγιστε, ὅστις ἐκ τῶν δύο ἔκαμεν αὐταῖς ἐδῶ ταῖς δουλιαῖς μεταξὺ τῶν δύο μερῶν, δὸς οὗτος ν' ἀποθάνῃ καὶ καταβῆ μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνα, ἡμεῖς δὲ νὰ κάμωμεν εἰρήνην δι' ὄρκων βεβαίαν.»

Ταῦτα αὐτῶν λεγόντων, ἔπαλλε τὴν περικεφαλαίαν ὁ σεισόκρανος Ἑκτωρ βλέπων πρὸς τὰ ὀπίσω· τοῦ Πάριδος δὲ ταχέως ἐπετάχθη ὁ κλῆρος· οἱ μὲν λοιπὸν ἄλλοι ἐκάθησαν κατὰ τάξεις, ὅπου εὐρίσκοντο καθενὸς οἱ ταχύποδες ἵπποι καὶ τὰ ποικίλα ὄπλα, ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, ἀνὴρ τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ἐνεδύθη περὶ τοὺς ὤμους του τὰ ὠραῖα ὄπλα· καὶ πρῶτον μὲν ἔβαλε περὶ τὰς κνήμας του τὰς ὠραίας του κνημίδας, τὰς μὲ ἀργυρᾶ ἐπισφύρια συνηρμοσμένας, δεύτερον δὲ ἐνεδύθη περὶ τὰ στήθη του τὸν θώρακα τοῦ ἀδελφοῦ του Λυκάονος,

ὅστις τὸν ἐταίριασεν· ἔπειτα δὲ περιεβλήθη τὸ ἀργυροπύρινον χαλκοῦν ξίφος του, τελευταῖον δὲ τὴν μεγάλην καὶ στερεὰν ἀσπίδα του· ἐπὶ δὲ τῆς κραταιᾶς κεφαλῆς του ἔθεσε τὴν καλοκαμωμένην περικεφαλαίαν του, ἧς ὁ ἐξ οὐρᾶς ἵππου λόφος κατανεύων φόβον ἐνέπνεε, καὶ ἔλαβε τὸ δυνατὸν δόρυ του, τὸ ὁποῖον ἤρχετο ἴσια ἴσια εἰς τὴν παλάμην του· ὡσαύτως δὲ ἐνεδύθη τὰ ὄπλα του καὶ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος.

Ἄφου λοιπὸν οὗτοι μακρὰν τοῦ στρατοῦ ὠπλίσθησαν, ἦλθον καὶ ἐτάχθησαν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διαστήματι, βλέποντες τρομερὰ ὁ εἰς τὸν ἄλλον· ἔκπληξις δὲ κατέλαβε τοὺς ἰππότας Τρώας καὶ τοὺς καλῶς ὠπλισμένους Ἀχαιοὺς βλέποντας αὐτούς· καὶ εὐθύς ἐστάθησαν πλησίον ἐν τῷ ἀκριβῶς μεμετρημένῳ τόπῳ πάλλοντες τὰ δόρατα μετ' ὀργῆς· καὶ πρῶτον μὲν ὁ Ἀλέξανδρος προέτεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα τοῦ Ἀτρείδου, οὐδ' ἠδυνήθη νὰ σπάσῃ τὸν χαλκόν, ἀλλὰ τοῦ ἐκάμφθη πρὸς τὰ ὀπίσω ἡ αἰχμὴ εἰς τὴν δυνατὴν ἀσπίδα· ὁ δὲ Ἀτρείδης Μενέλαος ὤρμησε δεύτερος μὲ τὸν χαλκόν, εὐχρηθεὶς εἰς τὸν πατέρα του Δία.

«Ζεῦ βασιλεῦ, δὸς νὰ ἐκδικηθῶ τὸν πρότερον κακοποιήσαντά με, τὸν εὐγενῆ Ἀλέξανδρον, καὶ νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τὰς ἰδικὰς μου χεῖρας, διὰ νὰ φοβῆται καὶ πᾶς τις τῶν μεταγενεστέρων νὰ κακοποιῇ ἐκεῖνον ὅστις τὸν δέχεται ὡς ξένον καὶ τὸν φιλεύει.»

Εἶπε καὶ σείσας προέτεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ἐπέτυχε τὸν Πριαμίδην εἰς τὴν λαμπρὰν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν διελθὸν τὸ δυνατὸν δόρυ ὡς καὶ τὸν πολυποίκιλον θώρακα ἐστηρίχθη εἰς αὐτόν· ἀντικρὺ δὲ

φθάσαν ἐτρύπησε τὸν χιτῶνα πλησίον τοῦ ὑποχονδρίου· αὐτὸς δὲ κλίνας ἀπέφυγε τὴν μαύρην μοῖραν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης σπάσας τὸ ἀργυροπύρινον ξίφος καὶ ὑψώσας αὐτὸ ἐκτύπησε τὸν φάλον τῆς περικεφαλαίας, περὶ ὃν συντριβὲν εἰς τρία καὶ τέσσαρα τεμάχια τοῦ ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χειρα· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης στρέψας τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν εἶπε μετὰ κλαυθμοῦ·

α Ζεῦ πάτερ, οὐδεὶς ἄλλος θεὸς εἶναι περισσότερον βλαπτικὸς ἀπὸ σέ· εἶπον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι βεβαίως θὰ τιμωρήσω τὴν κακίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ τώρα μοῦ συνετρίβη μέσα εἰς τὴν χειρα τὸ ξίφος, μοῦ ἐτινάχθη δὲ ἐκ τῆς παλάμης τὸ δόρυ μάταιον καὶ ἀτυχές.»

Εἶπε καὶ ἐφορμήσας τὸν ἔπιασεν ἀπὸ τὴν ἐξ οὐρᾶς ἵππου δασεῖαν περικεφαλαίαν καὶ στραφεὶς τὸν ἔσυρε πρὸς τοὺς καλῶς ὠπλισμένους Ἀχαιοὺς, ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἔπνιγεν ὁ πολυκέντητος ἱμάς ὑποκάτω τὸν ἀπαλὸν τράχηλον, ὁ ἱμάς ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὰ γένεια τεταμένος ἐκράτει τὴν περικεφαλαίαν· καὶ πιθανῶς ἤθελε τὸν σύρει καὶ ἤθελεν ἀποκτήσει ἀμύθητον δόξαν, ἐὰν δὲν τὸ παρετήρει γρήγορα ἢ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ἣτις τοῦ ἔσπασε τὸν ἐκ βοῶς δυσκολοσφάκτου ἱμάντα, κενὴ δὲ ἡ περικεφαλαία ἠκολούθησε τὴν παχειάν του χειρα. Ταύτην μὲν περιστρέψας ὁ ἦρωσ ἐρρίψε πρὸς τοὺς καλῶς ὠπλισμένους Ἀχαιοὺς, ἐξ ὧν στενοὶ του σύντροφοι τὴν ἔλαβον· αὐτὸς δὲ ὤρμησεν ὀπίσω, θέλων ἐπιμόνωσ νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ χαλκόμυτον δόρυ· ἀλλὰ τὸν ἐξήρπασεν ἡ Ἀφροδίτη μὲ μεγάλην εὐκολίαν ὡς θεὰ, καὶ καλύψασα αὐτὸν μὲ πυκνὴν ὀμίχλην, τὸν ἔφερε καὶ ἐκάθισεν ἐντὸς τοῦ ἐκ μύρων εὐώδους θαλάμου του, ἡ ἰδία δὲ πάλιν ἐπῆγε νὰ προσκαλέσῃ τὴν Ελένην καὶ τὴν εὖρεν ἐπάνω εἰς

τὸν ὑψηλὸν πύργον περιστοιχισμένην ὑπὸ τῶν ἄλλων Τρωϊάδων· λαβοῦσα δὲ αὐτὴν καὶ κινήσασα ἐκ τοῦ θεοῦ τῆς ἐνδύματος, τὴν ὠμίλησεν ὁμοιάζουσα μὲ μίαν παλαιὰν γραΐαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν, ὅταν κατώκει εἰς τὴν Λακεδαιμόνα, διὰ νὰ τῆς ἐργάζεται τὰ ὠραῖα μαλλία, καὶ καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἡγάπα· ταύτης τὴν μορφὴν λαβοῦσα τὴν ἔλεγεν ἡ εὐγενὴς Ἀφροδίτη·

α' Ἐλθέ ἐδῶ, ὃ Ἀλέξανδρος σὲ προσκαλεῖ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν οἶκον· ἐκεῖνος δὲ εἶναι ἐντὸς τῶν θαλάμων καὶ τῶν τορνευτῶν κλινῶν καὶ λάμπει ἀπὸ τὴν ὠραιότητα καὶ τὰ ἐνδύματα· ἤθελες ἀρνηθῆ ὅτι αὐτὸς ἐπῆγε νὰ μονομαχήσῃ, ἀλλ' ἢ ὅτι πηγαίνει εἰς χορὸν, ἢ ὅτι κάθηται, πρὸ ὀλίγου παύσας τὸν χορὸν.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν καρδίαν τῆς μέσα εἰς τὰ στήθη· αὐτὴ δὲ, καθὼς διέκρινε τὸν λεπτοφυῆ τράχηλον τῆς εὐγενοῦς θεᾶς, τὰ ἐρατεινά τῆς στήθη καὶ τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς, ἐξεπλάγη καὶ ἀνοίξασα τὸ στόμα τῆς εἶπε τὰ ἑξῆς·

α Περὶς ἔργος εἶσαι, τί διάθεσιν ἔχεις νὰ μὲ ἀπατᾷς τοιουτοτρόπως; Ἔ, θὰ μὲ ὑπάγῃς εἰς καμμίαν μακρύτεραν εὐδαιμόνα πόλιν τῆς Φρυγίας ἢ τῆς ἐρατεινῆς Μαιονίας, ἂν καὶ ἐκεῖ ἀγαπᾷς τινα τῶν ἑναρθρα λαλούντων ἀνθρώπων; διότι τώρα δὲ ὁ Μενέλαος νικήσας τὸν εὐγενῆ Ἀλέξανδρον θέλει νὰ πάρῃ εἰς τὴν πατρίδα ἐμὲ τὴν ἀποστροφῆς ἀξίαν, διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα τώρα ἤλθῃς ἐδῶ πανοῦργα φρονοῦσα; πήγαίνε καὶ κάθησε πλησίον τοῦ ἀποστάσα τοῦ δρόμου τῶν θεῶν, μηδὲ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἀλλ' ἀδιακόπως περὶ ἐκεῖνον θρήνει καὶ φύλαττέ τον, ἕως νὰ σὲ κάμῃ σύζυγον ἢ δούλην· ἐκεῖ ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάγῃω διότι θὰ ἦτο λίαν αἰ-

ξιοκατάκριτον· ὄχι, δὲν θέλω πλέον νὰ συμμερίζωμαι τὴν κλίνην του· ἔπειτα αἱ τῶν Τρώων γυναῖκες ὅλαι θὰ μὲ κατηγορήσωσιν εἰς τὸ μέλλον· λύπας δὲ ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου συγκεχυμένας. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ὀργισθεῖσα ἔλεγεν ἡ θεία Ἀφροδίτη·

α Ταλαίπωρε, μὴ μ' ἐρεθίζης, μὴ ὀργισθεῖσα σὲ ἐγκαταλείψω καὶ σὲ μισήσω τόσον, ὅσον τῶρα καθ' ὑπερβολὴν σὲ ἠγάπησα, τεχνασθῶ δὲ ὀλέθρια μίση μεταξὺ τῶν διαμαχομένων μερῶν, Τρώων καὶ Δαναῶν, σὺ δὲ τότε ἤθελες χαθῆ κακῶς. »

Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ ἐκ Διὸς Ἑλένη ἐφοβήθη, καὶ καλυφθεῖσα μὲ τὸν λαμπρὸν τῆς μάλλινον πέπλον ἀπῆλθε κρυφίως, χωρὶς νὰ τὴν ἐννοήσῃ κάμμία Τρωαδίτισσα, προπορευομένης τῆς θεᾶς.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ ὠραιότατα ἀνάκτορα τοῦ Ἀλεξάνδρου, αἱ μὲν ὑπηρέτριαι ἔτρεξαν εἰς τὰ ἔργα των, αὐτὴ δὲ ἐπῆγεν εἰς τὸν ὑψηλὸν θάλαμον, ἡ εὐγενεστάτη μεταξὺ τῶν γυναικῶν, ὅπου ἡ χαρίεσσα Ἀφροδίτη ἔλαβεν ἐν σκαμνίον καὶ φέρουσα τὸ κατέθεσεν ἡ θεὰ ἀπέναντι τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκάθησεν ἡ Ἑλένη, ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόχου Διός· ἀποστρέψασα δὲ τὰ βλέμματά της, ἔκαμε πρὸς τὸν Πάριν τὰς ἐξῆς ἐπιπλήξεις·

α Ἥλθες ἀπὸ τὸν πόλεμον· εἶθε νὰ ἐχάνεσο ἐκεῖ φονευθεὶς ὑπ' ἀνδρὸς ἰσχυροῦ, ὁποῖος ἦτο ὁ πρότερος σύζυγός μου· προτιήτερα βέβαια ἐκαυχᾶσο ὅτι εἶσαι ἀνώτερος τοῦ Μενελάου κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν τεχνικὴν χρῆσιν τοῦ δόρατος· ἀλλ' ὕπαγε τῶρα, προκάλει τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον νὰ μονομαχήσῃς πάλιν· ἀλλ' ἐγὼ σὲ προτρέπω νὰ παύσῃς καὶ νὰ μὴ θέλῃς ἀπὸ τοῦ ἴσου.

νά πολεμῆς καὶ νά μάχῃσαι μὲ τὸν ξανθὸν Μενέλαον, ἐνῶ εἶσαι ἀνίκανος, μὴ συμβῆ καὶ γρήγορα φονευθῆς ὑπ' αὐτοῦ. »

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Πάρις·

α Μὴ με ἐγγίζεις, γύναι, μὲ σκληροὺς λόγους κατά-
καρδα, διότι τώρα μὲν ἐνίκησεν ὁ Μενέλαος βοηθείᾳ
τῆς Ἀθηνᾶς· ἄλλοτε δὲ θὰ νικήσω ἐγὼ ἐκεῖνον, διότι
ἔχομεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὸ μέρος μας θεοῦς· ἀλλ' ἐλθέ ἤ-
δη νά κοιμηθῶμεν καὶ ἀπολαύσωμεν τὴν ἀγάπην μας·
διότι ποτὲ μέχρι τοῦδε δὲν μοῦ κατεπλάκωσε τὴν ψυ-
χὴν τόσον ὁ ἔρωσ, οὐδ' ὅταν κατ' ἀρχᾶς ἀρπάξας σε ἀ-
πὸ τὴν ἐρατεινὴν Λακεδαίμονα ἀπέπλεον ἐπὶ πλοίων
ποντοπόρων, συνῆλθον δὲ μετὰ σοῦ ἐρωτικῶς εἰς τὴν
νῆσον Κρανάην, τόσον τώρα σὲ ἀγαπῶ καὶ γλυκεῖα ἐ-
πιθυμία σου μὲ καταλαμβάνει. »

Εἶπε καὶ εὐθύς ἐπῆγε πρὸς τὴν κλίνην ἀκολουθούσης
τῆς συζύγου.

Οὗτοι μὲν λοιπὸν ἐπλάγιασαν εἰς τὴν κλίνην των, ὁ
δὲ Ἀτρεΐδης ἐπήγαινε ἀνω κάτω εἰς τὸν στρατὸν ὁ-
μοῖος μὲ θηρίον, ἐὰν ἤθελε παρατηρήσει πουθενὰ τὸν
θεόμορφον Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ κανεὶς οὔτε ἐκ τῶν Τρώ-
ων οὔτε ἐκ τῶν ἐνδόξων βοηθῶν αὐτῶν ἠδύνατο νά
δείξῃ τότε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν φιλοπόλεμον Μενέ-
λαον· διότι οὔτε ἡ ἐρωτικὴ ἀπόλαυσις ἤθελε τὸν κρύ-
ψει, ἐὰν κανεὶς ἤθελε τὸν ἴδει· ἐπειδὴ ὅλοι τὸν ἐμί-
σουν ὡσὰν τὴν μαύρην των μοῖραν. Πρὸς τούτους δὲ ὠ-
μίλησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων·

α Ἀκούσατε, Τρῶες, Δάρδανοι καὶ οἱ βοηθοὶ αὐτῶν·
ἡ μὲν νίκη προφανῶς εἶναι τοῦ φιλοπολέμου Μενελάου·
σεῖς λοιπὸν νά μᾶς δώσητε τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην μεθ'

ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ Πάριδος, ἀποδίδοντες τιμὴν
 προσήκουσαν εἰς ἡμᾶς καὶ ἀξιομνημόνευτον διὰ τοὺς
 μεταγενεστέρους. »

Εἰς δὲ τοὺς λόγους τοῦ Ἀτρείδου ἔλεγον Ναὶ οἱ ἄλ-
 λοι Ἀχαιοί.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Δ.

ΞΥΓΧΥΞΙΕ ΤΩΝ ΟΡΚΩΝ ΚΑΙ ΞΥΝΘΗΚΩΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΞΙΕ ΤΟΥ
ΞΤΡΑΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ

Οἱ δὲ θεοὶ παρακαθήμενοι εἰς τὸν Δία, συνδιελέγοντο εἰς τὴν χρυσοῦν αἴθουσαν· μεταξύ δ' αὐτῶν ἡ εὐγενὴς Ἥβη ἐκέρνα οἶνον εἰς τοὺς θεοὺς, οἵτινες διὰ χρυσῶν ποτηρίων ἔπινον εἰς ὑγείαν ἀλλήλων, παρατηροῦντες τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Αἴφνης ὁ Ζεὺς ἤρχιζε νὰ πειράζῃ τὴν Ἥραν, διὰ δηκτικῶν λόγων ὁμιλῶν πρὸς αὐτήν.

α Δύο εἶναι ἐκ τῶν θεῶν αἱ βοηθοὶ τοῦ Μενελάου, ἡ Ἀργεῖα Ἥρα καὶ ἡ ἰσχυρὰ προστάτις Ἀθηναῖ· ἀλλ' αὐταί, μακρὰν αὐτοῦ καθήμεναι, τέρπονται βλέπουσαι· τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἡ φιλόγελως Ἀφροδίτη βοηθεῖ πάντοτε καὶ ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτοῦ τὸν θάνατον, καθὼς καὶ τώρα τὸν ἔσωσε φοβούμενον μὴ ἀποθάνῃ. Ἀλλ' ὅμως ἡ νίκη ἀνήκει εἰς τὸν Μενέλαον· ἡμεῖς δὲ ἄς σκεφθῶμεν πῶς θὰ ἀποβῶσι ταῦτα· ἢ νὰ διεγείρωμεν πάλιν πόλεμον καὶ μάχην δεινὴν, ἢ νὰ ἐμβάλωμεν καὶ εἰς τὰ δύο μέρη ἀγάπην καὶ διαλλαγὴν. Ἐὰν δὲ ὅπωςδήποτε τοῦτο ἀρέσκη εἰς ὅλους, ἄς μένη τοῦ λοιποῦ ἀβλαβὴς καὶ ἄς κατοικῆται ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ὁ δὲ Μενέλαος ἄς λάβῃ ὀπίσω τὴν Ἑλένην. υ

Ταῦτα εἶπεν· ἡ δὲ Ἀθηναῖ καὶ Ἥρα ἐπιθύρισαν ὀλίγον, διότι ἐκάθηντο πλησίον ἀλλήλων· ἐβουλεύοντο δὲ

κακὰ ἐναντίον τῶν Τρώων· καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖ ἐσιώπα
καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε, διότι ἦτο δυσηρεστημένη μεγά-
λως κατὰ τοῦ Διὸς, τοῦ πατρός της, ἡ Ἥρα ὅμως δὲν
ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὴν ὀργὴν της, ἀλλ' εἶπε·

α Σκληρὲ υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί εἶπες; πῶς θέλεις νὰ
καταστήσῃς τὸν κόπον μου μάταιον καὶ ἀνωφελῆ, κα-
θῶς καὶ τοὺς ἰδρωτάς μου, τοὺς ὀποίους ἔχουσα ἐκ τοῦ
κόπου; ὄχι μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἵπποι μου ἐκοπι-
άσαμεν, συνάζουσα τὸν λαὸν τῶν Ἑλλήνων πρὸς κατα-
στροφὴν τοῦ Πριάμου καὶ τῶν τέκνων του· πράξον ὅ,τι
ἂν θέλῃς· ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν τὸ ἐπιδοκιμά-
ζομεν ὅλοι. »

Πρὸς ταύτην βαρέως ἀναστεναάζας ὁ Ζεὺς εἶπε· «Κα-
κὴ κεφαλή, τί κακὸν σοὶ ἔκαμεν ὁ Πρίαμος καὶ οἱ υἱοὶ
του καὶ ἐπιθυμεῖς τόσον νὰ καταστρέψῃς τὴν καλῶς
ἐκτισμένην πόλιν Τροίαν; ἐὰν ἠδύνασο εἰσελθοῦσα εἰς
τὰς πύλας καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ταύτης νὰ φάγῃς
ὠμὸν τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς υἱούς του καὶ τοὺς ἄλλους
Τρώας, τότε ἤθελες χορτάσει· πράξε ὅπως θέλῃς, δὲν
θέλω, ἵνα τοῦτο γείνη ἀκολούθως αἰτία ἔριδος μετα-
ξὺ ἡμῶν τῶν δύο· θὰ σοὶ εἶπω ὅμως ἄλλο, τὸ ὁποῖον
συλλογίσθητι καλῶς· ὅποτεν καὶ ἐγὼ θελήσω νὰ κατα-
στρέψω πόλιν τινά, τὴν ὁποίαν σὺ ἤθελες ὑπεραγαπᾶ,
μὴ παρεμποδίσῃς τὸν θυμὸν μου, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀφήσῃς·
διότι καὶ ἐγὼ ἤδη ἐνδίδω εἰς τὴν θέλησίν σου θέλων τε
καὶ μὴ· διότι τῶνόντι ἀπὸ ὅσας πόλεις ὑπάρχουσιν ὑ-
πὸ τὸν ἥλιον καὶ τὸν οὐρανὸν, ἐξ ὅλων τούτων ἐκ
καρδίας ἠγάπων τὰ μάλιστα τὴν ἱερὰν Τροίαν, ἔτι δὲ
τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν του· διότι πάντοτε οἱ βωμοὶ

μου ἦσαν πλήρεις θυμάτων, σπονδῶν, καὶ κνίσσης, τὸ ὁποῖον καὶ μᾶς ἀνήκει.

Πρὸς ταῦτα ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ μεγαλόφθαλμος καὶ σεβασμία θεὰ Ἥρα·

« Ὅντως τρεῖς πόλεις ἐγὼ ὑπεραγαπῶ, τὸ Ἄργος, τὴν Σπάρτην καὶ τὴν εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσαν Μυκλήνην, ταύτας καὶ σὺ κατὰστροφον, ὅταν σὲ δυσαρεστήσωσιν· οὐδ' ἐγὼ τὰς προστατεύω, οὐδὲ φθονῶ, διότι ἐὰν σὲ ἐμποδίσω καὶ δὲν σὲ ἀφήσω νὰ τὰς καταστρέψῃς, δὲν δύναμαι νὰ κατορθώσω τίποτε, διότι σὺ εἶσαι πολὺ ἀνώτερός μου· πρέπει ὅμως νὰ μὴ ἀφήσῃς καὶ τὸν ἰδικόν μου κόπον ἀνεκτέλεστον· διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι θεὰ, καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου γένους, ἐξ οὗ καὶ σὺ, κατάγομαι, εἶμαι μάλιστα ἡ τιμιωτάτη θυγάτηρ τοῦ Κρόνου, ἵνα ἦμαι ἀδελφὴ καὶ σύζυγός σου, σὺ δὲ βασιλεύεις εἰς ὅλους τοὺς θεούς· ἀλλ' εἰς ταῦτα μὲν ἅς ὑποχωρήσωμεν ἀμοιβαίως ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, ἐγὼ μὲν εἰς σέ, σὺ δὲ εἰς ἐμέ, ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ θὰ συναινέσωσι. Καὶ σὺ μὲν διάταξον τὴν Ἀθηναῖν νὰ μεταβῆ εἰς τὴν μάχην τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων, νὰ προσπαθήσῃ δὲ, ὥστε οἱ Τρῶες ν' ἀρχίσωσι³ πρῶτοι νὰ παραβῶσι τοὺς ὄρκους καὶ τὰς συνθήκας κατὰ τῶν ἐπαρθέντων ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ Μενελάου Ἑλλήνων. »

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Ζεὺς, ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν, ἐπίσθη εἰς τοὺς λόγους τῆς, παρευθὺς δὲ εἶπεν εἰς τὴν Ἀθηναῖν·

« Ἐλθὲ πάραυτα εἰς τὸν στρατὸν πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Ἑλληνας, προσπάθησον δὲ, ὥστε οἱ Τρῶες πρῶτοι νὰ παραβῶσι τοὺς ὄρκους κατὰ τῶν ἐπαρθέντων ἤδη ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ Μενελάου Ἑλλήνων. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐξαπέστειλε τὴν καὶ πρότερον πρόθυμον ἤδη Ἀθηναῖν, ἣτις κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου μεθ' ὄρμῆς· ὁποῖον δὲ φωτεινὸν μετέωρον στέλλει ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς, ἢ σημεῖα εἰς τοὺς ναύτας, ἢ εἰς μέγαν τινὰ στρατὸν, λαμπρὸν ἐκ τοῦ ὁποίου πολλοὶ σπινθῆρες ἐξέρχονται· μὲ τοῦτο ὁμοιάζουσα ἡ Ἀθηναῖα ἔτρεχε πρὸς τὴν γῆν καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν· οἱ δὲ Τρῶες καὶ Ἕλληνες βλέποντες ἐθαμβήθησαν καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· «Ἡ πάλιν πόλεμος κακὸς καὶ μάχη σφοδρὰ θέλει γείνει, ἢ ἀγάπην θέλει κάμει καὶ διαλλαγὴν καὶ εἰρήνην εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη ὁ Ζεὺς, ὅστις κυβερνᾷ κατὰ τὴν θέλησίν του τὸν πόλεμον τῶν ἀνθρώπων.»

Ταῦτα εἶπον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ υἱοὶ τῶν Δαρδάνων. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα, ὁμοιάζουσα μὲ τὸν Ἀντηνορίδην Λαόδοκον, τὸν ἀνδρεῖον πολεμιστὴν, εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλήθη τῶν Τρῶων, ζητοῦσα τὸν ἰσόθεον Πάνδαρον, μήπως τὸν εὔρη πούποτε· εὔρε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Λυκάονος, τὸν λαμπρὸν καὶ ἀνδρεῖον, ἰστάμενον· περὶ αὐτὸν ἦσαν τὰ γενναῖα τάγματα ἀνδρῶν ἀσπιδοφόρων, οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν ἀπὸ τὸν Αἴσηπον ποταμὸν. Σταθεῖσα δὲ πλησίου του εἶπεν· «Ἄρά γε θὰ μὲ ἀκούσης, γενναῖε υἱὲ τοῦ Λυκάονος; ῥίψον κατὰ τοῦ Μενελάου ἐν βέλος· τούτου ἕνεκα θὰ τιμηθῆς μεγάλως παρὰ πάντων τῶν Τρῶων, καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρου, παρὰ τοῦ ὁποίου κατ' ἐξοχὴν πρῶτιστα θὰ λάβῃς λαμπρὰ δῶρα, ἐὰν ἴδῃ τὸν γενναῖον πολεμιστὴν Μενέλαον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, φονευθέντα ἀπὸ τὸ βέλος σου καὶ ἐπιτεθέντα ἐπὶ τῆς θλιβεραῆς πυρᾶς, ἵνα κατ' ἄλλ' ἄγε, τόξευσον κατὰ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· εὐχού

δὲ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα νὰ προσφέρῃς λαμπρὰν ἑκατόμβην ἀρνίων πρωτοτόκων, ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν Ζέλειαν. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ἀθηᾶ, ἔπεισε τὰς φρένας τοῦ ἀφρονος Πανδάρου· πάραυτα δ' οὗτος ἐξέβαλε τῆς θήκης τὸ ὠραῖον τόξον, τὸ κατεσκευασμένον ἐκ κεράτων ὀρητικοῦ αἰγάγρου, τὸν ὁποῖόν ποτε αὐτὸς ἐνεδρεύων ἐκτύπησεν ὑπὸ τὸ στέρνον ἐκβαίνοντα ἐκ τῆς πέτρας· ὁ δὲ αἰγάγρος ἔπεσεν ὕπτιος εἰς τὴν πέτραν· τὰ κέρατά του ἦσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δεκαῆξ παλαμῶν. Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἐξεργασθεῖς τεχνίτης ἐπιτήδειος τὰ προσήρμοσε, τὸ δὲ ὄλον καλῶς ξέσας καὶ λειάνας ἐπέβαλεν εἰς τὸ ἄκρον χρυσοῦν κύρτωμα. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ τόξον καλῶς τανύσας τὸ ἔθεσε κάτω, ἀνακλίνας ἑαυτὸν εἰς τὴν γῆν· ἔμπροσθέν του δὲ οἱ γενναῖοι ἑταῖροί του ἐκράτουν ἀσπίδας καλύπτοντες, ἵνα μὴ ἐφορμήσωσιν οἱ Ἕλληνες κατ' αὐτοῦ, πρὶν ἢ κτυπήσῃ τὸν Ἀτρεΐδην Μενέλαον· ὁ Πάνδαρος λοιπὸν ἀφήρεσε τὸ σκέπασμα τῆς φαρέτρας, ἐξέβαλε βέλος νέον πτερωτὸν πρόξενον τρομερῶν πόνων· πάραυτα δὲ ἔθεσεν ἐπιτηδείως τὸ πικρὸν βέλος εἰς τὴν νευρὰν, καὶ ἠύχετο εἰς τὸν Ἀπόλλωνα νὰ τῷ προσφέρῃ λαμπρὰν ἑκατόμβην ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκόν του εἰς τὴν ἱερὰν Ζέλειαν. Ἐσυρε τότε ὁμοῦ τὰ πτερά τοῦ βέλους καὶ τὴν νευρὰν τοῦ τόξου, τὴν ὁποίαν ἐπλησίασεν εἰς τὸν μαστὸν, τὸ δὲ σίδηρον εἰς τόξον· καὶ ἀφοῦ ἐτάνυσε τὸ κυκλοτερές μέγα τόξον, τὸ τόξον ἤχησε, ἡ νευρὰ ἤχησε μεγάλως, τὸ δὲ βέλος τὸ ὄξυ ἐπήδησεν εἰς τὸ πλῆθος ἐπιθυμοῦν νὰ πετάσῃ.

Ἄλλὰ καὶ σέ, ὦ Μενέλαε, οἱ θεοὶ δὲν σέ ἐλησμόνησαν, οἱ μάκαρες καὶ αἰώνιοι· πρώτη δὲ πάντων ἡ θυγά-

τηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ ἢ τὴν λείαν παρέχουσα, ἥτις σταθεῖσα ἔμπροσθέν σου ἀπεμάκρυνε τὸ πικρὸν βέλος· οὐτω δ' αὐτὴ τὸ ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ σώμα, ὡς ὅταν μήτηρ ἐμποδίζῃ ἀπὸ τοῦ παιδὸς τῆς μυῖαν, ὅταν αὐτὸ κοιμᾶται· τὸ διεύθυνε δὲ ἐκεῖ, ὅπου εἶναι τὰ χρυσᾶ τοῦ ζωστῆρος θηλυκωτήρια, καὶ ὁ θώραξ μετὰ τοῦ ζωστῆρος γίνεται διπλοῦς συναπαντώμενος· ἔπεσε λοιπὸν τὸ πικρὸν βέλος εἰς τὸν ζωστῆρα τὸν προσηρμοσμένον εἰς τὸ σῶμα· καὶ διῆλθε μὲν τὸ βέλος διὰ τοῦ ποικίλου ζωστῆρος καὶ τοῦ θώρακος καὶ τῆς μίτρας τὴν ὁποίαν ἐφόρει ὡς προφύλαγμα τοῦ σώματος κατὰ τῶν ἀκοντίων, καὶ πολὺ τὸν ἐβοήθει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν διεπέρασε· τὸ δ' ἀκρότατον τοῦ βέλους ἐπροξένησε μικρὰν ἀμυχὴν εἰς τὸ σῶμά του, καὶ πάραυτα αἷμα μέλαν ἔρρεεν ἐπὶ τῆς πληγῆς. Καθὼς δὲ ὅταν γυνὴ τις Μαιονίς ἢ Κάειρα βάψῃ ἐλεφαντόστεον διὰ πορφύρας, ἵνα τὸ κάμη χαλινάριον τῶν ἵππων, τὸ ὁποῖον κεῖται ὡς κειμήλιον εἰς τὸν θάλαμον, πολλοὶ δὲ ἵππεῖς ἐπιθυμοῦσι νὰ τὸ φορέσωσιν οἱ ἵπποι των, οἱ βασιλεῖς ὅμως μόνοι τὸ ἔχουσιν ὡς κειμήλιον, κόσμημα τοῦ ἵππου καὶ σέμνωμα εἰς τὸν ἵππεά· τοιοῦτοτρόπως, ὦ Μενέλαε, ἐβάφησαν καὶ οἱ ὠραῖοι μηροῖ σου, αἱ κνήμαι καὶ τὰ καλὰ σφυρὰ ὑποκάτωθεν.

Ἐφοβήθη ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ὅταν εἶδε τὸ μαῦρον αἷμα καταρρέον ἐκ τῆς πληγῆς, ἐφοβήθη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Μενέλαος· ὅταν ὅμως εἶδε τὸ νεῦρον, δι' οὗ ἐδένετο ἡ ἀκὴ τοῦ βέλους πρὸς τὸν κάλαμον, καὶ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἔξω οὔσας, πάλιν ἦλθεν ὀπίσω ἡ ψυχὴ του εἰς τὰ στήθη του. Τότε ὁ Ἀγαμέμνων βαρέως στεναζών εἶπε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μενέ-

λαον ἥρωας, κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Μενέλαον, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐταῖροι ἐστέναζον ἐπίσης·

« Ἀγαπητὲ ἀυτάδελφε, λοιπὸν ἔκαμα ὄρκους καὶ συνθήκας διὰ τὸν θάνατόν σου, προστάξας σὲ μόνον νὰ πολεμήσης πρὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τρώων, διότι οἱ Τρῶες σὲ προσέβαλον καὶ κατεπάτησαν τοὺς ὄρκους, εἰς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν πίστιν· δὲν εἶναι ὅμως μάταιοι οἱ ὄρκοι, οὔτε τὸ αἷμα τῶν ἀρνίων, αἱ δι' ἀκράτου οἴνου γενόμεναι σπονδαὶ καὶ αἱ διὰ τῆς δεξιᾶς ὑποσχέσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐβασίσθημεν· διότι ἂν καὶ ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς δὲν τὰς ἐξετέλεσεν ἀμέσως, θὰ τὰς ἐκτελέσῃ ὅμως βραδύτερον· ἀφεύκτως θέλουσι τὰς πληρώσει μὲ τὰς κεφαλὰς των, μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των. Διότι γνωρίζω κάλλιστα κατ' ἑμαυτὸν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἀπολεσθῇ ἡ ἱερὰ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος μετὰ τοῦ λαοῦ του· ὁ Ζεὺς δὲ αὐτός, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, ἐπισείει ἐπ' αὐτούς τὴν φοβερὰν του ἀσπίδα ὀργιζόμενος διὰ τὴν ἀπάτην ταύτην· ταῦτα μὲν θὰ μείνωσιν ἀνεκτέλεστα· ἀλλὰ διὰ σὲ λυποῦμαι μεγάλως, ὦ Μενέλαε, μήπως ἀποθάνῃς καὶ τελειώσῃς τὴν ὑπὸ τῆς Μοίρας ὠρισμένην σου ζωὴν· καὶ ἐγὼ τότε ἤθελον ἐπιστρέψῃ ἄτιμος εἰς τὸ ἄνυδρον Ἄργος διότι ἀμέσως οἱ Ἕλληνες θὰ ἐνθυμηθῶσι τὴν πατρίδα των, θὰ ἀφήσωμεν δὲ καύχημα εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς Τρῶας τὴν Ἑλένην, σοῦ δὲ τὰ ὄσπᾶ θέλουσι σήπεσθαι εἰς τὴν γῆν, τεθαμμένα εἰς τὴν Τροίαν δι' ἔργον ἀνεκτέλεστον. Καὶ τότε ἤθελον εἰπεῖ τις τῶν ὑπερηφάνων Τρώων πατῶν περιφρονητικῶς τὸν τύμβον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· « Εἶθε οὕτως εἰς ὅλας « τὰς περιστάσεις νὰ ἐκπληροῖ τὴν ὀργὴν του ὁ Ἀγαμέ-

«μνων, καθὼς τῶρα εἰς μάτην ἔφερον ἐνταῦθα τὸν στρα-
«τὸν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν εἰς τὸν οἶ-
«κόν του, εἰς τὴν πατρίδα του, κεναῖς χερσὶ, καταλι-
«πὼν τὸν ἀγαθὸν Μενέλαον!» Ἴδου τί θέλει εἰπεῖ τις,
τότε δὲ εἶθε νὰ μὲ καταπίῃ ἡ γῆ!»

Τοῦτον δὲ ἐνθαρρύνων εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Ἐ-
χε θάρρος, μηδὲ φόβιζε τὸν λαὸν τῶν Ἀχαιῶν, διότι
τὸ βέλος δὲν εἰσέδυσεν εἰς μέρος καίριον, ἀλλὰ τὸ ἐμ-
πόδισεν ἐμπροσθεν ὁ ποικίλος ζωστήρ, καὶ ὑποκάτω
ὁ θώραξ καὶ ἡ μίτρα, τὴν ὁποῖαν χαλκεῖς κατεσκεύα-
σαν.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέ-
μνων·

«Εἶθε οὕτω νὰ ἦναι, ἀγαπητὲ Μενέλαε· τὴν πληγὴν
θέλει θεραπεύσει ὁ ἰατρὸς καὶ θέλει ἐπιθέσει φάρμακα,
τὰ ὁποῖα θέλουσι σὲ ἀπαλλάξει τῶν χαλεπῶν ὀδυνῶν.»

Εἶπε καὶ ἀπετάθη πρὸς τὸν θεῖον κήρυκα Ταλθύβιον·
«Ταλθύβιε, προσκάλεσον ἐνταῦθα ὅσον τάχιστα τὸν
Μαχάονα, τὸν ἥρωα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοῦ ἐνδο-
ξοτάτου ἰατροῦ, ἵνα ἴδῃ τὸν Μενέλαον, τὸν ἡγεμόνα τῶν
Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖόν τις τῶν Τρώων ἢ τῶν Λυκίων ἐμ-
πειρος τοξότης τοξεύσας ἐκτύπησε· καὶ εἰς τοῦτον μὲν
εἶναι δόξα, εἰς ἡμᾶς ὅμως πένθος μέγα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ κῆρυξ ἐπίεσθη εἰς τοὺς λόγους του·
ἐπορεύθη δὲ ἀμέσως εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ζη-
τῶν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸν ἥρωα Μαχάονα, τὸν εὔρε δὲ ἀκί-
νητον, περὶ δὲ αὐτὸν ἦσαν τὰ γενναῖα τάγματα ἀνδρῶν
ἀσπιδοφόρων, οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν ἐκ τῆς πολλοῦς
ἵππους παραγωγῆς Τρίκης. Σταθεῖς δὲ πλησίον εἶπε τὰ
ἐξῆς·

«Σπεῦσον, υἱὲ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, σὲ προσκαλεῖ ὁ βασι-
 λεὺς Ἀγαμέμνων, ἵνα ἴδῃς τὸν Μενέλαον, τὸν ὁποῖόν τις
 ἐκ τῶν Τρώων ἢ Λυκίων τοξότης ἔμπειρος τοξεύσας ἐ-
 κτύπησε· καὶ εἰς τοῦτον μὲν εἶναι δόξα, εἰς ἡμᾶς ὄμως
 πένθος μέγα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Μαχάων ἐκίνησεν ἀμέσως καὶ μετὰ
 προθυμίας· ἐπορεύθησαν δὲ διὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν
 στρατὸν τῶν Ἑλλήνων· ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος,
 ἔνθα ὁ ξανθὸς Μενέλαος ἦτο προσβεβλημένος (πέριξ δὲ
 αὐτοῦ κύκλω ἦσαν συνηθροισμένοι ὅλοι οἱ ἄριστοι, αὐτὸς
 δὲ, ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ, ἴστατο ἐν μέσῳ), πάραυτα ὁ Μαχάων
 ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ζωστῆρος τὸ βέλος, τοῦ ὁποίου ἐκβάλ-
 λομένου ἐθλάσθησαν τὰ ὀξέα πτερὰ, ἔλυσε δὲ τὸν παμ-
 ποίκιλον ζωστῆρα καὶ ὑποκάτωθεν τὸν θώρακα καὶ τὴν
 μίτραν· ἀφοῦ δὲ εἶδε τὴν πληγὴν, ὅπου εἶχεν ἐμπαγῆ
 τὸ πικρὸν βέλος, ἐκμυζήσας τὸ αἷμα, ἐπέπασσεν ὁ ἔμ-
 πειρος ἰατρὸς ἱαματικὰ φάρμακα, τὰ ὁποῖά ποτε ὁ Χεί-
 ρων εἶχε δώσει εἰς τὸν πατέρα του, τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

Ἐνῶ οὗτος ἐνησχολεῖτο περὶ τὸν ἀγαθὸν τὴν βοήν
 Μενέλαον συγχρόνως ἀπῆλθον τὰ τάγματα τῶν ἀσπι-
 δοφόρων Τρώων· οἱ δὲ Ἕλληνες πάλιν ἐνεδύθησαν τὰ
 ὄπλα των καὶ ἐνεθυμήθησαν τὴν μάχην.

Τότε δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα
 κοιμώμενον, οὐδὲ δειλιῶντα, οὐδὲ μὴ ἐπιθυμοῦντα νὰ
 πολεμήσῃ, ἀλλὰ πολὺ μάλιστα σπεύδοντα εἰς τοῦτο, τὸ
 τοὺς ἀνδρας δοξάζον. Καὶ τοὺς μὲν ἵππους καὶ τὰ ποι-
 κίλα ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἄρματα κατέλιπεν εἰς τὸν θεράπον-
 τὰ του Εὐρυμέδοντα, υἱὸν τοῦ Πτολεμαίου Πειραΐδου,
 ὅστις ἐκράτει αὐτοὺς φρυάττοντας μακρὰν· τὸν διέταξε
 δὲ νὰ τοὺς φέρῃ πλησίον, ὅταν ἤθελε κουρασθῆ διαπο-

ρευόμενος καὶ θέτων εἰς τάξιν τὸν στρατόν· αὐτὸς ὅμως πεζὸς παρήρχετο τὰ τάγματα τῶν ἀνδρῶν· καὶ ὅσους μὲν τῶν Ἑλλήνων ἤθελεν ἰδεῖ σπεύδοντας, τούτους ἔτι μᾶλλον ἐνεθάρρυνε διὰ τῶν λόγων του παριστάμενος. «Ἕλληνες, μὴ βραδύνετε τὴν μεγάλην ἀνδρείαν σας, διότι ὁ πατήρ Ζεὺς δὲν βοηθεῖ τοὺς ψεύστας· ἀλλ' ἐκείνους, οἵτινες πρότερον κατεπάτησαν τοὺς ἱεροὺς ὄρκους· βεβαίως αὐτῶν οἱ γῦπες θέλουσι φάγει τὰς ἀπαλὰς σάρκας, ἡμεῖς δὲ τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρὰ τέκνα θέλομεν φέρει εἰς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ κυριεύσωμεν τὴν πόλιν των.»

Ὅσους δὲ ἤθελεν ἰδεῖ ἀπομακρυνομένους τοῦ φοβεροῦ πολέμου, τούτους μᾶλλον ἐπέπληττε δι' ὀργίλων λόγων. «Ἕλληνες, μόνον διὰ τῶν βελῶν πολεμοῦντες, ἄνανδροι, δὲν αἰσχύνεσθε; διατὶ στέκεσθε τοιουτοτρόπως ἐκθαμβοί; Ὡς τὰ μικρὰ τῆς ἐλάφου, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ἀπέκαμον τρέχοντα διὰ τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος, στέκονται, οὐδὲ αἰσθάνονται δύναμίν τινα εἰς τὰς ψυχὰς των, οὕτω καὶ ὑμεῖς στέκεσθε ἐμβρόντητοι, οὐδὲ μάχεσθε· ἢ περιμένετε νὰ ἔλθωσιν οἱ Τρῶες πολλὰ πλησίον, ὅπου τὰ πλοῖα εἶναι ἀποσεσυρμένα πλησίον τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης, ἵνα ἴδῃτε, ἂν ὁ Ζεὺς ἐκτείνῃ ὑπὲρ ὑμῶν τὴν χειρὰ του εἰς βοήθειαν;»

Οὕτως ὁ Ἀγαμέμνων διοικῶν περιήρχετο τὰ τάγματα τῶν ἀνδρῶν· ἦλθε δὲ πορευόμενος εἰς τοὺς Κρήτας, εἰς ἓνα λόχον ἀνδρῶν, οἵτινες περὶ τὸν ἀξιόμαχον Ἴδομενεά ὠπλίζοντο. Καὶ ὁ μὲν Ἴδομενεὺς ἴστατο εἰς τοὺς προμάχους, ὅμοιος μὲ κάπρον κατὰ τὴν δύναμιν, ὁ δὲ Μηριόνης ὁ ἠνίοχος διήγειρε τὰς ὀπισθίας φάλαγγας· τούτους ἰδὼν ἐχάρη ὁ Ἀγαμέμνων, εὐθὺς δὲ εἶπε μελιχίως πρὸς τὸν Ἴδομενεά· «Ἴδομενεῦ, σὲ τιμῶ περισσότερον ὅλων τῶν

ἄλλων Ἑλλήνων καὶ εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς τὰς εὐωχίας προσέτι, ὅταν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἀναμιγνύωσιν εἰς τοὺς κρατῆρας τὸν λαμπρὸν καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς πρέποντα οἶνον· διότι ἐὰν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πίνωσι τὸ ἀπονεμόμενον αὐτοῖς μέρος, τὸ ἰδικόν σου ὅμως ποτήριον πάντοτε εἶναι πλήρες, ἵνα πίνης ὅταν θέλῃς, καθὼς καὶ τὸ ἰδικόν μου· ἀλλ' ἐγείρου εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἔσο τοιοῦτος οἶος πάντοτε ἐκαυχᾶσο ὅτι εἶσαι.

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἴδομενεύς·

« Ἀτρεΐδῃ, βεβαίως ἐγὼ θέλω σοὶ εἶμαι ἑταῖρος φίλτατος καθὼς πρότερον ὑπεσχέθην καὶ κατένευσα, ἀλλὰ παρότρυνε τοὺς ἄλλους, ἵνα συνάψωμεν τὴν μάχην τάχιστα, ἐπεὶδὴ οἱ Τρῶες ἠθέτησαν τοὺς ὅρκους, εἰς αὐτοὺς δὲ ἐπικρέμανται δεινὰ καὶ θάνατος, καθότι αὐτοὶ κατὰ πρῶτον τοὺς κατεπάτησαν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων παρῆλθε χαίρων ἦλθε δὲ εἰς τοὺς δύο Αἴκντας πορευόμενος διὰ τῶν ταγματῶν τῶν ἀνδρῶν. Καὶ αὐτοὶ μὲν ὠπλίζοντο, νέφος δὲ πεζῶν τοὺς ἠκολούθει. Καθὼς δὲ ὅταν ἀνῆρ αἰπόλος ἀπὸ σκοπιᾶς βλέπη νέφος ἐρχόμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου, εἰς δὲ τὸν μακρόθεν ὄντα φαίνεται μαυρότερον τῆς πίσεως, κινούμενον πρὸς τὴν θάλασσαν, φέρει δὲ φοβερὸν λαίλαπα, ὁ δὲ αἰπόλος ἰδὼν φοβεῖται, ἐλαύνει δὲ ὑπὸ τὸ σπήλαιον τὰ πρόβατά του, τοιουτοτρόπως καὶ περὶ τοὺς Αἴκντας ἐκινούντο εἰς τὸν πόλεμον αἱ πυκναὶ φάλαγγες νέων εὐγενῶν, κυαναῖ, φρίκην προξενούσαι ἐκ τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν δοράτων. Καὶ τούτους μὲν ἰδὼν ἐχάρη ὁ Ἀγαμέμνων, εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·

« Αἴκντες, ἴγεμόνες τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων, σᾶς μὲν

δὲν προτρέπω παντελῶς, διότι δὲν πρέπει· ἐπειδὴ μόνοι παρακελεύετε τὸν στρατὸν νὰ μάχῃται ἀνδρείως. Εἴθε, ὦ Ζεῦ πάτερ, καὶ Ἄθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, νὰ εἶχον ὅλοι τὸ αὐτὸ φρόνημα· ἐν βραχεῖ ἢ πόλις τοῦ Πριάμου ἤθελε πέσει κυριευθεῖσα καὶ καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ ἐπορευῆθαι δὲ εἰς τοὺς ἄλλους· τότε ἀπήντησε τὸν Νέστορα, τὸν εὐγλωττον δημηγόρον τῶν Πυλίων, παρατάσσοντα τοὺς ἑταίρους του καὶ προτρέποντα αὐτοὺς νὰ πολεμήσωσι, τὸν μέγαν Πελάγοντα, τὸν Ἀλάστορα καὶ τὸν Χρομίον, τὸν ἔξοχον Αἴμονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν Βίαντα. Καὶ πρῶτον μὲ ἔστησε τοὺς ἵππεῖς μετὰ τῶν ἵππων καὶ ὄχημάτων, ὀπίσω δὲ πεζοὺς πολλοὺς καὶ καλοὺς, ἵνα ὣσι τεῖχοι τοῦ πολέμου, τοὺς δὲ δειλοὺς τοὺς ἔταξεν εἰς τὸ μέσον, ἵνα καὶ μὴ θέλων τις ἐξ ἀνάγκης μάχῃται· πρῶτον μὲν διέταξε τοὺς ἵππεῖς, ἵνα κρατῶσι τοὺς ἵππους των καὶ νὰ μὴ περιφέρονται εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἐκβαίνωσιν ἀτάκτως τῶν τάξεων. Ἀκολούθως ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Μὴ τις ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ἰκανότητά του, εἰς τὴν ἵππικὴν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν του, μόνος πρὸ τῶν ἄλλων θελήσῃ νὰ μάχῃται κατὰ τῶν Τρώων, μηδὲ ἄς ἐπιστρέφῃ ὀπίσω, διότι οὕτω θέλετε εἶσθαι ἀσθενέστεροι· ὅστις δὲ ἀνὴρ ἀπὸ τὸ ὄχημά του ἤθελεν ἐλθεῖ εἰς ἕτερον ἐχθρικόν, χωρὶς νὰ πηδήσῃ ἐκ τοῦ ἰδικοῦ του, ἄς κτυπήσῃ μὲ τὸ ἔγχος του· διότι τὸ τοιοῦτον εἶναι καλλίτερον· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ἐπόρθουν τὰς πόλεις καὶ τὰ τεῖχη, τοιοῦτον νοῦν καὶ τοιαύτην ἀνδρείαν ἔχοντες.»

Οὕτως ὁ γέρον παρώτρυνε παλαιὸς πολεμιστῆς, ὁ δὲ Ἄγαμέμνων ἰδὼν αὐτὸν ἐχάρη καὶ τῷ εἶπεν·

«ᾧ γέρον, εἴθε ὅποια εἶναι ἡ ψυχὴ σου νὰ σὲ ἤκο λούθουν καὶ τὰ γόνατά σου καὶ νὰ ἦτο καὶ ἡ ἀνδρεία σου· ἀλλὰ σὲ καταβάλλει τὸ κακὸν γῆρας· ἔπρεπεν ἄλλος τις νὰ γηράσκη οὕτω, σὺ δὲ νὰ ἦσο νεώτερος.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἐν Γερῆνῃ ἀνατραφείς ἱππότης Νέστωρ· «Ἄτρείδῃ, καὶ ἐγὼ πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἦμην τοιοῦτος ὅποιος ἦμην, ὅτε ἐφόνευσα τὸν εὐγενῆ Ἐρευθαλίωνα, ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν χορηγοῦσι πάντοτε ὁμοίως εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἐὰν τότε ἦμην νέος, τώρα ὅμως μὲ κατέχει τὸ γῆρας· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων θέλω ταχθῆ μεταξὺ τῶν ἱππέων καὶ θὰ τοὺς διέπω διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ τῶν λόγων μου· διότι τοῦτο ἰδίως εἶναι τὸ προοίμιον τῶν γερόντων· τὰ δόρατα ὅμως πάλλουσιν οἱ νεώτεροί μου, οἱ πεποιθήσιν ἔχοντες εἰς τὴν ἀνδρείαν των.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἄτρείδης παρῆλθε χαίρων· εὔρεν ἔπειτα τὸν υἱὸν τοῦ Πεττεῦ, τὸν ἱππότην Μενεσθέα, στεκόμενον, περὶ αὐτὸν δὲ ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι οἱ ἐμπειροπόλεμοι, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ὁ βαθύφρων ἔμενε πλησίον καὶ παρ' αὐτὸν αἰ ἰσχυρόταται τάξεις τῶν Κεφαλλήνων· διότι ὁ λαὸς δὲν εἶχεν ἀκούσει ἔτι τὴν βοήν τῆς μάχης, ἀλλ' ἔβλεπε μόνον ὅτι αἰ φάλαγγες ἐκ νέου ἐκινουῦντο τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων· αὐτοὶ ὅμως, ὁ Μενεσθεὺς καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἴσταντο περιμένοντες, ὅποταν ἄλλη φάλαγξ τῶν Ἑλλήνων ἐπελθοῦσα κατὰ τῶν Τρώων ὀρμήσῃ καὶ ἀρχίσῃ τὴν μάχην. Τούτους ἰδὼν ὠνείδισεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἄγαμέμνων, εἰπὼν τάδε· «ᾧ υἱὲ τοῦ Πεττεῦ, τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως, καὶ σὺ ὑπερέχων πάν-

τας κατὰ τοὺς δόλους, ὄξυνούστατε, διατὶ δειλιῶντες ἀπεμακρύνθητε καὶ περιμένετε τοὺς ἄλλους ; σεῖς μὲν πρέπει νὰ ἴστασθε μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ νὰ λαμβάνετε μέρος εἰς τὴν σφοδρὰν μάχην, διότι καὶ σεῖς πρώτοι προσκαλεῖσθε ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰς εὐωχίας, ὁπότεν οἱ Ἕλληνες παρέχωμεν τράπεζαν εἰς τοὺς γέροντας· ὅπου ὑπάρχουσιν ὠραῖα ὀπτὰ κρέατα, ἵνα τρώγητε καὶ πίνητε ποτήρια γλυκέος οἴνου, ὅταν θέλητε· τώρα ὅμως μετ' εὐχαριστήσεως ἠθέλετε ἰδεῖ καὶ ἐὰν δέκα φάλαγγες τῶν Ἑλλήνων μάχωνται ἔμπροσθέν σας.»

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς·
 « Ἀτρεΐδῃ, ποῖοι λόγοι σοὶ ἐξέφυγον τῶν ὀδόντων ; ποῖον λόγον εἶπες ; πῶς λέγεις ὅτι ἀποφεύγομεν τὸν πόλεμον ; Ὀπότανοί Ἕλληνες συγκροτήσωμεν σφοδρὰν μάχην κατὰ τῶν Τρώων, θέλεις ἰδεῖ, ἐὰν θέλῃς καὶ ἐὰν ἐπιθυμῆς, τὸν ἀγαπητὸν πατέρα τοῦ Τηλεμάχου, ἐμὲ, νὰ ἀναμιχθῶ μεταξὺ τῶν προμάχων τῶν Τρώων· ταῦτα δὲ ἀσύνετα λέγεις. »

Πρὸς τοῦτον μειδιάσας εἶπεν ὁ ἔξοχος Ἀγαμέμνων, ὅταν ἐνόησεν ὅτι αὐτὸς ὠργίσθη· διὸ ἐπανελάβε τὸν λόγον·

« Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν σὲ ἐπιτιμῶ πλέον, οὔτε σὲ παροτρύνω, διότι γνωρίζω ὅτι ἔχεις καλὰ φρονήματα πρὸς ἐμὲ, φρονεῖς δὲ ταῦτα, ἅπερ καὶ ἐγώ· πράττε λοιπὸν ὅ,τι γνωρίζεις καλόν· ταῦτα δὲ θέλω μὲν θεραπεύσει ἄλλοτε, ἐὰν ἐλέχθη τὸ κακὸν τώρα, εἴθε δὲ τοῦτο οἱ θεοὶ νὰ τὸ καταστήσωσιν ἀβλαβὲς μεταξὺ ἡμῶν. »

Ταῦτα εἰπὼν, αὐτοὺς μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ, ἐπορεύθη δὲ εἰς τοὺς ἄλλους· εὗρε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, τὸν ἀν-

δρειότατον Διομήδην, στεκόμενον παρά τοὺς ἵππους καὶ τὰ καλῶς διὰ μετάλλων προσηρμοσμένα ὀχήματα· πλησίον αὐτοῦ ἐστέκετο Σθέnelος ὁ υἱὸς τοῦ Καπανέως· καὶ τοῦτον μὲν ἰδὼν ὄνειδισεν ὁ Ἄγαμέμνων εἰπὼν·

«Οἴμοι, υἱὲ τοῦ πολεμιστοῦ καὶ ἱππότου Τυδέως· τί φοβεῖσαι καὶ παρατηρεῖς τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διάστημα; Ὁ Τυδεὺς δὲν κατεδέχετο νὰ φοβῆται τόσον ἀλλὰ μᾶλλον νὰ μάχηται κατὰ τῶν ἐχθρῶν προμαχῶν ὑπὲρ τῶν ἐταίρων του.

«Οὕτως ἔλεγον ὅσοι τὸν εἶδον ἀγωνιζόμενον καὶ κινδυνεύοντα, διότι ἐγὼ δὲν τὸν ἀπήντησα, οὐδὲ τὸν εἶδον· λέγουσι δὲ ὅτι ἐγένετο ἀνώτερος τῶν ἄλλων, διότι βεβαίως ἄνευ πολέμου εἰσῆλθεν εἰς τὰς Μυκήκας, ξένος μετὰ τοῦ ἰσοθέου Πολυνείκου, ἵνα στρατολογήσῃ κατὰ τῶν Θηβῶν, παρακαλοῦντες ἵνα σύμμαχῆσωμεν μετ' αὐτῶν· οἱ δὲ Μυκηναῖοι ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν καὶ ἤθελον νὰ δώσωσιν ἐπικούρους, ὡς αὐτοὶ ἐζήτουν, ὁ Ζεὺς ὁμως ἐμπόδισεν αὐτοὺς, κακὰ σημεῖα δεικνύων. Ἄφοῦ δὲ οὗτοι ἀνεχώρησαν καὶ προέβησαν, ἔφθασαν δὲ εἰς τὴν ὑψηλοὺς σχοίνοὺς τρέφουσιν καὶ πολύχορτον Ἄσωπὸν, τότε οἱ Ἀργεῖοι ἔστειλαν πρεσβευτὴν τὸν Τυδέα εἰς Θήβας. Οὗτος δὲ ἐπορεύθη, εὔρε δὲ πολλοὺς Θηβαίους εὐωχουμένους εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἐτεοκλέους· καὶ ἐδῶ, καίτοι ὢν ξένος, δὲν ἐφοβεῖτο ὁ ἱππότης Τυδεὺς, μόνος μεταξὺ πολλῶν Θηβαίων, ἀλλὰ προὔκάλει τὸν ἀγῶνα, ἐνίκα δὲ πάντα τινὰ εὐκόλως, τόσον τὸν ἐβόηθει ἢ Ἀθηναῖ· οἱ δὲ ἱππῶται Θηβαῖοι, ὅταν αὐτὸς ἐπέστρεφε, τῷ ἔστησαν ἐνέδραν, θέσαντες εἰς τοῦτο πεντήκοντα νέους, ὑπὸ δύο ἀρχηγούς, τὸν Ἰσόθεον Αἰμονίδην Μαίονα καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Αὐτοφόνου, τὸν ἀνδρεῖον εἰς τὰς μάχας Πο-

λυφόντην. Ὁ Τυδεὺς ὄμως καὶ τούτους φοβερῶς τοὺς ἐφόνευσεν, ὅλους, μόνον δὲ ἓνα ἔστειλε νὰ ἐπανέλθῃ οἰκαδε, τὸν Μαίονα, πεισθεὶς εἰς τὰ σημεῖα τῶν θεῶν. Τοιοῦτος ἦτο ὁ Αἰτωλὸς Τυδεὺς, ἐγέννησεν ὄμως υἱὸν κατώτερόν του εἰς τὴν μάχην, ἀνώτερον δὲ εἰς τὴν βουλήν.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Διομήδης, σεβασθεὶς τὴν μομφὴν τοῦ σεβαστοῦ βασιλέως, δὲν ἀπεκρίθη, ἀντ' αὐτοῦ ὄμως ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Καπανέως Σθένηςλος·

«Ἄτρείδῃ, ἐνῶ γνωρίζεις νὰ λέγῃς τ' ἀληθῆ, μὴ ψεύδεσαι· ἡμεῖς καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα πολὺ ἀνώτεροι τῶν πατέρων μας· ἡμεῖς ἐκυριεύσαμεν καὶ τὰς Θήβας τὰς ἐπταπύλους, μολονότι εἶχομεν φέροι ὀλιγώτερον λαὸν ὑπὸ τὸ ἰσχυρὸν τεῖχος αὐτῶν πειθόμενοι εἰς τὰ σημεῖα καὶ τὴν βοήθειαν τῶν ἄλλων θεῶν καὶ τοῦ Διός· ἐκεῖνοι ὄμως κατεστράφησαν ἐκ τῆς ἰδίας των ἀνοησίας· διὰ τοῦτο λοιπὸν μή με θέτῃς τοὺς πατέρας εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν.»

Καὶ ὁ ἀνδρείος Διομήδης ἔπειτα ἀγριοκυττάξας αὐτὸν εἶπε·

«Φίλε μου, σιώπα καὶ ἄκουσόν με· ἐγὼ δὲν ἀγανακτῶ κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ ἡγέτου τῶν λαῶν, διότι παροτρύνει τοὺς Ἕλληνας νὰ μάχωνται. Αὐτὸς θὰ λάβῃ τὴν τιμὴν, ἀν οἱ Ἕλληνες καταστρέψωσι τοὺς Τρῶας καὶ κυριεύσωσι τὴν πόλιν των· αὐτὸς δὲ πάλιν ὁ ἴδιος θὰ λυπηθῆ, ἐὰν οἱ Ἕλληνες πάθωσιν· ἀλλ' ἄγε, ἅς ἐνθυμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐνθουσιώδη ἀνδρείαν μας.»

Εἶπε καὶ ἐκ τοῦ ὀχήματος μετὰ τῶν ὄπλων ἐπήδησε κατὰ γῆς, τὰ δὲ χαλκᾶ ὄπλα ἤχησαν μεγάλως εἰς τὰ

στήθη του κινηθέντος, φόβος δὲ ἤθελε καταλάβει καὶ αὐτὸν τὸν ἄλλως ἀκατάπληκτον.

Καθὼς δὲ ὅταν εἰς τὸν πολυτάραχον αἰγιαλὸν τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης διεγείρεται ἀλλεπάλληλον καὶ συνεχέστερον ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου, καὶ εἰς μὲν τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν κατὰ πρῶτον ὑψοῦται, ἔπειτα ὅμως εἰς τὴν ξηρὰν σχιζόμενον σφοδρότατα ἤχεϊ, περὶ δὲ τὰς ἄκρας κυρτὸν ὄν κορυφοῦται, ἀποπτύει δὲ τὰ φύκη τῆς θαλάσσης· τοιοῦτοτρόπως τότε ἀλλεπάλληλοι ἐκινουῦντο αἱ φάλαγγες τῶν Ἑλλήνων ἀκαταπαύστως εἰς τὸν πόλεμον, ἕκαστος δὲ τῶν ἡγεμόνων διέτασσε τοὺς ἰδικούς του· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο μετὰ σιωπῆς (ἤθελες εἰπεῖ ὅτι δὲν παρηκολούθει τόσος λαὸς ἔχων φωνὴν εἰς τὰ στήθη του), φοβούμενοι τοὺς ἀρχηγούς· περὶ ὅλους δὲ ἔλαμπον τὰ ποικίλα ὅπλα, τὰ ὁποῖα περιβεβλημένοι ἐβάδιζον. Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς τὰ πρόβατα ἀνδρὸς πολλὰ ποίμνια ἔχοντος στέκονται εἰς τὴν αὐλὴν ἀμελγόμενα τὸ λευκὸν γάλα των, βελάζοντα ἀκαταπαύστως, ἀκούοντα τὰς φωνὰς τῶν ἀρνίων· τοιοῦτοτρόπως ἠγέρθη ὁ ἀλαλαγμὸς τῶν Τρώων εἰς τὸ μέγα στράτευμα, διότι δὲν εἶχον ὅλοι τὴν αὐτὴν βοήν, οὔτε μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν, ἀλλ' ἡ γλῶσσά των ἦτο συγκεχυμένη, διότι ἦσαν ἄνδρες πολλαχόθεν προσκεκλημένοι ὡς ἐπίκουροι. Ἐξώρμα δὲ τοὺς μὲν Τρῶας ὁ Ἄρης, τοὺς δὲ Ἑλληνας ἡ Ἄθηνᾶ, ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φόβος καὶ ἡ Ἐρις ἡ ἀκόρεστος, ἀδελφὴ καὶ ἑταῖρα τοῦ ἀνδροφόνου Ἄρεως, ἧτις μικρὰ μὲν κατὰ πρῶτον διεγείρεται, ἔπειτα ὅμως μεγαλόνει τοσοῦτον, ὥστε τὴν μὲν κεφαλὴν της στηρίζει εἰς τὸν οὐρανόν, τοὺς δὲ πόδας εἰς τὴν γῆν· αὐτὴ καὶ τότε εἶχεν ἐμβάλει εἰς τὸ μέσον τὴν κακὴν φιλονεικίαν

καὶ ἔριν ταύτην, διερχομένη διὰ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν καὶ προσπαθοῦσα νὰ αὐξήσῃ τὰ παθήματα τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν λοιπὸν καὶ τὰ δύο μέρη συνεπλάκησαν, ἐκτύπουν ἀσπίδα πρὸς ἀσπίδα, δόρυ πρὸς δόρυ, μετὰ δυνάμειος πολλῆς ἐπιτιθέμενοι· αἱ ἀσπίδες πλησιάζουσαι ἀλλήλας ἐκτύπουν, πολὺς δὲ θόρυβος ἠγέροθη· ἐκεῖ τότε ἦσαν θρῆνοι καὶ εὐχαὶ τῶν ἀνδρῶν φονευόντων καὶ φονευομένων, ἡ δὲ γῆ ἐβρέχετο ἀπὸ τὸ αἷμα. Καθὼς δὲ ὀρμητικοὶ ποταμοὶ καταρρέοντες ἀπὸ τῶν ὀρέων συναπτουσι τὸ ὕδωρ των ἐκ μεγάλων ρευμάτων εἰς τὴν βαθεῖαν κοιλάδα, ὅπου γίνεται μία συναγωγὴ τοῦ ὕδατος ἐντὸς κοίλης χαράδρας, τούτων δὲ τῶν ποταμῶν τὸν κρότον ὁ μακρὰν ὦν ποιμὴν εἰς τὰ ὄρη ἀκούει καὶ ἐκπλήττεται· τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτῶν συμπλεκομένων εἰς μάχην ἐγένετο κρότος καὶ δῖωξις.

Πρῶτος δὲ ὁ Ἀντίλοχος ἐφόνευσε ἀνδρα περικεφαλαίαν ἔχοντα, γενναῖον μεταξὺ τῶν προμάχων, τὸν Ἐχέπωλον, τὸν υἱὸν τοῦ Θαλυσίου· τὸν ἐκτύπησε πρῶτος εἰς τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας, ἡ δὲ χαλκῆ αἰχμὴ τοῦ βέλους ἐνεπάγη εἰς τὸ μέτωπον καὶ διεπέρασε τὸ ὄστον· αὐτὸς δὲ ἀπέθανε πεσὼν ὡς πύργος εἰς τὴν τρομερὰν μάχην· αὐτὸν πεσόντα ἔλαβεν ἐκ τῶν ποδῶν ὁ ἔξοχος Ἐλεφῆνωρ, υἱὸς τοῦ Χαλκῶδοντος, ἀρχηγὸς τῶν μεγαθύμων Ἀβάντων· μετὰ προθυμίας δὲ ἔσυρεν αὐτὸν ἐκτὸς τῶν βελῶν, ἵνα τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὄπλα τάχιστα· ἀλλ' ἡ προθυμία του ἐγένετο ὀλεθρία εἰς αὐτὸν, διότι ἰδὼν αὐτὸν σύροντα τὸν νεκρὸν ὁ μεγάλθυμος Ἀγήνωρ, τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὰ πλευρὰ, τὰ ὅποια εἶχον γυμνωθῆ ἀπὸ τῆν ἀσπίδα καὶ τὸν ἐφόνευσε· τοιοῦτοτρόπως

αὐτὸς μὲν ἀπέθανε, μέγας δὲ καὶ φοβερὸς ἀγὼν ἐγένετο ἐπάνω εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων, διότι ἀμφοτέρω, ὡς λύκοι, ἐφώρμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀνὴρ δὲ ἄνδρα ἐκρήμιζε καὶ ἐφόνευε.

Τότε ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνθεμίωνος, θαλερὸν νέον, τὸν Σιμοεῖσιον, τὸν ὁποῖόν ποτε ἡ μήτηρ του καταβαίνουσα ἐκ τῆς Ἰδῆς, ὅπου ἠκολούθησε τοὺς γονεῖς της, ἵνα ἴδῃ τὰ πρόβατα, τὸν ἐγέννησε παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σιμόεντος, διὸ καὶ ἐκάλουεν αὐτὸν οὕτω· δὲν ἐπρόφθασε δὲ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τοὺς γονεῖς του τὰ τροφεῖα, διότι ἡ ζωὴ του ἦτο ὀλίγη, φονευθέντος ὑπὸ τοῦ Αἴαντος· ἐπειδὴ πρῶτον αὐτὸν ἐπερχόμενον ὁ Αἴας τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὸν δεξιὸν μαστόν· τὸ δὲ χαλκοῦν ἔγχος διεπέρασεν ἀντικρὺ τοῦ ὤμου καὶ ἔπεσε χαμαὶ εἰς τὴν κόνιν, ὡς λεύκη, ἡ ὁποία εἰς τόπον χαμηλὸν καὶ βαλτώδη φυτρώνει λεία καὶ εὐθυτενῆς, οἱ κλάδοι της ὅμως μόνον εἰς τὴν κορυφὴν ἐπάνω φυτρώνουσι, καὶ αὐτὴν μὲν τὴν κόπτει μὲ τὸν πέλεκυν ἄνθρωπος, ὅστις κατασκευάζει ἀμάξας, διὰ νὰ κάμῃ τροχὸν εἰς τὴν ὠραίαν του ἀμαξάν, ξηρανομένη δὲ κεῖται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ· τοιοῦτοτρόπως ἐφόνευσε καὶ τὸν Ἀνθεμίδην Σιμοεῖσιον ὁ θεῖος Αἴας. Κατὰ τοῦ Αἴαντος ὁ ποικίλον θώρακα ἔχων Ἀντιφος, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, διὰ μέσου τοῦ πλήθους ἔρριψε τὸ ἀκόντιόν του· καὶ αὐτὸν μὲν ἀπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸν βουβῶνα τὸν Λεῦκον, τὸν ἀγαθὸν ἐταῖρον τοῦ Ὀδυσσεῶς, σύροντα νεκρὸν εἰς ἄλλο μέρος· ἔπεσε δὲ ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν, τὸν ὁποῖον ἔσυρεν, ὁ δὲ νεκρὸς τοῦ ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χεῖρα· δι' αὐτὸν φονευθέντα ὁ Ὀδυσσεὺς μεγάλως ἠγανάκτησε· διὸ καὶ ἔμπροσθεν τῶν προμάχων πηδή-

σας ἔνοπλος, ἐστάθη πολὺ πλησίον καὶ περιβλέψας περὶ ἑαυτὸν, μή τις τὸν ἀκοντίσῃ, ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὸ ἀκόντιον, οἱ δὲ Τρῶες διεσκορπίσθησαν, ἐνῶ αὐτὸς ἠκόντισε, καὶ τὸ βέλος του δὲν ἐρρίφθη ματαίως, διότι ἐκτύπησε τὸν νόθον υἱὸν τοῦ Πριάμου τὸν Δημοκόωντα, ὅστις ἦλθεν ἐξ Ἀβύδου, ἔνθα ἐπεστάτει τῶν ταχειῶν ἵππων τοῦ Πριάμου· αὐτὸν λοιπὸν τὸν Δημοκόωντα, ὁ Ὀδυσσεὺς ὀργισθεὶς διὰ τὸν ἐταῖρόν του ἐκτύπησε διὰ τοῦ δόρατός του εἰς τὸν κρόταφον, ἢ δὲ χαλκῆ ἀίχμη διεπέρασεν εἰς τὸν ἄλλον κρόταφον, σκοτὸς δὲ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς του καὶ ἀπέθανε κτυπηθεὶς· ἔπεσε μετὰ πολλοῦ κρότου, τὰ ὄπλα ἐπάνω του ἐβρόντησαν, καὶ ὑπεχώρησαν οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ· οἱ Ἕλληνας πάλιν ἐπευφήμησαν μεγάλως καὶ ἔσυραν τοὺς νεκρούς· προσέβησαν δὲ καὶ προσωτέρω. Ἠγανάκτησεν ὁμῶς ὁ Ἀπόλλων ἰδὼν ταῦτα ἐκ τῆς Περγάμου, προέτρψε δὲ τοὺς Τρῶας φωνήσας ταῦτα·

«Ἐγέρθητε, Τρῶες ἱππῶται, μηδὲ ἐνδίδετε εἰς τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν μάχην, καὶ αὐτῶν τὰ σώματα δὲν εἶναι ἐκ λίθου οὐδ' ἐκ σιδήρου, ἵνα ὑποφέρωσι τὸν σίδηρον διακόπτοντα τὰς σάρκας αὐτῶν κτυπωμένας· ἔπειτα δὲν μάχεται οὔτε ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ υἱὸς τῆς καλλιπλοκάμου Θέτιδος, ἀλλὰ κἀθήται εἰς τὰ πλοῖα καταπραΰνων τὸν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀφανίζοντα θυμόν.»

Ταῦτα εἶπεν ἀπὸ τῆς πόλεως ὁ δεινὸς θεός· τοὺς Ἕλληνας ὁμῶς ἀφ' ἐτέρου διήγειρεν ἢ ἐνδοξὸς θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ διερχομένη τὸ πλῆθος, ὅπου ἔβλεπέ τινας δειλιῶντας. Τότε ἡ μοῖρα εὔρε τὸν Διῶρη, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμαρυγκέως, διότι ἐκτυπήθη διὰ λίθου μεγάλου παρὰ τὸν σφυρὸν εἰς τὴν δεξιάν κνήμην ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν

Θρακῶν Πειρώου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰμβράσου, ἐξ Αἴνου ἐλθόντος· ὁ δὲ μέγιστος λίθος ἐντελῶς ἀπέκοψε καὶ τὰ δύο κατατείνοντα νεῦρα καὶ τὰ ὀστέα· αὐτὸς δὲ ἔπεσεν ὑπτίως εἰς τὴν κόνιν, ἀπλώσας καὶ τὰς δύο του χεῖρας εἰς τοὺς ἀγαπητούς του ἐταίρους, ἐνῶ ἐξέπνεεν· ὁ δὲ Πείροος, ὅστις τὸν ἐκτύπησεν, ἔδραμεν ἐπ' αὐτὸν, τὸν ἐπλήγωσε δὲ εἰς τὸν ὀμφαλὸν μὲ τὸ δῦρον του· ἐχύθησαν δὲ χαμαὶ ὅλα του τὰ ἔντερα καὶ ἀπέθανε.

Τοῦτον δὲ τὸν Πείροον Θῶας ὁ Αἰτωλὸς ἀπερχόμενον τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στήθος ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ, ὥστε ἡ αἰχμὴ ἐνεπάγη εἰς τὸν πνεύμονα· ἦλθε δὲ πλησίον ὁ Θῶας, ἐξείλκυσεν ἐκ τοῦ στήθους τὸ στιβαρὸν δόρυ, καὶ ἔσυρε τὸ ὄξυ ξίφος του, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκτύπησε τὴν κοιλίαν του εἰς τὸ μέσον, καὶ τοῦ ἐξέβαλε τὴν ψυχὴν· δὲν τὸν ἐγύμνωσεν ὅμως ἀπὸ τὰ ὄπλα του, διότι τὸν περιεκύκλωσαν οἱ Θραῖκες, οἵτινες μόνον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς των ἔτρεφον κόμην, μακρὰ δόρατα ἔχοντες, οἱ ὁποῖοι ἀπεδίωξαν αὐτὸν καίτοι ὄντα μέγαν καὶ ἀνδρεῖον καὶ λαμπρόν· οὕτω λοιπὸν οἱ δύο οὔτοι ἀρχηγοὶ, ὁ μὲν τῶν Θρακῶν, ὁ δὲ τῶν Ἐπειῶν, ἔκειντο πλησίον ἀλλήλων εἰς τὴν κόνιν κατὰ γῆς, περὶ δὲ αὐτοὺς καὶ ἄλλοι ἐφονεύοντο.

Τότε, ἐάν τις μένων ἔτι ἀπρόσβλητος καὶ ἀπλήγωτος ἤθελε περιφέρεισθαι εἰς τὸ μέσον ὀδηγούμενος διὰ τῆς χειρὸς ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀποτρεπούσης ἀπ' αὐτοῦ τὴν ὀρμὴν τῶν βελῶν, δὲν ἤθελε μεμφθῆ τὴν μάχην· διότι πολλοὶ Τρῶες καὶ Ἕλληνες ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔκειντο πρηνεῖς πλησίον ἀλλήλων.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ε.

ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑ

Τότε πάλιν εἰς τὸν Τυδεΐδην Διομήδην ἔδωκεν ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα δύναμιν καὶ τόλμην διὰ νὰ γείνη ἐπιφανὴς μεταξὺ ὄλων τῶν Ἀργείων καὶ νὰ ἀποκτήσῃ καλὴν δόξαν· τοῦ ἀνέδιδε δὲ ἀπὸ τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὴν ἀσπίδα ἀκούραστον πῦρ, ὅμοιον μὲ φθινοπωρινὸν ἀστέρα, ἐκεῖνον δηλαδὴ ὁ ὁποῖος πρὸ πάντων λαμπρὰ φέγγει ἀφοῦ λουσθῆ εἰς τὸν Ὠκεανόν· τοιοῦτο πῦρ καῖον ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τοῦ ἥρωος, τὸν παρώρμησε δὲ πρὸς τὸ μέσον, ὅπου ὑπῆρχεν ἡ μεγαλειτέρα πολεμικὴ κίνησις.

Ἐπῆρχε δὲ μεταξὺ τῶν Τρώων Δάρης τις, ἔντιμος, ἰσχυρὸς τοῦ Ἡφαιστοῦ· εἶχε δὲ οὗτος δύο υἱούς, Φηγεά καὶ Ἰδαῖον, ἐμπείρους παντὸς εἴδους μάχης· οὗτοι λοιπὸν οἱ δύο χωρισθέντες ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὤρμησαν ἐναντίον του, αὐτοὶ μὲν ἐπὶ ἄρματος, αὐτὸς δὲ πεζὸς ὤρμα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους· ἀφοῦ δὲ ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ Φηγεὺς πρότερος προέτεινε τὸ μακρόσκιον δόρυ, τοῦ ὁποῖου ἡ αἰχμὴ ἐπέρασεν ὑπεράνω τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τοῦ Τυδεΐδου· τούτου ὅμως δὲν ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρα μάταιον τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν μαστῶν μέρος τοῦ στήθους καὶ τὸν

ἐκύλισε κατὰ γῆς· ὁ δὲ Ἴδαῖος ἐπετάχθη ἔξω ἀφήσας τὸ ὠραιότατον ἄρμα, οὐδ' ἐτόλμησε νὰ προστατεύσῃ τὸ πτώμα τοῦ ἀδελφοῦ του, διότι οὐδὲ αὐτὸς ἤθελεν ὑπεκφύγει τὴν μαύρην μοῖραν του, ἀλλ' ὁ Ἥφαιστος τὸν ἔσωσε καλύψας αὐτὸν μὲ σκότος, διὰ νὰ μὴ λυπηθῇ πολὺ ὁ γέρον· τοὺς δὲ ἵππους θέσας εἰς κίνησιν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον. Οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἰδόντες τοὺς υἱοὺς τοῦ Δάρητος, τὴν μὲν σωθέντα, τὸν δὲ φονευμένον πλησίον τοῦ ἄρματος, συνεκινήθησαν ἐκ καρδίας· ἀλλ' ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἔλαβε τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην ἐκ χειρὸς καὶ τῷ εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ἄρην, Ἄρην, μᾶστιξ τῶν ἀνθρώπων, αἱματοφόρτε θεέ, καταστροφεῦ τῶν τειχῶν, δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἀφήσωμεν τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ μάχωνται, ποῖον ἐκ τῶν δύο μερῶν νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ πατρὸς Διὸς δόξαν, ἡμεῖς δὲ οἱ δύο νὰ ἀπροστώμεν εὐλαβούμενοι τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς ;»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἔσυρεν ἀπὸ τὴν μάχην τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθήσῃ εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Σκαμάνδρου, τοὺς δὲ Τρῶας ἔτρεψαν οἱ Δαναοὶ, φονεύσας ἕκαστος ἓνα τινὰ τῶν ἀρχηγῶν· καὶ πρῶτος μὲν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν ὑψηλὸν Ὀδίων, τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀλιζώνων· διότι πρῶτου αὐτοῦ στρέψαντος τὰ νῶτα ἐνέπηξε τὸ δόρυ εἰς τὸ μετὰφρενον μετὰξὺ τῶν ὠμων καὶ τὸ διεπέρασε διὰ τῶν στηθῶν· πεσὼν δὲ ἐβρόντησεν αὐτὸς καὶ τὰ ὄπλα του. Ὁ δὲ Ἴδομενεὺς ἐφόνευσε Φαῖστον τὸν υἱὸν τοῦ Μαίονος Βῶρου, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν εὐφορον Τάρνην· τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἴδομενεὺς τὸν ἐτρύπησε μὲ

τὸ δόρυ εἰς τὸν δεξιὸν ὤμων, ἐνῶ ἐκινεῖτο νὰ ἀναβῆ εἰς τὸ ἄρμα. Πεσῶν δὲ κατελήφθη ὑπὸ φρικτοῦ σκότους.

Τοῦτον μὲν εὐθύς οἱ θεράποντες τοῦ Ἰδομενέως ἐσκύλευον, τὸν δὲ υἱὸν τοῦ Στροφίου Σκαμάνδριον, ἔμπειρον κυνηγόν, κατέβαλεν ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος μὲ τὸ μυτηρὸν δόρυ του. Αὐτὴ ἡ ἰδία Ἔαρτεμις τὸν εἶχε διδάξει νὰ κτυπᾷ ὄλα, ὅσα ζῶσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ τρέφουσι τὰ δάση εἰς τὰ ὄρη· ἀλλὰ τότε οὔτε ἡ βελοχαρὴς Ἔαρτεμις τὸν ὠφέλησεν, οὔτε τὰ ἔμπειρα αὐτοῦ ἀπὸ μακρὰν κτυπήματα· ἐνῶ στρέφεται νὰ φύγῃ, ὁ Μενέλαος κτυπᾷ αὐτὸν διὰ τοῦ δόρατος μεταξὺ τῶν δύο ὤμων, καὶ τὸ βυθίζει διὰ τοῦ στήθους· ὁ πολεμιστὴς πίπτει πρηνῆς, τὰ δὲ ὄπλα ἐβρόντησαν ἐπάνω του.

Ὁ δὲ Μηριόνης ἐφόνευσε Φέρεκλον τὸν υἱὸν τοῦ τέκτονος Ἀρμονίδου, ἐξοχὸν καὶ αὐτὸν εἰς τὸ κατασκευάζειν παντοῖα λεπτουργήματα, καὶ εὐνοούμενον ὑπὸ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς. Αὐτὸς κατεσκεύασε τοῦ Ἀλεξάνδρου τὰ ζυγισμένα πλοῖα, τὰ ἀρχέκακα, τὰ ὅποια δηλαδὴ ἔγειναν πρὸς βλάβην ὄλων τῶν Τρώων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου προσέτι, ἐπειδὴ δὲν ἦτο μαντικὸς ἄνθρωπος· τοῦτον ὁ Μηριόνης ὅτε διώκων ἔφθασε, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτὸν· ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ δόρατος διελθοῦσα ἔφθασεν ἀπέναντι εἰς τὴν κύστιν ὑπὸ τὸ ἥβικόν ὄστουν· αὐτὸς δὲ στενάξας ἔπεσε γονυκλινῆς καὶ περιεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ σκότους τοῦ θανάτου.

Ὁ δὲ Μέγης ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος Πήδαιον, ὅστις ἦτο μὲν νόθος, ἀλλ' ἡ εὐγενὴς Θεανῶ τὸν ἀνέθρεψεν ἐπιμελῶς ὡς τὰ ἴδια ἑαυτῆς τέκνα, χάριν τοῦ ἀνδρός της· τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Φυλείδης πλησιάζας ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸ ἰνίον·

περάσαν δὲ ἀπέναντι τὸ δόρυ κατὰ τοὺς ὀδόντας ὑπέκοψε τὴν γλῶσσαν· αὐτὸς δὲ ἔπεσεν εἰς τὴν κόνιν δάκνων τὸν ψυχρὸν χαλκόν.

Ὁ δὲ Εὐαίμονιδῆς Εὐρύπυλος τὸν εὐγενῆ Ὑψήνορα, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνδρειοτάτου Δολοπίονος, ὅστις ἦτο ἰσρεὺς τοῦ Σκαμάνδρου, τιμώμενος ὡς θεὸς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· τοῦτον Εὐρύπυλος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, ὀρμήσας κατόπιν του φεύγοντος καὶ τρέχων διεπέρασε μὲ τὸ ξίφος κατὰ τὸν ὦμον καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν βαρεῖαν χεῖρα, ἣτις αἱματόεσσα ἔπεσεν εἰς τὸ πεδίον· αὐτοῦ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατέλαβε μαῦρος θάνατος καὶ μοῖρα ἀπαραίτητος.

Εἰς τοιαῦτα μὲν οὗτοι ἠσχολοῦντο κατὰ τὴν βιαίαν μάχην· τὸν δὲ Τυδεΐδην δὲν ἠθελες διακρίνει μετὰ τίνων ἦτο τεταγμένος, μετὰ τῶν Τρώων ἢ μετὰ τῶν Ἀχαιῶν· διότι ἐκινεῖτο μεθ' ὀρμῆς ἀνὰ τὸ πεδίον ὡς χεῖμαρρος πλήρης, τοιοῦτος, ὅστις ταχέως ῥέων παρασύρει τὰς γεφύρας· ὡς τοῦτον οὔτε γέφυραι δύνανται νὰ ἐμποδίσωσιν, οὔτε φραγμοὶ καταπρασίνων ἀμπελώνων, ὅταν ἐκ ῥαγδαίου ὄμβρου αἰφνιδίως ἐπιπέσῃ· πολλὰ δὲ ὠραῖα ἔργα νέων ἀφανίζονται ὑπ' αὐτοῦ· τοιουτοτρόπως ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Τυδεΐδου ἐσειόντο αἱ πυκναὶ φάλαγγες τῶν Τρώων, μὴ δυνάμεναι νὰ ἀντισταθῶσι, καίτοι πολλὰ οὔσαι.

Καθὼς δὲ τὸν διέκρινεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος κινούμενον μεθ' ὀρμῆς ἀνὰ τὸ πεδίον καὶ ἔμπροσθέν του κλονοῦντα τὰς φάλαγγας, ἀμέσως ἔτεινε κατ' ἐπάνω του τὸ κυρτόν του τόξον, καὶ ἐνῶ ὁ Διομήδης ἐφώρμα, ἔρριψε καὶ τὸν ἐπέτυχε κατὰ τὸν δεξιὸν ὦμον, εἰς τὸ κοῖλον τοῦ θώρακος· τὸ δὲ ὄξυ βέλος πετάξαν ἐπέρασεν

ἀντικρὺ καὶ ἐκ τοῦ αἵματος ἐβάφῃ ὁ θώραξ· τοῦτο δὲ κατορθώσας, ἐφώναξε δυνατὰ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Ἐμπρὸς, μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἄριστοι ἵππεῖς· εἶναι κτυπημένος ὁ ἀνδρειότερος τῶν Ἀχαιῶν, καὶ σᾶς βεβαιῶ, ὅτι δὲν θὰ ὑποφέρῃ ἐπὶ πολὺ τὸ δυνατόν μου βέλος, εἰάν πράγματι ὁ Ἀπόλλων, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς, μὲ παρεκίνησε νὰ ἔλθω ἀπὸ τὴν Λυκίαν.»

Τοιαῦτα μὲν οὗτος ἐκαυχᾶτο, ἀλλὰ τὸν Τυδεΐδην δὲν κατέβαλε τὸ ὄξυ βέλος, ἀλλ' ἐπιστρέψας ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἄρματος του καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σθένελον τὸν υἱὸν τοῦ Καπανέως·

«Σπεῦσον, ἀγαπητὲ Καπανεΐδη, κατάβα διὰ νὰ μοῦ ἐνβάλης ἀπὸ τὸν ὦμον τὸ πικρὸν βέλος.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σθένελος ἀμέσως ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα καὶ προσελθὼν ἐξέβαλεν ἀπὸ τὸν ὦμον τὸ ταχὺ βέλος· τὸ δὲ αἶμα ἐξηκοντίζετο πρὸς τὰ ἄνω διὰ μέσου τοῦ στριμμένου χιτῶνος· τότε δὲ ἤρχισε νὰ εὐχεται ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, Ἄτρωτώνη· εἰάν ποτὲ καὶ εἰς τὸν πατέρα μου παρέστης ἐν καιρῷ μάχης, ἀγάπα τώρα καὶ ἐμὲ, ὦ Ἀθηναῖ· δὸς νὰ φονεύσω εἰς ἀγῶνα διὰ τοῦ δόρατος τὸν ἄνδρα ὅστις ἐπρόλαβε καὶ μ' ἐκτύπησε καὶ καυχᾶται ἰσχυριζόμενος ὅτι δὲν θὰ ἴδω ἐπὶ πολὺ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου!»

Ταῦτα ἔλεγεν εὐχόμενος, τὸν εἰσήκουσε δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ καὶ κατέστησε τὰ μέλη του ἐλαφρὰ τόσον τοὺς πόδας ὅσον καὶ τὰς χεῖρας· πλησιάσασα δὲ τοῦ εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Μὴ διστάζης τώρα, Διομήδη, νὰ πολεμήσης κατὰ τῶν

Τρώων· διότι ἐνέβαλα εἰς τὰ στήθη σου τὴν πατρικὴν δύναμιν, ὥστε νὰ μὴ φοβῆσαι καθὼς ὁ ἀσπιδοφόρος ἱππότης Τυδεύς· σοῦ ἀφῆρεσα προσέτι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἐπικειμένην ἀχλὺν, διὰ νὰ διακρίνης καλῶς τόσον τὸν θεὸν, ὅσον καὶ τὸν ἄνθρωπον· ὅθεν τῶρα, ἐὰν κάνεις θεὸς ἔλθῃ ἐδῶ θέλων νὰ σὲ προσβάλῃ, πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ἀπόφευγε νὰ συμπλακῆς ἀπὸ τοῦ ἴσου, ἀλλ' ἐὰν ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον ἢ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ταύτην κτύπα μὲ τὸ ὄξυ δόρου.»

Ἡ μὲν γλαυκῶπις Ἀθηνα ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Τυδεΐδης ἐπέστρεψε καὶ ἀνεμίχθη μὲ τοὺς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ στρατοῦ· καὶ, ἐνῶ καὶ πρότερον εἶχεν ὀρμητικὴν διάθεσιν νὰ μάχεται πρὸς τοὺς Τρῶας, τότε πλέον τριπλασία ὀρμὴ τὸν κατέλαβεν, ὡς λέοντα, τὸν ὀποῖον ὁ ποιμὴν εἰς τὴν ἐξοχὴν πλησίον τῶν πυκνομάλλων προβάτων του πληγώσῃ μὲν ἐνῶ ὑπερπηδᾷ τὴν μάνδραν, ἀλλὰ δὲν τὸν καταβάλλῃ· ὡς τούτου ἐξεγείρει μόνον τὴν δύναμιν ὁ ποιμὴν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀποκρούει, καὶ οὕτω εἰσβαλὼν εἰς τὴν μάνδραν ἀναγκάζει τὰ μόνα τῶν ἤδη ὄντα πρόβατα νὰ κινῶνται βιαίως καὶ συσσωρεύονται ἐπ' ἄλληλα, ἐνῶ αὐτὸς μετ' ἀκαθέκτου ὀρμῆς πηδᾷ ἔξω ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν περιοχὴν, οὕτω καὶ ὁ ἰσχυρὸς Διομήδης ἐνέβαλεν εἰς τοὺς Τρῶας.

Κατ' ἀρχὰς προσέβαλεν Ἀστυνοὸν καὶ Ὑπεύρονα τὸν στρατηγόν, τὸν μὲν κτυπήσας μὲ τὸ χαλκόμετον δόρου του ὑπεράνω τοῦ μαστοῦ, τοῦ δὲ δευτέρου μὲ τὸ μακρόν του ξίφος τὴν κλεῖδα πλησίον τοῦ ὤμου, ὃν ἀπεχώρισε τοῦ αὐχένος καὶ τῶν νώτων· ἀφήσας δὲ τοῦτον ἐτράπη πρὸς τὸν Ἄβαντα καὶ Πολύειδον, τοὺς υἱοὺς τοῦ ὄνειροκρίτου γέροντος, οἱ ὀποῖοι δὲν ἐπέστρεψαν νὰ τοὺς ἐξη-

γήση ὁ γέρων τὰ ὄνειρα, ἀλλὰ τοὺς ἐσκύλευσεν ὁ βίαιος Διομήδης· εἶτα διευθύνθη κατὰ τοῦ Ξάνθου καὶ Θόωνος τῶν δύο προσφιλῶν υἱῶν τοῦ Φαίνοπος, ὅστις ὑπὸ γήρατος κακοῦ βασανιζόμενος δὲν ἐγέννησεν ἄλλον νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐπὶ τῆς περιουσίας του· αὐτοὺς δὲ τοὺς δύο ἐσκύλευσε τότε ὁ Διομήδης ἀποσπάσας τὴν ψυχὴν των, εἰς δὲ τὸν πατέρα των ἀφήσας θρήνους καὶ ἔλεεινάς μερίμνας, ἐπειδὴ δὲν θὰ τοὺς δεχθῆ ζῶντας ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν μάχην, τὴν δὲ περιουσίαν του θὰ τὴν μοιρασθῶσιν οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς.

Τέλος εὔρε τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Δαρδανίδου Πριάμου ἐν τὸς ἄρματος, τὸν Ἐχέμμονα καὶ Χρομίον· καθὼς δὲ ὅταν λέων εἰσορμήσας εἰς ἀγέλην βοῶν, εἰς δάσος βοσκόντων, σπάσῃ αὐχένα δαμάλεως ἢ βοῶς, τοιουτοτρόπως τούτους καταδιβάσας ἐκ τοῦ ἄρματος διὰ τῆς βίαιας ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, τοὺς ἐσκύλευσε· τοὺς δὲ ἵππους ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους του νὰ τοὺς φέρουν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Καθὼς δὲ τὸν εἶδεν ὁ Αἰνεΐας καταστρέφοντα τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ὄρμᾳ διὰ τῆς συμπλοκῆς καὶ τοῦ συριγμοῦ τῶν βελῶν ζητῶν τὸν ἰσόθεον Πάνδαρον, ἐὰν ἤθελέ που τὸν εὔρει. Εὐρῶν δὲ ἐστάθη ἔμπροσθέν του καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς·

«Πάνδαρε, ποῦ εἶναι ἡ τοξευτική σου δόξα, εἰς ἣν κανεῖς ἄνθρωπος δὲν ἀγωνίζεται πρὸς σὲ καυχώμενος ὅτι εἶναι ἀνώτερος, οὔτε ἐδῶ, εἰς τὴν Λυκίαν; ἀλλ' ἔλα, εὐχου εἰς τὸν Δία καὶ ρίψε ἐν βέλος κατὰ τούτου τοῦ ἀνδρός, τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζω. Ἴδὲ πῶς θριαμβεύει· ἐπροξένησεν ἤδη μεγάλην ζημίαν εἰς τοὺς Τρῶας πολλῶν καὶ γενναίων ἀνδρῶν γόνατα λύσας· ἴσως εἶναι θεὸς τις

ὀργισθῆις κατὰ τῶν Τρώων ἔνεκα θυσιῶν· ἀνοικονόμητος δὲ συμβαίνει νὰ ἦναι ἡ ὀργὴ ἐνὸς θεοῦ.

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήνητησεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·
 « Αἰνεΐα, πρόκριτε τῶν χαλκοχιτώνων Τρώων, ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸν ἄνδρα τοῦτον εὐρίσκω καθ' ὅλα ὅμοιον μὲ τὸν Τυδεΐδην, κατὰ τὴν ἀσπίδα, διότι τὴν γνωρίζω, κατὰ τὴν αὐλοὺς ἔχουσαν πρὸς ὄρασιν περικεφαλαίαν καὶ κατὰ τοὺς ἵππους· καθαρῶς ὅμως δὲν ἠξεύρω ἂν ἦναι θεὸς ἢ ἄνθρωπος, αὐτὸς τὸν ὁποῖον λέγω, ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως· αὐτὸς βεβαίως ὄχι ἄνευ τῶν θεῶν ἔχει αὐτὴν τὴν μανίαν, ἀλλὰ κάποιος ἀθάνατος ἴσταται πλησίον τοῦ μὲ νεφέλην περιβεβλημένος, ὅστις τὸ ἐπιτυχὸν αὐτὸν βέλος ἔστρεψε πρὸς ἄλλο μέρος· διότι πρὸ ὀλίγου τὸν ἐτόξευσα καὶ τὸν ἐκτύπησα εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον, τὸ δὲ βέλος ἔφθασεν εἰς τὸ ὕπισθεν μέρος τοῦ θώρακος· ἐνόμισα ὅτι θὰ τὸν στείλω κάτω εἰς τὸν Πλούτωνα, ἀλλ' ὅμως δὲν τὸν ἐφόνευσα· θεὸς λοιπὸν τις εἶναι ὀργισμένος, δὲν ἔχω δὲ παρ' ἐμαυτῶ ἵππους καὶ ἄρματα, ἐφ' ὧν νὰ ἐπέβαινον· ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ Λυκάονος ὑπάρχουσιν ἔνδεκα ὠραῖα καινουργῆ ἄρματα περιβεβλημένα μὲ πέπλους καὶ πλησίον ἐκάστου αὐτῶν ἴσταται ζεῦγος ἵππων κριθοφάγων. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μου ὁ γέρον πολεμιστῆς Λυκάων πολλὰς παραγγελίας μοὶ ἔκαμε κατ' οἶκον· μὲ παρεκίνει ἐπὶ ἄρματος νὰ ἦμαι ἀρχηγὸς τῶν Τρώων κατὰ τὰς τρομερὰς μάχας· ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸν ἤκουον (καὶ θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ ἐπωφελέστερον), φειδόμενος τῶν ἵππων, μὴ ἤθελον μοῦ στερηθῆ τροφήν, φονευομένων τῶν ἀνδρῶν, ἐνῶ αὐτοὶ εἶναι συνηθισμένοι νὰ τρώγουν ἄφθονα· διὰ ταῦτα τοὺς ἄφησα καὶ ἦλθα πεζὸς εἰς τὸ Ἴλιον, πεποιθὼς εἰς τὸ τόξον μου, τὸ ὁποῖον, καθὼς

φαίνεται, δὲν ἔμελλε νὰ μὲ ὠφελήσῃ· διότι ἐναντίον δύο ἡγεμόνων μέχρι τοῦδε ἐτόξευσα, τοῦ Τυδεΐδου καὶ Ἄτρεΐδου, καὶ ἀπὸ τοὺς δύο δὲ βεβαίως ἔκαμα διὰ τοῦ βέλους μου νὰ ρεύσῃ αἷμα, ἀλλὰ μόνον κατώρθωσα νὰ τοὺς ἐρεθίσω περισσότερον· διὰ τοῦτο βλέπω ὅτι μὲ κακὴν μοῖραν ἔλαβαν ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὰ κυρτὰ τόξα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε ἦλθον εἰς τὴν τερπνὴν Ἴλιον οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων, χαριζόμενοι εἰς τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψω καὶ ἰδῶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν πατρίδα μου, τὴν σύζυγόν μου καὶ τὸν ὑψηλὸν οἶκόν μου, ἀμέσως τὴν κεφαλὴν μου ν' ἀποκόψῃ ἓνας ξένος ἄνθρωπος, ἐὰν δὲν ἤθελον σπάσει αὐτὰ ἐδῶ τὰ τόξα καὶ δὲν ἤθελον τὰ ἐμβάλει εἰς τὸ λαμπρὸν πῦρ· διότι ματαίως μὲ ἀκολουθοῦσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν Δινείας ὁ τῶν Τρώων στρατηγός·

«Μὴ λέγε τοιαῦτα· δὲν θὰ συμβῆ ἄλλως, πρὶν ἡμεῖς οἱ δύο ἐπέλθωμεν κατὰ τοῦ ἀνδρός τούτου ἐπὶ τοῦ ἄρματος καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολεμήσωμεν· ἀλλ' ἔλα, ἀνάβα εἰς τὸ ἄρμα μου, διὰ νὰ γνωρίσης ὅποιοι εἶναι οἱ Τρωϊκοὶ ἵπποι, ἔμπειροι νὰ κυνηγῶσι καὶ νὰ φεύγωσι τὸν ἐχθρὸν εἰς τὸ πεδῖον μὲ μεγάλην ταχύτητα· καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν θέλουν μᾶς σώσει εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν πάλιν ὁ Ζεὺς παράσχῃ δόξαν εἰς τὸν Τυδεΐδην Διομῆδῃ· ἀλλ' ἔλα, ἢ λάβε σὺ τὴν μᾶστιγα καὶ τοὺς λαμπροὺς χαλινούς, ἐγὼ δὲ νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ ἄρμα διὰ νὰ πολεμῶ, ἢ περιμένε σὺ τὴν ἐπίθεσιν ἐγὼ δὲ νὰ φροντίσω διὰ τοὺς ἵππους.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἐξ ἄλλου μέρους εἶπεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Αινεία, σὺ κράτει τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἵππους σου, διότι προθυμότερον θὰ σύρωσι τὸ κυρτὸν ἄρμα ὑπὸ συνήθη ἀμαξηλάτην, ἐὰν συμβῆ νὰ τραπῶμεν εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Τυδέως· μὴ ἀπὸ φόβον κινηθῶσιν ἀσκόπως καὶ δὲν θέλωσι νὰ μᾶς ἐκφέρωσι τοῦ πολέμου, ποθοῦντες τὴν φωνὴν σου, ὃ δὲ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Τυδέως ἐφορμήσας ἡμᾶς μὲν φονεύσῃ τοὺς δὲ μονώνυχας ἵππους κτυπήσῃ πρὸς τὸ στρατόπεδον· ἀλλὰ σὺ ὁ ἴδιος διεύθυνε τὸ ἄρμα καὶ τοὺς ἵππους, αὐτὸν δὲ ἐγὼ θὰ δεχθῶ ἐπελθόντα μὲ τὸ ὄξυ δόρου.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀναβάντες εἰς τὸ ποικίλον ἄρμα, μεθ' ὀρμῆς διεύθυνον κατ' ἐπάνω τοῦ Τυδείδου τοὺς ταχεῖς ἵππους· ὡς δὲ τοὺς εἶδεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Καπανέως Σθένελος, ἀμέσως ἔλεγε πρὸς τὸν Τυδείδην τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἄγαπητέ μοι Τυδεΐδη Διομήδης, βλέπω δύο ἀνδρείους μεθ' ὀρμῆς ἐρχομένους ὅπως σὲ προσβάλωσιν· ὁ μὲν εἶναι ὁ ἔμπειρος τοξότης Πάνδαρος, τὸν ὅποῖον λέγουν υἱὸν τοῦ Λυκάονος· ὁ δὲ ἕτερος εἶναι ὁ Αἰνείας ὁ υἱὸς τοῦ ἐντίμου Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης· ἀλλ' ἐλθέ, ἄς ἀποσυρθῶμεν μὲ τὸ ἄρμα, καὶ μὴ τρέχῃς τοιουτοτρόπως διὰ τῶν πρώτων τάξεων, μὴ συμβῆ καὶ χάσῃς τὴν ἀκριβὴν σου ζωήν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ διευθύνας βλέμμα ἠγανακτημένον εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

«Μὴ ἀναφέρῃς ποσῶς ὑποχώρησιν, ἐπειδὴ οὐδὲ τὸν ἑαυτὸν σου πιστεύω ὅτι θὰ πείσῃς· διότι δὲν μοὶ φαίνεται εὐγενὲς νὰ πολεμῶ μὲ ὑπεκφυγὰς καὶ μὲ δειλίαν· ἀκόμη διατηρῶ τὴν τόλμην ἀκλόνητον· διστάζω νὰ ἀναβῶ εἰς ἄρμα, ἀλλὰ καὶ οὕτω θὰ ὑπάγω κατ' αὐτῶν·

νά φοβῶμαι δὲ δὲν μὲ ἀφίνει ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἀλλὰ τούτους καὶ τοὺς δύο δὲν θὰ φέρουν πάλιν ὀπίσω οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἐκτὸς ἐὰν μᾶς διαφύγη ἡ εἷς· θέλω δὲ σὲ εἶπεῖ ἐν ἄλλο, τὸ ὁποῖον σὺ ἐνθυμοῦ καλῶς· ἐὰν ἡ πολὺ συνετὴ Ἀθηνᾶ μοι δώσῃ δόξαν νὰ φονεύσω καὶ τοὺς δύο, σὺ τοὺς μὲν ταχεῖς σου ἵππους νὰ σταματήσῃς δέσας τοὺς χαλινούς τανυσμένους ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ ἄρματος, νὰ ἐνθυμηθῇς δὲ νὰ πεταχθῇς πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ Αἰνείου καὶ νὰ τοὺς διευθύνῃς πρὸς τοὺς εὐκνήμιδας Ἑλληνας· διότι κατάγονται ἐξ ἐκείνου τοῦ γένους τῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν βασιλέα τὸν Τρῶα εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ υἱοῦ του Γανυμήδους· διὰ τοῦτο εἶναι οἱ κάλλιστοι τῶν ἵππων, ὅσοι εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· ἀπὸ τὸ γένος αὐτὸ ἔκλεψεν ὁ βασιλεὺς Ἀγχίσης κρυφίως τοῦ Λαομέδοντος, βαλὼν φοράδας νὰ βατρευθοῦν, ἐκ τῶν ὁποίων τοῦ ἐγεννήθη κατ' οἶκον γένος τοιοῦτο· καὶ τέσσαρας μὲν ἔτρεφε διὰ τὸν ἑαυτὸν του, δύο δὲ ἔδωκεν εἰς τὸν Αἰνεῖαν, τὸν φοβερόν· τούτους τοὺς δύο ἐὰν ἠθέλαμεν πάρει, ἠθέλαμεν ἀποκτήσει καλὴν δόξαν.»

Ἐνῶ τοιαῦτα οὗτοι ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, ἐπλησίασαν ἐκεῖνοι ἐλαύνοντες τοὺς ταχεῖς ἵππους καὶ πρότερος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος εἶπε·

«Γενναϊόκαρδε πολεμιστᾶ, υἱὲ τοῦ θαυμαστοῦ Τυδέως, εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν σὲ ἐφόνευσε τὸ ὄξυ βέλος, ἀλλὰ τῶρα μὲ τὸ δόρυ θὰ σὲ προσβάλῃ ἐὰν σ' ἐπιτύχῃ.»

Εἶπε καὶ εὐθύς σείσας ἐπρότεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν Τυδεΐδην εἰς τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν ἡ αἰχμὴ διαπεράσασα ἐπλησίασεν εἰς τὸν θώρακα· συγ-

χρόνως δὲ ἐφώναξε δυνατὰ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λυκάονος·

«Ἐτρυπήθης πέρα καὶ πέρα εἰς τὸ ὑποχόνδριον καὶ δὲν πιστεύω νὰ βαστάξης ἀκόμη πολὺ· εἰς ἐμὲ δὲ μέγα καύχημα ἔδωκες.»

Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης ἀτάραχος ἀπήντησεν·

«Ἀπέτυχες, ἀπέτυχες· σεῖς ὅμως δὲν πιστεύω ν' ἀποσυρθῆτε τοῦ πολέμου σῶοι καὶ οἱ δύο, ἀλλ' ὁ εἷς τοῦλάχιστον θὰ χορτάσῃ μὲ τὸ αἶμά του τὸν Ἄρην, τὸν καρτερικὸν πολεμιστήν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπρότεινε τὸ δόρυ ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς διευθυνόμενον πρὸς τὴν ῥίνα παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν, τρυπήσας δὲ τὴν σιαγόνα ὁ ἀκάματος χαλκὸς ἀπέκοψε τὴν γλῶσσαν τοῦ Πανδάρου ἀπὸ τὴν ῥίζαν καὶ ἡ μύτη ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὑπὸ τὸν πώγωνα γενειογόνου μέρους. Τότε ὁ ἦρωσ ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος μετὰ κρότου πολλοῦ τῶν ποικίλων καὶ στιλπνῶν του ὅπλων, ἐξ οὗ τρομάξαντες ἐτραβήχθησαν οἱ ἵπποι, ἐνῶ αὐτὸς ἀπέβαλλεν ἐκεῖ τὴν πνοὴν καὶ τὴν δύναμιν.

Ὁ δὲ Αἰνεΐας, φοβηθεὶς μὴ οἱ Ἀχαιοὶ ἤθελον τοῦ πάρει τὸν νεκρὸν ὥρμησε μὲ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ μακρὸν του δόρυ, καὶ εὐθὺς ὡς λέων πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμίν του, ἠνοιξε τὰ σκέλη ἐκατέρωθεν τοῦ νεκροῦ, προβαλλόμενος τὸ δόρυ καὶ τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, ἔτοιμος νὰ φονεύσῃ πάντα ὅστις ἤθελε τὸν ἀντικρύσει, καὶ ἐξάγων φρικαλέαν φωνήν· ὁ δὲ Τυδείδης ἔλαβε μίαν μεγάλην πέτραν, δυσκολοκίνητον, τὴν ὁποίαν δύο τῶν νῦν ἀνθρώπων δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ βαστάσωσιν· αὐτὸς μόνος μὲ εὐκολίαν πάλλων τὴν ἔρριψε καὶ ἀπωθήσας τὴν ἀσπίδα ἐκτύπησε τὸν Αἰνεΐαν εἰς τὸ ἰσχίον, ἐκεῖ ὅπου

ὁ μὲν εἰσερχόμενος κινεῖται, εἰς τὸ μέρος δηλαδὴ τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσι κοτύλην· καὶ ταύτην μὲν ἔθραυσε, τοὺς δὲ δύο τένοντας ἔσπασεν· ὁ δὲ ἥρωσ Αἰνείας σωρευθεὶς ἐγονάτισε καὶ στήριχθεὶς μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα περιεκαλύφθη τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπὸ μαύρης νυκτός.

Καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε χαθῆ ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς Αἰνείας, εἴαν δὲν παρετῆρει ταχέως ἢ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη, ἢ μήτηρ του, ἣτις τὸν ἐγέννησε συνελθοῦσα μὲ τὸν Ἀγγίσην βόσκοντα βοῦς· περιβαλοῦσα δὲ τὸ τέκνον της μὲ τοὺς λευκοὺς της βραχίονας προεκάλυψεν αὐτὸ μὲ πτυχὴν τινὰ τοῦ λαμπροῦ της πέπλου, ὡς προφύλαγμα κατὰ τῶν βελῶν, μὴ κανεὶς τῶν τολμηρῶν Ἀχαιῶν ἤθελε τοῦ ἐμβάλει δόρυ εἰς τὰ στήθη του καὶ ἤθελε τοῦ ἀφαιρέσει τὴν ψυχὴν.

Αὕτη μὲν λοιπὸν ἐξέφερε κρυφίως τὸν υἱὸν της ἀπὸ τὸν πόλεμον· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Καπανέως δὲν ἐλησμόνει τὰς παραγγελίας τοῦ μεγαλοφώνου Διομήδους, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἰδικούς του μονώνυχας ἵππους ἐσταμάτησε μακρὰν τοῦ θορύβου, τεντώσας καὶ δέσας τοὺς χαλινούς ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ ἄρματος, πρὸς δὲ τοὺς καλλίτριχας ἵππους τοῦ Αἰνείου ὀρμήσας ἐξήγαγεν ἐκ τῶν Τρώων καὶ διεύθυνε πρὸς τοὺς εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς· τοὺς ἔδωκε δὲ νὰ τοὺς διευθύνῃ πρὸς τὸ στρατόπεδον εἰς τὸν ἀκριβὸν του σύντροφον Διήφυλον, ὃν ἐτίμα περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀμήλικας διὰ τὰ ὑγιᾶ του φρονήματα· αὐτὸς δὲ ὁ ἥρωσ ἐπιβὰς τοῦ ἄρματος ἔλαβε τοὺς λαμπροὺς χαλινούς καὶ ἀμέσως διεύθυνε μεθ' ὀρμῆς τοὺς σκληρώνυχας ἵππους πρὸς τὸν Τυδείδην, ὅστις ἐδίωκε τὴν Ἀφροδίτην μὲ τὸν ἄσπλαγγνον χαλκὸν γνωρίζων ὅτι ἦτο ἀνάνδρος θεὰ, καὶ ὅχι ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔχουσι

κράτος εἰς τοὺς πολέμους τῶν ἀνθρώπων, οὔτε βεβαίως Ἄθηνᾶ, οὔτε Ἐνυὸν ἢ τὰς πόλεις κυριεύουσα· ἀλλ' ὅτε πλέον τὴν ἔφθασε μέσα εἰς πολὺ πλῆθος ἀκολουθῶν αὐτήν, τότε πηδῆσας καὶ προτεινας τὸ ὄξύ του δόρυ ἐπλήγωσεν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοφύχου Τυδέως τὴν ἄκραν τῆς μαλακῆς τῆς χειρός.

Εὐθύς δὲ τὸ δόρυ διελθὸν διὰ τοῦ ἀθανάτου πέπλου, τὸν ὁποῖον εἶχον κατασκευάσει αὐταὶ αἱ Χάριτες, ἐπέρασε τὴν χεῖρα ὑπὲρ τὴν ἄκραν τῆς παλάμης· ἔτρεχε δὲ τὸ ἀθάνατον αἷμα τῆς θεᾶς, ἰχώρ, ὁποῖος ἴσια ἴσια τρέχει τῶν εὐδαιμόνων θεῶν, διότι δὲν τρώγουσι σίτον, οὐδὲ πίνουσι μέλινα οἶνον, διὰ τοῦτο εἶναι ἄνευ αἵματος καὶ ἀθάνατοι ὀνομάζονται· αὐτὴ δὲ φωνάζουσα δυνατὰ ἔρριψε κάτω τὸν υἱὸν τῆς, ὃν ὁ Ἀπόλλων λαβὼν μεταξὺ τῶν χειρῶν του ἔσυρεν ἐντὸς μαύρης νεφέλης, μὴ κανεῖς τῶν τολμηρῶν Ἑλλήνων ἐμβαλὼν δόρυ εἰς τὰ στήθη του, ἤθελεν ἀφαιρέσει τὴν ψυχὴν· διὰ δὲ τὴν Ἀφροδίτην ἐφώναξε δυνατὰ ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης· «Ἀποσύρθητι, θύγατερ τοῦ Διὸς, ἀπὸ τὴν κίνησιν καὶ τὴν μάχην· ἢ δὲν σὲ ἀρκεῖ ὅτι ἀπατᾶς γυναῖκας ἀνάνδρους; ἐὰν δὲν θελήσης νὰ ἀναστρέφῃσαι εἰς πολεμικὴν κίνησιν, πιστεύω βεβαίως ὅτι θὰ λάβῃς ἀφορμὴν νὰ φρίττῃς καὶ ἐὰν ἀλλαχοῦ οὔσαν τὴν μάθῃς.»

Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, ἢ δ' Ἀφροδίτη ἀδημονοῦσα ἐκ τῶν τρομερῶν πόνων, ἀπῆλθεν ἐξαχθεῖσα τοῦ πλήθους ὑπὸ τῆς ἀνεμόποδος Ἴριδος, ἐνῶ τὸ ὠραῖόν τῆς δέρμα ἤρχιζε νὰ μαυρίζῃ· μεταβᾶσα δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς μάχης, εὔρεν ἐκεῖ τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην καθήμενον καὶ ἔχοντα τὸ δόρυ καὶ τὸ ἄρμα κεκλιμένα ἐπὶ ὀμίχλης· γονατίσασα δὲ ἐνώπιον τοῦ ἀκριβοῦ τῆς αὐταδέλφου, με-

τὰ πολλῶν παρακλήσεων ἐζήτει τὸ ἄρμα του λέγουσα·

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ περιποιηθῆς καὶ νὰ μὲ δώσῃς τὸ ἄρμα σου, διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου εἶναι τῶν ἀθανάτων ἡ ἔδρα· πολὺ ὑποφέρω ἀπὸ τὴν πληγὴν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμεν εἰς θνητὸς, ὁ Τυδεΐδης, ὅστις τώρα τούλάχιστον καὶ πρὸς τὸν πατέρα Δία ἠμπορεῖ νὰ πολεμήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἄρης τῇ ἔδωκε προθύμως τοὺς χρυσοχαλίνοὺς ἵππους· ἀνέβη λοιπὸν εἰς τὸ ἄρμα μὲ καρδίαν λυπημένην, πλησίον τῆς δ' ἀναβάσα ἡ Ἴρις ἔλαβε τοὺς χαλίνοὺς καὶ μαστιγώσασα ἔθεσεν εἰς κίνησιν τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτων· ἔφθασαν δὲ ταχέως εἰς τὴν διαμονὴν τῶν θεῶν τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον, ὅπου ἡ μὲν ταχεῖα ὡς ὁ ἄνεμος Ἴρις λύσασα τοὺς ἵππους ἐκ τῆς ἀμάξης ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν των καὶ πλησίον τοὺς ἔρριψεν ἀθάνατον τροφήν· ἡ δὲ εὐγενὴς Ἀφροδίτη ἔπεσεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς τῆς Διώνης, ἣτις τὴν ἐνηγαλίσθη καὶ θωπεύσασα μὲ τὴν χεῖρα ἠνοιξε τὸ στόμα τῆς καὶ τὴν εἶπε·

«Ποῖος ἄρά γε θεὸς, φίλτατον τέκνον, σοῦ ἔκαμε τοιαῦτα πράγματα χωρὶς λόγον ὡσάν νὰ ἔκαμες κανὲν κακὸν διὰ τῆς ὀφείας;»

Ἀπαντήσασα δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπεν ἡ φιλομειδὴς Ἀφροδίτη·

«Μ' ἐπλήγωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὁ ἀνδρειότατος Διομήδης, διότι ἐγὼ ἐπροσπάθουν νὰ φέρω ἐκτὸς τοῦ πόλεμου τὸν υἱὸν μου Αἰνεΐαν, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἀγαπῶ εἰς τὸν ὑπατον βαθμόν· τώρα πλέον δὲν γίνεται πόλεμος μεταξὺ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, ἀλλὰ μάχονται οἱ Δαναοὶ πρὸς τοὺς ἀθανάτους.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ Διώνη, ἡ εὐγενεστάτη μεταξὺ τῶν θεαινῶν·

α Ὑπόμενε, τέκνον μου, καὶ ὑπόφερε, ἂν καὶ πάρα πολὺ λυπεῖσαι· διότι πολλοὶ μέχρι τοῦδε οὐράνιοι θεοὶ ὑπεφέραμεν ἐξ ἀνθρώπων, ἐπειδὴ ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν ἤθελε νὰ βασανίζῃ τὸν ἄλλον. Ὑπέφερε μὲν ὁ Ἄρης, ὅτε ὁ Ὄτος καὶ ὁ ἀνδρεῖος Ἐφιάλτης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλωέως, τὸν ἔδεσαν μὲ δυνατὸν δεσμόν· ἦτο δηλαδὴ δεμένος ἐπὶ δεκατρεῖς μῆνας ἐντὸς χαλκίνου ἀγγείου καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε χαθῆ ἐκεῖ ὁ ἀκόρεστος πολέμου Ἄρης, ἂν μὴ ἡ μητρυιὰ ἡ ὠραιότατη Ἐρίβοια εἰδοποιεῖ τὸν Ἑρμῆν ὅστις ἐξέκλεψε τὸν Ἄρην βασανιζόμενον καὶ καταπονούμενον ὑπὸ τοῦ σκληροῦ δεσμοῦ. Ὑπέφερε δὲ ἡ Ἥρα, ὅτε ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Ἀμφιτρύωνος τὴν ἐκτύπησε μὲ τρίγωνον βέλος κατὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν, ἐξ οὗ ἤσθάνθη πόνον ἀθεράπευτον. Ὑπέφερε δὲ ὁ μεταξὺ τούτων θαυμαστὸς Πλούτων ἐν ταχὺ βέλος, ὅτε ὁ ἴδιος ἀνὴρ, ὁ υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς, κτυπήσας αὐτὸν εἰς τὴν Πύλον μεταξὺ τῶν νεκρῶν, τὸν παρέδωκεν εἰς ὀδύνας· ὁ δὲ Πλούτων μετέβη πρὸς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διὸς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον, λυπούμενος κατάκαρδα ἔνεκα τῶν παντοίων ὀδυνῶν τῶν ἐκ τοῦ βέλους, τὸ ὁποῖον διαπεράσαν τὸν στιβαρόν του ὦμον τοῦ ἐθλιβε τὴν καρδίαν· ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐπιθέτων φάρμακα πραιντικὰ τῶν πόνων τὸν ἐθεράπευσε, διότι δὲν ἦτο θνητός· τί σκληρὸς καὶ τολμητίας ἦτο ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος! ὅστις δὲν ἐταράττετο ποσῶς κακοποιῶν καὶ βλάπτων τοὺς οὐρανίους θεούς· ἐναντίον σου δὲ τοῦτον ἀπέλυσεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ, τὸν μωρὸν, ὅστις δὲν ἤξεύρει καλῶς ὅτι δὲν γίνεται μακροχρόνιος ὁ πολεμῶν κατὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τὸν

καλοῦσι πατέρα τὰ τέκνα του ἐπὶ τῶν γονάτων του καθήμενα, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν κίνησιν καὶ τὰς τρομερὰς μάχας· ἄς σκεφθῆ λοιπὸν τώρα ὁ Τυδεΐδης ἂν ἦναι πολὺ ἀνδρεῖος, μὴ ἔλθῃ ἐναντίον κάνεις ἀνώτερός σου, μὴ ἡ συνετωτάτη Διγιάλεια, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀδράστου, μὲ μακροὺς θρήνους ἐξυπνήσῃ ποτὲ τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ της ποθοῦσα τὸν σύζυγόν της, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων, ἡ κραταιὰ γυνὴ τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Διομήδους.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως διὰ τῶν δύο χειρῶν της ἐσπόγγιζε τὸν ἰχῶρα ἀπὸ τὴν χεῖρά της, ἥτις θερμαινομένη ἀπηλάττετο κατὰ μικρὸν τῶν ἀνυποφόρων πόνων· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα ἐξ ἄλλου μέρους βλέπousαι κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὸν Κρονίδην Δία τὸν ἠρέθιζον μὲ λόγους πειρακτικούς· καὶ πρῶτον ἤρχισε νὰ λέγῃ ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ·

«Ζεῦ πάτερ, θὰ ὀργισθῆς ἄρά γε ἐναντίον μου, ἐὰν σὲ εἶπω τι; ἀναμφιβόλως ἡ Κύπρις, θέλουσα νὰ ἀπολύσῃ καμμίαν Ἑλληνίδα, ὅπως ἀκολουθήσῃ τινὰ τῶν φιλάτων της Τρώων, καὶ διὰ τοῦτο θωπεύουσα αὐτὴν ἐξέσχισε, φαίνεται, ἀπὸ καμμίαν χρυσοῦν καρφίτσαν τὴν χαῦνόν της χεῖρα.»

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους ἐμειδίασεν ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ προσκαλέσας τὴν χρυσοῦν Ἀφροδίτην τῇ εἶπε·

«Τέκνον μου, δὲν εἶναι δεδομένα εἰς σὲ τὰ πολεμικὰ πράγματα, ἀλλὰ σὺ ἐνασχολοῦ μόνον εἰς τὰ τερπνὰ πράγματα τοῦ γάμου, καὶ ἄφες ταῦτα εἰς τὸν ταχὺν Ἄρην καὶ τὴν Ἀθηνᾶν νὰ φροντίζωσι.»

Τοιαῦτα μὲν ἐλέγοντο ἐν τῷ οὐρανῷ μεταξὺ τῶν θεῶν· εἰς δὲ τὴν Τροίαν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης ἐφώρ-

μησε κατὰ τοῦ Αἰνεΐα, ἐν γνώσει ὦν ὅτι αὐτὸς ὁ Ἄπολλων ἐκράτει πρὸ αὐτοῦ τὰς χεῖρας· ἀλλ' ὅμως αὐτὸς οὐδὲ τὸν θεὸν εὐλαβούμενος ἐξηκολούθει ἐπιμένων νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ τὸν ἀπεκδύσῃ τῶν ωραίων ὅπλων· τρεῖς λοιπὸν ἐφόδους ἔκαμε πρὸς τοῦτο καὶ εἰς τὰς τρεῖς τοῦ ἐτίναξε μακρὰν τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα ὁ Ἄπολλων· ἀλλ' ὅταν πλέον τὴν τετάρτην φοράν ἐπῆλθεν ὡς θεὸς, τότε ὁ ἐπεικὴς Ἄπολλων τὸν ἔκαμε τὴν ἐξῆς τρομερὰν ἐπίπληξιν·

«Τυδεΐδη, συλλογίσου καλὰ καὶ ἀποσύρθητι, μηδὲ ἔχε τὴν διάθεσιν νὰ ἦσαι ἐξ ἴσου ὑπερήφανος μὲ τοὺς θεοὺς, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ἐξισωθῇ τὸ γένος τῶν ἀθανάτων θεῶν μὲ τὸ τῶν χαμαὶ περιπατούντων ἀνθρώπων.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τυδεΐδης ὑπεχώρησεν ὀλίγον, θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν τοῦ μακρόθεν κτυπῶντος Ἄπολλωνος, ὅστις ἀπεμάκρυνε τοῦ στρατοῦ τὸν Αἰνεΐαν καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν ἱερὰν Πέργαμον, ὅπου εἶχε ναόν. Τοῦτον μὲν ἡ Λητώ καὶ ἡ βελοχαρὴς Ἄρτεμις ἐντὸς ἀδύτου ἐκτεταμένου ἐθεράπευον καὶ παρηγόρουν· ὁ δὲ λαμπρότοξος Ἄπολλων κατεσκεύασεν ἐν ὁμοίωμα τοῦ Αἰνεΐου ἀκριβέστατον, περὶ ὃ οἱ Τρῶες καὶ οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες συνέκρουον προφυλαττόμενοι τὰς βοείους κυκλοτερεῖς ἀσπίδας καὶ τὰς ἐλαφρὰς πέλτας.

Τούτων γιγνομένων εἶπε πρὸς τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην ὁ λαμπρὸς Ἄπολλων·

«Ἄρην, Ἄρην ἀνθρωποφθόρε, καταστροφεῦ τῶν τειχῶν, δὲν θὰ ὑπάγῃς πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνδρα νὰ τὸν μακρύνῃς ἀπὸ τὴν μάχην, τὸν Τυδεΐδην ἐννοῶ, ὁ ὁποῖος τῶρα καὶ πρὸς τὸν πατέρα Δία ἠμπορεῖ νὰ πολεμήσῃ; διότι πρῶ-

τον μὲν ἐπλήγωσεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἀφροδίτην εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ἔπειτα δὲ ἐφώρμησεν ὡς θεὸς καὶ κατ' ἑμοῦ τοῦ ἰδίου.»

«Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ μὲν Ἀπόλλων ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Περγάμου, ὁ δὲ Ἄρης ἀνεμίχθη εἰς τὰς Τρωϊκὰς τάξεις καὶ τὰς παρώτρυνε, λαβὼν τὴν μορφήν τοῦ ταχέος ἡγεμόνος τῶν Θρακῶν Ἀκάμαντος· παρεκίνει δὲ τοὺς εὐγενεῖς υἱοὺς τοῦ Πριάμου λέγων·

«ὦ υἱοὶ τοῦ Πριάμου, τοῦ εὐγενεστάτου βασιλέως, ἕως πότε θ' ἀφήσετε τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ φονεύωσι τὸν στρατόν; ἢ περιμένετε νὰ φθάσωσι πολεμοῦντες εἰς τὰς ὠραίας πύλας; ἔπεσεν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐτιμῶμεν ὅσον τὸν θεῖον Ἑκτορα, ὁ Αἰνείας λέγω, ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγχίσου· ἀλλ' ἔλθετε νὰ σώσωμεν ἀπὸ τὸν πολεμικὸν σάλον τὸν γενναῖόν μας σύντροπον.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐξήγειρον τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν ἐκάστου. Τότε δὲ ὁ Σαρπηδῶν ὠνείδισε πολὺ τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα διὰ τῶν ἐξῆς·

«Ἐκτωρ, τί ἔγεινεν ἡ δύναμις, τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχες; διῖσχυρίζεσο, νομίζω, ὅτι δύνασαι νὰ φυλάξης τὴν πόλιν ἄνευ στρατοῦ καὶ βοηθῶν, μόνος, μὲ τοὺς ἀδελφούς σου καὶ τοὺς γαμβροὺς τοῦ Πριάμου· ἐκ τούτων τώρα ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἰδῶ καχένα οὐδὲ νὰ διακρίνω, ἀλλ' εἶναι φοβισμένοι, ὡς σκύλοι περὶ λέοντα· ἡμεῖς δὲ πάλιν πολεμοῦμεν, οἱ βοηθοί· διότι ἐγὼ ὡς βοηθὸς ἤλθον ἀπὸ πολὺ μακρὰν, ἀπὸ τὴν παρὰ τὸν βαθὺν Ξάνθον Λυκίαν, ὅπου ἄφησα σύζυγον προσφιλῆ καὶ βρέφος καὶ κτήματα πολλὰ· ἀλλὰ μῶλα ταῦτα καὶ τοὺς Λυκίους παρακινῶ καὶ ὁ ἴδιος ἔχω τὴν τολμηρὰν διάθεσιν νὰ

πολεμήσω τοὺς πολεμιστάς, ἂν καὶ ἐδῶ οὐδὲν ἔχω τὸ ὁποῖον νὰ δύνανται νὰ μοῦ ἀρπάσωσιν οἱ Ἀχαιοὶ εἴτε ἄψυχον, εἴτε ἔμψυχον· σὺ δὲ στέκεσαι, οὐδὲ τὸν ἄλλον στρατὸν παρακινεῖς νὰ βαστᾶ καὶ νὰ βοηθῇ τοὺς συντρόφους, μὴ, ὡς εἰς βρόχους ἀγρευτικούς πιασθέντες, γίνῃνητε λεία καὶ εὐρημα τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες εὐθύς θὰ κυριεύσωσι τὴν εὐδαίμονα πόλιν σας. Σὺ λοιπὸν ἔχεις καθῆκον νὰ φροντίζῃς περὶ ὄλων τούτων νύκτα καὶ ἡμέραν, παρακαλῶν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἐνδοξοτάτων βοηθῶν νὰ ἐξακολουθῶσιν, ἀποβάλωσι δὲ τὴν δεινὴν προσβολήν.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπέιραζαν τὸν Ἔκτορα κατάκαρδα· ὅθεν ἀμέσως κατεπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα μὲ τὰ ὄπλα του καὶ σείων μυτηρὰ δόρατα διέτρεχε τὸν στρατὸν πανταχόσε προτρέπων εἰς μάχην, ἥτις τρομερὰ ἐξηγεῖρετο· οἱ Τρῶες μετὰ διαφόρους κινήσεις ἐστάθησαν ἀντιμέτωποι τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες δὲν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἀλλὰ τοὺς ἐδέχθησαν συγκεντρωμένοι· καθὼς δὲ ὁ ἀνεμος φέρει εἰς τὰ ἱερὰ ἀλώνια, ὅταν λιχνίζουσι, τὴν ἄχνην, ὅταν ἢ ξανθὴ Δημήτηρ θιαζομένων τῶν ἀνέμων διαχωρίζῃ τὸν καρπὸν ἀπὸ τὰς ἄχνας καὶ ἀρχίζουσι νὰ λευκαίνωνται τὰ ἄχυρα, οὕτω τότε οἱ Ἕλληνες ἔγειναν λευκοὶ τὰ ἄνω μέρη ἀπὸ τὸν κονιορτὸν, τὸν ὁποῖον οἱ ἵπποι πλήττοντες μὲ τοὺς πόδας των ἤγειρον πρὸς τὴν πολύχαλκον ἀτμοσφαῖραν, ὅτε ὀπισθοχωροῦντες ἀνεκατώνοντο, τῶν μὲν ἡνιόχων διευθυνόντων τὴν ὑποχώρησιν, τῶν δὲ πολεμιστῶν προτεινόντων τὰς κραταιάς των χεῖρας· ὁ δὲ ὀρμητικὸς Ἄρης περιεκάλυψε τὴν μάχην μὲ σκότος, θέλων νὰ βοηθήσῃ· καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεχε πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ἐκτελῶν τὰς παραγγελίας τοῦ χρυσοσπάθη Φοῖβου Ἀπόλλωνος, ὅστις τὸν εἶχε παρακινήσει νὰ ἐξεγείρῃ τὸ

θάρρος τῶν Τρώων, ἀφοῦ εἶδε νὰ φύγη ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἢ τῶν Ἑλλήνων βοηθός.

Ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐξώρμησεν ἐκ τοῦ πολὺ πλουσίου ἀδύτου τὸν Αἰνεΐαν, ἐμβαλὼν δύναμιν εἰς τὰ στήθη του, ὅστις μετέβη πρὸς τοὺς συντρόφους του· οὔτοι δ' ἐχάρησαν ἰδόντες αὐτὸν νὰ προσέρχηται ζῶν, ἀβλαβῆς καὶ μετ' ἀνδρείας ἱκανῆς· δὲν τὸν ἠρώτησαν ὅμως τίποτε, διότι δὲν τοὺς ἄφινεν ὁ ἄλλος ἀγὼν, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐξεγείρει ὁ λαμπρότοξος, ὁ ἀνθρωποφθόρος Ἄρης καὶ ἡ ἀδιακόπως ἐξημμένη Ἔρις.

Ἐξ ἄλλου δὲ μέρους τοὺς Ἕλληνας παρώτρυνον εἰς πόλεμον οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης· αὐτοὶ ὅμως καὶ μόνοι τῶν δὲν ἐφοβήθησαν τὰς μετὰ κραυγῶν ἐφόδους τῶν Τρώων, ἀλλὰ τοὺς ἐδέχοντο ἀκίνητοι ὡς τὰς νεφέλας ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ὁ Κρονίδης ἐν καιρῶ νηνεμίας συνηθίζει νὰ στήνῃ ἀκινήτους εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, ἐν ὅσῳ κοιμᾶται ὁ ἰσχυρὸς Βορρᾶς καὶ οἱ λοιποὶ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι, αὐτοὶ οἵτινες τὰ σκιερὰ νέφη μὲ τὰς ὀξείας πνοὰς φουσῶντες διασκορπίζουσιν· οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες ἐδέχοντο ἀκίνητοι τοὺς Τρῶας χωρὶς νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης διατρέχων τὸν στρατὸν ἔλεγε δυνατὰ τὰς ἐξῆς προτροπὰς·

«ὦ φίλοι, φανῆτε ἄνδρες, δεῖξατε ἀνδρείαν καὶ ἐντρέπεσθε ἀλλήλους ἐν καιρῶ τῶν τρομερῶν μαχῶν· ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐντρέπονται οἱ περισσότεροι συνήθως σώζονται· τῶν δὲ τρεπομένων εἰς φυγὴν οὔτε δόξα τις ἐγείρεται οὔτε δύναμις ἀμυντική.»

Ἐῖπε καὶ ἀμέσως ἀκοντίσας ἐκτύπησεν ἓνα ἀπὸ τοὺς πρώτους, σύντροφον τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνεΐου, τὸν Περγασίδην Δηϊκόωντα, τὸν ὁποῖον οἱ Τρῶες ἐτίμων ὁμοίως

μὲ τὰ τέκνα τοῦ Πριάμου, ἐπειδὴ ἔτρεχε νὰ καταταχθῆ εἰς τοὺς προμάχους· τοῦτον λοιπὸν ἐκτύπησεν ὁ στρατηγὸς Ἀγαμέμνων μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν ὡς ἀδύνατον νὰ βαστάσῃ τὸ δόρυ, τρυπήσας πέρα καὶ πέρα, τὸν ἐπέρασεν εἰς τὴν κοιλίαν διὰ τῆς ζώνης· ἐβρόντησε δὲ πεσὼν αὐτὸς καὶ τὰ ὄπλα ἐπ' αὐτοῦ.

Τότε ἐξ ἄλλου μέρους ὁ Αἰνεΐας ἐφόνευσε δύο ἀρίστους πολεμιστὰς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, τὸν Κρήθωνα καὶ τὸν Ὀρσίλοχον, υἱοὺς τοῦ Διοκλέους· τούτων ὁ πατήρ, κατοικῶν εἰς τὰς καλοκτισμένας Φηράς, ἄνθρωπος μὲ μεγάλην περιουσίαν, κατήγετο ἐκ τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ, ὅστις ῥέει εἰς μεγάλην ἔκτασιν διὰ τῆς χώρας τῶν Πυλίων· ὁ ποταμὸς οὗτος εἶχε γεννήσει τὸν Ὀρσίλοχον βασιλέα μεγάλης χώρας· ὁ δὲ Ὀρσίλοχος ἐγέννησε τὸν γενναϊόψυχον Διοκλέα, ἐκ δὲ τοῦ Διοκλέους ἐγεννήθησαν δίδυμοι υἱοί, ὁ Κρήθων καὶ ὁ Ὀρσίλοχος, ἔμπειροι πολεμισταὶ εἰς πᾶν εἶδος μάχης· οὗτοι λοιπὸν γενόμενοι ἔφηβοι μετέβησαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ μαύρων πλοίων εἰς τὴν ἵπποτρόφον Τροίαν, θέλοντες νὰ λάβωσιν ἱκανοποίησιν διὰ τοὺς προσβληθέντας Ἀτρείδας, Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον· ἀλλ' ἐκεῖ τοὺς ἐκάλυψε τὸ θανατικὸν τέλος· καθὼς δύο λέοντες τῶν κορφοβουνίων τραφέντες ὑπὸ τῆς μητρὸς των ἐντὸς τῶν πυκνῶν δασῶν ἀρπάζουσι βόας καὶ παχέα πρόβατα καὶ οὕτω ἀφανίζουσι τὰς ποιμενικὰς μάνδρας, ἕως οὔ καὶ αὐτοὶ φονευθῶσιν ὑπὸ ὀξέος δόρατος ἀνθρώπων, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι φονευθέντες ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰνεΐου κατέπεσον ὡς ὑψηλαὶ ἐλάται.

Καθὼς δὲ τοὺς εἶδεν ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος, συνεκινήθη καὶ ἀμέσως ἐπροχώρησεν εἰς τοὺς προμάχους

ὄλος ἐρυθρωπὸς ἐκ τῆς χαλκίνου πανοπλίας του καὶ σείων τὸ δόρυ· τοῦ ἐξήγειρε δὲ τὴν ὄρμην ὁ Ἄρης διανοούμενος νὰ τὸν φέρῃ εἰς θέσιν ὅπως φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Αἰνείου· ἀλλ' ἰδὼν αὐτὸν Ἀντίλοχος ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος ἐπροχώρησε καὶ αὐτὸς διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ εἰς τοὺς προμάχους· διότι ἐφοβεῖτο διὰ τὸν βασιλέα Μενέλαον, μὴ ἤθελε πάθει τι καὶ ἤθελε τοὺς κάμει ν' ἀποτύχωσι τοῦ σκοποῦ τοῦ πολέμου· ἐνῶ λοιπὸν οἱ δύο οὔτοι εἶχον ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας καὶ τὰ αἰχμηρὰ δόρατα ἐναντίον ἀλλήλων, δεικνύοντες μεγάλην ὄρμην πρὸς μάχην, ὁ Ἀντίλοχος ἤλθε καὶ ἐστάθη πολλὰ πλησίον τοῦ βασιλέως Μενελάου· ὁ δὲ Αἰνεῖας ὡς πολὺ ταχὺς πολεμιστῆς, δὲν ἔμεινε καθὼς εἶδε δύο ἄνδρας ἰσταμένους πλησίον ἀλλήλων· οὔτοι δὲ ἀφοῦ ἔσυραν τοὺς νεκροὺς πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐρρίψαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν συντρόφων των καὶ αὐτοὶ ἐγύρισαν καὶ ἐπολέμουν μετὰξὺ τῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.

Τότε ἐφόνευσαν Πυλαιμένης, τὸν πρὸς Ἄρην ἰσοστάθμιον, τὸν ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων ἀσπιδοφόρων Παφλαγόνων· τοῦτον ἰστάμενον ὁ ὄνομαστὸς εἰς τὸ δόρυ Ἀτρείδης Μενέλαος ἐτρύπησε κατὰ τὴν κλεῖδα· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐκτύπησε τὸν ἠνίοχόν του Μύδωνα, τὸν γενναῖον Ἀτυμνιάδην, μὲ ἓνα μέγαν λίθον κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἀγκῶνος ἐκεῖ, ὅπου ἐγύριζε τοὺς ἵππους πρὸς τὰ ὀπίσω· τοῦ ἔπεσαν δ' εὐθύς ἐκ τῶν χειρῶν κατὰ γῆς εἰς τὰς κόνεις οἱ ἐλεφαντοστόλιστοι χαλινοὶ, αὐτὸς δὲ ἀσθμαίνων ἔπεσε κατακέφαλα ἀπὸ τὸ καλοκαμωμένον ἄρμα, καὶ ἐστέκετο πολὺν καιρὸν στηριγμένος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων, διότι ἐπέτυχε βαθεῖαν ἄμμον, μέχρις οὔ οἱ ἵπποι, ἐλαυνόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀντιλόχου εἰς τὸν

στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν, τὸν ἐκτύπησαν καὶ τὸν κατέρριψαν εἰς τὰς κόνεις.

Ἄλλ' οὗτοι δὲν διέφυγον μέσα εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ τὸ ὄξυδερκὲς βλέμμα τοῦ Ἑκτορος, ὅστις μὲ κραυγὰς ὤρμησεν ἐναντίον των, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν δεινῶν φαλάγγων τῶν Τρώων· ἐπροπορεύοντο δ' αὐτῶν ὁ Ἄρης καὶ ἡ σεβαστὴ Ἐνυώ, ἡ μὲν βαστάζουσα τὸν ἀπαθῆ δια τὴν καταστροφὴν Κυδοιμόν (θόρυβον), ὁ δὲ Ἄρης σείων ἐν πελώριον δόρυ καὶ πηγαίνων ὅτε μὲν ἐμπρός, ὅτε δὲ ὀπίσθεν τοῦ Ἑκτορος.

Καθὼς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ δυνατόφωνος Διομήδης ἐφοβήθη· ὡς δ' ὅταν ἓνας ἄνθρωπος ἄπειρος μετὰ μακρὰν διὰ πεδίου ὁδοιοπορίαν αἴφνης ἰδῆ ἐνώπιόν του ὀρμητικὸν τινα ποταμὸν μετὰ πατάγου καὶ ἀφρῶν ῥέοντα πρὸς τὴν θάλασσαν σταματᾷ καὶ τρέχει πρὸς τὰ ὀπίσω, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀπεσύρθη ὁ Τυδείδης, λέγων συνάμα πρὸς τὸν στρατὸν·

ἌΩ φίλοι, ἡμεῖς θαυμάζομεν τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ τόλμην τοῦ εὐγενοῦς Ἑκτορος, ἐνῶ ἀδιακόπως ὑπάρχει πλησίον του εἰς τοῦλάχιστον θεός, ὅστις τοῦ ἀποκρούει τὸν ὄλεθρον· ἰδοὺ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν παρίσταται ὁ Ἄρης, ἔχων μορφὴν ἀνθρώπου· ἀλλ' ἐστραμμένοι πρὸς τοὺς Τρώας πάντοτε ὑποχωρεῖτε καὶ μὴ ἔχετε τὴν τολμηρὰν διάθεσιν ν' ἀγωνίζησθε γενναίως ἐναντίον τῶν θεῶν. »

Ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος οἱ Τρώες ἤλθον πολὺ πλησίον αὐτῶν, καὶ ὁ Ἑκτωρ ἐφόνευσε δύο ἐμπείρους πολεμιστὰς ἐντὸς ἐνὸς ἄρματος, τὸν Μενέσθην καὶ τὸν Ἀγχίαλον, ἐκ τοῦ φόνου τῶν ὀποίων συγκινηθεὶς ὁ ὑψηλὸς Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐπλησίασεν ἱκανῶς καὶ ἀκοντίσας

μέ τὸ λαμπρὸν δόρυ, ἐκτύπησεν Ἀμφιον τὸν υἱὸν τοῦ Σελάγου, τὸν ὁποῖον, μετὰ μεγάλης περιουσίας οἰκοῦντα εἰς Παισὸν ἢ μοῖρα ἔφερε νὰ βοηθήσῃ τὸν Πρίαμον καὶ τοὺς υἱοὺς του· τοῦτον ἐκτύπησεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας εἰς τὸν ζωστῆρα, τὸν ὁποῖον τρυπῆσαν τὸ μακρόσκιον δόρυ ἐνεπάγη εἰς τὴν τρυφεράν του κοιλίαν· αὐτῆς δὲ ἔπεσε μετὰ κρότου, μεθ' ἧ ὁ λαμπρὸς Αἴας ἔτρεξεν ἐπάνω του νὰ τὸν σκυλεύσῃ, ἀλλ' οἱ Τρῶες ἔρριψαν κατ' αὐτοῦ πλῆθος λαμπρῶν ὄξυβελῶν, τὰ ὁποῖα ἐκεῖνος δεχθεὶς εἰς τὴν ἀσπίδα, ἐπάτησεν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ καὶ λακτίσας ἀπέσπασε τὸ δόρυ· δὲν ἠδυνήθη ὅμως πλέον νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ νεκροῦ τὰ ὠραῖά του ὄπλα, ὡς στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν βελῶν καὶ φοβηθεὶς δεινὴν περικύκλωσιν ἐκ μέρους τῶν ὑπερηφάνων Τρώων, οἵτινες, πολλοὶ καὶ γενναῖοι προσελθόντες μὲ δόρατα, τὸν ἀπέκρουσαν μῶλον του τὸ ἀνάστημα, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν παράστασιν καὶ τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀποσυρθῆ.

Εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας οὔτοι ἦσαν, ὅτε τὸν γενναῖον καὶ ὑψηλὸν Τληπόλεμον τὸν Ἡρακλείδην ἐξήγειρεν ἡ ἀκαταμάχητος μοῖρα ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Σαρπηδόου· ὅτε λοιπὸν κατερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἔγγονος τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς, πρότερος εἶπεν ὁ Τληπόλεμος τὰ ἑξῆς·

«Σαρπηδὸν, ἀρχηγὲ τῶν Λυκίων, ποία ἀνάγκη σὲ τὸν ἀπόλεμον ἀνθρωπὸν ἔφερεν ἐδῶ διὰ νὰ ἴστασαι τρέμων ; ψεύδονται ὅσοι λέγουσιν ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἐπειδὴ εἶσαι πολὺ κατώτερος ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐπὶ τῶν προτέρων γενεῶν ἐγεννήθησαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, ὁποῖος λέγουν ὅτι ἦτο ὁ κραταῖος Ἡρακλῆς, ὁ τολμηρότατος καὶ λεοντόκαρδος πατήρ μου, ὅστις ἐλ-

θών ποτε ἐδῶ διὰ τοὺς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος μὲ ἐξ
μόνον πλοῖα καὶ μὲ ἄνδρας ὀλιγωτέρους ἐκυρίευσεν τὴν
πόλιν τῆς Ἰλίου καὶ τὴν κατερῆμωσεν· ἀλλὰ σὺ μὲν
εἶσαι δειλός, οἱ δὲ στρατιῶταί σου χάνονται· οὐδὲ πι-
στεύω νὰ συντελέσης τι σὺ πρὸς βοήθειαν τῶν Τρώων
ἐλθὼν ἐκ τῆς Λυκίας, οὐδ' ἐὰν ἦσαι πολὺ ἰσχυρός, διότι
καταβληθεὶς ὑπ' ἐμοῦ θὰ διαβῆς τὰς πύλας τοῦ Ἄδου.»

Ὁ δὲ στρατηγὸς τῶν Λυκίων Σαρπηδῶν ἀπήντησε·

«Τληπόλεμε, ἐκεῖνος ναὶ μὲν ἠφάνισε τὴν ἱερὰν Ἰλιον,
ἀλλὰ τὴν ἠφάνισεν ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν τοῦ ἐνδόξου Λαο-
μέδοντος, ὅστις ἐνῶ εὐηργετήθη ὑπ' αὐτοῦ, τὸν ὠμίλησε
μὲ ἀπότομον τρόπον καὶ δὲν τοῦ ἀπέδωκε τοὺς ἵππους,
ἐνεκα τῶν ὁποίων εἶχεν ἔλθει ἀπὸ μακρὰν· σὺ δὲ σὲ
διαβεβαιῶ ὅτι θὰ εὕρης ἐδῶ παρ' ἐμοῦ τὸν φόνον καὶ τὴν
μαύρην σου μοῖραν, καὶ θὰ δώσης εἰς ἐμὲ μὲν καύχησιν,
εἰς δὲ τὸν ἐνδοξὸν ἰππέα Πλούτωνα τὴν ψυχὴν σου.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Σαρπηδόνα ὁ Τληπό-
λεμος ἐσήκωσε τὸ μελέϊνον δόρυ του· ἀλλ' ἀμφοτέρων
συνάμα ἐτινάχθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τὰ μακρὰ δόρατα·
καὶ ὁ μὲν Σαρπηδῶν ἐκτύπησε τὸ μέσον τοῦ αὐχένος
τοῦ Τληπολέμου, διαπεράσας αὐτόν· σκότος δὲ μαῦρον
τοῦ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ δὲ Τληπόλεμος τὸν ἐ-
κτύπησεν εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν, ὃν ἡ αἰχμὴ ἐκ τῆς με-
γάλης ὀρμῆς διελθοῦσα ἔφθασεν εἰς τὸ ὀστοῦν· ἀλλ' ὁ
πατὴρ τοῦ ἀπεμάκρυνεν ἀκόμη τὸν ὄλεθρον.

Οἱ μὲν εὐγενεῖς σύντροφοι ἐξέφερον τοῦ πολέμου τὸν
ισόθεον Σαρπηδόνα, ἀλγοῦντα δεινῶς, διότι κανεὶς ἐνεκα
τῆς βίας δὲν τὸ παρετήρησεν, οὐδ' ἐσκέφθη νὰ σύρῃ τὸ
δόρυ ἀπὸ τὸν μηρὸν, μέχρις οὗ ἐπέβη εἰς τὸ ἄρμα· ἐ-

πειδὴ μετὰ μεγάλου ἀγῶνος ἠδύναντο νὰ τὸν περιποιηθῶσι.

Τὸν δὲ Τληπόλεμον ἀφ' ἑτέρου ἐξέφερον τοῦ πολεμικοῦ σάλου οἱ εὐκνήμιδες Ἑλληνες· ἅμα δὲ τὸν εἶδεν ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς, ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῷ ὀρμητικὴν τινα κίνησιν καὶ διηρέθη εἰς διττὴν τινα ἰδέαν καὶ διάθεσιν, ἣ νὰ κυνηγήσῃ μακρύτερα τὸν υἱὸν τοῦ πολυβρόντου Διὸς, ἢ νὰ πάρῃ τὴν ψυχὴν πολλῶν ἐκ τῶν ἄλλων Λυκίων· οὐδ' ἦτο βέβαια πεπρωμένον εἰς τὸν μεγαλόψυχον Ὀδυσσεά νὰ φονεύσῃ τὸν κραταῖον υἱὸν τοῦ Διός· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἔστρεψε τὴν ὀργὴν του πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Λυκίων, ὅτε ἐθανάτωσε τοὺς Κοίρανον, Ἀλάστορα, Χρομίον, Ἀλκανδρον, Ἄλιον, Νοήμονα καὶ Πρύτανιν· καὶ ἀναμφιβόλως ἀκόμη περισσοτέρους Λυκίους ἤθελε φονεύσει ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς, ἐὰν δὲν τὸ παρετῆρει ταχέως ὁ ὑψηλὸς σεισόκρανος Ἐκτωρ, ὅστις ἐπροχώρησεν ἀνὰ μέσον τῶν προμαχῶνων μὲ τὴν λαμπρὰν του πανοπλίαν, προξενῶν τρόπον εἰς τοὺς Ἑλληνας· ὁ δὲ Σαρπηδῶν, ὁ υἱὸς τοῦ Διός, ἀμέσως ἐχάρη διὰ τὴν ἔλευσίν του καὶ εἶπε τοὺς συγκινητικoὺς τούτους λόγους·

«Υἱὲ τοῦ Πριάμου, μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ γίνω βορὰ εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἀλλὰ βοήθει· ὕστερον δύναται νὰ μὲ ἀφήσῃ ἡ ζωὴ ἐντὸς τῆς πόλεώς σας, ἀφοῦ, καθὼς φαίνεται, δὲν ἦτο πεπρωμένον ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα καὶ νὰ πληρωθῇ χαρᾶς ἡ σύζυγός μου καὶ ὁ υἱός μου ὅστις εἶναι νήπιον εἰσέτι.»

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους δὲν ἀπήντησε τίποτε ὁ σεισόκρανος Ἐκτωρ, ἀλλὰ διῆλθεν ὡς ἀστραπὴ ἐνώπιόν του, ἐπιθυμῶν νὰ ἀποκρούσῃ ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερα τοὺς Ἑλληνας, πολλῶν δὲ νὰ πάρῃ τὴν ψυχὴν· οἱ

μὲν λοιπὸν εὐγενεῖς σύντροφοι ἔβαλαν τὸν Σαρπηδόνα νὰ καθήσῃ ὑπὸ ὤραιοτάτην δρυῖν τοῦ αἰγιόχου Διὸς, καὶ εὐθὺς ὁ κραταῖος Πελάγων, ὁ ἀγαπητός του σύντροφος, ἀποσπᾷ ἐκ τῆς πληγῆς τὸ μελείϊνον δόρυ, μεθ' ὃ ἐπῆλθε μὲν λειποθυμία εἰς τὸν Σαρπηδόνα καὶ ὀφθαλμῶν σκότωσις, ἀλλὰ πάλιν ἀνέλαβε, ζωογονούμενος ἐκ τῆς ψυχorrαγίας ὑπὸ τοῦ ἐπιπνέοντος Βορρᾶ.

Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ χαλκωπλισμένου Ἐκτορος οὔτε εἰς φυγὴν ἐτρέποντο πρὸς τὸ στρατόπεδον, οὔτε ἀντεῖχον μαχόμενοι, ἀλλ' ἀδιακόπως ὑπεχώρουν, μαθόντες ὅτι μεταξὺ τῶν Τρώων ἦτο ὁ Ἄρης.

Τίνα δὲ νὰ εἶπω πρῶτον καὶ τίνα τελευταῖον ἐξ ὧσων τότε ἐφόνευσαν ὁ Πριαμίδης Ἐκτωρ καὶ ὁ ἀκάματος Ἄρης; τὸν ἰσόθεον Τεύθραντα καὶ μετὰ ταῦτα τὸν δεξιὸν ἐπιβάτην ἄρματος Ὀρέστην, εἶτα τὸν πολεμιστὴν Τρῆχον τὸν Αἰτωλικὸν, τὸν Οἰνόμαον, τὸν Οἰνοπίδην, Ἐλενον καὶ τὸν ποικιλόζωνον Ὀρέσβιον, ὅστις ἦτο ἐκ τῆς παρὰ τὴν Κηφισίδα λίμνην Ὑλῆς πολὺν πλοῦτον ἔχων, γενικὸν προσὸν πάντων σχεδὸν τῶν Βοιωτῶν;

Καθὼς δὲ τοὺς ἐνόησεν ἡ λευκώλενος Ἥρα, φθείροντας τοὺς Ἕλληνας, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖν τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Παπαί, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, Ἄτρυτώνη, βεβαίως εἰς μάτην ὑπεσχέθημεν εἰς τὸν Μενέλαον, ὅτι θὰ ἐκπορθήσῃ πρῶτον τὴν ὀχυρὰν Ἴλιον καὶ ἔπειτα θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἐὰν ἀφήσωμεν τὸν Ῥωμαλέον Ἄρην νὰ μαίνεται τοιουτοτρόπως· ἀλλ' ἔλθε πλέον, ἄς σκεφθῶμεν καὶ ἡμεῖς αἱ δύο περὶ τῆς ὀρμητικῆς δυνάμεώς μας.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ὑπήκουσεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· καὶ ἡ μὲν σεβασμία Ἥρα, ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἔτρεξε καὶ ἠτοιμάζε τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους· ἡ δὲ Ἥβη σπεύδουσα ἔβαλεν εἰς τὰ δύο σιδηρᾶ ἄκρα τοῦ ἄξονος τοὺς χαλκίους τροχοὺς, οἵτινες ἔχοντες ἀκτῖνας ὀκτώ, περιεβάλλοντο πρὸς μὲν τὰ ἔξω ὑπὸ χρυσοῦ τινος κύκλου, ἐπενδυμένου καὶ τοῦτου ἔξωθεν ὑπὸ χαλκίων πετάλων ἀλλήλοις συνηρμοσμένων, ἐν ἀξιοθέατον πρᾶγμα, ἔσωθεν δὲ τὴν πρὸς ἐμβολὴν ὀπὴν ἐσχημάτιζεν ἄλλος κύκλος ἀργυροῦς· ἡ δὲ ἰδίως ἄμαξα ἦτο κατεσκευασμένη ἐκ τεταμένων χρυσοῶν καὶ ἀργυρῶν ἱμάντων, ὑπὸ δύο ἄλλων ἡμικυκλικῶν συνεχομένων· ἐκ ταύτης δὲ προέκυπτεν ἀργυροῦς ῥυμός, ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ὁποίου ἔδεσε τὸν ὠραῖον χρυσοζύγον καὶ ἐνέβαλε τὰ ὠραῖα χρυσόλουρα· ὑπὸ δὲ τὸν ζυγὸν ἔφερον ἡ Ἥρα τοὺς ταχύποδας ἵππους, μεγίστην διάθεσιν ἔχουσα δι' ἀγῶνας καὶ φωνάς.

Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἔρριψε χαμαὶ τὸ ποδῆρες μάλλινον περιβόλαιον τοῦ πατρὸς, τὸ ποικίλον, τὸ ὁποῖον ἡ ἰδία μετὰ κόπου εἶχε κάμει· ἐνδυθεῖσα δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς, ἤρχιζε νὰ ὀπλίζεται διὰ τὸν πολὺκλαυστον πολεμικὸν σάλλον· καὶ πρῶτον μὲν περιέβαλλεν εἰς τοὺς ὤμους τῆς τὴν πολύκροσσον αἰγίδα, τὴν τρομερὰν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν περιέβαλλε μὲν καθ' ὅλου ὁ φόβος ὡς στεφάνη, ἐντὸς δὲ ὑπῆρχεν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀγῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ δύναμιν ἀμυντικὴ καὶ μετὰ κραυγῶν διώξις· ἐπὶ δὲ τούτοις ἐνυπῆρχεν ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργόνας, τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου τέρατος, ἐμπνέουσα φόβον καὶ φρίκην, σημεῖον τοῦ αἰγιόχου Διὸς· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς τὴν πικνταχόθεν μὲ

λόφους τετραφάλαρρον καὶ χρυσῆν περικεφαλαίαν ἥτις ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τοὺς πολεμιστὰς ἑκατὸν πόλεων. Ἄναβασσα δὲ ἐπὶ τοῦ φλογεροῦ ἄρματος, ἔλαβε δόρυ βαρὺ, μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον εἰς τὸ νὰ καταβάλλῃ τὰς τάξεις τῶν ἡρώων ἐκείνων, καθ' ὧν ἠθελεν ὀργισθῆ ἡ κραταιοῦ πατρὸς θυγάτηρ· ἡ δὲ Ἥρα ταχέως μὲ τὴν μάστιγα ἐτράπη πρὸς τοὺς ἵππους· μόναι τῶν δὲ ἠνοιζαν μετὰ πατάγου αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ, τῶν ὁποίων ἡ φυλακὴ ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐκτεταμένου οὐρανοῦ ἦτο ἐπιτετραμμένη εἰς τὰς Ὠρας, νὰ σηκόνωσι δηλαδὴ καὶ νὰ ἐπιθέτωσι τὸ πυκνὸν νέφος· πρὸς τοῦτο λοιπὸν τὸ μέρος διὰ μέσου αὐτῶν διεύθυνον τοὺς πειθηνίους ἵππους, καὶ προχωρήσασαι εὔρον τὸν Κρονίδην καθήμενον μόνον εἰς τὴν ὑψίστην τῶν πολλῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου· σταματήσασα δὲ τότε τοὺς ἵππους ἡ λευκώλενος Ἥρα, ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ καὶ νὰ λέγῃ πρὸς τὸν Δία τὸν ὑπέρτατον Κρονίδην τὰ ἑξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, δὲν αἰσθάνεσαι δικαίαν ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ Ἄρεως δι' αὐτὰ τὰ σκληρὰ ὁποῦ ἔκαμε, δὲν παρατηρεῖς πόσους καὶ ποίους Ἑλληνας ἠφάνισεν ἀλόγως καὶ ἀπρεπῶς πρὸς λύπην μὲν ἰδικήν μου, πρὸς τέρψιν δὲ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ ἀργυροτόξου Ἀπόλλωνος, οἵτινες κάθηνται ἡσυχοὶ καὶ ἀπέλυσαν τοῦτον τὸν ἄφρονα ὁ ὁποῖος δὲν ἤξεύρει τίποτε ἀπὸ τρόπον; Ζεῦ πάτερ, θὰ ὀργισθῆς ἄρα γε ἐναντίον μου ἐὰν ἀποδιώξω τῆς μάχης τὸν Ἄρην κακῶς πληγωμένον;»

Πρὸς ταῦτα δὲ ἀπήντησεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς·

«Μάλιστα· ἔλα, ἐξέγειρε κατ' ἐπάνω του τὴν λαφυραγωγὸν Ἀθηναῖν, ἡ ὁποία πρὸ πάντων συνηθίζει νὰ τὸν ἐμβάλλῃ εἰς κακὰς ὁδύνας.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ὑπακούσασα ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ἐμάστιξε τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτων εἰς τὸ μεταξὺ γῆς καὶ ἀστερόεντος οὐρανοῦ. ὅσον δὲ διάστημα τοῦ ὀρίζοντος βλέπει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀπὸ ὑψηλὸν μέρος παρατηρῆ πρὸς τὸν σκοτεινὸν πόντον, τόσον διατρέχουσιν οἱ εἰς τὰ ὕψη ἠχοῦντες ἵπποι τῶν θεῶν· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν κατὰ τοὺς δύο ποταμοὺς τῆς Τροίας, ἐκεῖ ὅπου συνενοῦνται ὁ Σιμόεις καὶ ὁ Σκάμανδρος, σταματήσασα τοὺς ἵππους ἡ λευκώλενος Ἥρα, τοὺς ἔλυσεν ἀπὸ τὸ ἄρμα καὶ τοὺς περιέβαλε μὲ πικνὴν ὀμίχλην· πρὸς τροφὴν δὲ τούτων ὁ Σιμόεις ἀνέδωκεν ἀμβροσίαν.

Αὐταὶ δὲ λαβοῦσαι μορφήν δειλῶν περιστερῶν, ἐπέτων μετ' ἀκρατήτου ἐπιθυμίας νὰ βοηθήσωσι τοὺς Ἕλληνας· καὶ ὅτε πλέον ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου πλεῖστοι ἀνδρεῖοι ἦσαν, γυρίζοντες περὶ τὸν κραταῖον ἵπποδαμαστήν Διομήδην ὡς λέοντες σαρκοφάγοι ἢ ἀκαταμάχητοι ἀγριόχοιροι, ἐκεῖ ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, σταθεῖσα, ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ γενναιοτάτου Στέντορος, τοῦ χαλκοφώνου, ὅστις ἠκούετο ὅσον πεντήκοντα ἄλλοι, καὶ ἐφώναξεν·

«Ἐντροπή, Ἕλληνες, κακὰ ὀνειδέη, ἂν καὶ θαυμαστοὶ τὴν μορφήν, ἐν ὅσῳ μὲν ἀνεστρέφετο εἰς τὴν πολεμικὴν κίνησιν ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς, οὐδέποτε οἱ Τρῶες προέκυπτον τῶν Δαρδανίων πυλῶν, φοβούμενοι τὸ κραταῖον ἐκείνου δόρυ, τῶρα ὁμως μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν πλησίον τῶν πλοίων πολεμοῦσι.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν καρδίαν πάντων.

Ἴη δὲ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα εἶχε πεταχθῆ πρὸς τὸν Τυδείδην, ὃν εὗρε πλησίον τοῦ ἁρματός του δροσίζοντα

τὴν πληγὴν, τὴν ὁποῖαν τοῦ ἐπροξένησεν ὁ Πάνδαρος μὲ βέλος· διότι ὁ ὑπὸ τὴν πλατεῖαν λωρίδα τῆς ἀσπίδος ἰδρῶς τὸν ἐβασάνιζε περὶ τὴν πληγὴν καὶ τοῦ κατεπό- νει τὴν χεῖρα· ἐνῶ λοιπὸν ἐσήκωνε τὴν λωρίδα καὶ ἐ- σφόγγιζε τὸ μαῦρον αἷμα, ἡ θεὰ ἐκράτησε τὸν ζυγὸν τῶν ἵππων καὶ εἶπεν·

« Ἀληθῶς ὁ Τυδεὺς ἐγέννησεν υἷον, ὅστις ὀλίγον τὸν ὁμοιάζει· ὁ Τυδεὺς ναὶ μὲν εἶχε μικρὸν ἀνάστημα, ἀλλ' ἦτο γενναῖος μαχητής· καὶ τότε ἀκόμη ὅταν ἐγὼ δὲν τὸν ἄφρινα νὰ κινῆται καὶ νὰ ὀρμᾷ μανιωδῶς εἰς τὸν πό- λεμον, ὅταν δηλαδὴ ἐπῆγε μακρὰν τῶν Ἀχαιῶν ὡς ἄγ- γελος εἰς τὰς Θήβας εἰς τὸ πλῆθος τῶν Καδμείων, ἐνῶ ἐγὼ τὸν προέστρεπον νὰ τρώγη καὶ νὰ πίνη ἥσυχος εἰς τὸν οἶκόν του, αὐτὸς, ὡς ἀνδρειωμένος ὅπου ἦτο, ἐξηκολούθει, ὡς πρότερον, νὰ προκαλῆ τοὺς νέους Θηβαίους, καὶ πάν- τοτε ἐνίκα μὲ μεγάλην εὐκολίαν διὰ τῆς ἰδικῆς μου συν- δρομῆς· σὲ δὲ ἰδοὺ ἐγὼ παραστέκω καὶ φυλάττω καὶ μὲ μεγάλην προθυμίαν σὲ προτρέπω νὰ πολεμῆς πρὸς τοὺς Τρῶας· ἐὰν ὅμως ἡ κούρασις ἐκ τῆς μεγάλης κινήσεως κατέλαβε τὰ μέλη σου ἢ ἀνανδρὸς φόβος, σὲ βεβαιῶ ὅτι δὲν εἶσαι γόνος τοῦ πολεμόφρονος Τυδέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Οἰνέως.»

Ὁ δὲ κρατερός Διομήδης ἀπήντησε·

« Σὲ γνωρίζω, θεὰ, κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς, διὰ τοῦτο ἄνευ δισταγμοῦ καὶ προφυλάξεως θὰ σοὶ εἰπῶ τὰ ἐξῆς· δὲν αἰσθάνομαι οὔτε ἀνανδρὸν φόβον, οὔτε δισταγμὸν, ἀλλὰ δὲν ἐλησμόνησα τὰς παραγγελίας, τὰς ὁποίας μοῦ ἔκαμες· μ' ἔλεγες δηλαδὴ νὰ μὴ πολεμήσω μὲ τοὺς ἄλλους θεοὺς, μόνον δὲ ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν πόλεμον ἡ Ἀφροδίτη ἢ Θυγάτηρ τοῦ Διὸς, νὰ τὴν πληγώσω μὲ τὸ

οξύ μου δόρυ· διὰ ταῦτα τώρα καὶ ἐγὼ ἀποσύρομαι καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐπρόσταξα νὰ συσπειρωθῶσιν ὅλοι ἐδῶ· διότι γνωρίζω ὅτι τὴν μάχην διευθύνει ὁ Ἄρης.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηναΐα·

«Φίλτατέ μοι Διομήδη, υἱὲ τοῦ Τυδέως, μὴ φοβοῦ μήτε τὸν Ἄρην, μήτε ἄλλον τινὰ θεὸν, ἐν ὅσῳ ἐγὼ εἶμαι βοηθὸς σου· ἀλλ' ἔλα, κατὰ τοῦ Ἄρεως πρῶτον διεύθυνε τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους καὶ πλησιάσας κτύπα τον καὶ μὴ σέβεσαι ἓνα θεὸν σκληρὸν, μανιώδη, ἄστατον. Πρὸ ὀλίγου ὑπεσχέθη εἰς τὴν Ἥραν καὶ εἰς ἐμέ· ὅτι θὰ πολεμήσῃ τοὺς Τρῶας καὶ θὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἑλληνας, καὶ τώρα λησιμονήσας τὰς ὑποσχέσεις του εἶναι μὲ τὸ μέρος τῶν Τρώων.»

Ταῦτα εἰπούσα ἔσυρεν εἰς τὰ ὀπίσω τὸν Σθένηλον καὶ τὸν κατώθησε τοῦ ἄρματος, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ταχέως ἀπελθόντος ἀνέβη αὐτὴ πλησίον τοῦ εὐγενοῦς Διομήδους, ἔχουσα ὀρμὴν ἀκατάσχετον· ἐστέναζε δὲ ἀπὸ τὸ βᾶρος ὁ φήγινος ἄξων, διότι ἔφερε τρομερὰν θεᾶν, ἀνδρειότατον πολεμιστὴν· ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηναΐα λαβοῦσα τὴν μᾶστιγα καὶ τοὺς γαλινοὺς διεύθυνεν ἀμέσως τοὺς ἵππους κατὰ τοῦ Ἄρεως, σκυλεύοντος τότε τὸν θαυμαστὸν Περίφαντα, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Αἰτωλῶν, τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ὀχρησίου· σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ Ἀθηναΐα εἶχε βάλει τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Ἠλούτωνος, διὰ νὰ μὴ τὴν ἴδῃ ὁ Ἄρης.

Καθὼς δὲ εἶδε τὸν εὐγενῆ Διομήδην ὁ ἀνθρωποφθόρος Ἄρης, ἀφήσας τὸν θαυμαστὸν Περίφαντα νὰ κῆται ἐκεῖ ὅπου κατ' ἀρχὰς τὸν εἶχε φονεύσει, ἐτράπη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν ἵπποδαμαστὴν Διομήδην· ὅτε δὲ πλέον ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ Ἄρης προλαμβάνει καὶ προτείνει τὸ γάλκινόν του δόρυ ὑπεράνω τοῦ ζυγοῦ

καὶ τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, δεικνύων ὀρμητικὴν διάθε-
 σιν νὰ φονεύσῃ τὸν ἀντίπαλόν του ἀλλ' ἡ γλακῶπις θεὰ
 τὸ ἀπώθησε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τὸ ἔρριψεν ἔξω τοῦ ἄρμα-
 τος· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπετέθη ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης
 μὲ τὸ χαλκόμυτον δόρυ, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀθηναῖα ἐστήριξεν
 ἐπάνω εἰς τὸ τέλος τοῦ ὑποχονδρίου, ὅπου ἐζώννυτο τὴν
 μίτραν· εἰς τοῦτο δὲ τὸ μέρος κτυπήσας αὐτὸν, τοῦ ἐ-
 τρύπησε τὸ ὠραῖον δέρμα καὶ ἀπέσπασε πάλιν τὸ δόρυ·
 ὁ δὲ ἀκάματος Ἄρης ἐβρυχᾶτο τόσον, ὅσον φωνάζουν
 ἐννέα ἢ δέκα χιλιάδες ἀνθρώπων μαχομένων, καὶ κατε-
 τρόμαξε μὲ τὴν βοήν του ταύτην τόσον τοὺς Ἑλληνας
 ὅσον καὶ τοὺς Τρῶας.

Ἄποια δὲ παρίσταται ἡ ἀτμοσφαῖρα, σκοτεινὴ ἐκ νε-
 φῶν, ὅποτε ἄνεμος καυστικὸς ἐπεγεύρεται, τοιοῦτος ἐφαί-
 νετο εἰς τὸν Τυδεΐδην ὁ ἀκαταπόνητος Ἄρης ἐν νεφέλαις
 ἀναβαίνων πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανόν· φθάσας δὲ τα-
 χέως εἰς τὴν διαμονὴν τῶν θεῶν, τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον,
 ἐκάθησε καταλυπημένος πλησίον τοῦ Κρονίδου καὶ ἔ-
 δειξε τὸ ἐκ τοῦ τραύματος καταρρέον ἀθάνατον αἷμα,
 ἐπιλέγων μετὰ θρήνων τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ζεῦ πάτερ, δὲν ἀγανακτεῖς βλέπων τοιαῦτα ἔργα;
 πάντοτε ἡμεῖς οἱ θεοὶ ὑπεφέραμεν φρικτὰ πράγματα, ἐξ
 αἰτίας μὲν ἀλλήλων, ἐκ χάριτος δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους·
 μὲ σὲ ὅλοι μαλῶνομεν, διότι σὺ ἐγέννησες μίαν τρελλὴν
 κόρην, κόρην ἣτις εἶθε νὰ μὴ ἐγεννᾶτο, κόρην, ἡ ὁποία
 πάντοτε κακὰ διανοεῖται, διότι ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι θεοὶ,
 ὅσοι ὑπάρχουν εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ σὲ ὑπακούομεν καὶ
 ὑποτασσόμεθα εἰς σέ· ταύτην ὅμως οὔτε ἐπιπλήτεις
 οὔτε τιμωρεῖς, ἀλλὰ τὴν ἀφίνεις ἐνῶ εἶναι φύσεως τόσον
 ὀλεθρίας· αὐτὴ πρὸ ὀλίγου ἀπέλυσε τὸν ὑβριστὴν υἱὸν

τοῦ Τυδέως ἐναντίον τῶν ἀθανάτων θεῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐπλήγωσεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν Ἀφροδίτην εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ἔπειτα δὲ ἐφώρμησε καὶ κατ' ἐμοῦ τοῦ ἰδοῦ ὡς θεός· ἀλλὰ με ἐσίωσαν οἱ ταχεῖς μου πόδες· ἄλλως, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἢ ἐκεῖ θὰ ἐβασανίζομην ἐπὶ πολὺ μεταξὺ τῆς φρικτῆς ἀνθρωποσφαγίας ἢ θὰ ἔζων μὲν, ἀλλ' ἀδύνατος ἐκ τῶν κτυπημάτων τοῦ δόρατος.»

Ὁ δὲ νεφεληγερέτης Ζεὺς ἀπήντησε·

«Μὴ κάθησε πλησίον μου καὶ παραπονεῖσαι, διπρόσωπε· σὲ ἀποστρέφομαι περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς θεοὺς, ὅσοι κατέχουσι τὸν Ὀλυμπον, διότι πάντοτε ἀγαπᾶς νὰ μαλῶνης καὶ νὰ πολεμῆς· τῆς μητρὸς σου Ἥρας ἢ ὀρμῆ, τὸ ἤξεύρεις, εἶναι ἀκράτητος καὶ ἀνοικονόμητος, καὶ ὅμως ἐγὼ γρήγορα τὴν ἡσυχάζω ἐπιπλήττων· διότι κατὰ παραγγελίαν ἐκείνης, νομίζω, ὑποφέρεις ταῦτα τὰ πάθη· ἀλλ' ὅμως δὲν ὑποφέρω νὰ βασανίζησαι ἐπὶ πλέον, διότι τέκνον μου εἶσαι καὶ δι' ἐμὲ σ' ἐγέννησεν ἡ μήτηρ σου· ἐὰν ὅμως ἄλλος τις θεὸς ἤθελε σὲ γεννήσει οὕτω ὀλέθριον, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἤθελες κεῖσθαι ὑποκάτω τῶν οὐρανίων θεῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν, ἀμέσως διέταττε τὸν θεραπευτικὸν Ἀπόλλωνα νὰ τὸν ἰατρέυσῃ, ὅστις μὲ διάφορα μαλακτικὰ ἐπιθέματα τὸν ἐθεράπευσε, διότι δὲν ἦτο θνητός· μὲ ὄσσην δὲ ταχύτητα πήγνυται τὸ ρευστὸν γάλα ὅταν χύσωμεν ἐντὸς αὐτοῦ ὀπὸν συκῆς καὶ τὸ περιστρέψωμεν διὰ χειρὸς ταχείας, μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος καὶ ὁ Ἀπόλλων ἰάτρευσε τὸν ὀριμητικὸν Ἄρην, ὁ ὁποῖος μετὰ ταῦτα, ὑπὸ τῆς Ἥρας λουσθεὶς καὶ χαριέντως ἐνδυθεὶς,

ἐκάθησε πλησίον τοῦ Κρονίδου Διὸς γαυριῶν ἐπὶ τῇ
δόξῃ του.

Ἡ δὲ Ἀργεῖα Ἦρα καὶ ἡ ἰσχυρὰ προστάτις Ἀθηνᾶ,
παύσασαι τοῦ φόνου τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην, ἐπανῆλ-
θον εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ μεγάλου Διός.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ.

ΕΚΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΞΥΝΟΜΙΛΙΑ

Ἐγκατέλιπον δὲ οἱ θεοὶ τὴν σφοδρὰν μάχην τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων ἐπὶ πολὺ δὲ ἔμεινεν ἡ μάχη ἀμφίρροπος, μεταξὺ Σιμόεντος καὶ Ξάνθου ποταμοῦ ὅπου προσέβαλον ἀλλήλους διὰ τῶν χαλκίνων δοράτων των. Πρῶτος δὲ Αἴας ὁ Τελαμώνιος, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων, διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρώων, ἐπέχεε δὲ χαρὰν εἰς τοὺς ἐταίρους του καὶ σωτηρίαν, διότι ἐκτύπησεν ἄνδρα, ὅστις ἦτο ὁ ἄριστος μεταξὺ τῶν Θρακῶν, τὸν Ἀκάμαντα τὸν υἱὸν τοῦ Εὐσώρου, λαμπρὸν καὶ μέγαν· τὸν ἐκτύπησε πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας, διεπέρασε τὸ μέτωπον, ἡ δὲ χαλκῆ αἰχμὴ διήλθε τὸ ὄστουν καὶ ἀπέθανε.

Τὸν Ἄξυλον τὸν υἱὸν τοῦ Τευθράνου ἐφόνευσε ὁ λαμπρὸς τὴν βοὴν Διομήδης, κατοικοῦντα εἰς τὴν ὠραίαν Ἀρίσβην, πλούσιον καὶ φιλάνθρωπον· διότι κατοικῶν εἰς τὴν λεωφόρον ἐξένιζε τοὺς πάντας· κἀνεὶς ὅμως ἐκ τῶν ξενισθέντων τότε δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῦ ἀπομακρύνῃ τὸν θλιβερὸν ὄλεθρον, σταθεὶς ἐμπροσθέν του εἰς βοήθειαν· ἀλλ' ὁ Διομήδης ἐφόνευσε καὶ τοὺς δύο, αὐτὸν καὶ τὸν θεράποντά του Καλήσιον, ὄντα τότε ἠνίοχόν του, καὶ οἱ δύο ἀπέθανον.

Ὁ Εὐρύαλος δὲ ἐφόνευσε τὸν Δρῆσον καὶ Ὀφέλιον,

ἀκολούθως δὲ ὤρμησε κατὰ τοῦ Αἰσῆπου καὶ τοῦ Πηδάσου, τοὺς ὁποίους ἐγέννησέ ποτε ἡ Ἀβαρβαρέα ἐκ τοῦ ἐνδόξου Βουκολίωνος, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ λαμπροῦ Λαομέδοντος πρεσβύτατος, ἀλλὰ νόθος· διότι ποιμαίνων τὰ πρόβατα συνευρέθη μετ' αὐτῆς, ἣτις ἔγκυος γενομένη ἐγέννησεν αὐτοὺς διδύμους· ἀλλὰ καὶ τοὺς δύο ἐφόνευσεν Εὐρύαλος ὁ υἱὸς τοῦ Μηκιστέως, καὶ τοὺς ἐσκόλευσε τὰ ὄπλα ἐκ τῶν ὤμων των.

Ὁ δὲ ἀνδρεῖος μαχητῆς Πολυποίτης ἐφόνευσε τὸν Ἀστύαλον, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν Πιδύτην τὸν Περκώσιον διὰ τοῦ χαλκοῦ του δόρατος, ὁ δὲ Τεῦκρος τὸν θεῖον Ἀρετάονα· ὁ Ἀντίλοχος ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐφόνευσε τὸν Ἀβλήρον, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων τὸν Ἐλατον, ὅστις κατῴκει παρά τας ὄχθας τοῦ καλλιῤῥόου ποταμοῦ Σατνιόεντος, τὴν ὑψηλὴν Πήδασον· ὁ δὲ Λήϊτος ἦρως ἐφόνευσε τὸν Φύλακον φεύγοντα, ὁ δὲ Εὐρύπυλος τὸν Μελάνθιον.

Ὁ δὲ Μενέλαος ἔπειτα ἐζώγησε τὸν Ἄδραστον· διότι οἱ ἵπποι του φοβηθέντες εἰς τὸ πεδίον καὶ περιπλακέντες εἰς κλάδον μυρικής συνέτριψαν τὸ ὄχημα εἰς τὸν πρῶτον ῥυμὸν αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἔδραμον πρὸς τὴν πόλιν, ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι θορυβηθέντες ἔτρεχον, αὐτὸς δὲ ἀπὸ τοῦ ὄχημα παρά τοῦ τροχοῦ ἐκυλίσθη πρηνῆς πρὸς τὴν γῆν· ἦλθε δὲ παρ' αὐτὸν ὁ Μενέλαος κρατῶν τὸ μακρὸν δόρυ του. Τότε ὁ Ἄδραστος περιβαλὼν τὰ γόνατά του ἐζήτηίτο τὸ ἔλεός του.

«Ζώγησόν με, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, ἀντὶ δὲ τούτου λάβε ἄξια λύτρα, διότι πολλὰ κειμήλια ἔχει ὁ πλούσιος πατήρ μου, χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ σίδηρον· ἐκ τούτων δύναται νὰ σοὶ χαρίσῃ ἄπειρα λύτρα ὁ πατήρ μου, ἐὰν μάθῃ ὅτι ζῶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Ταῦτα εἶπεν, ὃ δὲ Μενέλαος ἐδέχθη τὸν λόγον του, καὶ ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸν θεράποντά του νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ πλοῖα· ἀλλ' ὁ Ἄγαμέμνων τρέχων ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠπειλήσεν οὕτω·

Ἄσθενῆ Μενέλαε, τί τοὺς λυπεῖσαι τόσον; βεβαίως πολλὰ καλὰ ἔπραξαν οἱ Τρῶες εἰς τὸν οἶκόν σου· εἶθε κάνεις ἐξ αὐτῶν νὰ μὴ διαφύγῃ τὸν τρομερὸν ὄλεθρον καὶ τὰς χειράς μας· μήτε τὰ ἐν ταῖς κοιλίαις τῶν μητέρων των βρέφη, μήτε ὅστις ἤθελε φύγει τὸν ὄλεθρον, ἀλλ' ὁμοῦ οἱ κάτοικοι τοῦ Ἰλίου νὰ καταστραφῶσιν ἀλύπητοι καὶ ἄταφοι.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐγύρισε τὰς φρένας τοῦ ἀδελφοῦ του, διότι εἶπεν ἀληθῆ· αὐτὸς δὲ ἀπώθησε τῆς χειρός του τὸν ἥρωα Ἄδραστον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἄγαμέμνων ἐπλήγωσεν εἰς τὸν λαγῶνα, καὶ ὁ μὲν ἔπεσεν ὑπτίως, ὁ δὲ Ἄγαμέμνων λάξ πατήσας ἐπὶ τοῦ στήθους του ἀπέσπασε τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ του· ὁ δὲ Νέστωρ παρεκελεύετο τοὺς Ἕλληνας μεγάλως ἀναβοήσας·

« ὦ φίλοι ἦρωες Ἕλληνες, ἀνδρεῖοι πολεμισταὶ, μηδεὶς ἡμῶν ἐπιθυμήσας τὰ λάφυρα μένη ὀπίσω, ἵνα συναθροίσας ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα τὰ φέρῃ εἰς τὰ πλοῖά του, ἀλλ' ἄς φονεύωμεν ἄνδρας· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὰ τὰ λάφυρα ἡσύχως θέλετε ἀφαιρέσει ἀπὸ τοὺς φονευομένους νεκρούς.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐκάστου. Τότε οἱ Τρῶες δαμασθέντες ὑπὸ τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ἤθελον ἀναβῆ εἰς τὴν πόλιν Τροίαν διὰ τὴν ἀνανδρίαν των, ἐὰν ὁ ἄριστος οἰωνοσκοπὸς Ἐλενος ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, παρασταθεὶς εἰς τὸν Αἰνεῖαν καὶ Ἐκτορα, δὲν ἔλεγεν·

« Αἰνεῖα καὶ Ἑκτορ, ἐπειδὴ εἰς ὑμᾶς τοὺς δύο πρὸ πάντων ἔγκειται ἡ σωτηρία τῶν Τρώων καὶ Λυκίων, διότι ὑμεῖς εἴσθε οἱ ἄριστοι εἰς πᾶσαν ἐπιχείρισιν τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀγορᾶς, σταθῆτε αὐτοῦ, καὶ πανταχοῦ πορευόμενοι ἐμποδίζετε τὸν λαὸν ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, πρὶν πέσωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γυναικῶν των καὶ γείνωσι περίγελως εἰς τοὺς ἐχθρούς των Ἑλληνας· ἀφοῦ δὲ παροτρύνητε ὅλας τὰς φάλαγγας, ἡμεῖς μὲν μένοντες ἐδῶ θέλομεν πολεμήσει κατὰ τῶν Ἑλλήνων, μολονότι κεκμηκότες, διότι εἶναι ἀνάγκη, σὺ δὲ, Ἑκτορ, πήγαινε εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰπέ εἰς τὴν Ἑκάβην, τὴν μητέρα σου καὶ μητέρα μου, νὰ συναθροίσῃ τὰς πρεσβύτιδας εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἀνοιξάσα διὰ τῆς κλειδῆς τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ δόμου, ἃς θέσῃ εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλιπλοκάμου Ἀθηνᾶς τὸν χαριέστατον καὶ μέγιστον ἐν τῷ μεγάρῳ πέπλον, συνάμα δὲ καὶ φίλτατον εἰς αὐτὴν, καὶ νὰ ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν εἰς τὸν ναὸν δώδεκα βοῦς ἡλικίας ἐνὸς ἔτους, ἀδαμάστους ἔτι, ἐὰν εὐσπλαγχνισθῆ τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ μικρὰ τέκνα των, ἀποτρέπουσα τῆς Τροίας τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδη, τὸν ἄγριον μαχητὴν, τὸν τρομερώτατον, ὁ ὅποιος, λέγω, ὅτι εἶναι ὁ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων. Οὔτε τὸν Ἀχιλλέα ποτὲ ἐφοβήθημεν τόσον τὸν ἐξοχώτατον τῶν ἀνδρῶν, ὅστις, λέγουσιν, ὅτι εἶναι υἱὸς θεᾶς· ἀλλ' οὔτος μανιωδῶς ἐπιπίπτει, οὐδὲ δύναται τις νὰ ἰσομετρηθῆ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν δύναμιν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἑκτωρ ἤκουσε τοὺς λόγους καὶ πάραυτα ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ὀχήματος ἔνοπλος· σείων δὲ τὸ ὄξυ ἀκόντιον διέτρεχε πανταχοῦ τὸν στρατὸν, ἐν-

θαρρύνων αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ, καὶ προτρέπων εἰς φοβερὰν μάχην· αὐτοὶ δὲ ἐστράφησαν ὀπίσω ἐκ τῆς φυγῆς καὶ παρετάχθησαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων εἰς μάχην· οἱ δὲ Ἑλληνες ὑπεχώρησαν, ἔπαυσαν τὸν φόνον, καὶ ἐνόμισαν ὅτι τις τῶν ἀθανάτων θεῶν κατέβη ἐξ οὐρανοῦ ἵνα βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας. Τοιουτοτρόπως ἐστράφησαν ὀπίσω ἐκ τῆς φυγῆς, ὁ δὲ Ἑκτωρ προέτρεψε τοὺς Τρῶας βοήσας·

«Τρῶες μεγάθυμοι καὶ μακρόθεν κεκλημένοι σύμμαχοι, φανῆτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν ἐνθουσιώδη ἀνδρείαν σας, ἕως ὅτου ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπω εἰς τοὺς γέροντας βουλευτὰς καὶ εἰς τὰς συζύγους μας νὰ εὐχηθῶσιν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ νὰ ὑποσχεθῶσιν εἰς αὐτοὺς ἑκατόμβας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ Ἑκτωρ· περὶ δὲ τὰ σφυρὰ καὶ τὸν λαϊμόν του ἐκτύπα τὸ μέλαν δέρμα, ὁ γύρος τῆς ἀσπίδος ὁ ἀκρότατος.

Ὁ δὲ Γλαῦκος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης ἀπηντήθησαν εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατῶν πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσιν· ὅτε δὲ πορευόμενοι ἐπλησίασαν ἀλλήλους, πρῶτος ὠμίλησεν ὁ Διομήδης πρὸς τὸν Γλαῦκον·

«Τίς εἶσαι, ᾧ βέλτιστε ; διότι δὲν σὲ εἶδον πρότερον ποτε εἰς τὴν τοὺς ἄνδρας δοξάζουσαν μάχην· πολὺ ὄμως ὑπερέβης ὅλους τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν δύναμιν διότι δὲν ἐφοβήθης τὸ μακρὸν μου ἀκόντιον, δυστυχεῖς δὲ εἶναι ἐκεῖνοι ὧσων οἱ υἱοὶ ἀντιτάσσονται κατ' ἐμοῦ εἰς τὴν μάχην· ἐὰν ὅμως ἦσαι θεὸς ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, τότε ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ πολεμῶ κατὰ τῶν θεῶν, διότι οὔτε ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὁ ἰσχυρὸς Λυκοῦρ-

γος, ἔζησε πολὺ, διότι ἐτόλμησε νὰ ἐρίσῃ πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς· ὁ ἦρωσ οὗτος ἄλλοτε κατεδίωξε τὰς τροφούς τοῦ ἐνθουσιώδους Διονύσου εἰς τὸ ἱερὸν ὄρος τῆς Νύσης. Κτυπώμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνδροφόνου Λυκούργου μὲ τὸ βούκεντρον, αἱ Μανάδες ἔρριψαν χαμαὶ τοὺς θύρσους, ὁ δὲ Διόνυσος φοβηθεὶς ἐβυθίσθη εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης, ὅπου ἡ Θέτις τὸν ὑπεδέχθη εἰς τὸν κόλπον τῆς φοβούμενον, τόσον μέγας φόβος τὸν κατέλαβεν ἐκ τῶν ἀπειλῶν ἐνὸς ἀνθρώπου. Κατ' αὐτοῦ ὅμως ἔπειτα ὠργίσθησαν οἱ μάκαρες θεοὶ, καὶ ὁ Ζεὺς τὸν ἐτύφλωσεν, οὐδ' ἔζησε πολὺν χρόνον, ἐπειδὴ ἐγένετο ἀπεχθὴς εἰς πάντας τοὺς θεοὺς· διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐγὼ ἤθελον ἐπιθυμήσει νὰ πολεμήσω κατὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν· ἐὰν ὅμως ἦσαι ἄνθρωπος καὶ τρώγῃς τοὺς καρπούς τῆς γῆς, ἐλθὲ πλησιέστερον ἵνα ἀποθάνῃς ὅσον τάχιον.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου·

«Γενναῖε υἱὲ τοῦ Τυδέως, τί ἐρωτᾷς τὴν γενεάν μου; καθὼς εἶναι τὰ φύλλα τῶν δένδρων, οὕτως εἶναι καὶ αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐκ τῶν φύλλων ἄλλα μὲν ρίπτει ὁ ἄνεμος κατὰ γῆς ἄλλα δὲ τὰ θάλλοντα δένδρα φύουσιν, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἀνοιξίς· οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ γενεὰ ἄλλη μὲν ἔρχεται ἄλλη δὲ παρέρχεται· ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς αὐτὴν, ἐγὼ θέλω σοὶ τὴν εἰπεῖ, ἵνα τὴν μάθῃς καλῶς, ὡς καὶ πολλοὶ τὴν γνωρίζουσιν. Ὑπάρχει πόλις καλουμένη Ἐφύρη εἰς τὴν ἀκροτάτην γωνίαν τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ υἱὸς τοῦ Αἰόλου Σίσυφος, ὁ δολιώτατος ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς ἐγέννησε τὸν Γλαῦκον, ὁ δὲ Γλαῦκος τὸν ἔξοχον Βελλεροφόντην, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ θεοὶ ἐχάρησαν κάλλος καὶ ἀνδρείαν· ἀλλ'

ὅμως ὁ Προΐτος ἐβουλεύθη κατ' αὐτοῦ κακά· διότι ἐδίωξεν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ὅπου ἦτο πολὺ ἰσχυρότερος τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν, ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς τὸν εἶχεν ὑποβάλλει ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του. Πρὸς τὸν Βελλεροφόντην ἡ γυνὴ τοῦ Προΐτου, ἡ εὐγενὴς Ἄντεια, συνέλαβεν ἐμμανῆ ἔρωτα θέλουσα λαθραίως νὰ συνευρεθῇ μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ καταπέισῃ αὐτὸν, σῶφρονα ὄντα, καὶ ἀπατήσασα τὸν βασιλέα Προΐτον τῷ εἶπεν·

«Ἡ νὰ ἀποθάνῃς, ὦ Προΐτε, ἢ φόνευσε τὸν Βελλεροφόντην, ὅστις ἤθελε νὰ μὲ ἀτιμάσῃ μὴ θέλουσαν.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἄντεια, ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη δι' αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤκουσε· καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ μὲν δὲν ἠθέλησε, διότι ἐφοβήθη τοῦτο, τὸν ἔστειλεν ὅμως εἰς τὴν Λυκίαν, τῷ ἔδωκε σημεῖα ὀλέθρια, χαράξας εἰς δύο διπλωμένα καὶ ἐσφραγισμένα πινάκια πολλὰ τοιαῦτα δηλοῦντα τὸν μέλλοντα θάνατον αὐτοῦ, τὸν διέταξε δὲ νὰ τὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πενθερόν του ἵνα θανατωθῇ· ἐπορεύθη λοιπὸν εἰς τὴν Λυκίαν ὑπὸ τῶν θεῶν ὀδηγούμενος. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Λυκίαν καὶ εἰς τὸν ποταμὸν Ξάνθον, μετὰ προθυμίας ὑπεδέχθη καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῆς μεγάλης Λυκίας· ἐννέα ἡμέρας τὸν ἐφιλοξένει καὶ ἐννέα βουὺς ἐθυσίασεν· ὅταν ὅμως ἀνέτειλε διὰ δεκάτην φορὰν ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠώς, τότε τὸν ἠρώτησε διατι ἦλθε καὶ ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἔφερε παρὰ τοῦ γαμβροῦ του Προΐτου· ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὸ ὀλέθριον σημεῖον τοῦ γαμβροῦ του, πρῶτον μὲν τὸν διέταξε νὰ φονεύσῃ τὴν ἀπροσμάχητον Χίμαιραν, ἣτις ἦτο θεῖον γένος καὶ οὐχὶ ἀνθρώπινον, ἐμπροσθεν μὲν λέων, ὀπισθεν δὲ δράκων, εἰς τὸ μέσον δὲ αἰῖ, ἀποπνεύουσα τρομερὸν πῦρ· καὶ ταύτην μὲν ἐφό-

νευσεν ἀκολουθῶν τὰ σημεία τῶν θεῶν· δεύτερον δὲ ἐπολέμησεν ἐναντίον τῶν μαχίμων Σολύμων· ἔλεγε δὲ ὅτι αὕτη ἦτο ἡ λαμπροτάτη μάχη ἐξ ὅσων ἐπεχείρησε· τρίτον δὲ ἐφόνευσε τὰς ισάνδρους Ἀμαζόννας· ὅταν ὅμως ἐπέστρεφε, τῷ ἠτοίμαζεν ἄλλον δόλον φοβερόν· ἐκλέξας ἐκ τῆς μεγάλης Λυκίας ἀνδρας ἀρίστους, τοὺς ἔθεσε νὰ ἐνεδρεύωσιν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν ἐπανῆλθον σῶοι, διότι ὅλους τοὺς ἐφόνευσεν ὁ λαμπρὸς Βελλεροφόντης. Ὅτε λοιπὸν ὁ Ἰοβάτης ἐνήησεν ἐκ τούτων ὅτι ὁ Βελλεροφόντης εἶναι υἱὸς θεοῦ καὶ οὐχὶ ἄνθρωπος, τὸν ἐκράτησε πλησίον του, τῷ ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς γυναῖκα καὶ τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας του. Καὶ οἱ μὲν Λύκιοι τῷ ἐξεχώρισαν κτῆμα ἕξοχον τῶν ἄλλων, ὠραῖον, περιέχον δένδρα καὶ ἄμπελον καὶ ἀρόσιμον ἵνα τὸ νέμῃται, ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἰοβάτου ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου τρία τέκνα, τὸν Ἰσανδρὸν, τὸν Ἰππόλοχον καὶ τὴν Λαοδάμειαν. Μετὰ τῆς Λαοδαμείας συνευρέθη ὁ βαθύφρων Ζεὺς καὶ ἐγέννησε τὸν ισόθεον μαχητὴν Σαρπηδόνα. Ἀλλ' ὁ Βελλεροφόντης ἐμισήθη ὑπὸ τῶν θεῶν πάντων· μόνος ἐπλανήθη εἰς τὸ Ἀλήϊον πεδῖον, κατατρώγων τὴν ψυχὴν του καὶ ἀποφεύγων τὴν ἀναστροφὴν τῶν ἀνθρώπων. Τὸν δὲ Ἰσανδρὸν τὸν υἱὸν του ὁ Ἄρης ὁ ἀκόρεστος τοῦ πολέμου, πολεμιοῦντα κατὰ τῶν Σολύμων ἐφόνευσε· τὴν δὲ Λαοδάμειαν ἐφόνευσεν ἡ Ἄρτεμις ὀργισθεῖσα. Ὁ δὲ Ἰππόλοχος ἐγέννησεν ἐμὲ, καὶ αὐτοῦ υἱὸς εἶμαι· μὲ ἔστειλε δὲ εἰς τὴν Τροίαν, συνιστῶν μοι πρὸ πάντων νὰ φαίνομαι ἄριστος καὶ ἀνώτερος ὄλων τῶν ἄλλων· μηδὲ νὰ καταισχύνω τὸ γένος τῶν πατέρων μου, οἵτινες πάντων ἄριστοι ἐγένοντο καὶ εἰς τὴν Ἐφύραν καὶ εἰς τὴν Λυκίαν· ἐκ ταύτης λοιπὸν τῆς γενεᾶς

καὶ ἐκ τούτου τοῦ αἵματος καυχῶμαι ὅτι κατὰγομαι.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ λαμπρὸς κατὰ τὴν βοήν Διομήδης. Καὶ τὸ μὲν ἀκόντιόν του ἐνέπηξεν εἰς τὴν γῆν, διὰ δὲ λόγων θελκτικῶν εἶπε πρὸς τὸν Γλαῦκον, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν·

«Βέβαια ἐξ ὧσων μοι εἶπες εἶσαι πατρικὸς μου ξένος παλαιός, διότι ὁ θεῖος Οἰνεὺς ἐξένισέ ποτε τὸν ἐνδοξὸν Βελλεροφόντην, κρατήσας αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του εἴκοσιν ἡμέρας· ἔδωκαν δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ὠραῖα δῶρα. Ὁ μὲν Οἰνεὺς τῷ ἔδωκε ζωστῆρα πορφυροῦν, λαμπρὸν, ὁ δὲ Βελλεροφόντης χρυσοῦν ποτήριον ἀμφικύπελλον, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐρχόμενος ἔδω ἀφῆκα εἰς τὸν οἶκόν μου. Τὸν Τυδέα ὅμως δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἐπειδὴ μὲ ἀφῆκε πολὺ μικρόν, ὅταν ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Θηβῶν, ὅπου ἐχάθησαν οἱ Ἀργεῖοι. Διὰ τοῦτο ἐγὼ μὲν εἶμαι ἀγαπητὸς σου ξένος εἰς τὸ μέσον τῆς Ἑλλάδος, σὺ δὲ ἰδικὸς μου εἰς τὴν Λυκίαν, ὅταν ποτὲ ἔλθω εἰς τὴν χώραν ταύτην. Ἄς μὴ κτυπῶμεν ἀλλήλους εἰς τὸν θόρυβον τῶν μαχῶν, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ Τρῶες καὶ σύμμαχοι τούτων ἵνα φονεύω ὃν τινα ὁ θεὸς μοι δώσῃ καὶ ἐγὼ ἐπιτύχω· ἐπίσης ὑπάρχουν πολλοὶ Ἕλληνες, ἵνα φονεύσῃς ὄντινα δυνηθῆς· ἄς ἀνταλλάξωμεν δὲ καὶ τὰ ὄπλα, ἵνα μάθωσι καὶ οὗτοι ὅτι καυχώμεθα ὅτι εἶμεθα ξένοι πατρικοί.»

Ταῦτα εἰπόντες ἐπήδησαν ἀπὸ τῶν ἵππων, ἔλαβον τὰς χεῖρας ἀλλήλων καὶ ὤμοσαν ἀμοιβαίαν πίστιν. Ὁ Ζεὺς τότε ἐπῆρε τὸν νοῦν τοῦ Γλαύκου, διότι οὗτος ἀνοήτως πράξας ἀντήλλαξε τὰ ὄπλα του πρὸς τὸν Διομήδην, ὄπλα χρυσαῖ ἀντὶ χαλκῶν, ἀξίας ἑκατὸν βοῶν, ἀντὶ τῶν τοῦ Διομήδους ἀξίας ἐννέα βοῶν.

Ὁ Ἔκτωρ ἐν τούτοις ἐφθασεν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας

καίεις τὴν φηγόν· περὶ αὐτὸν ἔδραμον αἱ γυναῖκες καὶ θυγατέρες τῶν Τρώων, ἵνα ἐρωτήσωσι περὶ τῶν υἱῶν των, ἀδελφῶν, συμπολιτῶν καὶ συζύγων των· αὐτὸς ὁμῶς διέταξεν ὅλαι κατὰ σειρὰν νὰ εὐχρηθῶσιν εἰς τοὺς θεοὺς, διότι εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἐπέκειντο δεινὰ καὶ συμφοραί. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ ὥραϊον ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου, τὸ ἔχον στοὰς ἐκ λίθων καλῶς ἐξεσμένων καὶ λείων, ἐν αὐτῷ δὲ ἦσαν πεντήκοντα θάλαμοι ἐκ λίθου ξεστοῦ πλησίον ἀλλήλων κατεσκευασμένοι, εἰς αὐτοὺς ἐκοιμῶντο οἱ υἱοὶ τοῦ Πριάμου μετὰ τῶν συζύγων των· ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ ἀπέναντι ἦσαν δώδεκα ἐκτεταμέσ νοι θάλαμοι πλησίον ἀλλήλων ἐκ λίθου ἐπίσης ξεστοῦ ἐντὸς τῆς αὐλῆς διὰ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου· ἐν αὐτοῖς ἐκοιμῶντο οἱ γαμβροὶ τοῦ Πριάμου. Τότε ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του ἡ φιλόφρων μήτηρ του Ἐκάβη εἰσάγουσα εἰς τὸν θάλαμον τὴν ὥραιοτάτην θυγατέρα της Λαοδίκην. Ἡ Ἐκάβη τῷ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα καὶ τῷ εἶπεν·

«Υἱέ μου, διατὶ ἀφήσας τὸν πόλεμον ἦλθες; πάντες οἱ ἀποτρόπαιοι Ἑλλήνες καταπονοῦσι τοὺς Τρῶας πολεμοῦντες περὶ τὴν πόλιν· σὺ δὲ ἔκρινες καλὸν νὰ ἔλθῃ. ἐνταῦθα καὶ νὰ ἀνατείνῃς εἰς τὸν Δία τὰς χεῖράς σου ἐκ τῆς ἀκροπόλεως; Περίμενε ὅμως ἵνα πρῶτον σοὶ φέρω γλυκὺν οἶνον, ἵνα προσφέρῃς σπονδὰς εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ τοὺς λοιποὺς ἀθανάτους θεοὺς, ἔπειτα δὲ νὰ λάβῃς δύναμιν καὶ ὁ ἴδιος, ἀφοῦ πῆς, διότι πρὸς τὸν ἀποκαμωμένον ἄνθρωπον ὁ οἶνος δίδει μεγάλην δύναμιν, διότι τφόντι εἶσαι ἀποκαμωμένος πολεμῶν ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν σου.»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἀνδρεῖος Ἐκτωρ.

«Μὴ μοι φέρῃς γλυκὺν οἶνον, σεβαστὴ μήτηρ, μὴ μὲ ἀ-

δυνατίσης, καὶ μὲ κάμης νὰ χάσω τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναϊότητά μου, φοβοῦμαι ὁμως νὰ προσφέρω σπονδὰς εἰς τὸν Δία μὲ ἀνίπτους καὶ ἀκαθάρτους χεῖρας· οὐδ' εἶναι πρέπον νὰ εὐχηταί τις εἰς τὸν ἐγείροντα τὰς νεφέλας Δία, ἔχων τὰς χεῖρας μεμολυσμένας ἀπὸ αἷμα καὶ αἱματωμένην σκόνιν. Ἄλλὰ σὺ μὲν συναθροίσασα τὰς γρᾶϊας πορεύθητι εἰς τὸ ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὰ θυμιάματα, βάλε δὲ εἰς τὰ γόνατα τῆς καλλιπλοκάμου Ἀθηνᾶς τὸν πέπλον τὸν ὁποῖον ἔχεις εἰς τὰ μέγαρα, χαριέστατον καὶ μέγιστον, καὶ τὸν ἀγαπᾶς περισσότερον· ὑποσχέθητι δὲ εἰς αὐτὴν νὰ τῇ προσφέρῃς θυσίαν δώδεκα βοῦς ἡλικίας ἐνὸς ἔτους, ἀδαμάστους, ἐὰν ἐλεήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ ἀθῶα τέκνα τῶν Τρώων, ἀπομακρύνουσα ἐκ τῆς ἱερᾶς Τροίας τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην, τὸν ἄγριον καὶ φοβερὸν πολεμιστήν. Καὶ σὺ μὲν πορεύθητι ἤδη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Πάριν ἵνα τὸν προσκαλέσω νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν μάχην, ἐὰν θέλῃ νὰ μὲ ἀκούσῃ. Εἶθε νὰ ἡνοιγεν ἡ γῆ νὰ τὸν κατέπινεν ἐκεῖ! διότι μέγα κακὸν τὸν ἐφύλαττεν ὁ Ζεὺς εἰς τοὺς Τρώας καὶ εἰς τὸν Πρίαμον καὶ εἰς τοὺς υἱούς του. Ἐὰν ἔβλεπον αὐτὸν ἀποθανόντα, ἤθελον εἰπεῖ ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἐλησμονήσεν ὅλα ὅσα μέχρι τοῦδε ὑπέφερα.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἔκτωρ, ἡ δὲ Ἐκάβη ἐλθοῦσα εἰς τὸ ἀνάκτορον διέταξε τὰς θεραπαίνας τῆς νὰ συναθροίσωσιν εἰς τὴν πόλιν τὰς γρᾶϊας, αἵτινες καὶ ἤλθον· αὐτὴ δὲ κατέβη εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, ὅπου εἶχε τοὺς παμπαικίλους πέπλους τῆς, καλλιτεχνήματα γυναικῶν τῆς Σιδῶνος, τοὺς ὁποίας ἔφερον ἐκεῖ ὁ θεῖος Πάρις ἐκ τῆς Φοινίκης παραπλεύσας ἐκεῖθεν, ὅτε ἔφερε τὴν Ἑλένην,

τὴν τοῦ μεγάλου Διὸς πατρὸς κόρην. Ἐκ τούτων τῶν πέπλων ἓνα λαβοῦσα ἡ Ἐκάβη τὸν ὠραιότατον διὰ τὰ ποικίλματά του καὶ μέγιστον, ὅστις ἔλαμπεν ὡς ἀστὴρ καὶ ἔκειτο ἐν τοῖς ἄλλοις τελευταῖος, ὡς κάλλιστος, τὸν προσέφερε δῶρον εἰς τὴν Ἀθηναῖν, ἀμέσως δὲ ἐκίνησε πρὸς τὸν ναόν, αἱ δὲ ἄλλαι γραῖαι τὴν ἠκολούθουν.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν ναόν τῆς Ἀθηναῖς ἐν τῇ ἀκροπόλει, ταῖς ἤνοιξε τὰς θύρας ἡ καλλιπάρειος Θεανώ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, καὶ σύζυγος τοῦ ἱππότου Ἀντήνορος, διότι αὐτὴν οἱ Τρῶες ἔθεσαν ἰέρειαν τῆς Ἀθηναῖς· αἱ δὲ γυναῖκες ὄλαι μετ' ὀλολυγμῶν ὑψωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὴν Ἀθηναῖν. Ἡ Θεανώ λαβοῦσα τὸν πέπλον τὸν κατέθεσεν εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἀθηναῖς καὶ ἀνατείνασα τὰς χεῖρας, ἤρχετο εἰς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός·

«Σεβασμία Ἀθηναῖ, προστάτρια τῆς πόλεώς μας, ἔξοχε τῶν θεῶν! σύντριψον τὸ δόρυ τοῦ Διομήδους, κάμε δὲ καὶ αὐτὸς ἴδιος νὰ πέσῃ πρηνῆς ἔμπροσθεν τῶν σκαιῶν πυλῶν, ἵνα πάραυτα σοὶ προσφέρωμεν δώδεκα βοῦς ἡλικίας ἐνὸς ἔτους ἀδαμάστους ἔτι, ἐὰν ἐλεήσῃς τὴν πόλιν καὶ τὰς συζύγους καὶ τὰ ἀθῶα τέκνα τῶν Τρώων.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχομένη, ἀλλ' ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ δὲν εἰσήκουσε τὴν δέησίν της. Οὕτω λοιπὸν αἱ μὲν γυναῖκες ἤρχοντο εἰς τὴν Ἀθηναῖν, ὁ δὲ Ἔκτωρ εἶχεν ὑπάγει εἰς τὰ ὠραῖα δώματα τοῦ Πάριδος, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε κατασκευάσει μετ' ἀνδρῶν, οἵτινες τότε ἦσαν οἱ ἄριστοι τέκτονες εἰς τὴν Τροίαν. Αὐτοὶ λοιπὸν τῷ κατεσκευάσαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν πλησίον τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἔκτορος ἐν τῇ ἀκροπόλει.

Ἐκεῖ λοιπὸν εἰσῆλθεν ὁ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀγαπώμενος Ἔκτωρ, κρατῶν εἰς τὴν χειρὰ του δόρυ ἔνδεκα πήχεων, ἔμπροσθεν δὲ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ῥάβδου ἔλαμπεν ἡ χαλκῆ αἰχμῆ, περίξ δὲ ἦτο χρυσοῦς κρίκος, συγκρατῶν τὴν λόγχην μετὰ τοῦ δόρατος· καὶ εὔρε τὸν μὲν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν θάλαμον του περιποιούμενον τὰ ὠραῖα ὄπλα του, τὴν ἀσπίδα, τὸν θώρακα καὶ τὰ καμπύλα τόξα ψηλαφῶντα καὶ δοκιμάζοντα, τὴν δὲ Ἑλένην καθήμενην μεταξὺ τῶν θεραπεαινῶν τῆς καὶ δίδουσαν εἰς αὐτὰς ἐργασίαν. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἔκτωρ ὠνειδίσεν αἰσχροῶς λέγων·

«Ταλαίπворе, πολὺ κακὰ κάμνεις τὸν θυμωμένον, ὁ μὲν στρατὸς φθίρεται περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος μαχόμενος, σὺ δὲ εἶσαι ὁ αἴτιος τοῦ πολέμου τούτου, ὅστις ἤναψε περίξ τῆς πόλεως ταύτης· ἐξ ἐναντίας σὺ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήτῃς ἄλλον, ὄντινα ἤθελες ἰδεῖ νὰ παραμελῆ καὶ φεύγῃ τὸν τρομερὸν πόλεμον. Ἀκολούθησόν με ἵνα μὴ ἡ πόλις κατακαῆ τάχιστα ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ πυρός.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ θεῖος Ἀλέξανδρος·

«Ἔκτωρ, δικαίως μὲ ὠνειδίζεις καὶ δὲν ὑπερβαίνεις τὰ ὄρια. Ἀκουσον τὴν ἀπόκρισίν μου καὶ πίστευσόν με. Δὲν ἔκαθήμεν ἐγὼ εἰς τὸν θάλαμον τοσοῦτον χρόνον ἐξ ὀργῆς τινος ἢ ἀγανακτήσεως, ἀλλὰ νικηθεὶς εἰς τὴν μονομαχίαν, ἤθελον νὰ παρηγορήσω ἑμαυτόν. Τώρα ὅμως ἡ σύζυγός μου διὰ λόγων καταλλήλων πείσασα μὲ παρώτρυνεν εἰς τὸν πόλεμον, τὸ ὅποῖον καὶ εἰς ἐμὲ φαίνεται καλλίτερον, διότι ἡ νίκη εἶναι ἀσταθῆς καὶ πότε ἔρχεται εἰς τὸν ἕνα πότε εἰς τὸν ἄλλον. Περιμένέ με λοιπὸν

ἵνα ὀπλισθῶ, ἢ πῆγαινε καὶ ἐγὼ ἔρχομαι κατόπιν, ἐλπίζω δὲ νὰ σὲ συναπαντήσω.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἔκτωρ δὲν τῷ ἀπεκρίθη τίποτε· ἢ Ἑλένη ὅμως εἶπε πρὸς τὸν Ἔκτορα τὰ ἐξῆς·

« Ἄνδράδελφε ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς καὶ τοσαύτης δυστυχίας προζένου, τῆς τρομερᾶς. Βίθε τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγεννήθην, κακὴ θύελλα νὰ μὲ ἤρπαζε καὶ νὰ ἐπετοῦσα εἰς ὄρος ἢ εἰς τι κῦμα τῆς πολυταράχου θαλάσσης, ὅπου τὸ κῦμα ἤθελε μὲ ἐκβράσει, πρὶν ἢ γείνωσι ταῦτα. Ἄλλ' ἀφοῦ οἱ θεοὶ οὕτως ἀπεφάσισαν τὰ κακὰ ταῦτα, ἔπρεπε νὰ ἦμαι σύζυγος ἀνδρὸς καλλιτέρου, ὅστις νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὰς προσβολὰς τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος ὅμως οὔτε τώρα ἔχει νοῦν σταθερὸν, οὔτε εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἔχη· διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι καὶ θέλει ἀπολαύσει ὅσα φρονεῖ. Ἄλλ' εἴσελθε τώρα καὶ κάθου εἰς τὸν δίφρον τοῦτον, ἐπειδὴ μεγάλως κοπιᾶζεις δι' ἐμὲ τὴν ἀθλίαν καὶ διὰ τὴν κακὴν πρᾶξιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς κακὴν μοῖραν ἐπέβαλεν, ἵνα γείνωμεν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους διαβόητοι.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἀνδρεῖος Ἔκτωρ·

« Μὴ με παρακινήσ νὰ καθήσω, Ἑλένη, μολονότι τὸ ἐπιθυμεῖς, διότι δὲν θὰ μὲ καταπέισης· διότι ἤδη βιάζομαι νὰ ἔλθω εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων, οἵτινες λυποῦνται διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Ἄλλὰ σὺ διεγείρει τὸν σύζυγόν σου, ἄς σπεύσῃ δὲ οὗτος ἵνα μὲ προφθάσῃ ἐντὸς τῆς πόλεως, διότι καὶ ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκον ἵνα ἴδω τοὺς οἰκείους μου, τὴν ἀγαπητὴν σύζυγόν μου καὶ τὸ βρέφος μου. Μήπως ἤξεύρω ἂν θὰ ἐπιστρέψω πάλιν, ἢ ἂν οἱ θεοὶ δὲν μὲ καταδαμάσωσιν ὑπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων;»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ γενναῖος Ἔκτωρ ἀμέσως· δὲ ἔπειτα ἔφθασεν εἰς τὰ ὠραῖά του δώματα, ἀλλὰ δὲν εὔρεν ἐκεῖ τὴν λευκὰς ἀγκάλας ἔχουσαν Ἀνδρομάχην, διότι ἔστεκε μετὰ τῆς ὠραίας θεραπαίνης καὶ τοῦ τέκνου τῆς εἰς τὸν πύργον θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη. Ἐπειδὴ δὲν εὔρε τὴν σύζυγόν του εἰς τὸν οἶκον, πορευθεὶς ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον καὶ εἶπεν εἰς τὰς θεραπαίνας·

« Εἶπατέ μοι τὴν ἀλήθειαν, ὑπηρέτριαι· ποῦ ὑπῆγεν ἡ Ἀνδρομάχη ἐξελθοῦσα τοῦ οἴκου; εἰς κάμμιαν ἀδελφὴν μου ἢ εἰς καμμίαν νύμφην μου, ἢ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου αἱ ἄλλαι καλλιπλόκαμοι Τρωϊάδες τὴν φοβερὰν θεὰν ἐξιλεόνουσι ; »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἡ δραστηρία οἰκονόμος· « Ἔκτωρ, ἐπειδὴ μὲ διέταξες νὰ σοὶ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, σοὶ λέγω ὅτι ἡ Ἀνδρομάχη, δὲν ὑπῆγεν οὔτε εἰς κάμμιαν ἀδελφὴν σου οὔτε εἰς κάμμιαν νύμφην σου, οὔτε εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου αἱ ἄλλαι καλλιπλόκαμοι Τρωϊάδες τὴν φοβερὰν θεὰν ἐξιλεόνουσιν· ἀλλ' ὑπῆγεν εἰς τὸν ὑψηλὸν πύργον τῆς Τροίας ἐπειδὴ ἤκουσεν ὅτι καταπονοῦνται οἱ Τρῶες, οἱ δὲ Ἕλληνες νικῶσι. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὑπῆγε βιαίως εἰς τὸ τεῖχος, ὡς τρελλή, ἡ δὲ τροφὸς βαστάζει τὸ παιδίον. »

Ταῦτα εἶπεν ἡ οἰκονόμος, ὁ δὲ Ἔκτωρ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν οἶκον, πορευόμενος τὸν ἴδιον δρόμον πρὸς τὰς ὠραίας ἀγυιάς. Ὄταν δὲ διερχόμενος διὰ μέσου τῆς πόλεως ἔφθασεν εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας (διότι δι' αὐτῶν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ πεδῖον), ἐκεῖ ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του τρέχουσα ἡ ἀξίεραστος σύζυγός του Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ τοῦ Ἡετίονος, ὅστις κατῴκει ὑπὸ τὸ δασῶδες ὄρος τῶν Πλάκων εἰς τὴν πόλιν Θήβην, βασιλεύων τῶν Κιλικῶν

ἀνδρῶν. Τούτου τὴν θυγατέρα Ἀνδρομάχην εἶχε σύζυγον ὁ ἀνδρεῖος Ἔκτωρ· αὐτὴ λοιπὸν τὸν ἀπῆντησε, μετ' αὐτὴν δὲ ἠκολούθει ἡ θεράπαινα, ἔχουσα εἰς τὸν κόλπον τῆς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἄκακον παιδίον, ἐντελῶς νήπιον, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἔκτορος, ὅμοιον μὲ ὠραῖον ἄστρον. Αὐτὸν τὸν υἱὸν ὁ μὲν Ἔκτωρ ὠνόμαζε Σκαμάνδριον οἱ δὲ ἄλλοι ἀνθρωποὶ Ἀστυάνακτα (βασιλέα τῆς πόλεως), διότι μόνος ὁ Ἔκτωρ ἔσωζε τὴν Τροίαν. Ὁ μὲν λοιπὸν Ἔκτωρ, βλέψας σιωπηλῶς πρὸς τὸν υἱὸν του, ἐμειδίασεν, ἐνῶ ἡ Ἀνδρομάχη, δακρυρροοῦσα, πλησιάζει, λαμβάνει τὴν χεῖρά του καὶ τῷ λέγει·

«Σκληρὲ, θὰ σὲ ἀφανίσῃ ἡ ἀνδρεία σου, οὐδὲ λυπείσαι τὸ τέκνον σου καὶ ἐμὲ τὴν δυστυχῆ, ἡ ὁποία θὰ σὲ στερηθῶ καὶ θὰ μείνω χήρα· ἐπειδὴ γρήγορα θέλουσι σὲ φονεύσει οἱ Ἕλληνες ὅλοι ἐφορμήσαντες κατὰ σοῦ· εἰς ἐμὲ δὲ εἶναι προτιμότερον ν' ἀποθάνω ἀφοῦ σὲ στερηθῶ, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλη παρηγορία, ἀφοῦ σὺ ἀποθάνῃς, παρὰ θλίψεις· διότι δὲν ἔχω οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα· καὶ τὸν μὲν πατέρα μου τὸν ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἀφοῦ ἐξέπόρθησε τὴν καλῶς κατοικουμένην πόλιν τῶν Κιλικίων, τὴν ὑψηλὰς πύλας ἔχουσαν Θήβην· ἐφόνευσε δὲ καὶ τὸν Ἡετίονα, δὲν τὸν ἐγύμνωσεν ὅμως τῶν ὄπλων του· διότι εὐλαβήθη τοῦτο, ἀλλὰ τὸν ἔκαυσε μαζὺ μὲ τὰ ποικίλα ὄπλα του καὶ τῷ ἤγειρε τύμβον, περὶ τὸν ὁποῖον αἱ τῶν ὀρέων Νύμφαι, αἱ θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἐφύτευσαν πτελέας. Οἱ δὲ ἑπτὰ ἀδελφοί μου, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἀπέθανον ὅλοι τὴν αὐτὴν ἡμέραν, διότι ὅλους ἐφόνευσεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς βόσκοντας τὰς βοῦς καὶ τὰ πρόβατα. Τὴν δὲ μητέρα μου, τὴν βασίλισσαν τῆς πόλεως ὑπὸ τὸ δασῶδες ὄρος τῆς

Πλάκου, ἀφοῦ τὴν ἔφερον ἐνταῦθα μετὰ τῶν ἄλλων κτημάτων, τὴν ἀπέδωκε μὲν λαβῶν ἄπειρα λύτρα, ἀλλὰ τὴν ἐφόνευσε διὰ τῶν βελῶν τῆς ἠ' Ἀρτεμις εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. Ἐκτωρ, σὺ εἶσαι δι' ἐμὲ πατὴρ, μήτηρ, ἀδελφός, ἀντιπρόσωπος σύζυγος. Ἀλλὰ λυπήσου με τώρα καὶ μένε ἐδῶ εἰς τὸν πύργον, μὴ φονευθεῖς καταστήσης τὸν υἱόν σου ὀρφανὸν καὶ τὴν γυναῖκά σου χήραν. Σταμάτησον τὸν στρατὸν πλησίον τοῦ ἐρινοῦ, ὅπου ἡ πόλις δύναται νὰ κυριευθῇ ἐξ ἐφόδου καὶ τὸ τεῖχος εἶναι προσβατόν· διότι τρεῖς ἐλθόντες αὐτοῦ οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, οἱ δύο Αἴαντες, ὁ λαμπρὸς Ἰδομενεὺς, οἱ δύο Ἀτρεΐδαι καὶ ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, τὸ ἐδοκίμασαν. Τοῦτο δὲ ἔπραξαν ἢ διότι ἔμπειρός τις μάντις τοῖς τὸ εἶπεν, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς τοῦτο ἐκινήθησαν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ὁ ἀνδρεῖος Ἐκτωρ·

«Βέβαια, καὶ ἐγὼ περὶ ὅλων τούτων φροντίζω, ὦ γυναῖκα· ἀλλὰ πολὺ ἐντρέπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς μακρὰς καὶ συρομένας ἐσθῆτας φορούσας Τρωϊάδας, ἐὰν ὡς δειλὸς ἀπομακρύνωμαι τοῦ πολέμου· οὐδὲ τὸ δέχεται ἡ ψυχὴ μου, ἀφοῦ ἔμαθον νὰ ἦμαι γενναῖος πάντοτε καὶ νὰ πολεμῶ μετὰ τῶν προμάχων Τρώων, προσπαθῶν νὰ φυλάξω τὴν μεγάλην δόξαν τοῦ πατρός μου καὶ τὴν ἰδικήν μου. Ναί, γνωρίζω καλῶς ἐν τῇ ψυχῇ μου ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ ἀπολεσθῇ ἡ ἱερὰ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ· ἀλλὰ δὲν μὲ μέλει τόσον διὰ τοὺς Τρῶας, οὔτε δι' αὐτὴν τὴν Ἑκάβην, οὔτε διὰ τὸν βασιλέα Πρίαμον, οὔτε διὰ τοὺς ἀδελφούς μου, οἱ ὅποιοι πολλοὶ καὶ καλοὶ ἤθελον πίπτει κατὰ γῆς φονεύμενοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὅσον μὲ μέλει διὰ σέ, ὅταν τις τῶν Ἑλλήνων κλαίουσαν σέ ἀπαγάγῃ αἰχμάλωτον.

Καὶ τότε εὐρισκομένη εἰς τὸ Ἄργος ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης κυρίας, ἤθελες ὑφαίνει, ἢ ἤθελες φέρει νερόν ἐκ τῆς Μεσσηϊδος ἢ Ὑπερείας ἄκουσα καὶ ἐκ πολλῆς ἀνάγκης. Καὶ τότε ἰδὼν σέ τις κλαίουσαν ἤθελεν εἰπεῖ. «Ἴδου ἡ γυνὴ τοῦ Ἔκτωρος, ὅστις ἠρίστευεν εἰς τὰς μάχας τῶν ἵπποτῶν Τρώων, ὅταν ἐμάχοντο διὰ τὴν Ἄτροϊαν.» Οὕτω θέλει εἰπεῖ τις, εἰς σέ δὲ τότε θέλει προστίθεται νέα λύπη διὰ τὴν στέρησιν τοιοῦτου ἀνδρός, ἵνα σοῦ ἀπομακρύνῃ τὴν αἰχμαλωσίαν. Ἄ! εἴθε νὰ ἦμαι νεκρὸς καὶ τεθαμμένος εἰς τὸ μνήμα παρὰ νὰ ἀκούσω τὰς κραυγὰς σου ἀπαγομένης.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἔκτωρ ἤπλωσε τὰς χεῖρας εἰς τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐπλαγίασεν εἰς τὸν κόλπον τῆς ὠραίας τροφοῦ του φωνάζον, διότι ἐτρόμαξε τὴν φοβερὰν ὄψιν τοῦ πατρός του, καὶ ἐφοβήθη τὰ χαλκᾶ ὄπλα καὶ τὸν ἵππουρον λόφον τῆς περικεφαλαίας φοβερῶς σειόμενον ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐτῆς· ἐγέλασε δὲ μεγάλως ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ του· ἀμέσως δὲ ὁ Ἔκτωρ ἀφήρσεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του τὴν περικεφαλαίαν καὶ τὴν κατέθεσεν εἰς τὴν γῆν. Ἔπειτα δὲ ἀφοῦ ἐφίλησε τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν του καὶ τὸν ἐλίκνισεν εἰς τὰς χεῖράς του, εὐξάμενος εἰς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς εἶπε·

«Ζεῦ καὶ ἄλλοι θεοὶ, δότε ἵνα καὶ ὁ υἱός μου οὗτος γείνη καθὼς ἐγὼ, ἕξοχος μεταξὺ τῶν Τρώων, ἐπίσης ἀνδρεῖος καὶ νὰ βασιλεύσῃ ἰσχυρῶς τῆς Τροίας, ἵνα εἴπη τις ποτὲ περὶ αὐτοῦ ἐρχομένου ἐκ τοῦ πολέμου «οὗτος αἶναι πολὺ ἀνώτερος τοῦ πατρός του, ἅς λάβῃ τὰ αἰματόφυρτα λάφυρα τοῦ ἐχθροῦ τὸν ὁποῖον θὰ φονεύσῃ, καὶ ἅς χαρῇ ἐν τῇ ψυχῇ της ἡ μήτηρ του.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔβαλε τὸν υἱὸν του εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς

ἀγαπητῆς του συζύγου, ἥτις τὸν ἐδέχθη εἰς τὸν εὐώδη κόλπον της καὶ ἐμειδίασε δακρύουσα· ὁ δὲ συζυγὸς της τὴν εὐσπλαγχίσθη ἰδὼν, τὴν ἐχάϊδευσε καὶ εἶπε·

«Φίλη, μὴ με λυπεῖσαι πολὺ, διότι κανεὶς δὲν θὰ μὲ στείλῃ εἰς τὸν ἄδην πρὶν ἢ ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον· τοῦτο δὲ κανεὶς τῶν θνητῶν λέγω ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ, εἴτε ἄνθρωπος εἴτε ἄνδρεῖος, ἀφοῦ ἅπαξ γεννηθῆ. Ἄλλ' ἤδη πορευθεῖσα εἰς τὸν οἶκον, περιποιοῦ τὰ ἔργα σου, τὸν ἰστὸν καὶ τὴν ἡλακάτην, διάταξον δὲ καὶ τὰς ὑπηρετρίας νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ ἔργα των· περὶ δὲ τοῦ πολέμου θέλουσι φροντίσει οἱ ἄνδρες, οἱ Τρῶες, καὶ πρὸ πάντων ἐγώ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς γῆς τὴν περικεφαλαίαν του, τὴν οὐρὰν ἵππου ἔχουσαν· ἡ δὲ ἀγαπητὴ του σύζυγος ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκον κατ' ὀλίγον καὶ συνεχῶς στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον καὶ κλαίουσα· πάραυτα δὲ ἔφθασεν εἰς τὰ ὠραῖα δώματα τοῦ ἀνδροφόνου Ἑκτορος, εὔρε δὲ ἐντὸς πολλὰς θεραπαίνας, τὰς ὁποίας ἔκαμε νὰ θρηνῶσι καὶ ὀδύρωνται, διότι ἔκλαιον τὸν Ἑκτορα ζωντανὸν εἰς τὸν οἶκόν του, νομίζουσαι ὅτι δὲν θέλει ἐπιστρέφει πλέον ἐκ τοῦ πολέμου, ἀποφυγὼν τὴν ὀργὴν καὶ τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλλ' οὔτε ὁ Πάρις ἐβράδυνεν εἰς τὰ ὑψηλὰ δώματά του· ἀλλ' ἀφοῦ ἐνεδύθη τὰ ὠραῖα ὄπλα, τὰ ποικίλα ἐκ τοῦ χαλκοῦ, ἔδραμεν ἔπειτα εἰς τὴν πόλιν μετὰ σπουδῆς. Καθὼς δὲ ὅταν ἵππος, πολὺν χρόνον μένων εἰς τὸν σταῦλον καὶ ἀφθόνως τρεφόμενος, διαρρόξας τὰ δεσμὰ, τρέχῃ διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, σφοδρῶς τὸ ἔδαφος κρούων, συνειθισμένος νὰ λούηται εἰς τὸν ποταμὸν, γαυ-

ριῶν διὰ τὴν δύναμίν του, κρατεῖ δὲ ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν του, αἱ δὲ χαῖταί του κινουῦνται σφοδρῶς περὶ τοὺς ὤμους του, αὐτὸς δὲ γαυριῶν ἐπὶ τῷ κάλλει του τρέχει ταχέως εἰς τὰς συνειθισμένας βοσκάς· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Πάρις ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως διαλάμπων ὑπὸ τὰ ὄπλα του ὡς ὁ ἥλιος, ταχέως κατέβαινε χαίρων· ἀμέσως δ' ἔπειτα ἀπήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἑκτορα, ὅταν οὗτος ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς θέσεως, ἔνθα συνδιελέχθη μετὰ τῆς γυναικὸς του. Πρὸς αὐτὸν δὲ πρῶτος ὠμίλησεν ὁ θεῖος Ἀλέξανδρος·

« Ἀδελφε, βεβαίως σὲ ἐμποδίζω, ἐνῶ βιάζεσαι πολὺ, οὐδὲ ἤλθον ἐγκαίρως, καθὼς διέταξας. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ·

« Φίλε, κάνεις βεβαίως φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν θὰ ἀποδοκιμάσῃ ὅ,τι σὺ πράττεις εἰς τὴν μάχην, διότι εἶσαι τῳόντι ἀνδρεῖος· ἀλλ' ὅμως ἐκουσίως παραμελεῖς καὶ δὲν θέλεις νὰ πολεμήσῃς· ἐγὼ δὲ λυποῦμαι πολὺ, ὅταν ἀκούω περὶ σοῦ προσβολὰς ἐκ μέρους τῶν Τρώων, οἵτινες πολλὰ πάσχουσι διὰ σέ· ἀλλ' ἄς ὑπάγωμεν, ταῦτα δὲ θέλομεν τὰ διορθῶσαι ὕστερον, ἐάν ποτε ὁ Ζεὺς μᾶς ἀξιῶσῃ, ἐκδιώξαντες ἐκ τῆς Τροίας τοὺς Ἑλληνας, νὰ στήσωμεν κρατῆρα ἐλεύθερον εἰς τὰ μέγαρά μας, προσφέροντες σπονδὰς πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς. »

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Η.

ΕΚΤΩΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙΑΝΤΟΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ. ΤΑΦΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐξώρμησε τῶν πυλῶν ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀμφοτέρωι δὲ παρίστων ὀρμητικὴν τινα διάθεσιν πρὸς πολεμικὴν κίνησιν καὶ μάχην· μὲ ὅσῃν δὲ ἐπιθυμίαν δέχονται τὸν οὖριον ἄνεμον ναῦται ἐπὶ πολὺ κωπηλατήσαντες ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ὅλως ἀποκαμόντες, μὲ τοσαύτην οἱ Τρῶες τοὺς εἶδον προσερχομένους.

Τότε κατέβαλον ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸν Μενέσθιον τὸν υἱὸν τοῦ κορωνοφόρου βασιλέως Ἀρειθόου καὶ τῆς βοοφθάλου Φιλομεδούσης τῶν ἐκ τῆς Ἄργης· ὁ δὲ Ἐκτωρ ἐκτύπησε μὲ τὸ ὄξύ του δόρυ τὸν Ἡϊονέα εἰς τὸν αὐχένα ὑπὸ τὴν χαλκῆν περικεφαλαίαν, καὶ τοῦ ἔλυσε τὰ μέλη· ὁ δὲ Γλαῦκος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου, ὁ στρατηγὸς τῶν Λυκίων, ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸν ὄμων Ἰφίνοον τὸν Δεξιάδην, ὑπὸ ταχειῶν φοράδων συρόμενον, ὅστις καταπεσὼν ἐκ τοῦ ἄρματος ἀπέθανεν.

Ἄμα δὲ τοὺς διέκρινεν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα νὰ ἀφανίσουν τοὺς Ἕλληνας, ἀμέσως ὥρμησεν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου πρὸς τὴν ἱεράν Ἴλιον· ὡς δὲ τὴν εἶδεν ἀπὸ τὴν Πέργαμον ὁ Ἀπόλλων, ὥρμησε πρὸς συνάντησίν της ἐπιθυμῶν τὴν νίκην τῶν Τρώων· συναντήσας

λοιπὸν αὐτὴν πλησίον τῆς φηγοῦ ἤρχισε νὰ τὴν ὀμιλῇ τὰ ἐξῆς·

«Διατὶ πάλιν ἦλθες ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον μὲ τόσῃν ὀρμῇν, κόρη τοῦ μεγάλου Διὸς, καταληφθεῖσα ὑπὸ θυμοῦ; Ἔ, διὰ νὰ δώσης εἰς τοὺς Ἑλληνας ὑπεροχὴν καὶ νίκην; ἐπειδὴ οὐδαμῶς συγκινεῖσαι ἐκ τῆς ἀπωλείας τῶν Τρώων· ἀλλ' ἐὰν ἐπέιθεσο κάπως εἰς ἐμὲ, ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ἐπωφελέστερον· τῶρα μὲν ἄς παύσωμεν τὸν σάλον καὶ τὴν καταστροφὴν σήμερον τοῦλάχιστον, βραδύτερον δὲ δύνανται πάλιν νὰ πολεμῶσιν ἕως ὅτου εὕρωσι τὸ τέλος τῆς Ἰλίου, ἀφοῦ οὕτως ἀρέσκει εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, νὰ ἐκπορθήσωσι τὴν πόλιν ταύτην.»

Πρὸς ταῦτα δ' ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναΐ·

«Ἔστω, ἤμερ· διότι μὲ τὴν ιδέαν αὐτὴν κατέβην καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸ πεδίου τῆς μάχης· ἀλλ' ἔλα, εἰπέ μοι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ καταπαύσωμεν τὴν μάχην;»

Ὁ δὲ βασιλεὺς υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων ἀπήντησεν·

«Ἄς παρορμήσωμεν τὸν ἀνδρεῖον ἵπποδαμαστὴν Ἔκτορα, ἂν θέλῃ νὰ προκαλέσῃ τινὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου, οἱ δ' ἔχοντας χαλκᾶς κνημίδας Ἑλληνες ἀγανακτήσαντες ἴσως ἤθελον παρακινήσει καὶ αὐτοὶ τινὰ νὰ μονομαχήσῃ πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἔκτορα.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ἐπέισθη ἡ θεὰ Ἀθηναΐ· ὁ δὲ Ἑλενος, ὁ προσφιλὴς υἱὸς τοῦ Πριάμου, ἠσθάνθη τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν συσκεφθέντες οἱ θεοὶ ἐνέκριναν· ἐπλησίασε λοιπὸν τὸν Ἔκτορα καὶ τῷ εἶπεν·

«Ἔκτωρ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, μὲ τὸν Δία ἰσοστάθμιε κατὰ τὸν νοῦν, θὰ μὲ ἀκούσης ἐὰν σὲ εἶπω κάτι τι ἐγὼ ὅστις εἶμαι ἀδελφός σου; τοὺς μὲν ἄλλους Τρῶας καὶ

ὄλως τοὺς Ἑλληνας βάλε νὰ καθήσουν, σὺ δὲ προκάλεσον τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων εἰς μονομαχίαν μέχρι θανάτου· διότι εἰς σὲ δὲν εἶναι ἀκόμη πεπρωμένον ν' ἀποθάνῃς, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως ἤκουσα ἐγὼ νὰ λέγουν οἱ αἰώνιοι θεοί.»

Τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας ὁ Ἐκτωρ ἠσθάνθη μεγάλην χαρὰν, καὶ εὐθὺς ἐλθὼν εἰς τὸ μεταίχιμιον τῶν δύο στρατῶν, ἐσταμάτα τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων μὲ τὸ δόρυ, κρατῶν αὐτὸ ἀπὸ τὸ μέσον· οὗτοι δὲ σταθέντες ἐκάθησαν ὅλοι, ἐκάθισεν ὁ Ἀγαμέμνων τοὺς εὐκνήμιδας Ἑλληνας, ἐκάθησε καὶ ἡ Ἀθηνᾶ μετὰ τοῦ λαμπροτόξου Ἀπόλλωνος, λαβόντες μορφὴν γυπῶν, ἐπάνω εἰς ὑψηλὴν δρυὴν τοῦ αἰγιόχου Διὸς καὶ χαίροντες ἐπὶ τῷ θεάματι. Οἱ πολεμισταὶ ἐκάθηντο κατὰ πυκνάς γραμμάς καὶ ἥστραπτον κυματοειδῶς ἐκ τῶν ἀσπίδων, περικεφαλαιῶν καὶ δοράτων, καθὼς ὅταν ῥυτιδῶνῃ καὶ μαυρίζῃ ἡ θάλασσα ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου, ἥδη ἀρχίζοντος νὰ πνέῃ· ὁ δὲ Ἐκτωρ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο στρατῶν εἶπεν·

α Ἀκούσατε, Τρῶες καὶ ἔνοπλοι Ἀχαιοὶ, νὰ σᾶς εἶπω τί μὲ λέγει ἡ καρδιά μου ἐντὸς τῶν στήθων· αἱ μὲν ἔνορκοι συνθήκαι δὲν ἦτο θέλημα τοῦ Διὸς νὰ ἔλθουν εἰς πέρας· φαίνεται ὅτι ὁ ὑψιστος Κρονίδης μᾶς προετοιμάζει δυστυχίας καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, ἕως ὅτου ἢ νὰ κυριεύσητε τὴν ὄχυράν Τροίαν, ἢ νὰ καταβληθῆτε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὑμῶν· ἀλλ' ὅμως μεταξὺ ὑμῶν ὑπάρχουσιν ἀνδρεῖται· ἐξ αὐτῶν ὅλων ὅστις εἶναι πρῶτος καὶ τοῦ τὸ λέγει ἡ καρδιά νὰ μονομαχήσῃ μ' ἐμὲ τὸν εὐγενῆ Ἐκτορα, ἃς ἔλθῃ ἐδῶ· λέγω δὲ τὰ ἐξῆς ἐπικαλούμενος ἐπ' αὐτῶν μάρτυρα τὸν Δία· ἐὰν μὲν ἐκεῖνος μὲ φονεύσῃ μὲ τὸ μακρόν του δόρυ, ἃς λάβῃ τὰ ὄπλα μου καὶ ἃς τὰ

φέρη εἰς τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ σῶμά μου ἄς ἀποδώσῃ εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅπως οἱ Τρῶες μετὰ τῶν συζύγων των τὸ ἐνταφιάσωσιν· ἐάν δὲ ἐγὼ τὸν φρονεύσω, νὰ τοῦ φέρω ἐπὶ τῶν ὤμων μου τὰ ὄπλα πρὸς τὴν ἱεράν Ἰλιον καὶ νὰ τὰ κρεμάσω εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἐπιεικοῦς Ἀπόλλωνος, τὸν δὲ νεκρὸν θ' ἀποδώσω εἰς τοὺς κομοτρόφους Ἑλληνας νὰ τὸν πάρουν εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ ἐνταφιάσαντες νὰ τοῦ κάμουν τύμβον ἐπὶ τοῦ ἐκτεταμένου Ἑλλησπόντου· καὶ θὰ εἶπῃ καμμίαν ἡμέραν κανεὶς τῶν μεταγενεστέρων, παραπλέων ἐνταῦθα ἐπὶ πλοίου πολυζύγου· «Ἴδου ὁ τάφος ἀρχαίου τινὸς ἥρωος τὸν ὁποῖόν ποτε ἐφόνευσεν ὁ ἐπιφανέστατος Ἐκτωρ.» Ταῦτα θὰ εἴπωσιν ἡμέραν τινά, ἡ δὲ δόξα μου θὰ μένη ἀθάνατος.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δ' Ἑλληνες ἔμειναν σιωπῶντες· ἐντρέποντο μὲν ν' ἀπορρίψωσι τὴν πρότασιν, ἐφοβοῦντο δὲ καὶ νὰ τὴν δεχθῶσι· τέλος πάντων ὁ Μενέλαος μετὰ μεγάλων στεναγμῶν ἐγερθεὶς ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐξῆς ὀνειδιστικoὺς λόγους·

«Οἶμοι, καυχηματῖαι Ἀχαιοὶ, γυναῖκες, καὶ ὄχι πλέον ἄνδρες· βεβαίως εἶναι τρομερὰ προσβολή νὰ μὴν εὐγῆ κανεὶς τῶρα Ἑλλῆν ἐναντίον τοῦ Ἐκτορος· ἀλλὰ σεῖς μὲν καθήσατε ἐδῶ ὅπως εἴσθε, ἄνανδροι καὶ ἄδοξοι, ἕως ὅτου νὰ γίνητε ὅλοι χῶμα καὶ νερόν· πρὸς δὲ τοῦτον ἐδῶ θὰ ὀπλισθῶ καὶ θὰ ἐξέλθω ἐγὼ· τὴν δὲ νίκην ἄς ἀποφασίσωσιν οἱ ἀθάνατοι θεοί.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους συγχρόνως ἐφόρεσε τὰ ὦραϊά του ὄπλα· τότε, Μενέλαε, ἤθελες εὔρει τὸ τέλος τῆς ζωῆς ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος, ἐάν δὲν ὤρμων οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ δὲν σ' ἐκράτουν· αὐτὸς ὁ Ἀτρεΐδης,

ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, σὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα εἶπε·

«Παραφρονεῖς, εὐγενέστατε Μενέλαε, χωρὶς λόγον· ἐννοῶ τὴν λύπην σου, ἀλλὰ μῶλα ταῦτα στάσου καὶ μὴ ἐπιμένῃς νὰ μονομαχήσῃς μὲ ἀνώτερόν σου, τὸν Πριαμίδην Ἑκτορα, αὐτὸν τὸν ὁποῖον φροῖττον καὶ ἄλλοι· καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς αὐτὸς ἐφοβεῖτο ν' ἀντικρύσῃ τοῦτον ἐν καιρῷ τῆς δοξαζούσης τοὺς ἄνδρας μάχης, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου· ἀλλὰ σὺ μὲν ὕπαγε εἰς τοὺς συντρόφους σου καὶ κάθησαι, ἐναντίον δὲ τούτου θὰ σηκώσωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἄλλον ἡγεμόνα· ἐὰν ἦναι λίαν ἀφοβος καὶ ἀχόρταστος πολέμου, λέγω ὅτι μετὰ χαρᾶς θὰ ἐπιστρέψῃ, ἐὰν σωθῇ ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν μάχην καὶ τὴν τρομερὰν καταστροφὴν.»

Μὲ τὰς ὀρθὰς ταύτας παρατηρήσεις ἔπεισεν ὁ ἦρωσ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ ὁποῖου μετὰ ταῦτα χαίροντες ἀφῆρσαν τὰ ὄπλα οἱ θεράποντες.

Ὁ δὲ Νέστωρ ἠγέρθη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἶπε·

«Παπαί, μέγα τῷ ὄντι πένθος καταλαμβάνει τὴν Ἑλλάδα· πολὺ βεβαίως ἤθελε κλαύσει ὁ γέρον ἱππηλάτης Πηλεὺς, ὁ γενναῖος τῶν Μυρμιδόνων σύμβουλος καὶ ῥήτωρ, ὁ ὁποῖος ἡμέραν τινὰ μὲ μεγάλην του χαρὰν μὲ ἠρώτα εἰς τὸν οἶκόν του περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῶν τέκνων ὄλων τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν ἐμάνθανεν ὅτι τῶρα ὅλοι οὗτοι τρέμουσιν ἐνώπιον τοῦ Ἑκτορος! ἤθελεν εὐχθῆ εἰς τοὺς ἀθανάτους νὰ ἀφήσῃ τὰ μέλητου ἢ ψυχὴ καὶ νὰ καταβῆ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· εἶθε, Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, νὰ ἤμην νέος, καθὼς ὅταν συνῆλθον καὶ ἐπολέμουν οἱ Πύλιοι καὶ οἱ ἔμπειροι ἀκοντισταὶ Ἀρκάδες παρὰ τὸν ὀρμητικὸν ποτα-

μόν Κελάδοντα, πλησίον τῶν τειχῶν τῆς Φειᾶς καὶ τοῦ
 ρεύματος τοῦ Ἰαρδάνου· τούτων ἡγεμῶν ἦτο ὁ ἰσόθεος
 Ἐρευθαλίων φορῶν τὰ ὄπλα τοῦ Ἀρηιθίου βασιλέως,
 τὸν ὁποῖον τόσον οἱ ἄνδρες ὅσον καὶ αἱ καλλίζωνοι γυ-
 ναῖκες ἐπωνόμαζον ῥοπαλοφόρον, διότι δὲν ἐπολέμει μὲ
 τόξον καὶ μὲ δόρυ, ἀλλὰ μὲ σιδηροῦν ῥοπαλον διερρή-
 γυνε τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν· τοῦτον ἐφόνευσεν ὁ Λυ-
 κοῦργος δολίως, ὄχι νικήσας, ἀλλ' ἐντὸς στενοῦ τινος
 δρόμου, ὅπου φυσικῶς τὸ ῥοπαλον δὲν τοῦ ἀπέκρουσε
 τὸν ὄλεθρον· διότι ὁ Λυκοῦργος προφθάσας τὸν ἐπέρασε
 μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν μέσσην, καὶ ἔπεσεν ὑπτίως εἰς τὴν γῆν·
 τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Ἄρεως δωρηθέντα αὐτῷ ὄπλα σκυλλεύ-
 σας οὗτος ἐφόρει ἔπειτα εἰς τὸν πόλεμον, μέχρις οὔ γη-
 ράσας ἐν τῷ οἴκῳ τὰ ἐχάρισεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του
 θεράποντα Ἐρευθαλίονα, ὅστις ἤδη φορῶν αὐτὰ ἐπροκά-
 λει εἰς μονομαχίαν ὄλους τοὺς πολεμιστάς· ἐξ αὐτῶν
 ὅμως ὄλων κανεῖς ἀπὸ τρόμον καὶ φόβον δὲν ἐτόλμησε
 νὰ ἐξέλθῃ· ἐμὲ δὲ ἀπέλυσεν ἡ κατερική μου καρδιά, ἂν
 καὶ νεώτατον ὄλων, ν' ἀγωνισθῶ μὲ τὸν ὑψηλότατον
 ἐκείνον καὶ ἀνδρειότατον τολμητίαν, τὸν ὁποῖον βοηθεῖα
 τῆς Ἀθηνᾶς καυχῶμαι ὅτι ἐφόνευσα· τὸν ἐνθυμοῦμαι δὲ,
 ἦτο ἐξηπλωμένος εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἐντεῦθεν καὶ ἐ-
 κεῖθεν τῆς γραμμῆς· εἶθε νὰ εἶχα ἐκείνην τὴν ἀκμὴν καὶ
 τὴν δύναμιν ἀμετάβλητον· εἰς τοῦτο ἦτο, δὲν θὰ ἤργει
 ὁ σεισόκρανος Ἐκτωρ νὰ εὔρισκε τὸν ἀντίπαλον· ἀπὸ
 σᾶς ὅμως οὐδὲ οἱ ἀνδρειότεροι τῆς ὅλης Ἑλλάδος δει-
 κνύουσι προθυμίαν νὰ ὑπάγωσιν ἐναντίον τοῦ Ἐκτορος.»

Μετὰ τὰ πειράγματα ταῦτα τοῦ γέροντος ἠγέρθησαν
 ἀμέσως ἑννέα, ἐξ ὧν πολὺ πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων ὁ
 στρατηγός, μετ' αὐτὸν ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διο-

μῆδης καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ πλήρεις ὀρμητικῆς δυνάμεως Αἴαντες· ὕστερον δὲ ὁ Ἴδομενεὺς μετὰ τοῦ ὀπαδοῦ του Μηριόνου, τοῦ ἰσοσταθμίου μὲ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἐνυάλιον, οὓς ἠκολούθησαν Εὐρύπυλος ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος, Θόας ὁ Ἀνδραϊμονίδης καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς· ὅλοι οὗτοι εἶχον διάθεσιν νὰ πολεμήσωσι πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα, καὶ πρὸς τούτους εἶπεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Ρίψατε τῶρα κλῆρον μεταξὺ σας, νὰ ἴδωμεν εἰς ποῖον μέχρι τέλους θὰ πέσῃ· οὗτος βέβαια θὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἐνόπλους Ἑλληνας καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἐκ τούτων, ἐὰν σωθῆ ἀπὸ τὴν τρομερὰν καταστροφὴν τῆς ὀλεθρίας μάχης.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐσημάδευσαν καθεὶς τὸν κλῆρόν του καὶ τὸν ἔρριψε μέσα εἰς τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Ἀτρείδου· οἱ δὲ στρατιῶται ἀνατείναντες τὰς χεῖρας καὶ βλέποντες εἰς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν ἀπέτεινον τὰς ἐξῆς εὐχάς·

«Ζεῦ πάτερ, εἶθε νὰ πέσῃ ὁ κλῆρος εἰς τὸν Αἴαντα ἢ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως ἢ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν.»

Οὕτως ἔλεγον οὗτοι, ἐνῶ ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ ἔπαλλε τὴν περικεφαλαίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐτινάχθη ἔξω ὁ κλῆρος, τὸν ὁποῖον ἤθελον καὶ αὐτοὶ, ὁ τοῦ Αἴαντος· καὶ τοῦτον ὁ κῆρυξ περιφέρων ἐπεδείκνυσεν, ἀρχόμενος ἐκ δεξιῶν, εἰς ὅλους τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀγνοοῦντές τον ἠρνοῦντο καθένας· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασεν εἰς αὐτὸν τὸν σημαδεύσαντα καὶ ρίψαντα εἰς τὴν περικεφαλαίαν, τὸν λαμπρὸν λέγω Αἴαντα, οὗτος μὲν ἤπλωσε τὴν χεῖρα, ἐκεῖνος δὲ πλησιάσας τοῦ

τὸν ἔρριψεν εἰς αὐτήν· παρατηρήσας δὲ ὁ Αἴας τὸ σημάδι τὸ ἐγνώρισεν ἀμέσως καὶ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας, ρίψας δὲ τὸν κλῆρον κατὰ γῆς πρὸ τῶν ποδῶν του εἶπεν·

«ὦ φίλοι, ὁ κλῆρος προφανῶς ἔπεσεν εἰς ἐμὲ, χαίρω ὅμως ἀπὸ καρδίας, ἐπειδὴ ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι θὰ νικήσω τὸν εὐγενῆ Ἑκτορα· ἀλλ' ἐλάτε, ἐν ὄσῳ ἐγὼ ἐνδύωμαι τὴν πανοπλίαν μου, σεῖς εὐχεσθε εἰς τὸν βασιλέα Κρονίδην ἢ ἐν σιγῇ καθ' ἑαυτοὺς, διὰ νὰ μὴ ἀκούσωσιν οἱ Τρῶες, ἢ φανερά, ἐπειδὴ δὲν φοβούμεθα ποσῶς κανένα· διότι οὐδεὶς δύναται διὰ τῆς δυνάμεώς του νὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ φοβηθῶ οὔτε διὰ τῆς ἐμπειρίας του, ἐπειδὴ πιστεύω ὅτι οὐδ' ἐγὼ ἐγεννήθην καὶ ἐτράφην εἰς τὴν Σαλαμίνα τόσον ἀμαθῆς.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἤρχετο ὁ στρατὸς εἰς τὸν βασιλέα Κρονίδην Δία, λέγων μὲ βλέμματα πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένα τὰ ἐξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, ὁ ἀπὸ τὴν Ἰδὴν κυβερνῶν τὸν κόσμον, ἐνδοξότατε, μέγιστε, δὸς νὰ νικήσῃ ὁ Αἴας καὶ λαμπρὸν καύχημα νὰ κερδήσῃ· ἐὰν ὅμως καὶ τὸν Ἑκτορα ἀγαπᾷς καὶ μεριμνᾷς δι' αὐτὸν, χάρισον ἴσην καὶ εἰς τοὺς δύο δύναμιν καὶ δόξαν.»

Ἐνῶ δὲ αὐτοὶ ἔλεγον ταῦτα, ὁ Αἴας ὠπλίζετο μὲ στίλβοντα χαλκὸν, καὶ ἀφοῦ ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὄπλα, ὥρμησεν ὅμοιος μὲ τὸν ἐκπληκτικὸν Ἄρην, ὅταν οὗτος ἔρχεται εἰς τὸν πολεμικὸν σάλον ἀνὰ μέσον τῶν ὀλεθρίαν μάχην μαχομένων, εἰς ἣν ὁ Κρονίδης τοὺς συνέκρουσε· τοιοῦτος ἀκριβῶς ἦτο ὅταν ἐπετάχθη ὁ θαυμαστός Αἴας, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων, μὲ ἐν μεδιάμα εἰς τὸ βλοσυρὸν του πρόσωπον, ἐνῶ ἂν μετέβαινες ἀπὸ τοῦ προσώπου εἰς τὰ κάτω ἤθελες ἰδεῖ αὐτὸν

νὰ κάμη μεγάλα βήματα καὶ νὰ σείη συνάμα τὸ μακρόν του ὄρου, ὥστε οἱ μὲν Ἑλληνες βλέποντές τον ἠσθάνοντο χαρὰν, οἱ δὲ Τρῶες κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τρόμου, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἐκτωρ ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του σφοδρῶς νὰ κτυπᾷ ἐντὸς τῶν στηθῶν του· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πλέον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ὑποχωρήσῃ ἐκ φόβου καὶ νὰ ἔμβῃ ὀπίσω εἰς τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ, ἐπειδὴ εἶχε προκαλέσει εἰς μονομαχίαν· ὁ δὲ Αἴας ἐπλησίασε μὲ μίαν ἀσπίδα ὡς πύργον, τὴν ὁποίαν πολὺ ἐκοπίασε νὰ τοῦ κατασκευάσῃ ἐν Ἰλῆ ὁ ἄριστος τῶν ἀσπιδοποιῶν Τυχίος· συνέκειτο δὲ ἡ ποικίλη αὕτη ἀσπίς ἐξ ἑπτὰ ἀλλεπαλλήλων δερμάτων θρεμμένων ταύρων καὶ τελευταῖον ἐξ ἐλάσματος τινος χαλκοῦ, ὀγδόου ἐπὶ τῶν δερμάτων· ταύτην λοιπὸν φέρων πρὸ τοῦ στέρνου ὁ Τελαμώνιος Αἴας ἐπλησίασε τὸν Ἐκτορα ἐπιλέγων τὰς ἀπειλὰς·

«Ἐκτωρ, τώρα βέβαια θὰ μάθῃς καθαρὰ μόνος παρὰ μόνου ποίου εἴδους ἀνδρεῖοι ὑπάρχουν καὶ μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καὶ μετὰ τὸν λεοντόκαρδον Ἀχιλλέα, τὸν στρατοσπάστην, ὅστις ἔνεκα ὀργῆς πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα κάθηται εἰς τὰ κυρτόπρυμνα θαλασσοπόρα πλοιά του. Τοιοῦτοι δὲ, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἐναντίον σου, εἴμεθα πολλοὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἀλλὰ κάμε ἀρχὴν τῆς μονομαχίας.»

Ὁ δὲ ὑψηλὸς σεισόκρανος Ἐκτωρ ἀπήντησε·

«Τελαμώνιε Αἴα, ἐκ Διὸς καταγόμενε βασιλεῦ, μὴ θέλε νὰ μὲ πειράξῃς ὡς ἀδύνατον παιδίον ἢ ἀπόλεμον γυναικα· ἐγὼ εἶμαι ἔμπειρος παντὸς εἴδους μάχης καὶ φόνου· ἤξεύρω νὰ διευθύνω καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὴν σκληρὰν ἀσπίδα, τὴν ἀσφαλῆ πρὸς

πόλεμον· ἤξεύρω τὸν ἐξ ἄρματος πόλεμον, ἤξεύρω δὲ καὶ ἐκ τοῦ συστάδην νὰ πολεμῶ ἄδων· ἀλλὰ δὲν θέλω κρυφίως παραμονεύσας νὰ σὲ κτυπήσω, σὲ τὸν τοσοῦτον ἀνδρεῖον, ἀλλὰ φανερά, ἂν σ' ἐπιτύχω.»

Καὶ συγχρόνως μὲ τοὺς λόγους τούτους σείσας ἐπρότεινε τὸ μακρὸν δόρυ καὶ κτυπήσας τὴν τρομερὰν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος κατὰ τὸ ἐπ' αὐτῆς χάλκινον ἔλασμα, διῆλθεν αὐτὸ καὶ ἐξ πτυχᾶς δέρματος, ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ ἐστάθη· εἶτα ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ εὐγενεστάτου Αἴαντος ὅστις προτείνας τὸ μακρὸν τοῦ δόρου ἐκτύπησε τὸν Πριαμίδην εἰς τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα· καὶ ταύτην διελθὸν τὸ δυνατὸν δόρυ ἔφθασε καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ κατακόσμου θώρακος· ἀλλὰ καὶ τοῦτον περάσαν ἔφθασεν ἀπέναντι καὶ ἐτρύπησε τὸν χιτῶνα παρὰ τὸ ὑποχόνδριον, αὐτὸς δὲ κλίνας ἀπέφυγε τὴν μαύρην του μοῖραν· ἀποσπάσαντες καὶ οἱ δύο συγχρόνως τὰ δόρατα ἐπέπεσον κατ' ἀλλήλων, ὡς θηρία ἀκαταμάχητα ἢ σαρκοφάγοι λέοντες ἢ ἀγριόχοιροι· καὶ ὁ μὲν Πριαμίδης κτυπήσας μὲ τὸ δόρυ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος δὲν ἠδυνήθη νὰ σπάσῃ τὸν χαλκόν, ἀλλὰ τοῦ ἐγύρισε πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ αἰχμὴ τοῦ δόρατος· ὁ δὲ Αἴας ἐφορμήσας ἐκέντησε τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποῖαν τρυπήσας πέρα καὶ πέρα ἔσπρωξε τὸν Ἔκτορα μὲ ὕμνην, ἐν ᾧ ἐπήρχετο καὶ ἐτρύπησε τὸν αὐχένα, ὁπόθεν μέλαν αἷμα ἀνέβρυσεν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τὴν μάχην ὁ σειςόκρανος Ἔκτωρ, ἀλλ' ἀποσυρθεὶς ἐσήκωσε μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα μίαν μαύρην καὶ σκληρὰν μεγαλόπετραν εὐρισκομένην ἐκεῖ εἰς τὸ πεδῖον καὶ μὲ ταύτην ἐκτύπησε τὴν τρομερὰν ἐπτάδιπλον ἀσπίδα τοῦ Αἴαντος ἐπάνω εἰς τὸ κέντρον τῆς, ἐξ οὗ μέγαν ἤχον ἐξέπεμψεν ὁ χαλ-

κός εἰς τὰ πέριξ· ἔπειτα πάλιν καὶ ὁ Αἴας ἐσήκωσεν ἓνα πολὺ μεγαλείτερον λίθον, ὡσάν μυλόπετραν, καὶ περιστρέψας μὲ ὄλην τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν τοῦ τὴν ἔρριψε καὶ ἔσπασε πρὸς τὰ ἔνδον τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἑκτορος, ὅστις κτυπηθεὶς ἐκ τούτου εἰς τὰ γόνατά του καὶ ὠθησθεὶς ὑπὸ τῆς ἀσπίδος ἐξηπλώθη ἀνάσκελα· ἀλλ' ἀμέσως τὸν ἀνήγειρεν ὁ Ἀπόλλων· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελον κτυπηθῆ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὰ ξίφη, ἐάν δὲν ἐπήγαιναν κήρυκες, οἵτινες εἶναι ἄγγελοι τόσον τοῦ Διὸς ὅσον καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ μὲν τῶν Τρώων, ὁ δὲ τῶν καταχάλκων Ἑλλήνων, ὁ Ταλθύβιος καὶ ὁ Ἰδαῖος, ἱκανῶς φρόνιμοι καὶ οἱ δύο, καὶ δὲν ἐκράτουν τὰ σκῆπτρα ἀνὰ μέσον τῶν μονομαχοῦντων, καὶ δὲν ἔλεγεν ὁ συνετὸς κῆρυξ Ἰδαῖος·

«Μὴ πλέον, φίλοι παῖδες, ἀγωνίζεσθε, μηδὲ πολεμεῖτε· διότι σᾶς ἀγαπᾷ καὶ τοὺς δύο ἐπίσης ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς· τὸ ἠξέυρομεν ὅλοι ὅτι καὶ οἱ δύο εἴσθε γενναῖοι· νῦξ δὲ ἤδη ἐπέρχεται· καλὸν νᾶ ὑπακούσῃ κανεῖς καὶ εἰς τὴν νύκτα.»

Ἀπήντησε δὲ ὁ Τελαμώνιος Αἴας·

«Τὸν Ἑκτορα παρακινεῖτε νᾶ εἶπῃ ταῦτα· διότι αὐτὸς καὶ ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν ὅλους τοὺς ἀνδρείους· ἄς κάμῃ ἀρχὴν, ἐγὼ δὲ προθύμως θά ὑπακούσω εἰς ὅ,τι καὶ αὐτός.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀφ' ἐτέρου εἶπεν ὁ ὑψηλὸς σεισόκρατος Ἑκτωρ·

«Αἴα, ἐπειδὴ ὁ θεὸς σοῦ ἔδωκεν ἀνάστημα, δύναμιν καὶ σύνεσιν, ὑπερέχεις δὲ πάντας τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ δόρυ, σήμερον μὲν ἄς παύσωμεν ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν μάχην· εἰς δὲ τὸ μέλλον πάλιν θά πολεμήσωμεν,

ἕως οὗτου ὁ θεὸς νὰ μᾶς ξεχωρίσῃ δώσας εἰς τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο μερῶν νίκην· ἔπειτα τῶρα πλέον εἶναι νύξ καὶ εἶναι καλὸν νὰ ὑπακούσωμεν εἰς αὐτήν· ὅπως σὺ μὲν ἀφ' ἐνὸς κάμῃς ὅλους τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ χαρῶσι καὶ ἰδιαιτέρως ὄσους ἔχεις συντρόφους, ἐγὼ δ' ἐξ ἄλλου μέρους χαροποιήσω εἰς τὴν ἐκτεταμένην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου τοὺς Τρῶας καὶ μακροπέπλους Τρωαδίτισσας, αἵτινες ἀμιλλώμεναι θὰ μὲ εὐχονται· ἀλλ' ἔλα, ἃς ἀνταλλάξωμεν περίφημα δῶρα, διὰ νὰ λέγῃσι τόσον οἱ Ἀχαιοὶ ὅσον καὶ οἱ Τρῶες ὅτι μολονότι συνεπλάκημεν εἰς ψυχοφάγον μονομαχίαν, πάλιν ἐχωρίσθημεν φιλιωθέντες.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀμέσως ἔφερε καὶ τοῦ ἔδωκεν ἀργυροπέρονον ξίφος μὲ θήκην καὶ μὲ καλοκομμένον λωρίον· ὁ δὲ Αἴας τοῦ ἔδωκεν ἐρυθρὰν λαμπρὰν ζώνην· καὶ οὕτω χωρισθέντες ὁ μὲν διευθύνθη πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ εἰς τὸν τῶν Τρῶων, οἵτινες ἐχάρησαν ἰδόντες αὐτὸν προσερχόμενον ζωντανόν, ἀκέραιον, καὶ γλυτώσαντα ἀπὸ τὰς ἀπροσίτους χεῖρας τοῦ κραταιοῦ Αἴαντος, καὶ εὐθὺς τὸν ἔφερον ἀνά τὴν πόλιν, ἐνῶ ἦσαν ἀπηλπισμένοι περὶ τῆς σωτηρίας του· τὸν δ' Αἴαντα ἐξ ἄλλου μέρους οἱ εὐκνήμιδες Ἑλληνες ὠδήγουν πρὸς τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα, χαίροντα διὰ τὴν νίκην του.

Ὅτε δὲ πλέον ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου, ἀμέσως πρὸς τιμὴν του ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ γενικοῦ στρατάρχου θυσία ταύρου πενταστοῦς εἰς τὸν παντοδύναμον Κρονίδην· καὶ πρῶτον μὲν ἐξέδειραν τὸν βοῦν μετ' ἐπιμελείας καὶ τὸν ἐχώρισαν ὅλως διόλου, ἔπειτα μὲ ἐπιτηδεϊότητα κόψαντές τον εἰς μικρὰ τεμάχια τὸν ἐπέρασαν εἰς σουβλία καὶ ἀφοῦ τὰ ἔψησαν ἐντέχνως τὰ

ἐτράβηξαν ὄλα· μετὰ ταῦτα ἔτρωγον καὶ ἔπινον χωρὶς
 νὰ στερεῖται κανενὸς ἢ καρδία τῆς προσηκούσης μερίδος·
 ὁ δὲ ἦρως Ἀτρεΐδης ὁ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἐν
 τούτοις δὲν ἔπαυσε νὰ τιμᾷ τὸν Αἴαντα διὰ προσφορῶν
 νώτων· ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρ-
 χισε πρῶτος μεταξὺ αὐτῶν νὰ ὀμιλῇ ὁ γηραιὸς Νέστορ,
 τοῦ ὁποίου καὶ πρότερον ἡ γνώμη ἐφαίνετο ἀρίστη· οὗ-
 τος λοιπὸν θέλων τὸ καλὸν τῶν ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε
 πρὸς αὐτούς·

Ἄτρεΐδῃ καὶ οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς ἐξ ὄλων τῶν Ἑλλή-
 νων, βέβαιον εἶναι ὅτι πολλοὶ κομοτρόφοι Ἑλληνες ἀ-
 πέθανον. Ὁ σκληρὸς χαλκὸς ἔχυσε τὸ μαῦρον αἷμά των
 περὶ τὸ ὠραῖον ῥεῦμα τοῦ Σκαμάνδρου, τὰς δὲ ψυχὰς
 κατέπεμψεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· διὰ τοῦτο
 ὀφείλεις σὺ μὲν ἀμέσως αὔριον τὸ πρῶτ' νὰ παύσης τὴν
 μάχην, ἡμεῖς δὲ συνελθόντες θὰ μεταφέρωμεν ἐδῶ ἐφ' ἁ-
 μαξῶν τοὺς νεκροὺς, καὶ θὰ τοὺς καύσωμεν εἰς ὀλίγην
 ἀπόστασιν πρὸ τοῦ στρατοπέδου, διὰ νὰ δύναται ἕκα-
 στος νὰ φέρῃ τὰ ὀστά εἰς τὰ τέκνα τοῦ ἀποθανόντος
 ὅταν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα· περὶ δὲ τὴν πυρὰν
 ἅς ὑψώσωμεν ἓνα δι' ὄλους τύμβον· παρ' αὐτὸν δὲ ἅς
 σπεύσωμεν νὰ κατασκευάσωμεν πύργους ὑψηλοὺς πρὸς
 προφύλαξιν τόσον τοῦ στρατοπέδου ὅσον καὶ ἡμῶν αὐ-
 τῶν καὶ πύλας ἐν αὐτοῖς ἀσφαλεῖς, διὰ τῶν ὁποίων ἡ-
 θελον εἰσελαύνει τὰ ἄρματα· ἐξῶθεν δὲ τοῦ περιτειχί-
 ματος τούτου καὶ πλησίον αὐτοῦ νὰ ἀνοίξωμεν τάφρον,
 ἣτις πέριξ οὔσα ἤθελέ ποτε ἐμποδίσει τόσον τὰ ἄρματα
 ὅσον καὶ τοὺς πεζοὺς· διότι φοβοῦμαι μήποτε ἐπιπέσῃ
 βαρὺς ἐφ' ἡμῶν ὁ πόλεμος τῶν ὑπερηφάνων Τρώων. »

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ γέροντος ὄλοι οἱ βασι-

λεῖς συγκατένευσαν· εἰς δὲ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰλίου, πλησίον τῶν θυρῶν τοῦ Πριάμου, ἔγεινεν ἐξ ἄλλου μέρους συνέλευσις τῶν Τρώων, τρομερὰ, θορυβώδης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ συνετὸς Ἀντήνωρ ἤρχισε νὰ δημηγορῇ λέγων·

« Ἀκούσατέ με, Τρῶες, Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, νὰ εἶπω τί ἡ καρδιά μου μὲ παρακινεῖ νὰ λέγω· ἐλάτε, ἄς δώσωμεν τὴν Ἑλένην μετὰ τῆς περιουσίας της εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας νὰ τὴν λάβωσι. Τώρα πολεμοῦμεν παραβάντες τὰς ἐνόρκους συνθήκας, διὰ τὸ ὅποιον ἀναμφιβόλως δὲν θὰ ἤμεθα ὠφελημένοι. »

Οὗτος τοιοῦτοτρόπως ὁμιλήσας ἀμέσως ἐκάθησεν· ἐσηκώθη δὲ ὁ εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ὅστις εἰς ἀπάντησιν τὸν εἶπε τοὺς ἀκούθους πτερωτοὺς λόγους·

« Ἀντήνωρ, οἱ λόγοι σου οὗτοι δὲν εἶναι πλέον εὐάρεστοι εἰς ἐμέ· σὺ ἠμπορεῖς καὶ ἄλλο τι καλλίτερον νὰ ἐπινοήσης καὶ νὰ εἶπης, ἀλλ' ἐὰν πραγματικῶς λέγης αὐτὰ μὲ τὰ σωστά σου, τότε σὲ βεβαιῶ ὅτι αὐτοὶ οἱ θεοὶ σοῦ ἐχάλασαν τὸν νοῦν· ἐγὼ δὲ θὰ ὁμιλήσω μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς ἵπποδαμαστάς Τρῶας, καθαρὰ ἀρνούμενος· ν' ἀποδώσω τὴν γυναῖκα· ὅσα ὅμως πράγματα ἐπῆρα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἔφερα εἰς τὸν οἶκόν μου, εἶμαι διατεθειμένος νὰ τὰ δώσω ὅλα καὶ νὰ προσθέσω ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν ἰδικῶν μου. »

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τούτου καθήσαντος, ἐσηκώθη μετὰξὺ αὐτῶν ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος, ὁ ἐπίσης μὲ θεὸν ἐπινοητικὸς, ὅστις ἀπὸ καλωσύνην ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν·

« Ἀκούσατέ με Τρῶες, Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, νὰ σᾶς εἶπω τί μὲ παρακινεῖ ἡ καρδιά μου ἐντὸς τῶν στηθῶν· τώρα μὲν γευθῆτε εἰς τὴν πόλιν, καθὼς πρότερον,

φυλάττοντες καὶ γρηγοροῦντες, ἀπὸ πρωίης δὲ ἄς ὑπάγη ὁ Ἴδαϊος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον νὰ εἶπῃ εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας, Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, τὸν λόγον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἔχει ἐγερθῆ ὁ πόλεμος. νὰ τοὺς εἶπῃ δὲ προσέτι καὶ τὸν ἐξῆς συνετὸν λόγον, ἂν θέλωσι νὰ παύσωσιν ἀπὸ τὸν κακόηχον πόλεμον ἕως νὰ θάψωμεν τοὺς νεκρούς· ὕστερον δὲ θὰ πολεμήσωμεν, ἕως ὅτου ὁ θεὸς νὰ μᾶς χωρίσῃ δώσας εἰς τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο μερῶν νίκην. »

Τοὺς λόγους τούτους οἱ Τρῶες προθύμως ἀκούσαντες ἐπέισθησαν [καὶ ἐπῆραν τὸ γεῦμά των ἐν τῷ στρατῷ κατὰ τάγματα]· ἔωθεν δὲ μετέβη ὁ Ἴδαϊος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους εὗρεν ἐκκλησιαζόμετας παρὰ τὴν πρύμνην τῆς στρατηγίδος· καὶ σταθεῖς εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ἔλεγε δυνατὰ ὁ μεγαλόφωνος κῆρυξ·

α Ἀτρεΐδῃ καὶ οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς ἐξ ὄλων τῶν Ἑλλήνων, μὲ παρήγγειλεν ὁ Πρίαμος καὶ οἱ ἄλλοι θαυμαστοὶ Τρῶες νὰ σᾶς εἶπω, ἐὰν ἤθελε σᾶς φανῆ εὐάρεστον τὴν πρότασιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἤρχισεν ὁ πόλεμος· τὰ μὲν πράγματα ὅσα μὲ κοῖλα πλοῖα εἶχε φέρει εἰς τὴν Τροίαν—ποῦ εἶθε νὰ ἐχάνετο πρωτῆτερα—εἶναι διατεθειμένος νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ ὅλα καὶ νὰ προσθέσῃ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ἰδικά του· τὴν γνησίαν ὅμως σύζυγον τοῦ ἐνδοξοτάτου Μενελάου ἀρνεῖται νὰ δώσῃ μῶλας τὰς προτροπὰς τῶν Τρώων· ἔχω προσέτι τὴν ἐντολὴν νὰ σᾶς προτείνω, ἐὰν θέλετε, νὰ κάμωμεν ἀναχωχὴν τινα τοῦ ἀπαισίου πολέμου, ἕως νὰ ἐνταφιάσωμεν τοὺς νεκρούς· ἔπειτα δὲ πάλιν δυνάμεθα νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πόλεμον, ἕως νὰ μᾶς χωρίσῃ ὁ θεὸς δώσας νίκην εἰς τὸ ἓν μέρος. »

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες ἐσιώπων· τέλος δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

Μήτε λοιπὸν τῶρα τὰ πράγματα τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ δεχθῶμεν μήτε τὴν Ἑλένην· φανερὸν δὲ εἶναι καὶ εἰς τὸν πλεόν μωρὸν ὅτι ἤδη ταχὺς ὄλεθρος ἐπικρέμαται εἰς τοὺς Τρῶας. »

Εἰς τοὺς λόγους δὲ τούτους τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Διομήδους ἐπεβόων ἐκ θαυμασμοῦ οἱ παῖδες τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ στρατηγὸς Ἀγαμέμνων εἶπεν ἐν τούτοις πρὸς τὸν κήρυκα·

« Ἴδαϊε, τὸν λόγον βέβαια τῶν Ἑλλήνων καὶ μόνος ἀκούεις, πῶς σοῦ ἀποκρίνονται· καὶ ἐγὼ δὲ τὸν παραδέχομαι· ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν δὲν παρεμβάλλω οὐδὲν κώλυμα· διότι δὲν ἐμποδίζει κανεὶς τοὺς ἀποθαμένους νὰ ἐξιλεωθῶσι ταχέως μὲ πῦρ τῶν δὲ συνθηκῶν ἅς ἦναι μάρτυς ὁ Ζεὺς, ὁ πολύβροντος σύζυγος τῆς Ἥρας. »

Ταῦτα εἰπὼν, ὕψωσε τὸ σκῆπτρον ἐπιμαρτυρόμενος ὅλους τοὺς θεοὺς, ὁ δὲ Ἴδαῖος ἀμέσως ἐπέστρεψε πρὸς τὴν ἱεράν Ἴλιον, ὅπου οἱ Τρῶες καὶ οἱ Δαρδανίδαι ἐκάθηντο ὅλοι συνηθροισμένοι εἰς τὴν Συνέλευσιν, περιμένοντες πότε ἤθελεν ἔλθει ὁ Ἴδαῖος· ἐπῆγε λοιπὸν καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον ἤγγειλε τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν εἰς αὐτοὺς, οἵτινες μὲ μεγάλην σπουδὴν ἠτοιμάζοντο καὶ διὰ τὰ δύο, ἄλλοι νὰ φέρωσι τοὺς νεκροὺς, καὶ ἄλλοι ξύλα διὰ τὴν πυράν.

Τὴν δ' ἐπαύριον μόλις ἤρχιζεν ὁ ἥλιος νὰ κτυπᾷ ἐκ νέου μὲ τὰς ἀκτῖνάς του τοὺς ἀγροὺς, ἀναβαίνων εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὸ ἡσυχакίνητον βαθὺ ῥεῦμα τοῦ Ὀκεανοῦ, καὶ οὗτοι συνήντων ἀλλήλους, καθ' ἀπαρῆγγειλεν ὁ Πρία-

μος ἦτο δὲ δύσκολον νὰ διακρίνωσι καθένα ἐκ τῶν νεκρῶν, ὥστε μετὰ κλαυθμῶν τοὺς ἔπλυνον τὴν ἐξ αἵματος ἀκαθαρσίαν καὶ τοὺς ἐσήκωναν ἐπὶ ἀμαξῶν· ἐμποδιζόμενοι δὲ νὰ κλαίωσιν ὑπὸ τοῦ ὑψηλοῦ Πριάμου ἐπεσώρευον ἐν σιωπῇ τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς πυρκαϊᾶς μὲ τεθλιμμένην καρδίαν καὶ καύσαντες ὑπῆγαν πρὸς τὴν ἱερὰν Ἰλιον· ὁμοίως δ' ἐξ ἄλλου μέρους καὶ οἱ ἔνοπλοι Ἑλλήνες, μὲ τεθλιμμένην καρδίαν ἐπισωρεύσαντες τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῆς πυρᾶς, τοὺς ἔκαυσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Ὅτε δὲ οὔτε αὐγὴ ἀκόμη ἦτο οὔτε πλέον νύξ, τότε ἀμέσως περὶ τὴν πυρὰν συνήχθησαν οἱ ἐκλεκτοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ περὶ αὐτὴν ὑψώσαν ἓνα κοινὸν δι' ὅλους τύμβον· παρ' αὐτὸν δὲ ἤγειραν τεῖχος μεθ' ὑψηλῶν πύργων, προφύλαγμα τοῦ στρατοπέδου καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων· κατεσκεύασαν δὲ εἰς αὐτὸ πύλας ἀσφαλεῖς, διὰ νὰ εἰσέρχονται δι' αὐτῶν τὰ ἄρματα, καὶ ἐξῶθεν περιήνοιξαν πλησίον τοῦ τάφρου βαθεῖαν καὶ εὐρεῖαν, τὴν ὁποίαν περιεχαράκωσαν. Εἰς τοιαῦτα μὲν ἐκοπίαζον οἱ κομοτρόφοι Ἑλλήνες· οἱ δὲ θεοὶ καθήμενοι πλησίον τοῦ ἀστραποβόλου Διὸς ἐθεῶντο τὸ πελώριον ἔργον τῶν χαλκενδύτων Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ μεταξὺ αὐτῶν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν·

α Ζεῦ πάτερ, θὰ ὑπάρξῃ πλέον ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ἀπεράντου γῆς, ὅστις ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς ἀθανάτους νοῦν καὶ φρόνησιν; δὲν βλέπεις ὅτι καὶ οἱ Ἑλλήνες ἐξ ἄλλου μέρους κατεσκεύασαν τεῖχος πρὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν καὶ περὶ τὸ τεῖχος ἤνοιξαν τάφρον χωρὶς νὰ τελέσουν εἰς τοὺς θεοὺς ἐπιφανεῖς θυσίας; βεβαίως τοῦ ἔργου τούτου ἡ δόξα θὰ ἐξαπλωθῇ πανταχοῦ ὅπου

λάμπει ἢ αὐγὴ καὶ θὰ λησμονηθῆ ἑκείνο, τὸ ὁποῖον μετὰ κόπων καὶ βασάνων ἐγὼ καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐκτίσαμεν περὶ τὴν πόλιν τοῦ ἥρωος Λαομέδοντος.»

Ὁ δὲ νεφεληγερέτης Ζεὺς τὸν ἀπήντησε μετὰ μεγάλης ἀγανακτήσεως τὰ ἐξῆς·

«Φεῦ, γεοσεῖστα μεγαλοδύναμε, τί λόγον εἶπες; εἰς ἄλλον θεὸν ἤμπορεῖ νὰ ἐπέλθῃ ὁ φόβος οὗτος, πολὺ σου ἀδυνατώτερον κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τὴν ὀρμὴν· ἡ δὲ ἰδική σου δόξα βεβαίως θὰ ἐξαπλοῦται ἐφ' ὅσον χύνει τὸ φῶς τῆς ἡ αὐγῆ· καὶ ἰδοῦ, ὅταν οἱ κομοτρόφοι Ἑλληνες φύγουν καὶ ἐπιστρέψουν μὲ τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἀκριβὴν των πατρίδα, δύνασαι τὸ μὲν τεῖχος νὰ ἀνοίξῃς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ νὰ τὸ κατακλύσῃς ὅλον εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ ἐκτεταμένον παράλιον νὰ σκεπάσῃς μὲ ἄμμον, ὥστε νὰ καταστραφῇ τὸ ἐκτεταμένον τεῖχος τῶν Ἑλλήνων.»

Τοιαῦτα μὲν οἱ θεοὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· ἔδυσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἦτο τελειωμένον τὸ ἔργον τῶν Ἑλλήνων· ἔσφαζον δὲ κατ' ἰδίαν εἰς τὰς σκηνάς των βοῦς καὶ ἐδείπνουν, ὅτε ἐπαρουσιάσθησαν πολλὰ πλοῖα ἀπὸ τὴν Λῆμνον, μὲ οἶνον στελλόμενα ὑπὸ Εὐνήου, τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἰάσονος καὶ τῆς Ὑψιπύλης, ὅστις ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Ἀτρείδας, Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον, ἔπεμψε χίλια μέτρα· ἐντεῦθεν δ' εὐθὺς οἱ κομοτρόφοι Ἑλληνες ἤρχισαν νὰ λαμβάνουν οἶνον, ἄλλοι μὲν μὲ χαλκᾶ, ἄλλοι δὲ μὲ σιδηρᾶ σκεύη, ἄλλοι δὲ μὲ τὰς δερματίνους ἀσπίδας των καὶ ἄλλοι διὰ τῶν δούλων, καὶ οὕτω προητοίμασαν ζωηρὰν εὐωχίαν, τὴν ὁποίαν ἐξηκολούθησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα οἱ μὲν Ἑλληνες εἰς τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοί των εἰς τὴν πό-

λιν· καθ' ἑλπην δὲ τὴν νύκτα κακὰ διεβουλευέτο δι' αὐ-
τοὺς ὁ συνετώτατος Ζεὺς καὶ διὰ τοῦτο ἐξηκολούθει νὰ
βροντᾷ· ὥστε ὠχριάσαντες ἐκ τοῦ φόβου δὲν ἔπαυον νὰ
χύνωσιν ἐκ τῶν ποτηρίων οἶνον κατὰ γῆς, οὐδ' ἐτόλ-
μησε κανεὶς πρότερον τὰ πῖη πρὶν κάμη σπονδὴν εἰς
τὸν παντοδύναμον Κρονίδην· ἔπειτα δὲ κατακλιθέντες
ἀπήλαυσαν τὸ δῶρον τοῦ ὕπνου.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Θ.

ΚΟΛΟΒΗ ΜΑΧΗ

Ἡ κροκοβαφῆ πέπλον ἔχουσα αὐγὴ διεσκορπίζετο ἐπὶ ὄλην τὴν γῆν, ὁ δὲ εἰς τοὺς κεραυνούς τερπόμενος Ζεὺς συνεκάλεσεν ἐκκλησίαν τῶν θεῶν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου, ἐν ἧ αὐτὸς μὲν ἔλεγεν, οἱ δὲ θεοὶ ἤκροῶντο.

« Ἀκούσατέ μου ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαὶ, ἵνα σᾶς εἶπω ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διανοοῦμαι· μήτε δὲ θεός τις, μήτε θεὰ τις ἄς διακόψῃ ὅ,τι μέλλω νὰ εἶπω, ἀλλὰ συγκατατίθεσθε ὅλοι ἵνα τελειώσω τάχιστα αὐτὸ, τὸ ὁποῖον προτίθεμαι· ὄντινα ὅμως ἤθελον ἐννοήσῃ, ἀποχωριζόμενον τῶν ἄλλων θεῶν διὰ νὰ φέρῃ βοήθειαν εἰς τοὺς Τρῶας ἢ τοὺς Ἑλληνας, οὗτος προσβληθεὶς αἰσχρῶς θέλει ἐπανέλθει εἰς τὸν Ὀλυμπόν· ἢ ἐγὼ λαβὼν αὐτὸν θὰ τὸν ρίψω εἰς τὸν ζοφερώτατον Τάρταρον, πολὺ μακρὰν, ὅπου εἶναι τὸ βαθύτατον ὑπὸ τὴν γῆν βάραθρον, σιδηραὶ δὲ πύλαι καὶ χαλκοῦν κατώφλιον, τόσον παρακάτω τοῦ ἄδου, ὅσον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, θέλετε γνωρίσει ἔπειτα πόσον εἶμαι ἀνώτατος ὄλων τῶν θεῶν· ἐάν δὲ θέλετε, δοκιμάσατε, ὦ θεοὶ, ἵνα γνωρίσετε πάντες· ἀφοῦ κρεμάσατε χρυσὴν ἄλυσον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, πιάσατέ την ὅλοι, θεοὶ καὶ θεαὶ, ἐπὶ τῆς γῆς ἱστάμενοι· δὲν θὰ ἠμπορέσετε ὅμως νὰ καταβιβάζετε

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κάτω εἰς τὴν γῆν ἐμὲ τὸν Δία, τὴν ὑπερτάτην πηγὴν τῆς νοήσεως· ὅταν ὅμως ἐγὼ θελήσω νὰ σᾶς τραβήξω ἤθελον σᾶς σύρει εύκόλως ὁμοῦ μὲ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν· ἔπειτα δὲ ἤθελον δέσει τὴν ἄλυσον περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τὰ πάντα τότε ἤθελον γίνει μετέωρα· τόσον ἐγὼ εἶμαι ἀνώτερος καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ θεοὶ ὅλοι ἐσιώπησαν σεβασθέντες τὸν λόγον του· διότι πολὺ αὐστηρῶς ἐλάλησεν· ἀργότερον δὲ ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

«Πάτερ ἡμῶν, υἱὲ τοῦ Κρόνου φοβερὲ, ὑπέρτατε Κυρία, καὶ ἡμεῖς κάλλιστα γνωρίζομεν ὅτι ἡ δύναμις σου εἶναι ἀκατάβλητος· ἀλλ' ὅμως οἰκτείρομεν τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἀφανίζονται ὑποφέροντες τὴν κακὴν τῶν μοῖραν· ἀλλὰ τοῦ μὲν πολέμου ἄς ἀπέχωμεν, καθὼς διατάττεις, ἄς συμβουλευσωμεν ὅμως τοὺς Ἕλληνας ἐπωφελῶς, ἵνα μὴ καταστραφῶσιν ὅλοι ἀφοῦ σὺ παρωργίσθης τόσον.»

Πρὸς αὐτὴν μειδιάσας ἀπεκρίθη ὁ τὰς νεφέλας συνάγων καὶ τὸν ὄμβρον ποιῶν Ζεὺς· «Ἔχε θάρρος, τέκνον μου Τριτογένεια· δὲν λέγω ταῦτα τόσον σπουδαίως· θέλω μάλιστα νὰ ἦμαι πρὸς σὲ μαλακώτερος.»

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἔζευξεν ὑπὸ τὸ ἄρμα του τοὺς στεφρόποδας ἵππους, ταχεῖς ὡς πτηνὰ, χρυσοῦν κόμην ἔχοντας. Αὐτὸς δὲ χρυσοῦν πανοπλίαν ἐνδυθεὶς, ἔλαβε μάλιστα χρυσοῦν καὶ ὠραίαν καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ἄρμα του· ἐμάστιξε δὲ τοὺς ἵππους οἵτινες μετὰ σπουδῆς ἐπέτων μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ. Φθάσας δὲ εἰς τὴν πολλὰς πηγὰς ἔχουσαν Ἰδὴν, τὴν μητέρα καὶ τροφὸν τῶν ζώων εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν αὐτῆς τὸ Γάργαρον, ὅπου ἦτο

ἀφιερωμένον εἰς αὐτὸν τέμενος καὶ βωμὸς, ἐφ' οὗ ἐθυσίαζον οἱ ἄνθρωποι, ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν καὶ λύσας αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἄρματος ἔρριψεν ἐπ' αὐτῶν νέφος πυκνὸν καὶ τοὺς ἐσκέπασεν· αὐτὸς δὲ ἐκάθησεν εἰς τὴν κορυφὴν ἀγέρωχος διὰ τὴν δόξαν του, βλέπων καὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Ἕλληνες τότε ἔφαγον τὸ πρωῖνὸν δεῖπνόν των ταχέως εἰς τὰς σκηνάς των, μετὰ δὲ τοῦτο ὠπλίζοντο· οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἐτέρου ὠπλίζοντο καὶ αὐτοὶ καίτοι ὄντες ὀλιγώτεροι τὸν ἀριθμὸν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ἦσαν πρόθυμοι νὰ πολεμήσωσιν ἐξ ἀνάγκης ὑπὲρ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων των· ὅλαι δὲ αἱ πύλαι ἠνοίγοντο, καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, πεζοὶ καὶ ἵππεῖς, μέγας δὲ θόρυβος ἠγείρετο· ὅτε δὲ καὶ τὰ δύο μέρη ἀπληντήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συνεπλάκησαν ἀσπίς πρὸς ἀσπίδα καὶ ἀνὴρ πρὸς ἀνδρα, τῶν δὲ ἀσπίδων συγκρουομένων πρὸς ἀλλήλας ἠγείρετο μέγας θόρυβος· τότε ἦτο θρῆνος καὶ καύχησις τῶν φονευόντων καὶ φονευομένων, ἡ δὲ γῆ κατεβρέχετο ἀπὸ τὸ αἶμα.

Καὶ ἐν ὄσῳ μὲν ἦτο ἔτι αὐγὴ καὶ κῦξανεν ἡ ἡμέρα τὰ βέλη καὶ τῶν δύο μερῶν ἐπιπτον περισσότερον, ὁ δὲ λαὸς ἐφονεύετο· ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἐφθασεν εἰς τὸ μεσουράνημα αὐτοῦ, τότε ὁ Ζεὺς ἐκράτησε τὴν χρυσοῦν ζυγαριάν του· ἔθεσε δὲ δύο μοῖρας τοῦ θανάτου εἰς τὰς πλάστιγγας, τὴν μὲν μίαν τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρώων, τὴν δὲ ἄλλην τῶν χαλκοχιτώνων Ἑλλήνων, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τὴν ὕψωσε καὶ ἡ μὲν μοῖρα τῶν Ἑλλήνων κλίνασα ἐκάθησεν εἰς τὴν γῆν, ἡ δὲ τῶν Τρώων ἐσηκώθη πρὸς τὸν οὐρανόν· τότε ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε με-

γάλως ἐπὶ τῆς Ἰδῆς, ἔρριψε δὲ κεραυνὸν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἰδόντες τοῦτο ἐξεπλάγησαν καὶ μεγάλως ἐφοβήθησαν.

Τότε οὔτε ὁ Ἰδομενεὺς ἐτόλμησε νὰ μένῃ ἐκεῖ, οὔτε ὁ Ἀγαμέμνων, οὔτε οἱ δύο Αἴαντες, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, μόνον ὁ Νέστωρ ἔμεινε, τὸ προπύργιον καὶ ὁ προστάτης τῶν Ἀχαιῶν, οὐχὶ ἐκουσίως, ἀλλὰ διότι τὸν ἵππον του εἶχε πληγώσῃ μὲ βέλος ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, εἰς τὴν κορυφὴν, ὅπου αἱ πρῶται τρίχες τῶν ἵππων εἶναι πεφυτρωμέναι εἰς τὸ κρανίον, εἶναι δὲ τὸ πλεόν ἐπικίνδυνον μέρος· καὶ ὁ μὲν ἵππος πονήσας ἀνεπήδησε, τὸ δὲ βέλος εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον, κυλιόμενος δὲ εἰς τὴν γῆν συνετάραξε καὶ τοὺς ἄλλους ἵππους· τέλος ὁ γέρων ὀρμήσας ἀπέκοψε τὰς ἡνίας τοῦ ἵππου μὲ τὸ ξίφος, ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἦλθον εἰς τὴν ταραχὴν τῆς μάχης οἱ ταχεῖς ἵπποι τοῦ Ἑκτορος, καὶ τότε ἤθελε φονευθῆ ὁ γέρων, εἰάν δὲν ἔβλεπε τοῦτο ὁ λαμπρὸς τὴν βοήν Διομήδης, ὅστις τρομερὰ ἐφώναζε παροτρύνων τὸν Ὀδυσσεά·

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ποῦ φεύγεις στρέψας τὰ νῶτα, ὡς δειλὸς, εἰς τῶν πολλῶν; κύτταξε μήτις ἐμπήξῃ τὸ δόρυ του ὀπισθεν εἰς τὴν ῥάχην σου· ἀλλὰ στάσου ἵνα ἀποκρούσωμεν τὸν ἄγριον ἄνδρα τὸν Ἑκτορα ἐκ τοῦ γέροντος.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς δὲν ἤκουσε διόλου, ἀλλ' ἔδραμεν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Διομήδης ὁμῶς, καίτοι ὦν μόνος, προβάς εἰς τοὺς προμάχους, ἐστάθη ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ γέροντος Νέστορος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«ᾠ γέρον, θέβαια σὲ καταβάλλουσιν οἱ νέοι μαχη-

ταί, ἡ δὲ δύναμις σου ἐξέλιπε, διότι σὲ διώκει τὸ κακὸν γῆρας, ἀνίκανος δὲ εἶναι ὁ ἡνίοχός σου καὶ οἱ ἵπποι βραδεῖς, ἀλλ' ἀνάβα εἰς τὸ ὄχημά μου διὰ νὰ ἴδῃς ὅποιοι εἶναι οἱ ἵπποι τοῦ Τρωῶς, ἔμπειροι εἰς τὴν πεδιάδα νὰ διώκωσι τάχιστα τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι, τοὺς ὁποίους ποτὲ ἀφήρῃσα ἀπὸ τὸν φοβερὸν Αἰνεϊάν· καὶ αὐτοὺς μὲν ἄς περιποιηθῶσιν οἱ θεράποντες, ἡμεῖς δὲ οἱ δύο ἄς ἐφορμήσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἵνα μάθῃ καὶ ὁ Ἔκτωρ ἂν καὶ ἐγὼ μανιωδῶς πάλλω τὸ δόρυ μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Νέστωρ ἤκουσε τοὺς λόγους του· καὶ τοὺς μὲν ἵππους τοῦ Νέστορος περιεποιοῦντο οἱ ἀνδρεῖοι θεράποντες, ὁ Σθένελος καὶ Εὐρυμέδων ὁ ἐράσμιος· οἱ δύο δὲ ἥρωες ἀνέβησαν εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Διομήδους. Καὶ ὁ μὲν Νέστωρ ἔλαβε τὰ ὠραῖα ἡνία καὶ ἐμάστιξε τοὺς ἵππους· ταχέως δὲ ἐπλησίασαν τὸν Ἔκτορα, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐνθουσιῶντος ἐκ τοῦ πολέμου ἔρριψε τὸ ἀκόντιον ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης. Καὶ αὐτὸν μὲν δὲν τὴν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸ στῆθος, παρὰ τὸν μαστὸν, τὸν θεράποντά του, ὅστις ἐκράτει τὰ ἡνία, τὸν Ἡνιοπέα, τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοψύχου Θηβαίου· καὶ οὗτος μὲν ἔπεσεν ἐκ τοῦ ὀχήματος, ἀφηνίασαν δὲ οἱ ταχύποδες ἵπποι, καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ὁ Ἔκτωρ ἐλυπήθη μεγάλως δι' αὐτὸν, τὸν ὁποῖον ἄφησε νὰ κῆται ἐπὶ τῆς ἄμμου καίτοι λυπούμενος· ἐζήτει ὅμως ἕτερον ἡνίοχον γενναῖον, οὐδὲ ἔμειναν οἱ ἵπποι πολὺν καιρὸν ἄνευ ἡνίοχου διότι ἀμέσως εὔρε τὸν γενναῖον Ἀρχεπτόλεμον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰφίτου, τὸν ὁποῖον ἀνεβίβασεν ἡνίοχον τῶν ἵππων του, δίδων εἰς αὐτὸν τὰ ἡνία.

Μέγα κακὸν ἤθελε γείνει τότε καὶ σφαγὴ τρομερὰ, καὶ οἱ Τρωῆς ἤθελον κλεισθῆ εἰς τὴν πόλιν των ὡς ἀρνία,

ἐὰν δὲν τὸ ἐνόει ταχέως ὁ Ζεὺς, ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν· βροντήσας λοιπὸν ἔρριψε λευκὸν καὶ λαμπρὸν κεραυνὸν, ὅστις κατέπεσε κατὰ γῆς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους· φοβερὰ φλόξ ἠγέρθη ἐκ τοῦ καιομένου θείου, οἱ δὲ ἵπποι φοβηθέντες ἐτρόμαξαν ὑπὸ τὸ ὄχημα, καὶ τὰ ἡνία ἐξέφυγον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Νέστορος, ὅστις ἐφοβήθη, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Διομήδη ταῦτα·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως, ἔλαυνε τοὺς ἵππους εἰς φυγὴν, ἢ δὲν βλέπεις ὅτι ὁ Ζεὺς δὲν σέ βοηθεῖ; διότι τῶρα μὲν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου δοξάζει τὸν Ἔκτορα, αὔριον δὲ ἡμᾶς, ἐὰν θέλη· βεβαίως οὐδέποτε δύναται ἄνθρωπος, οὐδὲ πολὺ ἰσχυρὸς ἐὰν ἦναι νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διὸς, ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς εἶναι πολὺ ἀνώτερος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ λαμπρὸς τὴν βοὴν Διομήδης·

«Ναί, ὅλα ταῦτα, γέρον, πρεπόντως εἶπας· ἀλλὰ λυπούμαι μεγάλως διὰ τὸ ἐξῆς, ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἔκτωρ ὁμιλῶν ποτε πρὸς τοὺς Τρῶας θέλει εἰπεῖ ὅτι ὁ Διομήδης φεύγων καὶ διωκόμενος ὑπ' ἐμοῦ ἔφθασεν εἰς τὰ πλοῖα· οὕτως ἐκεῖνος θέλει καυχῆθῃ, τότε δὲ ἐμὲ εἶθε νὰ μὲ καταπίῃ ἢ γῆ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερήνῃ τραφεὶς ἱππότης Νέστωρ·

«Οἴμοι, υἱὲ τοῦ Τυδέως, τί εἶπας; Ἐὰν ὁ Ἔκτωρ σὲ καλέσῃ δειλὸν καὶ ἀνανδρον, δὲν θὰ τὸν πιστεύωσιν οἱ Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ αἱ γυναῖκες τῶν γενναίων καὶ ἀσπιδοφόρων Τρώων, τῶν ὁποίων τοὺς ἀνδρας ἐκύλισες εἰς τὴν κόνιν.»

Ταῦτα εἰπὼν εὐθύς ἔστρεψε τοὺς ἵππους διὰ τοῦ θορύβου τῆς μάχης εἰς φυγὴν πρὸς τὰ πλοῖα· οἱ δὲ Τρῶες καὶ ὁ Ἔκτωρ ἔρριπτον κατ' αὐτοῦ ἄπειρα βέλη πατα-

γωδῶς. Ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ αὐτὸς ὁ γενναῖος Ἐκτωρ ἐφώναζε δυνατὰ·

«Γιὲ τοῦ Τυδέως, μεγάλως σ' ἐτίμων οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς τὸ κάθισμα καὶ εἰς τὰς μερίδας τοῦ κρέατος καὶ εἰς τὰ πλήρη ποτήρια· τῶρα ὅμως σὲ περιφρονοῦσι, διότι ἐφάνης ἄνανδρος ὡς γυνή· ὕπαγε, ἄνανδρε, ἐπειδὴ οὐδέποτε θέλεις ἀναβῆ εἰς τὰ τείχη μας, ἐμοῦ μὴ θέλοντος, οὐδὲ θέλεις ἀπαγάγει αἰχμαλώτους Τρωϊάδας εἰς τὰ πλοῖα, διότι θέλω σὲ φονεύσει πρὶν ἢ κάμῃς ταῦτα.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Διομήδης διττῶς ἐσκέπτετο· νὰ στρέψῃ ὀπίσω τοὺς ἵππους καὶ νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον του, ἢ ὄχι· τρὶς μὲν ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν τοῦτο, τρὶς δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης ὁ βαθύφρων Ζεὺς ἐβρόντα, σημεῖον παρέχων εἰς τοὺς Τρῶας, δηλαδὴ νίκην πρὸς αὐτοὺς κλίνουσιν ἐν τῇ μάχῃ. Ὁ δὲ Ἐκτωρ ἀναβοήσας εἶπεν εἰς τοὺς Τρῶας·

«Τρῶες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἐκ τοῦ πλησίον μαχόμενοι, φανῆτε γενναῖοι· φίλοι, ἐνθυμήθητε τὴν ἀνδρείαν σας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι προθύμως ὁ Ζεὺς κατένευσεν εἰς ἐμὲ νίκην καὶ μεγάλην δόξαν, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας δεινά. Οἱ ἀνόητοι! οἱ ὅποιοι κατεσκεύασαν τὰ ἀδύνατα ταῦτα τείχη καὶ οὐδενὸς λόγου ἄξια· αὐτὰ ὅμως δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν δύναμίν μου· οἱ δὲ ἵπποι μου εὐκόλως θέλουν ὑπερβῆ τὴν ἐσκαμμένην τάφρον. Ἄλλ' ὅταν φθάσω εἰς τὰ πλοῖα των, μὴ λησμονήσετε νὰ φέρετε πῦρ, ἵνα κατακαύσω τὸν στόλον των, φονεύσω δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους Ἕλληνας εἰς τὰ πλοῖά των, τεταραγμένους ὑπὸ τοῦ καπνοῦ.»

Ταῦτα εἰπὼν παρώτρυνε καὶ τοὺς ἵππους τοῦ φωνά-

ζων· «Ξάνθε, Πόδαργε, Αἶθων καὶ θεῖε Λάμπε, τώρα ἀνταμεΐψατέ με διὰ τὴν μεγάλην περιποίησιν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἔκαμεν ἡ σύζυγός μου Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ τοῦ μεγαλόφρονος Ἡετίωνος, παρέχουσα ὠραῖον σῖτον καὶ οἶνον κεράσασα νὰ πίνετε, ὁπόταν ἠθέλετε, εἰς σᾶς πρότερον, ἢ εἰς ἐμὲ, ὅστις εἶμαι σύζυγός της· ἀλλ' ἀκολουθεῖτε καὶ σπεύδετε, ἵνα κυριεύσωμεν τὴν ἀσπίδα τοῦ Νέστορος, τῆς ὁποίας ἡ δόξα φθάνει μέχρις οὐρανοῦ· λέγουσιν ὅτι εἶναι ὅλη χρυσοῦ, οἱ δακτύλιοί της καὶ αὐτὴ, καὶ τὸν ποικίλον θώρακα ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ ἵπποτου Διομήδους, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασεν ὁ Ἡφαιστος. Ἐὰν κυριεύσωμεν αὐτὰ, ἐλπίζω ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα οἱ Ἕλληνες θὰ ἐπιβιβάσθωσιν εἰς τὰ πλοῖά των καὶ θὰ ἀναχωρήσωσι.»

Ταῦτα εἶπε καυχώμενος, ὠργίσθη ὅμως κατ' αὐτοῦ ἡ Ἥρα, ἐκίνησε τὸ σῶμά της εἰς τὸν θρόνον της καὶ ἔσεισεν ὅλον τὸν Ὀλυμπον· εἶπε δὲ πρὸς τὸν μέγαν θεὸν Ποσειδῶνα· «Φεῦ! Πόσειδον, ὁ ταράττων τὴν γῆν, μεγαλοδύναμε! οὐδὲ σὺ λυπεῖσαι διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν Ἑλλήνων· οὗτοι ὅμως σοῦ προσφέρουσι πολλὰ καὶ χαρίεντα δῶρα εἰς τὴν Ἑλικὴν καὶ τὰς Αἰγᾶς· βοήθησον λοιπὸν αὐτούς, διότι ἐὰν ἠθέλομεν νὰ ἀποκρούσωμεν τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Δία ὅσοι θεοὶ βοηθοῦμεν τοὺς Ἕλληνας, μόνος ἤθελε κάθηται λυπούμενος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἴδην!»

Πρὸς ταύτην ἐκ βαθέων ἀναστενάξας εἶπεν ὁ ταράττων τὴν γῆν Ποσειδῶν· «Ἥρα θρασεῖα, τί εἶπες· δὲν ἐπιθυμῶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι νὰ ἀντιφερώμεθα πρὸς τὸν Δία, ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι πολὺ ἀνώτερος.» Οὕτως οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, ἡ Ἥρα καὶ ὁ Ποσειδῶν. Τῶν δὲ Ἑλλήνων τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἀπὸ τῶν πλοίων

μέχρι τοῦ τείχους καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους μέχρι τῆς τάφρου, ἦτο πλήρες ἵππων καὶ ἀνδρῶν ἀσπίδοφόρων συνασπισσομένων, διότι τοὺς ἐσυνάσπιζεν ὁ ὅμοιος μὲ τὸν σφοδρὸν Ἄρην Ἐκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὅταν τὸν ἐδόξασεν ὁ Ζεὺς· καὶ ἤθελε καύσει διὰ τρομεροῦ πυρὸς τὰ πλοῖα, εἴαν ἡ Ἥρα δὲν ἐνέπνεεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ παροξύνῃ ταχέως τοὺς Ἕλληνας, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς μετὰ προθυμίας διενοεῖτο· ἀμέσως δὲ ἐπορεύθη εἰς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, κρατῶν εἰς τὴν στιβαρὰν του χεῖρα τὸ πορφυροῦν καὶ μέγα ἐπανωφόριόν του, ἐστάθη δὲ εἰς τὸ πελώριον καὶ μέγα πλοῖον τοῦ Ὀδυσσεύς, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὸ μέσον, ἵνα ἀκούεται καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ὀμιλῶν, καὶ ἀπὸ τὰς σκηνὰς τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, καὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Ἀχιλλεύς, διότι αὐτοὶ οἱ δύο εἶχον ἀνελκύσει τὰ πλοῖα τῶν εἰς τὰς ἄκρας τοῦ λοιποῦ στρατοῦ, ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τὴν ἀνδρίαν καὶ εἰς τὴν ῥώμην τῶν χειρῶν των. Ἐφώναξε δὲ διαπεραστικὰ ἀγορεύων πρὸς τοὺς Ἕλληνας. αἴ εντροπή σας, Ἕλληνες, ἀνανδροὶ, μόνον εἰς τὴν ὄψιν καλοί. τί ἔγειναν αἱ καυχῆσεις σας, ὅταν ἐλέγομεν ὅτι εἴμεθα ἄριστοι, τὰς ὁποίας ἐκάμνετε εἰς τὴν Λῆμνον ματαίως καυχώμενοι, τρώγοντες κρέατα πολλὰ βοῶν ὀρθοκεράτων καὶ πίνοντες ποτήρια, κύλικας, πλήρεις οἴνου; ὑπέσχεσθε ἕκαστος ὑμῶν ὅτι θέλει πολεμήσει ἐναντίον ἑκατὸν Τρώων καὶ διακοσίων· τῶρα δὲ δὲν εἴμεθα ἄξιοι νὰ ἀντισταθῶμεν οὔτε ἐναντίον ἑνός, τοῦ Ἐκτορος, ὅστις ταχέως θέλει κατακαύσει τὰ πλοῖα. Ζεῦ πάτερ, ἄρα γε ἔβλαψάς ποτε διὰ τοιαύτης συμφορᾶς ἄλλον τινὰ τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων, ὡς ἐμὲ, καὶ ἀφῆρεςας αὐτὸν τὴν δόξαν; Ἐν τούτοις δὲν ἐνθυμοῦμαι, κινήσας νὰ ἔλθω ἐν-

ταῦθα κατὰ κακὴν μοῖραν, δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ διῆλθον πρὸ τῶν ὠραίων βρωμῶν σου χωρὶς νὰ καύσω διὰ σέ λίπος βοῶν καὶ μηρία παχέα, εὐχόμενος νὰ ἐκπορθήσω τὴν καλῶς τετειχισμένην Τροίαν. Ἀλλὰ, Ζεῦ, ἐκπλήρωσόν μου τὴν αἵτησιν ταύτην· ἡμᾶς μὲν ἄφες νὰ διαφύγωμεν τὸν κίνδυνον τοῦτον καὶ νὰ σωθῶμεν, μηδὲ ἀνεχθῆς τοὺς Τρῶας νὰ καταδαμάζωσι τοιοῦτοτρόπως τοὺς Ἕλληνας.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ζεὺς τὸν εὖσπλαγχνίσθη κλαίοντα, κατένευσε δὲ νὰ μὲνῃ ὁ λαὸς του σῶος, καὶ νὰ μὴ ἀφανισθῆ. Συγχρόνως ἔστειλεν ἀετὸν, τὸν μᾶλλον ἀψευδῆ οἰωνόν, ἔχοντα εἰς τοὺς ὄνυχάς του μικρὸν ἐλαφόπουλον· ἔρριψε δὲ ὁ ἀετὸς τὸ ἐλαφόπουλον ἔμπροσθεν τοῦ ὠραίου βρωμοῦ τοῦ Διὸς, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἐθυσίαζον εἰς τὸν Δία, τὸν χορηγὸν παντὸς χρησιμοῦ. Ὅταν λοιπὸν οὗτοι εἶδον ὅτι ὁ ἀετὸς ἦλθεν ἐκ Διὸς, τόσον περισσότερον ἐπέπεσαν ἐναντίον τῶν Τρώων ἐνθυμηθέντες πάλιν τὴν μάχην.

Τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων, καίτοι πολλῶν ὄντων, πρῶτος ὁ Διομήδης ἐκαυχῆθη ὅτι ἔλαβε τοὺς ταχύποδας ἵππους του, τοὺς ἐξέβαλεν ἐκ τῆς τάφρου καὶ ἐφόνευσε τὸν γενναῖον Τρῶα Ἀγέλαον, τὸν υἱὸν τοῦ Φράδμονος· καὶ οὗτος μὲν ἔστρεψε τοὺς ἵππους του εἰς φυγὴν· ὅταν ὅμως εἶχε στραφῆ φεύγων, ὁ Διομήδης ἐνέπηξεν τὸ δόρυ του εἰς τὸ μετάφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων, καὶ τὸ διεπέρασε διὰ τοῦ στήθους, ἔπεσε δὲ ἐκ τοῦ ὀχήματός του, τὰ δὲ ὄπλα ἤχησαν μεγάλως ἐπάνω του. Μετὰ τοῦτον οἱ Ἀτρεΐδαι ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος, μετ' αὐτοὺς οἱ Αἴαντες οἱ ἐνθουσιῶντες ἐκ τῆς ἀνδρείας των, μετ' αὐτοὺς ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ ὀπαδὸς αὐτοῦ Μηριόνης, ὅμοιος μὲ τὸν Ἄρην, μετ' αὐτοὺς ὁ Εὐρύπυλος, ὁ λαμπρὸς υἱὸς

τοῦ Εὐαίμονος. Ἐννατος ἦλθεν ὁ Τεῦκρος, ὁ ἐντείνων τὰ ἐλαστικά τόξα, ἐστάθη δὲ ὑπὸ τὴν ἀσπίδα τοῦ ἀδελφοῦ του Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος, εἰς φύλαξιν. Τότε μὲν ὁ Αἴας ἐτράβησεν ὀλίγον τὴν ἀσπίδα του, ἵνα δυνηθῇ ὁ Τεῦκρος νὰ τοξεύσῃ, ὁ δὲ ἤρωος Τεῦκρος περιβλέψας περίξ ἀφοῦ ἐφόνευέ τινα τῶν ἐχθρῶν εἰς τὸ πλῆθος, οὗτος μὲν ὁ κτυπηθεὶς ἀπέθνησκεν, ὁ δὲ Τεῦκρος ἐπανερχόμενος ἐτρύπωνεν εἰς τὸν Αἴαντα, ὡς τὸ παιδίον ὑπὸ τὴν μητέρα του· ὁ δὲ Αἴας τὸν ἔκρυπτε μὲ τὴν λαμπρὰν ἀσπίδα του. Τότε ποῖον πρῶτον ἐκ τῶν Τρώων ἐφόνευσεν ὁ λαμπρὸς Τεῦκρος; πρῶτον μὲν τὸν Ὀρσίλοχον καὶ τὸν Ὀρμενον καὶ τὸν Ὀφελέστην, τὸν Δαίτορα, τὸν Χρομίον καὶ τὸν ἰσόθεον Λυκοφάντην καὶ τὸν Πολυαιμονίδην Ἀμοπάονα καὶ τὸν Μελάνιππον· (ὅλους τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον τοὺς ἔρριψε κατὰ γῆς)· ἐχάρη δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, καταστρέφοντα διὰ τοῦ λαμπροῦ τόξου τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων· σταθεὶς δὲ πλησίον αὐτοῦ εἶπε·

«Τεῦκρε ἀγαπητὲ, υἱὲ τοῦ Τελαμῶνος, ἔξοχε τῶν ἄλλων, κτύπα, κτύπα, διὰ νὰ σώσῃς καὶ δοξάσῃς τοὺς Ἑλληνας καὶ τὸν πατέρα σου Τελαμῶνα, ὅστις σὲ ἀνέτρεφε μικρὸν ὄντα, καὶ νόθον σὲ υἱοθέτησεν εἰς τὸν οἶκόν του· αὐτὸν λοιπὸν τὸν πατέρα σου καὶ μακρὰν ὄντα δόξασον διὰ τῆς ἀνδρίας σου· διότι σοὶ λέγω λόγον, ὅστις καὶ θέλει ἐκτελεσθῆ· ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἀθηναῖ ἐπιτρέψωσι νὰ ἐκπορθήσω τὴν καλῶς ἐκτισμένην Τροίαν, εἰς σὲ πρῶτον μετ' ἐμὲ θὰ ἀποδώσω τὸ βραβεῖον τῆς τιμῆς, ἢ τρίποδα, ἢ δύο ἵππους μὲ τὰ ὀχήματά των, ἢ αἰχμάλωτόν τινα ἧτις νὰ συμμερίζεται τὴν κλίνην σου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἔνδοξος Τεῦκρος·

α' Ατρείδη ἐνδοξότατε, διατί μὲ παρακινεῖς ἀφοῦ ἦ καρδία μου τὸ θέλει; διότι, ὅσον ἤμπορῶ, δὲν παύω, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἀπεκρούσαμεν αὐτοὺς πρὸς τὴν πόλιν των, ἔκτοτε σκοπεύων τοὺς φονεύω· ὀκτῶ βέλη μὲ μακρὰς ἀκίδας ἔρριψα, καὶ τὰ ὀκτῶ ἐνεπάγησαν εἰς τὸ σῶμα νέων ἀρειμανίων· αὐτὸν ὅμως τὸν λυσσῶντα σκύλον, τὸν Ἔκτορα, δὲν δύναμαι νὰ τὸν κτυπήσω. »

Εἶπε καὶ ἔρριψε καὶ ἄλλο βέλος ἀπὸ τὴν νευρὰν τοῦ τόξου ἀντικρὺ τοῦ Ἔκτορος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὅμως τὸν λαμπρὸν Γοργυθίωνα, τὸν ἀγαθὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, εἰς τὸ στῆθος· τοῦτον ἐγέννησεν ἢ ἐκ τῆς Αἰσύμης τῆς Θράκης ὠραιότατη ὡς θεὰ Καστιάνειρα, ὑπανδρευθεῖσα τὸν Πριάμον· ἔκλινε δὲ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἄλλο μέρος κτυπηθεὶς ὁ Γοργυθίων, ὡς στέλεχος μήκωνος ἐν τῷ κήπῳ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀνθέων καὶ τῆς ἑαρινῆς δρόσου· οὕτω καὶ αὐτὸς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος κλίνασαν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς περικεφαλαίας.

Ἄλλο βέλος πάλιν ῥίπτει ὁ Τεῦκρος ἀντικρὺ τοῦ Ἔκτορος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλὰ καὶ τότε ἀπέτυχεν· διότι ὁ Ἀπόλλων ἀπέτρεψε τὸ βέλος· ἐκτύπησεν ὅμως εἰς τὸ στῆθος παρὰ τὸν μαστὸν τὸν Ἀρχεπτόλεμον, τὸν γενναῖον ἠνίοχον τοῦ Ἔκτορος, τὸν ἀνδρεῖον πολεμιστὴν· καὶ ἔπεσεν οὗτος ἐκ τοῦ ὀχήματος, ἀφηνίασαν δὲ οἱ ταχύποδες ἵπποι του, καὶ ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἔκτωρ, πολὺ ἐλυπήθη διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἠνίοχου· καὶ αὐτὸν μὲν ἀφῆκε, καίτοι λυπούμενος, διέταξε δὲ τὸν ἀδελφόν του Κεβριόνην, πλησίον ἱστάμενον, νὰ λάβῃ τὰ ἠνία τῶν ἵππων· οὗτος δὲ ἐπέισθη ἀμέσως ἀκούσας τὸν λόγον του. Ὁ δὲ Ἔκτωρ τρομερὰ φωνάζων ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ λαμ-

πρὸν ὄχημα, λαβὼν δὲ λίθον μέγαν διὰ τῆς χειρός του, τὸν ἔρριψε κατ' εὐθεΐαν ἐναντίον τοῦ Τεύκρου, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν κτυπήσῃ. Ὁ δὲ Τεῦκρος ἔσυρεν ἀπὸ τὴν φαρέτραν πικρὸν βελος καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν νευρὰν τοῦ τόξου, ἵνα τὸ ρίψῃ. Ἄλλ' ἐνῶ εἴλκυεν εἰς τὰ ὀπίσω τὴν νευρὰν, ἵνα τοξεύσῃ, τότε ὁ Ἔκτωρ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸν τρομερὸν λίθον εἰς τὸν ὦμον, προθυμούμενον νὰ τοξεύσῃ, ὅπου ἢ κλεῖς χωρίζει τὸν λαιμὸν ἀπὸ τοῦ στήθους (μεταξὺ ἀυχένος καὶ στήθους) καὶ εἶναι τὸ μέρος ἐπικίνδυνον, καὶ τοῦ ἔκοψε τὴν νευρὰν· ἐναρκώθη δὲ ἡ χεὶρ του εἰς τὸν καρπὸν αὐτῆς, πεσῶν δὲ ἐστάθη εἰς τὰ γόνατα, καὶ τὸ τόξον ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χειράς του. Ὁ Αἴας ὅμως δὲν παρημέλησε τὸν ἀδελφὸν του πεσόντα, ἀλλὰ δρασμῶν τὸν ὑπερασπίσθη καὶ τὸν ἐκάλυψε μὲ τὴν ἀσπίδα του. Καὶ αὐτὸν μὲν ἔπειτα σηκώσαντες εἰς τοὺς ὦμους τῶν δύο ἀγαπητοὶ ἑταῖροι, Μηκιστεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἐχίου, καὶ ὁ θεῖος Ἀλάστωρ, τὸν ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα βαρέως ἀναστενάζοντα.

Πάλιν δὲ ὁ Ζεὺς ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τοὺς Τρῶας, οἵτινες ἀπέκρουσαν τοὺς Ἑλληνας κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὴν τάφρον. Ὁ δὲ Ἔκτωρ ἐπορεύετο μεταξὺ τῶν προμάχων ὑπερηφάνως παρατηρῶν. Ὅπως δὲ κύων τις, διώκων διὰ τῶν ταχέων ποδῶν του ἀγριόχοιρον ἢ λέοντα, περιδάκνει τὰ ἰσχία καὶ τοὺς γλουτοὺς, καὶ παρατηρεῖ προσεκτικῶς αὐτὸν μῆπως στραφῇ, οὕτω καὶ ὁ Ἔκτωρ ἐδίωκεν ὀπισθεν τοὺς μακρὰν κόμην τρέφοντας Ἑλληνας, φονεύων πάντοτε τὸν τελευταῖον αὐτοὶ δὲ ἐτρέποντο εἰς φυγὴν. Καὶ ἀφροῦ διέβησαν τοὺς πασσάλους καὶ τὴν τάφρον φεύγοντες, πολλοὶ δὲ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Τρῶων, οἱ μὲν Ἑλληνες ἐσταμάτησαν πάλιν εἰς τὰ πλοῖα ἐνθαρρύν-

νοντες ἀλλήλους, καὶ ὑψόνοντες τὰς χεῖρας πρὸς ὄλους τοὺς θεοὺς ἤχοντο μεγαλοφώνως ἕκαστος· ὁ δὲ Ἑκτωρ ἔστρεψε πανταχοῦ ἐπιτηδείως τοὺς καλλίτριχας ἴππους του, ἔχων ὄμματα ὡς τῆς Γοργοῦς καὶ τοῦ ἀνθρωποκτόνου Ἄρεως.

Τούτους δὲ ἰδοῦσα οὕτω διακειμένους εὐσπλαγχνίσθη ἡ λευκὰς ὠλένας ἔχουσα θεὰ Ἥρα, ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖν·

αοῖμοι, κόρη τοῦ Διὸς, δὲν θὰ φροντίσωμεν, ἡμεῖς τοῦλάχιστον, ἂν καὶ βραδέως, περὶ τῶν ἀφανιζομένων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι χάνονται εὐρόντες τὴν κακὴν μοῖραν τῶν ὑπὸ τῆς δυνάμεως ἐνὸς μόνου ἀνδρός, τοῦ Ἑκτορος, ὅστις ἀνυποφόρως πλέον καὶ μανιωδῶς ἐπιπίπτει κατ' αὐτῶν, καὶ τόσα κακὰ τοῖς ἐπήνεγκε ; ▽

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα· ἀβέβαια ἤθελεν ἀπολεσθῆ οὗτος φονευθεὶς εἰς τὴν πατρίδα του αὐτὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ἐναντιοῦται, ὁ κακὸς, ὁ ἄδικος πάντοτε, ὁ κωλυτὴς τῶν σχεδίων μου· οὐδὲ ἐνθυμεῖται ὅτι ἐγὼ πλειστάκις ἔσωσα τὸν υἱὸν του Ἡρακλέα καταπονούμενον ὑπὸ τῶν ἀγῶνων, τοὺς ὁποίους τῷ ἐπέβαλεν ὁ Εὐρυσθεὺς. Καὶ ὁ μὲν Ἡρακλῆς βλέπων πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔκλαιεν, ὁ δὲ Ζεὺς ἔστειλεν ἐμὲ διὰ νὰ τὸν βοηθήσω· διότι ἐὰν ἐγὼ ἐγνώριζον ταῦτα, ὅταν ὁ Εὐρυσθεὺς τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν ἄδην ἀφ' οὗ οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἵνα φέρῃ ἐκ τοῦ ἐρέβους τὸν Κέρβερον, τὸν κύνα τοῦ φοβεροῦ ἄδου, βεβαίως δὲν θὰ διέφευγεν ὁ Ἡρακλῆς τὰ βαθέα ρεῖθρα τῆς Στυγός· τῶρα δὲ ὁ Ζεὺς ἐμὲ μὲν ἀποστρέφεται, ἐκτελεῖ δὲ τὰς θελήσεις τῆς Θέτιδος, ἡ ὁποία τῷ προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ ἔλαβε τὸ γένειόν του διὰ τῆς χειρὸς, παρακα-

λοῦσα νὰ τιμήσῃ τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα. Θὰ ἔλθῃ καιρὸς, καθ' ὃν πάλιν θὰ λάβῃ ἀνάγκη τῆς ἀγαπητῆς τοῦ γλαυκώπιδος· ἀλλὰ σὺ μὲν ζεῦξον τοὺς ἵππους, ἵνα ἐγὼ πορευθεῖσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Διὸς ἐξοπλισθῶ εἰς πόλεμον, ἵνα ἴδω ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ, θὰ χαρῆ ἀφοῦ ἡμεῖς αἱ δύο φανῶμεν εἰς τὴν μάχην, εἰς τὸ μέσον τῶν δύο μερῶν. Βεβαίως κάποιος τῶν Τρώων θέλει χορτάσει τοὺς κύνας καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα μὲ τὸ πάχος καὶ τὰς σάρκας του, πεσῶν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ θεὰ λευκώλενος Ἥρα ἐπέισθη· καὶ αὐτὴ μὲν πορευθεῖσα ἠτοίμαζε τοὺς χρυσοχαλίνους ἵππους, ἡ Ἥρα, ἡ ἐρασμιωτάτη τῶν θεῶν, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Κρόνου· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἐκδυθεῖσα τὸν λεπτὸν πέπλον, τὸν ὁποῖον ἐφόρει εἰς τὸ δῶμα τοῦ πατρὸς, τὸν ποικίλον, τὸν ὁποῖον αὐτὴ κατεσκεύασεν ἐπιμελῶς μὲ τὰς χειρὰς τῆς, ἐνδυθεῖσα ἓνα τῶν χιτῶνων τοῦ τὰς νεφέλας ἐγείροντος Διὸς, ὠπλίζετο ἵνα μεταβῆ εἰς τὸν πολλῶν δακρύων πρόξενον πόλεμον· ἀναβᾶσα δὲ εἰς τὸ φλογερὸν ὄχημα, ἔλαβε τὸ στιβαρὸν, βαρὺ, μέγα δόρυ, μὲ τὸ ὁποῖον καταδαμάζει τὰς φάλαγγας ἀνδρῶν ἠρώων, καθ' ὧν ἤθελεν ὀργισθῆ ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου πατρὸς· ἡ δὲ Ἥρα ἤλαυνε ταχέως τοὺς ἵππους διὰ τῆς μᾶστιγος· ἤνοιξαν δὲ μόναι τῶν αἰ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ τὰς ὁποίας ἐφύλαττον αἱ Ὠραι, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι ἐπιτετραμμένος ὁ μέγας Οὐρανὸς καὶ Ὀλυμπος, καὶ νὰ ἀνοίγωσι τὰ πυκνὰ νέφη καὶ νὰ τὰ κλείωσι· δι' αὐτῶν τῶν πυλῶν αἱ θεαὶ ἤλασαν τοὺς διὰ τῶν κέντρων κινουμένους ἵππους.

Ὁ δὲ Ζεὺς πατὴρ, ἀφοῦ εἶδε ταῦτα ἐκ τῆς Ἰδης,

ὠργίσθη μεγάλως, καὶ ἔστειλε τὴν Ἴριν, τὴν χρυσόπτερον ἄγγελον, νὰ φέρῃ τὸ ἐξῆς πρόσταγμα·

« Πήγαινε ταχέως, ταχεῖα Ἴρι, καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτὰς νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ μὴ ἀφίνης αὐτὰς νὰ πράττωσιν ἐναντίον εἰς ἐμέ· διότι δὲν θὰ συναντηθῶμεν καλὰ εἰς τὸν πόλεμον· διότι λέγω λόγον, ὁ ὁποῖος καὶ θέλει ἐκπληρωθῆ. Πρῶτον μὲν θὰ χωλάνω τοὺς ταχεῖς ἵππους των ὑπὸ τὸ ὄχημα, θὰ καταρρίψω δὲ καὶ αὐτὰς ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸ θὰ συντρίψω. Οὔτε δὲ μετὰ δέκα ἔτη θέλουσι θεραπεύσει τὰ ἔλκη, τὰ ὁποῖα θέλει προξενήσει ὁ κεραυνός· διὰ νὰ μάθῃ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναίη τί δύναται νὰ συμβῆ, ὅταν ἀντιμάχῃται πρὸς τὸν πατέρα της. Κατὰ τῆς Ἥρας δὲν ἀγανακτῶ τόσον, οὐδὲ ὀργίζομαι, διότι πάντοτε συνειθίζει νὰ ἐνίσταται εἰς ὅ,τι ἤθελον εἰπεῖ. »

Ταῦτα εἶπεν, ἀπῆλθε δὲ ἡ Ἴρις ἡ ταχύπους ἵνα ἀναγγείλῃ ταῦτα, μετέβη δὲ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἰδῆς εἰς τὸν μακρὸν Ὀλυμπον· ἀπαντήσασα δὲ αὐτὰς εἰς τὰς πρῶτας πύλας τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου τὰς ἐμπόδιον, εἰποῦσα πρὸς αὐτὰς τὸν λόγον τοῦ Διός·

« Ποῦ σπεύδετε ; διατὶ μαίνεσθε ; δὲν ἀφίνει ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ βοηθήσετε τοὺς Ἕλληνας· διότι τοιοῦτοτρόπως ἐφοβήρισεν ὁ Ζεὺς, καὶ θέλει τὸ ἐκτελέσει βεβαίως. Πρῶτον μὲν θέλει χωλάνει τοὺς ταχεῖς ἵππους ὑπὸ τὸ ἄρμα σας, ὑμᾶς δὲ τὰς ἰδίας θέλει σᾶς κατακρημνίσει ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸ θέλει συντρίψει· οὐδὲ μετὰ δέκα ἔτη θέλετε θεραπεύσει τὰς πληγὰς τὰς ὁποίας θέλει σᾶς προξενήσει ὁ κεραυνός· (διὰ νὰ μάθῃς, γλαυκῶπις Ἀθηναίη, τί θέλει συμβῆ, ὅταν ἀντιβαίνῃς εἰς τὸν πατέρα σου. Κατὰ τῆς Ἥρας δὲν ἀγανακτεῖ τόσον, οὐδὲ παροργίζεται, διότι αὐτὴ πάντοτε συνειθίζει νὰ ἐναντιώνεται εἰς ὅ,τι

αὐτὸς ἤθελεν εἰπεῖ· ἀλλ' ἐὰν σὺ, θραυστάτη, κύον ἀναίσχυντε, ἀληθῶς τολμῆσης νὰ ἐγείρης τὸ τρομερὸν δόρου σου ἐναντίον τοῦ Διὸς, τότε ἐκεῖνος κατὰ σοῦ ἀγνακτεῖ καὶ ὀργίζεται.)»

Ταῦτα ἡ Ἴρις εἰποῦσα ἀνεχώρησεν, ἡ δὲ Ἥρα εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖν·

«Οἷμοι, τέκνον τοῦ Διὸς, δὲν ἐπιθυμῶ ἐγὼ νὰ κινήσω πόλεμον ἐναντίον τοῦ Διὸς ἔνεκα τῶν ἀνθρώπων· ἄλλος μὲν ἄς χαθῆ, ἄλλος δὲ ἄς ζήσῃ ὅποιος ἂν τύχῃ· ἐκεῖνος δὲ ὡς θέλει ἄς δικάζῃ περὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τρώων, ὅπως εἶναι πρέπον.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἐγύρισε τοὺς ἵππους. Αἱ δὲ Ἴριαι τοὺς ἔλυσαν ἐκ τοῦ ὀχήματος καὶ τοὺς ἔδεσαν εἰς τὰς θείας φάτνας, τὰ δὲ ὀχήματα ἔθεσαν εἰς τοὺς λαμπροὺς τοίχους ἀπέναντι τῆς εἰσόδου εἰς τὴν αὐλήν· αἱ δὲ δύο θεαὶ ἐκάθησαν ἐπὶ τῶν χρυσῶν ἑδρῶν μεταξὺ τῶν ἄλλων θεῶν λυπούμεναι.

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ἤλαυνε τὸ καλλίτροχον ἄρμα καὶ τοὺς ἵππους του ἐκ τῆς Ἰδῆς εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἔφθασε δὲ εἰς τὰς ἑδρας τῶν θεῶν, καὶ τούτου μὲν τοὺς ἵππους ἔλυσεν ὁ Ποσειδῶν, τὸ δὲ ἄρμα του καλύψας μὲ λινὸν ὕφασμα τὸ ἔθεσεν εἰς τὴν θέσιν του· καὶ ὁ μὲν Ζεὺς ἐκάθησεν εἰς θρόνον χρυσοῦν, ὁ δὲ μέγας Ὀλυμπος ἐσεῖετο ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα καὶ ἡ Ἥρα ἐκάθησαν κεχωρισμέναί τοῦ Διὸς, οὐδὲ εἶπόν τι πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ τὸν ἠρώτησαν· αὐτὸς ὅμως ἐνόησε καθ' ἑαυτὸν καὶ εἶπε·

«Διατὶ τόσον λυπεῖσθε, ὦ Ἀθηναῖα καὶ Ἥρα; δὲν ἐκοπιάσατε πολὺ εἰς τὴν μάχην καταστρέφουσαι τοὺς Τρῶας, ἐναντίον τῶν ὁποίων μεγάλως εἴσθε παρωργι-

σμέναι. Παντελῶς, τόσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις μου καὶ αἱ χεῖρές μου φοβεραί· δὲν ἤθελον μὲ ἐμποδίσει ὅσοι θεοὶ ὑπάρχουν εἰς τὸν Ὀλυμπον· τὰ ἰδικά σας ὅμως μέλη κατέλαβε τρόμος πρὶν ἢ ἴδετε τὸν πόλεμον καὶ τοῦ πολέμου τὰ τρομερὰ ἔργα. Οὕτω σᾶς λέγω, ὡς καὶ θὰ γείνη· ἐάν καὶ πάλιν στασιάσετε, δὲν θὰ ἐπανεέλθετε ὀπίσω εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία τῶν θεῶν, ὑπὸ τῶν ὄχημάτων σας, ἀφοῦ σᾶς κεραυνοβολήσω.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐταὶ δὲ ἐμουρμούρισαν, ἡ Ἀθηναῖα καὶ ἡ Ἥρα, καθήμεναι πλησίον ἀλλήλων καὶ κακὰ κατὰ τῶν Τρώων βουλευόμεναι. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖα ἐκάθητο σιωπῶσα, οὐδὲ εἶπέ τι ἀγανακτοῦσα κατὰ τοῦ πατρὸς της καὶ μεγάλως ὀργιζομένη· ἡ Ἥρα ὅμως δὲν ἐχώνευε τὴν ὀργὴν εἰς τὰ στήθη της.

«Σκληρότατε υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί εἶπες; πολὺ καλὰ καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι ἡ δύναμις σου εἶναι ἀκατάβλητος· ἀλλὰ λυπούμεθα διὰ τοὺς ἀνδρείους Ἑλληνας, οἱ ὁποῖοι ἀφανίζονται ὑφιστάμενοι τὴν κακὴν τῶν μοῖραν· (ἀλλὰ τοῦ μὲν πολέμου θέλομεν ἀπέχει, ἐάν διατάττης οὕτω· θὰ συμβουλεύσωμεν ὅμως τοὺς Ἑλληνας ἐπωφελῶς, ἵνα μὴ καταστραφῶσιν ὅλοι οἱ ὑποπέσαντες εἰς τὴν ὀργὴν σου.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ζεὺς· «Αὐρίον ἀπὸ πρῶτας θέλεις ἰδεῖ, μεγαλόφθαλμε θεὰ Ἥρα, ἐάν ἐπιθυμῆς, τὸν μεγαλοδύναμον υἱὸν τοῦ Κρόνου νὰ καταστρέφῃ πολὺν στρατὸν τῶν γενναίων Ἑλλήνων· διότι δὲν θὰ παύσῃ τοῦ πολέμου ὁ φοβερός Ἐκτωρ, πρὶν ἢ ἐγερεθῇ εἰς τὰ πλοῖα ὁ ταχύπους υἱὸς τοῦ Πηλέως (τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν οἱ Ἑλληνες θὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ τρομερώτατον στενὸν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων· περὶ

του νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου)· διότι οὕτως εἶναι πεπρωμένον· περὶ σοῦ ἐγὼ δὲν φροντίζω ὀργιζομένης, οὐδὲ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὰ ἔσχατα ἅκρα τῆς Γῆς καὶ τοῦ Πόντου, ὅπου ὁ Ἴαπετός καὶ ὁ Κρόνος καθήμενοι δὲν τέρπονται οὔτε ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἥλιου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑπερίωνος, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τοὺς ἀναψύχοντας, ἀλλὰ βαθὺς καὶ σκοτεινὸς πέριξ εἶναι ὁ Τάρταρος· οὐδὲ αὐτοῦ ἐὰν ἔλθῃς περιπλανωμένη, δὲν φροντίζω περὶ σοῦ ἀγανακτούσης, ἐπειδὴ οὐδεμία εἶναι ἀναιδεστέρα ἀπὸ σέ.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ λευκώλενος ὅμως Ἦρα δὲν ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν τίποτε. Ἐν τούτοις τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Ἥλιου ἔδυσεν εἰς τὸν Ὠκεανὸν, ἀνασύρον εἰς τὴν γῆν τὴν μαύρην νύκτα· καὶ εἰς μὲν τοὺς Τρῶας ὁ ἥλιος ἔδυσεν ἄκοντας, εἰς τοὺς Ἕλληνας ὅμως ἡ νύξ ἐπῆλθεν ἐπιθυμητῆ, τριπόθητος.

Τότε τοὺς Τρῶας συνήθροισεν εἰς ἀγορὰν ὁ ἔνδοξος Ἔκτωρ μακρὰν τῶν πλοίων παρὰ τὸν βαθύρρουν ποταμὸν εἰς τόπον καθαρὸν νεκρῶν, ὅστις ἦτο διαφανής. Καταβάντες δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς τὴν ξηρὰν ἤκουον τοὺς λόγους οὗς ὁ Ἔκτωρ ἀπήγγελλε, κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του τὸ ἐνδεκάπηχυ δόρυ του· ἔμπροσθεν δὲ ἔλαμπεν ἡ χαλκῆ αἰχμὴ αὐτοῦ, χρυσοῦς δὲ κρίκος περιέδενε τὴν σιδηρᾶν λόχην καὶ τὸ ξύλον· ἐπὶ τούτου ἐρεισθεὶς ἔλεγεν εἰς τοὺς Τρῶας τάδε·

Ἄκούσατέ μου, Τρῶες καὶ Δάρδανοι καὶ σύμμαχοι, ἤλπιζα σήμερον ὅτι καταστρέψας τὰ πλοῖα καὶ ὄλους τοὺς Ἕλληνας θέλω ἐπιστρέψαι εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Τροίαν· ἀλλ' ἦλθε πρότερον τὸ σκότος, τὸ ὅποιον ἔσωσεν αὐτοὺς τῶρα καὶ τὰ πλοῖά των εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης· καὶ τῶρα μὲν ἄς

ὑπακούσωμεν εἰς τὴν νύκτα καὶ ἄς ἐτοιμάσωμεν δεῖπνον·
 λύσαντες δὲ τοὺς καλλίτριχας ἵππους ἐκ τῶν ὀχημάτων,
 παραθέσατε εἰς αὐτοὺς κριθάς· φέρετε δὲ ἐκ τῆς πόλεως
 ταχέως βόας καὶ πρόβατα, φέρετε καὶ οἶνον γλυκύν, καὶ
 ἄρτον ἐκ τῶν οἴκων σας, συναθροίσατε δὲ πολλὰ ξύλα,
 ἵνα ἐφ' ὅλην τὴν νύκτα μέχρι τῆς αὐγῆς καίωμεν πυρὰ
 πολλὰ, ἥ δὲ λάμψις νὰ φθάνῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ
 διὰ νυκτὸς οἱ Ἕλληνες κινήσωσι νὰ φύγωσι διὰ θαλάσ-
 σης, καὶ μὴ ἄνευ κόπου ἡσύχως ἐπιβιβασθῶσιν εἰς τὰ
 πλοῖα καὶ φύγωσι μηδὲν κακὸν παθόντες· ἀλλὰ μάλιστα
 καὶ εἰς τὴν πατρίδα των ὄντες νὰ θεραπεύωσι τὰς πλη-
 γὰς, κτυπηθέντες ἢ διὰ βέλους, ἢ διὰ τοῦ ὀξέος δόρατος,
 ὅταν θὰ ἐπιβιδιάζωνται εἰς τὰ πλοῖα ἵνα φοβῆται καὶ
 πᾶς ἄλλος νὰ ἐπιφέρῃ πόλεμον εἰς τοὺς ἱππότες Τρῶας.
 Κήρυκες δὲ φίλοι τοῦ Διὸς ἄς κηρύττωσιν εἰς τὴν πόλιν,
 ἵνα οἱ εἰς τὴν πρώτην ἡβὴν νέοι καὶ οἱ γέροντες συνα-
 χθῶσιν εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως ἐπὶ τῶν θεοτεύκτων
 πύργων· αἱ δὲ ἄβραι γυναῖκες, ἐκάστη εἰς τὸν οἶκόν της,
 ἄς ἀνάπτωσι μέγα πῦρ· ἄς φυλάττωσι δὲ ἀσφαλῶς, μή-
 πως εἰσέλθῃ ἐνέδρα τις εἰς τὴν πόλιν, ἐνῶ λείπουσιν οἱ
 ἄνδρες· οὕτως ἄς γείνη, μεγάθυμοι Τρῶες, καθὼς λέγω·
 εἶπον λοιπὸν ὅ,τι θεωρῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος καλὸν καὶ
 ὠφέλιμον· αὔριον δὲ ἀπὸ πρώτας θέλω εἰπεῖ ἄλλα εἰς
 τοὺς Τρῶας· εὐχομαι δὲ εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους
 θεοὺς ἐλπίζων ὅτι θέλομεν ἐκδιώξῃ ἐντεῦθεν τοὺς ὑπὸ
 τῆς ὀλεθρίας μοῖρας ἐλθόντας κύνας (τοὺς ὁποίους κα-
 καὶ μοῖραι μετέφερον ἐπὶ τῶν μαύρων πλοίων των). Ἄλ-
 λά τὴν μὲν νύκτα θὰ φυλάξωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀπὸ
 πρώτας δὲ ὕπλισθέντες πλησίον τῶν πλοίων θέλομεν
 σφοδρῶς πολεμήσει. Θὰ ἴδω ἂν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Τυ-

δέως Διομήδης θέλει μὲ ἀποκρούσει ἀπὸ τὰ πλοῖα πρὸς τὸ τεῖχος, ἢ ἐγὼ αὐτὸν φονεύσας διὰ τοῦ ξίφους μου θέλω τὸν σκυλεύσει. Αὐριον θέλει δείξει φανεράν τὴν ἀνδρίαν του ἐὰν τολμήσῃ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸ κατ' αὐτοῦ ριπτόμενον ἀκόντιόν μου. Ἄλλὰ πιστεύω θὰ κοίτεται νεκρὸς μεταξὺ τῶν πρώτων πληγωθεῖς, πολλοὶ δὲ ἐταῖροι περὶ αὐτὸν θὰ κοίτωνται αὐριον, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος· εἴθε νὰ ἤμην τοσοῦτον ἀθάνατος καὶ ἀγήρατος διὰ παντός, νὰ ἐτιμώμην δὲ ὡς ἡ Ἀθηναῖα καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὅσον ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ γίνῃ ὀλεθρία εἰς τοὺς Ἑλληνας.»

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Ἑκτωρ, ἐπευφήμησαν δὲ οἱ Τρῶες. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἔλυσαν τοὺς ἵππους ἀπὸ τὸν ζυγὸν ἰδρωμένους ὄντας, ἔδεσαν δὲ αὐτοὺς διὰ τῶν ἱμάντων ἕκαστος παρὰ τὸ ἄρμα του καὶ ἔφερον ταχέως ἐκ τῆς πόλεως βόας καὶ πρόβατα, ἐπρομηθεύθησαν δὲ καὶ οἶνον γλυκὺν καὶ ἄρτον ἐκ τοῦ οἴκου των, συνήθριζον δὲ καὶ πολλὰ ξύλα, (ἐθυσίαζον δὲ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς τελείας ἑκατόμβας)· τὴν δὲ εὐάρεστον κνίσσαν οἱ ἄνεμοι ἔφερον ἐκ τοῦ πεδίου εἰς τὸν οὐρανὸν, οἱ θεοὶ ὅμως δὲν μετεῖχον αὐτῆς ποσῶς, οὐδὲ ἤθελον· διότι πολὺ ἀπεχθὴς εἰς αὐτοὺς ἦτο ἡ Τροία καὶ ὁ Πρίαμος καὶ ὁ λαὸς τοῦ ἀνδρείου Πριάμου.

Οὗτοι λοιπὸν μεγαλοφρονοῦντες ἐκάθηντο ὅλην τὴν νύκτα ἐν στάσει μάχης, περὶ δ' αὐτοὺς ἐκαίοντο πολλὰ πυρά. Καθὼς δὲ ὅταν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἀστέρες ἀποστίλβουσι περὶ τὴν λαμπρὰν Σελήνην ἐν καιρῷ νηνεμίας, ὅλοι δὲ οἱ βράχοι, αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καὶ αἱ κοιλάδες διαλάμπουσιν, ὁ δὲ εὐρύς αἰθήρ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνοίγεται, ὅλα δὲ τὰ ἀστρα φαίνονται, καὶ εὐχαριστεῖται μεγάλως ὁ ποιμὴν, οὕτω καὶ τὰ πυρά τῶν Τρώων λάμπουσι

μεταξὺ τῶν πλοίων καὶ τοῦ ρεύματος τοῦ Ξάνθου ἔμ-
 προσθεν τῆς Τροίας· χίλια πυρὰ ἐκαίοντο εἰς τὴν πεδιά-
 δα, πλησίον δὲ ἐκάστου ἐκάθηντο πεντήκοντα ἄνδρες, οἱ
 δὲ ἵπποι τρώγοντες κριθὴν καὶ ὄλυραν (ἀσπροσίτι) στε-
 κόμενοι πλησίον τῶν ἀρμάτων, περιέμενον τὴν καλλι-
 θρονον αὐγὴν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ι.

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ. ΠΑΡΑΚΛΗΞΕΙΣ

Ἐνῶ οἱ Τρῶες ἐφύλαττον οὕτω, οἱ Ἕλληνες κατελήφθησαν ὑπὸ ὑπερφυσικοῦ τρόμου, συντρόφου τοῦ κρυεροῦ φόβου, ἀπὸ πένθος δὲ ἀβάστακτον εἶχον προσβληθῆ ὅλοι οἱ ἡγεμόνες· καθὼς δύο ἄνεμοι ἐγείρουσι τὸν ἰχθυοφόρον πόντον, ὡς ὁ Βορρᾶς καὶ ὁ Ζέφυρος ἀπὸ τῆς Θράκης ἐξαίφνης ἐπιπνεύσαντες, καὶ σύναμα κορυφοῦντες τὸ μαῦρον κῦμα σκορπίζουσι πολλὰ φύκη εἰς τὴν παραλίαν, τοιοῦτοτρόπως ἐταράσσετο ἡ καρδία τῶν Ἑλλήνων μέσα εἰς τὰ στήθη των. Ὁ δὲ Ἀτρεΐδης ὑπὸ μεγάλης λύπης κτυπημένος κατάκαρδα, διέτρεχε τὸ στρατόπεδον καὶ διέτασσε τοὺς ὀξυφώνους κήρυκας νὰ προσκαλέσουν ἐξ ὀνόματος καθ' ἓνα εἰς τὴν συνέλευσιν καὶ νὰ μὴ φωνάζωσιν· αὐτὸς δὲ πρῶτος σπεύδει νὰ καλέσῃ τοὺς πλησιεστέρους. Ὅλοι μετ' ὀλίγον προσῆλθον εἰς τὴν ἀγορὰν τηκόμενοι ὑπὸ θλίψεως. Ὁ Ἀγαμέμνων ἠγέρθη χύνων ἄφθονα δάκρυα, ὡς μαυρόνερος κρήνη ἥτις ἀπὸ ὑψηλὸν βράχον καταχέει σκοτεινὸν νερόν. Στενάζων δὲ βαρέως εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑξῆς·

ἌΩ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ὁ Κρονίδης Ζεὺς μὲ ἔδесе δυνατὰ ἐπάνω εἰς βαρεῖαν δυστυχίαν, ὁ σκληρὸς· διότι τότε μὲν κατανεύσας μὲ ὑπεσχέθη νὰ γυρίσω ἀφοῦ ἐκπορθήσω τὴν ὀχυρὰν Ἴλιον, τῶρα δὲ ἀπατήσας με ἐλεεινῶς, μὲ προστάζει ἄτιμος νὰ ἐπι-

στρέψω εἰς τὴν Ἑλλάδα μετ' ἀπώλειαν πλείστου στρα-
του· τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησις τοῦ παντοδυνάμου Διός, ὅ-
στις πολλὰς μέχρι τοῦδε κατέστρεψεν ἀκροπόλεις καὶ
εἰς τὸ ἐξῆς θὰ καταστρέψῃ· διότι εἶναι παντοδύναμος·
ἀλλ' ἐμπρὸς, ἅς πεισθῶμεν νὰ κάμωμεν ὅλοι, καθὼς θὰ
εἶπω ἐγώ· ἅς ἀποπλεύσωμεν εἰς τὴν ἀκριβὴν μας πατρί-
δα, διότι δὲν θὰ κυριεύσωμεν πλέον τὴν πλατύδρομον
Τροίαν.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὅλοι ἐσιώπησαν καὶ ἔμειναν
ἄφωνοι, καὶ ἐπὶ πολὺ ἔμειναν εἰς ταύτην τὴν κατάστα-
σιν, ἕως οὗ τέλος εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

«Ἄτρεϊδῆ βασιλεῦ, ἐγὼ πρῶτος θὰ πολεμήσω τοὺς
ἀσυνέτους λόγους σου καθὼς συνειθίζεται εἰς τὴν ἀγορὰν,
καὶ μὴ ὀργισθῆς ποσῶς κατ' ἐμοῦ· καὶ πρῶτον μὲν μὲ
προσέβαλες ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων, διῶσχυριζόμενος ὅτι
εἶμαι ἀπόλεμος καὶ ἀνανδρός· ἀλλὰ ἂν ἦμαι ἐγὼ τοι-
οὔτος, τὸ γνωρίζουν καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες τῶν Ἑλ-
λήνων· εἰς σὲ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ πανούργου Κρόνου δὲν τὰ
ἔδωκεν ὅλα· σοὶ ἔδωρξε μὲν σκῆπτρον καὶ τιμὰς πρώτου
βαθμοῦ, ἀλλὰ δὲν σοῦ ἔδωκεν ἀνδρίαν καὶ δύναμιν, τὰ
ὁποῖα ἔχουσι μεγίστην εἰς τὸν κόσμον σημασίαν. Κακὲ
ἄνθρωπε! οὕτως ἀπόλεμοι καὶ ἀνανδροὶ νομίζεις ὅτι εἶ-
ναι οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, καθὼς τοὺς λέγεις; Ἄλλ' ἐάν
σου ἐξηγέρθη ἡ ὄρεξις νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα,
ὑπάγε· ἀνοικτὸς εἶναι ὁ δρόμος, τὰ δὲ πλοῖά σου πλη-
σίον τῆς θαλάσσης (στέκονται, ὅσα εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἦλ-
θον ἐκ τῶν Μυκηναίων μαζύ σου)· οἱ δὲ ἄλλοι κομοτρό-
φοι Ἑλληνας θὰ μείνωσιν ἀκριβῶς· ἕως νὰ κυριεύσωμεν
τὴν Τροίαν· ἐάν δὲ θέλουν, ἅς φύγουν καὶ αὐτοὶ μὲ τὰ
πλοῖα εἰς τὴν ἀκριβὴν των πατρίδα· ἡμεῖς ὅμως οἱ δύο,

ὁ Σθένελος καὶ ἐγὼ, θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πόλεμον, ἕως ὅτου νὰ εὕρωμεν τὸ τέλος τῆς Ἰλίου, διότι ἔχομεν ἔλθει μὲ τὴν συναίνεσιν τοῦ θεοῦ.»

Οὕτως ἔλεγεν ὁ Διομήδης, οἱ δὲ παῖδες τῶν Ἑλλήνων ἐπεβόων ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν λόγον· καὶ τότε ἐσηκώθη εἰς τὸ μέσον των καὶ ἔλεγεν ὁ ἱππότης Νέστωρ·

«Τυδεΐδη, ἀνδρεϊότατος μὲν εἶσαι εἰς τὸν πόλεμον, ἄριστος δὲ τῶν ὀμηλικῶν εἰς τὰς σκέψεις· κἀνεὶς Ἑλλήνων δὲν θὰ κατηγορήσῃ τὸν λόγον σου, οὐδὲ θὰ ἀντεῖπῃ· ἀλλὰ δὲν εἶπες ὅλα ὅσα χρειάζονται· εἶσαι μὲν βέβαια νέος καὶ ἤθελες εἶσθαι ὁ μικρότερος υἱὸς μου, ἀλλ' ὅμως λέγεις πολὺ φρόνιμα· ἐγὼ ὅμως ὅστις καυχῶμαι ὅτι εἶμαι πρεσβύτερός σου, ἄς ὀμιλήσω ἀκριβῶς καὶ ἄς διεξέλθω ὅλα· οὐδὲ δύναται κἀνεὶς νὰ περιφρονήσῃ τὸν λόγον, οὐδὲ ὁ ἡγεμὼν Ἀγαμέμνων· ἀκοινώνητος, παράνομος, ἄοικος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν φρικαλέον ἐμφύλιον πόλεμον· ἀλλὰ τῶρα μὲν ἄς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα καὶ ἄς παρασκευάσωμεν δεῖπνον· ἄς ἐκλεχθῶσι δὲ φύλακες καὶ ἄς τεθῶσι παρὰ τὴν ἐκτὸς τοῦ τείχους ἀνοιγμένην τάφρον· καὶ ταῦτα μὲν παραγγέλλω διὰ τοὺς νέους πολεμιστάς· σὺ δὲ, Ἀτρεΐδη, διεύθυνε ὡς ἔχων βασιλικὸν ἀξίωμα μέγιστον· προσκάλεσον εἰς τὴν τράπεζαν τοὺς ἀρχηγούς· διότι εἰς σὲ πρὸ πάντων ἀρμόζει, ὅστις ἔχεις μὲν τὰς σκηνάς γεμάτας ἀπὸ οἴνου, καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς Θράκης διὰ τῶν πλοίων μετακομιζόμενον, ἔχεις δὲ ὅλα τὰ μέσα πρὸς ὑποδοχὴν, ὡς μεγάλης χώρας βασιλεύς· ὅταν δὲ συνέλθωσι πολλοὶ, θὰ πεισθῆς εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐκφέρῃ τὴν ἀρίστην γνώμην· εἶναι δὲ μεγίστη ἀνάγκη εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνας γνώμης καλῆς καὶ φρονίμου, διότι οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἐστρατοπεδευμένοι πλησίον

τοῦ στρατοπέδου μας, καίοντες πολλές πυράς· ποῖος ἤθελε χαρῆ δι' αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων; ἡ παροῦσα νύξ ἢ θά ἀφανίσῃ τὸν στρατὸν ἢ θά τὸν σώσῃ.»

Τοὺς λόγους τούτους τοῦ γέροντος μετὰ προσοχῆς ἀκούσαντες, ἀμέσως ἔβαλον εἰς πρᾶξιν· καὶ φύλακες μὲν ἐξώρμησαν ἔνοπλοι περὶ τὸν Νεστορίδην Θρασυμήδη, τὸν βασιλέα, περὶ τὸν Ἀσκάλαφον καὶ Ἰάλμενον, τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἄρεως, περὶ τὸν Μηριόνην καὶ Ἀφαρέα καὶ Διήπυρον καὶ τελευταῖον περὶ τὸν υἱὸν τοῦ Κρείοντος, τὸν εὐγενῆ Λυκομήδη· ἑπτὰ ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν φυλάκων ἔχοντες ἕκαστος περὶ ἑαυτὸν ἑκατὸν πολεμιστάς μὲ μακρὰ δόρατα καὶ ἐπὶ πῆγαν καὶ ἐκάθησαν εἰς τὸ μεταξὺ τείχους καὶ τάφρου διάστημα, ὅπου καίοντες πυρὰ ἐδείπνουν χωριστὰ καθεὶς· ὁ δὲ Ἀτρείδης ὠδήγει τοὺς μεγαλειτέρους τῶν Ἑλλήνων ὄλους μαζὺ εἰς τὴν σκηνὴν του καὶ τοὺς ἔκαμνε τερπνὸν τραπέζι· οὗτοι δὲ ἤρχισαν νὰ προτείνωσι τὰς χεῖράς των εἰς τὰ ἔτοιμα προκειμένα φαγητά· καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε πρῶτος ὁ γέρων νὰ τοὺς κάμῃ μίαν φρόνιμον ὁμιλίαν, ὁ Νέστωρ, τοῦ ὁποίου καὶ πρότερον ἡ γνώμη ἐφαίνετο ἀρίστη· οὗτος λοιπὸν ἀγαθὰ φρονῶν πρὸς αὐτοὺς ὠμίλησε καὶ εἶπεν·

« Ἀτρείδη, ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, εἰς σὲ μὲν θά τελειώσω, ἀπὸ σὲ δὲ θά ἀρχίσω, διότι εἶσαι βασιλεὺς πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ Ζεὺς σοῦ ἐνεχείρισε τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ δικαστικὸν ἀξίωμα διὰ νὰ σκέπτεσαι περὶ αὐτῶν· διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη περισσότερα μὲν νὰ λέγῃς σὺ, περισσότερα δὲ καὶ νὰ ἀκούῃς, καὶ νὰ ἐκτελῆς δὲ προσέτι ὅταν κανεὶς ἔχῃ διάθεσιν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸ καλόν· ἀπὸ σὲ κρέμαται ὅ,τι ἂν ἀρχίσῃς· ἀλλ' ἐγὼ θά ἐκφράσω μίαν γνώμην, ἡ ὁποία μοὶ φαίνεται ἀρίστη καὶ

τῆς ὁποίας δὲν πιστεύω νὰ ἔχη τις καλλιτέραν οὔτε τῶρα οὔτε τότε ὅταν, εὐγενέστατε, ἐπῆγες καὶ ἀφήρεςες τοῦ Ἀχιλλέως ὠργισμένου τὴν κόρην Βρισηΐδα ἀπὸ τὴν σκηνὴν του, οὐδαμῶς σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην μου· διότι ἐγὼ πολὺ σὲ ἀπέτρεπον· ἀλλὰ σὺ ὑποχωρήσας εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς μεγάλης σου ψυχῆς, προσέβαλες ἓνα ἄνδρα ἔξοχον, τὸν ὁποῖον ἴσια ἴσια καὶ οἱ ἀθάνατοι ἐτίμησαν· ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη ἄς σκεφθῶμεν πῶς νὰ τὸν εὐαρεστήσωμεν ὥστε νὰ πεισθῆ, καὶ μὲ δῶρα λαμπρὰ καὶ μὲ λόγους γλυκεῖς.»

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς·

«ὦ γέρον, διόλου ψευδῶς δὲν ἀπηρίθμησες τὰς ἐκ τυφλώσεώς μου δυστυχίας· αὐτὸς ἐμαυτὸν ἔβλαψα, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀναμφιβόλως μὲ πληθὺν στρατοῦ δύναται νὰ ᾔηται ἰσόρροπος εἷς ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον συμβῆ νὰ ἀγαπήσῃ ὁ Ζεὺς ἀπὸ καρδίας· τοιοῦτοτρόπως τοῦτον τώρα ἐτίμησε, κατέβαλε δὲ τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τυφλώσεως ἐβλάβην, ὑπακούσας εἰς ὀλεθρίαν πλάνην, θέλω πάλιν νὰ τὸν εὐαρεστήσω ἀνταμείβων αὐτὸν μὲ ἄπειρα περίφημα δῶρα, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω ἐνώπιον ὄλων ὑμῶν· ἑπτὰ ἀμεταχειρίστους τρίποδας, δέκα τάλαντα χρυσοῦ, λαμπροὺς δὲ λέβητας εἴκοσι, δώδεκα δὲ ἵππους εὐτραφεῖς ἀθλοφόρους, οἵτινες δηλαδὴ διὰ τῆς ταχυποδίας των ἔλαβον βραβεῖα· δὲν ἤθελεν εἶσθαι πτωχὸς, οὐδ' ἄνευ πολυτίμου χρυσοῦ ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε λάβει τόσα, ὅσα βραβεῖα μοῦ ἔφεραν οἱ μονώνυχες οὔτοι ἵπποι· θέλω δὲ τὸν δώσει ἑπτὰ γυναῖκας, ἐκλεκτῶν ἐργοχείρων ἐμπείρους, Λεσβίδας, τὰς ὁποίας ἐξέλεξα, ὅταν αὐτὸς ἐκυρίευσεν τὴν Λέσβον, γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ κάλλος ὑπερεῖχον ὄλων τῶν γυναικῶν·

μεταξὺ δὲ αὐτῶν θὰ ἦναι προσέει καὶ ἡ κόρη τοῦ Βρισέως, τὴν ὁποίαν τότε ἀφῆρεσα· θέλω δὲ κάμει μέγαν ὄρκον ὅτι οὐδέποτε ἀνέβην εἰς τὴν κλίνην τῆς οὐδὲ συνῆλθον μετ' αὐτῆς, καθὼς φύσει συμβαίνει εἰς τὰ δύο γένη τῶν ἀνθρώπων· ὅλα μὲν ταῦτα θὰ ἦναι ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσίν σου· ἐὰν δὲ πάλιν δώσῃ ὁ θεὸς νὰ ἐκπορθήσωμεν τὴν μεγαλοῦπολιν τοῦ Πριάμου, ἅς ἔμβῃ εἰς τὸ πλοῖόν σου καὶ ἅς τὸ πληρώσῃ σωρηδὸν ἀπὸ χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ σκεύη, ὅταν θὰ μοιράζωσι τὰ λάφυρα οἱ Ἕλληνες, ἅς ἐκλέξῃ δὲ μόνος του εἴκοσι Τρωαδίτισσας, τὰς ὠραιότερας μετὰ τὴν Ἀργεῖαν Ἐλένην· ἐὰν δὲ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ Ἄργος, ἡμπορεῖ νὰ γείνη γαμβρός μου, ἀπολαύων τιμῆς παρ' ἐμοῦ ἴσης μὲ τὸν Ὀρέστην, ὅστις ἐν μεγάλῃ χαρᾷ μου τρέφεται μὲ πολλὰς θωπείας· τρεῖς δὲ θυγατέρας ἔχω εἰς τὸν καλοκαμωμένον οἶκόν μου, Χρυσόθεμιν, Λαοδίκην καὶ Ἰφιάνασσαν· ἐκ τούτων ὅποιαν θέλῃ ἅς τὴν ὀδηγήσῃ γυναϊκᾶ του εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως, χωρὶς νὰ δώσῃ προγαμιαίαν δῶρεάν· ἐγὼ δὲ θὰ τὴν δώσω τόσα πολλὰ δῶρα, ὅσα κανεῖς μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωκεν ἐπὶ γάμου εἰς τὴν θυγατέρα σου· θὰ τὴν δώσω δὲ ἑπτὰ εὐδαίμονας πόλεις, τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἐνόπην καὶ τὴν χλοερὰν Ἴρην, τὰς θειοτάτας Φηρὰς καὶ Ἄνθειαν τὴν πολυλειβάδον, τὴν ὠραίαν Αἴπειαν καὶ Πήδασον τὴν ἀμπελόεσσαν· ὅλαι αὗται εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης κατωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου καὶ κατοικοῦνται ὑπὸ ἀνθρώπων πολλὰ ἐχόντων κτήνη, οἵτινες ὡς θεὸν θὰ τὸν τιμῶσι μὲ δῶρα καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου θὰ ἐκτελῶσι τὰς λαμπρὰς διατάξεις· ταῦτα ἡμπορῶ νὰ τοῦ κάμω, ἐὰν παραιτήσῃ τὴν ὀργὴν σου· ἅς καμθῆ (ὁ Πλούτων, ὡς σκληρὸς βέβαια καὶ ἀκαμπτος, εἶναι ὁ μισητότατος

τῶν θεῶν παρά τοῖς ἀνθρώποις) καὶ ἄς ὑποταχθῆ εἰς ἐμέ, καθ' ὅτι καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα ἀνώτερον ἔχω, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν καυχῶμαι ὅτι εἶμαι μεγαλείτερος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ταῦτα εἰπόντα ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ·

«Ἄτρείδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, τὰ μὲν δῶρα, τὰ ὅποια δίδεις εἰς τὸν βασιλέα Ἀχιλλέα, κανεῖς πλέον δὲν δύναται νὰ κατηγορήσῃ· ἀλλ' ἐλάτε, ἄς προσκαλέσωμέν τινας, ὅπως τοὺς παρακινήσωμεν νὰ σπείσωσιν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως· καὶ ἐμπρὸς, ὁποίους ἐγὼ παρατηρήσω, οὔτοι ἄς ὑπακούσωσι· πρῶτον μὲν ἄς προηγηθῆ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Φοῖνιξ καὶ ἔπειτα ὁ ὑψηλὸς Αἴας καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς· ἐκ δὲ τῶν κηρύκων ἄς ὑπάγουν μαζὺ μὲ αὐτοὺς ὁ Ὀδῖος καὶ ὁ Εὐρυβάτης· φέρετε δὲ νερὸν νὰ νιφθῶμεν καὶ διατάξετε εὐσεβῆ προσευχὴν διὰ νὰ εὐχθῶμεν εἰς τὸν Κρονίδην Δία, ἵσως μᾶς εὐσπλαγχνισθῆ.»

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν· εἰς ὅλους δὲ ἤρесе ὁ λόγος αὐτοῦ· καὶ οἱ μὲν κήρυκες ἀμέσως ἔχυσαν ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδωρ νὰ νιφθῶσι, νεανῖαι δὲ ἐπλήρωσαν μέχρι στεφάνης τοὺς κρατῆρας ἀπὸ ποτῶν, καὶ ἤρχιαν νὰ ἀντλῶσι μὲ τὰ ποτήρια καὶ νὰ διανέμουν εἰς ὅλους. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ἕκαστος ὅσον ἐπεθύμει, ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, ἐνῶ ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ, ἀποτεινόμενος εἰς καθένα, τοὺς ἔδιδε πολλὰς παραγγελίας, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸν Ὀδυσσεά, νὰ καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως πείσωσι τὸν εὐγενῆ Πηλεΐδην.

Ἐπορεύθησαν λοιπὸν οὔτοι κατὰ τὸ ἀμμῶδες παράλιον τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης, πάρα πολλὰς εὐχὰς ἀπο-

τείνοντες εἰς τὸν περικρατοῦντα καὶ σείοντα τὴν γῆν θεὸν ὅπως δυνηθῶσι νὰ πείσωσι μετ' εὐκολίας τὸν μεγαλόψυχον ἀπόγονον τοῦ Αἰακοῦ. Φθάσαντες δὲ τέλος εἰς τὰς σκηνάς καὶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων, τὸν εὖρον νὰ διασκεδάζῃ μὲ τὴν ἡχηρὰν του λύραν, ἣτις εἶχεν ὠραῖα ποικίλματα καὶ ἀργυροῦν ζυγόν, καὶ τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἐκ τῶν λαφύρων, ὅταν κατέστρεψε τὴν πόλιν τοῦ Ἡετίωνος· μὲ ταύτην αὐτὸς διεσκεδάζεν ἄδων τὰ ἔνδοξα κατορθώματα τῶν ἀνθρώπων· ἀπέναντί του δὲ ἐκάθητο μόνος ἐν σιωπῇ ὁ Πάτροκλος, περιμένων πότε ἤθελε παύσει τὸ ἄσμα. Ἐν τούτοις, προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσέως, προσῆλθεν ἡ πρεσβεία καὶ ἐστάθη ἔμπροσθέν του· μετ' ἐκπλήξεως δὲ ἐτινάχθη ὀρθὸς ὁ Ἀχιλλεὺς μαζὺ μὲ τὴν λύραν, ἀπὸ τὴν θέσιν ὅπου ἐκάθητο· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Πάτροκλος ἰδὼν τοὺς ἀνδρας ἐσηκώθη. Ὑποδεχόμενος δὲ αὐτοὺς εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Καλῶς ἦλθατε· μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἦλθετε· βεβαίως μεγάλη τις ἀνάγκη κατέχει ὑμᾶς, τοὺς ὁποίους καὶ ἐν τῇ ὀργῇ μου ἡγάπων περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλληνας.»

Ταῦτα εἰπὼν, εὐθὺς τοὺς ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν ἐπὶ κλιντήρων καὶ πορφυρῶν ταπήτων, λέγων συγχρόνως πρὸς τὸν Πάτροκλον, πλησίον του ὄντα, τὰ ἑξῆς·

«Γιὲ τοῦ Μενoitίου, στήσας ἕνα ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους κρατῆρας, κάμε δυνατώτερον τὸ μίγμα καὶ ἐτοίμασε ποτῆρι διὰ καθένα· διότι μὲ μεγίστην μου χαρὰν δέχομαι τοὺς ἀνδρας τούτους ὑπὸ τὴν στέγην μου.»

Εἰς τὸν λόγον δὲ τοῦτον τοῦ ἀκριβοῦ του συντρόφου ἀμέσως ὑπήκουσεν ὁ Πάτροκλος· αὐτὸς δὲ κατέθεσεν ὑπὸ

τὸ φῶς τοῦ πυρός ἐν μέγα κρεατοσάνιδον καὶ εἰς τοῦτο ἔβαλε νῶτα προβάτου καὶ παχείας αἰγός, καὶ προσέτι χοίρου θρεμμένου ῥάχιν παχυτάτην· ἐκράτει μὲν ὁ Αὐτομέδων, ἔκοπτε δὲ ὁ εὐγενῆς Ἀχιλλεύς. Καὶ ταῦτα μὲν, τεμαχίσας καλῶς, ἐπέρασεν εἰς σουβλία· τὸ δὲ πῦρ ἀνάπτον ἠΐξανεν ὁ υἱὸς τοῦ Μενoitίου. Ἀφοῦ δὲ τὸ πῦρ, κατακαῦσαν τὰ ξύλα, ἔπαυσε νὰ ἐξάγη φλόγα καὶ μετεβλήθη εἰς ἄνθρακας, ὁ Ἀχιλλεύς καταστρώσας ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ μῆκος τὰ σουβλία καὶ ἐπάνωθεν τούτων ἐπασπάλιζε θεῖον ἄλας. Ἀφοῦ δὲ τὰ ἔψησε καὶ τὰ ἔχυσεν ἐπὶ τῆς μαγειρικῆς τραπέζης, ὁ μὲν Πάτροκλος ἐπῆρε μέσα εἰς ὠραῖα κάνιστρα ἄρτον καὶ τὴν ἐμοίρασεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς διένειμε τὰ κρέατα· καθήσας δὲ ἀπέναντι τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς ἐκ τοῦ ἀντιθέτου τοίχου παρήγγειλε τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον νὰ κάμη θυσίαν εἰς τοὺς θεούς· οὗτος δὲ ἔρριπτεν εἰς τὸ πῦρ τεμάχια κρεάτων, κατὰλληλα πρὸς θυσίαν. Ἐν τούτοις ἐκεῖνοι ἤρχισαν ν' ἀπλόνωσι τὰς χεῖράς των εἰς τὰ προκείμενα ἔτοιμα φαγητά, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν, ἔνευσεν ὁ Αἴας εἰς τὸν Φοῖνικα· τοῦτο δὲ παρατηρήσας ὁ εὐγενῆς Ὀδυσσεὺς ἐπλήρωσεν ἐν ποτήριον μὲ οἶνον καὶ ἐχαιρέτισε τὸν Ἀχιλλέα λέγων ὡς ἐξῆς·

«Χαῖρε Ἀχιλλεῦ· τραπέζια μὲν μὲ ἴσας μερίδας ἀπηλάυσαμεν καὶ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνωνος καὶ ἐδῶ τώρα· διότι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν διάθεσίν μας πολλὰ εὐάρεστα φαγητά. Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην δὲν σκεπτόμεθα εὐάρεστα συμπόσια. ὦ τέκνον τοῦ Διός, προβλέπομεν καὶ φοβούμεθα μεγάλας συμφοράς, διότι ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ σώσωμεν ἢ θὰ χάσωμεν τὸ

στρατόπεδον, ἐὰν μὴ σὺ ἀναπτύξης τὴν δύναμίν σου· διότι, πλησίον τοῦ προτειχίσματος τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, ἐστρατοπέδευσαν οἱ τολμηρότατοι Τρῶες καὶ οἱ μακρυνοὶ σύμμαχοί των, καίοντες πολλὰ πυρὰ κατὰ τὸν στρατὸν, καὶ δισχυρίζονται ὅτι δὲν θὰ κρατηθῶσι πλέον, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐπιπέσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδόν μας· ὁ δὲ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἀστράπτων ἐκ δεξιῶν τοὺς δεικνύει αἴσια σημεῖα· ὁ δ' Ἔκτωρ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν του καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Διὸς, ὄρμαξ μανιωδῶς καὶ καταφρονεῖ ἀνθρώπους καὶ θεοὺς· λύσσα ἀκαταμάχητος τὸν παραφέρει, εὐχεται δὲ νὰ φανῆ ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα ἢ θεία αὐγῆ, ἀπειλῶν ν' ἀποκόψη τὰ ἄκρα τῶν πλοίων, αὐτὰ δὲ νὰ πυρπολήσῃ μὲ ἀκράτητον πῦρ, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς διωκομένους ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. Τρομερὰ ψυχικὴ θλίψις μὲ κατέχει μὴ τὰς ἀπειλάς του ταύτας ἐκτελέσωσιν οἱ θεοὶ, ἡμεῖς δὲ πέπρωται νὰ ἀπολεσθῶμεν ἔμπροσθεν τῆς Τροίας, μακρὰν τῆς ἵπποτρόφου Πελοποννήσου. Ἄλλ' ἐγέρθητι, ἐὰν θέλῃς ἔστω καὶ βραδέως νὰ σώσης τοὺς υἱοὺς τῶν Ἑλλήνων, βασανιζομένους ὑπὸ τῶν θορυβούντων Τρώων· θὰ λυπῆσαι ὁ ἴδιος εἰς τὸ μέλλον, οὐδ' εἶναι τρόπος νὰ εὔρη τις θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἀφοῦ γείνη· ἀλλὰ ἐνόσῳ εἶναι καιρὸς σκέφθητι πῶς νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου. ὦ φίλε, ὁ μὲν πατήρ Πηλεὺς σὲ παρήγγειλε, καθ' ἣν ἡμέραν σὲ ἔστειλεν ἀπὸ τῆς Φθίας εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, λέγων «τέκνον μου, τὴν μὲν νικητικὴν δύναμιν θὰ σοῦ δώσωσιν ἢ Ἀθηνᾶ καὶ ἢ Ἥρα, ἂν θέλωσι, σὺ δὲ νὰ διατηρῆς ἐντὸς τῶν στηθῶν σου τὴν μεγαλοψυχίαν· διότι ἡ φιλοφροσύνη εἶναι ἀνωτέρα· νὰ παύσης δὲ ἀπὸ ἀνοικονόμητον φιλονεικίαν, διὰ νὰ

σὲ τιμῶσι περισσότερον καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες τῶν Ἑλλήνων» ταύτας τὰς παραγγελίας ἔδιδεν ὁ γέρων, σὺ δὲ τὰς λησμονεῖς· ἀλλὰ καὶ τῶρα ἔτι παῦσε καὶ ἄφησε τὴν καρδιοφάγον ὄργην, καὶ ὁ Ἀγαμέμνων θὰ σοῦ δώσῃ, ἅμα παραιτήσης τὴν ὄργην, δῶρα ἄξια σοῦ· ἐὰν δὲ θέλῃς, ἀκουσέ με νὰ σοῦ ἀπαριθμῆσω, πόσα δῶρα σοὶ ὑπεσχέθη ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὴν σκηνὴν του· ἑπτὰ τρίποδας ἀμεταχειρίστους, δέκα τάλαντα χρυσοῦ, εἴκοσι λαμπροὺς λέβητας, δώδεκα ἵππους εὐτραφεῖς, ἀθλοφόρους, οἵτινες δηλαδὴ διὰ τῆς ταχυποδίας των ἐβραβεύθησαν· θὰ σοῦ δώσῃ ἑπτὰ γυναῖκας, ἀμέμπτων ἐργοχειρῶν ἐμπείρους, Λεσβίδας, τὰς ὁποίας ἐξέλεξεν, ὅταν σὺ ἐκυρίευσες τὴν εὐδαίμονα Λέσβον, γυναῖκας αἱ ὁποῖαι ὑπερεῖχον κατὰ τὴν ὠραιότητα ὅλον τὸ γένος των· μετ' αὐτῶν δὲ θὰ σοῦ δώσῃ καὶ ἦν ἀφήρησε τότε Βρισηίδα κάμνων μέγαν ὄρκον, ὅτι ποτὲ δὲν ἀνέβῃ εἰς τὴν κλίνην, οὐδὲ συνῆλθε μετ' αὐτῆς, ὡς συμβαίνει μεταξύ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ὅλα μὲν ταῦτα ἀμέσως θὰ ἦναι εἰς τὴν διάθεσίν σου· ἐὰν δὲ πάλιν δώσωσιν οἱ θεοὶ νὰ καταστρέψωμεν τὴν μεγαλόπολιν τοῦ Πριάμου, νὰ ἔμβῃς εἰς πλοῖον καὶ νὰ τὸ πληρώσῃς ἀπὸ σωροὺς χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν σκευῶν, ὅταν θὰ μοιραζώμεθα τὰ λάφυρα οἱ Ἕλληνες· νὰ ἐκλέξῃς δὲ εἴκοσι Τρωαδίτισσας μόνος σου, αἵτινες νὰ ἦναι ὠραιόταται μετὰ τὴν Ἀργεῖαν Ἑλένην.

Ἐὰν δὲ ἠθέλαμεν ὑπάγει εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὸ εὐφορώτερον μέρος τοῦ κόσμου, δύνασαι νὰ γείνης γαμβρός του ἀπολαύων παρ' αὐτοῦ τιμῆς ἴσης μὲ τὸν Ὀρέστην, ὁ ὁποῖος τρέφεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀφθονίας· τρεῖς δὲ θυγατέρας ἔχει εἰς τὸν καλοκτισμένον οἶκόν του, τὴν Χρυσόθεμιν, τὴν Λαοδίκην καὶ τὴν Ἰφιάνασσαν· ἐκ τούτων ὁ-

ποιαν θέλῃς δύνασαι νὰ τὴν ὀδηγήσῃς σύζυγόν σου ἄνευ προγαμιαίας δωρεᾶς πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως· αὐτὸς δὲ θὰ τὴν δώσῃ πάρα πολλὰ δῶρα, ὅσα κάνεις μέχρι τοῦδε δὲν ἔδωκεν εἰς κόρην του· θὰ τὴν δώσῃ ἑπτὰ εὐδαίμονας πόλεις, τὴν Καρδαμύλην, τὴν Ἐνόπην καὶ τὴν χλοερὰν Ἴρην, τὰς θειοτάτας προσέτι Φηράς καὶ τὴν πολυλείβαδον Ἄνθειαν, τὴν ὠραίαν Αἰπειαν καὶ τὴν ἀμπελόεσσαν Πήδασον· ὅλαι δὲ εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης κατωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου· ἐνοικοῦσι δὲ ἄνθρωποι πολυθρέμμονες, οἱ ὅποιοι μὲ τὰ δῶρά των θὰ σὲ τιμῶσιν ὡς θεὸν καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου θὰ ἐκτελεῶσι τὰς λαμπρὰς διατάξεις. Τὰς ὑποσχέσεις ταύτας θὰ ἐκτελέσῃ, ἐὰν παύσῃς τὴν ὀργὴν σου· ἐὰν ὅμως ἦναι μεγαλειτέρα ἢ ἀποστροφὴ σου καὶ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην καὶ πρὸς τὰ δῶρά του, τοῦλάχιστον εὐσπλαγχνίσου τοὺς ἄλλους Ἑλληνας οἵτινες βασανίζονται εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ οἵτινες ὡς θεὸν θὰ σὲ τιμήσωσιν· ἔσο δὲ βέβαιος, ὅτι ἤθελες ἀποκτήσῃ πολὺ μεγάλην δόξαν φονεύων τὸν Ἐκτορα, ἐπειδὴ οὗτος ἔχων λύσσαν ὀλεθρίαν ἤθελε σὲ πλησιάσει πάρα πολὺ, διότι δισχυρίζεται ὅτι δὲν εἶναι ὁμοίός του κάνεις ἐκ τῶν Ἑλλήνων ὅσους ἔφερον ἐδῶ τὰ πλοῖα.»

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Εὐγενέστατε Λαερτιάδῃ, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πρέπει μὲν βέβαια ἄνευ συστολῆς νὰ δώσω ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, καθ' ἣν, ἐννοεῖται, ιδέαν ἔχω καὶ ὡς ἀφεύκτως θέλει συμβῆ, διὰ νὰ μὴ κάθησθε πλησίον μου καὶ μοιρολογῆτε ἄλλος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ· διότι μισῶ ὡσάν τὰς πύλας τοῦ Ἄδου ἐκεῖνον, ὅστις ἄλλο μὲν κρύπτει εἰς τὴν καρδίαν του, ἄλλο δὲ λέγει· ἐγὼ δὲ θὰ

ἐκφράσω τὴν ιδέαν, ἣτις μοὶ φαίνεται ἀρίστη· νομίζω ὅτι ἐμὲ οὔτε ὁ Ἄτρεΐδης Ἀγαμέμνων θὰ μὲ πείσῃ οὔτε οἱ ἄλλοι Ἑλληνες, ἐπειδὴ, καθὼς ἐφάνη, οὐδεμίαν εὐγνωμοσύνην τρέφουσι πρὸς τὸν ἀκαταπαύστως πολεμοῦντα τοὺς ἐχθρούς· τὸ αὐτὸ μερίδιον προσφέρουσιν εἰς τὸν ἀργὸν καθὼς καὶ εἰς τὸν κρατοῦντα ἀκαταπαύστως τὰ ὄπλα, ἐξίσου δὲ τιμῶσι καὶ τὸν ἀνανδρον καὶ τὸν γενναῖον ὁμοίως ἀποθνήσκει καὶ ὁ ἀργὸς καὶ ὁ πολλὰ κατορθώσας. Οὐδ' ἐκέρδισα τίποτε, ἀφοῦ ὑπέφερα βάσανα, πάντοτε ρίψοκινδυνεύων εἰς τὸν πόλεμον· καθὼς δὲ τὸ πτηνὸν λαμβάνει τὴν τροφήν καὶ τὴν φέρει μὲ τὸ στόμα εἰς τὰ ἅπτερα μικρά του μὲ μέγαν του κόπον, οὕτω καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν νύκτας ἄϋπνος διῆλθον, πολλὰς δὲ ἡμέρας αἱματώδεις ἐπέρασα ἐν πολέμῳ, μαχόμενος διὰ τὴν τιμὴν τῶν γυναικῶν σας· δώδεκα πόλεις διὰ τῶν πλοίων μου ἐξεπόρθησα, κατὰ ξηρὰν δὲ ἔνδεκα κατὰ τὴν πολύβωλον Τροίαν· ἐξ ὅλων τούτων ἐπῆρα πολλὰ καὶ καλὰ πολύτιμα σκεύη, καὶ ὅλα τὰ ἔφερον καὶ τὰ ἔδίδα εἰς τὸν Ἄτρεΐδην Ἀγαμέμνονα· αὐτὸς δὲ μένων ὀπίσω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ δεχόμενος αὐτὰ, ὀλίγα μὲν διένεμε, πολλὰ δὲ ἐκράτει, ἄλλα δὲ ἔδιδε γέρα εἰς τοὺς ἐπισήμους καὶ βασιλεῖς· οὔτοι μὲν ὅλοι τὰ ἔχουσι μόνιμα, ἀπὸ ἐμὲ δὲ μόνον ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀφῆρσε καὶ ἔχει τὴν ἀρεστὴν εἰς τὴν καρδίαν μου σύζυγον, μὲ τὴν ὁποίαν συγκοιμώμενος ἄς χαίρεται. Τίς δὲ ἀνάγκη νὰ πολεμῶσιν οἱ Ἑλληνες μὲ τοὺς Τρῶας; διατὶ δὲ συνήθροισε καὶ ἔφερον ἐδῶ τὸν στρατόν; οὐχὶ ἄρά γε διὰ τὴν καλλίκομον Ἑλένην; μόνοι τάχα τῶν ἔναρθρα λαλούντων ἀνθρώπων οἱ Ἀτρεΐδαι ἀγαπῶσι τὰς συζύγους των; ἐπειδὴ πᾶς ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ φρόνιμος ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει διὰ τὴν

γυναϊκά του, οὕτω καὶ ἐγὼ ἠγάπων ταύτην ἐκ καρ-
 δίας, ἂν καὶ τὴν εἶχον ἀποκτήσει διὰ τοῦ δόρατος.
 Τώρα ὅμως, ἀφοῦ μὲ ἠπάτησε καὶ μοῦ ἀφήρεσε τὸ γέ-
 ρας, ἄς μὴ με δοκιμάζῃ πλέον, διότι ἤδη τὸν γνωρίζω
 καλῶς· οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃ. Ἄλλ' Ὀδυσσεῦ, μετὰ σοῦ
 καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων ἄς σκεφθῇ νὰ ἀποκρούσῃ ἀπὸ
 τοῦ στρατοπέδου τὸ ἐχθρικὸν πῦρ. Βεβαίως πάρα πολλὰ
 ὑπέφερε στερηθεῖς ἐμεῖς, καὶ ἤδη ἔκτισε τεῖχος καὶ ἤνοιξε
 πέριξ αὐτοῦ τάφρον πλατεῖαν καὶ ἐκτεταμένην, καὶ εἰς
 αὐτὴν ἐνέπηξε σκόλοπας· ἀλλὰ καὶ μόλα ταῦτα δὲν
 δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτο-
 ρος· ἐν ὅσῳ δ' ἐγὼ ἐπολέμουν μετὰξὺ τῶν Ἑλλήνων,
 δὲν ἤθελεν ὁ Ἐκτωρ νὰ συνάψῃ μάχην μακρὰν τοῦ τεί-
 χους, ἀλλ' ἕως εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας καὶ τὴν φηγὸν
 ἐξήρχετο· ἐκεῖ μίαν φοράν ἐστάθη νὰ συμπλακῇ πρὸς ἐμέ,
 μόνον ὄντα, καὶ μόλις ἐξέφυγε τὴν ὀρμὴν μου. Τώρα
 ὅμως, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ πολεμῶ μὲ τὸν εὐγενῆ Ἐκ-
 τορα, αὔριον, ἀφοῦ κάμω θυσίαν εἰς τὸν Δία καὶ ὄλους
 τοὺς θεοὺς, θὰ σύρω τὰ πλοῖά μου κάτω εἰς τὴν θά-
 λασσαν, θὰ τὰ γεμίσω καλῶς, καὶ ἂν θέλῃς καὶ
 φροντίζῃς, θὰ τὰ ἴδῃς πολλὰ πρῶτ' νὰ πλέουν εἰς τὸν
 ἰχθυοφόρον Ἑλλήσποντον, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἄνδρας μὲ
 προθυμίαν κωπηλατοῦντας· ἐὰν δὲ ὁ ἔνδοξος γεωσειστής
 μᾶς δώσῃ οὖριον ἄνεμον, τὴν τρίτην ἡμέραν ἡμπορῶ νὰ
 φθάσω εἰς τὴν εὐφορωτάτην Φθίαν. Ἐχω δὲ ἀφήσει με-
 γάλην περιουσίαν ἐκεῖ ὅταν ἐκίνησα δι' ἐδῶ· εἰς ταύ-
 την θὰ προσθέσω χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ σκευή,
 καὶ προσέτι γυναῖκας εὐζώνους αἵτινες μοὶ ἔλαχον, διότι
 τὸ γέρας, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μοὶ τὸ ἔδωκε, μεγάλως προσ-
 βάλων με τὸ ἐπῆρεν ὀπίσω, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὁ βα-

σιλεύς Ἀγαμέμνων. (Νὰ τοῦ τὰ εἶπητε ὅλα, καθὼς παραγγέλλω, δημοσίως, διὰ νὰ ὀργίζωνται ἐναντίον του καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἀνίσως μὲ τὴν συνειθισμένην του ἀναισχυντίαν ἐλπίζῃ νὰ ἐξαπατήσῃ κἀνένα ἐξ αὐτῶν), οὐδ' ἤθελε τολμήσει μ' ὅλην του τὴν ὑπερβολικὴν ἀναισχυντίαν νὰ μὲ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον· οὐδὲ θὰ συνεργασθῶ μετ' αὐτοῦ διόλου οὔτε εἰς συμβούλια, οὔτε εἰς πράξεις, διότι μὲ ἐξηπάτησε καὶ ἔσφαλε· καὶ δὲν ἠμπορεῖ καὶ δευτέραν ἀκόμη φοράν νὰ μὲ ἀπατήσῃ μὲ λόγια· φθάνει πλέον· ἀλλὰ μὲ ἡσυχίαν ἄς τρέξῃ ἀνενοχλήτως εἰς τὴν ἀπώλειάν του, διότι ὁ βαθύφρων Ζεὺς τοῦ ἀφήρесе τὸν νοῦν. Ἀποστρέφομαι τὰ δῶρά του, καὶ τὸν περιφρονῶ ὡς ἀνδράποδον· οὐδ' ἐὰν δεκαπλάσια καὶ εἰκοσαπλάσια δῶρα ἤθελε μὲ δώσει ἐξ ὅσων ἔχει ἢ ἐξ ὅσων ἤθελεν ἀποκτήσει· οὐδ' ὅσα ἐμβαίνουν εἰς τὸν Ὀρχομενὸν, οὐδ' ὅσα εἰς τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου, ὅπου μέγιστα περιουσίαι ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῶν οἴκων, καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουσι διακοσίας πύλας, καὶ διακόσιοι ἄνδρες ἐξ ἐκάστης ἐξέρχονται μὲ ἵππους καὶ μὲ ἀμάξας· οὐδ' ἐὰν μοῦ ἔδιδε τόσα, ὅσα εἶναι ἢ ἄμμος καὶ ἢ κόνις, οὐδ' οὕτως ἤθελε πείσει τὴν καρδίαν μου ὁ Ἀγαμέμνων, πρὶν μοι ἀποδώσῃ ὅλην τὴν καρδιοφάγον βλάβην. Τὴν δὲ κόρην τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος δὲν νυμφεύομαι, οὐδ' ἂν πρὸς τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην ἤθελεν ἀμιλλᾶσθαι κατὰ τὸ κάλλος, κατὰ δὲ τὰ ἐργόχειρα πρὸς τὴν λαμπρόφθαλμον Ἀθηνᾶν· καὶ ἂν τοιαύτη ἦναι, ἐγὼ δὲν τὴν νυμφεύομαι· αὐτὸς ἄς ἐκλέξῃ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅστις τοῦ ἀρμόζει, καὶ ὁ ὁποῖος ἔχει μεγαλῆτερον βασιλικὸν ἀξίωμα· διότι, ἐὰν μὲ φυλάξωσι σῶον οἱ θεοὶ καὶ ὑπάγω εἰς τὴν πατρίδα μου, θὰ μὲ ὑπανδρεύσῃ βέ-

βαια αὐτὸς ὁ Πηλεΐδης· πολλαὶ Ἑλληνίδες ὑπάρχουσι κατὰ τὴν Φθίαν καὶ τὰς πόλεις τῆς, θυγατέρες ἐπισήμων ἀνδρῶν οἵτινες σώζουσι τὰς πόλεις· ἐκ τούτων ὅποιαν θέλω θὰ λάβω γυναῖκά μου· ἐκεῖ δὲ ἡ ὑπερήφανος ψυχὴ μου ἔχει ὀρμητικὴν διάθεσιν νὰ συμφρευθῶ νόμιμον καὶ ἀρμόζουσαν γυναῖκα καὶ νὰ ἀπολαύω τὴν περιουσίαν, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν ὁ γέρον ἱππηλάτης Πηλεΐδης· διότι δὲν εἶναι ἀντάξια τῆς ζωῆς μου, οὔτε ὁ πλοῦτος, τὸν ὁποῖον βεβαιουῦσιν ὅτι εἶχεν ἡ Τροία, ἡ εὐδαίμων αὕτη πόλις, πρότερον ὅτε ἦτο εἰρήνη, πρὶν ἔλθωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ὅσα ἐγκλείει τὸ λίθινον κατώφλιον τοῦ τοξευτοῦ Φοῖβου Ἀπόλλωνος εἰς τοὺς βραχώδεις Δελφούς. Διότι βόας μὲν καὶ παχέα πρόβατα δύναται τις ἀρπάζων νὰ πορισθῇ, τρίποδας δὲ καὶ ξανθοκεφάλους ἵππους δύναται ν' ἀποκτήσῃ· ἡ ψυχὴ ὁμως τοῦ ἀνθρώπου οὔτε ἀρπάζεται οὔτε πιάνεται ὥστε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπειδὴ ἡμπορεῖ καὶ τὸν φραγμὸν τῶν ὀδόντων νὰ περάσῃ· διότι ἡ μήτηρ μου ἐξ ἄλλου μέρους, ἡ λαμπρόπους θεὰ Θέτις, λέγει ὅτι δύο τινὲς μούραι μὲ φέρουσιν εἰς τὸ θανατικὸν τέλος· εἴαν μὲν μένω ἐδῶ καὶ πολεμῶ περὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων δὲ θὰ ἐπιστρέψω μὲν εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἡ δόξα μου θὰ μένη αἰώνιος· εἴαν δὲ ὑπάγω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα, ἐχάθη μὲν ἡ δόξα μου, ἀλλ' ἡ ζωὴ μου θὰ ἦναι μακρὰ, οὐδ' ἤθελε μ' εὖρει γρήγορα τὸ τέλος τοῦ θανάτου· καὶ τοὺς ἄλλους δ' ἐγὼ ἤθελον παρακινήσει νὰ ἀποπλεύσουν διὰ τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ δὲν θὰ εὕρητε πλέον τὸ τέλος τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου· διότι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς πολὺ τὴν προστατεύει, θάρρος δὲ μέγα ἔχει λάβει ὁ στρατὸς τῆς· ἀλλὰ σεῖς ὑπάγετε καὶ ἀγγείλατε εἰς τοὺς πρώτους τῶν Ἑλλήνων

τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν (διότι τοῦτο πρὸς τιμὴν των εἶναι ἰδιαίτερον ἔργον αὐτῶν) διὰ νὰ σκεφθῶσι καὶ εὐρωσιν ἄλλο καλλίτερον μέσον, τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ σώσῃ τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατόν. Ἐπιμένω εἰς τὴν ὀργὴν μου καὶ τὸ μέσον τοῦτο τῆς σωτηρίας τὸ ὁποῖον ἐφαντάσθησαν ἀπέτυχεν. Ἄς μείνῃ δὲ ὁ Φοῖνιξ παρ' ἐμοὶ καὶ ἄς κοιμηθῆ, διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ αὐρίον ἀποπλέοντα εἰς τὴν πατρίδα, ἂν θέλῃ, ἐννοεῖται· ποσῶς δὲ δὲν τὸν φέρω διὰ τῆς βίας.»

Ταῦτα μὲν οὗτος εἶπεν· αὐτοὶ δὲ ὅλοι ἐκπλαγέντες ἐσιώπησαν καὶ ἔμειναν ἄφωνοι· διότι πολὺ ἀποτόμως ἠρνήθη· ἀλλὰ τέλος μεθ' ἱκανὴν σιωπὴν ἐξαγαγὼν ἄφθονα δάκρυα διὰ τὸν μέγαν περὶ τοῦ στρατοπέδου φόβον, ὁ γέρον ἱππηλάτης Φοῖνιξ εἶπε τὰ ἐξῆς·

«Ἐὰν ἀπεφάσισης νὰ ἐπιστρέψῃς, ἐνδοξε Ἀχιλλεῦ, καὶ δὲν θέλεις ποσῶς ν' ἀποκρούσῃς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ὀλέθριον πῦρ, ὡς ἐξ ὀργῆς κατελιημμένος, πῶς δύναμαι ἔπειτα, υἱέ μου, νὰ μείνω ἐδῶ μόνος; διὰ σὲ δὲ μ' ἔστειλεν ὁ γέρον ἱππηλάτης Πηλεὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅτε ἀπὸ τὴν Φθίαν σ' ἔστειλε πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ἀνήλικον παιδίον, ἄπειρον ἀκόμη καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἴσου πολέμου καὶ τῶν συνελεύσεων, ἐκεῖ ὅπου γίνονται ἐπιφανεῖς οἱ ἄνδρες· διὰ τοῦτο μὲ ἀπέστειλε νὰ σὲ διδάσκω ὅλα ταῦτα, νὰ ἦσαι δηλαδὴ ἱκανὸς καὶ πρὸς ὀμιλίαν καὶ πρὸς πράξιν· τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀγαπητόν μου τέκνον, δὲν ἤθελον δεχθῆ νὰ μείνω ὀπίσω σου, οὐδ' ἐὰν αὐτὸς ὁ θεὸς ἤθελον ὑποσχεθῆ νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ γῆρας καὶ νὰ μὲ κάμῃ νέον ἔφηβον, ὁποῖος ἦμην ὅτε κατ' ἀρχὰς ἄφησα τὴν καλλιγύναικα Ἑλλάδα, θέλων γ' ἀποφύγω τὰς λογομαχίας τοῦ πατρός μου Ἀμύν-

τορος Ὀρμενίδου, ὃ ὁποῖος ὠργίσθη καθ' ὑπερβολὴν ἐναντίον μου, ἔνεκα παλλακίδος καλλικόμου, τὴν ἁποίαν αὐτὸς ἠγάπα, καταφρονῶν τὴν σύζυγόν του, τὴν μητέρα μου· αὕτη δὲ πάντοτε μὲ ἰκέτευε νὰ συνέλθω μετὰ τῆς παλλακίδος πρότερον, ὅπως μισήσῃ τὸν γέροντα· εἰς ταύτην πεισθεὶς τὸ ἔκαμα, ὃ δὲ πατὴρ μου ἀμέσως μαθὼν τοῦτο ἤρχισε νὰ ἐκφέρῃ πολλὰς κατάρας ἐπικαλούμενος τὰς φρικτὰς Ἐριννύας, νὰ μὴ καθήσῃ ποτὲ ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του παιδίον, ἐξ ἐμοῦ γεννηθέν· οἱ δὲ θεοὶ εἰσήκουσαν τὰς κατάρας, ὃ ὑπὸ τὴν γῆν Ζεὺς καὶ ἡ τρομερὰ Περσεφόνη· τοῦτον μὲν ἐγὼ ἐσκέφθην νὰ φονεύσω μὲ ὄξυ δόρυ· ἀλλ' ἀθάνατός τις ἔπαυσε τὴν ὀργὴν μου, ὃ ὁποῖος ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ τὴν φήμην καὶ τὰ πολλὰ ὄνειδα διὰ νὰ μὴ μὲ φωνάζουν μετὰξὺ τῶν Ἑλλήνων πατροκτόνον· τότε πλέον ἡ ψυχὴ μου δὲν ὑπέφερε νὰ διατρίβω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἐνῶ οὗτος ἐξηκολούθει νὰ ἦναι ὠργισμένος· πολλὰς μὲν βέβαια παρακλήσεις μὲ ἔκαμον περιστοιχοῦντές με οἱ σύντροφοι καὶ οἱ ἐξάδελφοί μου νὰ μείνω ἐκεῖ εἰς τὸν οἶκον, πολλὰ δὲ παχέα πρόβατα καὶ στρεψόποδας καὶ στρεψοκεράτους βοῦς ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ παχύτατοι χοῖροι τεντωμένοι ἀνά μέσον τῆς φλογὸς τοῦ πυρὸς ἐκαψαλίζοντο, πολὺς δὲ οἶνος ἐκ τῶν κεράμων τοῦ γέροντος ἐπίνετο· ἐπὶ ἐννέα δὲ νύκτας ἐκοιμῶντο περίξ μου, ἐναλλάξ φυλάττοντες· οὐδὲ ἐσβέσθη ποτὲ τὸ πῦρ, ἐν μὲν ὑπὸ τὴν αἴθουσαν τῆς καλῶς περιτειχισμένης αὐλῆς, ἄλλο δὲ εἰς τὸν πρόδρομον, πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ θαλάμου· ἀλλ' ὅτε πλέον ἐπῆλθε δεκάτη νύξ σκοτεινὴ, τότε ἐγὼ ἔθραυσα τὰς ἀσφαλῶς ἠρμοσμένας θύρας τοῦ θαλάμου, καὶ ἐπετάχθην ὑπὲρ τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς μὲ μεγάλην

εὐκολίαν, διαφυγῶν τοὺς φύλακας, τόσον τοὺς ἄνδρας ὅσον καὶ τὰς δούλας· μετὰ δὲ ταῦτα διασχίσας τὴν ἐκτεταμένην Ἑλλάδα, ἔφυγον μακρὰν καὶ ἔφθασα εἰς τὴν παχύγειον Φθίαν, τὴν μητέρα τῶν προβάτων, εἰς τὸν βασιλέα Πηλέα· οὗτος δὲ μὲ ἐδέχθη μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ μὲ ἠγάπησεν ὅσον δύναται· ν' ἀγαπήσῃ πατὴρ τὸν υἱὸν του γεννηθέντα μόνον ἐν μέσῳ ἀπείρων ἰδιοκτησιῶν. Μοὶ ἔδωκε πολλὰ πλοῦτη καὶ μὲ κατέστησεν ἄρχοντα μεγάλης χώρας, κειμένης εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς Φθίας, τῆς χώρας τῶν Δολόπων· ἔπειτα ἀγαπῶν σε ἀπὸ καρδίας, ὧ θεῖε Ἀχιλλεῦ, σὲ ἔκαμα ὅ,τι εἶσαι· δὲν ἤθελες οὔτε εἰς εὐωχίαν νὰ ὑπάγῃς μετ' ἄλλου οὔτε εἰς τὸν οἶκον νὰ φάγῃς, πρὶν ἐγὼ σὲ καθίσω εἰς τὰ γόνατά μου καὶ σὲ χορτάσω μὲ κομμάτια φαγητοῦ καὶ μὲ οἶνον. Ποσάκις μοῦ κατέβρεξες τὸν χιτῶνα ἐξεμῶν οἶνον κατὰ τὴν ὀχληρὰν νηπιακὴν ἡλικίαν! Διὰ σὲ πολλὰ πάθη καὶ κόπους ὑπέφερα καὶ σὲ ἐκύτταξα ὡς παιδί μου, ὧ Ἀχιλλεῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ δὲν μὲ ἐδώρησαν κανένα γόνον, νὰ σὲ υἰοθετήσω διὰ νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ ἡμέραν τινὰ τὰς πικρὰς προσβολὰς· ἀλλ' Ἀχιλλεῦ, κάμψον τὴν μεγάλην σου ψυχὴν· οὐδὲ πρέπει νὰ ἔχῃς ἀσπλαγχνον καρδίαν· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ θεοὶ μεταβάλλονται, τῶν ὁποίων ἴσια ἴσια καὶ μεγαλειτέρα εἶναι ἢ ὑπεροχὴ, ἢ τιμὴ καὶ ἢ δύναμις· καὶ ὅμως τούτους κατευνάζουσιν οἱ ἄνθρωποι μὲ θυσίας καὶ μὲ λαμπρὰ ταξίματα, μὲ σπονδὴν καὶ μὲ κνίσσαν, παρακαλοῦντες, ὅταν κάνεις παρανομήσῃ καὶ ἀμαρτήσῃ· διότι καὶ Διταὶ ἴσια ἴσια ὑπάρχουσι, κόραι τοῦ μεγάλου Διὸς, χωλαί, ῥυτιδωμέναι καὶ ἀλλοίθωροι, αἱ ὁποῖαι πηγαίνουν κατόπιν τῆς Ἄτης καὶ φροντίζουσιν· ἢ δὲ Ἄτη εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ὑγιὴς τοὺς πόδας· διὸ τρέχει

πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ὄλων καὶ καθ' ὄλην τὴν γῆν προφθάνει καὶ βλάπτει τοὺς ἀνθρώπους· αὐταὶ δὲ ἐξ ὀπισθεν θεραπεύουσιν· ὅστις μὲν σεβασθῆ τὰς κόρας τοῦ Διὸς προσερχομένης, τοῦτον πολὺ τὸν ὠφελούσι καὶ τὸν ἀκούουν, ὅταν εὐχῆται· ὅστις δὲ δὲν δεχθῆ καὶ ἀρνηθῆ ἐπιμόνως, εὐθὺς αὐταὶ πηγαίνουσι καὶ παρακαλοῦσι τὸν Κρονίδην Δία, ὅπως τοῦτον ἀκολουθήσῃ ἢ Ἄτη καὶ τὸν τιμωρήσῃ διὰ βλάβης. Ἄλλ' Ἀχιλλεῦ, πρόσφερε καὶ σὺ εἰς τὰς κόρας τοῦ Διὸς τὸ σέβας ὅπερ κάμπτει τὴν ψυχὴν τῶν φρονίμων ἡρώων. Ἐὰν ὁ Ἀτρεΐδης ἄλλα μὲν δῶρα δὲν σοῦ ἔφερνεν ἀμέσως, ἄλλα δὲ δὲν ἀνέφερε διὰ τὸ μέλλον, ἀλλ' ἐξήκολούθει ἐπιμένων εἰς τὴν ὀργὴν του, ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἤθελον σὲ προτρέψει νὰ λησμονήσῃς τὴν ὀργὴν σου διὰ νὰ βοηθήσῃς τοὺς Ἕλληνας καὶ μῶλην τὴν ἀνάγκην των· ἀλλὰ τῶρα καὶ πολλὰ δίδει ἀμέσως καὶ συνάμα ὑπεσχέθη ἄλλα διὰ τὸ μέλλον, ἄνδρας δὲ ἀρίστους ἐκλέξας ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν, τοὺς φιλτάτους σου, τοὺς ἔστειλε νὰ σὲ παρακαλέσωσι· τούτων μὴ καταφρονήσῃς τὸν λόγον καὶ τοὺς πόδας· πρότερον δὲν μὲ ἐφαίνετο παράδοξον νὰ μένης ὠργισμένος· μανθάνομεν δὲ παρὰ τῶν προγενεστέρον εἰς τὰς περὶ τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων διηγήσεις ὅτι τοιοιτοτρόπως συνέβαινε, ὡσάκις τινὰ δυνατὴ ὀργὴ κατελάμβανε· ἐλάμβανον δῶρα καὶ μὲ λόγους ἐπραῦνοντο· ἐν τοιοῦτον ἐνθυμοῦμαι συμβᾶν πρὸ πολλοῦ, ὅχι νεωστὶ, τὸ ὅποϊον εὐχαρίστως θὰ διηγηθῶ ἐνώπιον ὑμῶν ὄλων. Οἱ Κουρῆτες καὶ οἱ ἀτρόμητοι Αἰτωλοὶ ἐπολέμουν περὶ τὴν πόλιν Καλυδῶνα, καὶ ἐφόνευον ἀλλήλους, οἱ μὲν Αἰτωλοὶ ὑπερασπιζόμενοι τὴν ἑρατεινὴν Καλυδῶνα, οἱ δὲ Κουρῆτες μεθ' ὀρμῆς προσπαθοῦντες νὰ τὴν ἐκπορθήσωσι· διότι κατὰ τούτων ἐξήγει-

ρεν ἔν κακὸν ἢ χρυσόθρονος Ἄρτεμις, ὀργισθεῖσα ὅτι ὁ
 Οἰνεὺς ἐν τῷ ἀγρῷ του δὲν τῆς προσέφερεν ἀπαρχάς· ἐνῷ
 οἱ ἄλλοι θεοὶ ἀπελάμβανον μεγάλας θυσίας, εἰς τὴν κό-
 ρην τοῦ μεγάλου Διὸς μόνην δὲν ἐτέλεσεν εἴτε λησμονή-
 σας εἴτε μὴ προσέξας· μεγάλως δὲ ἤμαρτεν· αὕτη δὲ ὀρ-
 γισθεῖσα ἢ ἐκ Διὸς καταγομένη, ἢ βελοχαρῆς, ἐξήγειρεν
 ἓνα ὀξύδοντα ἀγριόχοιρον, ὅστις συχνὰ πυκνὰ ἐκακο-
 ποίει τὸν δενδρότοπον τοῦ Οἰνέως· πολλὰ δὲ ὑψηλὰ δέν-
 δρα ἐξερρίζωσε καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς μὲ τὰς ρίζας των
 καὶ μὲ τὰ ἄνθη τῶν ὀπωρικῶν· τοῦτον ἐφόνευσεν ὁ υἱὸς
 τοῦ Οἰνέως Μελέαγρος, συναθροίσας ἐκ πολλῶν πόλεων
 κυνηγούς καὶ σκύλους· διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κατα-
 βληθῆ μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους· τόσον μέγας ἦτο, πολ-
 λούς δὲ ἀνεβίβασεν εἰς τὴν ὀδυνηρὰν πυράν· ἢ δὲ θεὰ
 διήγειρε πολὺν θόρυβον καὶ φωνὰς πέριξ τοῦ χοίρου διὰ
 τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μαλλιαρὸν δέρμα του μεταξὺ τῶν
 Κουρήτων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν μεγαλοφύχων Αἰτωλῶν ἀφ'
 ἑτέρου· ἐν ὅσῳ μὲν λοιπὸν ὁ φιλοπόλεμος Μελέαγρος ἐ-
 πολέμει, τὰ τῶν Κουρήτων εἶχον κακῶς, οὐδ' ἠδύναντο
 νὰ μένωσιν ἔξω τοῦ τείχους· ἂν καὶ ἦσαν περισσότεροι·
 ἀλλ' ὅτε πλέον ἐμβῆκεν εἰς τὸν Μελέαγρον ὁ θυμὸς ὅστις
 καὶ ἄλλων πολὺ φρονίμων ἀνθρώπων συνειθίζει νὰ φου-
 σκῶνῃ τὴν ψυχὴν ἐντὸς τῶν στηθῶν, καὶ ὠργίσθη κατὰ
 τῆς μητρὸς του Ἀλθαίας, ἔμενεν ἀργὸς πλησίον τῆς γυ-
 ναικὸς του, τῆς ὠραίας Κλεοπάτρας, ἣτις ἦτο κόρη τῆς
 καλλισφύρου θυγατρὸς τοῦ Εὐήνου Μαρπήσσης καὶ τοῦ
 Ἴδα τοῦ ἀνδρειοτάτου τῶν τότε ἀνθρώπων· (καὶ κατὰ
 τοῦ ἐφόρου τῆς γῆς Φοῖβου Ἀπόλλωνος ἔλαβε τὸ τόξον
 ἔνεκα τῆς καλλισφύρου νύμφης, τὴν ὁποῖαν τότε εἰς τὸν
 οἶκον ὁ πατὴρ καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ ἐπωνόμαζον Ἀλ-

κυόνα, διότι ἡ μήτηρ τῆς ἔχουσα τὴν τύχην τῆς πολυπαθοῦς Ἀλκυόνης ἔκλαιεν, ὅτε τὴν ἀνῆρπασεν ὁ ἐπιεικῆς Φοῖβος Ἀπόλλων)· πλησίον ταύτης ὁ Μελέαγρος ἦτο κατακεκλιμένος καὶ κατέπινε τὴν καρδιοφάγον ὄργην του, τὴν προελθοῦσαν ἐκ τῶν καταρῶν τῆς μητρός του· διότι αὕτη ἀδημονοῦσα διὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ πολὺ κατηρᾶτο πρὸς τοὺς θεοὺς, γονατίσασα δὲ καὶ μὲ κόλπους ὑγροὺς ἀπὸ δάκρυα, πολὺ ἐκτύπα μὲ τὰς χεῖρας τὴν εὐφορον γῆν, προσκαλοῦσα τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν τρομερὰν Περσεφόνην νὰ δώσωσι θάνατον εἰς τὸν υἱὸν τῆς· ταύτην δὲ ἤκουσεν ἀπὸ τὸ Ἔρεβος ἡ ἐν τῷ σκότει μένουσα Ἐρινὺς, ἡ καρδίαν ἀμείλικτον ἔχουσα· τῶν δὲ πολεμούντων ἀμέσως ἠγέρθη θόρυβος καὶ κτύπος τερὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως προσβαλλομένων τῶν πύργων· οἱ δὲ πρῶτοι τῶν Αἰτωλῶν ἔστειλαν τοὺς ἀρίστους ἱερεῖς, ὅπως τὸν παρακαλέσωσι νὰ ἐξέλθῃ εἰς βοήθειαν ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον· ὅπου ἡ πεδιάς τῆς ἐρατεινῆς Καλυδῶνος εἶναι παχυτάτη, ἐκεῖ τὸν προέτρεπον νὰ λάβῃ ἐν τεμάχιον ἐκ πεντήκοντα στρεμμάτων, τὸ μὲν ἡμισυ ἄμπελον, τὸ δὲ ἡμισυ ἀπλοῦν ἀγρὸν πρὸς σποράν· πολὺ δὲ τὸν παρεκάλει ὁ γέρων ἱππηλάτης Οἰνεὺς, κινῶν δηλαδὴ τὰς καλῶς συνηρμοσμένας θύρας εἰσήρχετο εἰς τὸν ὑψηλὸν θάλαμον καὶ ἰκέτευε τὸν υἱόν· πολὺ δὲ τὸν παρεκάλουν ἡ μήτηρ, αἱ ἀδελφαὶ καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ, ἀλλ' αὐτὸς τὰς ἀπώθει· πολὺ δὲ οἱ σύντροφοι, τοὺς ὁποίους ἐτίμα καὶ ἠγάπα περισσότερον ἀπὸ ὄλους· ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν κατῴρθονον νὰ τὸν πείσωσιν, ἕως οὗ τέλος ὁ θάλαμος ἐκτυπᾶτο δυνατὰ, οἱ δὲ Κουρῆτες ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπυρπόλουν τὴν μεγαλοῦπολιν· τότε πλέον ἡ εὐζωνος σύζυγός του μετὰ

θρήνων τὸν παρεκάλει, ἀπαριθμοῦσα εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ κακὰ ὅσα συμβαίνουσιν εἰς τοὺς κατοίκους πόλεως κυριευθείσης· τοὺς ἄνδρας σφαζομένους, τὴν πόλιν ἐξολοθρευομένην ὑπὸ τοῦ πυρός, τὰ τέκνα καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς γυναῖκας ἀπαγομένας εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. Αἱ τρομεραὶ αὗται δυστυχίαι συνεκίνησαν τὴν ψυχὴν τοῦ βαδίζει ἐνδυθεὶς τὰ ὀλόλαμπρα ὅπλα του· τοιοῦτοτρόπως οὗτος ὑπεχώρησε καὶ ἀπέκρουσε τὴν ὀλεθρίαν ἡμέραν ἀπὸ τοὺς Λίτωλους. Οὔτοι δὲν τοῦ ἔδωκαν πλεόν πολλὰ καὶ εὐάρεστα δῶρα, διότι ἀφ' ἑαυτοῦ του τοὺς ἔσωσεν. Ἀλλὰ σὺ μὴ διανοῆσαι τοιαῦτα, μηδὲ νὰ σὲ παρακινήσῃ κανεὶς θεὸς εἰς τοῦτο, ἀγαπητέ· ἤθελεν εἶσθαι χειρότερον νὰ ἔλθῃς εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ στρατοπέδου, ὅταν καίηται· ἀλλ' ἐλθὲ ὅταν σοῦ προσφέρωνται δῶρα· διότι οἱ Ἕλληνες θὰ σὲ τιμήσουν ὡς θεόν· εἰάν ὅμως ἄνευ δώρων κατέλθῃς εἰς τὸν ἀνθρωποφθόρον πόλεμον, δὲν θὰ τιμηθῇς πλεόν ὁμοίως, καίπερ ἀποτρέψας τὸν πόλεμον. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

« Φοῖνιξ, σεβαστὲ πάτερ, δὲν ἔχω καμμίαν ἀνάγκην ταύτης τῆς τιμῆς· νομίζω δὲ ὅτι ἔχω τιμηθῆ ὑπὸ τῆς θελήσεως τοῦ Διὸς ὅστις θὰ μὲ προστατεύσῃ πλησίον τῶν κυρτοπρύμνων πλοίων μου, ἐφ' ὅσον μὲνῃ πνοὴ εἰς τὰ στήθη μου καὶ τὰ γόνατά μου κινουῦνται· ἄλλο ὅμως θὰ σοῦ εἶπω, σὺ δὲ χάραξέ το καλῶς εἰς τὸν νοῦν σου· μὴ με ταραττῆς θρηνῶν καὶ ἀδημονῶν διὰ νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν ἦρωα Ἀτρεΐδην· οὐδὲ πρέπει ποσῶς νὰ τὸν ἀγαπᾶς, διὰ νὰ μὴ σε μισήσω ἐνῶ σὲ ἀγαπῶ· τιμὴν σὲ φέρει νὰ βλάπτῃς μετ' ἐμοῦ ἐκεῖνον ὅστις βλάπτει· δύνασαι νὰ ἔχῃς ἴσην μ' ἐμὲ βασιλικὴν ἀξίαν καὶ τὸ ἥμισυ

μέρος τῆς τιμῆς μου. Καὶ οὗτοι μὲν ἄς μεταβιβάσωσι τὰς εἰδήσεις, σὺ δὲ μείνε ἐδῶ καὶ κοιμήσου εἰς μαλακὴν κλίνην· ἅμα δὲ φανῆ ἢ αὐγὴ θὰ σκεφθῶμεν ἂν θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα, ἢ θὰ μείνωμεν. »

Εἶπε, καὶ χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ ἔνευσε διὰ τῶν ὀφρύων εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ στρώσῃ μίαν καλὴν κλίνην εἰς τὸν Φοῖνικα, διὰ νὰ φροντίσῃ ταχύτατα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἀπὸ τὴν σκηνήν· ἐν τούτοις δὲ ὁ ἰσόθεος Τελαμωνιάδης Αἴας εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Εὐγενέστατε Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἄς ὑπάγωμεν· διότι δὲν μοὶ φαίνεται νὰ πραγματοποιηθῆ τῆς ὁδοιπορίας μας ταύτης ὁ σκοπός· πρέπει δὲ ταχύτατα νὰ ὑπάγωμεν τὴν εἶδησιν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἂν καὶ δὲν ᾔηται καλὴ, διότι κáθηνται καὶ περιμένουν· τοῦ δὲ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως ἡ καρδία ἐξηγριώθη, τοῦ σκληροῦ, οὐδὲ συγκινεῖται διὰ τὴν φιλίαν τῶν συντρόφων, ἔνεκα τῆς ὁποίας τὸν ἐτιμῶμεν εἰς τὸ στρατόπεδον κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὁ ἄσπλαγγνος! καὶ ὅμως καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του ἢ τοῦ υἱοῦ τὸν φονέα δέχεται κανεὶς τὴν ἀμοιβήν. Ναὶ, ὁ φονεὺς μένει εἰς τὴν πόλιν, ὅπου εἶναι, ἀφοῦ πληρώσῃ μεγάλην ἀμοιβήν, ὁ δὲ ἄλλος, ἀφοῦ λάβῃ τὴν ἀμοιβήν, κρατεῖ τὴν καρδίαν του καὶ τὴν ὀργὴν του. Εἰς τὰ ἰδικά σου ὅμως στήθη οἱ θεοὶ ἐνέβαλον ἀμείλικτον καὶ ὀλεθρίαν ὀργήν, ἔνεκα μιᾶς μόνης αἰχμαλώτου· ἀλλὰ τῶρα σοῦ προσφέρομεν ἑπτὰ ὥραιότητας, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐκτὸς τούτων· γενοῦ λοιπὸν συγκαταβατικὸς καὶ σεβάσθητι τὸν οἶκόν σου, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου ἤλθομεν ἀπὸ τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐπιμένομεν δὲ ὅτι εἴμεθα ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας κατ' ἐξοχὴν οἰκειότατοι καὶ φίλτατοί σου. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·
 « Εὐγενέστατε Τελαμώνιε Αἴα, βασιλεῦ, ὅλα μοι ἐ-
 φάνη ὅτι εἶπες σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμίαν μου, ἀλλ' ἡ
 καρδία μου ἐξογκοῦται ἐκ τῆς ὀργῆς, ὅταν ἐνθυμηθῶ ἐ-
 κεῖνον τὸν Ἀτρεΐδην, ὅστις ἐνώπιον τῶν Ἑλλήνων μὲ
 προσέβαλεν ὡς ἄτιμον μετανάστην. Ὑπάγετε λοιπὸν καὶ
 ἀγγείλατε τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν· διότι δὲν θὰ φρον-
 τίσω διὰ τὸν πλήρη αἱμάτων πόλεμον, πρὶν ὁ υἱὸς τοῦ
 πολεμόφρονος Πριάμου, ὁ θεῖος Ἔκτωρ, φονεύων τοὺς
 Ἑλληνας, φθάσῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Μυρμιδόνων
 καὶ κατακαύσῃ τὰ πλοῖα· περὶ δὲ τὴν σκηνὴν καὶ τὸ
 μαῦρον πλοῖόν μου πιστεύω ὅτι θὰ σταθῇ ἡ πολεμικὴ
 ὀρμὴ τοῦ Ἔκτορος. »

Ταῦτα εἶπεν, οὗτοι δὲ λαβόντες ἕκαστος διπλοπό-
 τηρον καὶ χύσαντες σπονδὴν ἐπέστρεφον εἰς τὸ στρατό-
 πεδον, προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσέως. Ὁ Πάτροκλος ἐν
 τούτοις διέταξε τοὺς συντρόφους καὶ τὰς δούλας νὰ
 στρώσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερον διὰ τὸν Φοί-
 νοικα μίαν καλὴν κλίνην· αἱ δούλαι ὑπήκουσαν καὶ ἔ-
 στρωσαν δέρματα προβάτων καὶ μάλλινα καὶ λεπτὰ λινᾶ
 ὑφάσματα· ἐκεῖ ὁ γέρον ἀνεπαύθη καὶ ἐπερίμενε τὴν
 θεῖαν αὐγὴν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν μυχὸν
 καλοκαμωμένης σκηνῆς καὶ παρ' αὐτὸν ἦτο πλαγασμένη
 μία αἰχμάλωτος τὴν ὁποίαν εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Λέσβον,
 ἡ ὠραία Διομήδῃ θυγάτηρ τοῦ Φόρβαντος· ὁ δὲ Πάτρο-
 κλος κατεκλίθη εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος· πλησίον του δὲ
 ἐκοιμᾶτο ἡ χαρίεσσα Ἴφις, τὴν ὁποίαν τῷ ἐδώρησεν ὁ
 θεῖος Ἀχιλλεὺς, ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν ὑψηλὴν Σκῦρον, τὴν
 πόλιν τοῦ Ἐνυέως.

Ὅτε οἱ ἥρωες ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρεΐδου,

οὐ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, εὐθύς ἄλλος ἀπ' ἄλλο μέρος ἐσηκόνοντο, τοὺς ἐδέχοντο μὲ χρυσᾶ ποτήρια καὶ τοὺς ἡρώτων· πρῶτος δὲ ἡρώτα ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

« Ἔλα εἰπέ μοι, περίφημε Ὀδυσσεῦ, μεγάλη δόξα τῶν Ἑλλήνων, θέλει νὰ προφυλάξῃ τὰ πλοῖα ἀπὸ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ ἢ ἀρνεῖται, ὀργὴ δὲ ἀκόμη κρατεῖ τὴν μεγάλην του ψυχὴν ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ καρτερικὸς καὶ θεῖος Ὀδυσσεύς·

« Ἀτείδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, δὲν θέλει νὰ σβέσῃ τὴν ὀργὴν του, ἀλλ' ἔτι περισσότερον πληροῦται ἀπὸ ὀρμῆν· ἀρνεῖται καὶ σὲ καὶ τὰ δῶρά σου· σὲ προτρέπει νὰ σκεφθῆς μόνος σου μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πῶς νὰ σώσῃς τὰ πλοῖα καὶ τὸν στρατόν· καὶ ἀπειλεῖ ἅμα φανῆ ἢ αὐγῆ, νὰ σύρῃ εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὠραῖα πλοῖά του, τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρεφόμενα· συμβουλεύει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς ν' ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐπειδὴ δὲν θὰ εὕρωσι πλέον τὸ τέλος τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου, καθότι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς πολὺ τὴν προστατεύει, καὶ ἔνεκα τούτου ἔχουν θάρρος οἱ Τρῶες. Ταῦτα εἶπε· δύνανται δὲ νὰ τὰ ἐπαναλάβωσι καὶ οὔτοι οἵτινες μὲ ἠκολούθησαν, ὁ Αἴας καὶ οἱ δύο κήρυκες, ἀμφοτέροι συνετοί· ὁ δὲ γέρων Φοῖνιξ ἐπλαγίασεν ἐκεῖ· διότι τοιοῦτοτρόπως τὸν παρήγγειλε, διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ αὐρίον ἀποπλέοντα, ἂν θέλῃ καὶ ὄχι διὰ τῆς βίας.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ὅλοι ἐσιώπησαν καὶ ἔμειναν ἄφωνοι (ἐκπλαγέντες ἀπὸ τὸν λόγον· διότι πολὺ ἀποτόμως ὠμίλησεν) ἐπὶ πολὺ δ' ἔμμενον ἄφωνοι ἐκ θλίψεως

οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὕστερον ἀπὸ πολὺ εἶπεν ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης·

Ἄτρεΐδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, εἴθε νὰ μὴ παροεκάλεις τὸν ἔντιμον Πηλεΐδην προσφέρων ἄπειρα δῶρα· αὐτὸς καὶ ἄνευ τούτων εἶναι ἀλαζών· τῶρα πάλιν τὸν ἐνέβαλες εἰς πολὺ μεγαλειτέραν ἀλαζονίαν· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἄς ἀφήσωμεν εἴτε φύγη εἴτε μείνῃ· τότε δὲ θὰ πολεμήσῃ, ὅταν ἡ καρδία τὸν παρακινήσῃ καὶ θεὸς τις τὸν ἐξεγείρῃ· ἀλλ' ἀκούσατε τοὺς λόγους μου καὶ πεισθῆτε. Τώρα μὲν, ἀφοῦ εὐχαριστήσετε τὴν καρδίαν σας ἀπὸ τροφὴν καὶ οἶνον, κοιμηθῆτε, διότι τοῦτο συντελεῖ πρὸς διάθεσιν ὀρμητικὴν καὶ δύναμιν· ἀφοῦ δὲ φανῆ ἡ ὠραία ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ, ἀμέσως προτρέποντες ἕκαστος τοὺς πεζοὺς καὶ τοὺς ἄρματηλάτας νὰ παραταχθῶσι πρὸ τοῦ στρατοπέδου, πολεμεῖτε καὶ οἱ ἴδιοι μετὰ τῶν προμάχων.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ βασιλεῖς ἐπευφήμησαν καὶ ἐθαύμασαν τὸν λόγον τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Διομήδους. Ποίησαντες δὲ σπονδὰς μετέβησαν εἰς τὰς σκηνὰς των, ἐπλάγιασαν εἰς τὰς στρωμνὰς των καὶ ἀπήλαυσαν τὸν εὐεργετικὸν ὕπνον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Κ.

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΞΚΟΠΕΙΑ ΚΑΙ ΦΟΝΟΣ ΤΟΥ ΔΟΛΩΝΟΣ

Οἱ μὲν ἄλλοι ἡγεμόνες ὄλων τῶν Ἑλλήνων ἐκοιμῶντο ὄλην τὴν νύκτα δαμασθέντες ὑπὸ τοῦ μαλακοῦ ὕπνου· ἀλλ' ὁ γλυκὺς ὕπνος δὲν κατελάμβανε τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν, πολλὰ καθ' ἑαυτὸν σκεπτόμενον. Ὅπως δὲ ὁ Ζεὺς, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἥρας, ἀστράπτει προμηνύων ἢ μέγαν ὑετὸν ἢ χάλαζαν ἢ χιόνα, ὁπότεν αὕτη καλύπτῃ τὰς πεδιάδας, ἢ πούποτε τὴν ἀρχὴν πικροῦ πολέμου, οὕτως ἐστέναζε συχνὰ ὁ Ἀγαμέμνων ἐκ τοῦ βάρους τῆς καρδίας, καὶ ἔτρεμον αἱ φρένες του ἐντός· ὁσάκις δὲ ἤθελε παρατηρήσει εἰς τὸ Τρωϊκὸν πεδίου ἐθαύμαζε τὰ πολλὰ πυρὰ, τὰ ὅποια ἐκαίοντο πρὸ τοῦ Ἰλίου, τὸν ἦχον τῶν αὐλῶν καὶ τῶν συρίγγων καὶ τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων· ὅταν δὲ ἐπέβλεπεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, πολλὰς τρίχας ἀπέσπα ριζηδὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του ὀδυρόμενος πρὸς τὸν ἐπουράνιον Δία, μεγάλως δὲ ἐστέναζεν ἢ μεγάλη του καρδία· τῷ ἐφάνη ὅμως ἀρίστη ἢ ἐξῆς σκέψις. Νὰ ὑπάγῃ πρῶτον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Νηλέως Νέστορα, καὶ νὰ σκεφθῇ μετ' αὐτοῦ προσπαθῶν μῆπως ἐφεύρῃ μετ' αὐτοῦ μέσον τι σωτήριον εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνας· ἐγερθεὶς λοιπὸν ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα περὶ τὰ στή-

θη του, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας του ἔθεσε τὰ ὠραῖα πέδιλα, περιεβλήθη δὲ ἔπειτα τὸ ἐρυθρόχρουν καὶ ποδῆρες δέρμα λέοντος λαμπροῦ καὶ μεγάλου· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ δόρυ του.

Ἐπίσης ἐφοβεῖτο καὶ ἐτρόμαζε καὶ ὁ Μενέλαος, διότι οὐδὲ αὐτὸς εἶχεν ὕπνον εἰς τὰ βλέφαρά του, φοβούμενος μὴ πάθωσι τίποτε οἱ Ἕλληνες, οἵτινες αὐτοῦ ἕνεκα ἤλθον εἰς τὴν Τροίαν πολλὴν διαπλεύσαντες θάλασσαν, εἰς τὸν τρομερὸν πόλεμον κινουῦντες. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκάλυψε διὰ παρδαλῆς ποικίλης τοὺς εὐρεῖς ὤμους του, ἔπειτα δὲ σηκώσας ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν χαλκῆν περικεφαλαίαν· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ δόρυ εἰς τὴν στιβαράν του χεῖρα, καὶ ἐπορεύθη νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν ἀδελφόν του, τὸν βασιλέα πάντων, καὶ ὡς θεὸν ὑπὸ τοῦ λαοῦ τιμώμενον. Τοῦτον εὗρεν ὀπλιζόμενον παρὰ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου του· ἡ δὲ παρουσία του ἐφαίδρυνε τὸν Ἀγαμέμνονα. Εἶπε δὲ πρῶτος ὁ βροντόφωνος Μενέλαος·

«Διατὶ τοιουτοτρόπως, ἀδελφε, ὀπλίζουσαι; ἄρα γε θὰ στείλῃς τινὰ τῶν ἐταίρων διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τοὺς Τρῶας; ἀλλὰ φοβοῦμαι πολὺ μὴ δὲν ἀναδεχθῆ τις τὸ ἔργον αὐτὸ, μόνος αὐτὸς ἐλθὼν ἐν καιρῷ νυκτὸς νὰ κατασκοπεύσῃ τοὺς ἐχθρούς· πολὺ τολμηρὸς θέλει εἶσθαι ὅστις ἀναδεχθῆ αὐτό.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Μεγάλην ἀνάγκην βαθείας σκέψεως ἔχομεν καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, Μενέλαε, ἡ ὁποία θέλει σῶσει τὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας· διότι ὁ Ζεὺς μετέβαλε φρόνημα πρὸς ἡμᾶς· προτιμᾷ τὰς θυσίας τοῦ Ἐκτορος· διότι δὲν εἶδον πώποτε οὔτε ἤκουσα ὅτι εἷς ἄνθρωπος εἰς μίαν ἡμέραν ἔπραξε τόσα τρομερὰ ἔργα, ὅσα ὁ Ἐκτωρ ὑπὸ τοῦ Διὸς

εὐνοούμενος ἔπραξεν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἀπλοῦς ἄνθρωπος, οὔτε θεᾶς υἱός, οὔτε θεοῦ. Λέγω δὲ ὅτι ἔπραξεν ἔργα, τὰ ὅποια ἐπὶ πολὺν καὶ μακρὸν χρόνον θὰ ἐνθυμῶνται οἱ Ἑλληνες. Ἄλλ' ὕπαγε, κάλεσον τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Ἰδομενέα, ταχέως τρέχων εἰς τὰ πλοῖα. Ἐγὼ δὲ πορεύομαι πρὸς τὸν θεῖον Νέστορα διὰ νὰ τὸν παροτρύνω νὰ ἐγερθῆ· ἐὰν θέλῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἱερὸν τάγμα τῶν φυλάκων, εἰς αὐτὸν οἱ φύλακες θὰ πείθωνται καλλίτερον· διότι ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ ἑταῖρος τοῦ Ἰδομενέως Μηριόνης ἄρχουσι τῶν φυλάκων, καὶ εἰς αὐτοὺς πρὸ πάντων ἐνεπιστεύθημεν τὴν φύλαξίν των.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ βροντόφωνος Μενέλαος· «Πῶς μοι εἶπες καὶ διέταξας; νὰ μένω ἐκεῖ μετ' αὐτῶν περιμένων ἕως οὗ ἔλθῃς, ἢ νὰ ἐπανέλθω πάλιν εἰς σέ, ἀφοῦ εἶπω ταῦτα εἰς αὐτούς;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων· «Ἐκεῖ μένε μήπως χάσωμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ ἀποπλανηθῶμεν ἐρχόμενοι· διότι ὑπάρχουσι πολλαὶ ὁδοὶ εἰς τὸ στρατόπεδον. Λέγε δὲ ὅπου ἤθελες ὑπάγει, καὶ παράγγελλε νὰ ἀγρυπνῶσιν, ἐξορκίζων ἕκαστον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του καὶ τῆς οἰκογενείας του· τίμα ὄλους καὶ μὴ ὑπερηφανεύεσαι· καὶ ἡμεῖς δ' ἐπίσης ἄς ἐργασθῶμεν, διότι φαίνεται ὅτι ὁ Ζεὺς ἐπέβαλεν ἡμῖν ἐκ γεννητῆς τὸν σκληρὸν τοῦτον νόμον.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔστειλε τὸν ἀδελφόν του καλῶς παραγγείλας αὐτόν· οὗτος δὲ ἐπορεύθη πρὸς τὸν Νέστορα τὸν βασιλέα τῶν λαῶν· εὔρε δὲ αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ εἰς τὸ πλοῖόν του κατακεκλιμένον ἐπὶ μαλακῆς στρωμνῆς· πλησίον του ἔκειντο τὰ ποικίλα ὄπλα του, ἡ ἀσπίς καὶ δύο ἀκόντια καὶ ἡ λαμπρὰ περικεφαλαία· ἔ-

κειτο δὲ καὶ ὁ παμπίκκοιλος ζωστήρ, μὲ τὸν ὁποῖον ἐζών-
 νυτο ὁ γέρον ὀπόταν ὀδηγῶν τὸν λαὸν ὠπλίζετο διὰ
 τὸν ὀλέθριον πόλεμον, διότι δὲν ἐδαμάζετο ὑπὸ τοῦ
 τρομεροῦ γήρατος. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀνεσηκί-
 θη ὀλίγον ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος κινήσας τὴν κεφαλὴν του,
 καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην ἐρωτῶν αὐτόν·

«Ποῖος εἶσαι καὶ ἔρχεσαι μόνος ἐν καιρῷ νυκτὸς σκο-
 τεινῆς εἰς τὰ πλοῖα ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κοιμῶνται ;
 ἢ ζητεῖς τινα τῶν φυλάκων ἢ τῶν ἐταίρων ; ὀμίλησον
 καὶ μὴ ἔρχου πρὸς ἐμὲ σιωπῶν τί ζητεῖς ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀν-
 δρῶν Ἀγαμέμνων· α ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, καύ-
 χημα τῶν Ἑλλήνων, μάθε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἀγαμέμνων
 τὸν ὀποῖον ὁ Ζεὺς ἐρρίψεν εἰς τὰ δεινὰ περισσότερον ἀπὸ
 ὀλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐνήσω ζῶ καὶ κινουῦνται
 τὰ γόνατά μου. Ἐρχομαι ἐδῶ ἐπειδὴ δὲν μὲ κυριεύει ὁ
 γλυκὺς ὕπνος, ἀλλὰ μὲ ἀπασχολεῖ ὁ πόλεμος καὶ τὰ δεινὰ
 τὰ ὀποῖα οἱ Ἑλλήνες ὑποφέρουσι. Φοβοῦμαι πολὺ περὶ
 τῶν Ἑλλήνων, κλονίζομαι εἰς τὰς ἀποφάσεις μου καὶ
 εἶμαι τεταραγμένος. Ἡ καρδία θέλει νὰ μὲ φύγη ἀπὸ
 τὰ στήθη, τρέμουσι δὲ οἱ πόδες μου· ἀλλ' ἐὰν δύνασαι
 νὰ κάμης τίποτε, ἐπειδὴ οὐδὲ καὶ σὺ κοιμᾶσαι, ἄς μετα-
 βῶμεν εἰς τοὺς φύλακας ἵνα ἴδωμεν μήπως ἐκ τοῦ κόπου
 τεταλαιπωρημένοι ἢ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐναρκώθησαν καὶ ἡ-
 μέλησαν τὴν φυλακὴν. Οἱ ἐχθροὶ κάθηνται πλησίον·
 οὐδὲ γνωρίζομεν μήπως καὶ τὴν νύκτα σκοπεύουσι νὰ
 ἐφορμήσωσι καθ' ἡμῶν.»

Πρὸς αὐτὸν ἔπειτα ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερῆνῃ ἀνατραφεὶς
 ἱππότης Νέστωρ· α Ἀτρεΐδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ τῶν
 ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, δὲν θὰ ἐκτελεῖ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὁ

Ζεὺς ὅλας τὰς βουλὰς τοῦ Ἑκτορος, ὅσας οὗτος ἔχει κατὰ νοῦν. Ἄλλὰ νομίζω, ὅτι θέλει τῷ ἐπιβάλει μεγαλείτερα δεινὰ, ἐάν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποβάλη τὴν ὀργὴν του. Ἐγὼ ὅμως θὰ σὲ ἀκολουθήσω· ἄς ἀθροίσωμεν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἐνδόξων δορυμάχων, τὸν Διομήδη, τὸν Ὀδυσσεά, τὸν ταχὺν Αἴαντα καὶ τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Φυλέως. Ἄλλ' ἄς προσκαλέσωμεν ἐπίσης τὸν ἰσόθεον Αἴαντα τὸν Τελαμώνιον, καὶ τὸν βασιλέα Ἰδομενέα, διότι αὐτῶν τὰ πλοῖα κεῖνται μακρύτερα εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, καὶ ὄχι πολλὰ πλησίον. Θὰ μεμφθῶ ὅμως τὸν Μενέλαον, καίτοι τὸν ἀγαπῶ καὶ τὸν τιμῶ, οὔτε θὰ τὸ κρύψω (ἂν καὶ θέλει ἀγανακτήσει κατ' ἐμοῦ), κοιμᾶται ἀμέριμος, ἀφῆκε δὲ εἰς σὲ μόνον νὰ κοπιᾷζης· ἔπρεπε τώρα αὐτὸς νὰ τρέχη εἰς ὅλους τοὺς ἀρίστους παρακαλῶν, διότι μεγάλη ἀνάγκη μᾶς πιέζει. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων· « Γέρον, ἄλλοτε σὲ παρήγγειλα νὰ τὸν μέμφουσαι, διότι πολλάκις παραμελεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ κοπιᾷζῃ οὐχὶ ἐκ ῥαθυμίας, οὔτε ἐξ ἀνοίας, ἀλλὰ διότι βλέπει ἐμὲ καὶ περιμένει παρ' ἐμοῦ τὸ παράδειγμα· πρὸ ὀλίγου ὅμως ἐσηκώθη πολὺ προτιθέρα μου καὶ ἤλθε πρὸς ἐμέ· τὸν ἔστειλα δὲ νὰ προσκαλέσῃ αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους θέλεις καὶ σύ· ἄλλ' ὑπάγωμεν, θὰ τοὺς εὐρωμεν ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν μεταξὺ τῶν φυλάκων· διότι ἐκεῖ τοῖς εἶπον νὰ συναχθῶσι. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερῆνῃ τραφεὶς ἱππότης Νέστωρ· « Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὔτως, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων θέλει τὸν μεμφθῆ, οὐδὲ ἀπειθήσει, ὅταν παροτρύνῃ τινὰ ἢ διατάττῃ. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα περὶ τὰ στήθη του,

ὕπὸ δὲ τοὺς πόδας του ὑπεδύθη τὰ ὠραῖα πέδιλα, περιεκάρφωνε διὰ τῆς καρφίδος τὴν ἐρυθρὰν χλαῖναν, διπλῆν, πλατεῖαν, πυκνάς τρίχας ἔχουσαν ἐπάνω· ἔλαβε δὲ τὸ ἰσχυρὸν ἀκόντιον, τοῦ ὁποίου ἡ αἰχμὴ ἐπάνω ἦτο ὀξεῖα ἐκ χαλκοῦ, ἐπορεύθη δὲ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων· καὶ πρῶτον ἔπειτα τὸν Ὀδυσσεῖα, τὸν ἴσον μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν, ἐξύπνισεν ἐκ τοῦ ὕπνου ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ φωνάζων πρὸς αὐτόν· ἡ φωνὴ του δὲ ἔφθασεν ἀμέσως εἰς τὴν ψυχὴν του, ἐξῆλθε δὲ τῆς σκηνῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Διατὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς περιπλανᾶσθε μόνοι εἰς τὰ πλοῖα κατὰ τὸν στρατόν; τίς τόσον μεγάλη ἀνάγκη σᾶς κατέχει; »

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀπεκρίθη ὁ ἐν Γερήνῃ ἀνατραφεὶς Ἔκτωρ·

« Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, μὴ θαυμάζῃς· μέγα κακὸν κατέχει τοὺς Ἕλληνας· ἀλλ' ἀκολούθει ἡμᾶς ἵνα σηκώσωμεν καὶ ὄντινα ἄλλον πρέπει, διὰ νὰ σκεφθῶμεν, ἂν πρέπη νὰ φύγωμεν ἢ νὰ πολεμήσωμεν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ συνετὸς Ὀδυσσεὺς, μεταβάς εἰς τὴν σκηνὴν του ἔλαβε τὴν ποικίλην ἀσπίδα του καὶ ἐπορεύθη πρὸς αὐτούς· ἐπῆγε δὲ πρὸς τὸν Διομήδη τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, τὸν ὁποῖον ἀπήντησαν ἐκτὸς τῆς σκηνῆς μὲ τὰ ὄπλα του, πέριξ δὲ οἱ ἐταῖροί του ἐκοιμῶντο, ἔχοντες τὰς ἀσπίδας ὑπὸ τὰς κεφαλὰς των· τὰ δὲ ἀκόντια των ἦσαν ἐμπεπηγμένα εἰς τὴν γῆν ὀρθὰ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς των, μακρόθεν δὲ ὁ χαλκὸς ἔλαμπεν ὡς ἡ ἀστραπὴ τοῦ πατρὸς Διός. Ὁ ἦρωες ἐκοιμᾶτο ἐκτάδην ἐπὶ δέρματος βοδὸς ἀγρίου, ἡ δὲ κεφαλὴ του ὑπεβαστάζετο ὑπὸ λαμπροῦ τά-

πητος. Τοῦτον σταθεὶς πλησίον ἐξύπνισεν ὁ ἱππότης Νέστωρ κτυπήσας διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ποδὸς τὸ πέλμα του καὶ τὸν ὠνείδισε λέγων·

Ἄ'Εγέρθητι, υἱὲ τοῦ Τυδέως· διατὶ κοιμᾶσαι ὄλην τὴν νύκτα ; Δὲν ἀκούεις ὅτι οἱ Τρῶες στρατοπεδεύουσιν ἐπὶ τοῦ γηλόφου εἰς τὴν ἄκραν τῆς πεδιάδος, πλησίον τῶν πλοίων, καὶ ὀλίγον μόνον διάστημα μᾶς χωρίζει ;»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Διομήδης ἀμέσως ἐξύπνησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

Ἄ'Ακατάβλητος εἶσαι, ὦ γέρον, ποτὲ δὲν παύεις ἀπὸ τοὺς κόπους. Δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὸν στρατὸν νέοι πολεμισταὶ διὰ νὰ διατρέξωσι τὸ στρατόπεδον καὶ νὰ ἐξυπνίσωσιν ἕκαστον τῶν βασιλέων ; σὺ ὅμως εἶσαι ἀκούραστος ὦ γέρον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἱππότης Νέστωρ· «Ναὶ, ὅλα ταῦτα, ἀγαπητὲ, φρονίμως εἶπας· ἔχω μὲν λαμπροὺς υἱοὺς καὶ συντρόφους πολλοὺς οἵτινες ἠδύναντο βεβαίως νὰ διατρέξωσι τὸ στρατόπεδον καὶ νὰ συγκαλέσωσι τοὺς βασιλεῖς· ἀλλ' ὅμως μεγίστη ἀνάγκη κατέχει τοὺς Ἑλληνας. Τώρα περιήλθομεν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἢ νὰ καταστραφῶμεν κακῶς, ἢ νὰ σωθῶμεν, καὶ νὰ ζήσωμεν. Ἄλλ' ὕπαγε τώρα καὶ ἔγειρον τὸν ταχὺν Αἴαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Ὀϊλέως, καὶ τὸν Μέγητα (διότι σὺ εἶσαι νεώτερος), ἐὰν μὲ λυπῆσαι.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Διομήδης ἔρριψε περὶ τοὺς ὦμους του τὸ στιλπνὸν δέρμα τοῦ μεγάλου λέοντος τὸ ποδῆρες, ἔλαβε τὸ ἀκόντιον, ἐπορεύθη καὶ ἐξυπνίσας αὐτοὺς τοὺς ἔφερεν ὁ ἥρωας.

Ὅταν λοιπὸν οὗτοι συνῆλθον εἰς τοὺς φύλακας, δὲν εὔρον οὐδὲ τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν κοιμωμένους ἀλλ' ὅλοι

ἠγρύπνουν μὲ τὰ ὄπλα των. Καθῶς δὲ κύνες διάγουσι τὴν νύκτα φυλάττοντες τὰ πρόβατα ὅταν αισθανθῶσι κακὸν θηρίον, τὸ ὁποῖον κατέρχεται τὰ ὄρη καὶ διέρχεται τὰ δάση, πολὺς δὲ θόρυβος ἀνδρῶν καὶ σκύλων γίνεται κατ' αὐτοῦ, αὐτοὶ δὲ μένουσιν ἄγρυπνοι· τοιοῦτοτρόπως καὶ ἀπὸ τὰ βλέφαρα αὐτῶν εἶχε φυγαδευθῆ ὁ γλυκὺς ὕπνος φυλαττόντων κατὰ τὴν σκληρὰν ἐκείνην νύκτα. Πάντοτε ἐστραμμένοι πρὸς τὴν πεδιάδα, ἀκροάζονται μήπως ἐπέρχονται κατ' αὐτῶν οἱ Τρῶες· ὁ γέρον, ἰδὼν αὐτοῦς, ἐχάρη, καὶ διὰ λόγων τοὺς ἐνεθάρρυνεν. «Οὔτω φυλάσσετε ἤδη, ὦ τέκνα· μὴ κοιμᾶσθε, ἵνα μὴ γείνωμεν ἀντικείμενον χαρᾶς εἰς τοὺς ἐχθρούς.»

Ταῦτα εἰπὼν διῆλθε τὴν τάφρον, οἱ δὲ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι προσεκλήθησαν εἰς τὸ συμβούλιον, τὸν ἠκολούθησαν· μετ' αὐτῶν δὲ ἦλθεν ὁ Μηριόνης καὶ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νέστορος προσκληθέντες καὶ αὐτοὶ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸ συμβούλιον· διαβάντες δὲ τὴν ἐσκαμμένην τάφρον, ἐκάθησαν εἰς τόπον καθαρὸν νεκρῶν, ὀπόθεν ὁ Ἔκτωρ ἀποκτείνων τοὺς Ἕλληνας εἶχεν ἀποσυρθῆ, ὅταν ἐπῆλθε τὸ σκότος. Ἐκεῖ λοιπὸν καθεζόμενοι ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξαμένου πρώτου τοῦ ἐν Γερήνῃ τραφέντος ἱππότου Νέστορος.

«᾿Ω φίλοι, δὲν ἤθελε τολμήσει τις πεποιθήσιν ἔχων εἰς τὴν ἀνδρίαν του νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Τρῶας, προσπαθῶν νὰ ζωγρήσῃ τινὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκραν τοῦ στρατοῦ εὐρισκόμενον, ἢ νὰ ἀκούσῃ βουλὴν καὶ γνώμην τινὰ τῶν Τρώων, ὅσα αὐτοὶ μεταξὺ των βουλευόνται; τί σκοπεύουσι; θὰ μένωσιν αὐτοῦ ἔμπροσθεν καὶ πλησίον τῶν πλοίων, ἢ θὰ ἀναχωρήσωσιν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω, ἀφοῦ ἐνίκησαν τοὺς Ἕλληνας; ἐὰν ἤθελε μάθει ὅλα ταῦτα καὶ

ἐπανεέλθει εἰς ἡμᾶς ἀβλαβής, μεγάλην καὶ ἐφ' ὅλην τὴν γῆν δόξαν θέλει λάβει μετὰξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ δῶρα καλὰ θέλει λάβει· διότι ὅσοι ἄριστοι ἄρχοντές εἰσι τῶν πλοίων ἕκαστος ὄλων τούτων θέλουσι τῷ δώσει πρόβατον μέλαν, θῆλυ, ἄρτι γεννηῖσαν ἀρνίον, πρὸς τὸ ὅποιον οὐδὲν ἄλλο κτῆμα εἶναι ὅμοιον· προσέτι δὲ αὐτὸς θὰ παρευρίσκεται πάντοτε εἰς τὰ δεῖπνα καὶ τὰς εὐωχίας.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐσιώπησαν· ἔπειτα ἐλάλησεν ὁ βροντόφωνος Διομήδης· «Νέστορ, ἐμὲ παρακινεῖ ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μου νὰ εἰσδύσω εἰς τὸν στρατὸν τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοὶ ὄντων πλησίον. Ἄλλ' ἐὰν μὲ ἀκολουθήσῃ καὶ ἕτερός τις ἀνὴρ, τοῦτο θὰ μοῦ προξενήσῃ περισσοτέραν παρηγορίαν καὶ θάρρος. Ἐκ δύο ἐρχομένων ὁ ἕτερος ἐννοεῖ τι περισσότερον τοῦ ἄλλου, ἵνα γείνη τὸ συμφέρον· εἰς δὲ μόνος καὶ ἂν ἐννοήσῃ, ὁ νοῦς του ὅμως εἶναι βραδύτερος καὶ ἡ σκέψις του ἀσθενής.»

Ταῦτα εἶπε, πολλοὶ δὲ ἤθελον νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν Διομήδη· ἤθελον οἱ δύο Αἴαντες, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ἤθελεν ὁ Μηριόνης, σφόδρα δὲ ἐπεθύμει ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος· ἤθελεν ὁ Ἀτρεΐδης ὁ ἐνδοξος Μενέλαος· ἤθελε καὶ ὁ τολμητίας Ὀδυσσεὺς νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, διότι πάντοτε ἡ ψυχὴ του ἐτόλμα.

Πρὸς αὐτοὺς δὲ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Υἱὲ τοῦ Τυδέως Διομήδης, ἀγαπητέ μοι λῖαν, ἔκλεξον τὸν ἐταῖρον ὄντινα θέλεις ἐκ τῶν παρόντων ἐνταῦθα, ἐπειδὴ πολλοὶ πρόθυμοι εἰσὶ. Μηδὲ ἐντραπεῖς ἀφήσῃς τὸν καλλίτερον, λάβῃς δὲ ἀκόλουθον τὸν κατώτερον, ἀπο-

βλέπων εἰς τὸ γένος του, ἢ εἰς τὴν μεγαλειτέραν του ἀξίαν.»

Ταῦτα εἶπε φοβηθεὶς διὰ τὸν ξανθὸν Μενέλαον· πρὸς αὐτοὺς δὲ πάλιν εἶπεν ὁ βροντόφωνος Διομήδης· «Ἐπειδὴ μὲ προτρέπετε νὰ ἐκλέξω ὁ ἴδιος τὸν ἑταῖρον, πῶς δύναμαι νὰ λησμονήσω τὸν θεῖον Ὀδυσσεά, τοῦ ὁποίου εἶναι προθυμοτάτη ἡ καρδία καὶ ἡ μεγάλη ψυχὴ εἰς ὅλους τοὺς κόπους, τὸν ἀγαπᾷ δὲ ἰδιαζόντως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ; ἐὰν ἔχω τοῦτον ἀκόλουθον, ἐλπίζω ὅτι ἡθέλαμεν ἐπιστρέψει καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν φλογῶν, ἐπειδὴ εἶναι ὅλων τῶν ἄλλων νοημονέστερος.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· «Υἱὲ τοῦ Τυδέως, μὴ μὲ ἐπαινῆς τόσον πολὺ μηδὲ μὲ ψέγῃς, διότι ὁμιλεῖς πρὸς τοὺς Ἑλληνας, οἵτινες μὲ γνωρίζουσιν· ἀλλ' ἄς ὑπάγωμεν, διότι ἡ νύξ πλησιάζει νὰ τελειώσῃ, ἐγγίζει δὲ ἡ αὐγή· τὰ ἄστρα προέβησαν εἰς τὸν δρόμον των, παρῆλθον ἤδη τὰ δύο τρίτα τῆς νυκτὸς, μένει δὲ μόνον τὸ ἄλλο τρίτον.»

Ταῦτα εἰπόντες ἐνεδύθησαν τὰ φοβερά των ὄπλα· εἰς μὲν τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην ὁ ἀτρόμητος Θρασυμήδης ἔδωκε ξίφος δίστομον (διότι τὸ ἰδικόν του εἶχεν ἀφήσει εἰς τὸ πλοῖον) καὶ ἀσπίδα, περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν του ἔθεσε περικεφαλαίαν ἐκ δέρματος ταύρου, ἄνευ φάλου καὶ λόφου ὀνομαζομένην καταίτυγα, φυλάττουσαν δὲ τὴν κεφαλὴν τῶν θαλερῶν νέων· ὁ δὲ Μηριόνης ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά τόξον, φαρέτραν καὶ ξίφος· ἔβαλε δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν του περικεφαλαίαν ἐκ δέρματος βοῦς, ἥτις ἔσωθεν ἦτο ἐντεταμένη διὰ πολλῶν ἱμάντων στερεῶς· ἐξῶθεν δὲ πολλοὶ ὀδόντες ἀγριοχοίρου ἦσαν προσηρμοσμένοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολὺ τεχνηέντως· ἐν τῷ μέσῳ δὲ

μεταξὺ τῶν ἱμάντων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δέρματος, ἦτο πυκνὸν μαλλίον· ταύτην ὁ Αὐτόλυκος ἀφῆρεσέ ποτε ἀπὸ τὸν Ἀμύντορα Ὀρμενίδην ἐξ Ἑλεῶνος παραβιάσας τὴν οἰκίαν του· τὴν ἔδωκε δὲ εἰς τὸν Ἀμφιδάμαντα τὸν Κυθήριον εἰς τὴν Σκάνθειαν· ὁ δὲ Ἀμφιδάμας τὴν ἔδωκε δῶρον εἰς τὸν Μόλον τὸν ξένον του· οὗτος δὲ τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Μηριόνην, ἵνα τὴν φορῇ· τότε δὲ ἡ περικεφαλαία αὕτη ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀδυσσεως. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ δύο οὔτοι ὠπλίσθησαν, ἐκίνησαν νὰ ὑπάγουν, καταλιπόντες ἐκεῖ ὄλους τοὺς ἀρίστους· εἰς αὐτοὺς δὲ πορευομένους ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ ἔστειλε πλησίον τῆς ὁδοῦ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἐρωδιὸν, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ μὲν ἔνεκα τῆς σκοτεινῆς νυκτὸς δὲν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των, ἀλλὰ τὸν ἤκουσαν ἠχῆσαντα. Χαρεῖς δὲ διὰ τὸν οἰωνὸν ὁ Ὀδυσσεὺς, νύχθη εἰς τὴν Ἀθηναῖν τάδε·

α' Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ Διὸς, ἦτις μὲ βοηθεῖς πάντοτε εἰς ὅλα τὰ δεινὰ, οὐδὲ σὲ διαφεύγω ἐπιχειρῶν τι· τῶρα δὲ πολὺ περισσότερον προστάτευσόν με, Ἀθηναῖ, δὸς δὲ νὰ ἐπανεέλθωμ ἐἰς τὰ λαμπρὰ πλοῖα ἐκτελέσαντες μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον θέλει ταραῖξει τοὺς Τρῶας. »

Μετ' αὐτὸν δὲ ἀκολούθως νύχητο ὁ βροντόφωνος Διομήδης. α' Ἐπάκουσον ἤδη καὶ ἐμοῦ, τέκνον τοῦ Διὸς, ἀκαταπόνητε· συνόδευσόν με, ὡς ὅταν συνώδευες τὸν θεῖον πατέρα μου Τυδέα εἰς τὰς Θήβας, ὅταν ἤρχετο πρὸς βουτῆς ὑπὲρ τῶν Ἀργείων, καταλιπὼν τοὺς ἄλλους εἰς τὸν Ἀσωπὸν· ἔφερε δὲ φιλίας προτάσεις εἰς τοὺς Καδμείους· ἐπανελθὼν ὅμως μεγάλα καὶ ἔνδοξα ἔργα ἔπραξε τῇ σῆ βοηθείᾳ, ὃ ἔζοχε θεὰ, ἐπειδὴ εὐμενῶς τὸν ἐβοήθησας· οὕτω καὶ ἐμὲ εὐμενῶς βοήθησον καὶ φύλαττέ με· εἰς σὲ

δὲ ἐγὼ θέλω θυσιάσει βροῦν μονοετῆ εὐρὺν τὸ μέτωπον, ἀδάμαστον καὶ ἄζευκτον εἰσέτι, περιχρυσώσας τὰ κέρατά του.»

Ταῦτα εἶπον εὐχόμενοι, ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηναῖα εἰσήκουσε τὰς εὐχάς των· ἀφοῦ δὲ ἠύξαντο εἰς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διὸς, ἐκίνησαν διὰ μέσου τῆς νυκτὸς, ὡς δύο λέοντες, διὰ μέσου τῶν φονευμένων, τῶν νεκρῶν, τῶν ὄπλων καὶ τοῦ αἵματος.

Οὐδὲ τοὺς ἀνδρείους Τρῶας ὅμως ἀφῆκεν ὁ Ἔκτωρ νὰ κοιμῶνται, ἀλλὰ συνεκάλεσε τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ συνηθορίσθησαν προέτεινεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐξῆς συνετὴν βουλήν·

« Τίς ἤθελε μοὶ ὑποσχεθῆ ἀντὶ μεγάλου δώρου ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἐξῆς ἔργον; Ἡ ἀμοιβή του θὰ ἦναι ἀρκετή· θέλω δώσει δίφρον, δύο ὑψηλὸν λαίμῶν ἔχοντας ἵππους, τοὺς ὠραιότερους ἐξ ὅσων ὑπάρχουσιν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τολμήσει, (καὶ εἰς ἑαυτὸν ἤθελε φέρει μεγάλην δόξαν,) νὰ πλησιάσῃ τὰ ταχέα πλοῖα, καὶ νὰ μάθῃ ἂν αὐτὰ φυλάττωνται, καθὼς πρότερον, ἢ οἱ Ἑλληνας δαμασθέντες ὑπὸ τῶν χειρῶν μας συσκέπτονται νὰ φύγωσιν, οὔτε θέλωσι νὰ φυλάττωσι τὴν νύκτα, κεκοπιακότες μεγάλως.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐσιώπησαν. Ἦτο δὲ τις μεταξὺ τῶν Τρῶων Δόλων, υἱὸς τοῦ Εὐμήδους, τοῦ θεοῦ κήρυκος, πλούσιος σφόδρα εἰς χρυσὸν καὶ χαλκόν· οὗτος ἦτο μὲν δυσειδῆς τὴν μορφήν, ἀλλὰ ταχύς τοὺς πόδας, καὶ μόνος υἱὸς ἄρρην μεταξὺ πέντε ἀδελφῶν. Αὐτὸς λοιπὸν εἶπε τότε εἰς τοὺς Τρῶας καὶ εἰς τὸν Ἔκτορα τὰ ἐξῆς·

« Ἔκτορ, ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ γενναία μου καρδία μὲ παρακινουῦσι νὰ ὑπάγω πλησίον τῶν ταχέων πλοίων καὶ νὰ

μάθω. Ἄλλ' ὕψωσον τὸ σκῆπτρον καὶ ὀρκίσθητι ὅτι βεβαίως θέλεις μοι δώσει τοὺς ἵππους καὶ τὰ ποικίλα διὰ τὸν χαλκὸν ἄρματα, τὰ ὅποια φέρουσι τὸν Πηλεΐδην Ἀχιλλέα· ἐλπίζω, δέ, ὅτι δὲν θὰ σοῦ γείνω μάταιος κατασκοπος, οὐδὲ ἐναντίον τῶν προσδοκιῶν σου· διότι ἐπὶ τοσοῦτον θὰ εἰσδύσω εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων, ἕως οὗ φθάσω εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅπου ἴσως μέλλουσιν οἱ ἄριστοι νὰ συγκροτήσωσι συμβούλιον ἐὰν πρέπη νὰ φύγωσιν ἢ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πόλεμον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἐκτωρ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ σκῆπτρον καὶ ὀρκίσθη· α Ἄς γνωρίζῃ τώρα ὁ Ζεὺς, ὁ φοβερὸς σύζυγος τῆς Ἥρας, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Τρώων θέλει ἀναβῆ τοὺς ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ λέγω, ὅτι σὺ θέλεις διὰ παντὸς σεμίνεσθαι ἐπ' αὐτοῖς.»

Ταῦτα εἶπε καὶ ὤμοσε μὲν ψευδῆ ὄρκον, ἐξήγειρεν ὁμῶς τὸν ζῆλον τοῦ Δόλωνος ὅστις ἀμέσως ἔρριψεν εἰς τοὺς ὤμους του καμπύλα τόξα, περιεκαλύφθη δὲ μὲ δέρμα λευκοῦ λύκου, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς του ἔθεσε περικεφαλαίαν ἐκ δέρματος ἰκτίνος καὶ ἔλαβε τὸ ὄξυ ἀκόντιον. Τότε ἐξῆλθε τοῦ στρατοπέδου καὶ διευθύνθη πρὸς τὰ πλοῖα. Ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ φέρῃ ὀπίσω εἶδησιν εἰς τὸν Ἐκτορα. Ἀφοῦ ἀφῆκε τὸ πλῆθος τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἔτρεχε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ὁδόν· ἀλλὰ τὸν ἐνόησε πλησιάζοντα ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ εἶπε πρὸς τὸν Διομήδην·

α Διομήδης, ὁ ἀνὴρ οὗτος ἔρχεται βεβαίως ἐκ τοῦ στρατοῦ. Δὲν γνωρίζω ἐὰν θέλῃ νὰ κατασκοπεύσῃ τὰ πλοῖά μας, ἢ νὰ συλλήσῃ τινὰ τῶν φονευθέντων. Ἀλλ' ἄς τὸν ἀφήσωμεν πρῶτον νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον εἰς τὴν πεδιάδα· ἔπειτα δὲ ἐὰν ὀρμήσωμεν κατ' αὐτοῦ θέλομεν τὸν συλλάβει ταχέως. Ἐὰν δὲ μᾶς ὑπερβῆ τρέχων, οὐ

πάντοτε δίωκε αὐτὸν πρὸς τὰ πλοῖά μας, ἐφορμιῶν διὰ τοῦ ἀκοντίου σου μήπως μᾶς διαφύγη καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Τροίαν.»

Ταῦτα εἰπόντες παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπλαγίασαν μεταξὺ τῶν νεκρῶν. Ὁ Δόλων ὅμως ἐξ ἀγνοίας ταχέως τοὺς παρέδραμεν· ὅταν δὲ ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτῶν τόσον, ὅσον φθάνουν τὰ ὄρια ἡμιόνων ἀροτριωσῶν τὴν γῆν (διότι αὐταὶ εἶναι προτιμότεραι τῶν βοῶν νὰ σύρωσι τὸ ἄροτρον διὰ τοῦ ἀγροῦ) αὐτοὶ μὲν ἐφώρμησαν κατ' αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ἐστάθη ἀκούσας τὸν κρότον· διότι ἤλπιζεν ὅτι ἔρχονται ἑταῖροι ἐκ τῶν Τρώων, ἵνα τὸν γυρίσωσιν ὀπίσω κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἑκτορος. Ὅταν ὅμως αὐτοὶ ἔφθασαν μέχρι βολῆς ἀκοντίου ἢ καὶ ὀλιγώτερον, τότε ἐγνώρισε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὤρμησαν ἀμέσως εἰς δίωξίν του. Καθὼς δὲ ὅταν δύο κυνηγετικοὶ κύνες, ὄξεις καὶ τραχεῖς ὀδόντας ἔχοντες, διώκουσι δορκάδα ἢ λαγῶν ἐπιμόνως πάντοτε εἰς τόπον δασώδη, αὐτὸς δὲ τρέχῃ ἐμπρὸς πάντοτε μυκώμενος, τοιοῦτοτρόπως καὶ τοῦτον ὁ Διομήδης καὶ ὁ πορθῶν τὰς πόλεις Ὀδυσσεὺς, ἀποχωρίσαντες αὐτὸν τοῦ Τρωϊκοῦ στρατοῦ, τὸν ἐδίωκον ἐπιμόνως πάντοτε· ὅταν ὅμως μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ πλησιάσῃ τοὺς φύλακας φεύγων πρὸς τὰ πλοῖα, τότε ἡ Ἀθηναῖ ἐνεψύχωσε τὸν Διομήδην ἵνα μὴ κἀνεὶς τῶν Ἑλλήνων προλάβῃ νὰ καυχηθῇ ὅτι τὸν ἐκτύπησε, καὶ ὁ Διομήδης ἔλθῃ δεύτερος. Ἐφορμιῶν λοιπὸν μὲ τὸ ἀκόντιον εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης·

« Ἡ μένε, ἢ θὰ σὲ κτυπήσω μὲ τὸ δόρυ· σοὶ λέγω ὅτι δὲν θὰ ἀποφύγῃς ἐπὶ πολὺ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.»

Εἶπε καὶ ἔρριψε τὸ δόρυ, ἐκουσίως δὲ δὲν ἐπέτυχεν

διότι ὑπερβᾶσα τὸν δεξιὸν ὄμον ἢ αἰχμῇ, ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν, αὐτὸς δὲ ἐστάθη, καὶ φοβηθεὶς ἐτραύλιζε (συνεκρούοντο δὲ οἱ ὀδόντες του), αὐτοὶ δὲ ἀσθμαίνοντες τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐπίασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας· αὐτὸς δὲ δακρύσας εἶπε·

« Ζωγρήσατέ με ἀλλὰ μὴ μὲ φονεύετε, διότι ἐγὼ θὰ ἐξαγοράσω ἑμαυτὸν· ἔχω ἐν τῷ οἴκῳ μου χαλκὸν, χρυσὸν, καὶ σίδηρον· ἐκ τούτων ὁ πατήρ μου θέλει σᾶς προσφέρει ἄπειρα λύτρα, ἐὰν μάθῃ ὅτι εἶμαι ζωντανὸς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ βαθύφρων θεῖος Ὀδυσσεύς· « Θάρρει, μὴ σκέπτεσαι τὸν θάνατον, ἀλλ' εἰπέ μοι τοῦτο καταλεπτῶς· ποῦ πηγαίνεις τοιοῦτοτρόπως ἐν καιρῷ νυκτὸς, ὅταν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κοιμῶνται, μόνος ἀπὸ τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ πλοῖα; νὰ συλλήσῃς τινὰ τῶν φονευθέντων νεκρῶν, ἢ σὲ ἔστειλεν ὁ Ἔκτωρ νὰ κατασκοπεύσῃς τὰ καθ' ἕκαστα εἰς τὰ πλοῖά μας; ἢ μόνος σου ἠθέλησας τοῦτο ; »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ Δόλων ὄλος τρέμων· « Εἰς πολλὰς συμφορὰς ἀνοήτως μὲ παρεκίνησεν ὁ Ἔκτωρ, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ μοὶ δώσῃ τοὺς ἵππους τοῦ λαμπροῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ τὸ ὄχημά του τὸ ποικίλον ἐκ χαλκοῦ· μὲ διέταξε δὲ πορευόμενον διὰ μέσου τῆς σκοτεινῆς ταύτης νυκτὸς νὰ ἔλθω πλησίον τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ μάθω, ἂν τὰ πλοῖα φυλάττωνται, καθὼς πρότερον, ἢ δαμασθέντες ὑφ' ἡμῶν σκέπτεσθε νὰ φύγετε, οὔτε θέλετε νὰ φυλάττετε τὴν νύκτα ἀποκαμόντες ἐκ τοῦ δεινοῦ κόπου. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ μειδιάσας ἀπεκρίθη ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. « Βέβαια μεγάλα δῶρα ἐπιθυμεῖς, τοὺς ἵππους

τοῦ πολεμιστοῦ Αἰακίδου, εἶναι δύσκολον ὅμως εἰς τοὺς θνητοὺς νὰ τοὺς δαμάσῃσι καὶ ἀναβῶσιν αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἀθάνατος μήτηρ· ἀλλ'εἰπέ μοι τοῦτο καταλεπτῶς καὶ διηγήθητι ποῦ ἀφῆ-
 κες τὸν Ἑκτορα τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν ἐρχόμενος ἐδῶ ;
 ποῦ κεῖνται τὰ ὄπλα του καὶ ποῦ ἴστανται οἱ ἵπποι του ;
 πῶς εἶναι αἱ ἄλλαι φυλακαὶ τῶν Τρώων καὶ πῶς κοι-
 μῶνται ; τί βουλευόνται μεταξὺ των, ἔχουσι σκοπὸν νὰ
 μένωσι πλησίον τῶν πλοίων χωρὶς νὰ πλησιάσωσι περισ-
 σότερον, ἢ θὰ ἀναχωρήσωσιν ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν, ἀφοῦ
 κατεδάμασαν τοὺς Ἑλληνας ;

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Δόλιων, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδους·
 «Θέλω σοὶ εἰπεῖ ὅλα ταῦτα καταλεπτῶς· ὁ μὲν Ἑκτωρ
 μετὰ τῶν βουλευφόρων συσκέπτεται πλησίον τοῦ τάφου
 τοῦ θεοῦ Ἴλου μακρὰν τοῦ θορύβου τῆς μάχης, περὶ δὲ
 τῶν φυλακῶν περὶ τῶν ὁποίων ἐρωτᾷς, ἦρωσ, ὠρισμένη
 καὶ ἐκλελεγμένη δὲν ὑπάρχει, ἥτις νὰ ἀγρυπνῆ ὑπὲρ τοῦ
 στρατοῦ καὶ νὰ φυλάττῃ αὐτὸν, ἀλλ' ὅσα πυρὰ ὑπάρ-
 χουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς
 Τρῶας, οἵτινες εἶναι βεβιασμένοι νὰ ἐγρηγορῶσι, καὶ προ-
 τρέπωσιν ἀλλήλους εἰς φύλαξιν· ἐν τούτοις οἱ σύμμαχοί
 των κοιμῶνται, ἐμπιστευθέντες τὴν φυλακὴν εἰς τοὺς
 Τρῶας· διότι οὐδὲ τὰ τέκνα των, οὐδ' αἱ γυναικῆς των
 εὐρίσκονται ἐκεῖ πλησίον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πανοῦργος Ὀδυσ-
 σεύς· «Πῶς ἄρα ἀνάμικτοι μετὰ τῶν Τρώων κοιμῶνται,
 ἢ χωριστά ; εἰπέ μοι καὶ τοῦτο ἵνα μάθω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ Δόλιων, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμήδους·
 «Καὶ ταῦτα θέλω σοὶ εἰπεῖ καταλεπτῶς. Πρὸς μὲν τὸ
 μέρος τῆς θαλάσσης εἶναι τεταγμένοι οἱ Κᾶρες καὶ οἱ

ἀγκύλα τόξα ἔχοντες Χαίονες, οἱ Λέλεγες καὶ οἱ Καύκωνες καὶ οἱ εὐγενεῖς Πελασγοί· πρὸς δὲ τὸ μέρος τῆς Θύμβρης ἐτάχθησαν οἱ Λύκιοι, οἱ ἀγέρωχοι Μυσοὶ, οἱ ἵπποδαμασταὶ Φρύγες καὶ οἱ Μαίονες οἱ ἀπὸ τῶν ἀρμάτων μαχόμενοι. Ἄλλὰ διατὶ νὰ σοὶ διηγῶμαι ὅλα ταῦτα ἐν πρὸς ἓν; ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ εἰσδύσετε εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων, ἰδοὺ ἐδῶ εἶναι οἱ Θραῖκες, νεωστὶ ἐλθόντες, εἰς τὴν ἄκραν ὅλων τῶν ἄλλων τεταγμένοι· εἰς αὐτοὺς βασιλεὺς εἶναι ὁ Ῥῆσος, υἱὸς τοῦ Ἡϊόνος· εἶδον τοὺς καλλίστους καὶ μεγίστους ἵππους τούτου, εἶναι λευκότεροι τῆς χιόνος, ταχεῖς ὡς ὁ ἄνεμος· τὸ ὄχημά του εἶναι κεκοσμημένον καλῶς μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἦλθε δὲ ἔχων ὄπλα χρυσαῖα, μέγιστα, ἀξιοθαύμαστα· αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ τὰ φέρωσιν ἀνθρωποὶ θνητοὶ, ἀλλ' οἱ ἀθάνατοι θεοί· ἀλλὰ φέρετέ με πλησίον τῶν πλοίων, καὶ ἡ δέσαντές με ἀφήσατε ἐδῶ διὰ νὰ ὑπάγετε καὶ πεισθῆτε ἂν ἀληθῶς σὰς εἶπον ταῦτα, ἢ ὄχι.»

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας ὁ γενναῖος Διομήδης εἶπε· «Μολονότι μοὶ ἀνήγγειλας καλὰ, Δόλων, μὴ φρονῆς ὅτι θέλεις μὲ διαφύγει, ἀφοῦ ἔπεσες εἰς τὰς χεῖράς μας· διότι ἂν τώρα διὰ λύτρων σὲ ἀπολύσωμεν, ἢ ἄλλως σὲ ἀφήσωμεν ἄνευ λύτρων, βέβαια θὰ ἔλθῃς ὕστερον εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν Ἑλλήνων ἢ νὰ κατασκοπεύσης ἢ διὰ νὰ πολεμήσης ἐναντίον μας· ἐὰν δὲ φονευθῆς ὑπ' ἐμοῦ ἀποθάνῃς, οὐδόλως εἰς τὸ ἐξῆς θέλεις βλάψει τοὺς Ἑλληνας.»

Εἶπε, καὶ ὁ μὲν Δόλων ἔμελλε νὰ πιᾶσῃ μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα τὸ γένειον τοῦ Διομήδους καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ, ὁ Διομήδης ὅμως ἐφορμῆσας τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ μέσον τοῦ αὐχένος καὶ τοῦ ἀπέκοψε τοὺς δύο τένοντας· ἡ δὲ κεφαλὴ ἔπεσεν εἰς τὴν κόνιν αὐ-

τοῦ ἔτι λαλοῦντος. Καὶ τοῦ ἀφῆρσεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὴν περικεφαλαίαν τὴν ἐκ δέρματος ἰκτίνος, καὶ τὸ δέριμα τοῦ λύκου καὶ τὰ τόξα καὶ τὸ μακρὸν ἀκόντιον. Ταῦτα δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ὑψῶν τὰς χεῖρας καθιέρωσεν εἰς τὴν χορηγὸν τῆς λείας Ἀθηνᾶν, καὶ εὐχόμενος εἶπε τάδε·

«Δέχθητι, Ἀθηνᾶ, ταῦτα· σὲ πρώτην ἐκ τῶν ἐν Ὀλύμπῳ ἀθανάτων θεῶν ἐπικαλούμεθα· ἀλλ' ὀδήγει μας καὶ πάλιν ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰς κλίνας τῶν Θρακῶν.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ ὑψώσας ὑπεράνω ἑαυτοῦ τὰς χεῖρας ἔθεσε τὰ ὄπλα εἰς μυρικήν ὡς τρόπαιον· ἔκαμε δὲ σημεῖον ὁρατὸν συστρέψας καλάμους καὶ κλάδους χλωροὺς μυρικής, ἵνα μὴ περιπλανηθῶσιν ἐπανερχόμενοι ἐν καιρῷ τῆς ταχείας καὶ σκοτεινῆς νυκτός· προσέβησαν δὲ περαιτέρω διὰ μέσου τῶν ὄπλων καὶ τοῦ μέλανος αἵματος, καὶ ταχέως ἔφθασαν εἰς τὸ τάγμα τῶν Θρακῶν. Οὗτοι ἐκοιμῶντο κεκμηκότες, τὰ δὲ ὠραῖα ὄπλα τῶν ἔκειντο πλησίον τῶν κατὰ γῆς, εἰς τρεῖς σειρὰς τεταγμένα· πλησίον ἐκάστου πολεμιστοῦ εἶναι οἱ δύο τοῦ ἵππου. Ὁ Ῥῆσος ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ μέσον, πλησίον τοῦ δὲ οἱ ταχεῖς ἵπποι ἦσαν δεδεμένοι δι' ἱμάντων ἐκ τῆς ἀντυγος τοῦ δίφρου· τοῦτον ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ πρῶτον ἰδὼν τὸν ἔδειξεν εἰς τὸν Διομήδην λέγων·

«Ἴδου, ὦ Διομήδης, ὁ ἀνὴρ, ἰδοὺ καὶ οἱ ἵπποι, περὶ ὧν μᾶς ἔλεγεν ὁ Δόλων, τὸν ὀπιῖον ἐφρονεύσαμεν. Ἀλλὰ δεῖξον ἤδη τὴν ἀνδρίαν σου, καὶ δὲν πρέπει νὰ μένης ἀπρακτος μὲ τὰ ὄπλα σου· ἀλλ' ἢ σὺ λύε τοὺς ἵππους, ἢ φόνευε σὺ ἄνδρας, καὶ ἐγὼ θέλω φροντίσει περὶ τῶν ἵππων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ τῷ ἐνέπνευσε

δύναμιν' ἐφόνευε περίξ αὐτοῦ τοὺς Θραῖκας, οἵτινες ἐστέ-
 ναζον μεγάλως φονευόμενοι, ἢ δὲ γῆ ἐκοκίניζεν ἀπὸ
 τὸ αἷμα. Καὶ καθὼς ὅταν λέων ἐπελθὼν εἰς ποίμνια
 αἰγῶν ἢ προβάτων, κακὰ διαλογιζόμενος, ἐφορμήσῃ, οὐ-
 τω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως ὄρμα κατὰ τῶν Θρακῶν ἕως
 οὗ ἐφόνευσε δώδεκα. Ὅντινα δὲ ὁ Διομήδης παραστάς
 ἤθελε κτυπήσει μὲ τὸ ξίφος τοῦ, τοῦτον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐ-
 ξόπισθεν ἀρπάζων ἐκ τῶν ποδῶν τὸν ἔσυρε, διαλογιζό-
 μενος, ὅπως διαβῶσιν εὐκολότερον οἱ καλλίτριχες ἵπποι
 καὶ μὴ τρομάξωσι διερχόμενοι ἐπὶ τῶν νεκρῶν· διότι
 ὡς νεωστὶ ἐλθόντες ἦσαν ἀσυνείθιστοι αὐτῶν. Ὅταν ὁ-
 μως ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως ἀπήντησε τὸν βασιλέα, ἐφόνευσεν
 αὐτὸν δέκατον τρίτον, ἀσθμαίνοντα ἐκ τοῦ φόβου· διότι
 εἶχεν ἰδεῖ κακὸν ὄνειρον (τῷ ἐφάνη τὴν νύκτα ὁ υἱὸς
 τοῦ Τυδέως τοῦ Οἰνείδου κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀθηνᾶς)·
 ἐνόσῳ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλυε τοὺς ἵππους, τοὺς ἔδρασε
 μαζὺ καὶ τοὺς ἐξέβαλε τοῦ στρατοῦ, κτυπῶν αὐτοὺς
 μὲ τὸ τόξον· διότι δὲν τῷ ἦλθε κατὰ νοῦν νά λάβῃ ἐκ
 τοῦ ἄρματος τὴν ὠραίαν μάστιγα· συρίζων δὲ ἔδρακε
 σημεῖον εἰς τὸν γενναῖον Διομήδη· αὐτὸς ὁμως μένων
 διελογίζετο τί τολμηρότητα νὰ πράξῃ· ἢ νὰ ἐξελκύσῃ
 τὸ ἄρμα ὅπου ὑπῆρχον τὰ ποικίλα ὄπλα εἴτε σύρων
 αὐτὸ ἐκ τοῦ ῥυμοῦ εἴτε ἐγείρων αὐτὸ διὰ τῶν χει-
 ρῶν του, ἢ νὰ φονεύσῃ ἀκόμη πολλοὺς Θραῖκας· ἐνῶ λοι-
 πὸν διελογίζετο ταῦτα, ἡ Ἀθηνᾶ σταθεῖσα πλησίον τῷ
 εἶπεν· ἐνθυμήθητι νὰ ἐπιστρέψῃς υἱὲ τοῦ μεγαλοψύχου
 Τυδέως, εἰς τὰ πλοῖα. Πρόσεξε μήπως ἄλλος τις θεὸς
 ἐναντίος ἡμῶν διεγείρῃ τοὺς Τρῶας καὶ φύγῃς διωκόμενος. »
 Ταῦτα εἶπεν, αὐτὸς δὲ ἐνόησε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς
 ὁμιλησάσης· ταχέως ἀνέβησαν εἰς τοὺς ἵππους· καὶ ὁ

μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκτύπα μὲ τὸ τόξον, οἱ δὲ ἵπποι ἐπέτων
 τρέχοντες πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν. Ἐν τούτοις ὁ
 ἀργυρότοξος Ἀπόλλων ὅτε εἶδε τὴν Ἀθηναῖν παρακολου-
 θοῦσαν τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως, δὲν ἐφύλαττε ματαίως.
 Παροργισθεὶς κατ' αὐτῆς διότι ὑπώπτευσεν ὅτι ἐπραξέ-
 τι ἐναντίον τῶν Τρώων, εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλήθη τῶν
 Τρώων, καὶ διήγειρε ἐκ τῶν Θρακῶν τὸν βουλευφόρον
 Ἴπποκόωντα, συνετὸν συγγενῆ τοῦ Ῥήσου. Οὗτος ἐγερ-
 θεὶς τοῦ ὕπνου καὶ ἰδὼν ἔρημον τὸν τόπον, ὅπου ἦσαν
 οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἰδὼν καὶ τοὺς ἀνδρας σφαδάζοντας
 ἐκ τοῦ τρομεροῦ φόνου, ἔκλαυσεν ἀναστενάζων καὶ κα-
 λῶν ἐξ ὀνόματος τὸν ἀγαπητὸν του ἐταῖρον. Κρότος δὲ
 καὶ θόρυβος μέγας διηγέρθη εἰς τοὺς Τρώας, οἵτινες
 ἔτρεχον ἀναμιξ καὶ παρετήρουν τὰ δεινὰ ταῦτα ἔργα
 ὅσα οἱ Ἀργεῖοι ἐπραξαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ κοῖλα
 πλοῖά των.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης ἐλθόντες ἐκεῖ, ὅπου
 εἶχον φονεύσει τὸν κατάσκοπον τοῦ Ἑκτορος, ὁ μὲν Ὀ-
 δυσσεὺς ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους, ὁ δὲ Διομήδης καταβάς
 παρέδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα τὰ ὄπλα, τὰ ὅποια εἶχον
 λάβει παρὰ τοῦ δόλωνος ἀναβάς δὲ εἰς τὸ ἄρμα ἐμάστιξε
 τοὺς ἵππους οἵτινες μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἐπέτων
 πρὸς τὰ πλοῖα· πρῶτος δὲ ὁ Νέστορ ἤκουσεν τὸν κτύπον
 καὶ εἶπεν·

« ὦ φίλοι ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ βασιλεῖς, ψεύ-
 δομαι ἢ λέγω ἀληθῆ; ἡ ψυχὴ μου μὲ ἀναγκάζει νὰ ὀμι-
 λήσω· κρότος ταχέων ἵππων περιβομβεῖ τὰ ὦτά μου· εἶθε
 ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης νὰ ἔφερον ἐντὸς
 ὀλίγου μονώνυχας ἵππους ἐκ τῶν Τρώων· ἀλλὰ τρέμω

μήπως πάθωσί τι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ θορυβώδους πλήθους τῶν Τρώων.»

Δὲν εἶχεν ἀποτελειώσει τὸν λόγον του, ὅταν ἦλθον καὶ αὐτοί· καὶ κατέβησαν μὲν κατὰ γῆς, οἱ δὲ ἄλλοι χαρέντες ἐχαιρέτιζον αὐτοὺς διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, καὶ διὰ μειλιχίων λόγων. Πρῶτος δὲ ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἐν Γερῆνῃ τραφεὶς ἱππότης Νέστωρ.

α Εἰπέ μοι, ὦ πολλῶν ἐπαίνων ἄξιε Ὀδυσσεῦ, μέγα κλέος τῶν Ἑλλήνων, πῶς ἐλάβετε αὐτοὺς τοὺς ἵππους· εἰσήλθετε εἰς τὸ πλῆθος τῶν Τρώων; ἢ θεὸς τις ἀπαντήσας σᾶς τοὺς ἐδώρησε; πολὺ ὁμοιάζουσι μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Πάντοτε μάχομαι κατὰ τῶν Τρώων, οὐδὲ μένω εἰς τὰ πλοῖα, καίτοι ὦν γέρων πολεμιστής· ἐν τούτοις οὐδέποτε εἶδον τοιοῦτους ἵππους, οὔτε ἐφαντάσθην· διὰ τοῦτο νομίζω, ὅτι θεὸς τις ἀπαντήσας σᾶς τοὺς ἐδωκε· διότι καὶ τοὺς δύο σᾶς ἀγαπᾷ ὁ Ζεὺς, καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·

α ὦ Νέστωρ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα κλέος τῶν Ἑλλήνων, πολὺ εὐκόλως ὁ θεὸς, ὅταν θέλῃ δύναται νὰ δώσῃ καὶ καλιτέρους ἵππους, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ εἶναι πολὺ ἀνώτεροι ἡμῶν· οἱ ἵπποι ὅμως οὗτοι, ὦ γέρων περὶ τῶν ὁποίων ἐρωτᾷς, νεωστὶ ἦλθον εἰς τὴν Τροίαν ἐκ Θράκης· τὸν δὲ κύριον αὐτῶν ἐφόνευσεν ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης, καὶ μετ' αὐτοῦ δώδεκα ἄλλους ἐταίρους του πάντας ἀρίστους· τὸν δέκατον τρίτον δὲ τὸν κατάσκοπον, τὸν ὅποιον ὁ Ἔκτωρ καὶ οἱ ἄλλοι Τρώες ἔστειλαν, ἵνα κατασκοπεύσῃ τὸν ἡμέτερον στρατὸν, τὸν εἶχομεν φονεύσει πλησίον τῶν πλοίων.» Ταῦτα εἰπὼν διεπέρασε τοὺς ἵππους διὰ τῆς τά-

φρου ὑπερχαίρων, μετ' αὐτοῦ δὲ ἤρχοντο καὶ οἱ ἄλλοι,
 Ἕλληνες. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Διομήδους
 τοὺς μὲν ἵππους διὰ τῶν ἱμάντων ἔδεσαν εἰς τὴν φάτ-
 νην τῶν ἵππων, ὅπου ἦσαν οἱ ταχεῖς ἵπποι τοῦ Διο-
 μήδους, γλυκὺν σῆτον τρώγοντες. Εἰς δὲ τὴν πρύμνην
 τοῦ πλοίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἔθεσε τὰ σκυλευθέντα ὄπλα τοῦ
 Δόλωνος, μέχρις οὗ δυνηθῶσι νὰ τὰ ἀφιερῶσωσιν εἰς τὴν
 Ἀθηνᾶν· αὐτοὶ δὲ ἐμβάντες εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπηλλάγη-
 σαν τοῦ πολλοῦ ἰδρώτος λούοντες τὰς κνήμας, τὸν λαι-
 μὸν καὶ τοὺς μηρούς. Ἀφοῦ δὲ τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης
 ἀφῆρσεν ἀπὸ τὰ σώματά των τὸν πολὺν ἰδρῶτα καὶ
 ἐδρόσισε τὴν καρδίαν των, εἰσελθόντες εἰς τὰ ὠραῖα
 θερμὰ λουτρά ἐλούοντο· λουθέντες δὲ καὶ ἀλειφθέντες
 μὲ ἔλαιον ἐκάθησαν νὰ προγευθῶσιν καὶ ἀντλοῦντες ἐκ
 πλήρους κρατῆρος οἶνον γλυκὺν, προσέφερον σπονδὰς
 εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Λ.

ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑ.

Ἡ Ἥως ἠγέρθη ἀπὸ τὴν κλίνην, ἀπὸ τὸ πλευρὸν τοῦ ὤραιου Τιθωνοῦ, διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς θνητούς· ὁ Ζεὺς ἔστειλε κάτω πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων τὴν Ἐριδα, τὴν σκληρὰν, τὴν κρατοῦσαν μεταξὺ τῶν χειρῶν τῆς τὸ σύμβολον τοῦ πολέμου· ἐστάθη δὲ αὕτη ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ μαύρου πλοίου τοῦ Ὀδυσσεώς, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς τὸ μέσον, ὥστε νὰ ἀκουσθῇ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ἀπὸ τὰς σκηναὶς τοῦ Τελαμωνίδου Αἴαντος καὶ ἀπὸ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως, οἵτινες εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ στρατοπέδου εἶχον σύρει τὰ ἰσοῤῥοπά των πλοῖα, πεποιθότες εἰς τὴν ἀνδρίαν των καὶ τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν. Ἐκεῖ λοιπὸν σταθεῖσα ἐξέβαλε δυνατὴν καὶ τρομερὰν ὑψηλὴν φωνὴν, εἰς δὲ τὴν καρδίαν ἐκάστου τῶν Ἑλλήνων ἐνέπνευσε τὸ θάρρος τοῦ νὰ ὑποστῇ ἀπαύστως τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην· ἀμέσως δὲ ὁ πόλεμος τοῖς ἐφάνη γλυκύτερος ἀπὸ τὸν εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα ἀπόπλουν.

Τότε ὁ Ἄτρεΐδης διὰ βροντώδους φωνῆς διέταξε τοὺς Ἑλληνας νὰ ζωσθῶσιν τὰ ὄπλα ἐνεδύθη δὲ καὶ αὐτὸς τὴν λαμπρὰν του χαλκίνην πανοπλίαν· πρῶτον μὲν ἐφόρεσε περὶ τὰς κνήμας του τὰς ὠραίας κνημίδας τὰς μὲ ἀργυρᾶ ἐπισφύρια συνηρμοσμένας· δεύτερον δὲ ἐκάλυψε τὸ στῆθός του διὰ τοῦ θώρακος, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε

τοῦ εἶχε δώσει δῶρον ὁ Κινύρας, διότι εἶχε φθάσει μεγάλη φήμη εἰς τὴν Κύπρον, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐμελλον νὰ πλεύσωσι κατὰ τῆς Τροίας· διὰ τοῦτο τοῦ τὸν ἔδωκε θέλων νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν βασιλέα των. Ὁ θώραξ ἐκεῖνος εἶχε δέκα μὲν σειρὰς μαύρου κυάνου, δώδεκα δὲ χρυσοῦ καὶ εἴκοσι κασσιτέρου· ὄφεις δὲ ἐκ κυάνου ἦσαν τεταμμένοι πλησίον τοῦ λαιμοῦ, τρεῖς ἐκατέρωθεν, ὅμοιοι μὲ ἱριδᾶς, τὰς ὁποίας ὁ Ζεὺς στηρίζει εἰς τὰ νέφη, ὡς σημεῖον διὰ τοὺς ἔναρθρα λαλοῦντας ἀνθρώπους· περίξ τῶν ὤμων του ἔρριψε τὸ ξίφος, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν λαβὴ ἤστραπτεν ἀπὸ τοὺς χρυσοῦς ἡλούς, ἡ δὲ θήκη ἦτο περιαργυρωμένη, καὶ ὁ ἱμάς χρυσωμένος· ἀνέλαβε δὲ τὴν τοὺς ἀνθρώπους περικαλύπτουσαν πολεμικὴν ἀσπίδα, τὴν τεχνηέντως ἐστολισμένην, τὴν ὠραίαν, τὴν ὁποίαν δέκα μὲν χάλκινοι κύκλοι περιέβαλλον, εἴκοσι δὲ ἦσαν ἐντὸς ὀμφαλοὶ ἐκ κασσιτέρου, λευκοὶ, τὰ δὲ μεταξὺ διαστήματα ἐκ μαύρου κυάνου· ἐπὶ δὲ ταύτης ὁ στέφανος ἦτο ἡ ἀγριόφθαλμος Γοργῶ, ἡ μὲ τρομερὸν βλέμμα παρατηροῦσα, περίξ δὲ αὐτῆς ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φοῖβος· ἀπὸ αὐτὴν ἐξηρτᾶτο ἱμάς ἀργυρωμένος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ παρίστατο ὄφεις ἐλικοειδῆς κυανοῦς μὲ τρεῖς κεφαλὰς, ἐξ ἑνὸς λαιμοῦ ἐξερχομένας καὶ πρὸς διάφορα μέρη ἐστραμμένας· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἔθεσε τὴν πανταχόθεν μὲν λόφους τέσσαρα δὲ φάλαρα, καὶ ἐξ ἔππου οὐρᾶς τὸν λόφον ἔχουσιν περικεφαλαίαν· φοβερός ἦτο ὁ λόφος ἀνωθεν κατανεύων. Ἐλαβε δύο δυνατὰ δόρατα, χαλκίνην αἰχμὴν ἔχοντα, ὀξέα· ἡ λάμψις τῶν ὀπλων του ἐφθανε μακρὰν εἰς τὸν οὐρανόν· ἐπὶ δὲ τούτοις ἐβρόντησαν ἡ Ἀθηναῖα καὶ ἡ Ἥρα πρὸς τιμὴν τοῦ βασιλέως τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν. Παρήγγειλε ἔπειτα καθεὶς τοὺς ἀμαξηλάτας του

νά σταματήσωσι κατὰ τάξιν τὰ ἄρματα ἐκεῖ πλησίον τῆς τάφρου, αὐτοὶ δὲ οἱ ὀπλίται ἀφοῦ ὠπλίσθησαν, ἐξώρμησαν μὲ τὰ ὄπλα των. Βοή δὲ ἀκατάπαυστος ἔγεινε πολλὰ πρῶτ' οἱ ὀπλίται ἔφθασαν πολὺ πρότερον τῶν ἐφ' ἀρμάτων καὶ παρετάχθησαν πλησίον τῆς τάφρου, ἐνῶ οὔτοι ἤρχοντο κατόπιν· ἀλλ' ὁ Κρονίδης Ζεὺς ἐξήγειρε ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὀλεθρίαν ταραχὴν, ἄνωθεν δὲ ἀπὸ τὸν αἰθέρα κατέρριψε δρόσον μὲ αἶμα μεμιγμένην, διότι ἔμελλε πολλὰς γενναίας κεφαλὰς νὰ στείλῃ κάτω εἰς τὸν Πλούτωνα.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἐτέρου ἀντιπαρατάχθησαν ἐπὶ ὑψώματός τινος τῆς πεδιάδος, περὶ τὸν μέγαν Ἔκτορα καὶ τὸν ἄμεμπτον Πολυδάμαντα, προσέτι τὸν Αἰνεΐαν ὅστις ἐξίσου μὲ θεὸν ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, τοὺς τρεῖς Ἀντινορίδας, τὸν Πόλυβον, τὸν θεῖον Ἀγήνορα καὶ τὸν ἰσόθεον Ἀκάμαντα, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς ἀθανάτους· ὁ Ἔκτωρ φέρων τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα ἦτο μεταξὺ τῶν προμάχων. Καθὼς δὲ λαμπρότατος ἀλλ' ὀλέθριος ἀστὴρ ὅτε μὲν φαίνεται ἐξερχόμενος τῶν οκιερῶν νεφῶν, ὅτε δὲ πάλιν κρύπτεται εἰς αὐτὰ, τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἔκτωρ ὅτε μὲν ἐφαίνετο μεταξὺ τῶν πρώτων τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἄλλοτε μεταξὺ τῶν τελευταίων, προστάζων, ὅλος δὲ ἔλαμπεν ἀπὸ τὸν χαλκόν, ὡς ἀστραπή τοῦ αἰγιόχου πατρὸς Διός.

Οἱ δὲ Τρῶες καὶ οἱ Ἕλληνες, καθὼς οἱ θερισταὶ ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου βαδίζουσι κατὰ σειρὰν εἰς σιτοφόρον ἢ κριθοφόρον ἀγρὸν ἀνδρὸς πλουσίου, τὰ δὲ χειρόβολα πίπτουσι πυκνὰ, τοιοῦτοτρόπως καὶ οὔτοι ὀρμήσαντες ἐναντίον ἀλλήλων ἐπολέμουν καὶ κανέν ἐκ τῶν δύο μερῶν δὲν ἐσκέπτετο τὴν ὀλεθρίαν τροπὴν· ἴσας δὲ

ἐκράτει τὰς κεφαλὰς ἡ μάχη, ἐνῶ αὐτοὶ ὄρμων ὡς λύκοι· ἡ δὲ πολλῶν στεναγμῶν αἰτία Ἔρις ἔχαιρε βλέπουσα, διότι μόνη αὕτη ἐκ τῶν θεῶν ἔτυχε παρούσα εἰς τὴν μάχην, οἱ δὲ ἄλλοι θεοὶ δὲν ἦσαν παρόντες ἀλλ' ἠσύχαζον ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του ὅστις ἦτο κατεσκευασμένος κατὰ τὰ κοιλώματα τοῦ Ὀλύμπου, καὶ κατηγοροῦν τὸν φέροντα μαῦρα νέφη Κρονίδην, διότι ἠθέλησε νὰ δώσῃ δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας. Καὶ περὶ τούτων μὲν δὲν ἐφρόντιζεν ὁ πατήρ, ἀλλὰ χωρισθεὶς τῶν ἄλλων ἐκάθησε μακρὰν αὐτῶν, γαυριῶν διὰ τὴν δόξαν του καὶ παρατηρῶν τὴν πόλιν τῶν Τρῶων καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν, τὴν λάμψιν τοῦ χαλκοῦ, τοὺς φονεύοντας καὶ τοὺς φονευομένους.

Ἐφ' ὅσον μὲν ἦτον αὐγὴ καὶ ἠῤῥξανεν ἡ ἱερὰ ἡμέρα, τὰ βέλη ἐπέπιπτον πολλὰ καὶ κατὰ δύο μερῶν, ἐπιπτον δὲ οἱ πολεμισταί· καθ' ἣν δὲ ἀκριβῶς ὥραν ὁ δενδροκόπος εἰς τὰ κοῖλα τῶν βουνῶν ἐτοιμάζει τὸ δεῖπνόν του, ἀφοῦ ἀποκάμουν αἱ χεῖρές του κόπτουσαι ὑψηλὰ δένδρα καὶ τὸν καταλάβῃ κόρος, τὸν καταλαμβάνῃ δὲ μεγάλη ὄρεξις τῆς γλυκείας τροφῆς, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην διὰ τῆς ἀνδρίας των οἱ Δαναοὶ διέρρηξαν τὰς φάλαγγας τῶν ἐναντίων, παρορμῶντες τοὺς συντρόφους κατὰ σειράς· εἰσώρμησε πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἐφόνευσε τὸν Βιήνορα τὸν ἀρχηγόν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν σύντροφόν του τὸν ἱκανὸν ἄρματος ἐπιβάτην Ὀϊλέα· οὗτος ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα, ἐστάθη ἀπέναντι τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅστις τὸν ἐτρύπησε ἐφορμῶντα μὲ τὸ ὄξύ του δόρυ εἰς τὸ μέτωπον· οὐδ' ἠδυνήθη ὁ γῦρος τῆς ἐκ τοῦ χαλκοῦ βαρείας περικεφαλαίας νὰ τοῦ κρατήσῃ τὸ δόρυ, ἀλλὰ τοῦτο διεπέρασεν αὐτὴν καὶ τὸ ὄστοῦν, καὶ ἀνακατῶσαν ἐντὸς

ὄλον τὸν ἐγκέφαλόν του, κατέβαλεν τὸν Ὀϊλέα εὐρε-
 σκόμενον ἐν ὄλῃ τῇ ζήσει αὐτοῦ. Τούτους μὲν κατέλιπεν
 ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων μὲ στήθη γυμνά καὶ λάμ-
 ποντα διότι τοὺς ἐξέδυσσε καὶ ἔλαβε τοὺς χιτῶνας. Ἐ-
 κίνησε δ' ἔπειτα πρὸς φόνον Ἴσου καὶ Ἀντίφου τῶν δύο
 υἱῶν τοῦ Πριάμου, νόθου καὶ γνησίου, καὶ τῶν δύο ὄν-
 των ἐνὸς ἄρματος· ὁ μὲν νόθος ἐκράτει τοὺς χαλινούς,
 ὁ δὲ διάσημος Ἄντιφος ἴστατο παρ' αὐτόν. Τούτους
 ποτε βόσκοντας πρόβατα εἶχε συλλάβει ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν-
 τὸς τῶν δασωδῶν κοίλων τῆς Ἰδῆς καὶ εἶχε δέση μὲ
 κλωνάρια λυγαργιᾶς, τοὺς ἔλυσε δὲ λαβῶν ἀμοιβήν.
 Τότε λοιπὸν ὁ Ἀτρεΐδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων
 τὸν μὲν ἕνα ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στήθος ὑπερά-
 νω τοῦ μαστοῦ, τὸν δὲ Ἄντιφον διεπέρασε μὲ τὸ ξίφος
 πλησίον τοῦ ὠτός καὶ τὸν ἔρριψεν ἔξω τοῦ ἄρματος· ἐνῶ
 δὲ μετὰ σπουδῆς ἐσκύλευε τὰ ὄπλα αὐτῶν τοὺς ἀνεγνώ-
 ρισι· διότι τοὺς εἶχεν ἰδεῖ πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ,
 ὅταν τοὺς εἶχε φέρει ἀπὸ τῆς Ἰδῆς ὁ ταχύπους Ἀχιλ-
 λεύς· καὶ καθὼς ὅταν ὁ λέων πηγαίνει εἰς τὴν φωλεάν
 ταχείας ἐλάφου, καὶ συλλαβῶν μὲ τοὺς ἰσχυροὺς ὀδόν-
 τας του συντρίβει χωρὶς δυσκολίαν τὰ μικρὰ τῆς τέκνα
 καὶ οὕτως ἀφαιρεῖ τὴν τρυφερὰν ψυχὴν των, ἐὰν δὲ ἡ ἔ-
 λαφος τύχη καὶ πολὺ πλησίον δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ,
 διότι τὴν ἰδίαν καταλαμβάνει μέγας τρόμος, καὶ ταχέως
 τρέχει διὰ μέσου τῶν δασῶν μὲ βίαν καὶ μὲ ἰδρωτάς,
 φεύγουσα τὴν ὄρμην τοῦ ἰσχυροῦ θηρίου, τοιουτοτρόπως
 καὶ κἀνεὶς ἐκ τῶν Τρώων δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκρούσῃ τὴν
 τρομερὰν καταστροφὴν ἀπὸ τὰ δύο τέκνα τοῦ Πριάμου,
 καὶ ὄχι μόνον δὲν ἠδύνατο τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι
 ὑπὲρ τῶν Ἀργείων ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἐτράπη πρὸς τὸν Πείσανδρον καὶ Ἰππόλοχον τὸν ἀτρόμητον πολεμιστὴν, τοὺς υἱοὺς τοῦ πολεμιστοῦ Ἀντιμάχου, ὅστις πρὸ πάντων λαβῶν χρυσὸν καὶ λαμπρὰ δῶρα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, δὲν ἐπέ-
 τρεψε νὰ ἀποδώσῃ τὴν Ἑλένην εἰς τὸν ξανθὸν Μενέλαον·
 αὐτοῦ τούτου ἤδη τοὺς δύο υἱοὺς κατέλαβεν ὁ ἀρχηγὸς
 Ἀγαμέμνων, ὄντας ἐπὶ ἐνὸς ἄρματος, καὶ ὁμοῦ διευθύ-
 νοντας τοὺς ταχεῖς ἵππους, διότι τοὺς ἔφυγον ἐκ τῶν
 χειρῶν οἱ λαμπροὶ γαλινοὶ, οἱ δὲ ἵπποι ἐταράχθησαν· ὁ
 Ἀτρεΐδης ὤρμησεν ὡς λέων ἐναντίον αὐτῶν, οὔτινες ἀπὸ
 τὸ ἄρμα τὸν ἰκέτευον λέγοντες·

«Ζῶντας σύλλαβέμας υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, καὶ λάβε ἀν-
 τάξια λύτρα· πολλὰ δὲ πολύτιμα πράγματα εἶναι κατα-
 τεθειμένα ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Ἀντιμάχου, σκεύη ἐκ
 χαλκοῦ, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐκ πολυκαμάτου σιδήρου, ἐκ
 τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ δύναται νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ μὲ ἄ-
 πειρα λύτρα, ἐὰν ἤθελε μάθῃ ὅτι εἴμεθα ζῶντες εἰς τὸ
 στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.»

Τοιουτοτρόπως οὗτοι μετὰ κλαυθμῶν ὠμίλησαν πρὸς
 τὸν βασιλέα μὲ λόγους γλυκεῖς, σκληρὰν δὲ φωνὴν ἤ-
 κουσαν.

Ἄ Ἐὰν λοιπὸν εἴσθε υἱοὶ τοῦ πολεμικοῦ Ἀντιμάχου,
 ὁ ὁποῖος ποτε ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν Τρώων πα-
 ρεκίνει νὰ φονεύσωσιν ἐκεῖ τὸν Μενέλαον, μεταβάντα μὲ
 ἀγγελίας μετὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως καὶ νὰ μὴ τὸν ἀ-
 φήσωσι νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς Ἑλληνας, τῶρα διὰ τοῦτο
 θὰ πληρώσητε τὴν ἀπρεπῆ τοῦ πατρὸς σας ὕβριν.

Εἶπε καὶ τὸν μὲν Πείσανδρον ἀπὸ τὸ ἄρμα ἐκύλισε
 κατὰ γῆς, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στῆθος
 ἀνάσκελα δ' εἰς τὸ ἔδαφος ἐστηρίχθη· ὁ δὲ Ἰππόλοχος

κατέβη μὲν μεθ' ὀρμῆς φεύγων ἀπὸ τὸ ἄριμα, ἀλλὰ κατ' τοῦτον ἐφόνευεν κατὰ γῆς ἀποκόψας μὲ τὸ ξίφος χεῖρας καὶ κεφαλὴν, ὡς δένδρου δὲ κορμὸν τὸν ἐκοίλισε μεταξὺ τοῦ πλήθους. Τούτους ἀφήσας, ὥρμησεν μετὰ ἄλλων ἐχόντων ἰσχυρὰς κνήμας Ἀχαιῶν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπου πλείσται φάλαγγες ἐκλονοῦντο· πεζοὶ μὲν πεζοὺς ἠφνίζον ἀναγκαζομένους νὰ τρέπωνται εἰς φυγὴν, ἐφάρματοι δὲ ἐφαρμάτους διὰ τῶν χαλκίνων ὅπλων φονεύοντες· ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τὰ βαρέα καλπάσματα τῶν ἵππων τῶν ἐσηκώθη κονιορτὸς ἀπὸ τὴν πεδιάδα· ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἀδιακόπως φονεύων ἐπορεύετο, παροτρύνων μὲ φωνὰς τοὺς Ἀχαιούς. Καθὼς δ' ὄταν πῦρ ὀλέθριον ἐμπέσῃ εἰς ἀξύλευτον δάσος, ὁ δὲ ἄνεμος περιστρέφων αὐτὸ τὸ φέρη πρὸς ὅλα τὰ μέρη, καὶ οἱ θάμνοι ξερρίζονται καὶ πίπτουν ὑποχωροῦντες εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ πυρὸς, τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος ἐπιπτον κεφαλαὶ Τρώων εἰς φυγὴν τρεπομένων, καὶ πολλοὶ ὑψηλόλαιμοι ἵπποι ἔσυρον μετὰ κρότου κενὰ ἄρματα κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν διάστημα, ποθοῦντες τοὺς καλοὺς τῶν ἀμαξηλάτας· ἀλλ' αὐτοὶ ἔκειντο κατὰ γῆς εὐαρεστοῦντες μᾶλλον τοὺς γῦπας παρά τὰς συζύγους τῶν.

Τὸν Ἔκτορα ἔθεσεν ὁ Ζεὺς ἔξω τῶν βελῶν, τοῦ κονιορτοῦ, τῆς ἀνδροφονίας, τοῦ αἵματος καὶ τῆς ταραχῆς· ὁ δὲ Ἀτρείδης ἐπῆρχετο μετὰ ἐντόνων παρακελεύσεων πρὸς τοὺς Δαναούς· οἱ Τρῶες εἶχον τρέξει καὶ φθάσει πλησίον εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ ἀρχαίου Δαρδανίδου Ἴλου εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος, πλησίον εἰς τὴν ἀγριοσυκῆν, ἐπιθυμοῦντες τὴν πόλιν· ὁ δὲ Ἀτρείδης ἀδιακόπως φωνάζων ἠκολούθει βάρων τὰς ἀνικητοὺς χεῖρας του εἰς τὸ

αἷμα· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὰς Σκαιᾶς πύλας καὶ τὴν φηγὸν, τότε ἐστάθησαν καὶ ἀνέμενον ἀλλήλους· διότι ἄλλοι φεύγοντες ἦσαν ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος, ὡσάν ἀγελάδες, τὰς ὁποίας ὁ λέων ἐπελθὼν κατὰ τὸ νυκτερινὸν ἄρμεγμα διασκορπίζει ὅλας· εἰς μίαν ὁμως μόνην φαίνεται δεινὸς ὄλεθρος· ταύτην λαβὼν μὲ τοὺς δυνατούς του ὀδόντας κατασυντρίβει πρῶτον καὶ ἔπειτα τρώγει ἄρπακτικὰ τὸ αἷμα καὶ τὰ σπλάγχνα· τοιουτοτρόπως τούτους ἐδίωκεν ὁ Ἄτρείδης ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων φονεύων πάντοτε τὸν μένοντα ὀπίσω· μὲ τὸ δόρυ ἔθυε δεξιὰ καὶ ἀριστερά· ἀλλ' ὅτε πλέον σπεύδων ἔμελλε νὰ φθάσῃ ὑπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος, τότε ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν ἐκάθησεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς πολυβρύσου Ἰδης, καταβάς ἀπὸ τὸν οὐρανόν· ἐκράτει ἀστραπὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν του· τὴν δὲ χρυσόπτερον Ἴριν παρήγγειλε νὰ μεταβῆ πρὸς ἀγγελίαν λέγων·

«Ταχέως ὕπαγε, ταχεῖα Ἴρι, καὶ εἰπὲ εἰς τὸν Ἔκτορα τὸν λόγον τοῦτον· ἐν ὅσῳ μὲν βλέπει τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα μεθ' ὀρμῆς κινούμενον μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ φονεύοντα τάξεις ἀνδρῶν ἅς ὑποχωρῆ, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας ἅς παρακινή νὰ μάχωνται πρὸς τοὺς ἐχθρούς· ἀφοῦ δὲ ἦ μὲ τὸ δόρυ ἢ μὲ βέλος κτυπηθεὶς πηδήσῃ εἰς τὸ ἄρμα ὁ Ἀγαμέμνων, τότε θὰ δώσω εἰς τὸν Ἔκτορα δύναμιν νὰ φονεύῃ, ἕως οὗ φθάσῃ εἰς τὸ στρατόπεδόν των, δύσῃ δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος.»

Οὕτως εἶπε· καὶ δὲν παρήκουσεν ἢ ὡς τὸν ἄνεμον ταχύπους Ἴρις· κατέβη δὲ ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδης εἰς τὴν ἱερὰν Ἰλιον, εὔρε τὸν υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ Πριάμου, τὸν

θεῖον Ἔκτορα, ἰστάμενον εἰς τὸ καλῶς συνηρμοσμένον ἄρμα του· σταθεῖσα δὲ πλησίον εἶπε πρὸς αὐτὸν ἢ ταχύπους Ἴρις.»

Ἔκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, μὲ τὸν Δία κατὰ τὴν φρόνησιν ἰσόσταθμε, ὁ Ζεὺς ὁ πατήρ μὲ ἐτεμψεν ἐδῶ νὰ σὲ εἶπω τὰ ἐξῆς· ἂν ὄσω μὲν βλέπης τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα, νὰ κινῆται μεθ' ὀρμῆς μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ τάξεις ἀνδρῶν φονεύοντα, ὑποχώρει ἀπὸ τὴν μάχην, τὸν δὲ λοιπὸν στρατὸν παρακίνει νὰ πολεμῇ· ὅταν δὲ ὑπὸ δόρατος ἢ ὑπὸ βέλους κτυπηθεῖς πηδήσῃ εἰς τὸ ἄρμα του, τότε θὰ σοῦ δώσῃ δύναμιν νὰ φανεύῃς μέχρις οὗ φθάσῃς εἰς τὸ στρατόπεδόν των, δύση δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος.»

Ἡ μὲν ταχύπους Ἴρις, εὐθύς ὡς εἶπε ταῦτα, ἀνεχώρησεν, ὁ δ' Ἔκτωρ κατεπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα μὲ τὰ ὄπλα του, καὶ σείων τὸ ὄξυ δόρου του διέτρεχεν ὅλον τὸν στρατὸν, παρορμῶν αὐτὸν νὰ πολεμῇ καὶ ἐξεγειρῶν τρομερὰν μάχην, ὁ δὲ στρατὸς ἐσειίσθη καὶ ἐστάθη ἀντιμέτωπος τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ἐνίσχουον τὰς φάλαγγας· συνήφθη δὲ ἡ μάχη, παραταχθέντων τῶν δύο μερῶν ἀπέναντι ἀλλήλων· ἐφόρμησε πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων προθυμούμενος νὰ προηγῆται πολὺ ὅλων εἰς τὴν μάχην.

Εἶπατέ μοι τώρα, Μοῦσαι αἱ τὸν Ὀλυμπον κατοικοῦσαι, ποῖος πρῶτος συνήντησε τὸν Ἀγαμέμνονα ἢ ἐξ αὐτῶν τῶν Τρώων ἢ ἐκ τῶν ἐνδόξων συμμαχῶν των.

Ὁ καλὸς καὶ ὑψηλὸς Ἴφιδάμας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος ὁ ἐκ τῆς εὐφόρου Θράκης τῆς κτηνοτρόφου χώρας, ὁ Κισσῆς ἀνέθρεψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ, ὅταν ἦτο μικρὸν παιδίον· ὁ τῆς ὠραίας μητρὸς του Θεανοῦς πατήρ· ἀφοῦ δ'

ἔφθασε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐνδόξου ἐφηβικῆς ἡλικίας, τὸν ἐκράτει ἐκεῖ εἰς τὸν οἶκον καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον. Μαθὼν τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἑλλήνων, κατέλιπεν τὸν γαμήλιον θάλαμον καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ δώδεκα κυρτόπρυμνα πλοῖα, ἔφθασεν εἰς Περκώτην, τὰ ἄφησεν ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ ἐπῆγε πεζὸς εἰς τὴν Ἴλιον. Τοῦτον τότε ἀπῆντησεν ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων· ἀφοῦ δὲ ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ μὲν Ἀτρεΐδης ἀπέτυχεν, διότι παρετράπη τὸ δόρυ αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἴφιδάμας τὸν ἐκτύπησε εἰς τὴν ζώνην κάτωθεν τοῦ θώρακος καὶ πεποιθῶς εἰς τὴν βαρεϊάν του χεῖρα τὸ ἔσπρωξε δυνατὰ μὲ αὐτὴν· δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ τρυπήσῃ τὸν ὀλοποίκιλον ζωστῆρα, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἢ αἰχμὴ ἀπαντήσασα ἄργυρον, ὡς μόλυβδος ἐγύρισεν, ὁ δὲ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων συλλαβὼν μὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὸ δόρυ ἔσυρεν πρὸς ἑαυτὸν μὲ ὀρμὴν καὶ τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ἴφιδάμαντος, τὸν ὁποῖον ἐκτύπησεν εὐθύς μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμὸν καὶ τοῦ ἀφῆρεσεν τὴν ζωὴν· τοιοῦτοτρόπως πεσὼν ἐκοιμήθη ὕπνον χάλκινον ὁ ταλαίπωρος, ἐλθὼν πρὸς βοήθειαν τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, μακρὰν τῆς νέας καὶ γνησίας συζύγου του, τὴν ὁποίαν ποσῶς δὲν ἐχάρη, καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν πολλὰ δῶρα εἶχε δώσει· πρῶτον εἶχε δώσει ἑκατὸν βοῦς, ἔπειτα χιλίας ὑπεσχέθη αἶγας ὁμοῦ καὶ πρόβατα, ἐκ τῶν ἀναριθμῆτων αὐτοῦ ποιμνίων. Τώρα τὸν ἐσκέλευσεν ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων, καὶ φορτωμένος τὰ ὠραῖά του ὅπλα μετέβη πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἑλλήνων.

Ἄμα παρσιτήρησε τὸν ἀδελφόν του θνήσκοντα ὁ ἐπιφανῆς Κόων, ὁ πρεσβύτερος Ἀντηνορίδης, ἀμέσως δυνατὸν πένθος τοῦ κατεκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς· ἐστάθη·

δὲ πλαγίως χωρὶς νὰ τὸν ἐννόησῃ ὁ εὐγενὴς Ἀγαμέμνων καὶ μὲ τὸ δόρυ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς χειρὸς ὑποκάτω τοῦ ἀγκῶνος, εἰς τὸ ἀντίθετον δὲ μέρος ἐπέρασεν ἡ αἰχμὴ τοῦ λαμπροῦ δόρατος. Ἐφοβήθη μὲν ἀμέσως ἐκ τούτου ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ἀλλὰ καὶ μύλα ταῦτα δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐφόρμησε κατὰ τοῦ Κόωνος βαστῶν τὸ τρικυμιῶδες τοῦ δόρου· ὁ Κόων ἠγωνίζετο νὰ σύρῃ ἀπὸ τοῦ ποδὸς τὸν ὁμοπάτριον ἀδελφὸν Ἰφιδάμαντα καὶ ἐφώναζεν ὅλα τὰ παλικάρια· ἐνῶ δὲ τὸν ἔσυρε πρὸς τὸ πλῆθος, ὁ Ἀγαμέμνων τὸν ἐκτύπησε μὲ χαλκόμητον κοντάριον κατωτέρω τῆς κυκλοτεροῦς ἀσπίδος καὶ τοῦ παρέλυσεν τὰ μέλη· πλησιάσας δὲ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν ῥίψας αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὸν Ἰφιδάμαντα. Οὕτως οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀντήνορος ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως Ἀτρείδου πληρώσαντες τὴν μοῖραν τῶν κατῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος!

Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων περιήρχετο τὰς τάξεις τῶν ἄλλων μὲ τὸ δόρυ, μὲ τὸ ξίφος καὶ μὲ μεγάλους λίθους, ἐν ὧσιν ἀκόμη θερμὸν αἷμα ἐξήρχετο ἐκ τῆς πληγῆς αὐτοῦ· ἀφοῦ ὅμως ἡ μὲν πληγὴ ἐξηράνθη, τὸ δὲ αἷμα ἔπαυσε, δριμεῖς πόνου κατέλαβον τὸν ἀνδρεῖον Ἀτρείδην. Καθὼς δ' ὅταν γυναῖκα ἐτοιμόγεννον καταλάβῃ ὀξεῖα καὶ διαπεραστικὴ ὀδύνη, τὴν ὁποῖαν ῥίπτουσιν αἱ τὰς γεννήσεις παραστέκουσαι Εἰλείθυιαι, αἱ διαπεραστικούς πόνους φέρουσαι θυγατέρες τῆς Ἥρας· τοιοῦτοτρόπως ὀξεῖς πόνου κατέλαβον τὸν ἀνδρεῖον Ἀτρείδην· ἀναβάς δὲ μεθ' ὀρμῆς εἰς τὸ ἄρμα διέταξεν τὸν ἀμαξηλάτην νὰ τραβήσῃ διὰ τὸ στρατόπεδον, διότι ἐνωχλεῖτο πολὺ ἐκ τῶν πόνων καὶ ἐφώναξε μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν πρὸς τοὺς Δαναοὺς.

αὐτοὶ φίλοι, στρατηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, σεῖς

τώρα ἀποκρούσατε ἀπὸ τῶν ποντοπόρων πλοίων τὴν δεινὴν μάχην, ἀφοῦ ἐμὲ δὲν ἄφησεν ὁ συνετώτατος Ζεὺς νὰ πολεμῶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πρὸς τοὺς Τρῶας. »

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἀμαξήλατης ἐκτύπησε μὲ τὴν μᾶστιγα τοὺς καλλίτριχας ἵππους διευθύνων αὐτὸν πρὸς τὸ στρατόπεδον· αὐτοὶ δὲ μὲ προθυμίαν μεγάλην ἐπέτων· ἄφριζαν κατὰ τὰ στήθη καὶ κάτωθεν ἐπασπαλίζοντο μὲ κόνιν, βασιλέα βασανιζόμενον φέροντες μικρὰν τῆς μάχης.

Ὁ δὲ Ἔκτωρ καθὼς παρετήρησε τὸν Ἀγαμέμνονα ν' ἀποχωρῆ, μὲ μεγάλην φωνὴν παρώτρυνε τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους λέγων.

« ὦ φίλοι Τρῶες, Λύκιοι, καὶ σεῖς ἐκ τοῦ συστάδην πολεμοῦντες Δάρδανοι, φανῆτε ἄνδρες καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν ὀρμητικὴν δυνάμιν σας· ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος τῶν ἀγωνιστῶν, εἰς ἐμὲ δὲ μέγα καύχημα ἔδωκεν ὁ Κρονίδης Ζεὺς· κατ' εὐθεΐαν πρὸς τοὺς ἀνδρείους Δαναοὺς διευθύνετε τοὺς ἵππους, ἵνα ἐπιτύχητε δόξαν λαμπροτέραν. »

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος ἐκάστου· καθὼς δ' ὅταν κυνηγὸς ἐξεγείρει τοὺς ὀξύδοντας σκύλους κατ' ἐπάνω ἀγριοχοίρου ἢ λέοντος τοιοῦτοτρόπως κατεπάνω τῶν Ἀχαιῶν παρώρμα τοὺς μεγαλοψύχους Τρῶας ὁ Πριαμίδης Ἔκτωρ, ὁ ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην· αὐτὸς δὲ ἐβάδιζεν ὑπερηφάνως μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὴν μάχην, καθὼς σφοδροτάτη θύελλα ὀρμήσασα κάτω εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν τὴν διεγείρει.

Ποῖον νὰ εἶπω πρῶτον καὶ ποῖον τελευταῖον, ἐξ ὧν τότε ἐφόνευσεν ὁ Πριαμίδης Ἔκτωρ, ὅτε ὁ Ζεὺς τοῦ ἔδωκε τὴν νίκην. Πρῶτον μὲν τὸν Ἀσαῖον καὶ τὸν Αὐ-

τόνοον καὶ τὸν Ὀπίτην καὶ τὸν Κλυτίδην Δόλοπα καὶ τὸν Ὀφέλιον καὶ τὸν Ἀγέλαον καὶ τὸν Αἴσυμνον, προσέτι τὸν ὜ρον καὶ τὸν πολεμικὸν Ἴππόνοον· τούτους ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἑλλήνων ἐφόνευσεν· ἐκ δὲ τοῦ πλήθους, καθὼς ὅταν ὁ Ζέφυρος μὲ μέγαν ἀνεμοστρόβιλον κτυπῶν ὠθήσῃ τὰ νέφη τοῦ ὀρμητικοῦ Νότου, τὸ δὲ κῦμα κυλιόμενον αὐξάνει καὶ γίνεται μέγα, ἡ δὲ λεπτὴ δρόσος σκορπίζεται πρὸς τὰ ἄνω ἐκ τοῦ φυσήματος τοῦ ὀρμητικοῦ ἀνέμου, τοιοῦτοτρόπως πυκναὶ κεφαλαὶ στρατιωτῶν κατεβάλλοντο ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ Ἐκτορος.

Τότε καταστροφή ἤθελε συμβῆ καὶ πράγματα ἀδιόρθωτα καὶ ἀφεύκτως οἱ Ἕλληνες φεύγοντες ἤθελον καταβληθῆ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐὰν μὴ ἔλεγεν ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως Διομήδην.

« Γιῆ τοῦ Τυδέως, τί παθόντες ἐλησμονήσαμεν τὴν ὀρμητικὴν μας δύναμιν; ἐλθέ ἐδῶ, ἀγαπητέ, καὶ στάσου πλησίον μου· διότι θὰ εἶναι μεγάλη αἰσχύνῃ ἐὰν ὁ λαμπρὸν φέρων κράνον Ἐκτωρ κυριεύσῃ τὸ στρατόπεδον.»

Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης ἀπήντησε,

« Ἐγὼ βέβαια θὰ μείνω καὶ θὰ ἀντισταθῶ ἀλλὰ μικρὸν εἰσέτι θὰ χαρῶμεν διότι ὁ Ζεὺς ἤδη προτιμᾷ νὰ δώσῃ τὴν νίκην εἰς τοὺς Τρῶας. »

Εἶπε καὶ αὐτὸς μὲν κτυπήσας τὸν Θυμβραῖον μὲ τὸ δόρυ κατὰ τὸν ἀριστερὸν μαστὸν ἔσπρωξε καὶ ἔρριξε κάτω ἀπὸ τὸ ἄρμα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐφόνευσε τὸν ἰσόθεον θεράποντα τοῦ βασιλέως τούτου Μολίονα. Τούτους ἄφησαν ἀφοῦ τοὺς ἔθεσαν ἐκτὸς μάχης· αὐτοὶ δὲ πρὸς τὸ πλῆθος ἐπελθόντες ἐπροξένουν ταραχὴν. Καθὼς ὅταν ἀγριοχοῖροι ὑπερήφανοι ἐπιπέσωσιν εἰς κυνηγετικούς σκύλους, τοιοῦτοτρόπως οὗτοι στραφέντες μεθ' ὀρμῆς ἠφάνιζον τοὺς

Τρῶας, ἐνῶ οἱ Ἀχαιοὶ εὐκόλως φεύγοντες τὴν ὀργὴν τοῦ Ἑκτωρος ἤρχισαν ν' ἀναπνέωσιν.

Τότε συνέλαβον δύο Περκωσίους μετὰ τοῦ ἄρματος αὐτῶν, τοὺς ἀρίστους τῶν συμπολιτῶν των, τοὺς υἱοὺς τοῦ Μέρποκος, ὅστις ἐγνώριζε μαντείας περὶ πάντων καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἤθελε ν' ἀφίση τοὺς υἱοὺς του νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν ἀνθρωποφθόρον πόλεμον· ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐπέισθησαν εἰς αὐτὸν διήτι παρέσυραν αὐτοὺς αἱ μαῦραι μοῖραι τοῦ θανάτου· ὁ εἰς τὸ δόρυ περίφημος υἱὸς τοῦ Τυδέως φονεύσας αὐτοὺς ἀφήρησε τὰ λαμπρά των ὅπλα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐξωλόθρευσε τὸν Ἰππόδαμον καὶ τὸν Ὑπίροχον.

Τότε ἔθεσεν ἰσόρροπον τὴν μάχην ὁ Κρονίδης θεωρῶν ἄνω ἀπὸ τῆς Ἰδῆς· αὐτοὶ δὲ ἐφόνευον ἀλλήλους· ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Τυδέως ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν ἥρωα Ἀγαστροφον, τὸν υἱὸν τοῦ Παίονος, εἰς τὸ ἰσχίον· μεγάλως ἔσφαλε μὴ ἔχων τὸ ἄρμα του πλησίον διὰ νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτό· τοὺς ἵππους ἐκράτει μακρὰν ὁ θεράπων, αὐτὸς δὲ ὤρμησε πεζὸς μεταξὺ τῶν προμάχων, ἕως οὔ ἔχασε τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἑκτωρ ταχύτατα τὸ παρατήρησε μεταξὺ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ καὶ ὤρμησε κατ' αὐτῶν μὲ κραυγὰς ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν φαλάγγων τῶν Τρῶων· τοῦτον δὲ ἰδὼν ἐφοβήθη ὁ μεγαλόφωνος Διομήδης καὶ ἀμέσως ἐφώναξε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα πλησίον του ὄντα.

« Πρὸς βλάβην βέβαια ἡμῶν τῶν δύο ὀρμαῖ οὗτος, ὁ ἰσχυρὸς Ἑκτωρ, ἀλλ' ἐμπρὸς ἃς σταθῶμεν καὶ ἀκίνητοι ἃς τὸν ἀποκρούσωμεν. »

Εἶπε, καὶ ἀμέσως κουνήσας ἐπέρρηψε τὸ μακρόσκιον δόρυ· δὲν ἀπέτυχεν· ἀλλὰ σκοπεύσας τὸν ἐκτύπησεν εἰς

τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν περικεφαλαίαν· ἐπετάχθη δὲ μάταιος ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ ὁ χαλκός, οὐδ' ἤγγισε τὸ ὠραῖον δέρμα· διότι ἐμπόδιζεν ἡ περικεφαλαία, ἥτις ἐκ τριῶν ἐπαλλήλων συνισταμένη πετάλων εἶχεν αὐλοὺς, δι' ὧν ἡδύνατο τις νὰ βλέπῃ, καὶ τὴν ὁποίαν εἶχε χαρίσει ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ὁ δὲ Ἔκτωρ ταχέως ὑπεχώρησε μακρὰν καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὸ πλῆθος· σωριασθεῖς δὲ ἐγονάτισε καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς γῆς μὲ τὴν στιβαράν του χεῖρα· νύξ μαύρη περιεκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς του· μέχρις οὗ ὁ Τυδεΐδης ὑπάγῃ νὰ πάρῃ τὸ ῥιφθὲν δόρυ του μακρὰν διὰ μέσου τῶν προμάχων, ὁ Ἔκτωρ ἀνέλαβε, καὶ πάλιν ἀναβάς βιαίως εἰς τὸ ἄρμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἀπέφυγε τὴν μαύρην μοῖραν. Ὁ δὲ ἰσχυρὸς Διομήδης ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ ἔλεγε πρὸς αὐτόν·

«Διέφυγες πάλιν τῶρα τὸν θάνατον, σκύλε· βεβαίως σ' ἐπλησίασεν ὁ ὄλεθρος· ἀλλὰ τῶρα σ' ἔσωσεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, τὸν ὁποῖον συλλογίζεσαι νὰ ἐπικαλῆσαι ὅταν ὑπάγῃς ἐκεῖ, ὅπου κροτοῦσι κοντάρια· μὴ σε μέλλει σὲ φονεύω καὶ ὕστερον ἂν σ' ἀπαντήσω, ἂν καὶ ἐμὲ θεός τις βοηθήσῃ· τῶρα πάλιν θὰ ἐπέλθω ἐναντίον παντός, τὸν ὁποῖον ἀπαντῶ.»

Εἶπε καὶ ἐσκύλευε τὸν περίφημον εἰς τὸ δόρυ Παιονίδην· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης, ἐτέντωσε τὸ τόξον του κατ' ἐπάνω τοῦ βασιλέως Τυδεΐδου, στηριζόμενος εἰς στήλην κειμένην ἐπὶ τοῦ χειροποιήτου τύμβου τοῦ Δαρδανίδου Ἴλου, ἀρχαίου προκρίτου τῆς Τροίας· ὁ μὲν Τυδεΐδης ἀφῆρει ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ ἰσχυροῦ Ἀγαστρόφου τὸν θώρακα, τὴν ὀλοποίκιλον ἀσπίδα ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν·

ὁ δὲ Πάρις ἐν τούτοις ἔσειρε πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν πῆχυν τοῦ τόξου· καὶ δὲν τοῦ ἐξέφυγε μάταιον ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν ταρσὸν τοῦ δεξιοῦ ποδός, τὸν ὁποῖον διαπεράσαν τὸ βέλος ἐπήχθη κάτω εἰς τὴν γῆν· ὁ Πάρις γελάσας μὲ μεγάλην χαρὰν ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὴν θέσιν, ὅπου ἐνέδρευε καὶ καυχώμενος ἔλεγεν.

« Εἶσαι πληγωμένος, οὐδ' ἐξέφυγε μάταιον τὸ βέλος· εἶθε νὰ σ' ἐκτύπων εἰς τὸ τέλος τοῦ ὑποχονδρίου, καὶ νὰ σοῦ ἀφήρουν τὴν ψυχὴν· ἂν ἐγίγνετο τοῦτο, ἤθελον ἀνακουφισθῆ ἀπὸ τὴν συμφορὰν οἱ Τρῶες οἵτινες σὲ φρίττουσιν, ὡς αἱ μηκόμεναι αἴγες τὸν λέοντα. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀταράχως ἀπήντησεν ὁ γενναῖος Διομήδης. « Τοξότα ἀλαζῶν, θηρευτὰ γυναικῶν, σὺ ὁ κρατῶν λαμπρὸν τόξον, ἐὰν ἤθελες ἀντιταχθῆ κατ' ἐμοῦ ἐκ τοῦ συστάδην ὡς ὀπλίτης, δὲν ἤθελε σὲ βοηθήσει τὸ τόξον καὶ τὰ πυκνά σου βέλη· ἀλλὰ τώρα μ' ἐγγρατσούνισες τὸν ταρσὸν τοῦ ποδός καὶ καυχᾶσαι οὕτω· περὶ τούτου φροντίζω ὡσὰν νὰ μ' ἐκτύπα γυνὴ ἢ μωρὸν παιδίον· διότι εἶναι ἀσθενὲς τὸ βέλος ἀνθρώπου ἀνάνδρου, μηδαμινοῦ· βεβαίως ἄλλην δύναμιν ἔχει τὸ ὑπ' ἐμοῦ ῥιπτόμενον βέλος, καὶ ἂν πολὺ ὀλίγον ἐγγίξῃ, εἶναι ὀξὺ τὸ βέλος καὶ ἀμέσως ἀπονεκροῖ τὸν κτυπηθέντα· τούτου ἢ μὲν γυνὴ σχίζει ἐκατέρωθεν τὰς παρεϊὰς της, οἱ δὲ υἱοὶ γίνονται ὀρφανοί· καὶ αὐτὸς τὴν γῆν κοκκινίζων μὲ τὸ αἷμά του σήπεται, ὄρνεα δὲ σαρκοφάγα τὸν περιστοιχίζουσιν ἀντὶ γυναικῶν. »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς προσελθὼν ἐστάθη ἔμπροσθέν του· ὥστε ἐκεῖνος ὀπισθέν του καθήσας ἀπέσπασε τὸ ταχὺ βέλος ἐκ τοῦ ποδός·

πόνος δὲ τρομερὸς διήλθε διὰ τοῦ δέρματος· ἀνεπήδησεν εἰς τὸ ἄρμα καὶ διέταξε τὸν ἀμαξηλάτην νὰ διευθυνθῆ εἰς τὸ στρατόπεδον, διότι ἡ καρδία του ἐλυπεῖτο.

Ἐμονώθη ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς καὶ οὐδεις Ἑλλήν ἔμεινε πλησίον του διότι ἐτράπησαν ὅλοι εἰς φυγὴν· ἀγανακτήσας δὲ, τοιαῦτα ἐσκέφθη

Οἴμοι! τί νὰ κάμω; μεγάλη μὲν δυστυχία, ἐὰν τραπῶ εἰς φυγὴν φοβήθεις τὸ πλῆθος, φοβερώτερον ὅμως ἂν συλληφθῶ μόνος· τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ὁ Κρονίδης· ἀλλὰ διατὶ σκέπτομαι ταῦτα; ἐνῶ ἤξεύρω ὅτι οἱ μὲν δειλοὶ φεύγουν ἀπὸ τὸν πόλεμον, τὸ δὲ παληκάρι εἶναι ἀνάγκη νὰ στέκηται καρτερικῶς εἴτε ἐκτυπήθη εἴτε ἐκτύπησεν ἄλλον; »

Ἐνῶ αἱ σκέψεις αὗται ἐκινουῦντο ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἐπῆλθον ἤδη αἱ τάξεις τῶν ἀσπίδοφόρων Τρώων καὶ περιεκύκλωσαν αὐτὸν φέρουσαι μεθ' ἑαυτῶν τὸν ὄλεθρον· καθὼς δ' ὅταν θηρεύουσι σκύλοι καὶ ἀκμαῖοι νέοι πέριξ ἀγριοχοίρου, ἐξερχομένου ἀπὸ ἐκτεταμένον ξυλότοπον, καὶ ἀκονίζοντος τοὺς λευκοὺς του ὀδόντας μετὰ τῶν κυρτῶν του σιαγόνων, ἐνῶ δ' ἐκεῖνοι περὶ αὐτῶν ὀρμῶσιν, αὐτὸς συγκρούει τοὺς ὀδόντας τρομερὰ, καὶ τοὺς ἀναγκάζει νὰ μένωσι μακρὰν, τοιουτοτρόπως περὶ τὸν θεοφιλῆ Ὀδυσσεᾶ ἔτρεξαν οἱ Τρῶες· αὐτὸς δὲ ἐφορμήσας πρῶτον μὲν ἐπλήγωσε μὲ τὸ ὄξύ του δόρυ τὸν ἄμεμπτον Διήιοπίτην ἐπὶ τοῦ ὤμου· ἔπειτα ἐφόνευσε τὸν Θόωνα καὶ τὸν Ἐννομον· ἔπειτα τὸν Χερσιδάμαντα, πηδήσαντα κάτω τοῦ ἄρματος, ἐτρύπησε μὲ τὸ δόρυ κατὰ τὸν ὀμφαλὸν κάτωθεν τῆς στρογγύλης, ἀσπίδος· αὐτὸς δὲ πεσὼν εἰς τὴν κόνιν ἔθλιψε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας· τούτους μὲν ἄφησεν, ἐκτύπησε δὲ ἀμέσως μὲ

τὸ δόρυ τὸν Ἴππασίδην Χάροπα, τὸν ἀδελφὸν τοῦ εὐγενοῦς Σῶκου, τοῦ ἰσοθέου, ὅστις διευθυνόμενος πρὸς βοήθειάν του ἐπλησίασε πολὺ εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν εἶπεν,

« ἜΩ Ὀδυσσεῦ διαβόητε, ἀκόρεστε ἀπὸ πανουργίας καὶ κόπους, σήμερον ἢ καὶ διὰ τοὺς δύο Ἴππασίδας θά καυχηθῆς, ὡς φονεύσας τοιούτους ἄνδρας καὶ τὰ ὄπλα των ἀφαιρέσας, ἢ ἤμπορεῖ ὑπὸ τὸ κτύπημα τοῦ δόρατός μου νὰ χάσῃς τὴν ψυχὴν σου.»

Ταῦτα εἰπὼν τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κυκλοτερῆ του λαμπρὰν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν τὸ δυνατὸν δόρυ διεπέρασε καὶ εἰσδύσαν εἰς τὸν καταστόλιστον θώρακα, καὶ στηριχθὲν εἰς αὐτὸν ἀπέκοψεν ὅλον τὸ δέρμα ἄνωθεν τῶν πλευρῶν· ἀλλὰ δὲν ἄφησεν ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐννοήσας ὅτι δὲν ἐπῆλθε θανατηφόρον τὸ βέλος ἀπεσύρθη, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σῶκον.

« Ἄ! δυστυχῆ, ἔσο βέβαιος ὅτι ἤδη σ' εὐρίσκει δεινὸς ὄλεθρος· ναὶ μὲν μ' ἔπαυσες νὰ πολεμῶ ἐναντίον τῶν Τρώων· ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι ἐδῶ σήμερον θά λάβῃς τὸν φόνον καὶ τὴν μαύρην σου μοῖραν· ὑπὸ τοῦ δόρατός μου καταβληθεὶς εἰς ἐμὲ μὲν θά δώσῃς καύχημα, τὴν ψυχὴν σου δὲ εἰς τὸν ἐξάκουστον διὰ τοὺς ἵππους του Πλούτωνα.»

Εἶπε καὶ ὁ Σῶκος στρέψας τὰ νῶτα ἐτράπη εἰς φυγὴν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνέπηξε κατ' αὐτοῦ φεύγοντος τὸ δόρυ εἰς τὸ μετάφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων καὶ τὸ διεπέρασε διὰ μέσου τοῦ στήθους· ἔπεσε μετὰ πατάγου· ὁ δ' εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς καυχώμενος ἐπὶ τούτῳ ἔλεγεν·

« ἜΩ Σῶκε, υἱὲ τοῦ πολεμικοῦ Ἰππάσου, τοῦ ἵπποδαστοῦ, ἐπρόλαβε καὶ σ' εὔρε τὸ τέλος τοῦ θανάτου καὶ δὲν τὸ ἀπέφυγες· ἄ! δεΐλαιε, δὲν θά σοῦ κλείσωσι τοὺς

ὄφθαλμούς σου ἀποθανόντος ὁ πατήρ καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ σου, ἀλλὰ ὄρνεα σαρκοφάγα θὰ σὲ ξεσχίσωσι τινάζοντα τὰ πυκνά των πτερὰ· ἐμὲ δὲ, εἰάν ἀποθάνω, θὰ μ' ἐνταφιάσωσι τοῦλάχιστον οἱ εὐγενεῖς Ἕλληνες»·

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέσπασε τὸ δυνατὸν δόρυ τοῦ Σώκου ἀπὸ τὸ δέρμα του καὶ τὴν πολυόμφαλον ἀσπίδα· μόλις δὲ τὸ ἀπέσπασεν ἐξώρμησε τὸ αἷμα, καὶ ἠσθάνθη μεγάλους πένους· οἱ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἅμα εἶδον τὸ αἷμα τοῦ Ὀδυσσέως, φωνάζαντες εἰς τὸ πλῆθος ὄλοι ἐκίνησαν κατ' ἐπάνω του· οὗτος ἀπεσύρετο πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐφώναζε τοὺς συντρόφους· τρεῖς μὲν φορὰς ἐφώναξεν, ὅσον δύναται ν' ἀνοίξῃ ἀνθρώπινον στόμα, τρεῖς δὲ φορὰς ἤκουσε τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὁ φιλοπόλεμος Μενέλαος, καὶ ἀμέσως ἔλεγε πρὸς τὸν Αἴαντα πλησίον του ὄντα·

«Τελαμώνιε Αἴα, εὐγενέστατε βασιλεῦ, ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνὴ τοῦ καρτερικοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ὠμοιάζειν, ὡσάν νὰ τὸν ἐστενοχώρουν μόνον ὄντα οἱ Τρῶες, ἀποχωρήσαντές τον εἰς τὴν τρομερὰν μάχην· ἄς σπεύσωμεν διὰ τοῦ πλῆθους φοβοῦμαι μὴ, μολονότι γενναῖος, πάθῃ τίποτε μείνας μόνος μετὰξὺ τῶν Τρώων, καὶ οἱ Δαναοὶ ποθήσωσιν αὐτόν· τὸ καλῆτερον εἶναι νὰ τὸν βοηθήσωμεν.

Οὕτως εἰπὼν αὐτὸς μὲν ἐπροπορεύετο, ὁ δὲ ἰσόθεος Αἴας ἠκολούθει· εὗρον ἔπειτα τὸν θεοφιλῆ Ὀδυσσεά, περικυκλούμενον ὑπὸ τῶν Τρώων ὅπως περικυκλοῦσι πληγωμένην ὑπὸ τόξου ἀνδρὸς κερασφόρον ἔλαφον εἰς τὰ βουνὰ τὰ αἰμοβόρα τσακάλια, καὶ τὸν μὲν ἄνδρα ἀπέφυγε διὰ τῆς φυγῆς, ἐν ὅσῳ τὸ αἷμα ἦτο θερμὸν καὶ τὰ γόνατα ἠγείροντο, ἀφοῦ ὅμως πλέον τὴν καταβάλλη τὸ ταχὺ βέλος τὴν κατακερματίζουσι τὰ σαρκοφάγα τσακάλια εἰς τὰ βουνὰ, ἐντὸς σκιεροῦ δάσους· αἴφνης φέρει ὁ θεὸς κακο-

ποιὸν λέοντα, καὶ τὰ μὲν τσακάλια φοβηθέντα ἔφυγον, αὐτὸς δὲ κάθηται καὶ τρώγει· τοιουτοτρόπως καὶ τὸν πολεμικὸν πανοῦργον Ὀδυσσεά περιεκύκλουν πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι Τρῶες, ἐνῶ δὲ ὁ ἥρωσ ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ του ἀπέκρουε τὸν θάνατον, ὁ Αἴας τὸν ἐπλησίασε μὲ τὴν ὡς πύργον ἀσπίδα του καὶ ἐστάθη πλησίον αὐτοῦ· τότε οἱ Τρῶες τρομάξαντες διεσκορπίσθησαν, ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ, τὸν δὲ Ὀδυσσεά ὁ πολεμικὸς Μενέλαος ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ ἔφερεν ἔξω τοῦ πλήθους, ἕως οὔ ὁ θεράπων ᾠδήγησε πλησίον του τὸ ἄρμα.

Ὁ δὲ Αἴας ἐφορμήσας κατὰ τῶν Τρῶων ἐφόνευσε τὸν Δόρυκλον, νόθον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ἔπειτα δὲ ἐκτύπησε τὸν Πάνδοκον, καὶ μετὰ τούτον τὸν Λύσανδρον καὶ Πύρασον καὶ Πυλάρτην· καθὼς δ' ὅταν ποταμὸς ἐξογκούμενος ἀπὸ βρόχινα ρεύματα καὶ πλημμυρήσας κατέρχεται ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὰ βουναῖα εἰς τὴν πεδιάδα καὶ παρασύρει πολλὰς ξηρὰς δρυῖς, πολλὰς δ' ἐπίσης πεύκας, καὶ πολὺ νερὸν θολωμένον φέρει εἰς τὴν θάλασσαν, τοιουτοτρόπως τότε ὁ ἐπιφανὴς Αἴας διέτρεχε κλονίζων τὴν πεδιάδα καὶ κατακόπτων ἵππους καὶ ἀνδρας· ἀλλὰ δὲν τὸ ἐγνώριζεν ἀκόμη ὁ Ἔκτωρ, διότι ἐπολέμει εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς μάχης παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου, ὅπου πρὸ πάντων ἔπιπτον κεφαλαὶ ἀνθρώπων, βοή δὲ ἀκατάπαυστος ἠγεῖρετο περὶ τὸν ὑψηλὸν Νέστορα καὶ τὸν πολεμικὸν Ἰδομενεά· ὁ Ἔκτωρ πρὸς τούτοις ἐπολέμει ἐφορμῶν μὲ τὸ δόρυ καὶ μὲ τὸ ἄρμα καὶ καταστρέφων τὰς φάλαγγας τῶν νέων· ἐν τούτοις δὲν ἤθελον ὑποχωρήσει ἀκόμη οἱ γενναῖοι Ἀχαιοὶ, ἂν Ἀλέξανδρος ὁ σύζυγος τῆς καλλικόμου Ἑλένης δὲν ἔθετεν ἐκτὸς μάχης τὸν γενναῖον Μαχάονα, τὸν βασιλέα, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τριγωνικὸν βέ-

λος κατὰ τὸν δεξιὸν ὤμον· ἔνεκα τούτου φόβος μέγας κατέλαβε τοὺς παρωργισμένους Ἀχαιοὺς, μὴ ἤθελε στραφῆ ἡ μάχη καὶ ἐζωγρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· ἀμέσως λοιπὸν ὁ Ἴδομενεὺς προσεφώνησε πρὸς τὸν εὐγενῆ Νέστορα.

«᾽Ω Νηλεΐδῃ Νέστορ, μεγάλη δόξα τῶν Ἀχαιῶν, σπεῦσε ἀνάβα εἰς τὸ ἄρμα σου· ἄς βαίνη πλησίον σου ὁ Μαχάων· διεύθυνε ταχύτατα τοὺς ἵππους πρὸς τὸ στρατόπεδον· διότι ἀνὴρ ἰατρός ἀξίζει πολλοὺς ἄλλους, ἐξάγων τὰ βέλη καὶ πασπαλίζων μαλακτικὰ ἰατρικά».

Οὕτως εἶπε· καὶ δὲν ἠπειθήσεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ· ἀμέσως δὲ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἄρματός του καὶ πλησίον του ὁ Μαχάων, ὁ υἱὸς τοῦ ἀμέμπτου ἰατροῦ Ἀσκληπιοῦ· ἐκτύπησε δὲ τοὺς ἵππους, οἵτινες προθύμως ἐπέτων πρὸς τὸ στρατόπεδον, διότι ἐκεῖ ἐπεθύμουν νὰ ἐπιστρέψωσιν.

Ὁ δὲ συνεπιβάτης τοῦ Ἑκτορος Κεβριόνης ἐνόησε τὴν ταραχὴν καὶ κίνησιν τῶν Τρώων καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Ἐκτορ, ἡμεῖς μὲν οἱ δύο ἐδῶ ἀντιτασσόμεθα πρὸς τοὺς Δαναοὺς εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κακοήχου πολέμου· οἱ δὲ ἄλλοι Τρῶες ἀνακατόνονται, ἵπποι καὶ ἄνθρωποι, κλονιζόμενοι ὑπὸ τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος· τὸν διέκρινα καλῶς διότι ἔχει μεγάλην περὶ τοὺς ὤμους του ἀσπίδα· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς πρὸς ἐκεῖ ἄς διευθύνωμεν τὸ ἄρμα, καὶ τοὺς ἵππους ὅπου πρὸ πάντων ἄρματα καὶ πεζοὶ εἰς ὀλεθρίαν συμπλοκὴν ἀφανίζουσιν ἀλλήλους, βοῆ δὲ ἀκατάπαυστος ἐγείρεται.»

Οὕτως εἰπὼν εὐθὺς ἐκτύπησε μὲ τὴν ἠχηρὰν μᾶστιγα τοὺς καλλίτριχας ἵππους, οἵτινες αἰσθανόμενοι τὸ κτύπημα ταχέως ἔφερον τὸ ταχὺ ἄρμα μεταξὺ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, πατοῦντες ἐπὶ νεκρῶν καὶ ἀσπίδων. Ὅλος δὲ κάτωθεν ὁ ἄζων καὶ οἱ συνέχοντες τὸ ἄρμα ὀρίζοντιοι

κύκλοι, κτυπούμενοι ὑπὸ τῶν βάνιδων τοῦ αἵματος, τὰς ὁποίας ἐτίναζον αἱ ὅπλαι τῶν ἵππων καὶ οἱ τροχοὶ τοῦ ἄρματος ἐλερώθησαν· ὁ Ἔκτωρ ἐπροθυμεῖτο νὰ χυθῆ εἰς τὰς πυκνὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιπίπτων νὰ τὰς θραύσῃ· ἐνέβαλε δὲ ὀλεθρίαν ταραχὴν εἰς τοὺς Δαναούς. Ἐπ' ὀλίγον ἀπέσχε τοῦ δόρατος, ἀλλὰ περιήρητο τὰς τάξεις τῶν ἄλλων μὲ τὸ δόρυ, μὲ τὸ ξίφος καὶ μὲ μεγάλους λίθους ἀποφεύγων τὴν συμπλοκὴν τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος· (διότι δυσηρεστεῖτο ὁ Ζεὺς ὅταν ἐπολέμει μὲ ἀνώτερόν του)·

Ὁ δὲ πατὴρ Ζεὺς ὁ εἰς τὰς ὕψη καθήμενος ἐνέπνευσε φόβον εἰς τὸν Αἴαντα ὅστις θορυβηθεὶς ἐστάθη καὶ ἔρριψεν ὀπισθὲν του τὴν ἐξ ἑπτὰ ἐπαλλήλων βωδίνων δερμάτων ἀσπίδα του καὶ παρατηρήσας τὸ πλῆθος ὑπεχώρησεν ὡς θηρίον, συχναγουρίζων καὶ παρατηρῶν καὶ βαδίζων μὲ μικρὰ βήματα· καθὼς δὲ κοκκινωπὸν λέοντα ἀπὸ μάνδρα βοῶν, κυνηγῶσι χωρικοὶ μὲ τοὺς σκύλους των, οἵτινες ἀγρυπνοῦντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν τὸν ἀφίνουσι νὰ ἀρπάσῃ παχεῖς βοῦς· αὐτὸς δὲ ἐκ μεγάλης ἐπιθυμίας κρέατος ἐφορμᾷ κατ' εὐθεΐαν, ἀλλὰ δὲν κατορθώνει τίποτε· διότι πυκνὰ ἀκόντια ἐπέρχονται ἐναντίον του ἀπὸ τολμηρὰς χεῖρας, καὶ ἀναμμένα δέματα δαδίων, φοβηθεὶς δὲ ταῦτα, μ' ὅλην τὴν ὀρμὴν του τρέπεται εἰς φυγὴν, καὶ κατὰ τὸ πρῶτ' ἀποχωρεῖ μὲ τεθλιμμένην καρδίαν· τοιουτοτρόπως τότε ὁ Αἴας ἀπεχώρει ἀπὸ τοὺς Τρῶας, μὲ τεθλιμμένην καρδίαν καὶ ὅλως ἐναντίον τῆς θελήσεώς του· διότι ἐφοβεῖτο καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Καθὼς δ' ὅταν ὀκνηρὸς ὄνος περνῶν πλησίον ἀγροῦ ἐκβιάζει τὰ παιδιά, ἐνῶ πολλὰ ῥόπαλα ἔσπασαν πέριξ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν κατα-

τρώγει τὸ ἐκτεταμένον χωράφιον, ἐνῶ αὐτὰ ἐξακολουθοῦσι νὰ τὸν κτυπῶσι μὲ τὰ ῥόπαλα, ἀλλ' ἡ δύναμὶς των εἶναι μικρά· τοιοῦτοτρόπως τότε τὸν μέγαν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος οἱ γενναϊόψυχοι Τρῶες καὶ οἱ πολύφωνοι σύμμαχοί των ἠκολούθουν ἀδιακόπως κτυπῶντες μὲ τὰ ἀκόντια τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος του· ὁ δὲ Αἴας ἄλλοτε μὲν ἐνθυμεῖτο τὴν ὀρμητικὴν δύναμίν του, γυρίζων πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἑσταμάτα τὰς φάλαγγας τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρῶων· ἄλλοτε δὲ ἐγύριζε καὶ ἔφευγεν, ὅλους δὲ ἐμπόδιζε νὰ πηγαίνωσι πρὸς τὸ στρατόπεδον, καὶ αὐτὸς εἰς τὸ μεταξὺ Τρῶων καὶ Ἀχαιῶν διάστημα ἐκινεῖτο βιαίως· τὰ δὲ ἀπὸ τολμηρᾶς χεῖρας προερχόμενα δόρατα, ἄλλα μὲν δρυῶντα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐνεπήγησαν εἰς τὴν μεγάλην ἀσπίδα του πολλὰ δὲ μολονότι ὀρεγόμενα τὴν σάρκα του, ἔπιπτον εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα, πρὶν ἐγγίξωσι τὸ λευκὸν του δέρμα, καὶ ἐφέροντο εἰς τὸ ἔδαφος.

Καθὼς δὲ ἐνόησεν αὐτὸν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Εὐαίμονος Εὐρύπυλος νὰ στενοχωρῆται ὑπὸ πυκνῶν βελῶν ἀμέσως ἐπῆγε καὶ σταθεῖς πλησίον του ἀκόντισε μὲ τὸ λαμπρὸν του δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν Φαυσιάδην Ἀπισάονα, βασιλέα ὄντα, εἰς τὸ ἦπαρ ἀπὸ τὸ διάφραγμα, ἀμέσως δὲ τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα· ἐπιπεσὼν δὲ ἐπροσπάθει νὰ τοῦ πάρῃ τὰ ὄπλα, ὅτε παρατηρήσας αὐτὸν ὁ θεόμορφος Ἀλέξανδρος, ἀμέσως ἔσυρε κατ' ἐπάνω του τὸ τόξον καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ βέλος εἰς τὸν δεξιὸν μηρὸν· ἔσπασε δὲ τὸ βέλος καὶ ἐπροξένει μεγάλιν ἐνόχλησιν εἰς τὸν μηρὸν· αὐτὸς ἀπεσύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους του θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, ἐφώναξε δὲ μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας λέγων·

«ὦ φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, στραφῆτε ταχέως καὶ σταθῆτε ν' ἀποκρούσητε τὴν σκληρὰν ἡμέραν τοῦ Αἴαντος, ὁ ὁποῖος στενοχωρεῖται ὑπὸ βελῶν, καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν θὰ σωθῆ ἀπὸ τὸν κακὸν πόλεμον· ἀλλὰ σπεύσατε νὰ ὑπερασπισθῆτε τὸν μέγαν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντα.»

Οὕτως εἶπεν ὁ πληγωμένος Εὐρύπυλος, ἐκεῖνοι δὲ ἤλθον καὶ ἐστάθησαν πλησίον του, κλίναντες ἐπὶ τῶν ὤμων τὰς ἀσπίδας καὶ τὰ δόρατα ἀνυψώσαντες· ὁ δὲ Αἴας ἀπαντήσας αὐτοὺς ἐστάθη καὶ ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, ἀφοῦ ἔφθασε πλησίον τῶν συντρόφων τοιοῦτοτρόπως μὲν οὗτοι ἐμάχοντο μὲ θερμὸν τὸ σῶμα ὡς καίομενον πῦρ· τὸν δὲ Νέστορα ἐξέφερον τοῦ πολέμου αἱ φοράδες τοῦ Νηλέως, ἰδρωμέναι φέρουσι τὸν βασιλέα Μαχάονα· τοῦτον παρατηρήσας ἐγνώρισεν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· διότι ἐστέκετο ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ μεγαλοκείλου πλοίου του, παρατηρῶν τὰ δεινὰ πάθη καὶ τὴν ἀξιόκλαυστον καταδίωξιν· ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὸν σύντροφόν του Πάτροκλον, φωνάζας ἀπὸ τὸ πλοῖον· αὐτὸς δὲ ἀκούσας ἐξῆλθεν ἴσος μὲ τὸν Ἄρην, ἀπὸ τὴν σκηνὴν· καὶ τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς καταστροφῆς του· εἶπε δὲ πρῶτος πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ὁ ἰσχυρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου.

«Τί μὲ φωνάζεις, Ἀχιλλεῦ, τί μὲ χρειάζεσαι ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Εὐγενέστατε Μενoitιάδη, ἀγαπητέ μου φίλε, τώρα πιστεύω ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ θὰ σταθῶσι περὶ τὰ γόνατά μου καὶ θὰ μὲ παρακαλῶσι· διότι ἤδη πλέον τοὺς κατέχει ἀνάγκη ἀνυπόφορος· ἀλλὰ τώρα ὑπαγε, ἀγαπητέ τοῦ Διὸς Πάτροκλε καὶ ἐρώτα τὸν Νέστορα, ποῖος εἶναι αὐτὸς, τὸν ὁποῖον ἐκφέρει ἐκ τοῦ πολέμου πληγωμένον ἐκ

τῶν ὀπισθεν ὁμοιάζει καθ' ὅλα μὲ τὸν Ἀσκληπιάδην Μαχάωνα, ἀλλὰ δὲν εἶδον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου· διότι αἱ φοράδες ἐπέρασαν ἀπ' ἐμπρός μου ὡς ἀστραπή.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ ἀγαπητοῦ συντρόφου ὑπήκουσεν εὐθύς ὁ Πάτροκλος καὶ ἤρχισε νὰ τρέχη πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ὅταν πλέον ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Μαχάων ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Νηλεΐδου, ἀπέβησαν εἰς τὴν πολυθρέμωνα γῆν· τοὺς ἵππους ἔλυεν ἀπὸ τὸ ἄρμα ὁ θεράπων τοῦ γέροντος Εὐρυμέδων ἐνῶ οὗτοι σταθέντες ἐν τῇ παραλίᾳ πρὸς τὸν ἀέρα ἐξήραινον τοὺς ἐξ ἰδρωτός βεβρεγμένους χιτῶνας των, ἔπειτα δὲ ἐλθόντες εἰς τὴν σκηνὴν ἐκάθησαν ἐπὶ κλιντήρων διὰ νὰ λάβωσι τὸ ποτὸν, τὸ ὁποῖον εἶχε κάμει ἡ ὠραίας πλοκάμους ἔχουσα Ἐκαμήδη, θυγάτηρ τοῦ γενναίου Ἀρσινόου, τὴν ὁποῖαν ὁ γέρον εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν Τένεδον, ὅταν τὴν ἐκυρίευσεν ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ τὴν ὁποῖαν τοῦ ἐδώρησαν οἱ Ἀχαιοί· διότι ἦτο πρῶτος ἀπὸ ὅλους κατὰ τὰς σκέψεις. Αὕτη λοιπὸν πρῶτον μὲν ἔθεσε κατὰ μῆκος ἐμπρός των ὠραίαν τράπεζαν, μὲ πόδας ἐκ κυάνου καὶ καλῶς ἐξεσμένην, ἐπ' αὐτῆς γάλκινον κάνιστρον, κρόμμυον ὡς προσφάγιον διὰ τὸν οἶνον καὶ μέλι πρόσφατον καὶ ἱερὸν ἄλευρον· ἔθεσε δὲ προσέτι ἓνα ὠραιότατον ποτήριον τὸ ὁποῖον εἶχε φέρει ὁ γέρον ἀπὸ τὸν οἶκον μὲ χρυσᾶ καρφία ἐστολισμένον· εἶχε δὲ τέσσαρας λαβὰς, καὶ δύο βάσεις ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων ἦσαν δύο περιστεραί βόσκουσαι. Πᾶς ἄλλος μὲ δυσκολίαν ἤθελε τὸ σηκῶσει γεμάτων ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ὁ Γερονέστωρ ὁμως ἀνευ κόπου τὸ ἐσήκωνεν. Ἐντὸς λοιπὸν τούτου τοὺς ἔκαμε τὸ ποτὸν τὸ καλούμενον κυκεῶνα, ἡ ὁμοία μὲ θεᾶς γυνῆ, μὲ Πράμνειον οἶνον, ἐπὶ

τοῦ ὁποίου ἔξυσε μὲ ζύστην χάλκινον, τυρὸν ἐκ γάλατος αἰγὸς καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐπασπάλισε λευκὸν ἀλεῦρι· ἐτοιμάσασα λοιπὸν αὐτὰ τοὺς εἶπε νὰ πῖωσιν· οὗτοι δὲ ἀφοῦ πίνοντες ἀπέβαλον τὴν κατὰξηρον δίψαν, ἤρχισαν νὰ διασκεδάζουσι μὲ διαφόρους ὀμιλίαις, ὅτε ὁ ἰσόθεος Πάτροκλος ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν θύραν· ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ γέρον ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν λαμπρὰν τοῦ ἔδραν καὶ λαβῶν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν ὠδήγει νὰ καθήσῃ· ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου ἠρνεῖτο καὶ ἔλεγε.

«Δὲν κάθημαι, ἐκ Διὸς τεθραμμένε γέρον, οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃς· σεβαστὸς καὶ παράξενος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μὲ ἀπέστειλε νὰ μάθω, ποῖος εἶναι οὗτος ὁ πληγωμένος, τὸν ὁποῖον φέρεις· ἀλλὰ καὶ μόνος μου τὸν γνωρίζω, βλέπω δὲ τὸν βασιλέα Μαχάονα· τῶρα θὰ ἐπιστρέψω νὰ φέρω τὴν εἰδήσιν εἰς τὸν Ἀχιλλέα· σὺ δὲ ἐκ Διὸς, καταγόμενε γέρον, πολὺ καλὰ γνωρίζεις πόσον εἶναι φοβερὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· εὐκόλως καὶ εἰς τὸν ἀναίτιον προσάπτῃ ἐνσχῆν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.

«Διατὶ τάχα οὕτω λυπεῖται μόνον ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, ὅσοι ἐκτυπήθησαν μὲ βέλη; δὲν ἠξέυρει λοιπὸν ποσῶς πόσον πένθος ἠγέρθη εἰς τὸν στρατόν; τὰ καλῆτερα παληκάρια κεῖνται κτυπημένα καὶ πληγωμένα εἰς τὸ στρατόπεδον· εἶναι κτυπημένος ὁ ἀνδρειωμένος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης· εἶναι πληγωμένος ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἄγαμέμνων εἶναι κτυπημένος καὶ ὁ Εὐρύπυλος μὲ βέλος εἰς τὸν μηρὸν, τοῦτον δὲ ἄλλον ἐγὼ νέον πρὸ ὀλίγου ἐξέφερον ἐκ τοῦ πολέμου μὲ βέλος κτυπημένον· ὁ δὲ Ἀ-

χιλλεὺς, ἐνῶ εἶναι πολὺ καλὸς, δὲν πονεῖ τοὺς Δαναοὺς οὐδὲ τοὺς εὐσπλαχνίζεται· ἢ περιμένει νὰ πυρποληθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν ταχέα πλοῖα παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀργείων, ἡμεῖς δὲ νὰ φονευώμεθα κατὰ σειρὰν; διότι δὲν εἶναι ἡ δύναμίς μου, ὅποια ἦτο προτιητέρα εἰς τὰ καμπτά μου μέλη. Εἶθε νὰ ἤμην οὕτω νέος καὶ νὰ εἶχον ἀμετάβλητον τὴν δύναμιν, καθὼς ὅταν συνέβη φιλονεικία μεταξὺ τῶν Ἡλείων καὶ ἡμῶν διὰ ἀρπαγὴν τινα βοῶν, ὅταν ἐγὼ ἐφόνευσα τὸν Ἡλεῖον Ἴτυμονέα, τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Ὑπερόχου, λαφυραγωγῶν πρὸς ἐκδίκησιν· αὐτὸς δὲ ὑπερασπιζόμενος τὰς ἀγελάδας του ἐκτυπήθη μεταξὺ τῶν προμάχων ὑπὸ τῆς χειρός μου δι' ἀκοντίου καὶ κατέπεσε· τὸ δὲ περὶ αὐτὸν πλῆθος τῶν χωρικῶν φοβηθὲν ἐτράπη εἰς φυγὴν· λείαν δὲ συνηθροίσαμεν ἀπὸ τὴν πεδιάδα πάρα πολλήν, πεντήκοντα ἀγέλας βοῶν, ἄλλα τόσα ποιμνία προβάτων, ἄλλας τόσας ἀγέλας χοίρων, ἄλλα τόσα ἐκτεταμένα κοπάδια αἰγῶν, φοράδας δὲ ξανθὰς ἑκατὸν πεντήκοντα, ὅλας θηλυκάς μὲ πολλά ὑπ' αὐτὰς πωλάρια· καὶ ταῦτα μὲν ἐφέραμεν εἰς τὴν Πύλον τοῦ Νηλέως φθάσαντες διὰ νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν· ἐχαίρετο δὲ ἀπὸ καρδίας ὁ Νηλεὺς, διότι ἐπέτυχον πολλὰ νέος εἰς τὸν πόλεμον· ἅμα δ' ἐφάνη ἡ αὐγὴ κήρυκες, μὲ ὀξεῖαν φωνήν, ἐκήρυττον νὰ συνέλθωσιν ὅλοι ὅσοι εἶχον νὰ λάβουν ἀπὸ τὴν θείαν Ἥλιδα, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ τῶν Πυλίων συνελθόντες δισνέμεντο ταῦτα. διότι εἰς πολλοὺς ἐχρεώστου πράγματα οἱ Ἐπειοὶ ὡς ὀλίγοι ὄντες εἰς τὴν Πύλον καὶ ὑποστάντες πολλὰς κακώσεις· διότι εἶχεν ἔλθει πρότερον ὁ κραταῖος Ἡρακλῆς καὶ μᾶς εἶχε κακοποιήσει φονεύσας ὅλα τὰ παληκάρια. δώδεκα υἱοὶ εἴμεθα τοῦ εὐγενοῦς Νηλέως· ἐκ τούτων

μόνος ἐγὼ ἀπέμεινα, οἱ δὲ ἄλλοι ὅλοι ἐχάθησαν)· διὰ ταῦτα οἱ χαλκοχίτωνες Ἐπειοὶ, ὑπερφηανεύομενοι καὶ καταφρονούντες ἡμᾶς εἶχον πράξει διαφόρους καθ' ἡμῶν ὑβριστικὰς καὶ ἀδίκους πράξεις. Ἐχώρισε δὲ ὁ γέρων καὶ ἔλαβεν ἀγέλην βοῶν καὶ μέγα κοπάδι προβάτων ἐκλέξας τριακόσια, καὶ τοὺς βοσκοὺς διότι αὐτὸς ἰδίως εἶχε πολλὰ ὑποφέρει καὶ εἰς αὐτὸν πολλὰ ὤφειλεν ἢ θεῖα Ἥλις. Τέσσαρας ἀθλιοφόρους ἵππους μετὰ τῶν ἀμαξῶν αἱ ὁποῖαι εἶχον μεταβῆ ἑκεῖ ν' ἀγωνισθῶσιν εἰς τὸ τρέξιμον διὰ βραβεῖον, τρίποδος ὁ βασιλεὺς Αὐγείας τὰς ἐκράτησε, ἀποπέμψας τὸν ἀμαξηλάτην λυπημένον διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἵππων. Διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν τοὺς ὁποῖους τοῦ εἶχεν εἶπεῖ καὶ διὰ τὴν πράξιν ταύτην ὠργισμένος ὁ γέρων ἐχώρισε καὶ ἔλαβε πλῆθος ἀμέτρητον· τὰ δὲ λοιπὰ ἔδωκεν εἰς τὸν λαὸν διὰ νὰ μοιράσῃσι μεταξὺ τῶν, καὶ νὰ μὴ ἀπέλθῃ τις στερούμενος μερίδος. Ἐνῶ ἡμεῖς κατεγιγόμεθα εἰς πάντα ταῦτα καὶ περὶ τὴν πόλιν ἐκάμνομεν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, τὴν τρίτην ἡμέραν ἐπῆλθον οἱ ἐπηοὶ εἰς μέγα πλῆθος πεζῶν καὶ ἐφαρμάτων πανστρατιᾶ· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐξεστρατεύοντο οἱ δύο Μολιόνες, παιδία ἀκόμη ὄντες καὶ ἐπομένως ἄπειροι τῆς ἰσχύος καὶ ὀρμῆς τοῦ πολέμου. Ὑπάρχει πόλις, Θρύον ὀνομαζομένη, ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, μακρὰν παρὰ τὸν Ἀλφειὸν κατωτέρω τῆς ἀμμώδους Πύλου· ταύτην περιεκύκλωσαν καὶ ἐπετίθεντο ὅπως καταστρέψωσιν· ἀλλ' ὅτε διῆλθον ὄλην τὴν πεδιάδα, ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἡ Ἀθηναῖ, ἐν καιρῷ νυκτός, ὅπως μᾶς εἰδοποιήσῃ νὰ ὀπλισθῶμεν· οὐδ' ἄνευ προθυμίας συνήρχοντο οἱ Πύλιοι, ἀλλὰ τούναντίον μὲ μεγάλην πολεμικὴν διάθεσιν καὶ ὀρμὴν ἐμὲ δὲ ὁ Νηλεὺς δὲν ἄφινε νὰ ὀπλισθῶ, ἀλλὰ μου ἀπέκρυψε

τοὺς ἵππους, διίσχυριζόμενος ὅτι ἐγὼ ἀκόμη ἦμην ἀνί-
 κανος διὰ τὰ πολεμικά· ἀλλὰ ἂν καὶ ἦμην πεζὸς, μῦθα
 ταῦτα διέπρεπον μετὰ τῶν ἰδικῶν μας ἐφαρμάτων· τοι-
 αὔτη ἦν ἡ πρὸς πόλεμον ὀρμὴ, τὴν ὁποίαν ἔφερον ἡ Ἄ-
 θηναί. Ὑπάρχει δὲ ποταμὸς Μινυθῆος, χυνόμενος εἰς τὴν
 θάλασσαν παρὰ τὴν Ἀρήνην, ὅπου οἱ ἐπὶ τῶν ἀρμάτων
 Πύλιοι ἐπεριμείναμεν τὴν λαμπρὰν αὐγὴν, ἐνῶ τὸ πε-
 ζικὸν ἐπηκολούθει· ἀπ' ἐκεῖ δὲ πανστρατιᾶ ὀπλισθέντες
 καὶ κινήσαντες ἐφθάσαμεν κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν
 ἱερὸν ποταμὸν τοῦ Ἀλφειοῦ· ἐνταῦθα ἀφοῦ ἔκαμον θυ-
 σίας αἰσίους εἰς τὸν παντοδύναμον Κρονίδην, ταῦρον δὲ
 εἰς τὸν Ἀλφειὸν καὶ ταῦρον εἰς τὸν Ποσειδῶνα, εἰς δὲ
 τὴν λαμπρόφθαλμον Ἀθηναίαν ἀγελάδα ἀπὸ κοπάδι, ἐ-
 δεῖπνήσαμεν εἰς τὸν στρατὸν κατὰ σώματα, καὶ ἐκειμή-
 θημεν καθεὶς μὲ τὰ ὄπλα του πλησίον τοῦ ρεύματος τοῦ
 ποταμοῦ· οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Ἐπειοὶ ἐπολιόρκουν ἤδη
 τὴν πόλιν καὶ ἔκαμνον ἐφόδους ὅπως τὴν ἐκπορθήσωσιν·
 ἀλλὰ τοὺς ἐπαρουσιάσθη πολὺ δύσκολος πόλεμος· διότι
 ὅτε ὁ φωτοβόλος ἥλιος ἀνέβη ὑπεράνω τῆς γῆς, συνε-
 πλάκημεν, εὐχόμενοι εἰς τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηναίαν· ὅτε
 δὲ πλέον ἤρχισεν ἡ σύγκρουσις μετὰξὺ Πυλίων καὶ Ἐ-
 πειῶν, πρῶτος ἐγὼ ἐφόνευσα ἐν παληκάρῳ, τὸν καλὸν
 πολεμιστὴν Μούλιον, καὶ ἐπῆρα τοὺς μονόνυχας ἵππους
 του· ἦτο δ' οὗτος γαμβρὸς τοῦ Λυγείου, ἔχων τὴν μεγα-
 λητέραν θυγατέρα του, τὴν Ξανθὴν Ἀγαμήδην, ἡ ὁποία
 ἐγνώριζε τόσα μαγικὰ βότανα, ὅσα φυτρώνει καὶ τρέφει
 ἢ ἐκτεταμένη γῆ· τοῦτον λοιπὸν ἐγὼ προσερχόμενον
 κτυπήσας μὲ τὸ χαλκόμυτον δόρυ καὶ σωριάσας εἰς τὰς
 κόνεις, ὥρμησα εἰς τὸ ἄρμα του καὶ ἐστάθην μετὰξὺ τῶν
 προμάχων· οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Ἐπειοὶ τρομάξαντες ἔφυ-

γαν, ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ, ἀφοῦ εἶδον νὰ πέσῃ ἀ-
 νήρ, ὁ ὁποῖος ἐπρομάχει τῶν ἐφαρμάτων καὶ εἰς τὸν πό-
 λεμον ἦτο τὸ πρῶτον παλῆκάρι· ἐγὼ ἐφώρμησα ὡσάν
 μαῦρος ἀνεμοστρόβιλος, καὶ κατέβαλον πεντήκοντα ἄρ-
 ματα· δύο δὲ ἐκατέρωθεν ἐκάστου ἄνδρες ἐδάγκασαν τὸ
 ἔδαφος, ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δόρατός μου πεσόντες·
 καὶ ἤθελον ἀφανίσει ἀφεύκτως καὶ τὰ δύο παιδία τοῦ
 Ἄκτορος καὶ Μολίωνος, ἐὰν δὲν τὰ ἔσωζεν ἐκ τοῦ πο-
 λέμου ὁ μέγα κράτος ἔχων, ὁ γεωσειστής πατήρ, καλύ-
 ψας αὐτὰ μὲ πυκνὴν ὀμίχλην· τότε ὁ Ζεὺς ἔδωκεν εἰς
 τοὺς Πυλῖους μεγάλην νικητικὴν δύναμιν· διότι ἐπορευθή-
 μεθα διὰ μέσου τῆς ἐκτεταμένης πεδιάδος, φονεύοντες
 αὐτοὺς καὶ συλλέγοντες τὰ ὠραῖά των ὄπλα, μέχρις οὗ
 οἱ ἵπποι μας ἐπάτησαν ἐπὶ τοῦ πολυσίτου Βουπρασίου,
 τοῦ Ὀλενίου βράχου καὶ τοῦ ὀνομαζομένου λόφου τοῦ Ἄ-
 λεισίου, ὀπόθεν μᾶς ἐγύρισεν ὀπίσω ἡ Ἄθηνᾶ· ἐνταῦθα
 ἐφόνευσα καὶ ἄφησα ἓνα ἄνδρα διὰ τελευταίαν φεράν. Οἱ
 δὲ Ἀχαιοὶ ἀπὸ τὸ Βουπράσιον διεύθυνον πρὸς τὰ ὀπίσω,
 πρὸς τὴν Πύλον, τοὺς ταχεῖς ἵππους· πάντες δ' ἠῦχοντο
 ἐκ μὲν τῶν θεῶν εἰς τὸν Δία, ἐκ δὲ τῶν ἀνθρώπων εἰς
 τὸν Νέστορα· τοιοῦτος ἦμην ἐὰν ποτὲ ἦμην μεταξὺ τῶν
 ἀνδρῶν, καὶ τὸ παρελθὸν δὲν εἶναι ὄνειρον· ὁ δὲ Ἀχιλ-
 λεὺς μόνος ὑπὲρ ἑαυτοῦ μεταχειρίζεται τὴν ἀνδρείαν του·
 διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μετανοήσῃ καὶ θὰ κλαύσῃ
 πολὺ, ἀφοῦ χαθῆ ὁ στρατός. Φίλε ἐνθυμήθητι ὁ Μενοί-
 τιος τί σὲ παρήγγειλε ὅτε σὲ ἀπέστειλεν ἀπὸ τὴν Φθίαν
 εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα· ἡμεῖς οἱ δύο, ἐγὼ καὶ ὁ εὐγενῆς
 Ὀδυσσεὺς, εὐρισκόμενοι ἐντὸς τοῦ οἴκου, ἠκούομεν ἀκρι-
 βῶς ὅλας τὰς παραγγελίας, εἴχαμεν δὲ ὑπάγει εἰς τὸν
 εὐτυχῆ οἶκον τοῦ Πηλέως, ὅτε περιερχόμενοι τὴν πολύ-

βοσκον Ἑλλάδα συνηθροίζαμεν στρατόν· εὖρομεν τότε
 ἐντὸς τὸν ἦρωα Μενόϊτιον, σὲ καὶ πλησίον σας τὸν Ἀ-
 χιλλέα· ὁ δὲ γέρων ἱππηλάτης Πηλεὺς ἔκαιεν ὅστ᾽ αὖ βω-
 δινῶν μηρῶν τυλιγμένα μὲ λίπος εἰς τὸν εὐχαριστούμενον
 εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία, ἐν τῷ χόρτῳ τῆς αὐλῆς του· ἐ-
 κράτει δὲ χρυσοῦν ποτήριον καὶ ἔκαμνε σπονδὰς μὲ μαῦ-
 ρον οἶνον ἐπὶ τῶν καιομένων θυμάτων· σεῖς μὲν κατε-
 γίνεσθε περὶ τὰ κρέατα τοῦ βοός, ἡμεῖς δὲ ἐστάθημεν
 εἰς τὰ πρόθυρα· ἐκπλαγεῖς ἐπετάχθη ὀρθὸς ὁ Ἀχιλλεὺς
 καὶ λαβῶν ἐκ χειρὸς μᾶς ἀπήγαγε, μᾶς προέτρεψε νὰ
 καθήσωμεν καὶ μᾶς ἔκαμε τὰς συνήθεις φιλοξενήσεις. Ἀ-
 φοῦ δὲ ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν, ἤρχισα ἐγὼ νὰ ὀμιλῶ,
 παρακινῶν σας τοὺς δύο νὰ ἔλθητε μαζύ· σεῖς μὲν ἐδει-
 κνύετε μεγάλην διάθεσιν, πολλὰς δὲ καὶ τοὺς δύο σᾶς ἔ-
 διδον ὀδηγίας· ὁ μὲν Γεροπηλεὺς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀχιλλέα
 νὰ ἦναι πάντοτε ἀριστος καὶ νὰ ὑπερέχη τῶν ἄλλων· σὲ
 δὲ ἀφ' ἐτέρου ὡς ἐξῆς παρήγγελλεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἄκτορος
 Μενόϊτιος. «Τέκνον μου, κατὰ μὲν τὸ γένος ἀνώτερος εἶ-
 ναι ὁ Ἀχιλλεὺς, σὺ ὁμῶς εἶσαι μεγαλείτερος κατὰ τὴν
 ἡλικίαν· κατὰ τὴν δύναμιν εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου· ἀλλὰ
 δύνασαι μὲ καλὸν τρόπον νὰ τὸν συμβουλεύης φρονίμους
 παρατηρήσεις, καὶ νὰ τὸν παραγγέλλης· αὐτὸς δὲ θὰ πεί-
 θεται εἰς τὸ καλόν. » Τοιαύτας παραγγελίας σοῦ ἔκα-
 μεν ὁ γέρων, σὺ δὲ τὰς λησμονεῖς· ἀλλ' ἀκόμη καὶ
 τώρα ἠμπορεῖς νὰ εἴπης αὐτὰ εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλ-
 λέα, ἴσως πεισθῇ· τίς ἠξεύρει ἐὰν μὲ τὴν βοήθειαν κάνε-
 νὸς θεοῦ οἱ κατάλληλοι λόγοι σου δὲν ἤθελον κινήσει τὴν
 καρδίαν· ἔχει μεγάλην σημασίαν φίλου συμβουλῆ. Ἐὰν
 δὲ πάλιν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ ἀποφεύγει τὴν ἀπειλὴν προφη-
 τείας τινός, καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ του τοῦ εἶπε κάμμιαν ἐκ

μέρους τοῦ Διός, ἃς ἀποστείλῃ σὲ τοῦλάχιστον μετὰ τῶν ἄλλων Μυρμιδόνων, ἴσως σώσεις τοὺς Δαναοὺς· ἃς σοῦ δώσῃ καὶ τὰ ὦραῖά του ὅπλα νὰ φορέσῃς διὰ τὸν πόλεμον, ἴσως οἱ Τρῶες σὲ προσαμοιάσουν με αὐτὸν καὶ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἀναπνεύσωσι δὲ ἀπὸ τὸν κόπον οἱ πολεμικοὶ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Ὀλίγον ἀπαιτεῖται διὰ ν' ἀνακουφισθῇ τις ἀπὸ τὸν πόλεμον· ἐνῶ εὐκόλως ἀκούραστοι κουρασμένους ἀνθρώπους δύνανται μὲ ἀλαλαγμὸν νὰ συνωθήσωσι πρὸς τὴν πόλιν, μακρὰν τοῦ στρατοπέδου. D.

Οὕτως εἶπε καὶ συνεκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Πατρόκλου ἐντὸς τῶν στήθων, ὅστις ἔτρεξεν εἰς τὰ πλοῖα τοῦ Διακίδου Ἀχιλλέως· ἀλλ' ὅταν πλέον τρέχων ἔφθασεν εἰς τὰς σκηνάς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεώς, ὅπου ἦτον ὁ τόπος διὰ τὴν συνέλευσιν καὶ τὰς δίκας καὶ ὅπου εἶχοι κατασκευάσει βωμοὺς τῶν θεῶν, ἐκεῖ τὸν ἀπῆντησε κτυπημένος μὲ βέλος εἰς τὸν μηρὸν ὁ Εὐρύπυλος ἐκ Διός καταγόμενος Εὐαιμωνίδης, ἐρχόμενος ἐκ τοῦ πολέμου χωλαίνων· ἀπὸ μὲν τοὺς ὤμους καὶ τὴν κεφαλὴν του κατέρρεεν ὑγρὸς ἰδρῶς, ἀπὸ δὲ τὴν βαρεῖαν πληγὴν ἀνέβρυσ μετὰ ἤχου αἵμα· ἡ ψυχὴ του ὅμως ἦτον ἀβλαβής. Τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰαχυρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου ἐκινήθη εἰς οἶκτον καὶ ἀμέσως εἶπε μετὰ θρηνώδους φωνῆς πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς.

α Ἄ ! δυστυχεῖς ἀρχηγοὶ καὶ κυβερνῆται τῶν Δαναῶν οὕτω φαίνεται σᾶς ἦτο πεπρωμένον, μακρὰν τῶν ἰδικῶν σας καὶ τῆς πατρίδος, εἰς τὴν Τροίαν νὰ χορτάσητε τοὺς ταχεῖς σκύλους μὲ τὸ λευκὸν σας λίπος· ἀλλ' ἐμπρὸς εἶπέ μοι τοῦτο, ἐκ Διός καταγόμενε Εὐρύπυλε, ἤρωσ' εἶναι ἐλπίς πλέον νὰ κρατήσωσιν οἱ Ἕλληνες τὸν ἐμπληκτι-

κὸν Ἔκτορα, ἣ ἤδη θὰ χαθῶσι φονευθέντες ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ δόρατός του. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ πληγωμένος Εὐρύπυλος.

« Δὲν θὰ δυνηθῶσι πλέον οἱ Ἕλληνες, ἐκ Διὸς κατὰ γόμενοι Πάτροκλε, νὰ τὸν ἀποκρούσωσιν, ἀλλὰ θὰ πέσωσι εἰς τὰς μαύρας νῆας διότι ὅλα ἤδη τ' ἀνδρειωμένα παληκάρια κατὰκείνται εἰς τὸ στρατόπεδον, κτυπημένα καὶ πληγωμένα ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν Τρώων, οἵτινες ἀδιακόπως ἐνισχύονται· ἐμὲ μὲν σὺ σῶσον καὶ ὀδήγησον εἰς τὸ μαῦρον πλοῖον μου· ἔπειτα ἔκβαλε ἀπὸ τὸν μηρὸν τὸ βέλος καὶ πλύνε τον ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα μὲ χλιαρὸν νερὸν καὶ τελευταῖον πασπάλισε ἐπάνω μαλακτικὰ ἰατρικὰ, θεραπευτικὰ, τὰ ὁποῖα λέγουν ὅτι ἔμαθες παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ διδαχθέντος ὑπὸ τοῦ Χείρωνος τοῦ δικαιοτάτου τῶν Κενταύρων· διότι οἱ ἰατροὶ Ποδαλείριος καὶ Μαχάων, ὁ μὲν τελευταῖος νομίζω ὅτι εὕρισκόμενος πληγωμένος εἰς τὸ στρατόπεδον ἔχει ἀνάγκη καὶ αὐτὸς ἰατροῦ, ὁ δὲ εἰς τὴν πεδιάδα ἀγωνίζεται ὀρμητικῶς ».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ ἰσχυρὸς υἱὸς τοῦ Μενoitίου.

« Πῶς ἄρα γε θ' ἀποβοῦν αὐτὰ τὰ πράγματα ; τί θὰ κάμωμεν, ἦρωσ Εὐρύπυλε ; ὑπάγω νὰ εἶπω εἰς τὸν πολεμικὸν Ἀχιλλέα παραγγελίαν τινὰ, τὴν ὁποίαν μοι ἔκαμεν ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ φύλαξ τῶν Ἀχαιῶν· ἀλλὰ καὶ μᾶλα ταῦτα δὲν θὰ σὲ ἀφήσω βασανιζόμενον. »

Εἶπε καὶ λαβὼν ὑποκάτωθεν τοῦ στέρνου του ἔφερεν εἰς τὴν σκηνὴν του τὸν βασιλέα· ὁ δὲ θεράπων καθὼς τοὺς εἶδεν ἔστρωσε βώδινα δέρματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξαπλώσας αὐτὸν ὁ Πάτροκλος τοῦ ἔσχισε τὸν μηρὸν μὲ τὴν μάχαιραν καὶ τοῦ ἐξέβαλε τὸ ὄξυ βέλος· ἔπειτα ἔ-

πλυνε τὸ αἷμα μὲ χλιαρὸν νερὸν καὶ τρίψας μὲ τὴν χεῖρα
πικράν τινα ρίζαν τὴν ἔρριψεν ἐπὶ τῆς πληγῆς, ρίζαν μα-
λακτικὴν, ἣ ὁποία τοῦ ἔπαυσεν ὅλους τοὺς πόνους· ἣ μὲν
πληγὴ ἐξηράνθη, τὸ δὲ αἷμα ἔπαυσεν ῥέον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Μ.

ΤΕΙΧΟΜΑΧΙΑ.

Ἐνῶ ὁ Πάτροκλος, ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ Μενoitίου ἐθεράπευεν εἰς τὴν σκηνὴν τὸν πληγωμένον Εὐρύπυλον· οἱ Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες ἐμάχοντο πυκνότατα. Οὐδὲ ἡ τάφρος αὐτῆ τῶν Δαναῶν ἔμελλε νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Τρῶας, οὐδὲ τὸ πέραν τῆς τάφρου πλατὺ τεῖχος, τὸ ὁποῖον κατασκεύασαν εἰς προφύλαξιν τῶν πλοίων. Δὲν προσέφερον εἰς τοὺς θεοὺς ἑκατόμβας, ἵνα τὸ τεῖχος τὸ περικλεῖον τὰ πλοῖα καὶ τὰ πολλὰ λάφυρα διαφυλάττῃ αὐτά· εἶχε δὲ κατασκευασθῆ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἀθανάτων θεῶν, διὰ τοῦτο δὲν ἦτο διὰ πολὺν χρόνον διαρκές. Ἐν ὅσῳ μὲν ὁ Ἑκτωρ ἔζη, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔμενε παρωργισμένος, καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου ἦτον ἀπόρθητος, τὸ μέγα τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν ἦτον ἀκλόνητον καὶ διαρκές· ἀφοῦ ὁμοῦς ἀπέθανον ὅλοι τῶν Τρώων οἱ ἄριστοι, πολλοὶ δὲ τῶν Ἀργείων, οἱ μὲν ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ ἐπέζησαν, ἐπορθήθη δὲ καὶ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, καὶ οἱ Ἀργεῖοι διὰ τῶν πλοίων τῶν ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα τῶν τότε ἐβουλεύθησαν ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ καταστρέψωσι τὸ τεῖχος εἰσαγαγόντες τὰ δυνατὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν, ὅσοι καταρρέουσιν ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς πρὸς τὴν θάλασσαν, τοῦ Ῥήσου, τοῦ Ἑπταπόρου, τοῦ Καρήσου, τοῦ Ῥοδίου, τοῦ

Γρηνικοῦ καὶ τοῦ Αἰσῆπου καὶ τοῦ θεοῦ Σκαμάνδρου καὶ τοῦ Σιμόεντος, ὅπου πολλαὶ ἀσπίδες καὶ περικεφαλαῖαι κατέπεσον εἰς τὴν κόνιν καὶ πολλοὶ ἐπίσης ἦρωες. Ὀλων τῶν ποταμῶν τούτων τὰ ρεύματα διήθυσεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὁ Ἀπόλλων, ἀπὸ ἐννέα δὲ ἡμέρας ἐρρίπτετο τὸ ρεῦμα εἰς τὸ τεῖχος. Ἐβρεχε συνεχῶς ὁ Ζεὺς, ἵνα πλημμυρῆσῃ τὸ τεῖχος καὶ τὸ σκεπάσῃ μὲ τὴν θάλασσαν. Αὐτὸς δὲ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν προηγείτο κρατῶν τρίαιναν ἐκριζώσας ὅλα τὰ θεμέλια τὰ ἐκ ῥιζῶν δένδρων καὶ λίθων τὰ ὅποια μετὰ κόπου οἱ Ἕλληνες ἔθεσαν, τὰ παρέσυρεν εἰς τὰ κύματα. Οὕτως ἰσοπεδώθη τὸ τεῖχος μὲ τὸν Ἑλλάσποντον, καὶ καταστρέψας τὸ τεῖχος ἐκάλυψε τὴν ἐκτενῆ παραλίαν δι' ἄμμου· τοὺς δὲ ποταμοὺς διέταξε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς ἀρχαίας των κοίτας, ὅπου καὶ πρότερον ἔχυνον τὸ καλλιῆροον ὕδωρ των.

Οὕτως ἔμελλον ποτε εἰς τὸ μέλλον νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀπόλλων· τότε ὁμως μάχη κρατέρα καὶ θόρυβος πολὺς ἤναψε περὶ τὸ τεῖχος, ἤχουν δὲ μεγάλως τὰ ξύλα τῶν πύργων κτυπώμενα. Οἱ Ἀργεῖοι καταδαμασθέντες ὑπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ Διὸς, ὑποχωρήσαντες πρὸς τὰ πλοῖα ἐκρατοῦντο κεκλεισμένοι, διότι ἐφοβοῦντο τὸν Ἔκτορα, τὸν φοβερόν· οὗτος δὲ, ὡς πρότερον ἐμάχετο ὡς θύελλα. Καθὼς δὲ ὅταν μεταξὺ κυνῶν καὶ ἀνδρῶν κυνηγῶν εὐρεθεὶς κάπρος ἢ λέων στρέφεται φοβερῶς διὰ τοῦ βλέμματός του παρατηρῶν, οἱ δὲ εἰς πυκνὰ στίφη κατὰ πύργους παραταχθέντες ἴστανται ἐναντίον του καὶ πολλάκις ἀκοντίζουσι κατ' αὐτοῦ· αὐτοῦ ὁμως ἡ ἀπτόητος καρδιά δὲν τρομάζει οὐδὲ φεύγει καὶ ἡ ὑπερηφάνειά του τὸν φονεύει· συχνάκις δὲ στρέφεται δοκιμάζων τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, ποῦ νὰ ὀρμήσῃ, καὶ

ποῦ αἱ τάξεις ἐνδίδουσιν· οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ πορευόμενος εἰς τὸ πλῆθος περιστρέφετο παροτρύνων τοὺς ἑταίρους του νὰ διαβῶσι τὴν τάφρον· ἀλλ' οὔτε οἱ ἵπποι του οἱ ταχύποδες ἐτόλμων· πολὺ δὲ ἐχρεμέτιζον στεκόμενοι ἐπάνω εἰς τὴν ὄχθην αὐτῆς. Διότι ἡ πλατεῖα τάφρος ἐτρόμαζεν αὐτοὺς, δὲν ἦτο δὲ στενὴ ὥστε νὰ τὴν ὑπερπηδήσωσιν, οὔτε εὐκόλος νὰ τὴν διαπεράσωσιν· ἐκ τῶν δύο μερῶν αὐτῆς καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ἦσαν κρημνοὶ ὑψηλοὶ, πέραν δὲ ἦτον ὠχυρωμένη δι' ὀξέων πασσάλων, πυκνῶν καὶ μεγάλων, τοὺς ὁποίους ἔστησαν οἱ Ἕλληνες εἰς ἀπόκρουσιν τῶν ἐχθρῶν· διὰ τοῦτο δὲν ἤθελε διαβῆ εὐκόλως ἵππος σύρων καλλίτροχον ἄρμα· ἀλλ' οἱ πεζοὶ ἀνυπόμονοι ἐσκέπτοντο ἂν ἠδύναντο νὰ τὴν διαβῶσι. Τότε ὁ Πολυδάμας παραστάς εἶπε πρὸς τὸν ἀτρόμητον Ἑκτορα.

« Ἑκτορ, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, ἀνοήτως ὀδηγοῦμεν τοὺς ἵππους διὰ τῆς τάφρου· διότι εἶναι δύσκολον νὰ τὴν διαβῶμεν· ὀξεῖς πάσσαλοι εἶναι ἐστημένοι εἰς αὐτὴν, παρ' αὐτοῖς δὲ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν καὶ δὲν δύνανται οἱ ἵππεῖς νὰ καταβῶσι καὶ νὰ πολεμήσωσι· τὸ μέρος εἶναι στενὸν μεταξὺ τῆς τάφρου καὶ τοῦ τείχους, καὶ νομίζω ὅτι θὰ φνευθῶσι. Ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ζεὺς θέλη νὰ καταστρέψῃ τοὺς Ἀχαιοὺς κακὰ βουλευόμενος κατ' αὐτῶν, θέλη δὲ ἀφ' ἐτέρου νὰ βοηθῆ τοὺς Τρῶας, εὐχομαι νὰ ἀπολεσθῶσιν ἀδόξως οἱ ἀπὸ τὸ Ἄργος ἐλθόντες ἐνταῦθα Ἀχαιοί· ἐὰν ὅμως μᾶς ἀπωθήσωσιν ἐκ τῶν πλοίων καὶ μᾶς τρέψωσιν ὀπίσω καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν τάφρον, τότε νομίζω, ὅτι οὐδεὶς θέλει μείνει, ἵνα ἐπιστρέψῃ καὶ ἀναγχεῖται εἰς τὴν πόλιν τὴν καταστροφὴν ἡμῶν. Ἄλλ' ἄς

προβῶμεν καὶ ἄς πράξωμεν πάντες ὅπως θέλω σᾶς εἶπει. Τοὺς μὲν ἵππους οἱ θεράποντες ἄς σταματήσωσιν εἰς τὴν τάφρον, ἡμεῖς δὲ ὀπλισθέντες πεζοὶ ἄς ἀκολουθήσωμεν ὅλοι ἁμοῦ τὸν Ἑκτορα· οἱ Ἀχαιοὶ ὅμως δὲν θέλουσιν ἀντισταθῆ, ἐὰν ἀληθῶς ἐπίκειται εἰς αὐτοὺς ὁ ὄλεθρος. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Πολυδάμας, ἡ δὲ σωτηρία αὕτη πρότασις τοῦ Πολυδάμαντος ἤρσεν εἰς τὸν Ἑκτορα. Πάραυτα ἐπήδησεν ἐκ τοῦ ἄρματός του μετὰ τῶν ὀπλων εἰς τὴν γῆν. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Τρῶες δὲν ἔμειναν ἐπὶ τῶν ἵππων των, ἀλλ' ὅλοι κατέβησαν, ἀφοῦ εἶδον τὸν Ἑκτορα καταβάντα· ἔπειτα δὲ ἕκαστος παρήγγειλε τὸν ἡνίοχόν του νὰ κρατήσῃ εὐτάκτως τοὺς ἵππους εἰς τὴν τάφρον. Αὐτοὶ δὲ χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων καὶ παραταχθέντες εἰς πέντε στίφῃ ἠκολούθουν τοὺς ἀρχηγούς των. Οἱ πλεῖστοι ὅμως καὶ ἄριστοι, οἵτινες πρὸ πάντων ἦσαν πρόθυμοι, ἀφοῦ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος νὰ πολεμήσωσι παρὰ τὰ πλοῖα, ἠκολούθουν τὸν Ἑκτορα καὶ τὸν ἔξοχον Πολυδάμαντα, εἰς οὓς προσετέθη τρίτος ὁ Κεβριόνης· ἀντὶ τούτου εἰς τὸ ὄχημα ὁ Ἑκτωρ ἀφῆκεν ἄλλον κατώτερον αὐτοῦ. Τοῦ δευτέρου δὲ στίφους ἀρχηγὸς ἦν ὁ Πάρις, ὁ Αλκᾶθος καὶ ὁ Ἀγῆνωρ· τοῦ τρίτου ὁ Ἐλενος καὶ ὁ θεῖος Δυΐφοβος, καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Πριάμου· τρίτος δὲ πρὸς αὐτοῖς ὁ ἦρωας Ἄσιος ὁ Ὑρτακίδης, τὸν ὁποῖον ἐκ τῆς Ἀρίσβης ἔφερον ἵπποι λαμπροὶ καὶ μεγάλοι, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σελήεντος. Τοῦ τετάρτου δὲ στίφους ἦρχεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου Αἰνεΐας, μεθ' οὗ ἦσαν καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀντίνορος, ὁ Ἀρχίλοχος καὶ ὁ Ἀκάμας, ἐμπειρότατοι τῆς μάχης. Τῶν δὲ συμμάχων ἦρχεν ὁ Σαρπηδῶν, προσλαβὼν τὸν Γλαῦκον καὶ τὸν ἀνδρεῖον πολεμιστὴν Ἀστεροπαῖον· διότι αὐτοὶ τῷ ἐφά-

νηταν ὅτι εἶναι ἐξόχως ἄριστοι τῶν ἄλλων, μετ' αὐτὸν τούλάχιστον· αὐτὸς δὲ ἐξεῖχε μεταξὺ ὄλων. Αὐτοὶ συμβαδίζοντες τοσοῦτον πυκνῶς πρὸς ἀλλήλους, ὥστε ἀσπίς προσήγιζεν εἰς ἀσπίδα, ἐπορεύοντο κατ' εὐθεῖαν πρὸς τοὺς Δαναοὺς ἔνθερμοι, ἐκαυχῶντο δὲ ὅτι οἱ Δαναοὶ δὲν θέλουσι τοὺς ἀναχαιτίσει, ἀλλ' ὅτι θέλουσι πέσει εἰς τὰ πλοῖα.

Ἄλλ' ἐνῶ οἱ ἄλλοι Τρῶες καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπέιθοντο εἰς τὴν συμβουλήν τοῦ ἐξόχου Πολυδάμαντος, ὁ Ὑρτακίδης Ἄσιος, ὁ ἡγεμὼν τῶν ἀνδρῶν, δὲν ἤθελε νὰ ἀφήσῃ ἐκεῖ τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἠνίοχον, τὸν θεράποντά του, ἀλλ' ὁ ἀσύνετος ἐπλησίισεν εἰς τὰ πλοῖα μαζὺ μὲ αὐτούς· δι' αὐτὴ δὲν ἐμελλε ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ ὑπερηφανευόμενος διὰ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἰχήματά του νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν ὑψηλὴν Τροίαν· διότι πρότερον τὸν εὔρεν ὁ σκληρὸς θάνατος ἐκ τοῦ ἀκοντίου τοῦ λαμπροῦ Ἰδομενέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος. Ὄρμησεν εἰς τὰ ἀριστερὰ τῶν πλοίων, ὅπου οἱ Ἑλληνας ἐπέστρεφον ἐκ τοῦ πεδίου μὲ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἄρματα τῶν· ἐκεῖ λοιπὸν διήλασε τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα του· δὲν εὔρε τὰς πύλας διὰ σανίδων κλεισμένας καὶ διὰ μακροῦ μοχλοῦ, ἀλλ' οἱ ἄνδρες εἶχον αὐτὰς ἀνοικτάς, ἵνα δέχωνται καὶ σώζωσιν ὅποιονδήποτε ἐκ τῶν ἐταίρων φεύγοντα ἐκ τοῦ πολέμου πρὸς τὰ πλοῖα. Ἐκεῖ λοιπὸν κατ' εὐθεῖαν μεγαλοφρονῶν διηύθυνε τοὺς ἵππους του, τὸν ἠκολούθησαν δὲ οἱ ἄλλοι ὀξέως φωνάζοντες· διότι ἔλεγον οἱ ἀνόητοι ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ δὲν θὰ τοὺς ἐμποδίσωσι πλέον, ἀλλ' ὅτι θέλουσι πέσει εἰς τὰ πλοῖα. Εἰς δὲ τὰς πύλας εὔρον δύο ἄνδρας, ἀρίστους υἱοὺς τῶν μεγαλοψύχων μαχητῶν Λαπιθῶν, τὸν μὲν ἓνα υἱὸν τοῦ Πειρι-

θόου, τὸν ἀνδρεῖον Πολυποίτην, τὸν δὲ ἄλλον Λεοντέα, ἴσον μὲ τὸν καταστρεπτικὸν Ἄρην. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἴσταντο ἔμπροσθεν τῶν ὑψηλῶν πηλῶν, καθὼς αἱ ὑψικόρυφοι δρυς εἰς τὰ ὄρη, αἵτινες ὑπομένουσι πάντοτε τὸν ἄνεμον καὶ τὴν βροχὴν, προσηρμοσμένοι εἰς τὰς ἐκτεταμένας ῥίζας τῶν οὕτω καὶ αὐτοὶ, πεποιθήσιν ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν ὑπέμενον ἐπερχόμενον τὸν μέγαν Ἄσιον, καὶ δὲν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Οἱ δὲ Τρῶες οἱ περὶ τὸν Ἄσιον, τὸν Ἰαμενὸν, τὸν Ὀρέστην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀσίου Ἀδάμαντα, τὸν Θόωνα καὶ τὸν Οἰνόμαον, κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὸ καλόκτιστον τεῖχος, ἄνω ὑψώσαντες τὰς ἀσπίδας, ὤρμων μετὰ μεγάλου ἀλλαλαγμοῦ. Οἱ δύο Λαπίθαι ἐν τούτοις ἐντὸς ὄντες ἐνεθάρρυνον τοὺς ἐνόπλους Ἑλληνας νὰ μάχωνται ὑπὲρ τῶν πλοίων· ἀφοῦ ὅμως εἶδον τοὺς Τρῶας ἐπιτεθέντας κατὰ τοὺς τείχους καὶ τοὺς Ἑλληνας μετὰ φωνῶν τραπέντας εἰς φυγὴν, τότε καὶ αὐτοὶ ἐξεληθόντες μετ' ὀρμῆς ἐκ τῶν πυλῶν ἔμπροσθεν ἐμάχοντο ὡς ἀγριοχοῖροι οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ ὄρη ἀκροώμενοι τὸν ἐπερχόμενον θόρυβον τῶν κυνηγῶν καὶ τῶν κυνῶν, πλαγίως τρέχοντες συντρίβουσι τοὺς περὶ αὐτοὺς θάμνους, κόπτοντες αὐτοὺς πρόρριζα, πολὺς δὲ τριγμὸς τῶν ὀδόντων γίνεται ἕως οὗ τις κτυπήσας φονεύσῃ· οὕτω καὶ τῶν Λαπιθῶν κτυπωμένων ἐναντίον τῶν Τρῶων ἔτριζον τὰ λαμπρὰ ὄπλα εἰς τὰ στήθη· διότι σφοδρότατα ἐμάχοντο κατὰ τῶν Τρῶων ἔχοντες πεποιθήσιν εἰς τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους λαοὺς καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν τῶν. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πύργων ἔρριπτον λίθους μεγάλους ὑπερασπιζόμενοι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰ πλοῖά τῶν· οἱ λίθοι ἔπιπτον κατὰ γῆς ὡς νιφάδες τῆς χιόνος, τὰς ὁποίας ἄνεμος σφοδρὸς, κινήσας τὰ σκιερὰ νέφη,

σωρηθὸν ῥίπτει εἰς τὴν γῆν· τοιοῦτοτρόπως καὶ τούτων τὰ βέλη ἔπιπτον ἐκ τῶν χειρῶν των καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρώων. Αἱ δὲ περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ἀσπίδες αἱ ὀμφαλὸν ἔχουσαι κτυπώμεναι ὑπὸ τῶν τραχέων λίθων ξηρὸν ἦχον ἀνέδιδον.

Τότε τελευταῖον ἐστέναξε μεγάλως καὶ ἐκτύπησε τοὺς μηρούς του ὁ Ἄσιος ὁ Ὑρτακίδης καὶ μὲ τεθλιμένην καρδίαν εἶπε τὰ ἐξῆς.

α Ζεῦ πάτερ! καὶ σὺ λοιπὸν ἦσο τοσοῦτον φίλος τοῦ ψεύδους; διότι ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι οἱ ἦρωες Ἀχαιοὶ δὲν ἤθελαν ὑπομείνει τὴν δύναμίν μου καὶ τὰς τρομεράς μου χεῖρας· αὐτοὶ ὅμως ὡς ὅταν σφῆκες εὐκίνητοι εἰς τὸ μέσον, ἢ μέλισσαι κατασκευάζωσι τὰς κυφέλας των εἰς ὁδὸν τραχεῖαν, οὐδ' ἀφίνουσι τὴν εἰς τὸν βράχον φωλεάν των, ἀλλὰ μένουσαι, ἀποκρούουσι τοὺς θηρευτὰς ἀνδρας, ὑπερασπιζόμεναι τὰ τέκνα των· οὕτω καὶ οὗτοι δὲν θέλουσι νὰ ἀποχωρισθῶσιν ἐκ τῶν πυλῶν, καίτοι δύο ὄντες, πρὶν ἢ φονεύσωσι τοὺς ἄλλους, ἢ φονευθῶσιν. ρ

Ταῦτα εἶπε, δὲν ἔπειθεν ὅμως τὸν Δία λέγων· διότι ἤθελεν ὁ Ζεὺς νὰ δώσῃ τὴν δόξαν τῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον εἰσόδου εἰς τὸν Ἑκτορα, καὶ οὐχὶ εἰς αὐτόν.

Καὶ ἄλλοι μὲν ἐμάχοντο εἰς ἄλλας πύλας· μὲ εἶνε δὲ δύσκολον νὰ ἐκθέσω ὅλα ταῦτα, ὡς θεός, διότι πανταχοῦ περὶ τὸ τεῖχος εἶχεν ἀνάψει μάχη τρομερά· οἱ Ἀργεῖοι καίτοι λυπούμενοι, ἐξ ἐνάγκης ἐμάχοντο ὑπὲρ τῶν πλοίων, οἱ δὲ θεοὶ πάντες ἦσαν λελυπημένοι, ὅσοι ἐβόηθουν τοὺς Δαναοὺς εἰς τὴν μάχην. Τότε πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ Πειριθόου, ὁ ἀνδρεῖος Πολυποίτης, ἐκτύπησε διὰ τοῦ ἀκοντίου τὸν Δάμασον διὰ μέσου τῆς χαλκῆς περικεφα-

λαίας, ἣ ὁποία δὲν ἐμπόδισε τὸ ἀκόντιον νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς· ἀλλ' ἡ χαλκῆ αἰχμὴ διελθοῦσα διέσχισε τὸ ὄστουν, καὶ ὅλος ὁ ἐγκέφαλος ἐντὸς ἀνεμίχθη μὲ τὸ αἷμα κατέβαλε δὲ αὐτὸν καίτοι προθυμούμενον νὰ ἀντισταθῇ· ἔπειτα ἐφόνευσε τὸν Πύλωνα καὶ τὸν Ὀρμενον. Ὁ δὲ Λεοντεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιμάχου, ὁ ἀνδρεῖος μαχητὴς, ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον τὸν Ἰππόμαχον, ἐπιτυχῶν αὐτὸν εἰς τὸν ζωστήρα. Πάλιν δὲ ἀνασύρας τὸ ὄξυ ξίφος τοῦ ἐκ τῆς Θήκης, καὶ ὀρμήσας διὰ μέσου τοῦ πλήθους, ἐκτύπησε πρῶτον μὲν τὸν Ἀντιφάτην ἐκ τοῦ πλησίον, ὅστις ἔπεσε κατὰ γῆς ὑπτίως ἔπειτα δὲ τὸν Μένωνα, τὸν Ἰαρμενὸν καὶ τὸν Ὀρέστην, καὶ ὅλους ἀλλεπαλλήλως τοὺς ἔρριψε κατὰ γῆς.

Ἐνῶ οἱ Λαπίθαι τοὺς ἀφήρουν τὰ λαμπρὰ ὄπλα, ἐπῆλθον οἱ μετὰ τοῦ Ἑκτορος καὶ τοῦ Πολυδάμαντος, οἵτινες ἦσαν οἱ πλεῖστοι καὶ ἀριστοί, εἶχον δὲ καὶ μεγίστην προθυμίαν νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος καὶ νὰ πυρπολήσωσι τὰ πλοῖα· οὗτοι δὲ ἐσκέπτοντο ἔτι στεκώμενοι πλησίον τῆς τάφρου· διότι ἐνῶ ἐπεθύμουν νὰ τὴν διαβῶσιν, ἐφάνη πτηνόν τι ἀετὸς ὑψιπέτης, διαιρῶν ἐν τῇ πτήσῃ αὐτοῦ τὸν λαὸν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, φέρων εἰς τοὺς ὄνυχάς του δράκοντα κατακόκκινον ζῶντα ἔτι καὶ σφιδάζοντα, καὶ ἀκόμη παλαιόντα· διότι ἐνῶ ὁ ἀετὸς τὸν ἐκράτη ὁ ὄφις καμφθεὶς ὀπίσω τὸν ἐδάγκασε παρὰ τὸ στῆθος πλησίον τοῦ λαίμου· ὁ δὲ ἀετὸς ἐκ τῆς ὀδύνης τὸν ἄφησε νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, τὸν ἔρριψε δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους· καὶ αὐτὸς ἠχηρῶς ἐπέτα ὡς αἰπνοαὶ τοῦ ἀνέμου. Οἱ Τρῶες ἐφοβήθησαν, ὅτε εἶδον τὸν ποικίλον καὶ πολύστικτον ὄφιν κείμενον ἐν μέσῳ, σημεῖον

τοῦ τὴν αἰγίδα κρατοῦντος Διός. Τότε λοιπὸν ὁ Πολυδάμας παραστάς εἶπε πρὸς τὸν ἀτρόμητον Ἑκτορα.

α Ἑκτορ, πάντοτε μὲ ἀντιλέγεις εἰς τὰς συνελεύσεις, μὴ λονότι συμβουλεύω καλὰ· ἀλλὰ δὲν πρέπει εἰς ὧν ἐκ τοῦ λαοῦ νὰ ὀμιλῶ παρὰ τὸ πρέπον, οὔτε εἰς τὴν βουλὴν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον, προτιμῶν νὰ αὐξάνω τὴν δύναμίν σου· ὅσα τώρα θέλω σοι εἰπεῖ, μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ἄριστα. Ἄς μὴν ὑπάγωμεν νὰ πολεμήσωμεν κατὰ τῶν Δαναῶν περὶ τῶν πλοίων· διότι νομίζω, ὅτι θὰ γείνη τὸ ἴδιον ὡς καὶ εἰς τὸν Δράκοντα, ἐὰν ἀληθῶς ἦλθεν ὡς οἰωνός ὁ ὑψιπέτης ἀετός, διαχωρίζων τὸν λαὸν πρὸς τὰριστερὰ, φέρων εἰς τοὺς ὄνυχάς του δράκοντα κατακκόκινον, μέγαν, ζωντανόν, ὅταν αὐτοὶ ἐδοκίμαζον νὰ διαβῶσι τὴν τάφρον· αἰφνιδίως δὲ τὸν ἀπέρριψε πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὴν φωλεάν του, καὶ δὲν τὸν ἔφερεν, ἵνα τὸν δώσῃ εἰς τὰ ἀγαπητά του τέκνα· τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς, ἐὰν διὰ μεγάλης δυνάμεως διαρρήξωμεν τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν, αὐτοὶ δὲ ἐνδώσωσι, δὲν θὰ ἐπιστρέψωμεν τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὡς πρέπει, ἐκ τῶν πλοίων· διότι θὰ ἀφίσωμεν πολλοὺς τῶν Τρώων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἀχαιοὶ θέλουσι φονεύσει μαχόμενοι ὑπὲρ τῶν πλοίωντων· οὕτω πως ἤθελεν ἐξηγήσει τὸν οἰωνὸν μάντις ἔμπειρος τῶν οἰωνῶν, καὶ εἰς αὐτὸν ἤθελον πεισθῆ ὁ λαός. β

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ Ἑκτωρ.

α Πολυδάμα, βεβαίως δὲν εἶναι ἀριστὸν εἰς ἐμὲ αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγεις· γνωρίζεις νὰ εἶπῃς καὶ ἄλλον λόγον καλλίτερον ἀπὸ τοῦτον· ἐὰν δὲ σπουδαίως λέγῃς καὶ ἀπὸ κρίσεως, οἱ θεοὶ τότε σὲ ἀφῆρσαν τὸν νοῦν, ἀφοῦ συμβουλεύεις νὰ λησμονήσωμεν τὰς βουλάς τοῦ Διός, τὰς

ὅποιας αὐτὸς ὑπεσχέθη καὶ κατένευσεν εἰς ἐμέ· σὺ δὲ προτρέπεις νὰ πειθώμεθα εἰς τοὺς τανυπτέρυγας οἰωνοὺς· περὶ τούτων δὲν φροντίζω ποσῶς, οὐδὲ μοι μέλει, εἴτε πρὸς τὰ δεξιὰ πηγαίνουσιν, εἴτε πρὸς τὴν αὐγὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἴτε πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ πρὸς τὴν δύσιν· ἡμεῖς δὲ ἄς πεισθῶμεν εἰς τὴν βουλήν τοῦ μεγάλου Διὸς, τοῦ βασιλέως ὅλων τῶν θνητῶν καὶ ἀθανάτων· εἷς μόνος οἰωνὸς εἶναι ἄριστος, τὸ νὰ μάχηται τις ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Διατὶ σὺ φοβεῖσαι τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην; Ἐὰν ὅλοι οἱ ἄλλοι φονευθῶμεν περὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀργείων σὺ δὲν φοβεῖσαι ν' ἀπολεσθῆς· διότι ἡ καρδία σου δὲν εἶναι ἱκανὴ ν' ἀντιστῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς, οὔτε ἀξιόμαχος. Ἐὰν δὲ σὺ ἀπομακρυνθῆς τῆς μάχης, ἢ, παραπεισας ἄλλον τινὰ, ἤθελες ἐπίσης τὸν ἀποτρέψει, ἀμέσως θέλεις πέσει ὑπὸ τὸ ἀκόντιόν μου κτυπηθεῖς. »

Ταῦτα εἰπὼν προηγήθη, ἠκολούθησαν δὲ αὐτὸν οἱ λοιποὶ μετὰ μεγάλων κραυγῶν· ὁ Ζεὺς ὅμως διήγειρεν ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἰδῆς θύελλαν ἀνέμου, ἡ ὅποια ἔφερε κονωιορτὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ πλοῖα, καὶ τῶν μὲν Ἀχαιῶν κατέβαλε τὸ θάρρος, ἔφερε δὲ δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα. Εἰς τοῦ Διὸς τὰ σημεῖα θαρρόουντες καὶ εἰς τὴν ἀνδρίαν των, ἐδοκίμαζον νὰ διαρρήξωσι τὸ μέγα τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν. Τὰς μὲν στεφάνας τῶν πύργων εἴλκυον καὶ ἐκρήμιζον τὰς ἐπάλξεις, ἐμόχλευον δὲ τοὺς ὑφροστῶτας προβεβλημένους λίθους, τοὺς ὁποίους οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ πρῶτον ἔκαμον εἰς τὴν ξηρὰν, ὡς ἐρείσματα τῶν πύργων· αὐτὰς οἱ Τρῶες ἐπροσπάθουν νὰ ἀνατρέψωσιν, ἤλπιζον δὲ νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν· οὐδὲ οὗτοι ὅμως ὑπεχώρουν, ἀλλὰ φράξαντες τὰς ἐπάλ-

Ξεις διὰ τῶν ἀσπίδων, προσέβαλλον ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς, ἐρχομένους ὑπὸ τὸ τεῖχος.

Καὶ οἱ δύο Αἴαντες πανταχοῦ ἐπάνω εἰς τοὺς πύργους περιήρχοντο δίδοντες τὰ κελεύσματα, διεγείροντες τὸ θάρρος τῶν Ἀχαιῶν, ἄλλον διὰ μειλιχίων λόγων, ἄλλον δὲ δι' ἀποτόμων, ὄνειδιζοντες ὄντινα ἤθελον ἰδεῖ παραμελοῦντα ἐντελῶς τῆς μάχης.

Ἄϊω φίλοι, καὶ ὁ ἔξοχος, καὶ ὁ μέτριος καὶ ὁ ἀσθενής, ἀφοῦ δὲν εἶναι ὅλοι ὅμοιοι εἰς τὸν πόλεμον, πάντες τώρα πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν· τὸ βλέπετε καὶ σεις· ἄς μὴ στραφῇ τις ὀπίσω πρὸς τὰ πλοῖα, ἀκούων τὴν ἀπειλητικὴν φωνὴν τοῦ Ἑκτορος· ὅλοι πορευέσθε ἐμπρὸς καὶ προτρέπετε ἀλλήλους· ἴσως δῶσῃ ὁ Ζεὺς ὁ Ὀλύμπιος, ὁ ποιητὴς τῶν ἀστραπῶν, ἀποκρούσαντες εἰς τὴν μάχην τοὺς ἐχθροὺς, νὰ τοὺς διώξωμεν πρὸς τὴν πόλιν.»

Τοιουτοτρόπως οὗτοι προφωνοῦντες παρῶξουν τὴν ψυχὴν τῶν Ἑλλήνων. Καθὼς δὲ αἱ νιφάδες τῆς χιόνος πίπτουσι σωρηδὸν εἰς ἡμέραν χειμῶνος, ὅταν ὁ βασιλεὺς Ζεὺς θέλῃ νὰ χιονίσῃ, ἀποστέλλων εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ βέλη του, παύσας δὲ τοὺς ἀνέμους χιονίζῃ ἀπαύστως ἕως ὅτου καλύψῃ τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρέων, καὶ τὰ προνεύοντα ἄκρα, καὶ τὰ ἀνθοῦντα πεδία καὶ τοὺς παχεῖς ἀγροὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ χύνεται εἰς τοὺς λειμῶνας καὶ τὰ παράλια τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης, τὸ δὲ κύμα ἐπιρρέον τὴν ἐμποδίζει ἀπὸ τῆς παραλίας, ὅλα ὅμως τὰ ἄλλα καλύπτονται ὑπεράνωθεν, τοιουτοτρόπως, ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κτυπωμένων, οἱ συχνοὶ λίθοι ἐρρίπτοντο, οἱ μὲν εἰς τοὺς Τρῶας, οἱ δὲ ἐκ τῶν Τρώων κατὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐκρότει δὲ ὅλον τὸ τεῖχος.

Οὔτε οἱ Τρῶες τότε, οὔτε ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ ἤθελον

διαρρήξει τὰς πύλας καὶ τὸν μακρὸν μοχλὸν, ἐὰν ὁ Ζεὺς δὲν ἤγειρεν ἐναντίον τῶν Ἀργείων τὸν υἱὸν τοῦ Σαρπηδόνα, ὡς λέοντα ἐναντίον ἐλικοκεράτων βοῶν. Παρευθὺς δὲ οὗτος ἔμπροσθεν μὲν ἐκράτησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα του, τὴν ὠραίαν, τὴν χαλκῆν, τὴν σφυρηλατημένην, τὴν ὁποίαν ὁ χαλκεὺς ἐσφυρηλάτησεν, ἀπὸ δὲ τὰ ἐντὸς ἔρριψε πολλὰ βόια δέρματα διὰ χρυσῶν ῥάβδων ἐκτεταμένων ὀλόγυρα· ταύτην λοιπὸν κρατῶν ἔμπροσθεν καὶ πάλλων δύο δόρατα, ὥρμησεν ὡς λέων ὄρεσίτροφος, ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ ἦτον ἐστερημένος κρεάτων τὸ δὲ μέγαλον θάρρος του τὸν προτρέπει ἵνα ἔλθῃ καὶ εἰς τὸν στερεὸν οἶκον, καὶ τὴν καλῶς κατεσκευασμένην ἔπαυλιν, καὶ ἐπιτεθῆκατὰ τῶν προβάτων· ἂν δ' εὕρῃ παρ' αὐτοῖς ποιμένας μετὰ κυνῶν καὶ ἀκοντίων φυλάττοντας τὰ ποιμνία, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ διωχθῆ ἐκ τοῦ στρατοῦ ἄπρακτος, ἀλλ' ἢ ἀρπάξει τι εἰσπηδήσας, ἧ καὶ αὐτὸς κτυπᾶται εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἐξ ἀκοντίου ἀπὸ ταχείας χειρὸς ῥιπτομένου· τοιοῦτοτρόπως τότε ὁ Σαρπηδὼν ἐπεθύμησε νὰ ἐφορμήσῃ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ νὰ διαρρήξῃ τὰς ἐπάλξεις. Ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸν τὸν Γλαῦκον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἴππολόχου.

«Διατί ἡμεῖς ἀμφοτέρω τιμώμεθα τὰ μέγιστα εἰς τὴν Λυκίαν καὶ διὰ τῆς πρωτοκαθεδρίας, καὶ διὰ μεγαλητέρας μερίδος κρέατος καὶ οἴνου, ὅλοι δὲ μᾶς βλέπουσιν ὡς θεοῦς; καὶ τέμενος νεμόμεθα μέγα παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ξάνθου, ὠραῖον, περιέχον φυτεῖαν δένδρων ὀπωροφόρων, καὶ ἄμπελον, ἔτι δὲ γῆν ἀρώσιμον; Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τασώμεθα μετὰ τῶν προμάχων τῶν Λυκίων καὶ νὰ ἔλθωμεν ἐναντίον εἰς τὴν σφοδρὰν μάχην, ἵνα εἴπη τις τῶν Λυκίων τῶν καλῶς ἐξωπλισμένων, ὅτι οἱ βασιλεῖς ἡμῶν δὲν ἄρχουσιν ἀδόξως εἰς τὴν εὐρύχωρον Λυκίαν, καὶ

τρώγουσι τὰ παχέα ποίμνια καὶ πίνουσιν οἶνον ἐκλεκτὸν καὶ γλυκύν· ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις τῶν εἶναι καλὴ, ἀφ' οὗ μάχονται μεταξὺ τῶν προμάχων τῶν Λυκίων. Φίλε, βέβαια, ἐὰν ἀποφυγόντες τὸν πόλεμον τοῦτον ἐμέλλομεν νὰ ἡμεθα ἀγήραστοι καὶ ἀθάνατοι, οὔτε καὶ ἐγὼ ὁ Ἰδῖος ἤθελον μάχεσθαι μεταξὺ τῶν προμάχων, οὔτε σὲ ἤθελον στείλει εἰς τὴν τοὺς ἀνδρας δοξάζουσαν μάχην· τῶρα ὁμως ἄς ὑπάγωμεν, καὶ ἡ ἄλλος τις θὰ δοξασθῆ φονεύσας ἡμᾶς, ἢ ἡμεῖς φονεύσαντες ἄλλους· διότι ὅπως δῆποτε ὑπάρχουσιν ἀπειροὶ ὁδοὶ τοῦ θανάτου, τὰς ὁποίας δὲν δύναται ὁ θνητὸς ἄνθρωπος νὰ διαφύγῃ οὔτε νὰ παρέλθῃ.»

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Γλαῦκος δὲν ἀπετράπη, οὐδ' ἀπέιθησεν εἰς τοὺς λόγους του. Ἀμφότεροι λοιπὸν προέβησαν κατ' εὐθειᾶν ὁδηγοῦντες τὸ μέγα ἔθνος τῶν Λυκίων.

Τούτους ἰδὼν ἐρρίγησεν ὁ υἱὸς τοῦ Πετεοῦ Μενεσθεὺς, διότι ἐφώρμων εἰς τὸν πύργον αὐτοῦ φέροντες καταστροφὴν· περιέβλεψε δὲ εἰς τὸ ὄχρῳμα τῶν Ἑλλήνων, μήπως ἴδῃ κανένα τῶν ἡγεμόνων, ὅστις ἤθελε τὸν βοηθήσει καὶ ἀπομακρύνει τὴν καταστροφὴν ἀπὸ τῶν ἐταίρων του· εἶδε τοὺς δύο Λῆαντας, τοὺς ἀκορέστους πολέμου, ἰσταμένους καὶ τὸν Τεῦκρον πλησίον, νεωστὶ ἐλθόντα ἐκ τῆς σκηνῆς. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀκουσθῆ καὶ ἐὰν ἐφώναζε, διότι πολὺς κρότος ἐγένετο, ὁ δὲ θόρυβος τῶν συγκρουομένων ἀσπίδων, τῶν ἰπποῦρων περικεφαλαίων, καὶ τῶν πυλῶν ἔφθανε μέχρις οὐρανοῦ· διότι αἱ πύλαι ἦσαν κεκλεισμέναι, οἱ δὲ εἰς αὐτὰς μαχόμενοι ἐδοκίμαζον νὰ εἰσέλθωσι διαρρήξαντες αὐτάς. Ἔστειλεν λοιπὸν εἰς τὸν Λῆαντα τὸν κήρυκα Θωώτην.

α᾽ Ὑπαγε, λαμπρὲ Θωώτα, τρέχων, κάλεσον ἐνταῦθα

τὸν Αἴαντα, καλλίτερον δὲ ἢ μᾶλλον ἄριστον, πάντων καὶ τοὺς δύο, διότι ταχέως ἐνταῦθα θέλει γίνεαι μέγα κακόν· ἐδῶ ἐφώρμησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Λυκίων, μὲ τὴν συνήθη εἰς τὰς μάχας ὄρμην αὐτῶν· ἐὰν δὲ καὶ ἐκεῖ συγκροτῆται μάχη τοῦλάχιστον ἄς ἔλθῃ μόνος ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἔμπειρου τοξότου Τεύκρου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ κῆρυξ ἀκούσας ἐπέισθη εἰς τοὺς λόγους του, καὶ ἔτρεξε πρὸς τὸ τεῖχος· πορευθεὶς δὲ ἐστάθη πλησίον τῶν Αἰάντων καὶ ἔπειτα εἶπεν·

«Αἴαντες, ἡγεμόνες τῶν χαλκοχιτώνων Ἀργείων, ὁ υἱὸς τοῦ εὐγενοῦς Πετρου Μενεσθεὺς ἀξιοὶ νὰ ὑπάγητε ἐκεῖ εἰς τὸν πύργον τοῦ Μενεσθέους, ἵνα τὸν βοηθήσητε ὀλίγον· καλλίτερον εἶναι νὰ ὑπάγητε καὶ οἱ δύο, τοῦτο θὰ ἦτο τὸ ἄριστον ἀπάντων· διότι μετ' ὀλίγον ἐκεῖ θὰ γίνῃ μέγα κακόν· ἐκεῖ ἐφώρμησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Λυκίων, μὲ τὴν συνήθη εἰς τὴν μάχην ὄρμην αὐτῶν· ἐὰν ὁμοῦ καὶ ἐνταῦθα συγκροτῆται μάχη, τοῦλάχιστον ἄς ἔλθῃ μόνος ὁ ἀνδρείος Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἔμπειρον τοξότην Τεύκρον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ μέγας Αἴας ὁ Τελαμῶνιος ἐπέισθη, καὶ παρευθὺς εἶπε πρὸς τὸν Αἴαντα, τὸν υἱὸν τοῦ Ὀϊλέως·

«Αἴα, ὑμεῖς μὲν ἐδῶ μαχόμενοι σὺ καὶ ὁ ἀνδρείος Λυκομήδης, παρωτρύνατε τοὺς Ἑλληνας, ἵνα ἀνδρείως μάχωνται· ἐγὼ δὲ μεταβαίνω ἐκεῖ ἵνα λάβω μέρος εἰς τὸν πόλεμον· ἀφοῦ δὲ βοηθήσω τοὺς ἐκεῖ, καὶ τὰ πράγματα ἔχωσι καλῶς, θέλω πάλιν ἐπανέλθει.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν ὁ Τελαμῶνιος Αἴας, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Τεύκρος ἀδελφὸς ὁμοπάτριος· μετ' αὐτοῦ ὁ Πανδίων ἔφερε τὰ καμπύλα τόξα τοῦ Τεύκρου. Ὁ-

ταν δὲ πορευόμενοι ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ τείχους εἰς τὸν πύργον τοῦ γενναίου Μενεσθέως, οἱ ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενοι ἦσαν πολὺ στενοχωρημένοι. Οἱ ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς τῶν Λυκίων ἀνέβαινον εἰς τὰς ἐπάλξεις, ὅμοιοι μὲ φοβερὸν καὶ σκοτεινὸν λαίλαπα, συνεκρούοντο δὲ μαχόμενοι ἐναντίον, καὶ μάχη καὶ θόρυβος ἐγένετο.

Πρῶτος ὁ Δῖας ἐφόνευσε τὸν ἐταῖρον τοῦ Σαρπηδόνης, τὸν μεγάλθυμον Ἐπικλέα, κτυπήσας αὐτὸν μὲ τερατώδη λευκὸν λίθον, ὅστις ἐντὸς τοῦ τείχους εὐρίσκετο, μέγας καὶ ὑπέρτατος παρὰ τὴν ἐπαλξιν. Τὸν λίθον τοῦτον μὲ τὰς δύο χεῖρας δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἐγείρει ἀνὴρ, καὶ πολὺ ἀνδρεῖος, ἐκ τῶν νῦν ἀνθρώπων· αὐτὸς ὅμως σηκώσας ὑψηλὰ τὸν ἔρριψεν· συνέθλασε τὴν τέσσαρας λόφους ἔχουσαν περικεφαλαίαν, συνέτριψε καὶ τὰ ὀστέα πάντα ὁμοῦ τῆς κεφαλῆς· ὁ δὲ Ἐπικλῆς ὅμοιος μὲ βουτηκτὴν κατέπεσεν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ πύργου, καὶ ἀπέθανεν Ὁ Τεῦκρος ἐκτύπησε διὰ τοῦ βέλους τὸν κατὰ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους ἐφορμῶντα Γλαῦκον, τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Ἴππολόγου, ἐκεῖ ὅπου εἶδε γεγυμνωμένον τὸν βραχίονά του, καὶ τὸν ἔπαυσε τῆς μάχης. Χωρὶς δὲ νὰ τὸν ἐννοήσωσιν ἐπήδησεν ὀπίσω ἀπὸ τοῦ τείχους, ἵνα μὴ τις τῶν Ἀχαιῶν τὸν ἴδῃ πληγωθέντα καὶ καυχηθῆ. Ἄμα δὲ εἶδεν ὁ Σαρπηδῶν, ὅτι ὁ Γλαῦκος ἀνεχώρησε, ἐλυπήθη· δὲν ἔπαυσεν ὅμως τὴν μάχην· ἀλλ' ἐπιτυχὼν ἐκτύπησε διὰ τοῦ κόντιου Ἀλκμάονα τὸν υἱὸν τοῦ Θεστορος, καὶ ἀνελάβεν πάλιν τὸ ἀκόντιον· ὁ Ἀλκμάων ἀκολουθῶν τὸ ἀκόντιον ἔπεσε πρηνῆς, καὶ περὶ αὐτὸν τὰ ὄπλα, τὰ ποικίλα ἐκ χαλκοῦ, ἤχησαν μεγάλως. Ὁ δὲ Σαρπηδῶν συλλαβὼν διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του τὴν ἐπαλξιν τὴν εἴλκυεν,

αὐτὴ δὲ κατέπεσεν ὀλόκληρος, καὶ ὑπεράνω τὸ τεῖχος ἐ-
γυμνώθη καὶ ἤνοιξε δρόμον εἰς τοὺς πολλοὺς.

Ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος ἐπιπίπτουσι συγχρόνως κατὰ
τοῦ Σαρπηδόνης· ὁ μὲν Τεῦκρος ἐκτύπησε διὰ βέλους τὸν
ἱμάντα τῆς ἀσπίδος περὶ τὰ στήθη του, ὁ Ζεὺς ὁμως ἀ-
πεμακρυνε τὸν θάνατον ἐκ τοῦ υἱοῦ του, ἵνα μὴ φονευθῆ
πλησίον εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων· ὁ δὲ Αἴας ἐφορ-
μήσας ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα, ἀλλ' ἡ χαλκῆ αἰχμὴ δὲν
διεπέρασεν αὐτήν· ἐτάραξεν ἐν τούτοις αὐτὸν προθυμούμε-
νον νὰ ἐφορμήσῃ, καὶ ἀπεμακρύνθη ὀλίγον τῆς ἐπάλλεως,
οὐχὶ ὁμως ἐντελῶς, διότι ἐπεθύμει νὰ δοξασθῆ· περιστρα-
φεὶς ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἶπε πρὸς τοὺς ἰσοθέους Λυκίους.

ἌΩ Λύκιοι, διατί παραιτεῖτε τόσον τὴν ἀνδρείαν σας ;
μοὶ εἶναι δύσκολον, ὅσον γενναῖος καὶ ἂν ἦμαι μόνος νὰ
διαρρήξω τὸ τεῖχος, καὶ νὰ ἀνοίξω δρόμον πρὸς τὰ πλοῖα·
ἀλλ' ἀκολουθῆτέ μοι, διότι τὸ ἔργον τῶν περισσοτέρων
εἶναι καλλίτερον. »

Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Λύκιοι φοβηθέντες τὴν ἐπίπληξιν
τοῦ βασιλέως των βιαιότερον ἐφόρμησαν ἐναντίον τῶν
Ἀργείων περὶ τὸν συνετὸν βασιλέα. Οἱ Ἀργεῖοι ἀφ'
ἐτέρου ἐνίσχυσαν τὰς φάλαγγάς των ἐντὸς τοῦ τείχους,
τὸ δὲ ἔργον τοῖς ἐφαίνετο μέγα· διότι οὔτε οἱ ἄνδρες οἱ
Λύκιοι ἠδύναντο νὰ διαρρήξωσι τὸ τεῖχος καὶ νὰ ἀνοί-
ξωσι δρόμον πρὸς τὰ πλοῖα, οὔτε οἱ γενναῖοι Δαναοὶ ἠ-
δύναντο νὰ ἀποκρούσωσι τοῦ τείχους ὀπίσω τοὺς Λυκί-
ους, ἀφοῦ ἅπαξ ἐπλησίασαν. Καὶ καθὼς εἰς τὰ ὄρη δύο
ἄνδρες εἰς τόπον γείτονα φιλονεικοῦσι περὶ μικροῦ τινος
τμήματος γῆς ἔχοντες μέτρα εἰς τὰς χεῖρας, οὕτω καὶ
αὐτοὶ μάχονται χωριζόμενοι ἀπὸ τὰς ἐπάλλεις· πολλὰ
ὑπεράνω αὐτῶν ἀσπίδες κυκλοτερεῖς ἢ ἐλαφραὶ ἐθραύσθη-

σαν πολλοὶ δὲ ἐτραυματίζοντο εἰς τὸ σῶμα, ἢ ὅταν στραφέντες ἤθελον γυμνώσει τὰ νῶτα μαχόμενος, πολλοὶ δὲ καὶ καταντικρὺ αὐτῆς τῆς ἀσπίδος. Πανταχοῦ οἱ πύργοι καὶ αἱ ἐπάλλξεις ἦσαν βεβρεγμέναι ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀνδρῶν, Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐκατέρωθεν· ἀλλ' οὔτε οὔτως ἠδύναντο νὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν τοὺς Ἀχαιοὺς οἵτινες ἀνθίσταντο. Ὅπως γυνὴ ἀκριβοῦς, ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς ζῶσα, κρατοῦσα τὴν ζυγαριὰν καὶ τὸ μαλλίον σύρει πρὸς τὰ ἄνω, ζυγίζουσα, ἰσάζει καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἵνα λάβῃ μικρὸν μισθὸν διὰ τὰ τέκνα τῆς· τοιοῦτοτρόπως καὶ τούτων ἡ μάχη καὶ ὁ πόλεμος ἴση ἐγένοντο, πρὶν ἢ ὁ Ζεὺς δώσῃ μεγαλητέραν δόξαν εἰς τὸν Ἑκτορα, τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὅστις κατὰ πρῶτον εἰσέβαλεν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν. Οὗτος ἐφώναζε μεγαλοφώνως πρὸς τοὺς Τρῶας.

Ἄ'Εγέρθητε, Τρῶες, ἱπποδαμασται, διαρρήξατε τὸ τεῖχος τῶν Ἀργείων, καὶ βάλετε πῦρ εἰς τὰ πλοῖά των.

Ταῦτα εἶπε προτρέπων· αὐτοὶ δὲ ἤκουσαν πάντες καὶ ἐφώρμησαν σωρηδὸν εἰς τὸ τεῖχος καὶ ἀνέβαινον εἰς τὰς στεφάνας τῶν πύργων κρατοῦντες τὰ ἀκόντιά των. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἀρπάζει λίθον, ὅστις εὗρίσκετο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, παχὺν κάτωθεν, ὑπεράνω δὲ ὄξυν, τὸν ὁποῖον δύο ἄνδρες, οἱ ἄριστοι ἐκ τοῦ λαοῦ, ὁποῖοι εἶναι οἱ νῦν ἄνθρωποι δυσκόλως ἤθελον τὸν σηκῶσει ἐκ τοῦ ἐδάφους· αὐτὸς ὅμως καὶ μόνος τὸν ἐκίνει διότι ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὸν ἐβοήθησε· καθὼς ὅταν ὁ ποιμὴν εὐκόλως φέρῃ τὸ κεκομμένον μαλλίον ἀρσενικοῦ προβάτου λαθῶν αὐτὸ μὲ τὴν μίαν χεῖρα, διότι τὸ βᾶρος ὀλίγον βαρύνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ· οὔτω καὶ ὁ Ἑκτωρ ἐσήκωσε τὸν λίθον κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῶν σανίδων, αἵτινες ἐφύλασσον τὰς

ὕψηλās πύλας πολὺ σφιγκτῶς προσηρμοσμένας, καὶ δι-
 πλῶς κλειούσας· δύο μοχλοὶ συναπαντώμενοι ἔσωθεν ἐ-
 κράτουν εἰς μίαν κλεῖδα ἐφαρμοζόμενοι. Ἐλθὼν δὲ ἐστάθη
 πλησίον, ἵνα ἐπιτύχη ἢ βολή του καὶ στερεῶς σταθεὶς καὶ
 ἀνοικτά, ἐκτύπησε τὰς σανίδας εἰς τὸ μέσον, ἀπέκοψε καὶ
 τοὺς δύο στροφεῖς καὶ ἔπεσε ὁ λίθος ἐντὸς ἐκ τοῦ βάρους,
 αἱ δὲ πύλαι μεγάλως ἤχησαν· οἱ μοχλοὶ δὲν ἀντέστησαν,
 καὶ αἱ σανίδες διεσχίσθησαν ἄλλη ἀλλαχοῦ ὑπὸ τῆς βο-
 λῆς τοῦ λίθου. Ὁ δὲ Ἔκτωρ εἰσήλασεν ἄγριος ὡς ἡ νύξ·
 ἔλαμπε ἐκ τοῦ φοβεροῦ χαλκοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον ἦτον ἐνδεδυ-
 μένος· δύο ἀκόντια ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του· καὶ οὐδεὶς
 ἐκτὸς τῶν θεῶν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ὅταν εἰσήλαυνεν
 εἰς τὰς πύλας· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔλαμπον ἐκ τῆς θέριμης.
 Περιστραφεῖς δὲ κατὰ τὸ πλῆθος προέτρεψε τοὺς Τρῶας
 νὰ ὑπερβῶσι τὸ τεῖχος, καὶ αὐτοὶ ἐπέιθοντο εἰς αὐτὸν
 παροτρύνοντα. Παρευθὺς οἱ μὲν ὑπερέβησαν τὸ τεῖχος,
 οἱ δὲ ἐχύθησαν εἰς αὐτὰς τὰς ἀνοιχθείσας πύλας καὶ οἱ
 Δαναοὶ ἐτράπησαν εἰς τὰ πλοῖα, ἀκατάπαυστος δὲ θό-
 ρυβος ἐγίνετο.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΠΡΩΨΩΔΙΑ Ν.

ΜΑΧΗ ΠΛΗΕΙΩΝ ΤΩΝ ΝΗΩΝ.

Ὁ Ζεὺς ἀφοῦ ἔφερε τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα πλησίον τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀργείων, τοὺς ἄφησεν αὐτοῦ νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀδιακόπως τὸν πόλεμον καὶ τὸν θρήνον, αὐτὸς δὲ ἔστρεψε τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμούς του καὶ παρετήρει μακρὰν πρὸς τοὺς ἱππικούς Θρᾶκας καὶ πρὸς τὴν χώραν τῶν ἐκ τοῦ συστάδην πολεμούντων Μυσῶν τῶν ἐνδόξων γαλακοφάγων Ὑππημολγῶν, καὶ πρὸς τὴν χώραν τῶν δικαιοτάτων Ἀβίων· εἰς τὴν Τροίαν δὲ δὲν ἔστρεψε παντελῶς τοὺς λαμπροὺς ὀφθαλμούς· διότι δὲν ἤλπιζε νὰ ὑπάγῃ κανεὶς ἐκ τῶν ἀθανάτων πρὸς βοήθειαν τῶν Τρώων ἢ τῶν Δαναῶν.

Ἄλλ' ὁ μέγα κράτος ἔχων γεωσειστής Ποσειδῶν δὲν παρεφύλαττεν ἐπιματαίῳ· αὐτὸς ἐκάθητο καὶ ἐθεᾶτο τὴν κίνησιν καὶ τὴν μάχην ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τῆς δασώδους Σαμοθράκης· διότι ἀπ' ἐκεῖ ἐφαίνετο μὲν ὅλη ἡ Ἰδὴ, ἐφαίνετο δὲ ἡ πόλις τοῦ Πριάμου καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Δαναῶν. Ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐκεῖ ἐπῆγε καὶ ἐκάθησε· ἠσθάνετο οἶκτον πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καταβαλλομένους ὑπὸ τῶν Τρώων, κατὰ δὲ τοῦ Διὸς πολὺ ἠγανάκτει. Ἀμέσως λοιπὸν κατέβη ἀπὸ τὸ πετρῶδες βουνὸν μὲ βήματα ταχέα· ἔτρεμον τὰ ἐκτεταμένα δάση τοῦ βουνοῦ ὑπὸ τοὺς ἀθανάτους πόδας

τοῦ Ποσειδῶνος πορευομένου· τρία βήματα ἔκαμε, καὶ μὲ τὸ τέταρτον ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τῆς πορείας του, τὰς Αἰγᾶς, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὅπου εἶχε περίφημα ἀνάκτορα, ἀστράπτοντα ἐκ τοῦ χρυσοῦ, αἰώνια. Ἐκεῖ ὑπῆγε καὶ ἔθεσεν ὑπὸ τοὺς ζυγούς τοῦ ἄρματος τοὺς εὐκαμπτόποδας ἵππους του, τοὺς ταχέως πετῶντας, τοὺς χρυσοχαίτας· αὐτὸς δ' ἐφόρῃσε χρυσοῦν πανοπλίαν, καὶ λαβῶν τὴν ὠραίαν ἐκ χρυσοῦ κατεσκευασμένην μάστιγα, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἄρματός του καὶ τὸ διεύθυνεν ἐπάνω τῶν κυμάτων· ἀπὸ ὅλας τὰς κρύπτας τῆς θαλάσσης ἐξῆλθον τὰ κήτη καὶ ἐπήδων ὑποκάτωθέν του, γνωρίζοντα τὸν κύριόν των· μὲ χαρὰν δ' ἤνοιγεν ἡ θάλασσα καὶ ἐπὶ ταύτης οἱ ἵπποι ἐπέτουν μὲ μεγάλην ταχύτητα, χωρὶς οὐδὲ νὰ βρέχεται ὁ χάλκινος ἄξων τοῦ ἄρματος, καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων.

Ἵπάρχει ἐν σπήλαιον ἐκτεταμένον εἰς τὸν πυθμῆνα τῆς βαθείας θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Τενέδου καὶ τῆς πετρῶδους Ἰμβρου· αὐτοῦ ἔθεσε τοὺς ἵππους ὁ γεωσειστής Ποσειδῶν, ἀφοῦ τοὺς ἔλυσεν ἀπὸ τὸ ἄρμα, καὶ τοὺς ἔρριψε νὰ φάγουν ἀθάνατον φαγητόν· τοὺς περιέδεσε δὲ τοὺς πόδας μὲ χρυσοῦς δεσμούς οἵτινες ἦτον ἀδύνατον νὰ σπασθῶσιν ἢ νὰ λυθῶσιν, διὰ νὰ περιμένωσιν εἰς τὴν θέσιν των ἀκίνητοι τὸν κύριόν των, ἕως ὅτου ἐπιστρέψει· αὐτὸς δὲ μετέβη εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν.

Οἱ δὲ Τρῶες συμπυκνωμένοι περὶ τὸν Πριαμίδην Ἔκτορα ἐπῆρχοντο μὲ ὀρμὴν, ὡς φλόξ ἢ ἀνεμοστρόβιλος, ἀθήρυβοι καὶ ἄνευ φωνῶν ἐλπίζοντες ὅτι θὰ καταλάβωσι τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὅτι θὰ φονεύσωσιν αὐτοῦ ὅλους τοὺς ἀρίστους μαχητάς.

Ἄλλ' ὁ περικρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν ἐ-

ἔηλθεν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν θάλασσαν διὰ νὰ παροτρύνῃ τοὺς Ἀργείους ὁμοιωθεὶς κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ἀκούραστον φωνὴν μὲ τὸν Κάλχαντα. Πρῶτον λοιπὸν ὠμίλησε πρὸς τοὺς δύο Αἴαντας, οἵτινες καὶ μόνοι τῶν εἶχον ὄρμην πρὸς πόλεμον.

« Αἴαντες, σεῖς οἱ δύο θέλετε σώσει τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἐὰν ἐνθυμηθῆτε τὴν δύναμίν σας καὶ ὄχι τὴν δειλὴν πρὸς φυγὴν διάθεσιν· εἰς ἄλλο μέρος ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τὰς ἀκρατήτους χεῖρας τῶν Τρώων, οἵτινες ὑπερβάντες τὸ μέγα τεῖχος κατέβησαν σωρηδόν· διότι θὰ τοὺς ἀντικρούσωσιν ὅλους οἱ καλωπλισμένοι Ἕλληνες· τὸ μέρος ὅμως ἀπὸ τὸ ὁποῖον φοβοῦμαι τρομερώτατα μὴ πάθωμεν τίποτε εἶναι ἐκεῖ, ὅπου ἀρχηγεῖ ὁ λυσσώδης, ὡς φλόξ, Ἔκτωρ, ὅστις καυχᾶται ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ παντοδυνάμου Διός· σᾶς δὲ εἴθε θεὸς τις νὰ σᾶς ἐνισχύσῃ ὥστε καὶ σεῖς νὰ ἀντισταθῆτε καρτερικῶς καὶ τοὺς ἄλλους νὰ παρακινήτε· ἐὰν οὕτω πράξῃτε, θὰ τὸν τινάζετε ἔξω ἀπὸ τὸ στρατόπεδον μῶλιν του τὴν ὄρμην καὶ ἂν αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος τὸν ἐξεγείρει. »

Εἶπε καὶ κτυπήσας μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ τοὺς δύο ὁ περικρατῶν καὶ σείων τὴν γῆν θεὸς τοὺς ἐγέμησε θυμῶν κάρτερικῆς, τὰ μέλη τοὺς ἔκαμεν ἐλαφρὰ, τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· αὐτὸς δὲ ὡς ταχύπτερος ἰέραξ ἐξώρμησε· καθὼς ἐκεῖνος ἀπὸ ἀπότομον ὑψηλὸν βράχον σηκωθείς κυνηγᾷ μεθ' ὄρμῆς ἄλλο πτηνὸν διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, τοιοῦτοτρόπως ἀπ' αὐτοὺς ἐπετάχθη καὶ ἔφυγεν ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν, ἐκ τούτων δὲ πρότερος ἐνόησεν ὁ ταχὺς Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, καὶ εὐθύς εἶπε πρὸς τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος.

« Αἴα, ἐπειδὴ κάποιος ἐκ τῶν θεῶν, τῶν κατοικούντων

τὸν Ὀλυμπον, λαβὼν τὴν μορφήν τοῦ μάντεως μᾶς παρακινεῖ νὰ πολεμῶμεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ (οὐδ' εἶναι Κάλχας οὗτος, ὁ ἐκ τῶν πτηνῶν προφητεύων· διότι εὐκόλως διέκρινα ἀπ' ὀπίσω τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν του ἀπερχομένου· εἶναι δὲ πολὺ εὐδιάκριτοι οἱ θεοί)· διὰ τοῦτο ἡ καρδιά μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου ἔχει περισσοτέρα ὄρμην πρὸς πόλεμον καὶ μάχην, ὄρμητικὴν δὲ διαθεσιν ἔχουσι καὶ οἱ πόδες μου κάτω καὶ αἱ χεῖρές μου ἄνω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Τελαμώνιος Αἴας.

α' Ἐπίσης καὶ αἱ ἰδικαὶ μου χεῖρες μὲ ὄρμην λαμβάνουσι τὸ δόρυ καὶ γίνονται ἀκράτητοι, καὶ ἡ ἰδική μου δύναμις ἐξεγείρεται, ὑποκάτω δὲ οἱ πόδες μου καὶ οἱ δύο πετῶσιν, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μονομαχήσω πρὸς τὸν Πριάμῃδην Ἑκτορα μῶλῃν τὴν ὑπερβολικὴν ὄρμην του.»

Τοιουτοτρόπως μὲν οὗτοι ὠμίλουσαν πρὸς ἀλλήλους χαίροντες διὰ τὴν πολεμικὴν ζέσιν, τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς ἐνέπνευσεν εἰς τὰς καρδίας των. Ἐν τούτοις ὁ περικρατῶν τὴν γῆν θεὸς παρώρμησε τοὺς ὀπισθεν Ἑλληνας, οἵτινες πλησίον τῶν ταχειῶν νηῶν ἀνεπαύοντο ἐκ τοῦ κόπου τοῦ πολέμου· τούτων δὲ τὰ μέλη εἶχον λυθῆ ἑκ τοῦ πολλοῦ μόχθου καὶ ἀδημονία κατελάμβανε τὴν ψυχὴν των, βλεπόντων τοὺς Τρῶας νὰ ὑπερβῶσι τὸ τεῖχος, τὸ ὁποῖον ἦτο μέγα, καὶ νὰ καταβῶσι πολλοὶ μαζύ· τούτους βλέποντες ἔχυνον ἄφθονα δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των, νομίζοντες βέβαιον ὅτι δὲν θὰ ἀποφύγῃσι τὴν καταστροφὴν. Ἄλλ' ὁ τὴν γῆν σείων θεὸς μεταβαίνων ἀπὸ φάλαγγος εἰς φάλαγγα μετ' εὐκολίας τὰς παρώτρυνε· καὶ πρῶτον ὑπῆγε καὶ προέτρεψε τὸν Τεῦκρον καὶ Ληϊτον, τὸν ἥρωα Πηνέλην, τὸν Θόαντα, τὸν Διέφυρον, τὸν Μη-

ριόνην καὶ τὸν Ἀντίλοχον, ὅλους ἐμπειροπολέμους· πρὸς τούτους λοιπὸν, θέλων νὰ τοὺς παροτρύνη, ἔλεγε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους.

α' Ἐντροπή γενναῖοι Ἀργεῖοι· εἰς σᾶς ἐγὼ ἔχω πεποιθήσιν ὅτι πολεμοῦντες θὰ σώσητε τὰ πλοῖά μας· ἐὰν ὅμως σεῖς παραιτήσητε τὸν ὀλέθριον πόλεμον, τότε ἤδη φαίνεται ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ φονευθῶμεν ὑπὸ τῶν Τρώων. Οἴμοι, πόσον ἀπίστευτον καὶ τρομερὸν εἶναι νὰ βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐκεῖνο τὸ ὅποιον οὐδέποτε ἐπίστευον ὅτι ἤθελε συμβῆ, οἱ Τρῶες νὰ ἔρχωνται ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, οἱ Τρῶες, οἱ ὅποιοι προτῆτερον ὠμοιάζον μὲ ἐλάφους, τὰς συνήθως εἰς φυγὴν τρεπομένας, αἵτινες εἰς τὰ δάση εἶναι τροφή τῶν θύων, τῶν παρδάλεων καὶ τῶν λύκων, περιφερόμεναι οὕτως ἄνανδροι, οὐδ' ἔχουσι καμμίαν πολεμικὴν ζέσιν· τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες, προτῆτερον τοῦλάχιστον, δὲν εἶχον διάθεσιν νὰ ἀνθίστανται εἰς τὰς κραταιὰς χεῖρας τῶν Ἀχαιῶν, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον, τώρα ὅμως μακρὰν τῆς πόλεως ἐπάνω εἰς τὸ στρατόπεδόν μας μάχονται ἔνεκα τῆς κακίας ἐνὸς ἀρχηγοῦ καὶ τῆς ῥαθυμίας τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες φιλονεικήσαντες μ' ἐκεῖνον δὲν θέλουσι νὰ ὑπερασπίζωνται τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ φονεύονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πλησίον εἰς αὐτό. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀληθῶς αἴτιος εἶναι ὁ ἥρωας Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, διότι ἐξύβρισε τὸν ταχύπουν Πηλεΐδην, δὲν εἶναι τοῦτο ἀφορμὴ ἡμεῖς τοῦλάχιστον νὰ πολεμῶμεν μὲ ῥαθυμίαν, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα νὰ θεραπεύσωμεν τὸ πάθος τοῦτο. Θεραπεύεται βεβαίως ἡ ψυχὴ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων· δὲν εἶναι ἔντιμον διὰ σᾶς νὰ χαλαρώνητε τὴν ὀρμητικὴν σας δύναμιν ἐνῶ ὅλοι εἰς τὸν στρατὸν ἦσθε ἄριστοι. Βεβαίως

δὲν ἤθελον ἐπιτιμῆσθαι ἄνθρωπον ὅστις δειλὸς ὢν φεύγει ἀπὸ τοῦ πολέμου· ἀγανακτῶ ὅμως καθ' ὑμῶν διότι εἴσθε γενναῖοι. Ἔ! φίλοι, γρήγορα ἤδη μεγαλείτερόν τι κακὸν θὰ κάμῃτε μὲ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ῥαθυμίαν σας· ἀλλ' ἀνακτῆσατε τὴν ἐντροπὴν καὶ τὴν ὀργήν· διότι ἤδη μέγας ἀγὼν γίγνεται· ὁ Ἐκτωρ ἤδη ὁ μεγαλόφωνος πολεμεῖ μετ' ἐπιμονῆς, ἔσπασε τὰς πύλας καὶ τὸν μακρὸν αὐτῶν σύρτην, καὶ μάχεται πλησίον τῶν νηῶν.

Τοιουτοτρόπως προτρέπων ὁ κρατῶν τὴν γῆν θεὸς ἐξήγειρε τοὺς Ἀχαιοὺς· περὶ δὲ τοὺς δύο Αἴαντας ἤρχοντο καὶ ἐτάσσοντο αἱ ἰσχυραὶ φάλαγγες, πρὸς τὰς ὁποίας οὔτε ὁ Ἄρης ἤθελεν ἐπέλθει μετὰ περιφρονησεως, οὔτε ἡ τοὺς στρατοὺς κινουσα Ἀθηνᾶ· διότι οἱ ἄριστοι χωρισθέντες ἀνθίσταντο πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ τὸν εὐγενῆ Ἐκτορα, φράζαντες δόρυ μὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα μὲ ἀσπίδα ἀλλεπάλληλον· ἀσπίς ἐστήριζεν ἀσπίδα, περικεφαλαία περικαλαίαν καὶ ἄνδρα ἀνὴρ· ἤγγιζον δὲ οἱ στιλπνοὶ λόφοι τῶν περικεφαλαίων τῶν ἐνῶ ἔσκυπτον· τοιουτοτρόπως ἐμάχοντο συμπεπυκνωμένοι ἐναντίον ἀλλήλων· τὰ δόρατά τῶν κινούμενα ἀπὸ χεῖρας τολμηρὰς ἐλύγιζον, ἐνῶ αὐτοὶ εἶχον εὐθὺ τὸ φρόνημα καὶ διάθεσιν ὀρμητικὴν πρὸς πόλεμον.

Οἱ Τρῶες ἐπέπεσαν συμπεπυκνωμένοι, ἐπροπορεύετο δὲ ὁ Ἐκτωρ ὀρμῶν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν. Καθὼς ὅμως φθοροποιὰ στρογγύλη πέτρα πεσοῦσα ἀπὸ βράχον ὅταν χεῖμαρρος ποταμὸς σπάσῃ μὲ τὸ πολὺ αὐτοῦ νερὸν τὰ δεσμίματα ἀγερῶχου βράχου καὶ ὠθήσῃ κάτω ἀπὸ τὴν κορυφὴν του, πίπτει μετὰ τάχους ἐκ τοῦ ὕψους· ἤχεϊ δὲ ὑπὸ τὸν κτύπον αὐτῆς τὸ δάσος, ἐνῶ αὐτὴ ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ χωρὶς νὰ σταθῇ, ἕως οὔ φθάσῃ εἰς ἐπίπεδον μέρος, καὶ τότε δὲν κυλίεται ποσῶς, μᾶλλον τὴν ὀρμὴν,

τὴν ὁποῖαν ἔχει λάβει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἑκτωρ μέχρι μὲν τινος ἐφοβέριζεν ὅτι θὰ περάσῃ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν φονεύων καὶ θὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλ' ὅτε πλέον ἀπήντησε τὰς πυκνάς φάλαγγας, συνεκρούσθη ἰσχυρῶς καὶ ἐστάθη· οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀντιστάμενοι καὶ τρυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἰσχυρά των δόρατα τοὺς ἀπέκρουσαν· ὁ δὲ Ἑκτωρ ἀποσυρθεὶς ἐφώναξε μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν πρὸς τοὺς Τρῶας.

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολεμοῦντες Δάρδανοι, μείνατε πλησίον μου· δὲν θὰ μὲ κρατήσουσι διὰ πολὺν καιρὸν οἱ Ἀργεῖοι, ἂν καὶ παρετάχθησαν ἐν εἴδει πύργου, ἀλλὰ, πιστεύω, θὰ ὑποχωρήσουν ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ δόρατός μου, ἐὰν πραγματικῶς μ' ἐξήγειρεν ὁ ἄριστος τῶν θεῶν, ὁ πολὺ βροντῶν σύζυγος τῆς Ἥρας.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος ὄλων· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐπροχώρει ὑπερηφάνως ὁ Πριαμίδης Διήφοβος, κρατῶν ἐμπρὸς του τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα του καὶ ὑπ' αὐτὴν προβαῖνον βῆμα πρὸς βῆμα· ἀλλ' ὁ Μηριόνης τὸν ἐσκόπευσε μὲ τὸ λαμπρὸν του δόρυ, καὶ ρίψας δὲν ἀπέτυχεν ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, τὴν ἐκ δερμάτων ταύρου κατεσκευασμένην· δὲν τὸν διεπέρασεν, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἔσπασε τὸ μακρὸν δόρυ εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἰσέρχεται εἰς τὴν αἰχμὴν· ὁ δὲ Διήφοβος φοβηθεὶς τὸ δόρυ τοῦ πολεμικοῦ Μηριόνου ἐκράτησε μακρὰν αὐτοῦ τὴν ἀσπίδα· ὁ Μηριόνης ἀπεσύρθη ὀπίσω πρὸς τοὺς συντρόφους, ὠργισμένος πολὺ καὶ διὰ τὰ δύο, καὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς νίκης, καὶ διὰ τὸ σπάσιμον τοῦ δόρατος· ἐκίνησε δὲ καὶ

ὑπῆγε πρὸς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ φέρῃ τὸ μακρὸν δόρυ, τὸ ὁποῖον ἔμενεν εἰς τὴν σκηνήν.

Οἱ δὲ λοιποὶ ἐπολέμουν καὶ ἀκατάπαυστος βοή ἐγίνετο· πρῶτος ὁ Τελαμώνιος Τεῦκρος ἐφόνευσε πολεμιστὴν Ἰμβριον, τὸν υἱὸν τοῦ πολυῦππου Μέντερος· κατῴκει δὲ εἰς τὸν Πήδαιον, πρὶν ἔλθωσιν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἔχων σύζυγον τὴν Μηδεσικάστην, νόθον θυγατέρα τοῦ Πριάμου· ἀφοῦ δὲ ὑπῆγαν τὰ εὐστροφα πλοῖα τῶν Δαναῶν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἴλιον, καὶ διεπρεπε μεταξὺ τῶν Τρώων μένων εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου, ὅστις τὸν ἐτίμα ὅσον καὶ τὰ τέκνα του· τοῦτον λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμώνος ἐτρύπησε μὲ τὸ μακρὸν του δόρυ ὑποκάτω τοῦ ὠτίου καὶ τὸ ἀπέσπασε πάλιν· αὐτὸς δ' ἔπεσεν ὡς μελία· ὅπως ἐκείνη εἰς τὴν κορυφὴν βουνοῦ ἐξέχοντος καὶ ἀπὸ μακρὰν φαινομένου κοπτομένη πλησιάζει τὰ τρυφερά της φύλλα εἰς τὴν γῆν, τοιοῦτοτρόπως ἔπεσεν καὶ αὐτὸς, τὰ δὲ ποικίλα χάλκινά του ὄπλα ἐβρόντησαν περὶ αὐτόν· ὁ Τεῦκρος ἐκίνησε μὲ ὄρμην νὰ τὸν ἐκδύσῃ ἀπὸ ταῦτα· ἀλλὰ μόλις ἐκίνησεν, ὁ Ἔκτωρ τὸν ἠκόντισε μὲ τὸ λαμπρὸν του δόρυ· ἐκεῖνος μὲν παρατηρήσας ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ ἀπέφυγεν, ἐκτύπησεν ὁμως εἰς τὸ στῆθος τὸ Ἀμφιάχον τὸν υἱὸν τοῦ Κτεάτου Ἀκτορίονος ἐνῶ ἤρχετο πρὸς τὴν συμπλοκὴν· ἐβρόντησε δὲ πεσὼν αὐτὸς καὶ τὰ ὄπλα του ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ Ἔκτωρ ὤρμησε νὰ τοῦ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὴν ἐπὶ τῶν κροτάφων ἠρμοσμένην περικεφαλαίαν, ἀλλ' ὁ Αἴας ἐπρότεινε κατ' αὐτοῦ τὸ λαμπρὸν του δόρυ, τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν ἐφθασεν εἰς κρέας, διότι εἶχε σκεπασθῆ εὐθύς ὅλος μὲ τὴν φοβεράν ἀσπίδα, καὶ ἐκεῖνος ἐκτύπησε τὸν ὀμφαλὸν αὐτῆς· τὸν ὤθησε δὲ τέλος μὲ τὴν μεγάλην του δύναμιν,

ἔσπε οὐδ' Ἐκτωρ ἀπεσύρθη καὶ ἀπὸ τοὺς δύο νεκροὺς, τοὺς ὁποίους πλέον ἔσυρον πρὸς τὸ μέρος των οἱ Ἀχαιοί· τὸν μὲν Ἀμφίμαχον ἔφεραν πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν ὁ θεῖος Στιχίος καὶ ὁ εὐγενὴς Μενεσθεὺς οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἀθηναίων· τὸν δὲ Ἴμβριον οἱ δύο Αἴαντες, οἱ πλήρεις ὀργασμοῦ πολεμικοῦ. Καθὼς δύο λέοντες ἀρπάζαντες, ὑπὸ τὰς ὑλακὰς σκύλων ὄξυοδόντων, αἶγα τὴν φέρωσιν εἰς τὰ ἐκ πυκνῶν θάμνων πλήρη μέρη, κρατοῦντες αὐτὴν ὑψηλὰ ὑπεράνω τῆς γῆς μεταξὺ τῶν σιαγόνων των, τοιουτοτρόπως καὶ τοῦτον κρατοῦντες ὑψηλὰ οἱ δύο πολεμισταὶ Αἴαντες τὸν ἐσκύλευον· τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψας ἀπὸ τὸν τρυφερὸν λαιμόν του, ὡς ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμφιμάχου ὁ Ὀϊλιάδης, τὴν περιστρέψε καὶ τὴν ἔρριψεν ὡς σφαῖραν ἀνά μέσον τοῦ πλήθους, ἔπεσε δὲ εἰς τὰς σκόνεις πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἐκτορος.

Καὶ τότε πλέον ἡ καρδία τοῦ Ποσειδῶνος ὠργίσθη καθ' ὑπερβολὴν διὰ τὸν ἐν τῇ δεινῇ μάχῃ θάνατον τοῦ ἐγγονοῦ· ἐκίνησε καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν ὅπως αὐτοὺς παρορμήσῃ, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας παρασκευάζε βάσανα. Τὸν ἀπήντησε ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν σύντροφόν του, ὅστις πρὸ πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῆς μάχης κτυπημένος ἀπὸ ὄξυ δόρυ· τὸν εἶχον μὲν φέρει οἱ σύντροφοι, αὐτὸς δὲ παραγγείλας εἰς ἰατροὺς ἐπήγαγεν εἰς τὴν σκηνὴν του, διότι ἀκόμη ἐπεθύμει νὰ ἀντικρύσῃ πολέμιον· εἶπε δὲ ὁ μέγα κράτος ἔχων γεωσείστης, ὁμοιάσας τὴν φωνὴν του μὲ τὴν τοῦ Θόαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀνδραίμονος, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευεν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς καθ' ὅλην τὴν Πλευρῶνα καὶ τὴν ὑψηλὴν Καλυδῶνα, ὡς θεὸς δ' ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ·

« Ἴδομενεῦ, σύμβουλε τῶν Κρητῶν, ποῦ ὑπῆγαν αἱ ἀπειλαί, τὰς ὁποίας οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἔκαμον κατὰ τῶν Τρώων ; »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἴδομενεύς.

« ὦ Θόαν, κάνεις ἄνθρωπος τώρα τοῦλάχιστον δὲν πταίει, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω· διότι ὅλοι ἤξεύρομεν νὰ πολεμῶμεν· οὔτε φόβος ἄνανδρος κατέχει τινά, οὔτε τις εἰς δηλίαν ὑποχωρῶν ἀποφεύγει τὸν ὀλέθριον πόλεμον· ἀλλὰ, νομίζω, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησις τοῦ παντοδυνάμου Κρονίδου, ἄδοξοι νὰ χαθῶσιν ἐδῶ μακρὰν τῆς Πελοποννήσου οἱ Ἀχαιοί. Ἄλλὰ, Θόαν, σὺ καὶ πρότερον ἦσο ἀτρόμητος πολεμιστὴς καὶ τοὺς ἄλλους παροτρύνεις, ὅπου ἰδῆς νὰ ἀποφεύγουν τὴν μάχην, διὰ τοῦτο καὶ τώρα μήτε σὺ παῦε ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ καθένα ἀπὸ τοὺς ἄλλους παρακίνει. »

Ὁ δὲ τὴν γῆν σειῶν Ποσειδῶν ἀπήντησεν.

« Ἴδομενεῦ, εἴθε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του ἀπὸ τὴν Τροίαν, ἀλλ' ἐδῶ νὰ γείνη εὐχάριστος βορὰ τῶν σκύλων, ὅστις ἀνὴρ σήμερον θεληματικῶς ἀποφεύγει τὴν μάχην· ἀλλ' ἐμπρὸς, πήγαινε καὶ λαβὼν τὰ ὄπλα ἐλθέ ἐδῶ· ταῦτα δὲ μαζὺ πρέπει νὰ θέσωμεν ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν, ἴσως οἱ δύο συντελέσωμέν τι εἰς τὸ καλόν· δύο ἄνθρωποι, καὶ πολὺ δειλοὶ ἂν ᾖναι, ἐνούμενοι ἔχουσιν ἰκανότητα, ἀλλ' ἡμεῖς δυνάμεθα καὶ πρὸς τοὺς μᾶλλον ἀνδρείους νὰ πολεμῶμεν. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν συμπλοκὴν· ὁ δὲ Ἴδομενεύς φθάσας εἰς τὴν καλοκαμωμένην σκηνὴν του ἐνεδύθη περὶ τὸ σῶμά του τὰ ὠραῖα ὄπλα, ἔλαβε τὸ δόρυ καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ λαμπρὸς ὡς ἡ ἀστραπή,

τὴν ὁποῖαν ὁ Κρονίδης, θέλων νὰ δείξῃ σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λαμβάνει καὶ τινάσσει ἀπὸ τὸν φωτεινὸν Ὀλυμπον, εἶναι δὲ τὸ φῶς τῆς λαμπρότατον· τοιουτοτρόπως καὶ τούτου τρέχοντος ἔλαμπε περὶ τὰ στήθη ὁ χαλκός· τὸν ἀπήντησε δὲ ὁ καλὸς θεράπων Μηριόνης, ἐνῶ ἀκόμη ἦτο πολὺ πλησίον τῆς σκηνῆς του, διότι ἐπήγαινε νὰ φέρῃ χαλκοῦν δόρυ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ κραταῖος Ἴδομενεύς.

«Μηριόνη, εὐκίνητε, υἱὲ τοῦ Μόλου, ἀγαπητότερε τῶν συντρόφων μου, διατὶ ἄφησες τὸν πόλεμον καὶ ἤλθες; ἐκτυπήθης πουθενὰ καὶ σὲ βασανίζει ἡ μύτη τοῦ βέλους, ἢ ἤλθες πρὸς με φέρων κάμμιαν εἶδησιν; ἔσο βέβαιος ὅτι καὶ μόνος μου δὲν ἐπιθυμῶ νὰ κάθηναι εἰς τὴν σκηνήν, ἀλλὰ προτιμῶ τὸν πόλεμον».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Μηριόνης, λέγων·

«Ἴδομενεῦ, σύμβουλε τῶν χαλκοχιτώνων Κρητῶν, ἔρχομαι νὰ λάβω κανὲν δόρυ ἐὰν σοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν σκηνήν· διότι ἐσύνητριψα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν πρότερον, κτυπήσας τὴν ἀσπίδα τοῦ ἀγρίου Διηϊφόβου.»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἴδομενεύς ἀπήντησε·

«Δόρατα, ἐὰν θέλῃς, θὰ εὔρης καὶ ἐν καὶ εἴκοσι κείμενα εἰς τὴν σκηνήν πρὸς τὸ λαμπρὸν πρόσωπον αὐτῆς τὸ ἀπέναντι τῆς εἰσόδου, δόρατα Τρωϊκὰ, τὰ ὁποῖα ἔλαβον ἀπὸ φονευμένους· διότι καυχῶμαι ὅτι δὲν πολεμῶ ἀπὸ μακρὰν τοὺς ἐχθρούς· διὰ τοῦτο ἔχω δόρατα καὶ ἀσπίδας μὲ ὀμφαλοὺς καὶ περικεφαλαίας καὶ θώρακας στιλπνοὺς.»

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ φρόνιμος Μηριόνης

«Καὶ ἐγὼ ἔχω εἰς τὴν σκηνήν καὶ εἰς τὸ μαῦρον πλοῖόν μου παλλὰ, τὰ ὁποῖα ἐσκύλευσα ἀπὸ τοὺς Τρῶας· ἀλλὰ

δὲν εἶναι πλησίον διὰ νὰ τὰ λάβω· διότι σὲ βεβαιῶ ὅτι οὐδ' ἐγὼ ἐλησμόνησα τὴν δύναμίν μου, ἀλλὰ μάχομαι εἰς τὰς πρώτας τάξεις κατὰ τὴν δοξάζουσαν τοὺς ἄνδρας μάχην, ὅταν ἀνάψῃ ὁ πόλεμος· εἰς ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν ἴσως μένω ἀπαρατήρητος πολεμῶν, ἀλλὰ σὺ πιστεύω νὰ μὲ γνωρίζῃς.»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς ἀπήντησε, λέγων·

«Σὲ γνωρίζω ὅποῖος εἶσαι κατὰ τὴν ἀνδρίαν· τίς ἡ ἀνάγκη νὰ λέγῃς ταῦτα; Ἐὰν τώρα εἰς τὸ στρατόπεδον ἠθέλαμεν συναχθῆ ὅλοι οἱ γενναῖοι πρὸς ἔνεδραν, ὅπου πρὸ πάντων δεικνύεται ἡ ἀνδρία, τότε ἠθελε φανῆ καθαρὰ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ἀνδρεῖος· διότι τοῦ μὲν δειλοῦ μεταβάλλεται τὸ χρῶμα, οὐδὲ σταματᾷ ἐντὸς τοῦ ἡ ψυχῆ ὥστε νὰ μένῃ ἥσυχος, ἀλλὰ συχνοκᾶθηται ποτὲ μὲν γονατιστὸς ποτὲ δὲ καὶ εἰς τοὺς δύο πόδας ἐντὸς δὲ τοῦ στήθους τοῦ ἡ καρδία κτυπᾷ δυνατὰ, διότι συλλογίζεται τὴν μαύρην τοῦ μοῖραν καὶ κτυπῶσι ἐκ τοῦ τρόμου οἱ ὀδόντες του· τοῦ δὲ γενναίου οὔτε μεταβάλλεται τὸ χρῶμα, οὔτε πολὺ φοβεῖται· εὐθύς δὲ ἅμα ἔλθη καὶ καθήσῃ εἰς τὴν ἔνεδραν, εὐχεται ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον νὰ συμπλακῆ εἰς ὀλεθρίαν μάχην. Τότε οὐδεὶς ἠθελε κατηγορήσῃ τὴν δύναμιν καὶ τὰς χεῖράς σου· διότι ἐὰν πολεμῶν ἠθελες προσβληθῆ ἢ κτυπηθῆ, τὸ βέλος δὲν ἠθελε πέσει ἀπ' ὀπίσω εἰς τὸν λαιμὸν ἢ τὴν ῥάχιν, ἀλλ' ἠθελεν ἀπαντήσῃ τὰ στήθη ἢ τὴν κοιλίαν σου, ὀρμώντος ἐμπρὸς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν προμάχων· ἀλλ' ἔλα, ἅς μὴ στεκώμεθα καὶ ὀμιλοῦμεν ὡς νήπιοι, μὴ κανεῖς ἀγανακτῶν μᾶς κατηγορήσῃ· εἴσελθε εἰς τὴν σκηνὴν καὶ λάβε τὸ ἰσχυρὸν δόρυ.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ ἴσος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Μηριόνης ταχέως ἔλαβε ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸ χάλκινον δόρυ καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν Ἰδομενέα μὲ μέγαλον πρὸς μάχην πόθον· ὅπως δὲ φαίνεται ὁ ἀνθρωποφθόρος Ἄρης πηγαινῶν εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀπτοήτου υἱοῦ του Φόβου, ὅστις καὶ τὸν καρτερικώτατον πολεμιστὴν δύναται νὰ τρομάξῃ, ὅταν ἀπὸ τὴν Θράκην ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῶν Ἐφύρων ἢ κατὰ τῶν μεγαλοψύχων Φλιγυῶν καὶ δὲν ἀκούουσι ἀμφοτέρους ἀλλ' εἰς τὸ ἓν μέρος μόνον δίδουσι τιμὴν· οὕτω καὶ οἱ στρατηγοὶ Μηριόνης καὶ Ἰδομενεὺς ἐφαίνοντο ὅταν ἐπήγαινον εἰς τὸν πόλεμον ὠπλισμένοι μὲ κοκκινωπὸν χαλκόν· ὁ δὲ Μηριόνης ἔλεγε πρότερος πρὸς τὸν Ἰδομενέα τὰ ἐξῆς·

«Δευκαλίδῃ, εἰς ποῖον μέρος τῆς συμπλοκῆς ἐπιθυμεῖς νὰ ἔμβῃς ; εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ στρατοῦ ἢ εἰς τὸ μέσον ἢ εἰς τὸ ἀριστερόν ; διατὲ οὐδαμοῦ πιστεύω ἔχουν ἔλλειψιν πολεμίων οἱ κομοτρόφοι Ἀχαιοί.»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς ἀπήντησεν·

«Εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι πρὸς ὑπεράσπισιν· οἱ δύο Αἴαντες καὶ ὁ Τεῦκρος, ὁ ὁποῖος πρωτεύει μὲν τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν τοξευτικὴν, ἱκανὸς δὲ εἶναι καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδῃν μάχην· οὗτοι εἶναι ἀρκετοὶ ν' ἀποκρούσωσι τὴν ὀρμητικὴν ἔφοδον τοῦ Πριάμиду, μῶλῃν του τὴν δύναμιν. Δύσκολον θὰ τοῦ ἦναι καὶ μῶλῃν του τὴν πολεμικὴν ὀρμὴν νὰ καταβάλλῃ τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἀκρατήτους χεῖρας ἐκείνων καὶ νὰ πυρπολήσῃ τὰ πλοῖα, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς ὁ Κρονίδης ἤθελεν ἐμβάλλει εἰς τὸ στρατόπεδον ἀναμιμένον δαυλόν· εἰς ἀνθρώπον ὅμως δὲν θὰ ὑποχωρήσῃ ὁ μέγας Τελαμῶνιος Δῖας, ἀρκεῖ νὰ ἦναι θνητὸς καὶ νὰ τρώγῃ τῆς Δήμητρος

ἀλεύριον, καὶ προσέτι νὰ σπᾶται μὲ χαλκὸν καὶ μεγά-
λους λίθους· οὐδὲ εἰς τὸν ἀνθρωποσπάστην Ἀχιλλέα ἤθε-
λεν ὑποχωρήσει εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην τοῦλάχιστον
μάχην· ἀλλὰ κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν δὲν δύνα-
νάγωνισθῆ πρὸς αὐτόν. Ἡμεῖς ἄς διευθυνθῶμεν ἐδῶ πρὸς
τὰ ἀριστερὰ τοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν ἄλλους θὰ
δοξάσωμεν ἢ ἡμᾶς αὐτούς.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ ὅμοιος μὲ τὸν ὄρμητικὸν Ἄρην Μη-
ριόνης ἐκίνησε καὶ ἐπροπορεύετο, ἕως οὗ ἔφθασαν εἰς τὸ
μέρος τοῦ στρατοῦ, ὅπου τὸν εἶχεν εἰπεῖ.

Ἐκεῖνοι δὲ καθὼς εἶδον τὸν Ἰδομενέα, μὲ φλόγα ὁ-
μοιον κατὰ τὴν δύναμιν, μετὰ τοῦ συντρόφου τοῦ Ἰδο-
μενέως, ὠπλισμένους μὲ καταστόλιστα ὄπλα, φωνάζαν-
τες πάντες ὁμοῦ ἐκίνησαν κατ' ἐπάνω του· ἀλλ' ὁ ἀγὼν
ἔμενεν ἰσόρροπος, πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων. Κα-
θὼς δ' ὅταν ἐν ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὑπάρχει πλείστη κόνις εἰς
τοὺς δρόμους, ὄξεις ἄνεμοι, σφοδρότατα φυσῶντες, συνά-
γουσι καὶ σηκώνουσι μέγα νέφος κόνεως, τοιοῦτοτρόπως
καὶ οὗτοι συνεπλάκησαν, μεθ' ὄρμῆς προσπαθοῦντες νὰ
φονεύσωσιν ἀλλήλους ἐν τῇ συμπλοκῇ· ἐκυμάτιζε δὲ ἡ
ἀνθρωποφθόρος μάχη ἀπὸ τὰ τρυπῶντα τὰς σάρκας μα-
κρὰ δόρατα· τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ἐσκοτίζεν ἡ λάμψις τοῦ
χαλκοῦ, ἡ προερχομένη ἀπὸ τῶν στιλβουσῶν περικεφα-
λαιῶν καὶ τῶν πρὸ ὀλίγων καθαρισθέντων θωράκων καὶ
τῶν λαμπρῶν ἀσπίδων, ὅτε ἤρχοντο εἰς συμπλοκὴν·
ὑπὲρ τὸ μέτρον τολμηρὸς ἤθελεν εἶναι ἐκεῖνον, ὅστις ἰ-
δὼν τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἤθελεν χαρῆ καὶ δὲν ἤθελε λυ-
πηθῆ.

Ἄλλ' οἱ δύο κραταιοὶ υἱοὶ τοῦ Κρόνου διχογνωμοῦν-
τες παρεσκευάζον εἰς τοὺς ἥρωας φοβερὰ βάσανα· ὁ μὲν

Ζεὺς ἐπεθύμει νίκην διὰ τὸν Ἑκτορα καὶ τοὺς Τρῶας, θέλων νὰ δοξάσῃ τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ χαθῇ ὅλως διόλου πρὸ τῆς Ἰλίου τὸ Ἀχαιῶν στράτευμα, ἤθελε μόνον νὰ τιμήσῃ τὴν Θέτιν καὶ τὸν γενναιοκάρδον υἱὸν τῆς· ὁ δὲ Ποσειδῶν εἶχεν ἔλθει πρὸς τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ἐξήγειρε, ἀφοῦ ἐξῆλθε κρυφίως ὑπεράνω τῆς στιλπνῆς θαλάσσης· διότι τοὺς ἐλυπεῖτο νὰ φονεύωνται ὑπὸ τῶν Τρώων, κατὰ δὲ τοῦ Διὸς ἠγανάκτει τρομερά· εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ οἱ δύο ἔχουσι τὴν αὐτὴν καταγωγὴν καὶ μίαν γενεάν, ἀλλ' ὁ Ζεὺς εἶχε γεννηθῆ προτιτέρα καὶ ἦτο πολὺ ἰκανώτερος· διὰ τοῦτο ἴσια ἴσια ὁ Ποσειδῶν ἐφυλάττετο νὰ τοὺς βοηθήσῃ φανερά, κρυφίως δὲ δὲν ἔπαυε νὰ πλανᾶται ὡς ἄνθρωπος εἰς τὸν στρατὸν καὶ νὰ τοὺς ἐξεγείρῃ· οὗτοι λοιπὸν κατέστησαν ἀμφιρρέπῃ τὴν ἔκβασιν τῆς τρομερᾶς ταύτης καὶ ἐκ τοῦ συστάδην συμπλοκῆς, ἧτις ἐξηκολούθει ἀδιακόπως καὶ ἀτελειώτως καὶ ἧτις πολλῶν ἀνθρώπων ἔλυσε τὰ γόνατα.

Τότε, ἂν καὶ πλησιάζων εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν, ὁ Ἴδομενεὺς προέτρεψε τοὺς Δαναοὺς μὲ δυνατὴν φωνὴν καὶ ἐπιπεσὼν εἰς τοὺς Τρῶας τοὺς ἐνέπνευσε τρόμον· διότι ἐφόνευσε τὸν Ὀθρυονέα, ὁ ὁποῖος ἦτον ἀπὸ τὰ ἔνδον τοῦ Καθησοῦ· οὗτος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ὑπάγει ἐκεῖ διὰ νὰ δοξασθῇ ἐκ τοῦ πολέμου καὶ ἐζήτηι εἰς γάμον τὴν ὠραιοτάτην τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου, τὴν Κασσάνδραν, ἄνευ δωρεᾶς, καὶ ἀντὶ τούτου ὑπέσχετο νὰ τοῦ κατορθώσῃ μέγα ἔργον, ν' ἀπωθήσῃ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν ἀπὸ τὴν Τροίαν· ἐπὶ τούτοις λοιπὸν ὁ μὲν γέρων συγκατένευσε καὶ ὑπεσχέθη νὰ τοῦ τὴν δώσει, αὐτὸς δὲ ἐπολέμει πιστεύσας εἰς τὰς ὑποσχέσεις· Ὁ Ἴδομενεὺς

τὸν ἐσκόπευσε μὲ τὸ λαμπρόν του δόρυ ἰστάμενον ἐπὶ ὕψους τινός, καὶ ρίψας τὸν ἐπέτυχεν· οὐδ' ἠδυνήθη ὁ χαλκοῦς θώραξ, τὸν ὁποῖον ἐφόρει, νὰ τὸν προφυλάξῃ, ἀλλὰ τὸ ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας του, ἐβρόντησε δὲ καθὼς ἔπεσεν· καὶ ὁ Ἰδομενεὺς καυχώμενος ἔλεγεν·

αἴθρουνεῦ, ἐγὼ σ' ἐπαινῶ εἰς τὸν ὕπατον βαθμόν, ἐὰν θὰ πραγματοποιήσῃς ὅλα ὅσα ὑπεσχέθῃς εἰς τὸν Δαρδανίδην, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ σοὶ δώσῃ τὴν θυγατέρα του· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ σοὶ ὑποσχεθῶμεν νὰ σὲ νυμφεύσωμεν καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσωμεν· νὰ ἐκλέξωμεν ἀπὸ τὸν Πελοπόννησον καὶ νὰ σοὶ δώσωμεν τὴν ὠραιότατην τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀτρείδου εἰς σύζυγον, ἐὰν μεθ' ἡμῶν ἐκπορθήσῃς τὴν εὐδαίμονα πόλιν Ἴλιον· ἔλθε, λοιπὸν νὰ ἐμβῶμεν μαζὺ ἐπὶ τῶν ποντοπόρων πλοίων διὰ τὸν γάμον, καὶ ἔσα βέβαιος ὅτι δὲν εἴμιθα κακοὶ προικοδόται.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ποδῶς καὶ τὸν ἔσειρεν ἀνά τὸ πεδίον τῆς μάχης ὁ ἥρωϊς Ἰδομενεὺς· ἐναντίον δ' αὐτοῦ ὅπως τὸν ἀποκρούσῃ ὑπῆγεν ὁ Ἄσιος πεζὸς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων του, τοὺς ὁποίους ἠσθάνετο φυσῶντας ἄνωθεν τῶν ὤμων του, καὶ τοὺς ὁποίους ἐκράτει ὁ τὸ ἄρμα διευθύνων σύντροφος· αὐτὸς ἐπεθύμει μεγάλως νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἰδομενεά, ἀλλ' οὗτος ἐπρόλαβε καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸν λαιμόν κάτωθεν τοῦ γενείου, καὶ τὸν ἐτρύπησε πέρα καὶ πέρα· ἔπεσε δὲ καθὼς ὅταν πίπτῃ δρῦς, ἢ λεύκη, ἢ ὑψηλὴ κουκουναριά, τὴν ὁποίαν εἰς τὰ βουναὶ κόπτουσι ναυπηγοὶ μὲ πρὸ μικροῦ ἀκονισμένους πελέκει· διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς κατασκευὴν πλοίου· τοιοῦτοτρόπως οὗτος ἔκειτο τεντωμένος πρὸ τῶν ἵππων καὶ τοῦ ἄρματος,

βρυχώμενος καὶ πιέζων μὲ τὰς χεῖράς του τὴν αἱματοφυρτον κόνιν· ὁ δὲ ἀμαξηλάτης ἐκπλαγείς διὰ τοῦτο τὰ ἔχασε καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀποφύγῃ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, στρέφων πρὸς τὰ ὀπίσω τοὺς ἵππους· ἀλλ' ὁ ἀτρόμητος Ἀντίλοχος τὸν ἐπέτυχε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν μέσῃν καὶ τὸν ἐτρέυπησε πέρα καὶ πέρα· οὐδ' ἠδυνήθη ὁ χάλκινος θώραξ του νὰ τὸν προφυλάξῃ, ἀλλὰ τὸ ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας του· αὐτὸς δὲ κοντανασαίνων ἔπεσεν ἔξω ἀπὸ τὸ καλοκαμωμένον ἄριμα, εἰς τὸ ὑποῖον ἀναβάς ὁ Ἀντίλοχος, ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος, τὸ διεύθυνε μεθ' ὀρμῆς ἀπὸ τοὺς Τρῶας εἰς τοὺς καλωπλισμένους Ἀχαιοὺς.

Ὁ δὲ Διήφοβος ἀδημονῶν διὰ τὸν Ἄσιον ἐπλησίασε πολὺ τὸν Ἰδομενέα καὶ ἔρριψεν ὡς ἀκόντιον κατ' αὐτοῦ τὸ λαμπρὸν του δόρυ· ἀλλ' ὁ Ἰδομενεὺς παρατηρήσας τὸ πρᾶγμα, ἀπέφυγε τὸ χάλκινον δόρυ· διότι ἐκρύφθη ὑποκάτω ἀπὸ τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, ἣτις συνισταμένη ἐκ βοδίνων δερμάτων καὶ στιλπνοῦ χαλκοῦ εἶχε σχῆμα κυκλικὸν καὶ δύο εἰς τὸ κοῖλον προσηρμοσμένας λαβὰς· ὑπὸ ταύτην λοιπὸν ἐσυμμαζώθη ὄλος, τὸ δὲ δόρυ πετῶν ἐπέρασεν ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀσπίδα μὲ τόσῃν ὀρμῆν ὥστε ἡ ἀσπίς ἤχῃσε ξηρὸν ἤχον· ἀλλὰ δὲν ἐρρίφθη ἀπὸ τὴν στιβαράν του χεῖρα ματαίως, ἐκτύπησε τὸν ἀρχηγὸν Ὑψήνορα τὸν Ἰππασίδην εἰς τὸ ἦπαρ ὑποκάτω τοῦ διαφράγματος, καὶ εὐθύς κάτω τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα· ὁ δὲ Διήφοβος μὲ δυνατὴν φωνὴν ἐξέφερε μεγάλην καύχῃσιν λέγων·

αὐτοῦ· Ὁχι· τοῦλάχιστον δὲν κεῖται ἀνεκδίκητος ὁ Ἄσιος, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι, καὶ ἂν πηγαίνῃ εἰς τὸν καλῶς κεκλεισμένον οἶκον τοῦ τρομεροῦ Πλούτωνος, θὰ χαρῆ

ἀπὸ καρδίας, διότι τὸν ἐπρομήθευσα συνοδοιπόρον. »
 Οὕτως εἶπεν ἐκεῖνος καυχώμενος, λύπη δ' ἐκ τούτου
 κατέλαβε τοὺς Ἀχαιοὺς, πρὸ πάντων ὅμως ἐξήφθη ἡ
 καρδία τοῦ πολεμοχαροῦς Ἀντιλόχου, ὅστις μᾶλλον του-
 τὴν λύπην δὲν ἠμέλησε τὸν σύντροφόν του, ἀλλ' ἔτρεξε
 καὶ στήσας τὰ δύο του σκέλη ἐκατέρωθεν αὐτοῦ τὸν ἐ-
 σκέπασε μὲ τὴν ἀσπίδα του· δύο δὲ στενοὶ του σύντρο-
 φοι ἔπειτα, ὁ υἱὸς τοῦ Ἐχίου Μηκισθεὺς καὶ ὁ εὐγενὴς
 Ἀλάστωρ, τὸν ἐφορτώθησαν καὶ τὸν ἔφερον βαρέως στε-
 νάζοντες εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα.

Ὁ δὲ Ἴδομενεὺς δὲν ἔπαυσε τὴν μεγάλην του ἄρμην,
 ἀλλ' ἀδιακόπως ἐπεθύμει ἢ κανένα ἐκ τῶν Τρώων νὰ
 σκεπάσῃ μὲ σκοτεινὴν νύκτα, ἢ ὁ ἴδιος νὰ πέσῃ μετὰ
 πατάγου κατὰ γῆς ἀποκρούων τὴν κακὴν καταστροφὴν
 τῶν Ἀχαιῶν· τότε ἐκτύπησε τὸν ἀκριβὸν υἱὸν τοῦ ἐκ
 Διὸς καταγομένου Αἰσυήτου, τὸν ἦρωα Ἀλκᾶθοον ὅστις
 ἦτο γαμβρὸς τοῦ Ἀγχίσου ἀπὸ τὴν μεγαλειτέραν του
 θυγατέρα Ἴπποδάμειαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον μεγίστην
 ἀδυναμίαν εἰς τὸν οἶκον ὁ πατὴρ καὶ ἡ δέσποινα μήτηρ·
 διότι ὑπερεῖχεν ὅλων τῶν ὀμηλικῶν κατὰ τὴν ωραιό-
 τητά, κατὰ τὰ ἐργόχειρα καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν· διὰ
 τοῦτο καὶ τὴν ἔλαβεν εἰς γάμον ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος ἦτο
 ἄριστος εἰς τὴν εὐρείαν Τροίαν· οὗτος τότε ἐφονεύθη
 ὑπὸ τοῦ Ἴδομενεύος κατὰ συνέργειαν τοῦ Ποσειδῶνος,
 ὅστις τοῦ εἶχεν ὡς διὰ μαγείας τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς θαμ-
 βώσει, τοὺς δὲ ἰσχυροὺς του πόδας συνδέσει· διότι
 οὔτε πρὸς τὰ ὀπίσω ἠδύνατο νὰ φεύγῃ, οὔτε νὰ φυ-
 λαχθῇ, ἀλλὰ καθὼς ἴστατο ἀκίνητος ὡς στήλη ἢ ὡς
 μεγαλόφυλλον δένδρον, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ
 μέσον τῆς στήθους ὁ ἦρωας Ἴδομενεὺς καὶ τοῦ κατέσπασε

τὸν χάλκινον θώρακα, τὸν πρότερον προφυλάττοντα τὸ σῶμα ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ὅστις ἐξέφερε τότε ξηρὸν τινα ἦχον θραυόμενος περὶ τὸ δόρυ· ἐβρόντησε δὲ, καθὼς ἔπεσε μὲ τὸ δόρυ ἐμπηγμένον εἰς τὴν καρδίαν, ἣτις σπαραρούσα ἐκίνει καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ δόρατος· ἕως οὗ ἀπέλυσε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὁ κραταῖος Ἄρης· ὁ δὲ Ἰδομενεὺς μεγαλοφώνως ἐξέφερε τὴν ἐξῆς καύχησιν.

α Διήφοβε, ἀφοῦ σὺ καυχᾶσαι οὕτω, σοῦ φαίνεται κάπως ἀντάξιον νὰ φονευθῶσι τρεῖς ἀντὶ ἑνός; ἀλλὰ καὶ σὺ, καλότυχε, στάσου ἀπέναντί μου διὰ νὰ ἰδῆς, ὅποῖος ἀπύργου τοῦ Διὸς ἦλθεν ἐδῶ νὰ πολεμήσῃ· ὁ μὲν Ζεὺς ἐγέννητε πρῶτον τὸν Μίνωα, ἡγεμόνα εἰς Κρήτην· ὁ δὲ Μίνως ἐγέννησε τὸν εὐγενῆ Δευκαλίωνα, ὁ δὲ Δευκαλίων ἐγέννησε ἐμὲ διὰ νὰ βασιλεύω εἰς τὴν ἐκτεταμένην καὶ πολυάνθρωπον Κρήτην· τῶρα δὲ μ' ἔφεραν ἐδῶ πλοῖα πρὸς βλάβην σοῦ, τοῦ πατρός σου καὶ τῶν ἄλλων Τρώων.»

Οὕτως ἐλάλησεν· ὁ δὲ Διήφοβος δύο ἀντιθέτους συνέλαβεν ἰδέας, ἢ νὰ στραφῆ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ νὰ προσλάβῃ σύντροφόν τινα, ἢ καὶ μόνος νὰ δοκιμάσῃ τὴν μάχην· σκεπτόμενος λοιπὸν ἐνόμισεν ἐπωφελέστερον νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Αἰνεΐαν, τὸν ὁποῖον εὔρε ἰστάμενον εἰς τὴν ὀπισθίαν ἄκραν τῆς συμπλοκῆς, ἀπὸ δυσαρέσκειαν κατὰ τοῦ εὐγενοῦς Πριάμου, διότι οὗτος δὲν τὸν ἐτίμα ποσῶς μεταξὺ τῶν γενναίων, ἐνῶ ἦτον ἀρκετὰ γενναῖος· πλησιάσας δὲ τὸν εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

α Αἰνεΐα, σύμβουλε τῶν Τρώων, τῶρα ἔχεις μέγα καθῆκον νὰ σπεύσῃς εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ γαμβροῦ σου, ἐὰν πραγματικῶς φροντίζεις περὶ αὐτοῦ· ἀκολούθει με λοιπὸν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἀλκαθίου, ὅστις γαμβρός

σου ὦν σέ εἶχε θρέψει πρότερον, ὅταν ᾤσο μικρός· μάθῃς ὅτι ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς τὸν ἐφόνευσεν.»

Ταῦτα εἰπὼν συνεκίνησε τὴν ψυχὴν τοῦ Αἰνείου ἐντὸς τῶν στηθῶν του, ὥστε οὗτος διευθύνθη κατὰ τοῦ Ἰδομενεῶς μὲ μεγάλην πολεμικὴν προθυμίαν· ἀλλὰ τὸν Ἰδομενεά δὲν κατέλαβε φόβος ὥστε νὰ φύγῃ ὡς παιδίον χαϊδεμένον· ἀλλ' ἴστατο ὡς τις ἀγριόχοιρος εἰς τὰ βουναῖα ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν του. Καθὼς ἐκεῖνος ἴσταται καὶ περιμένει εἰς τὴν ἐρημίαν μέγαν θόρυβον ἀνθρώπων ἐπερχομένων, καὶ ὀρθοῦνται μὲν αἱ τρίχες του ἐπὶ τῶν νώτων, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἀστράπτουσιν ὡς πῦρ, αὐτὸς δὲ ἀκονίζει τοὺς ὀδόντας του, προθυμούμενος ν' ἀποκρούσῃ σκύλους καὶ ἄνδρας· τοιουτοτρόπως ἴστατο ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ Ἰδομενεὺς, οὐδ' ὑπεχώρει εἰς τὸν μετὰ βοῆς ἐπερχόμενον Αἰνεΐαν· ἀλλὰ στρέφων τὰ βλέμματά του πρὸς τοὺς συντρόφους του Ἀσκάλαφον, Ἀφαρέα, Δηίπυρον, Μηριόνην καὶ Ἀντίλοχον, τοὺς παρ-κίνει μεγαλοφώνως μὲ τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Σπεύσατε, ἀδελφοί, εἰς βοήθειάν μου, διότι εἶμαι μόνος· φοβοῦμαι δὲ τρομερὰ τὸν ταχύπουν Αἰνεΐαν ἐρχόμενον κατ' ἐπάνω μου· εἶναι παρὰ πολὺ δυνατὸς νὰ φονεύῃ ἄνδρας εἰς τὴν μάχην, ὦν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητός του, τὸ ὁποῖον εἶναι δύνამις μεγίστη· διότι ἐάν μὲ ταύτην μου τὴν καρδίαν ἠθέλαμεν εἶσθαι ὀμήλικες, ταχέως ἢ θὰ ἐκέρδιζεν ἢ θὰ ἐκέρδιζον λαμπρὰν νίκην.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δ' εὐθύς ὅλοι μὲ μεγάλην ἐν τῇ ψυχῇ ζέσιν ὑπῆγαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον του κλίναντες τὰς ἀσπίδας εἰς τοὺς ὤμους· ὁ δὲ Αἰνεΐας ἀφ' ἐτέρου στρέψας τὰ βλέμματά του εἰς τοὺς συντρόφους του Δηΐτροβον, Πάριν καὶ τὸν εὐγενῆ Ἀγήνορα, τοὺς ἀρχηγούς

τῶν Τρώων, ὄντας πρὸς τὸ μέρος του, τοὺς ἐφώναξεν ἰ
στρατιῶται ἠκολούθουν, καθὼς ἀκολουθοῦν τὰ πρόβατα
τὸν κριὸν, ὅταν ἀπὸ τὴν βοσκὴν ὑπάγουν νὰ πίουν νερόν·
καθὼς δὲ χαίρει ἀπὸ καρδίας ὁ βοσκὸς, τοιοῦτοτρόπως
ἡ καρδιά τοῦ Αἰνείου ἔχαιρε μέσα του, ὅτε εἶδε τὸ πλῆ-
θος τῶν στρατιωτῶν νὰ τὸν ἀκολουθῇ

Κινήσαντες λοιπὸν οὗτοι ἐκατέρωθεν συνεπλάκησαν
μὲ τὰ μακρὰ των δόρατα περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀμφιλόχου,
πέριξ δὲ τῶν στηθῶν των τρομερὰ ἀντήχει ὁ χαλκὸς,
ὅτε ἐκτύπων ἀλλήλους κατὰ τὸν συμπλοκὴν· δύο ὁμῶς
ἄνδρες, ὁ Αἰεΐας καὶ ὁ Ἰδομενεὺς, ὅμοιοι μὲ τὸν Ἄρην
διεκρίνοντο ἀπὸ τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν ὀρμητικὴν προ-
θυμίαν τίς νὰ τρυπήσῃ τὸ σῶμα τοῦ ἄλλου μὲ τὸ ἄσ-
πλαγχρον χαλκόν. Πρῶτος ἠκόντισεν ὁ Αἰεΐας κατὰ
τοῦ Ἰδομενεὺς· ἀλλ' οὗτος παρατηρήσας ἀπέφυγε τὸ
χάλκινον δόρυ, τὸ ὁποῖον παλλόμενον ἔπεσε κατὰ γῆς,
διότι μάταιον ἐπετάχθη ἀπὸ τὴν στιβαρὰν χεῖρα· ὁ δὲ
Ἰδομενεὺς εὐθύς μετὰ ταῦτα ἐκτύπησε τὸν Οἰνόμαον εἰς
τὸ μέσον τῆς κοιλίας, τοῦ ἔσπασε δὲ τὸ πρόσθιον κοῖ-
λον τοῦ θώρακος, καὶ τὸ δόρυ εἰσελθὸν μεταξὺ τῶν ἐν-
τέρων τὰ ἀνεκάτωσεν· αὐτὸς δὲ πεσὼν εἰς τὰς κόνεις
ἐκ-ύπησε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας. Ὁ Ἰδομενεὺς ἀ-
πέσπασε μὲν ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸ μακρόσκιόν του δόρυ,
ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς ὤμους τὰ
ῥαϊὰ του ὄπλα, διότι ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τῶν βελῶν·
οἱ πόδες του δὲν ἦσαν πλέον ἀκλόνητοι καὶ οὔτε νὰ ὀρ-
μήσῃ ἠδύνατο διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἰδικόν του βέλος οὔτε νὰ
ἀποφύγῃ τὸ ξένον· διὰ τοῦτο ἐμάχετο ἐκ τοῦ συστάδην
ἀποκρούων τὸν θάνατον μὴ δυνάμενος πλέον διὰ τῶν
ποδῶν νὰ ἐξέλθῃ ταχέως ἐκ τοῦ πολέμου. Κατὰ τούτου

λοιπόν με βήμα ἄργον ἀπερχομένου ἠκόντισεν ὁ Διήφοβος τὸ λαμπρόν του δόρυ, διότι ἐξηκολούθει ἐπιμόνως νὰ τρέφῃ ὀργὴν κατ' αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ τότε ἀπέτυχεν, ἐκτύπησεν ὁμῶς τὸν Ἀσκάλαφον τὸν υἱὸν τοῦ Ἐνυαλίου, διατρυπήσας τὸν ὤμὸν του· ὁ Ἀσκάλαφος πεσὼν εἰς τὰς κόνεις ἐπίεσε τὸ ἔδαφος μετὰ τὰς παλάμας. Ὁ δυνατόφωνος κραταῖος Ἄρης δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐννοήσει τὸν ἐν τῇ μάχῃ θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἀλλ' ἐκάθητο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου ὑποκάτω χρυσῶν νεφῶν, περιωρισμένος ὑπὸ τῶν θελήσεων τοῦ Διός, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ ἦσαν ἐμποδισμένοι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν πόλεμον.

Συνεπλάκησαν τότε περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀσκαλάφου· ὁ μὲν Διήφοβος ἤρπασεν ἀπὸ τὸν Ἀσκάλαφον τὴν λαμπρὰν του περικεφαλαίαν, ὁ δὲ μετὰ τὸν ὀριμητικὸν Ἄρην ὁμοίως Μηριόνης ἐφώρμησε καὶ τὸν ἐκτύπησε μετὰ δόρυ κατὰ τὸν βραχίονα, ὥστε τοῦ ἔπεσε μετὰ ἤχου κατὰ γῆς ἀπὸ τὴν χεῖρα ἢ αὐλοῦς πρὸς ὄρασιν ἔχουσα περικεφαλαία· Ὁ Μηριόνης πάλιν ἐφορμήσας, ὡς γυψ, ἀπέσπασε τὸ δυνατόν δόρυ του ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ βραχίονος καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων του· τὸν δὲ Διήφοβον ὁ αὐτάδελφος Πολίτης ἐναγκαλισθεὶς ἀπὸ τὴν μέσην ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν κακόηχον πόλεμον, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τοὺς ταχεῖς του ἵππους, οἱ ὅποιοι ἴσαντο ὀπισθεν τῆς μάχης καὶ τοῦ πολέμου μετὰ τὸν ἀμαξηλάτην καὶ τὸ ποικίλον ἄρμα· οὗτοι λοιπόν τὸν ἔφερον πρὸς τὴν πόλιν βαρέως στεναζόντα ἐκ τῶν πόνων· αἶμα δὲ κατέρρεε ἀπὸ τῆς πρὸ μικροῦ πληγωθεῖσαν χεῖρα.

Οἱ ἄλλοι ἐπολέμουν, καὶ βοή ἀκατάπαυστος ἐξεγείρετο· τότε ὁ Λίνειας ἐφορμήσας ἐκτύπησε μετὰ τὸ δόρυ εἰς

τὸν λαιμὸν τὸν Καλητορίδην Ἀφαρέα κατ' αὐτοῦ ἐ-
 στραμμένον ὄντα· ἔκλινε δὲ πλαγίως ἡ κεφαλὴ καὶ ἤγ-
 γισαν ἄσπις καὶ περικεφαλαία· θάνατος ψυχοαφανιστῆς
 ἐχύθη περὶ αὐτόν. Ὁ δὲ Ἀντίλοχος περιμείνας τὸν Θόω-
 να, ἐκεῖ ὅπου ἔμελλε νὰ στραφῆ, ἐφώρμησε καὶ κτυπή-
 σας ἀπέκοψεν ὅλην τὴν φλέβα, ἣτις διατρέχουσα ἀπὸ
 τὸ ἔν ἕως εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῶν νώτων φθάνει εἰς τὸν
 λαιμὸν· ταύτην λοιπὸν ὅλην ἀπέκοψεν, καὶ ὁ Θόων κα-
 τέπεσεν ἀνάσκελα εἰς τὰς κόνεις, ἐκτείνας τὰς δύο του
 χεῖρας πρὸς τοὺς ποθητούς του συντρόφους· ὁ Ἀντίλοφος
 ἐπιπεσὼν τοῦ ἀφῆρει ἀπὸ τῶν ὤμων τὰ ὄπλα, παρα-
 τηρῶν πέριξ καὶ προσέχων· ἀλλ' οἱ Τρῶες περικυκλώ-
 σαντες αὐτὸν ἐκτύπων ἄλλος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλος ἀπ'
 ἐκεῖ τὴν ὀλοποίκιλον μεγάλην ἀσπίδα του· δὲν ἠδύναντο
 ὅμως νὰ τὴν διαπεράσωσι καὶ ξεσχίσωσι μὲ τὸν ἄσ-
 πλαγχνον χαλκὸν τὸ τρυφερὸν δέρμα τοῦ Ἀντιλόχου,
 διότι ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν ἐφύλαττε τὸν υἱὸν τοῦ
 Νέστορος ἀπὸ τὰ ριπτόμενα βέλη. Ὁ Ἀντίλοχος ἐν τού-
 τοις δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλὰ ἐκεῖ ἐ-
 πάνω κάτω περιστρέφετο· τὸ δὲ δόρυ του δὲν ἐκράτει
 ἀκίνητον, ἀλλ' ἀδιακόπως τὸ ἔπαλλε καὶ τὸ ἔσειε, συλ-
 λογιζόμενος νὰ τὸ ἀκοντίσῃ ἢ νὰ προσβάλῃ τινὰ ἐκ τοῦ
 πλησίον.

Ἀλλὰ δὲν ἔμεινε ἀπαρατήρητος, ὅτε ἐσκόπευεν ἀνὰ
 τὸ πλῆθος Ἀδάμαντα τὸν Ἀσιάδην, ὅστις ἐπλησίασεν
 καὶ ἐκτύπησεν μὲ τὸ ὀξύ του δόρυ τὸ μέσον τῆς ἀσπί-
 δος τοῦ Ἀντιλόχου. Ὁ μαυροχαίτης ὅμως Ποσειδῶν ἀ-
 δυνάτισε τὴν μύτην, λυπηθεὶς τὴν ζωὴν του· καὶ τὸ μὲν
 δόρυ ἔμεινε καθὼς ἦτον, ὡς καμμένον παλοῦκι, ἐντὸς
 τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀντιλόχου, τὸ δὲ ἥμισυ ἔκειτο ἐπὶ

τῆς γῆς· οὗτος δὲ ἀπεσύρετο πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συν-
 τρόφων του ἀποφεύγων τὸν θάνατον. Ἐνῶ δὲ ἀπεσύρετο,
 τὸν ἐκυνήγησεν ὁ Μηριόνης καὶ τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ
 εἰς τὸ μεταξὺ τῶν αἰδονίων καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ μέρος, ὅ-
 που πρὸ πάντων προξενεῖ πόνους ὁ Ἄρης εἰς τοὺς ἀξιο-
 θρηνητούς θνητούς. Ἐκεῖ ἐνέπηξε τὸ δόρυ αὐτὸς δὲ, κινού-
 μενος περὶ τὸ δόρυ ἐσπάραζεν, ὡσάν βοῦς, ὅταν εἰς τὰ
 βουνὰ οἱ Βουκόλοι τὸν δένουν μὲ σχοινία καὶ τὸν σύρουν
 ἄκοντα βιαίως· τοιοῦτοτρόπως οὗτος ἐσπάραζεν ἀπὸ τὸ
 κτύπημα, ὄχι διὰ πολὺν καιρὸν, ἀλλ' ἔως οὔ μετ' ὀλίγον
 ὁ Μηριόνης ἐπλησίασε καὶ τοῦ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς σάρκας
 τὸ δόρυ· τότε πλέον σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ὁ δὲ Ἑλενος ἐκ τοῦ πλησίον ἐπέρασε τὴν κεφαλὴν
 τοῦ Δηϊπύρου μὲ μακρὸν θρακικὸν ξίφος, ἀφοῦ ἐσύντριψε
 μετὰ κρότου τὴν περικεφαλαίαν του, ἣτις ἐπετάχθη μα-
 κράν κατὰ γῆς, καὶ ἐκυλίετο ἔως οὔ Ἀχαιοὺς τις ἰδὼν
 αὐτὴν εἰς τοὺς πόδας του τὴν ἐσήκωσε καὶ τὴν ἔλαβε·
 τοῦ δὲ Δηϊπύρου σκοτεινὴ νύξ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλ-
 μούς.

Τὸν μεγαλόφωνον υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Μενέλαον βαρεῖα
 λύπη κατέλαβεν· ὥρμησεν ἀπειλῶν τὸν ἀνδρεῖον ἀρχη-
 γὸν Ἑλενον καὶ σείων τὸ ὄξύ του δόρυ· αὐτὸς δὲ ἐτέν-
 τωσε τὸ τόξον του καὶ ἐπροθυμοῦντο καὶ οἱ δύο συγ-
 χρόνως νὰ ρίψωσιν ὁ μὲν τὸ ὄξύ του δόρυ, ὁ δὲ τὸ βέ-
 λος ἀπὸ τὴν χορδὴν τοῦ τόξου· καὶ ὁ μὲν Πριαμίδης τὸν
 ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος, κατὰ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ
 θώρακος καὶ τὸ βέλος ἐγύρισεν ὀπίσω καὶ ἔπεσε. Καθὼς
 δὲ ὅταν εἰς ἐκτεταμένον ἀλώνιον πετῶσιν ἀπὸ τὸ πλατὺ
 πτυάριον τὰ μαῦρα κουκία ἢ τὰ ρεβίθια ὑπὸ σφοδροῦ ἀ-
 νέμου ἢ τῆς ὀρμῆς τοῦ λιχνιστοῦ, τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ

τὸν θώρακα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἐπετάχθη καὶ ἐπῆγε πολὺ μακρὸν τὸ ὄξυ βέλος· ὁ δὲ μεγαλόφωνος Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἐκτύπησεν ἐκείνην ἴσια ἴσια τὴν χεῖρα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκράτει ὁ Ἑλενος τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον· διὰ μέσου τοῦ τόξου ἐπέρασε τὸ χάλκινον δόρυ καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς χειρὸς. Ὁ Ἑλενος διὰ ν' ἀποφύγη τὸν θάνατον ἀπεσύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους του μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὸ πλευρὸν κρεμασμένην, καὶ σείρουσαν τὸ ἐκ ξύλου μελίας δόρυ. Τὸ ἀπέσπασεν ὁμως ἀπὸ τὴν χεῖρα ὁ μεγαλόψυχος Ἀγῆνωρ, αὐτὴν δὲ περιέδασε μὲ εὐστροφον μαλλίνην σφενδόνην, τὴν ὁποίαν ἐκράτει διὰ αὐτὸν ὁ ἀκόλουθός του.

Ὁ δὲ Πείσανδρος διευθύνθη κατὰ τοῦ ἐνδόξου Μενελάου φερόμενος ὑπὸ τῆς κακῆς του μοίρας εἰς τοῦ θανάτου τὸ τέλος, ὅπως φονευθῆ ἀπὸ σέ, Μενέλαε, κατὰ τὴν τρομερὰν μάχην. Ὅτε λοιπὸν οὗτοι ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ μὲν Ἀτρεΐδης ἀπέτυχε, παρατραπέντος τοῦ δόρατός του, ὁ δὲ Πείσανδρος ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ διαπεράσῃ τὸ δόρυ· διότι τοῦτο, ἔνεκα τῆς ἀντιστάσεως τῆς μεγάλης ἀσπίδος ἔσπασεν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐμβαίνει εἰς τὴν αἰχμὴν· ὁ δὲ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας ἐλπίζων ὅτι θὰ νικήσῃ. Ἀλλ' ὁ Ἀτρεΐδης ἔσυρε τὸ μὲ ἀργυρᾶ καρφία ξίφος καὶ ἐπήδησε κατ' ἐπάνω τοῦ Πείσανδρου· οὗτος ἔλαβεν τὸν ὠραῖον ἐκ χαλκοῦ πέλεκυν ἀπὸ τὴν στίλβουσαν ἐκ ξύλου ἐλαίας λαβὴν αὐτοῦ καὶ συνεπλάκησαν ἐκ τοῦ συστάδην, καὶ ὁ μὲν Πείσανδρος ἐκτύπησε τὸν φάλον τῆς ἐξ οὐρᾶς ἵππου δασείας περικεφαλαίας ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου αὐτῆς, ὁ δὲ Μενέλαος τὸν ἐκτύπησε πλησιάζοντα εἰς τὸ μέτωπον κατὰ

τὸ τέλος τῆς ῥινός, ἐθραύσθησαν δὲ τὰ ὀστά, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἔπεσαν πρὸ τῶν ποδῶν του εἰς τὰς κόνεις αἱματόφυρτοι καὶ αὐτὸς ἐλύγισε καὶ ἔπεσεν· ὁ δὲ Μενέλαος πατῶν ἐπὶ τῶν στηθῶν του τὸν ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος ἔλεγε·

αὐτῷ θὰ σᾶς ἀναγκάσωμεν νὰ ἀφήσετε τὸ στρατόπεδον τῶν ταχυῖππων Ἀχαιῶν, Τρῶες, ὑβρισται, ἀχόρταστοι τοῦ τρομεροῦ πολέμου· δὲν ἀρκεῖ ἡ ἄλλη βλάβη καὶ κατασχύνη, τὴν ὁποίαν ἐκάμειτε εἰς ἐμὲ, ἀνανδρῶσι σκύλοι, χωρὶς νὰ φοβηθῆτε τὴν βαρεῖαν ὀργὴν τοῦ πολυβρόντου Διὸς, τοῦ προστάτου τῆς ξενίας, ὁ ὁποῖος θὰ σᾶς καταστρέψῃ ποτε τὴν ὑψηλὴν πόλιν· δὲν ἀρκεῖ ὅτι χωρὶς λόγον ἐπήρατε τὴν σύζυγόν μου μετὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ ἐφύγετε, ἀφοῦ ἐφιλοξενήθητε εἰς τὸν οἶκόν της· τῶρα πάλιν θέλετε ἐπιμόνως νὰ ἐμβάλητε πῦρ φθοροποιὸν εἰς τὰς νῆας, νὰ φονεύσητε δὲ τοὺς εὐγενεῖς Ἑλληνας· ἀλλὰ θὰ σταματήσητε, νομίζω, μῶλῃν σας τὴν πολεμικὴν ὀρμὴν. Ζεῦ πάτερ, ἀληθῶς λέγουσι περὶ σοῦ ὅτι ὑπερέχεις κατὰ τὸν νοῦν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς· ὅμως ἀπὸ σὲ ὅλα ταῦτα προέχονται· διατί χαρίζεσαι εἰς ἀνθρώπους ὑβριστὰς, τοὺς Τρῶας, τῶν ὁποίων ἡ ὀρμὴ ἀδιακόπως εἶναι ἀγρία, οὐδὲ δύνανται νὰ χορτάσουν ἀπὸ μάχην ἐκ τοῦ συστάδην; Ὅλα τὰ πράγματα χορταίνονται, ὁ ὕπνος, ἡ σαρκικὴ ἀπόλαυσις, τὰ γλυκὰ ἄσματα καὶ ὁ καλὸς χορὸς, τὰ ὁποῖα ὅλα καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐπιθυμεῖ τις νὰ χορτάσῃ· οἱ Τρῶες ὅμως εἶναι ἄπληστοι μάχης.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, τὰ μὲν ὄπλα ἀφαιρέσας ἀπὸ τὸν πεσόντα, αἱματοβαμμένα, τὰ ἔδωκεν εἰς τοὺς

συντρόφους ὁ ἄμεμπτος Μενέλαος. αὐτὸς δ' ἀφ' ἐτέρου ἐστράφη καὶ ἀνemiχθη μὲ τοὺς προμάχους.

Τότε ἐφώρμησε κατ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Πυλαιμένους Ἄρπαλιών, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν ἀγαπητόν του πατέρα εἰς τὴν Τροίαν διὰ νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του· οὗτος λοιπὸν τότε ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ δόρυ τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἄτρείδου, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τὴν διαπεράσῃ ἀλλ' ἀπεσύρθη πρὸς τοὺς συντρόφους θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, περίφοβον βλέμμα ρίπτων πρὸς ὅλα τὰ μέρη, μὴ κανεῖς τοῦ ἐπιτύχη τὸ κρέας μὲ χαλκόν· ἀλλὰ καθὼς ἀπήρχετο ἔρριψε κατ' αὐτοῦ ὁ Μηριόνης χαλκόμυτον βέλος καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν γλουτόν· τὸ βέλος διεπέρασε καὶ ἔφθασεν ἀπέναντι εἰς τὴν κύστιν ὑπὸ τὸ ὄστουν· αὐτὸς δὲ ἐκάθησεν αὐτοῦ ὀποῦ ἦτο, καὶ ἐκπνέων εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φιλάτων του συντρόφων ἐξηπλώθη κατὰ γῆς, καθὼς συνειθίζει νὰ ἐκτείνηται ὁ σκώληξ· μαῦρον αἷμα ἐκρέον κατέβρεχε τὸ ἔδαφος. Τοῦτον μὲν οἱ μεγαλόψυχοι Παφλαγόνες ἐπεριποιῶντο καὶ θέσαντές τον εἰς τὸ ἄρμα ἐκόμησαν εἰς τὴν ἱεράν Ἴλιον καταλυπημένοι, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐπορεύετο ὁ πατὴρ χύνων δάκρυα ἄφθονα· διότι καμμία ἐκδίκησις τοῦ θανάτου δὲν ἐγίνετο.

Ὁ Πάρις ὠργίσθη πάρα πολὺ διὰ τὸν φόνον τούτου, ἐπειδὴ τὸν εἶχε φίλον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν Παφλαγόνων· ἔρριψε λοιπὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐν χαλκόμυτον βέλος. Μεταξὺ τῶν Ἀργείων ἦτο καὶ ὁ Εὐχίνωρ, υἱὸς τοῦ μάντεως Πολυείδου, πλούσιος καὶ καλὸς ἄνθρωπος, ἐκ Κορίνθου, ὅστις ἐπέβαινε τοῦ πλοίου βέβαιος ὦν περὶ τῆς ἀλεθρίας του μοίρας· διότι πολλάκις τοῦ εἶχεν εἰπεῖ

ὁ καλὸς γέρον Πολύειδος ὅτι ἔμελλεν ἢ ἀπὸ ἀνυπόφορον ἀσθένειαν νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸν οἶκον, ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἀχαιῶν νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν Τρώων· οὐχ ἦττον διὰ νὰ μὴ θλίβεται ἡ ψυχὴ του ἀπέφυγε συνάμα καὶ τὴν μεγάλην ποινὴν ἣν ἤθελον τοῦ ἐπιβάλλει οἱ Ἀχαιοὶ καὶ τὴν φρικτὴν ἀσθένειαν· τοῦτον ἐκτύπησεν ὑποκάτω τῆς σιαγόνος καὶ τοῦ ὠτός, καὶ ἀμέσως ἡ ψυχὴ ἔφυγεν ἀπὸ τὰ μέλη, φρικτὸν δὲ σκότος τὸν κατέλαβε.

Τοιοιουτρόπως μὲν οὗτοι ἐμάχοντο ἔχοντες τὸ σῶμα ὡς πῦρ θερμόν· ὁ δὲ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Ἔκτωρ δὲν εἶχε μάθει οὐδὲ ἤξευρε διόλου ὅτι εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ στρατοπέδου κατεστρέφετο ὁ στρατὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες πολὺ πιθανὸν καὶ τὴν νίκην νὰ ἀπέκτων· διότι τοιοιουτρόπως ὁ τὴν γῆν περικρατῶν καὶ σειῶν θεὸς εἶχεν ἐξεγείρει τοὺς Ἀργεῖους βοηθήσας αὐτοὺς προσέτι καὶ μὲ τὴν ἰδίαν του δύναμιν. Ἀλλὰ διαρρήξας τὰς πυκνάς γραμμάς τῶν ἀσπίδοφόρων Δαναῶν ἔμεινεν ἐκεῖ ὅπου κατ' ἀρχὰς πηδήσας τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος εἶχεν ἔμβει, ἐκεῖ ὅπου ἦσαν τὰ πλοῖα τοῦ Αἴαντος καὶ Πρωτεσίλαου, τραβῆγμένα ἐπὶ τοῦ ἀμμώδους παραλίου· ἀπ' ἐπάνω τὸ τεῖχος εἶχε κτισθῆ χαμηλότατον, καὶ ἐκεῖ πρὸ πάντων ἐμάχοντο ὀρμητικῶς πεζοὶ καὶ μὲ ἄρματα.

Τότε οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ τοὺς χιτῶνας σύροντες Ἴωνες, οἱ Λοκροὶ, οἱ Φθῖοι καὶ οἱ ἐπιφανεῖς Ἐπειοὶ μὲ δυσκολίαν ἐσταμάτησαν τὸν ὡς φλόγα ἐφορμῶντα κατὰ τῶν πλοίων εὐγενῆ Ἔκτορα, ἦσαν δὲ εἰ μὲν Ἀθηναῖοι ἐκλεκτοὶ, ἔχοντες ἀρχηγὸν τὸν υἱὸν τοῦ Πετσεῦ Μενεσθέα, τὸν ὁποῖον ἠκολούθουν ὁ Φεΐδας, ὁ Στυχίος καὶ ὁ καλὸς Βίας· τῶν δὲ Ἐπειῶν ἀρχηγοὶ ὁ Φυλειδῆς Μέγης, ὁ Ἀμφίων, ὁ Δρακίης, τῶν δὲ Φθίων ὁ Μέδων καὶ ὁ ἀτρό-

μητος πολεμιστῆς Ποδάρκης· ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀϊλέως, ὁ δὲ Μέδων, τοῦ Αἴαντος ἀδελφός· κατῴκει δὲ εἰς τὴν Φυλάκην, φυγὼν ἀπὸ τὴν πατρίδα του, διότι εἶχε φονεύσει συγγενῆ τῆς μητρειᾶς του Ἐριώπιδος, συζύγου τοῦ Ὀϊλέως, ὁ δὲ Ποδάρκης ἦτον υἱὸς τοῦ Φυλακίδου Ἰφίκλου· οὗτοι λοιπὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μεγαλοψύχων Φθίων ὀπλισθέντες ἐμάχοντο μετὰ τῶν Βοιωτῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ στρατοπέδου.

Ὁ δὲ Αἶας, ὁ ταχὺς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, παντελῶς πλέον δὲν ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἀλλὰ καθὼς εἰς τὸ χωράφιον δύο μαυροκόκκινα βῶδια σύρουν μὲ ἴσην δύναμιν τὸ βαρὺ ἄροτρον· περὶ δὲ τὴν ρίζαν τῶν κεράτων του ἀναβρῦει ἄφθονος ἰδρῶς· καθὼς ταῦτα κρατεῖ ἑκατέρωθεν ὁ καλοξυσμένος ζυγός, εἷς ὧν, μετὰ προθυμίας κινούμενα ἀνά τὴν αὔλακα καὶ κόπτοντα τὸν ἀγρὸν, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι οἱ δύο ἴσταντο πλησίον ἀλλήλων. Ἀλλὰ τὸν μὲν υἱὸν τοῦ Τελαμώνος ἠκολούθουν πολλοὶ γενναῖοι σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἐδέχοντο τὴν ἀσπίδα, ὁσάκις κούρασις καὶ ἰδρῶς κατελάμβανε τὰ γόνατά του· τὸν δὲ μεγαλόψυχον Ὀϊλείδην δὲν ἠκολούθουν οἱ Λοκροὶ, διότι δὲν εἶχον ἰσχυρὰν τὴν καρδίαν εἰς μάχην ἐκ τοῦ συστάδην· δὲν ἔφερον περικεφαλαίας, οὐδὲ ἀσπίδας κυκλοτερεῖς καὶ δόρατα ἐκ ξύλου μελίας ἀλλὰ πεπειθότες εἰς τὰ τόξα των καὶ τὰς εὐστρόφους σφενδόνας εἶχον ἔλθει μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Τροίαν, καὶ μὲ ταῦτα ρίπτοντες πολλὰ μαζὺ διέσπων τὰς φάλαγγας τῶν Τρώων· τότε δὲ ἐκεῖνοι μὲν ἐμπρὸς μὲ τὰ ποικίλα των ὄπλα ἐμάχοντο κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ μὲ χαλκὸν καθωπλισμένου Ἑκτορος, οὗτοι δὲ ἀπὸ ὀπι-

σθεν ἔρριπτον ἀπαρατρήρητοι διάφορα βέλη, ὥστε οἱ Τρῶες συνταραττόμενοι ὑπ' αὐτῶν δὲν κατώρθωναν νὰ πολεμῶσι γενναίως.

Τότε ἴσως ἐλεεινῶς ἤθελον ἀποχωρήσει ἀπὸ τὸ στρατόπεδον οἱ Τρῶες πρὸς τὴν ἀνεμῶδη Ἴλιον, ἐὰν ὁ Πολυδάμας δὲν ἐπλησίαζεν εἰς τὸν τολμηρὸν Ἔκτορα καὶ δὲν τὸν ἔλεγεν·

αἴ Ἔκτορ, ἀδύνατον εἶναι νὰ πεισθῆς εἰς συμβουλάς. Διότι ὁ θεὸς σοῦ ἔδωκεν ὑπεροχὴν εἰς τὰ πολεμικά, διὰ τοῦτο θέλεις νὰ ὑπερέχῃς τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τὰς σκέψεις; ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον δύνασαι νὰ ἔχῃς ὄλα· εἰς ἄλλον μὲν ἔδωκεν ὁ θεὸς τὰ πολεμικά, εἰς ἄλλον δὲ τὸν χορὸν, εἰς ἄλλον τὴν κιθάραν καὶ τὸ ἄσμα, εἰς ἄλλου δὲ τὴν κεφαλὴν θέτει καλὸν νοῦν ὁ βροντόφωνος Ζεὺς, καὶ ἀπὸ τούτου πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι ὠφελήθησαν, πολλοὺς δὲ αὐτὸς ἔσωσε, πρὸ πάντων ὅμως ὁ ἴδιος γνωρίζει τί ἀξίζει. Ἐγὼ θὰ σοι ἐκφράσω ιδέαν, τὴν ὅποιαν νομίζω ἀρίστην· διότι πανταχόθεν μὲν εἶσαι περικυκλωμένος ἀπὸ πόλεμον ἀνημμένον, οἱ δὲ μεγαλόψυχοι Τρῶες, ἀφοῦ κατέβησαν τὸ τεῖχος ἄλλοι μὲν ἵστανται μακρὰν μὲ τὰ ὄπλα των, ἄλλοι πολεμοῦν ὀλιγώτεροι ἐναντίον περισσοτέρων ἐσκορπισμένοι εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὑποχώρησον λοιπὸν καὶ κάλεσον ἐδῶ ὅλους τοὺς πρώτους· ἀπ' ἐδῶ δὲ θέλομεν συσκεφθῆ ὅλοι καὶ ἀποφασίσαι, ἢ νὰ ἐπιπέσωμεν εἰς τὰ πολυζύγα πλοῖά των, ἐὰν ὁ θεὸς θελήσῃ νὰ μᾶς δώσῃ δύναμιν νικητικὴν, ἢ νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ἀβλαβεῖς. Φοβοῦμαι μὴ οἱ Ἀχαιοὶ ἐκδικήσωσιν τὴν ὕβριν τῆς χθὲς, διότι μένει εἰς τὴν σκηνὴν του ἀνὴρ ἀχόρτα-

στος ἀπὸ πόλεμον, ὁ ὅποιος ἀμφιβάλλω ἂν ἐπὶ πολὺ θ' ἀπέχη τοῦ πολέμου.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Πολυδάμας, ἐφάνη δ' εὐάρεστος εἰς τὸν Ἑκτορα ὁ φρόνιμος λόγος καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄρμα κατὰ γῆς μὲ τὰ ὄπλα του ἀνοίξας δὲ στόμα του εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Πολυδάμα, σὺ μὲν κράτησον αὐτοῦ ὅλους τοὺς γενναίους ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω ἐκεῖ καὶ θὰ μετὰσχω τοῦ πολέμου· καὶ ἀμέσως θὰ ἐπανεέλθω ἀφοῦ δώσω τὰς προσηκούσας παραγγελίας.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως ὤρμησε φωνάζων· τὰ ὄπλα του στίλβουσιν ὡς ὄρος χιονῶδες· ἔβαινεν ἀνά μέσον τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων, μὲ ταχύτητα πτηνοῦ· οὗτοι πάντες ἀκούσαντες τὴν φωνὴν τοῦ Ἑκτορος ἔτρεχον πρὸς τὸν ἀγαπῶντα τοὺς ἀνδρείους Πολυδάμαντα τὸν Πανθοίδην· ὁ δ' Ἑκτωρ διέτρεχε τοὺς προμάχους ζητῶν τὸν Διήφοβον, τὸν ἀνδρεῖον ἀρχηγὸν Ἑλενον, τὸν Ἀσιάδην Ἀδάμαντα, καὶ Ἄσιον τὸν υἱὸν τοῦ Ἰρτάκου, ἐὰν ἤθελε τοὺς εὔρειπου· τοὺς εὔρεν ὅμως οὐχὶ καθόλου ἀπαθείς καὶ ἀβλαβεῖς· ἀλλὰ τινὲς μὲν πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν Ἀχαϊκῶν πλοίων ἦσαν ἐξοπλωμένοι, ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν Ἀργείων χάσαντες τὴν ζωὴν των, ἄλλοι δὲ ἦσαν κτυπημένοι καὶ πληγωμένοι καὶ κατέφυγον εἰς τὴν Ἴλιον· τὸν δ' εὐγενῆ Ἀλέξανδρον τὸν σύζυγον τῆς καλλικόμου Ἑλένης εὔρεν ἀμέσως εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς φερούσης δάκρυα μάχης, ἐμψυχόνοντα τοὺς συντρόφους καὶ παρορμῶντα νὰ πολεμῶσι· πλησιάσας τὸν ὠνείδισε διὰ τῶν ἐξῆς·

Ὀλέθριε Πάρι, ὠραιότατε μὲν, ἀλλὰ τρελλῆ διὰ τὰς γυναῖκας καὶ ἀπατεῶν, θὲν μὲ λέγεις ποῦ εἶναι ὁ Διήφοβος καὶ ὁ ἀνδρεῖος ἀρχηγὸς Ἑλενος καὶ ὁ Ἀσιάδης

Ἄδάμας καὶ ὁ Ἄσιος ὁ υἱὸς τοῦ Ὑρτάκου; εἰπέ με, ποῦ ὁ Ὄθρουνεύς; τώρα ἔχάθη πατόκορφα ἢ ὑψηλὴ Ἴλιος, ἔμεινε δὲ σῶα μόνον ἢ τρομερὰ καταστροφή.»

Ὁ δὲ θεόμορφος Ἀλέξανδρος ἀπήντησεν·

αἴ Εκτορ, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς νὰ κατηγορῆς ἀθῶον, σὲ λέγω, ὅτι ἄλλοτὲ ποτε μὲ περισσοτέραν ὀρμὴν θὰ χυθῶ εἰς τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ καὶ ἐμὲ δὲν ἐγέννησεν ἢ μήτηρ ὅλως διόλου ἄνανδρον. Ἀφ' ὅτου ἤναψες τὸν πόλεμον, πλησίον τῶν πλοίων ἔκτοτε ἐδῶ μένοντες εἴμεθα εἰς ἀδιάκοπον σύγκρουσιν μὲ τοὺς Δαναοὺς· οἱ δὲ σύντροφοι, τοὺς ὁποίους σὺ ζητεῖς, ἐφονεύθησαν. Πιστεύω ὅτι μόνον ὁ Διήροβος καὶ ὁ Ἑλενος ἔφυγον κτυπηθέντες καὶ οἱ δύο εἰς τὰς χεῖρας ὑπὸ μακρῶν δοράτων· τὸν δὲ φόνον ἀπεμάκρυνεν ὁ Κρονίδης. Τώρα προπορεύου ὅπου σὲ παρακινεῖ ἡ καρδιά σου· ἡμεῖς δὲ μετὰ δυνάμεως ὀρμητικῆς θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν, καὶ λέγω ὅτι δὲν θὰ φανῶμεν ἄνανδροι τοῦλάχιστον καθ' ὅσον ἠμποροῦμεν· ὑπὲρ τὴν δυνάμιν του δὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ πολεμῆ τις καὶ μῶλην τὴν διάθεσιν καὶ ὀρμὴν του.»

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἠσύχασεν ὁ εὐγενὴς Πάρις τὴν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ του· ἐκίνησαν δὲ καὶ ἐπῆγαν ὅπου πρὸ πάντων ἦτο μάχη καὶ συμπλοκὴ, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτον ὁ Κεβριόνης, ὁ ἔντιμος Πολυδάμας, ὁ Ὀρθαῖος Φάλκης καὶ ὁ ἰσόθεος Πολυφῆτης, ὁ Πάλμυς, ὁ Ἀσκάνιος, ὁ Μόρυς, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰπποτίωνος, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἔλθει ἀπὸ τὴν παχύγειον Ἀσκανίαν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν· τότε δὲ ὁ Ζεὺς τοὺς εἶχεν ἐξεγείρει πρὸς πόλεμον. Οὗτοι ἐπορεύοντο ὡς τρομερὸς ἀνεμοστρόβιλος κατερχόμενος ἐν μέσῳ βροντῶν τοῦ πατρὸς Διὸς εἰς τὴν πεδιάδα καὶ μιγνύμενος μετὰ μεγά-

λου θορύβου μὲ τὴν θάλασσαν· καθὼς δὲ πολλὰ μὲν παφλάζοντα κύματα ὑπάρχουσιν ἐντὸς τούτου κυρτά, ἀφρίζοντα, ἄλλα δὲ πρὸ αὐτοῦ, ἄλλα δὲ ὀπισθεν του· τοιουτοτρόπως καὶ οἱ Τρῶες ἄλλοι μὲν πρὸ αὐτοῦ συμπυκνωμένοι, ἄλλοι δὲ μετ' αὐτὸν στίλβοντες ἀπὸ τὰ ὄπλα των ἐπῆρχοντο μετὰ τῶν ἀρχηγῶν των· ἐπροπορεύετο δὲ ὁ Πριαμίδης Ἑκτωρ, ὅμοιος μὲ τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην. Ἀπὸ ἐμπρὸς ἐκράτει τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα, τὴν ἐκ στερεῶν μὲν βωδίνων δερμάτων συνισταμένην, μὲ πολὺν δὲ χαλκὸν ἐνδεδυμένην· ἐκατέρωθεν δὲ κατὰ τοὺς κροτάφους του ἐκινεῖτο ἢ λαμπρά του περικεφαλαία. Προβαίνων περὶ τὰς φάλαγγας πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἐδοκίμαζεν, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποχωρήσουν εἰς αὐτὸν προχωροῦντα ὑπὸ τὴν ἀσπίδα· ἄλλα δὲ ἐτάραττε τὴν καρδίαν τῶν Ἀχαιῶν· ὁ δὲ Αἴας πρῶτος μὲ μεγάλα βήματα προχωρῶν τὸν ἐπροκάλεσε λέγων·

α Πλησίασον, γενναῖε, διατί φοβεῖσαι οὕτω τοὺς Ἄργειους; δὲν εἴμεθα βέβαια οὐδόλως ἄπειροι μάχης, ἀλλὰ διὰ τῆς ὀλεθρίας μάστιγος τοῦ Διὸς κατεβλήθημεν οἱ Ἀχαιοί· βεβαίως, νομίζω, ἐλπίζεις νὰ ἐκπορθήσης τὸ στρατόπεδον· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν χεῖρας πρὸς ὑπεράσπισιν· πολὺ πρότερον ἢ ἰδική σας εὐδαίμων πόλις θέλει κυριευθῆ καὶ ἐκπορθηθῆ ὑπὸ τῶν ἰδικῶν μας χειρῶν· σὲ βεβαιῶ δὲ ὅτι πλησίον εἶναι ὁ καιρὸς, καθ' ὃν σὺ ὁ ἴδιος τετραμμένος εἰς φυγὴν θὰ εὐχесαι εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ τοὺς ἄλλους ἀθανάτους νὰ ἦναι ταχύτεροι τῶν ἱεράων οἱ καλλίτριχές σου ἵπποι, οἱ ὁποῖοι θὰ σὲ φέρουν πρὸς τὴν πόλιν σπεύδοντες καὶ ἐγείροντες τὸν κονιορτὸν τῆς πεδιάδος.

Εὐθὺς καθὼς ἐτελείωσε τὸν λόγον, ἐπέταξεν ἐκ δε-

ξίων του πτηνόν, ἀετός ὑψιπέτης· ἐφώναξε δὲ ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν ἐνθαῤῥυνθεις ἐκ τοῦ οἰωνοῦ· ὁ δὲ λαμπρὸς Ἔκτωρ ἀπήντησεν.

«Μωρολόγε Αἴαν, μωροῦπερήφανε, τί εἶδους λόγον εἶπες; Νὰ μὴ εἶμαι υἱὸς τοῦ αἰγιόχου Διὸς καὶ τέκνον τῆς Δεσποίνης Ἥρας, καὶ νὰ μὴ τιμῶμαι καθὼς τιμᾶται ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἂν ἡ παροῦσα ἡμέρα δὲν φέρει ὄλεθρον εἰς ὄλους ἐν γένει τοὺς Ἀργεῖους, μετὰ τῶν ὁποίων σὺ θὰ ἦσαι φονευμένος, ἂν τολμήσης νὰ ἀντισταθῆς εἰς τὸ μακρὸν μου δόρυ τὸ ὁποῖον θὰ σοῦ σχίσῃ τὸ ἀνθηρὸν δέρμα· θὰ χορᾶσῃς δὲ τοὺς σκύλους τῶν Τρώων καὶ τὰ ὄρνεα μὲ τὸ λίπος σου καὶ μὲ τὰς σάρκας σου πεσῶν πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀχαιῶν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐφώρμησε πρῶτος αὐτὸς καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ καὶ ὁ στρατὸς ἀκολουθοῦντες μετὰ ἤχου καὶ μεγάλων φωνῶν· οἱ Ἀργεῖοι ἀφ' ἑτέρου μετὰ ἀλαλαγμῶν ἀτρόμητοι ἐδέχοντο τοὺς ἀρίστους τῶν Τρώων ἐπερχομένους· ἡ δὲ ταραχὴ καὶ τῶν δύο ἔφθασε τὸν φωτεινὸν αἰθέρα τοῦ Διός.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ε.

ΑΠΑΤΗ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΗΡΑΣ.

Τὸν Νέστορα δὲν διέφυγεν ἡ βοή, καίτοι πίνοντα, ἀλλ' εἶπε πρὸς τὸν Ἀσκληπιάδην Μαχάονα.

«Σκέφθητι, θεῖε Μαχᾶον, πῶς θὰ ἀποβῶσι τὰ ἔργα ταῦτα· μεγάλη βοή γίνεται εἰς τὰ πλοῖα τῶν ζωηρῶν νέων. Ἀλλὰ σὺ μὲν καθήμενος ἐνταῦθα πῖνε οἶνον, ἕως ὅτου ἡ καλλιπλόκαμος Ἑκαμήδη θερμάνῃ θερμὰ λουτρὰ καὶ ἀπολούσῃ τὴν αἵματηρὰν κόνιν, ἐγὼ δὲ μεταβάς εἰς σκοπιὰν ἀμέσως θέλω μάθει.»

Οὕτως εἰπὼν ἔλαβε τὴν καλῶς κατεσκευασμένην ἀσπίδα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θρασυμήδους τοῦ ἵπποδαμαστοῦ κειμένην εἰς τὴν σκηνὴν, λάμπουσαν ἐκ τοῦ χαλκοῦ· αὐτὸς δὲ εἶχε τὴν ἀσπίδα τοῦ πατρὸς του. Ἔλαβε δὲ καὶ τὸ στιβαρὸν ἀκόντιον, τὸ χαλκῆν αἰχμὴν ἔχον, ἐστάθη ἐκτὸς τῆς σκηνῆς, καὶ ταχέως εἶδε πρᾶγμα ἀπρεπές, τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς τεταραγμένους, τοὺς δὲ ἀνδρείους Τρώας κλονοῦντας αὐτοὺς ὀπισθεν, τὸ δὲ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν εἶχε καταβληθῆ. Καθὼς ὅταν τὸ μέγα πέλαγος γίνηται σκοτεινὸν ἐκ τοῦ κωφοῦ καὶ μήπω ἐκραγέντος κύματος, περιμένον τῶν ὀξέων ἀνέμων τὴν ταχεῖαν πνοήν, ἀόριστον ἔτι μένουσαν, οὐδὲ κυλίωνται εἰς τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο μέρος, πρὶν ἢ καταβῆ ἐκ τοῦ Διὸς ὠρισμένος τις ἄνεμος· τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ γέρων διελογίζετο διττῶς καθ' ἑαυτὸν,

ἢ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Δαναῶν νὰ πολεμήσῃ ἐκεῖ, ἢ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν ἡγεμόνα τῶν λαῶν. Ἐνῶ δὲ ἐσυλλογίζετο οὕτω, τῷ ἐφάνη ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ἀτρεΐδην.

Οἱ μαχηταὶ ἐφόνευον ἀλλήλους μαχόμενοι· ἤχουν δὲ περὶ τὸ σῶμά των τὰ χαλκᾶ ὄπλα, ἐνῶ αὐτοὶ διεπερῶντο μὲ τὰ ξίφη καὶ τὰ δίκωπα ἀκόντια.

Ἀπήντησαν δὲ τὸν Νέστορα οἱ παρὰ τοῦ Διὸς ἀνατραφέντες βασιλεῖς, ὅσοι εἶχον πληρωθῆ ἀνερχόμενοι ἐκ τῶν πλοίων, ὁ Διομήδης, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων. Εἶχον ἐλκύσει τὰ πλοῖα των πολὺ μακρὰν τῆς μάχης εἰς τὴν παραλίαν· διότι τὰ μὲν κατὰ πρῶτον προσορμισθέντα πλοῖα ἀνείλκυσαν εἰς τὸ πεδῖον, εἰς δὲ τὰς πρύμνας αὐτῶν ὤκοδόμησαν τεῖχος· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ἠδυνήθη ὁ λιμὴν, καίτοι ὦν εὐρὺς, νὰ τὰς παραλάβῃ πᾶσας· οἱ δὲ λαοὶ ἐστενοχωροῦντο ἕνεκα τοῦ πλήθους. Διὰ τοῦτο λοιπὸν τὰς ἀνείλκυσαν κλιμακῆδὸν εἰς πολλὰς σειρὰς, καὶ ἐπλήρωσαν ὅλης τῆς παραλίας τὴν μακρὰν ὄχθην, ὅσην τὰ ἀκρωτήρια Σίγειον καὶ Ῥήτειον περιελάμβανον· διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσι τὸν πόλεμον, στηριζόμενοι εἰς τὰ ἀκόντιά των, ἐπορεύοντο ὁμοῦ λυπούμενοι· ὁ δὲ γέρον Νέστωρ τοὺς ἀπῆντησε, καὶ τοὺς ἐνέβαλεν εἰς φόβον.

Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

ᾠ Νέστωρ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μεγάλη δόξα τῶν Ἀχαιῶν, διατί ἄρα γε ἀφήσας τὸν καταστρέφοντα τοὺς ἀνδρας πόλεμον ἤλθες ἐνταῦθα; φοβοῦμαι μὴ ὁ φοβερός Ἐκτωρ ἐκτελέσῃ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἠπέιλησεν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς Τρῶας, ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὰ πλοῖα πρὸς τὴν Τροίαν, πρὶν καύσῃ τὰ πλοῖα, φονεύσῃ

δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτούς. Ταῦτα ἔλεγεν ἐκεῖνος, τὰ ὅποια ὁμῶς τώρα ὅλα ἐκτελοῦνται. Φεῦ! βέβαια καὶ ἄλλοι ἔχοντες καλὰς κνήμας Ἀχαιοὶ εἶναι παρωργισμένοι κατ' ἐμοῦ, καθὼς ὁ Ἀχιλλεὺς, οὐδὲ θέλουσι νὰ πολεμῶσιν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ Νέστωρ· «Βεβαίως ταῦτα μὲν ἀληθῶς οὕτως ἐγένοντο, οὐδὲ ὁ Ζεὺς αὐτὸς ὁ ὑψηλὰ βροντῶν ἤθελε τὰ μεταβάλει. Διότι τὸ μὲν τεῖχος κατέπεσεν, τὸ ὅποῖον ἠλπίζομεν, ὅτι θέλει εἶσθαι προμαχῶν τῶν πλοίων καὶ ἡμῶν αὐτῶν· καὶ τώρα ἀκαταπαύστως μάχονται πλησίον τῶν πλοίων· οὐδὲ ἤθελες γνωρίσει, καίτοι πολὺ παρατηρῶν, ἀπὸ ποῖον ἐκ τῶν δύο μερῶν οἱ Ἀχαιοὶ ταραττόμενοι κλονοῦνται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· τόσον ἀναμιξ φονεύονται, ἢ δὲ βοή φθάνει εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡμεῖς δὲ ἅς σκεφθῶμεν, πῶς θ' ἀποβῶσι ταῦτα, ἐάν ὁ νοῦς μας θὰ ἐπινοήσῃ καὶ πράξῃ τι· εἰς τὸν πόλεμον δὲ δὲν προτρέπω νὰ εἰσέλθωμεν, διότι δὲν πρέπει νὰ πολεμῇ τις πληγωμένος ὢν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.

«Νέστορ, ἀφοῦ μάχονται εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων τὸ τεῖχος δὲν ὠφέλησεν οὐδὲ ἡ τάφος, διὰ τὴν ὁποίαν πολλὰ ἔπαθον οἱ Δαναοί, ἠλπίζον δὲ, ὅτι θέλει εἶναι προμαχῶν ἀρρήκτος τῶν πλοίων καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων! Οὕτως ἤρρεσεν εἰς τὸν μεγαλοδύναμον Δία νὰ ἀπολεσθῶσιν ἀδόξως ἐδῶ οἱ Ἀχαιοὶ μακρὰν τῆς πατρίδος των. Διότι ἐγνώριζον μὲν, ὅτι προθύμως ἄλλοτε ἐβοήθει τοὺς Δαναοὺς· γνωρίζω δὲ τώρα, ὅτι τοὺς μὲν Τρῶας τιμῶσιν οἱ μάκαρες θεοί, τὴν δὲ ἰδικὴν μας δύναμιν καὶ τὰς χεῖρας ἔδωσαν· ἀλλ' ἅς πεισθῶμεν ὅλοι εἰς ἐκεῖνο

τὸ ὁποῖον ἐγὼ θὰ εἰπῶ. Ἄς σύρωμεν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πλοῖα, ὅσα εἶναι πλησίον εἰς αὐτήν· εἰς τὴν ἀνοικτὴν δὲ θάλασσαν ἐπὶ τῶν ἀγκυρῶν ἅς τὰ σαλεύωμεν, ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ θεία νύξ· ἴσως τότε οἱ Τρῶες ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸν πόλεμον. Ἐπειτα δὲ θέλομεν σύρει καὶ ὅλα τὰ ἄλλα· διότι δὲν εἶναι μομφῆς ἄξιον νὰ ἀποφύγωμεν τὸ κακὸν, οὔτε ἐν καιρῷ νυκτός· εἶναι καλλίτερον, εἴαν τις φεύγων ἀποφύγῃ τὸ κακὸν, παρὰ νὰ ἀπολεσθῇ.»

Τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ βαθύβουλος Ὀδυσσεύς·
 Ἄ Τρεΐδη, ποῖον λόγον εἶπες; Ταλαίπωρε, ἔπρεπε νὰ ἦσαι ἡγεμῶν ἄλλου στρατοῦ ἀθλίου, καὶ νὰ μὴ βασιλεύῃς εἰς ἡμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς ἐκ νεότητος μέχρι γήρωσ ἐδῶκε νὰ ἐκτελῶμεν φοβεροὺς πολέμους, ἕως ὅτου καταστραφῶμεν ἕκαστος. Οὕτω λοιπὸν διανοεῖσαι νὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσαν πόλιν τῶν Τρώων, ἐνεκα τῆς ὁποίας ὑποφέρομεν πολλὰ κακά; σιώπα, μὴ ἀκούσῃ καὶ ἄλλος τις τῶν Ἀχαιῶν τὸν λόγον τοῦτον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελεν εἰπεῖ ἀνὴρ, γνωρίζων νὰ ὁμιλῇ φρονίμως, καὶ ὦν βασιλεὺς, πρὸς τὸν ὁποῖον ὑπακούωσι τόσοι λαοὶ, εἰς ὅσους σὺ βασιλεύεις μεταξὺ τῶν Ἀργείων· τώρα δὲ σὲ ὀνειδίζω μεγάλως δι' αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπες· διότι προτρέπεις, ἐνῶ συνέστη ἤδη μάχη καὶ πόλεμος, νὰ σύρωμεν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ μὲ καλὰς ἔδρας πλοῖα, ἵνα ἔτι μᾶλλον γίνωσιν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εὐχονται οἱ Τρῶες, μὴ δύνανται ἤδη εἶναι ἀνώτεροι ἡμῶν, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐπέλθῃ φοβερὸς ὄλεθρος. Οἱ Ἀχαιοὶ δὲν θὰ ἐπιμείνωσιν εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν τὰ πλοῖα σύρωνται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ θὰ περιβλέψωσιν ἵνα φύγωσι, καὶ θέλουσιν ἀμελήσει τὴν μάχην. Τότε ἡ σκέψις σου αὕτη, ἔξοχε τῶν ἀνδρῶν, θέλει βλάψῃ μεγάλως.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·

«Μεγάλως μὲ ἐτάραξες δ' ἂν τοῦ λόγου σου· καὶ ὅμως δὲν διέταξα τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν νὰ σύρωσι τὰ μὲ καλὰς ἔδρας πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τὴν θέλησίν των. Τώρα ἄς παρουσιασθῇ ἄλλος, νέος ἢ γέρον, ὅστις νὰ εἴπῃ βουλὴν καλλιτέραν, ἐγὼ δὲ εὐχαρίστως θὰ δεχθῶ τὸν λόγον του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ λαμπρὸς τὴν βοὴν Διομήδης·

«Πλησίον εἶναι ὁ ἀνὴρ· δὲν πρέπει νὰ τὸν ζητήσωμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐὰν θέλητε νὰ πεισθῆτε· καὶ μὴ δυσαρεστεῖσθε ἕκαστος ὑμῶν, διότι ἐγὼ εἶμαι ὁ νεώτατος μεταξύ σας. Καὶ ἐγὼ καυχῶμαι, ὅτι κατάγομαι ἐκ πατρὸς ἐνδόξου, τοῦ Τυδέως, ὅστις ἀπέθανεν εἰς τὰς Θήβας· ἐκ τοῦ Περθέως ἐγεννήθησαν τρεῖς υἱοὶ ἄμεμπτοι· κατῴκουν δὲ εἰς τὴν Πλευρῶνα καὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν Καλυδῶνα, ὁ Ἄγριος καὶ ὁ Μέλας, τρίτος δὲ ὁ ἵπποδαμαστής Οἰνεὺς, ὁ πάππος μου, ὅστις ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἀρετὴν. Ἄλλ' ὁ μὲν Οἰνεὺς ἔμεινεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ὁ δὲ πατήρ μου Τυδεὺς μετανάστευσεν εἰς τὸ Ἄργος μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις· διότι οὕτως ἤθελεν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. Ἐνυμφεύθη δὲ μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀδράστου, καὶ κατῴκει μέγαρον πλούσιον, καὶ ἀρκετοὺς εἶχεν ἀγροὺς σιτοφόρους, πολλοὺς δὲ κήπους μετὰ δένδρων κατὰ σειρὰν τεταγμένων, πολλὰ δὲ πρόβατα καὶ ὑπερεῖχεν ὄλους τοὺς Ἀχαιοὺς κατὰ τὴν βολὴν τοῦ ἀκοντίου. Ταῦτα πιθανῶς τὰ ἠκούσατε, ἂν ᾖναι ἀληθῆ. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ μὲ εἴπητε ἀγενῆ καὶ ἀνανδρον, καὶ δὲν θὰ περιφρονήσητε τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον θὰ εἰπῶ. Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὸν πόλεμον ὑποτασσόμενοι εἰς τὴν ἀνάγκη-

κὴν καὶ τοὶ ὄντες πληγωμένοι· ἐκεῖ δὲ ἄς μείνωμεν μακρὰν τῆς βολῆς τῶν βελῶν, μήπως τις καὶ αὖθις πληγωθῆ καὶ λάβῃ πληγὴν ἐπὶ πληγῆς· προτρέποντες ἄς ἐμβάλωμεν εἰς τὴν μάχην ἐκείνους οἱ ὅποιοι ὠργισμένοι ὄντες ἀπέχουσιν τῆς μάχης καὶ δὲν πολεμοῦσιν.»

Ταῦτα εἶπεν· ἐκείνοι δὲ ἤκουσαν τὸν λόγον τοῦ καὶ ἐπέειπον καὶ ἀμέσως ἐκίνησαν, προεξάρχοντος τοῦ Ἄγαμέμνονος. Δὲν κατεσκόπευε δὲ ματαίως, ὁ ἔνδοξος Ποσειδῶν, ὁ σεῖων τὴν γῆν, ἀλλ' ἤλθε πρὸς αὐτοὺς ὁμοιάζων ἄνδρα γέροντα, ἔλαβε τὴν δεξιὰν τοῦ Ἄτρείδου Ἄγαμέμνονος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ἄτρείδη, τῶρα βέβαια ἡ κακὴ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως χαίρει βλέπουσα τὸν φόνον καὶ τὴν τροπὴν τῶν Ἀχαιῶν· διότι οὐδόλως ἔχει αἴσθημα· ἀλλ' αὐτὸς μὲν εἶθε νὰ ἀπολεσθῆ, ὁ δὲ θεὸς νὰ τὸν τιμωρήσῃ. Κατὰ σοῦ ὅμως οἱ αἰώνιοι θεοὶ δὲν ὀργίζονται πολὺ, διότι ἀκολούθως οἱ ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Τρώων θέλουσι πληρώσει τὸ πεδῖον κόνεως, τρεπομένοι εἰς φυγὴν πρὸς τὴν πόλιν τῶν ἀπὸ τῶν πλοίων.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐφώναξεν ἰσχυρῶς διατρέχων διὰ τοῦ πεδίου· ὅσον δὲ φωνάζουσιν ἐννέα ἢ δέκα χιλιάδες ἄνδρες μαχόμενοι, τόσῃ φωνῇ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ στήθους τοῦ ὁ Ποσειδῶν· καὶ ἐνέθεσεν εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστοι τῶν Ἀχαιῶν μέγα θάρρος ἵνα πολεμῶσι καὶ μάχωνται ἀκαταπαύστως.

Ἡ δὲ Ἥρα, ἡ χρυσόθρονος, εἶδε ταῦτα ἀπὸ μιᾶς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου· ταχαίως ἐγνώρισε τὸν ἀδελφὸν καὶ ἀνδράδελφόν τῆς Ποσειδῶνα διακονοῦντα εἰς τὴν μάχην, καὶ ἔχαιρε καθ' ἑαυτήν· εἶδε δὲ καθήμενον εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τῆς πολλοῦς πίδακας ἐχούσης Ἰδης,

καὶ τὸν Δία, καθ' οὗ ἦτο λίαν ὠργισμένη. Ἐσκέφθη ἔπει-
 τα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία Ἥρα, ἵνα ἀπατήσῃ τὸν
 Δία. Ἐφαίνετο εἰς αὐτήν, ὅτι εἶναι ἄριστον νὰ ἔλθῃ εἰς
 τὴν Ἴδην καλλωπισθεῖσα καὶ νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸν Δία
 ἐπιθυμίαν νὰ συγκοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, εἰς αὐτὸν δὲ νὰ
 ἐπιρρίψῃ ὕπνον εὐάρεστον καὶ γλυκὺν εἰς τὰ βλέφαρα καὶ
 εἰς τὰς συνετάς του φρένας. Καὶ ἀμέσως ἐπορεύθη εἰς
 τὸν θάλαμον, τὸν ὁποῖον τῇ εἶχε κατασκευάσει ὁ υἱὸς
 τῆς Ἥφαιστος, ἐφήρμοσε δὲ τὰς θύρας εἰς τὰς παρα-
 σταδας διὰ τῆς κρυπτῆς κλειδός, τὴν ὁποίαν ἄλλος θεὸς
 δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ. Ἡ Ἥρα λοιπὸν εἰσελθοῦσα ἔ-
 κλεισε τὰς λαμπράς θύρας. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἀμβροσίας
 ἀπέπλυνεν ἀπὸ τοῦ ὠραίου σώματός της ὅλας τὰς ἀ-
 καθαρσίας, τὸ ἤλειψε δὲ μὲ ἔλαιον παχὺ, εὐάρεστον, εὐῶ-
 δες τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφιερωθῆ εἰς αὐτήν· τοῦτο τὸ ἔλαιον
 εἰς τὴν γῆν καὶ μέχρι τοῦ Διός· διὰ τούτου λοιπὸν ἀλεί-
 ψασα τὸ ὠραῖόν της σῶμα, ἐκτένισε τὴν κόμην της, ἐ-
 πλεξε διὰ τῶν χειρῶν της τοὺς λαμπροὺς πλοκάμους,
 τοὺς ὠραίους καὶ θεῖους, τοὺς καταπίπτοντας ἐκ τῆς ἀ-
 θανάτου κεφαλῆς της· περιεβλήθη τὸν ἀθάνατον πέπλον,
 τὸν ὁποῖον ἡ Ἀθηνᾶ ἐντέχνως καὶ ἐπιμελῶς τῇ εἶχεν
 ὑφάνει ἐπεξεργασαμένη πολλὰ ποικίλματα, διὰ δὲ χρυ-
 σῶν περονῶν τὸν συνήρμοσεν εἰς τὸ στήθος· ἐξώσθη ζώ-
 νην μὲ ἑκατὸν θυσάνους περιεστολισμένην· ἐξήρτησε τὰ
 ἐνώτια διὰ τῶν καλῶς τετρυπημένων ἄκρων τῶν ὠτων
 της, τρίλιθα, ἐπιμελῶς ἐπεξεργασμένα καὶ πολλὴ χάρις
 ἐξήστραπτεν ἀπ' αὐτῶν. Ὑπεράνω δὲ ἡ ἐξοχωτάτη τῶν
 θεῶν ἐκαλύφθη μὲ τὴν καλύπτραν, τὴν ὠραίαν καὶ νέαν
 καὶ λαμπρὰν ὡς ὁ ἥλιος· τοὺς δὲ ὠραίους της πόδας

ὑπέδησε μὲ τὰ ὠραῖα πέδιλα. Ἄφου δὲ μὲ ὄλα τὰ κρῶ-
σμήματά της ἐκαλλωπίσθη, ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου καὶ
προσκαλέσσασα τὴν Ἀφροδίτην, ἰδιαιτέρως τῶν ἄλλων
θεῶν, τῇ εἶπεν·

« Ἄρά γε θὰ ἀκούσης, ἀγαπητὸν τέκνον, ὅ,τι θὰ σοὶ
εἶπω, ἢ θέλεις ἀρνηθῆ ἑυσαρεστηθεῖσα, διότι ἐγὼ μὲν
βοηθῶ τοὺς Δαναοὺς, σὺ δὲ τοὺς Τρῶας ; »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφρο-
δίτη

« Ἦρα, ἐξοχωτάτη τῶν θεῶν, θυγάτηρ τοῦ μεγάλου
Κρόνου, λέγε ὅ,τι διανοεῖσαι· ἐπιθυμῶ νὰ σοὶ τὸ ἐκτε-
λέσω, εἰάν ἐγὼ μὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω, αὐτὸ δὲ
ῆναι ἐκτελεστόν. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ δόλια φρονοῦσά ἀπεκρίθη ἡ σεβασμία
Ἦρα. « Δὸς μοι τώρα τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἔρωτα, δι' ὧν
σὺ δαμάζεις ὄλους, καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους· διότι ὑπά-
γω νὰ παρατηρήσω τὰ ὄρια τῆς γῆς, τὸν Ὠκεανὸν, τὸν
πατέρα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθὺν, οἱ ὅποιοι εἰς
τοὺς οἴκους των μὲ ἀνέτρεφον καλῶς καὶ μ' ἐμεγάλωσαν
δεχθέντες με ἀπὸ τὴν Ἑβάν, ὅταν ὁ μεγαλόφθαλμος
Ζεὺς κατέπεμψε τὸν Κρόνον κάτω τῆς γῆς καὶ τῆς πο-
λυθαθοῦς θαλάσσης· αὐτοὺς ὑπάγω νὰ ἴδω καὶ νὰ δια-
λύσω τὰς ἀπαύστους ἔριδάς των· διότι πρὸ πολλοῦ χρό-
νου ἤδη δὲν συμμίσγνυται ἐν εὐνῇ καὶ ἀγάπῃ, ὀργισθέν-
τες ἀμοιβαίως. Ἐάν πείσασα τὴν καρδίαν αὐτῶν διὰ
τῶν λόγων μου τοὺς ἀναβιδάσω εἰς τὴν κοινὴν κλίνην,
πάντοτε θὰ ὀνομάζωμαι ὑπ' ἐκείνων φίλη καὶ σεβαστή. »

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ φιλομειδῆς Ἀφροδίτη·

« Οὔτε δύναμαι, οὔτε πρέπει νὰ ἀρνηθῶ τὸν λόγον σου,
διότι εἶσαι σύζυγος τοῦ Διὸς. »

Εἶπε καὶ ἀπὸ τὰ στήθη της ἔλυσε τὸν πολυκέντητον μαγευτικὸν ζωστῆρά της, ὅπου ἦσαν ὅλα τὰ θέλγητρα· ἐκεῖ ἐνουπάρχει ἡ ἀγάπη, ὁ ἔρωσ ἡ γλυκεῖα συνομιλία, ἡ πειθὴ ἡ ὁποία ἀπεπλάνησε τὸν νοῦν καὶ τῶν μᾶλλον συνετῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ζωστῆρα τῆ ἔδωκε, καὶ τῆ εἶπε τὰ ἐξῆς·

« Δάθε ἤδη, καὶ κρύψον εἰς τὸν κόλπον σου τὸν ποικίλον τοῦτον ζωστῆρα εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχουσι τὰ πάντα· σοὶ λέγω δέ, ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς ἄπρακτος ἐξ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ πράξῃς. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ βοῶπις σεβασμία θεὰ Ἥρα καὶ ἔκρυψεν εἰς τὸν κόλπον της τὸν ζωστῆρα. Καὶ ἡ μὲν θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη μετέβη εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς, ἡ δὲ Ἥρα μεθ' ὀρμῆς πηδήσασα ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν Πιερίαν καὶ εἰς τὴν ὠραίαν Ἥμαθίαν ἐπέταξεν εἰς τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη τῶν τρεφόντων ἵππους Θρακῶν, εἰς τὰς ὑψηλοτάτας αὐτῶν κορυφάς, μὴ ἐγγίζουσα ποσῶς μὲ τοὺς πόδας της τὴν γῆν· ἐκ δὲ τοῦ Ἄθω μετέβη εἰς τὴν κυματίζουσαν θάλασσαν, ἔφθασε εἰς τὴν Ἀῆμνον, τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ Θόαντος· ἐκεῖ ἀπήντησε τὸν Ὑπνον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Θανάτου· τοῦτον λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς εἶπεν·

« Ὑπνε, βασιλεῦ ὅλων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐὰν καὶ ἄλλοτε ἤκουσας τὸν λόγον μου καὶ τώρα πείθου εἰς ἐμέ· ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ γνωρίζω χάριν διὰ παντός· κοίμησον παρακαλῶ, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ βλέφαρα τοῦ Διὸς ἅμα κοιμηθῶ πλησίον του· θέλω δὲ σοὶ δώσει δῶρα, καλὸν θρόνον, αἰώνιον, χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον θέλει κατασκευάσει ὁ χωλὸς υἱὸς μου Ἡφαιστος ἐπιμελῶς, ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας θὰ θέσῃ θρονίδιον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ

ἐπιθέτης τοὺς λαμπροὺς πόδας σου εὐρισκόμενος εἰς τὰς εὐωχίας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ γλυκὺς Ὕπνος·
 «Ἦρα, πρεσβυτάτη τῶν θεῶν, θύγατερ τοῦ μεγάλου Κρόνου, ἄλλον μὲν τῶν αἰωνίων θεῶν, ἐγὼ εὐκόλως ἤθελον κοιμήσει, καὶ αὐτὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὀκεανοῦ, ὅστις εἶναι ὁ πατήρ πάντων· πλησίον ὅμως τοῦ Διός, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω, οὐδὲ δύναμαι νὰ τὸν κοιμίσω, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς μὲ διατάξῃ· διότι καὶ ἄλλοτε ἢ προσταγή σου μὲ ἐσωφρόνησεν, κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος υἱὸς τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς ἔπλεεν ἀπὸ τὸ Ἴλιον ἐκπορθήσας τὴν πόλιν τῶν Τρώων· καὶ ἐγὼ μὲν ἐκοίμισα τὴν ψυχὴν τοῦ Διὸς γλυκὺς ἐπιχυθείς· σὺ δὲ ἐβουλεύθης κακὰ κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, διεγείρασα τὰς πνοὰς τῶν σφοδρῶν ἀνέμων, καὶ ἔφερες αὐτὸν ἔπειτα εἰς τὴν καλῶς οἰκουμένην Κῶ μακρὰν ὄλων τῶν φίλων· ὁ δὲ Ζεὺς ἐγερθεὶς ὠργίζετο συνταράττων τοὺς θεοὺς εἰς τὸ δῶμα· ἐμὲ δὲ πρὸ πάντων ἐζήτει, καὶ ἤθελε μὲ ἀφανίσει ρίπτων με ἀπὸ τοῦ αἰθέρος εἰς τὴν θάλασσαν, ἐὰν ἢ Νυξ, ἢ εἰς ἄνεσιν κινούσα θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, δὲν μὲ ἔσωζε· πρὸς αὐτὴν προσέφυγα ἰκέτης· ὁ δὲ Ζεὺς καὶ τοι λυπούμενος ἔπαυσε τὴν ὀργὴν· διότι ἐφοβεῖτο μήπως πράξῃ δυσάρεστα εἰς τὴν Νύκτα. Τοῦτο λοιπὸν, τὸ ὁποῖον μὲ διατάττεις, εἶναι ἕτερον δεινὸν ὧς καὶ ἐκεῖνο.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία θεὰ Ἦρα· ἄὐπνε, διατί ταῦτα διαλογίζεσαι; ἄρα γε λέγεις, ὅτι ὁ Ζεὺς θέλει βοηθήσει τοὺς Τρῶας οὕτως, ὡς ὅτε ὠργίσθη ἔνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους; ἀλλὰ πῆγαινε· ἐγὼ δὲ θέλω σοὶ δώσει τὴν νεωτέραν τῶν Χα-

ρίτων τῆν Πασιθέαν σύζυγον, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὑπνος ἐχάρη, καὶ ἀποκρινόμενος εἶπεν.

«Ἐλθέ λοιπὸν, ὄμοσόν μοι εἰς τὸ φοβερὸν ὕδωρ τῆς Στυγὸς καὶ μὲ τὴν μίαν μὲν χεῖρα ἄφθητι τῆς γῆς, μὲ τὴν ἄλλην δὲ τῆς ἀφροέσσης θαλάσσης, ἵνα μᾶς ἦναι μάρτυρες ὅλοι οἱ θεοὶ οἱ καταχθόνιοι, οἱ Τιτᾶνες οἱ περὶ τὸν Κρόνον, ὅτι τῷ ὄντι θέλεις μοι δώσει μίαν τῶν Χαρίτων, τὴν νεωτέραν, τὴν Πασιθέαν, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ, πρὸ τοσοῦτου χρόνου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ θεὰ Ἥρα ἐπέισθη· ὠρκίσθη δὲ, καθὼς ἐκεῖνος εἶπε κατ' ὄνομα εἰς ὅλους τοὺς καταχθονίους θεοὺς, τοὺς Τιτᾶνας. Ἄφου δὲ ὠρκίσθη καὶ ἐτελείωσε τὸν ὄρκον, αὐτοὶ ἐπορεύθησαν, ἀφήσαντες τὴν πόλιν τῆς Λήμνου καὶ Ἰμβροῦ κεκαλυμμένοι ὑπὸ νεφέλης· τάχιστα ἐπορεύοντο· ἔφθασαν δὲ εἰς τὸ Λεκτὸν ἀκρωτήριον τῆς ἐχούσης πολλὰ θηρία Ἰδῆς, ὅπου κατὰ πρῶτον ἀφῆκαν τὴν θάλασσαν καὶ ἐβάδισαν εἰς τὴν ξηράν· ἀπὸ τὸ βάδισμά των αἰ κορυφαὶ τῶν δένδρων ἐσεύοντο. Ἐκεῖ μὲν ἔμεινεν ὁ Ὑπνος, πρὶν ἔλθῃ εἰς ὄψιν τοῦ Διὸς, ἀναβὰς εἰς ἐλάτην, ἣτις ὑψηλοτάτη τότε οὔσα ἐκ τῶν ὄσων ἔθρεψεν ἡ Ἰδῆ ἔφθανε διὰ τοῦ ἀέρος εἰς τὸν αἰθέρα· ἐκεῖ ἐκάθησε περιτυλιχθεὶς εἰς τοὺς κλάδους αὐτῆς ὅμοιος μὲ ὀξύφωνον πτηνόν, τὸ ὁποῖον οἱ θεοὶ ὀνομάζουσι χαλκίδα εἰς τὰ ὄρη, οἱ δὲ ἄνθρωποι κύμινδιν. Ἡ δὲ Ἥρα ταχέως ἐπορεύθη εἰς Γάργαρον τὴν κορυφὴν τῆς ὑψηλῆς Ἰδῆς· εἶδε δὲ αὐτὴν ὁ Ζεὺς· ὅτε τὴν εἶδε, τόσον ὁ ἔρωσ κατέλαβε τὴν καρδίαν του ὅσον ὅταν κατὰ πρῶτον

ἐμίγνυντο λανθάνοντες τοὺς γονεῖς των· ἐστάθη δὲ ἔμ-
προσθὲν τῆς καὶ τῆ εἶπεν.

«Ἦρα, τί θέλουσα ἦλθες ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον ἐδῶ πεζή; διότι δὲν βλέπω παρόντα ἄρματα καὶ ἵππους, ἐφ' ὧν νὰ ἀναβῆς.»

Πρὸς τοῦτον δόλια φρονοῦσα εἶπεν ἡ σεβασμία Ἦρα.

«Ἐρχομαι, ἵνα ἴδω εἰς τὰ ὄρια τῆς γῆς, τὸν Ὀκεανόν, τὸν πατέρα τῶν θεῶν, καὶ τὴν μητέρα Τηθύν, οἵτινες εἰς τοὺς οἴκους των μὲ ἀνέτρεφον καὶ μ' ἐμεγάλωσαν· αὐτοὺς ὑπάγω νὰ ἴδω καὶ νὰ διαλύσω τὰς ἀδιαλείπτους ἔριδάς των· διότι πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν μετέχουσι τῆς κλίνης, ὀργισθέντες πρὸς ἀλλήλους· οἱ δὲ ἵπποι μου ἴστανται εἰς τὰς ὑπωρεῖας τῆς Ἰδης, οἵτινες μὲ φέρουσι καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν· ἐνεκά σου ἔρχομαι ἐνταῦθα ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον, μήπως ὀργισθῆς κατ' ἐμοῦ ἔπειτα, ἐὰν ἐν ἀγνοίᾳ σου ὑπάγω εἰς τὸν οἶκον τοῦ βαθυρρόου ὠκεανοῦ.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνάζων τὰς νεφέλας Ζεὺς.

«Ἦρα, ἐκεῖ μὲν δύνασαι νὰ ὑπάγῃς καὶ ὕστερον· τῶρα ὁμως ἄς κάτακλιθῶμεν καὶ ἄς εὐφρανθῶμεν· διότι τοι οὗτος ἔρωσ οὔτε θεά, οὔτε γυνὴ θνητῆ, μ' ἐνέπνευσε ποτὲ εἰς τὰ στήθη μου οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν σύζυγον τοῦ Ἰξίωνος Δίαν, ἣτις ἐγέννησε τὸν Πειρίθοον, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς θεοὺς· οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν Δανάην, τὴν ὠρχία σφυρὰ ἔχουσαν θυγατέρα τοῦ Ἀκρίσου, ἣτις ἐγέννησε τὸν Περσεά τὸν ἐξοχώτερον ὄλων τῶν ἀνδρῶν· οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν Εὐρώπην τὴν θυγατέρα τοῦ ἐνδόξου Φοίνικος, ἣτις μοι ἐγέννησε τὸν Μίνωα καὶ τὸν ἰσόθεον Ῥαδάμανθυν· οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα τὴν Σεμέλην καὶ τὴν

Ἄλκμήνην εἰς τὰς Θήβας, ὧν ἡ μὲν ἐγέννησε τὸν ἀνδρείτατον Ἡρακλέα, ἡ δὲ Σεμέλη τὸν Διόνυσον, τὴν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν τῶν ἀνθρώπων· οὐδὲ ὅταν τὴν καλλιπλόκαμον θεὰν Δήμητρα, οὐδὲ ὅταν τὴν ἐνδοξοτάτην Λητώ, οὐδὲ ὅταν ἠγάπησα σὲ τὴν ἰδίαν· τόσον σὲ ἀγαπῶ, καὶ τοσοῦτος ἔρωσ με καταλαμβάνει πρὸς σέ.»

Πρὸς αὐτὸν δόλια φρονούσα εἶπεν ἡ Ἥρα. «Ἴσχυρὲ υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί λόγον εἶπες; ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ συγκοιμηθῶμεν τῶρα εἰς τὰς κρυφὰς τῆς Ἰδῆς, θὰ γείνωμεν φανεροὶ εἰς πάντας· τί δὲ ἤθελε γείνει, ἐὰν μᾶς ἴδῃ τις τῶν θεῶν συγκοιμωμένους καὶ ἐλθὼν τὸ εἰπεῖ εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς; δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸ δῶμά σου ἐγερθεῖσα ἐκ τῆς κλίνης σου, διότι εἶναι ἀπρεπές· ἀλλ' ἐὰν ἐπιθυμῆς καὶ σοὶ εἶναι εὐχάριστον, ἔχεις θάλαμον, τὸν ὁποῖον σοὶ κατεσκευάσεν ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου Ἡφαιστος, προσαρμόσας σφιγκτῶς τὰς θύρας εἰς τοὺς παραστάτας· ἐκεῖ ἄς ὑπάγωμεν νὰ συγκοιμηθῶμεν ἄφ' οὔ τὸ ἐπιθυμεῖς.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ζεὺς. «Ἥρα, μὴ φοβεῖσαι ὅτι οἱ θεοὶ ἢ οἱ ἄνθρωποι θέλουσι μᾶς ἰδεῖ· τοιαύτην νεφέλην χρυσοῦν ἐγὼ θὰ περιχύσω εἰς τὴν κλίνην ὥστε οὔτε ὁ Ἥλιος θὰ μᾶς ἴδῃ τοῦ ὁποῖου τὸ φῶς διαπερᾷ τὸ πᾶν.

Εἶπε καὶ ἐνηγαλίσθη ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὴν γυναῖκά του, ὑποκάτω δὲ αὐτῶν ἡ γῆ ἐφύτρωσε χλωρὸν χόρτον, δροσερὸν λωτὸν καὶ κρόκον καὶ ὑάκινθον πυκνὸν καὶ μαλακὸν, ὅστις ὑψωνεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς· ἐπ' αὐτῶν ἐκοιμήθησαν, περιεβλήθησαν δὲ νεφέλην ὠραίαν, χρυσοῦν, ἀπὸ τῆς ὁποίας λαμπρὰ δρόσος ἔσταζε.

Οὕτως ὁ Ζεὺς πατὴρ καταβλήθεις ὑπὸ τοῦ ἔρωτος

καὶ τοῦ ὕπνου ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Γαργάρου, ἐναγκαλιζόμενος τὴν σύζυγόν του· ὁ δὲ γλυκὺς Ὑπνος ἔδραμεν εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, ἵνα ἀναγγεῖλῃ τοῦτο εἰς τὸν περικρατοῦντα καὶ σεῖοντα τὴν γῆν Ποσειδῶνα· πλησίον δὲ σταθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἐξῆς. «Φανερά λοιπὸν, ὦ Πόσειδον, βοήθησον τῶρα τοὺς Δαναοὺς καὶ θὸς δόξαν αὐτοῖς καίτοι ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἐνόσω ἔτι κοιμᾶται ὁ Ζεὺς, εἰς τὸν ὅποιον περιέχουσα μαλακὸν βαθὺν ὕπνον. Ἡ δὲ Ἥρα διὰ τοῦ ἔρωτος τὸν ἐξηπάτησεν, ἵνα κοιμηθῇ.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὑπνος ἀνεχώρησεν εἰς τὰ διάσημα ἔθνη τῶν ἀνθρώπων· τὸν δὲ Ποσειδῶνα διηγείρειν ἔτι μᾶλλον νὰ βοηθῇ τοὺς Δαναοὺς. Πάραυτα δὲ δραμῶν εἰς τοὺς προμάχους εἶπεν. «Ἀργεῖοι, καὶ ἀφίνομεν ἀκόμῃ τὴν νίκην εἰς τὸν Ἔκτορα, τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, ἵνα κυριεύσῃ τα πλοῖα καὶ λάβῃ τὴν δόξαν; αὐτὸς μὲν οὕτω νομίζει καὶ καυχᾶται διότι ὁ Ἀχιλλεὺς μένει παρωργισμένος· ἀλλ' αὐτοῦ δὲν ἔχομεν τόσῃν ἀνάγκῃν· ἐὰν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι δράμωμεν εἰς βοήθειαν ἀλλήλων. Ἄλλ' ἐμπρὸς ἅς πεισθῶμεν ὅλοι εἰς ὅτι θὰ σᾶς εἶπω· περιβληθέντες τὰς ἀσπίδας, ἔσαι ἄρισται καὶ μέγισται εἶναι εἰς τὸν στρατὸν, κρύψαντες δὲ τὰς κεφαλὰς σας εἰς τὰς ὀλολάμπρους περικεφαλαίας, καὶ λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας τὰ μακρότατα ἀκόντια, ἅς ὑπάγωμεν· ἐγὼ θέλω προηγηθῆ, λέγω δὲ ὅτι ὁ Ἔκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, δὲν θὰ ἀνθέξῃ, καίτοι ὦν πολὺ πρόθυμος. Ὅστις δὲ ἀνὴρ εἶναι μὲν ἀνδρεῖτος, φέρει ὅμως εἰς τὸν ὦμόν του μικρὰν ἀσπίδα, ἅς τὴν δώσῃ εἰς κατώτερόν του, αὐτὸς δὲ ἅς λάβῃ ἀσπίδα μεγαλητέραν.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτὸν δὲ τὸν ἤκουον προθύμως καὶ ἐ-

πειθοντο· οἱ δὲ βασιλεῖς αὐτῶν καίτοι πληγωμένοι ὁ Διομήδης, ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων τοὺς παρέταξαν καὶ περιερχόμενοι ἐνώπιον τῶν τάξεων ἀντήλασον τὰ ὄπλα· ὁ μὲν ἀνδρείος ἐνεδύθη τὰ καλὰ, τὰ δὲ κατώτερα ἔδωκεν εἰς τὸν κατώτερον. Ἀφοῦ δὲ ἐνεδύθησαν τὰ λαμπρὰ ὄπλα, ἐκίνησαν, προεξάρχοντος τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἐκράτει εἰς τὴν στιβαρὰν αὐτοῦ χεῖρα φοβερόν πλατὺ ξίφος, ὅμοιον μὲ ἀστραπὴν· μὲ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμήσῃ τις, διότι φόβος καταλαμβάνει τοὺς ἄνδρας. Τοὺς δὲ Τρῶας ἀφ' ἑτέρου παρέτασεν ὁ λαμπρὸς Ἔκτωρ. Οὕτω παρασκευάσθησαν πρὸς φοβεράν μάχην, ὁ κυανῆν χαιτίην ἔχων Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἔκτωρ, ὁ μὲν βοηθῶν τοὺς Τρῶας, ὁ δὲ τοὺς Ἀργείους ἐξεχείλισε δὲ ἡ θάλασσα πρὸς τὰς σκηνάς καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων· οἱ δὲ συνεπλάκησαν, μετὰ μεγάλου ἀλαλαγμοῦ. Οὔτε τῆς θαλάσσης τὸ κύμα ἐγειρόμενον ἐκ τῆς σφοδρᾶς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου βοᾷ τόσον εἰς τὴν ξηρὰν, οὔτε τοῦ καιομένου πυρὸς εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους ὁ κρότος βοᾷ τόσον, ὅταν ἐγειρήται νὰ καύσῃ τὸ δάσος, οὔτε ὁ ἄνεμος ἠχεῖ τόσον εἰς τὰς ὑψικορύφους δρυῖς, ὅστις μανιωδῶς πεσῶν ἠχεῖ μεγάλως, ὅση ἦτον ἡ φωνὴ τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν τρομερὰ βοησάντων, ὅταν ἐφώρμησαν ἐναντίων ἀλλήλων.

Πρῶτος ὁ Ἔκτωρ ἔρριψε τὸ ἀκόντιον κατὰ τοῦ Αἴαντος, διότι ἴστατο ἀντικρὺ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπέτυχεν ἐκεῖ, ὅπου δύο ἱμάντες περὶ τὰ στήθη του συναντῶνται, ὁ μὲν τῆς ἀσπίδος, ὁ δὲ τοῦ ἀργυροῦς ἤλους ἔχοντος ξίφους· αὐτοὶ λοιπὸν τοῦ διεφύλαξαν τὸ σῶμα· ἐλυπήθη ὁ Ἔκτωρ, διότι τὸ βέλος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του ματαίως· ἀπεσύρθη δὲ ὀπίσω εἰς τοὺς ἐταίρους του ἵνα

ἀποφύγη τὸν θάνατον· αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπερχόμενον ἐκτύπησεν ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος Αἴας μὲ πέτραν, ἐπειδὴ πολλαὶ τοιαῦται ἐκυλίοντο εἰς τοὺς πόδας τῶν μαχομένων ὡς στηρίγματα τῶν πλοίων· ἐκ τούτων σηκώσας μίαν τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος ὑπεράνω τοῦ γύρου τῆς ἀσπίδος, πλησίον τοῦ λαιμοῦ· ὡς στρόμβον τὴν περιέστρεψε ὅταν τὴν ἔρριψεν, ἡ δὲ πέτρα περιστροφόμενη ἐκτύπησε. Καθὼς δὲ ὅταν δρῦς κτυπηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διὸς καταπίπτῃ ρίζηδόν, μεγάλη δὲ ὄσμη θείου προέρχεται ἐξ αὐτῆς καὶ ὅσοι τὴν βλέπουσι πλησιάζοντες δὲν ἔχουσι θάρρος, ἀλλὰ φόβον, διότι εἶναι τρομερὸς ὁ κεραυνὸς τοῦ Διὸς· τοιοῦτοτρόπως ἔπεσε κατὰ γῆς ὁ ἀνδρῆϊος Ἔκτωρ· ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ τὸ ἀκόντιον, χωρὶς νὰ πέσῃ ἡ ἀσπίς καὶ ἡ περικεφαλαία, τὰ δὲ ποικίλα ἐκ τοῦ χαλκοῦ ὄπλα του ἀντήχησαν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀναβοήσαντες ἐπέδραμον κατ' αὐτοῦ ἐλπίζοντες νὰ τὸν ἀρπάσωσι, πολλὰ δὲ ἀκόντια ἔρριπτον, οὐδεὶς ὅμως ἠδυνήθη νὰ πληγώσῃ τὸν Ἔκτορα, τὸν ἠγεμόνα τῶν λαῶν, οὔτε νὰ τὸν κτυπήσῃ. Διότι προέλαβον καὶ τὸν περιεκύκλωσαν οἱ ἄριστοι, ὁ Πολυδάμας, ὁ Αἰνεΐας, καὶ ὁ θεῖος Ἀγήνωρ, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Σαρπηδῶν, καὶ ὁ ἄμεμπτος Γλαῦκος. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων οὐδεὶς ἠμέλησεν, ἀλλ' ὅλοι ἐκράτησαν περὶ αὐτὸν τὰς ἀσπίδας· αὐτὸν λοιπὸν οἱ ἐταῖροι ἐγείραντες ἐξέφερον τοῦ ἀγῶνος ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς τοὺς ταχεῖς ἵππους, οἵτινες ἴσταντο ὀπισθεν τῆς μάχης καὶ τοῦ πολέμου, ἔχοντες τοὺς ἠνιόχους καὶ τὰ ὠραῖα ὀχήματα· τὸν ἔφερον βχρέως στενάζοντα πρὸς τὴν πόλιν Ἀλλὰ ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ καλλιρρόου ποταμοῦ, τοῦ βχθέος Ξάνθου τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεὺς, ἐκεῖ

τὸν κατεβίβασαν ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, ἔρριψαν δὲ ἐπάνω τοῦ ὕδαρ· αὐτὸς ἀνέπνευσε καὶ ἀνέβλεψε. Καθίσας εἰς τὰ γόνατά του ἐξήμεσε τὸ μαῦρον αἷμα· πάλιν δὲ ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ σκότος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς του· διότι τὸ κτύπημα ἀκόμη τὸν ἐβασάνιζεν.

Οἱ δὲ Ἄργεῖοι ἅμα εἶδον τὸν Ἑκτορα ἀναχωρήσαντα, προθυμότερον ἐφώρμησαν κατὰ τῶν Τρώων ἐπιθυμοῦντες μάχην. Τότε πρῶτος πάντων ὁ ταχὺς Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, ἐπλήγωσε, μὲ τὸ ὄξύ του ἀκόντιον ὀρμήσας, τὸν Σάτνιον, υἱὸν τοῦ Ἥνοπος, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἔξοχος νύμφη Ναϊᾶς μετὰ τοῦ Ἥνοπος, βουκολοῦντος παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σατνιόεντος ποταμίου. Αὐτὸν λοιπὸν, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως σταθεὶς πλησίον τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὴν λαγόνα καὶ τὸν ἀνέτρεψεν, οἱ δὲ Τρῶες καὶ Δαναοὶ περὶ αὐτὸν συνῆψαν τρομερὰν μάχην. Ὑπὲρ αὐτοῦ ἦλθεν ὁ Πολυδάμας· ὁ υἱὸς τοῦ Πανθίου, βοηθὸς, ἐκτύπησε τὸν Προθήνορα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρηιλύκου, εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· τὸ ἀκόντιον ἐνεπάγη εἰς τὸν ὦμον καὶ αὐτὸς πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἐκτύπησεν αὐτὴν μὲ τὴν παλάμην του. Ὁ δὲ Πολυδάμας μεγάλως ἀνεβόησεν ἐπὶ τούτῳ.

«Νομίζω ὅτι τὸ ἀκόντιον ἐμοῦ τοῦ μεγαλοψύχου Πανθοίδου δὲν ἐρρίφθη ἐπὶ ματαίῳ ἀπὸ τῆς στιβαρᾶς χειρός μου, ἀλλὰ τις τῶν Ἄργείων τὸ ἔφερεν εἰς τὸ σῶμά του· καὶ νομίζω ὅτι στηριζόμενος εἰς τὸ ἀκόντιον θὰ καταβῆ εἰς τὸν ἄδην.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἄργεῖοι ἐλυπήθησαν διὰ τὴν κούχησίν του ταύτην. Πρὸ πάντων ὁμως διήγειρε τὴν ὀργὴν τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος· διότι πολλὰ πλησίον αὐτοῦ ἔπεσεν. Ἐνῶ δὲ αὐτὸς ἀνεχώρει ταχέως, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ λαμπρὸν δόρυ. Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ Πο-

λυδάμας απέφυγε τὸν θάνατον πλαγίως πηδήσας, ἐπλήγθη δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος Ἀρχέλοχος· διότι οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν τὸν θάνατον αὐτοῦ. Αὐτὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν συναφὴν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ εἰς τὸν τελευταῖον ἀστράγαλον· ἀπέκοψε δὲ τοὺς δύο τένοντας· καὶ ἡ κεφαλὴ του, τὸ στόμα καὶ αἱ ῥίνες ἔπεσον κατὰ γῆς πρότερον, παρὰ αἱ κνήμαι καὶ τὰ γόνατα. Ὁ δὲ Αἴας ἀνεβόησε πρὸς τὸν ἕξοχον Πολυδάμαντα.

Ἄϊδὲ, Πολυδάμα, καὶ εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν. Ἐργάγε ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ἰσομετρηθῆ πρὸς τὸν Προθοήνορα; δὲν μοὶ φαίνεται ἀγενῆς, οὐδὲ ἐξ ἀγενῶν καταγόμενος· θὰ ἦναι ἀδελφὸς τοῦ ἱππότου Ἀντήνορος, ἢ υἱὸς· διότι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ὁμοιάζουν τὰ μέγιστα πρὸς τὴν γενεὰν αὐτοῦ.»

Ἐλάλησεν οὕτω διότι τὸν ἐγνώριζε καλῶς, οἱ δὲ Τρῶες ἐλυπήθησαν. Τότε ὁ Ἀκάμας ἐπλήγωσε διὰ τοῦ δόρατος τὸν Πρόμαχον Βοιώτιον ὑπερμαχόμενος τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ὁποῖον ἔσυρεν ἤδη ἐκ τῶν ποδῶν ὁ Πρόμαχος. Δι' αὐτὸν ὁ Ἀκάμας καυχώμενος μεγάλως ἀνεβόησεν.

Ἄργεῖοι τοξόται, ἀκόρεστοι ἀπειλῶν δὲν θὰ πάσχωμεν καὶ δὲν θὰ λυπώμεθα πολὺν χρόνον ἡμεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ σεῖς. Παρατηρήσατε πῶς ὁ ὑμέτερος Πρόμαχος φονευθεὶς κοιμᾶται εἰς τὸ ἀκόντιόν μου, διὰ νὰ μὴ μένη ἐπὶ πολὺ ὁ ἀδελφός μου ἀνευ ἐκδικήσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπιθυμεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλίπη εἰς τὸν οἶκόν του ἀδελφὸν ἐκδικητὴν τοῦ κακοῦ.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Ἄργεῖοι ἐλυπήθησαν διὰ τὴν καύχησίν του· διηγήριε δὲ μάλιστα τὴν ὀργὴν τοῦ Πηνέλεω, ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἴλιονέα υἱὸν τοῦ πολυθρέμμου Φορ-

θαντος, τὸν ὁποῖον ἐκ τῶν Τρώων ἠγάπα τὰ μάλιστα ὁ Ἑρμῆς καὶ τῷ ἐχάρισε κτήματα· μετ' αὐτοῦ δὲ ἡ μήτηρ του ἐγέννησε μόνον τὸν Ἴλιονέα· τοῦτον τότε ἐπλήγωσεν ὑπὸ τὴν ὄφρυν εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὀφθαλμοῦ· τοῦ ἐξώρυξε τὴν κόρην, καὶ τὸ ἀκόντιον ἐπέρασε διὰ μέσου τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἰνίου· καὶ αὐτὸς κατέπεσεν ἐκτείνας καὶ τὰς δύο χεῖρας. Ὁ δὲ Πηνέλαως σύρας τὸ ὄξυ ξίφος τὸ ἔσειρεν εἰς τὸ μέσον τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν περικεφαλαίαν· τὸ δὲ σπιθαρόν ἀκόντιον εὐρίσκετο ἔτι εἰς τὸν ὀφθαλμόν του. Ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν εἶπε εἰς τοὺς Τρώας καυχώμενος.

«Εἶπατε, Τρῶες, εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τοῦ λαμπροῦ Ἴλιονέως νὰ κλαύσωσιν εἰς τὸν οἶκόν των· διότι οὐδὲ ἡ σύζυγος τοῦ Προμάχου Ἀλεγηνορίδου θὰ ἀπολαύσῃ τὸν ἄνδρα της ἐπανελθόντα, ὅταν οἱ ἄλλοι υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐπανεέλθωμεν ἐκ τῆς Τροίας μὲ τὰ πλοῖα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλους δὲ κατέλαβε τρόμος· ἕκαστος παρετήρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ποῦ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον.

Εἶπατέ μοι σεῖς, ὦ Μοῦσαι αἱ κατοικοῦσαι τὸν Ὀλυμπόν, τίς πρῶτος τῶν Ἀχαιῶν ἔλαβε σκῦλα παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀφοῦ ἔκλινε τὴν μάχην ὁ Ποσειδῶν.

Καὶ πρῶτος μὲν ὁ Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἐπλήγωσεν Ἰφρτιον τὸν Γυρτιάδην ἡγεμόνα τῶν γενναίων Μυσῶν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος τὸν Φάλκην καὶ τὸν Μέρμερον· ὁ δὲ Μυριόνης τὸν Μόρυν καὶ τὸν Ὑπποτίωνα· ὁ δὲ Τεῦκρος τὸν Προθόωνα καὶ τὸν Περιφήτην· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης Μενέλαος τὸν ἀρχηγὸν Ὑπερήνορα ἐπλήγωσεν εἰς τὴν λαγόνα, τὸ δὲ ἀκόντιον διελθὼν τὰ ἔντερα του τὰ ἐξέσχισεν, ἡ δὲ ψυχὴ εὐθέως ἐξῆλθε τῆς πληγῆς, καὶ σκότος ἐκάλυψε

τούς ὀφθαλμούς του· πλείστους ἐφόνευσεν ὁ Αἴας, ὁ τά-
χης υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, διότι δὲν ὑπῆρχέ τις ὅμοιος μὲ
αὐτὸν νὰ καταδιώξη διὰ τῶν ποδῶν, τοὺς φεύγοντας
ἄνδρας, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐνέβαλε φόβον καὶ ἔτρεπεν εἰς
φυγὴν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ο.

ΑΠΩΘΕΙΞ ΜΑΚΡΑΝ ΤΩΝ ΝΗΩΝ.

*Ότε οί Τρῶες φεύγοντες διέβησαν τὸ χαράκωμα καὶ τὴν τάφρον, ἀφοῦ πολλοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Δαναῶν, ἐσταμάτησαν καὶ συνηθροίσθησαν πλησίον τῶν ἀρμάτων κάτωχροι ἀπὸ τὸν φόβον, τότε ὁ Ζεὺς εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἰδης ἐξύπνησεν ἀπὸ τὸ πλάγιον τῆς χρυσοθρόνου Ἑρας. Ἀνατιναχθεὶς εἶδε τοὺς Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς, τοὺς μὲν φεύγοντας μὲ ὄρμην, τοὺς δὲ ὀπισθεν καταδιώκοντας καὶ μεταξὺ τῶν δευτέρων τὸν βασιλέα Ποσειδῶνα· τὸν δὲ Ἑκτορα εἶδε κείμενον εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ περὶ αὐτὸν καθημένους τοὺς συντρόφους· τὸν εἶδε δυσκόλως ἀναπνέοντα, ψυχομαχοῦντα καὶ ἐμοῦντα αἶμα, διότι δὲν εἶχε κτυπήσει αὐτὸν ὁ μᾶλλον ἀδύνατος τῶν Ἀχαιῶν· καθὼς λοιπὸν εἶδε τοῦτον ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, συνεκινήθη, καὶ ἀγρίως ἰδὼν τὴν Ἑραν εἶπε πρὸς αὐτήν.

α' Ἀναμφιβόλως ἰδική σου τις κακὴ καὶ πανοῦργος τέχνη, κακότεχνος Ἑρα, τὸν μὲν Ἑκτορα ἔπαυσεν ἀπὸ τὸν πόλεμον, τὸν δὲ ἄλλον στρατὸν ἔτρεψεν εἰς φυγὴν· δὲν ἤξεύρω, ἐὰν καὶ πάλιν πρώτη δὲν πρέπη νὰ ἀπολαύσης τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὀχληρᾶς ταύτης πανουργίας σου, μαστιγωθείσα ὑπ' ἐμοῦ. Ἡ δὲν ἐνθυμεῖσαι φαίνεται ὅταν σ' ἐκρέμασα εἰς τὰ ὕψη, ἔχουσαν δύο ἄκμονας, ἀπὸ

τούς πόδας σου κρεμασμένους, τὰς δὲ χεῖρας περιδεδεμένην μὲ χρυσοῦν ἀδιάσπαστον δεσμόν; Τοιουτοτρόπως ἦσο κρεμασμένη μεταξὺ αἰθέρος καὶ νεφελῶν, ἡγανάκτουν δὲ οἱ ἄλλοι θεοὶ κατὰ τὸν μακρὸν Ὀλυμπον, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ σὲ πλησιάσουν καὶ σὲ λύσουν· διότι ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐπιχειρήσει, τὸν ἤρπαζον καὶ τὸν ἔρριπτον ἀπὸ τοῦ κατώφλιον τῶν ἀνακτόρων μου, ἕως νὰ φθάσῃ μόλις ζῶν εἰς τὴν γῆν· ἐμοῦ δὲ δὲν κατέπαυεν ἡ ὀργὴ ἢ ἐξήγειρεν ὁ σκληρὸς πόνος τοῦ θεοῦ Ἡρακλέους, τὸν ὁποῖον σὺ βοηθουμένη ὑπὸ τῶν Θεελλῶν καὶ τοῦ Βορῶα παρέδωκες εἰς τὸν ἀκαταπόνητον πόντον πανούργως, καὶ τὸν ἔφερες μακρὰν εἰς τὴν Κῶν. Τοῦτον μὲν ἐγὼ ἔσωσα ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπανάφερον εἰς τὸ ἔχον πολλοὺς ἵππους Ἄργος, ἀφοῦ πολλὰ ὑπέφερε. Ταῦτα πάλιν θεὸς σὲ ἐνθυμήσω, διὰ νὰ παύσῃς ἀπὸ τὰς ἀπάτας, διὰ νὰ μάθῃς ὅτι δὲν δύναται νὰ σὲ χρησιμεύσῃ ἡ δολία φιλοφροσύνη, τὴν ὁποίαν ἐλθοῦσα μακρὰν τῶν ἄλλων θεῶν, ἔκαμες πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ ἠπάτησας.»

Οὕτως εἶπεν· ἐρρίγησε δὲ ἡ βοόφθαλμος δέσποινα Ἥρα καὶ λαλήσασα εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

α Ἄς εἶναι μάρτυρες τῶν λόγων μου ἡ Γῆ, ὁ ἐκτεταμένος ἄνω Οὐρανὸς καὶ τὸ καταστάζον ὕδωρ τῆς Στυγός, αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶναι μέγιστος καὶ τρομερώτατος ὄρκος καὶ διὰ τοὺς μάκαρας θεοὺς, προσέτι ἡ ἱερά σου κεφαλὴ καὶ ἡ συζυγικὴ κλίνη μας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγὼ ποτὲ δὲν ἤθελον ὀρκισθῆ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ὅτι οὐχὶ ἐξ αἰτίας μου ὁ τὴν γῆν σείων Ποσειδῶν βλάπτει μὲν τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα, βοηθεῖ δὲ τοὺς ἐναντίους, ἀλλ' ἐνδέχεται ἡ καρδιά του νὰ τὸν παροτρύνῃ καὶ παραινῇ συγκινηθεῖσα ἀπὸ τὰ εἰς τὸ στρατόπεδον πάθη

τῶν Ἀχαιῶν· ἀλλ' ἔσο βέβαιος καὶ ἐγὼ θὰ συμβουλευ-
σω ἐκεῖνον νὰ ἀπομακρυνθῆ, ᾧ ἰσχυρέ Ζεῦ! καὶ νὰ ὑπά-
γῃ ὅπου τὸν διατάξῃς.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ
τῶν θεῶν καὶ ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπε τοὺς ἐξῆς τα-
χεῖς λόγους.

«Ἐάν μὲν λοιπὸν σὺ, βοόφθαλμε Δέσποινά Ἑρα, ὡμο-
φρόνεις μὲ ἐμὲ ὅταν κάθῃσαι εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἀθα-
νάτων, ὁ Ποσειδῶν, ὅσον καὶ ἂν ἔχῃ ἄλλην θέλησιν, τα-
χέως ἤθελε μεταβάλλει τὴν γνώμην του πρὸς τὴν ἰδικὴν
σου καὶ ἰδικὴν μου ἐπιθυμίαν. Ἐάν δὲ ὁμίλῃς ἀληθῶς καὶ
εἰλικρινῶς, πῆγαινε τώρα πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ προσκά-
λεσον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἡ Ἴρις καὶ ὁ περίφημος εἰς τὸ τόξον
Ἀπόλλων, ἵνα ἡ μὲν Ἴρις ὑπάγῃ εἰς τὸν στρατὸν τῶν
χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, καὶ εἶπῃ εἰς τὸν δεσπότην Πο-
σειδῶνα νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς
τὸν οἶκόν του, ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων νὰ ἐξεγείρῃ εἰς
πόλεμον τὸν Ἑκτορά, ἀφοῦ τὸν ἀναζωογονήσῃ καὶ τὸν
θεραπεύσῃ ἀπὸ τοὺς πόνους, οἱ ὅποιοι τώρα τοῦ βασανί-
ζουν τὴν καρδίαν, εἰς δὲ τοὺς Ἑλληνας ἐμβάλλῃ ἀνανδρον
φόβον καὶ τοὺς τρέψῃ εἰς φυγὴν, ἕως οὔ φεύγοντες πεσω-
σιν εἰς τὰ πολύζυγα πλοῖα τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως·
αὐτὸς δὲ θὰ ἐγείρῃ καὶ θὰ στείλῃ τὸν σύντροφόν του
Πάτροκλον· τοῦτον ἀφοῦ φονεύσῃ πολλοὺς γενναίους
ἄνδρας, καὶ ἄλλους καὶ τὸν εὐγενῆ υἱὸν μου Σαρπηδόνα,
θὰ φονεύσῃ μὲ τὸ δόρυ ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ πρὸ τῆς Ἴλιου·
ἐνεκα τούτου θὰ ὀργισθῆ ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς καὶ θὰ φο-
νεύσῃ τὸν Ἑκτορά· ἔκτοτε ἐγὼ μετὰ ταῦτα θὰ δώσω
ἀκατάπαυστον φυγὴν τῶν Τρώων ἀπὸ τὸ στρατόπεδον
πρὸς τὰ ὀπίσω, ἕως οὔ μέχρι τέλους οἱ Ἀχαιοὶ κυριεύ-

σωσι τὸ ὑψηλὸν Ἴλιον διὰ τῶν συμβουλῶν τῆς Ἀθηνᾶς. Διὰ τοῦτο οὔτε ἐγὼ πρότερον παύω τὴν ὀργήν μου, οὔτε ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν ἀθανάτων θὰ ἀφήσω ἐκεῖ νὰ βοηθῆ, πρὶν τελειώσῃ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πηλεΐδου, καθὼς τοῦ ὑπεσχέθη ἐν ἀρχῇ κατανέυσας κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ θεὰ Θέτις ἐνηγκαλίσθη τὰ γόνατά μου παρακαλοῦσα νὰ τιμῆσω τὸν ἐκπορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλεῖα.»

Οὕτως εἶπεν· ἀμέσως ὑπήκουσεν ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα· καὶ κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον· καθὼς δὲ πετᾷ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν οὔτις πολλὰς χώρας περιελθὼν σκέπτηται καὶ λέγει καθ' ἑαυτὸν «ἐκεῖ ἤμην ἢ ἐκεῖ» καὶ πολλὰ ἀναμιμνήσκειται, μὲ τοιαύτην ταχύτητα καὶ ὀρμὴν διέβαινε πετῶσα ἡ δέσποινα Ἥρα. Ἐφθασε δὲ εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον καὶ εὔρε τοὺς ἀθανάτους συνθηροισμένους εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός· οὔτοι καθὼς τὴν εἶδον ὅλοι ἐπετάχθησαν καὶ τὴν ὑπεδέχοντο μὲ ποτήρια εἰς τὰς χεῖρας· αὕτη ὅμως ἀφήσασα τοὺς ἄλλους ἔλαβε τὸ ποτήριον τῆς ὠραίας Θέμιδος· διότι αὕτη τρέχουσα εἶχεν ἔλθει πρώτη εἰς συνάντησίν της καὶ λαλήσασα εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

α Ἥρα, διατί ἤλθες; φαίνεσαι κάπως λυπημένη· βεβαίως σ' ἐφόβισε καὶ σ' ἐδίωξεν ὁ σύζυγός σου Κρονίδης.»

Ἡ δὲ λευκώλενος θεὰ Ἥρα ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν λέγουσα·

α Μὴ μὲ ἐρωτᾷς, θεὰ Θέμι, ταῦτα· ἤξεύρεις καὶ σὺ πόσον ἄμετρος καὶ ἀπηνὴς εἶναι ἡ ὀργὴ ἐκείνου· ἀλλὰ σὺ ἐξακολούθει τὴν μετὰ τῶν θεῶν ἰσόμετρον εὐωχίαν· θὰ ἀκούσης δὲ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἀθανάτων πόσον ὀλέθρια πράγματα ὁ Ζεὺς ἀναγγέλλει· καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι

δὲν θέλει χαρῆ ὁμοίως ἢ καρδία ὄλων, οὔτε τῶν ἀνθρώπων οὔτε τῶν θεῶν, εἴαν κανεῖς ἀκόμη τῶρα εὐωχεῖται καὶ εὐθυμεῖ.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ δέσποινα Ἥρα ἀμέσως ἐκάθησε, δυσηρεστήθησαν δὲ οἱ θεοὶ ἀνά τὴν αἴθουσαν τοῦ Διός· αὕτη ὁμῶς ἐγέλασε μὲν μὲ τὰ χεῖλη της, ἀλλὰ δὲν ἐφαιδρύνθη τὸ πρόσωπον ὑπὸ τὰς καταμαύρους ὄφρεῖς της· ἔλεγε δὲ πρὸς ὄλους μὲ ἀγανάκτησιν.

α Ἀνόητοι ἡμεῖς οἵτινες μωρῶς παροργίζομεν τὸν Δία· καὶ οἵτινες πλησιάζομεν αὐτὸν διὰ νὰ καταπαύσωμεν τὴν ὀργὴν ἣ μὲ τοὺς λόγους ἣ διὰ τῆς βίας! Αὐτὸς κάθηται μακρὰν χωρὶς νὰ φροντίζῃ οὔτε νὰ ταραττηται· διότι δυσχυρίζεται ὅτι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν κατὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δύναμιν διακρίνεται ὡς πρῶτος. Ὑποφέρετε λοιπὸν τῶρα ὅ,τι κακὸν στείλλῃ εἰς καθένα ἐξ ὑμῶν· ἤδη νομίζω ὅτι συνέβη δυστύχημα εἰς τὸν Ἄρην· ἐχάθη εἰς τὸν πόλεμον ὁ υἱὸς του, ὁ φίλτατος Ἀσκάλαφος, τὸν ὁποῖον ὁ κραταῖος Ἄρης λέγει ἰδικόν του.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἄρης ἐκτύπησε τοὺς ἀκμαίους τοῦ μηροῦς μὲ τὰς παλάμας του καὶ μὲ θρῆνον εἶπε.

α Μὴ ἀγανακτήσητε τῶρα ἐναντίον μου, Ὀλύμπιοι θεοί· θά ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ θά ἐκδικηθῶ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ μου καὶ ἂν ἡ μοῖρα μου εἶναι νὰ κτυπηθῶ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διός καὶ νὰ κῆμαι μετὰ τῶν νεκρῶν μεταξὺ αἵματος καὶ κόνεων.»

Ταῦτα εἰπὼν, εὐθύς διέταξε τὸν Δεῖμον καὶ τὸν Φόβον νὰ δέσωσι τοὺς ἵππους εἰς τὸ ἄρμα· αὐτὸς δὲ ἐνεδύθη τὰ λαμπρὰ ὅπλα του. Καὶ τότε ἀκόμη μεγαλειτέρα καὶ τρομερωτέρα ὀργὴ καὶ κακία ἤθελε ἐξεγερθῆ εἰς τὸν Δία κατὰ τῶν ἀθανάτων, εἴαν ἡ Ἀθηναῖα, φοβηθεῖ-

σα δι' ὅλους τοὺς θεοὺς, δὲν ἄφινε τὴν ἔδραν ἀποῦ ἐκάθητο καὶ ἐξορμήσασα διὰ τοῦ προθύρου δὲν ἀφῆρει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του τὴν περικεφαλαίαν, ἀπὸ δὲ τοὺς ὤμους του τὴν ἀσπίδα καὶ ἀπὸ τὴν ἰσχυράν του χεῖρα τὸ χάλκινον δόρυ. Τὸν ἐπέπληξε δὲ διὰ τῶν ἐξῆς.

« Μωρὲ, ἄφρον, ἐχάθης· βεβαίως σὺ ἔχεις ὧτα ἀσκόπως διὰ νὰ ἀκούης μόνον, νοῦς δὲ καὶ ἐντροπή δὲν ὑπάρχει εἰς σέ· δὲν ἐνόησες τοὺς λόγους τῆς λευκωλένου θεᾶς Ἥρας, ἥτις τώρα ἤδη ἦλθεν ἀπὸ τὸν Ὀλύμπιον Δία; Πῶς, θέλεις σὺ μὲν ἀφοῦ πολλὰ πάθη ὑποφέρεις, νὰ ἐπιστρέψης διὰ τῆς βίας εἰς τὸν Ὀλυμπον, λυπούμενος, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους ὅλους νὰ ἐτοιμάσης μέγα κακόν; διότι ἀμέσως τοὺς μὲν γενναιοτάτους Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς θὰ ἀφήσῃ, θὰ ἔλθῃ δὲ καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον νὰ συνταράξῃ ἡμᾶς· θὰ ἀρπάξῃ κατὰ σειρὰν καὶ τὸν ἔνοχον καὶ τὸν μῆ. Διὰ τοῦτο τώρα σὲ παρακινῶ νὰ παραιτήσης τὴν ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ γενναίου σου υἱοῦ ὀργήν· διότι ἄλλοι ἀνώτεροι αὐτοῦ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τὴν δύναμιν ἢ ἐφονεύθησαν ἢ θὰ φονευθῶσιν· εἶναι δὲ δύσκολον νὰ σώζῃ τις ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοὺς υἱοὺς καὶ ἀπογόνους.»

Ταῦτα εἰποῦσα, τὸν ἠνάγκασε νὰ καθήσῃ εἰς τὴν ἔδραν του, ἡ δὲ Ἥρα ἐπροσκάλεσεν ἔξω τῆς αἰθούσης τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἴριν, τὴν ἄγγελον τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ λαλήσασα εἶπε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

« Ὁ Ζεὺς σᾶς διατάττει νὰ ὑπάγητε ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον εἰς τὴν Ἴδην· ὑπάγητε, καὶ παρουσιασθῆτε ἐνώπιόν του, καὶ κάμητε ὅτι σᾶς παραγγείλη καὶ προστάξῃ.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ δέσποινα Ἥρα ἀμέσως ἐπανῆλθε καὶ

ἐκάθησεν εἰς τὸν θρόνον τῆς· αὐτοὶ δὲ ἐπέταξαν ταχέως καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν πολύβρυσον Ἰδην, τὴν θηριοτρόφον· εὔρον τὸν βροντόφωνον Κρονίδην καθήμενον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γαργάρου καὶ περικυκλωμένον ἀπὸ εὐῶδες νέφος καὶ ἐλθόντες ἐμπρός του ἐστάθησαν· αὐτὸς δὲ τὰς ἐδέχθη προσηνῆς διὰ τὴν πρόθυμον καὶ ταχεῖαν ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς συζύγου του καὶ πρῶτον εἶπε πρὸς τὴν Ἰριν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Σπεῦσε, ταχεῖα Ἰρι, πῆγαινε εἰς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα, καὶ εἶπέ τον ὅλα ὅσα θὰ σὲ εἶπω ἄνευ ψεύδους· παράγγειλέ τον νὰ παύσῃ ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ συνέδριον τῶν θεῶν ἢ εἰς τὴν λαμπρὰν θάλασσαν· ἐὰν ὅμως δὲν πεισθῇ εἰς τοὺς λόγους μου καὶ ἀδιαφορήσῃ, ἄς σκεφθῇ καλῶς, μὴ καὶ μ' ὄλην του τὴν δύναμιν δὲν ταλμῆσῃ νὰ ἀντισταθῇ ἐναντίον μου ἐπερχομένου, διότι καυχῶμαι ὅτι εἶμαι πολὺ αὐτοῦ ἀνώτερος κατὰ τὴν δύναμιν καὶ μεγαλειότερος κατὰ τὴν ἡλικίαν· αὐτὸς δὲν φοβεῖται νὰ φέρεται ὡς νὰ ὀμιλῇ ἴσος πρὸ ἴσον μὲ ἐμὲ, τὸν ὅποιον τρέμουσιν οἱ ἄλλοι θεοί.»

Οὕτως εἶπε· καὶ ἀμέσως ὑπήκουσεν ἢ ὡς ἄνεμος ταχύπους Ἰρις, καὶ κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς εἰς τὴν ἱερὰν Ἰλιον· καθὼς δὲ ὅταν ἀπὸ τὰ νέφη πετᾶ χιών ἢ χάλαζα καταφερομένη ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ γεννῶντος αἰθρίαν Βορέος, μὲ τοιαύτην ταχύτητα διέβαινε πετῶσα ἢ ταχεῖα Ἰρις, πλησιάσασα δὲ εἶπε πρὸς τὸν διάσημον Ποσειδῶνα.

« Ἦλθον ἐδῶ, θεὲ, ὅστις περικρατεῖς τὴν γῆν, μαυροχαῖτα, φέρουσα εἰς σὲ ἀγγελίαν τινὰ ἐκ μέρους τοῦ αἰγιόχου Διός. Διέταξε νὰ παύσῃς ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ συνέδριον τῶν θεῶν

ἢ εἰς τὴν λαμπρὰν θάλασσαν· ἐὰν δὲ ἀπειθήσης εἰς τοὺς λόγους του καὶ ἀδιαφορήσης, ἐφοβέριζεν ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ ἐκεῖνος ἐδῶ καὶ θὰ πολεμήσῃ ἐναντίον σου· σὲ παρακινεῖ δὲ νὰ ἀποφύγῃς τὰς χεῖράς του, διότι καυχᾶται ὅτι εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν πρεσβύτερος· σὺ δὲ δὲν φοβεῖσαι νὰ ὁμιλήσῃς ὡς ἴσος πρὸς ἴσον μὲ αὐτὸν, τὸν ὁποῖον τρέμουσιν οἱ ἄλλοι θεοί.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαθέως στενάζας εἶπεν ὁ διάσημος γεωσείστης.

« ὦ Πόποι! Ἄν καὶ εἶναι λίαν ἰσχυρὸς ἀλλὰ λίαν ἀλαζωνικῶς ἐλάλησε λέγων ὅτι ἐμὲ τὸν ὁμότιμον αὐτοῦ θὰ συλλάβῃ διὰ τῆς βίας. Τρεῖς ἐκ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας ἐγεννήθημεν ἀδελφοί, ὁ Ζεὺς, ἐγὼ καὶ τρίτος ὁ Πλούτων, ἄρχων εἰς τοὺς νεκρούς, ὅλος δὲ ὁ κόσμος διηρέθη εἰς τρία μέρη καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἔλαχε τιμῆς· καὶ εἰς ἐμὲ μὲν ἔπεσεν ὁ κλῆρος νὰ διαμένω αἰωνίως εἰς τὴν λευκάζουσαν θάλασσαν, εἰς δὲ τὸν Πλούτωνα ἔλαχε τὸ ὁμιχλῶδες σκότος τοῦ ἄδου, εἰς δὲ τὸν Δία ὁ ἐκτεταμένος οὐρανὸς ἐντὸς τοῦ αἰθέρος καὶ τῶν νεφελῶν· ἡ δὲ γῆ καὶ ὁ ὑψηλὸς Ὀλυμπος ἔμειναν κοιναὶ εἰς ὅλους· διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὑπακούσω ποσῶς εἰς τὸν Δία, ἀλλ' ἄς μένη ἡσυχος μῶλῃν του τὴν ἀνδρείαν, εἰς τὸ τρίτον του μέρος· μὲ τὰς χεῖράς του ἄς μὴ μὲ φοβερίζῃ ὡς τινα ὄλωσ ἀνανδρον· καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ἐπέπληττε τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς υἱοὺς του, τοὺς ὁποίους ἐγέννησεν ὁ ἴδιος· οὗτοι δύνανται νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς παραγγελίας του ἐξ ἀνάγκης.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ ἀνεμόπους Ἴρις·
« Οὐῶ, θεέ, ὁ τὴν γῆν κρατῶν μαυροχαῖτα νὰ φέρω

εἰς τὸν Δία τὸν τραχὺν αὐτὸν καὶ ἀπότομον λόγον ἢ θά τὸν μεταβάλης κατὰ τι ; ὁ νοῦς τῶν φρονίμων βέβαια μεταβάλλεται· ἤξεύρεις ὅτι τοὺς πρεσβυτέρους πάντοτε ἀκολουθοῦσιν Ἐριννύες.»

Ὁ δὲ τὴν γῆν⁵ σείων Ποσειδῶν εἶπε πρὸς αὐτήν.

Ἴρι θεὰ τὸν λόγον τοῦτον πολὺν πρεπόντως εἶπες· εἶναι καλὸν ὁ φέρων τὴν εἶδῃσιν νὰ ἦναι φρόνιμος· ἀλλὰ μὲ καταλαμβάνει τρομερὰ ἀγανάκτησις ὅταν θέλει μὲ λόγους πλήρεις ὀργῆς νὰ ἐπιπλήττη ἐμὲ, ὅστις ἔχω ἴσον μερίδιον με αὐτὸν καὶ τύχην ὁμοίαν. Τώρα μὲν καίτοι ἀγανακτῶν θὰ ὑποχωρήσω· ἄλλο δὲ θὰ σοῦ εἰπῶ· τὴν ἀπειλὴν αὐτὴν ἐδῶ· ἐν παρὰ τὴν θέλησιν ἐμοῦ καὶ τῆς φερούσης λείαν Ἀθηναῖς, τῆς Ἡρας, τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ ἄνακτος Ἡφαιστοῦ, φεισθῆ τῆς ὑψηλῆς Ἰλίου καὶ δὲν θελήσῃ νὰ τὴν ἐκπορθῆσῃ νὰ δώσῃ δὲ μεγάλην ἰσχὺν εἰς τοὺς Ἀργεῖους ἃς ἤξεύρει ὅτι μεταξὺ μας θὰ ὑπάρχῃ ὀργὴ ἀθεράπευτος.»

Ταῦτα εἰπὼν ἄφησε τὸν Ἀχαιῶν στρατὸν ὁ τὴν γῆν σείων θεὸς καὶ ἀπελθὼν ἐβυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπόθησαν δ' αὐτὸν οἱ ἦρωες Ἀχαιοί. Καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ ἐγείρων τὰς θύελλας Ζεὺς.

Ἵπαγε τώρα, ἀγαπητέ μου Φοῖβε, πρὸς τὸν χαλκωπλισμένον Ἐκτορα· διότι ἤδη ὁ σείων καὶ περιβάλλων τὴν γῆν Ποσειδῶν ἔφυγεν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, ἀποφεύγων τὴν βαρεῖαν ὀργὴν μου. Ἡ μάχη ἡμῶν ἤθελεν ἀντηγήσει μέχρι τῶν ἄλλων θεῶν, ὅσοι εἶναι εἰς τὸν Τάρταρον πέριξ τοῦ Κρόνου· ἀλλὰ καθὼς συνέβη, εἶναι πολὺ καλλίτερον καὶ δι' ἐμὲ καὶ δι' αὐτὸν, ὅτι πρότερον συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν εἰς τὰς ἰδικὰς μου χεῖρας, διότι δὲν ἤθελεν ἐκτελεσθῆ χωρὶς ἰδρῶτα. Σὺ λοιπὸν λάβε

τὴν φουντωτὴν αἰγίδα καὶ κίνει ταύτην συνεχῶς ἐναντίον τῶν ἡρώων Ἀχαιῶν ὥστε φοβηθέντες νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν· νὰ φροντίσῃς δὲ σὺ ὁ μακρὰν ρίπτων βέλη θεός, περὶ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἑκτορος, νὰ ἀναζωογονῆς τὴν δυνάμιν του, ἕως οὔ οἱ Ἀχαιοὶ φεύγοντες φθάσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν Ἑλλησποντον· ἀπ' ἐκεῖ δὲ ἐγὼ θὰ εὖρω τρόπον, πῶς πάλιν ν' ἀναπνεύσωσιν ἀπὸ τὸ πάθημα οἱ Ἀχαιοί. »

Οὕτως εἶπεν· εὐθὺς δ' ὑπήκουσεν ὁ Ἀπόλλων εἰς τὸν λόγον τοῦ πατρός· κατέβη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδης μὲ ταχύτητα ἰέρακος φονεύοντος φάσσαν, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ ταχύτατον πτηνῶν· εὔρε τὸν υἱὸν τοῦ πολεμόφρονος Πριάμου, τὸν ἐπιφανῆ Ἑκτορα, καθήμενον· οὐδ' ἦτο πλέον πεσμένος, ἀλλ' ἤρχιζε νὰ ἀναλαμβάνῃ γνωρίζων πέρειξ του τοὺς συντρόφους· ἡ δύσπνοια ἔπαυσε, διότι ἐξήγειρεν αὐτὸν ἡ θέλησις τοῦ τὴν αἰγίδα κρατοῦντος Διός· προσελθὼν δὲ ὁ Ἀπόλλων εἶπε πρὸς αὐτόν.

ἌΕκτορ, υἱὲ τοῦ Πριάμου, διατι σὺ κάθησαι μακρὰν τῶν ἄλλων λειποθυμημένος; ἢ μήπως πόνος τις σὲ κατέλαβε;

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀσθενῶς ἐλάλησεν ὁ σεισόκρανος Ἑκτωρ.

Τίς εἶσαι σὺ, ἰσχυρώτατε τῶν θεῶν, ὅστις ἴστασαι ἀπέναντί μου καὶ μὲ ἐρωτᾷς; δὲν ἤκουσες ὅτι ὁ μεγαλόφωνος Αἴας, ἐνῶ ἠφάνιζα τοὺς συντρόφους του πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων των, μὲ ἐκτύπησε μὲ μέγαν λίθον εἰς τὸ στῆθος, καὶ κατέβαλε τὴν μεγάλην μου δύναμιν, καὶ κατήντησα νὰ εἶπω κατ' ἑμαυτὸν ὅτι τὴν ἡμέραν ταύτην ἔμελλον νὰ ὑπάγω εἰς τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ

ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος, διότι οὕτως ἡσθάνομην σβε-
νομένην τὴν ψυχὴν μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ μακρὰν κτυπῶν θεὸς Ἀπόλλων·
«Δάβει θάρρος τῶρα· τοιοῦτον βοηθὸν σοὶ ἔστειλεν
ἀπὸ τῆν Ἰδὴν ὁ Κρονίδης, τὸν χρυσότοξον Φοῖβον Ἀ-
πόλλωνα, νὰ παρίσταμαι καὶ νὰ σὲ ὑπερασπίζωμαι, ἐγὼ
ὅστις καὶ ἀπὸ πρὶν σῶζω τόσον σὲ τὸν ἴδιον, ὅσον καὶ
τὴν ὑψηλὴν πόλιν. Ἄλλ' ἐμπρὸς τῶρα παρόρμησον τὴν
πληθὺν τῶν ἐφ' ἀρμάτων νὰ διευθύνουν τοὺς ταχεῖς ἵπ-
πους πρὸς τὰς νῆας· ἐγὼ δὲ προπορευόμενος θὰ κάμω εἰς
τοὺς ἵππους λεῖον ἄλλον τὸν δρόμον καὶ θὰ τρέψω εἰς φυ-
γὴν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐνέπνευσε δύναμιν καὶ θάρρος
μέγα εἰς τὸν ἀρχηγόν· καθὼς δὲ ὅταν ἵππος τοῦ σταύ-
λου θρεμμένος εἰς τὴν φάτνην, ἀφοῦ σπάσῃ τὸν δεσμὸν
τρέχῃ καλπάζων ἀγερώχως διὰ μέσου τῆς πεδιάδος εἰς
τὸ ὠραῖον ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ὅπου εἶναι συνειθισμένος
νὰ λούηται μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην καὶ μὲ χαίτας τι-
ναζομένας περὶ τοὺς ὤμους, ὡσεὶ αἰσθάνομενος δὲ τὴν
λαμπρότητα του φέρει ταχέως τὰ γόνατά του πρὸς τὰ
συνειθισμένα του μέρη καὶ τὰς βοσκὰς τῶν ἵππων μὲ τοι-
αύτην ταχύτητα ἐκίνει ὁ Ἐκτωρ τοὺς πόδας καὶ τὰ γό-
νατά του καὶ παρώτρυνε τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρμάτων, ἀφοῦ ἤ-
κουσε τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ. Καθὼς δὲ οἱ χωρικοὶ μετὰ τῶν
κυνῶν των συνειθίζουσι νὰ κυνηγῶσι κερασφόρον ἔλαφον ἢ
ἀγρίαν αἶγα· καὶ ταύτην μὲν σῶζουσι βράχοι ἀπότομοι καὶ
πολύσκιον δάσος, αὐτοὶ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ τὴν εὔρωσι φω-
νάζουσι δυνατὰ, ὥστε ἐννοῶν αὐτοὺς ἐξέρχεται καθ' ὁδὸν
λέων μὲ μεγάλην χαίτην καὶ ἀμέσως τοὺς τρέπει πρὸς τὰ
ὀπίσω μὲ ὄλην των τὴν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὀρμὴν· τοιουτο-

τρόπως οἱ Ἀχαιοὶ μέχρι μὲν τινος συμπεπυκνωμένοι ἐξηκολούθουν νὰ διώκωσι τρυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ τὰ στερεὰ των δόρατα· ἀφοῦ ὅμως εἶδον τὸν Ἔκτορα διατρέχοντα τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἐφοβήθησαν καὶ ὅλοι ἀπέβαλον τὸ θάρρος των.

Πρὸς τοὺτους ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ Θέας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἄνδραίμονος, ὁ ἀνδρειότατος τῶν Αἰτωλῶν, ἔμπειρος μὲν ἀκοντιστῆς, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ συστάδην πολεμιστῆς, εἰς δὲ τὴν συνέλευσιν, συζητήσεώς τινος μεταξὺ τῶν νέων προκειμένης, ὀλίγοι ἐκ τῶν Ἀχαιῶν τὸν ἐνίκων· οὗτος λοιπὸν ἐπιθυμῶν τὸ καλὸν των ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

ὦ πόποι! πόσον παράδοξον πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου! πῶς ἐσηκώθη πάλιν ὀρθὸς ἀποφυγὼν τὸν θάνατον ὁ Ἔκτωρ! πᾶς τις βεβαίως ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὸ κτύπημα τοῦ Τελαμωνίου Αἴαντος· ἀλλὰ θεὸς τις πάλιν ἐνεδυνάμωσε καὶ ἔσωσεν αὐτὸν, ὅστις πολλῶν ἤδη Δαναῶν γόνατα ἔλυσε καὶ τῶρα νομίζω ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ πράξῃ· διότι ὅχι ἄνευ συνδρομῆς τοῦ πολυβρόντου Διὸς εἶναι μεταξὺ τῶν προμάχων μὲ τοιαύτην ζέσιν· ἀλλ' ἔλθετε, ἄς πεισθῶμεν ὅλοι εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ εἶπω· τὸ μὲν πλῆθος ἄς παρακινήσωμεν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, ἡμεῖς δὲ, ὅσοι καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα οἱ ἀνδρειότατοι ἐν τῷ στρατῷ, ἄς σταθῶμεν καὶ ἄς δοκιμάσωμεν, ἐὰν σηκώσαντες τὰ δόρατα καὶ ἐλθόντες ἐναντίον του θὰ σταματήσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχήν· πιστεύω δὲ ὅτι καὶ μ' ὄλην του τὴν ὀρμὴν θὰ φοβηθῇ πολὺ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλῆθος τῶν Δαναῶν.»

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἀκούσαντες μετὰ προ-

θυμίας ὑπήκουσαν· καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Αἴαντα, Ἴδομενεά, Τεύκρον, Μηριόνην καὶ Μέγην, προσκαλέσαντες ὅλους τοὺς ἀρίστους προέτρεπον εἰς μάχην ἀπέναντι τοῦ Ἑκτορος καὶ τῶν Τρώων· ὕπισθεν δὲ τὸ πλῆθος τῶν κοινοῶν στρατιωτῶν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Οἱ δὲ Τρῶες ἐπέπεσαν συμπυκνωμένοι προπορευομένου τοῦ Ἑκτορος μὲ βήματα μεγάλα· πρὸ αὐτοῦ δὲ ἐπήγαινεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐνδεδυμένος μὲ νεφέλην, καὶ κρατῶν τὴν ὀρμητικὴν αἰγίδα, τὴν προμερὰν ἐντύπωσιν προξενούσαν μὲ τὰ κατάπυκνα μαλλία τῆς, τὴν ὅποιαν ὁ χαλκουργὸς Ἑφαιστος εἶχε δώσει εἰς τὸν Δία διὰ νὰ τὴν φορῆ καὶ τρέπη δι' αὐτῆς εἰς φυγὴν τοὺς ἀνθρώπους. Ταύτην λοιπὸν οὗτος κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του ἐπροπορεύετο τοῦ στρατοῦ.

Οἱ δὲ Ἀργεῖοι τοὺς ἐδέχθησαν συμπυκνωμένοι, καὶ ἀλαλαγμὸς μέγας ἔγεινε ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, βέλη δὲ ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὰ τόξα, πολλὰ δὲ δόρατα ἀφινόμενα ἀπὸ θρασεῖας χεῖρας ἄλλα μὲν ἐνεπήγνυντο εἰς τὸ κρέας πολεμικῶν ἀνδρῶν, πολλὰ δὲ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν στρατῶν διάστημα, πρὶν ἐπιτύχῃσι λευκὸν σῶμα, ἔκειντο εἰς τὸ ἔδαφος, καίτοι ἐπιθυμοῦντα σφοδρῶς νὰ χορτάσωσιν ἀπὸ κρέας. Ἐν ὅσῳ μὲν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐκράτει ἀκίνητον τὴν αἰγίδα, τὰ βέλη ἀμφοτέρων ἐκτύπων ἀμοιβαίως καὶ ἐκατέρωθεν ἔπιπτον στρατιῶται· ἀφοῦ ὅμως παρατηρήσας κατὰ μέτωπον τοὺς ταχυῖππους Δαναοὺς, τὴν ἔσεισε καὶ συνάμα ἐκράυγασε πολὺ δυνατὰ, τοὺς ἐνάρκωσε τὴν ψυχὴν καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ χάσουν τὴν ὀρμητικὴν τῶν ἀνδρείων. Καθὼς συνταράττουσι ἀγέλην βοῶν ἢ μέγα ποίμνιον προβάτων δύο θηρία ἐλθόντα ἐξαίφνης κατὰ τὸ ἄρομεγμα τῆς νυκτὸς ἀπόντος τοῦ ποι-

μένος, οὕτως ἐφροβήθησαν οἱ ἄνδρῳι Ἀχαιοὶ, διότι ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἐφόβισεν καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς δὲ Τρῳᾶς καὶ τὸν Ἑκτορα ἐδόξασεν.

Τότε, ἐκταθείσης τῆς μάχης, ἀνὴρ ἐφόνευεν ἄνδρα· ὁ μὲν Ἑκτωρ ἐφόνευσε τὸν Στιχίον καὶ τὸν Ἀρκεσίλαον, τοῦτον μὲν ἀρχηγὸν ὄντα τῶν χαλκοχιτώνων Βοιωτῶν, ἐκεῖνον δὲ πιστὸν σύντροπον τοῦ μεγαλοψύχου Μενεσθέως· ὁ δὲ Αἰνείας ἐφόνευσε τὸν Μέδοντα καὶ τὸν Ἴασον· οὗτος μὲν ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, ὁ δὲ Μέδων, ἀδελφὸς τοῦ Αἴαντος· ἀλλὰ κατώκει εἰς τὴν Φυλάκην, μακρὰν τῆς πατρίδος του, διότι εἶχε φονεύσει συγγενῆ τῆς μητρειᾶς του Ἐριώπιδος, τῆς γυναίκος τοῦ Ὀϊλέως· ὁ δὲ Ἴασος ἦτο μὲν ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐλέγετο δὲ υἱὸς τοῦ Βουκολίδου Σφήλου· τὸν Μηκιστῆ δ' ἐφόνευσε ὁ Πολυδάμας καὶ τὸν Ἐχίον ὁ Πολίτης εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης, τὸν δὲ Κλονίον ἐφόνευσεν ὁ ἐπιφανὴς Ἀγήνωρ· τὸν δὲ Διόχοιον ἐκτύπησεν ὁ Πάρις εἰς τὸ κατώτατον μέρος τοῦ ὤμου ἀπ' ὀπίσω, καθὼς ἔφευγε μεταξὺ τῶν προμάχων, καὶ τὸν διαπέρασεν.

Ἐν ὅσῳ δ' οὗτοι τοὺς ἐσκύλευον, οἱ Ἀχαιοὶ φεύγοντες ἔπεσαν μὲ ὀρμὴν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸ χάρακωμα καὶ τὴν τάφρον καὶ ἐχώνοντο εἰς τὸ τεῖχος βιαζόμενοι.

Ὁ δὲ Ἑκτωρ μὲ δυνατὴν φωνὴν διέταξε τοὺς Τρῳᾶς λέγων·

«Σπεύσατε πρὸς τὰς νῆας καὶ ἀφίσατε τὰ λερωμένα λάφυρα· ὄντινα δὲ ἐγὼ ἴδω εἰς ἄλλο μέρος μακρὰν τῶν πλοίων, ἐκεῖ θὰ τὸν φονεύσω, οὐδὲ θὰ ἐνταφιάσωσι τοῦτον οἱ συγγενεῖς καὶ αἱ συγγενεῖς του, ἀλλὰ σκύλοι θὰ τὸν σύρουν ἐνώπιον τῶν τειχῶν τῆς πόλεώς μας.»

Οὕτως εἰπὼν ἐκτύπησε μὲ τὴν μᾶστιγα τοὺς ἵππους εἰς τοὺς ὤμους καὶ τοὺς ἔθεσεν εἰς κίνησιν, παρορμήσας τοὺς Τρῶας εἰς τὰς τάξεις· αὐτοὶ δὲ μετ' αὐτοῦ πάντες ἀλλαλάξαντες διεύθυνον τοὺς σύροντας τὰ ἄρματα ἵππους μὲ ἰσχυρὰν βοήν· ἐμπρὸς δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων χωρὶς δυσκολίαν κρημνίζει μὲ τοὺς πόδας τὸ πρόχωμα τῆς βαθείας τάφρου καὶ καταρρίπτων εἰς αὐτὴν ἐγεφύρωσεν ὁδὸν μακρὰν καὶ πλατεῖαν, ὅσον φθάνει τὸ δόρυ ριπτόμενον ὑπὸ τινος πρὸς δοκιμὴν τῆς δυνάμεώς του· διὰ τοῦ μέρους τούτου οἱ Τρῶες ἐχύνοντο πρὸς τὰ ἐμπρὸς κατὰ φάλαγγας, προπορευομένου τοῦ Ἀπόλλωνος μὲ τὴν πολύτιμον αἰγίδα· ἤρχισε δὲ νὰ κρημνίζῃ τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν μὲ τόσῃν εὐκολίαν, μὲ ὅσῃν παιδίον πλησίον τῆς θαλάσσης ἐκ νηπιακῆς διαθέσεως κατασκευάζει διάφορα παιγνίδια ἐξ ἄμμου καὶ πάλιν παίζον τὰ ἀνακατώνῃ μὲ τὰς χεῖρας καὶ μὲ τοὺς πόδας· τοιουτοτρόπως καὶ σὺ ἰσχυρὲ Φοῖβε, ἀνεκάτωσες τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῶν Ἀργείων αὐτοὺς δὲ ἔτρεψες εἰς φυγὴν.

Τότε οἱ Ἀργεῖοι ἔπαυσαν φεύγοντες καὶ ἐσταμάτησαν πλησίον τῶν πλοίων ἐνθαρρύνοντες ἀλλήλους καὶ μὲ χεῖρας ὑψωμένας ἐπικαλούμενοι δυνατὰ ἕκαστος ὅλους τοὺς θεοὺς· πρὸ πάντων δὲ ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ φύλαξ τῶν Ἀχαιῶν, ἠύχετο μὲ χεῖρας ὑψωμένας πρὸς τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν.

«Ζεῦ πάτερ, ἐάν ποτε κανεῖς εἰς τὸ πολύσιτον Ἀργος κατακαίων παχέα μῆρια βοδὸς ἢ προβάτου ἠύχετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, σὺ δὲ κατανεύσας τοῦ ὑπέσχεθης, ταῦτα ἐνθυμήσου τώρα καὶ ἀπόκρουσε, Ὀλύμπιε, τὴν σκληρὰν τοῦ ὀλέθρου ἡμέραν, μηδὲ ἄφινε νὰ

καταβάλλωνται οὕτως ὑπὸ τῶν Τρώων οἱ Ἀχαιοί. ἢ
 Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, δυνατὰ δὲ ἐβρόντησεν ὁ σοφὸς
 Ζεὺς ἀκούων τὰς εὐχὰς τοῦ γέροντος Νηλεΐδου.

Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς ἤκουσαν τὴν βροντὴν τοῦ αἰγιό-
 χου Διὸς, ἐπέπεσον μὲ μεγαλειτέραν ὄρμην καὶ πολεμι-
 κὴν ζέσιν κατὰ τῶν Ἀργείων· καθὼς δὲ μέγα κῦμα τῆς
 εὐρυχώρου θαλάσσης ὑπερβαίνει τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου
 καὶ πίπτει ἐντὸς, ὅταν σφοδρὸς ἄνεμος τὸ βιάζῃ, διότι
 οὗτος πρὸ πάντων ἀυξάνει τὰ κύματα, τοιοῦτοτρόπως οἱ
 Τρῶες μὲ μεγάλην βοήν κατέβαινον τὸ τεῖχος· εἰσβαλόν-
 τες δὲ μὲ τὰ ἄρμα πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων
 ἐπολέμουν ἐκ τοῦ συστάδην μὲ δόρατα στερεὰ, οἱ μὲν
 Τρῶες ἀπὸ τὰ ἄρματα, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἄνωθεν τῶν πλοίων,
 ἀναβάντες εἰς αὐτὰ, μὲ μακρὰ δόρατα, τὰ ὅποια εὐρί-
 σκοντο εἰς τὰ πλοῖα πρὸς ναυμαχίαν χρήσιμα, δόρατὰ
 στερεὰ, μὲ χαλκὸν ἐνδεδυμένα κατὰ τὸ στόμιον.

Ὁ δὲ Πάτροκλος, ἐν ὧσιν μὲν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες
 ἐπολέμουν περὶ τὸ τεῖχος ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου, κατὰ
 τὸ διάστημα τοῦτο ἐκάθητο εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀνδρείου
 Εὐρύπυλου καὶ τὸν διεσκέδαζε μὲ διαφόρους ὀμιλίας,
 πασπαλίζων ταῦτοχρόνως ἐπὶ τῆς ὀδυνηρᾶς πληγῆς του
 φάρμακα θεραπευτικὰ τῶν μαύρων πόνων· ἀφοῦ ὅμως πα-
 ρετήρησε τοὺς Τρῶας ἐπιπίπτοντας εἰς τὸ τεῖχος, τοὺς
 δὲ Δαναοὺς μετὰ φωνῶν τρεπομένους εἰς φυγὴν, ἀλλοίμο-
 νον, ἐστέναξε, καὶ κτυπήσας τοὺς μηρούς του μὲ τὰς πα-
 λάμας, εἶπε μετὰ θρήνου τὰ ἑξῆς.

α Εὐρύπυλε, δὲν δύναμαι πλέον, ἂν καὶ ἔχῃς μεγάλην
 ἀνάγκην, νὰ μένω ἐδῶ πλησίον σου· διότι ἤδη μέγας
 ἀγὼν ἠγέρθη· ἀλλὰ σὲ μὲν ἄς διασκεδάξῃ ὁ ἀκόλουθός
 σου, ἐγὼ δὲ θὰ σπεύσω εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα, διὰ νὰ τὸν

παρακινήσω νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον· τίς ἤξεύρει, εἰάν μὲν τὴν βοήθειαν θεοῦ τινος διὰ τῶν συμβουλῶν μου δὲν τοῦ κινήσω τὴν καρδίαν; καλὴ εἶναι ἡ συμβουλή συντρόφου.»

Τοῦτον μὲν οὕτως εἰπόντα μετέφεραν οἱ πόδες πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἐδέχοντο ἀκίνητοι τοὺς Τρῶας ἐπερχομένους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ τοὺς ἀποθήσουν ἀπὸ τὰ πλοῖα μολονότι ὄντας πολὺ ὀλιγωτέρους· οὐδὲ κατῶρθωναν ποσῶς νὰ σπάσουν τὰς φάλαγγάς των καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ καθὼς ἡ στάθμη ζυγίζει τὸ ναυπηγήσιμον ξύλον μεσταζὺ τῶν χειρῶν ξυλουργοῦ ἐμπείρου, ὅστις γνωρίζει ἐντελῶς τὴν τέχνην διὰ τῶν συμβουλῶν τῆς Ἀθηῆας, τοιουτοτρόπως ἦτο ζυγισμένη καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη ἡ μάχη καὶ ἡ συμπλοκή, ἄλλων μὲν πολεμούντων περὶ τοῦτο τὸ πλοῖον, καὶ ἄλλων περὶ ἄλλο.

Ὁ δὲ Ἐκτωρ ἦλθεν ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Αἴαντος ἤρχησαν δὲ νὰ πολεμῶσι περίξ ἐνὸς πλοίου, χωρὶς νὰ δύνανται οὔτε ὁ μὲν νὰ διώξῃ τὸν ἄλλον καὶ νὰ καύσῃ τὸ πλοῖον, οὔτε οὗτος νὰ ἀποκρούσῃ τὸν πρῶτον ὀπίσω, διότι θεία δύναμις τὸν εἶχε φέρει πλησίον. Τότε τὸν υἱὸν τοῦ Κλυτίου Καλήτορα, φέροντα πῦρ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκτύπησεν ὁ ἐπιφανῆς Αἴας μὲ τὸ δόρυ εἰς τὸ στήθος· ἔπεσε δὲ μὲ τὰ κρότου αὐτὸς, καὶ ὁ δαυλὸς ἀπὸ τὴν χειρὰ του· ὁ δὲ Ἐκτωρ καθὼς εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του νὰ πέσῃ ὁ ἐξαδελφός του εἰς τὰς κόνεις πρὸ τοῦ μαύρου πλοίου, μὲ μεγάλην φωνὴν ἔκαμε πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους τὴν ἐξῆς παρακέλευσιν.

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ Δάρδανοι οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολεμούντες, μὴν ἀποσύρσθε ἀκόμη ἐκ τοῦ στενοῦ τούτου

χώρου, ἀλλὰ σπεύσατε νὰ σώσητε τὸν υἱὸν τοῦ Κλυτίου πεσόντα ἐνταῦθα, μὴ τὸν σκυλεύσωσιν οἱ Ἀχαιοί.»

Ταῦτα εἰπὼν ἤκόντισε κατὰ τοῦ Αἴαντος τὸ λαμπρὸν τοῦ δόρου· τοῦτον μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλὰ τὸν υἱὸν τοῦ Μάστορος Λυκόφρονα, τὸν ἀκόλουθον τοῦ Αἴαντος, ὅστις ἦτο μὲν ἐκ Κυθήρων ἀλλὰ κατῴκει παρὰ τῷ Αἴαντι, διότι εἶχε φονεύσει τινὰ ἐν τῇ πατρίδι του· τοῦτον ἐκτύπησεν εἰς τὴν κεφαλὴν ὑπεράνω τοῦ ὠτός καθὼς ἴστατο πλησίον τοῦ Αἴαντος· ἔπεσε δὲ ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου κάτω ἀνάσκελα εἰς τὰς κόνεις καὶ ἐλύθησαν τὰ μέλη του· ὁ δὲ Αἴας τρομάξας εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν του·

«Φίλε Τεῦκρε, μᾶς ἐφονεύθη ἤδη ὁ πιστὸς σύντροφος Μαστορίδης, τὸν ὅποιον ἀπὸ τὰ Κύθηρα ὄντα ἐτιμῶμεν εἰς τὸν οἶκον ἐξ ἴσου μὲ τοὺς γονεῖς μας· τὸν ἐφόνευσε δὲ ὁ μεγαλόψυχος Ἐκτωρ· ποῦ εἶναι τὰ ταχυθάνατα βέλη σου καὶ τὸ τόξον, τὸ ὅποιον σοῦ ἔδωκεν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ;»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ τὸν ἤκουσε καὶ τρέχων ἐπῆγε καὶ ἐστάθη πλησίον του μὲ τὸ εὐκαμπτον τόξον εἰς τὴν χεῖρα καὶ τὴν δεχομένην τὰ βέλη φαρέτραν· ἤρχισε δὲ ἀμέσως νὰ ρίπτῃ βέλη κατὰ τῶν Τρώων· καὶ ἐκτύπησε Κλεῖτον τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Πεισήνορος, τὸν σύντροφον τοῦ ἐνδόξου Πολυδάμαντος Πανθοΐδου κρατοῦντα τοὺς χαλινούς· ἐνῶ οὗτος ἠσχολεῖτο περὶ τοὺς ἵππους, διευθύνων αὐτούς, ὅπου ἐγένετο ἡ μεγαλειτέρα σύγκρουσις καὶ ταραχὴ τῶν φαλάγγων, πρὸς βοήθειαν τῶν περὶ τὸν Ἐκτορα Τρώων, ἀμέσως τοῦ ἤλθε τὸ κακὸν, τὸ ὅποιον κἀνεῖς ἐκ τῶν Τρώων μῶλῃν των τὴν ἐπιθυμίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ· διότι τοῦ ἐνέπεσεν ἀπ' ὀπίσω

εἰς τὸν λαιμὸν τὸ πολλῶν στεναγμῶν παραίτιον βέλος· ἔπεσε δὲ ἀπὸ τὸ ἄρμα, τὸ ὅποιον οἱ πεταχθέντες ἵπποι ἔσυραν κενὸν μετὰ κρότου. Τὸ παρετήρησε ἀμέσως ὁ κύριός των Πολυδάμας καὶ πρῶτος ἦλθε πρὸς τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους συλλαβὼν ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Προτιῶνος Ἀστύνοον καὶ τὸν παρήγγειλε πολὺ νὰ παρατηρῇ ποῦ εἶναι καὶ νὰ κρατῇ πλησίον του τοὺς ἵππους· αὐτὸς δ' ἐπέστρεψε πάλιν καὶ ἀνεμίχθη μὲ τοὺς προμάχους.

Ὁ δὲ Τεῦκρος ἔλαβεν ἄλλο βέλος διὰ τὸν χαλκωπισμένον Ἔκτορα· καὶ ἤθελε παύσει τὴν μάχην εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν, εἰάν τὸν ἐκτύπα καὶ ἀφήρει τὴν ψυχὴν τοῦ πρωταγωνιστοῦ ἐκείνου· ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὸν ἰσχυρὸν νοῦν τοῦ Διὸς, ὅστις τὸν μὲν Ἔκτορα ἐφύλαττεν, ἀπὸ δὲ τὸν Τελαμώνιον Τεῦκρον ἀφήρесе τὸ καύχημα, θραύσας τὴν χορδὴν τοῦ ὠραίου του τόξου, ἐνῶ τὴν ἔσυρε κατ' ἐπάνω τοῦ Ἔκτορος· ἐπετάχθη δὲ πρὸς τὸ πλάγιον εἰς ἄλλο μέρος τὸ ἐκ χαλκοῦ βαρὺ βέλος, τὸ δὲ τόξον ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χεῖρα· ὁ Τεῦκρος τρομάξας εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν.

«ὦ πόποι! ἀναμφιβόλως θεὸς τις καταστρέφει τὰ σχέδια τοῦ ἰδικοῦ μας στρατοῦ, θεὸς ὅστις τὰ μὲν τόξον μοῦ ἔρριψεν ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὴν δὲ χορδὴν ἔσπασεν ὅλως διόλου ἐνῶ ἦτο νεωστὶ ἐστριμμένη καὶ τὸ πρῶτ' τὴν εἶχα δέσει, διὰ νὰ ἀντέχη εἰς τὰ συχνὰ ριπτόμενα βέλη.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας.

«ὦ φίλε, ἀλλὰ τὸ μὲν τόξον καὶ τὰ πυκνὰ βέλη ἄφησε νὰ κῆνται, ἀφοῦ θεὸς τις ἐκ φθόνου πρὸς τοὺς Δαναοὺς τὰ ἀνεκάτωσε· λάβε δὲ εἰς τὰς χεῖρας μακρὸν δόρυ καὶ εἰς τὸν ὦμόν σου ἀσπίδα καὶ πολέμει πρὸς τοὺς Τρώας προτρέπων συνάμα καὶ τοὺς ἄλλους· ὥστε ἂν θά

μᾶς καταβάλλουν, νὰ μὴ κυριεύσουν τοῦλάχιστον ἄνευ κόπου τὰ καλλιζυγα πλοῖα, ἀλλ' ἄς ἀναλάβωμεν τὴν πολεμικὴν μας ζέσιν.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Αἴας, ὁ δὲ Τεῦκρος τὸ μὲν τόξον ἔθεσεν εἰς τὴν σκηνὴν, περὶ δὲ τοὺς ὤμους τοῦ ἔθεσε τὴν μὲ τέσσαρα στρώματα ἀσπίδα, ἐπὶ τῆς κραταιᾶς τοῦ κεφαλῆς τὴν καλοκαμομένην περικεφαλαίαν τὴν ἐξ οὐρᾶς ἵππου ἔχουσαν λόφον, ὅστις φόβον ἐνέπνεε κατανεύων· ἔλαβε δὲ τὸ δυνατὸν δόρυ, τὸ μὲ ὄξυν χαλκὸν ἐστομωμένον, καὶ ἤρχισε νὰ πορεύεται· τρέχων δὲ πολὺ ταχέως ἔφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ Αἴαντος.

Ὁ Ἔκτωρ καθὼς εἶδε βλαφθέντα τὰ βέλη τοῦ Τεῦκρου, μεγαλοφώνως προέτρεψε τοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους τὰ ἐξῆς·

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ Δάρδανοι ἐκ τοῦ πλησίον πολεμισταί, φανῆτε ἀνδρεῖοι ἀδελφοί, καὶ ἀναλάβετε τὴν ὀρητικὴν σας δύναμιν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον· διότι ἤδη εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ ἐμποδισθῶσιν ἐκ Διὸς τὰ βέλη ἐνὸς ἀπὸ τοὺς πρώτους τῶν Ἀχαιῶν· χωρὶς δυσκολίαν καταφαίνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ δύναμις τοῦ Διὸς, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους δώσει δόξαν ὑπεροχῆς, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐξαπατᾷ καὶ δὲν θέλει νὰ βοηθῆ· τοιουτοτρόπως καὶ τῶρα τῶν μὲν Ἀργείων ἐλαττόνει τὴν δύναμιν, ἡμᾶς δὲ βοηθεῖ· ἀλλὰ πολεμεῖτε συμπυκνωμένοι πλησίον τῶν πλοίων· ὅστις δὲ ἐξ ὑμῶν κτυπηθεῖς εὖρη τὸν θάνατον καὶ τὴν μοίραν τοῦ ἄς ἀποθάνῃ· δὲν εἶναι ἀπρεπὲς εἰς αὐτὸν ν' ἀποθάνῃ ὑπερασπιζόμενος τὴν πατρίδα· ἀλλὰ μένουσι σῶσι ἢ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ εἰς τὸ μέλλον, ἀβλαβῆς δὲ ὁ οἶκος

καὶ τὰ κτήματα, ἐὰν οἱ Ἀχαιοὶ ἀποπλεύσουν εἰς τὴν πατρίδα των.

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου.

Ὁ δὲ Αἴας πάλιν ἀφ' ἐτέρου προέτρεψε τοὺς συντρόφους του διὰ τῶν ἐξῆς.

Ἄ'Εντροπή Ἀργεῖοι! τώρα δὲν μᾶς μένει ἄλλη σωτηρία παρὰ ἢ νὰ χαθῶμεν ἢ νὰ σωθῶμεν ἀπωθοῦντες τὴν καταστροφὴν ἀπὸ τὰ πλοῖα. Τώρα ἐλπίζετε, ἂν κυριεύσῃ τὰ πλοῖα ὁ σείων τὸ κράνος Ἐκτωρ, νὰ φθάσητε διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν πατρίδα σας καθεὶς; Δὲν τὸν ἠκούσατε νὰ προτρέπῃ ὅλον τὸν στρατὸν, μετ' ἐπιμονῆς προσπαθῶν νὰ καύσῃ τὰ πλοῖα; ὄχι βέβαια· δὲν τοὺς προτρέπει νὰ ὑπάγουν εἰς χορὸν, ἀλλὰ νὰ πολεμήσουν· δι' ἡμᾶς δὲ δὲν ὑπάρχει γνώμη καὶ σχέδιον καλλίτερον, παρὰ νὰ συμπλακῶμεν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν. Εἶναι προτιμότερον νὰ χαθῶμεν ἅπαξ διὰ παντός ἢ νὰ ζήσωμεν, καὶ νὰ βασανιζώμεθα ἐπὶ πολὺ εἰς τρομερὰν μάχην οὕτω ματαίως ὑπὸ ἀνδρῶν κατωτέρων. »

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου. Τότε ὁ μὲν Ἐκτωρ ἐφόνευσε τὸν Σχεδίων, υἱὸν τοῦ Περιμήδους, ἀρχηγὸν τῶν Φωκαέων, ὁ δὲ Αἴας τὸν ἀρχηγὸν τῶν ὀπλιτῶν Λαοδάμαντα, τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος· ὁ δὲ Πολυδάμας ἐσκύλευσε τὸν Κυλλήνιον Ὠτον, σύντροφον τοῦ Φυλείδου, ἀρχηγὸν τῶν μεγαλοψύχων Ἐπειῶν. Ἄμα εἶδε τοῦτο ὁ Μέγης, ἐφόρμησε μὲ τὸ δόρυ ἐναντίον τοῦ Πολυδάμαντος· οὗτος δὲ παρέκλινεν, ὥστε δὲν ἐπέτυχε μὲν αὐτὸν, διότι δὲν ἄφινεν ὁ Ἀπόλλων νὰ φονευθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Πάνθου μεταξὺ τῶν προμάχων, ἀλλ' ἐκτύπησε τὸν Κροῖσμον εἰς τὸ μέσον

τοῦ στήθους· ἐβρόντησε δὲ πεσών· ὁ δὲ Μέγης τοῦ ἀφῆ-
 ρει τὰ ὄπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους. Ἐν τούτοις ἐπέπεσε κατ'
 αὐτοῦ ὁ Δόλοψ, ὁ ἔμπειρος δορυμάχος Δαμπετίδης, τὸν
 ὁποῖον εἶχε γεννήσει λίαν ἀνδρεῖον ὁ ἐπιφανέστατος υἱὸς
 τοῦ Λαομέδοντος Λάμπος· οὗτος λοιπὸν τότε ἐπελθὼν
 ἐκτύπησε ἐκ τοῦ πλησίον τὸ μέσον τῆς ἀσπίδος· ἀλλὰ
 τὸν ἐφύλαξεν ὁ ἰσχυρὸς του θώραξ, ὁ ἐκ δύο κοίλων
 μερῶν συνιστάμενος, τὸν ὁποῖον εἶχε φέρει ποτὲ ὁ Φυλεὺς
 ἀπὸ τὴν Ἐφύραν καὶ τὸν Σελλήεντα ποταμόν· διότι τοῦ
 τὸν εἶχε δώσει ὁ βασιλεὺς Εὐφῆτης νὰ τὴν φορῆ εἰς τὸν
 πόλειμον, πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν· ὁ θώραξ οὗ-
 τος καὶ τότε ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τὸν
 ὄλεθρον. Ἄλλ' ὁ Μέγης ἐκέντησε μὲ τὸ ὄξύ του δόρου τὴν
 κορυφὴν τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας τοῦ Δόλοπος καὶ
 ἔσπασεν ἀπ' αὐτὴν τὸν ἐξ οὐρᾶς ἵππου λόφον, ὅστις ἔπε-
 σεν εἰς τὰς κόνεις, πρὸ ὀλίγου βραχέως μὲ λαμπρὰν πορ-
 φύραν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Δόλοψ ἐπολέμει καὶ ἀκόμη ἤλπιζε νί-
 κην, ἤλθε βοηθὸς εἰς τὸν Μέγην ὁ πολεμικὸς Μενέλαος
 καὶ ἐστάθη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Δόλοπος χωρὶς νὰ ἐννοηθῆ,
 ἐκτύπησε δὲ ἀπ' ὀπισθεν τὸν ὤμὸν του μὲ τὸ δόρου, τοῦ
 ὁποῖου ἡ αἰχμὴ ἐπέρασε μὲ ὀρμὴν διὰ τοῦ στέρνου, ὀρ-
 μῶσα νὰ διέλθῃ πρὸς τὰ ἐμπρός· καὶ οὗτος μὲν εὐθύς ἔ-
 πεσε πρηνής· αὐτοὶ δὲ οἱ δύο ἔσπευσαν νὰ τοῦ συλήσουν
 ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ τὰ χάλκινα ὄπλα. Ὁ δὲ Ἐκτωρ πα-
 ρώτρυνεν ὅλους ἀνεξαίρετως τοὺς ἀδελφούς του· καὶ πρῶ-
 τον ἐπέπληξε τὸν κραταῖον Ἴκετωνίδην Μελάειππον,
 ὅστις μέχρι μὲν τινος ἔβροσκεν εἰς τὴν Περκώτην στρεψί-
 ποδας βροῦς, ἐχθρῶν ἀπόντων· ἀφοῦ δὲ ἤλθον τὰ εὐστρο-
 φα πλοῖα τῶν Δαναῶν, ἐπέστρεψε εἰς τὸ Ἴλιον καὶ διέ-
 πρεπε μεταξὺ τῶν Τρώων· κατῴκει δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ

Πριάμου, τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ ἐξ ἴσου μὲ τοὺς υἱοὺς του. Τοῦτον λοιπὸν ὁ Ἑκτωρ καλῶν ἐξ ὀνόματος ἐπέπληξε διὰ τῶν ἐξῆς.

« Οὕτω λοιπὸν, Μελάνιππε, θὰ πολεμῶμεν μὲ ῥαθυμίαν; καὶ δὲν συγκινεῖται ἡ καρδία σου διὰ τὸν φόνον τοῦ ἐξαδέλφου; δὲν βλέπεις πῶς καταγίνονται νὰ ἀρπάσουν τὰ ὄπλα τοῦ Δόλοπος; ἀλλ' ἀκολούθει, διότι δὲν εἶναι πρέπον νὰ μαχώμεθα ἐξ ἀποστάσεως πρὸς τοὺς Ἀργεῖους, πρὶν ἢ τοὺς ἐξολοθρεύσωμεν ἢ κυριεύσωσιν ὀλόκληρον τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον καὶ κατακτήσωσι τοὺς πολίτας. »

Οὕτως εἰπὼν ἐπροπορεύετο, ὁ δὲ ἰσόθεος Μελάνιππος ἠκολούθει.

Τοὺς δὲ Ἀργεῖους παρώτρυνεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας ὡς ἐξῆς.

« ὦ φίλοι, φανῆτε ἄνδρες καὶ ἄς ἐντραπῆ ἡ ψυχὴ σας καὶ φιλοτιμηθῆτε πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς ἰσχυρὰς μάχας; ἐκ τῶν φιλοτίμων ἀνθρώπων συνήθως περισσότεροι σώζονται παρά φονεύονται· τῶν δὲ τρεπομένων εἰς φυγὴν οὔτε δόξα γίνεται οὔτε δύναμις. »

Οὕτως εἶπε πρὸς αὐτοὺς, οἵτινες καὶ αὐτοὶ μετ' ἐπιμονῆς ἐπροσπάθουν νὰ ἀποκρούσουν τοὺς ἐχθρούς· οὐχ' ἦττον ὁμῶς ὑπακούσαντες εἰς τὸν λόγον του, ἔφραξαν τὰ πλοῖα μὲ χάλκινον φραγμὸν, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ὁ Ζεὺς ἐξήγειρε τοὺς Τρῶας.

Ὁ δὲ μεγαλόφωνος Μενέλαος παρώτρυνε τὸν Ἀντίλοχον, λέγων.

« Ἀντίλοχε, κανεῖς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν δὲν εἶναι νεώτερός σου, οὔτε ταχύτερος εἰς τοὺς ποδας, οὔτε ἰσχυρὸς ὡς σὺ πρὸς μάχην· εἶθε νὰ δυνηθῆς νὰ ἐφορμήσῃς καὶ νὰ κτυπήσῃς Τρῶά τινα. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔφυγε μὲ ὄρμην, ἐξήγειρε δὲ τὸν Ἀντίλοχον, ὅστις ἐξορμήσας ἀπὸ τὴν γραμμὴν τῶν προμάχων καὶ παρατηρήσας πέριξ ἑαυτοῦ ἠκόντησε τὸ λαμπρὸν τοῦ δόρου· ὑπεχώρησαν δὲ οἱ Τρῶες ἅμα εἶδον ν' ἀκοντίσῃ τις· οὗτος ὅμως δὲν ἔρριψε μάταιον τὸ βέλος, ἀλλὰ τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Ἰκετώνος Μελάνιππον, ἐρχόμενον πρὸς τὴν συμπλοκὴν, ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ· ἔπεσε μετὰ κτύπου, καὶ σκόλιος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐνέπεσεν ὡς σκύλος, ὅταν ἐφορμᾷ ἐναντίον κτυπημένου ἐλαφίου, τὸ ὁποῖον πεταχθὲν ἀπὸ τὴν φωλεὰν ρίπτει καὶ κτυπᾷ ὁ κυνηγὸς καὶ τοῦ λύει τὰ μέλη· τοιοῦτοτρόπως ἐπετάχθη κατ' ἐπάνω σου, Μελάνιππε, ὁ ἀτρόμητος Ἀντίλοχος διὰ νὰ σὲ σκυλεύσῃ, ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὸ βλέμμα τοῦ ἐπιφανοῦς Ἑκτορος, ὅστις τρέχων ἀνὰ τὴν μάχην ἦλθεν ἐναντίον του· ὁ Ἀντίλοχος, πολὺ ταχὺς πολεμιστὴς ὢν, δὲν ἐστάθη, ἀλλὰ φοβηθεὶς ἐτρέπη εἰς φυγὴν ὡς θηρίον, τὸ ὁποῖον ἔκαμε κακόν τι· καθὼς ἐκεῖνο φονεῦσαν σκύλον τινὰ ἢ βουκόλον μαχόμενον περὶ τοὺς βοῦς τρέπεται εἰς φυγὴν, πρὶν ἐπέλθῃ πυκνὸν στίφος ἀνθρώπων, τοιοῦτοτρόπως ἐτρέπη εἰς φυγὴν ὁ Νεστορίδης, ἐπάνω του δὲ οἱ Τρῶες καὶ ὁ Ἑκτωρ μὲ βοὴν ἀνέκφραστον ἀπέλυσαν νέφος βελῶν πολυστενάκτων· αὐτὸς δὲ φθάσας εἰς τοὺς συντρόφους ἐγύρισε καὶ ἐστάθη.

Οἱ δὲ Τρῶες ὡς σαρκοφάγοι λέοντες ἐπέπεσαν κατὰ τῶν πλοίων, ἐκτελοῦντες τὰς παραγγελίας τοῦ Διὸς, ὅστις δὲν ἔπαυεν αὐτῶν μὲν νὰ ἐξεγείρῃ τὴν δύναμιν, τῶν δὲ Ἀργείων νὰ ναρκώνῃ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ ἀφαιρῇ τὴν δόξαν παροτρύνων τοὺς Τρῶας· διότι ἡ καρδιά του ἤθελε νὰ δοξάσῃ τὸν Πριαμίδην Ἑκτορα διὰ τῆς ἐμ-

θολῆς πυρὸς εἰς τὰ κυρτόπρυμνα πλοῖα, νὰ ἐκτελέσῃ δὲ ὅλην τὴν θερμὴν παράκλησιν τῆς Θέτιδος. Διὰ τοῦτο ἐπερίμενε νὰ σοφὸς Ζεὺς, νὰ ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του τὴν λάμψιν πλοίου καιομένου. Μετὰ δὲ τοῦτο ἔμελλε νὰ κατατρέξῃ τοὺς Ἰρῶας ἀπὸ τὸ στρατόπεδον πρὸς τὰ ὀπίσω, εἰς δὲ τοὺς Δαναοὺς νὰ προσφέρῃ τιμὴν· ταῦτα ἔχων κατὰ νοῦν ἐξήγειρε τὸν Πριαμίδην Ἔκτορα κατ' ἐπάνω τῶν κείλων πλοίων, ἐνῶ καὶ μόνος του εἶχε μεγάλην ὄρμην· ἐκινεῖτο δὲ μανιωδῶς, καθὼς ὅταν κινῆται ὁ τὸ δόρυ σείων Ἄρης, ἢ ὅταν ὀλέθριον πῦρ μαίνεται εἰς τὰ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση τῶν βουνῶν. Ἦφριζε μὲν τὸ στόμα του, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπινθηροβόλου ὑποκάτω τῶν ἀγρίων του ὀφρύων· ἡ δὲ περικεφαλαία ἐτινάσσετο ἐκατέρωθεν κατὰ τοὺς κροτάφους του, ἐνῶ ἐπολέμει, διότι αὐτὸς ὁ Ζεὺς τὸν ἐβοήθει ἀπὸ τὸν οὐρανὸν τιμῶν αὐτὸν καὶ δοξάζων καὶ μόνον ὄντα μεταξὺ πολλῶν, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ ἦναι ὀλιγόζωος. Ἦδη ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ ἤρχισε νὰ ἐγείρῃ καὶ διευθύνῃ κατ' αὐτοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Πηλείδου. Ὁ Ἔκτωρ ἠγωνίζετο νὰ σπάσῃ τὰς τάξεις τῶν ἐχθρῶν, δοκιμάζων ὅπου ἰδίως ἔβλεπε τὸ περισσότερον πλῆθος καὶ ὄπλα κάλλιστα· ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπίμονον ὄρμην δὲν κατῴρθωνε νὰ τοὺς σπάσῃ· διότι τὸν ἐμπόδιζον ἐν εἴδει πύργου συντεταγμένοι, καθὼς μέγας βράχος ἀπότομος πλησίον τῆς θαλάσσης. Καθὼς οὗτος ἀνθίσταται εἰς τὰς ὀρμητικὰς ἐφόδους τῶν ὄξυφώνων ἀνέμων καὶ εἰς τὰ φουσκωμένα κύματα, τὰ μετ' ἀφρῶν προσβάλλοντα αὐτὸν, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ Δαναοὶ ἀνθίσταντο ἀκίνητοι καὶ χωρὶς νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν· αὐτὸς δὲ λάμπων πανταχόθεν ὡς πῦρ ἐπέπεσεν εἰς τὸ πλῆθος, καθὼς ὅταν ἐν

θυέλλη ἐμπίπτῃ ὀρητικῶς εἰς πλοῖον κῦμα ἐξωγκωμένον
 ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Καθὼς τρέμει ἡ ψυχὴ τῶν ναυτῶν ἀπὸ
 φόβου, ὅταν τὸ μὲν πλοῖον καλύπτεται ὑπὸ τῆς λεπτῆς
 δρόσου τῶν κυμάτων, ὁ δὲ τρομερὸς ἄνεμος κάμνη μέ-
 γαν κρότον εἰς τὰ ἰστία τοιουτοτρόπως καὶ τῶν Ἀχαιῶν
 ἡ ψυχὴ ἐβασανίζετο. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἐφώρμησε καθὼς φθο-
 ροποιὸς τις λέων ἐπελθὼν εἰς ἀγελάδας, αἵτινες εἰς μέγα
 πλῆθος βόσκουσι εἰς λειβάδιον ἐκτεταμένου βάλτου καὶ
 μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει βοσκὸς ἄπειρος ἀκόμη τοῦ πολε-
 μεῖν ἐναντίῳ θηρίου, πρὸς ὑπεράσπισιν ἐλικοκεράτου ἀ-
 γελάδος, καὶ μένει πάντοτε μὲ τὰς πρώτας ἢ μὲ τὰς
 τελευταίας τῆς ἀγέλης, ὁ δὲ λέων ἐφορμᾷ εἰς τὸ μέσον
 καὶ τρέπει ὅλας εἰς φυγὴν τοιουτοτρόπως τότε ὅλοι οἱ
 Ἀχαιοὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ Ἑκτορος καὶ τοῦ πατρὸς
 Διὸς ἐτράπησαν εἰς ἀπερίγραφτον φυγὴν. Ὁ Ἑκτωρ ἐν-
 τούτοις ἐφόνευσε μόνον τὸν Μυκηναῖον Περιφῆτην τὸν
 ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Κοπρέως, ὅστις ἐχρησίμειεν ὡς ἄγγε-
 λος τοῦ βασιλέως Εὐρυσθέως, φέρων εἰδήσεις πρὸς τὸν
 κραταῖον Ἡρακλέα. Ἐκ πολὺ εὐτελοῦς πατρὸς ἐγεννήθη
 υἱὸς ἰκανότερος κατὰ πολλὰ καὶ εἰς τὸ τρέξιμον, καὶ εἰς
 τὴν μάχην καὶ κατὰ τὸν νοῦν δὲ ἦτο μεταξὺ τῶν προ-
 κρίτων Μυκηναίων. Οὗτος λοιπὸν τότε ἔδωκεν εἰς τὸν
 Ἑκτορα δόξαν νίκης, διότι καθὼς ἐστράφη πρὸς τὰ ὀ-
 πίσω ἐμποδίσθη εἰς τὸ περίζωμα τῆς ἀσπίδος, τὴν ὁποίαν
 ἐφόρει μέχρῃ ποδῶν μακρὰν, διὰ νὰ προφυλάττηται ἀπὸ
 τὰ ἀκόντια· σκοντάφας λοιπὸν εἰς αὐτὴν ἔπεσεν ὕπτιος,
 τρομερὰ δὲ ἀντήχησεν ἡ περικεφαλαία του ἐκατέρωθεν
 εἰς τὰς κροτάφους, καθὼς ἔπεσεν. Ὁ δ' Ἑκτωρ εὐθύς
 τὸ παρστήρησε καὶ τρέχων ἔφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον
 του, καὶ ἐμπήξας τὸ δόρυ του εἰς τὸ στῆθος, τὸν ἐφόνευσε

πλησίον τὸν ἀγαπητῶν του συντρόφων, χωρὶς νὰ δύνανται, μᾶλλον τὴν λύπην, νὰ τὸν βοηθήσωσι, διότι ἐφοβοῦντο πολὺ μὴ πάθωσί τι καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς Ἑκτορος.

Μετέβησαν δὲ ὀπισθεν τῶν εἰς τὴν ἄκραν πλοίων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀνελκυσθῆ πρῶτα, καὶ σταθέντες ἐτάχθησαν ἀπέναντί των προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν πλευρῶν αὐτῶν. Ἀναγκασθέντες δὲ νὰ ὑποχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν ἀκρινὴν σειρὰν τῶν πλοίων, δὲν διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ἀλλὰ ἐστάθησαν συμπυκνωμένοι αὐτοῦ πλησίον εἰς τὰς σκηνάς, ἐκ φόβου καὶ φιλοτιμίας· διότι δὲν ἔπαυον νὰ ἐμψυχόνωσιν ἀλλήλους μὲ φωνὰς καὶ ἐπιπλήξεις· πρὸ πάντων ὅμως ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ τῶν Ἀχαιῶν φύλαξ, παρεκάλει καθένα ἐν ὀνόματι τῶν γονέων του λέγων.

α³Ω ἀγαπητοὶ, ἄνδρες φανῆτε, καὶ ἐντραπήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐνθυμηθῆτε δὲ καθεὶς τοὺς υἱοὺς, τὰς γυναῖκας, τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς γονεῖς, οὔτινος ζῶσι καὶ οὔτινος εἶναι ἀποθαμμένοι· ἀντ' αὐτῶν ἀπόντων, ἐγὼ ἐδῶ σᾶς ἰκετεύω νὰ μὴ τρέπησθε εἰς φυγὴν, ἀλλὰ νὰ ἀνθίστασε μὲ ὄλην σας τὴν δύναμιν. »

Μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐξήγειρε τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος ἐκάστου. Ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἀπώθησεν ἡ Ἀθηνᾶ τὸ πυκνὸν νέφος, τὸ ὁποῖον θεὸς εἶχε πέμψει, καὶ εἶδον καθαρὰ καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη, καὶ πρὸς τὰ πλοῖα καὶ πρὸς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην συμπλοκὴν, ὅπου διέκρινον τὸν μεγαλόφωνον Ἑκτορα καὶ τοὺς συντρόφους του, καὶ πρὸς τοὺς μὴ πολεμιῶντας ἐκ τῶν ἰδικῶν των, ἀλλ' ὀπίσω μακρὰν ἵσταμένους, καὶ πρὸς τοὺς μετέχοντας τῆς ἐν στρατοπέδῳ μάχης.

Δὲν ἤρρεσκεν ὅμως πλέον εἰς τὴν γενναίαν ψυχὴν τοῦ Αἴαντος νὰ μάχεται, ὅπου ἀκριβῶς ἐμάχοντο οἱ ἄλλοι

υιοί τῶν Ἀχαιῶν· ἀλλὰ ἐλθὼν διέτρεχε μὲ μακρὰ βήματα τὰ πλάγια τῶν πλοίων ξύλα, σείων μεταξὺ τῶν παλαμῶν του τὸ διὰ ναυμαχίας προωρισμένον μακρὸν δόρυ, τὸ στερρῶς συνηρμοσμένον, καὶ εἴκοσι δύο πήχεων μακρόν. Καθὼς δὲ ὅταν ἔμπειρος ἵππων ἀναβάτης, ἐκλέξας ἐκ πολλῶν ἵππων τέσσαρας καὶ συναρμόσας αὐτοὺς φεύγη μὲ ὄρμην ἀπὸ πεδιάδα πρὸς μεγάλην πόλιν διὰ μέσου λεωφόρου, ἐνῶ πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τὸν παρατηροῦν μὲ θαυμασμόν, αὐτὸς δὲ ἀδιακόπως χωρὶς νὰ προσκόπτη ὄρμῃ ἐναλλάξ ἀπὸ τὸν ἓνα εἰς τὸν ἄλλον, ἐνῶ αὐτοὶ πετοῦν, τοιοῦτοτρόπως ὁ Δῖας μὲ μακρὰ βήματα διέτρεχε τὸ πλῆθος τῶν πλαγίων ξύλων τῶν ταχέων πλοίων, ἡ δὲ τρομερὰ φωνή του ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν, προτρέπουσα τοὺς Δαναοὺς νὰ ὑπερασπίζωνται τὸ στρατόπεδον. Ἄλλ' οὐδ' ὁ Ἔκτωρ ἔμεινεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν καλῶς ὀπλισμένων Τρώων· καθὼς δὲ ὁ μελαψὸς ἀετὸς ἐφορμῆ εἰς κοπάδιον πτηνόν, παρὰ ποταμὸν βοσκουσῶν χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων μακρολαίμων, τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἔκτωρ ὤρμησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μαυρόπρωρον πλοῖον, ὠθησθεὶς ὀπισθεν ὑπὸ τῆς πολὺ ἰσχυρᾶς χειρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις καὶ τὸν στρατὸν παρώρμησε μετ' αὐτοῦ.

Πάλιν δὲ σφοδρὰ μάχη συνέβη εἰς τὸ στρατόπεδον· ἠθελές εἶπεῖ ὅτι ἀκούραστοι καὶ ἀκαταπόνητοι ἔρχονται εἰς συμπλοκὴν· μὲ τοιαύτην ὄρμην ἐμάχοντο. Τοιαῦτα δὲ ἐκάτερον μέρος διενσεῖτο μαχόμενον· οἱ μὲν Ἀχαιοὶ ἔλεγον ὅτι δὲν ἔμελλον νὰ ἀποφύγουν τὸ κακόν, ἀλλ' ὅτι ἔμελλον νὰ χαθῶσιν, ἡ δὲ ψυχὴ ἐκάστου Τρώος ἠλπίζεν ὅτι τὰ μὲν πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν θέλουν καύσει, τοὺς ἥρωας δὲ τούτους θέλουν φονεύσει. Οὗτοι μὲν τοιαῦτα διανοούμενοι ἴσταντο ὁ εἷς κατ' ἐπάνου τοῦ ἄλλου· ὁ δὲ Ἔκτωρ

συνέλαβε τὴν πρύμνην τοῦ ποντοπόρου πλοίου, τοῦ ὠραίου ταχύπλου, τὸ ὁποῖον εἶχε φέρει τὸν Προτεσίλαον εἰς τὴν Τροίαν καὶ δὲν τὸν ἐπανάφερεν εἰς τὴν πατρίδα του. Πέριξ λοιπὸν τοῦ πλοίου αὐτοῦ συνεπλάκησαν ἐκ τοῦ πλησίον Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες. Δὲν ὑπομένουσι πλέον εἰς τὸ νὰ ρίπτωσι τόξα καὶ ἀκόντια, ἀλλ' ἴσταντο πλησίον, καὶ μὲ μίαν ψυχὴν ἐπολέμουν μὲ κοπτεροὺς πελέκεις, μὲ μακρὰ ξίφη καὶ μὲ στιβαρὰ δόρατα· πολλὰ δὲ ὠραῖα ξίφη μὲ μαύρας λαβὰς ἔπεσον κατὰ γῆς· ἄλλα μὲν ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἄλλα δὲ ἀπὸ τοὺς ὠμούς τῶν ἀνδρῶν, ἐνῶ ἐπολέμουν· ἡ δὲ μαύρη γῆ ἦτο κατάβρεκτος ἐκ τοῦ αἵματος. Ὁ Ἔκτωρ, ἀφοῦ συνέλαβε τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου, δὲν τὴν ἄφηνεν, ἀλλὰ κρατῶν τὴν ἄνω ἄκραν αὐτῆς μὲ τὰς χεῖρας παρώτρυνε τοὺς Τρῶας διὰ τῶν ἐξῆς.

«Φέρετε πῦρ καὶ συνάμα μετὰ βοῆς συμπυκνωθῆτε· τῶρα ὁ Ζεὺς μᾶς ἔδωκεν ἡμέραν πολυτιμοτάτην, νὰ κυριεύσωμεν τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἤλθον ἐδῶ καὶ πολλὰς βλάβας ἐπροξένησαν ἕνεκα τῆς δειλίας τῶν γερόντων, οἵτινες, θέλοντα νὰ φέρω τὴν μάχην ἐπάνω εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων καὶ ἐμὲ ἐμπόδιζον καὶ τὸν στατὸν ἐσταμάτουν· ἀλλ' ἐὰν τότε ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἐσύγχιζε τὸν νοῦν μας, τῶρα ὁ ἴδιος μᾶς παρορμᾷ καὶ μᾶς προτρέπει.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ Τρῶες κῦξησαν τὴν κατὰ τῶν Ἀργείων ὀρμὴν των· ὁ δὲ Αἴας δὲν ἐστάθη πλέον, ἀλλ' ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν βελῶν νὰ ἀποσυρθῆ ὀλίγον, φοβούμενος μὴ φονευθῆ, εἰς τὸ ἐπτάποδον θρανίον, ἀφήσας τὰ ἰκρία τοῦ ἰσορρόπου πλοίου· ἐκεῖ λοιπὸν ἴστατο περιμένων, καὶ δὲν ἔπαυε νὰ ἀπομακρύνῃ τῶν πλοίων

μὲ τὸ δόρυ πάντα Τρῶα, ὅστις ἤθελε φέρει ἀκούραστον πῦρ, οὔτε νὰ προτρέπη τοὺς Δαναοὺς μὲ φρικαλέας φωνάξαι.

ἌΩ φίλοι, ἦρωες Δαναοί, ἀκόλουθοι τοῦ Ἄρεως· φανῆτε ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὴν ὀρμητικὴν σας δύναμιν· μήπως ἔχομέν τινὰς νὰ μᾶς βοηθήσουν μετὰ ταῦτα, ἢ κἀνὲν καλλίτερον τεῖχος διὰ νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν καταστροφὴν; δὲν ὑπάρχει βέβαια πλησίον μας πόλις ἀσφαλῶς ὠχυρωμένη μὲ τεῖχην, ὥστε διὰ ταύτης ὑπερτεροῦντες νὰ ὑπερασπισθῶμεν ἡμᾶς αὐτούς· ἀλλ' εὐρισκόμεθα μέσα εἰς τὴν πεδιάδα τῶν καλῶς ὠπλισμένων Τρώων, ἔχοντες ὀπισθὲν μας τὴν θάλασσαν, μακρὰν τῆς πατρίδος μας· ὅθεν εἰς τὰς χεῖρας μας μόνον μένει ἡ σωτηρία καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ραθύμως πολυμεῖν. »

Εἶπε καὶ μεθ' ὀρμῆς διεύθυνε τὸ ὄξυ δόρυ τοῦ. Ὅστις δὲ ἐκ τῶν Τρώων ἐπήρχετο κατὰ τῶν πλοίων μὲ πῦρ καυστικὸν ἐκτελῶν τὴν προτροπὴν τοῦ Ἐκτορος, τοῦτον ὁ Αἴας περιμένων ἐκτύπη μὲ τὸ μακρὸν τοῦ δόρυ· δώδεκα δὲ πρὸ τῶν πλοίων τοιοῦτους ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Π.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΑΤΡΟΚΛΟΝ.

Ἐνῶ οὔτοι ἐμάχοντο περὶ τοῦ πλοίου, ὁ Πάτροκλος ἐστάθη πλησίον τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ ἡγεμόνος τῶν λαῶν, χύνων θερμὰ δάκρυα, ὡς πηγὴ, ἣτις καταρρέουσα ἀπὸ βράχου κατωφεροῦς καὶ ἀπροσβάτου χύνει ὕδωρ ζοφερόν· αὐτὸν ἰδὼν ἐλυπήθη ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς καὶ εἶπε.

«Διατὶ κλαίεις, Πάτροκλε ; ὡς μικρὰ κόρη, ἣ ὁποία τρέχουσα μαζῆ μετὴν μητέρα της τὴν παρακαλεῖ νὰ τὴν σηκώσῃ καὶ νὰ τὴν λάβῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ σύρουσα τὸ ἱμάτιον τὴν ἐμποδίζει, ἐνῶ τρέχει, πλήρης δὲ δακρύων τὴν προσβλέπει καὶ τὴν παρακαλεῖ, μετὰ τὴν ὁμοίαν καὶ σὺ Πάτροκλε, κλαίεις. Ἡ ἔχεις νὰ ἀναγγείλῃς τίποτε εἰς τοὺς Μυρμιδόνους, ἢ εἰς ἐμὲ αὐτόν ; ἢ μόνος ἤκουσας ἀγγελίαν τινὰ ἐκ τῆς Φθίας ; Λέγουσιν, ὅτι ζῆ ὁ πατήρ σου Μενοίτιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἄκτορος, ζῆ δὲ καὶ ὁ Πηλεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Δίακου ἐκ τῶν Μυρμιδόνων· ἂν αὐτοὶ οἱ δύο ἀπέθνησκον, ἠθέλομεν λυπηθῆ. Ἡ κλαίεις διὰ τοὺς Ἀργεῖους διότι χάνονται εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, εἰπέ μοι, μὴ τὸ κρύπτῃς ἵνα ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἀμφότεροι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ βαρέως στενάζων εἶπες, ἰππεῦ Πάτροκλε·

«᾿Ω Ἀχιλλεῦ υἱὲ τοῦ Πηλέως ἰσχυρώτατε ὄλων τῶν

Ἀχαιῶν, μὴ ἀγανακτεῖς κατ' ἐμοῦ ἂν κλαίω· διότι μέγα κακὸν κατέβαλε τοὺς Ἀχαιοὺς· ὅλοι, ὅσοι ἦσαν πρότερον ἄριστοι, κεῖνται πληγωμένοι εἰς τὰ πλοῖα. Ἐκτυπήθη μὲν ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, ἐπληγώθη ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων, ἐκτυπήθη δὲ διὰ βέλους καὶ ὁ Εὐρύπυλος εἰς τὸν μηρόν. Καὶ αὐτοὺς μὲν οἱ ἰατροί, οἱ πολλὰ φάρμακα γνωρίζοντες περιποιοῦνται θεραπεύοντες τὰς πληγὰς των· σὺ ὅμως ὦ Ἀχιλλεῦ, εἶσαι ἄκαμptos· ἐμὲ τοῦλάχιστον εἶθε νὰ μὴ καταλάβῃ τοιαύτη ὀργή, ὅποιαν τρέφεις σὺ πρὸς βλάβην τῶν ἄλλων. Τίς ἄλλος τῶν μεταγενεστέρων θέλει ἀπολαύσει καλὸν ἀπὸ τὴν ἀνδρίαν σου, ἐὰν σὺ δὲν βοηθήσῃς τῶρα τοὺς Ἀργεῖους; ἄσπλαχνε! δὲν εἶσε λοιπὸν υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος. Ἡ γλαυκὴ θάλασσα σὲ ἐγέννησε, καὶ αἱ πέτραι αἱ ἀπρόσβατοι, διότι ἡ ψυχὴ σου εἶναι σκληρά. Ἐὰν δὲ σὺ δὲν μάχησαι, ἀποφεύγων μαντείαν τινά, ἢ ἡ μήτηρ σοὶ εἶπέ τι παρὰ τοῦ Διός, ἀλλὰ στείλει τοῦλάχιστον ἐμὲ ταχέως μετ' ἄλλων λαῶν τῶν Μυρμιδόνων, μήπως φέρω σωτηρίαν τινὰ εἰς τοὺς Δαναοὺς. Δός μοι νὰ ἐνδυθῶ τὰ ὅπλα σου εἰς τοὺς ὤμους μου, ἵνα νομίζοντες ἐμὲ ὡς σὲ οἱ Τρῶες ἀπομακρυνθῶσι τοῦ πολέμου, ἀναπνεύσωσι δὲ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ τοσαῦτα ὑποφέροντες, οἱ ἤδη μόλις ἀναπνέοντες. Εὐκόλως δὲ οἱ ἀκούραστοι ἡμεῖς θέλομεν ἀπωθήσει τοὺς κεκμηκότας Τρῶας εἰς τὴν πόλιν των ἀπὸ τὰς σκηναὶς καὶ τὰ πλοῖα.»

Ταῦτα εἶπε παρακαλῶν ὁ ἄφρων· διότι προεκάλει δι' ἑαυτὸν τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν. Πρὸς αὐτὸν δὲ στεναῆζας μεγάλως, εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς.

Οἴμοι! εὐγενέστατε Πάτροκλε, τί εἶπες· οὔτε εἰς μαν-

τίαν προσέχω, τὴν ὁποίαν γνωρίζω, οὔτε μὲ εἶπε τι παρὰ τοῦ Διὸς ἢ σεβασμία μήτηρ μου, ἀλλὰ διὰ τοῦτο λυποῦμαι μεγάλως, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὁ Ἀγαμέμνων, θέλει νὰ στερήσῃ ἐμὲ τὸν ὅμοιόν του καὶ νὰ μὲ ἀφαιρέσῃ τὸ βραβεῖον, ἀνώτερος ὢν κατὰ τὴν δύναμιν· τοῦτο μὲ λυπεῖ πολὺ, διότι ἐκοπίασα μεγάλως εἰς τὸν πόλεμον. Τὴν κόρην, τὴν ὁποίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐκλέξαντες μοι ἔδωκαν, τὴν ἀπέκτησα δὲ διὰ τοῦ δόρατός μου, ἐκπορθήσας καλῶς τετειχισμένην πόλιν, ταύτην ἐκ τῶν χειρῶν μου ἀφῆρσεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὡς παρά τινος ἀναξίου ξένου. Ἀλλὰ τὰ μὲν γενόμενα ἄς ἀφήσωμεν· διότι δὲν ἦτο δίκαιον νὰ ὀργίζωμαι ἀκαταπαύστως· ὑπεσχέθην ὅμως ὅτι δὲν θὰ καταπαύσω τὴν ὀργὴν μου πρότερον, παρ' ὅταν ὁ πόλεμος ἀπειλήσῃ τὰ πλοῖα μου· σὺ ἐν τούτοις ἐνδύσου τὰ λαμπρά μου ὄπλα, καὶ ὀδήγει εἰς τὸν πόλεμον τοὺς φιλοπολέμους Μυρμιδόνας· νέφος Τρώων περιεκύκλωσεν ἐπιπεσὸν τὰ πλοῖα, οἱ δὲ Ἀργεῖοι περιεκλείσθησαν εἰς τὸ παράλιον μικρὸν μόνον τμῆμα γῆς ἔχοντες. Οἱ Τρῶες λαβόντες θάρρος μᾶς ἐξυβρίζουσι· διότι δὲν βλέπουσι τὸ μέτωπον τῆς περικεφαλαίας μου λαμπύσης πλησίον. Ταχέως φεύγοντες ἤθελον γεμίσει νεκρῶν τὰ χανδάκια, ἐὰν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων μὲ ἐτίμα πρεπόντως. Τώρα ὅμως οἱ Τρῶες μάχονται παρ' αὐτὸ τὸ στρατόπεδον· διότι τὸ ἀκόντιον δὲν κινεῖται μακρῶς εἰς τὰς παλάμας τοῦ Διομήδους, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τυδέως, ἵνα ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸν ὄλεθρον. Τὴν φωνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος φωνάζοντος δὲν ἤκουσα ἀκόμη ἐκ τοῦ μουσαροῦ του στόματος· μόνον δὲ τοῦ ἀνδροφόνου Ἔκτορος, διατάττοντος τοὺς Τρῶας, ἢ φωνὴ ἀντηχεῖ, αὐτοὶ δὲ δι' ἀλαλαγμῶν κατέχουσιν ὅλην τὴν πεδιάδα

νικῶντες τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὴν μάχην. Ἄλλὰ καὶ οὕτω, Πάτροκλε, ἐφόρμησον γενναίως, ἵνα τοὺς βοηθήσῃς καὶ ἀπομακρύνῃς ἀπ' αὐτῶν τὴν καταστροφὴν, μήπως καύσωσι τὰ πλοῖα διὰ τρομεροῦ πυρὸς καὶ μᾶς ἐμποδίσωσι τὴν ἐπιστροφὴν, ἵνα τιμήσῃς καὶ ἐμὲ μεγάλως παρὰ πᾶσι τοῖς Δαναοῖς, καὶ μοὶ ἀποδώσωσιν τὴν ὠραίαν κόρην, προσφέρωσι πρὸς τούτοις καὶ δῶρα· ἀφοῦ δὲ διώξῃς τοὺς Τρῶας ἐκ τῶν πλοίων, ἐπάνελθε πάλιν. Ἐὰν ὁ Ζεὺς, ὁ σύζυγος τῆς Ἥρας, σοὶ χορηγήσῃ νίκην καὶ δόξαν, μὴ ἐπιθυμήσῃς νὰ πολεμήσῃς ἄνευ ἐμοῦ κατὰ τῶν φιλοπολέμων Τρώων· διότι τότε θέλεις μὲ ἀφαιρέσει τὴν τιμὴν· μήτε ἐπαρθεῖς διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν μάχην καὶ φονεύων τοὺς Τρῶας, ὀδηγῆς τὸν στρατόν σου πρὸς τὴν πόλιν των, μήπως τις τῶν αἰωνίων Ὀλυμπίων θεῶν σὲ ἐμποδίσῃ, διότι πολὶ ἀγαπᾷ αὐτοὺς ὁ Ἀπόλλων. Ἄλλὰ νὰ ἐπιστρέψῃς ὀπίσω, ἀφοῦ τοὺς βοηθήσῃς εἰς τὰ πλοῖα, τοὺς δὲ ἄλλους νὰ ἀφήσῃς νὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ πεδῖον. Εἶθε Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπολλων, εἶθε νὰ μὴ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον κἀνεὶς ἐκ τῶν Τρώων καὶ ἐκ τῶν Ἀργείων, μόνον δὲ ἡμεῖς οἱ δύο νὰ σωθῶμεν, ἵνα μόνον καταβάλωμεν τὰ τεῖχη τῆς Τροίας.

Οὕτως οὗτοι μὲν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· ὁ δὲ Αἴας ἤρχισε νὰ μὴν ἀντέχῃ, διότι ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τὰ βέλη τῶν ἐχθρῶν· τὸν ἐδάμαζον ἢ θέλησις τοῦ Διὸς καὶ οἱ γενναῖοι Τρῶες προσβάλλοντες. Ἡ λαμπρὰ περικεφαλαία κτυπωμένη εἰς τοὺς κροτάφους ἤχει μεγάλως· διότι προσεβάλλετο πάντοτε εἰς τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς περικεφαλαίας ὠραία ἀσπίδια· καὶ ἐθλίβετο ὁ ἀριστερός του ὤμος, διότι πάντοτε ἔσυρε τὴν εὐκίνητον ἀσπίδα. Οἱ δὲ ἐχθροὶ δὲν ἠδύναντο καίτοι προσβάλλοντες αὐτὸν μὲ

τὰ βέλη των νὰ τὸν μετακινήσωσιν ἀπὸ τὴν θέσιν του, μολονότι πάντοτε ἤσθμαινε καὶ ὁ ἰδρῶς πανταχόθεν ἀπὸ τὰ μέλη του ἔρρεε πολὺς, οὐδ' ἠδύνατο νὰ ἀναπνεύσῃ· πάντοτε δ' ἐπήρχοντο ἀλλεπάλληλα κακὰ.

Εἶπατέ μοι τώρα, ὦ Μοῦσαι, αἱ κατοικοῦσαι τὸν Ὀλυμπόν, πῶς κατὰ πρῶτον ἐτέθη τὸ πῦρ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν.

Ὁ Ἐκτωρ σταθεὶς πλησίον τοῦ Αἴαντος ἐκτύπησε τὸ ἀκόντιόν του μὲ τὸ μέγα ξίφος ὀπισθεν τῆς ἄκρας τῆς λόγχης παρὰ τὸν καυλὸν καὶ τὸ ἀπέκοψε· καὶ τοῦτο μὲν ὁ Τελαμώνιος τὸ ἔσεισε διὰ τῆς χειρὸς του οὕτω κολοβόν, ἢ δὲ χαλκῇ λόγχῃ πεσοῦσα ἀπ' αὐτοῦ κατὰ γῆς ἐδόμβησεν. Ἐνόησεν ὁ Αἴας καθ' ἑαυτὸν καὶ ἐφοβήθη διὰ τὸ ἔργον τοῦτο τῶν θεῶν· διότι ὁ Ζεὺς ὁ ὑψηλὰ βροντῶν ἀφήρει ἀπ' αὐτοῦ τὰ ὄργανα τῆς μάχης καὶ ἐπεθύμει νὰ δώσῃ τὴν νίκην εἰς τοὺς Τρῶας. Ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ βέλη, οἱ δὲ Τρῶες ἐνέβαλον φοβερὸν πῦρ εἰς τὸ πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνεχύθη ἀμέσως ἄσβεστος φλόξ. Οὕτω λοιπὸν ἢ μὲν πρῦμνη ἐκαίετο, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς κτυπήσας τοὺς μηρούς του εἶπε πρὸς τὸν Πάτροκλον.

«Ἐγείρου ταχέως, ἐκ Διὸς καταγόμενε Πάτροκλε, σὺ ὁ ἐπὶ ἵππων τρέχων, διότι βλέπω πλησίον τῶν πλοίων τὴν πνοὴν τοῦ καταστρεπτικοῦ πυρὸς καὶ ὑπάρχει κίνδυνος μὴ κυριεύσωσι τὰ πλοῖα καὶ δὲν δυνηθῶμεν νὰ φύγωμεν ἔπειτα· σὺ μὲν ἐνδύσου τὰ ὄπλα ὅσον τάχιον, ἐγὼ δὲ ἄς συναθροίσω τοὺς Μυρμιδόνας».

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ὠπλίσθη μὲ ἀστράπτοντα χαλκόν. Πρῶτον μὲν ἔβαλε περὶ τὰς κνημᾶς του τὰς ὠραίας κνημίδας, προσηρμοσμένας μὲ ἀργυρᾷ ἐπισφύρια· δεῦτερον δὲ ἔθεσεν εἰς τὰ στήθη του τὸν θώρακα

τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, ποικίλον, ἀκτινοβολοῦντα, περὶ δὲ τοὺς ὤμους τοῦ τὸ ἀργυρόηλον χαλκοῦν ξίφος, ἔπειτα δὲ ἔλαβε τὴν μεγάλην καὶ στιβαρὰν ἀσπίδα· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἔθεσε τὴν καλῶς κατεσκευασμένην περικεφαλαίαν, τὴν μακρὰν οὐρὰν ἵππου ἔχουσαν· φοβερῶς ἐκινεῖτο ὑπεράνωθεν ὁ λόφος. "Ἐλαβε τὰ στιβαρὰ ἀκόντια, τὰ ὁποῖα καλῶς προσηρμόζοντο εἰς τὰς παλάμας του· μόνον δὲ τὸ ἀκόντιον τοῦ Ἀχιλλέως δὲν ἔλαβε, τὸ βαρὺ, τὸ μέγα καὶ στιβαρὸν, διότι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἠδύνατο νὰ τὸ κινή, πλὴν μόνου τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἀκόντιον τοῦτο ἦν κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου μελίας τοῦ Πηλίου ὄρους, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Χείρων εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Πηλίου ὄρους, ἵνα τὸ ἔχη ἀμυντήριον κατὰ τῶν ἠρώων. Διέ-αἶξε δὲ νὰ ζεύξῃ τάχιστα τοὺς ἵππους εἰς τὸ ἄρμα ὁ Αὐτομέδων, τὸν ὁποῖον ἐτίμα περισσότερον μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, αὐτὸς δὲ πιστότατα εἰς τὴν μάχην ἐδέχστο τὰς προτροπὰς του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αὐτομέδων ὑπέβαλεν εἰς τὸν ζυγὸν τοὺς ταχεῖς ἵππους, τὸν Ξάνθον καὶ τὸν Βαλίον, οἱ ὁποῖοι ἐπέτων ὡς αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου, διότι ἐγέννησε αὐτοὺς ἐκ τοῦ Ζεφύρου ἢ Ἀρπυια Ποδάργη, βόσκουσα εἰς τὸν λειμῶνα παρὰ τὰ ρεύματα τοῦ Ὀκεανοῦ. Εἰς τὰς ἔξω τοῦ ζυγοῦ ἠνίας παρέζευξεν εἰς τοὺς ἀθανάτους ἵππους τὸν Πήδασον, τὸν ὁποῖον ποτε ἔφερεν ὁ Ἀχιλλεὺς κυριεύσας τὴν πόλιν τοῦ Ἡετίωνος, καίτοι θνητὸν ὄντα. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὥπλισε τοὺς Μυρμιδόνες, πορευόμενος εἰς τὰς σκηνάς των· ὡς λύκοι ὠμοφάγοι, ἀνδρειότατοι, οἱ ὁποῖοι ἔκοψαν εἰς τὰ ὄρη ἔλαφον κερασφόρον καὶ τὴν κατατρώγουσιν, ὄλων δὲ αἱ παρειαὶ εἶναι κόκκιναι ἐκ τοῦ αἵματος καὶ ἀγεληδὸν ἔπειτα πόρευονται εἰς τὴν κρήνην, ἵνα πίωσι ὕδωρ μὲ τὰς λε-

πτάς των γλώσσας και ἀποπλύνωσι τὸ αἷμα, ἡ δὲ ψυχὴ εἰς τὰ στήθη των εἶναι ἄφοβος καὶ ἡ κοιλία των πλήρης· τοιοῦτοτρόπως οἱ ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Μυρμιδόνων περὶ τὸν γενναῖον ἑταῖρον τοῦ Ἀχιλλέως Πάτροκλον συνέρρον· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἵπτατο ὁ γενναῖος πολεμιστῆς Ἀχιλλεύς, παροτρύνων τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἀσπιδοφόρους ἄνδρας.

Πεντήκοντα ταχέα πλοῖα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ φίλος τοῦ Διὸς Ἀχιλλεύς εἰς τὴν Τροίαν· εἰς ἕκαστον αὐτῶν πενήκοντα ἑταῖροι ἄνδρες ἐκάθηντο εἰς τὰ ἑδώλια· ἔταξε δὲ πέντε ἡγεμόνας, ἵνα ἄρχωσιν, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε τὰ πιστά· καὶ αὐτὸς ἦρχε τὴν ὑπερτάτην ἔχων ἐξουσίαν. Καὶ τῆς μὲν πρώτης τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Μενέσθιος υἱὸς τοῦ Σπερχειοῦ τοῦ ἐκ Διὸς καταγομένου ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Πηλέως Πολυδώρη, ἐνωθεῖσα θνητῇ μετὰ τοῦ Σπερχειοῦ, τοῦ ἀκαμάτως ῥέοντος θεοῦ· ἀκολούθως ὅμως ἐνυμφεύθη τὸν Βῶρον, υἱὸν τοῦ Περιήρου, ὅστις πολλὰ ἔδωκε πρὸς αὐτὴν δῶρα καὶ ἐνομίζετο πατὴρ τοῦ Μενεσθίου. Τῆς δὲ δευτέρας τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ ἀξιόμαχος Εὐδῶρος, υἱὸς, τῆς ὠραίας εἰς τὸν χορὸν Πολυμήλης θυγατρὸς τοῦ Φύλαντος, ἣτις τὸν ἐγέννησε παρθένης οὔσα λάθρα· ταύτην ἠγάπησεν ὁ κρατερός Ἑρμῆς, ὁ φονεὺς τοῦ Ἄργου, ἰδὼν αὐτὴν μεταξὺ ἄλλων ἀδουσῶν καὶ χορευουσῶν εἰς τὸν χορὸν τῆς χρυσοῦν ἡλακάτην ἐχούσης καὶ θηρευτικῆς Ἀρτέμιδος. Ἀμέσως ἀναβάς εἰς τὸ ὑπερῶν συνευρέθη μετ' αὐτῆς ὁ μηδενὸς κακοῦ πρόξενος Ἑρμῆς· ἔδωκε δὲ εἰς αὐτὴν λαμπρὸν υἱὸν τὸν Εὐδῶρον, ἰκανότατον εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τὸ μάχεσθαι. Ἄφοῦ ἡ ὠδῖνας φέρουσα εἰς τὰς γεννώσας γυναῖκας Εἰλειθεῖα τὸν ἐξήγαγεν εἰς

τὸ φῶς, τὴν συνεζεύχθη ὁ γενναῖος Ἐχεκλῆς δούς ἄπειρα δῶρα· τὸν δὲ Εὐδωρον ὁ γέρον Φύλας ἀνέτρεφε καλῶς καὶ τὸν ἐπεριποιεῖτο μετὰ πολλῆς τρυφερότητος ὡς ἴδιον υἷόν. Τῆς τρίτης τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ ἀξιόμαχος Πείσανδρος Μαιμαλίδης, διαπρέπων μεταξὺ ὄλων τῶν Μυρμιδόνων εἰς τὴν βολὴν τοῦ ἀκοντίου, μετὰ τὸν Πάτροκλον. Τῆς τετάρτης τάξεως ἀρχηγὸς ἦτον ὁ γέρον ἱππότης Φοῖνιξ, τῆς δὲ πέμπτης ὁ Ἀλκιμέδων, ὁ γενναῖος υἷος τοῦ Λαέρκου. Ἀφοῦ ὄλους ὁ Ἀχιλλεὺς τοιουτοτρόπως καλῶς διαμοιράσας τοὺς παρέταξεν ὑπὲρ τοὺς ἡγεμόνας των, εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἐξῆς.

«Μυρμιδόνες, κάνεις ἐξ ὑμῶν ἄς μὴ λησμονήσῃ τὰς ἀπειλὰς, τὰς ὁποίας ἐκάμνετε κατὰ τῶν Τρώων εἰς τὰ πλοῖα· καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ὀργῆς μου κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, κατηγορεῖτε ἐμὲ λέγοντες· — σκληρὲ υἱὲ τοῦ Πηλέως, μὲ χολὴν λοιπὸν σὲ ἀνέτρεφεν ἡ μήτηρ σου; ἄσπλαγχνε, ὅστις κρατεῖς εἰς τὰ πλοῖα τοὺς ἐταίρους σου παρὰ τὴν θέλησίν των ἀργούς· ἄς ἐπιστρέψωμεν πάλιν εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὰ πλοῖά μας, ἀφοῦ σὺ ὠργίσθης τόσον. Αὐτὰ συναθροίζομενοι μὲ ἐλέγετε συχνάκις. Ἴδού ὅμως τῶρα παρουσιάζεται τὸ μέγα ἔργον τοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον πρότερον ἐπεθυμεῖτε· τῶρα πᾶς τις ἐξ ὑμῶν ἀνδρείως κατὰ τῶν Τρώων ἄς μάχηται.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου· ἔτι δὲ περισσότερον τὰ τάγματα ἐπυκνώθησαν, ἀφοῦ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ βασιλέως των. Καθὼς ἀνὴρ κτιίζει τοῖχον ὑψηλοῦ οἴκου διὰ λίθων πυκνῶν, θέλων νὰ φύγῃ τὰς βίας τῶν ἀνέμων, τοιουτοτρόπως συνεσφίγγοντο αἱ περικεφαλαῖαι καὶ αἱ ἀσπίδες αὐτῶν· ἀσπίς ἤγγιζεν ἀσπίδα, περικεφαλαία περικεφαλαίαν, ἀ-

νῆρ ἄνδρα· αἱ δὲ οὐρανὸν ἵππου ἔχουσαι περικεφαλαῖαι διὰ τῶν λαμπρῶν των λόφων ἠγγίζον ἀλλήλας, ὅταν αὐτοὶ ἔκλινον· τόσον πυκνοὶ ἴσταντο πλησίον ἀλλήλων. Ἐμπροσθεν πάντων δύο ἄνδρες ὠπλισμένοι προεπορεύοντο, ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Αὐτομέδων, μίαν ψυχὴν ἔχοντες, προμαχοῦντες τῶν Μυρμιδόνων. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν σκηνήν· ἠνοιξε τὸ πῶμα τοῦ ὠραίου καὶ ποικίλου κιβωτίου, τὸ ὁποῖον ἡ μήτηρ του Θέτις ἔθεσεν εἰς τὸ πλοῖον, ἀφοῦ τὸ ἐγέμισε χιτῶνων καὶ χλαινῶν εἰς προφύλαξιν τῶν ἀνέμων, καὶ ταπήτων σγουρομάλλων· εἰς τὸ κιβώτιον τοῦτο ὑπῆρχεν ὠραῖον ποτήριον, μὲ τὸ ὁποῖον κανεῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν δὲν ἔπινεν οἶνον, οὔτε εἰς ἄλλον θεὸν σπονδὰς δι' αὐτοῦ προσέφερον, ἐκτὸς μόνον εἰς τὸν πατέρα Δία· αὐτὸ λαβὼν τότε ἐκ τοῦ κιβωτίου τὸ ἐκαθάρισε μὲ θεῖον πρῶτον, ἔπειτα τὸ ἔπλυε μὲ καθαρὸν ὕδωρ· ἔνιψε δὲ καὶ αὐτὸς τὰς χεῖράς του, ἦν-τλησε μαῦρον οἶνον καὶ ἀνυψώσας τὰ βλέμματά του εἰς τὸν οὐρανὸν ἠῤῃχετο καὶ ἔσπενδε οἶνον· ὁ δὲ Ζεὺς εἰσήκουσε τῆς εὐχῆς του.

«Ζεῦ θεέ, ὁ ἐν Δωδώνῃ λατρευόμενος, Πελασγικέ, μακρὰν κατοικῶν, προϊστάμενος τῆς ψυχρᾶς Δωδώνης, σὺ ὁ περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς Σελλοὺς τοὺς ἐρμηνεῖς σου οἴτινες, ἔχοντες τοὺς πόδας κατὰ γῆς, κοιμῶνται· βεβαίως ἄλλοτέ ποτε ἤκουσες τὸν λόγον μου εὐχθηέντος, καὶ ἐτίμησας μὲν ἐμὲ, μεγάλως δὲ ἔβλαψας τοὺς Ἀχαιοὺς· καὶ τώρα πάλιν ἐκτέλεσόν μοι τὴν αἴτησιν ταύτην· ἐγὼ μὲν θὰ μείνω ἐν μέσῳ τῶν πλοίων, πέμπω ὅμως τὸν ἑταῖρον μου Πάτροκλον μετὰ τῶν Μυρμιδόνων, ἵνα πολεμήσῃ· καὶ εἰς τοῦτον δὸς δόξαν καὶ νίκην, μεγαλόφθαλμε βασιλεῦ Ζεῦ· ἐνθάρρουνον τὴν καρδίαν του, ἵνα γνωρίσῃ

καὶ ὁ Ἔκτωρ, ἐάν καὶ μόνος γνωρίζει νὰ πολεμῇ ὁ ἑταῖρός μου, ἢ ἐάν αἱ τρομεραὶ χεῖρές του τότε μόνον μα-
νιωδῶς κινουῦσι τὸ ἀκόντιον, ὅταν ἐγὼ συμπολεμῶ μετ'
αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲ διώξῃ τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὰ πλοῖα, εἴθε
νὰ ἐπανέλθῃ ἀβλαβῆς ἔπειτα εἰς τὰ πλοῖα μετὰ τῶν ὕ-
πλων ὄλων καὶ τῶν ἑταίρων».

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, εἰσήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ Ζεὺς·
καὶ ἐν μὲν τῷ ἔδωκεν, ἄλλο δὲ τῷ ἠρνήθη· τῷ ἔδωκε
μὲν νὰ ἀποδιώξῃ τοὺς Τρῶας, τῷ ἠρνήθη ὅμως νὰ ἐπα-
νέλθῃ ὁ Πάτροκλος σῶος ἐκ τῆς μάχης. Λοιπὸν ὁ μὲν
Ἄχιλλεὺς, προσενεγκὼν σπονδὰς καὶ εὐχηθεὶς εἰς τὸν
Δία, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν σκηνὴν, ἐναπέθεσε τὸ
ποτήριον εἰς τὸ κιβώτιον, καὶ ἐλθὼν ἐστάθη ἔμπροσθεν
τῆς σκηνῆς, ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ τὴν δεινὴν μάχην τῶν
Τρῶων καὶ Ἀχαιῶν. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ γενναίου Πατρό-
κλου ὄπισθεντες ἐπορεύοντο, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς τοὺς
Τρῶας μεγαλοφρονοῦντες. Πάραυτα ἐχύθησαν ὅμοιοι
μὲ σφῆκας τῆς ὁδοῦ, τοὺς ὁποίους παῖδες ἀνοήτων συνει-
θίζουσι νὰ πειράζωσι, κοινὸν δὲ κακὸν εἰς πολλοὺς προ-
ξενούσιν· ἐάν τις διαβάτης παρερχόμενος καὶ τοὶ ἄκων
τοὺς κινήσῃ, αὐτοὶ γενναίαν καρδίαν ἔχοντες πετῶσι πρὸς
τὰ ἔμπρὸς ἕκαστος καὶ ὑπερασπίζεται τὰ τέκνα του·
παρομοίως καὶ οἱ Μυρμιδόνες πλήρεις καρδίας καὶ ψυχῆς
ἐχύθησαν ἐκ τῶν πλοίων, καὶ μεγάλη βοή διηγέροθη· ὁ
δὲ Πάτροκλος μεγάλως φωνάξας, εἶπεν εἰς τοὺς ἑταί-
ρους του.

«Μυρμιδόνες, ἑταῖροι τοῦ Πηλείδου Ἄχιλλέως, φανῆτε
ἄνδρες, φίλοι, καὶ ἐνθυμήθητε τὴν ἀνδρείαν σας διὰ νὰ
τιμῆσωμεν τὸν Ἄχιλλέα, ὅστις εἶναι ἀνδρειότατος ὄλων
τῶν Ἀργείων τῶν εἰς τὰ πλοῖα, ἡμεῖς οἱ θεράποντες αὐ-

τοῦ οἱ ἀνδρείοτατοι· ἄς γνωρίσῃ δὲ καὶ ὁ Ἀτρείδης ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων τὴν ἀνοησίαν του, διότι δὲν ἐτίμησε παντελῶς τὸν ἄριστον ὄλων τῶν Ἀχαιῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν παρώξυνε τὸ θάρρος καὶ τὴν ψυχὴν ἐκάστου· ἐπέπεσαν κατὰ τῶν Τρώων ὄλοι ὁμοῦ· περίξ δὲ τὰ πλοῖα ἤχησαν τρομερὰ ἐκ τῶν φωνῶν τῶν Ἀχαιῶν.

Οἱ δὲ Τρῶες καθὼς εἶδον τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Μενoitίου Πάτροκλον καὶ τὸν θεράποντά του, ἐξαστράπτοντας ἐκ τῶν ὄπλων των, ἐφοβήθησαν καὶ αἱ φάλαγγές των ἐκινήθησαν, διότι ἤλπισαν, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέρριψε τὴν ὀργὴν του, καὶ ὅτι διηλλάγη μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος· καὶ περιέβλεψεν ὁ καθείς πῶς νὰ φύγῃ τὸν τρομερὸν ὄλεθρον. Ὁ δὲ Πάτροκλος πρῶτος ἔρριψε τὸ λαμπρὸν του ἀκόντιον ἀντικρὺ εἰς τὸ μέσον, ὅπου πολλοὶ ἐκλονοῦντο παρὰ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου τοῦ μεγαλοψύχου Πρωτεσίλαου καὶ ἐκτύπησε τὸν Πυραίχμην ὅστις ὠδήγει τοὺς ἰππότας Παίονας ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπὸ τὸν πλατυρρόαν Ἀξιόν· αὐτὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον· ἔπεσεν ὑπτίως κατὰ γῆς ἀναστενάξας· οἱ δὲ ἑταῖροί του ἐκατέρωθεν ἔφυγον· διότι εἰς ὄλους ἐνέβαλε φόβον ὁ Πάτροκλος φονεύσας τὸν ἡγεμόνα, ὅστις εἰς τὰς μάχας ἦτον ἄριστος· τὸν ἐδίωξεν ἀπὸ τὰ πλοῖα, κατέσβεσε δὲ τὸ καῖον πῦρ. Τὸ πλοῖον ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμίκαυστον· οἱ μὲν Τρῶες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μετὰ φόβου καὶ θορύβου πολλοῦ, οἱ δὲ Δαναοὶ ἐχύθησαν πανταχόθεν εἰς τὰ πλοῖα, θόρυβος δὲ μέγας ἠγέρθη. Καθὼς ὅταν ἀπὸ ὑψηλὴν κορυφὴν ὄρους μεγάλου ὁ ἀστραποφόρος Ζεὺς κινήσῃ πυκνὴν νεφέλην, καὶ φαίνονται ὄλαι αἱ σκοπιαὶ καὶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὀρέων καὶ αἱ κοιλάδες, διότι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκρήγνυται ἡ νεφέλη καὶ φαίνεται ὁ ἀχανὴς αἰθέρ· τοιοῦτοτρόπως καὶ

οἱ Δαναοὶ ἀποκρούσαντες ἐκ τῶν πλοίων τὸ καταστρεπτικὸν πῦρ ἀνέπνευσαν ὀλίγον. Δὲν γίνεται ὅμως διακοπὴ τοῦ πολέμου· διότι οἱ Τρῶες δὲν ἐτρέποντο ἀκόμη ἀπὸ τὰ πλοῖα εἰς φυγὴν ὑπὸ τῶν ἀνδρείων Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἀνθίσταντο ἔτι, καίτοι ὑπεχώρησαν ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάγκην.

Τότε ἀνὴρ ἐφόνευσεν ἄνδρα, ἀφοῦ ἡ μάχη ἐξηπλώθη, καὶ ἡγεμῶν ἡγεμόνα· πρῶτος ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος ἀμέσως ἐκτύπησε διὰ τοῦ ὀξέως ἀκοντίου τὸν μηρὸν τοῦ Ἀρηϊλύκου στραφέντος, ἡ δὲ χαλκῆ αἰχμὴ διῆλθεν ἀντικρὺ, καὶ ἔθραυσε τὸ ὄστον καὶ αὐτὸς ἔπεσε πρηνῆς εἰς τὴν γῆν. Ὁ δὲ γενναῖος Μενέλαος ἐπλήγωσε τὸν Θόαντα, γυμνωθέντα, εἰς τὸ στέρνον πλησίον τῆς ἀσπίδος, τὰ δὲ μέλη του παρελύθησαν. Ὁ υἱὸς τοῦ Φυλέως Μέγης ἰδὼν τὸν Ἀμφικλον ἐφορμήσαντα, προλαβὼν ἐκτύπησε τὴν γαστροκνημίαν, ὅπου εἶναι ὁ παχύτατος μῦς τοῦ ἀνθρώπου· τὰ δὲ νεῦρα διεσχίσθησαν περὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ ἀκοντίου, καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Νέστορος ὁ μὲν Ἀντίλοχος ἐκτύπησε τὸν Ἀτύμιον διὰ τοῦ ὀξέως ἀκοντίου, τὸ ὅποιον διεπέρασε τὴν λαγῶνα καὶ ἔπεσεν ἐμπρός· ὁ δὲ Μάρις πολλὰ πλησίον καὶ πρὸ τοῦ νεκροῦ σταθεὶς ὤρμησε κατὰ τοῦ Ἀντιλόχου μὲ τὸ δόρυ, ὀργισθεὶς διὰ τὸν ἀδελφόν του φονευθέντα· τοῦτον προέλαβε καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὸν ὦμον ὁ ἰσόθεος Θρασυμήδης, πρὶν νὰ τὸν πληγώσῃ, καὶ ἐπέτυχεν· ἡ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου ἐκτύπησε τὸν βραχίονα εἰς τὴν ἄκραν, ὅπου ἐνοῦται μὲ τοὺς μῦς καὶ ἀπέκασεν ἐντελῶς τὸ ὄστον, ἔπεσε δὲ μετὰ πατάγου καὶ ἀπέθανε. Τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ δύο ἀδελφῶν φονευθέντες κατῆλθον εἰς τὸν Ἄδην οἱ ἀγαθοὶ ἐταῖροι τοῦ Σαρπηδόνης υἱοὶ ἀκοντισταὶ τοῦ Ἀμισωδάρου, ὅστις ἔθρεψε τὴν ἀκαταμάχητον Χί-

μαιραν, τὴν κακὰ εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους φέρουσιν. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως Αἴας ἐφορμήσας συνέλαβε ζῶντα τὸν Κλεόβουλον, στενοχωρούμενον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους· ἀλλὰ ταχέως τὸν ἐθανάτωσεν ἀποκόψας τὸν λαιμόν του διὰ τοῦ ξίφους, τὸ ὁποῖον ἐκοκκίνισε καὶ ἐθερμάνθη ὅλον διὰ τοῦ αἵματος, αὐτὸν δὲ κατέλαβεν ὁ πορφυροῦς θάνατος καὶ ἡ κραταιὰ Μοῖρα. Ὁ Πηνέλεως καὶ ὁ Λύκων συνεπλάκησαν· καὶ διὰ μὲν τοῦ ἀκοντίου δὲν ἐπέτυχον ἀλλήλους, ματαιίως καὶ οἱ δύο ἀκοντίσαντες, ἀλλὰ μὲ τὰ ξίφη ἐφόρμησαν κατ' ἀλλήλων· τότε, ὁ μὲν Λύκων ἀπέκοψε τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας, τὸ ξίφος ὅμως ἐθραύσθη περὶ τὸν καυλόν, ὁ δὲ Πηνέλεως τοῦ ἐκτύπησε τὸν λαιὸν ὑπὸ τὸ οὔς, τὸ δὲ ξίφος ὀλόκληρον εἰσέδου καὶ μόνον τὸ δέρμα ἐκράτει τὴν κεφαλὴν ἀποκοπεῖσαν, ἥτις ἐκρεμάσθη, τὰ δὲ μέλη παρελύθησαν. Ὁ Μηριόνης ἀπαντήσας τὸν Ἀκάμαντα διὰ τῶν ταχέων ποδῶν του τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον, ὅταν ἔμελλε νὰ ἀναβῆ εἰς τοὺς ἵππους, ἔπεσε δὲ ἐκ τῶν ὀχημάτων, καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐπεχύθη ἡ ἀχλύς. Ὁ Ἰδομενεὺς ἐκτύπησε τὸν Ἐρύμαντα εἰς τὸ στόμα, τὸ δὲ ἀκόντιον ἐπέρασεν ἀντικρὺ κάτωθεν τοῦ ἐγκεφάλου, κατεκερμάτισε δὲ τὰ λευκὰ ὀστέα καὶ οἱ ὀδόντες ἐτινάχθησαν, καὶ οἱ δύο του ὀφθαλμοὶ ἐπληρώθησαν αἵματος, αὐτὸς δὲ ἐκπνέων ἐξέρφρυσεν αἷμα εἰς τὸ στόμα καὶ τὰς ῥίνας, καὶ ἀπέθανεν.

Οἱ ἡγεμόνες οὗτοι τῶν Δαναῶν τούτους ἐκ τῶν Τρώων ἐφόνευσαν ἕκαστος. Καθὼς δὲ λύκοι ἐφορμῶσιν εἰς ἄρνας ἢ ἐρίφους, ὑποκλέπτουσι ἐκ τῶν προβάτων ἐκεῖνα ἄτινα διὰ τὴν ἀνοησίαν τοῦ ποιμένος διεχωρίσθησαν, διότι οἱ λύκοι ἰδόντες αὐτὰ ἀσθενῆ ἀμέσως τὰ διαρπάζουσι· τοιοῦτοτρόπως οἱ Δαναοὶ ἐφόρμησαν εἰς τοὺς Τρῶας, οὔτι-

νες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀπολέσαντες τὴν δυνάμιν των· Αἴας δὲ ὁ μέγας πάντοτε ἐπεθύμει νὰ ρίψῃ τὸ ἀκόντιον κατὰ τοῦ φοβεροῦ Ἑκτορος, ὅστις ὅμως ὡς ἔμπειρος τοῦ πολέμου καλύπτων μὲ τὴν ἀσπίδα του τοὺς πλατεῖς ὤμους, ἐπροφυλάττετο ἀπὸ τὸν συριγμὸν τῶν βελῶν καὶ ἀπὸ τὸν κρότον τῶν ἀκοντίων· βεβαίως ἐγνώριζε ὅτι ἡ νίκη ἔκλινε πρὸς τὸ ἕτερον μέρος, ἀλλὰ μόλα ταῦτα ἐπέμενε καὶ ἔσωζε τοὺς φίλους του ἐταίρους. Καθὼς δὲ ὅταν ἀπὸ τὸ ὄρος Ὀλυμπον ἔρχεται νέφος εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ τὴν αἰθρίαν, ὅταν ὁ Ζεὺς ἐγείρῃ τὴν λαίλαπα· τοιοῦτοτρόπως καὶ τούτων ἐγένετο ἀπὸ τῶν πλοίων ἡ βοή καὶ ἡ ἀτάκτως γινομένη φυγή, τὸν δὲ Ἑκτορα οἱ ταχύποδες ἵπποι ἐξέφερον μὲ τὰ ὄπλα του. Κατέλειπε τοὺς Τρῶας, τοὺς ὁποίους μὴ θέλοντας ἐξ ἀνάγκης ἢ τάφρος ἐμπόδιζε· πολλοὶ δὲ ταχεῖς ἵπποι θραύσαντες τοὺς ῥυμοὺς τῶν ἀρμάτων κατέλιπον αὐτὰ εἰς τὴν τάφρον. Ὁ δὲ Πάτροκλος τοὺς ἐδίωκε κατόπιν θερμῶς παροτρύνων τοὺς Δαναοὺς καὶ κακὰ φρονῶν κατὰ τῶν Τρῶων, οἵτινες μετὰ βοῆς φεύγοντες ἐγέμισαν ὅλας τὰς ὁδοὺς, ἀφοῦ διεχωρίσθησαν. Ὑψηλὰ κονιορετὸς θυελλώδης ὑπὸ τὰς νεφέλας διεχέετο· δρομαίως ἔτρεχον οἱ ἵπποι ἐπάνω εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὰς σκηναὶς καὶ τὰ πλοῖα. Ὁ Πάτροκλος ὅπου ἔβλεπε περισσότερον λαὸν συντρέχοντα ἐκεῖ ἐδίωκεν· ὑπὸ δὲ τοὺς ἄξονας οἱ ἄνδρες ἔπιπτον πρηνεῖς ἐκ τῶν ὀχημάτων, καὶ αἱ ἄμαξαι ἀνετρέποντο· οἱ ταχύποδες ἵπποι τοῦ Πατρόκλου οἱ ἀθάνατοι, τοὺς ὁποίους οἱ θεοὶ ἔδωκαν δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, προχωροῦντες ὑπερέβησαν τὴν τάφρον· ὁ Πάτροκλος ἐπεθύμει νὰ φονεύσῃ τὸν Ἑκτορα ἀλλὰ τοῦτον ἀπεμάκρυναν οἱ ταχεῖς τοῦ ἵπποι. Καθὼς δὲ ἐν καιρῷ ζοφερᾷ λαίλαπος ἐν καιρῷ φθινοπύρου ὅλη

ἡ γῆ εἶναι πλήρης ἀφθονωτάτου ὕδατος, τὸ ὁποῖον βρέχει ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς κατὰ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀδίκως δίκας δικάζουσι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἀθετοῦσι τὸ δίκαιον, μὴ φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν· τῶν δὲ ἐν ἀγροῖς ἀνθρώπων ὅλοι οἱ καταρῥηγνύμενοι ποταμοὶ εἶναι πλήρεις, οἱ δὲ χεῖμαρροι ἀποκόπτουσι πολλοὺς λόφους ῥέοντες καὶ χύνονται εἰς τὴν πορφυρᾶν θάλασσαν ἀποτόμως, καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων φθείρονται, τοιουτοτρόπως καὶ αἱ τῶν Τρώων ἵπποι μεγάλως ἐστέναζον τρέχουσαι. Ὁ Πάτροκλος ἀφοῦ διέρρηξε τὰς πρώτας φάλαγγας τῶν Τρώων, ὥθει πάλιν ὀπίσω αὐτοὺς πρὸς τὰ πλοῖα, οὐδὲ τοὺς ἄφινε νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν καίτοι ἐπιθυμοῦντας, ἀλλ' ἐφορμῶν ἐφόνευεν αὐτοὺς μεταξὺ τῶν πλοίων, τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους καὶ πολλῶν Ἀχαιῶν φονευθέντων ἐξεδικεῖτο τὸν θάνατον. Τότε λοιπὸν ἐκτύπησε κατὰ πρῶτον μὲ τὸ λαμπρὸν δόρυ τὸν Πρόνοον γυμνωθέντα εἰς τὸ στήθος παρὰ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν ἐθανάτωσεν· αὐτὸς δὲ πεσὼν ἤχησε μεγάλως. Ὁ δὲ Πάτροκλος ὀρμήσας δεύτερον εἰς τὸν Θέστορα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἥνοπος, ὅστις ἐκάθητο εἰς τὸν ὠραιῖόν του δίφρον ἐκ λύπης συμμαζόμενος καὶ ἐκπλαγεὶς τὰς φρένας, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὴν δεξιὰν γνάθον καὶ ἐπέρασε τὰ ἡνία διὰ μέσον τῶν ὀδόντων. Ἔσυρε δὲ αὐτὸν διὰ τοῦ δόρατος ὑπεράνω τοῦ γύρου τῆς ἀμάξης, καθὼς ὅταν τις καθήμενος εἰς πέτραν προέχουσαν ἀποσπᾷ ἰχθὺν ἐξῶθεν διὰ τοῦ λίνου καὶ ἀγκίστρου· τοιουτοτρόπως ἔσυρεν αὐτὸν ἐκ τοῦ δίφρου διὰ τοῦ λαμπροῦ δόρατός του ἀνοικτὸν ἔχοντα τὸ στόμα, τὸν ἔσπρωξε δὲ πάλιν ἐκ τοῦ δίφρου ἐπίστομα· οὗτος πεσὼν ἐξέπνευσεν. Ἐπειτα ἐκτύπησε μὲ πέτραν τὸν Ἐρύλαν ἐπερχόμενον εἰς

τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, ἥτις ἐθραύσθη εἰς δύο μέρη ἐντὸς τῆς περικεφαλαίας, αὐτὸς δὲ πρηνῆς κατέπεσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ θάνατος ὁ καταστρέφων τὴν ζωὴν τὸν κατέλαβεν. Ἔπειτα τὸν Ἑρύμαντα καὶ τὸν Ἀμφοτερόν καὶ τὸν Ἐπάλτην, τὸν Τληπόλεμον καὶ τὸν Δαμαστορίδην, τὸν Ἐχίον καὶ τὸν Πύριν, τὸν Ἰφέα καὶ τὸν Εὐῖππον καὶ τὸν Ἀργεάδην Πολύμηλον, ὅλους ἀλλεπαλλήλως ἐφόνευσεν. Ὁ δὲ Σαρπηδῶν ὅταν εἶδε τοὺς ἄνευ ζῶνης φέροντας τοὺς θώρακας ἐταίρους φονευθέντας ὑπὸ τοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου ἐφώναξε κατηγορῶν τοὺς ἰσοθέους Λυκίους.»

«Αἰσχος, ὦ Λύκιοι, ποῦ φεύγετε; τῶρα ἐστὲ ταχεῖς, καὶ ἀνδρεῖοι εἰς τὸν πόλεμον· διότι ἐγὼ θέλω ἀντιταχθῆ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅταν μάθω, ποῖος εἶναι αὐτὸς ὅστις τόσον μανιωδῶς ἐπέρχεται ἐναντίον ἡμῶν· πολλὰ κακὰ ἤδη ἔπραξεν εἰς τοὺς Τρῶας, διότι πολλοὺς καὶ καλοὺς ἐφόνευσεν.»

Εἶπε καὶ μετὰ τῶν ὄπλων του ἐκ τοῦ ὀχήματος ἐπήδησε κατὰ γῆς. Ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου, ἅμα τὸν εἶδεν, ἐπήδησε καὶ αὐτός· ὡς γύπες γαμφώνυχοι καὶ ἀγκύλα χεῖλη ἔχοντες εἰς ὑψηλὴν πέτραν μεγάλως φωνάζοντες μάχονται, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι φωνάζοντες ὤρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Τούτους ὁμως ἰδὼν εὐσπλαγχνίσθη ὁ υἱὸς τοῦ δολιόφρονος Κρόνου Ζεὺς, εἶπε δὲ πρὸς τὴν Ἥραν, τὴν ἀδελφὴν καὶ σύζυγόν του.

«Οἴμοι, ἡ μοῖρα ἀπεφάσισε νὰ φονευθῆ ὁ φίλτατός μοι πάντων Σαρπηδῶν ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου· διττῶς δὲ ἡ καρδιά μου συλλογιζομένη διανοεῖται, ἢ ἀναρπάσας αὐτὸν ζῶντα ἀπὸ τῆς μάχης νὰ τὸν μεταφέρω εἰς τὴν εὐ-

φορον Λυκίαν, ἢ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία Ἥρα.

«Δεινότατε υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί λόγον εἶπες; ἄνδρα θνητὸν πρὸ πολλοῦ ἀποφασισμένον νὰ ἀποθάνῃ, σὺ ἐπιθυμεῖς νὰ τὸν ἀπαλλάξῃς τοῦ φοβεροῦ θανάτου; κάμε το· ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι θεοὶ δὲν ἐπιδοκιμάζομεν· ἄλλο δὲ θέλω σοὶ εἰπεῖ, σὺ δὲ βάλε το εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν ζῶντα στείλῃς τὸν Σαρπηδόνα εἰς τὸν οἶκόν του, σκέφθητι μήπως ἔπειτα καὶ ἄλλος τις τῶν θεῶν θελήσῃ νὰ σώσῃ τὸν ἰδικόν του φίλον ἀπὸ τὴν μάχην ἀναρπάζων αὐτόν· διότι πολλοὶ υἱοὶ τῶν ἀθανάτων θεῶν μάχονται περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, τοὺς ὁποίους θέλεις παροργίσει μεγάλως· ἀλλ' ἐὰν τὸν ἀγαπᾷς, καὶ ἡ ψυχὴ σου λυπῆται δι' αὐτόν, ἄφες τον νὰ φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου εἰς τὴν φοβεράν μάχην· ἀφοῦ ὅμως αὐτὸς ἀποθάνῃ, τότε ἀπόστειλον τὸν θάνατον καὶ τὸν Ὕπνον νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὴν Λυκίαν· ἐκεῖ θέλουσι τὸν θάψει οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ φίλοι του καὶ θέλουσι τῷ ἀνεγείρει τύμβον καὶ στήλην· διότι τοῦτο εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν ἀποθανόντων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐπέισθη δὲ ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν Ζεὺς. Ἐρρίπτεν εἰς τὴν γῆν δρόσους αἱματώδεις θέλων νὰ τιμῆσῃ τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του, τὸν ὁποῖον ὁ Πάτροκλος ἔμελλε νὰ καταστρέψῃ εἰς τὴν Τροίαν, μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ὅτε λοιπὸν οὗτοι, ὁ Σαρπηδὼν καὶ Πάτροκλος οἱ ἐπερχόμενοι ἐναντίον ἀλλήλων ἐπλησίασαν, ὁ Πάτροκλος ἐκτύπησε τὸν λαμπρὸν Θρασύμηλον, τὸν πιστὸν θεράποντα τοῦ βασιλέως Σαρπηδόνα,

εἰς τὴν κάτω κοιλίαν καὶ τὸν ἐφόνευσεν· ὁ δὲ Σαρπηδῶν ὀρμήσας δεύτερον μὲ τὸ ἀκόντιόν του κατ' αὐτοῦ, δὲν τὸν ἐπέτυχεν, ἀλλὰ ἐπλήγωσε μόνον τὸν Πήδασον, τὸν παράπειρον ἵππον, εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον· ὁ δὲ ἵππος ἤχησε μεγάλως ἐκπνέων· μηκώμενος ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ ἡ ψυχὴ του ἐξῆλθεν. Οἱ ἄλλοι δύο ἵπποι συνεταράχθησαν, ἔτριζεν ὁ ζυγὸς τῆς ἀμάξης, καὶ τὰ ἡνία συνεχύθησαν, διότι ὁ παράπειρος ἵππος εἶχε καταπέσει εἰς τὴν κόνιν. Καὶ τῆς συγχύσεως ταύτης μέσον θεραπευτικὸν εὔρεν ὁ γενναῖος Αὐτομέδων· διότι σύρας τὸ πλατὺ ξίφος του ἀπὸ τὸν μηρὸν καὶ ὀρμήσας ἀπέκοψε τὰ ἡνία τοῦ παραπείρου ἵππου, καὶ ἐπέτυχεν· διότι οἱ ἄλλοι δύο διευθύνθησαν εὐτάκτως καὶ ἐτανύσθησαν περὶ τοὺς χαλινούς· πάλιν δὲ ἐπροχώρησαν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν καταστρεπτικὴν μάχην.

Τότε μὲν ὁ Σαρπηδῶν μὲ τὸ ἀκόντιόν του ἀπέτυχεν, ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου ἦλθεν εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον τοῦ Πατρόκλου, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐκτύπησεν, ὁ δὲ Πάτροκλος τελευταῖος ὤρμησε καὶ αὐτὸς μὲ τὸ ἀκόντιόν του· τοῦτο δὲν ἐρρίφθη ματαίως, ἀλλὰ τὸν ἐκτύπησεν ἐκεῖ, ὅπου τὸ διάφραγμα συνέρχεται περὶ τὴν πυκνὴν καὶ νευρώδη καρδίαν· ἔπεσε δὲ ὡς δρῦς ἢ λεύκη, ἢ πεύκη ὑψηλῆ, τὴν ὁποίαν τέκτονες ἄνδρες εἰς τὰ ὄρη κόπτουσι διὰ τῶν πελέκεων πρὸς ναυπηγίαν· τοιοιυτοτρόπως καὶ αὐτὸς τανυσθεὶς ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ τοῦ δίφρου ἔκειτο βρυχάζων καὶ κτυπῶν τὴν αἱματώδη κόνιν. Καθὼς δὲ λέων εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀγέλην φονεύει ταῦρον λαμπρὸν καὶ ἰσχυρὸν μεταξὺ τῶν βοῶν, ὁ δὲ ταῦρος στεναάζων φονεύεται ὑπὸ τῶν σιαγόνων τοῦ Λέοντος· τοιοιυτοτρόπως καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπίδοφόρων Λυκίων καίτοι φονευόμενος

ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου ὠργίζετο ἐναντίον αὐτοῦ, ἔλεγε δὲ πρὸς τὸν φίλον του ἑταῖρον Γλαῦκον.

«Γλαῦκε φίλτατε, σὺ ὁ πολεμῶν μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, τῶρα πρέπει νὰ φανῆς ἀνδρεῖος καὶ γενναῖος πολεμιστής· τῶρα ἐπιθύμει τὸν πόλεμον, ἐὰν εἶσαι ἀξιόμαχος. Πρῶτον μὲν πανταχοῦ πορευόμενος παρότρυνε τοὺς ἡγεμόνας τῶν Λυκίων νὰ μάχωνται περὶ τοῦ Σαρπηδόνης· ἔπειτα δὲ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μάχου ὑπὲρ ἐμοῦ, διότι ἐγὼ διὰ παντὸς θὰ σοὶ εἶμαι αἰσχύνη καὶ ὄνειδος, ἐὰν οἱ Ἀχαιοὶ πεσόντα εἰς τὸ στρατόπεδον μὲ ἀφαιρέσωσι τὰ ὄπλα· ἀλλὰ μένε εἰς τὴν μάχην ἀνδρείως, παρακίνει δὲ ὄλον τὸν λαόν.»

Ταῦτα εἰπὼν, ἐξέπνευσε, καὶ ὁ θάνατος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὰς ῥίνας του. Ὁ δὲ Πάτροκλος πατῶν ἐπὶ τοῦ στήθους του ἔσυρε τὸ δόρυ ὀπίσω ἀπὸ τὸ σῶμά του· πρὸς τούτοις ἐξῆλθον κατόπιν καὶ αἱ φρένες· αὐτοῦ λοιπὸν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν αἰχμὴν τοῦ ἀκοντίου ὁ Πάτροκλος ἐξέσυρεν ὀπίσω· οἱ δὲ Μυρμιδόνες ἐκράτησαν τοὺς φρυάκτοντας ἵππους αὐτοῦ προθύμους ὄντας νὰ φύγωσιν, ἀφοῦ αἱ ἄμαξαι τῶν βασιλέων ἐγκατελείφθησαν.

Ὁ Γλαῦκος ὅμως ἐλυπήθη μεγάλως ἀκούσας ταῦτα· διηγέρθη δὲ ἡ καρδία του, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν βοηθήσῃ, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἐπίεζε τὸν βραχίονα· διότι τὸν ἐβασάνιζεν ἡ πληγὴ τὴν ὁποίαν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους διὰ τοῦ βέλους τῷ ἐπροξένησεν ὁ Τεῦκρος προσπαθῶν νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἑταίρους του· εὐχόμενος λοιπὸν εἶπεν εἰς τὸν μακρὰν τοξεύοντα Ἀπόλλωνα.

«Εἰσάκουσόν μου, θεὲ Ἀπολλῶν, ὅστις εὐρίσκεισαι εἰς τὴν εὐφορον Λυκίαν ἢ εἰς τὴν Τροίαν. Δύνασαι νὰ ἀκούης

πανταχοῦ τὸν πάσχοντα, καθὼς καὶ ἐμὲ τώρα· διότι ἔχω ἤδη τὴν σκληρὰν ταύτην πληγὴν· ἡ δὲ χεὶρ μου βασανίζεται μεγάλως ἐκ τῶν ὀξειῶν ὀδυνῶν, οὐδὲ τὸ αἷμα καταπαύει ῥέον· εἶναι βεβαρημένος ὁ ὤμος μου ὑπὸ τῆς πληγῆς· δὲν δύναμαι νὰ κρατήσω στερεῶς τὸ ἀκόντιόν μου, οὐδὲ πορευθεὶς νὰ μάχωμαι ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἐχάθη ὁ Σαρπηδῶν, ἀνὴρ ἄριστος, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς, ὅστις ὅμως δὲν ἐβόηθησε διόλου τὸν υἱόν του. Ἀλλὰ σὺ θεὲ ἰάτρευσόν μου τὴν πληγὴν ταύτην, ἡσύχασον τοὺς πόνους, δός μοι τὴν νίκην, ἵνα παροτρύνων τοὺς ἐταίρους παροξύνω τοὺς Λυκίους νὰ πολεμήσωσι, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ πολεμήσω περὶ τὸν φονευθέντα νεκρόν.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, ὁ δὲ Ἀπόλλων τὸν ἤκουσε καὶ παρευθὺς μὲν τοῦ ἔπαυσε τοὺς πόνους, ἐξήρανε δὲ καὶ τὸ μαῦρον αἷμα ἐπὶ τῆς δεινῆς πληγῆς, καὶ τὸν ἐνέπνευσε θάρρος. Ὁ Γλαῦκος τὸ ἐνόησε καὶ ἐχάρη, διότι ταχέως ὁ θεὸς εὐχνηθέντα τὸν ἤκουσε· καὶ πρῶτον μὲν πανταχοῦ πορευόμενος παρώξυνε τοὺς ἡγεμόνας τῶν Λυκίων νὰ μάχωνται περὶ τοῦ Σαρπηδόνο. Ἐπειτα δὲ μακρὰ βήματα ποιῶν ἐπορεύετο εἰς τοὺς Τρῶας, πρὸς τὸν Πολυδάμαντα, τὸν Πανθοίδην, τὸν θεῖον Ἀγήνορα, πρὸς τὸν Αἰνεΐαν ἔτι καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἐκτορα· σταθεὶς δὲ πλησίον εἶπεν. «Ἐκτορ, τώρα ἐλησμόνησας ὄλως διόλου τοὺς συμμάχους σου, οἱ ὅποιοι ἕνεκα σοῦ μακρὰν τῶν οἰκοίων καὶ τῆς πατρίδος των ἀποθνήσκουσι· σὺ δὲ δὲν θέλεις νὰ τοὺς βοηθήσης. Κεῖται νεκρὸς ὁ Σαρπηδῶν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀσπίδοφόρων Λυκίων, ὅστις προστατεύει τὴν Λυκίαν διὰ τῆς εὐθυδικίας καὶ τῆς ἰσχύος του· αὐτὸν κατέβαλεν ὁ Ἄρης διὰ τοῦ Πατρόκλου. Ἄλλ' ὦ φίλοι, ἔλθετε εἰς βοήθειαν· μὴ τὸ δέχησθε ἐν τῇ ψυχῇ

σας νὰ τὸν ἀφαιρέσωσι τὰ ὄπλα, καὶ νὰ κακοποιήσωσι τὸν νεκρὸν οἱ Μυρμιδόνες, παρωργισμένοι διὰ τοὺς φονευθέντας Δαναοὺς, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ἐφονεύσαμεν διὰ τῶν ἀκοντίων παρὰ τὰ πλοῖά των.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Τρῶες μέγα πένθος ἤσθάνθησαν, ἀκατατάσχετον, ἀνυπόφορον. Ὁ Σαρπηδῶν ἦτον δι' αὐτοὺς ὁ προμαχὼν τῆς πόλεώς των, καίτοι ὢν ξένος, διότι πολλοὶ λαοὶ τὸν παρηκολούθουν, μεταξύ τῶν ὁποίων αὐτὸς ἠρίστευεν εἰς τὰς μάχας. Ἐπορεύθησαν δὲ κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῶν Δαναῶν σπεύδοντες· ἀρχηγὸς αὐτῶν μὲν ἦτον ὁ Ἔκτωρ ἐπιθυμῶν νὰ ἐκδικήσῃ τὸν Σαρπηδόνα, τῶν δὲ Ἀχαιῶν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος· πρῶτον δὲ εἶπε πρὸς τοὺς Αἴαντας προθύμους ὄντας καὶ αὐτούς.

«Αἴαντες, τώρα μετὰ μεγαλητέρας προθυμίας μάχεσθε, καθὼς ἐφαίνεσθε πρότερον, καὶ καλλίτερον μάλιστα. Ἰδοὺ νεκρὸς κεῖται ὁ Σαρπηδῶν, ὅστις πρῶτος εἰσέβαλεν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Ἀχαιῶν. Ἄλλ' εἴθε λαβόντες αὐτὸν νὰ τὸν κακοποιήσωμεν, νὰ τὸν ἀφαιρέσωμεν τὰ ὄπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους, καὶ νὰ φονεύσωμέν τινα τῶν ἐταίρων τοῦ τῶν ὑπερασπιζομένων αὐτόν.»

Ταῦτα εἶπεν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐπεθύμουν νὰ τὸν βοηθήσουν· ἀφοῦ δὲ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν παρέταξαν τὰς φάλαγγας Τρῶες καὶ Λύκιοι, καὶ Μυρμιδόνες καὶ Ἀχαιοὶ ἀφ' ἑτέρου, μετὰ μεγάλων φωνῶν συνεπλάκησαν περὶ τὸν φονευθέντα νεκρὸν τοῦ Σαρπηδόνο· μέγਾਲως δὲ ἤχουν τὰ ὄπλα τῶν ἀνδρῶν. Ὁ δὲ Ζεὺς θέλων νὰ τιμῆσῃ αὐτὸν Σαρπηδόνα, ἵνα γείνη μέγας ἀγὼν περὶ τὸν υἱὸν του, ἐξήπλωσε νεφέλην σκοτεινὴν εἰς τὴν φοβεράν μάχην. Πρότεροι δὲ ἀπώθησαν οἱ Τρῶες τοὺς Ἀ-

χαιούς· διότι ἐπληρώθη ἐκ τῶν Μυρμιδόνων ἀνὴρ ἀνδρεῖος ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγακλέους, ὁ εὐγενὴς Ἐπειγεὺς, ὅστις ἐβασίλευε πρότερον ἄλλοτε εἰς τὸ καλῶς κατοικούμενον Βουδεῖον· τότε ὅμως φονεύσας τὸν καλὸν ἀνεψιὸν τοῦ ἦλθεν ἰκέτης εἰς τὸν Πηλέα καὶ εἰς τὴν σύζυγόν τοῦ Θετίδα, τὴν λευκοτάτην ὡς ἄργυρον ἔχουσαν τὴν πτέρναν, οἵτινες ἔστειλαν αὐτὸν εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα πολεμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων. Τότε κατὰ πρῶτον συλλαβόντα τὸν νεκρὸν τοῦ Σαρπηδόνος ἐκτύπησεν ὁ Ἔκτωρ εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ λίθου, ἣτις ἐθραύσθη εἰς δύο ἐντὸς τῆς περικεφαλαίας, αὐτὸς δὲ ἔπεσε πρηνὴς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Πάτροκλος ὅμως ἐλυπήθη μεγάλως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐταίρου τοῦ καὶ ἔδραμε διὰ μέσου τῶν προμάχων ὅμοιος μὲ ταχὺν ἰέρακα, ὅστις τρέπει εἰς φυγὴν τοὺς κολιοὺς καὶ τοὺς ψᾶρας· οὕτω καὶ ὁ ἰππότης Πάτροκλος ὤρμησε κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῶν Τρώων, παρωργισμένος διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐταίρου τοῦ· ἐκτύπησε λοιπὸν τὸν Σθενέλαον, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰθαιμένου, εἰς τὸν λαιμὸν μὲ πέτραν, καὶ τοῦ ἀπέκοψε τοὺς τένοντας, ὑπεχώρησαν δὲ καὶ οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ Ἔκτωρ αὐτός. Ὅση δὲ εἶναι ἡ ἀπόστασις βολῆς μακροῦ ἀκοντίου, τὸ ὁποῖον ἤθελε ρίψει ἀνὴρ ἢ δοκιμάζων ἀπλῶς, ἢ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πολεμῶν, τόσον ὑπεχώρησαν οἱ Τρῶες, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τοὺς ἀπέκρουσαν. Πρῶτος ὁ Γλαῦκος, ἀρχηγὸς τῶν ἀσπιδοφόρων Λυκίων, ἐστράφη καὶ ἐφόνευσε τὸν μεγάλθυμον Βαθυκλέα, τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Χάλκωνος, ὅστις κατοικῶν ἐν Ἑλλάδι διέπρεπε μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων κατὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον. Τοῦτον μὲν ὁ Γλαῦκος στραφεὶς αἰφνιδίως ἐπλήγωσεν ἐντὸς

τοῦ στήθους μὲ τὸ ἀκόντιον, ὅταν τὸν ἔφθασε διώκων αὐτόν· ἔπεσε δὲ μετὰ πατάγου. Καὶ οἱ μὲν Ἀχαιοὶ μεγάλως ἐλυπήθησαν, διότι ἔπεσεν ὁ γενναῖος ἀνὴρ, οἱ δὲ Τρῶες ἐχάρησαν· καὶ συναθροισθέντες περὶ αὐτὸν ἐστάθησαν. Ἄλλ' οὐδὲ οἱ Ἀχαιοὶ ἐλησμονήσαν τὴν ἀνδρείαν των καὶ ὥρμησαν ἐναντίον αὐτῶν. Τότε ὁ Μηριόνης ἐφόνευσε ἀνδρα γενναῖον ἐκ τῶν Τρῶων, τὸν Λαόγονον, τὸν τολμηρὸν υἱὸν τοῦ Ὀνήτορος, ὅστις ἦτον ἱερεὺς τοῦ Ἰδαίου Διὸς, ὡς θεὸς δὲ ἐτιμᾶτο παρὰ τῷ λαῷ· αὐτὸν ἐκτύπησεν ὑπὸ τὴν γνάθον καὶ τὸ οὔς, παρευθὺς δὲ ἐξέπνευσε καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Αἰνεΐας ἠκόντισε κατὰ τοῦ Μηριόνου, διότι ἤλπιζε νὰ τὸν ἐπιτύχη προβαίνοντα ὑπὸ τὴν ἀσπίδα. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν, ἰδὼν τὸ βέλος ἀντικρὺ του ἐρχόμενον, ἀπέφυγεν αὐτὸ, διότι ἔσκυψε πρὸς τὰ ἔμπρὸς, αὐτὸ δὲ πεσὼν ὄπισθεν αὐτοῦ ἐνεπάγη εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ ὄπισθεν ἔπαλεν ἕως οὔ ἀφῆρεσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ φοβερός Ἄρης· διότι ἂν ἡ αἰχμὴ τοῦ Αἰνεΐου κειμένη κατὰ γῆς ἔπαλεν ἀποτυχοῦσα ἐρρίφθη ὅμως ἀπὸ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του. Ὁ δὲ Αἰνεΐας ὠργίσθη καὶ εἶπε.

«Μηριόνη, ἐὰν σὲ ἐκτύπουν ταχέως μὲ τὸ ἀκόντιόν μου θὰ σὲ ἐφόνευον, καίτοι ὄντα εὐκίνητον εἰς τὸν πόλεμον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ διάσημος εἰς τὸ δόρυ Μηριόνης.

«Αἰνεΐα, εἶναι δύσκολον, μολονότι εἶσαι γενναῖος, νὰ φονεύσης ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἤθελον σὲ ἀντισταθῆ· διότι εἶσαι καὶ σὺ θνητός· ἐὰν δὲ καὶ ἐγὼ ἤθελον σὲ κτυπήσει ἐπιτυχῶν εἰς τὸ μέσον μὲ τὸ ἀκόντιόν μου, παρευθὺς, μολονότι εἶσαι γενναῖος καὶ ῥώμην ἔχεις,

εἰς ἐμὲ μὲν ἤθελες δώσει δόξαν, εἰς δὲ τὸν Ἄδην τὴν ψυχὴν σου.»

Οὕτως εἶπε· πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος.

«Μηριόνη, διατὶ λέγεις ταῦτα, ἐνῶ πανταχοῦ ἐφάνης, γενναῖος; Φίλε, οἱ Τρῶες δὲν θὰ ἀπομακρυθοῦν ἀπὸ τὸν νεκρὸν διὰ τῶν λόγων, πρὶν ἢ ἡ γῆ δεχθῆ αὐτούς, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον· διότι τὸ τέλος τοῦ πολέμου κεῖται εἰς τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν, τῆς δὲ βουλῆς τὸ τέλος εἰς τοὺς λόγους· διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ πολυλογῆς, ἀλλὰ νὰ μάχησαι.»

Ταῦτα εἰπὼν, ὁ μὲν Πάτροκλος προὔχῳρει ἐμπρὸς, ὁ δὲ Μηριόνης, ὁ ισόθεος ἀνὴρ, ἠκολούθει. Καθὼς δὲ ὁ κρότος τῶν δρυτόμων ἀνδρῶν διεγείρεται εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους καὶ μακρόθεν ἀκούεται· τοιουτοτρόπως καὶ τούτων ὁ κρότος διεγείρετο ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ κρότος τῶν ὄπλων καὶ τῶν ἀσπίδων, κτυπομένων διὰ τῶν ξιφῶν καὶ τῶν ἀκοντίων. Οὕτω δὲ ἐχόντων τῶν πραγμάτων καὶ ὀξυδερκέστατος ἀνὴρ δὲν ἤθελε γνωρίσει τὸν θεῖον Σαρπηδόνα, διότι ἐντελῶς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἦτο κεκαλυμμένος ἀπὸ τὰ βέλη, τὸ αἷμα καὶ τὴν κόνιν, αὐτοὶ δὲ συνηθροίζοντο πάντοτε περὶ τὸν νεκρὸν, καθὼς μυῖαι βομβοῦσιν εἰς τὰ κισσύβια τὴν ἀνοιξιν, ὅταν τὸ γάλα πληροῖ αὐτά· τοιουτοτρόπως καὶ οὗτοι συνηθροίζοντο περὶ τὸν νεκρὸν, οὐδέ ποτε δὲ ὁ Ζεὺς ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπὸ τὴν μάχην, ἀλλὰ πάντοτε τοὺς ἔβλεπε καὶ διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν πολλὰ περὶ τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου· ἢ αὐτοῦ εἰς τὴν μάχην ὁ Ἐκτωρ νὰ τὸν φονεύσῃ, ἐπάνω εἰς τὸν ισόθεον Σαρπηδόνα, καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὰ ὄπλα ἀπὸ τοὺς ὤμους, ἢ νὰ αὐξήσῃ

ἔτι μᾶλλον καὶ εἰς περισσοτέρους τὸν μέγαν ὄλεθρον περὶ τὸν νεκρόν. Ἐνῶ δὲ οὕτω διελογιζέτο, τῷ ἐφάνη καλλίτερον, ἵνα ὁ λαμπρὸς ἑταῖρος τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως πάλιν ἀποκρούσῃ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα εἰς τὴν πόλιν των, καὶ φονεύσῃ πολλούς.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐνέβαλε δειλίαν εἰς τὸν Ἑκτορα· οὗτος ἀναβάς εἰς τὸν δίφρον ἐτράπη εἰς φυγὴν, παρεκίνησε δὲ καὶ ἄλλους νὰ φύγῃσι, διότι ἐγνώρισε ποῦ κλίνει ἡ ἀπόφασις τοῦ Διός. Τότε οὔτε οἱ ἀνδρεῖοι Λύκιοι ὑπέμενον, ἀλλ' ὅλοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀφοῦ εἶδον τὸν βασιλέα των πεφονευμένον καὶ κείμενον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν νεκρῶν, διότι πολλοὶ εἶχον πέσει ἐπ' αὐτοῦ, ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου διήγειρε τὴν τελευταίαν ταύτην μάχην. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πάτροκλον ἀφήρσαν τὰ ὅπλα ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ Σαρπηδόνα, τὰ χαλκᾶ, τὰ διαλάμποντα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Μενoitίου ἔδωκεν εἰς τοὺς ἑταίρους του νὰ τὰ φέρωσιν εἰς τὰ πλοῖα. Τότε δὲ ὁ Ζεὺς εἶπεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. «Ἵπαγε ἤδη, φίλε Φοῖβε, σείρε τὸν Σαρπηδόνα ἐκτὸς τῆς μάχης καὶ καθάρισον αὐτὸν ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα καὶ ἔπειτα ἀφοῦ τὸν φέρῃς μακρὰν λουσον αὐτὸν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ, ἄλειψον μὲ τὴν ἀμβροσίαν, ἔνδυσον τὰ ἀθάνατα ἱμάτια καὶ παράδος αὐτὸν εἰς τοὺς διδύμους ἀδελφούς, τοὺς ταχεῖς πομπούς, τὸν Ἵπνον καὶ τὸν Θάνατον, νὰ τὸν φέρωσι ταχέως εἰς τὴν εὐφορον καὶ εὐρεῖαν Λυκίαν· ἐκεῖ θέλουσι τὸν κηδεύσει οἱ ἀδελφοὶ καὶ φίλοι του καὶ θὰ τῷ ἀνεγείρωσι τύμβον καὶ στήλην· διότι αὐτὸ εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν νεκρῶν.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀπόλλων ὑπήκουσεν εὐθύς εἰς τὸν λόγον τοῦ πατρὸς του Διός· κατέβη ἀπὸ τῶν ὀρέων

τῆς Ἰδης εἰς τὴν μάχην· καὶ ταχέως σηκώσας ἐκ τοῦ τόπου τῆς μάχης τὸν θεῖον Σαρπηδόνα καὶ ἀποκομίσας αὐτὸν, τὸν ἔλουσεν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ, τὸν ἤλειψε μὲ τὴν ἀμβροσίαν, τὸν περιέβαλε μὲ τὰ ἀθάνατα ἱμάτια· ἔστειλε δὲ εἰς αὐτὸν ταχεῖς πομποὺς νὰ τὸν φέρωσι, τοὺς διδύμους ἀδελφοὺς, τὸν Ὑπνον καὶ τὸν Θάνατον, οἵτινες τὸν κατέθεσαν εἰς τὴν εὐφορον καὶ εὐρεΐαν Λυκίαν.

Ὁ δὲ Πάτροκλος, διατάξας τοὺς ἵππους του καὶ τὸν ἠνίοχον Αὐτομέδοντα, ἐπορεύετο ἐναντίον τῶν Τρώων καὶ τῶν Λυκίων καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν· ὁ ἄφρων! ἐὰν ἐτήρει τὸν λόγον τοῦ Πηλεΐδου, ἤθελεν ἀποφύγει τὴν κακὴν μοῖραν τοῦ θανάτου. Ἄλλ' ὅμως πάντοτε ἡ θέλησις τοῦ Διὸς εἶναι ἀνωτέρα τῆς τῶν ἀνθρώπων· αὕτη ἠθέλησε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου· ὁ Ζεὺς ὅστις τρέπει εἰς φυγὴν αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν γενναῖον ἄνδρα, τὸν ὁποῖον ἐξώθησεν εἰς μάχην καὶ εὐχερῶς τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν νίκην, αὐτὸς καὶ τότε ἐνέβαλε θάρρος εἰς τὰ στήθη του.

Τότε ποῖον πρῶτον, ποῖον δὲ τελευταῖον ἐφόνευσας, Πάτροκλε, ὅταν οἱ θεοὶ σὲ ἐκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον; Πρῶτον μὲν τὸν Ἄδραστον καὶ τὸν Αὐτόνοον καὶ τὸν Ἐχεκλον, καὶ τὸν Μεγάδην Πέριμον, τὸν Ἐπίστορα καὶ τὸν Μελάνιππον, ἔπειτα δὲ τὸν Ἐλασον καὶ τὸν Μούλιον καὶ τὸν Πυλάρτην· αὐτοὺς ἐφόνευσεν, οἱ δὲ ἄλλοι ὅλοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Τότε ἤθελον κυριεύσει τὴν ὑψίπυλον Τροίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Πατρόκλου, διότι ἔτρεχε πέριξ καὶ ἐμπρὸς μὲ τὸ δόρυ του· ἤθελον τὴν κυριεύσει, ἐὰν ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων δὲν ἤθελε σταθῆ ἐπὶ τοῦ πύργου, κατ' αὐτοῦ μὲν κακὰ διαλογιζόμενος, βοηθῶν

δὲ τοὺς Τρῶας· καὶ ὁ μὲν Πάτροκλος τρεῖς ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, τρεῖς δὲ ἀπώθησεν αὐτὸν ὁ Ἀπόλλων διὰ τῶν ἀθανάτων χειρῶν του, τὴν λαμπρὰν του ἀσπίδα ἀπωθῶν. Ὄταν ὅμως ἐφόρμησε τετάρτην φοράν, ὡς θεὸς, τότε ὁ Ἀπόλλων ἐπιπλήξας αὐτὸν μεγάλως, εἶπεν.

«Ἀπομακρύνθητι, θεεῖ Πάτροκλε, δὲν εἶναι πεπρωμένον νὰ κυριευθῇ ἡ πόλις τῶν ἀγερώχων Τρώων ἀπὸ τὸ ἀκόντιόν σου, οὐδ' ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ἀπεχώρησε πολὺ ὀπίσω, θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν του Ἀπόλλωνος.

Ὁ Ἔκτωρ ἐκράτει τοὺς ἵππους του εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας· διότι ἐδίσταζεν ἢ νὰ πολεμήσῃ εἰσελθὼν πάλιν εἰς τὴν συμπλοκὴν, ἢ νὰ διατάξῃ τοὺς λαοὺς νὰ συστραφῶσιν εἰς τὸ τεῖχος. Ἐνῶ ταῦτα διελογίζετο, παρέστη ὁ Ἀπόλλων ὁμοιάζων ἄνδρα νέον καὶ ἀνδρεῖον, τὸν Ἄσιον, θεῖον πρὸς μητρὸς τοῦ ἵπποτου Ἐκτορος, αὐτάδελφον τῆς Ἐκάβης, υἱὸν τοῦ Δύμαντος, καὶ ὅστις κατῴκει εἰς τὴν Φρυγίαν παρὰ τὰ ρεύματα τοῦ Σαγγαρίου. Μὲ τοῦτον ὁμοιάζων εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

«Ἐκτορ, διατί ἀπέχεις τῆς μάχης; δὲν πρέπει νὰ κάμνης τοῦτο· εἶθε, ὅσον εἶμαι ἀδυνατώτερός σου, τόσον νὰ ἤμην καλλίτερός σου· διότι τότε κάκιστα ἤθελες ἀποχωρήσει τῆς μάχης· ἀλλὰ πῆγαινε, ἐφόρμα τοὺς ἵππους σου ἐναντίον τοῦ Πατρόκλου, προσπαθῶν νὰ τὸν φονεύσῃς, ὁ δὲ Ἀπόλλων ἄς σοὶ δώσῃ δόξαν.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεὸς εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν· ὁ δὲ λαμπρὸς Ἐκτωρ διέταξε τὸν Κεβριόνην νὰ μαστίξῃ τοὺς ἵππους του διὰ τὸν πόλεμον. Ὁ Ἀπόλλων

ὅμως εἰσῆλθεν εἰς τὸν ὄμιλον τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐνέβαλε μὲν εἰς τοὺς Ἀργείους δεινὴν ταραχὴν, εἰς δὲ τοὺς Τρῶας καὶ τὸν Ἑκτορα ἔδωκε δόξαν. Ὁ Ἑκτωρ τοὺς μὲν ἄλλους Δαναοὺς ἄφινε καὶ δὲν ἐφόνευε, κατὰ τοῦ Πατρόκλου ὅμως διεύθυνεν ὀρμητικῶς τοὺς ἵππους τοῦ ὁ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου ἐπήδησεν ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, κρατῶν μὲ τὴν ἀριστεράν του τὸ ἀκόντιον, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ ἔλαβε μέγαν λίθον, τρομερὸν, τὸν ὁποῖον ἡ χεὶρ του περικάλυψε· τὸν ἔρριψε δὲ μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν καὶ δὲν ἔρριφθη εἰς μάτην ὁ λίθος· ἀλλ' ἐκτύπησε μὲ τὸν λίθον εἰς τὸ μέτωπον τὸν ἡνίοχον τοῦ Ἑκτορος, τὸν Κεβριόνην, τὸν νόθον υἱὸν τοῦ ἐνδόξου Πριάμου, κρατοῦντα τὰ ἡνία τῶν ἵππων· ὁ δὲ λίθος συνέτριψε καὶ τὰς δύο ὀφρῦς, οὐδὲ τὸ ὄστοῦν ἔμεινεν, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἔπεσαν κάτω εἰς τὴν γῆν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του· καὶ αὐτὸς, ὅμοιος μὲ δῦτην ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὄχημα καὶ ἀπέθανε. Πρὸς τοῦτον ὄνειδιζων, εἶπες, ἱππότητα Πάτροκλε.

αἴΩ Πρόποι! τρώντι εἶναι πολὺ ἐλαφρὸς ἀνὴρ· πόσον ἐλαφρῶς πηδᾷ κατὰ κεφαλῆς! ἀληθῶς, ἐὰν ἦτον εἰς τὴν θάλασσαν, ἤθελε χορτάσει πολλοὺς ὁ ἀνὴρ οὔτος, ζητῶν ὄστρεα, πηδῶν ἀπὸ τὸ πλοῖόν του, καὶ ἐὰν ἦτο τρικυμία· πόσον τώρα εἰς τὴν πεδιάδα εὐκόλως πηδᾷ ἐκ τῶν ἵππων του· τρώντι ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς Τρῶας καλοὶ βουτηκταί. »

Ταῦτα εἰπὼν ὤρμησε κατὰ τοῦ Κεβριόνου, λυσσωδῶς, ὡς λέων, ὅστις καταστρέφων τὰς μάνδρας τῶν προβάτων, ἐκτυπήθη εἰς τὸ στῆθος καὶ ἀποθνήσκει ἀφ' ἑαυτοῦ· τοιουτοτρόπως, ὦ Πάτροκλε, μετὰ σπουδῆς ὤρμησας κατὰ τοῦ Κεβριόνου. Ὁ δὲ Ἑκτωρ ἀφ' ἐτέρου ἐπήδησεν

ἀπὸ τῶν ἵππων κατὰ γῆς. Καὶ οἱ δύο λοιπὸν Πάτροκλος καὶ Ἑκτωρ ἐπολέμησαν περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Κεβριόνου, ὡς δύο λέοντες, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, καὶ οἱ δύο πεινασμένοι καὶ ἀγέρωχοι, μάχονται περὶ πεφονευμένης ἐλάφου· τοιουτοτρόπως περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Κεβριόνου οἱ δύο φοβεροὶ οὗτοι, ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Ἑκτωρ, ἐπεθύμουν νὰ σφάζωσιν ἀλλήλους. Ὁ μὲν Ἑκτωρ ἀφοῦ τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, δὲν τὸν ἀφήνεν, ὁ δὲ Πάτροκλος ἀφ' ἐτέρου τὸν ἐκράτει ἀπὸ τὸν πόδα· οἱ δὲ ἄλλοι Τρῶες καὶ Δαναοὶ συνεκρότησαν τρομερὰν μάχην.

Καθὼς δὲ ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος ἐρίζουσι πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὄρους, καὶ σειόνται δι' αὐτῶν ὡσεὶ μαχόμενα πολλὰ δένδρα, ἡ φηγὸς, ἡ μελία καὶ ἡ πλατὺν φλοιὸν ἔχουσα κράνεια, αἱ ὅποιοι μετὰ πολλοῦ πατάγου συγκρούουσιν ἀλλήλων τοὺς ἐκτεταμένους κλάδους, μέγας δὲ κρότος γίνεται ἐξ αὐτῶν συντριβομένων· τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπιπεσόντες ἐναντίον ἀλλήλων, ἐφόνεον τρομερὰ, μηδ' ὀλως ἐνθυμούμενοι, οὔτε οἱ μὲν, οὔτε οἱ δὲ, τὸν φόβον· πολλὰ δὲ ὀξέα ἀκόντια ἐνεπάγησαν εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ Κεβριόνου, καὶ βέλη πτερωτὰ ριφθέντα ἀπὸ τὰς νευρὰς τῶν τόξων· πολλὰ δὲ πέτραι μεγάλαι ἐρρίφθησαν αὐτῶν μαχομένων περὶ αὐτόν· αὐτὸς δὲ εἰς τὸν στρόβιλον τῆς κόνεως ἔκειτο ἐξηπλωμένος μέγας μεγαλωστί, λησμονήσας ἐντελῶς τὴν ἱππηλασίαν του. Καὶ ἐνόσφ μὲν ὁ Ἥλιος ἦτον εἰς τὸ μεσουράνημα, τότε τὰ βέλη καὶ τῶν δύο μερῶν σφοδρῶς ἐρρίπτοντο, οἱ δὲ λαοὶ ἔπιπτον· ὅτε δὲ ὁ Ἥλιος ἐβάδιζε πρὸς τὴν δύσιν, ὅτε ἀπολούουσιν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν τοὺς βόας, τότε οἱ Ἀχαιοὶ παρὰ τὸ πεπρωμένον

ἦσαν ἀνώτεροι· καὶ τὸν μὲν ἦρωα Κεβριόνην τὸν ἀφῆρεσαν ἐκ τοῦ θορύβου τῆς μάχης τῶν Τρώων καὶ τὸν ἐξέδυσαν τῶν ὅπλων. Ὁ δὲ Πάτροκλος κακὰ κατὰ τῶν Τρώων διαλογιζόμενος τρις μὲν ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν, ὅμοιος μὲ τὸν εὐκίνητον Ἄρην, τρομερὰ φωνάζων, εἰκοσιεπτὰ δὲ ἄνδρας ἐφόνευσεν· ὅταν ὅμως καὶ τετάρτην φορὰν ἐφώρμησεν, ὡς θεός, τότε τέλος πάντων, Πάτροκλε, ἐφάνη τὸ τέλος τοῦ θανάτου σου. Διότι τὸν ἀπήντησεν εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην μάχην ὁ φοβερός Ἀπόλλων, τὸν ὁποῖον ὁ Πάτροκλος δὲν ἐνόησε πορευόμενον εἰς τὴν συμπλοκὴν, ὡς ὄντα κεκαλυμμένον μὲ σκοτεινὴν νεφέλην. Σταθεὶς ὀπίσθεν τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μετάφρενον καὶ τοὺς εὐρεῖς ὦμους μὲ τὴν παλάμην πρὸς τὰ κάτω· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἐσκοτοδινίασαν, καὶ ἀπὸ μὲν τὴν κεφαλὴν του ὁ Ἀπόλλων τοῦ ἔρριψε τὴν αὐλίσκον ἔχουσαν περικεφαλαίαν, ἣτις κυλιομένη ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἔκαμνε κρότον· ὁ δὲ λόφος αὐτῆς ἐμιάνθη ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ ἀπὸ τὴν κόνιν. Πρῶτον ἦτον ἀνόσιον ἢ περικεφαλαία τοῦ φιλτάτου τοῦ Διὸς καὶ τῶν θεῶν Ἀχιλλέως νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὴν κόνιν· τότε ὅμως ὁ Ζεὺς τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἑκτορα νὰ τὴν φορῇ εἰς τὴν κεφαλὴν του· διότι ὁ ὄλεθρος ἦτο πλησίον τοῦ Ἑκτορος. Ὁλόκληρον τὸ μακρὸν ἀκόντιον, τὸ σιδηρὰν λόγχην ἔχον, τὸ βαρὺ, τὸ μέγα, τὸ στιβαρὸν, συνετρίβη εἰς τὰς χεῖράς του· ἡ δὲ πλατυτάτη ἀσπίς μετὰ τοῦ ἱμάντος τῆς ἔπεσεν ἀπὸ τῶν ὤμων του· τοῦ ἔλυσεν δὲ τὸν θώρακα ὁ θεός, υἱὸς τοῦ Διὸς, Ἀπόλλων. Ὁ Πάτροκλος ἐξεπλάγη, τὰ μέλη του ἐλύθησαν, ἐστάθη δὲ θαμβήσας· ὀπίσθεν εἰς τὸ μετάφρενον μεταξὺ τῶν ὤμων ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἐκτύπησεν ἀνὴρ Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Πανθόου Εὐφορβος, ὅστις ὑπερ-

βαίνει τοὺς ὀμήλικας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀκόντιον τὴν ἱπ-
πικὴν καὶ τοὺς ταχεῖς πόδας· διότι καὶ ἄλλοτέ ποτε
εἴκοσι ἄνδρας κατέρριψεν ἀπὸ τοὺς ἵππους κατὰ πρῶτον
ἐλθὼν πρὸς μάχην μὲ τὸ ὄχημά του καὶ μανθάνων
τὸν πόλεμον. Οὗτος πρῶτος, ἱππότητα Πάτροκλε, ἔρριψε
κατὰ σοῦ βέλος, ἀλλὰ δὲν σὲ κατέβαλε· καὶ αὐτὸς μὲν
πάλιν ὀπίσω ἐπέστρεψε καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὸ πλῆθος, ἀρ-
πάξας ἐκ τῆς πληγῆς τὸ ἀκόντιον· οὔτε ἐτόλμησε νὰ
ὑποφέρῃ τὸν Πάτροκλον εἰς τὴν μάχην, μολονότι ὄντα
γυμνόν· ὁ Πάτροκλος ὅμως κτυπηθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ ἀκοντίου πάλιν ὀπίσω ἀπεσύρθη εἰς τὸ πλῆθος, προσ-
παθὼν νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον.

Ὁ δὲ Ἐκτωρ καθὼς εἶδε τὸν μεγαλόψυχον Πάτρο-
κλον ὑποχωροῦντα καὶ πληγωμένον, ἤλθε πλησίον του
εἰς τὰς τάξεις, τὸν ἐπλήγωσε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸν
κάτω κενεῶνα, εἰς τὸ μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν λα-
γόνων κενὸν διάστημα, διεπέρασε δὲ ἐντελῶς τὸ ἀκόν-
τιον καὶ αὐτὸς πεσὼν ἐκτύπησε μεγάλως, ἐλύπησε δὲ
πολὺ τοὺς Ἀχαιοὺς. Καθὼς ὅταν λέων μαχόμενος κατα-
βάλλῃ ἰσχυρὸν κάπρον, ὅταν ἀμφοῖτεροι εἰς τὴν κορυφὴν
ὄρους ἀγερῶχος μάχονται περὶ μικρᾶς πηγῆς, διότι ἀμ-
φότεροι θέλουσιν νὰ πίωσιν, ὁ δὲ λέων δαμάζει διὰ τῆς
δυνάμεώς του τὸν κάπρον πολὺ αἰσθημαίνοντα· τοιοῦτο-
τρόπως ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου Ἐκτωρ ἐφόνευσε τὸν ἀνδρεῖον
υἱὸν τοῦ Μενoitίου Πάτροκλον, πολλοὺς πρότερον φο-
νεύοντα. Ὑπερηφανεύόμενος δὲ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἀπο-
θνήσκοντα.

«Πάτροκλε, βεβαίως ἐνόμιζες, ὅτι θέλεις καταστρέψῃ
τὴν πόλιν μου, αἰχμαλωτεύσας δὲ τὰς Τρωιάδας γυναῖ-
κας ἐνόμιζες, ὅτι θὰ τὰς φέρῃς διὰ τῶν πλοίων σου εἰς

τὴν πατρίδα σου ἄφρον! ὑπὲρ αὐτῶν οἱ ταχεῖς ἵπποι τοῦ Ἑκτορος προθυμότερα μάχονται· ἐγὼ δὲ αὐτὸς μὲ τὸ ἀκόντιόν μου διαπρέπω μεταξὺ τῶν φιλοπολέμων Τρώων, ἀπομακρύνων ἀπ' αὐτῶν τὴν δουλείαν, καὶ σὲ ἐδῶ θὰ σὲ φάγωσιν οἱ γύπες. Ἄ! ταλαίπωρε, διόλου δὲν σὲ ὠφέλησεν ὁ Ἀχιλλεὺς, καίτοι ὦν ἀνδρεῖος, ὁ ὁποῖος μένων εἰς τὰ πλοῖα θερμῶς σὲ παρήγγειλε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃς, ἰππότα Πάτροκλε, εἰς τὰ πλοῖα, πρὶν ἢ διασχίσῃς τὸν αἱματηρὸν χιτῶνα περὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἑκτορος· ταῦτα σοὶ ἔλεγε καὶ ἐν τῇ ἀνοησίᾳ σου ἐπέιθεσο».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Πάτροκλε ἰππότα, μὲ ἀσθενῆ φωνήν.

«Τώρα, Ἑκτορ, θριαμβεύῃς μεγάλως· διότι σοὶ ἔδωκε νίκην ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, οἱ ὁποῖοι μὲ κατεδάμασαν εὐκόλως· αὐτοὶ μὲ ἀφήρσαν τὰ ὄπλα ἀπὸ τῶν ὤμων· εἴκοσι ὡς σὺ ἐὰν ἤρχοντο ἀπέναντί μου, ὅλοι θὰ ἐχάνοντο δαμασθέντες ὑπὸ τὸ δόρυ μου· ἀλλὰ μὲ ἠφάνισεν ἡ κακὴ Μοῖρα καὶ ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς Ἀπόλλων, καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὁ Εὐφορβος· τρίτος δὲ σὺ μὲ ἐφόνευσας. Σοὶ λέγω δὲ ἄλλο, τὸ ὁποῖον σὺ σκέψου καλῶς· ἀκαὶ σὺ ἴδιος δὲν θὰ ζήσῃς ἐπὶ πολὺ, διότι ὁ θάνατος καὶ ἡ φοβερὰ Μοῖρα ἤλθε πλησίον σου, ὡς μέλλοντος νὰ φονευθῆς ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως». Ἐνῶ δὲ εἶπε ταῦτα, ὁ θάνατος τὸν ἐσκέπασεν, ἡ δὲ ψυχὴ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν μελῶν του καὶ κατέβη εἰς τὸν ἄδην, ὀδυρομένη τὴν τύχην της, ἐγκαταλιποῦσα τὴν δύναμιν καὶ τὴν νεότητα.

Πρὸς αὐτὸν δὲ καὶ ἀποθανόντα εἶπεν ὁ ἀνδρεῖος Ἑκτωρ.

«Πάτροκλε, τί μοι προμαντεύεις τὸν θάνατον; τίς οἶ-

δεν ἂν ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ υἱὸς τῆς καλλικίμου Θέτιδος, πέ-
ση πρότερον κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ ἀκόντιόν μου;»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρεν ἀπὸ τὴν πληγῆς τὸ χαλκῆν αἰχ-
μὴν ἔχον ἀκόντιον, λάξ πατήσας ἐπὶ τοῦ στήθους του·
τὸν ὤθησεν δὲ ὕπτιον ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου· πάραυτα ἔδραμε
μὲ τὸ ἀκόντιόν του εἰς τὸν Αὐτομέδοντα, τὸν ἰσόθεον θε-
ράποντα τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, διότι ἐπεθύμει νὰ
τὸν κτυπήσῃ· ἀλλ' οὗτος διὰ τῶν ταχυπόδων καὶ ἀθα-
νάτων ἵππων του, τοὺς ὁποίους οἱ θεοὶ ἔδωκαν δῶρον εἰς
τὸν Πηλέα, ἀπεχώρησεν.

ΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ρ.

ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΜΕΝΕΛΑΟΥ.

Οὐδὲ διέφυγε τὸ βλέμμα τοῦ φιλοπολέμου υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Μενελάου, ὅτι ἐφρονεύθη ὑπὸ τῶν Τρώων ὁ Πάτροκλος· προχωρήσας μεταξὺ τῶν προμάχων ὠπλισμένος μὲ κοκκινωπὸν χαλκὸν καὶ ἀνοιξας τὰ σκέλη του ἑκάτέρωθεν τοῦ πεσόντος ἐστάθη, καθὼς ζῶον πρώτην φορὰν γεννῶν καὶ μὴ γεννῆσαν ἄλλοτε, μὲ κλαυθμηρὰν φωνὴν προστατεύει τὸ μικρὸν του· τοιουτοτρόπως ἐπροστάτευε τὸν Πάτροκλον ὁ Ξανθὸς Μενέλαος, ἔχων πρὸ ἑαυτοῦ τὸ δόρυ καὶ τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα καὶ ὀρμῶν πάντοτε νὰ φονεύσῃ πάντα, ὅστις ἤθελεν ἔλθει ἀπέναντί του· οὐδ' ἔμεινεν ἀδιάφορος ὁ καλὸς δορυμάχος υἱὸς τοῦ Πάνθου εἰς τὸν θάνατον τοῦ εὐγενοῦς Πατρόκλου, ἀλλ' ἀμέσως πλησιάσας εἶπεν εἰς τὸν φιλοπόλεμον Μενέλαον.

Ἄτρεΐδη Μενέλαε, εὐγενέστατε ἀρχηγέ, ἀποσύρθητι, ἄφησε τὸν νεκρὸν καὶ τὰ λερωμένα ὄπλα· διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν Τρώων καὶ τῶν ἐνδόξων συμμάχων πρότερον ἐμοῦ ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Πάτροκλον· διὰ τοῦτο ἄφησέ με νὰ λάβω λαμπρὰν δόξαν μεταξὺ τῶν Τρώων, μὴ σε κτυπήσω, καὶ σοῦ ἀφαιρέσω τὴν γλυκεῖαν ζωὴν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν εἶπεν ὁ Ξανθὸς Μενέλαος.

«Ζεῦ πάτερ, δὲν εἶναι βέβαια καλὸν νὰ καυχᾶται τις

ὑπὲρ τὸ μέτρον· οὔτε ἡ πάρδαλις ἔχει τόσην ὑπερηφάνειαν, οὔτε ὁ λέων, οὔτε ὁ φθοροποιὸς κάπρος, ὅστις μὲ μεγίστην ἐπὶ δυνάμει ἀλαζωνεῖαν περιβλέπει, ὅσον εἶναι οἱ ὑπερήφανοι, οἱ καλοὶ δορυμάχοι υἱοὶ τοῦ Πάνθου· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ὁ κραταῖος ἵπποδαμαστής Ὑπερήνωρ ὠφελήθη ἐκ τῆς νεανικῆς ἀκμῆς, ὅτε ἀντέστη εἰς ἐμὲ καταφρονῶν καὶ λέγων ὅτι εἶμαι ὁ μᾶλλον ἐπονεΐδιστος πολεμιστὴς μεταξὺ τῶν Διναῶν· ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψε βεβαίως μὲ τοὺς πόδας του νὰ χαροποιήσῃ τὴν ἀγαπητὴν του γυναῖκα καὶ τοὺς σεβαστοὺς γονεῖς του. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὴν ἰδικήν σου δύναμιν θὰ λύσω ἂν ἀντισταθῆς εἰς ἐμέ· σὲ προτρέπω λοιπὸν ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ πλῆθος, καὶ νὰ μὴ στέκεσαι ἀπέναντί μου, πρὶν πάθῃς κἀνὲν κακόν· ἀφοῦ δὲ συμβῆ τὸ πρᾶγμα, τότε καὶ ὁ μωρὸς τὸ ἐννοεῖ.»

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν· ἐκεῖνος ὅμως δὲν τὸν ἤκουσεν, ἀλλ' ἀπαντῶν τὸν εἶπε.

«Γώρα ἴσια ἴσια, ᾧ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατεθραμμένε Μενέλαε, ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ πληρώσῃς τὸν φόνον τοῦ συγγενοῦς μου, διὰ τὸν ὅποιον μὲ γεμάτον στόμα καυχᾶσαι. Χήραν κατέστησες τὴν γυναῖκα εἰς τὸν μυχὸν νέου θαλάμου, τοὺς δὲ γονεῖς του ἔφερες εἰς θέσιν νὰ ἐπιθυμῶσι τοὺς θρῆνους καὶ τὸ πένθος. Ἀναμφιβόλως θὰ ἔπαυον τὸν θρῆνον τὸν ὀδυνηρὸν, ἐὰν ἤθελον ὑπάγει καὶ ῥίψει τὴν κεφαλὴν σου καὶ τὰ ὄπλα σου εἰς χεῖρας τοῦ Πάνθου καὶ τῆς ἐπιφρανοῦς Φρόντιδος. Ἄλλ' ὄχι, ἄς μὴ μείνωμεν ἐπὶ πολὺ πλέον ἀργοί· ἀλλὰ θὰ πολεμήσωμεν, νὰ ἴδωμεν ποῖος εἶναι ἀνδρεῖος καὶ ποῖος θὰ τραπῆ εἰς φυγὴν.»

Οὕτως εἰπὼν, ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα τοῦ Μενελάου· δὲν ἔσπασεν ὅμως τὸ χάλκινον αὐτῆς ἔλασμα, ἀλλ'

ἐκ τῆς σφερότητός του ἐγύρισε πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ αἰχμὴ τοῦ δόρατος. Μετ' αὐτὸν ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀτρείδου Μενελάου, ὅστις εὐχρηθεὶς πρῶτον εἰς τὸν πατέρα Δία ἐφώρμησε μὲ τὸ χαλκόμυτόν του δόρου· καθὼς δὲ ἐκεῖνος ἀπεσύρετο, τὸν ἐτρύπησεν εἰς τὴν βάσιν τοῦ οἰσοφάγου καὶ ὠθήσας τὸ δόρου μὲ τὴν βαρεϊάν του χεῖρα ἐπέρασε τὴν μύτην του ἀπὸ τὸ ἀντικρυ μέρος τοῦ ἀπαλοῦ λαιμοῦ του· ἐβρόντησε δὲ πεσὼν, καὶ τὰ ὄπλα ἀντήχησαν ἐπ' αὐτοῦ· κατεβρέχετο ἀπὸ αἷμα ἢ ὁμοία μὲ τὴν τῶν Χαρίτων κόμη του, καὶ οἱ πλόκαμοι, οἵτινες μὲ χρυσὸν καὶ μὲ ἄργυρον ἦσαν συνεσφιγμένοι. Καθὼς δὲ ὁ ἄνθρωπος τρέφει ἀνθηρότατον βλαστὸν ἐλαίας εἰς μέρος ἀπρόσβατον, ὅπου ἄφθονον νερὸν ἀναβρῦει, καὶ γίνεται ὠραῖος καὶ ὑψηλός, αἱ δὲ πνοαὶ διαφόρων ἀνέμων τὸν σείουσιν, ἐνῶ δ' εἶναι φορτωμένος ἀπὸ λευκὰ ἄνθη, ἔρχεται αἰρηνδίως μέγας ἀνεμοστρόβιλος, τὸν ἐκρίζοι καὶ τὸν τεντώνει κατὰ γῆς, τοιοῦτοτρόπως τὸν καλὸν δορυμάχον Πανθοίδην Εὐφορβὸν φονεύσας ὁ Ἀτρείδης Μενέλαος ἐσκύλευεν.

Καθὼς ὅταν λέων τῶν βουνῶν, πεποιθὼς εἰς τὴν δύναμίν του, εἰσέλθει εἰς ἀγέλην καὶ ἀρπάξας τὴν καλλιτέραν ἀγελάδα, κατασυντρίβει πρῶτον μὲ τοὺς δυνατοὺς τοῦ ὀδόντας τὸν λαιμὸν της, ἔπειτα ξεσχίζων αὐτὴν καταβροχθίζει τὸ αἷμα καὶ τὰ σπλάγγνα της, οἱ δὲ σκύλοι καὶ οἱ βοσκοὶ φωνάζουσι παρὰ πολὺ ἀπὸ μακρὰν, οὐδὲ θέλουσι νὰ ὑπάγουν ἐναντίον του, διότι ὠχρὸς φόβος ἰσχυρῶς τοὺς κατέχει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκ τούτων οὐδενὸς ἢ καρδία ἀντεῖχεν ὅπως ἐπεξέσθη ἐναντίον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Τότε ἄνευ δυσκολίας ἤθελε λάβει ὁ Ἀτρείδης τὰ περίφημα ὄπλα τοῦ Πανθοίδου, ἐὰν δὲν τὸν ἐφθόνηι ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος ἐξήγειρε κατ' ἐπάνω

του τὸν ὅμοιον μὲ τὸν ταχὺν Ἴδρην Ἑκτορα, λαβῶν μορφὴν ἀνθρώπου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Κικόνων Μέντου· ἀνοίξας λοιπὸν τὸ στόμα του εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Ἐκτορ, σὺ μὲν τῶρα τρέχεις οὕτω, κυνηγῶν, ὅτι ἀδύνατον νὰ συλλάβῃς, τοὺς ἵππους τοῦ πολεμόφρονος Αἰακίδου· ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι δύσκολον νὰ δαμασθῶσιν ἀπὸ ἄλλον θνητὸν καὶ νὰ σύρῳσιν ἄρμα, ἐκτὸς ὑπὸ μόνου τοῦ Ἀχιλλέως, ὃν ἀθάνατος μῆτηρ ἐγέννησεν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ πολεμιστὴς Μενέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὑπερασπιζόμενος τὴν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ἐφόνευσε τὸν καλλίτερον πολεμιστὴν τῶν Τρώων, τὸν Πανθοίδην Εὐφορβον, τοῦ ἔπαυσε δὲ τὴν ὀρμητικὴν δύναμιν.»

Τοιοιουτρόπως ὁμιλήσας ὁ θεὸς ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν μάχην· βαρυθυμία δ' ἐκάλυψε τὰ βᾶθη τῆς καρδίας τοῦ Ἑκτορος. Ἐξετάσας μὲ τὰ βλέμματά του τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἀμέσως διέκρινε τὸν μὲν ν' ἀφαιρῇ τὰ περίφημα ὅπλα, τὸν δὲ ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς· αἷμα ἔτρεχεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ἡ πληγὴ. Προχωρήσας ἦλθε μεταξὺ τῶν προμάχων, λάμπων μὲ τὴν χαλκίνην πανοπλίαν του καὶ μὲ φωνὰς διαπεραστικὰς, ὅμοιος μὲ τὴν ἄσβεστον φλόγα τοῦ Ἡφαίστου. Ἀμέσως τὸν ἐνόησεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἀπὸ τὴν διαπεραστικὴν του φωνὴν καὶ ἀθυμήσας εἶπε καθ' ἑαυτόν.

«Οἱμοι, τί νὰ κάμω ; ἐὰν μὲν ἀφήσω τὰ ὦραϊα ὅπλα καὶ τὸν Πάτροκλον, ὁ ὁποῖος ἔπεσε διὰ νὰ μὲ ἱκανοποιήσῃ, φοβοῦμαι μὴ με κατηγορήσῃ ἂν τις Δαναὸς μὲ ἰδῆ, ἐὰν δὲ φιλοτιμηθῶ μόνος νὰ πολεμήσω ἐναντίον τοῦ Ἑκτορος καὶ τῶν Τρώων, φοβοῦμαι μὴ συμβῆ καὶ μὲ περικυκλώσουν ἕνα πολλοί· τοὺς δὲ Τρώας ὅλους φέρει

ἐδῶ ὁ σεισόκρανος Ἔκτωρ. Ἄλλὰ διατί ἡ καρδία μου μὲ εἶπε ταῦτα ; ὅταν εἷς ἄνθρωπος θέλῃ νὰ πολεμῇ ἐναντίον θεοῦ, συμπλεκόμενος μὲ ἄνδρα, εἰς τὸν ὅποιον ὁ θεὸς χαρίζει τιμὴν, βεβαίως μέγα πάθος κυλίσεται ἐναντίον του. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς τῶν Δαναῶν θὰ μὲ κατηγορήσῃ, ὅστις μὲ ἰδῆ νὰ ὑπαχωρήσω εἰς τὸν Ἔκτορα, τὸν μὲ τὴν δύναμιν θεοῦ τινος πολεμοῦντα. Ἐὰν ὅμως ἤθελον ἰδεῖ πούθενὰ τὸν μεγαλόφωνον Αἴαντα, οἱ δύο ὁμοῦ ἡδυνάμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν πολεμικὴν μας ζέσιν ἀκόμη καὶ ἐναντίον θεοῦ. Εἶθε νὰ ἡδυνάμεθα δι' ὅποιουδῆποτε τρόπου νὰ σώσωμεν τὸν νεκρὸν χάριν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως· τότε θὰ ἦτο μᾶλλον ὑποφερτὴ ἡ συμφορά.

Ἐν ὅσῳ αὐτὸς εἶχε τοιαύτας ὁρμὰς εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ τὴν καρδίαν του, αἱ τάξεις τῶν Τρώων, προπορευομένου τοῦ Ἔκτορος, ἐπῆλθον· οὗτος δὲ ἄφησε τὸν νεκρὸν καὶ ἀπεσύρετο, συχνογυρίζων καὶ παρατηρῶν ὡς μεγαλοχαίτης λέων, τὸν ὅποιον σκύλοι καὶ ἄνθρωποι κυνηγοῦσιν ἀπὸ τὴν μάνδραν μὲ δόρατα καὶ μὲ φωνάς· αὐτοῦ δὲ τρομάζει ἡ ἀνδρεία ψυχὴ, καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του ἀπέρχεται ἀπὸ τὴν μάνδραν· τοιαυτοτρόπως ἀπεχώρει ἀπὸ τὸν Πάτροκλον ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Φθάσας εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων ἐγύρισε καὶ ἐστάθη, ζητῶν διὰ τῶν βλεμμάτων τὸν μέγαν Τελαμώνιον Αἴαντα. Ἀμέσως τὸν παρετήρησεν εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς μάχης ἐνθαφρύνοντα καὶ προτρέποντα τοὺς συντρόφους νὰ πολεμῶσι· διότι τρομερὰν τάσιν πρὸς φυγὴν τοὺς εἶχεν ἐμβάλλει ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἤρχισε δὲ νὰ τρέχῃ καὶ εὐθύς φθάσας τὸν εἶπεν.

« Αἴαν, ἐδῶ, φιλε ἄ· σπεύσωμεν νὰ ὑπερασπισθῶμεν

τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ἴσως κατορθώσωμεν νὰ τὸν φέρωμεν κάτω εἰς τὸν Ἀχιλλέα γυμνόν, διότι τὴν πανοπλίαν του ἔχει ὁ σείων τὸ κράνος Ἐκτωρ.

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρε τὴν καρδίαν τοῦ πολεμόφρονος Αἴαντος, ὅστις ἐπροχώρησε καὶ ἤλθε μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Ὁ Ἐκτωρ ἐν τούτοις τὸν Πάτροκλον, ἀφοῦ τοῦ ἀφήρησε τὰ περίφημα ὄπλα, τὸν ἔσυρε, ἵνα τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποκόψῃ μὲ κοπτερόν ξίφος ἀπὸ τοὺς ὤμους, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα σύρῃ καὶ δώσῃ εἰς τοὺς Τρωϊκοὺς σκύλους· ἀλλ' ὁ Αἴας ἐπλησίασε μὲ τὴν ὡς πύργον ἀσπίδα του· ὁ δὲ Ἐκτωρ ἀπεσύρθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων· ἀνέβη δὲ ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα, δώσας τὰ ὠραῖα ὄπλα εἰς τοὺς Τρῶας νὰ τὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πόλιν πρὸς μεγάλην του δόξαν.»

Ὁ δὲ Αἴας ἀνοίξας τὰ σκέλη του ἐκατέρωθεν τοῦ Μενoitιάδου καὶ καλύψας μὲ τὴν πλατεῖαν του ἀσπίδα, ἐστέκετο ὡς λέαινα προστατεύουσα τοὺς λεοντιδεῖς της, ὅταν ἐνῶ τὰ ὀδηγεῖ ἀκόμη μικρὰ, τὴν συναντήσουν μέσα εἰς τὸ δάσος κυνηγοὶ καὶ αὐτὴ συναισθανομένη τὴν δυνάμιν της τοὺς ἀγριοκυτᾶζει μὲ συνωφρυσμένον πρόσωπον καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους· τοιοῦτοτρόπως ὁ Αἴας ἵστατο προστατεύων τὸν ἥρωα Πάτροκλον· ἀπ' ἐτέρου ἵστατο ὁ φιλοπόλεμος υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Μενέλαος μὲ πένθος μέγα ἐντὸς τῶν στηθῶν του.

Γλαῦκος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου, ὁ τῶν Λυκίων ἀρχηγός, παρατηρήσας τὸν Ἐκτορα μὲ ὀφθαλμοὺς συνεσταλμένους τὸν ἐπέπληξε σκληρῶς καὶ ἀποτόμως λέγων.

«Ἐκτορ ἄριστε κατ' ἐπιφάνειαν, ἦσο λοιπὸν πολὺ κατώτερος πολεμιστῆς· ματαίως βέβαια ἀπρηλαεῖς γεν-

ναίου ἀνδρὸς ὑπόληψιν, ἐνῶ εἶσαι δειλός· εὐρὲ τῶρα τρίπον, μὲ τὸν ὁποῖον νὰ σώσης τὴν πόλιν μόνος καὶ μὲ τοὺς ἰδίους τῆς κατοίκους· διότι ἀπὸ τοὺς Λυκίους τοῦλάχιστον κανεῖς δὲν θὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀφοῦ οὐδεὶς χρεωστεῖ εἰς αὐτοὺς χάριν διότι ἀδιακόπως πολεμοῦσι ἐναντίον ἐχθρῶν· πῶς ἤθελες σὺ, ταλαίπωρε, σώσει κατώτερόν τινα μεταξὺ τοῦ πλήθους, ἀφοῦ τὸν Σαρπηδόνα, φίλον συνάμα ὄντα καὶ σύντροφον, ἄφησες νὰ γείνη λάφυρον καὶ εὖρημα τῶν Ἀργείων, ὅστις ζῶν πολὺ εἶχε βοηθήσει καὶ τὴν πόλιν καὶ σὲ τὸν ἴδιον· Τώρα δὲ δὲν ἠδυνήθης νὰ ἀποτρέψῃς ἀπ' αὐτοῦ τοὺς σκύλους. Ὅθεν ἐὰν οἱ Λύκιοι πεισθῶσιν εἰς ἐμὲ νὰ ἐπισρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα, θὰ ἐπέλθῃ τρομερὰ καταστροφὴ εἰς τὴν Τροίαν· διότι ἐὰν τώρα ἤθελεν ὑπάρχει ἐντὸς τῶν Τρώων τολμηρὰ καὶ ἀτρόμητος ψυχὴ, ὁποῖαν ἔχουσιν οἱ ἄνδρες οἱ ὑπὲρ πατρίδος πρὸς ἐχθροὺς πολεμοῦντες, ταχέως ἠθέλαμεν σύρει ἐντὸς τοῦ Ἰλίου τὸν Πάτροκλον· ἐὰν δὲ οὗτος ἤθελεν ἔλθει ἀποθαμένος εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ βασιλέως Πριάμου, συρθεὶς ἀπὸ τὴν μάχην, εὐθὺς οἱ Ἀργεῖοι ἤθελον λύσει τοῦ Σαρπηδόνα τὰ ὠραῖα ὄπλα, καὶ ἤθελον ἀποδώσει καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Ἰλίον· ὁ φρονευμένος εἶναι σύντροφος ἀνδρὸς, ὅστις εἶναι ὁ ἀνδρειότατος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀργείων καὶ ἔχει συντρόφους ἐκ τοῦ πλησίον πολεμιστάς. Ἀλλὰ σὺ δὲν ἐτόλμησες νὰ σταθῆς ἀπέναντι τοῦ γεννηιοκάρδου Αἴαντος, οὐδ' ἐτόλμησες ν' ἀντικρύσης τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὴν πλήρη κραυγῶν μάχην, οὐδὲ νὰ ὑπάγῃς εὐθέως κατ' αὐτοῦ πρὸς συμπλοκὴν, διότι εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀγριοκυτάξας εἶπεν ὁ σείων τὸ κράνος Ἔκτωρ.

«Γλαῦκε, διατί, ἐνῶ εἶσαι τοιοῦτος, ὠμίλησες μὲ τό-
 σην ἀλαζωνείαν; Ὡ πόποι, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι
 ὑπερέχεις κατὰ τὸν νοῦν τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς πολυ-
 βώλου Λυκίας· ἀλλὰ τώρα κατεφρόνησα ἐντελῶς τὸν
 νοῦν σου ἐκ τοῦ λόγου τὸν ὁποῖον εἶπες, ὅτι δὲν ἐτόλ-
 μησα νὰ μείνω ἐναντίον τοῦ θαυμαστοῦ Αἴαντος. Ἔσο
 βέβαιος ὅτι ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι τὸν πόλεμον, οὐδὲ τὸν
 κτύπον τῶν ἵππων· ἀλλὰ πάντοτε νικᾷ ὁ νοῦς τοῦ αἰ-
 γιόχου Διὸς, ὅστις καὶ τὸν ἀνδρείον τρέπει εἰς φυγὴν
 καὶ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν νίκην χωρὶς δυσκολίαν, καὶ ἂν αὐτὸς
 ὁ Ζεὺς παρώρμησεν αὐτὸν εἰς πόλεμον. Ἄλλ' ἐλθὲ ἐδῶ,
 φίλε καὶ στεκόμενος πλησίον μου παρατήρει ἐμπράκτως
 ἐὰν θὰ ἦμαι ἀνανδρὸς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, καθὼς φω-
 νάζεις καὶ λέγεις, ἢ καὶ θὰ παύσω τινα Δαναὸν, μῶλην
 του τὴν ὀρμητικὴν δύναμιν, νὰ ὑπερασπίζηται τὸν νε-
 κρὸν τοῦ Πατρόκλου.»

Οὕτως εἰπὼν, προέτρεψε μεγαλοφώνως τοὺς Τρῶας
 διὰ τῶν ἐξῆς.

«Τρῶες, Λύκιοι καὶ Δάρδανοι οἱ ἐκ τοῦ πλησίον πολε-
 μοῦντες, φανῆτε ἄνδρες, φίλοι καὶ ἀναλάβετε τὴν ὀρμη-
 τικὴν σας δύναμιν, ἕως νὰ ἐνδυθῶ ἐγὼ τὰ ὄπλα τοῦ
 ἐνδόξου Ἀχιλλέως, τὰ ὠραῖα, τὰ ὁποῖα ἐσκύλευσα φο-
 νεύσας τὸν κραταῖον Πάτροκλον.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἀπῆλθεν ἀμέσως ἐκ τοῦ πολέμου
 ὁ σείων τὸ κράνος Ἐκτωρ· τρέχων δὲ διὰ ταχέων πο-
 δῶν εὔρε τοὺς συντρόφους ταχύτατα, μὴ ἀπομακρυνθέν-
 τας ἀκόμη καὶ φέροντας πρὸς τὴν πόλιν τὰ διάσημα
 ὄπλα τοῦ Πηλεΐδου. Σταθεῖς μακρὰν τῆς πολυδακρύτου
 μάχης ἤλλαζεν ὄπλα· δώσας τὰ ἰδικά του εἰς τοὺς φι-
 λοπολέμους Τρῶας, ἐνεδύετο τὰ ἀθάνατα ὄπλα τοῦ Πη-

λείδου Ἀχιλλέως, τὰ ὅποια εἶχον δώσει οἱ οὐράνιοι θεοὶ εἰς τὸν φίλτατόν του πατέρα, ὅστις γηράσας τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του· ἀλλὰ δὲν ἐγήρασεν ὁ υἱὸς φορῶν τὰ ὄπλα τοῦ πατρός.

Τοῦτον δὲ καθὼς εἶδε μακρὰν τῶν ἄλλων ὁ θεελλώδης Ζεὺς νὰ ὀπλιζέται μὲ τὰ ὄπλα τοῦ θείου Πηλεΐδου, κινήσας τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτόν.

α Ἄ δειλαιε, δὲν ἐπιθυμεῖς διόλου τὸν θάνατον, ὅστις ἤδη σὲ πλησιάζει, καὶ ὅμως ἐνδύεσαι τὰ ἀθάνατα ὄπλα τοῦ καλλιτέρου πολεμιστοῦ, τὸ ὅποιον ἐμπνέει γενικὸν τρόμον· τούτου ἤδη φονεύσας τὸν καλὸν σύντροφον ἀφῆρεςσας ἀπρεπῶς ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τὰ ὄπλα. Ἀλλὰ τώρα τούλάχιστον θὰ σοῦ δώσω μεγάλην ὑπεροχὴν, ὡς ἀμοιβὴν τοῦ ὅτι δὲν θὰ σε δεχθῆ ἡ Ἄνδρομάχη ἐπιστρέψαντα ἀπὸ τὴν μάχην μὲ τὰ περίφημα ὄπλα τοῦ Πηλεΐδου.»

Εἶπε καὶ μὲ τὰς μαύρας ὄφρεις του ἐπένευσεν ὁ Κρονίδης· ὁ δὲ Ἐκτωρ ἀφοῦ ἐφήρμοσεν ἐπάνω εἰς τὸ σῶμά του τὰ ὄπλα, ἤσθάνθη εἰς ἑαυτὸν εἰσελθοῦσαν τρομερὰν πολεμικὴν ζέσιν καὶ τὰ μέλη του πληρωθέντα ἀπὸ ῥώμην καὶ δύναμιν. Ἐκίνησε δὲ πρὸς τοὺς ἐνδόξους συμμάχους φωνάζων δυνατὰ καὶ φαινόμενος εἰς ὄλους αὐτοὺς ὡς γενναῖος Πηλεΐδης ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν ὀπλων του. Διέτρεχε τὰς τάξεις των καὶ τοὺς παρώτρυνε μὲ λόγους, τὸν Μέσθλην, τὸν Γλαῦκον, τὸν Μῆδοντα, τὸν Θερσίλοχον, τὸν Ἀστεροπαῖον, τὸν Δεισήνορα, τὸν Ἰππόθοον, τὸν Φόρκυν, τὸν Χρόμιον καὶ τὸν οἰωνοσκόπον Ἐννομον· τούτους λοιπὸν παρορμῶν ἔλεγε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

α Ἀκούσατέ με, ἡ ἄπειρος πληθὺς τῶν περιοικούντων συμμάχων· ἐγὼ σᾶς συνήθροισα καθένα ἐκ τῶν πόλεων

σας, οὐχὶ ζητῶν οὐδ' ἔχων ἀνάγκην πλήθους, ἀλλ' ἵνα προθύμως σώζητε τὰς γυναῖκας καὶ τὰ μικρὰ παιδία τῶν Τρώων ἀπὸ τοὺς φιλοπολέμους Ἀχαιοὺς· ταῦτα φρονῶν στενοχωρῶ τὸν λαὸν νὰ δίδῃ δῶρα καὶ τροφήν πρὸς αὐξήσιν τῆς προθυμίας σας. Διὰ τοῦτο ἕκαστος κατ' εὐθείαν ἐστραμμένος πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἅς χαθῆ ἢ ἅς σωθῆ, διότι οὕτω συνειθίζεται εἰς τὸν πόλεμον. Ὅστις δὲ κατηρθώσῃ καὶ ἀποθαμμένος νὰ σύρῃ τὸν Πάτροκλον εἰς τὸ μέρος τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρώων, ἀναγκάσας τὸν Αἴαντα νὰ ὑποχωρήσῃ, εἰς τοῦτον θὰ δώσω τὸ ἡμισυ μέρος τῶν λαφύρων, τῆ δὲ ἡμισυ θὰ κρατήσω ἐγὼ· θὰ ἀποκτήσῃ δ' ἐντεῦθεν ἴσην μ' ἐμὲ δόξαν.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἐπέπεσαν κατ' εὐθείαν κατὰ τῶν Δαναῶν μὲ ὄλον τὸ βάρος τῆς δυνάμεως τῶν καὶ μὲ τὰ δόρατα σηκωμένα ἐπάνω· ἤλπιζε δὲ πολὺ ἢ καρδία τῶν νὰ ἀρπάσουν τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα· οἱ μωροὶ πόσοι ἐξ αὐτῶν ἔμελλον νὰ ἀπολεσθῶσι διὰ τὸν νεκρὸν τοῦτον! Καὶ τότε εὐθὺς ὁ Αἴας εἶπε πρὸς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον.

«ὦ φίλε, ὦ εὐγενέστατε Μενέλαε, δὲν ἐλπίζω πλέον ἡμεῖς οἱ δύο νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὸν πόλεμον· δὲν φοβοῦμαι τόσον πολὺ διὰ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου, ὅστις ἴσως γρήγορα θὰ χορτάσῃ τῶν Τρώων τοὺς σκύλους καὶ τὰ ὄρνεα, ὅσον φοβοῦμαι διὰ τὴν κεφαλὴν μου καὶ τὴν ἰδικὴν σου, μὴ πάθωσί τι· διότι ὁ Ἔκτωρ περικαλύπτει ὅλα μὲ νέφος πολεμικῆς κινήσεως, εἰς ἡμᾶς δ' ἀφ' ἐτέρου φαίνεται καθαρὰ δεινὸς ὄλεθρος. Ἀλλ' ἐμπρὸς φώναξε τοὺς ἀρίστους τῶν Δαναῶν ἴσως ἀκούσῃ κἀνεὶς.»

Οὕτως εἶπεν· ἀμέσως δ' ὑπήκουσεν ὁ μεγαλόφωνος

Μενέλαος, καὶ μὲ ὄξειαν φωνὴν ἐκραύγασε πρὸς τοὺς Δαναοὺς.

ἌΩ φίλοι στρατηγοὶ καὶ κυβερνήται τῶν Ἀργείων οἱ πλησίον τῶν Ἀτρεϊδῶν Ἀγαμέμνωνος καὶ Μενελάου τρώγοντες καὶ πίνοντες ἀπὸ τὸ κοινὸν ταμεῖον καὶ δίδοντες καθεὶς διαταγὰς εἰς τὸν στρατόν· σείς, τοὺς ὀποίους ἀκολουθεῖ τιμὴ καὶ δόξα ἐκ Διὸς προσερχομένη· δύσκολον μοῦ εἶναι νὰ παρατηρῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ καθένα ἀρχηγόν· διότι μέγας πολεμικὸς ἀγὼν εἶναι ἀναμμένος· ἀλλὰ καθεὶς μόνος του ἄς ἔλθῃ, ἄς ἐντραπῇ δὲ καθ' ἑαυτὸν νὰ γίνῃ ὁ Πάτροκλος παίγιον τῶν Τρωϊκῶν σκύλων.»

Οὕτως εἶπεν, ἀμέσως δὲ ἤκουσεν ὁ ταχὺς Αἴας τοῦ Ὀϊλέως, καὶ τρέχων ἀνά τὴν μάχην ἤλθε πρὸς αὐτοὺς πρῶτος, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἴδομενεὺς καὶ ὁ ὀπαδὸς τοῦ Ἴδομενεὺς Μηριόνης, ὁ ἰσοστάθμιος μὲ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἄρην τῶν δὲ ἄλλων Ἀχαιῶν τῶν ἐπελθόντων κατόπιν εἰς τὴν μάχην ποῖος δύναται νὰ ἀπαριθμῆσῃ τὰ ὀνόματα ;

Οἱ Τρῶες ἐπροχώρησαν συμπυκνωμένοι, προπορευομένου τοῦ Ἑκτορος· καθὼς δὲ ὅταν εἰς τὰς ἐκβολὰς χειμάρρου ποταμοῦ βρυχᾶται δυνατὰ τὸ κῦμα ἀνθιστάμενον εἰς τὸ ρεῦμα, ἐκατέρωθεν δὲ βροῶσιν αἱ ἄκραι τῆς παραλίας ἀπωθούσης τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης· μὲ τόσον ἀλαλαγμὸν ἐπήρχοντο οἱ Τρῶες. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἐστάθησαν περὶ τὸν Μενoitιάδην μὲ τὴν αὐτὴν ὄλοι προθυμίαν, φραχθέντες μὲ τὰς ἐκ χαλκοῦ ἐνδεδυμένας ἀσπίδας τῶν· περὶ δὲ τὰς λαμπράς τῶν περικεφαλαίας ὁ Κρονίδης ἔχυσε πυκνὴν ὀμίχλην, διότι οὐδὲ πρότερον ἐμίσει τὸν Μενoitιάδην, ἐν ὅσῳ ζῶν ἦτον ἀκόλουθος τοῦ Αἰακίδου, τότε δὲ δὲν εὐχαριστήθη νὰ γείνη εὐρημα τῶν ἐχθρικῶν

σκύλων, τῶν Τρωϊκῶν, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ἐξήγειρε τοὺς συντρόφους πρὸς ὑπεράσπισίν του.

Καὶ πρῶτον μὲν οἱ Τρῶες ἀπώθησαν τοὺς γοργοθάλλμους Ἀχαιοὺς, ἀφίσαντας τὸν νεκρὸν καὶ τραπέντας εἰς φυγὴν· δὲν ἐφόνευσαν ὅμως κανένα μὲ τὰ δόρατά των, ἂν καὶ πολὺ ἐπεθύμουν, ἀλλ' ἔσυρον τὸν νεκρὸν. Ὀλίγον ὅμως ἔμελλον οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἦναι μακρὰν αὐτοῦ, διότι πολὺ ταχέως τοὺς ἔστρεψε μὲ ὄρμην ὁ Αἴας, ὁ ὠραιότατος μὲν τὴν μορφήν, ὑπέρτατος δὲ τῶν Δαναῶν εἰς τὰ πολεμικὰ κατορθώματα μετὰ τὸν ἔνδοξον Πηλεΐδην. Ὁρμησε κατ' εὐθείαν διὰ μέσου τῶν προμάχων, ὅμοιος κατὰ τὴν δύνωμιν μὲ ἀγριόχοιρον· καθὼς οὗτος μεταστραφεὶς μὲ ὄρμην κατὰ τὰς κοιλάδας τῶν ὀρέων, χωρὶς δυσκολίαν διασκορπίζει τοὺς σκύλους καὶ τοὺς ἀκμαιοὺς νέους, μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν ὁ υἱὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς Τελαμῶνος, ὁ ἐπιφανὴς Αἴας, ἐπελθὼν διεσκορπίσε τὰς τάξεις τῶν Τρώων, τῶν περὶ τὸν Πάτροκλον ἰσταμένων, ἐνῶ εἶχον μεγίστην πεποίθησιν ὅτι ἔμελλον νὰ τὸν σύρουν πρὸς τὴν πόλιν των καὶ νὰ ἀποκτήσωσι δόξαν.

Ἐνῶ λοιπὸν τοῦτον πρὸς χάριν τοῦ Ἑκτορος καὶ τῶν Τρώων ἔσυρε ἀπὸ τὸν πόδα κατὰ τὸ πεδίον τῆς μάχης ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Λήθου Πελασγοῦ Ἰππόθοος, ἀφοῦ πρῶτον τὸν ἔδεσε μὲ λωρίον πλησίον τῶν σφυρῶν περὶ τοὺς τένοντας, ταχέως τοῦ ἐπήλθε ὁ θάνατος τὸν ὅποιον κανεὶς ἐκ τῶν συντρόφων του οὐς ἐπεκαλεῖτο δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ. Διότι ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ὀρμήσας διὰ μέσου τοῦ πλήθους τὸν ἐκτύπησεν ἐκ τοῦ πλησίον, διατρυπήσας τὴν χαλκοπάρειον περικεφαλαίαν του, ἣτις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὸ ὀρμητικὸν κτύπημα τῆς παχείας του χειρὸς, ἀλλ' ἐθραύσθη καὶ εἰσῆλθε τὸ μέγα

δόρυ· ὁ δὲ ἐγκέφαλος ἐξῆλθε μὲ ὀρμὴν ἀπὸ τὴν πληγὴν πλησίον τῆς αὐλοειδοῦς ὁπῆς τῆς περικεφαλαίας καταματωμένος· ἐλύθη ἡ δύναμις, καὶ ἀμέσως ἄφισε κατὰ γῆς τὸν πόδα τοῦ γενναίου Πατρόκλου. Πλησίον του δὲ ἔπεσε καὶ αὐτὸς πρηνῆς ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, μακρὰν τῆς πολυβόλου Λαρίσσης, χωρὶς νὰ προφθάσῃ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἀμοιβὴν τῆς τροφῆς εἰς τοὺς γονεῖς του· ὀλίγον ζήσας ἐφανεύθη ὑπὸ τοῦ δόρατος τοῦ γενναιοκάρδου Αἴαντος. Ὁ Ἔκτωρ ἀφ' ἐτέρου ἠκόντισε κατὰ τοῦ Αἴαντος τὸ λαμπρὸν του δόρυ· ἀλλ' οὗτος μὲν παρητηρήσας ἀπέναντι ἀπεσύρθη ὀλίγον καὶ ἀπέφυγε τὸ χαλκοῦν δόρυ· ἐκεῖνος δὲ ἐκτύπησεν ὑπὸ τὸ μέσον τῆς κλειδὸς τὸν Σχεδίον, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνδρειωτάτου Ἰφίτου, τὸν πρῶτον τῶν Φωκέων, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς τὸν κλεινὸν Πανοπέα, βασιλεύων εἰς ἐκτεταμένην χώραν. Διαπεράσασα ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος ἐξῆλθε πλησίον εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὤμου. Ἐβρόντησε δὲ ὁ Σχεδίος πεσὼν καὶ τὰ ὄπλα ἀντήχησαν ἐπάνω του. Ὁ Αἴας πάλιν τὸν Φόρκυνα, τὸν φιλοπόλεμον υἱὸν τοῦ Φαίνοπος, ὑπερασπίζοντα τὸν Ἰππόθοον, ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας· ἔσπασε δὲ τὴν θώρακα, καὶ τὸ δόρυ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἔντερα καὶ τὰ ἀνεκάτωσεν καὶ αὐτὸς ἔπεσεν εἰς τὰς κόνεις καὶ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος μὲ τὰς παλάμας του. Ὑπεχώρησαν οἱ πρόμαχοι καὶ ὁ ἐπιφανῆς Ἔκτωρ· οἱ δὲ Ἀργεῖοι μετὰ μεγάλου ἀλαλαγμοῦ ἔσυραν τοὺς νεκροὺς καὶ τοῦ Φόρκυνος καὶ τοῦ Ἰπποθόου, καὶ ἔλυσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους τῶν τὰ ὄπλα.

Τότε πάλιν οἱ Τρῶες ἤθελον ἀναγκασθῆ ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων Ἀχαιῶν νὰ ἀναβῶσι καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἰλιον ἐξ ἀνανδρίας καταβληθέντες· οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἤθελον ἀπακτῆσαι δόξαν καὶ παρὰ τὸ ἐκ Διὸς πεπρωμένον διὰ

τῆς ὑπεροχῆς των καὶ δυνάμεως, ἐὰν αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων δὲν παρώτρυνε τὸν Αἰνεΐαν, λαβὼν μορφὴν τοῦ Περιφάντος, τοῦ κήρυκος Ἡφυτίδου, ὁ ὁποῖος εἶχε γηράσει ἐπαγγελλόμενος τὸν κήρυκα πλησίον τοῦ γέροντος πατρὸς του, καὶ ἐπεθύμει τὸ καλόν του μὲ τοῦτον λοιπὸν ὁμοιωθεὶς εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

« Αἰνεΐα, πῶς θὰ ἡμπορέσητε νὰ σώσητε τὴν ὑψηλὴν Ἴλιον καὶ παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ θεοῦ ; Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον εἶδον καὶ ἄλλους ἀνθρώπους πολλὴν πεποιθήσιν ἔχοντας εἰς τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δυνάμιν των, εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ πλῆθος των, καίτοι διοικοῦντας δειλοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ τώρα ὁ μὲν Ζεὺς πολὺ προτιμᾷ νὰ νικήσητε σεῖς παρὰ οἱ Δαναοί, σεῖς ὅμως τρέπεσθε εἰς τρομερὰν φυγὴν, καὶ δὲν πολεμεῖτε ! »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Αἰνεΐας παρατηρήσας καλῶς ἐγνώρισε τὸν μακρόθεν κτυπῶνια Ἀπόλλωνα, καὶ φωνάζων δυνατὰ εἶπε πρὸς τὸν Ἔκτορα.

« Ἐκτορ καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Τρώων καὶ τῶν συμμάχων εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἀναγκασθῶμεν ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων Ἀχαιῶν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν Ἴλιον, καταβληθέντες ἐξ ἀνανδρίας, ἐνῶ θεὸς τις πλησιάσας μὲ βεβαιοῖ ὅτι ἀκόμη ὁ Ζεὺς, ὁ ὑπέρτατος κυβερνήτης μᾶς βοηθεῖ εἰς τὴν μάχην· διὰ τοῦτο ἅς ὑπάγωμεν κατ' εὐθειαν ἐπάνω τῶν Δαναῶν, καὶ ἅς μὴ τοὺς ἀφήσωμεν νὰ φέρωσι μὲ ἡσυχίαν πλησίον τοῦ στρατοπέδου τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου. »

Οὕτως εἶπε, καὶ εὐθύς ὁρμήσας πολὺ ἐξῶ ἀπὸ τὴν γραμμὴν τῶν προμάχων ἐστάθη· κατόπιν δὲ συστραφέντες καὶ ἄλλοι Τρῶες ἐστάθησαν ἀντιμέτωποι τῶν Ἀχαιῶν. Τότε ὁ Αἰνεΐας ἐκτύπησε μὲ τὸ δόρυ τὸν Λειώκριτον, υἱὸν

τοῦ Ἀρίσθαντος, σύντροφον δὲ γενναῖον τοῦ φιλοπολέμου Λυκομήδους, ὅστις καθὼς τὸν εἶδε πεσόντα συνεκινήθη καὶ ἐλθὼν πολὺ πλησίον του ἠκόντησε τὸ ὠραῖόν του δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν ἀρχηγὸν Ἴππασίδην Ἀπισῶνα εἰς τὸ ἦπαρ κάτωθεν τοῦ διαφράγματος, καὶ ἀμέσως τοῦ ἐκόπησαν τὰ γόνατα. Οὗτος εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν πολύβωλον Παιονίαν, καὶ ἦτο πρῶτος εἰς τὸν πόλεμον, μετὰ τὸν Ἀστεροπαῖον, ὅστις καθὼς τὸν εἶδε πεσόντα συνεκινήθη καὶ ἐκίνησε καὶ αὐτὸς μὲ προθυμίαν κατὰ τῶν Δαναῶν νὰ πολεμήσῃ· ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον δυνατόν· διότι οἱ περιστοιχοῦντες τὸν Πάτροκλον ἦσαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη φραγμένοι μὲ ἀσπίδας καὶ εἶχον προτεταμμένα τὰ δόρατα· ὁ Αἴας διατρέχων ὅλους ἀνεξαιρέτως ἐντόνως τοὺς προσέτρεπε προστάζων, μήτε νὰ ἀποσύρηται κανεὶς ὀπίσω τοῦ νεκροῦ, μήτε ἔξω τῆς τάξεως τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν, μαχόμενος πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ νὰ ἴστανται περὶ αὐτὸν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον νὰ μάχωνται. Τοιαύτας παραγγελίας ἔδιδεν ὁ θαυμαστός Αἴας, κτεδρέχεται δὲ ἡ γῆ ἀπὸ κατακόκκινον αἷμα, ἐκ τῶν συχνὰ πυκνὰ πιπτόντων νεκρῶν καὶ ἐκ τῶν Τρώων καὶ τῶν ἀνδρειοτάτων συμμάχων των, ὅσων καὶ ἐκ τῶν Δαναῶν· διότι οὐδὲ οὗτοι ἐπολέμουν ἀναιμωτῆ, ἀλλὰ πολλοὶ ὀλιγώτεροι ἐχάνοντο, φροντίζοντες ἀδιακόπως ν' ἀποτρέπωσιν ὁ εἷς του ἄλλου τὸν δεινὸν φόνον.

Ἐνῶ οὕτως ἐμάχοντο οὗτοι, ἔνθερμοι ὡς πῦρ, ἤθελες νομίσει ὅτι ἐξηφανίσθησαν ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη· πυκνὴ ὀμίχλη ἐκάλυπτε τὸ στάδιον ὅπου οἱ ἦρωες ἐμάχοντο περὶ τὸν νεκρὸν Μενoitιάδην. Ἀλλ' οἱ λοιποὶ Τρῶες καὶ οἱ καλωπλισμένοι Ἀχαιοὶ ἐπολέμουν ἐν ἀνέσει ὑπὸ καθαρὸν οὐρανόν, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἦσαν διακεχυμέναι λαμπραὶ, καὶ οὐδὲν νέφος ἐφαίνετο οὔτε ἄνωθεν τῆς πε-

διάδος οὐδὲ ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἐπολέμουν παύοντες ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως ἀποφεύγοντες ἀλλήλων τὰ πολυστένακτα βέλη· εἰς τὸ κέντρον μόνον ὑπῆρχον αἱ ὀδύνη, τὸ σκότος, ὁ θάνατος καὶ κατεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ ἀσπλάγχχνου χαλκοῦ οἱ γενναῖοι. Δύο διάσημοι πολεμισταὶ, ὁ Θρασυμήδης, καὶ ὁ Ἀντίλοχος, δὲν εἶχον μάθει ἀκόμη τὸν θάνατον τοῦ ἐνδόξου Πατρόκλου, ἀλλ' ἐνόμιζον, ὅτι ζωντανὸς μάχεται πρὸς τοὺς Τρῶας εἰς τὴν κατὰ τὰς πρώτας τάξεις συμπλοκὴν, ἐνῶ αὐτοὶ περιωρίζοντο προλαμβάνοντες τὸν θάνατον καὶ τὴν φυγὴν τῶν συντρόφων καὶ ἐπολέμουν μακρόθεν, ὅπως τοὺς εἶχε παραγγεῖλει ὁ Νέστωρ, ὅτε ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τοὺς παρώρμα πρὸς τὸν πόλεμον.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πάτροκλον μαχόμενοι ἐξηκολούθουν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν τρομερὸν ἀγῶνα· ἀδιακόπως ὑπὸ τοῦ ἐκ καμάτου προσερχομένου ἰδρωτός ἐξηκολούθουν νὰ βρέχωνται τὰ γόνατα καὶ αἱ κνήμαι καὶ οἱ πόδες ἐκάστου, ἔτι δὲ αἱ χεῖρες καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐνῶ ἐπολέμουν περὶ τὴν γενναῖον σύντροφον τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως. Καθὼς ὅταν τις δώσῃ τὸ δέριμα μεγάλου ταύρου εἰς ἀνθρώπους διὰ νὰ τὸ τανύσωσι, δέριμα βεβρεγμένον μὲ πάχος, οὗτοι δὲ λαμβάνοντες αὐτὸ τίθενται ἐν κύκλῳ εἰς ἀπόστασιν ὃ εἰς ἀπὸ τοῦ ἄλλου καὶ τὸ τανύουν καὶ ἡ ὑγρασία ἀμέσως φεύγει καὶ τὸ πάχος χάνεται ἐκ τοῦ δυνατοῦ τρασήγματος, τὸ δὲ δέριμα ὅλον εἶναι πανταχόθεν τεντομένον, τοιοῦτοτρόπως οὗτοι ἔσυρον τὸν νεκρὸν οἱ μὲν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, οἱ δὲ πρὸς ἐκεῖνο, ἐντὸς μικροῦ διαστήματος τόπου· διότι πολὺ ἤλπιζον ἐκάτεροι, οἱ μὲν Τρῶες νὰ τὸν σύρωσι πρὸς τὴν Ἴλιον, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ πρὸς τὰ κοῖλα πλοῖα· πέριξ δὲ αὐτοῦ ἦναψε τό-

σον ἄγριος πόλεμος, ὥστε οὐδὲ ὁ τοὺς στρατοὺς εἰς πόλεμον ἐρεθίζων Ἄρης οὐδὲ ἡ Ἀθηνᾶ, εἴαν ἤθελον τὸν ἰδεῖ, θὰ τὸν κατεφρόνουν, καὶ ἂν ἦσαν πολὺ ὠργισμένοι.

Οὕτως ἐξήγειρεν ὁ Ζεὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου ὀλέθριον ἀγῶνα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων· δὲν ἐγνώριζεν ὅμως ἀκόμη τίποτε περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Πατρόκλου ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· διότι ἡ μάχη ἐγίνετο πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τὸ τεῖχος τῆς Τροίας· δὲν ἐπίστευε δὲ ὅτι ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἀλλ' ὅτι ζωντανὸς θὰ ἐπιστρέψῃ ἀφοῦ ἐγγίξῃ τὰς πύλας· οὐδὲ ἤλπιζε πάλιν ὅτι ὁ Πάτροκλος θὰ ἐκπορθῆσῃ τὴν πόλιν ἄνευ αὐτοῦ οὐδὲ μετ' αὐτοῦ. Πολλάκις εἶχεν ἀκούσει τοῦτο ἀπὸ τὴν μητέρα του ἰδιαιτέρως, ἣτις ἐσυνειθίζε νὰ τὸν ἀναγγέλλῃ τὰς σκέψεις τοῦ μεγάλου Διός· τότε ὅμως δὲν τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ πόσον μέγα δυστύχημα συνέβη, ὅτι εἶχε χαθῆ σύντροφος πολὺ φίλτατος.

Ἐκεῖνοι δὲ ἐξηκολούθουν μαχόμενοι περὶ τὸν νεκρὸν κρατοῦντες ὀξέα δόρατα καὶ δὲν ἔπαυον νὰ προσβάλλωσιν ἀδιακόπως καὶ νὰ φονεύωσιν ἀλλήλους.

Τοιαῦτα μὲν τινα ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν χαλκευδύτων Ἀχαιῶν.

«ἜΩ ἀδελφοί, δὲν εἶναι βεβαίως ἔνδοξον νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ στρατόπεδον· κάλλιον ἐδῶ ν' ἀνοίξῃ δι' ὄλους μας ἡ μαύρη γῆ· κάλλιον ἄς χαθῶμεν πάντες παρὰ ν' ἀφήσωμεν τοῦτον εἰς τοὺς ἵπποδαμαστὰς Τρῶας νὰ τὸν σύρωσι πρὸς τὴν πόλιν των καὶ νὰ ἀποκτήσωσι δόξαν.»

Τοιαῦτα δὲ πάλιν ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν γενναίων Τρῶων.

«ἜΩ ἀδελφοί, εἴαν εἶναι πεπρωμένον καὶ νὰ φονευθῶμεν ὅλοι μαζὺ πλησίον τούτου, κάνεις μας ἀκόμη ἄς μὴ ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὸν πόλεμον.»

Τοιαῦτα ἔλεγεν ἕκαστος, ἐξήγειρε δὲ τὴν δύναμιν τοῦ συντρόφου.

Οὕτω μὲν οὗτοι ἐμάχοντο, ταραχὴ δὲ μεγάλη ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν τῶν ὀπλῶν διήρχετο τὸν ἀπέραντον αἰθέρα καὶ ἔφθανεν εἰς τὸν χαλκοῦν οὐρανόν. Οἱ δὲ ἵπποι τοῦ Αἰακίδου μακρὰν ὄντες τῆς μάχης ἔκλαιον, ἀφ' ὅτου ἐνόησαν ὅτι ἔπεσεν εἰς τὰς κόνεις ὁ ἠνίοχός των, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνθρωποφόνου Ἐκτορος. Εἰς μάτην ὁ Αὐτομέδων, ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Διώρους, μετὰ μεγάλης προσπαθείας τοὺς ἐξήγειρε διὰ τῆς ταχείας μάστιγος, πολλὰ δὲ μὲ γλυκεῖς λόγους τοὺς ὠμίλει, πολὺ δὲ τοὺς ἐβλασφήμει· οὗτοι οὔτε ὀπίσω πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν πλατὺν Ἑλλήσποντον ἤθελον νὰ ἐπιστρέψωσιν, οὔτε εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ καθὼς στήλη ἦτις ἴσταται ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἀποθανούσης, τοιοῦτοτρόπως ἔμενον ἀσάλευτοι κρατοῦντες τὸ ὠραιότατον ἄρμα καὶ ἔχοντες τὰς κεφαλὰς κεκλιμένας πρὸς τὴν γῆν· δάκρυα δὲ θερμὰ κατέρρρεον ἐπὶ τῶν βλεφάρων των, θρηνοῦντων τὸν ποθητὸν ἠνίοχον· κατεβρέχοντο αἱ ἀνθηραὶ χαῖται ἐξελθοῦσαι ἀπὸ τὴν ζεύγλην πλησίον τοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· τὸν κλαυθμὸν των τοῦτον ἰδὼν ὁ Κρονίδης συνεκινήθη καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν του, ἐσκέφθη.

α᾽Α! δειλαιοί, διατὶ οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσιν εἰς τὸν βασιλέα Πηλέα, ὅστις ἦτο θνητός, ἐνῶ σεῖς εἶσθε ἀγήραστοι καὶ ἀθάνατοι; διὰ νὰ βασανίζησθε μεταξὺ τῶν θνητῶν; οὐδὲν μᾶλλον ἀξιοθρήνητον τοῦ ἀνθρώπου ἐξ ὅλων, ὅσα ἀνὰ τὴν γῆν ἀναπνέουσι καὶ κινοῦνται. Ἄλλ' ὄχι βέβαια, δὲν θ' ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ ἐντέχνως κατεσκευασμένου ἄρματός σας, ὁ Πριαμίδης Ἐκτωρ, διότι δὲν θὰ τὸν ἀφήσω·

δὲν εἶναι ἄρα γε ἀρκετὸν ὅτι καὶ τὰ ὄπλα του ἔχει καὶ καυχᾶται ματαίως; Εἰς τὰ γόνατα καὶ τὴν ψυχὴν σας θέλω ἐμβάλει δύναμιν, διὰ νὰ σώσητε καὶ τὸν Αὐτομέδοντα, ἐκφέροντες αὐτὸν ἀπὸ τὸν πόλεμον εἰς τὸ στρατόπεδον· διότι ἀκόμη θὰ δώσω εἰς τοὺς Τρῶας δόξαν νὰ φονεύσωσιν, ἕως νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον, νὰ δύσῃ δὲ ὁ ἥλιος καὶ νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἱερὸν σκότος.

Οὕτως εἰπὼν ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ἵππους δύναμιν καὶ ἀνδρείαν· ὥστε οὗτοι τινάζαντες ἀπὸ τὰς χαίτας των τὴν σκόνιν κατὰ γῆς, ἔφερον ταχέως μεταξὺ Τρῶων καὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸ ταχὺ ἄρμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ Αὐτομέδων, μῶλην τὴν διὰ τὸν σύντροφόν του λύπην, ἐπολέμει ἐφορμῶν μὲ τοὺς ἵππους ὡς γυψ εἰς ἀγέλην χηνῶν. Εὐκόλως μὲν ὑπεξέφευγε τὴν θορυβώδη συμπλοκὴν τῶν Τρῶων, εὐκόλως δὲ καταδιώκων τινὰ ὄρμα ἐντὸς τοῦ πλήθους. Ἄλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ φονεύσῃ τινὰ, ὁσάκις ἐφώρμα καὶ κατεδίωκε· διότι δὲν ἦτο δυνατὸν ὦν μόνος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἄρματος νὰ προσβάλῃ μὲ τὸ δόρυ καὶ νὰ σταματᾷ τοὺς ταχεῖς ἵππους. Ἐπὶ τέλους τὸν εἶδε εἰς ἑταῖρος, ὁ Ἀλκιμέδων, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰμονίδου Λαέρκου· σταθεῖς ὄπισθεν τοῦ ἄρματος εἶπε πρὸς τὸν Αὐτομέδοντα.

«Αὐτομέδον, ποῖος ἄρα γε θεὸς ἐτάραξε τὸν νοῦν σου καὶ σὲ ἐνέπνευσεν ἐπιζήμιον σκέψιν; οὕτω πολεμεῖς μόνος πρὸς τοὺς Τρῶας μεταξὺ τῶν προμάχων! ἀλλ' ὁ σύντροφός σου ἐφονεύθη καὶ τὰ ὄπλα τοῦ Αἰακίδου φορεῖ αὐτὸς ὁ Ἔκτωρ καὶ χαίρεται!»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν Αὐτομέδων, ὁ υἱὸς τοῦ Διῶρους.

«Ἀλκιμέδον, ποῖος ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἠδύνατο νὰ καταδαμάξῃ καὶ κρατῇ τὴν ὄρμην τῶν ἀθανάτων ἵππων

πλὴν τοῦ Πατρόκλου, τοῦ Ἰσού μὲ θεὸν ὅταν εἶναι πλήρης ζωῆς; Τώρα ὁμως θάνατος καὶ μαύρη μοῖρα τὸν κατέχει· ἀλλὰ σὺ μὲν λάβε τὴν μάστιγα καὶ τοὺς λαμπροὺς χαλινούς, ἐγὼ δὲ θὰ καταβῶ τοῦ ἄρματος διὰ νὰ πολεμήσω».

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀλκιμέδων ἀνορμήσας εἰς τὸ μετὰ θορύβου τρέχον ἄρμα, ἤρπασεν ἀμέσως τὴν μάστιγα καὶ τοὺς χαλινούς, ὁ δὲ Αὐτομέδων ἀπέβη ἀμέσως. Ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ παρατηρήσας ταῦτα εἶπεν εὐθύς πρὸς τὸν Αἰνεΐαν πλησίον του ὄντα.

«Αἰνεΐα, σύμβουλε τῶν χαλκενδύτων Τρώων βλέπω αὐτοὺς ἐδῶ τοὺς ἵππους τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου τρέχοντας εἰς τὸν πόλεμον μὲ προφανῶς ἀνεπιτηδεῖους ἠνιόχους· διὰ τοῦτο ἐλπίζω ὅτι θέλω τοὺς πάρει, ἐὰν σὺ προθυμηῆσαι· διότι ἐὰν ἡμεῖς οἱ δύο ἠθέλαμεν ἐπιπέσει, δὲν ἤθελον τολμήσει νὰ ὑπομείνωσι τὴν προσβολὴν καὶ νὰ πολεμήσωσιν ἀπὸ τοῦ Ἰσού.»

Οὕτως εἶπε καὶ δὲν ἠπειθήσεν ὁ γενναῖος υἱὸς τοῦ Ἀγχιόου· ἀμφότεροι ἐπροχώρησαν κατ' εὐθεΐαν, ἔχοντες τοὺς ὄμους των σκεπασμένους μὲ τὰς ἐκ ξηρῶν μὲν καὶ στερεῶν δερμάτων βοῶν ἐκ πολλοῦ δὲ ἐλάσματος χαλκίνου ἐνδεδυμένας ἀσπίδας των. Μετ' αὐτῶν ἤρχοντο καὶ ὁ Χρόμιος καὶ ὁ Ἄρητος ὁ θεόμορφος. Εἶχον δὲ μεγάλην ἐλπίδα καὶ τοὺς ἠνιόχους νὰ φονεύσωσι καὶ τοὺς ὑψάχενας ἵππους νὰ συλλάβωσιν· οἱ μωροὶ! δὲν ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀναιμωτὶ ἀπὸ τῆς κατὰ Αὐτομέδοντος προσβολῆς. Οὗτος εὐχηθεὶς εἰς τὸν πατέρα Δία, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του πλήρη ἀνδρείας καὶ δυνάμεως· ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τὸ πιστόν του σύντροφον Ἀλκιμέδοντα.

«Ἀλκιμέδον, νὰ μὴ κρατῆς μακρὰν μου τοὺς ἵππους,

ἀλλὰ πολὺ πλησίον μου, ὥστε νὰ ἐγγίξῃ τὸ στόμα των ἐπὶ τῆς ῥάχεώς μου· διότι νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐμποδίσω τὴν ὄρμην τοῦ Πριαμίδου Ἐκτορος, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ ἢ πρότερον μᾶς φονεύσῃ καὶ ἀναβῆ εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Ἀχιλλέως, τρέψῃ δὲ εἰς φυγὴν τὰς τάξεις τῶν Ἀργείων ἢ αὐτὸς φονευθῇ μεταξὺ τῶν προμάχων.

Οὕτως εἰπὼν ἐπροσκάλεσε τοὺς δύο Αἴαντας καὶ τὸν Μενέλαον λέγων.

«Αἴαντες, ἀρχηγοὶ τῶν Ἀργείων, καὶ Μενέλαε, τὸν μὲν νεκρὸν ἐπιφορτίσατε νὰ περιστοιχίζωσι καὶ νὰ ἀποκρούωσι τὰς ἐπιτιθεμένας τάξεις οἱ γενναιότεροι, σεῖς δὲ ἔλθετε ν' ἀποτρέψῃτε ἀφ' ἡμῶν τῶν ζώντων τὴν σκληρὰν ἡμέραν. Πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἐνίσχυσαν τὸν πολύδακρυον πόλεμον ὁ Ἐκτωρ καὶ ὁ Αἰνείας, οἱ γενναιότατοι τῶν Τρώων. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Διός. Ἐὰν πολεμήσω καὶ ἐγὼ, ἐλπίζων εἰς τὸν Δία».

Εἶπε, καὶ εὐθὺς σείσας τὸ μακρόσκιόν του δόρυ ἔρριψεν αὐτὸ καὶ ἐπέτυχε τὸν Ἄρητον εἰς τὴν κυκλοτερῆ του ἀσπίδα· αὕτη δὲν ἐσταμάτησε τὸ δόρυ, ἀλλὰ τοῦτο διελθὼν αὐτὴν καὶ τὸν ζωστῆρα εἰσῆλθεν εἰς τὴν τρυφερὰν κοιλίαν. Καθὼς δὲ ὅταν ἀκμαῖος ἀνὴρ μὲ κοπτερὸν πέλεκυν κτυπᾷ ἐξόπισθεν τῶν κεράτων βοῦν ἰσχυρὸν διὰ νὰ τὸν κατακόψῃ, ἐκεῖνος δὲ τινασσόμενος ἐμπρὸς πίπτει ὕπτιος, τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτος ἐτινάχθη ἐμπρὸς καὶ ἔπεσεν ὕπτιος· ἐντὸς τῆς κοιλίας του τὸ ὀξὺ δόρυ σείεται καὶ λύει τὰς δυνάμεις τῶν μελῶν του. Ὁ Ἐκτωρ ἠκόντισε κατὰ τοῦ Αὐτομέδοντος τὸ λαμπρὸν του δόρυ, ἀλλ' οὗτος παρατηρήσας τὸ ἀπέφυγε, σκύψας πρὸς τὰ

ἐμπρός· αὐτὸ δὲ ἐπέρασεν ὄπισθεν τοῦ καὶ ἐμπηχθὲν εἰς τὸ ἔδαφος ἐσειέτο ἕως οὗ ἀφήρσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ κραταῖος Ἄρης. Καὶ βεβαίως τότε ἤθελον ἐκ τοῦ πλησίον συμπλακῆ μὲ τὰ ξίφη, ἐὰν δὲν ὤρμουν καὶ τοὺς ἐχώριζον οἱ δύο Αἴαντες, οἵτινες διασχίσαντες τὸ πλῆθος ἤλθον ἀκούσαντες τὴν πρόσκλησιν τοῦ συντρόφου· τούτους φοβηθέντες ὑπεχώρησαν ὁ Ἑκτωρ, ὁ Αἰνείας καὶ ὁ θεόμορφος Χρόμιος, τὸν δὲ Ἄρητον ἄφησαν ἐκεῖ, ὅπου ἦτο, κείμενον μὲ τὴν κοιλίαν τρυπημένην· ὁ δὲ ἰσοστάθμιος μὲ τὸν ταχὺν Ἄρην Αὐτομέδων τὸν ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος ἔλεγε.

α Πολλὰ ὀλίγον βεβαίως ἐλάφρυνα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὴν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου βαθεῖαν λύπην, ὡς πολὺ κατώτερον ἐκείνου φονεύσας.»

Οὕτως εἰπὼν ἔλαβε καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ ἄρμα τὰ αἱματωμένα λάφυρα, ἀνέβαινε δὲ καὶ αὐτὸς μὲ πόδας καὶ χεῖρας καταϊματωμένας, ὡς κανεῖς λέων ὅστις κατέφαγε ταῦρον.

Πάλιν δὲ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου ἐξηπλώθη μάχη τρομερὰ, μάχη κόπων καὶ βασάνων καὶ πολλῶν δακρύων πλήρης· τὴν εἶχε δὲ ἐξεγείρει ἡ Ἀθηνᾶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβᾶσα κατ' ἀποστολὴν τοῦ βροντοφόνου Διὸς, ἵνα παρορμήσῃ τοὺς Δαναοὺς· διότι ἤδη ἐτράπη ὁ νοῦς του ὑπὲρ αὐτῶν· καθὼς δὲ ὅταν ὁ Ζεὺς ἐκτείνῃ ἐξ οὐρανοῦ εἰς τοὺς θνητοὺς τὴν βαθυκόκκινον Ἴριν, ὡς σημεῖον πολέμου ἢ καὶ ψυχροῦ χειμῶνος, ὅστις τῶν μὲν ἀνθρώπων παύει τὰς ἐργασίας, τὰ δὲ πρόβατα ἐμβάλλει εἰς φροντίδα καὶ λύπην, τοιοῦτοτρόπως αὕτη καλυφθεῖσα μὲ σκοτεινὴν νεφέλην εἰσῆλθεν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἐξήγειρεν ἕκαστον ἄνδρα· καὶ πρῶτον μὲν πα-

ροτρύνουσα τὸν κραταῖον υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Μενέλαον ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, διότι οὗτος ἦτο πλησίον τῆς ἀφοῦ πρῶτον ὠμοιώθη μὲ τὸν Φοῖνικα κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀκάματον φωνήν.

«Σὺ Μενέλαε, λύπην καὶ ὄνειδος θὰ λάβῃς, ἐὰν τοῦ θαυμαστοῦ Ἀχιλλέως τὸν πιστὸν σύντροφον σύρωσι ταχεῖς σκύλοι ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Τρώων· μάχου λοιπὸν γενναίως καὶ τὸν στρατὸν ὅλον παρόρμα.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος.

«Σεβαστὲ Φοῖνιξ, γέρον πάτερ, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ μὲ ἐνίσχυσεν ἐμποδίζουσα συγχρόνως τῶν βελῶν τὴν ὀρμητικὴν προσβολήν, τότε ἐγὼ θὰ ἰστάμην πλησίον τοῦ Πατρόκλου καὶ θὰ τὸν ὑπερασπιζόμεν· διότι ἀποθανὼν μὲ κατελύπησε κατάκαρδα· ἀλλ' ὁ Ἔκτωρ ἔχει τρομερὰν ὀρμὴν ὡς πῦρ, οὐδὲ παύει νὰ φονεύῃ μὲ τὸν χαλκόν· διότι ὁ Ζεὺς τοῦ δίδει δόξαν.

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν, ἐχάρη δὲ ἡ γαλανόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ, διότι αὐτὴν πρὸ πάντων τῶν ἄλλων θεῶν πρῶτην ἐπεκαλέσθη· ἐπέθεσε δὲ δύναμιν εἰς τοὺς ὤμους καὶ εἰς τὰ γόνατα καὶ εἰς τὴν καρδίαν του· τῷ ἐνέβαλε καὶ τῷ ἐνέπνευσε τὸ τῆς μυίας θάρρος, ἧτις καίτοι ἐμποδιζομένη ἐπιθυμεῖ ὅμως ἐπιμόνως νὰ δαγκάσῃ ἀπὸ ἀνθρώπινον σῶμα, διότι τῆς εἶναι εὐάρεστον τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου· τοιοῦτον θάρρος ἐπλήρωσε τὰ βᾶθη τῆς καρδίας του· ἐπλησίασε τὸν Πάτροκλον καὶ ἠκόνησε τὸ λαμπρόν του δόρυ. Ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν Τρώων Ποδῆς, υἱὸς τοῦ Ἡετίωνος, πλούσιος καὶ γενναῖος· ὁ Ἔκτωρ τὸν ἐτίμα περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ ἦτο σύντροφος καὶ ἀγαπητὸς του συμπότης· τοῦτον λοιπὸν ἐκτύπησεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἰς τὸν ζωστῆρα, ἐνῶ ὄρμη-

σεν εἰς φυγὴν, καὶ τὸν διεπέρασε μὲ τὸ δόρυ· ἔπεσε μετὰ θορύβου· ὁ δὲ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔσυρε τὸν νεκρὸν ἐκ τῶν Τρώων πρὸς τὸ πλῆθος τῶν συντρόφων.

Τὸν δὲ Ἔκτορα ἰστάμενος πλησίον παρώτρυνεν ὁ Ἀπόλλων, ὅμοιος μὲ τὸν Ἀσιάδην Φαίνοπα, ὁ ὁποῖος ἐξ ὄλων τῶν ξένων ἦτο φίλτατος εἰς αὐτὸν καὶ κατῴκει εἰς Ἄβυδον. Τοῦτῳ τὴν μορφήν λαβὼν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ μακρόθεν ἐνεργῶν Ἀπόλλων.

Ἄἔκτορ, ποῖος πλέον ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἤθελέ σε φοβηθῆ, ἀφοῦ ἐφοβήθης τὸν Μενέλαον, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε ἦτο μαλθακὸς πολεμιστής; Τώρα δὲ μόνος ἔλαβε τὸν νεκρὸν ἐκ τῶν Τρώων καὶ ἐφόνευσε τὸν πιστὸν σύντροφόν σου, τὸν γενναίως μεταξὺ τῶν προμάχων πολεμαῦντα, Ποδῆν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἡετίωνος».

Οὕτως εἶπε, τὸν δὲ Ἔκτορα ἐκάλυψε μαύρη νεφέλη λύπης· ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῶν προμάχων λάμπων ἐκ τῶν χαλκίνων ὄπλων του. Καὶ τότε ὁ Κρονίδης ἔλαβε τὴν κροσσοὺς ἔχουσαν εἰς τὰς ἄκρας αἰγίδα, τὴν στυλπνήν, τὴν δὲ Ἴδην κατεκάλυψε μὲ νέφη· ἀστράψας ἐβρόντησε πολὺ δυνατὰ καὶ ἔσεισε τὴν Ἴδην· νίκην δὲ ἔδιδεν εἰς τοὺς Τρώας, τοὺς δὲ Ἀχαιοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν.

Πρῶτος ἐτράπη εἰς φυγὴν ὁ Βοιώτιος Πηνέλαος· διότι εἶχε κτυπηθῆ ὑπὸ δόρατος ἐπιπολαίως εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὤμου, ἐνῶ ἦτο ἐστραμμένος πρὸς τὰ ἐμπρός· τὸν ἔσχισε δὲ ἡ αἰχμὴ τοῦ Πολυδάμαντος μέχρι τοῦ ὀστού· διότι οὗτος ἐπλησίασε καὶ τὸν ἐκτύπησεν. Ὁ δὲ Ἔκτωρ ἀφ' ἐτέρου ἐκτύπησεν αὐτοῦ πλησίον τὸν υἱὸν τοῦ γενναιοκάρδου Ἀλεκτρονόου εἰς τὴν χεῖρα ἐπάνω εἰς τὸν καρπὸν καὶ τὸν ἔπαυσεν ἀπὸ τὴν μάχην· παρατηρήσας πέ-

ριξ με δειλὸν βλέμμα ἐτρέπη εἰς φυγὴν, ἐπειδὴ δὲν ἤλπιζε πλέον νὰ κρατῆ τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα καὶ νὰ πολεμῆ με τοὺς Τρῶας. Τὸν δὲ Ἑκτορα ὀρμήσαντα μετὰ τὸν Διίτον κατὰ τοῦ Ἰδομενεώς ἐκτύπησεν οὗτος εἰς τὸν θώρακα κατὰ τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ, ἔσπασε δὲ τὸ μακρὸν δόρυ εἰς τὸ μέρος ὁποῦ εἰσέρχεται ἡ αἰχμῆ, οἱ δὲ Τρῶες ἐβόησαν. Ὁ Ἑκτωρ ἠκόντισε κατὰ τοῦ Δευκαλίδου Ἰδομενεώς ἱσταμένου ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· καὶ τοῦτον μὲν ὀλίγον ἔλειψε νὰ κτυπήσῃ, ἀλλὰ ἐπέτυχε τὸν ἀκόλουθον καὶ ἀμαξηλάτην τοῦ Μηριόνου Κοίρανον, ὅστις, ἐκ τῆς εὐδαίμονος Λύκτου ὦν, τὸν ἠκολούθει· ὁ Μηριόνης εἶχεν ἔλθει κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον πεζός, καὶ ἤθελε δώσῃ μεγάλην νίκην εἰς τοὺς Τρῶας, ἐὰν ὁ Κοίρανος δὲν ἤλαυνε ταχέως τοὺς ταχύποδας ἵππους· καὶ εἰς τοῦτον μὲν ἤλθε σωτήρ καὶ τοῦ ἀπέτρεψε τὴν σκληρὰν τοῦ θανάτου ἡμέραν, αὐτὸς δὲ ἔχασε τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸν ἀνθρωποφόνον Ἑκτορα. Ἐκτύπησεν αὐτὸν ὑποκάτωθεν τῆς παρεϊᾶς καὶ τοῦ ὠτός, τοῦ ἐπέταξε δὲ ἀμέσως ἔξω τοὺς ὀδόντας ἢ ἄκρα τοῦ δόρατος καὶ ἔκοψε πέρα καὶ πέρα τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ μέσον· ἐσωριάσθη δὲ ἀπὸ τὸ ἄρμα καὶ ἄφισε κατὰ γῆς τοὺς χαλινούς· καὶ τούτους σκύψας ὁ Μηριόνης ἔλαβεν ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰδομενεά.

Ἄκτύπα τώρα με τὴν μᾶστιγα νὰ φθάσῃς εἰς τὸ στρατόπεδον· ἐννοεῖς δὲ καὶ μόνος σου ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον νίκη διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς.

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἰδομενεὺς διεύθυνε τοὺς καλλίτριχας ἵππους πρὸς τὸ στρατόπεδον· διότι ἤδη φόβος τοῦ ἐνέπεσεν εἰς τὴν καρδίαν.

Δὲν διέφυγεν ὁμῶς τὴν προσοχὴν τοῦ γενναίου Λίαν-

τος καὶ τοῦ Μενελάου, ὅτι ὁ Ζεὺς ἤδη ἔδιδεν εἰς τοὺς Τρῶας ὑπεροχὴν καὶ νίκην· καὶ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας λέγων·

«ὦ Πόποι, τῶρα μὲν καὶ ὁ πολὺ μωρὸς δύναται νὰ διακρίνῃ ὅτι αὐτὸς ὁ πατὴρ Ζεὺς βοηθεῖ τοὺς Τρῶας· διότι αὐτῶν μὲν ὄλων τὰ βέλη ἐπιτυγχάνουσιν, ὅστισδῆποτε καὶ ἂν ἤθελε ρίψει, εἴτε δειλὸς εἴτε ἀνδρεῖος· ὁ Ζεὺς βεβαίως ὄλα τὰ διευθύνει· ἡμῶν δὲ ὄλων οὕτω μάταια πίπτουν εἰς τὴν γῆν. Ἄλλ' ἐμπρὸς, καὶ οἱ ἴδιοι ἄς προσπαθήσωμεν νὰ εὕρωμεν κάλλιστον σχέδιον, καὶ πῶς νὰ σώσωμεν τὸν νεκρὸν, καὶ πῶς οἱ ἴδιοι ἐπιστρέψαντες νὰ γίνωμεν ἀντικείμενον χαρᾶς εἰς τοὺς ἀκριβοὺς μας συντρόφους οἵτινες ἴσως ἐδῶ παρατηροῦντες θλίβονται καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν θὰ ἀνθέξωμεν πλέον εἰς τὴν ὄρμην καὶ τὰς ἰσχυρὰς χεῖρας τοῦ ἀνδροφόνου Ἐκτορος, ὅστις θὰ μᾶς ὠθήσῃ μέχρι τοῦ στρατοπέδου. Δὲν ὑπάρχει σύντροφός τις τοῦ Πηλείδου, διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ ταχύτατα αὐτόν; δὲν πιστεύω οὐδὲ νὰ ἔμαθεν αὐτὸς τὴν ἀξιοθρήνητον εἰδήσιν, ὅτι τοῦ ἐχάθη ὁ φίλτατος σύντροφος· δὲν δύναμαι νὰ ἴδω που τοιοῦτον τινὰ ἐκ τῶν Ἀχαιῶν· διότι ὑπὸ ὀμίχλης κατέχονται ὁμοίως καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵππων. Ζεῦ πάτερ, σὲ ἰκετεύω, ἐλευθέρωσον ἀπὸ τὴν ὀμίχλην τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, ποίησον αἰθρίαν, δὸς νὰ ἰδῶμεν καθαρὰ, καὶ ἄς χαθῶμεν ἐν μέσῳ φωτός, ἀφοῦ, καθὼς φαίνεται, οὕτω σὲ ἀρέσκει».

Οὕτως εἶπε, τοῦτον δὲ ὁ πατὴρ τῶν θεῶν χύνοντα δάκρυα ἐλέησε καὶ ἀμέσως διεσκόρπισε τὸ σκότος καὶ ἀπώθησε τὴν ὀμίχλην, ἐπανέλαμψε δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἡ μάχη ἐφάνη καθ' ὅλην τῆς τὴν ἔκτασιν· καὶ τότε ὁ Αἴας εἶπε πρὸς τὸν μεγαλόφωνον Μενέλαον·

«Παρατήρει τώρα, ὦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατεθραμμένε Με-
νέλαε, ἐὰν δύνασαι νὰ ἴδῃς ζωντανὸν ἀκόμη Ἀντίλοχον,
τὸν υἱὸν τοῦ γενναιοκάρδου Νέστωρος, παρακίνει δὲ αὐ-
τὸν νὰ ὑπάγῃ ὅσον τὸ δυνατόν γρήγορα εἰς τὸν φιλοπό-
λεμον Ἀχιλλέα, καὶ νὰ τὸν εἴπῃ, ὅτι τοῦ ἐχάθη ὁ πολὺ
φίλτατος σύντροφος».

Οὕτως εἶπε· καὶ ἀμέσως ὑπήκουσεν ὁ μεγαλόφωνος Με-
νέλαος· ἐκίνησε δὲ ὡς λέων τις ἀπὸ μάνδραν· καθὼς οὗ-
τος ἀφοῦ ἀποκάμῃ ἐρεθίζων σκύλους καὶ ἄνδρας, οἱ ὅποιοι
ἀγρυπνοῦντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸν ἐμποδίζουσι νὰ
ἀρπάσῃ παχὺν τινα βοῦν, ἐνῶ αὐτὸς ἐπιθυμῶν κρέατα
ἐφορμᾷ κατ' εὐθειᾶν, ἀλλ' οὐδὲν κατορθοῖ, διότι πυκνὰ
ἀκόντια ρίπτονται ἐναντίον του προερχόμενα ἀπὸ ἰσχυ-
ρὰς χεῖρας, καὶ ἀναμμένα δεμάτια δάδων, τὰ ὅποια μὲ
ὅλην τὴν ὀρμὴν του φοβεῖται, τὸ δὲ πρῶτ' ἀπέρχεται μὲ
τεθλιμμένην καρδίαν, τοιουτοτρόπως ὁ μεγαλόφωνος Με-
νέλαος ἀπήρχετο ἀπὸ τὸν Πάτροκλον μὲ μεγάλην του
δυσἀρέσκειαν· διότι ἐφοβεῖτο πολὺ μὴ οἱ Ἀχαιοὶ, ἀναγ-
κασθέντες νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν ἤθελον ἀφήσει λάφυρον
τὸν νεκρὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς· πολὺ δὲ παρήγγελλε τὸν Μη-
ριόνην καὶ τοὺς Αἴαντας λέγων·

«Αἴαντες, ἀρχηγοὶ τῶν Ἀργείων καὶ Μηριόνη, τώρα
ἂς ἐνθυμηθῇ καθεὶς τὸν γλυκὺν τρόπον τοῦ δειλαίου Πα-
τρόκλου· διότι ἐκ φύσεως ἦτο γλυκὺς πρὸς ὅλους ἐν ὅσῳ
ἔζη· τώρα ὅμως θάνατος καὶ πεπρωμένον τὸν κατέλαβε».

Οὕτως εἰπὼν ἀπῆλθεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος παρατηρῶν
πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ὡς αἰετός, περὶ τοῦ ὁποίου βεβαιουῖσιν
ὅτι εἶναι ὀξυδερεκέστατος ὄλων τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πε-
τώντων πτηνῶν, τὸν ὅποιον καὶ εἰς τὰ ὕψη ὄντα δὲν δια-
φεύγει ὁ ταχύπους λαγὼς κατακείμενος ὑποκάτω πυ-

κνοφύλλου θάμνου, ἀλλ' ὄρμᾳ κατ' ἐπάνω του καὶ συλλαβῶν αὐτὸν ἀμέσως τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ψυχὴν· τοιουτοτρόπως καὶ σοῦ, εὐγενέστατε Μενέλαε, οἱ λαμπροὶ ὀφθαλμοὶ περιστρέφοντο πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ πλήθους τῶν συντρόφων, ἵνα ἴδωσί που ζῶντα ἔτι τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος· τὸν παρετήρησε δὲ πολὺ ταχέως εἰς τὸ ἀριστερὸν ἄκρον τῆς μάχης ἐμψυχοῦντα τοὺς συντρόφους καὶ παροτρύνοντα εἰς μάχην· πλησιάσας εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

« Ἀντίλοχε, ἔλθε εὐγενέστατε πλησίον μου, διὰ νὰ μάθης εἰδησιν ἀξιοθρήνητον, ἧτις εἶθε νὰ μὴ ἐγίνετο· ἤδη μὲν πιστεύω ὅτι καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἐγνώρισες ἐκ παρατηρήσεως ὅτι ὁ Ζεὺς τρέφει πάθος κατὰ τῶν Δαναῶν, ἡ δὲ νίκη ἀνήκει εἰς τοὺς Τρῶας· εἶναι φονευμένος ὁ πρῶτος πολεμιστῆς τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Πάτροκλος, μεγάλη δὲ θλίψις κατέλαβε τοὺς Δαναοὺς· ἀλλὰ σὺ τρέξε πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ ἀμέσως εἶπέ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἵνα σπεύσῃ νὰ σώσῃ τὸν νεκρὸν εἰς τὸ πλοῖον, γυμνὸν ὄντα· τὴν δὲ πανοπλίαν του ἔχει ὁ σεισόκρανος Ἔκτωρ ».

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἀκούσας τὸν λόγον ἔφριξεν· ἐπὶ πολὺ τὸν κατεῖχεν ἀφωνία, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ του ἐκόπη· ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἠμέλησε τὴν παραγγελίαν τοῦ Μενελάου· ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ δώσας τὰ ὄπλα εἰς τὸν ἔντιμον σύντροφόν σου Λαοδόκον, ὁ ὁποῖος πλησίον του ἔστρεφε τοὺς μονώνυχας ἵππους.

Τοῦτον μὲν δάκρυα χύνοντα ἐξέφερον οἱ πόδες του ἀπὸ τὸν πόλεμον, διὰ νὰ εἶπῃ τὴν κακὴν εἰδήσιν εἰς τὸν Πηλεΐδην Ἀχιλλέα. Δὲν ἤθελεν ἡ καρδιά σου, ὦ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνατεθραμμένε Μενέλαε, νὰ βοηθήσῃς τοὺς συντρό-

φους καταπονουμένους εἰς τὸ μέρος ἐξ οὗ ἀπῆλθεν ὁ Ἀντίλοχος τὸν ὁποῖον πολὺ ἐπόθουν οἱ Πύλιοι. Ἄλλ' εἰς τούτους μὲν ἄφησε τὸν εὐγενῆ Θρασυμήδη, αὐτὸς δὲ πάλιν ἐκίνησε πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Πατρόκλου, καὶ τρέχων ἔφθασε καὶ ἐστάθη πλησίον τῶν Αἰάντων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀμέσως εἶπεν·

«Τὸν Ἀντίλοχον μὲν ἔστειλα κάτω εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα· πιστεύω ὅμως ὅτι οὐδὲ τώρα θὰ ἔλθῃ μῶλῃν τὴν μεγάλην κατὰ τοῦ Ἑκτορος ὀργήν, διότι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλει πολεμήσῃ ἄοπλος κατὰ τῶν Τρώων· ἡμεῖς αὐτοὶ ἄς προσπαθήσωμεν νὰ εὐρωμεν σχέδιον κάλλιστον, τόσον πῶς νὰ σώσωμεν τὸν νεκρὸν, ὅσον καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην μας μοῖραν, ἀπὸ τὸν θορυβώδη πόλεμον τῶν Τρώων».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας·

«Ὅλα εἶπες καθὼς πρέπει, ἐνδοξότατε Μενέλαε· ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ ὁ Μηριόνης ἀμέσως ἀναλαβόντες καὶ σηκώσαντες τὸν νεκρὸν ἐκφέρατέ τον τοῦ πολέμου· ὅπισθεν δὲ ἡμεῖς οἱ δύο θέλομεν πολεμεῖ μὲ μίαν ψυχὴν κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοῦ εὐγενοῦς Ἑκτορος, οἱ ὁμώνυμοι, οἱ ὁποῖοι καὶ πρότερον ἀνθιστάμεθα κατὰ τῶν ὀρηητικῶν ἐφόδων ἰστάμενοι πλησίον ἀλλήλων».

Οὕτως εἶπεν· αὐτοὶ δὲ εὐθύς ἐσήκωσαν εἰς τὰς ἀγκάλας των τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὴν γῆν πολὺ ὑψηλά· ἐφώναζε δὲ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ ὅπισθεν ὁ Τρωϊκὸς στρατὸς, ἅμα εἶδον τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ ἐγείρουν τὸν νεκρὸν· ἐφόρμησαν κατ' εὐθειᾶν ὡς σκύλοι, οἱ ὁποῖοι ἐφορμῶσι κατ' ἐπάνω ἀγριοχοίρου κτυπημένου ἔμπροσθεν νέων κυνηγούντων· διότι μέχρι μὲν τινος τρέχουσι δεικνύοντες προθυ-

μίαν νὰ τὸν ἀφανίσωσιν, ἀλλ' ὅτε πλέον συστραφῆ καὶ γυρίσῃ πεποithῶς εἰς τὴν δύναμιν του, ὑποχωροῦσι καὶ φεύγουσιν ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ· τοιουτοτρόπως οἱ Τρῶες μέχρι μὲν τινος ἀδιακόπως ἠκολούθουν ὅλοι μαζῶν, τρυπῶντες μὲ τὰ ξίφη καὶ μὲ τὰ ἰσχυρὰ δόρατά των· ἀλλ' ὡσάκις οἱ δύο Αἴαντες ἐγύριζον καὶ ἴσταντο κατ' αὐτῶν, τούτων μετεβάλλετο τὸ χρῶμα, οὐδ' ἐτόλμα κἀνεὶς νὰ ὀρμήσῃ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ νὰ πολεμήσῃ διὰ τὸν νεκρὸν.

Οὕτως οὗτοι μεθ' ὀρμῆς ἐξέφερον τὸν νεκρὸν ἐκ τοῦ πολέμου πρὸς τὸ στρατόπεδον· ὀπισθεν δὲ αὐτῶν ἐξηπλώθη πόλεμος ἄγριος, ὡς πῦρ τὸ ὁποῖον αἰφνιδίως γενόμενον μὲ μεγάλην ὀρμὴν κατακαίει πόλιν τινα, φθείρονται δὲ οἱ οἴκοι εἰς τὴν μεγάλην φλόγα, τὴν ὁποίαν ἄνεμος δυνατὸς κάμνει νὰ βοῆζῃ· τοιουτοτρόπως κατὰ τούτων προχωρούντων ἐπήρχετο ὀπισθεν ἀκατάπαυστος θόρυβος ἵππων καὶ ἀνδρῶν πολεμιστῶν· αὐτοὶ δὲ, καθὼς ἡμίονοι ὀρμητικὴν δύναμιν ἀναλαβόντες σύρουσιν ἀπὸ τὸ ὄρος εἰς πετρώδη δρόμον δοκὸν ἢ μέγα ναυπηγήσιμον ξύλον, βασανίζεται δὲ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ καμάτου συνάμα καὶ τοῦ ἰδρώτους ἐνῶ σπεύδουσι· μὲ τοιαύτην ὀρμὴν οὗτοι ἔφερον τὸν νεκρὸν. Ὅπισθεν αὐτῶν οἱ δύο Αἴαντες ἐσταμάτων τοὺς ἐπερχομένους, καθὼς δασῶδες ὄρους ὑψωμα, ἐκτεταμένον ἀπὸ τὸ ἐν μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς πεδιάδος, σταματᾷ τὸ ὕδωρ τῶν ὀρμητικῶν ποταμῶν, καὶ ἀνθιστάμενον εἰς τὰ ρεύματα ἀποτρέπει αὐτὰ τῆς διευθύνσεώς των καὶ τὰ ἀναγκάζει νὰ ρεύσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, μὴ δυνάμενα ποσῶς μὲ τὴν δύναμιν των νὰ τὸ σπᾶσωσι· τοιουτοτρόπως οἱ Αἴαντες ἀδιακόπως ἐμπόδιζον πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν μάχην τῶν

Τρώων, οἵτινες ἐπήρχοντο ὅλοι μαζί, πρὸ πάντων δύο μεταξὺ αὐτῶν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσιου Αἰνείας καὶ ὁ ἐπιφανὴς Ἑκτωρ. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ, καθὼς νέφος ψαρῶν ἢ κολοιῶν πετᾶ μὲ δυνατὰς κραυγὰς, ὅταν ἴδῃσι μακρὰν ἐρχόμενον ἰέρακα, ὅστις φέρει φόνον εἰς τὰ μικρὰ πτηνὰ, τοιουτοτρόπως οἱ νέοι τῶν Ἀχαιῶν ἠναγκάζοντο ὑπὸ τοῦ Αἰνείου καὶ Ἑκτορος νὰ ὑποχωρῶσι μὲ φοβερὰς φωνὰς καὶ ἐλησμόνησαν τὴν πολεμικὴν των ζέσιν· πολλὰ δὲ ὠραῖα ὄπλα κατέπεσον, τῶν Δαναῶν φευγόντων, πέριξ καὶ ἐκατέρωθεν τῆς τάφρου· τοῦ δὲ πολέμου δὲν ἐγένετο παῦσις.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΠΡΩΤΑΙΑ Σ.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ

Οὕτως αὐτοὶ μὲν ἐμάχοντο ὡς καιόμενον πῦρ· ὁ δὲ ταχύπους Ἄντιλοχος ἦλθεν ἄγγελος εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὸν ὅποιον εὔρεν ἔμπροσθεν τῶν πλοίων, τῶν ὑψηλὰς τάς τε πλώρας καὶ πρύμνας ἐχόντων, διαλογιζόμενον ταῦτα, τὰ ὅποια ἦσαν τετελεσμένα· στεναζών ἔλεγε πρὸς τὴν μεγαλόφρονα ψυχὴν του·

«Φεῦ! διατί πάλιν οἱ Ἀχαιοὶ τετρομασμένοι φεύγουσι διὰ μέσου τοῦ πεδίου; φοβοῦμαι μήπως οἱ θεοὶ μοῦ ἐτοιμάσωσι λύπας δεινάς, καθὼς ποτε μοὶ ἔλεγεν ἡ μήτηρ καὶ διεβεβαίου, ὅτι ὁ ἄριστος τῶν Μυρμιδόνων, ἐνόσφ' ἐγὼ ἀκόμη ζῶ, θέλει φονευθῆ ὑπὸ τῶν Τρώων. Τιώντι ἀπέθανεν ἤδη ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ Μενoitίου Πάτροκλος· ὁ δυστυχῆς! τὸν ἐσυμβούλευσα ἀφοῦ ἀποκρούσει ἀπὸ τὰ πλοῖα τὸ τρομερὸν πῦρ, νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω εἰς τὰ πλοῖα, μηδὲ νὰ πολεμήσῃ ἀνδρείως κατὰ τοῦ Ἑκτορος».

Ἐνόσφ' ὁ Ἀχιλλεὺς ταῦτα διελογίζετο, ἦλθε τότε πλησίον του ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Νέστορος θερμὰ δάκρυα χύνων, εἶπε δὲ εἰς αὐτὸν τὴν θλιθεράν ταύτην ἀγγελίαν.

«Φεῦ, υἱὲ τοῦ συνετοῦ Πηλέως, βεβαίως θέλεις ἀκούσει πολὺ λυπηρὰν ἀγγελίαν, ἡ ὅποια εἶθε νὰ μὴ ἐγίνετο! Κεῖται νεκρὸς ἤδη ὁ Πάτροκλος· περὶ τοῦ νεκροῦ του χυ-

μνοῦ μάχονται οἱ Ἀχαιοί, τὰ δὲ ὄπλα του ἔχει ὁ Ἔκτωρ».

Ταῦτα εἶπε, τὸν δὲ Ἀχιλλέα σκοτεινὴ νεφέλη λύπης ἐκάλυψε· λαβὼν μὲ τὰς δύο του χεῖρας στάκτην ἔρριψε κατὰ κεφαλῆς, κατέστησε δὲ δυσειδὲς τὸ ὠραῖον πρόσωπόν του· εἰς δὲ τὸν θεῖον χιτῶνά του περιεκάθητο μέλαινα τέφρα· καὶ αὐτὸς ἐξαπλωθεὶς εἰς τὴν κόνιν μέγας μεγαλωστέϊ ἐκείτετο, διὰ δὲ τῶν χειρῶν του ἀνασπῶν ἐλεεινὴν ἔκαμνε τὴν κόμην του. Αἱ ὑπηρέτριαι τὰς ὁποίας ἀπέκτησεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος, λυπούμεναι ἐγκαρδίως, ἀνωλόλυξαν μεγάλως, ἔτρεξαν ἔξω περὶ τὸν Ἀχιλλέα, ἐκτύπουν δὲ τὰ στήθη μὲ τὰς χεῖράς των, καὶ ἐκάστης περιελύθησαν τὰ μέλη. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἀντίλοχος κρατῶν τὰς χεῖρας τοῦ Ἀχιλλέως, στενάζοντος, ὠδύρετο, διότι ἐφοβεῖτο μήπως ἀποκόψῃ τὸν λαιμὸν του μὲ τὴν μάχαιραν. Ἐκλαυσε γοερώτατα· ἡ δὲ σεβασμία μήτηρ του, ἡ καθημένη εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πλησίον τοῦ γέροντος πατρός της Νηρέως, τὸν ἤκουσε καὶ ἐθρήνησε καὶ αὐτὴ· ὄλαι αἱ θεαὶ Νηρηίδες, ὅσαι ἦσαν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, συνηθροίσθησαν περὶ αὐτήν· ἐκεῖ ἦτον ἡ Γλαύκη, ἡ Θάλεια καὶ ἡ Κυμοδόκη, ἡ Νησαία καὶ Σπειῶ, ἡ Θόη καὶ ἡ βοόφθαλμος Ἀλία, ἡ Κυμοθόη, ἡ Ἀκταία καὶ ἡ Λιμνώρεια, ἡ Μελίτη καὶ ἡ Ἰαιρα, ἡ Ἀμφιθόη καὶ ἡ Ἀγαύη, ἡ Δωτῶ καὶ ἡ Πρωτῶ, ἡ Φέρουσα καὶ ἡ Δυναμένη, ἡ Δεξαμένη, ἡ Ἀμφινόμη καὶ ἡ Καλλιάνειρα, ἡ Δωρίς, ἡ Πανόπη καὶ ἡ περιλάλητος Γαλάτεια, ἡ Νημερτής, ἡ Ἀψευδής καὶ ἡ Καλλιάνασσα· ἐκεῖ ἦτον ἡ Κλυμένη, ἡ Ἰάνειρα καὶ ἡ Ἰάνασσα, ἡ Μαῖρα καὶ ἡ Ὠρείθιοι καὶ ἡ εὐπλόκαμος Ἀμάθεια· καὶ αἱ ἄλλαι Νηρηίδες, αἵτινες ἦσαν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης. Ἐξ αὐτῶν

ἐπληρώθη τὸ λαμπρὸν σπήλαιον, ὄλαι δὲ ὀμοῦ ἐκτύπουν τὰ στήθη, καὶ ἡ Θέτις προεξῆρχε τοῦ θρήνου.

Ἄκούσατε, ἀδελφαὶ Νηρηίδες, ἵνα ὄλαι μάθητε τὰς λύπας, αἵτινες κατέχουσι τὴν ψυχὴν μου. Οἴμοι τῆ ἀθλία, ἣτις ἐπὶ κακῶ ἐγέννησα τὸν ἄριστον ἥρωα, ἣτις ἀφοῦ ἐγέννησα υἷον ἄμεμπτον καὶ ἀνδρεῖον καὶ ἔξοχον τῶν ἡρώων, ὅστις κηξήθη ὡς βλαστὸς, καὶ τὸν ὁποῖον ἐγὼ θρέψασα ὡς φυτὸν εἰς τὸν εὐφορον ἀγρὸν, τὸν ἔστειλα εἰς τὰ καμπυλόπρυμνα πλοῖα εἰς τὴν Τροίαν, ἵνα πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Τρώων, δὲν θέλω πλέον ὑποδεχθῆ ἔπανερχόμενον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως! Ἐνόσω δὲ ζῆ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου, λυπεῖται καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι πορευθεῖσα ἐκεῖ νὰ τὸν βοηθήσω. Θὰ ὑπάγω ὁμῶς ἵνα ἴδω τὸν ἀγαπητὸν υἷον μου καὶ νὰ ἀκούσω ὁποῖα λύπη τὸν κατέλαβε μένοντα μακρὰν τοῦ πολέμου».

Ταῦτα εἰπούσα ἐγκατέλιπε τὸ σπήλαιον· αἱ Νηρηίδες ἐπορεύοντο μετ' αὐτῆς δακρυρρόουσαι, τὸ δὲ κύμα τῆς θαλάσσης περὶ αὐτὰς ἐσχίζετο, ἀνοῖγον εἰς αὐτὰς διάβασιν. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν παχύγειον Τροίαν ἀνέβαινον εἰς τὸ παράλιον κατὰ σειρὰν, ὅπου τὰ πλοῖα τῶν Μυρμιδόνων πυκνῶς ἦσαν τραβηγμένα περὶ τὸν Ἀχιλλέα· εἰς αὐτὸν βαρέως στενάζοντα ἐπλησίασεν ἡ σεβασμία μήτηρ του, ὀξέως δὲ θρηνήσασα ἔλαβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀγαθοῦ υἱοῦ της, καὶ κλαίουσα εἶπε πρὸς αὐτὸν τάδε.

«Τέκνον μου, διατί κλαίεις; ποῖα λύπη κατέλαβε τὴν ψυχὴν σου; εἶπέ μοι τὴν, καὶ μὴ τὴν κρύπτῃς. Καὶ ταῦτα μὲν ἐξετελέσθησαν ἤδη ὑπὸ τοῦ Διὸς, καθὼς πρότερον ἐπεθύμησας καὶ κηξήθης ὑψώσας τὰς χεῖρας, ἵνα ὄλοι οἱ Ἀχαιοὶ συγκλεισθῶσιν εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων

των, ἔχοντες ἀνάγκην σου, καὶ πάθωσι σκληρὰ παθήματα».

Πρὸς αὐτὴν δὲ βαρέως ἀναστενάζων εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Μῆτέρ μου, ταῦτα μὲν τῶνόντι ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἐξετέλεσεν, ἀλλὰ τίς μοι ἐκ τούτων ὠφέλεια, ἀφοῦ ἐχάθη ὁ ἀγαπητός μοι ἑταῖρος Πάτροκλος, τὸν ὁποῖον ἠγάπων περισσότερο ὄλων τῶν ἑταίρων, ὡς ἐμέ; αὐτὸν, αὐτὸν ἔχασα· ὁ δὲ Ἐκτωρ φονεύσας αὐτὸν ἀφῆρσε τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά τὴν ὄψιν ὄπλα, τὰ ὠραῖα, τὰ ὁποῖα οἱ θεοὶ ἔδωκαν δῶρα εἰς τὸν Πηλέα τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐνέβαλον σὲ θεὰν εἰς τὴν κλίνην θνητοῦ ἀνδρός. Εἶθε σὺ μὲν νὰ κατώκεις ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων Νηρηίδων, ὁ δὲ Πηλεὺς νὰ ἐλάμβανε σύζυγον ἐτέραν θνητὴν. Τώρα σὲ ἔλαβε γυναῖκα ὁ Πηλεὺς, ἵνα ἔχῃς ἄπειρον λύπην εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ σου, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ὑποδεχθῆς ἐπανελθόντα αὔθις εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐπειδὴ οὐδ' ἐμὲ ἡ ψυχὴ μοι λέγει νὰ ζῶ καὶ νὰ εἶμαι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν ὁ Ἐκτωρ πρῶτος κτυπηθεῖς ἀπὸ τὸ ἀκόντιόν μου δὲν ἀποθάνῃ, μοὶ δῶσῃ δὲ τιμωρίαν ἀξίαν τοῦ φόνου τοῦ Πατρόκλου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ Θέτις δακρυρροοῦσα.

«Θὰ ἦναι πολὺ βραχύς ὁ βίος σου τέκνον, ἀφοῦ ὁμιλῆς οὕτω, διότι εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐκτορος ὁ ἰδικός σου εἶναι ἔτοιμος».

Πρὸς αὐτὴν μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Εἶθε νὰ ἀπέθνησκον ἀμέσως, ἀφοῦ δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑπερασπισθῶ τὸν φίλον μου φονευόμενον. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐχάθη, ἔλαβε δὲ ἀνάγκην

έμοῦ νά γείνω έκδικητής τοῦ φόνου του. Τώρα ἄς ἀποθάνω, ἀφοῦ δὲν θά ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας πατρίδα, οὐδὲ ἠδυνήθην νά βοηθήσω τὸν Πάτροκλον, καὶ τοὺς ἄλλους ἑταίρους του, τοὺς ὁποίους πολλοὺς ἐφόνευσεν ὁ Ἔκτωρ, ἀλλὰ κάθημαι εἰς τὰ πλοῖα μάταιον καὶ ἀνωφελές βάρος τῆς γῆς, ὣν τοιοῦτος εἰς τὸν πόλεμον, ὁποῖος οὐδεὶς εἶναι ἐκ τῶν Ἀχαιῶν· διότι εἰς τὴν ἀγορὰν εἶναι καὶ ἄλλοι καλλίτεροί μου. Εἴθε ἡ ἔρις νά ἠφανίζετο ἐκ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ὀργή, ἣτις παροξύνει καὶ τὸν πολὺ συνετὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ νά φαίνεται σκληρὸς πρὸς τὸν ἄλλον! καὶ ἡ ὁποία ὀργή αὐξάνει εἰς τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων πολὺ γλυκυτέρα τοῦ καταστάζοντος μέλιτος, καθὼς ὁ καπνός. Οὕτω καὶ ἐμὲ ἔφε-
 ρεν εἰς ὀργὴν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων. Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὰ γενόμενα, καὶ τοὶ λυπούμενοι, ὑποβαλόντες εἰς τὴν ἀνάγκην τὴν ἐν τῷ στήθει ψυχὴν μας· τώρα ὅμως θά ὑπάγω, ἵνα εὕρω τὸν φονέα τοῦ ἑταίρου μου, τὸν Ἔκτορα· θά ἀποθάνω δὲ τότε, ὅπταν ὁ Ζεὺς θελήσῃ, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί· διότι οὐδὲ ὁ γενναῖος Ἡρακλῆς, ὅστις ἦτο φίλτατος τοῦ Διὸς, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, ἀπέφυγε τὸν θάνατον· ἀλλ' ἡ Μοῖρα καὶ ἡ τρομερὰ ὀργὴ τῆς Ἥρας τὸν κατέβαλε· τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐγὼ, ἐπειδὴ ὁμοίαν μοῖραν ἔσχον, θά κοίτιωμαι, ἀφοῦ ἀποθάνω. Τώρα ὅμως ἄς σκεθῶ νά λάβω δόξαν ἀγαθὴν καὶ εἴθε τις τῶν Τρωϊάδων καὶ τῶν μεγαλοκόλπων Δαρδανίδων, νά σπογγίσῃ τὰ δάκρυά της ἀπὸ τῶν ἀπαλῶν παρειῶν της διὰ τῶν δύο χειρῶν, καὶ νά τὴν κάμω νά στενάζῃ μεγάλως. Εἴθε νά διδαχθῇ ὅτι πολὺν καιρὸν εἶχον ἀπομακρυνθῆ τῆς μάχης. Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς ἀπὸ τὴν

μάχην, μολονότι με ἀγαπᾶς, διότι δὲν θέλεις με καταπίσει».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Θέτις, ἡ λευκοὺς τοὺς πόδας ἔχουσα.

«Ναί, τέκνον, ταῦτα εἰσὶν ἀληθῆ· καλὸν εἶναι νὰ ἀπομακρύνῃ τις τὸν φοβερόν ὄλεθρον ἀπὸ φίλων καταπονεμένων· ἀλλὰ τὰ ὄπλα σου εὐρίσκονται εἰς τοὺς Τρῶας, τὰ σιδηρᾶ καὶ λαμπρά· τὰ ἔχει ὁ Ἔκτωρ εἰς τοὺς ὤμους του κοσμούμενος δι' αὐτῶν· νομιζῶ δὲ, ὅτι δὲν θὰ τὰ χαρῆ πολὺν καιρὸν, ἐπειδὴ πλησιάζει καὶ αὐτὸς νὰ φονευθῆ. Ἀλλὰ σὺ μὲν μὴ εἰσέρχῃσαι ἀκόμη εἰς τὴν μάχην, πρὶν ἰδῆς ἐμὲ ἐπανελθοῦσαν αὐθις· διότι ἀπὸ πρωΐας, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος θέλω ὑπάγει, ἵνα σοὶ φέρω ὄπλα λαμπρὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ Ἡφαιστοῦ».

Ταῦτα εἰποῦσα ἀπεχωρίσθη τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ της, καὶ στραφεῖσα εἶπεν εἰς τὰς θαλασσίας ἀδελφάς της Νηρηίδας.

«Σεῖς μὲν, ἀδελφαί, εἰσέλθετε εἰς τὸν εὐρὺν κόλπον τῆς θαλάσσης, ἵνα ἴδητε τὸν θαλάσσιον γέροντα Νηρέα καὶ τὸν οἶκόν του, καὶ εἶπητε εἰς αὐτὸν πάντα· ἐγὼ δὲ θέλω ὑπάγει εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλυμπον πρὸς τὸν ἀριστοτέχνην Ἡφαιστον, ἵνα θελήσῃ νὰ δώσῃ ἔξοχα καὶ ὑπέρολαμπρα ὄπλα εἰς τὸν υἱόν μου».

Ταῦτα εἶπε· καὶ αἱ μὲν Νηρηίδες ἀμέσως εἰσέδυσαν εἰς τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης, ἡ δὲ Θέτις ἐπορεύθη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἵνα φέρῃ εἰς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της λαμπρὰ ὄπλα.

Καὶ αὕτη μὲν ἀνέβαινεν εἰς τὸν οὐρανόν· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ μετὰ ἔξαισίῳ θορύβου καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδρόφονου Ἔκτορος ἔφθασαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ εἰς τὸν Ἑλλή-

σποντον· οὔτε τὸν Πάτροκλον τὸν θεράποντα τοῦ Ἀχιλλέως οἱ ταχεῖς Ἀχαιοὶ ἔσυρον ἀπὸ τὰ βέλη νεκρὸν, διότι πάλιν ἐπῆλθε καὶ ἔφθασεν αὐτοὺς ὁ λαὸς καὶ οἱ ἵπποι, ὁ Ἔκτωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὁ ὅμοιος μὲ φλόγα κατὰ τὴν δύναμιν. Τρεῖς μὲν ὄπισθεν ἐκ τῶν ποδῶν ἔλαβεν αὐτὸν ὁ λαμπρὸς Ἔκτωρ, προσπαθῶν νὰ τὸν σύρῃ, μεγάλως δὲ παρεκίνει τοὺς Τρῶας, τρεῖς δὲ οἱ δύο Αἴαντες, μεγάλην περιβεβλημένοι δύναμιν, τὸν ἀπέκρουσαν ἀπὸ τὸν νεκρὸν· αὐτὸς δὲ ἐπιμόνως, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ἀνδρείαν του, ἄλλοτε μὲν ἐφόρμα εἰς τὴν μάχην, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἴστατο φωνάζων μεγάλως, ὀπίσω ὅμως δὲν ἀπέσυρετο παντελῶς. Καὶ καθὼς δὲν δύνανται οἱ ποιμένες εἰς τοὺς ἀγρούς διαγόντες νὰ διώξωσι πυρώδη λέοντα πολὺ πεινασμένον ἀπὸ τοῦ σώματος βοῆς, οὕτω καὶ οἱ δύο Αἴαντες δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκφοβήσωσιν καὶ ἀποδιώξωσιν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου Ἔκτορα· καὶ ἤθελε τὸν σύρει καὶ ἤθελε λάβει μεγάλην δόξαν, ἐὰν ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις τρέχουσα δὲν ἤρχετο εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως ἄγγελος ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον νὰ τὸν παρορμήσῃ εἰς πόλεμον παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, διότι τὴν ἔστειλεν ἡ Ἥρα. Ἡ Ἴρις λοιπὸν σταθεῖσα πλησίον εἶπε τὰ ἐξῆς.

Ἄ'Εγείρου υἱὲ τοῦ Πηλέως, φοβερώτατε ὄλων τῶν ἀνδρῶν, βοήθησον τὸν Πάτροκλον, ἔνεκα τοῦ ὁποίου γίνεται μάχῃ ἔμπροσθεν τῶν πλοίων, αὐτοὶ δὲ ἀλλήλους φονεύουσιν, οἱ μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος νεκροῦ μαχόμενοι, οἱ δὲ λυσσωδῶς προσπαθοῦσι νὰ τὸν ἐλκύσωσιν εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιπνεομένην Τροίαν· πρὸ πάντων ὁ λαμπρὸς Ἔκτωρ ἐπιμένει νὰ τὸν σύρῃ, ἐπιθυμεῖ δὲ, ἀφοῦ ἀποκίψῃ τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ τοῦ ἀπαλοῦ

λαιμοῦ νὰ τὴν ἐμπήξῃ εἰς πασσάλους. Ἄλλὰ ἐγείρου, μὴ κοίτεσαι πλέον· φοβοῦ δὲ μὴ γείνη ὁ Πάτροκλος παίγιον εἰς τοὺς κύνας τῆς Τροίας· εἰς σὲ εἶναι προσβόλη, ἐὰν ὁ νεκρὸς ἔλθῃ εἰς τὴν Τροίαν, ἀποκεκομμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν».

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς. «Ἴρι θεὰ, τίς ἐκ τῶν θεῶν σὲ ἔστειλεν εἰς ἐμὲ ἄγγελον;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις.

Ἄ Ἡ Ἥρα μὲ ἔστειλεν, ἡ ἔνδοξος σύζυγος τοῦ Διός· δὲν γνωρίζει δὲ ὁ ἐν ὑψηλῷ θρόνῳ καθήμενος Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, οὐδὲ ἄλλος τις τῶν ἀθανάτων, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν χιονοσκεπῆ Ὀλυμπον».

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

Ἄ πῶς λοιπὸν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν μάχην; τὰ ὄπλα μου τὰ ἔχουσιν ἐκεῖνοι, ἡ δὲ ἀγαπητὴ μου μήτηρ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ ὀπλισθῶ πρότερον, πρὶν ἰδῶ αὐτὴν νὰ ἔλθῃ· διότι ὑπέσχετο νὰ μοι φέρῃ παρὰ τοῦ Ἥφαιστου ὄπλα καλὰ· δὲν γνωρίζω δὲ ἄλλον, τοῦ ὁποίου τὰ ὄπλα νὰ ἐνδυθῶ, εἰμὴ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἴκντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, νομίζω, μεταξὺ τῶν προμάχων μάχεται διὰ τοῦ ἀκοντίου του ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος Πατρόκλου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ ἀνεμόπους ταχεῖα Ἴρις.

Ἄ Καλῶς καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι τὰ λαμπρὰ ὄπλα σου ἔχουσιν οἱ Τρῶες· ἀλλ' ἀπλῶς, ἄνευ ὄπλων, πορευθεῖς εἰς τὴν τάφρον, φανοῦ εἰς τοὺς Τρῶας, μήπως οὔτοι φοβηθέντες σε ἀπομακρυνθῶσι τοῦ πολέμου, ἀναπνεύσωσι δὲ οἱ γενναῖοι υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ καταπονούμενοι καὶ ὀλίγον ἀναπνεύοντες». Ἡ μὲν Ἴρις ταῦτα εἰποῦσα ἀνεχώ-

ρησεν, ἠγέρθη δὲ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Διὸς Ἄχιλλεύς· καὶ περὶ τοὺς ἰσχυροὺς ὤμους τοῦ ἠ Ἀθηῆνᾶ ἔβαλε τὴν κροσσωτὴν ἀσπίδα, περὶ δὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἠ ἐξοχωτάτη τῶν θεῶν ἐπέβριψε νέφος χρυσοῦν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἤναψε φλόγα ὑπέρλαμπρον. Καθὼς ὅταν καπνὸς ἀναβαίνων ἐκ τῆς πόλεως φθάνει εἰς τὸν αἰθέρα μακρόθεν εἰς νῆσον, τὴν ὁποῖαν οἱ ἐχθροὶ πολιορκοῦσιν, οἱ ὁποῖοι μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίδα των δι' ὅλης τῆς ἡμέρας λυσσωδῶς μάχονται, περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἠλίου συνεχεῖς καὶ ἀλλεπάλληλοι πυρσοὶ καίονται, καὶ ἠ λάμψις ἀναβαίνει ὑψηλὰ ὥστε νὰ τὴν βλέπωσιν οἱ περίοικοι, καὶ νὰ ἔλθωσι βοηθοὶ τοῦ πολέμου μὲ τὰ πλοῖα· τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἄχιλλέως ἠ λάμψις ἔφθανεν εἰς τὸν αἰθέρα· αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἀπὸ τὸ τεῖχος ἐστάθη εἰς τὴν τάφρον, καὶ δὲν ἀνემιγνύετο μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς· διότι εὐλαθεῖτο τὴν συνετὴν διαταγὴν τῆς μητρὸς του. Ἐπὶ τῆς τάφρου λοιπὸν σταθεὶς ἐφώναξε, μακρόθεν δὲ ἠ Ἀθηῆνᾶ ἐφώναξε καὶ αὐτὴ καὶ ἐνέβαλε μέγαν θόρυβον εἰς τοὺς Τρῶας. Καθὼς δὲ ὅταν ἠχησάσης τῆς σάλπιγγος ἠ φωνὴ γίνεται ἐξάκουστος ὑπὸ τῶν περικυκλούντων τὴν πόλιν ψυχοφθόρων ἐχθρῶν, τοιοῦτοτρόπως τότε λαμπρὰ ἐγένετο ἠ φωνὴ τοῦ Ἄχιλλέως· οἱ Τρῶες καθὼς ἤκουσαν τὴν χαλκῆν φωνὴν αὐτοῦ, πάντες ἐταράχθησαν, οἱ δὲ ὠραίας τρίχας ἔχοντες ἵπποι ἐγύρισαν εἰς τὰ ὀπίσω τὰ ὀχήματα, διότι ἔβλεπον καθ' ἑαυτοὺς δεινὰ. Οἱ ἠνίοχοι ἐξεπλάγησαν, ἀφοῦ εἶδον τὸ ἄφθονον πῦρ φοβερῶς καίόμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ μεγαλοψύχου Ἄχιλλέως, τὸ ὁποῖον ἀνῆπτεν ἠ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηῆνᾶ· τρις μὲν ἐπάνω τῆς τάφρου ἐφώναξε μεγάλως ὁ θεὸς Ἄχιλλεύς, τρις δὲ ἐταράχθησαν οἱ Τρῶες καὶ οἱ ἠνδοξοὶ βοηθοὶ καὶ

σύμμαχοί των. Ἐκεῖ τότε ἐχάθησαν δώδεκα ἄριστοι ἄνδρες περὶ τὰ ὀχήματα καὶ τὰ ἀκόντια των· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ σύραντες ἀσμένως τὸν Πάτροκλον ἐκ τοῦ τόπου τῆς μάχης τὸν κατέθεσαν εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην· καὶ οἱ φίλοι τὸν περιεκύκλωσαν θρηνοῦντες· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἠκολούθει ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς θερμὰ δάκρυα χύνων, ἀφοῦ εἶδε τὸν πιστόν του ἑταῖρον κείμενον εἰς τὸ φέρετρον φονευμένον ἀπὸ ὄξυ βέλος, ὃν ἔπεμψεν μὲ εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τῶν ἵππων καὶ ὀχημάτων, δὲν τὸν ἐδέχθη ὄμως ἐπανελθόντα. Ἡ βοόφθαλμος σεβασμία Ἦρα τὸν ἀκαταπαύστως κινούμενον Ἥλιον παρὰ τὴν θέλησίν του τὸν ἔστειλεν εἰς τὰ ρεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ· ἔδυσε μὲν ὁ Ἥλιος, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἔπαυσαν τὴν κρατερὰν μάχην καὶ τὸν φοβερὸν πόλεμον.

Οἱ δὲ Τρῶες ἀφ' ἑτέρου, ἀπομακρυθέντες τῆς κρατερᾶς μάχης, ἔλυσαν τοὺς ταχεῖς ἵππους ἀπὸ τὰ ὀχήματα, καὶ συνηθορίσθησαν εἰς συνέλευσιν, πρὶν ἢ φροντίσωσι περὶ τοῦ δαίπνου. Τὴν δὲ συνέλευσιν ταύτην ἔκαμον ἰστάμενοι ὄρθιοι· οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ καθήσῃ, διότι ὅλοι ἔτρεμον, ἅμα ἐφάνη ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ εἶχον ἀπομακρυνθῆ τῆς μάχης. Ἐξ αὐτῶν ὁ Πολυδάμας, ὁ συνετὸς υἱὸς τοῦ Πανθόου ἤρχισε νὰ ἀγορεύῃ, διότι αὐτὸς μόνος προσέβλεπε τὰ μέλλοντα καὶ ἐγνώριζε τὰ παρελθόντα, ἦτο δὲ ἑταῖρος τοῦ Ἑκτορος καὶ εἰς μίαν νύκτα καὶ οἱ δύο ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ μὲν Πολυδάμας ὑπερεῖχε πολὺ κατὰ τὸν λόγον, ὁ δὲ κατὰ τὸ ἀκόντιον· οὗτος λοιπὸν φίλα φρονῶν αὐτοῖς ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν.

Ἄσκεφθῆτε καλῶς, ὦ φίλοι· σᾶς παρακινῶ νὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ μὴ μείνητε μέχρι τῆς θείας αὐγῆς εἰς τὴν πεδιάδα πλησίον τοῦ στρατοπέδου,

διότι εἴμεθα μακρὰν τοῦ τείχους. Ἐνόσω μὲν ὁ Ἄχιλλεὺς ἦτον ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἦτον εὐκολώτερον νὰ πολεμῶμεν ἐναντίον τῶν Ἀχαιῶν· εὐχαρίστως καὶ ἐγὼ ἐκοιμώμην πλησίον τοῦ στρατοπέδου, ἐλπίζων, ὅτι ἤθελον κυριεύσει τὰ εὐστροφα πλοῖα· τῶρα ὁμῶς πολὺ φοβοῦμαι τὸν ταχύπουν υἱὸν τοῦ Πηλέως· ἔχει τοσοῦτον μεγάλην καὶ σκληρὰν ἐκείνος ψυχὴν ὥστε βεβαίως δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μένῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐν μέσῳ καὶ οἱ δύο μὲ ἴσην λύσσαν μάχονται· ἀλλὰ θὰ θελήσῃ νὰ πολεμήσῃ, ἵνα καταστρέψῃ τὴν πόλιν καὶ αἰχμαλωτίσῃ τὰς γυναῖκας. Ἄλλ' ἄς ὑπάγωμεν πρὸς τὴν πόλιν· ἀκούσατέ με· διότι οὕτω θέλει γείνει. Τῶρα μὲν ἡ θεία νύξ ἐμπόδισεν ἀπὸ τὴν μάχην τὸν ταχύπουν Ἀχιλλέα, ἐὰν ὁμῶς αὔριον ὀρμήσας μὲ τὰ ὄπλα του μᾶς εὔρῃ ὄντας ἐδῶ, τότε θέλομεν τὸν μάθει καλῶς, πῶς πολεμεῖ, διότι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως θέλει εἰσελθεῖ εἰς τὴν πόλιν Τροίαν, ὅστις δυνηθῆ νὰ φύγῃ αὐτὸν, πολλοὺς δὲ τῶν Τρώων θέλουσι καταφάγει οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες· εἶθε τοῦτο νὰ μὴ τὸ ἀκούσω! Ἐὰν δὲ πεισθῶμεν ὅλοι εἰς τοὺς λόγους μου, καίτοι λυπούμενοι, τὴν μὲν νύκτα θέλομεν μείνει συνηθροισμένοι ὅπως διεγείρωμεν τὸ θάρρος ἡμῶν, τὴν δὲ πόλιν θέλουσι φυλάξει οἱ πύργοι, αἱ ὑψηλαὶ πύλαι, καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν συνηρμοσμέναί σανίδες αἱ μακραὶ, αἱ καλῶς ἐξεσμέναί καὶ συγκεκλεισμέναί· τὸ πρῶτ' δὲ κατὰ τὴν αὐγὴν ὀπλισθέντες θέλομεν σταθῆ εἰς τοὺς πύργους μὲ τὰ ὄπλα μας. Βῆναι χειρότερον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἐὰν τολμήσῃ ἐλθὼν ἀπὸ τὰ πλοῖα νὰ πολεμήσῃ πρὸς ἡμᾶς περὶ τὸ τεῖχος, διότι θέλει ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα, ἀφοῦ κορέσῃ παντοίων δρόμων τοὺς ὑψάχενας ἵππους

του, πλανώμενος ὑποκάτω τῆς πόλεως· μέσα ὅμως εἰς αὐτὴν δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ ἐφορμήσῃ, οὔτε θέλει ποτὲ τὴν κυριεύσει, πρὶν τὸν καταφάγωσιν οἱ ταχεῖς κύνες».

Πὸς τοῦτον, ἀγριοκυτάξας, εἶπεν ὁ Ἔκτωρ.

«Πολυδάμα, δὲν λέγεις ἀρεστὰ πλέον εἰς ἐμὲ, ἀφοῦ προτρέπεις ἐπανελθόντες νὰ συγκλεισθῶμεν εἰς τὴν πόλιν· δὲν ἐβαρέθητε ἀκόμη κεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν πύργων; Πρῶτον μὲν οἱ ἄνθρωποι πάντες ἔλεγον τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου πολύχρυσον, πολύχαλκον· τώρα ὅμως ἐχάθησαν ἐκ τῶν οἴκων τὰ καλὰ κειμήλια, καὶ πολλὰ κτήματα πωλούμενα μεταβαίνουνσιν εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν ἀξιέραστον Μαιονίαν, διότι ὠργίσθη ὁ μέγας Ζεὺς. Καὶ τώρα, ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου μοὶ ἔδωκε δόξαν νὰ ὠθήσω τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὴν θάλασσαν, ἀνόητε μὴ λέγῃς εἰς τὸν λαὸν τὰς σκέψεις ταύτας· διότι κάνεις τῶν Τρώων δὲν θέλει πεισθῆ· δὲν θὰ τὸν ἀφήσω ἐγώ. Ἄλλὰ πείσθητε πάντες καθὼς ἐγὼ θὰ σᾶς εἰπῶ· τώρα μὲν δειπνήσατε εἰς τὸ στρατόπεδον εἰς τὰς τάξεις, καὶ μὴ λησμονεῖτε τὴν φυλακὴν καὶ ἕκαστος ἄς ἐγρηγορῇ· ὅστις δὲ ἐκ τῶν Τρώων φροντίζει πολὺ διὰ τοὺς θησαυροὺς του, αὐτὸς συναθροίσας αὐτὰ, ἄς τὰ δώσῃ εἰς τὸ πλῆθος νὰ τὰ φάγῃ δημοσίᾳ, διότι εἶναι καλλίτερον νὰ τὰ ἀπολαύσῃ τις τούτων μᾶλλον, παρὰ οἱ Ἀχαιοί· τὸ πρῶτ' δὲ τὴν αὐγὴν, ὀπλισθέντες ἄς πολεμήσωμεν σφοδρῶς παρὰ τὰ πλοῖα· ἐὰν ἀληθῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν πλοίων, ἀν' θέλῃ νὰ πολεμήσῃ θὰ μετανοήσῃ· διότι ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ἀποφύγω κατὰ τὸν πολύχηον πόλεμον, ἀλλὰ θαρῶράλεως θὰ σταθῶ ἀπέναντί του, καὶ ἢ αὐτὸς θὰ δοξασθῇ ἢ ἐγώ· κοινὴ καὶ ἀβεβαία εἶναι ἢ εὐ-

τυχία τοῦ πολέμου, καὶ πολλάκις ὁ ἐλπίζων νὰ φονεύσῃ ἄλλον φονεύεται αὐτός».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἔκτωρ· οἱ δὲ Τρῶες ἐπευφήμησαν· οἱ ἀνόητοι! ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ τοὺς ἀφῆρσε τὸν νοῦν· διότι ἐπεδοκίμασαν μὲν τοὺς λόγους τοῦ Ἐκτορος κακὰ βουλευομένου, οὐδεὶς δὲ ἐπεδοκίμασε τοὺς λόγους τοῦ Πολυδάμαντος, ὅστις λίαν καλῶς ἐσκέπτετο. Ἀκολούθως ἐδείπνησαν χωρὶς νὰ λύσωσι καὶ τάξεις. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐστέναζον θρηνοῦντες τὸν Πάτροκλον· ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Ἀχιλλεὺς ἤρχισε νὰ θρηνῇ γοερῶς ἐπιθέτων τὰς ἀνδροφόνους χεῖράς του εἰς τὰ στήθη τοῦ ἀγαπητοῦ του ἐταίρου, σφοδρῶς καὶ πυκνῶς ἀναστενάζων. Καθὼς λέων μεγάλην χαίτην ἔχων, καὶ ἰσχυρὸς, τοῦ ὁποίου τοὺς σκύμνους ἤθελεν ἀρπάσει κυνηγὸς ἐκ τοῦ πυκνοῦ δάσου, λυπεῖται, ὅταν ἔλθῃ ὕστερον, μεταβαίνει δὲ εἰς πολλὰς κοιλάδας ἰχνηλατῶν τὰ ἴχνη τοῦ θηρευτοῦ, μήπως τὸν εὔρῃ πούποτε· διότι μεγάλη καὶ δρυμεία ὀργὴ τὸν κατέχει· τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς βαρέως στενάζων ἔλεγε πρὸς τοὺς Μυρμιδόνας.

«Φεῦ! βέβαια μάταιον λόγον εἶπον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνθαρρύνων τὸν ἥρωα Μενοίτιον εἰς τὸν οἶκον· διότι εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ ἐπαναφέρω τὸν υἱόν του εἰς τὴν ἔνδοξον Ὀποῦντα, ἀφοῦ ἐκπορθήσω τὴν Τροίαν, καὶ ἀφοῦ λάβω τὸ μέρος τῆς λείας. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς δὲν ἐκτελεῖ ὅλων τῶν ἀνθρώπων τὰ διανοήματα, διότι εἶναι πεπερωμένον καὶ οἱ δύο τὴν αὐτὴν γῆν ἐν Τροίᾳ νὰ κοκκινίσωμεν μὲ τὸ αἷμά μας· οὐδ' ἐμὲ ἐπιστρέψαντα θέλει ὑποδεχθῆ ὁ γέρον ἱππότης Πηλεὺς, οὐδὲ ἡ μήτηρ μου Θέτις, ἀλλ' αὐτὴ ἢ γῆ θέλει καλύψει καὶ ἐμέ· τῶρα δὲ ἐπειδὴ, Πάτροκλε, θέλω ἀποθάνει μετὰ σέ, δὲν θὰ σέ

θάψω πρότερον, πρὶν φέρω ἐνταῦθα τοῦ Ἑκτορος τοῦ μεγαλοψύχου φονέως σου τὰ ὄπλα καὶ τὴν κεφαλὴν· ἔμπροσθεν δὲ τῆς πυρᾶς σου θέλω ἀποκεφαλίσαι δώδεκα εὐγενεῖς νέους Τρῶας, ὀργισθεῖς διὰ τὸν θάνατόν σου· κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο θέλεις κεῖσαι ἄταφος οὕτως εἰς τὰ καμπυλόπρυμνα πλοῖα· περὶ σὲ θέλουσι κλαίει νύκτα καὶ ἡμέραν δακρυρροοῦσαι αἱ Τρωϊάδες καὶ αἱ βαθὺν κόλπον ἔχουσαι Δαρδανίδες, τὰς ὁποίας ἡμεῖς μετὰ κακοπαθείας θ' ἀποκτήσωμεν διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν μακρῶν ἀκοντίων μας, καταστρέφοντες πλουσίας πόλεις ἀνθρώπων».

Ταῦτα εἰπὼν διέταξε τοὺς ἐταίρους του ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ στήσωσι περὶ τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, ἵνα λούσωσι τάχιστα τὸ αἶμα ἀπὸ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου· οἱ δὲ ἐταῖροι ἔστησαν ἐπὶ καυστικοῦ πυρὸς τὸν λουτροχόον λέβητα ἔχυσαν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ὕδωρ, λαβόντες δὲ ξύλα ἔκαιον αὐτὰ ὑποκάτω· καὶ τὴν μὲν κοιλίαν τοῦ λέβητος τὸ πῦρ περιθερμαίνει καὶ τὸ ὕδωρ ἐξεσταίνεται, ἀφοῦ δὲ τὸ ὕδωρ ἔβρασεν ἐντὸς τοῦ λέβητος, τότε τὸν ἔλουσαν καὶ τὸν ἤλειψαν μὲ παχὺ ἔλαιον· ἐγέμισαν τὰς πληγὰς δι' ἔλαιου ἐννέα ἐτῶν, καταθέσαντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ στρωμνῆς τὸν ἐσκέπασαν μὲ λεπτόν λινὸν ὕφασμα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ ὑπεράνω μὲ λευκὸν ἱμάτιον. Ὅλην δὲ τὴν νύκτα ἔπειτα οἱ Μυρμιδόνες περὶ τὸν ταχύπουον Ἀχιλλέα ἀνεστέναζον θρηνοῦντες τὸν Πάτροκλον. Τότε ὁ Ζεὺς εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἄμα καὶ σύζυγόν του Ἥραν.

«Θριαμβεύεις ὃ μεγαλόφθαλμε σεβασμία Ἥρα, διεγείρασα τὸν ταχύπουον Ἀχιλλέα· βεβαίως ἀπὸ σοῦ κατὰγονται οἱ Ἀχαιοί.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἀκολούθως ἡ σεβασμία Ἥρα.

«Μεινότερα υἱὲ τοῦ Κρόνου, τί λόγον εἶπες; ὁ ἄνθρωπος φροντίζει νὰ κάμῃ εἰς τὸν ἄλλον κακόν τι, ὅταν ὀργισθῇ κατ' αὐτοῦ, μολονότι εἶναι θνητὸς καὶ δὲν ἔχει τὴν φρόνησιν ἡμῶν τῶν θεῶν· πόσω μᾶλλον ἐγὼ ἢ ὅποια νομίζω, ὅτι εἶμαι ἡ ἀρίστη τῶν θεῶν, καὶ κατὰ τὸ γένος, καὶ διότι εἶμαι σύζυγος σοῦ, ὅστις εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν, δὲν ἔμελλον νὰ ἐπινοήσω κακὰ ἐναντίον τῶν Τρώων, καθ' ὧν ὀργίσθην;»

Τοιοιουτρόπως αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον. Ἡ δὲ λευκόπους Θέτις ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἥφαιστου, τὸν ἄφθαρτον, τὸν λαμπρὸν καὶ ἀκτινοδόλον, τὸν διαπρέποντα μετὰ τῶν δόμων τῶν ἄλλων θεῶν, τὸν χαλκοῦν, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ χωλὸς κατεσκεύασε. Καὶ εὔρεν αὐτὸν ἰδρωμένον, περιστρεφόμενον καὶ ἐργαζόμενον περὶ τὰς φύσας μετὰ σπουδῆς, διότι κατεσκεύαζεν εἴκοσι τοὺς πάντας λέβητας μετὰ τριῶν ποδῶν, ἵνα στέκωνται περὶ τὸν τοῖχον τοῦ εὐσταθοῦς μεγάρου· ὑποκάτω δὲ εἰς τὴν βᾶσιν ἐκάστου ἔθετε χρυσοῦς τροχοὺς ἵνα μόνοι τῶν πηγαίνωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν θεῶν, καὶ μόνοι τῶν πάλιν ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἥφαιστου, θαῦμα νὰ τοὺς ἴδῃ τις. Οὗτοι δὲ τοσοῦτον ἦσαν τελειωμένοι, ὥστε τοὺς ἔλειπον μόνον τὰ ποικίλα καὶ τεχνήεντα ὄντα, τὰ ὅποια παρεσκεύαζεν, ἐσφυρηλάτει δὲ τοὺς ἦλους. Ἐνόσω λοιπὸν ὁ Ἥφαιστος διὰ τῶν συνετῶν του καὶ ἐπιστημόνων φρενῶν ταῦτα κατεσκεύαζεν, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἡ θεὰ Θέτις, τὴν ὅποιαν προβάσα εἶδεν ἡ λαμπρὸν κάλυμμα ἔχουσα Χάρις, ἡ ὠραία σύζυγος τοῦ περιδόξου Ἥφαιστου· αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἔλαβε ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ τῇ εἶπε τὰ ἐξῆς.

«Διατί, ὦ Θέτις μακρόπεπλε, σεβαστὴ καὶ προσφιλῆς,

ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν μας; ἄλλοτε τοῦλάχιστον δὲν ἤρχε-
σο· ἀλλὰ προχώρει ἐμπρὸς, ἵνα σοι δώσω τὰ εἰς τοὺς ξέ-
νους διδόμενα δῶρα».

Ταῦτα εἰποῦσα τὴν ὠδήγει εἰς τὰ ἐμπρὸς ἢ ἐξοχω-
τάτη τῶν θεῶν καὶ τὴν ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς θρόνον
ἀργυρόηλον, ὡραῖον καὶ ποικίλον· ὑπὸ τοὺς πόδας
τῆς ἦτο θρανίδιον· προσκαλέσασα δὲ εἶπε πρὸς τὸν Ἡ-
φαιστον.

«Ἡφαιστε, ἐλθέ ἐδῶ, διότι ἔχει ἀνάγκην σοῦ ἡ Θέτις.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ἡφαιστος.

«Βεβαίως θαυμαστὴ καὶ σεβασμία θεὰ μοι ἦλθεν, ἡ
ὁποία μὲ ἔσωσεν, ὅταν λύπη μὲ κατέλαβε μακρὰν πε-
σόντα κατ' ἀπόφασιν τῆς σκληρᾶς καὶ ἀναιδοῦς μητρός
μου, ἡ ὁποία ἠθέλησε νὰ μὲ κρύψῃ, διότι ἤμην χλωρός·
τότε ἤθελον πάθει πολλά, ἂν ἡ Εὐρυνόμη καὶ ἡ Θέτις
δὲν μὲ ὑπεδέχοντο εἰς τὸν κόλπον, ἡ Εὐρυνόμη ἢ θυγά-
τηρ τοῦ ὄλην τὴν γῆν περιῤῥέοντος Ὀκεανοῦ. Πλησίον αὐ-
τῶν ἐννέα ἔτη ἐχάλκευε πολλά καὶ ποικίλα πράγματα,
πόρπας, ψέλλια περιφερῆ, ἐνώτια καὶ περιδέραια ἐντὸς τοῦ
κοίλου σπηλαίου· πέριξ δὲ αὐτοῦ τὸ ρεῦμα τοῦ ὠκεανοῦ
μετ' ἀφροῦ ἠχοῦν ἔτρεχεν ἀφθονώτατον· κἀνεὶς ἄλλος οὐ-
τε ἐκ τῶν θεῶν, οὔτε ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἐγνώριζεν, ἐκτὸς
τῆς Θετίδος καὶ τῆς Εὐρυνόμης, αἵτινες μὲ ἔσωσαν· τῆς
Θετίδος, ἣτις τῶρα ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν μας. Διὰ τοῦτο
πρέπει νὰ ἀποδώσω εὐγνωμόνως πᾶσαν χάριν διὰ τὴν
σωτηρίαν τῆς ζωῆς μου εἰς τὴν καλλιπλόκαμον Θετίν·
ἀλλὰ πάρασχε εἰς αὐτὴν καλὰ ξένια, ἕως ὅτου ἐγὼ ἀπο-
θέσω τὰς φύσας, καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα.

Εἶπε καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ἄκμονος ἐσηκώθη ὡς ἀε-
τὸς χωλαίων, αἱ δὲ ἀσθενεῖς κνήμαί του ὑποκάτω ἐκι-

νοῦντο δυνατὰ, καὶ τὸν μὲν ἀσκὸν ἔθεσε μακρὰν τοῦ πυρὸς καὶ ὄλα τὰ ὄργανα, μὲ τὰ ὁποῖα εἰργάζετο τὰ συνήθροισεν εἰς ἀργυροῦν κιβώτιον, ἐσπόγγισε δὲ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς δύο τοῦ χεῖρας, τὸν παχύν τοῦ λαιμὸν καὶ τὰ δασέα στήθη του, ἐνεδύθη τὸν χιτῶνα, ἔλαβε τὴν στιβαρὰν βακτηρίαν καὶ χωλαίωνν ἐξῆλθεν, ὑπὸ δὲ αὐτὸν εἰργάζοντο χρυσᾶ ἀγαλμάτια ὅμοια μὲ ζώσας νεάνιδας· αὗται ἔχουσι μὲν νοητικὸν ἐν τῇ ψυχῇ των, ἔχουσι φωνὴν καὶ δύναμιν, γνωρίζουσι δὲ τὰ γυναικεῖα ἔργα τῶν ἀθανάτων θεῶν· καὶ αὗται μὲν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ θεοῦ Ἡφαίστου εἰργάζοντο, αὐτὸς δὲ χωλαίωνν πορευόμενος πλησίον τῆς Θέτιδος ἐκάθησεν ἐπὶ θρόνου λαμπροῦ, τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τῇ εἶπε τὰ ἐξῆς.

«Διατί, ὦ Θέτις μακρόπεπλε, σεβασμία καὶ ἀγαπητή, ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν μας; ἄλλοτε τοῦλάχιστον δὲν ἦλθες ποτέ. Λέγε μοι ὅ,τι στοχάζεσαι· ἐπιθυμῶ νὰ ἐκτελέσω ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, ἐάν δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω καὶ ἐάν οὐδὲν μ' ἐμποδίζει.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ Θέτις δακρυρροοῦσα.

«Ἡφαιστε, ἄρά γε ἐξ ὅλων τῶν θεῶν, ὅσαι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὑπέφερε τις τοσαῦτα δεινὰ, ὅσα ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου; Ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων θαλασσίων θεῶν ἐμὲ μόνον ὑπάνδρευσε μὲ ἄνδρα θνητὸν, τὸν Πηλέα τὸν υἱὸν τοῦ Δίακοῦ καὶ ἐγὼ μόνον ὑπέφερα ἄνδρὸς συνουσίαν μετὰ πολλῆς μου δυσαρεσκείας· καὶ αὐτὸς μὲν βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ γήρατος κάθηται ἤδη εἰς τὸν οἶκον, ἀλλ' ἄλλα δεινὰ τώρα ἔχω· μοι ἔδωκε νὰ γεννηθῇ καὶ νὰ ἀνατραφῇ υἱὸς ἐξοχος τῶν ἡρώων, ὅστις ἠῦξανεν ὡς βλαστὸς καὶ τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἀναθρέψασα ὡς φυτὸν ἐν τῷ ἀγρῷ τὸν ἔστειλα ἐπὶ τῶν καμπυλοπρῦμων

πλοίων εἰς τὴν Τροίαν, ἵνα πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Τρώων· αὐτὸν ὅμως δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ πάλιν ἐπιστρέψαντα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πηλέως· ἐν ὅσῳ δὲ ζῆ καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, λυπεῖται, οὐδὲ δύναμαι νὰ τὸν βοηθήσω πορευθεῖσα εἰς αὐτὸν, διὰ τὴν κόρην τὴν ὁποίαν ἐκλέξαντες οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν τῷ ἔδωκαν βραβεῖον τὴν ἀφηρησε δὲ ἐκ τῶν χειρῶν του ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων. Δι' αὐτὴν ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς λυσσῶν κατέτρωγε τὴν ψυχὴν του, οἱ δὲ Τρῶες συνέκλειον τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὰς πρύμνας τῶν πλοίων, οὐδὲ τοὺς ἄφηνον νὰ διέλθωσι τῆς τάφρου· καὶ τὸν μὲν Ἀχιλλεὺς παρεκάλουν οἱ προὔχοντες τῶν Ἀργείων καὶ πολλὰ λαμπρὰ δῶρα τῷ ὑπέσχοντο. Τότε αὐτὸς μὲν ἠρνήθη νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον, ἐνέδυσεν ὅμως τὸν Πάτροκλον τὰ ὄπλα του, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον δώσας εἰς αὐτὸν πολὺν στρατόν. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπολέμουν περὶ τὰς Σκαιὰς πύλας καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἤθελον κυριεύσει τὴν πόλιν τῆς Τροίας, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων δὲν ἐφόνευε μεταξὺ τῶν συμμάχων τὸν ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Μενoitίου Πάτροκλον, πολλὰ κακὰ πράξαντα εἰς αὐτοὺς, καὶ ἔδωκε δόξαν εἰς τὸν Ἔκτορα. Διὰ τοῦτο ἔρχομαι ἰκέτις εἰς τὰ γόνατά σου καὶ σὲ παρακαλῶ ἵνα θελήσῃς νὰ δώσῃς εἰς τὸν ταχυθάνατον υἱόν μου ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν καὶ ὠραίας κνημίδας καλῶς προσηρμοσμένας δι' ἐπισφυρίων καὶ θώρακα, διότι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον εἶχεν αὐτὸς τὸν ἔχασεν ὁ πιστός του ἑταῖρος Πάτροκλος, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Τρώων, αὐτὸς δὲ τῶρα κεῖται κατὰ γῆς λυπούμενος.

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἀριστοτέχνης Ἥφαιστος.

α" Ἐχε θάρρος· μὴ φροντίζεις περὶ τούτων. Εἶθε νὰ ἡ-

δυναμην με την αυτην ευκολιαν να τον απαλλάξω από τον τρομερόν θάνατον, όταν ήθελε τον εϋρει ή κακή μοίρα, με όσην θα τῷ κατασκευάσω λαμπρά όπλα τα όποια πάλιν όστις τα ίδει εκ των ανθρώπων θέλει τα θαυμάσει».

Ταυτα ειπών την μεν Θέτιν άφησεν αυτου, επήγε δε εις τας φύσας και αυτας μεν τας εστρεψεν εις το πυρ και τας διέταξε να εργάζωνται, αι δε φύσαι όλαι εφύσσουν εις είκοσι χοάνας εκπέμπουσαι διάφορον άλλοτε ισχυροτέραν, άλλοτε ασθενεστέραν, εϋπρηστον πνοήν, άλλοτε μεν ταχέως, άλλοτε δε πάλιν βραδέως, όπως ο Ήφαιστος ήθελε προς εκτέλεσιν του έργου· έρριψε δε εις το πυρ χαλκόν και στερεόν κασίτερον και χρυσόν πολύτιμον και άργυρον, έπειτα δε έθεσεν εις το ακμόθητον τον μέγαν άκμονα, έλαβε δε με την μίαν χειρα την βαρεϊαν σφύραν και με την άλλην την πυράγραν.

Και πρώτιστα μεν κατεσκεύασε την μεγάλην και φοβεράν ασπίδα ποικίλων αυτην πανταχοϋ· περίξ δε έθεσε γύρον λαμπρόν, εκ τριών σειρών μετάλλων συγκείμενον, εξ αυτης δε εκρέμασεν άργυροϋν ιμάντα, ινα ή ασπίς φέρηται. Αυτή δε ή ασπίς ειχε πέντε στρώματα, εντός αυτης δια των συνετων φρενων του κατεσκεύασε πλειστα τεχνουργήματα, κατεσκεύασε την γην, τον ουρανόν, την θάλασσαν, τον ακούραστον ήλιον και την σελήνην πλησιφαή, όλα τα άστρα, με τα όποια κοσμεϊται ο ουρανός, τας Πλειάδας και τας Υάδας, και τον ισχυρόν Ήριωνα, την Άρκτον, την όποιαν επικαλοϋσι και άμαξαν, ή όποια περι τον αυτον τόπον εις τον Βόρειον ουρανόν περιστρέφεται και επιτηρεϊ τον Ήριωνα, μόνη δε αυτη δέν λούεται εις τα ρείθρα του ωκεανου.

Κατεσκεύασε δύο πόλεις ἀνθρώπων, ὠραίας· εἰς μὲν τὴν μίαν ἐγίνοντο γάμοι καὶ συμπόσια, ἀνθρωποὶ δὲ μὲ λαμπάδας ἀνημμένας ὠδήγουν νύμφας εἰς τὴν πόλιν, ἄσματα δὲ γαμήλια πολλὰ ἐψάλλοντο, νέοι χορευταὶ ἐχόρευον, καὶ μεταξὺ αὐτῶν· αὐλοὶ καὶ κιθάραι ἀντήχουν αἱ δὲ γυναῖκες, ἰστάμεναι εἰς τὰ πρόθυρα τῶν οἰκιῶν των, ἐθαύμαζον τὴν πομπήν. Οἱ κάτοικοι ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τὴν ἀγοράν· ἐκεῖ εἶχεν ἐγερθεῖ φιλονεικία· δύο ἄνδρες ἐφιλονείκουν διὰ τὰ λύτρα ἀνδρὸς φονευθέντος· ὁ μὲν εἰς ἔλεγε βεβαιῶν πρὸς τοὺς παρόντας ὅτι ὅλα τὰ ἔδωκεν, ὁ δὲ ἄλλος ἠρνεῖτο ὅτι δὲν ἔλαβε τίποτε, καὶ οἱ δύο δὲ ἐπεθύμουν νὰ κερδίσωσι διὰ μαρτύρων· οἱ λαοὶ ἐπευφήμουν καὶ εἰς τοὺς δύο, βοηθοῦντες καὶ τοὺς δύο, οἱ μὲν τὸν μὲν, οἱ δὲ τὸν δέ· οἱ κήρυκες ἐμπόδιζον τὸν λαόν, οἱ δὲ δικάσται ἐκάθηντο ἐπὶ ξεστῶν λίθων εἰς τὸν ἱερὸν κύκλον, καὶ ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς των τὰ σκῆπτρα τῶν κηρύκων τῶν μεγαλοφώνων· μὲ αὐτὰ ἔπειτα ἐσηκόνοντο καὶ ἀμοιβαίως ἐδίκάζον· ἐν μέσῳ αὐτῶν εὐρίσκοντο δύο τάλαντα χρυσοῦ, ἵνα τὰ δώσωσιν εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἤθελε ἀποδείξει ὅτι ἔχει δίκαιον.

Περὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἐπολιόρχουν δύο στρατοὶ, λαμπρὰ ὄπλα ἔχοντες, διττὴν δὲ βουλήν εἶχον, ἢ νὰ τὴν καταστρέψωσιν, ἢ νὰ μοιράσωσιν εἰς δύο μέρη ὅλα τὰ κτήματα μετὰ τῶν πολιορκουμένων καὶ πράγματα, τὰ ὅποια ἡ ὠραία ἐκείνη πόλις περιέκλειεν· οἱ δὲ κάτοικοι τῆς πόλεως δὲν ἐπέιθοντο, διὰ τοῦτο καὶ ὠπλίζοντο κρυφίως καὶ δολίως· καὶ τὸ μὲν τεῖχος ἐφύλαττον αἱ γυναῖκες καὶ τὰ μικρὰ τέκνα, ἰστάμενα ἐπάνω, μετ' αὐτὰς δὲ οἱ γέροντες· οἱ δὲ πολῖται ἐξῆλθον· ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἦσαν ὁ Ἄρης καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, καὶ οἱ δύο χρυσο

καὶ χρυσᾶ ἱμάτια περιβεβλημένοι, ὠραῖοι καὶ μεγάλοι
 μὲ τὰ ὄπλα των ὡς θεοὶ, μακρὰν ἀκτινοβολοῦντες, οἱ δὲ
 λαοὶ ἦσαν μικρότεροι εἰς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. Ὅταν
 ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ ἐνεδρεύσωσι πλησίον τοῦ
 ποταμοῦ, ὅπου ὄλα τὰ βοσκήματα ἔπινον ὕδωρ, ἐκεῖ ὠ-
 πλισμένοι ἐκάθησαν εἰς ἔνεδραν· ἔπειτα μακρὰν αὐτῶν
 ἐκάθησαν δύο κατάσκοποι, παρατηροῦντες πότε νὰ ἴδωσι
 τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βοῦς· τὰ ποίμνια ἐπροχώρησαν, πα-
 ρηκολούθουν δὲ δύο βοσκοὶ, παίζοντες τὰς σύριγγας, οὐ-
 δόλως ἐνόησαντες τὸν δόλον· καὶ οἱ μὲν ἐνεδρεύοντες
 προῖδόντες, ἔτρεξαν ἐναντίον αὐτῶν, πάραυτα δὲ ἔπειτα
 συνέλαβον τὰς ἀγέλας τῶν βοῶν καὶ τὰ ὠραῖα ποίμνια
 τῶν προβάτων, ἐφόνευσαν δὲ ἔπειτα καὶ τοὺς βοσκούς·
 ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἅμα ἤκουσαν τὸν μέγαν θόρυβον τῶν βοῶν,
 ἐνῶ ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τὴν ἀγορὰν, ἀμέσως ἀνα-
 βάντες ἐπὶ τῶν ταχέων ἵππων, τοὺς ἐδίωξαν καὶ ἔφθα-
 σαν πλησίον των, παραταχθέντες δὲ ἐμάχοντο μὲ τὰ
 χαλκᾶ των ἀκόντια. Τότε συνέβη ἕρις καὶ πολεμικὸς θό-
 ρυβος καὶ θάνατος τρομερὸς, κατέχων ἄλλον μὲν ζωντα-
 νὸν νεωστὶ πληγωθέντα, ἄλλον ἀπλήγωτον, ἄλλον ἀπο-
 θανόντα εἰς τὴν μάχην καὶ σειρόμενον ἀπὸ τοὺς πόδας·
 τὰ δὲ ἱμάτια περὶ τοὺς ὤμους εἶχον κατακόκκινα ἀπὸ τὸ
 αἷμα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ σχήματα ἦσαν τόσον φυσικῶς
 ἐξεικονισμένα ὡς ἐὰν ἦσαν ζωντανοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐμάχοντο
 ἐπίσης καὶ ἔσυρον τοὺς πεφονευμένους νεκροὺς ἀλλήλων.

Κατεσκευάσεν ἀγρὸν μαλακὸν, γῆν παχεῖαν, γόνιμον
 πλατεῖαν, τρὶς ἀρωτριωθεῖσαν, πολλοὶ δὲ γεωργοὶ εἰς αὐ-
 τὴν στρέψαντες τὰ ζεύγη τὰ ἐκίνουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅ-
 πόταν στρέψαντες τὸ ζεῦγος ἔφθασαν εἰς τὸ τέλος τοῦ
 ἀγροῦ, τότε ἀνὴρ τις ἐπερχόμενος τοῖς ἔδιδεν εἰς τὰς χεῖ-

ρας ποτήριον πλήρες γλυκέος οίνου, καὶ αὐτοὶ πάλιν ἐπέστρεφον εἰς τὰς αὐλάκας, ἐπιθυμοῦντες νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ βαθέος ἀγροῦ, ἡ δὲ γῆ ὀπισθεν τῶν ἐμαύριζε καὶ ὠμοίαζε μὲ γεωργημένην γῆν, μολονότι ἦτο χρυσῆ· τοῦτο ἦτο μέγα θαῦμα.

Κατεσκεύασε τέμενος βασιλικόν, βαθύσπορον· ἐκεῖ νέοι ἐργάται ἐθέριζον κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖράς τῶν ὀξείας δρεπάνας, ἄλλα δὲ δράγματα ἐπιπτον συνεχῶς κατὰ γῆς εἰς τὸν αὐλάκα, ἄλλα δὲ ἔδενον μὲ τοὺς δεσμοὺς οἱ δένοντες τὰ δεμάτια, καὶ τρεῖς δέται τοιοῦτοι ἴσταντο κατόπιν τῶν ὀπισθεν παῖδες συνάγοντες τὰ δράγματα καὶ φέροντες αὐτὰ εἰς τὰς μικράς τῶν ἀγκάλας ἀκαταπαύστως τὰ ἔδιδον εἰς τοὺς δέτας, ὁ δὲ βασιλεὺς, ὁ κύριος τοῦ τεμένους, κρατῶν τὸ σκῆπτρον σιωπηλῶς καὶ χαρμωδῶς ἴστατο εἰς τὴν αὐλάκα· κήρυκες μακρὰν ὑποκάτω εἰς μίαν δρῦν ἠτοίμαζον τὸ δεῖπνόν τῶν· θουσιάσαντες βοῦν μέγαν παρεσκεύαζον αὐτόν· αἱ δὲ γυναῖκες ἐζύμωναν ἄρτους λευκοὺς, δεῖπνον διὰ τοὺς ἐργάτας.

Κατεσκεύασεν ἄμπελον βρίθουσαν σταφυλῶν, εὐρεῖαν καὶ χρυσῆν, μαύρας σταφυλάς ἔχουσαν, τὰ δὲ κλίματα ἴσταντο ἐπὶ ἀργυρῶν στήλων, καθ' ὅλην τῶν τὴν ἔκτασιν, καὶ περίξ τῆς ἀμπέλου κατεσκεύασε τάφρον κυανῆν καὶ περίφραγμα κασσιτέρινον, μία δὲ μόνη ὁδὸς ἔφερον εἰς αὐτὴν, διὰ τῆς ὁποίας διήρχοντο οἱ φέροντες τὰς σταφυλάς, ὅταν ἐτρύγουν τὴν ἄμπελον· παρθένοι καὶ νέοι εὐφρόσσυνοι τὴν ψυχὴν εἰς πλεκτὰ καλάθια ἔφερον τὰς σταφυλάς, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν παῖς μὲ λιγυρὰν κιθάραν γλυκὰ ἐκιθάριζε, καὶ ἔψαλλε μὲ τὴν λεπτήν του φωνὴν ὠραῖον λίνον, καὶ αὐτοὶ κροτοῦντες τὴν γῆν, μὲ ἄσμα καὶ βοὴν σκιρτῶντες ἐχόρευον.

Κατεσκεύασεν ἀγέλην βοῶν ὀρθοκεράτων, αἱ δὲ βόες ἦσαν κατεσκευασμέναι ἐκ χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου, ἤρχοντο δὲ ἀπὸ τὸ βουστάσιον μὲν μυκηθμὸν εἰς τὴν βοσκὴν, πλησίον ποταμοῦ ἠχηροῦ, εἰς τὸν εὐκίνητον καλαμῶνα· χρυσοῖ βουκόλοι ὠδήγουν τέσσαρες, καὶ ἑννέα κύνες ταχεῖς ἠκολούθουν αὐτάς, δύο δὲ τρομεροὶ λέοντες μεταξὺ τῶν πρώτων βοῶν ἐσπάραττον ταῦρον μυκώμενον, ὁ ὁποῖος ἐσύρετο ὑπ' αὐτῶν βρυχώμενος τρομερά· τὸν ἠκολούθουν οἱ κύνες καὶ οἱ νέοι, καὶ οἱ μὲν λέοντες διασχίσαντες τὸ δέρμα τοῦ ταύρου κατέτρωγον τὰ σπλάγγνα του καὶ ἔπινον τὸ αἷμά του, οἱ δὲ βουκόλοι ματαιῶς ἐδίωκον, ὀξύνοντες τοὺς ταχεῖς κύνες, οἱ ὁποῖοι ἀπέφευγον μὲν νὰ δαγκάσωσι τοὺς λέοντας, πολλὰ πλησίον δὲ ἰστάμενοι ὑλάκτουν καίτοι ἀποσυρόμενοι.

Κατεσκεύασεν ὁ καλλιτέχνης Ἡφαιστος εἰς ὠραίαν κοιλάδα βοσκὴν μεγάλην λευκῶν προβάτων· σταθμοὺς καὶ μάνδραν καὶ χαμηλὰς καλύβας τῶν ποιμένων.

Κατεσκεύασεν ἐντέχνως ὁ καλλιτέχνης Ἡφαιστος χορὸν ὁμοῖον μὲ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ποτὲ κατεσκεύασεν εἰς τὴν εὐρύχωρον Κνωσὸν ὁ Δαίδαλος, διὰ τὴν καλλιπλόκαμον Ἀριάδνην. Εἰς αὐτὸν νέοι καὶ παρθένοι, εὖμορφοι, ἐχόρευον, κρατούμενοι ἀπὸ τὰς χεῖρας ἀλλήλων· ἐκ τούτων αἱ μὲν παρθένοι εἶχον λεπτὰ λινὰ ἱμάτια, οἱ δὲ νέοι ἦσαν ἐνδεδυμένοι χιτῶνας καλῶς κατεσκευασμένους, ὀλίγον καὶ ἡσύχως ἀποστίλβοντας καθὼς τὸ ἔλαιον· καὶ αἱ μὲν παρθένοι εἶχον ὠραίας στεφάνας, οἱ δὲ νέοι εἶχον χρυσᾶς μαχαίρας, κρεμαμένας ἐξ ἀργυρῶν ἱμάντων, καὶ ἄλλοτε μὲν ἔτρεχον μὲ τοὺς ἐπιτηδείους πόδας των κυκλοτερῶς πολὺ εὐκόλως, ὡς ὁ τροχὸς τοῦ κεραμέως ὅστις καθήμενος τὸν δοκιμᾶζει μὲ τὴν χεῖρά του, εἰάν τρέχη· ἄλλοτε

πάλιν ἔτρεχον κατὰ σειρὰν ἀντιμέτωποι πρὸς ἀλλήλους, πολὺς δὲ λαὸς ἴστατο πέριξ τοῦ ὠραίου χοροῦ καὶ ἐτέρπετο· μεταξύ δὲ αὐτῶν θεῖος ἀοιδὸς ἔψαλλε παιζῶν τὴν φόρμιγγα, δύο δὲ χορευταὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅταν ὁ ἀοιδὸς ἤρχιζε τὸ ᾄσμα, ἐχόρευον.

Τέλος δὲ ἔθεσε πέριξ τὸν μεγαλοδύναμον ὠκεανὸν εἰς τὸν τελευταῖον γύρον τῆς καλῶς κατεσκευασμένης ἀσπίδος, ἀφοῦ δὲ κατεσκεύασε τὴν μεγάλην καὶ στιβαρὰν ἀσπίδα, κατεσκεύασε διὰ τὸν Ἀχιλλεῖα θώρακα λαμπρότερον τοῦ πυρὸς, τῷ κατεσκεύασε περικεφαλαίαν φοβερὰν, καλῶς ἰκροσηρμοσμένην εἰς τοὺς κροτάφους του, ὠραίαν καὶ ποικίλην, ἐπάνω δὲ εἰς αὐτὴν ἔθεσε χρυσοῦν λόφον. Τῷ κατεσκεύασε δὲ κνημίδας ἐκ λευκοῦ κασσιτέρου. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ὅλα τὰ ὄπλα ὁ ἀριστοτέχνης Ἥφαιστος, σηκῶσας αὐτὰ τὰ ἔθεσεν ἔμπροσθεν τῆς μητρὸς τοῦ Ἀχιλλέως Θέτιδος, ἣτις ὡς ἰεράξ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν χιονοσκεπῆ Ὀλυμπον κάτω, φέρουσα παρὰ τοῦ Ἥφαιστου τὰ λαμπρὰ ὄπλα.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Τ.

ΑΠΟΘΕΙΞ ΤΗΣ ΜΗΝΙΔΟΣ.

Ἡ κροκωτὸν φοροῦσα πέπλον Αὐγὴ ἐγείρετο ἀπὸ τοῦ
ρέυματος τοῦ ὠκεανοῦ διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανά-
τους καὶ εἰς τοὺς θνητοὺς, ὅτε ἡ Θέτις ἔφθανεν εἰς τὸ
στρατόπεδον φέρουσα τὰ παρὰ τοῦ Ἡφαίστου δῶρα· εὔρε
δὲ τὸ τέκνον τῆς νὰ ἔχῃ ἐνηγκαλισμένον τὸν Πάτροκλον
καὶ νὰ κλαίῃ μὲ φωνὴν ὀξεῖαν· πολλοὶ σύντροφοι ἐκατέ-
ρωθεν αὐτοῦ ἐθρήνουν, ἡ δὲ ἐπιφανεστάτη τῶν θεαινῶν
παρέστη μεταξὺ αὐτῶν καὶ λαβοῦσα αὐτὸν τῆς χειρὸς τὸν
εἶπε καλοῦσα ἐξ ὀνόματος.

«Τέκνον μου, τοῦτον μὲν ἄς ἀφήσωμεν, μῶλῃν τὴν
βαρεῖαν λύπην μας νὰ κῆται, ἀφοῦ πλέον ἐξ αἰτίας τῶν
θεῶν ἐφρονεύθη· σὺ δὲ δέξαι παρὰ τοῦ Ἡφαίστου περιφή-
μα ὄπλα, πολὺ ὠραῖα, ὅποια κάνεις ἀνὴρ μέχρι τοῦδε
δὲν ἐφόρεσεν εἰς τοὺς ὤμους σου».

Τοιουτοτρόπως ὁμιλήσασα ἡ θεὰ ἀμέσως κατέθηκε τὰ
ὄπλα ἔμπροσθεν τοῦ Ἀχιλλέως· ταῦτα ἀντήχησαν κα-
ταστόλιστα ὄλα· τοὺς δὲ Μυρμιδόνας ὄλους εὐθύς κατέ-
λαβε τρόμος, οὐδὲ ἐτόλμησε κάνεις νὰ τὰ παρατηρήσῃ
κατέναντι, ἀλλ' ὄλοι ἐκ φόβου ἔφυγον. Ὁ Ἀχιλλεὺς,
ἅμα τὰ εἶδε, περισσοτέρα τὸν κατέλαβεν ὀργή, ἐντὸς δὲ
καὶ ὑπὸ τὰ βλέφαρα οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξέπεμψαν τρομε-
ρὰν ὡς φωτὸς λάμψιν, καὶ ἔχαιρε κρατῶν μεταξὺ τῶν

χειρῶν του τὰ λαμπρὰ τοῦ θεοῦ δῶρα. Ἄφοῦ ἐχόρτασε παρατηρῶν τὰ τεχνητὰ στολίσματα, ἀμέσως ἤρχισε νὰ λέγῃ πρὸς τὴν μητέρα του τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Μῆτέρ μου, τὰ μὲν ὄπλα βεβαίως ἔδωκε θεός· μόνον εἰς θεοὺς ἀρμόζουσιν ἔργα ἀθανάτων, καὶ δὲν δύναται νὰ τὰ κάμῃ θνητὸς ἄνθρωπος· τώρα δὲ ἐγὼ μὲν θὰ ὀπλισθῶ, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως αἱ μυῖαι ἐν τῷ μεταξὺ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς ἐκ τοῦ δόρατος πληγὰς καὶ γεννήσωσιν ἐντὸς σκωλήκια καὶ ἀσχημίσωσι τὸν νεκρὸν ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ἀφῆρέθη, κατασαπῆ δὲ ὄλον του τὸ σῶμα».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ λαμπρόπους θεὰ Θέτις.

«Τέκνον μου, ἄς μὴ φροντίζῃ ὁ νοῦς σου διὰ ταῦτα· ἀπ' αὐτὸν ἐγὼ θὰ προσπαθῆσω νὰ ἀποτρέψω τὸ σκληρὸν γένος τῶν μυιῶν, αἵτινες κατατρώγουσι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φονευομένους· ἐὰν καὶ ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους κῆται αὐτὸς ἐδῶ, πάντοτε θὰ ἔχῃ σῶμα ἀμετάβλητον ἢ καὶ καλλίτερον· ἀλλὰ σὺ συγκάλεσον εἰς συνέλευσιν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς καὶ ἀπαρνηθεῖς τὴν πρὸς τὸν στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ὀργήν, σπεῦσον νὰ ὀπλισθῆς διὰ τὸν πόλεμον, καὶ ἀνάλαβε τὴν ἀνδρεία σου».

Οὕτως εἰποῦσα, τοῦ ἐνέβαλε δύναμιν μετὰ μεγάλης τόλμης, εἰς δὲ τοῦ Πατρόκλου τὰς ῥίνας ἐξ ἄλλου μέρους ἔσταξεν ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ ἐρυθρὸν, διὰ νὰ μείνῃ τὸ σῶμά του ἀμετάβλητον.

Ὁ δὲ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη πρὸς τὴν ἀμμώδη παραλίαν καὶ μὲ φωνὰς φρικαλέας, ἐξήγειρεν τοὺς ἥρωας Ἀχαιοὺς· καὶ ὅσοι πρότερον ἔμεινον καταγινόμενοι μέσα εἰς τὰ πλοῖα κυβερνῆται καὶ πηδαλιούχοι, ταμίαι τῶν πλοίων καὶ τροφοδόται, καὶ οὗτοι τότε συνῆλθον εἰς τὴν συνέλευσιν, διότι ἐφάνη ἔξω ὁ Ἀχιλλεὺς, πολὺν καιρὸν

παύσας ἀπὸ τὸν πλήρη βασάνων πόλεμον. Δύο δὲ ἦλθον
 χωλαίνοντες, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ὁ ἀτρόμητος πολε-
 μιστὴς Τυδείδης καὶ ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεύς, στηριζόμενοι
 ἐπὶ τοῦ δόρατός των· διότι ἀκόμη εἶχον καιρίας πλη-
 γὰς· ἐπῆγαν δὲ καὶ ἐκάθησαν εἰς τὸ κέντρον τῆς συνε-
 λεύσεως. Μετ' αὐτοὺς ἐπῆγεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων
 πληγωμένος καὶ αὐτὸς, διότι τὸν εἶχε κτυπήσει εἰς τὴν
 τρομερὰν μάχην ὁ Ἄντηνορίδης Κόων μὲ χαλκόμυτον
 δόρυ. Ἀφοῦ δὲ πλέον συνηθοίσθησαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ ἐ-
 σηκώθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς καὶ
 εἶπεν.

Ἄ Τρεΐδη, βεβαίως θὰ ἦτο καλλίτερον καὶ διὰ ἀμφο-
 τέρους, καὶ διὰ σέ καὶ δι' ἐμέ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν
 ἐκ καρδίας ἀδημονοῦντες ἐπιμένομεν εἰς καρδιοφάγον φι-
 λονεικίαν ἕνεκα τῆς νέας αἰχμαλώτου, νὰ τὴν ἐφόνευε μέ-
 σα εἰς τὰ πλοῖα ἢ Ἄρτεμις μὲ βέλος τῆς κατ' ἐκείνην
 τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγὼ τὴν ἔλαβα καταστρέψας τὴν
 Λυρνησόν. Ἐὰν τοῦτο ἐγίγνετο, δὲν ἤθελον δαγκάσει τὴν
 εὐρεΐαν γῆν τόσον Ἀχαιοὶ φονευθέντες ὑπὸ χειρῶν ἐχθρι-
 κῶν, ἐμοῦ εἰς τὴν ὀργὴν ἐπιμείναντος. Εἰς μὲν τὸν Ἐ-
 κτορα καὶ τοὺς Τρῶας τοῦτο ἦτο ἐπωφελέστερον, οἱ Ἀ-
 χαιοὶ ὅμως νομίζω ὅτι ἐπὶ πολὺ θὰ ἐνθυμῶνται τὴν φι-
 λονεικίαν μας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ γενόμενα ἄς ἀφή-
 σωμεν, ἂν καὶ πολὺ λυπούμενοι, καὶ ἄς ὑποτάξωμεν τὴν
 ὀρμὴν τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἰς τὴν ἀνάγκην. Τώρα μὲν ἐγὼ
 παύω τὴν ὀργὴν, οὐδὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξακολουθῶ ἀ-
 διακόπως ὢν ὠργισμένος. Ἐμπρὸς λοιπὸν παρόρμημα εἰς
 πόλεμον τοὺς κοινοτρόφους Ἀχαιοὺς, διὰ νὰ ὑπάγω ἀπέ-
 ναντι τῶν Τρῶων καὶ τοὺς δοκιμάσω, ἐὰν ἀκόμη ἔχωσι
 τὴν διάθεσιν νὰ μένωσι πλησίον τοῦ στρατοπέδου· ἀλλὰ

πιστεύω ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν εὐχαρίστως θὰ λυγίσωσι τὸ γόνυ, ἀναγκασθέντες ὑπὸ τοῦ δόρατός μου νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, καὶ οἱ καλωπλισμένοι Ἀχαιοὶ ἐχάρησαν, διότι παρήτησε τὴν ὀργὴν ὁ γενναῖος Πηλεΐδης· ἐνώπιόν των δὲ ὠμίλησε ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν ἐκάθητο, χωρὶς νὰ ἐγερθῇ εἰς τὸ μέσον.

«᾽Ω ἀδελφοί, ἥρωες Δαναοί, ὄπαδοὶ τοῦ Ἄρεως, ἀνθρωπον ἰστάμενον εἶναι καλὸν ν' ἀκούη τις, οὐδὲ πρέπει νὰ διακόπτη αὐτόν· διότι φέρει δυσκολίαν καὶ εἰς τὸν πολὺ ἔμπειρον· εἰς μέγαν δὲ θόρυβον ἀνθρώπων πῶς εἴμπορεῖ τις νὰ ἀκούσῃ ἢ νὰ εἴπῃ; ἐμποδίζεται καὶ λιγύφωνος ῥήτωρ ἐάν ᾔῃαι. Εἰς τὸν Πηλεΐδην ἐγὼ θὰ ἀπολογηθῶ, οἱ δὲ ἄλλοι Ἀργεῖοι προσέξατε καὶ ἐννοήσατε καλὰ τὸν λόγον μου καθέις. Πολλάκις ἤδη οἱ Ἀχαιοὶ μοὶ ἔλεγον ταῦτα καὶ μὲ ὠνεΐδιζον· δὲν πταίω ὅμως ἐγὼ ἀλλ' ὁ Ζεὺς, ἡ Μοῖρα καὶ ἡ ἐν τῷ σκότει διατρίβουσα Ἐριννὺς, οἵτινες ἐν τῇ συνελεύσει ἐνέβαλον εἰς τὸν νοῦν μου ἀγρίαν τύφλωσιν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ἴδιος ἀφῆρεσα τὸ γέρας τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀλλὰ τί ἡδυνάμην νὰ κάμω; ἡ θεὰ διευθύνει τὰ πάντα· ἡ πρεσβυτάτη θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἄττη, ἡ ὁποία βλάπτει ὄλους· αὕτη ἔχει πόδας ἀπαλοὺς, διότι δὲν ἐγγίζει κατὰ γῆς, ἀλλὰ πατεῖ ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνθρώπων βλάπτουσα τοὺς μὲν καὶ δεσμεύουσα τοὺς δέ. Καὶ ὁ Ζεὺς αὐτός ποτε ἔπαθεν ὑπὸ τῆς Ἄττης, ὁ Ζεὺς ὅστις λέγουσιν ὅτι εἶναι ἄριστος πάντων ἀνδρῶν τε καὶ θεῶν· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἡ Ἥρα ἡ θῆλυς ἠπάτησε διὰ τῆς πανουργίας τῆς Ἄττης, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Ἀλκμήνη ἔμελλε νὰ γεν-

νήση τὸν κραταῖον Ἡρακλέα εἰς τὰς καλῶς τετειχισμέ-
 νας Θήβας. Ὁ Ζεὺς τότε καυχώμενος εἶπε πρὸς ὅλους
 τοὺς θεοὺς. ἀκούσατέ με, ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ ὄλαι αἱ θεαί,
 νὰ εἶπω ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἡ καρδία μου μὲ ἐμπνέει· σή-
 μερον ἢ εἰς γεννήσεις παραστέκουσα Εἰλειθυία θὰ ἐκφέρει
 εἰς τὸ φῶς ἄνδρα, ὅστις θὰ βασιλεύσῃ εἰς ὅλους τοὺς πε-
 ριοίκους, ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν ἀνδρῶν τῆς καταγομένης ἐκ
 τοῦ αἵματός μου. Πρὸς αὐτὸν πανοῦργα διανοουμένη εἶ-
 πεν ἡ δέσποινα Ἥρα. αὐτὰ διαψευσθῆς, οὐδὲ θὰ ἐκτελέ-
 σῃς τὸν λόγον· ἐὰν δὲ θέλῃς, ἐλθέ, κάμε μου, Ὀλύμ-
 πιε, δυνατόν ὄρκον, ὅτι τῷ ὄντι θὰ ἄρξῃ ὄλων τῶν
 περιοικούντων, ὅστις κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμέραν πέσῃ
 μεταξὺ τῶν ποδῶν γυναικὸς, ἀνήκων, εἰς γενεὰν κατα-
 γομένην ἐκ τοῦ αἵματός σου». Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Ζεὺς
 δὲν ἐνόησε ποσῶς τὴν πανουργίαν, ἀλλ' ὠρκίσθη μέγαν
 ὄρκον, κάκιστα ποιῶν. Ἡ δὲ Ἥρα ἀνηγέρθη καὶ ἄφησε
 τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, ἔφθασε δὲ ταχέως εἰς τὴν
 Πελοπόννησον, ὅπου ἐγνώριζεν ὅτι ἡ εὐγενὴς σύζυγος τοῦ
 Περσείδου Σθενέλου ἐκυφόρει υἱὸν καὶ ἦτο εἰς τὸν ἕβδο-
 μον μῆνα· ἐπρόλαβε δὲ καὶ τὸν ἐξέφερεν εἰς τὸ φῶς, καί
 τοι μὴ ἔχοντα τὸν ὠρισμένον πρὸς γέννησιν μῆνα· τῆς δὲ
 Ἀλκμήνης ἐμπόδισε τὸν τοκετὸν καὶ ἐκράτησε τὰς Εἰ-
 λειθυίας. Ἐπειτα ἔσπευσεν ἡ ἰδία καὶ ἔφερε πρὸς τὸν
 Κρονίδην Δία τὴν εἰδήσιν λέγουσα. «Ζεῦ πάτερ, λαμ-
 προκέραυνε, θὰ σοὶ εἶπω λόγον τινά· ἤδη εἶναι γεγεννη-
 μένος καλὸς ἀνὴρ, ὅστις θὰ ἄρξῃ τῶν Ἀργείων, ὁ Εὐρυ-
 σθεὺς, υἱὸς τοῦ Περσείδου Σθενέλου, συγγενὴς σου· δὲν
 εἶναι ἀπρεπὲς εἰς αὐτὸν νὰ βασιλεύῃ τῶν Ἀργείων». Οὕ-
 τως εἶπε, λύπη δὲ σφοδρὰ κατέλαβε τὰ βάθη τῆς καρ-
 δίας τοῦ Διός. Ἀμέσως συνέλαβε τὴν Ἄττην ἀπὸ τῆς λαμ-

προπλόκαμον κεφαλήν της τρομερὰ ὠργισμένος, καὶ ὤρκισθη μέγιστον ὄρκον, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπανέλθῃ ἢ Ἄτῃ εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν πλήρη ἀστέρων οὐρανὸν, ἀφοῦ ὄλους βλάπτει. Οὕτως εἰπὼν, τὴν ἔρριψεν ἀπὸ τὸν πλήρη ἀστέρων οὐρανὸν, ἀφοῦ τὴν περιέστρεψε μὲ τὴν χειρὰ του· ἔφθασε δὲ ταχέως μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἔνεκα ταύτης δὲν ἔπαυε νὰ συχνοστενάζῃ, ὡσάκισ ἐβλεπε τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν Ἡρακλέα νὰ ταλαιπωρεῖται δεινῶς ἔνεκα τῶν ἄθλων τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως. Οὕτω καὶ ἐγὼ ὅτε πρότερον ὁ μέγας σεισόκρανος Ἐκτωρ ἐφόνευε τοὺς Ἀργεῖους πλησίον τῶν πρυμνῶν τῶν πλοίων, δὲν ἠδυνάμην νὰ λησμονήσω τὴν ἐκ τυφλώσεως τοῦ νοὸς βλάβην, τὴν ὅποιαν κατ' ἀρχὰς ἔπαθον· ἀλλ' ἀφοῦ ἐβλάβην καὶ μοῦ ἀφῆρπασεν ὁ θεὸς τὸν νοῦν, θέλω πάλιν νὰ σὲ εὐχαριστήσω, καὶ νὰ σὲ ἀνταμείψω μὲ ἄπειρα δῶρα. Ὁρμησε λοιπὸν εἰς τὸν πόλεμον παρακινῶν καὶ τὸν ἄλλον στρατόν· τὰ δὲ δῶρα ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος νὰ σοὶ δώσω ὅλα, ὅσα χθὲς ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς ἐλθὼν εἰς τὴν σκηνὴν σου σὲ ὑπεσχέθη· ἐὰν δὲ θέλῃς, περίμενε μῶλῃν τὴν διὰ τὸν πόλεμον βίαν σου. Τὰ δῶρα ὀπαδοί μου θὰ λάβουν ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου καὶ θὰ σοῦ τὰ φέρωσι, διὰ νὰ ἰδῆς ὅτι θὰ ἦναι εὐάρεστα εἰς τὴν ψυχὴν σου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Ἄτρείδη ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, εἶσαι κύριος νὰ δώσης, ἐὰν θέλῃς, τὰ πρέποντα δῶρα, ἢ νὰ τὰ ἔχῃς· τῶρα ὅμως ἄς σπεύσωμεν νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν πολεμικὴν μας ζῆσιν· διότι δὲν πρέπει νὰ φλυαρῶμεν, δὲν πρέπει νὰ χρονοτριβῶμεν μένοντες ἐδῶ· ἀκόμη μέγα ἔργον μένει ἄπρακτον· ἄς φανῆ πάλιν ὁ Ἀχιλλεύς μεταξὺ τῶν προμάχων ἀφανίζων μὲ τὸ χάλκινόν του δόρυ τὰς

φάλαγγας τῶν Τρώων· ἄς πολεμῆ ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἔχων τοῦτο κατὰ νοῦν.

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

«Μὴ οὕτω παροτρύνεις τοὺς Ἀχαιοὺς, θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, καίτοι γενναῖος ὢν, νὰ πολεμήσουν εἰς Ἴλιον νηστικοὶ πρὸς τοὺς Τρώας, διότι δὲν θὰ διαρκέσῃ ὀλίγον ἡ μάχη, ἀφοῦ ἅπαξ συμπλακῶσιν αἱ τάξεις τῶν στρατῶν, καὶ θεὸς τις ἐμπνεύσῃ ὀρμητικὴν διάθεσιν καὶ εἰς τὰ δύο διαμαχόμενα μέρη· ἀλλὰ διάταξε νὰ λάβῃσι τροφήν καὶ οἶνον ἀνὰ τὸ στρατόπεδον οἱ Ἀχαιοὶ, διότι τοῦτο εἶναι ἀνδρεία καὶ δύναμις· δὲν θὰ δυνηθῆ ἄνθρωπος νηστικός νὰ πολεμῆ ἀντιμέτωπος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου· διότι καὶ ἂν ἐγκαρδίως ἐπιθυμῆ νὰ πολεμῆ, ἀλλ' ἀνεπαισθήτως γίνονται βαρέα τὰ μέλη του, δίψα δὲ καὶ πείνα τὸν καταλαμβάνει, καὶ τοῦ κόπτονται τὰ γόνατα πορευομένου. Ὅστις δὲ χορτασμένος ἀπὸ οἶνον καὶ φαγητὸν πολεμῆ πρὸς ἄνδρας ἐχθροὺς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἔχει τὴν καρδίαν ἐν αὐτῷ πλήρης θάρρους, οὐδὲ ἀποκάμνουν ποσῶς πρότερον τὰ μέλη του, πρὶν ὅλοι ὑποχωρήσουν τοῦ πολέμου. Ἄλλ' ἐμπρός, τὸν μὲν στρατὸν ἄφησε νὰ διασκορπισθῆ καὶ διάταξε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον, τὰ δὲ δῶρα ἄς φέρῃ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως, διὰ νὰ τὰ ἴδῃσι μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς των ὅλοι οἱ Ἀχαιοὶ, σὺ δὲ νὰ χαρῆς ἀπὸ καρδίας. Ἄς σηκωθῆ ἐνώπιον τῶν Ἀργείων, καὶ ἄς ὀρκιοθῆ, ὅτι ποτὲ δὲν ἀνέβῃ εἰς τὴν κλίνην τῆς Βρισηίδος οὐδὲ συνευρέθῃ μετ' αὐτῆς, ὅπως καὶ σοῦ ἡ ψυχὴ χαρῆ· ἔπειτα δὲ εἰς τὴν σκηνὴν του ἄς σὲ εὐχαριστήσῃ μὲ πλουσίαν εὐωχίαν, ἵνα μὴ μείνῃς κατὰ τι ἀνικανοποίητος·

σὺ δὲ Ἀτρεΐδῃ, εἰς τὸ μέλλον θὰ ᾗσαι δικαιότερος πρὸς ἄλλον· διότι δὲν εἶναι ποσῶς ἀξιοκατάκριτον νὰ ἐξευμενίζῃ τις βασιλέα, ὀργισθέντα κατ' αὐτοῦ.

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων.

«Χαίρω Λαερτιάδῃ, ἀκούσας τὸν λόγον σου, διότι πρεπόντως διῆλθες καὶ ἀπηρίθμησας ὅλα· τὸν δὲ ὄρκον τοῦτον ἐγὼ θὰ κάμω διότι μὲ προτρέπει ἡ ψυχὴ μου, καὶ δὲν θὰ ὀρκισθῶ ψευδῶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ δ' Ἀχιλλεὺς ἅς μείνῃ μέχρι τινος ἐδῶ, μῶλῃν τὴν διὰ τὸν πόλεμον βίαν του· μείνατε καὶ οἱ ἄλλοι ὅλοι συνηθροισμένοι, ἕως νὰ ἔλθωσι τὰ δῶρα ἀπὸ τὴν σκηνὴν καὶ νὰ ποιήσωμεν τοὺς ὄρκους. Σὲ δὲ παραγγέλλω καὶ προστάζω τὸ ἐξῆς· νὰ ἐκλέξῃς εὐγενεῖς νέους ἐκ τῶν Παναχαιῶν καὶ νὰ φέρῃς τὰ δῶρα ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου, ὅσα χθὲς ὑπεσχέθημεν νὰ τοῦ δώσωμεν, νὰ ὀδηγήσῃς προσέτι καὶ τὰς γυναῖκας· ὁ δὲ Ταλθύβιος ἅς μου ἐτοιμάσῃ ταχέως κατὰ τὸν ἐκτεταμένον στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν κάπρον, διὰ νὰ τὸν θυσιάσω εἰς τὸν Δία καὶ τὸν Ἥλιον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς.

«Ἀτρεΐδῃ ἐνδοξότατε, βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, ἄλλοτε μᾶλλον ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῆτε εἰς ταῦτα, ὅταν συμβῆ ἔν τῷ μεταξὺ παῦσις τοῦ πολέμου, καὶ δὲν εἶναι ἐντὸς τῶν στηθῶν μου τόση πρὸς πόλεμον διάθεσις· ἀλλὰ τῶρα οἱ μὲν κεῖνται κατατρυπημένοι, φονευθέντες ὑπὸ τοῦ Πριαμίδου Ἑκτορος, πρὸς δὲν ὁ Ζεὺς ἔδωκε δόξαν καὶ σεῖς παρακινεῖτε νὰ φάγωμεν; ἐγὼ βεβαίως θὰ παρῶρων τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν νὰ πολεμῶσι νηστικοὶ καὶ ἄγευστοι τροφῆς, ἅμα δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος νὰ κάμωμεν μέγα δεῖπνον, ἀφοῦ ἤθελον ἐκδικήσῃ τὴν βλάβην. Πρὸ τούτου κατ' οὐδένα τρόπον θέλει καταβῆ εἰς τὸν λαί-

μὸν οὔτε ποτὸν οὔτε φαγητὸν, ἀφοῦ ἀπέθανε σύντροφος; ὅστις κεῖται εἰς τὴν σκηνὴν μου κατατρυπημένος μὲ ὄξυ δόρυ, ἐστραμμένος ἀνά τὸ πρόθυρον, περὶ αὐτὸν δὲ σύντροφοι θρηνοῦσι· διὰ τοῦτο δὲν φροντίζω ποσῶς διὰ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ φόνον καὶ αἶμα καὶ τρομερὸν στεναγμὸν ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς:

«ὦ Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, πολὺ ὑπέρτατε πάντων τῶν Ἀχαιῶν, ἀνώτερος εἶσαι ἐμοῦ καὶ ὑπερέχεις ὄχι ὀλίγον εἰς τὸ δόρυ, ἀλλ' ἐγὼ ἴσως ὑπερτερῶ σου πολὺ κατὰ τὰς σκέψεις, ὡς μεγαλείτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ἐμπειρότερός σου· ἄς ὑποφέρῃ λοιπὸν ἡ καρδιά σου τοὺς λόγους μου. Ταχέως τοὺς ἀνθρώπους καταλαμβάνει κόρος τῆς μάχης, κατὰ τὴν ὁποίαν ὡς καλὰ μους ρίπτει κατὰ γῆς τοὺς ἀνθρώπους ὁ χαλκός, ὀλίγιστος δὲ θερισμὸς ὑπάρχει, ἀφοῦ κλίνη τὴν πλάστιγγα ὁ Ζεὺς, ὁ κριτὴς τοῦ πολέμου τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πενήθῃσιν νεκρὸν οἱ Ἀχαιοὶ μὲ στόμαχον κενόν· διότι πάρα πολλοὶ καὶ πυκνοὶ πίπτουσι καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Πότε λοιπὸν θέλει τις ἀναπνεύσει ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν; Ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ θάπτωμεν μὲν τὸν ἐκάστοτε ἀποθνήσκοντα μὲ ἀτάραχον καρδίαν, ἀφοῦ τὸν κλαύσωμεν μίαν ἡμέραν· ὅσοι δὲ ἀπομένωσιν ἀπὸ τὸν φρικτὸν πόλεμον, νὰ ἐνθυμῶνται νὰ πίνουν καὶ νὰ τρώγουν, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ ἐξακολουθῶμεν μὲ περισσοτέραν διάθεσιν τὸν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς πόλεμον, ἐνδυσθέντες περὶ τὸ σῶμα χαλκὸν ἰσχυρόν. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἄς μὴ περιμένῃ ἄλλην προτροπήν· διότι ἡ προτροπή, νὰ μείνῃ τις εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀργείων, θὰ ἦναι πρὸς βλάβην τοῦ· ἀλλ' ὅλοι ὁμοῦ ἄς ἐφορμήσωμεν κατὰ τῶν ἰπ-

ποδαμαστῶν Τρώων καὶ ἄς ἐγείρωμεν σφοδρὸν πόλεμον».

Εἶπε καὶ λαβῶν ἀκολούθως τοὺς υἱοὺς τοῦ ἐνδοξοτάτου Νέστορος καὶ τοὺς Φυλείδην, Μέγητα, Θόαντα, Μηριόνην, Κρειοντιάδην, Λυκομήδην καὶ Μελάνιππον ἐκίνησε μετ' αὐτῶν πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνωνος. Ἀμέσως δὲ συγχρόνως μὲ τὸν λόγον, ἐγένετο καὶ τὸ ἔργον· ἑπτὰ μὲν τρίποδας ἐξέφερον ἐκ τῆς σκηνῆς, τοὺς ὁποίους τοῦ ὑπεσχέθη, λαμπροὺς δὲ λέβητας εἴκοσι, καὶ δώδεκα ἵππους· ἐξήγαγον ταχέως γυναῖκας ἐμπείρους χειροτεχνημάτων ἑπτὰ, ὀγδόην δὲ τὴν ὠραίαν Βρισηίδα· ἐπροπορεύετο ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀφοῦ ἐζύγισεν ἀκριβῶς δέκα τάλαντα χρυσοῦ, κατόπιν δὲ οἱ ἄλλοι νέοι τῶν Ἀχαιῶν ἔφερον τὰ ἄλλα δῶρα· καὶ ταῦτα ἔθεσαν εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως. Ἠγέρθη ὀρθὸς ὁ Ἀγαμέμνων· ὁ δὲ ὅμοιος μὲ θεὸν κατὰ τὴν φωνὴν Ταλθύβιος κρατῶν μὲ τὰς χεῖράς του τὸν κάπρον ἦλθε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ στρατηγοῦ· οὗτος σύρας τὴν μάχαιραν, ἣτις πάντοτε εὐρίσκετο παρὰ τὴν μεγάλην θήκην τοῦ ξίφους του, ἔκοψεν ὡς ἀπαρχὰς τρίχας ἀπὸ τὸν κάπρον, καὶ μὲ χεῖρας ὑψωμένας ἤρχετο εἰς τὸν Δία· οἱ δὲ Ἀργεῖοι πάντες ἐκάθηντο σιωπηλῶς, καὶ κατὰ τὸ πρέπον εἰς τὴν θέσιν των, ἀκούοντες τὸν βασιλέα. Οὗτος μὲ ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους πρὸς τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν ἠύχθη λέγων.

«Μάρτυς ἔστω πρῶτον ὁ Ζεὺς, ὁ ὑπέρτατος καὶ ἀριστος τῶν θεῶν, καὶ ἔπειτα ἡ Γῆ καὶ ὁ Ἥλιος καὶ αἱ Ἐρινύες, αἵτινες εἰς τὸν κάτω κόσμον τιμωροῦσι τοὺς ἐπιόρκους, ὅτι ἐγὼ τῷ ὄντι δὲν ἔθεσα χεῖρα ἐπὶ τῆς Βρισηίδος, οὔτε ὅπως συμμερισθῆ τῆς κλίνης μου, οὔτε ἄλλως· ἀλλ' ἔμεινεν ἄθικτος εἰς τὴν σκηνὴν μου· ἂν δέ τε

ἐκ τούτων εἶναι ψευδές, ἄς μοῦ δώσωσιν οἱ θεοὶ πολλὰ βάσανα, ὅσα δίδουσιν εἰς τὸν παραβαίνοντα τοὺς ὄρκους του.»

Εἶπε καὶ ἀπέκοψε τὸν οἰσοφάγον τοῦ κάπρου μὲ τὸν ἄσπλαγγνον χαλκόν· τοῦτον μὲν ὁ Ταλθύβιος περιστρέψας ἔρριψεν εἰς τὴν ἐκτεταμένην ἄβυσσον τῆς λευκαζούσης θαλάσσης, διὰ νὰ τὸν φάγουν οἱ ἰχθύες· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἠγέρθη καὶ εἶπε πρὸς τοὺς φιλοπολέμους Ἀργεῖους.

«Ζεῦ πάτερ, βεβαίως μεγάλας συμφοράς προξενεῖς εἰς τοὺς ἀνθρώπους τυφλῶν τὸν νοῦν αὐτῶν· διότι ἄλλως ἀναμφιβόλως δὲν ἤθελε κατερεθίσει τὴν καρδίαν μου ὁ Ἀτρεΐδης, οὐδὲ ἤθελε λάβῃ διὰ τῆς βίας τὴν κόρην ἀνενδότης ἐπιμένων· ἀλλὰ βεβαίως ὁ Ζεὺς ἤθελε ν' ἀποθάνωσι πολλοί. Τώρα ὑπάγετε νὰ δειπνήσητε, διὰ νὰ συνάψωμεν μάχην.»

Οὕτως εἶπε, διέλυσε δὲ τὴν ταχέως συγκροτηθεῖσαν συνέλευσιν. Οὗτοι μὲν ἐσκορπίζοντο διευθυνόμενοι ἕκαστος εἰς τὸ πλοῖόν του, οἱ δὲ γενναῖοι Μυρμιδόνες ἐνησχολοῦντο περὶ τὰ δῶρα καὶ φέροντες αὐτὰ ἐπορεύοντο πρὸς τὸ πλοῖον τοῦ θεοῦ Ἀχιλλέως· καὶ ταῦτα μὲν κατέθεσαν εἰς τὴν σκηνήν, τὰς δὲ γυναῖκας ἔβαλον νὰ καθήσωσι, καὶ τοὺς ἵππους ἔφεραν εἰς τὴν ἀγέλην οἱ λαμπροὶ θεράποντές του.

Ἡ δὲ Βρισηΐς, ὁμοιάζουσα μὲ τὴν χρυσοῦν Ἀφροδίτην, ἅμα εἶδε τὸν Πάτροκλον κατατρυπημένον μὲ ὄξυ δόρυ, ἔπεσεν ἐπάνω του καὶ περιπτυχθεῖσα αὐτὸν ἐκραύγασε μὲ διαπεραστικὴν φωνήν, μὲ τὰς χεῖράς της δὲ ἐξέσχιζε τὰ στήθη, τὸν ἀπαλὸν λαιμὸν καὶ τὸ ὠραῖον της πρόσωπον· καὶ μετὰ κλαυθμῶν εἶπεν ἡ θεόμορφος γυνή.

«Πάτροκλε, ἀπὸ καρδίας φίλτατε ἐμοῦ τῆς δειλαίας,

σὲ ἄφησε ζῶντα ἀπερχομένη τῆς σκηνῆς, τώρα δὲ, ὦ ἀρχηγέ τῶν λαῶν, ἐπιστρέφουσα σὲ εὐρίσκω ἀποθαμμένον ! οὕτως ἀδιακόπως ἀπὸ ἓν κακὸν πίπτω εἰς ἄλλο! τὸν μὲν σύζυγον, εἰς τὸν ὁποῖον μὲ ἔδωκεν ὁ πατήρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου, εἶδον πρὸ τῆς πόλεώς μου τρυπημένον μὲ ὄξυ δόρυ· καὶ τοὺς τρεῖς φιλτάτους μου αὐταδέλφους, εἶδον φονευμένους τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Σὺ Πάτροκλε, μὲ παρηγόρεις, ὅταν ὁ Ἄχιλλεὺς ἐφόνευσε τὸν ἄνδρα μου, ἐξεπόρθησε δὲ τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ Μύνητος· ἀλλὰ μὲ ἐβεβαίωνες ὅτι θὰ μὲ κάμης νόμιμον σύζυγον τοῦ θεοῦ Ἄχιλλέως, θὰ μὲ φέρης ἐντὸς τῶν πλοίων εἰς τὴν Φθίαν, θὰ πανηγυρίσωμεν δὲ τοὺς γάμους μεταξὺ τῶν Μυρμιδόνων. Διὰ τοῦτο καθ' ὑπερβολὴν κλαίω τὸν θάνατόν σου, διότι ἦσο πάντοτε γλυκύς.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἐστέναζον δὲ, ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, αἱ ἄλλαι γυναῖκες, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὸν Πάτροκλον, κυρίως ὅμως διὰ τὰς λύπας τῆς ἐκάστη. Περὶ δὲ τὸν Ἄχιλλέα συνηθροίσθησαν οἱ πρόκριτοι τῶν Ἀχαιῶν καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ δειπνήσῃ, ὃ δὲ ἤρνεϊτο στενάζων καὶ λέγων.

«Σᾶς παρακαλῶ, ἐάν τις τῶν φίλων συντρόφων μου πείθεται εἰς ἐμὲ, μὴ με παρακινῆτε πρότερον νὰ χορτάσω τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τροφὴν καὶ ποτόν, ἀφοῦ τρομερὰ λύπη μὲ κατέχει· θὰ περιμείνω μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ θὰ ὑποφέρω ὅπωςδῆποτε.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς διεσκεδάσθησαν, ἔμειναν δὲ οἱ δύο Ἄτρεῖδαι, ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς, ὁ Νέστωρ, ὁ Ἰδομενεὺς καὶ ὁ γέρον ἱππηλάτης Φοῖνιξ, διασκεδάζοντες αὐτὸν βαρέως λυπημένον· ἀλλ' οὐδὲ ὅπως ἠδύνατο νὰ διασκεδάσῃ, πρὶν ἢ ἔμβῃ εἰς τὸ

στόμα τοῦ πλήρους αἵματος πολέμου· ἐνθυμηθεῖς πάλιν τὸν Πάτροκλον ἐστέναξε δεινῶς καὶ εἶπε.

«Βεβαίως ταλαίπωρε, ὦ μᾶλλον φίλτατε ἐκ τῶν συντρόφων μου, καὶ σύ ποτε ὁ ἴδιος παρεσκεύαζες τὴν ἐπιθυμητὸν δεῖπνον ἐνώπιόν μου εἰς τὴν σκηνὴν ταχέως καὶ προθύμως, ὅσάκις οἱ Ἄχαιοὶ ἔσπευδον νὰ ἐπιφέρωσι κατὰ τῶν ἵπποδαμαστῶν Τρώων πολύδακρυον πόλεμον! Τώρα ὅμως σὺ μὲν κεῖσαι κατατροπυημένος, ἡ δὲ ἰδική μου καρδιά μένει ἄγευστος ποτοῦ καὶ φαγητοῦ, καὶ τοι εὐρίσκονται πλησίον μου, διότι σὲ ποθῶ. Οὐδὲ ἂν ὑπέφερον μεγαλητέραν συμφορὰν, οὐδ' ἂν καὶ περὶ θανάτου τοῦ πατρὸς μου ἐμάνθανον, ὅστις ἴσως τώρα εἰς τὴν Φθίαν χύνει ἀφθόνως τρυφερὰ δάκρυα διὰ τὴν στέρησιν τοιοῦτου υἱοῦ, ὅστις μάχεται πρὸς τοὺς Τρώας εἰς ξένην χώραν ἕνεκα τῆς ἀποτροπαίου Ἑλένης· οὐδὲ ἂν ἐμάνθανον τὸν θάνατον τοῦ ἐν Σκύρῳ τρεφομένου ἀγαπητοῦ μου υἱοῦ, ἂν ἀκόμη ζῆ ὁ θεόμορφος Νεοπτόλεμος, ἤθελον λυπηθῆ τσοσῦτον. Ἕλπιζεν ἡ ψυχὴ μου ὅτι ἐγὼ μόνον ἔμελλον ν' ἀποθάνω μακρὰν τοῦ ἵπποτρόφου Ἄργους ἐδῶ εἰς τὴν Τροίαν, καὶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψης εἰς τὴν Φθίαν διὰ νὰ ὀδηγήσης μὲ ταχὺ μαῦρον πλοῖον τὸν υἱὸν ἀπὸ τῆν Σκύρον καὶ νὰ τὸν παραδώσης ἐν πρὸς ἐν τὴν περιουσίαν μου, τοὺς δούλους καὶ τὸν ὑψηλὸν καὶ μέγαν οἶκόν μου· διότι ἤδη ἴσως ὁ Πηλεὺς ἢ ἀπέθανε πλέον, ἢ μὸλις ζῶν διατελεῖ λυπούμενος βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἀδιακόπως περιμένων ἀξιοθρήνητον περὶ ἐμοῦ εἶδησιν, νὰ μάθῃ τὸν θάνατόν μου.»

Ταῦτα εἶπε κλαίων, ἐστέναζον δὲ, ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, οἱ πρόκριτοι ἐνθυμηθέντες ὅ,τι ἕκαστος εἶχεν ἀφήσει εἰς τὸν οἶκόν του. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς θρηνοῦντας ὁ Κρονίδης

συνεκινήθη και ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηναῖν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τέκνον μου, ἐντελῶς κατέλιπες πλεόν γενναῖον ἄνδρα. Δὲν μερμιναῖς πλεόν ποσῶς διὰ τὸν Ἀχιλλέα ; ἐκεῖνος ἰδοὺ ἔμπροσθεν τῶν ὀρθοπρύμνων πλοίων κάθηται και θρηνεῖ τὸν φίλτατον σύντροφον· ἐνῶ δὲ οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν νὰ δειπνήσουν, αὐτὸς μένει νηστικός και ἀδειπνητος· ἀλλ' ὕπαγε, στάξον μέσα εἰς τὰ στήθη του νέκταρ και τερπνὴν ἀμβροσίαν διὰ νὰ μὴν τὸν καταλάβῃ πείνα.»

Διὰ τῶν λόγων τούτων παρώρμησε τὴν και ἄλλως ἀφ' ἑαυτῆς προθυμουμένην Ἀθηναῖν, ἥτις ἐν εἶδει μακροπτέρυγος ὄξυφώνου Ἄρπης ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ τοῦ αἰθέρος κάτω εἰς τὴν γῆν· ἐνῶ δὲ οἱ Ἀχαιοὶ σπεύδοντες ὠπλίζοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ, αὕτη στάξασα μέσα εἰς τὰ στήθη τοῦ Ἀχιλλέως νέκταρ και τερπνὴν ἀμβροσίαν, διὰ νὰ μὴ καταλάβῃ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἢ ὀχληρὰ πείνα, ἀπῆλθε πρὸς τὰ στερεὰ ἀνάκτορα τοῦ μεγαλοδυναμοῦ πατρός της. Οἱ δὲ πολεμισταὶ ἀπὸ τῶν ταχέων πλοίων ἐχύνοντο ἔξω. Καθὼς ὅταν πυκναὶ νιφάδες πετῶσιν ἀπὸ τὸν Δία ψυχραὶ, κινούμεναι ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ τρικυμῖαν φέροντος Βορέου, τοιουτοτρόπως τότε πυκναὶ περικεφαλαῖαι λάμψιν μεγάλην ἐκπέμπουσαι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ στρατόπεδον και ὀμφαλοειδεῖς ἀσπίδες και θώρακες δυνατοὶ και ἐκ ξύλου μελίας δόρατα· ἡ δὲ λάμψις ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν· ἔλαμψε περίξ ὅλος ὁ τόπος ἀπὸ τὰ χάλκινα ὄπλα· και κρότος μέγας ἐγίγνετο ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν στρατιωτῶν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὠπλίζετο ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· και οἱ μὲν ὀδόντες αὐτοῦ ἐκρότουν συγκρουόμενοι, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἤστραπτον ὡς φλόξ πυρός, ἐντὸς δὲ ἡ καρδία του κατείχετο ἀπὸ βαρυ-

θυμίαν ἀφόρητον. Αὐτὸς δὲ μεγάλην δεικνύων κατὰ τῶν Τρώων ὄρμην ἐνεδύετο τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ Ἥφαιστου, ὅστις ἐκοπίασε νὰ τὰ κατασκευάσῃ. Καὶ πρῶτον μὲν ἔθεσε πέριξ τῆς κνήμης του τὰς ὠραίας κνημίδας, τὰς μὲ ἀργυρὰ ἐπισφύρια συνηρμοσμένας· δεύτερον δὲ ἐνεδύθη περὶ τὸ στῆθός του τὸν θώρακα καὶ περὶ τοὺς ὤμους του ἔρριψε τὸ ἀργυρόηλον χαλκοῦν ξίφος· ἔπειτα ἔλαβε τὴν μεγάλην καὶ βαρεῖαν ἀσπίδα του, ἣτις μακρὰν ἐφεγγοβόλει ὡς σελήνη. Καθὼς δ' ὅταν ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἴδωσι ναῦται τὸ φῶς πυρᾶς, καιομένης κατὰ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων εἰς ποιμενικὴν μάνδραν, ἐνῶ μὲ δυσαρέσκειάν των φέρονται πρὸς τὸν πλήρη ἰχθύων πόντον μακρὰν τῶν οἰκείων των, οὕτως ἐφαίνετο καὶ τὸ ἀπὸ τὴν ὠραίαν καὶ τεχνικῶς ἐστολισμένην ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως φῶς τὸ λάμπον εἰς τὴν αἰθέρα. Ἥγειρε τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν καὶ τὴν ἔθεσε περὶ τὴν κεφαλὴν του· ὡς ἥλιος ἐξέπεμψε λάμψιν, ἐνῶ περὶ αὐτὴν ἐσειετο ἡ χρυσοῦ της κόμη, τὴν ὁποίαν ὁ Ἥφαιστος κατασκεύασε πίπτουσαν περὶ τὸν λόφον πυκνὴν. Ἐδοκίμασε μὲ ταῦτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἂν ἐφηρμόζοντο καλῶς καὶ ἂν ἠδύναντο νὰ κινῶνται ἐντὸς αὐτῶν μὲ εὐκολίαν τὰ λαμπρὰ του μέλη· ἀλλὰ δι' αὐτὸν ταῦτα ἦσαν ἐλαφρὰ ὡς πτερὰ τὰ ὁποῖα τὸν ἤγειρον μετέωρον. Ἐσυρεν ἐκ τῆς δορατοθήκης τὸ πατρικόν του δόρυ, τὸ ὁποῖον ἦτο βαρὺ, μακρὸν καὶ στερεόν· τοῦτο δὲν ἠδύνατο ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν νὰ κινῆ, ἀλλὰ μόνος ὁ Ἀχιλλεὺς· δόρυ ἐκ μελίας τοῦ Πηλίου ὄρους, ὀπόθεν κόψας εἶχε τὸ δῶσει εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα ὁ Χεῖρων, διὰ νὰ τὸ ἔχη πρὸς φόνον τῶν ἠρώων. Περὶ δὲ τοὺς ἵππους ὁ Αὐτομέδων καὶ ὁ Ἀλκιμος κατεγίνοντο καὶ ἐξεύγνουον· ἔθεσε τὰ ὠραῖα τοῦ ῥυμοῦ λω-

ρία περὶ τὸν λαιμὸν τῶν ἵππων, καὶ μεταξὺ τῶν σιαγόνων των τοὺς χαλινούς, τῶν ὁποίων τὰ λωρία ἔδεσαν τεντωμένα πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς τὸ στερεὸν ἄρμα· αὐτὸς ὁ Αὐτομέδων ἔλαβε τὴν καλῶς ἀρμόζουσαν εἰς τὴν χειρὰ του λαμπρὰν μάστιγα καὶ ἐπετάχθη ἐπάνω εἰς τὸ ἄρμα· ὀπισθὲν του δὲ, ἀφοῦ ὠπλίσθη, ἀνέβη ὁ Ἀχιλλεὺς, ὀλόλαμπρος ἐκ τῶν ὄπλων ὡς ὁ ἀκτινοβόλος Ὑπερίων. Μὲ τρομερὰν φωνὴν ἔκαμε τὴν ἐξῆς πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ πατρὸς του παρακέλευσιν.

«Ξάνθε καὶ Βαλίε, διάσημα τέκνα τῆς Ποδάργης, σκεφθῆτε νὰ σώσητε καὶ νὰ ἐπαναφέρητε τὸν ἠνίοχόν σας ὀπίσω εἰς τὸ πλῆθος τῶν Ἀχαιῶν, ἀφοῦ χορτάσωμεν ἀπὸ πόλεμον, καὶ μὴ τὸν ἀφήσητε ὡς τὸν Πάτροκλον ἐκεῖ ἀποθαμένον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' εὐθύς ὑπὸ τὸν ζυγὸν εἶπεν ὁ ταχύπους ἵππος Ξάνθος· ἔκλινε τὴν κεφαλὴν του· ὄλη δὲ ἡ χαιίτη ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ζεύγην καὶ παρὰ τὸν ζυγὸν κρεμασθεῖσα ἔφθασεν εἰς τὸ ἔδαφος· ἔδωκε πρὸς αὐτὸν δύναμιν νὰ λαλῆ ἢ λευκώλενος θεὰ Ἥρα.

«Μάλιστα ἀναμφιβόλως θὰ σὲ σώσωμεν, ἀνδρῆε Ἀχιλλεῦ· ἀλλὰ πλησίον σου εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου· οὐδὲ εἴμεθα ἡμεῖς αἴτιοι, ἀλλὰ θεός τις μέγας καὶ ἡ ἀκαταμάχητος Μοῖρα. Διότι καὶ τοῦ Πατρόκλου ἀφῆρσαν ἀπὸ τοὺς ὤμους τὰ ὄπλα οἱ Τρῶες οὐχὶ διὰ ἰδικήν μας βραδύτητα καὶ ὀκνηρίαν, ἀλλ' ὁ ἄριστος τῶν θεῶν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητώ, τὸν ἐφόνευσε μεταξὺ τῶν προμάχων καὶ ἔδωκε δόξαν εἰς τὸν Ἑκτορα· ἡμεῖς δὲ ἡμποροῦμεν νὰ τρέχωμεν μὲ τὴν ταχύτητα τῆς πνοῆς Ζεφύρου, ἣτις λέγουσιν ὅτι εἶναι ἐλαφροτητά·

ἀλλ' εἰς ἐσὲ εἶναι πεπρωμένον νὰ φονευθῆς διὰ τῆς βίας
ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνδρός.»

Τοιουτοτρόπως εἰπόντος, εὐθύς αἱ Ἐρινύες τοῦ ἐκρά-
τησαν τὴν φωνήν· πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀδημονήσας
εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς.

«Ξάνθε, διὰ τί μοῦ μαντεύεις τὸν θάνατον χωρὶς ἀ-
νάγκην; τὸ γνωρίζω πολὺ καλὰ καὶ ὁ ἴδιος, ὅτι εἶναι ἡ
μοῖρά μου νὰ χαθῶ ἐδῶ μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν μου γο-
νέων· ἀλλὰ καὶ μῶλα ταῦτα δὲν θὰ παύσω πρότερον πρὶν
ἢ χορτάσω νὰ καταδιώκω τοὺς Τρῶας ἀπὸ τὸν πόλεμον.»

Ἐἶπε καὶ ἀμέσως φωνάζων διεύθυνε μεταξὺ τῶν προ-
μάχων τοὺς μονώνυχας ἵππους.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Υ.

ΘΕΟΜΑΧΙΑ.

Ἐνῶ οἱ Ἀχαιοὶ πλησίον τῶν καμπηλοπρύμνων πλοίων των ὠπλίζοντο περὶ σέ, Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, ἄπληστε τῆς μάχης, οἱ Τρῶες ἀφ' ἑτέρου παρεσκευάζοντο πρὸς μάχην εἰς τὸν ὑψηλὸν τόπον τῆς πεδιάδος.

Ἐν τούτοις ὁ Ζεὺς διέταξε τὴν Θέμιδα νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς τοῦ πολυκορύφου Ὀλύμπου καὶ νὰ προσκαλέσῃ τοὺς θεοὺς εἰς ἀγοράν· αὐτὴ δὲ πορευθεῖσα πανταχοῦ τοὺς προέτρεψε νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς. Ἐκτὸς τοῦ Ὠκεανοῦ οὐδεὶς ἀπουσίασεν οὔτε ἐκ τῶν ποταμῶν, οὔτε τῶν νυμφῶν, αἱ ὁποῖαι κατοικοῦσι τὰ ὠραῖα δάση, τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ τὰς χορτοφόρους βάλτους. Ὅλοι λοιπὸν συνελθόντες εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς τοῦ τὰς νεφέλας ἀθροίζοντος ἐκάθησαν εἰς τὰς ὠραίας αἰθούσας, τὰς ὁποίας ὁ Ἥφαιστος τεχνήντως κατεσκεύασε διὰ τὸν πατέρα του· οὕτως οἱ μὲν θεοὶ συνηθροίσθησαν εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς καὶ αὐτὸς ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν δὲν παρήκουσεν εἰς τὸν λόγον τῆς θεᾶς Θέμιδος καὶ ἦλθεν ἐκ τῆς θαλάσσης πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἠρώτησε τὸν Δία.

«Διατί πάλιν, θεὲ τερπόμενε εἰς τοὺς κεραυνοὺς, προσεκάλεσες τοὺς θεοὺς εἰς ἀγοράν; ἄρά γε σκέπτεσαι τίποτε περὶ τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν; διότι εἰσὶν ἐγγὺς νὰ συνάψωσι φοβεράν μάχην.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ζεὺς.

α' Ἐννόησες, Πόσειδον, σείων τὴν γῆν, τὴν βουλήν μου διὰ τὴν ὁποίαν σὲ ἐκάλεσα· φροντίζω περὶ αὐτῶν μολονόντι χάνονται. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν θέλω μένει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου καθήμενος, ὀπόθεν ὄρων τὰ γινόμενα θὰ τέρπωμαι, ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι θεοὶ ὑπάγετε εἰς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ βοηθήσατε, ὄντινα θέλει ἕκαστος· διότι ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς μόνος πολεμήσῃ ἐναντίον τῶν Τρώων, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον οὗτοι θέλουσιν ἀντιστῆ εἰς αὐτὸν, ἀφοῦ καὶ πρότερον ἢ θεὰ του μόνη τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Τώρα ὅμως ὅτε λυπεῖται μεγάλως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐταίρου του, φοβοῦμαι μήπως παρὰ τὴν μοῖραν καταστρέψῃ καὶ τὸ τεῖχος αὐτὸ τῆς Τροίας».

Ταῦτα εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, διήγειρε δὲ ἀναπόφρευκτον πόλεμον. Οἱ θεοὶ διχοφρονοῦντες κατέβησαν πρὸς τὸν ἀγῶνα, ἡ μὲν Ἥρα καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα καὶ ὁ κατέχων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ ὁ κερδῶος Ἑρμῆς ἐπίσημος διὰ τὴν συνεσίην του, ἐπορεύθησαν πρὸς τὰ πλοῖα· μετ' αὐτῶν ἐπορεύετο καὶ ὁ Ἥφαιστος ἀγερῶχος χαλαινῶν, αἱ δὲ ἀσθενεῖς κνήμαί του ἐσπευσμένως ἐκινουῦντο. Πρὸς δὲ τοὺς Τρῶας ἐπορεύθησαν ὁ Ἄρης, ὁ σείων τὴν φοβεράν του περικεφαλαίαν· μετ' αὐτοῦ ὁ μακρόκομος Ἀπόλλων καὶ ἡ τερπομένη εἰς τὰ βέλη της Ἄρτεμις, ἡ Λητώ καὶ ὁ Ξάνθος καὶ ἡ φιλόγελος Ἀφροδίτη. Ἐν ὄσφ μὲν οἱ θεοὶ ἦσαν μακρὰν τῶν θνήσκτων ἀνθρώπων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐδοξάζοντο μεγάλως, διότι ἐφάνη ὁ Ἀχιλλεὺς, ὅστις ἐπὶ πολὺ εἶχεν ἀποσυρθῆ τῆς ὀδυνηρᾶς μάχης, δεινὸς δὲ τρόμος κατέλαβε τὰ μέλη ἑκάστου τῶν Τρώων φονευομένων, διότι ἔβλεπον τὸν ταχύποδα υἱὸν τοῦ Πηλέως στίλβοντα ἐκ τῶν ὀπλων του, ὅμοιον μὲ

τὸν καταστρέφοντα τοὺς ἀνθρώπους Ἄρην· ἀφοῦ ὅμως οἱ θεοὶ ἤλθον εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, τότε ἠγέρθη ἡ ἰσχυρὰ Ἔρις, ἡ κινουῖσα τοὺς λαοὺς εἰς πόλεμον. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκραύγαζεν ἰσταμένη μὲν πλησίον τῆς τάφρου ἐκτὸς τοῦ τείχους, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τῶν ἠχηρῶν ἀκτῶν. Ἀφ' ἐτέρου ὁ Ἄρης ὁμοίως μὲ σκοτεινὴν λαίλαπα ἐφώναζεν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τροίας ἐνθαρρύνων τοὺς Τρῶας, ἄλλοτε δὲ τρέχων πλησίον τοῦ Σιμόεντος ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Καλλικολώνης. Οὕτως οἱ θεοὶ παροξύνοντες ἀμφοτέρους τοὺς συνέκρουον ἵνα μάχωνται καὶ διήγειρον μεγάλην ἄρην εἰς αὐτούς. Φοβερά δὲ ἐβρόντησεν ὁ Ζεὺς ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν ἀπὸ τὰ ὕψη, καὶ κάτωθεν πάλιν φοβερά ὁ Ποσειδῶν ἔσεισε τὴν ἄπειρον γῆν καὶ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ὅλοι δὲ οἱ πρόποδες τῆς πολλὰς πηγὰς ἐχούσης Ἰδῆς καὶ αἱ κορυφαὶ αὐτῆς ἐσειόντο ὡς καὶ ἡ πόλις τῶν Τρώων καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν. Ἐφοβήθη κάτωθεν ὑπὸ τὴν γῆν ὁ βασιλεὺς τῶν νεκρῶν Πλούτων· ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν θρόνον του, καὶ ἐφώναζε φοβηθεὶς μήπως ὁ Ποσειδῶν ὁ σείων τὴν γῆν διασχίσῃ αὐτὴν ἄνωθεν καὶ φανῶσι καὶ εἰς τοὺς θνητοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀθανάτους τὰ τρομερὰ καὶ σκοτεινὰ οἰκήματα τῶν νεκρῶν, τὰ ὅποια καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἀποστρέφονται· τόσος λοιπὸν κτύπος ἠγέρθη ἐκ τῶν θεῶν μαχομένων. Καὶ ἀπέναντι μὲν τοῦ Ποσειδῶνος παρετάχθη ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, ἔχων τὰ πτερωτὰ βέλη του· ἀπέναντι τοῦ Ἄρεως ἡ Ἀθηνᾶ, ἀπέναντι δὲ τῆς Ἥρας ἡ χρυσοῖν ἠλακάτην ἔχουσα, ἡ καλλικέλαδος καὶ χαίρουσα εἰς τὰ βέλη τῆς Ἄρτεμις· ἀπέναντι τῆς Λητοῦς ὁ σωτὴρ τῶν οἴκων, ὁ βιωφελῆς Ἑρμῆς, ἀπέναντι τοῦ Ἡφαίστου ὁ μέγας καὶ βαθύστροφος ποταμὸς, τὸν

ὅποιον οἱ μὲν θεοὶ ὀνομάζουσι Ξάνθον, οἱ δὲ ἄνθρωποι Σκάμανδρον. Οὕτως οἱ μὲν θεοὶ παρετάχθησαν ἐναντίον τῶν θεῶν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐπεθύμει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην, ἰδίως ἀπέναντι τοῦ Ἑκτορος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, διότι ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐπεθύμει νὰ χορτάσῃ τὸν Ἄρην τὸν ἀκάματον πολεμιστὴν. Τότε ὁ Ἀπόλλων, ὁ σώζων τοὺς λαοὺς διήγειρε τὸν Αἰνεΐαν, ἐμβαλὼν αὐτῷ θάρρος κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁμοιάζων μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου Λυκάονα κατὰ τὴν φωνὴν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.

«Αἰνεΐα, βουλευφόρε τῶν Τρώων, ποῦ εἶναι αἱ καυχῆσεις σου, τὰς ὁποίας εὐωχούμενος ἔλεγες εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τρώων, ὅτι θὰ πολεμήσῃς ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως;»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Αἰνεΐας.

«Γιᾶ τοῦ Πριάμου Λυκάων, διατί μὲ παρακινεῖς καίτοι μὴ θέλοντα νὰ πολεμήσω ἐναντίον τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως; δὲν θ' ἀντιταχθῶ τώρα κατὰ πρῶτον ἐναντίον τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως, διότι καὶ ἄλλοτε μ' ἔτρεψεν εἰς φυγὴν ἐκ τῆς Ἰδης, ὅτε ἐπέπεσεν ἐναντίον τῶν βοῶν μας, ἐπόρθησε δὲ τὴν Λυρνησσὸν καὶ τὴν Πήδασον· ἀλλ' ὁ Ζεὺς μ' ἔσωσεν ἐμπνεύσας εἰς ἐμὲ θάρρος καὶ χορηγήσας με ταχύτητα ποδῶν. Βεβαίως ἤθελον φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὁποία προπορευομένη αὐτοῦ τῷ ἐχορήγει τὴν νίκην καὶ τὸν διέταττε νὰ φονεύῃ διὰ τοῦ ἀκοντίου του τοὺς Λέλεγας καὶ Τρώας· διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν ἄνθρωπος νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, διότι πάντοτε εἰς τῶν θεῶν παρίσταται, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπομακρύνει τὸν ὄλεθρον· τὸ δόρυ του εὐθυβολεῖ πάντοτε καὶ δὲν πίπτει χαμαὶ πρὶν ἢ διέλθῃ δι'

ἄνθρωπίνου σώματος· ἐὰν θεός τις φέρῃ ἴσῃν τὴν τύχην τοῦ πολέμου εἰς ἀμφοτέρους, δὲν θὰ μὲ νικήσῃ εὐκόλως, οὔτε ἐὰν, ὡς καυχᾶται, εἶναι ὄλος σιδηροῦς καὶ πανίσχυρος».

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀπόλλων.
 «Ἦρωσ Αἰνεΐα, εὖχου καὶ σὺ εἰς τοὺς αἰωνίους θεούς· καὶ σὺ, λέγουσιν ὅτι ἐγεννήθης ἐκ τῆς κόρης τοῦ Διὸς Ἀφροδίτης, ἐνῶ ἐκεῖνος εἶναι ἐκ κατωτέρας θεᾶς, τῆς Θέτιδος· διότι ἐκείνη εἶναι θυγάτηρ τοῦ Διὸς, αὕτη δὲ τοῦ θαλασσίου γέροντος Νηρέως· διεύθυνε λοιπὸν κατ' εὐθειαν ἐναντίον του τὸ δόρυ σου καὶ ἄς μὴ σ' ἐμποδίξῃ παντάπασιν ὁ Ἀχιλλεύς διὰ τῶν σκληρῶν καὶ ἀπειλητικῶν του λόγων».

Εἶπε καὶ ἐνέπνευσε μέγα θάρρος εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν λαῶν, ὅστις ἐπορεύθη διὰ μέσου τῶν προμάχων καλῶς ὀπλισμένος· δὲν διέφυγεν ὁμοῦς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου πορευόμενος διὰ μέσου τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν ἐναντίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως τὴν λευκώλενον Ἥραν· ἀλλ' αὕτη προσκαλέσασα ὁμοῦ τοὺς θεοὺς εἶπε πρὸς αὐτούς. «Παρατηρήσατε ὑμεῖς, ὦ Πόσειδον καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ σκέφθητε πῶς θὰ ἀποβῶσι ταῦτα· ἰδοὺ ὁ Αἰνεΐας ἐπορεύθη καλῶς ὀπλισμένος ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν παρῶξυνε δὲ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, ἄς ἀποτρέψωμεν αὐτὸν ἐκεῖθεν ὀπίσω, ἢ ἄς βοηθήσῃ τις ἐξ ἡμῶν τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἄς τῷ δώσῃ νίκην καὶ ἄς μὴ στερηθῇ θάρρους καὶ δυνάμεως, ἵνα γνωρίσῃ ὅτι τὸν ἀγαπῶσιν οἱ ἄριστοι τῶν ἀθανάτων θεῶν· ὅσοι δὲ καὶ πρότερον καὶ τώρα βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας, εἶναι μηδαμινοὶ καὶ μάταιοι. Ὅλοι ἐκ τοῦ Ὀλύμπου κατέβημεν ἵνα λάβωμεν μέρος εἰς τὴν μάχην, καὶ ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τοῦ Ἀχιλλέως πάντα κίν-

δυνον. Ὑστερον ὅμως θὰ πάθῃ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἡ μοῖρα ἀπεφάσισεν δι' αὐτὸν, ὅταν τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του· ἀλλ' ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἀκούσῃ ταῦτα ἐκ τοῦ στόματος τῶν θεῶν, θέλει φοβηθῆ, ὅταν θεὸς τις ἔλθῃ ἐναντίον του εἰς τὸν πόλεμον· καὶ εἶναι δεινοὶ οἱ θεοὶ, ὅταν φαίνονται ἐν τῇ ἀληθεῖ αὐτῶν μορφῇ». Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ σεῖων τὴν γῆν Ποσειδῶν.

«Ἦρα, μὴν ὀργίζεσαι παραλόγως διότι δὲν πρέπει· εἴμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι καὶ δὲν θέλω νὰ φέρω τοὺς θεοὺς εἰς ἔριν. Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἄς καθήσωμεν ἔξω τῆς μάχης εἰς τὴν σκοπιάν, οἱ δὲ ἄνδρες ἄς φροντίσωσι περὶ τοῦ πολέμου· ἐὰν ὅμως ὁ Ἄρης ἢ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἀρχίσωσι τὴν μάχην, ἢ ἐμποδίσωσι τὸν Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ μάχηται, εὐθύς τότε καὶ εἰς ἡμᾶς θέλει ἐγερθεῖ ἡ μάχη· καὶ πολὺ ταχέως νομίζω, ὅτι αὐτοὶ ἀποχωρισθέντες θέλουσιν ἐπανέλθει εἰς τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸν σύλλογον τῶν ἄλλων θεῶν, καταπονηθέντες ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τῶν χειρῶν μας».

Ταῦτα εἰπὼν ὁ κυανῆν χαίτην ἔχων Ποσειδῶν ἐπροπορεύετο εἰς τὸν ἐκ χυτοῦ χώματος προμαχῶνα τοῦ θεοῦ Ἡρακλέους τὸν ὑψηλὸν, τὸν ὁποῖον οἱ Τρῶες καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα κατασκεύασαν, ἵνα ἐκκλίνας ὁ Ἡρακλῆς διαφύγῃ τὸ κῆτος καὶ σωθῆ, ὁπόταν ἀπὸ τὸ παράλιον τὸν ἐδίωκεν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἐκεῖ ὁ Ποσειδῶν καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐκάθισαν περιβληθέντες εἰς τοὺς ὤμους των νεφέλην ἀδιαπέραστον, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκάθισαν ἀπὸ τοῦ ἐτέρου μέρους, ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς Καλλικολώνης, οἱ περὶ σέ, ὦ τοξότα Φοῖβε, καὶ οἱ περὶ τὸν καταστροφέα τῶν πόλεων Ἄρην. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν οἱ θεοὶ ἐκάρωθεν ἐκάθηντο βουλευόμενοι· ἀμφοτέρω ὅμως δὲν ἦ-

θελον ν' ἀρχίσωσι τὸν θλιβερόν πόλεμον, ὁ δὲ Ζεὺς καθήμενος εἰς τὰ ὕψη διέταξε νὰ ἀρχίσουν.

Ἐπληρώθη ἡ πεδιάς ὅλη αὐτῶν καὶ ἔλαμπεν ἐκ τῶν ὅπλων, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων, ἐστέναζε δὲ ἡ γῆ ἐκ τῶν ποδῶν αὐτῶν κινουμένων ὁμοῦ, καὶ δύο ἄνδρες ἐξόχως ἄριστοι ἀπηντήθησαν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων, πρόθυμοι εἰς τὴν μάχην, Αἰνεΐας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου, καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς. Πρῶτος ὁ Αἰνεΐας ὤρμησεν ἀπειλῶν καὶ κινῶν τὴν στιβαρὰν περικεφαλαίαν του, ἐκράτει ὁμως ἔμπροσθεν τοῦ στήθους του τὴν φοβερὰν ἀσπίδα του καὶ ἐκίνει τὸ χαλκοῦν ἀκόντιον· ἀφ' ἐτέρου ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, ὤρμησεν ἐναντίον του, ὡς φοβερός λέων, τὸν ὁποῖον οἱ ἄνδρες καὶ ὅλος ὁ λαὸς συναθροισθέντες προθυμοῦνται νὰ φονεύσωσιν, ὁ δὲ λέων πρῶτον μὲν ἔρχεται βραδέως περιφρονῶν τοὺς ἀνθρώπους· ὅταν ὁμως τις τῶν μαχομένων νέων τὸν κτυπήσῃ μὲ τὸ ἀκόντιον, συστρέφεται πνέων ἐκδίκησιν, τρῦζει τοὺς ὀδόντας, καὶ ἡ ψυχὴ του στεναρίζει εἰς τὴν καρδίαν του, μὲ τὴν οὐρὰν του δὲ κτυπᾷ ἐκατέρωθεν τὰς πλευρὰς καὶ τὰ ἰσχία καὶ διεγείρει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν μάχην, μὲ φλογερὸν δὲ βλέμμα καὶ ὀργίλως διευθύνεται, προσπαθῶν νὰ φονεύσῃ τινὰ τῶν ἀνθρώπων, ἢ αὐτὸς νὰ φονευθῇ εἰς τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς μάχης· οὕτω παρώξυνε καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα ἡ δύναμις του καὶ ἡ ἀνδρεία του ψυχὴ νὰ ἔλθῃ ἐναντίον τοῦ μεγαλοψύχου Αἰνεΐου. Ὅταν λοιπὸν ἐπλησίασαν ἀλλήλους, πρῶτος εἶπεν εἰς τὸν Αἰνεΐαν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς.

« Αἰνεΐα, διατί ἐλθὼν τόσον πολὺ διὰ μέσου τοῦ πλήθους ἐστάθης; ἢ ἡ ψυχὴ σου σὲ παρακινεῖ νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον μου, ἐλπίζων νὰ βασιλεύσῃς τῶν ἵπποδαμασῶν

Τρώων ἔχων τὴν τιμὴν τοῦ Πριάμου; Ἄλλ' ὅμως ἐὰν μὲ φονεύσης, ὁ Πριάμος δὲν θὰ σοὶ δώσῃ τὴν βασιλικὴν τιμὴν, διότι ἔχει παῖδας, αὐτὸς δὲ εἶναι συνετὸς ἄνθρωπος· ἢ οἱ Τρῶες σοὶ προσδιώρισαν τέμενος ἐξοχὸν τῶν ἄλλων, ὠραῖον, ἐκ γῆς γεωργησίμου καὶ δενδροφόρου, ἵνα τὴν νέμῃσαι, ἐὰν μὲ φονεύσης; δυσκόλως νομίζω ὅτι θέλεις τὸ πράξει. Καυχῶμαι ὅτι καὶ ἄλλοτε σὲ ἔτρεψα εἰς φυγὴν μὲ τὸ ἀκόντιόν μου· ἢ δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅταν μόνον ὄντα σὲ ἐδίωξα ἀπὸ τὰς βοῦς σου, σὲ ἐδίωξα ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἰδῆς ταχέως φεύγοντα καὶ χωρὶς νὰ στραφῆς ὀπίσω νὰ ἰδῆς, ἐκεῖθεν δὲ κατέφυγες εἰς τὴν Λυρνησοῦν, τὴν ὁποῖαν ἐγὼ ὀρμήσας ἐξεπόρθησα τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Διὸς πατρὸς, καὶ αἰχμαλωτίσας γυναῖκας τὰς ἀπήγαγον, σὲ δὲ ἔσωσεν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί. Τώρα ὅμως νομίζω δὲν θὰ σὲ σώσωσι, καθὼς ἐλπίζεις· ἀλλὰ σὲ λέγω νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸ πλῆθος καὶ μὴ στέκησαι ἐναντίον μου, πρὶν πάθῃς τι κακὸν, διότι τὸ γενόμενον κακὸν καὶ ὁ μωρὸς τὸ ἐννοεῖ».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ὁ Αἰνεΐας καὶ εἶπε.

«Γιὰ τοῦ Πηλέως, μὴ ἐλπίζῃς νὰ μὲ φοβίσῃς μὲ τοὺς λόγους ὡς νήπιον, διότι γνωρίζω καὶ ἐγὼ καλῶς νὰ εἶπω λοιδορίας καὶ ἀπειλάς. Γνωρίζομεν ἀλλήλων τὸ γένος καὶ τοὺς γονεῖς, ἀκούοντες τὰς παλαιὰς διηγήσεις τῶν ἀνθρώπων· διὰ τῶν ἰδίων ὀφθαλμῶν ὅμως οὔτε σὺ εἶδες τοὺς ἰδικούς μου, οὔτε ἐγὼ τοὺς ἰδικούς σου. Λέγουσι μὲν ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, τῆς καλλιπλοκάμου θαλασσίας θεᾶς, ἐγὼ δὲ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀγχίσου, μήτηρ μου δὲ εἶναι ἡ Ἀφροδίτη. Ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν γονέων ἀμφοτέρων, ἢ οἱ ἰδικοί μου, ἢ οἱ ἰδικοί σου θὰ θρηνήσουν

τὸν υἱὸν τῶν σήμερον· διότι λέγω ὅτι δὲν θὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὴν μάχην ἀποχωρισθέντες τοιοῦτοτρόπως διὰ λόγων ἀνοήτων. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς τὰ ἐξῆς, ἐγὼ θέλω σοὶ διηγηθῆ, ἵνα γνωρίσῃς τὸ γένος μου, τὸ ὁποῖον πολλοὶ ἄνθρωποι γνωρίζουσιν. Ὁ Ζεὺς πρῶτον ἐγέννησε τὸν Δάρδανον, ὁ ὁποῖος ἔκτισε τὴν Δαρδανίαν διότι δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη εἰς τὴν πεδιάδα ἡ Ἴλιος, ἡ πόλις τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ κατῴκουν τοὺς πρόποδας τῆς πολλὰς πηγὰς ἐχούσης Ἰδης· ὁ δὲ Δάρδανος ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἐριχθόνιον βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ὁ πλουσιώτατος ὄλων τῶν ἀνθρώπων· τούτου τρεῖς χιλιάδες ἵπποι θηλυκοὶ ἔβοσκον εἰς τὸν βάλτον, ὑπερήφανοι διὰ τοὺς τρυφεροὺς πώλους τῶν· ταύτας βοσκούσας ἠγάπησεν ὁ βορέας καὶ ὁμοιωθεὶς μὲ ἵππον κυανῆν χαίτην ἔχοντα, συνευρέθη μετ' αὐτῶν, αἵτινες ἔγγυοι γενόμεναι ἐγέννησαν δώδεκα πώλους, οἵτινες ὅταν ἔτρεχον εἰς τὴν γῆν, ἔτρεχον ὑπεράνω τῶν καρπῶν τῶν ἀσταχίων καὶ δὲν τοὺς ἔθραυον, ὅταν δὲ ἐπήδων ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, ἔτρεχον ὑπεράνω τῶν κυμάτων. Ὁ Ἐριχθόνιος ἐγέννησε τὸν Τρῶα, τὸν βασιλέα τῶν Τρώων, ὁ δὲ Τρῶς ἐγέννησε τρεῖς ἐνδόξους υἱοὺς, τὸν Ἴλον, τὸν Ἀσάρακον καὶ τὸν ἰσόθεον Γανυμήδην, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ὁ ὠραιότατος ὄλων τῶν ἀνθρώπων, τὸν ὁποῖον καὶ ἀνήρπασαν οἱ θεοὶ ἵνα διάγων μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν οἴνοχοῦ εἰς τὸν Δία, διὰ τὸ κάλλος του. Ὁ Ἴλος ἐγέννησε τὸν ἔνδοξον Λαομέδοντα, ὁ δὲ Λαομέδων ἐγέννησε τὸν Τιθωνόν, τὸν Πριάμον, τὸν Λάμπον καὶ τὸν Κλιτίον καὶ τὸν πολεμιστὴν Ἴκετάονα, ὁ δὲ Ἀσάρακος τὸν Κάπυ, ὁ δὲ Κάπυς τὸν Ἀγχίσην, καὶ ὁ Ἀγχίσης ἐμὲ, ὁ δὲ Πρίαμος τὸν ἔξοχον Ἔκτορα. Ἐκ ταύτης τῆς γενεᾶς καὶ τοῦ αἵματος καυχῶ-

μαί ὅτι εἶμαι. Ὁ Ζεὺς αὐξάνει τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἐλαττόνει ὅπως θέλει, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτιστος ἀπάντων. Ἄλλ' ἄς μὴ λέγωμεν ταῦτα πλέον ὡς ἀνόητοι ἰστάμενοι ἐν μέσῳ τῆς μάχης· διότι ἔχομεν πολλὰ ἔπειτα νὰ εἴπωμεν ἐναντίον ἀλλήλων· οὔτε δὲ ναῦς ἐκατόγκωπος ἤθελε φέρει τὸ βάρος αὐτῶν. Εἶναι εὐκίνητος ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων, πολλοὶ δὲ λόγοι ὑπάρχουσιν ἐναντίοι, πολλὰ δὲ λέγονται εἰς ἔπαινον καὶ ψόγον· ἑποῖον λόγον λέγεις, τοιοῦτον θ' ἀκούσης. Ἄλλὰ τίς ἢ ἀνάγκη νὰ φιλονεικῶμεν ἐνταῦθα ἐναντίον ἀλλήλων, καθὼς γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ὀργισθεῖσαι δι' ἔριδά τινα καταστρεπτικὴν, φιλονεικοῦσι πρὸς ἀλλήλας ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, πολλὰ δὲ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ λέγουσι, βιαζόμεναι ὑπὸ τῆς ὀργῆς. Διὰ τῶν λόγων σου δὲν θέλεις καταβάλλει τὴν ἀνδρίαν, πρὶν νὰ πολεμήσω ἐναντίον σου μὲ τὸ ἀκόντιον· ἔλα λοιπὸν, ἄς δοκιμάσωμεν ἀλλήλους μὲ ταῦτα.»

Εἶπε καὶ ἐκτύπησε τὸ στιβαρόν του ἀκόντιον εἰς τὴν φοβερὰν ἀσπίδα, τὴν τρομερὰν, ἣτις ἤχησε μεγάλως ἐκ τῆς αἰχμῆς τοῦ ἀκοντίου· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς, φοβηθεὶς, ἐκράτησε τὴν ἀσπίδα μὲ τὴν παχεῖάν του χεῖρα μακρὰν ἑαυτοῦ, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τὸ μακρὸν ἀκόντιον τοῦ Αἰνείου ἤθελε τὸν διαπεράσει εὐκόλως, ὁ ἀνόητος, καὶ δὲν ἐνόησεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλον τὰ λαμπρὰ δῶρα τῶν θεῶν νὰ συντρίβωνται καὶ νὰ διαπερῶνται ὑπὸ τῶν θνητῶν. Οὐδὲ τότε τὸ φοβερὸν ἀκόντιον τοῦ Αἰνείου διέσχισε τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως, διότι ἐμπόδισε τὸ χρυσοῦν στρώμα αὐτῆς, δῶρον τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ διέπέρασε τὰ δύο μόνον στρώματα, ἔμεναν δὲ καὶ ἄλλα τρία, διότι πέντε ἀλλεπάλληλα ἔθεσεν ὁ γωλὸς ἀ-

ριστοτέχνης Ἡφαιστος, δύο μὲν χαλκᾶ, δύο δὲ κασι-
τέρινα ἔμπροσθεν, καὶ εἰς τὸ μέσον τὸ χρυσοῦν, ὅπου καὶ
ἑστάθη τὸ ἀκόντιον τοῦ Αἰνείου.

Δεύτερος ἔπειτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἔρριψε τὸ μακρὸν τοῦ ἀ-
κόντιον, καὶ ἐκτύπησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα τοῦ Αἰ-
νειοῦ ὑποκάτω εἰς τὸν ἐξώτατον γῦρον, ὅπου περιέκειτο
λεπτότατος χαλκός· λεπτότατον τὸ δέρμα βοῦς ἦτον ἐπ'
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀκόντιον τὸ ἐκ ξύλου τοῦ Πηλίου ὄρους
διεπέρασεν αὐτήν, καὶ ἡ ἀσπίς ἀντήχησεν. Ὁ Αἰνεΐας
ἐκάμφθη καὶ ἐκράτησε μακρὰν ἑαυτοῦ τὴν ἀσπίδα φο-
βηθεὶς, τὸ δὲ ἀκόντιον διελθὼν ὑπεράνω τοῦ νώτου του
ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν, διήρесе δὲ καὶ διέκοψε τοὺς δύο
κύκλους τῆς ἀσπίδος, τὸν δερμάτινον καὶ τὸν χάλκινον·
αὐτὸς δὲ ἀποφυγὼν τὸ μακρὸν ἀκόντιον ἑστάθη, καὶ
λύπη ἄπειρος ἐχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, διότι ἐφο-
βήθη ὅτι τὸ ἀκόντιον ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν πλησίον του.
Ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ μεγάλης προθυμίας ἐφώρμησεν κατ'
αὐτοῦ σύρας τὸ ὄξυ ξίφος του καὶ φωνάζων φοβερῶς· ὁ
δὲ Αἰνεΐας ἔλαβε μὲ τὴν χεῖρά του πέτραν, μέγα πρᾶγμα,
τὴν ὁποίαν δύο ἄνδρες καθὼς εἶναι οἱ σημερινοὶ δὲν ἠδύ-
ναντο νὰ τὴν σηκώσωσιν· αὐτὸς ὅμως εὐκόλως μόνος του
τὴν ἔπαλλε. Τότε ὁ μὲν Αἰνεΐας ἤθελε κτυπήσει μὲ τὴν
πέτραν τὸν Ἀχιλλεῖα ἐπερχόμενον ἢ εἰς τὴν περικεφα-
λαίαν, ἢ εἰς τὴν ἀσπίδα, ἢ ὁποῖα ἤθελεν ἀπομακρύνει
ἀπὸ αὐτὸν τὸν λυπηρὸν θάνατον, καὶ τοῦτον πάλιν ὁ Ἀ-
χιλλεὺς ἤθελε τὸν φονεύσει μὲ τὸ ξίφος, εἴαν ὁ Ποσειδῶν
δὲν τὸ ἔβλεπε ταχέως καὶ δὲν ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄλλους
θεοὺς. «Πολὺ λυποῦμαι διὰ τὸν μεγαλόψυχον Αἰνεΐαν,
ὁ ὁποῖος ταχέως φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεῖως θέλει κα-
ταβῆ, εἰς τὸν Ἄδην πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀ-

πόλλωνος, ὁ ἀνόητος, οὐδὲ θέλει τὸν βοηθήσει καὶ τοῦ ἀπομακρύνει τὸν λυπηρὸν θάνατον· διατί ὅμως οὗτος ἄνευ αἰτίας πάσχει δεινὰ ἔνεκα θλίψεων ξένων, ἐνῶ προσφέρει τόσα εὐάρεστα δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς οὐρανίους; Ἄλλ' ἡμεῖς μὲν ἄς ἀπομακρύνωμεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν θάνατον, μήπως ὀργισθῆ ὁ Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ἐὰν ὁ Ἄχιλλεὺς τὸν φονεύσῃ· εἶναι δὲ πεπρωμένον εἰς αὐτὸν νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον διὰ νὰ μὴ ἀφανισθῆ ἄνευ ἀπογόνων καὶ παραδοθῆ εἰς τὴν λήθην, ἢ γενεὰ τοῦ Δαρδάνου, τὸν ὁποῖον ὁ Κρονίδης ἠγάπησε περισσότερον ὄλων τῶν υἱῶν, οὓς ἐγέννησεν ἐκ τῶν θνητῶν γυναικῶν· διότι ὁ Ζεὺς ἤδη ἐμίσησε τὸ γένος τοῦ Πριάμου· τώρα δὲ μέλλει νὰ βασιλεύσῃ ὁ Αἰνείας εἰς τοὺς Τρῶας καὶ οἱ παῖδες τῶν παίδων του οἱ μετὰγενέστεροι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ μεγαλόφθαλμος σεβασμία Ἥρα.

«Πόσειδον! σὺ αὐτὸς σκέφθητι ἐὰν θὰ σώσῃς τὸν Αἰνείαν, ἢ θὰ τὸν ἀφήσῃς νὰ φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἄχιλλέως, ἀγαθὸς ὢν, διότι βεβαίως ἡμεῖς οἱ δύο πολλοὺς ὄρκους ὠμόσαμεν μεταξύ ὄλων τῶν ἀθανάτων θεῶν, ἐγὼ καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα, μηδέποτε νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸ κακὸν ἀπὸ τοὺς Τρῶας, μήτε ὁπόταν ἡ Τροία καίεται διὰ τρομεροῦ πυρὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν.»

Ἄφοῦ ἤκουσε ταῦτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἐπορεύθη ἀμέσως εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὴν ταραχὴν τῶν ἀκοντίων, ἔφθασε δὲ ἐκεῖ, ὅπου ἦτον ὁ Αἰνείας καὶ ὁ εὐγενὴς Ἄχιλλεὺς· πάραυτα ὁ Ποσειδῶν ἐρρίψεν ὀμίχλην εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἄχιλλέως, ἀπέσπασε δὲ τὸ ἀκόντιον ἀπὸ τὴν ἀσπίδα τοῦ Αἰνείου καὶ τὸ ἔθεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως· τὸν δὲ Αἰνείαν ὑψώσας

τὸν ἤγειρεν ἀπὸ τῆς γῆς· ὁ Αἰνεΐας ὑπερεπήδησε πολλὰ τάγματα ἡρώων, πολλὰς δὲ σειρὰς ἵππων, κινηθεὶς ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἔφθασε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πολυταράχου πολέμου, ὅπου οἱ Καύκωνες ὠπλίζοντο εἰς πόλεμον· πολλὰ πλησίον αὐτοῦ τότε ἦλθεν ὁ Ποσειδῶν καὶ φωνήσας εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς.

«Αἰνεΐα, ποῖος ἐκ τῶν θεῶν ἀνοηταίνοντα σὲ παρακινεῖ νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον τοῦ πανισχύρου Ἀχιλλέως, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνώτερός σου καὶ ἀγαπητότερος τῶν θεῶν; Ὑποχώρησον ὅταν ἀπαντήσῃς αὐτὸν, μήπως παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς μοίρας ἀποθάνῃς. Ἀφοῦ ὕμῳς ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποθάνῃ, τότε καὶ σὺ θαρρῶν μάχου μεταξὺ τῶν πρώτων, διότι οὐδεὶς μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν θέλει σὲ φονεύσει.»

Ταῦτα εἰπὼν τὸν ἀφῆκεν αὐτοῦ, ἀφοῦ τῷ ἐξέθεσε τὰ πάντα, παρευθὺς δὲ ἔπειτα διεσκέδασεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἀχιλλέως τὴν θαυμασίαν ὀμίχλην, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔπειτα εἶδε καλῶς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ φωνάξας εἶπε πρὸς ἑαυτὸν τὰ ἑξῆς.

«Φεῦ, τρόντι μέγα θαῦμα βλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου· τὸ μὲν ἀκόντιον τοῦτο κεῖται εἰς τὴν γῆν, δὲν βλέπω ὅμως παντάπασι τὸν ἄνδρα, κατὰ τοῦ ὁποῖου τὸ ἔρριψα, θέλων νὰ τὸν φονεύσω· βεβαίως καὶ ὁ Αἰνεΐας ἦτο φίλος τῶν ἀθανάτων θεῶν, ἐγὼ δὲ ἔλεγον ὅτι ματαίως καυχᾶται. Ἄς σωθῆ λοιπόν· ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃ πλέον νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον μου, ἀφοῦ τώρα εὐχαρίστως ἀπέφυγε τὸν θάνατον. Ἀλλὰ ἀφοῦ παρακινήσω τοὺς Δαναοὺς, ἄς δοκιμάσω τοὺς ἄλλους Τρῶας, ἐφορμήσας ἐναντίον των.»

Εἶπε καὶ ἐπήδησεν εἰς τὰ τάγματα, προέτρεπε δὲ ἕκαστον ἄνδρα.

«Μὴ ἴστασθε πλέον μακρὰν τῶν Τρώων, εὐγενεῖς Ἀχαιοὶ, ἀλλ' ἄγετε, ἀνὴρ ἄς ἐφορμήσῃ ἐναντίον ἀνδρὸς, καὶ προθύμως ἄς μάχηται, διότι μοὶ εἶναι δύσκολον, μολονότι εἶμαι ἀνδρείος, νὰ ἐφορμῶ ἐναντίον τοσοῦτων ἀνθρώπων καὶ νὰ μάχωμαι καθ' ὄλων· οὔτε ὁ Ἄρης, ὅστις εἶναι θεὸς ἀθάνατος, οὔτε ἡ Ἀθηνᾶ, θὰ ἠδύναντο νὰ κλείσωσι τὸ στόμα τοιαύτης μάχης, οὔτε ἤθελον πολεμήσει· ἀλλ' ὅσον μὲν ἐγὼ ἠμπορῶ καὶ μὲ χεῖρας, καὶ μὲ πόδας, καὶ μὲ δύναμιν, δὲν θέλω παραμελήσει· οὐδ' ἐλάχιστον, ἀλλὰ θέλω ὀρμήσει διὰ μέσου τῶν τάξεων, τῶν Τρώων καὶ νομίζω, ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θέλει χαρῆς, ὅστις θὰ ἔλθῃ πλησίον τοῦ ἀκοντίου μου.»

Ταῦτα εἶπε παροτρύνων, ὁ δὲ λαμπρὸς Ἐκτωρ φωνάζων προέτρεπε τοὺς Τρώας, καὶ ὑπέσχετο ὅτι θ' ἀντιταχθῆ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως.

«Τρῶες μεγαλόψυχοι, μὴ φοβεῖσθε τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως· διὰ λόγων ἐγὼ δύναμαι νὰ πολεμήσω καὶ μὲ τοὺς θεοὺς, μὲ τὸ ἀκόντιον ὅμως εἶναι δύσκολον, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ἀνώτεροι· αὔτε ὁ Ἀχιλλεὺς θέλει ἐκτελέσει ὅλας τὰς ἀπειλάς του, ἀλλ' ἄλλας μὲν θὰ ἐκτελέσῃ, ἄλλας δὲ ἀτελεῖς θ' ἀφήσῃ· ἐναντίον αὐτοῦ ἐγὼ θ' ἀντιταχθῶ, καὶ ἐὰν αἱ χεῖρές του εἶναι ὅμοιαι μὲ τὸ πῦρ, μάλιστα, καὶ ἐὰν ἦναι ὅμοιος μὲ τὸ πῦρ, ἢ δὲ δύναμις του ὅμοια μὲ τὸν σίδηρον.»

Ταῦτα εἶπεν ἐνθαρρύνων αὐτοὺς, οἱ δὲ Τρῶες ὑψωσαν τὰ ἀκόντιά των ἐναντίον, ἐπορεύθησαν δὲ ὁμοῦ, ἀναιμίχθη ἡ δύναμις των καὶ διηγέρθη βοή· τότε ὁ Ἀπόλλων παρασταθεὶς εἶπε πρὸς τὸν Ἐκτορα.

«Ἐκτορ, μὴ πολεμήσῃς σῶμα μὲ σῶμα ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ περίμενέ τον καὶ εἰς τὸ πλῆθος, καὶ ἔξω

τοῦ θορύβου τῆς μάχης, μήπως σὲ κτυπήσῃ ἢ μακρόθεν μὲ τὸ ἀκόντιον ἢ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἐκτωρ φοβηθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνδρῶν, ὅτε ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς δύναμιν περιβεβλημένος ἐφώρμησεν ἐναντίον τῶν Τρώων, φωνάζων καταπληκτικῶς, καὶ πρῶτον ἐφόνευσε τὸν Ἰφιτίωνα, τὸν καλὸν υἱὸν τοῦ Ὀτρυντέως, ἡγεμόνα πολλῶν λαῶν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ νύμφη Ναϊᾶς ἐκ τοῦ Ὀτρυντέως, τοῦ πορθητοῦ τῶν πόλεων, ὑποκάτω εἰς τὸν χιονοσκεπῆ Τρωῶλον εἰς τὴν εὐφορον χώραν τῆς Ἑθῆς· τοῦτον δὲ προθύμως ὀρμῶντα ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς, αὐτὴ δὲ ὅλη ἐσχίσθη εἰς δύο, καὶ αὐτὸς πεσὼν ἤχησεν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς καυχώμενος εἶπε.

«Κεῖσαι νεκρὸς, υἱὲ τοῦ Ὀτρυντέως, ἐκπληκτικώτατε ὄλων τῶν ἀνθρώπων· ἐδῶ εἰς ξένον τόπον εὔρες τὸν θάνατόν σου, τὸ δὲ γένος σου εἶναι εἰς τὴν λίμνην Γυγαίην, ὅπου εἶναι ὁ πατρικὸς σου ἀγρὸς πλησίον τῶν ποταμῶν Ἑλλου τοῦ ἰχθυόεντος καὶ τοῦ βαθυστρόφου Ἑρμου.»

Ταῦτα εἶπε καυχώμενος, ἐκεῖνος δὲ ἀπέθανε· καὶ οἱ μὲν ἵπποι τῶν Ἀχαιῶν κατεκερμάτισαν αὐτὸν διὰ τῶν τροχῶν των. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μετ' αὐτὸν ἐκτύπησε τὸν Δημολόοντα, τὸν ἀνδρείως τοὺς ἐχθροὺς ἀποκρούοντα εἰς τὴν μάχην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος, εἰς τὸν κρόταφον, διὰ μέσου τῆς χαλκίνης περικεφαλαίας, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἐσταμάτησε τὴν αἰχμὴν τοῦ ἀκοντίου, ἀλλ' αὕτη διέσχισε τὸ ὄστον, ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὅλος ἐντὸς αὐτοῦ ἀνεμίχθη μὲ τὸ αἷμα, ἐφόνευσε δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ὀρμῆς του. Ἐπειτα τὸν Ἴπποδάμαντα, πηδήσαντα ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ φεύγοντα ἔμπροσθεν αὐτοῦ, τὸν ἐπλή-

γωσεν εἰς τὸ μετάφρενον· οὗτος μετὰ βαθέως στεναγμοῦ ἐξέπνευσε, καθὼς ὅταν ταῦρος συρόμενος ὑπὸ νέων ὡς σφάγιον εἰς τὸν Ποσειδῶνα μυκᾶται, ὃ δὲ Ποσειδῶν εὐχαριστεῖται εἰς ταῦτα· οὕτω καὶ τούτου μυκωμένου, ἡ ψυχὴ ἐγκατέλειπε τὰ ὀστέα καὶ ἐξῆλθεν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὤρμησε μὲ τὸ ἀκόντιόν του ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Πολυδώρου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, τὸν ὁποῖον ὁ πατήρ του δὲν ἄφηνε νὰ μάχηται, διότι ἦτο ὁ νεώτατος μεταξὺ ὄλων τῶν υἱῶν του, καὶ λίαν ἀγαπητὸς εἰς αὐτὸν, ὑπερέβαινε δὲ πάντας κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν· τότε ὁμως ἐξ ἀνοησίας του θέλων νὰ δείξῃ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, ἔτρεχε διὰ μέσου τῶν προμάχων, ἕως ὅτου ἔχασε τὴν ζωὴν του, διότι ἐκτύπησεν αὐτὸν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς εἰς τὰ νῶτα μὲ τὸ ἀκόντιον, ἐνῶ διέβαινον, ὅπου οἱ χρυσοὶ κρίκοι τῆς ζώνης συνενοῦντο, καὶ ὁ θώραξ ἦτο διπλοῦς, ἡ δὲ αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου ἐπέρασεν ἀντικρὺ εἰς τὸν ὀμφαλόν. Στενάξας μεγάλως ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, νεφέλη δὲ πυκνὴ τὸν ἐσκέπασεν ἔμπροσθέν του, καὶ πεσὼν ἐκράτησε μὲ τὰς χεῖρας τὰ ἔντερά του.

Ὁ δὲ Ἔκτωρ, καθὼς εἶδε τὸν ἀδελφόν του Πολύδωρον ἔχοντα εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἔντερα καὶ ἐξηπλωμένον εἰς τὴν γῆν, ὁμίχλη ἐχύθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ δὲν ὑπέφερε πλέον νὰ περιφέρηται μακρὰν πολλὴν ὥραν, ἀλλ' ἦλθεν ἀντικρὺ τοῦ Ἀχιλλέως, πάλλων τὸ ὄξύ του ἀκόντιον καὶ ὅμοιος μὲ φλόγα· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἄμα τὸν εἶδεν εὐθύς ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ καυχώμενος εἶπεν.

«Ἴδου ἦλθε πλησίον μου ὁ ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος τὴν ψυχὴν μου ἐλύπησε τὰ μάλιστα, καὶ ὁ ὁποῖος τὸν ἀγαπητόν μου ἑταῖρον ἐφόνευσεν· ἄς μὴ ἀποφύγωμεν λοιπὸν ἀλλή-

λους τοῦ λοιποῦ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοῦ.»

Εἶπε καὶ ἀγριοκυττάξας ὠμίλησε πρὸς τὸν Ἑκτορα.
 «Ἐλα πλησιέστερον ὅπως ἀποθάνης ταχύτερον.»

Πρὸς τοῦτον μηδὸλως φοβηθεὶς εἶπεν ὁ σείων τὴν περικεφαλαίαν Ἑκτωρ.

«Γιᾶ τοῦ Πηλέως, μὴ ἐλπίζεις νὰ μὲ φοβηρίσῃς μὲ λόγους ὡς ἀνόητον· καὶ ἐγὼ ἐπίσης γνωρίζω καλῶς νὰ λέγω λαιδωρίας καὶ ἀπειλάς· γνωρίζω ὅτι εἶσαι καὶ ἀνδρεῖος καὶ ἐγὼ πολὺ κατώτερός σου. Ἄλλὰ ἡ τύχη ἡμῶν κεῖται εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν θεῶν· ἴσως σὲ φονεύσω καί-τοι κατώτερος κτυπήσας μὲ τὸ ἀκόντιον, διότι καὶ τὸ ἰδικόν μου βέλος εἶναι ὀξὺ ἔμπροσθεν.»

Εἶπε καὶ κινήσας τὸ ἀκόντιον τὸ ἔρριψε· ἀλλ' ἡ Ἀθηναΐα φυσήσασα ἠσυχῶς τὸ ἔστρεψεν μακρὰν τοῦ Ἀχιλλέως, διὰ τῆς πνοῆς τῆς, τὸ δὲ ἀκόντιον ἐπέστρεψε πάλιν πρὸς τὸν Ἑκτορα, καὶ ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ μεγάλης προθυμίας καὶ καταπληκτικῆς βοῆς ἐφώρμησεν ἐπ' αὐτόν, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων ἀφήρπασεν αὐτόν πολὺ εὐκόλως ὡς θεὸς, καὶ τὸν ἐσκέπασε μὲ πολὺν ὀμίχλην· τρίς ἐφώρμησεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ χαλκοῦν του ἀκόντιον, ἀλλὰ καὶ τρίς ἐκτύπησε τὴν πυκνὴν ὀμίχλην, ὅτε δὲ ἐφώρμησε τέταρτον ὡς θεὸς, φωνάζας, εἶπε τὰ ἐξῆς πρὸς αὐτόν.

«Πάλιν ἀπέφυγες τὸν θάνατον, σκύλε· βεβαίως τὸ κακὸν ἤλθε πλησίον σου, ἀλλὰ σὲ ἔσωσεν ὁ Ἀπόλλων, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ εὐχῆσαι, ὅταν ἔρχεσαι εἰς τὴν μάχην· ἀλλὰ θὰ σὲ φονεύσω ἐπιτυχῶν σε καὶ ὕστερον, ἐὰν καὶ ἐμὲ βοηθῇ θεός τις· τῶρα δὲ ἄς ἐφορμήσω ἐναντίον τῶν ἄλλων, ὅσους δύνάμαι νὰ ἐπιτύχω.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπλήγωσε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ μέσον τοῦ λαιμοῦ τὸν Δρύοπα, ὅστις ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του· καὶ ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς τοῦτον ἀφῆκεν αὐτοῦ, Δημοῦχον δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Φιλήτορος, ἀνδρείον καὶ μέγαν, κτυπήσας εἰς τὸ γόνα μὲ τὸ ἀκόντιον, τὸν ἐσταμάτησεν, ἔπειτα δὲ κτυπήσας μὲ τὸ μέγα ξίφος τὸν ἐφόνευσε· τὸν δὲ Λάγονον καὶ Δάρδανον, τοὺς υἱοὺς τοῦ Βίαντος, ὀρμήσας τοὺς ἔρριψεν ἐκ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, τὸν μὲν κτυπήσας μὲ τὸ ἀκόντιον, τὸν δὲ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος· ὁ δὲ Τρῶς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλέστορος προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατά του, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὸν φεισθῆ, νὰ τὸν ἀφήσῃ ζωντανὸν καὶ νὰ μὴ τὸν φονεύσῃ, ἐλεήσας αὐτὸν ὡς ὀμήλικα· ὁ ἀνόητος! οὐδὲ ἐγνώριζεν τί ἔμελλε νὰ πάθῃ! διότι ὁ ἀνὴρ δὲν ἦτο γλυκύθυμος, οὐδὲ πρᾶος, ἀλλὰ πολὺ σκληρός. Ὁ μὲν λοιπὸν Τρῶς ἤπτετο τῶν γονάτων παρακαλῶν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς μὲ τὸ ξίφος τὸν ἐφόνευσε εἰς τὸ ἦπαρ, τὸ ὁποῖον ἐξωλίσθησε, μαῦρον δὲ αἷμα ἐπὶ τοῦ ἥπατος ἐγέμισε τὸν κόλπον, ὡσαύτως δὲ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀποθανόντος. Ὁ Ἀχιλλεὺς σταθεῖς πλησίον ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον τὸν Μούλιον εἰς τὸ ὠτίον· πάραυτα δὲ διεπέρασεν ἀντικρὺ διὰ μόνου τοῦ ὠτίου ἢ χαλκῆ αἰχμῇ τοῦ δόρατος· ἔπειτα ἐκτύπησε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀγήνορος Ἐχεκλον εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς· καὶ ὅλον μὲν τὸ ξίφος ἐθερμάνθη ἐκ τοῦ αἵματος, αὐτὸν δὲ θάνατος μαῦρος κατέλαβε καὶ ἰσχυρὰ μοῖρα. Ἐπειτα διεπέρασε διὰ τῆς χαλκῆς αἰχμῆς τοῦ δόρατος τὸν Δευκαλίωνα, ἐκεῖ ὅπου συνάπτονται οἱ τένοντες τῶν μυῶν τοῦ ἀγκῶνος· ὁ Δευκαλίων ὑπέμεινε αὐτὸν καταβιβάσας τὴν βεβαρημένην αὐτοῦ χεῖρα, καίτοι βλέπων ἀναπόφρευκτον τὸν θάνατον· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς,

κτυπήσας μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμὸν, ἔρριψε μακρὰν τὴν κεφαλὴν μαζὺ μὲ τὴν περικεφαλαίαν· ὁ δὲ μυελὸς ἐκ τῶν σπονδύλων ἐπετάχθη, καὶ αὐτὸς ἐκοίτετο κατὰ γῆς ἐξαπλωθεὶς. Ἔπειτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπορεύθη ἐναντίον τοῦ Ῥίγμου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πείρου, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἐκ Θράκης τῆς εὐφόρου· αὐτὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ μέσον, τὸ δὲ ἀκόντιον ἐνεπάγη εἰς τὸν πνεύμονα, ἔπεσε δὲ ἐκ τοῦ ὄχηματος. Ἔπειτα τὸν θεράποντα τοῦ Ῥίγμου Ἀρηΐθουον, στρέψαντα ὀπίσω τοὺς ἵππους, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ μετάφρενον καὶ τὸν κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ὄχημα· οἱ δὲ ἵπποι ἀνεταράχθησαν. Καθὼς τὸ καυστικώτατον πῦρ ἐνθουσιᾷ εἰς τὰς βαθείας κοιλάδας τοῦ καταξήρου ὄρους, μεγάλα δὲ καὶ πυκνὰ δένδρα καίονται, ὁ δὲ ἄνεμος πανταχόσε ὠθῶν περιφέρει καὶ ἐλαύνει τὴν φλόγα· τοιοῦτοτρόπως καὶ οὗτος πανταχοῦ ἐνθουσιωδῶς ὥρμα μὲ τὸ ἀκόντιον, ὡς θεὸς, διώκων ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἔμελλε νὰ φονεύσῃ· ἡ δὲ γῆ κατεβρέχετο ἀπὸ τὸ αἶμα. Καθὼς δὲ ὅταν τις ζεύξῃ βοῦς ἄρρηναις πλατυμετώπους, καὶ ἀλώνισῃ κριθὴν λευκὴν εἰς τὸ ἀλώνιον, παρευθὺς αὕτη ἀλωνίζεται ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν βοῶν· τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἵπποι τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως ἐπάτων ὁμοῦ νεκροὺς καὶ ἀσπίδας· κάτωθεν δὲ ὁ ἄξων τῶν τροχῶν τῶν ἀμαξῶν ἐκοκκίνισεν ἀπὸ τὸ αἶμα καὶ οἱ γύροι τῶν τροχῶν, τοὺς ὁποίους ἐρρᾶντιζον αἱ ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν ἵππων σταγόνες τοῦ αἵματος, καὶ αἱ ἐκ τῶν σιδήρων τῶν τροχῶν. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ἀκόρεστος δόξης, αἱ χεῖρες αὐτοῦ βεβαυμέναι εἰς αἶμα ἀναμειγμένον μὲ χῶμα.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Φ.

ΜΑΧΗ ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΙΟΣ.

Ἄλλ' ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ εὐῤῥοον ῥεῦμα τοῦ βαθέος ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ ἀθάνατος Ζεὺς, διέρρηξεν ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς Τρώας εἰς δύο καὶ τοὺς μὲν κατεδίωκε εἰς τὸ πεδίον πρὸς τὴν πόλιν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου τὴν προτεραίαν οἱ Ἀχαιοὶ φοβηθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ὅτε ἐμαίνετο ὁ λαμπρὸς Ἑκτωρ εἰς τοῦτο τὸ μέρος οὗτοι φεύγοντες διεσκεδάσθησαν, ἐμποδιζόμενοι ὑπὸ πυκνῆς ὀμίχλης, τὴν ὁποίαν ἡ Ἥρα εἶχεν ἐκτείνει πρὸ αὐτῶν. Οἱ δὲ ἡμίσεις ὠθούμενοι πρὸς τὸν βαθύρροον καὶ ἀργυροδίην ποταμὸν, ἐνέπεσαν εἰς αὐτὸν μετὰ μεγάλου πατάγου, ἐβρυχᾶτο δὲ τὸ βαθὺ ῥεῦμα καὶ αἱ ἐκτεταμέναι ὄχθαι πέριξ ἀντήχουν· αὐτοὶ μὲ κραυγὰς ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐκολύμβουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιστρεφόμενοι περὶ τὰς δίνας. Καθὼς δὲ ὅταν ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τοῦ πυρὸς ἀναγκαζόμεναι αἱ ἀκρίδες πετῶσι καὶ φεύγουσιν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐνῶ τὸ ἀκούραστον πῦρ αἰφνιδίως ἐγερθὲν καίει, αὐταὶ βυθίζονται εἰς τὸ ὕδωρ· τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπληρώθη τὸ θορυβῶδες ῥεῦμα τοῦ βαθυδίνου Ξάνθου ἀπὸ ἵππους μετὰ ἀνδρῶν.

Ὁ ἐκ Διὸς καταγόμενος ἦρωας, ἄφησεν τὸ δῶρον αὐτοῦ εἰς τὴν ὄχθην κεκλιμένον εἰς μυρίκας, λαβὼν δὲ μόνον τὸ ξίφος εἰσώρμησεν ὡς θεῆς, ὀλέθρια διανοούμενος, καὶ

στρεφόμενος πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἐκτύπα· ἐξ αὐτῶν μὲ τὸ ξίφος κτυπούμενων στεναγμὸς φοβερός ἀντήχει, καὶ ἐκοκκίνιζε ἀπὸ αἵμα τὸ ὕδωρ. Καθὼς δὲ διωκόμενοι ὑπὸ μεγαλοσώμου δελφίνος οἱ ἄλλοι ἰχθύες πληροῦσι τοὺς μυχοὺς καλοῦ δι' ἄραγμα λιμένος ἀπὸ φόβον, διότι κατατρώγει ὄντινα συλλάβει· τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες διασκορπισθέντες εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ τρημεροῦ ποταμοῦ ἐζάρωναν ὑποκάτω εἰς τοὺς κρημνούς· αὐτὸς δὲ, ἀφοῦ ἀπέκαμαν αἱ χεῖρές του φονεύουσαι, ἐξέλεξε καὶ ἐξήγαγε ζωντανούς ἀπὸ τὸν ποταμὸν δώδεκα νέους, διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἱκανοποιήσις τοῦ θανάτου τοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου· τοὺς ἔδωσε δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας μὲ τὰ καλοκομμένα λωρία, τὰ ὅποια οἱ ἴδιοι ἐφόρουν ἐπὶ τῶν κρικωτῶν των θωράκων· τοὺς ἔδωκεν εἰς τοὺς συντρόφους νὰ τοὺς φέρωσι κάτω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ αὐτὸς πάλιν ἐφόρμησε μὲ ἐπίμονον διάθεσιν νὰ σφάζῃ.

Τότε συνήντησεν ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ ποταμοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Δαρδανίδου Πριάμιου Λυκάονα, τὸν ὅποιον ἄλλοτε προχωρήσας ἐν καιρῷ νυκτὸς ὁ ἴδιος εἶχε συλλάβει καὶ ἀπαγάγει διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὸν δενδρότοπον τοῦ πατρὸς του, ὅπου ἔτυχε νὰ κόπτῃ μὲ κοπτερὸν χαλκὸν νεαρά κλωνάρια ἀγριοσυκῆς, ἵνα τῷ χρησιμεύσωσι πρὸς κατασκευὴν ἀντύγων τοῦ ἄρματος· ἐνῶ δὲ κατεγίνετο εἰς τοῦτο, εἰσῆλθεν ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ὡς ἀπρόοπτον κακόν· καὶ τότε μὲν τὸν ἔλαβε μὲ πλοῖον καὶ τὸν ἐπέρασαν εἰς τὴν Λῆμνον, ὅπου τὸν ἠγόρασεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάσονος· ἀπ' ἐκεῖ δὲ ἐλευθερώσας αὐτὸν διὰ πολλῶν λυτρῶν ὁ φίλος του Ἰμβριος Ἡετίων, τὸν ἔπεμψεν εἰς τὴν ἱερὰν Ἀρίσβην, ὅπῃθεν ὑπεκφυγὼν ἔφθασεν εἰς τὸν πατρικὸν του οἶκον. Ἐνδεκα δὲ ἡμέρας, ἀφ' ὅτου ἦλθεν

ἀπὸ τὴν Ἀῆμινον, ἐχάρη τοὺς οἰκείους του, τὴν δὲ δῶδε-
 κάτην θεὸς τις τὸν ἔρριψε πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀ-
 χιλλέως, ὅστις ἔμελλε νὰ τὸν στείλῃ διὰ τῆς βίας νὰ
 ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· τοῦτον λοιπὸν κα-
 θὼς εἶδεν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ἄοπλον, ἄνευ
 περικεφαλαίας καὶ ἀσπίδος, οὐδὲ κρατοῦντα δόρυ διότι
 ταῦτα πάντα ἔρριψε μακρὰν του κατὰ γῆς καταπονού-
 μενος ὑπὸ τοῦ ἰδρώτος, ἐνῶ ἔφευγεν ἀπὸ τὸν ποταμὸν,
 καὶ αἰσθανόμενος τὰ γόνατά του καταβαλλομένας· κα-
 θὼς λοιπὸν τὸν εἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀγανακτήσας εἶπε
 καθ' ἑαυτόν.

«ὦ Πόπποι! μέγα θαῦμα βλέπω δι' αὐτῶν τῶν ὀ-
 φθαλμῶν μου. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι οἱ γενναῖοι Τρῶες,
 τοὺς ὁποίους ἐφόνευσα, θὰ ἀναστῆθῶσιν ἀπὸ κάτω ἀπὸ
 τὸ ὀμιχλῶδες σκότος, καθὼς ἤδη καὶ αὐτὸς ἐδῶ ἦλθεν
 ὑπεκφυγὼν τὴν σκληρὰν τοῦ θανάτου ἡμέραν, ἐνῶ εἶχε
 διαβιβασθῆ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀῆμινον· οὐδὲ τὸν ἐμπόδι-
 σεν ἡ λευκάζουσα θάλασσα, ἥτις πολλοὺς μὴ θέλοντας
 ἐμποδίζει. Ἄλλ' ἐμπρὸς πλέον ἄς δοκιμάσῃ καὶ τὴν
 αἰχμὴν τοῦ δόρατός μου, διὰ νὰ μάθω καὶ πληροφορη-
 θῶ, ἐὰν καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἔλθῃ ὁμοίως ἢ θὰ τὸν κρατήσῃ
 ἡ ζωογόνος γῆ, αὐτὴ ἥτις καὶ τοὺς ἰσχυροτέρους δεσ-
 μεύει.

Τοιαῦτα διελογίζετο ἰστάμενος· ὁ δὲ Λυκάων ἦλθε
 πλησίον ἐκπεπληγμένος, καὶ σπεύδων νὰ συλλάβῃ τὰ
 γόνατά του διὰ νὰ τὸν ἰκετεύσῃ, ἐπιθυμῶν καθ' ὑπερ-
 βολὴν νὰ ἀποφύγῃ τὸν κακὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην
 του μοῖραν. Ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ὕψωσε τὸ μακρὸν
 του δόρυ μὲ ὀρμητικὴν διάθεσιν νὰ τὸν κτυπήσῃ, αὐ-
 τὸς δὲ ἔτρεξεν ὑποκάτω καὶ σκύψας ἔλαβε τὰ γόνατά

του· τὸ δὲ δόρυ περάσαν ὑπεράνω τῆς ράχης ἐστάθη ὀρθὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐπιθυμοῦν νὰ χορτάσῃ ἀπὸ ἀνθρώπινον κρέας· αὐτὸς δὲ μὲ τὴν μίαν του χεῖρα ἔλαβε τὰ γόνατα καὶ ἰκέτευε, μὲ τὴν ἄλλην δὲ ἐκράτει ἀνενδύτως τὸ ἀκονισμένον δόρυ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα του ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἑξῆς ταχείς λόγους.

«Σὲ ἰκετεύω, Ἀχιλλεῦ, συγκινήσου καὶ εὐσπλαγχνίσθητί με· εἶμαι ἰκέτης σου εὐγενέστατε, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ σέβηται τις· διότι πλησίον σου πρῶτον ἔφαγα ἄλευρον τῆς Δήμητρος, καθ' ἣν ἡμέραν μὲ συνέλαβες εἰς τὸν ὠραῖον δενδρότοπον, καὶ μ' ἔλαβες καὶ μ' ἐπέρασες εἰς τὴν εὐδαίμονα Λῆμνον μακρὰν τοῦ πατρός μου καὶ τῶν οἰκείων· δι' ἑκατὸν βοῦς ἐπωλήθην· τώρα δὲ ἤλευθερώθην, ἀφοῦ ἔδωκα τριπλάσια. Δώδεκα δὲ ἡμέρας ἔχω, ἀφότου πολλὰ παθῶν ἤλθον εἰς τὴν Ἰλιον· τώρα πάλιν εἰς τὰς ἰδικάς σου χεῖρας μὲ ἔθεσεν ἡ ὀλεθρία μοῖρα. Ἄ! βεβαίως εἶμαι μισητὸς εἰς τὸν πατέρα Δία, ὅστις πάλιν μὲ ἔδωκεν εἰς σέ. Ὀλιγόζων μὲ ἐγέννησεν ἡ μήτηρ Λαοθόη, ἡ θυγάτηρ τοῦ γέροντος Ἄλτου, ὅστις βασιλεύει εἰς τοὺς φιλοπολέμους Λέλεγας, κατοικῶν εἰς τὴν ὑψηλὴν Πήδασον πλησίον τοῦ Σατνιόεντος ποταμοῦ. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων γυναικῶν εἶχεν ὁ Πρίαμος καὶ τὴν θυγατέρα τούτου, ἐκ τῆς ὁποίας δύο ἐγεννήθημεν καὶ τῶν δύο δὲ σὺ θὰ κόψῃς τὸν λαιμόν· τὸν μὲν ἓνα, τὸν ἰσόθεον Πολύδωρον, ἐφόνευσες μεταξὺ τῶν προμάχων, κτυπήσας αὐτὸν μὲ ὄξυ δόρυ· τώρα δὲ ἐδῶ εἰς ἐμὲ θὰ συμβῆ ὄλεθρος· διότι δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἀποφύγω τὰς χεῖράς σου, ἀφοῦ θεὸς τις μὲ ὠδήγησεν εἰς αὐτάς· ἄλλο δέ τι θέλω σὲ εἰπεῖ, τὸ ὁποῖον σὺ ἀκουσον προσεκτικῶς· μὴ μὲ φρονεύῃς, διότι δὲν εἶμαι ἐκ τῆς αὐτῆς κοιλίας ἀδελ-

φὸς μὲ τὸν Ἑκτορα, ὅστις σοῦ ἐφόνευσε τὸν καλὸν καὶ ἀνδρεῖον σύντροφον.»

Τοιοῦτοτρόπως τὸν εἶπεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου ἱκετεῦων, ἀλλ' ἤκουσε φωνὴν ἀμείλικτον.

α' Ἀνόητε, μὴ ἀναφέρῃς μὴδὲ λέγῃς εἰς ἐμὲ περὶ λύτρων διότι πρὶν μὲν νὰ εὕρῃ ὁ Πάτροκλος τὴν πεπρωμένην του ἡμέραν, ἕως τότε ἐπεθύμουν κἄπως περισσότερον νὰ φεΐδωμαι τοὺς Τρῶας, καὶ πολλοὺς συλλαβῶν ζωντανοὺς ἐπώλησα· τώρα ὅμως οὐδεὶς ἀνεξαίρετως θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, ὃν ὁ θεὸς πρὸ τοῦ Ἰλίου ῥίψῃ εἰς τὰς ἰδικὰς μου χεῖρας, καὶ ἐξ ὅλων τῶν Τρῶων, ἐξαιρέτως ὅμως ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου. Ἄλλ' ἀγαπητέ, ἀπόθανε καὶ σὺ· τί ὀλοφύρεσαι οὕτως; ἀπέθανε καὶ ὁ Πάτροκλος, ὁ ὁποῖος ἴσια ἴσια ἦτο πολὺ ἀνώτερός σου· δὲν βλέπεις πόσον ὠραῖος καὶ μέγας εἶμαι καὶ ἐγὼ; κατὰγομαι ἐκ πατρὸς ἀνδρείου, θεὰ δὲ μήτηρ μὲ ἐγέννησεν· ἀλλὰ, σὲ βεβαιῶ, καὶ δι' ἐμὲ ὑπάρχει θάνατος καὶ μοῖρα ἀκαταμάχητος· θὰ εἶναι αὐγὴ ἢ δύσις ἡλίου ἢ μεσημβρία, ὅταν τις πολεμῶν θὰ λάβῃ καὶ ἐμοῦ τὴν ψυχὴν ἢ μὲ δόρυ κτυπήσας ἢ μὲ βέλος τόξου.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοῦ δὲ ἐκόπησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία· καὶ τὸ μὲν δόρυ ἀμέσως ἄφησεν, ἐκάθησε δὲ ἐκτεινάς καὶ τὰς δύο του χεῖρας. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐξήγαγε τὸ δίστομον ξίφος, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κλεῖδα πλησίον τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ ἐβύθισεν ὅλον μέσα· αὐτὸς δὲ εὐθύς ἐτεντώθη κατὰ γῆς καταβρέχων τὴν γῆν μὲ τὸ μαῦρόν του αἷμα· τότε ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πόδα καὶ τὸν ἔρριψε νὰ τὸν λάβῃ ὁ ποταμὸς, καὶ μετὰ καυχήσεως ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

α' Ἐξαπλώσου τώρα ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἰχθύων, οἱ ὁποῖοι

ἀτάραχοι θὰ λείχουν μὲ τὴν γλῶσσαν των τὸ αἷμα τῆς πληγῆς, οὐδὲ θὰ σὲ θέσῃ ἢ μήτηρ εἰς τὴν κλίνην διὰ νὰ σὲ θρηνήσῃ, ἀλλ' ὁ ὄρμητικὸς Σκάμανδρος θὰ σὲ φέρῃ εἰς ἐκτεταμένον κόλπον θαλάσσης· ἐκεῖ δὲ ἰχθύς τις τινασσόμενος ἐπὶ τῆς ἐρυτιδωμένης ἐπιφανείας τῶν μαύρων κυμάτων θὰ φάγῃ τὸ λευκὸν λίπος τοῦ Λυκάονος. Χαθῆτε, ἔως, σεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δὲ ὄπισθεν κυνηγῶν, νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἱεράν πόλιν τῆς Ἰλίου· οὐδὲ αὐτὸς ὁ ὠραῖον καὶ λαμπρὸν ρεῦμα ἔχων ποταμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον πολὺν ἤδη χρόνον θυσιάζετε ταύρους, ζῶντας δὲ ρίπτετε εἰς τὰς δῖνας μονώνυχας ἵππους, θὰ σοὶ βοηθήσῃ· ἀλλὰ καὶ μῦθλα ταῦτα θὰ χαθῆτε μὲ κακὸν θάνατον, ἔως οὔ ὅλοι ἱκανοποιήσῃτε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου καὶ τὴν φθοράν τῶν Ἀχαιῶν, τοὺς ὁποίους, μακρὰν ὄντος ἐμοῦ, ἐφονεύετε ἐν τῷ στρατοπέδῳ.»

Ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Ἀχιλλέως ὠργίσθη ὁ ποταμὸς καὶ διελογίσθη κατὰ τῖνα τρόπον θ' ἀναγκάσῃ τὸν Ἀχιλλέα νὰ παύσῃ τοῦ πολέμου, θ' ἀποτρέψῃ δὲ τὸν ὄλεθρον τῶν Τρώων. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, κρατῶν τὸ μακρόσκιον δόρυ, ὤρμησε κατὰ τοῦ Ἀστεροπαίου υἱοῦ τοῦ Πηλεγόνος, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν φονεύσῃ· τοῦτον ἐγέννησεν ὁ εὐρὺ ρεῦμα ἔχων Ἀξιὸς καὶ Περίβοια, ἡ πρεσβυτάτη τῶν θυγατέρων τοῦ Ἀχεσαμινοῦ· διότι μὲ ταύτην συνευρέθη ὁ βαθυδίνης ποταμὸς. Κατὰ τούτου λοιπὸν ἐφώρμησεν ὁ Ἀχιλλεύς, αὐτὸς δὲ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐστάθη ἀντιμέτωπος κρατῶν δύο δόρατα καὶ ἐνδυναμωθείς ὑπὸ τοῦ Ξάνθου, ὀργισθέντος διὰ τὸν φόνον τῶν νέων, τοὺς ὁποίους ἀσπλάγχχνως κατέκοπτεν εἰς τὸ ρεῦμα ὑ Ἀχιλλεύς· ὅτε οὔτοι ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπλη-

σίασαν, ἐπρόλαβε καὶ εἶπε πρὸς τοῦτον ὁ ταχύπους Ἄχιλλεύς.

«Ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι σὺ, ὅστις ἐτόλμησες νὰ ἔλθῃς ἐναντίον μου ; δυστυχία εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα ἔρχονται ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς μου ὀρμῆς.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Πηλεγόνου.

«Πηλεΐδη γενναιότατε, διατί ἐρωτᾷς περὶ τῆς καταγωγῆς μου ; εἶμαι ἀπὸ τὴν πολύβωλον Παιονίαν, χώραν μακρυνὴν, ἀρχηγὸς τῶν μακροδοράτων Παιόνων· ἐνδεκάτη δὲ μοὶ εἶναι τῶρα ἡ παροῦσα ἡμέρα, ἀφ' ἧς ἦλθον εἰς τὴν Ἴλιον· κατάγομαι ἐκ τοῦ εὐροῦ βροῦμα ἔχοντος Ἀξιοῦ (τοῦ Ἀξιοῦ, ὅστις ὠραιότατον ὕδωρ χύνει ἐπάνω εἰς τὴν γῆν), ὁ ὁποῖος ἐγέννησε τὸν περίφημον εἰς τὸ δόρυ Πηλεγόνα· οὗτος δὲ λέγουσιν ὅτι ἐγέννησεν ἐμέ· τῶρα ἄς πολεμήσωμεν, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ.»

Οὕτως εἶπεν ἀπειλῶν, ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς ἤγειρε τὸ ἐκ μελίας τοῦ Πηλίου δόρυ του· ὁ δὲ ἦρωσ Ἀστεροπαῖος δύο συγχρόνως ἔρριψεν, ἐν μὲ τὴν δεξιὰν καὶ ἄλλο μὲ τὴν ἀριστεράν, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὰς δύο ἦτο δεξιός· καὶ ἐκτύπησε μὲ τὸ ἐν μὲν τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν δὲν ἠμπόρεσε νὰ σπάσῃ, ὡς ἐμποδίζοντος τοῦ χρυσοῦ, θείου δώρου, μὲ τὸ ἄλλο δὲ ἔσχισεν ἐπιπολαίως τὸν πῆχυν τῆς δεξιᾶς τοῦ Ἀχιλλέως χειρὸς, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπετάχθη μαῦρον αἷμα, ἐνῶ τὸ δόρυ ἐπέρασεν ὑπεράνω καὶ ἐνεπήχθη εἰς τὴν γῆν, ἐπιθυμοῦν νὰ χορτάσῃ ἀπὸ κρέας. Ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις ἔρριψε κατὰ τοῦ Ἀστεροπαίου τὸ κατ' εὐθείαν πετῶν δόρυ του, προθυμόμενος νὰ τὸν φονεύσῃ· καὶ αὐτὸν μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἐκτύπησε δὲ τὴν ὑψηλὴν ὄχθην καὶ τὸ ἐνέπηξεν ἐκεῖ ἕως εἰς τὴν μέσσην· ἐξαγαγὼν μετὰ τοῦτο τὸ κοπτερόν του

ξίφος ἀπὸ τὴν πλησίον τοῦ μηροῦ κρεμαμένην θήκην, ἐπήδησε κατ' ἐπάνω του μὲ ὄρμην, ἐνῶ ὁ Ἄστεροπαῖος ἐπροσπάθει ματαιῶς νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν ὄχθην μὲ τὴν παχειάν του χεῖρα τὸ δόρυ τοῦ Ἀχιλλέως· τρίς τὸ ἐκίνησε δυνατὰ ἐπιμένων νὰ τὸ ἐκσπάσῃ καὶ τρίς ἀπέκαμεν ἡ δύναμίς του· τὴν δὲ τετάρτην ἐπροθυμείτο νὰ τὸ λυγίσῃ καὶ νὰ τὸ σπάσῃ τοῦλάχιστον, ἀλλ' ἐπρόφθασεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ τὸ ξίφος τοῦ ἀφῆρσε τὴν ψυχὴν· διότι τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν κοιλίαν πλησίον τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ ἀμέσως τοῦ ἐξεχύθησαν κατὰ γῆς ὅλα τὰ ἔντερα· σκότος ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἤσθμαιεν· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐφορμήσας εὐθύς εἰς τὰ στήθη του τὸν ἐσκύλευσε καὶ καυχώμενος εἶπε.

«Κεῖσαι οὕτω· δύσκολον σοῦ εἶναι καὶ ἂν ἐκ ποταμοῦ κατάγῃσαι νὰ πολεμῆς κατὰ τῶν υἱῶν τοῦ παντοδυνάμου Κρονίδου· σὺ μὲν ἐβεβαίωνες ὅτι κατάγῃσαι ἀπὸ εὐρὺ ῥεῦμα ἔχοντα ποταμὸν, ἀλλ' ἐγὼ καυχῶμαι ὅτι κατάγομαι ἀπὸ τὸν μέγαν Δία· μὲ ἐγέννησεν ἀνὴρ εἰς ἐκτεταμένην γῶραν βασιλεύων, ὁ Αἰακίδης Πηλεὺς· ὁ δὲ Αἴας ἦτο ἐκ Διός· καθὼς λοιπὸν εἶναι ἀνώτερος ὁ Ζεὺς τῶν ἀλμυρῶν ποταμῶν, οὕτως ἀνώτερον εἶναι καὶ τὸ γένος τοῦ Διὸς ἀπὸ τὸ γένος τοῦ ποταμοῦ· διότι καὶ ποταμὸς μέγας εἶναι πλησίον σου, ὅστις δὲν δύναται νὰ σοὶ δώσῃ κάμμιναν βοήθειαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πολεμῇ τις μὲ τὸν Κρονίδην Δία, πρὸς τὸν ὁποῖον οὐδὲ ὁ ἔξοχος Ἀχελῷος ἀμιλλᾶται, οὐδὲ ὁ μεγαλοδύναμος καὶ βαθύρρους ὠκεανός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πηγάζουσιν ὅλοι οἱ ποταμοὶ καὶ ὅλαι αἱ θάλασσαί καὶ ὅλαι αἱ βρῦσεις καὶ τὰ βαθέα φρέατα· ἀλλὰ καὶ οὗτος φοβεῖται τὸν κεραινὸν τοῦ μεγάλου Διὸς, ὅταν τὸν ἀκούσῃ νὰ βροντᾷ τρομερὰ ἀπὸ τὸν οὐρανόν.»

Εἶπε καὶ εὐθύς ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν ὄχθην τὸ χαλκοῦν δόρυ, αὐτὸν δὲ ἄφησεν αὐτοῦ ἄψυχον, κείμενον εἰς τὴν ἄμμον, καὶ βρεχόμενον ὑπὸ τοῦ καθαροῦ ὕδατος. Περὶ τοῦτον ἐγγέλεις καὶ ἰχθύες κατεγίνοντο κόπτοντες καὶ τρώγοντες τὸ εἰς τὰ νεφρὰ πάχος· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐκίνησε κατὰ τῶν ἐπιτηδείων εἰς ἵππομαχίαν Παιόνων, οἱ ὁποῖοι ἀκόμη ἔφευγον παρὰ τὸν πλήρη δινῶν ποταμὸν, ἅμα εἶδον τὸν ἀρχηγόν των νὰ καταβληθῆ διὰ τῆς βίας καὶ νὰ πέσῃ ὑπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸ ξίφος τοῦ Πηλείδου· τότε ἐφόνευσε τὸν Θερσίλοχον, τὸν Μύδωνα, τὸν Ἀστύπυλον, τὸν Μνῆσον, τὸν Θρασίον, τὸν Αἴνιον καὶ τὸν Ὀφελέστην· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε φονεύσει ἀκόμη περισσότερους Παίονας ὁ ταχύς Ἀχιλλεὺς, ἐὰν δὲν ὠργίζετο ὁ βαθυδίνης ποταμὸς, ὁμοιωθεὶς μὲ ἄνδρα, καὶ ἐκ βήθους σκοτεινοῦ δὲν ἔλεγε πρὸς αὐτόν.

«ὦ Ἀχιλλεῦ, καθ' ὑπερβολὴν μὲν νικᾷς, καθ' ὑπερβολὴν δὲ καὶ κακοποιεῖς· διότι δὲν παύουν νὰ σὲ βοηθῶσιν οἱ θεοὶ αὐτοί· ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου σοῦ ἔδωκε νὰ ἀφανίσῃς ὅλους τοὺς Τρῶας, δίωξέ τους ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον πρὸς τὴν πεδιάδα καὶ ἐκεῖ κάμε τὰ τρομερὰ ταῦτα ἔργα· διότι τὰ τερπνά μου ρεῖθρα εἶναι πλήρη νεκρῶν καὶ οὐδόλως δύναμαι νὰ φέρω τὸ ρεῦμα εἰς τὴν θείαν θάλασσαν στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν νεκρῶν· σὺ δὲ ἐξακολουθεῖς νὰ φονεύῃς καὶ νὰ ἐξολοθρεύῃς· ἀλλ' ἄφες πλέον τὴν φθοράν· θαυμασμὸς μὲ καταλαμβάνει, κορυφαῖε τοῦ στρατοῦ.»

Πρὸς αὐτόν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς.

«Ὀὐ γείνουν ταῦτα, εὐγενέστατε Σκάμανδρι, καθὼς προστάξεις· ἀλλὰ δὲν θὰ παύσω πρότερον νὰ φονεύω

τοὺς ὑβριστὰς Τρῶας, πρὶν τοὺς συνωθήσω εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀντιπαραταχθῶ εἰς ἀγῶνα ἴσον πρὸς τὸν Ἔκτορα, εἴαν θὰ μὲ φονεύσῃ ἢ ἐγὼ αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐφώρμησε κατὰ τῶν Τρώων ὡς θεός· καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ βαθυδίνης ποταμός.

«ὦ πόποι! ἀργυρότοξε, τέκνον τοῦ Διός, δὲν ἐφύλαξες τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κρονίδου, ὁ ὁποῖος σὲ παρήγγειλεν ἐπανειλημμένως νὰ ἴστασαι πλησίον τῶν Τρώων καὶ νὰ τοὺς βοηθῆς, ἕως οὔ ἔλθωσιν αἱ βραδυναὶ ἀκτίνες, σκοτίσωσι δὲ τὴν πολύβωλον γῆν.»

Εἶπε καὶ ὁ μὲν διόσημος εἰς τὸ δόρυ Ἀχιλλεὺς ἐφώρμησεν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς ὄχθης καὶ ἐπετάχθη μέσα εἰς τὸν ποταμόν· οὗτος δὲ ἐταράχθη μανιωδῶς ἐξογκούμενος καὶ κυλιόμενος, ὤθησε σωρηδὸν τοὺς νεκροὺς τῶν φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο πλήρης· καὶ τὸν ἐξέβαλεν ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν μυκόμενος ὡς ταῦρος· τοὺς δὲ ζῶντας ἐπροσπάθει νὰ σώσῃ εἰς τὰ ὠραῖά του ρεῖθρα, κρύπτων εἰς τὸ βάθος τῶν μεγάλων του διπλῶν. Περὶ δὲ τὸν Ἀχιλλέα ἐσωρεύοντο κύματα καὶ τὸ ρεῦμα ἐπιπίπτον εἰς τὴν ἀσπίδα του τὸν ὤθει· ἤδη δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ στηριχθῇ μὲ τοὺς πόδας του, ἀλλ' ἐστηρίχθη μὲ τὰς χεῖράς του εἰς ὠραῖαν καὶ μεγάλην πετρεῖαν, ἣτις ἐξερρίζωθη καὶ ὠθήσασα ὅλην τὴν ὄχθην ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐσταμάτησε τὸ ὠραῖον ρεῦμα μὲ τοὺς πυκνοὺς του κλάδους καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς γέφυρα· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀνορμήσας ἀπὸ τὴν δίνην ἐπετάχθη μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του διὰ μέσου τοῦ πεδίου, ὡς πτηνὸν φοβηθεῖς. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἔπαυσεν ὁ μέγας θεός· ὥρμησε κατ' αὐτοῦ μὲ μαῦρα κύματα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸν εὐγενῆ Ἀχιλλέα, τῶν δὲ Τρώων νὰ ἀ-

ποτρέψη τὸν ὄλεθρον. Ὁ Πηλεΐδης ὥρμησεν εἰς ἀπόστα-
 σιν ὅσῃν διατρέχει δόρυ ριπτόμενον, ὥρμησε δὲ μὲ ὄρμην
 μαύρου ἀετοῦ θηρευτικοῦ, ὅστις εἶναι τὸ ἰσχυρότατον καὶ
 ταχύτατον συνάμα τῶν πτηνῶν. Ἐπὶ τῶν στηθῶν του
 ἀντήχει τρομερὰ ὁ χάλκινος θώραξ. Παρεκκλίνας τοῦ πο-
 ταμοῦ ἔφευγεν, ἀλλ' ὁ ποταμὸς κατόπιν του ῥέων τὸν ἠ-
 κολουθεῖ μὲ μέγαν θόρυβον· καθὼς δὲ ὅταν ὁ κηπουρὸς
 διὰ τῶν αὐλάκων ὀδηγῆ τὸν ῥοῦν τοῦ ὕδατος ἀπὸ κρή-
 νης βαθείας εἰς τὰ φυτὰ τοῦ κήπου, κρατῶν εἰς τὰς χει-
 ρας τὴν μάκελλαν καὶ ἐκβάλλων ἀπὸ τὰ αὐλάκια τὰ ἐμ-
 ποδίζοντα τὸν ῥοῦν τοῦ ὕδατος λιθάρια, καὶ οὕτω τὸ ὕ-
 δωρ ῥέει ταχέως καλαρύζον εἰς τόπον κατωφερῆ, αὐτὸ
 δὲ προφθάνει καὶ τοῦτον ὀδηγοῦντα, τοιουτοτρόπως
 πάντοτε ἔφθανε τὸν Ἀχιλλέα τὸ ἐξογκωμένον ῥεῦμα,
 μολονότι ἦτο ταχύς· οἱ θεοὶ βεβαίως εἶναι ὑπέρτεροι τῶν
 ἀνθρώπων. Ὅσακις ἠθέλησεν ὁ ταχύπους εὐγενῆς Ἀχιλ-
 λεὺς νὰ ἀντισταθῆ εἰς αὐτὸν καὶ νὰ μάθῃ ἐὰν ὅλοι τὸν
 κυνηγοῦσιν, ὅλοι οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐρὺν οὐρανὸν ἀθά-
 νατοι, τοσακίς τὸ μέγα κῦμα τοῦ πλημμυρήσαντος χει-
 μάρρου ὑπεράνω τῶν ὤμων φθάνον τοῦ ἐματαίωνε τὴν
 προσπάθειαν· αὐτὸς δὲ ἐπήδα ὑψηλὰ μὲ καρδίαν ἀδημο-
 νοῦσαν· ὁ δὲ ποταμὸς ὑποκάτω ῥέων μὲ ὄρμην τοῦ κα-
 τέβαλλε τὰς δυνάμεις τῶν γονάτων καὶ ὑπέσυρε τὴν κό-
 νιν ὑποκάτωθεν τῶν ποδῶν. Τέλος ὁ Πηλεΐδης μετὰ
 κλαυθμῶν εἶπε τὰ ἐξῆς, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστραμ-
 μένους πρὸς τὸν οὐρανόν.

«Ζεῦ πάτερ, δὲν ὑπάρχει ἐκ τῶν θεῶν τις ὅστις νὰ μ'
 εὐσπλαγχνισθῆ καὶ νὰ μὲ σώσῃ ἀπὸ τὸν ποταμόν! ὕστε-
 ρον ἄς ἐπέλθωσι τὰ πεπρωμένα δεινά. Ἄλλὰ κάνεις ἄλ-
 λος ἐκ τῶν οὐρανίων θεῶν δέν με πταίει τόσον, ὅσον ἡ

μήτηρ μου, ἥτις μὲ ψεύδῃ μὲ ἠπάτα λέγουσα ὅτι ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν ὀπλιτῶν Τρώων θὰ χαθῶ διὰ τῶν ταχέων βελῶν τοῦ Ἀπόλλωνος. Εἶθε νὰ μὲ ἐφόνευεν ὁ Ἔκτωρ, ὁ ὁποῖος ἐνταῦθα εἶναι ὁ γενναιότατος ὄλων· ἐὰν τοῦτο ἐγίγνετο, ἀνδρείως μὲν ἤθελε φονεύσει, ἀνδρεῖον δὲ ἤθελε σκυλεύσει· τῶρα ὁμῶς πέπρωται νὰ καταβληθῶ ὑπὸ ἀξιοθρηνήτου θανάτου, κλεισθεὶς ἐντὸς μεγάλου ποταμοῦ, ὡς παιδίον βόσκον χοίρους, τὸ ὁποῖον διεσχόμενον ἐν καιρῷ χειμῶνος χεῖμαρῶς παρασύρει.»

Εἶπεν· ἀμέσως ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἔσπευσαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον του, ἔχοντες μορφὴν ἀνθρώπων, λαβόντες δὲ τὰς χεῖράς του ἐνίσχυσαν μὲ λόγους, τῶν ὁποίων ἀρχὴν ἔκαμεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν λέγων.

«Πηλεΐδη, μηδὲ ὅπως τρέμε μηδὲ φοβοῦ ποσῶς· διότι βοηθοὶ σοῦ εἴμεθα κατὰ συναίνεσιν τοῦ Διὸς ἡμεῖς οἱ δύο ἐκ τῶν θεῶν, ἐγὼ καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Δὲν πέπρωται νὰ ἀποθάνῃς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐδῶ ταχέως θὰ ἰσυχάσῃ, θὰ τὸ ἰδῆς καὶ ὁ ἴδιος. Ἀλλ' ἄκουσον τῆς συμβουλῆς ἡμῶν καὶ εἶθε νὰ πεισθῆς. Μὴ παύσῃς τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τοῦ πολέμου, πρὶν συνωθῆσῃς τὸν Τρωϊκὸν στρατὸν εἰς τὰ περίφημα τείχη τοῦ Ἰλίου, ὅστις θὰ τραπῆ εἰς φυγὴν· σὺ δὲ ἀφοῦ ἀφαιρέσῃς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔκτορος, γὰρ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ οὕτω θὰ σὲ σώσωμεν καὶ θὰ ἀποκτήσῃς δόξαν.»

Οὗτοι μὲν ταῦτα εἰπόντες ἀπῆλθον πρὸς τοὺς ἀθανάτους· αὐτὸς δὲ μεγάλως ἐνθάρρυνθεὶς ὑπὸ τῆς προτροπῆς τῶν θεῶν, μετέβη εἰς τὸ πεδίον, τὸ ὁποῖον ὄλον ἦτο πλήρες ἐκ τοῦ πλημμυρήσαντος ὕδατος, πολλὰ δὲ ὠραῖα ὄπλα φονευμένων πολεμιστῶν ἔπλεον καὶ πολλοὶ νεκροί· αὐτοῦ δὲ τὰ γόνατα ἐπήδων ὑψηλὰ ἐκείθεν τοῦ ρεύματος,

χωρίς διόλου νὰ ἐμποδισθῆ ὑπ' αὐτοῦ· διότι μεγάλην δύναμιν τοῦ εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ Ἀθηνᾶ· ἀλλ' οὐδ' ὁ Σκάμανδρος ἔπαυε τὴν ὀρμὴν του, ἀπεναντίας ἔτι περισσότερον ὠργίζετο κατὰ τοῦ Πηλείδου, καὶ εἰς ὕψος ἐγειρόμενος ἐκορύφωνε τὸ κῦμα τοῦ ρεύματος, καὶ φωνάξας προέτρεψε τὸν Σιμόεντα διὰ τῶν ἐξῆς.

« Ἀγαπητὲ ἀδελφῆ, τὸν ἀνδρεῖον τοῦτον ἄνδρα καὶ οἱ δύο ἄς προσπαθήσωμεν νὰ ἐμποδίσωμεν, διότι ἄλλως ταχέως θὰ ἐκπορθήσῃ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου, οἱ Τρῶες δὲν θ' ἀνισταθῶσιν· ἀλλὰ σπεῦσον εἰς βοήθειαν καὶ πλήρωσον τὰ ρεῖθρά σου ὕδατος ἐκ τῶν πηγῶν καὶ κίνησον ὅλους τοὺς αὐλακας, σήκωνε δὲ καὶ αὕξανε τὸ κῦμα, καὶ ἔγειρε μετὰ μεγάλου θορύβου κορμούς δένδρων καὶ λίθους, διὰ νὰ σταματήσωμεν ἄνδρα ἄγριον ὅστις τώρα ὑπερνικᾷ, ὀρμὴν δὲ ἔχει θεοῦ· διότι σὲ βεβαιῶ ὅτι οὔτε ἡ δύναμις τοο θὰ τὸν βοηθήσῃ, οὔτε ποσῶς ἡ μορφὴ του, οὔτε τὰ ὦραϊα ὄπλα, τὰ ὅποια κάπου εἰς κάμμιαν ἄκραν τοῦ ἐκχυθέντος ὕδατός μου θὰ κῆνται κεκαλυμμένα ἀπὸ βόρβορον· αὐτὸ δὲ τὸ σῶμά του θέλω περιτυλίξει μὲ ἄμμον, ἀφοῦ σωρεύσω πέριξ ἰκανὸν πλῆθος λίθων, ἄπειρον, οὐδὲ θὰ ἠξεύρωσιν οἱ Ἀχαιοὶ ποῦ κεῖνται τὰ ὄστᾶ του διὰ νὰ τὰ συνάξωσι· μὲ τόσην λάσπην ἀπ' ἐπάνω θὰ τὸν σκεπάσω. Ἐκεῖ θὰ γείνη καὶ ὁ τάφος του, οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη νὰ ὀρύξωσι τάφον οἱ Ἀχαιοὶ διὰ τὴν ταφήν του. »

Ἐῖπε καὶ ἐφόρμησε κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως κοχλάζων, ἐξογκούμενος καὶ μουρμουρίζων μὲ ἀφροὺς, μὲ αἷμα καὶ μὲ νεκρούς· τὸ δὲ θολὸν κῦμα τοῦ ἐκ Διὸς καταγομένου ποταμοῦ ἐγειρεται ὀρθὸν καὶ ῥίπτει κάτω τὸν Πηλείδην· ἡ Ἥρα τότε φοβηθεῖσα καθ' ὑπερβολὴν, μὴ τὸν παρα-

σύρει ὁ ποταμὸς, ἐφώναξε δυνατὰ, καὶ εἶπεν ἀμέσως πρὸς τὸν φίλτατον υἱὸν τῆς Ἥφαιστον.

«Σπεῦσε, χωλὸν τέκνον μου· διότι νομίζομεν ὅτι εἶναι ἴσος πρὸς σε κατὰ τὴν δύναμιν ὁ πλήρης δινῶν Ξάνθος· σπεῦσον λοιπὸν εἰς βοήθειαν καὶ χῦσον φλόγα πολλήν· ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ Ζεφύρου καὶ τοῦ σφοδροῦ πνέοντος Νότου, ὅπως ἐγείρω ἀπὸ τὴν θάλασσαν κακὴν ἀνεμοζάλην, ἣ ὁποῖα νὰ καύσῃ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ ὄπλα τῶν Τρώων, φέρουσα τὴν καταστρεπτικὴν φλόγα. Σὺ δὲ πλησίον τῶν ὄχθων τοῦ Ξάνθου κατε δένδρα, ρίψε καὶ εἰς αὐτὸν πῦρ, μηδὲ σὲ ἀποτρέψῃ καθόλου διὰ τῶν γλυκῶν του λόγων καὶ τῶν ἀπειλῶν· μηδὲ παύσης πρότερον τὴν ὀρμὴν σου, πρὶν ἐγὼ φωνάξω δυνατὰ καὶ σὲ εἶπω· τότε νὰ παύσης τὸ ἀκάματον πῦρ.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Ἥφαιστος κατεσκεύασε φοβερὸν πῦρ· πρῶτον μὲν ἤναψε πῦρ εἰς τὸ πεδίον, καῖον πληθὸς νεκρῶν φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, οἵτινες ἔκειντο ἐκεῖ σωρηδόν· ἐξηράνθη δὲ ὅλον τὸ πεδίον καὶ ἐστάθη ἡ πλημμύρα· καθὼς δὲ ὅταν ὁ Βορέας τὸ φθινόπωρον ἀμέσως ξηραίνῃ τὸν νεοπότιστον δενδρότοπον, χαίρει δὲ ὁ δενδροκόμος, τοιοῦτοτρόπως ἐξηράνθη ὅλον τὸ πεδίον, καὶ εὐθὺς κατέκαυσε τοὺς νεκρούς· αὐτὸς δὲ διεύθυνε τὴν ὀλόλαμπρον φλόγα πρὸς τὸν ποταμόν· ἐκαίοντο αἱ πελέαι καὶ αἱ ἰτέαι καὶ αἱ μυρίκαι, ἐκαίετο δὲ ὁ λωτός, τὸ βρύον καὶ τὸ κύπερον, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ὠραῖον ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἦτο κατάφυτον· ἐστενοχωροῦντο οἱ ἐγγελυες καὶ οἱ ἰχθύες κατὰ τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ, οἵτινες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνεπήδων, βασανιζόμενοι ἐκ τῆς πνοῆς τοῦ ἐφευρετικοῦ Ἥφαιστου· ἐκαίετο αὐτὸς ὁ ἰσχυρὸς ποτα-

μὸς, ὅστις εἶπε πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ἐξ ὀνόματος αὐτὸν καλῶν.

« Ἥφαιστε, κανεῖς θεὸς δὲν δύνανται πρὸς σὲ νὰ πολεμήσῃ, οὐδὲ ἐγὼ θὰ ἐπολέμουν πρὸς σὲ τοσοῦτον καίοντα πῦρ· παῦσε τὸν πόλεμον, τοὺς δὲ Τρῶας ἤμπορεῖ καὶ ἀμέσως ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς νὰ ἐξελάσῃ ἀπὸ τὴν πόλιν· τίς ἢ χρεῖα νὰ πολεμῶ καὶ νὰ βοηθῶ; »

Ταῦτα ἔλεγε καιόμενος, ἀνέβραζε δὲ τὸ ὠραῖον ρεῦμα· καθὼς δὲ βράζει ἐντὸς λέβητος πηδῆκτὰ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τὸ πάχος εὐτραφοῦς χοίρου, ὅταν ἀναλύῃ, βιαζόμενον ὑπὸ πολλοῦ πυρὸς ξηρῶν ξύλων, κειμένων ὑποκάτωθεν τοῦ λέβητος, τοιουτοτρόπως τούτου ἐφλέγετο τὸ ὠραῖον ρεῦμα, ἐβραζε δὲ τὸ ὕδωρ· οὐδ' ἤθελε νὰ ῥέῃ πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ἀλλ' ἴστατο στενοχωρούμενον ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ κραταιοῦ πολυμηχάνου Ἥφαιστου· αὐτὸς δὲ πολὺ παρακαλῶν εἶπε πρὸς τὴν Ἥραν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Ἥρα, διατί τάχα ὁ υἱός σου ἀπεφάσισεν ἐπιμόνως νὰ βασανίξῃ τὸ ἰδικόν μου ρεῦμα κατ' ἐξαιρέσιν; δὲν πταίω βέβαια τόσον ἐγὼ, ὅσον ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ, ὅσοι βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν, ἔσο βεβαία, θὰ παύσω ἐντελῶς, ἐὰν σὺ προστάξῃς· ἄς παύσῃ ὅμως καὶ οὗτος. Ἐγὼ δὲ ὀρκίζομαι τὰ ἐξῆς, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἀποτρέψω ἀπὸ τοὺς Τρῶας τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου των, μηδὲ ὁπόταν φέξῃ ἡ Τροία ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ πυρὸς καιομένη, καιομένη ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων υἱῶν τῶν Ἀχαιῶν. »

Ἄφου δὲ ἤκουσε τοῦτο ἡ λευκώλενος θεὰ Ἥρα, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὸν φίλτατον υἱὸν τῆς Ἥφαιστον.

« Ἥφαιστε, παῦσον, πολυένδοξον τέκνον μου· διότι δὲν πρέπει ἓνα ἀθάνατον θεὸν νὰ συνταράττῃ τις οὕτω ἕνεκα θνητῶν. »

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἥφαιστος κατέσβεσε τὸ φοβερὸν πῦρ, ἀμέσως δὲ πάλιν τὸ κῆμα ὤρμησε πρὸς τὰ κάτω τοῦ ὠραίου ρεύματος.

Τοῦ Ξάνθου κατεβλήθη ἡ ὀρμή, καὶ ἐπαύθη ὁ ἀγὼν τούτων ὑπὸ τῆς Ἥρας, καίπερ πολὺ ὠργισμένης. Ἄλλ' ἐνέπεσεν ἕρις βαρεῖα καὶ δεινὴ εἰς τοὺς ἄλλους θεούς· συνεπλάκησαν μετὰ μεγάλου πατάγου, καὶ ἐβούζεν ἡ εὐρεῖα γῆ, ἀντήχει δὲ ὁ μέγας οὐρανός. Ἦκουσεν ὁ Ζεὺς καθήμενος εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ ἐγέλασεν ἀπὸ καρδίας χαίρων, ὅτι ἔβλεπε τοὺς θεοὺς ἐρίζοντας. Δὲν ἔμειναν πολὺν καιρὸν μακρὰν ἀλλήλων· ὁ τὰς ἀσπίδας τρυπῶν Ἄρης πρῶτος ἐφώρμησε κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς, κρατῶν τὸ χαλκόμευτον δόρυ, καὶ τὴν ὠνείδισε διὰ τῶν ἐξῆς.

«Διατί πάλιν, ὦ σκυλόμυια, φέρεις εἰς συμπλοκὴν τοὺς θεοὺς· ἔχεις ἀκόρεστον τόλμην καὶ καρδίαν πλήρη ἀλαζονείας. Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅταν ἐξήγειρες τὸν Τυδεΐδην Διομήδη νὰ μὲ κτυπήσῃ, σὺ δὲ λαβοῦσα τὸ λαμπρὸν του δόρυ τὸ ὠθήσῃς κατ' εὐθείαν εἰς ἐμὲ καὶ μοῦ ἐτρύπησες τὸ ὠραῖον δέρμα; τώρα λοιπὸν πιστεύω ὅτι θὰ πληρώσῃς ὅσα μὲ ἔκαμες.»

Ταῦτα εἰπὼν τὴν ἐκτύπησεν εἰς τὴν θυσσάνους ἔχουσαν τρομερὰν ἀσπίδα, τὴν ὁποῖαν οὐδὲ τοῦ Διὸς ὁ κεραυνὸς τρυπᾷ· εἰς τοῦτο τὸ μέρος τὴν ἐκτύπησε μὲ τὸ μακρὸν του δόρυ ὁ αἰμοχαρὴς Ἄρης· ἀλλ' αὐτὴ ἀποσυρθεῖσα ἔλαβε μὲ τὴν παχεῖάν της χεῖρα λίθον κείμενον εἰς τὸ πεδῖον, μαῦρον, τραχὺν καὶ μέγαν, τὸν ὁποῖον οἱ προγενέστεροι εἶχον θέσει ὡς σύνορον ἀγροῦ· μὲ τοῦτον ἐκτύπησε τὸν ὀρμητικὸν Ἄρην εἰς τὸν λαιμὸν, καὶ τοῦ ἔκοψε τὰς δυνάμεις τῶν μελῶν· ἔπεσε δὲ καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὰ πλῆθρα τόπου, ἐσκονίσθη ἡ κόμη καὶ τὰ ὄπλα

ἀντήχησαν περὶ αὐτόν. Ἐγέλασεν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ καυχωμένη ἔλεγε πρὸς αὐτόν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Μωρὲ, οὐδὲ ἐσκέφθης ἀκόμη, φαίνεται, πόσον καυχῶμαι ὅτι δύναμαι ν' ἀντιταχθῶ κατὰ σοῦ. Βεβαίως ἀποτίεις τὰς ἀράς τῆς μητρὸς, ἡ ὁποία ὀργιζομένη ἐναντίον σου ὀλέθρια διανοεῖται, διότι ἄφησες τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ βοηθεῖς τοὺς ὑβριστὰς Τρῶας.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἔστρεψε τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς της, τὸν δὲ Ἄρην βαθέως στενάζοντα ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ ὠδήγει ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη· μὲ δυσκολίαν δὲ ἀνελάμβανεν· ἀλλ' ἅμα τοὺς εἶδεν ἡ λευκῶλενος θεὰ Ἥρα, ἀμέσως εἶπε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«ὦ πόποι, τέκνον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, Ἄτρυτώνη, καὶ πάλιν ἡ σκυλόμυια ἐξάγει ἀπὸ τῆς πολεμικῆς συγκρούσεως τὸν ἀνθρωποφθόρον Ἄρην· ἀλλὰ κυνῆγει την.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὤρμησε κατόπιν των μὲ ἐγκάρδιον χαρὰν καὶ φθάσασα ἔθεσεν εἰς τὰ στήθη τῆς Ἀφροδίτης τὴν παχεῖάν της χεῖρα· ταύτης δὲ ἐκόπησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία· αὐτοὶ μὲν λοιπὸν οἱ δύο ἔκειντο ἐπὶ τῆς πολλὰ τρεφούσης γῆς, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καυχωμένη ἔλεγε δυνατὰ τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Εἶθε οὕτω νὰ πέσωσιν ὅλοι ὅσοι βοηθοῦσι τοὺς Τρῶας, καὶ πολεμοῦσι τοὺς θωρακοφόρους Ἀργείους. Διατὶ δὲν ἔχουσι πάντες τὴν αὐτὴν καρτερίαν καὶ τὸ αὐτὸ θάρρος τῆς Ἀφροδίτης, ἣτις ἐλθοῦσα πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἄρεως ἀντετάχθη εἰς τὴν ὀργὴν μου· ἐάν ἦτο οὕτω, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡμεῖς ἠθέλαμεν παύσει τὸν πόλεμον, ἐκπορθήσαντες τὴν καλῶς τετειχισμένην πόλιν Ἴλιον.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ἡ λευκῶλενος θεὰ Ἥρα·

πρὸς δὲ τὸν Ἀπόλλωνα εἶπεν ὁ κραταῖος γεωσειστής.

«Φοῖβε, διατί ἡμεῖς οἱ δύο εἴμεθα μακρὰν ἀλλήλων; δὲν ἀρμόζει τοῦτο ἀφοῦ ἄλλοι θεοὶ ἤρχισαν εἶναι ἐντροπὴ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Ὀλυμπον πρὸς τὰ στερεώτατα ἀνάκτορα τοῦ Διὸς χωρὶς νὰ δοκιμάσωμεν τὸν πόλεμον· κάμε ἀρχὴν· διότι σὺ εἶσαι μικρότερος τὴν ἡλικίαν· εἰς ἐμὲ δὲν φέρει τιμὴν, διότι ἐγεννήθην πρωτότερα καὶ εἶμαι ἐμπειρότερος. Μωρὲ, πόσον ἀνόητος εἶσαι! οὐδὲ ἐνθυμεῖσαι, φαίνεται, ὅσα ὑπέστημεν περὶ τὴν Ἴλιον ἡμεῖς οἱ δύο μόνοι ἐκ τῶν θεῶν, ὅταν παρὰ τοῦ Διὸς ἤλθομεν εἰς τὸν ὑπερήφανον Λαομέδοντα καὶ ὑπηρετήσαμεν δι' ἐν ἔτος μὲ μισθὸν ὠρισμένον· αὐτὸς δὲ μᾶς ἔδιδε διατάγματα καὶ παραγγελίας· ἐγὼ μὲν ἔκτισα περὶ τὴν πόλιν τῶν Τρώων τεῖχος ἐκτεταμένον καὶ πολὺ ὠραῖον, ὥστε νὰ ἦναι ἀπόρρητος ἡ πόλις· σὺ δὲ, Φοῖβε, ἔβουσκες βοῦς στρεψίποδας καὶ στεψικεράτους εἰς τὰ δασώδη πλευρὰ τῆς πολλὰς κοιλότητος ἐχούσης Ἰδης· ἀλλ' ὅταν αἱ περιχαρεῖς ὼραι ἔφερον τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ, τότε μᾶς ἐκράτησε διὰ τῆς βίας ὅλον τὸν μισθὸν ὁ τρομερὸς Λαομέδων καὶ φοβερίσας μᾶς ἀπέπεμψε· σὲ μὲν ἐφοβέρισεν, ὅτι θὰ σοῦ δέσῃ πόδας καὶ χεῖρας καὶ θὰ σὲ πωλήσῃ εἰς μακρυνὰς νήσους· ἠπεῖλει δὲ καὶ τῶν δύο νὰ ἀποκόψῃ τὰ ὦτα. Ἡμεῖς ἀμέσως ἐπανηρχόμεθα μὲ καρδίαν παρωργισμένην διὰ τὸν μισθὸν, τὸν ὅποιον ὑποσχεθεῖς δὲν ἐπλήρωσε. Διὰ ταῦτα λοιπὸν βοηθεῖς τὸν στρατὸν τοῦτον· οὔτε νὰ ἐνωθῆς μεθ' ἡμῶν ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν οἱ περιφρονηταὶ τοῦ δικαίου Τρῶες, μετὰ τῶν τρυφερῶν παίδων καὶ τῶν σεμνῶν συζύγων των;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ μακρόθεν ρίπτων βέλη ἀναξ' Ἀπόλλων,

«Γεωσειστα, ἤθελες εἰπεῖ ὅτι δὲν εἶμαι φρόνιμος, ἐὰν ἐπολέμουν πρὸς σὲ ἐξ αἰτίας τῶν δειλαίων θνητῶν, οἱ ὁποῖοι καθὼς τὰ φύλλα σήμερον εἰσὶν ἀκμαῖοι, ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς τρεφόμενοι, αὔριον δὲ ἀποθνήσκουσιν· ἀλλ' ἄς σπεύσωμεν νὰ παύσωμεν τὴν μάχην· αὐτοὶ δὲ μόνον τῶν ἄς πολεμῶσι.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀμέσως ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐντραπεῖς νὰ συμπλακῆ μετὸν θεῖόν του· ἀλλ' ἠδέσποινα τῶν θηρίων Ἄρτεμις, ἡ κυνηγὸς ἀδελφή του, τὸν ὠνείδισε πικρῶς εἰποῦσα τὰ ἐξῆς.

«Φεύγεις, Ἀπόλλων, καὶ εἰς τὸν Ποσειδῶνα παραχωρεῖς τὴν νίκην; καύχημα μάταιον τοῦ ἔδωκες. Μωρὲ, διατί λοιπὸν κρατεῖς οὕτω ματαιῶς τὸ τόξον; Δὲν θὰ σὲ ἀκούσω τώρα πλέον καυχώμενον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς, καθὼς πρότερον ἐνώπιον τῶν ἀθανάτων θεῶν, ὅτι ἐπολέμησας μετ' ἴσῃν δύναμιν ἐναντίον τοῦ Ποσειδῶνος.»

Εἰς τοὺς λόγους αὐτῆς τούτους δὲν ἀπήντησε ποσῶς ὁ μακρόθεν ἐνεργῶν Ἀπόλλων, ἀλλ' ἡ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Διὸς ὀργισθεῖσα ἐπέπληξε τὴν Ἀρτέμιδα μετὸς ἐξῆς πειρακτικῶν λόγους.

«Πῶς σὺ τώρα, τολμηρὰ κύων, τολμᾷς νὰ ἀντιταχθῆς εἰς ἐμέ; δύσκολον εἶναι νὰ ἀντιταχθῆς εἰς τὴν δύναμίν μου, ἂν καὶ ἦσαι τοξοφόρος, μολονότι ὁ Ζεὺς σὲ ἔκαμε λέοντα πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ σοῦ ἔδωκε τὴν ἀδειαν νὰ φονεύῃς ὅποιανδήποτε θέλῃς. Βεβαίως εἶναι καλλίτερον διὰ σὲ νὰ φονεύῃς εἰς τὰ ὄρη θηρία καὶ ἐλάφους τῶν ἀγρῶν, παρὰ νὰ πολεμῆς γενναίως πρὸς ἀνωτέρους. Ἐὰν ὅμως θέλῃς νὰ διδαχθῆς τὸν πόλεμον, ἐμπρὸς, ἐλθέ διὰ νὰ γνωρίσης καλῶς, πόσον εἶμαι ὑπερτέρα, ἀφοῦ τολμᾷς νὰ ἀντιταχθῆς κατ' ἐμοῦ.»

Εἶπε καὶ ἀμέσως μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἔλαβε μὲ ὄρμην καὶ τὰς δύο τῆς χειρὸς ἀπὸ τὸν καρπὸν, μὲ τὴν δεξιὰν δὲ τῆς ἀφήρσεν ἀπὸ τοὺς ὤμους τὰ τόξα καὶ μὲ αὐτὰ τὴν ἐκτύπησε πλησίον τῶν ὠτῶν μειδιῶσα, ἐνῶ ἐκείνη περιστρέφετο· τὰ δὲ ταχέα βέλη ἐξηκολούθουν νὰ ρίπτωνται εἰς τὴν ἄμμον· μετὰ δακρύων δὲ ἐτράπη εἰς φυγὴν ἢ θεὰ Ἄρτεμις ὡς περιστερὰ, ἣτις ἀναγκάζεται ὑπὸ ἰέρακος νὰ πετάξῃ εἰς τὸ κοῖλον βράχου, εἰς σχιμάδα, διότι δὲν εἶναι πεπρωμένον ἔτι νὰ συλληφθῇ· τοιοῦτοτρόπως αὕτη μετὰ δακρύων ἔφυγεν ἀφήσασα ἐκεῖ τὸ τόξον.

Πρὸς δὲ τὴν Λητώ εἶπεν ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης.

«Λητώ, ἐγὼ μὲ σὲ δὲν θά πολεμήσω· εἶναι δεινὸν νὰ συγκρούηται τις πρὸς τὰς συζύγους τοῦ ἐγείροντος τὰς νεφέλας Διὸς· δύνασαι λοιπὸν νὰ καυχᾶσαι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, ὅτι μὲ ἐνίκησας διὰ τῆς ὑπερτέρας σου δυνάμεως.»

Οὕτως εἶπεν, ἡ δὲ Λητώ ἐσύναζε τὰ κυρτὰ τόξα τῆς θυγατρὸς τῆς, τὰ πεσμένα ἄλλα ἐδῶ καὶ ἄλλα ἐκεῖ εἰς τὰ κύματα τῆς κόνεως· λαβοῦσα λοιπὸν ταῦτα ἐστράφη καὶ ἀπήρχετο. Ἡ δὲ Ἄρτεμις ἔφθανεν ἤδη εἰς τὸν Ὀλύμπου πρὸς τὰ στερεώτατα ἀνάκτορα τοῦ Διός. Δακρύβρεκτος ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς ἢ κόρης, ἔτρεμε δὲ περὶ αὐτὴν τὸ ἀθάνατόν τῆς φῆρμα· ὁ πατὴρ Κρονίδης τὴν ἔφερε πλησίον του καὶ μὲ γλυκὺν γέλωτα τὴν ἠρώτησε.

«Ποῖος θεὸς σὲ ἔκαμε τοιαῦτα, τέκνον μου, ὡς εἰάν ἔπραπτες φανερὰ κακὴν τινα πράξιν;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησε μεγαλοφώνως ἡ καλλιστέφανος Ἄρτεμις.

«Ἡ σύζυγός σου μὲ ἐκακοποίησε, πάτερ, ἡ λευκωλε-

νος Ἥρα, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἔριδες καὶ πόλεμοι ἐπικεῖνται εἰς τοὺς θεούς.»

Οὗτοι μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον, φροντίζων διὰ τὸ τεῖχος τῆς καλοκτισμένης πόλεως, μήπως ἤθελον τὴν ἐκπορθήσει οἱ Δαναοὶ παρὰ τὴν μοῖραν ἐκείνην τὴν ἡμέραν· οἱ δὲ λοιποὶ αἰώνιοι θεοὶ μετέβαινον πρὸς τὸν Ὀλυμπον, ἄλλοι μὲν ὠργισμένοι, ἄλλοι δὲ γαυριῶντες· ἐκάθησαν δὲ πλησίον τοῦ φέροντος μαύρας νεφέλας Διός.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἠφάνιζεν ὁμοίως τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς μονώνυχας ἵππους των. Καθὼς ὅταν καπνὸς ἀναβαίνων ἀπὸ πόλιν καιομένην φθάσῃ εἰς τὸν εὐρὺν οὐρανὸν, ὑπὸ ὀργῆς τινος τῶν θεῶν ἀπολυθεὶς, εἰς ὅλους μὲν ἐγειρεῖ φροντίδα, εἰς πολλοὺς δὲ θλίψιν, οὕτως ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς βάσανα καὶ λύπας ἔβαλε τοὺς Τρῶας.

Ὁ γέρων Πρίαμος ἴστατο ἐπὶ θείου τινὸς πύργου, καὶ ἐκεῖθεν βλέπει τὸν θαυμαστὸν Ἀχιλλεῖα νὰ συνταράττῃ καὶ νὰ διώκῃ τοὺς Τρῶας, ἀνάνδρως φεύγοντας. Στενάξας βαθέως κατέβη ἀπὸ τὸν πύργον, καὶ ἐλθὼν πλησίον τοῦ τείχους παρήγγειλεν εἰς τοὺς περιφήμες φύλακας τῶν πυλῶν τὰ ἑξῆς.

«Ἄνοικτὰς κρατεῖτε τὰς πύλας, ἕως νὰ εἰσέλθῃ ὁ στρατὸς, ὅστις φεύγει πρὸς τὴν πόλιν· διότι ἰδοὺ ὁ Ἀχιλλεὺς πλησίον τοὺς ὠθεῖ· καὶ πιστεύω ὅτι θὰ γείνουν ὀλέθρια πράγματα. Ἄφοῦ δὲ ἀναπνεύσωσιν εἰς τὴν πόλιν πάλιν νὰ κλείσῃτε τὰς ἀσφαλῶς συνηρμοσμένας θύρας· διότι φοβοῦμαι μὴ ὁ καταστρεπτικὸς οὗτος ἀνὴρ εἰσορμήσῃ εἰς τὸ τεῖχος.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἀπωθήσαντες τοὺς σύρτας ἐχαλάρωσαν τὰς πύλας, αἵτινες ἀνοιχθεῖσαι σωτηρίαν παρε-

σκεύασαν· ὁ δὲ Ἀπόλλων ἀντεπεξῆλθε διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ὄλεθρον τῶν Τρώων, οἵτινες ἔφευγον ἀπὸ τὸ πεδῖον, κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν πόλιν εἰς τὸ ὑψηλὸν τεῖχος, κατὰ-ζηροὶ ἀπὸ τὴν δίψαν καὶ κατασκοπισμένοι· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τοὺς κατεδίωκε συντόνως μὲ τὸ δόρυ· λύσσα τρομερὰ τοῦ κατεῖχεν ἀκατάπαυστα τὴν καρδίαν, σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν.

Τότε ἤθελον κυριεύσει τὴν ὑψίπυλον Τροίαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἐὰν μὴ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων διήγειρε τὸν εὐγενῆ Ἀγήνορα, τὸν ἔνδοξον καὶ ἀνδρεῖον υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος· εἰς μὲν τὴν καρδίαν του ἐνέβαλε τόλμην, πλησίον του δὲ ἐστάθη ὁ ἴδιος διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ὄλεθρίαν μοῖραν τοῦ θανάτου, κεκλιμένος εἰς τὴν φηγόν. Ἦτο κεκαλυμμένος μὲ πυκνὴν ὁμίχλην· ἐκεῖνος δὲ, καθὼς εἶδε τὸν ἐκπορθητὴν τῶν πόλεων Ἀχιλλέα, ἐστάθη καὶ τὸν ἀνέμενεν, ἀλλ' ἡ καρδιά του ἐταράττετο διστάζουσα· στεναῖξας δὲ εἶπε πρὸς τὴν γενναίαν του ψυχὴν.

«Οἴμοι ἐγώ! ἐὰν τραπῶ εἰς φυγὴν ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι πεφοβισμένοι ὤρμησαν, θὰ μὲ συλλάβῃ ὁ κραταῖος Ἀχιλλεὺς καὶ ὡς ἀνανδρον θὰ μὲ σφάξῃ· ἐὰν δὲ ἀφήσω τούτους νὰ διώκωνται ἀτάκτως ὑπὸ τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, καὶ φύγω δρομαίως μακρὰν τοῦ τείχους πρὸς ἄλλο μέρος, πρὸς τὸ Τρωϊκὸν πεδῖον, τότε δύναμαι νὰ φθάσω εἰς τὰ πλευρὰ τῆς Ἰδης καὶ κρυφθῶ εἰς τοὺς θαμνῶνας· πρὸς τὸ ἑσπέρας δὲ ἔπειτα δύναμαι, ἀφοῦ λουσθῶ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἀνακουφισθῶ ἀπὸ τὸν ἰδρῶτα νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἰλιον. Ἀλλὰ διατί διστάζω; Ἐὰ μὲ ἴδῃ ἀπομακρυνόμενον ἀπὸ τὴν πόλιν πρὸς τὸ πεδῖον, καὶ τρέξας κατόπιν μου μὲ τοὺς ταχεῖς του πόδας θὰ μὲ συλλάβῃ καὶ θὰ ἦναι ἀδύνατον πλέον ἔπειτα νὰ ἀποτρέ-

ψω τὸν θάνατον καὶ τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν· διότι ὑπερτερεῖ πολὺ πάντας τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἰσχύν. Ἄς βαδίσω κατ' αὐτοῦ πρὸ τῆς πόλεως· διότι καὶ τούτου βέβαια πληγώνεται τὸ σῶμα μὲ ὄξυ δόρυ, μία δὲ ψυχὴ εἶναι ἐντός του, θνητὸς δὲ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶναι· ἀλλ' ὁ Κρονίδης Ζεὺς τοῦ προσφέρει νίκην.»

Οὕτως εἰπὼν καὶ καλυφθεὶς διὰ τῶν ὄπλων του πανταχόθεν, ἐστάθη νὰ δεχθῆ τὸν Ἀχιλλεὺ ἀποφασίσας ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ νὰ πολεμήσῃ. Καθὼς ὅταν πάρδαλις ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ βάθος ξυλοτόπου καὶ ὀρμᾶ κατὰ τοῦ κυνηγοῦ χωρὶς νὰ φοβῆται ποσῶς, οὐδὲ νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν, ἀφ' οὗ ἀκούσῃ ὑλαγμὸν· διότι, καὶ ἐὰν προφθάσῃ καὶ τὴν πληγώσῃ ἢ τὴν κτυπήσῃ, αὐτὴ μῦθ' αὐτὰ καὶ κατατρυπημένη ὑπὸ δόρατος δὲν παύει ὀρμῶσα, πρὶν ἢ πολεμήσῃ ἢ καταβληθῆ· τοιοῦτοτρόπως ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Ἀντήνορος δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ, πρὶν ἢ δοκιμάσῃ τὸν Ἀχιλλεὺ, ἀλλὰ κρατῶν πρὸ ἑαυτοῦ τὴν κυκλοτερῆ ἀσπίδα, σκοπεύων δὲ αὐτὸν μὲ τὸ δόρυ, ἐφώναζε δυνατά·

Ἄ'Ελπίζεις βεβαίως, ἐνδοξότατε Ἀχιλλεῦ, ὅτι θὰ ἐκπορθήσῃς σήμερον τὴν πόλιν τῶν ἀγερώχων Τρώων· πόσον εἶσαι μωρός· ἔσο βέβαιος ὅτι πολλὰ ἀκόμη πάθη καὶ βάσανα θὰ συμβῶσι δι' αὐτὴν· διότι πολλὰ καὶ ἀνδρεῖα παληκάρια εἴμεθα ἐντός αὐτῆς, τὰ ὅποια πρὸ τῶν ἀγαπητῶν μας γονέων, συζύγων καὶ τέκνων, προσπαθοῦμεν νὰ σώσωμεν τὴν Ἴλιον· σὺ δὲ ἐδῶ θὰ εὕρῃς τὸν θάνατον, μολονότι εἶσαι τόσον ἐκπληκτικὸς καὶ τολμηρὸς πολεμιστής.»

Εἶπε καὶ εὐθὺς ῥίψας ἀπὸ τὴν βαρεῖάν του χεῖρα τὸ ὄξυ ἀκόντιον, δὲν ἀπέτυχεν, ἀλλ' ἐκτύπησε τὴν κνή-

μην ὑποκάτω τοῦ γόνατος· περὶ αὐτὴν δὲ ἀντήχησε τρομερὰ ἢ ἐκ κασσιτέρου νέα περικνημῖς· ἐπετάχθη δὲ ὀπίσω μακρὰν αὐτοῦ τὸ κτυπήσαν χάλκινον ὄπλον χωρὶς νὰ δυνηθῆ νὰ τρυπήσῃ τὰ ἀνθιστάμενα δῶρα τοῦ θεοῦ. Ἔπειτα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Πηλεΐδου νὰ ἐπιτεθῆ, δὲν τὸν ἄφησεν ὅμως ὁ Ἀπόλλων νὰ λάβῃ δόξαν, ἀλλὰ τὸν μὲν Ἀγῆνορα περικαλύψας μὲ πυκνὴν ὁμίχλην τὸν ἐξήρπασε καὶ ἤσυχον τὸν ἐξέπεμψε νὰ ἀπέλθῃ τοῦ πολέμου, τὸν δὲ Πηλεΐδην ἐμπόδισε διὰ πανουργίας τινὸς ἀπὸ τὸν στρατόν· διότι ὁμοιωθεὶς καθ' ὅλα μὲ τὸν Ἀγῆνορα ἔστη πρὸ αὐτοῦ· οὗτος δὲ ἐφώρμησε νὰ τὸν κυνηγήσῃ. Ἐνῶ δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς τρέφας αὐτὸν παρὰ τὸν βαθὺν Σκάμανδρον τὸν ἐκυνήγει ὀλίγον αὐτοῦ προτρέχοντα καὶ ἀπατῶντα αὐτὸν, ὥστε πάντοτε νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ τὸν συλλάβῃ τρέχων, ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ ἄλλοι Τρῶες φεύγοντες ἔφθασαν ἀθρόοι μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν πόλιν, ἐπληρώθη δὲ αὕτη ὑπὸ τῶν συνωθηθέντων, οἵτινες δὲν ἐτόλμων ποσῶς νὰ περιμένωσιν ἀλλήλους ἔξω τῆς πόλεως καὶ τοῦ τείχους, καὶ νὰ γνωρίσωσι ποῖος εἶχε σωθῆ καὶ ποῖος εἶχεν ἀποθάνει εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ μὲ ὀρμὴν ἐχύθησαν μέσα εἰς τὴν πόλιν, ὅσοι ἠδυνήθησαν νὰ σωθῶσι διὰ τῶν ποδῶν καὶ τῶν γονάτων αὐτῶν.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Χ.

ΦΟΝΟΣ ΕΚΤΟΡΟΣ.

Οὕτως οἱ μὲν Τρῶες φυγόντες εἰς τὴν πόλιν ὡς τὰ μικρὰ τῆς ἐλάφου ἐξήραινον τὸν ἰδρωτὰ των καὶ ἔπι-
νον θεραπεύοντες τὴν δίψαν των, περικεκλεισμένοι ἐντὸς
τῶν ὑπερηφάνων ἐπάλλεων τοῦ τείχους, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ
ἐπορεύοντο πλησιέστερον τοῦ τείχους, κλίνοντες τὰς
ἀσπίδας ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸν Ἐκτορα ὅμως ἡ μοῖρα τὸν
ἐδέσμευσε νὰ μένη εἰς τὰ ἔμπροσθεν τῆς Τροίας καὶ τῶν
Σκαιῶν πυλῶν. Τότε ὁ Ἀπόλλων εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ
Πηλέως Ἀχιλλεῆα·

«Διατί, Ἀχιλλεῦ, μὲ διώκεις, θεὸν ὄντα, σὺ, θνητὸς
ὢν ; δὲν ἐνόησες ἀκόμη ὅτι εἶμαι θεὸς, σὺ δὲ ἀδιακόπως
προθυμείσαι καὶ ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου ; δὲν σὲ μέλει
πλέον διὰ τὰ δεινὰ τῶν Τρῶων, τοὺς ὁποίους ἔτρεψας εἰς
φυγὴν, αὐτοὶ μὲν ἐσώθησαν εἰς τὴν πόλιν των, σὺ δὲ
ἀπεπλανήθης καταδιώκων ἐμέ· ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ φονεύσῃς
διότι δὲν εἶμαι θνητὸς.»

Πρὸς αὐτὸν μεγάλως στενάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀ-
χιλλεεύς·

«Μ' ἔβλαψες, Ἀπολλων, ὁ μακρὰν τοξεύων, ὀλεθριώ-
τατε ὄλων τῶν θεῶν, ἀπομακρύνας με ἐδῶ ἀπὸ τοῦ τεί-
χους· βεβαίως πολλοὶ Τρῶες ἤθελον δαγκάσει τὴν γῆν

φονευθέντες, πρὶν ἔλθωσιν εἰς τὴν Ἴλιον, τῶρα ὅμως ἀπὸ ἐμὲ μὲν ἀφήρεσας τὴν δόξαν, αὐτοὺς δὲ ἔσωσας εὐκόλως, ἐπειδὴ δὲν ἐφοβήθης τὴν μετὰ ταῦτα τιμωρίαν. Βεβαίως ἤθελον σὲ φονεύσει εἰάν ἡδυνάμην.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐπορεύθη μὲ ὀρμὴν ἀγερώχως πρὸς τὴν πόλιν· καθὼς ἵππος νικητῆς μὲ τὸ ὄχημα εὐκόλως τρέχει ἐκτεινόμενος εἰς τὴν πεδιάδα, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ταχέως ἐκίνει τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατά του. Τοῦτον πρῶτος πάντων εἶδεν ὁ Πρίαμος, ἐφορμῶντα διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, καὶ λάμποντα ὡς ἀστέρα, ὁ ὁποῖος ἀνατέλλει τὸ φθινόπωρον, ἡ δὲ λάμψις του εἶναι μεγάλη μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀστέρων ἐν μέσῳ τῆς νυκτός, ἀστέρα, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι κύνα τοῦ Ὀρίωνος Σείριον· ὁ ἀστὴρ οὗτος εἶναι λαμπρὸς, ἀλλὰ εἶναι κακὸν σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι φέρει πολὺν καύσωνα εἰς τοὺς ἀθλίους ἀνθρώπους. Τοιουτοτρόπως ἔλαμπε καὶ ὁ σίδηρος εἰς τὰ στήθη τοῦ Ἀχιλλέως τρέχοντος, ἔκλαυσε δὲ μεγάλως ὁ γέρον Πρίαμος, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του, μεγάλως δὲ θρηνήσας ἐφώναξε παρακαλῶν τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν του Ἐκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, αὐτὸς ὅμως ἴστατο ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, ἐπιθυμῶν πάντοτε νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως· πρὸς τοῦτον λοιπὸν μεγάλως θρηνηλογῶν εἶπεν ὁ γέρον ἐκτείνας τὰς χεῖρας·

«Ἐκτωρ, φίλε υἱέ, μὴ ἀνθίστασαι ἐναντίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου μόνος μακρὰν τῶν ἄλλων, μήπως ἀποθάνῃς φονευθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ἀνώτερός σου ὁ σκληρός· εἴθε νὰ γίνῃ φίλος τῶν θεῶν τόσον, ὅσον εἶναι φίλος ἐμοῦ! ταχέως τότε οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες ἤθελον τὸν φάγει φονευθέντα καὶ ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς. Τότε

ἡ μεγάλη μου λύπη ἤθελεν ἐκλείψει ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου·
 διότι αὐτὸς μὲ ἐστέρησε πολλῶν καὶ καλῶν υἱῶν, φο-
 νεύων καὶ πωλῶν αὐτούς εἰς μακρυνὰς νήσους· καὶ τῶρα
 δύο υἱούς μου δὲν ἤμπορῶ νὰ ἴδω, ἀφοῦ οἱ Τρῶες φυγόν-
 τες εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, τὸν Λυκάονα καὶ τὸν Πολύ-
 δωρον τοὺς ὁποίους μοὶ ἐγέννησεν ἡ Λαοθόη, ἡ ἐξοχο-
 τάτη τῶν γυναικῶν· ἀλλ' ἐὰν μὲν ζῶσι μετὰ τοῦ λαοῦ,
 βεβαίως μετὰ ταῦτα θέλομεν τοὺς ἀπολυτρώσει διὰ
 χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ, τὰ ὅποια ἔχομεν εἰς τὸν οἶκον·
 διότι ὁ γέρον ὁ περίφημος Ἄλτης ἔδωκε πολλὰ εἰς τὴν
 θυγατέρα του. Ἐὰν δὲ ἀπέθανον καὶ εἶναι εἰς τὸν ἄδην,
 τοῦτο θὰ ἦναι λύπη εἰς ἐμέ καὶ εἰς τὴν μητέρα των, οἱ
 ὅποιοι τοὺς ἐγεννήσαμεν εἰς τοὺς ἄλλους δὲ λαοὺς βρα-
 χυτέρα θὰ ἦναι ἡ λύπη ἐὰν σὺ δὲν ἀποθάνης φονευθεὶς
 ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως· ἀλλ' εἴσελθε εἰς τὸ τεῖχος, τέκνον
 μου, διὰ νὰ σώσης τοὺς Τρῶας καὶ τὰς Τρωιάδας καὶ
 νὰ μὴ προξενήσης μεγάλην δόξαν εἰς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ
 σὺ ὁ ἴδιος νὰ μὴ στερηθῆς τῆς ζωῆς. Πρὸς τούτοις ἐλέη-
 σον καὶ ἐμέ τὸν δυστυχῆ ἔτι ζῶντα, τὸν ταλαίπωρον,
 τὸν ὅποιον ὁ πατὴρ Ζεὺς εἰς τὸ τέλος τοῦ γήρατος μὲ
 τρομερὰν μοῖραν θέλει ἀφανίσει, ἀφοῦ εἶδον πολλὰ κακὰ,
 τοὺς υἱούς μου φονευομένους, τὰς θυγατέρας μου αἰχμα-
 λωτισθείσας, τὸν οἶκόν μου διαφθειρόμενον, τὰ μικρὰ
 τέκνα ῥιπτόμενα εἰς τὴν γῆν ἐν τῇ σκληρᾷ μάχῃ καὶ
 τὰς νύμφας μου συρομένας ὑπὸ τῶν ὀλεθρίων χειρῶν
 τῶν Ἀχαιῶν, ἐμέ δὲ τὸν ἴδιον τελευταῖον εἰς τὰ πρό-
 θυρα κύνες ὠμοφάγοι θέλουσι μὲ σύρει, ἀφοῦ μὲ κτυπήση
 τις μὲ τὸ ξίφος ἐκ τοῦ πλησίον ἢ μακρόθεν μὲ τὸ ἀκόν-
 τιον καὶ ἀφαιρέσῃ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τὰ μέλη, οἱ κύ-
 νες, τοὺς ὁποίους ἔτρεφον εἰς τὸν οἶκον παρεστῶτας εἰς

τὴν τράπεζαν καὶ φύλακας τῶν πυλῶν, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ πίουσι τὸ αἶμά μου καὶ πολὺ λυσσωμένοι εἰς τὴν ψυχὴν, θὰ κείτωνται εἰς τὰ πρόθυρα ἐξηπλωμένοι. Εἰς τὸν νέον ὄλα ἀρμόζουσι, νὰ φονευθῆ εἰς τὸν πόλεμον, νὰ πληγωθῆ μὲ τὸ ξίφος καὶ νὰ κῆται ἐξηπλωμένος ἐκτάδην, ὅλα εἶναι καλὰ εἰς αὐτὸν καὶ τοὶ ἀποθανόντα· ὅπταν ὅμως οἱ κύνες καταξοσχίζουσι λευκοτόιχον κεφαλὴν, λευκὸν γένειον, τὸν σεβασμὸν φονευομένου γέροντος, τοῦτο εἶναι τὸ ἐλεεινότατον εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ γέρον καὶ ἔσυρε διὰ τῶν χειρῶν τὰς πολιὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ μαδῶν αὐτάς· ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑκτορος, ἡ δὲ μήτηρ τοῦ πάλιν ἀφ' ἐτέρου ᾠδύρευτο δακρυρροοῦσα, καὶ ἀνοίξασα τὸν κόλπον τῆς ἐπρόβαλε μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα τὸν μαστὸν καὶ εἶπε δακρυρροοῦσα·

«Ἐκτορ, τέκνον μου, σεβάσθητι ταῦτα, ἐλέησον δὲ καὶ ἐμὲ αὐτήν. Ἐάν ποτε σοὶ ἔδωκα τὸν παυσίλυπον μαστὸν, ἐνθυμήσου τοῦτο, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀπόκρουε τὸν τρομερὸν ἐχθρὸν μένων ἐντὸς τοῦ τείχους, μηδὲ μένε πρόμαχος μόνος ἐναντίον αὐτοῦ, ἄφρων! διότι ἐάν σὲ φονεύσῃ, οὔτε ἐγὼ θὰ σὲ κλαύσω εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην, ἀγαπητὴ βλαστὲ, τὸν ὅποιον ἐγὼ ἐγέννησα, οὔτε ἡ θελκτικὴ σύζυγός σου, ἀλλὰ μακρὰν ἡμῶν πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν θὰ σὲ φάγωσιν οἱ ταχεῖς κύνες.»

Τοιουτοτρόπως οὗτοι κλαίοντες ἔλεγον πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τῶν πολλὰ παρακαλοῦντες· δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ πείσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑκτορος, ἀλλ' οὗτος περιέμενε τὸν πελώριον Ἀχιλλεῖα ἐρχόμενον πλησιέστερον. Καθὼς δὲ δράκων ἐντὸς τῆς φωλεᾶς τοῦ περιμένει ἄνδρα, φαγῶν κακὰ φάρμακα, μεγάλη δὲ ὀργὴ τὸν κα-

ταλαμβάνει, καὶ βλέπει βλοσυρῶς περιστρεφόμενος ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἔκτωρ, ἄσβεστον ὄργην ἔχων, δὲν ὑπεχώρει στήριξας τὴν λαμπράν του ἀσπίδα εἰς τὸ ἐξέχον μέρος τοῦ πύργου. Στενάξας δὲ εἶπε πρὸς ἑαυτόν·

«Φεῦ! ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, πρῶτος ὁ Πολυδάμας θέλει μὲ ἐλέγξει, ὁ ὅποιος μὲ προέτρεπε νὰ ὀδηγήσω τοὺς Τρῶας πρὸς τὴν πόλιν κατὰ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην νύκτα, ὅτε ἐξηγέρθη ὁ θεὸς Ἀχιλλεύς· ἐγὼ ὅμως δὲν ἐπειθόμην, καὶ τοῦτο βεβαίως θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμώτερον· τώρα ὅμως ἀφοῦ ἔχασα πολὺν λαὸν ἐκ τῆς ἀνοησίας μου, ἐντρέπομαι τοὺς Τρῶας καὶ τὰς Τρωϊάδας τὰς μακροπέπλους, μήπως τις κατώτερός μου εἶπῃ· ἀὸ Ἔκτωρ πεποιθῶς εἰς τὴν δύναμίν του ἀπώλεσε τὸν στρατόν.» Ταῦτα θέλουσιν εἰπεῖ, εἰς ἐμὲ δὲ εἶναι πολὺ ὠφελιμώτερον νὰ μὴ ἐπιστρέψω εἰμὴ ἀφοῦ ἀντισταθῶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ φονεύσω αὐτόν, ἢ νὰ ἀποθάνω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐνδόξως ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Ἐὰν δὲ καταθέσω τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν βαρεῖαν περικεφαλαίαν, ἐὰν στήριξω τὸ ἀκόντιόν μου εἰς τὸ τεῖχος, ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος πορευθεὶς ἔλθω ἀπέναντι τοῦ ἐνδόξου Ἀχιλλέως καὶ ὑποσχεθῶ εἰς αὐτόν τὴν Ἑλένην ἢ ὅποια ὑπῆρξεν ἢ αἰτία τῆς ἔριδος ταύτης, καὶ μετ' αὐτῆς ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα ὁ Ἀλέξανδρος ἔφερεν ἐπὶ τῶν πλοίων εἰς τὴν Τροίαν, νὰ τὰ δώσω εἰς τοὺς Ἀτρείδας νὰ τὰ φέρωσιν, ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ μοιράσωμεν μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ὅσα περιέχει ἡ πόλις αὕτη, ἔπειτα δὲ νὰ ἐπιβάλω εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν Τρώων ὄρκον ὅτι δὲν θὰ κρύψωσι τίποτε, ἀλλὰ θὰ μοιράσωσιν εἰς δύο ὅλα ὅσα περιέχει ἡ ὠραία αὕτη πόλις; Ἀλλὰ διατί ταῦτα δια-

λογίζεται ἡ ἀγαπητή μου ψυχὴ; Ἄς μὴ τὸν ἱκετεύσω· αὐτὸς δὲν θέλει μὲ ἐλεήσει, οὔτε θέλει μὲ σεβασθῆ, ἀλλὰ θέλει μὲ φονεύσει ὄντα γυμνόν, θέλει μὲ φονεύσει ὡς γυναῖκα, ἀφοῦ ἀποδυθῶ τὰ ὄπλα· δὲν εἶναι ὦρα νὰ ὀμιλῇ τις μὲ αὐτὸν ἀπὸ δρυῶν ἢ ἀπὸ πέτρων, ὅπως παρθένος καὶ νέος συνδιαλέγονται πρὸς ἀλλήλους· εἶναι καλλίτερον νὰ ἐπέλθω ἐναντίον του ἐχθρικῶς, καὶ τάχιστα θέλομεν ἰδεῖ εἰς ποῖον ὁ Ζεὺς θέλει δώσει τὴν νίκην.»

Ταῦτα διελογίζετο μένων, ἦλθε δὲ πλησίον του ὁ Ἄχιλλεὺς, ἴσος μὲ τὸν Ἄρην, τὸν φοβερόν πολεμιστὴν, σείων εἰς τὸν δεξιὸν του ὄμων τὸ φοβερόν του ἀκόντιον· ἐπὶ τοῦ στήθους του δὲ ἔλαμπεν ὁ χαλκὸς ὡς πῦρ καῖον, ἢ ὡς ἥλιος ἀνατέλλων. Ὁ δὲ Ἐκτωρ ἄμα τὸν εἶδε, κατελίφθη ὑπὸ τρόμου· οὔτε ὑπέφερε πλέον νὰ μένη ἐκεῖ, ἀλλ' ἀφῆκε τὰς πύλας ὀπισθέν του καὶ ἐτρέπη εἰς φυγὴν. Ὁ δὲ Πηλεΐδης, πεποιθὼς εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του, ὤρμησεν ἐναντίον του· καθὼς δὲ εἰς τὰ ὄρη ὁ ἰέραξ, ὁ ἐλαφρότατος τῶν πτηνῶν, εὐκόλως ὀρμαῖ κατὰ τῆς δειλῆς περιστερᾶς· καὶ αὐτὴ μὲν φεύγει ἔμπροσθεν, αὐτὸς δὲ ἐκ τοῦ πλησίον ὀξέως φωνάζων συνεχῶς ἐφορμαῖ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν συλλάβῃ· τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἄχιλλεὺς ἐρμανῆς ἵπτατο κατ' εὐθείαν ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἐκτωρ φοβηθεὶς ἔφυγεν ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Τρώων, κινῶν τὰ ταχέα του γόνατα. Καὶ οὔτοι μὲν ἔτρεχον πάντοτε παρὰ τὸν ὑψηλὸν τόπον πλησίον τοῦ τύμβου τοῦ Ἴλου καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀγριοσυκῆν, ἐξῶθεν τοῦ τεύχους ἐπὶ τὴν ἀμαξωτὴν ὁδόν· ἔφθασαν δὲ εἰς τὰς καλλιρρόους κρήνας, ὅπου ἀναβλύζουσι δύο πηγαὶ τοῦ πολυστρόφου Σκαμάνδρου. Ἐκ τούτωγ ἡ μὲν ἐκχέει ὕδωρ

χλιαρόν, περὶ τὸ ὅποιον γίνεται καπνὸς ὡς πυρὸς καιομένου· ἢ δὲ ἄλλη ῥέει τὸ θέρος ὁμοία μὲ χάλαζαν, ἢ χιόνα ψυχράν, ἢ κρυσταλλωμένον ὕδωρ. Ἐκεῖ ἐπ' αὐτῶν τῶν πηγῶν ὑπῆρχον πλυντῆρες πλατεῖς, ὠραῖοι, λίθινοι, ὅπου συνείθιζον νὰ πλύνωσι τὰ λαμπρὰ ἱμάτια αἱ σύζυγοι τῶν Τρώων καὶ αἱ ὠραῖαι θυγατέρες των, πρότερον εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης, πρὶν ἢ ἔλθωσι κατ' αὐτῶν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν. Ἐκεῖ λοιπὸν παρέδραμον ὁ μὲν φεύγων, ὁ δὲ ὄπισθεν διώκων· ἐμπρὸς μὲν ἔφευγεν ὁ ἀνδρείος, ὄπισθεν δὲ τὸν ἐδίωκε ταχέως ὁ πολὺ ἀνδρεῖότερος, διότι δὲν ἔτρεχον νὰ λάβωσι θῦμά τι ἢ δέρμα βοῆς, τὰ ὅποια λαμβάνουσιν ὡς βραβεῖα οἱ τρέχοντες, ἀλλ' ἔτρεχον διαμφισβητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ ἱπποδαμαστοῦ Ἑκτορος. Καθὼς δὲ ἵπποι ἀθλοφόροι τρέχουσι πολὺ ταχέως περὶ τὸ τέρμα τοῦ ἱπποδρόμου διότι ἐκεῖ κεῖται τὸ μέγα βραβεῖον τὸ ὀρισθὲν πρὸς τιμὴν φονευθέντος ἥρωος, ἢ τρίπους, ἢ γυνή· τοιουτοτρόπως καὶ οὔτοι οἱ δύο τρὶς διὰ τῶν ταχέων των ποδῶν ἔτρεξαν περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· τοὺς ἔβλεπον δὲ ὅλοι οἱ θεοὶ, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν ἤρχισε νὰ λέγῃ·

αἴΩ πόποι! τρώντι ἀνδρα ἀγαπητὸν βλέπω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου διωκόμενον περὶ τὸ τεῖχος, ἢ δὲ ψυχὴ μου λυπεῖται μεγάλως διὰ τὸν Ἑκτορα, ὅστις πολλὰ μῆρια βοῶν μοὶ ἔκαυσεν εἰς τὰς κορυφὰς τῆς πολυκορύφου Ἰδῆς, ἄλλοτε δὲ πάλιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς Τροίας· τῶρα ὅμως ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς διὰ τῶν ταχέων του ποδῶν τὸν διώκει περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Ἄλλ', ὦ θεοὶ, σκεφθῆτε καὶ ἀποφασίσατε, ἂν θὰ τὸν σώσωμεν ἀπὸ τὸν θάνατον, ἢ θὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ φανευθῇ ὑπὸ

τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, καί τοι γενναῖον ὄντα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·
 «ὦ πάτερ, λαμπροκέραυνε, τὰς μελαίνας νεφέλας
 συναθροίζων, ποῖον λόγον εἶπες; ἄνδρα ὄντα θνητὸν,
 πρὸ πολλοῦ ὑποπεσόντα εἰς τὴν μοῖραν, θέλεις νὰ τὸν
 σώσης ἐκ τοῦ θανάτου; Κάμε το! ἡμεῖς ὅμως οἱ ἄλλοι
 θεοὶ δὲν τὸ ἐπιδοκιμάζομεν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συναθροίζων τὰς
 νεφέλας Ζεὺς·

«Θάρρει, Ἀθηνᾶ, Τριτογένεια, ἀγαπητόν μου τέκνον·
 δὲν λέγω ταῦτα μὲ ψυχὴν πρόθυμον· θέλω μάλιστα νὰ
 ἦμαι φιλόανθρωπος· πράξον ὅπως ἐπιθυμῆς καὶ μὴ βρα-
 δύνῃς.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξώτρυνε τὴν καὶ πρότερον πρόθυμον
 Ἀθηνᾶν, ἥτις κατέβη ἐκ τῶν κερυφῶν τοῦ Ὀλύμπου
 μεθ' ὀρμῆς.

Τὸν δὲ Ἔκτορα ἀκαταπαύστως ταραττων ἐδίωκεν ὁ
 ταχύπους Ἀχιλλεύς. Καθὼς δὲ ὅταν κύων, σηκώσας
 ἀπὸ τὴν κοίτην του νεβρὸν ἐλάφου, διώκει εἰς τὰ ὄρη,
 διὰ μέσου τῶν κοιλάδων καὶ τῶν ναπῶν· ἐὰν δὲ καὶ τὸν
 διαφύγη κρυφθεὶς εἰς θάμνον, ὁ κύων ὅμως ἰχνηλατῶν
 τρέχει ἀσφαλῶς ἕως ὅτου τὸν εὔρῃ· τοιοῦτοτρόπως καὶ
 ὁ Ἔκτωρ δὲν διέφυγε τὸν ταχύποδα Ἀχιλλέα. Ὅσακις
 δὲ ὤρμα πρὸς τὰς πύλας τοῦ Δαρδάνου, ὑπὸ τοὺς ὠραί-
 ους πύργους διὰ νὰ τὸν βοηθῶσιν οἱ Τρῶες, ἄνωθεν μὲ
 τὰ βέλη, τοσάκις ὁ Ἀχιλλεύς προφθάνων τὸν ἀπέστρεφε
 πρὸς τὴν πεδιάδα, τρέχων πάντοτε πρὸς τὸ μέρος τῆς
 πόλεως· καθὼς δὲ ἐν ὀνείρῳ δὲν δύναται τις νὰ φθάσῃ
 τὸν φεύγοντα· οὔτε ὁ φεύγων δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸν
 καταδιώκοντα, οὔτε ὁ διώκων δύναται νὰ φθάσῃ τὸν

φεύγοντα· τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Ἀχιλλεύς δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν φθάσῃ μὲ τοὺς πόδας, οὔτε ὁ Ἔκτωρ νὰ τὸν διαφύγῃ. Πῶς δὲ ὁ Ἔκτωρ ἤθελε διαφύγει τὴν μοῖραν τοῦ θανάτου, εἴαν τελευταῖον καὶ ὕστατον δὲν ἤρχετο πλησίον του ὁ Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος τῷ ἐνέπνευσε θάρρος καὶ τοῦ ἐκίνησε τὰ ταχέα γόνατα ;

Ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀχιλλεύς ἀνένευε τὴν κεφαλὴν πρὸς τοὺς λαοὺς καὶ δὲν τοὺς ἄφινε νὰ ρίπτωσι πικρὰ βέλη κατὰ τοῦ Ἐκτορος, φοβούμενος μήπως ἄλλος τις κτυπήσας λάβῃ τὴν δόξαν αὐτὸς δὲ ἔλθῃ δεύτερος. Ἀλλ' ὅταν δὰ τετάρτην φορὰν ἔφθασαν εἰς τοὺς κρουνοὺς, τότε ὁ πατὴρ τῶν θεῶν ἔλαβε τὴν χρυσοῦν πλάστιγγα καὶ ἔθεσεν εἰς αὐτὴν δύο κύβους τοῦ πολλὰς φροντίδας προξενούντος θανάτου, τὸν μὲν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν δὲ τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Ἐκτορος καὶ τὴν ὕψωσε κρατῶν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου· ἔκλινε δὲ ἡ μοῖρα τοῦ Ἐκτορος καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἄδην, τὸν ἐγκατέλιπε δὲ καὶ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων· ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ ἤλθεν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα, καὶ σταθεῖσα πλησίον του, τῷ εἶπε·

«Τώρα, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, φίλε τοῦ Διὸς, ἐλπίζω ὅτι ἀμφότεροι θέλομεν φέρεи μεγάλην δόξαν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, φονεύοντες τὸν Ἐκτορα, μολονότι εἶναι ἀκόρεστος τῆς μάχης· δὲν δύναται πλέον νὰ μᾶς διαφύγῃ, οὔτε εἴαν ὁ Ἀπόλλων κυλιόμενος ἔμπροσθεν τοῦ αἰγιόχου Διὸς διαρράγῃ ἱκετεύων αὐτόν· ἀλλὰ σὺ μὲν στῆθι ἐδῶ καὶ ἀνάπνευσον, ἐγὼ δὲ πορευθεῖσα θέλω τὸν παρακινήσει νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον σου.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖ, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς ἐπέειθετο χαίρων καθ' ἑαυτὸν, ἐστάθη δὲ στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ χαλκῆν ἐπιδορατίδα ἔχοντας ἀκοντίου του. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖ

ἀφῆκεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Διϊφόβου συνήντησε τὸν Ἔκτωρα· καὶ σταθεῖσα πλησίον του εἶπεν·

« Ἀδελφε, πολὺ σὲ στενοχωρεῖ ὁ ταχὺς Ἀχιλλεὺς, διώκων σε ταχέως περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου· ἀλλ' ἄς σταθῶμεν καὶ ἄς τὸν ἀποκρούσωμεν. »

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ μέγας καὶ τὴν περιεφραλαίαν σείων Ἔκτωρ·

« Διϊφοβε, βεβαίως πρότερον μὲν μοὶ ἦσο ὁ ἀγαπητότατος ὄλων τῶν ἀδελφῶν, τοὺς ὑποίους ἐγέννησεν ἡ Ἐκάβη καὶ ὁ Πριάμος· τῶρα δὲ ἔτι μᾶλλον διανοοῦμαι νὰ σὲ τιμῶσω καὶ νὰ σὲ ἀγαπήσω, διότι ἐτόλμησας ἔνεκεν ἐμοῦ ἰδὼν με νὰ ἐξέλθης τοῦ τείχους, ἐνῶ ὄλοι οἱ ἄλλοι μένουσιν ἐντός. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ·

« Ἀδελφε, τῳόντι καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ πολὺ μὲ παρεκάλουν περιπτυσσόμενοι τὰ γόνατά μου, καὶ οἱ περιεστῶτες ἑταῖροι, νὰ μείνω πλησίον των· διότι τὸν ἄνδρα τοῦτον ὄλοι τρέμουσι καὶ φοβοῦνται· ἡ ψυχὴ μου ὅμως ἔσωθεν ἐλυπεῖτο ἔτι περισσότερον. Τῶρα δὲ ἄς πολεμήσωμεν ὀρμῶντες εὐθαρσῶς, μηδὲ φεισθῶμεν τὰ ἀκόντια, διὰ νὰ ἴδωμεν ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς φονεύσας ἡμᾶς θέλει φέρει τὰ αἱματοκύρτα λείψανά μας εἰς τὰ πλοῖα, ἢ θέλει φονευθῆ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ δόρυ σου. »

Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐπιβούλως εἰποῦσα ἐπροπορεύετο ἡ Ἀθηνᾶ. Ὅταν δὲ ἔφθασαν πλησίον ἀλλήλων, πρῶτος ὁ Ἔκτωρ εἶπε πρὸς τὸν Ἀχιλλεῆα·

« Δὲν θὰ σὲ φοβηθῶ πλέον, ὦ υἱὲ τοῦ Πηλέως, ὡς πρὸ ὀλίγου ὅτε διώκων με περιῆλθον τρεῖς φορές περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Πριάμου, καὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ ἀν-

τισταθῶ κατὰ σοῦ ἐπερχομένου· τώρα ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ σταθῶ ἀπέναντί σου καὶ ἢ νὰ σέ φονεύσω, ἢ νὰ φονευθῶ. Ἄλλ' ἔλα, ἄς ἐπικαλεσθῶμεν μάρτυρας τοὺς θεοὺς, διότι αὐτοὶ εἶναι ἄριστοι μάρτυρες καὶ ἔφοροι τῶν συνθηκῶν· ἐγὼ δὲ οὔτε θὰ σέ βλάψω, οὔτε θὰ σέ ὑβρίσω ἀπρεπῶς ἐὰν ὁ Ζεὺς μοὶ δώσῃ τὴν νίκην καὶ σοῦ ἀφαιρέσω τὴν ψυχὴν· ἀλλ' ἀφοῦ λάβω τὰ λαμπρὰ ὄπλα σου, θὰ ἀποδώσω τὸν νεκρὸν σου πάλιν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς· οὔτω δὲ νὰ πράξῃς καὶ σύ.»

Πρὸς τοῦτον ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς·

«Ἐκτωρ σκληρὲ, μὴ μοῦ ὀμιλῆς περὶ συνθηκῶν διότι δὲν ὑπάρχουσιν ὅρκοι πιστοὶ μεταξὺ λεόντων καὶ ἀνδρῶν, οὔτε οἱ λύκοι καὶ τὰ ἀρνία ἔχουσιν ὁμόγνωμον ψυχὴν, ἀλλὰ πάντοτε κακὰ φρονοῦσιν ἐναντίον ἀλλήλων· τοιοῦτοτρόπως οὔτε ἐγὼ καὶ σὺ δυνάμεθα νὰ ἀγαπηθῶμεν, οὔτε νὰ κάμωμεν ὅρκους, πρὶν ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν φονευθεὶς χορτάσῃ μὲ τὸ αἷμά του τὸν Ἄρην, τὸν φοβερὸν πολεμιστὴν. Ἐνθυμήσου ὄλην σου τὴν ἀνδρίαν· τώρα πρέπει νὰ φανῆς τὰ μάλιστα ἀνδρεῖος καὶ θαρραλέος πολεμιστής· διότι δὲν θὰ μὲ διαφύγῃς πλέον, ἀλλ' ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ θέλει σέ δαμάσει μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ ἀκόντιόν μου· τώρα δὲ θέλεις πληρώσει ὅλα τὰ δεινὰ τῶν ἐταίρων μου, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσας μανιωδῶς, ὁρμῶν μὲ τὸ δόρυ σου.»

Εἶπε καὶ σείσας ἔρριψε τὸ μακρὸν του ἀκόντιον· καὶ τοῦτο μὲν ἰδὼν ἐναντίον ἐρχόμενον τὸ ἀπέφυγεν ὁ λαμπρὸς Ἐκτωρ, καθήσας εἰς τὰ γόνατα, αὐτὸ δὲ τὸν ὑπερέβη καὶ ἐνεπάγη εἰς τὴν γῆν· τὸ ἤρπασεν ὅμως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ λαθοῦσα τὸν Ἐκτορα τὸ ἔδωκεν ὀπίσω

εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ὁ δὲ Ἔκτωρ εἶπε πρὸς τὸν ἔνδοξον υἱὸν τοῦ Πηλέως·

« Ἀπέτυχες, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ· ἄρα δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ζεὺς σοὶ ἀπεκάλυψε τὸν θάνατόν μου, ὡς ἔλεγες· ἀλλὰ δὲν στερεῖσαι λόγων ἱκανῶν καὶ ἀπατηλῶν διὰ νὰ μὲ φοβίσῃς καὶ μὲ κάμῃς νὰ λησμονήσω τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρίαν μου. Δὲν θὰ ἐμπήξῃς τὸ δόρυ σου εἰς τὸ μετὰφρενόν μου φεύγοντος, ἀλλὰ ρίψε το κατ' εὐθεΐαν εἰς τὸ στήθός μου, προθύμου ὄντος, ἐὰν ὁ θεὸς σοὶ τὸ ἐπιτρέψῃ· τῶρα δὲ προσπάθησον νὰ ἀποφύγῃς τὸ ἰδικόν μου. Εἶθε δὲ νὰ σὲ ἐπιτύχῃ ὅλον εἰς τὸ σῶμά σου. Τότε ὁ πόλεμος ἤθελε γείνει ἐλαφρότερος εἰς τοὺς Τρῶας σοῦ ἀποθανόντος, διότι σὺ εἶσαι μέγα κακὸν εἰς αὐτούς.»

Εἶπε καὶ σείσας ἔρριψε τὸ μακρόν του ἀκόντιον ὅπερ ἐπιτυχὸν ἐκτύπησε τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ μέσον· ἀλλ' ὅμως ἀπεκρούσθη μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀσπίδα. Ἐλυπήθη δὲ ὁ Ἔκτωρ διότι τὸ ταχὺ βέλος ματαιίως ἐξέφυγεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του, καὶ ἐστάθη σκυθρωπὸς διότι δὲν εἶχεν ἄλλο ἀκόντιον. Φωνάξας δὲ δυνατὰ προσεκάλει τὸν Διήφοβον καὶ ἐζήτει ἀκόντιον μακρόν· αὐτὸς ὅμως δὲν ἦτο πλησίον του. Τότε ὁ Ἔκτωρ ἐζήχθη τῆς ἀπάτης καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

« Φεῦ! ἐξάπαντος οἱ θεοὶ μὲ προσεκάλεσαν εἰς τὸν θάνατον, διότι ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι πλησίον μου ὁ Διήφοβος· ἀλλ' αὐτὸς μὲν εἶναι εἰς τὸ τεῖχος, ἐμὲ δὲ ἐξηπάτησεν ἡ Ἀθηναῖα. Τώρα εἶναι πλησίον μου ὁ κακὸς θάνατος, οὐχὶ μακρὰν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἀποφύγω· τοῦτο βεβαίως ἦτο ἀγαπητὸν πρότερον εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀπόλλωνα, οἱ ὁποῖοι προθύμως μ' ἐ-

προφύλαττον· τώρα ὅμως ἡ μοῖρα μ' εὔρε. Μὴ ὅμως ἀποθάνω ἄνευ κόπου καὶ ἀκλεῶς, ἀλλ' ἀφοῦ πράξω τι μέγα τὸ ὁποῖον νὰ μάθωσι καὶ οἱ μεταγενέστεροι.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε τὸ ὄξυ φάσγανον του, τὸ μέγα καὶ στιβαρὸν, τὸ ὁποῖον ἐκρέματο ὑπὸ τὴν λαγὸνα του, ὥρμησε δὲ ὡς ἀετὸς ὑψιπέτης, ὁ ὁποῖος πετᾷ εἰς τὴν πεδιάδα διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν νεφελῶν, ἵνα ἀρπάξῃ ἢ ἀρνίον ἀπαλὸν, ἢ δειλὸν λαγῶν· οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ ὥρμησε τινάσσων τὸ ὄξυ φάσγανον. Ὁρμησε δὲ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς πλήρης ἀγρίου θάρρους, ἔμπροσθεν δὲ ἡ ὠραία καὶ ποικίλη ἀσπίς ἐκάλυπτε τὰ στέρνα του, συνάμα δὲ ἐκινεῖτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἡ ὠραία περικεφαλαία ἢ τέσσαρας κορυφὰς ἔχουσα, αἱ δὲ ὠραῖαι καὶ χρυσαῖ τρίχες, τὰς ὁποίας ὁ Ἥφαιστος πυκνὰς ἔθεσεν εἰς τὸν λόφον, ἐσεῖοντο. Καθὼς δὲ ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ ὁ ἔσπερος ὅστις εἶναι ὁ κάλλιστος τῶν ἀστέρων ὅσοι διατρέχουσι τὸν οὐρανὸν, ὑπερβαίνει ὅλους κατὰ τὴν λάμψιν, οὕτως ἔλαμπε καὶ ἡ ὄξεια αἰχμὴ τοῦ ἀκοντίου, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀχιλλεὺς ἔπαλλε μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα, κακὰ βουλευόμενος κατὰ τοῦ Ἑκτορος, καὶ παρατηρῶν τὸ καλὸν του σῶμα, ποῦ ἠδύνατο νὰ πληγωθῇ εὐκολώτερον, διότι τὸ περισσότερον μέρος τοῦ σώματός του ἐσκέπαζον τὰ χαλκᾶ ὄπλα, τὰ ὠραῖα, τὰ ὁποῖα ἀφῆρσε φονεύσας τὸν Πάτροκλον· ἐφαίνετο δὲ μόνον τὸ μέρος, ὅπου αἱ κλειδώσεις συνάπτουσι τὸν λαιμὸν μὲ τὸν ὦμον, ὅπου ὁ θάνατος εἶναι τάχιστος· ἐκεῖ ἔρριψε τὸ ἀκόντιον ἐναντίον τοῦ Ἑκτορος τοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐπερχομένου ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἡ δὲ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ μέσου τοῦ λαιμοῦ ἀντικρῦ· δὲν ἔκοψεν ὅμως τὸν λάρυγγα, ὥστε ὁ Ἑκτωρ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ

ὀμιλήσῃ τι πρὸς τὸν Ἀχιλλέα. Ἔπρесе δὲ εἰς τὴν κόνιν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς καυχώμενος εἶπεν·

«Ἐκτωρ, ὅταν ἐφόνευες τὸν Πάτροκλον, ἐνόμιζες ὅτι θὰ σωθῆς, καὶ διόλου δὲν ἐσκέπτεσο ἐμὲ μακρὰν ὄντα, ἀνόητε· ἐγὼ ὅμως μακρὰν εἰς τὰ πλοῖα ἔμμενα ἀνδρεῖος ἐκδικητῆς αὐτοῦ, καὶ σοῦ ἔλυσα τὰ γόνατα. Σὲ μὲν θέλουσι κατασπαράξει αἰσχροῦς οἱ κύνες καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα, τὸν δὲ Πάτροκλον θέλουσι κηδεύσει οἱ Ἀχαιοί.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ λειποθυμῶν εἶπεν ὁ Ἔκτωρ·

«Σὲ παρακαλῶ διὰ τὴν ψυχὴν σου καὶ τὰ γόνατά σου καὶ τοὺς γονεῖς σου, μὴ μὲ ἀφήσης νὰ μὲ φάγωσιν οἱ κύνες πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ σὺ μὲν δέχθητι χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀρκετὸν, δῶρα τὰ ὁποῖα θέλουν σοὶ δώσει ὁ πατήρ μου καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου, τὸ δὲ σῶμά μου ἀπόδος πάλιν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἵνα μὲ καύσωσιν ἀποθανόντα οἱ Τρῶες καὶ αἱ γυναῖκες τῶν Τρώων.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάζας εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Σκύλε, μὴ μὲ παρακαλεῖς διὰ τὰ γόνατά μου, διὰ τοὺς γονεῖς μου· εἴθε νὰ εἶχα τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος νὰ σὲ διαμελίσω καὶ νὰ σὲ φάγω δι' ὅσα μ' ἔκαμες· διὰ τοῦτο οὐδεὶς θέλει ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν σου τοὺς κύνες, οὔτε ἐὰν φέρωσι καὶ ἀποθέσωσιν ἐνταῦθα δεκαπλᾶ καὶ εἰκοσαπλᾶ λύτρα καὶ ὑποσχεθῶσι καὶ ἄλλα· οὔτε ἐὰν διατάξῃ ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος νὰ σὲ ζυγίσωσι μὲ χρυσόν· ἡ σεβαστὴ σου μήτηρ ἥτις σὲ ἐγέννησε δὲν θὰ σὲ κλαύσῃ θέτουσα εἰς τὴν στρωμνὴν, ἀλλ' οἱ κύνες καὶ οἱ γῦπες θὰ σὲ καταφάγωσι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποθνήσκων τέλος πάντων εἶπεν ὁ Ἔκτωρ·

«Βεβαίως γινώσκων σε καλῶς προέβλεπον ὅτι δὲν ἤθελον σὲ καταπέσει, διότι ἔχεις σιδηρᾶν ψυχὴν. Πρόσεξον ὅμως μήπως σοὶ γίνω αἰτία ὀργῆς ἐκ μέρους τῶν θεῶν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Πάρις καὶ ὁ Φοῖβος Ἄπολλων, καίτοι ὄντα ἀνδρεῖον, σὲ φονεύσωσιν εἰς τὰς Σκαιᾶς πύλας.»

Ταῦτα εἰπόντα τὸν ἐκάλυψεν ὁ θάνατος, ἡ δὲ ψυχὴ του ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν μελῶν του ἀπέπτη εἰς τὸν ἄδην, θρηνοῦσα τὴν τύχην της καὶ ἐγκαταλιποῦσα τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἀκμαίαν ἡλικίαν. Πρὸς αὐτὸν καίτοι ἀποθανόντα εἶπεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς:

«Ἀπόθανε· τὸν θάνατον δ' ἐγὼ τότε θὰ λάβω, ὅπο-
ταν θελήσῃ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ νὰ τελεσθῆ.»

Εἶπε καὶ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὸν νεκρὸν τὸ χαλκοῦν ἀκόντιον καὶ τὸ ἔθεσε μακρὰν, ἀφήρει δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων του τὰ αἱματωμένα ὄπλα· ἔδραμον δὲ πέριξ οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν οἱ ὅποιοι ἐθαύμασαν τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν ὠραίαν μορφήν τοῦ Ἑκτορος· οὐδεὶς ὅμως ἤλθε χωρὶς νὰ τὸν πληγώσῃ. Καὶ βλέποντες αὐτὸν ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους:

«Φεῦ! πόσον μαλακώτερος εἶναι ὁ Ἑκτωρ τώρα εἰς τὴν ἀφήν, παρ' ὅταν ἔκαιε τὰ πλοῖα μὲ τὸ καταβρωτικὸν πῦρ.»

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ καθεὶς καὶ τὸν ἐπλήγωνεν ἐρχόμενος πλησίον του. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἐγύμνωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς, σταθεὶς ἐν μέσῳ τῶν Ἀχαιῶν, εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους:

«᾿Ω φίλοι, βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ ἔδωκαν εἰς ἐμὲ νὰ δαμάσω τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὁ ὅποιος ἔπραξε πολλὰ κακὰ, ὅσα δὲν ἔπραξαν σύμπαν-

τες οἱ ἄλλοι, ἔλθετε καὶ ὀπλισθέντες ἄς δοκιμάσωμεν νὰ ἐπιτεθῶμεν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸν σκοπὸν τῶν Τρώων, τὸν ὁποῖον ἔχουσιν· ἢ θὰ ἀφήσωσι τὴν ἀκρόπολιν, ἀφοῦ οὗτος ἐφρονεύθη, ἢ ἐπιθυμοῦσι νὰ ἀντιστῶσι καὶ τοι μὴ ὑπάρχοντος πλέον τοῦ Ἑκτορος. Ἀλλὰ διατί εἶπον ταῦτα; εἰς τὰ πλοῖα κεῖται νεκρὸς, ἄκλαυστος, ἄθραπτος ὁ Πάτροκλος· τοῦτον δὲν θέλω λησμονήσει ἐν ὄσῳ ζῶ καὶ κινουῦνται τὰ γόνατά μου. Ἐὰν λησμονῶσι τοὺς θανόντας, ἐγὼ ὅμως καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄδην θὰ ἐνθυμοῦμαι τὸν πεφιλημένον ἑταῖρόν μου. Τώρα δὲ ψάλλοντες παιᾶνα, ὦ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἄς φέρωμεν καὶ τοῦτον. Μεγάλην δόξαν ἐλάβομεν· ἐφρονεύσαμεν τὸν θεῖον Ἑκτορα, τὸν ὁποῖον εἰς τὸ ἄστυ οἱ Τρῶες ἐτίμων ὡς θεόν.»

Εἶπε καὶ ἠτοίμαζε κατὰ τοῦ Ἑκτορος ἔργα ἀπρεπῆ. Τρυπήσας ὀπισθεν τοὺς τένοντας ἀμφοτέρων τῶν ποδῶν, ἀπὸ τῆς πτέρνης μέχρι τῶν σφυρῶν, ἐκρέμασεν ἱμάντας βοείου καὶ τὸν ἔδρασε ἀπὸ τὴν ἄμαξαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ἀφῆκε νὰ σύρηται· ἀναβάς δὲ εἰς τὸν δίφρον καὶ ὑψώσας τὰ λαμπρὰ ὄπλα ἐμάστιξε τοὺς ἵππους νὰ τρέξωσιν, αὐτοὶ δὲ μετὰ προθυμίας ἐπέτων. Κονιορτὸς ὑψοῦτο ἀπὸ αὐτὸν συρόμενον, αἱ δὲ τρίχες τῆς κεφαλῆς του, αἱ μέλαιναι, ἠπλοῦντο εἰς τὴν γῆν, καὶ ὄλη ἡ κεφαλὴ, ἢ πρότερον τόσον χαρίεσσα, ἐκυλίετο εἰς τὴν κόμην· διότι τότε ὁ Ζεὺς ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ τὸν ἀτιμάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα του. Τοιοῦτοτρόπως αὐτοῦ μὲν ἡ κεφαλὴ ὄλη ἐσκοτίσθη, ἢ δὲ μήτηρ του ῥίψασα μακρὰν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὴν καλύπτραν, ἔτιλλε τὴν κόμην, καὶ ἰδοῦσα τὸν υἱὸν τῆς τοιοῦτοτρόπως ἐθρήνησε μεγαλοφώνως. Ἐπίσης ἐθρήνησεν ἐλεεινῶς καὶ ὁ ἀγαπη-

τός του πατῆρ, καὶ οἱ λαοὶ εἰς τὴν πόλιν ἐθρήνου καὶ ᾠδύροντο. Ὡμοίαζε δὲ ὁ θρῆνος ὡς ἐὰν ὄλη ἡ ὑψηλὴ Τροία κατεκαίετο διὰ τοῦ πυρὸς ὀλόκληρος. Καὶ οἱ μὲν λαοὶ μῆλις ἐκράτουν τὸν ἀπαρηγόρητον γέροντα, θέλοντα νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ Δαρδάνου. Πάντας δὲ παρεκάλει κυλιόμενος εἰς τὸν βόρβορον καὶ καλῶν ὀνομαστὶ ἕκαστον ἄνδρα.

«Παύσατε, ᾧ φίλοι, καίτοι λυπούμενοι, ἀφήσατέ με μόνον νὰ ἐξέλθω τῆς πόλεως καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ παρακαλέσω τὸν ἄγριον καὶ βιαιοπραγῆ τοῦτον ἄνδρα, μήπως σεβασθῇ τὴν ἡλικίαν μου καὶ ἐλεήσῃ τὸ γῆράς μου. Διότι καὶ οὗτος ἔχει πατέρα τοιοῦτον, τὸν Πηλέα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέτρεφεν ἵνα γίνῃ κακὸν εἰς τοὺς Τρῶας· πρὸ πάντων δὲ προὔξενησε δεινὰ εἰς ἐμέ. Διότι τόσους υἱοὺς ἀκμάζοντας μοὶ ἐφόνευσε· δι' ὅλους ὅμως αὐτοὺς δὲν κλαίω τόσον λυπούμενος, ὅσον δι' ἕνα, τὸν Ἐκτορα, τοῦ ὁποῦ ἡ μεγάλη λύπη θέλει μὲ φέρει εἰς τὸν ἄδην· εἴθε νὰ ἀπέθνησκεν εἰς τὰς χεῖράς μου· διότι τότε ἠθέλομεν κορεσθῆ κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες, ἢ δύσμοιρος μήτηρ ἢ ὁποῖα τὸν ἐγέννησε, καὶ ἐγὼ αὐτός.»

Ταῦτα εἶπε κλαίων, μετ' αὐτοῦ δὲ ἐστέναζον καὶ οἱ πολῖται· μετὰξὺ δὲ τῶν Τρωϊάδων γυναικῶν ἡ Ἐκάβη ἤρχισε νὰ θρηνῇ γοερῶς·

«Τέκνον, τί θέλω νὰ ζῶ πλέον ἢ ἀθλία δεινὰ παθοῦσα, ἀφοῦ σὺ ἀπέθανες, ὁ ὁποῖος νύκτα καὶ ἡμέραν ἦσο δόξα τῆς πόλεως, σωτηρία πάντων τῶν Τρώων καὶ Τρωϊάδων, οἱ ὁποῖοι ὡς θεὸν σὲ ἐδέχοντο· διότι τφώντι ἦσο μεγάλη δόξα εἰς αὐτοὺς ὅταν ἐζῆς· τῶρα ὅμως καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ μοῖρα σὲ κατέλαβον.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ Ἑκτορος δὲν εἶχεν ἀκόμη μάθει τι, διότι οὐδείς ἀκριβῆς ἄγγελος ἐλθὼν τῇ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ σύζυγός της ἔμενον ἐκτὸς τῶν πυλῶν, ἀλλ' αὐτὴ ἐντὸς τοῦ οἴκου ὑφαινεν ἰστόν, χλαῖναν διπλοῖδα καὶ ποικίλα ποικίλματα ἐνύφαινε. Διέταξε δὲ τὰς καλλικόμους ὑπηρετρίας νὰ στήσωσιν εἰς τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, διὰ νὰ ὑπάρχη θερμὸν λουτρὸν διὰ τὸν Ἑκτορα, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν μάχην, οὐδ' ἐνόησεν ἡ ἀτυχῆς ὅτι μακρὰν τῶν λουτρῶν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀχιλλέως τὸν ἐδάμασεν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναΐ. Ἦκουσε δὲ τὸν θρῆνον καὶ τὸν ὄδυρμὸν ἀπὸ τὸν πύργον καὶ ἐκλονίσθησαν τὰ μέλη της, ἡ δὲ κερκὶς ἔπεσε χαμαὶ ἀπὸ τὴν χειρὰ της, εἶπε δὲ εἰς τὰς καλλιπλοκάμους ὑπηρετρίας·

«Ἐλθετε, ἀκολουθεῖτέ με δύο, ἵνα ἴδω τί συνέβῃ ἀκούω τὴν φωνὴν τῆς πενθερᾶς μου, ἀλλὰ εἰς τὰ στήθη καὶ ἐμοῦ αὐτῆς πάλλει ἡ καρδία ἀνὰ τὸ στόμα, κάτωθεν δὲ τὰ γόνατά μου νεκροῦνται· βεβαίως κακόν τι εἶναι πλησίον τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου. Εἶθε ὁ λόγος οὗτος νὰ ᾔῃαι μακρὰν τῶν ὠτων μου· ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι μήπως ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς ἀποχωρῖσας τὸν ἀνδρείον Ἑκτορα ἀπὸ τὴν πόλιν τὸν διώκῃ εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὸν φονεύσῃ καὶ τὸν στερήσῃ τῆς ἀνδρίας του, διότι ὁ Ἑκτος ποτὲ δὲν ἔμενε μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐπροχώρει πολὺ, μὴ ὑποχωρῶν εἰς κανένα κατὰ τὴν ἀνδρίαν.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἐξῆλθε τοῦ οἴκου μανιώδης καὶ μὲ πάλλουςαν τὴν καρδίαν· μετ' αὐτῆς δὲ ἐπορεύοντο καὶ αἱ ὑπηρέτριαι. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν πύργον καὶ εἰς τὸν ὄμιλον τῶν ἀνθρώπων, ἐστάθη ἐπὶ τοῦ τείχους καὶ περὶ ἐβλέψε, τὸν εἶδεν δὲ συρόμενον ἔμπροσθεν τῆς πόλεως.

Αὐτὸν μὲν ταχεῖς ἵπποι ἔσυρον ἀνηλεῶς πρὸς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, αὐτῆς δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκάλυψε σκοτεινὴ νύξ καὶ ἔπεσε πρὸς τὰ ὀπίσω λειποθυμήσασα. Ἐρρίψε δὲ μακρὰν ἀπὸ τῆν κεφαλὴν τῆς τὸ λαμπρὸν διάδημα, τὸ πλεκτὸν δίκτυον, καὶ τὴν περὶ τοὺς κροτάφους σειρὰν καὶ τὴν καλύπτραν, τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ χρυσῆ Ἀφροδίτη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ Ἐκτωρ τὴν ἤγαγεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἡετίονος, ἀφοῦ ἔδωκεν ἄπειρα δῶρα. Περὶ αὐτὴν δὲ αἱ ἀνδραδέλφαι καὶ σύννυμοι περιστάντο, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐκράτου καταληφθεῖσαν ὑπὸ θανασίμου ταραχῆς. Ἀφοῦ δὲ ἀνέπνευσε καὶ συνῆλθεν ἡ ψυχὴ τῆς, θρηνοῦσα μεγαλοφώνως καὶ λιγυρῶς μεταξὺ τῶν Τρωϊάδων εἶπεν·

αἴ Ἐκτωρ! οἴμοι ἡ ἀθλία! μὲ μίαν μοῖραν λοιπὸν ἐγεννήθημεν καὶ οἱ δύο· σὺ μὲν εἰς τὴν Τροίαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, ἐγὼ δὲ εἰς τὴν Θῆβην ὑπὸ τὴν δασώδη Πλάκον, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἡετίωνος, ὁ ὁποῖος μ' ἔτρεφε μικρὰν, δυστυχῆς τὴν δυστυχῆ· εἶθε νὰ μὴ μὲ ἐγέννα. Καὶ τῶρα σὺ μὲν καταβαίνεις εἰς τὸν ἄδην, ἐμὲ δὲ ἐγκαταλείπεις χήραν εἰς τὸν οἶκον καὶ εἰς μέγα πένθος· ὁ δὲ υἱός σου, νήπιον εἰσέτι, τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν οἱ δυστυχεῖς! Οὔτε σὺ θέλεις ὠφελῆσαι αὐτὸν, ἐπειδὴ ἀπέθανες, οὔτε σὲ αὐτὸς, διότι ἐὰν ἀποφύγη τὸν πολύδακρυν πόλεμον τῶν Ἀχαιῶν, πάντοτε δυστυχία καὶ ταλαιπωρία καὶ λύπη θέλουσι τὸν παρακολουθεῖ· ἄλλοι θέλουν τοῦ ἀφαιρέσει τοὺς ἀγροὺς, ἡ δὲ ὄρφανία στερεῖ τὸν παῖδα ὄλων τῶν ὀμηλίκων του· πάντοτε καταβιάζει τὴν κεφαλὴν καὶ αἱ παρειαὶ του εἶναι πλήρεις δακρύων. Στερούμενος δὲ προσέρχεται εἰς τοὺς φίλους τοῦ πατρὸς του, ἄλλον μὲν σύρων ἀπὸ τὴν χλαῖναν καὶ ἄλ-

λον ἀπὸ τὸν χιτῶνα· καὶ ἐὰν αὐτοὶ τὸν εὐσπλαγχνισθῶσι καὶ τῷ δῶσωσιν ὀλίγον τι ποτὸν, βρέχει μὲν τὰ χεῖλη του, ὄχι ὅμως τὸν οὐρανίσκον. Ἄλλος παῖς, ἔχων καὶ τοὺς δύο του γονεῖς, τὸν ἀποδιώκει ἀπὸ τὴν τράπεζαν κτυπῶν μὲ τὰς χεῖράς του ἢ ὄνειδίζων μὲ τοὺς λόγους: «Φύγε ἀπ' ἐδῶ, διότι ὁ πατήρ σου δὲν εὐωχεῖται μεθ' ἡμῶν.» Κλαίων δὲ τότε ὁ παῖς ἔρχεται εἰς τὴν χήραν μητέρα του, ὁ Ἄστυάναξ, ὁ ὁποῖος πρότερον ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρὸς του ἔτρωγε μόνον μυελὸν καὶ στέαρ λιπαρὸν τῶν προβάτων· ὅταν δὲ τὸν κατελάμβανεν ὁ ὕπνος καὶ ἔπαυον τὰ νηπιώδη παιγνίδια, ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν κλίνην, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τροφοῦ, εἰς στρῶμα μαλακὸν, ποικίλων φαγητῶν κορεσθεῖς· τῶρα ὅμως πολλὰ θέλει πάθει στερηθεῖς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του ὁ Ἄστυάναξ, ὡς ἐπικαλοῦσιν αὐτὸν οἱ Τρῶες· διότι σὺ μόνον ἐφύλαττες τὰς πύλας καὶ τὰ τεῖχη των, τῶρα δὲ πλησίον τῶν πλοίων, μακρὰν τῶν γονέων σου, ποικίλοι σκώληκες θὰ σὲ καταφάγωσι γυμνὸν, ἀφοῦ χορτασθῶσιν οἱ κύνες· διότι τὰ ἱμάτιά σου, τὰ λεπτὰ καὶ ὠραῖα, κατεσκευασμένα ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν γυναικῶν, εὕρισκονται εἰς τὸν οἶκον. Ἐγὼ θέλω τὰ κατακαύσει ὄλα, διότι οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχεις ἐξ αὐτῶν, ἐπειδὴ δὲν θέλεις τὰ ἐνδυθῆ, ἀλλὰ θὰ ἦναι μόνον εἰς δόξαν τῶν Τρώων καὶ τῶν Τρωϊάδων.» Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἐστέναζον δὲ αἱ γυναῖκες ἀκούουσαι.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ.

ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ

Ἐνῶ οὗτοι ἐστέναζον εἰς τὴν πόλιν, οἱ Ἀχαιοὶ φθάσαντες εἰς τὸ παρά τὸν Ἑλλήσποντον στρατόπεδόν των, ἄλλοι μὲν διεσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὰ πλοῖόν του· τοὺς δὲ Μυρμιδόνας δὲν ἄφινεν ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ διαλυθῶσιν, ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγε πρὸς τοὺς φιλοπολέμους συντρόφους του·

«Μυρμιδόνες, ταχεῖς ἄρματηλάται, ἀκριβοὶ μου σύντροφοι, ἅς μὴ λύσωμεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἄρματα τοὺς μονώνυχας ἵππους, ἀλλὰ μὲ τὰ ἄρματα αὐτὰ καὶ τοὺς ἵππους πλησιάσαντες ἅς κλαύσωμεν τὸν Πάτροκλον· διότι τοιοῦτον εἶναι τὸ γέρας τῶν θανόντων. Ἀφοῦ δὲ χορτάσωμεν θρηνοῦντες καὶ κλαίοντες, τότε λύσαντες τοὺς ἵππους θέλομεν δειπνήσει ἐδῶ ὅλοι.»

Οὕτως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν ὅλοι ὁμοῦ, προπορευομένου τοῦ Ἀχιλλεύως, καὶ τοῦτο ποιοῦντες περιήλασαν τρεῖς περὶ τὸν νεκρὸν τοὺς καλλίτριχας ἵππους· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐξήγειρε τὸν πόθον τοῦ θρήνου ἢ Θέτις. Κατεβρέχετο ἡ ἄμμος, κατεβρέχοντο δὲ τὰ ὄπλα τῶν ἀνδρῶν ἐκ τῶν δακρῶν· διότι τοιοῦτον διώκτην τῶν ἐχθρῶν ἐπόθουν· ὁ δὲ Πηλεΐδης μεταξὺ αὐτῶν ἔκαμνεν ἀρχὴν τοῦ διαρκοῦς θρήνου, θέσας τὰς ἀν-

δροφόνους του χειρας ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ συντρόφου καὶ λέγων·

«Χαῖρε, Πάτροκλέ μου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· διότι ἤδη σοὶ ἐκτελῶ ὅλα, ὅσα πρότερον σὲ ὑπεσχέθην, ὅτι θὰ σύρω ἐδῶ τὸν Ἕκτορα καὶ θὰ τὸν δώσω εἰς σκύλους νὰ τὸν φάγωσιν ὠμόν, δώδεκα δὲ Τρώων ὠραῖα τέκνα θὰ σφάζω πρὸ τῆς πυρᾶς σου, ὀργισθεῖς ἐκ τοῦ φόνου σου.»

Εἶπε καὶ εὐθύς ἐμελέτα νέας ὕβρεις διὰ τὸν εὐγενῆ Ἕκτορα, τανύσας αὐτὸν πρηνῆ εἰς τὴν κόνιν παρὰ τὴν κλίνην τοῦ Μεινοιτιάδου· οἱ δὲ Μυρμιδόνες ἀφωπλίζοντο καθεὶς τὰ στίλβοντα ἐκ τοῦ χαλκοῦ ὄπλα των καὶ ἔλυον τοὺς ὑψηλοὺς των ἵππους, ἐκάθησαν δ' ἔπειτα ἀναρίθμητοι παρὰ τὸ πλοῖον τοῦ ταχύποδος Αἰακίδου εἰς εὐάρεστον δεῖπνον ἐπικήδειον, τὸ ὁποῖον τοῖς ἔδιδεν ὁ Ἄχιλλεύς· πολλοὶ μὲν ἀδούλευτοι βόες ἐσπάραζον ὑπὸ τὴν μάχαιραν, σφαζόμενοι, πολλὰ δὲ πρόβατα καὶ μυκώμεναι αἴγες· πολλοὶ δὲ ὀξύδοντες χοῖροι παχύτατοι ἐκαφάλιζοντο τεταμένοι ἀνά μέσον τῆς φλογὸς τοῦ Ἡφαίστου· πανταχοῦ δὲ περὶ τὸν νεκρὸν ἔρρεε ποταμηδὸν τὸ αἶμα.

Τὸν δὲ ταχύπουν βασιλέα Πηλεΐδην ὠδήγουν εἰς τὸν εὐγενῆ Ἀγαμέμνονα οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ἀφοῦ μετὰ δυσκολίας τὸν ἔπεισαν, βαρεῖαν λύπην διὰ τὸν σύντροφον αἰσθανόμενον· ὅτε δὲ πορευόμενοι ἔφθασαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀμέσως διέταξαν κήρυκας ὀξυφώνους νὰ στήσωσιν εἰς τὸ πῦρ μέγαν λέβητα, ἴσως ἤθελον πείσει τὸν Πηλεΐδην νὰ λουσθῆ ἀπὸ τὰς αἱματηρὰς ἀκαθαρσίας· ἀλλ' οὗτος ἠρνεῖτο ἐπιμόνως καὶ ἐπάνω εἰς τεῦτο ἔκαμεν ὄρκον λέγων·

α"Οχι, μὰ τὸν Δία, ὅστις εἶναι ὁ ὑπέρτατος καὶ μέγιστος τῶν θεῶν, ἀσυγχώρητον εἶναι νὰ πλησιάσῃ λουτρὸν τὴν κεφαλὴν μου, πρὶν ἢ θέσω τὸν Πάτροκλον εἰς τὸ πῦρ καὶ τύμβον τοῦ κάμω, κόψω δὲ προσέτι τὴν κόμην μου, ἐπειδὴ δὲν θὰ καταλάβῃ πλέον τὴν καρδίαν οὕτω μία δευτέρα λύπη, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχω μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἄλλὰ τῶρα μὲν ἄς ἐνδώσωμεν εἰς τὴν ἀνάγκην θλιβεροῦ δείπνου· ἀπὸ πρῶτας δὲ διάταξε, βασιλεῦ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, νὰ φέρωσι ξύλα διὰ πυρὰν τοιαύτην ὥστε ὁ νεκρὸς ὅστις τεθῆ ἐπ' αὐτῆς νὰ καταβῆ εὐχαριστημένος εἰς τὰ ζοφερά σκοτῆ, ἵνα τοῦτον μὲν ταχέως ἀφανίσῃ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τὸ ἀκάματον πῦρ, οἱ δὲ λαοὶ νὰ τραπῶσιν ἐπὶ τὰ ἔργα των.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ μὲ προθυμίαν ἤκουσαν καὶ ἐπέισθησαν· παρασκευάσαντες δὲ ἕκαστος ταχέως τὸ δειπνον ἔτρωγον, χωρὶς κἀνεὶς νὰ ἔχη χρεῖαν ἴσης μερίδος· ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, αὐτοὶ μὲν μετέβησαν εἰς τὰς σκηνάς των νὰ κοιμηθῶσιν, ὁ δὲ Πηλεΐδης ἔκειτο ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς πολυταράχου θαλάσσης βαρέως στενάζων, μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν Μυρμιδόνων, εἰς τόπον ἀνοικτὸν, τὸν ὁποῖον κατέβρεχον τὰ κύματα· ὅτε τὸν κατέλαβεν ὁ ὕπνος, ὅστις λύει τὰς μερίμνας τῆς ψυχῆς, ὕπνος δυσπαλλάκτως περικεχυμένος (διότι πάρα πολὺ εἶχον κουρασθῆ τὰ λαμπρά του μέλη, ἐνῶ ἐκυνήγει τὸν Ἔκτορα παρὰ τὴν ἀνεμώδη Ἴλιον) ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀτυχοῦς Πατρόκλου, καθ' ὅλα ὁμοίαν μὲ αὐτὸν, κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς, κατὰ τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὰ φορέματα, τὰ ὁποῖα ἐφόρει· ἐστάθη δὲ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν εἶπε τὰ ἐξῆς·

«Κοιμᾶσαι, ἐμὲ δὲ λησμονεῖς, Ἄχιλλεῦ· ὄχι, δὲν μὲ παρημέλεις ἐφ' ὅσον ἔζων, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπέθανον· σπεῦσον νὰ μὲ θάψῃς ὅσον τάχιστα διὰ νὰ περάσω τὰς πύλας τοὺς Πλούτωνος. Μὲ ἀπωθοῦσιν αἱ ψυχαί, τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀποθανόντων, καὶ δὲν μὲ ἀφίνουσιν ἀκόμη νὰ ὑπερβῶ τὸν ποταμὸν διὰ νὰ ἐνωθῶ μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ πλανῶμαι ἀσκόπως κατὰ τὰ πλατύθυρα ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος· δός μοι τὴν χεῖρά σου, σὲ τὴν ζητῶ ὀλοφυρόμενος, διότι δὲν θὰ ἐπανεέλθω πλέον ἐκ τοῦ Ἅδου, ἀφοῦ μετὰσχω πυρός. Φεῦ! δὲν θὰ σκεπτώμεθα πλέον, πλήρεις ζωῆς, καὶ καθήμενοι μακρὰν τῶν ἀκριβῶν μας συντρόφων, ἀλλ' ἐμὲ μὲν φρικτὴ μοῖρα ἀφῆραπασεν, ἥτις μὲ ἔλαχεν ἐκ γεννήσεως· καὶ σοῦ δὲ ἡ μοῖρα εἶναι, θεόμορφε Ἄχιλλεῦ, νὰ ἀπολεσθῆς ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν εὐγενῶν Τρώων. Ἄλλο δέ τι θέλω σὲ εἰπεῖ καὶ παραγγέλλει, ἐὰν πεισθῆς. Νὰ μὴ θέσῃς χωριστὰ τὰ ἰδικά μου ἀπὸ τὰ ἰδικά σου ὅστ' ἄ, Ἄχιλλεῦ, ἀλλ' ὁμοῦ, καθὼς ἐτρέφημεν ὁμοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, ὅταν μικρὸν ὄντα τὴν ἡλικίαν μὲ ἔφερον ὁ Μενόιτιος ἐξ Ὀποῦντος ἕνεκα φόνου ὀλεθρίου, ὅτε ἐφόνευσα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, ὁ ἀνόητος, χωρὶς νὰ θέλω, ὀργισθεῖς δι' ἀστραγάλους· τότε ὁ ἐπιτήδειος ἀρματηλάτης Πηλεὺς μὲ ἐδέχθη εἰς τὸν οἶκόν του, μὲ ἔτρεφεν ἐπιμελῶς καὶ μὲ ὠνόμασεν ὀπαδόν σου· οὕτω δὲ καὶ τὰ ὅστ' ἄ μας ὁ αὐτὸς τάρος νὰ καλύπτῃ (ὁ χρυσοῦς ἀμφορεύς, τὸν ὁποῖον σοῦ ἐχάρισεν ἡ σεβαστὴ μήτηρ σου).»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύπους Ἄχιλλεύς·

«Διατί, ἀγαπητὴ κεφαλή, ἤλθες ἐδῶ καὶ μοῦ παραγγέλλεις ταῦτα ἐν πρὸς ἕν; ἐγὼ θὰ ἐκτελέσω ὅλα ἀκριβῶς καὶ θὰ ὑπακούσω εἰς ὅσα παραγγέλλεις· ἀλλ' ἐλ-

θὲ πλησιέστερον· ἄς περιπτυχθῶμεν ἀλλήλους ὀλίγον καὶ ἄς χορτάσωμεν θλίψιν καὶ δάκρυα.»

Οὕτως εἰπὼν ἐπρότεινε τὰς χεῖρας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν λάβῃ· ἡ δὲ ψυχὴ ὡς καπνὸς ἐβυθίσθη εἰς τὴν γῆν τρίζουσα. Ἐκπλαγείς δὲ ἐτινάχθη ὄρθιος ὁ Ἄχιλλεὺς καὶ κροτήσας τὰς χεῖρας, εἶπε τὸν ἐξῆς λυπηρὸν λόγον·

«Ἦ πόποι, ὑπάρχουν βεβαίως καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος ψυχαὶ καὶ ὁμοιώματα, ἀλλὰ αἴσθησιν δὲν ἔχουσι παντάπασιν· διότι καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡ ψυχὴ τοῦ ἀτυχοῦς Πατρόκλου ἦτο πλησίον μου θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη, καὶ μὲ παρήγγελλεν ἕκαστα, ὡμοίαζε δὲ ἀπαράλλακτα μὲ αὐτόν.»

Οὕτως εἰπὼν ἐξήγειρεν ὅλων τῶν παρόντων τὸν πόθον τοῦ θρήνου· θρηνοῦντας δὲ αὐτοὺς περὶ τὸν ἄξιον οἴκτου νεκρὸν κατέλαβεν ἡ ῥοδοδάκτυλος Αὐγή· ὁ δὲ ἡγεμῶν Ἀγαμέμνων διέταξεν ἐξ ὅλων τῶν σκηνῶν ἡμίονοι καὶ ἄνδρες νὰ φέρωσι ξύλα· ὥρμησε δὲ πρὸς τοῦτο γενναῖος ἀνὴρ, ὁ Μηριόνης, ὁ ὀπαδὸς τοῦ ἀνδρείου Ἰδοιμενέως. Ἐπορεύοντο λοιπὸν κρατοῦντες πελέκεις ξυλοτόμους καὶ σχοινία καλοπλεγμένα, προπορευομένων τῶν ἡμιόνων· διῆλθον δὲ πολλοὺς ἀνηφόρους, κατηφόρους, πλάγια καὶ λοξὰ ἀλλ' ὅτε πλέον ἐφθασαν εἰς τὰ πλάγια τῆς πολυβρύσου Ἰδῆς, ἀμέσως ἤρχισαν μετὰ σπουδῆς νὰ κόπτωσι μὲ τοὺς κοπτεροὺς πελέκεις δρυὸς ὑψικόμους· αὐταὶ δὲ ἐπιπτον μετὰ μεγάλου κτύπου. Ταύτας ἔπειτα διασχίζοντες οἱ Ἀχαιοὶ ἐφόρτωνον εἰς τὰς ἡμιόνους, αἴτινες σπεύδουσαι νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, ἐτάχυνον τὸ βῆμα διὰ μέσου τῶν πυκνῶν θαμνῶνων. Ὅλοι δὲ εἰ ξυλοτόμοι ἔφερον κορμούς δένδρων,

διότι οὕτω διέταττεν ὁ Μηριόνης, ὁ ὀπαδὸς τοῦ ἀνδρείου Ἰδομενέως· τὰ κατέρριπτον δὲ ἀλλεπάλληλα ἐπὶ τῆς παραλίας, ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς εἶχε σκεφθῆ νὰ ἐγεῖρη μέγαν τάφον διὰ τὸν Πάτροκλον καὶ δι' ἑαυτόν.

Ἄφοῦ δὲ κατέρριψαν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἄπειρον ξυλικήν, ἔμειναν καὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ συνηθροισμένοι. Τότε ὁ Ἀχιλλεὺς διέταξεν ἀμέσως τοὺς φιλοπολέμους Μυρμιδόνας νὰ ζωσθῶσι τὰ ὄπλα των καὶ νὰ ζεύξωσιν ἕκαστος τοὺς ἵππους εἰς τὰ ἄρματα· αὐτοὶ δὲ ὤρμησαν καὶ ὠπλίσθησαν, ἀνέβησαν δὲ εἰς τὰ ἄρματα ἀναβάται καὶ ἠνίοχοι. Καὶ ἐμπρὸς μὲν ἦσαν οἱ ἵππεῖς, ὀπισθεν δὲ ἠκολούθει νέφος πεζῶν, ἀναρίθμητον· εἰς τὸ μέσον ἔφερον τὸν Πάτροκλον οἱ σύντροφοι, ὅστις ἦν ὄλος κεκαλυμμένος ἀπὸ τὰς κόμας, τὰς ὁποίας κόψαντες ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ· ὀπισθεν δὲ ἐκράτει τὴν κεφαλὴν τοῦ συντρόφου ὁ εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς μὲ καρδίαν λυπημένην, διότι σύντροφον ἐκλεκτὸν προέπεμπεν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος.

Ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ μέρος ὅπερ ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀχιλλεὺς, τὸν μὲν νεκρὸν κατέθεσαν, ἀμέσως δὲ ἤρχισαν νὰ σωρεύωσι τὴν εὐάρεστον εἰς τὴν ψυχὴν ξυλικήν· τότε δὲ ἄλλο τι ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ταχύποδος Ἀχιλλέως· ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τὴν πυρὰν ἀπέκειρε τὴν ξανθὴν του κόμην, τὴν ὁποίαν ἔτρεφε μακρὰν διὰ τὸν Σπερχειὸν ποταμόν· μετὰ βαρείας δὲ λύπης ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ σκοτεινὰ κύματα τῆς θαλάσσης καὶ εἶπε·

«Σπερχειέ, ἄλλως σοὶ εὐχῆθη ὁ πατὴρ Πηλεὺς, ὅτι ἐπιστρέψας ἐκεῖ εἰς τὴν ἀκριβὴν μου πατρίδα καὶ τὴν κόμην μου νὰ σοὶ προσφέρω καὶ ἱερὰν θυσίαν νὰ προσ-

φέρω, πενήκοντα ἀρσενικὰ πρόβατα νὰ φέρω εἰς τὰς πηγὰς σου καὶ νὰ τὰ θυσιάσω ἐκεῖ πλησίον, ὅπου εἶναι τὸ τέμενος καὶ ὁ εὐώδης βωμός σου. Ταῦτα κῦχεται ὁ γέρον, σὺ δὲ τὴν γνώμην του δὲν ἐπραγματοποίησες· τῶρα ὁμως, ἀφοῦ δὲν ἐπιστρέφω εἰς τὴν ἀκριβὴν μου πατρίδα, εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον θὰ δώσω τὴν κόμην μου, νὰ τὴν φέρῃ μαζὺ του.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔθεσε τὴν κόμην του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀκριβοῦ τοῦ συντρόφου, καὶ ἐνέβαλεν εἰς ὄλους τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θρήνου, καὶ ὀδυρομένους ἤθελε βεβαίως τοὺς καταλάβει ἢ δύοσις τοῦ ἡλίου, ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἔσπευδε νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα·

Ἄτρείδῃ, (διότι εἰς τὸν λόγον σου πρὸ πάντων θέλει ὑπακούσει ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν) ὑπάρχει τέρμα εἰς τὸν θρήνον. Τῶρα δὲ διάταξον τὸν στρατὸν νὰ διασκεδάσῃ ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ νὰ παρασκευάσῃ τὸ δεῖπνόν του· εἰς αὐτὰ τὰ ἔργα θέλομεν ἀσχοληθῆ ἡμεῖς οἵτινες πρὸ πάντων πρέπει νὰ φροντίσωμεν περὶ τοῦ νεκροῦ. Παρ' ἡμῖν δὲ ἄς μείνωσιν οἱ βασιλεῖς.»

Ἀκούσας τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, ἀμέσως τὸν μὲν στρατὸν διεσκέδασεν εἰς τὰ ἰσορροπα πλοῖα, οἱ δὲ τῆς ταφῆς ἐπιμελεῖται παρέμειναν ἐκεῖ καὶ ἐσώρευον τὰ ξύλα, ἕκαμον δὲ τὴν πυρὰν ἑκατόμποδον τετράγωνον, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῆς ἔθεσαν τὸν νεκρὸν μὲ τεθλιμμένην καρδίαν. Πολλὰ δὲ εὖρωστα πρόβατα καὶ βοῦς στρεψίποδας καὶ στρεψικεράτους ἐξέδερων καὶ κῦτρέπιζον πρὸ τῆς πυρᾶς· λαβῶν δὲ ἐξ ὄλων τὸ λίπος ὁ γενναϊότατος Ἀχιλλεὺς ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, περίξ δὲ ἐσώρευεν ἐκδεδαρμένα σώματα καὶ ἔθετε πρὸς τούτοις μέλιτος καὶ ἐλαίου ἀμφο-

ρεῖς πλήρεις, στηρίζων αὐτοὺς εἰς τὸ νεκροφορεῖον· τέσσαρας δὲ ὑψαύχενας ἵππους ἐνέβαλε μεθ' ὀρμηῆς εἰς τὴν πυρὰν, δυνατὰ στενάζων. Ὁ βασιλοῦς εἶχεν ἐννέα κύνας τρεφομένους ἐκ τῆς τραπέζης του· ἐκ τούτων σφάζας δύο ἐνέβαλεν εἰς τὴν πυρὰν, δώδεκα δὲ γενναίους υἱοὺς τῶν μεγαλοψύχων Τρώων, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἐφόνευσεν· ἔπραξε δὲ ἔργον σκληρὸν καὶ ἀνόσιον· τέλος δὲ ἦναψε πῦρ ὀρμητικὸν, ἀκάματον ὡς ὁ σίδηρος, διὰ νὰ χορτάσῃ· μετὰ κλαυθμῶν δὲ ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸν ἀκριβὸν του αὐντροφον, καλῶν αὐτὸν ἐξ ὀνόματος·

«Χαῖρε, Πάτροκλέ μου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πλούτωνος· διότι ἤδη σοὶ ἐκτελῶ ὅλα, ὅσα πρότερον σοὶ ὑπεσχέθην. Ἡ φλόξ θέλει καταφάγει δώδεκα γενναίους υἱοὺς τῶν μεγαλοψύχων Τρώων, τὸν δὲ Πριαμίδην Ἐκτορα δὲν θὰ δώσω ποσῶς εἰς τὸ πῦρ νὰ τὸν φάγῃ, ἀλλ' εἰς τοὺς κύνας.»

Οὕτως ἔλεγεν ἀπειλῶν· ἀλλ' οἱ κύνες δὲν περιεκύκλωσαν τὸν Ἐκτορα, ἀλλ' αὐτοὺς μὲν ἀπέτρεπεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη νύκτα καὶ ἡμέραν, τὸν ἔχριε δὲ μὲ ρόδινον ἔλαιον, θεῖον, διὰ νὰ μὴ τὸν διαμελίσῃ ὁ Ἀχιλλεὺς σύρων. Ὁ δὲ Φοῖβος Ἀπόλλων ἔφερεν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πεδῖον κατάμαυρον οὐρανόμηκες νέφος, καὶ ἐσκέπασεν ὅλον τὸ μέρος, ὃ κατεῖχεν ὁ νεκρὸς ἵνα μὴ ἡ δύναμις τοῦ ἡλίου τοῦ καταξηράνη τὰς ἴνας καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματός του.

Ἄλλὰ δὲν ἦναπτεν ἡ πυρὰ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου· τότε πάλιν ἄλλο τι ἐσκέφθη ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς· ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τὴν πυρὰν, ἠύχετο εἰς τοὺς δύο ἀνέμους, Ἡ Βορρῆαν καὶ Ζέφυρον, καὶ ὑπέσχετο θυσίας ὠραίας· καὶ διὰ χρυσοῦ δὲ ποτηρίου σπένδων πολὺ τοὺς παρεκά-

λοι νὰ ἔλθωσι, διὰ νὰ καῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα οἱ νεκροί, νὰ καῶσι δὲ μεθ' ὀρμῆς τὰ ξύλα. Ἡ δὲ ταχεῖα Ἴρις ἀκούσασα τὰς εὐχὰς ἤλθε νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἀνέμους. Οὗτοι μὲν ὅλοι ἦσαν συνηθροισμένοι εἰς τοῦ ὀρμητικοῦ Ζεφύρου καὶ εὐωχοῦντο· τρέχουσα δὲ ἡ Ἴρις ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ σπηλαίου των. Ἐμα τὴν εἶδον ὅλοι ἠγέρθησαν, καὶ τὴν ἐπροσκάλουν πρὸς ἑαυτὸν καθεῖς· καὶ αὕτη μὲν ἠρνήθη νὰ καθήσῃ, εἶπε δὲ τὰ ἑξῆς·

«Δὲν κἀθημαι, διότι θὰ ἐπανεῖθω πρὸς τὸ ρεῦμα τοῦ Ὠκεανοῦ, εἰς τὴν χώραν τῶν Αἰθιοπῶν, ὅπου τελοῦσιν ἑκατόμβας εἰς τοὺς ἀθανάτους, ἵνα καὶ ἐγὼ μετὰσχω τῶν θυμάτων· ἀλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς παρακαλεῖ τὸν Βορρῆαν καὶ τὸν ἠχηρὸν Ζέφυρον νὰ προστρέξωσι, καὶ ὑπόσχεται ὠραίας θυσίας, διὰ νὰ ἐξεγείρητε τὴν πυρὰν εἰς τὴν ὀποῖαν κεῖται ὁ Πάτροκλος, τὸν ὀποῖον κλαίουσιν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί.»

Ταῦτα εἰπούσα εὐθύς ἀπῆλθεν, ἐκεῖνοι δὲ ὤρμησαν μὲ βοὴν ἀνέκφραστον, κυνηγοῦντες νέφη ἐμπρὸς των. Ἐμα δὲ φθάσαντες ἤρχισαν νὰ φυσῶσι τὴν θάλασσαν καὶ διὰ τῆς ὀξείας των πνοῆς ἤγειραν κύματα· ἔφθασαν εἰς τὴν πολὺβωλον Τροίαν καὶ ἔπεσον μέσα εἰς τὴν πυρὰν, δυνατὰ δὲ ἐβόιζε τὸ ἀκαταπόνητον πῦρ· αὐτοὶ δὲ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς σφοδρῶς φυσῶντες ἐκτύπουν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο τὴν φλόγα τῆς πυρᾶς· ὁ δὲ ταχύς Ἀχιλλεὺς δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κρατῶν διπλοπότηρον ἦντλει ἐκ χρυσοῆς ὑδρίας τὸν οἶνον τὸν ὀποῖον ἔχυνε χαμαὶ καὶ κατέβρεχε τὴν γῆν, προσκαλῶν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀτυχοῦς Πατρόκλου. Καθῶς δὲ πατὴρ ὀδύρεται καίων τὰ ὀστᾶ υἱοῦ νεονύμφου, ὅστις ἀποθανὼν βαρεῖαν λύπην ἐπροξένησεν εἰς τοὺς γονεῖς, τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς ὀδύρετο καίων τὰ ὀστᾶ

τοῦ συντρόφου καὶ στρεφόμενος μετὰ συχῶν στεναγμῶν περὶ τὴν πυρᾶν.

Καθ' ἦν ὥραν δὲ ἀνέρχεται ὁ Ἐωσφόρος ἀγγέλλων εἰς τὴν γῆν τὴν ἔλευσιν τοῦ φωτός, καὶ μετὰ τοῦτον διαχέεται ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἢ κροκόπεπλος Αὐγῆ, τότε ἤρχισεν ἡ πυρὰ νὰ μαραίνηται, καὶ ἔπαυσεν ἡ φλόξ. Οἱ δὲ ἄνεμοι ἐκίνησαν αὐθις νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ σπῆλαιόν των κατὰ τὸν Θρακικὸν πόντον, τοῦ ὁποίου τὰ κύματα ἐξογκούμενα ἐστέναζον. Ὁ δὲ Πηλεΐδης κουρασθεὶς ἀπεσύρθη τῆς πυρᾶς καὶ ἐπλαγίασε, καταληφθεὶς ὑπὸ γλυκέος ὕπνου· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ συνηθροίζοντο περὶ τὸν Ἀτρεΐδην· καθὼς δὲ προσήρχοντο, ὁ θόρυβος καὶ ὁ κτύπος τὸν ἐξύπνισαν· σηκωθείς δὲ ἐκάθησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτοῦς·

«Ἀτρεΐδη, καὶ οἱ ἄλλοι ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν, πρῶτον μὲν κατασβέσατε τὴν πυρᾶν μὲ κοκκινωπὸν οἶνον ὄλην, καθ' ὄλην τὴν ἔκτασιν τῆς· ἔπειτα δὲ ἄς συνάξωμεν τὰ ὄστᾶ τοῦ Μενoitιάδου Πατρόκλου καλῶς διαλέγοντες· εἶναι δὲ πολὺ εὐδιάγνωστα· διότι ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς πυρᾶς, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκαίοντο μακρὰν αὐτοῦ εἰς τὰ πέρατα τῆς πυρᾶς, ἀναμίξ ἄνδρες καὶ ἵπποι· καὶ ταῦτα μὲν ἄς θέσωμεν ἐντὸς χρυσῆς φιάλης, περιβαλόντες πρῶτον μὲ διπλοῦν ἐπίστρωμα λίπους, ἕως οὔ καταβῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸν Ἄδην· τὸν δὲ τύμβον προτρέπω νὰ μὴ κατασκευάσωμεν πολὺ μέγαν, ἀλλὰ μέτριον· εἰς τὸ μέλλον ὁμῶς νὰ κάμετε καὶ τοῦτον μέγαν καὶ ὑψηλὸν οἱ Ἀχαιοὶ, ὅσοι ἂν μετ' ἐμὲ μείνετε εἰς τὸ στρατόπεδον.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν εἰς τὸν ταχύπουν Πηλεΐδην. Καὶ πρῶτον μὲν κατέσβεσαν τὴν πυρᾶν μὲ κοκκινωπὸν οἶνον καθ' ὄλην τῆς τὴν ἔκτασιν, βαθεῖα δὲ

κατέπεσε τέφρα· κλαίοντες δὲ συνέλεγον τοῦ καλοῦ συν-
τρόφου τὰ λευκὰ ὀστά εἰς διπλοῦν περικάλυμμα λίπους
καὶ ἐντὸς χρυσοῦς φιάλης, καὶ θέσαντες αὐτὰ εἰς τὴν σκη-
νὴν τὰ ἐκάλυψαν μὲ μαλλίνην συνδόνα· διαγράψαντες
κυκλικῶς περὶ τὴν πυρὰν τὸν τύμβον, κατέβαλον πρῶ-
τον λίθους θεμελίου, καὶ εἶτα ἤρχισαν νὰ ρίπτωσιν ἐν-
τὸς χῶμα, μεθ' ὃ τελειώσαντες ἀπῆλθον· ὁ δὲ Ἄχιλ-
λεὺς κρατήσας τὸν στρατὸν ἐκεῖ ἔθεσε μέγαν ἀγῶνα, καὶ
ἐξέφερεν ἐκ τῶν πλοίων τὰ βραβεῖα, λέβητάς καὶ τρίπο-
δας καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους καὶ ταύρους ὑψιμετώπους,
προσέτι δὲ γυναῖκας εὐζώνους καὶ ὑπόλευκον σίδηρον.

Πρῶτον μὲν εἰς τοὺς ταχεῖς ἀρματηλάτας ἔθεσε λαμ-
πρὰ βραβεῖα, νὰ λάβωσι γυναῖκα ἔμπειρον λαμπρῶν χει-
ροτεχνημάτων καὶ μετὰ ταῦτα τρίποδα εικοσιδύο μέ-
τρων, διὰ τὸν ἀριστεύσαντα· εἰς δὲ τὸν μετὰ τοῦτον
ἔθεσε φοράδα ἐξαετῆ, ἀδάμαστον ἔτι ἦτις ἐκυφόρει ἡμί-
νον· εἰς δὲ τὸν τρίτον κατέθεσεν ὠραῖον λέβητα, μήπω
τεθέντα εἰς τὸ πῦρ, τεσσάρων μέτρων χωρητικότητος,
λευκὸν ἀκόμη ὄντα, καθὼς ἦτο ἐξ ἀρχῆς· εἰς δὲ τὸν
τέταρτον ἔθεσε δύο τάλαντα χρυσοῦ· εἰς δὲ τὸν πέμ-
πτον ἔθεσε διπλὴν φιάλην ἄνευ πυρὸς κατεσκευασμένην·
ἐστάθη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων τὰ
ἐξῆς·

Ἄτρεϊδῆ καὶ οἱ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί, τὰ βρα-
βεῖα ταῦτα κείνται εἰς τὸν ἀγῶνα, περιμένοντα τοὺς ἀρ-
ματηλάτας· ἐὰν μὲν τώρα ἠθέλαμεν ἀγωνίζεσθαι οἱ Ἀ-
χαιοὶ πρὸς τιμὴν ἄλλου τινός, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐγὼ ἠ-
θελον λάβει τὰ πρῶτα βραβεῖα καὶ ἠθελον τὰ φέρει εἰς
τὴν σκηνὴν μου· διότι ἤξεύρετε πόσον ὑπερέχουν κατὰ
τὴν ταχύτητα οἱ ἵπποι μου, οἵτινες εἶναι ἀθάνατοι, ὁ

Ποσειδῶν δὲ τοὺς ἔδωσεν εἰς τὸν πατέρα μου Πηλέα, καὶ οὗτος τοὺς παρέδωσεν εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἐγὼ μὲν σήμερον θά μείνω καὶ οἱ μονώνυχες ἵπποι μου· διότι τόσον ἔνδοξον ἠνίοχον ἔχασαν, ἥπιον, ὅστις πλειστάκις ἔχυσεν εἰς τὰς χαίτας των ὑγρὸν ἔλαιον, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἔλουσε μὲ καθαρὸν ὕδωρ· τοῦτον πενθοῦντες μένουσιν ἀκίνητοι μὲ τὰς χαίτας εἰς τὸ ἔδαφος ἐστηριγμένας καὶ μὲ καρδίαν λυπημένην· ἐξ ὑμῶν δὲ τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν ἃς ἐτοιμάζεται πᾶς, ὅστις ἔχει πεποιθήσιν εἰς τοὺς ἵππους του καὶ τὰ ἀσφαλῶς συνηρμοσμένα ἄρματά του.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Πηλεΐδης, ἤρχιζαν δὲ νὰ συνέρχωνται οἱ ταχεῖς ἄρματηλάται· καὶ πρῶτος μὲν ὄλων ἠγέρθη ὁ βασιλεὺς Εὐμηλῆς, ὁ ἀκριβὸς υἱὸς τοῦ Ἀδμηΐτου, ὅστις ἐξεῖχε κατὰ τὴν ἵππικὴν τέχνην· μετὰ τοῦτον ἠγέρθη ὁ Διομήδης, ὁ κρατερός υἱὸς τοῦ Τυδέως, ἵππους δὲ Τρωϊκοὺς ἔφερε νὰ ζεύξῃ ὑπὸ τὸν ζυγὸν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀρπάσει ποτὲ ἀπὸ τὸν Αἰνεΐαν, σωθέντα αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος· μετὰ δὲ τοῦτον ἠγέρθη ἀμέσως ὁ εὐγενέστατος ξανθὸς Μενέλαος, καὶ ἔφερον ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοὺς ταχεῖς ἵππους του, τὸν Πόδαργον ὅστις ἦτο ἰδικὸς του καὶ τὴν Αἴθην τοῦ Ἀγαμέμνονος, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει δῶρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα Ἐχέπωλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν πολυάνεμον Ἴλιον, ἀλλὰ νὰ μένη ἐν ἀνέσει εἰς τὴν πατρίδα του· διότι μέγαν πλοῦτον τοῦ εἶχε δώσει ὁ Ζεὺς, καὶ κατῴκει εἰς τὴν ἐκτεταμένην Σικυῶνα· ταύτην τὴν ἵππον ἔφερον ὑπὸ τὸν ζυγὸν ὁ Μενέλαος ὀργῶσαν πρὸς δρόμον. Ὁ Ἀντίλοχος δὲ ἐτοίμασε τέταρτος τοὺς καλλίτριχας ἵππους, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νηλεΐδου Νέστορος, τοῦ ἀνδρειωτάτου βασιλέως· οἱ δὲ ἐν Πύλῳ γεννημένοι ταχεῖς ἵπποι του ἔφε-

ρον τὸ ἄρμα· ὁ δὲ πατήρ του πλησιάσας αὐτὸν καίτοι φρόνιμον ὄντα τοῦ ἔδιδε τὰς ἐξῆς φρονίμους συμβουλὰς·

α' Αντίλοχε, βεβαίως, μὲ ὄλην τὴν νεότητά σου, σὲ ἠγάπησαν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ σὲ ἐδίδαξαν παντοίους τρόπους διφρηλασίας· διὸ καὶ δὲν εἶναι πολλὴ χρεῖα νὰ σὲ δίδῃ τις ὁδηγίας, διότι γνωρίζεις καλῶς νὰ κάμπτης τὸ ἄρμα περὶ τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου· ἀλλὰ οἱ ἵπποι σου εἶναι βραδύτατοι, καὶ προβλέπω ὅτι θὰ ὑποφέρῃς ἐκ τούτου· οἱ ἄλλοι ἔχουσι μὲν ἵππους ταχυτέρους, οὐδεὶς ὁμῶς εἶναι ἰκανώτερός σου εἰς τὸ ἐφευρίσκειν. Ἄλλ' ἔλα σὺ, ἀγαπητέ μου, θέσον εἰς τὴν ψυχὴν σου παντὸς εἶδους σχέδιον διὰ νὰ μὴ σὲ διαφύγωσι τὰ βραβεῖα. Ὁ οἰκοδόμος ὑπερέχει μᾶλλον διὰ τῆς τέχνης ἢ διὰ τῆς δυνάμεως· ὁ κυβερνήτης διὰ τῆς τέχνης ὁδηγεῖ κατ' εὐθειᾶν τὸ ταχὺ πλοῖον, ταραττόμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων· διὰ τῆς τέχνης ἐπίσης ὁ ἡνίοχος ὑπερτερεῖ τὸν ἡνίοχον. Ὅστις, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα του, ἀπερισκέπτως κάμνει μεγάλους ἐλιγμούς πρὸς τὸ ἓν καὶ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, οἱ ἵπποι του πλανῶνται τρέχοντες, οὐδὲ δύναται νὰ τοὺς κρατήσῃ· ὅστις ὁμῶς ἐλαύνων κατωτέρους ἵππους ἠξεύρει τεχνάσματα, οὗτος ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς του ἀδιακόπως προσήλωμένους εἰς τὸ τέρμα, φροντίζει νὰ στρέψῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὸ ἄρμα, οὐδὲ λησμονεῖ πῶς πρέπει κατ' ἀρχὰς νὰ ἔχῃ τεταμένους τοὺς χαλινούς, ἀλλὰ τοὺς κρατεῖ ἀσφαλῶς καὶ τὸν προτρέχοντα παραφυλάττει. Θὰ σὲ εἰπῶ τὸ σημεῖον ὅπερ εἶναι πολὺ εὐδιάκριτον, καὶ πρόσεχε μὴ σοῦ λάθῃ τὴν προσοχὴν· εἶναι στημένον ἐν ξηρὸν ξύλον, ὑψηλὸν ἕως μίαν ὀργυιάν, ἐκ δρυὸς ἢ πεύκης, τὸ ὁποῖον δὲν σήπεται ὑπὸ τῆς βροχῆς· ἐπὶ τούτου δὲ ἐκατέρωθεν στη-

ρίζονται δύο λίθοι λευκοί εἰς τὸ μέρος ὅπου συνευνοῦνται αἱ δύο ἐκατέρωθεν ὁδοὶ τοῦ λείου ἵπποδρόμου· τοῦτο ἢ εἶναι τάφος ἀρχαίου τινὸς ἥρωος, ἢ ἔχει γείνει ἐπὶ τῶν προγενεστέρων στήλην δηλοῦσα τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ τὴν μετεχειρίσθη ὡς τοιαύτην καὶ τῶρα ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεύς· νὰ διευθύνῃ δὲ τοὺς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα πάρα πολὺ πλησίον αὐτῆς, σὺ δὲ νὰ κλίνῃς ἐλαφρὰ εἰς τὸν καλοπλεγμένον δίφρον πρὸς τὰ ἀριστερά· κέντησον, ἐρεθίζων διὰ φωνῶν, τὸν δεξιὸν ἵππον καὶ χαλάρωσον τοὺς χαλινούς αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀριστερὸς ἄς πλησιάσῃ εἰς τὴν στήλην, ὥστε νὰ σοὶ φανῇ ὅτι ἤγγισε τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος τοῦ καλοκαμωμένου τροχοῦ· νὰ φυλαχθῆς ὅμως νὰ μὴ εὕρῃς τὸν λίθον, μὴ συμβῆ καὶ πληγώσῃς μὲν τοὺς ἵππους, συντρίψῃς δὲ τὸ ἄρμα πρὸς χαρὰν τῶν ἄλλων, καὶ ὄνειδος ἰδικόν σου. Φίλτατε υἱεῖ, ἔσο φρόνιμος καὶ προσεκτικός· διότι ἐὰν ἐλαύνων περάσῃς πλησίον τῆς στήλης, οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ σὲ ἀκολουθήσῃ ἢ νὰ σὲ περάσῃ, οὐδὲ ἐὰν ἤθελεν ἐλαύνει ἐξόπισθεν τὸν εὐγενῆ Ἀρείονα, τὸν ταχὺν ἵππον τοῦ Ἀδράστου, τὸν ἐκ θεῶν καταγόμενον, ἢ τοὺς τοῦ Λαομέδοντος γενναίους ἵππους, οἵτινες ἐτράφησαν ἐδῶ.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ τοῦ Νηλέως Νέστωρ ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν θέσιν του, ἀφοῦ ἔδωσεν εἰς τὸν υἱὸν του λεπτομερεῖς ὁδηγίας περὶ ὄλων.

Ὁ δὲ Μηριόνης πέμπτος ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ τοὺς καλλίτριχας ἵππους του.

Ἀναβάντες δὲ εἰς τοὺς δίφρους ἔρριψαν ἐντὸς περιεφραλαίας τοὺς κλήρους· τοὺς ἔπαλλε δὲ ὁ Ἀχιλλεύς καὶ ἐπήδησεν ἔξω ὁ τοῦ Νεστορίδου Ἀντιλόγου· μετὰ δὲ τοῦτον ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὸν ἡγεμόνα Εὐμηλον, μετὰ

δὲ τοῦτον εἰς τὸν ὄνομαστὸν δορυμάχον Μενέλαον καὶ μετὰ τοῦτον εἰς τὸν Μηριόνην, εἰς δὲ τὸν Τυδεΐδην, τὸν ἄριστον μεταξὺ ὄλων, ἔπεσεν ὁ κλῆρος τελευταῖος νὰ ἐλάσῃ τοὺς ἵππους· ἐστάθησαν δὲ κατὰ σειρὰν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς τοῖς ἔδειξε τὸ τέρμα τοῦ ἵπποδρόμου μακρὰν εἰς τὸ ὀμαλὸν πεδίον· πλησίον δὲ τοῦ σκοποῦ ἐτοποθέτησε τὸν ἰσόθεον Φοίνικα, τὸν ὀπαδὸν τοῦ πατρὸς του, διὰ νὰ παρατηρῆ προσεκτικῶς τὰ τοῦ δρόμου, καὶ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι συγχρόνως ὕψωσαν ὑπὲρ τοὺς ἵππους τὰς μάστιγας, τοὺς ἐκτύπησαν μὲ αὐτὰς καὶ τοὺς παρῶρμησαν μὲ λόγους· οὗτοι δὲ ἔτρεχον μὲ μεγάλην ταχύτητα νὰ περάσουν τὸ πεδίον, μακρὰν τοῦ στρατοπέδου· ὑπὸ τὰ στέρνα των ὑψοῦτο εἰς τὸν ἀέρα ἡ κόνις, ὡς νέφος ἢ ἀνεμοστρόβιλος, αἱ χαῖται ἐκυμάτιζον εἰς τὸν ἀέρα, τὰ δὲ ἄρματα, ἄλλοτε μὲν ἤγγιζον εἰς τὴν πολὺβόσκον γῆν, ἄλλοτε δὲ ἵπταντο μετέωρα· ἀλλ' οἱ ἤρωες ἔμενον ἀκλόνητοι εἰς τὰ καθίσματα τῶν ἀρμάτων μὲ καρδίαν πάλλουσαν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς νίκης· προέτρεπε δὲ ἕκαστος μὲ φωνὰς τοὺς ἵππους του, ἐκεῖνοι δ' ἐπέτων ἐγείροντες κονιορτὸν διὰ μέσου τοῦ πεδίου.

Ἄλλ' ὅτε πλέον οἱ ταχύποδες ἵπποι ἔφθασαν εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δρόμου καὶ ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ παράλιον τῆς λευκοφαίου θαλάσσης, τότε ἤρχισε νὰ φαίνεται ἡ ἰκανότης ἐκάστου, τῶν δὲ ἵππων εὐθύς ἐπετάθη τὸ τρέξιμον· ἀμέσως λοιπὸν ὑπερέβησαν αἱ ταχεῖαι φοράδες τοῦ Φερητιάδου, καὶ μετ' αὐτὰς οἱ ἵπποι τοῦ Διομήδους, οἱ Τρωϊκοί, οὐδ' ἀπεῖχον πολὺ, ἀλλ' ἦσαν πολλὰ πλησίον· διότι ἐφαίνετο πάντοτε ὡς

νά ἔμελλον νά ἐπιβῶσιν εἰς τὸ ἄρμα τοῦ Εὐμήλου, τοῦ ὁποίου τὸ μετάφρενον καὶ οἱ εὐρεῖς ὄμοι ἐθερμαίνοντο ὑπὸ τῆς πνοῆς των· ἐπέτων δὲ ἔχοντες τὰς κεφαλὰς τεταμένας μέχρις αὐτοῦ· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελε τὸν περάσει ὁ Διομήδης ἢ ἤθελε κάμει ἀμφιβολὸν τὴν νίκην, εἰάν δὲν ὠργίζετο κατὰ τοῦ Τυδείδου ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων, καὶ δὲν τοῦ ἐπέτα ἀπὸ τὰς χεῖρας τὴν φαεινὴν μάστιγα. Οὗτος ἤρχισε νά δακρῆ ἐξ ὀργῆς, βλέπων τὰς μὲν τοῦ Εὐμήλου φοράδας νά τρέχουν καὶ πολὺ περισσότερον ἀκόμη, τοὺς δὲ ἰδικούς του ἵππους νά χάσουν τὴν ταχύτητά των, ὡς ἄνευ κέντρου τρέχοντες· ἢ βλάβη ὅμως αὕτη τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἣτις σπεύσασα ταχέως πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Διομήδην, τὸν ἔδωκε μάστιγα, καὶ δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους ἐνέβαλεν· ὠργισμένη δὲ ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀδμήτου, καὶ τοῦ ἐσύντριψε τὸν ζυγόν· αἱ δὲ φοράδες ἔτρεξαν ἐκατέρωθεν τοῦ δρόμου, καὶ ὁ ῥυμὸς ἀπεσπᾶσθη· αὐτὸς δὲ ἐξεκυλίσθη ἐκ τοῦ ἄρματος παρὰ τὸν τροχόν, ἐξεσχίσθη δὲ εἰς τοὺς ἀγκῶνας, εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τὴν ῥῖνα, καὶ ἠνοιχθῆ τὸ μέτωπόν του ὑπεράνω τῶν ὀφρύων· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἡ ἀκμαία του φωνὴ ἐκρατήθη· ὁ δὲ Τυδείδης, παρατρέψας τοὺς μονώνυχας ἵππους του, ἐπέρασε πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων· διότι ἡ Ἀθηνᾶ ἐνέβαλε δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς αὐτὸν ἐπέθηκε δόξαν· μετὰ δὲ τοῦτον ἤλαυνεν ὁ ξανθὸς Ἀτρεΐδης Μενέλαος· ὁ δὲ Ἀντίλοχος παρεκέλευσε τοὺς ἵππους τοῦ πατρὸς του διὰ τῶν ἐξῆς·

α Ἐμπρὸς καὶ σεῖς, σπεύσατε ὅτι τάχιστα· ναὶ μὲν δὲν σᾶς προστάζω νά ἀμιλλᾶσθε πρὸς ἐκείνους, πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἀτρομήτου Τυδείδου, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Ἀ-

θηνᾶ τῶρα ἔδωκε ταχύτητα, καὶ εἰς αὐτὸν ἐπέθεσς δόξαν· ἀλλὰ τοὺς ἵππους τοῦ Ἀτρείδου φθάσατε σπεύδοντες καὶ μὴ μείνετε ὀπίσω, ἵνα μὴ σᾶς προσάψῃ ὄνειδος ἢ Αἰθή, θήλεια οὔσα· διατί μένετε ὀπίσω, ἐξάιρετοί μου ἵπποι; διότι θὰ σᾶς εἰπῶ τὸ ἐξῆς, τὸ ὁποῖον καὶ ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῆ· δὲν θὰ σᾶς περιποιηθῆ ὁ βασιλεὺς Νέστωρ, ἀλλ' ἀμέσως μὲ ὄξυν χαλκὸν θὰ σᾶς φονεύσῃ, ἐὰν ἐκ ῥαθυμίας σας λάβωμεν κατώτερον βραβεῖον· ἀλλ' ὅτι τάχιστα σπεύσατε κατόπιν του· ἐγὼ δὲ θὰ τεχνασθῶ καὶ θὰ ἐφεύρω τρόπον νὰ περάσωμεν διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ, οὐδὲ θὰ μὲ διαφύγῃ τοῦτο.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τοῦ κυρίου των τὴν ἀπειλὴν, ἔτρεξαν ἐπ' ὀλίγον μὲ περισσοτέραν ταχύτητα· εὐθύς δ' ἔπειτα εἶδε τὸ στένωμα κοίλης ὁδοῦ ὁ ἀτρόμητος πολεμιστῆς Ἀντίλοχος· ἦτο σχίσμα τι τοῦ ἐδάφους εἰς τι μέρος τῆς ὁδοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχον κάμει τὰ ἐκ τῶν βροχῶν ρεύματα, βαθύναντα ὅλον τὸ μέρος ἐκεῖνο· εἰς τοῦτο ἴσια ἴσια τὸ μέρος εὕρισκετο ἐλαύνων ὁ Μενέλαος ἀποφεύγων τὴν μετ' ἄλλου ἄρματος σύγκρουσιν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος παρατρέψας διεύθυνε τοὺς μονώνυχας ἵππους ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ καὶ ὀλίγον παρακλίνας ἔτρεχε κατόπιν του· ὁ δὲ Ἀτρείδης φοβηθεὶς ἐφώναξε πρὸς τὸν Ἀντίλοχον·

α' Ἀντίλοχε, ριψοκινδύνως διευθύνεις τοὺς ἵππους, ἀλλὰ κράτει αὐτοὺς πρὸς τὰ ὀπίσω· διότι εἶναι στενὴ ἡ ὁδός, ἀμέσως δὲ μετ' ὀλίγον εἰς πλατυτέραν δύνασαι νὰ περάσῃς, μὴ συμβῆ καὶ συγκρούσῃς τὰ ἄρματα, βλάβῃς δὲ καὶ τοὺς δύο.»

Οὕτως ἔλεγεν ὁ Μενέλαος, ἀλλ' ὁ Ἀντίλοχος καὶ μὲ μεγαλειτέραν ἀκόμη ταχύτητα ἤλαυνε βιάζων διὰ τοῦ

κέντρον τοὺς ἵππους νὰ τρέχωσι, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἤκουσεν· ὅσον δὲ φθάνει δίσκος, τὸν ὁποῖον νέος ἀκμαῖος πρὸς τὰ ὀπίσω συστρέψας τὴν χεῖρα ρίπτει, δοκιμάζων τὴν δύναμίν του, τόσον ἔτρεξαν οἱ ἵπποι τοῦ Ἀντιλόχου, τοῦ δὲ Ἀτρείδου ἔμειναν ὀπίσω, διότι αὐτὰς ἐκουσίως δὲν τοὺς ἐβίασε νὰ τρέξωσι, φοβούμενος μὴ συγκρουσθέντες εἰς τὴν ὁδὸν οἱ μονώνυχες ἵπποι ἤθελον ἀνατρέψει τὰ ἄρματα, αὐτοὶ δὲ ἤθελον πέσει εἰς τὰς κόνεις, βιαζόμενοι διὰ τὴν νίκην. Πρὸς αὐτὰν δὲ ἀγανακτῶν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος·

ἄ Αντίλοχε, κάνεις ἄλλος δὲν εἶναι ἀπιστότερός σου· τρέχε εἰς τὴν ἀπώλειάν σου, ἀφοῦ ἠπατώμεθα οἱ Ἀχαιοὶ λέγοντές σε φρόνιμον. Ἀλλὰ βέβαια δὲν θὰ λάβῃς ἄνευ ὄρκου τὸ βραβεῖον.»

Ταῦτα εἰπὼν παρεκέλευσε τοὺς ἵππους τοῦ λέγων·

«Μὴ ἀναχαιτίζεσθε μηδὲ στέκεσθε λυπούμενοι κατὰ καρδὰ· τούτων θὰ κουρασθῶσι πρότερον οἱ πόδες καὶ τὰ γόνατα ἢ ὑμῶν, διότι καὶ οἱ δύο στεροῦνται νεότητος.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Μενέλαος, ἐκεῖνοι δὲ φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως τῶν ἤρχισαν νὰ τρέχωσι ταχύτερον καὶ μετ' ὀλίγον ἐπλησίασαν.

Ἐν τούτοις οἱ Ἀργεῖοι καθήμενοι εἰς τὸν ἀγῶνα παρετήρουν τοὺς ἵππους, οἵτινες ἐπέτων διὰ μέσου τοῦ πεδίου κονιορτὸν ἐγείροντες· πρῶτος δὲ εἶδε τοὺς ἵππους ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν Ἰδομενεὺς, διότι ἐκάθητο ἐκτὸς τοῦ ἀγῶνος ὑψηλὰ εἰς σκοπιάν, ἀκούσας δὲ τούτου ἀπὸ μακρὰν τὴν παρόρμησιν, τὸν ἐγνώρισε· διέκρινε δὲ προτρέχοντα εὐπρεπῆ ἵππον, ὅστις κατὰ μὲν τὸ ἄλλο σῶμα ἦτο ξανθοκόκκινος, εἰς δὲ τὸ μέτωπόν του ὑπῆρχε λευ-

κόν τι σημεῖον κυκλοτερὲς ὡς ἡ σελήνη· ἐσηκώθη δὲ ὀρθός καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργείους·

«³Ω φίλοι, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, μόνος ἐγὼ βλέπω τοὺς ἵππους ἢ καὶ σεῖς; ἄλλοι ἵπποι μοὶ φαίνονται ὅτι προτρέχουσι καὶ ἄλλος ἀρματηλάτης· αἱ δὲ φοράδες, αἵτινες ἐκεῖ ὑπερτέρουν, φαίνεται νὰ ἔπαθον κάτι τι ἐκεῖ εἰς τὸ πεδῖον· διότι ἐγὼ ἐκείνας εἶδον πρώτας καμπτούσας τὴν εἰς τὸ τέρμα στήλην, τῶρα ὅμως δὲν δύναμαι νὰ τὰς ἴδω οὐδαμοῦ· παρατηρῶν δὲ στρέφω τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς ὅλα τὰ μέρη τοῦ Τρωϊκοῦ πεδίου· ἢ ἔφυγον οἱ χαλῖνοι ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἠνιόχου, ἢ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς διευθύνῃ καλῶς ἐν τῇ περὶ τὸ τέρμα στροφῇ, καὶ ὑπερέβη αὐτὴν ἀδεξίως· νομίζω ὅτι ἔπεσε πλησίον τοῦ τέρματος, ὅτι συνετρίβη τὸ ἄρμα καὶ ὅτι αἱ φοράδες ἐπετάχθησαν καὶ ἔφυγον καταληφθεῖσαι τὴν ψυχὴν ὑπὸ μανίας. Ἄλλ' ἐγερθῆτε καὶ παρατηρήσατε· διότι ἐγὼ δὲν διακρίνω καλῶς· μοὶ φαίνεται ὅμως ὅτι εἶναι ἀνὴρ Αἰτωλὸς τὸ γένος, βασιλεύων δὲ μεταξὺ τῶν Ἀργείων, ὁ υἱὸς τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Τυδέως, ὁ ἔνδοξος Διομήδης.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μετὰ δριμύτητος ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχύς Αἴας τοῦ Ὀϊλέως·

«Ἰδομενεῦ, διατί θρασυλογεῖς πρὸ τῆς ὥρας, ἐνῶ αἱ ταχύποδες φοράδες μακρὰν τρέχουσι διὰ μέσου τοῦ ἐκτεταμένου πεδίου; Οὔτε νωτάτος εἶσαι μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν, οὔτε βλέπουσιν ὀξύτατα οἱ ὀφθαλμοὶ σου· ἀλλὰ πάντοτε θέλεις νὰ ὀμιλῆς θρασέως· δὲν εἶναι ὅμως καμμία ἀνάγκη νὰ ἦσαι τοιοῦτος, διότι ὑπάρχουσι πλησίον σου καὶ ἄλλοι καλλίτεροι. Αἱ φοράδες δὲ αὐταὶ εἶναι ἐμπρὸς, αἱ ὁποῖαι καὶ πρότερον, τοῦ Εὐμήλου, ἐπιβαίνει

δὲ τοῦ ἄρματος αὐτὸς κρατῶν τὰ ἡνία.» Ὀργισθεὶς δὲ ὁ τῶν Κρητῶν ἀρχηγὸς ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν λέγων·

«Αἶα, φιλονεικότετε κακολόγε, καὶ καθ' ὅλα τ' ἄλλα εἶσαι κατώτερος τῶν Ἀργείων, διότι ἔχεις ἦθος ἀπότομον· ἔλα τώρα, ἅς στοιχηματίσωμεν ἓνα τρίποδα ἢ ἓνα λέβητα, κριτὴν δὲ ἅς θέσωμεν καὶ οἱ δύο τὸν Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, ποῖοι ἵπποι εἶναι ἐμπρός, διὰ νὰ μάθῃς πληρῶνων.»

Οὕτως εἶπεν, ὥρμησε δὲ ἀμέσως ὁ ταχὺς Αἶας τοῦ Ὀϊλέως ὠργισμένος, διὰ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μὲ τραχεῖς λόγους· καὶ ἀναμφιβόλως ἤθελον ἀκόμη περισσότερον φιλονεικεῖ, ἐὰν δὲν ἀνίστατο ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν ἔλεγε·

«Παύσατε τώρα πλέον τὰς τραχείας ἀντιλογίας, Αἶα καὶ Ἰδομενεῦ, τὰς ἐπιβλαβεῖς, ἐπειδὴ δὲν σᾶς ἀρμύζουσι· μᾶλλον δὲ ὑμεῖς ἔπρεπε νὰ ἀγανακτῆτε κατ' ἄλλου, ὅστις ἤθελε κάμει τοιαῦτα. Ἀλλὰ καθήσατε εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ παρατηρεῖτε τοὺς ἵππους, οἵτινες ἀμέσως μετ' ὀλίγον ἐπειγόμενοι περὶ τῆς νίκης θὰ ἔλθωσιν ἐδῶ· τότε δὲ πάντες θὰ διακρίνετε ἕκαστος τοὺς ἵππους τῶν Ἀργείων, ποῖοι εἶναι δεῦτεροι καὶ ποῖοι ἐμπρός.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ δὲ Τυδείδης ἐλαύνων εἶχεν ἤδη πολὺ πλησιάσει, μὲ τὴν μάστιγα ἀδιακόπως κτυπῶν εἰς τοὺς ὤμους· οἱ δὲ ἵπποι αἰωρούμενοι ὑψηλὰ ἔσπευδον πρὸς τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ· ἀδιάκοπος δὲ κονιρτὸς ἐκτύπα τὸν ἡνίοχον, ἐνῶ τὸ ὑπὸ χρυσοῦ καὶ κασσιτέρου στίλβον ἄρμα ἔτρεχε κατόπιν τῶν ταχυπόδων ἵππων· οὐδὲ ἄφινον οἱ τροχοὶ βαθέα ἔχνη ἐπὶ τῆς λεπτῆς κόνεως· αὐτοὶ δὲ σπεύδοντες ἐπέτων. Ἐστάθη δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἄφθονος ἰδρῶς ἀπὸ τοῦ ἀυχένος καὶ τοῦ στήθους τῶν ἵππων ἔσταζε κατὰ γῆς. Πηδῆσας

ἀπὸ τὸ ὀλόλαμπρον ἄρμα, ἐστήριξε τὴν μᾶστιγα πρὸς τὸν ζυγόν· οὐδ' ἐβράδυνεν ὁ ἀνδρείος Σθένελος, ἀλλ' ἀμέσως ἔλαβε τὸ βραβεῖον, ἔδωκε δὲ εἰς τοὺς γενναίους συντρόφους τοῦ νᾶ ὀδηγήσῃσι τὴν γυναῖκα καὶ νᾶ φέρωσι τὸν εὐρὺν λέβητα· αὐτὸς δὲ ἤρχισε νᾶ λύη ἀπὸ τὸ ἄρμα τοὺς ἵππους.

Μετὰ δὲ τοῦτον ἤλασε τοὺς ἵππους ὁ Νηλέως Ἀντίλοχος, περάσας τὸν Μενέλαον οὐχὶ διὰ ταχύτητος ἀλλὰ διὰ τεχνάσματος· ὁ δὲ Μενέλαος ἤλαυσε καὶ οὗτος ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς ταχεῖς ἵππους. Ὅσον δὲ ἀφίσταται τοῦ τροχοῦ ἵππος, ὅστις σπεύδων ἔλκει τὸν κύριόν του διὰ τοῦ πεδίου, καὶ ἐπιψαύει μὲν ἡ ἄκρα τῆς οὐρᾶς εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ τροχοῦ, αὐτὸς δὲ τρέχων δὲν ἀπέχει πολὺ, ἀλλὰ μικρὸν διάστημα ὑπάρχει μεταξύ, ἐνῶ διατρέχει ἐκτεταμένον πεδίον· τόσον ὁ Μενέλαος ἦτο ὀπίσω τοῦ εὐγενοῦς Ἀντιλόχου· κατ' ἀρχὰς δὲ εἶχε μείνει ὀπίσω εἰς ὅσον διάστημα φθάνει δίσκος ριπτόμενος, ἀλλὰ ταχέως τὸν ἔφθασε, διότι κῦξανεν ἡ ὀρμὴ τῆς φοράδος τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῆς καλλίτριχος Αἴθης. Ἐὰν δὲ ἤθελον τρέξει καὶ οἱ δύο ἀκόμη παρεμπρός, ἤθελε τὸν περάσει, οὐδ' ἤθελε καταστήσει τὴν νίκην ἀμφίβολον. Μηριόνης δὲ, ὁ γενναῖος ὀπαδὸς τοῦ Ἰδομενέως, ἔμεινε ὀπίσω τοῦ ἐνδοξοτάτου Μενελάου, ὅσον φθάνει δόρυ ριπτόμενον· διότι οἱ μὲν καλλίτριχες τοῦ ἵπποι ἦσαν βραδύτατοι, αὐτὸς δὲ ἀνικανώτατος νᾶ ἐλαύνη ἄρμα εἰς ἀγῶνα. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου ἤλθε πανύστατος, οὐρῶν ὀπισθεν τὸ ὠραῖον ἄρμα καὶ διώκων τοὺς ἵππους ἐμπρός. Ὡκτιρε δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς, καὶ ἐγερθεὶς ἀπέτεινε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

α'Ο ἄριστος τῶν ἀνδρείων ἐλαύνει τελευταῖος τοὺς μονώνυχας ἵππους. Ἄλλ' ἄς τοῦ δώσωμεν βραβεῖον, καθὼς τοῦ πρέπει, τὸ δεύτερον· τὸ δὲ πρῶτον ἄς λάβῃ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως.»

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἀχιλλέως συγκατένευσαν ὅλοι, καὶ ἀφεύκτως ὁ Εὐμηλος ἤθελε λάβει τὴν φορὰδα (διότι τὸ παρεδέχθησαν οἱ Ἕλληνες), ἐὰν ὁ Ἀντίλοχος, ὁ τοῦ μεγαλοψύχου Νέστορος υἱός, δὲν ἀνίστατο καὶ δὲν ἐξεκάλει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως.

α'Ω Ἀχιλλεῦ, πολὺ θὰ ὀργισθῶ ἐναντίον σου, ἐὰν ἐκτελέσῃς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον εἶπες· διότι μέλλεις νὰ μὲ ἀφαιρέσῃς τὸ βραβεῖον ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔπαθε τὸ ἄρμα καὶ οἱ ταχεῖς ἵπποι, ἐνῶ αὐτὸς εἶναι ἰκανώτατος· ἀλλ' ὤφειλε νὰ εὐχηθῇ εἰς τοὺς ἀθανάτους· ἐὰν ἔκαμνε τοῦτο, δὲν ἤθελεν ἔλθει πανύστατος. Ἐὰν ὅμως τὸν οἰκτείρῃς καὶ τὸν ἀγαπᾷς ἀπὸ καρδίας, ἔχεις εἰς τὴν σκηνὴν σου πολλὰ χρυσᾶ ἀγγεῖα, πολὺν χαλκὸν καὶ πρόβατα, πολλὰς δούλας καὶ μονώνυχας ἵππους· ἐκ τούτων δύνασαι ἔπειτα λαβῶν νὰ τοῦ δώσῃς καὶ μεγαλείτερον βραβεῖον, ἢ καὶ τώρα ἀμέσως, διὰ νὰ σὲ ἐπαινέσωσιν οἱ Ἀχαιοί. Τὸ ἰδικόν μου ὅμως ἐγὼ δὲν παραιτῶ· ὅστις δὲ θέλει νὰ μὲ τὸ διαφιλονεικήσῃ μὲ τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας ἄς δοκιμάσῃ.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγέλασε δὲ ὁ ταχύπους εὐγενὴς Ἀχιλλεὺς, εὐνοῶν τὸν Ἀντίλοχον, διότι ἦτο ἀκριβὸς τοῦ σύντροφος· καὶ ἀπαντῶν εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ἀντίλοχε, ἀφοῦ μὲ προτρέπεις νὰ λάβω ἐκ τῆς σκηνῆς ἄλλο βραβεῖον καὶ νὰ τὸ δώσω εἰς τὸν Εὐμηλον, θὰ πραγματοποιήσω τοῦτο. Θὰ τοῦ δώσω θώρακα χαλκοῦν·

τὸν ὅποιον ἀφήρσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια εἶναι ἐκ χυτοῦ κασσιτέρου· θὰ λάβῃ δὲ πρᾶγμα πολύτιμον.»

Εἶπε καὶ εὐθύς διέταξε τὸν φίλον ἑταῖρον Αὐτομέδοντα νὰ τὸν φέρῃ ἀπὸ τὴν σκηνὴν, ἐκεῖνος δὲ ὑπῆγε καὶ τοῦ τὸν ἔφερε (τὸν ἔθεσε δὲ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Εὐμήλου, ὅστις χαίρων τὸν ἐδέχθη).

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ ἀνέστη καὶ ὁ Μενέλαος, λυπούμενος κατάκαρδα καὶ καθ' ὑπερβολὴν ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἀντίλοχου· ἔθεσε δὲ ὁ κῆρυξ εἰς τὰς χεῖράς του σκῆπτρον καὶ διέταξε σιωπὴν εἰς τοὺς Ἀργεῖους· ἤρχισε δὲ ἔπειτα νὰ ὁμιλῇ ὁ ἰσόθεος ἀνὴρ.

Ἄντίλοχε, πρότερον συνετὲ, τί ἔπραξες; Προσέβαλες μὲν τὴν ἰδίαν μου ἰκανότητα, ἐμπόδισες δὲ τοὺς ἵππους μου, προβαλὼν αὐτῶν τοὺς ἰδικούς σου οἵτινες ἦσαν πολὺ κατώτεροι. Ἄλλ' ἔλθετε, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Ἀργείων, δικάσατε μεταξύ τῶν δύο δικαίως καὶ ἀμερολήπτως· διὰ νὰ μὴ εἶπῃ τίς ποτε τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν ὅτι ὁ Μενέλαος διὰ ψευδῶν λόγων ἤρπασε βιαίως ἀπὸ τὸν Ἀντίλοχον τὴν φοράδα καὶ ἔφυγε, διότι οἱ μὲν ἵπποι του ἦσαν πολὺ κατώτεροι, αὐτὸς δὲ ἀνώτερος κατὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ δύναμιν. Ἐὰν δὲ θέλῃς, ἐμπρὸς ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δικάσω, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς τῶν Δαναῶν θέλει μὲ κατακρίνει, διότι θὰ ἦναι δικαία ἡ κρίσις. Ἐὰν θέλῃς λοιπὸν, εὐγενέστατε Ἀντίλοχε, ἐλθὲ καθὼς συνειθίζεται, καὶ στήθι ἔμπροσθεν τοῦ ἄρματος καὶ τῶν ἵππων· κρατῶν δὲ τὴν εὐλύγιστον μᾶστιγα, μὲ τὴν ὁποίαν πρότερον ἤλαυνες, καὶ ἐγγιζὼν τοὺς ἵππους, ὀρκίσθητι εἰς τὸν γεωσεῖστην Ποσειδῶνα, ὅτι οὐχὶ ἐκουσίως ἐμπόδισες τὸ ἰδικόν μου ἄρμα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἐξ ἄλλου μέρους ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Ἄντίλοχος·

« Συγχώρησόν με, διότι ἐγὼ εἶμαι πολὺ νεώτερός σου, βασιλεῦ Μενέλαε, σὺ δὲ πρεσβύτερος καὶ ἀνώτερος. Ἡ-ξεύρεις ποῖα εἶναι τὰ σφάλματα τοῦ νέου· ἔχει νοῦν τα-χύτερον καὶ διάνοιαν ἀδύνατον· διὰ τοῦτο ἄς τὸ ὑποφέρῃ ἢ καρδία σου· τὴν δὲ φοράδα, τὴν ὁποίαν ἔλαβον, θέλω σοὶ δώσει μόνος μου. Ἐάν δὲ ζητήσης τίποτε ἄλλο με-γαλείτερον ἐκ τῶν ἐν τῇ σκηνῇ μου, εὐθύς ἤθελον προ-τιμήσει νὰ σὲ τὸ δώσω, παρὰ νὰ ἦμαι διὰ παντὸς μι-σητὸς εἰς σέ, εὐγενέστατε, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς ἔνοχος. »

Εἶπε, καὶ ὀδηγῶν τὴν φοράδα ὁ υἱὸς τοῦ μεγαθύμου Νέστορος, τὴν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μενέλαον. Τούτου δὲ ἐφαιδρύνθη ἡ καρδία, καθὼς ἢ περὶ τοὺς ἀστάχεις δρόσος σίτου ἀυξάνοντος, καθ' ὃν καιρὸν κυματίζουσιν οἱ ἀγροί· τοιουτοτρόπως, Μενέλαε, ἡ καρδία σου ἐντὸς ἐφαιδρύνθη. Ἄνοιξας δὲ τὸ στόμα του εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς πεπερωτοὺς λόγους·

« Ἄντίλοχε, τώρα μὲν θὰ ὑποχωρήσω μόνος μου εἰς σέ, ἂν καὶ ἦμαι ὠργισμένος, ἐπειδὴ πρότερον δὲν ἦσο διόλου ἐλαφρόγνωμος, οὐδὲ ἐπηρμένος, ἀλλὰ τώρα ἐνί-κησε τὸν νοῦν ἡ νεότης· εἰς τὸ ἐξῆς ὁμως πρόσσεχε νὰ μὴ ἀπατάς τοὺς ἀνωτέρους· διότι οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἀ-χαιῶν ἤθελε μὲ πείσει νὰ μεταβάλω γνώμην· ἀλλὰ σὺ βέβαια πολλὰ ὑπέφερες καὶ πολλὰ ἐμόχθησες, ὡς καὶ ὁ γενναῖος πατήρ σου καὶ ἀδελφός, ἔνεκα ἐμοῦ· διὰ τοῦτο θέλω πεισθῆ εἰς τὰς παρακλήσεις σου, καὶ θὰ σοῦ δώσω τὴν φοράδα, ἂν καὶ ἦναι ἰδική μου, διὰ νὰ μάθωσι καὶ οἱ παρόντες, ὅτι οὐδέποτε ἡ ψυχὴ μου ἦτο ὑβριστικὴ καὶ σκληρά. »

Εἶπε καὶ εὐθύς ἔδωκεν εἰς τὸν ἑταῖρον τοῦ Ἀντιλόχου Νοήμονα τὴν φοράδα νὰ τὴν λάβῃ, αὐτὸς δὲ ἔλαβεν ἔπειτα τὸν ὀλόλαμπρον λέβητα· ὁ δὲ Μηριόνης ἔκυψε καὶ ἔλαβε τὰ δύο τάλαντα τοῦ χρυσοῦ τέταρτος, καθὼς καὶ τέταρτος ἦλασε· τὸ δὲ πέμπτον βραβεῖον ἀπέμεινεν, ἡ διπλῆ φιάλη· ταύτην ὁ Ἀχιλλεὺς, φέρων διὰ μέσου τῆς ὀμηγύρεως τῶν Ἀργείων, ἔδωκεν εἰς τὸν Νέστορα καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν παραστάς·

«Λάβε τώρα καὶ σὺ, γέρων, καὶ ἔστω σοι πολύτιμος, διὰ νὰ σ' ἐνθυμίξῃ τὴν ταφὴν τοῦ Πατρόκλου· διότι δὲν θὰ τὸν ἰδῆς πλέον μεταξὺ τῶν Ἀργείων· διδῶ δὲ εἰς σὲ τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀπλῶς οὕτως· διότι δὲν θὰ πυγμαχῆσης, οὐδὲ θὰ παλαίσης, οὐδὲ εἰς τὸν ἀκοντισμὸν θὰ ἀποδυθῆς, οὐδὲ μὲ τοὺς πόδας θὰ τρέξῃς· διότι ἤδη σὲ βρύνει τὸ ἀνυπόφορον γῆρας.»

Ταῦτα εἰπὼν, τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Νέστορος ὅστις τὸ ἐδέχθη χαίρων, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα, εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους·

«Ναὶ, ναὶ, ὅλα ταῦτα, τέκνον μου, εἶπες καθὼς πρέπει· δὲν ἔχω πλέον σταθεροὺς τοὺς πόδας, ὦ φίλε, οὐδὲ κινουῦνται πλέον αἱ χεῖρές μου ἐκατέρωθεν τῶν ὤμων μὲ εὐκολίαν. Εἶθε νὰ ἦμην νέος καὶ νὰ εἶχα ἀκλόνητον τὴν δύναμιν, καθὼς ὅταν οἱ Ἐπειοὶ ἔθαπτον τὸν ἡγεμόνα Ἀμρυγκέα εἰς τὸ Βουπράσιον, οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ ἔθεσαν ἀγῶνας πρὸς τιμὴν του· τότε κάνεις ἀνὴρ δὲν εὐρέθη ὁμοίος μου, οὔτε ἐκ τῶν Ἐπειῶν, οὔτε ἐξ αὐτῶν τῶν Πυλίων, οὔτε ἐκ τῶν γενναίων Αἰτωλῶν. Εἰς τὴν πυγμὴν μὲν ἐνίκησα Κλυτομήδη, τὸν υἱὸν τοῦ Ἥνοπος, εἰς δὲ τὴν πάλην Ἀγκαῖον τὸν Πλευρώνιον, ὅστις ἡγέρθη νὰ ἀγωνισθῆ πρὸς ἐμέ· εἰς δὲ τοὺς πόδας ἐπέρξα τὸν Ἴρικλον, ἀν

καὶ ἦτο καλὸς εἰς τὸ τρέξιμον· εἰς δὲ τὸ δόρυ ἐπέρασα τὸν Φυλέα καὶ Πολύδωρον. Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἄκτορος μόνου ὤθησαν τὸ ἄρμα των πρὸ τοῦ ἰδικοῦ μου· ἦσαν δύο, ὁ ἀριθμὸς των τοὺς ὠφέλησε καὶ ἐπόθουν διακαῶς τὴν νίκην ταύτην διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον μείνει τὰ μέγιστα βραβεῖα. Οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ ἦσαν δίδυμοι· ὁ μὲν ἀδιακόπως ἐκράτει τὰς ἡνίας καὶ διεύθυνεν, ὁ δὲ μὲ τὴν μάστιγα παρώτρυνε· τοιοῦτος ἦμην ποτέ· τῶρα ὅμως οἱ νεώτεροι ἄς ὑφίστανται τὰς δοκιμασίας ταύτας· ἐγὼ δὲ πρέπει νὰ ὑπακούσω εἰς τὸ θλιβερὸν γῆρας, ἐνῶ τότε διέπρεπον μεταξὺ τῶν ἡρώων. Ἄλλ' ὑπαγε καὶ τίμα τὴν ταφὴν τοῦ συντρόφου σου δι' ἀγώνων. Τοῦτο δ' ἐγὼ προθύμως δέχομαι, χαίρει δὲ ἡ καρδιά μου, ὅτι πάντοτε ἐνθυμῆσαι τὸν ἀγαπῶντά σε γέροντα, καὶ δὲν λησμονεῖς νὰ τῷ ἀποδίδῃς τὰς τιμὰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀπολαμβάνῃ μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς σὲ δὲ εἶθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσιν ἀντὶ τούτων ἀφθονίαν ἀγαθῶν.»

Οὕτως εἶπεν, ὁ δὲ Πηλεΐδης, ἀφοῦ ἤκουσεν ὅλην τὴν ὁμιλίαν τοῦ Νηλεΐδου, μετέβη εἰς τὸ μέγα πλῆθος τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἔθεσε βραβεῖα τῆς ἀλγεινῆς πυγμαχίας· ἡμίονον καρτερικὴν ἔφερε καὶ ἔδεσεν ἐντὸς τοῦ ἀγῶνος, ἕξαετῆ, μὴ δαμασθεῖσαν καὶ σχεδὸν ἀδάμαστον· διὰ δὲ τὸν νικηθέντα ἔθετο διπλοπότηρον· ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων·

Ἄτρεΐδῃ καὶ οἱ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοὶ, δύο ἄνδρας, τοὺς ἰκανωτέρους, ἄς παρακινήσωμεν νὰ πυγμαχήσωσι δι' αὐτὰ ἐδώ· εἰς ὃν τινὰ δὲ, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν Ἀχαιῶν, δώσῃ ὁ Ἀπόλλων τὴν νίκην, αὐτὸς ἄς λάβῃ τὴν καρτερικὴν ἡμίονον καὶ ἄς τὴν ὑπάγῃ εἰς τὴν σκηνὴν τῶν, ὁ δὲ νικηθεὶς ἄς λάβῃ τὸ διπλοπότηρον.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἠγέρθη ἀμέσως ἀνὴρ ὠραῖος
καὶ ὑψηλός, ἔμπειρος πυγμαχός, ὁ υἱὸς τοῦ Πανοπέως
Ἐπειός· θέσας δὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς καρτερικῆς ἡμιόνου
εἶπεν·

αἴ· Ἄς πλησιάσῃ ὁ μέλλων νὰ λάβῃ τὸ διπλοπότηρον·
τὴν δὲ ἡμίονον δι´σχυρίζομαι ὅτι οὐδεὶς ἄλλος τῶν Ἄ-
χαιῶν θὰ λάβῃ, νικήσας με εἰς τὴν πυγμὴν, ἐπειδὴ καυ-
χῶμαι ὅτι εἶμαι ἄριστος. Δὲν ἀρκεῖ ὅτι εἰς τὸν πόλεμον
εἶμαι ὑποδεέστερος ; οὐδὲ ἦτο βέβαια δυνατὸν εἰς ὅλα τὰ
ἔργα νὰ ἦναι εἷς ἄνθρωπος ἔμπειρος. Ἐὰ εἶπω δὲ καθαρὰ
ἓνα λόγον ὅστις ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ. Ἐὰ ἐξαρθρώσω
τὸ σῶμα τοῦ ἀντιπάλου μου, καὶ θὰ συντρίψω τὰ ὀστέα
του, οἱ δὲ κηδευταὶ του ἄς μένωσιν ἐδῶ συνηθροισμένοι,
διὰ νὰ τὸν ἐκφέρωσι φονευθέντα ὑπὸ τῶν χειρῶν μου. »

Ταῦτα ἀκούσαντες ἔμειναν ὅλοι σιωπηλοὶ καὶ ἄφωνοι.
Μόνος δὲ ὁ Εὐρύαλος ἠγέρθη νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐ-
τὸν, ἰσόθεος ἀνὴρ, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Μηχιστέως Τα-
λαιονίδου, ὅστις εἶχεν ὑπάγει ποτὲ εἰς τὰς Θῆβας εἰς
τὴν ταφὴν τοῦ Οἰδίποδος φονευθέντος, ὅπου ἐνίκησεν
ὄλους τοὺς Θηβαίους. Τοῦτον ὁ περίφημος εἰς τὸ δόρυ
Τυδείδης ἐπροσπάθει νὰ ἐμψυχώσῃ διὰ λόγων, πολὺ ἐπι-
θυμῶν νὰ τὸν ἴδῃ νικῶντα. Κατέθεσε δὲ πλησίον του
πρῶτον τὸ ζῶμα, ἔπειτα δὲ τοῦ ἔδωκε τὰ καλοκομμένα
λωρία βοῶς ἀγρίου. Ζωσθέντες λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐπρο-
χώρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὑψώσαντες ὁ εἷς
ἀπέναντι τοῦ ἄλλου τὰς στιβαράς των χεῖρας συγχρόνως
καὶ οἱ δύο ἐπέπεσον κατ' ἀλλήλων, συνεπλάκησαν δὲ
αἱ βαρεῖαί των χεῖρες. Δεινῶς συνεκρούοντο οἱ ὀδόντες,
καὶ ὁ ἰδρῶς ἔρρεεν ἐξ ὅλων τῶν μελῶν· ἐφορμήσας δὲ ὁ
εὐγενὴς Ἐπειὸς ἐκτύπησεν εἰς τὴν παρεῖαν τὸν ἀντίπα-

λόν του καίτοι προφυλαττόμενον· οὐδ' ἠδυνήθη πλέον ὁ Εὐρύαλος ἐπὶ πολὺ νὰ σταθῆ ὀρθός· διότι εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἦτο ἐσωρεύθησαν τὰ λαμπρά του μέλη· καθὼς δὲ ὅταν ῥυτιδουμένης τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ Βορέως τινάζεται ἰχθύς τις εἰς τὴν πλήρη φυκίων παραλίαν, τὸν καλύπτει δὲ μαῦρον κῦμα, τοιουτοτρόπως ἐτινάχθη κτυπηθείς· ὁ δὲ γενναῖος Ἐπειὸς τὸν ἔλαβε καὶ τὸν ἐσήκωσεν ὀρθόν· τὸν περιεστοίχισαν δὲ οἱ ἀκριβοὶ του σύντροφοι, οἵτινες τὸν ἔφερον διὰ μέσου τοῦ ἀγῶνος με πόντος ἐπισυρομένους καὶ πτόοντα αἶμα πηκτὸν, τὴν δὲ κεφαλὴν ἔχοντα κεκλιμένην· ἀναισθητοῦντα δὲ τὸν ἔβαλαν νὰ καθήσῃ εἰς τὸ μέρος των καὶ τρέξαντες ἔφερον τὸ διπλοπότηρον.

Ἀμέσως ὁ Πηλεΐδης κατέθεσεν ἄλλα τρίτα βραβεῖα, τῆς ἀλγεινῆς πάλης, ἐπιδεικνύμενος εἰς τοὺς Δαναούς· διὰ μὲν τὸν νικητὴν τρίποδα μέγαν, δεδοκιμασμένον εἰς τὸ πῦρ, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀχαιοὶ ἐξετίμων μεταξύ των δώδεκα βοῦς· διὰ δὲ τὸν νικηθέντα ἔθεσεν εἰς τὸ μέσον γυναῖκα, πολλὰ ἔργα ἐπισταμένην, τὴν ὁποίαν ἐξετίμων τέσσαρας βοῦς. Σταθεὶς δὲ ὀρθός εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργείους·

«Ἐγέρθητε καὶ οἱ θέλοντες νὰ δοκιμάσητε τὸν ἀγῶνα τοῦτον.»

Οὕτως εἶπεν, ἠγέρθη δὲ ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας· καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ὁ πλήρης τεχνασμάτων· ζωσθέντες δὲ ἐπροχώρησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἔλαβον ἀλλήλους μετὰς στιβαράς των χειρᾶς, ὡς δοκοὺς, τὰς ὁποίας ἰκανὸς τέκτων συναρμόζει εἰς τὴν κορυφὴν οἴκου διὰ νὰ προφυλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων. Τὰ νῶτα ἔτριζον ἐλκόμενα σφοδρῶς

ὑπὸ τῶν θρασειῶν χειρῶν, νοτερός ἰδρῶς κατέρρεε, πύκνοι δὲ μῶλωπες ἐσηκώθησαν ἀνά τὰς πλευράς καὶ τοὺς ὤμους, ἐρυθροὶ ἐξ αἵματος· αὐτῶν δὲ ἐξηκολούθει νὰ αὐξάνη ἡ ἐπιθυμία τῆς νίκης διὰ τὸν κάλλιστον τρίποδα. Οὐτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἠδύνατο νὰ διασκελίσῃ τὸν Αἴαντα καὶ νὰ τὸν ρίψῃ κατὰ γῆς, οὔτε ὁ Αἴας τὸν Ὀδυσσεῖα, ὅστις ἰσχυρὸς ὦν τὸν ἐκράτει. Ἄλλ' ὅτε κατήντησαν ὀχληροὶ εἰς τοὺς εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς, τότε εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα ὁ μέγας Αἴας τοῦ Τελαμῶνος·

«Εὐγενέστατε Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἡ ἄφρσέ με ἢ ἐγὼ νὰ σὲ ἀφήσω· περὶ ὄλων δὲ τῶν μελλόντων νὰ γείνωσι θὰ φροντίσῃ ὁ Ζεὺς.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τὸν ἄφησεν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐλησμόνησε τὴν πανουργίαν του, ἀλλὰ κτυπήσας αὐτὸν ὀπισθεν εἰς τὴν κλείδωσιν τοῦ γόνατος, τοῦ ἔλυσε τὰ γόνατα· τὸν ἔρριψε δὲ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ αὐτὸς ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους του· ὁ δὲ στρατὸς παρετήρει μὲ περιέργειαν καὶ ἐκπληξιν· δεῦτερος δὲ ἄφησεν ὁ καρτερικὸς εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς, τὸν ἐκίνησεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν γῆν, δὲν τὸν ἐσήκωσεν ὅμως, καὶ ἐκάμφθησαν τὰ γόνατά του· κατέπεσον δὲ καὶ οἱ δύο εἰς τὴν γῆν ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, καὶ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς κόνεως. Καὶ ἤθελον βεβαίως καὶ τρίτην φορὰν ὀρμήσει εἰς πάλιν, ἐὰν δὲν ἀνίστατο αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ δὲν τοὺς ἐμπόδιζε λέγων·

«Μὴ πλέον ἀγωνίζεσθε, μὴ ἐξαντλήτε ματαίως τὰς δυνάμεις σας· ἐνίκησατε καὶ οἱ δύο· ἴσα δὲ βραβεῖα λαβόντες ἀποσυρθῆτε, διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ ἄλλοι Ἀχαιοί.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ ἐπέισθησαν αὐτοῦ κελεύοντος, καὶ

ἀποτινάξαντες τὴν κόνιν ἐνεδύθησαν τοὺς χιτῶνάς των.

Εὐθύς δὲ ὁ Πηλεΐδης ἔθετεν ἄλλα βραβεῖα ταχυποδίας, κρατῆρα ἀργυροῦν, στερεόν· ἔξ δὲ μέτρα ἐχώρει, κατὰ δὲ τὴν ὠραιότητα ἦτο πολὺ ὑπέρτερος ὅλων τῶν κρατήρων τῆς οἰκουμένης, ἐπειδὴ οἱ πολύτεχνοι Σιδόνες καλῶς τὸν ἐξεργάσθησαν, οἱ δὲ Φοίνικες τὸν ἔφερον διὰ τοῦ ὀμιχλώδους πόντου, κατέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀθήνου, καὶ τὸν ἔδωκαν δῶρον εἰς τὸν Θόαντα· ὁ δὲ Ἰασονίδης Εὐνήος τὸν ἔδωκεν εἰς τὸν ἥρωα Πάτροκλον διὰ τὴν ἐξαγοράσῃ τὸν Πριαμίδην Λυκάονα. Τοῦτον ὁ Ἀχιλλεὺς ἔθεσε βραβεῖον τοῦ συντρόφου του εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ἐλαφρότατος τοὺς ταχεῖς πόδας· εἰς τὸν δεύτερον ἔθεσε μέγαν καὶ παχὺν βοῦν, διὰ δὲ τὸν τελευταῖον ἤμισυ τάλαντον χρυσοῦ. Ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργείους·

α' Ἐγέρθητε καὶ ὅσοι θὰ δοκιμάσετε τὸν ἀγῶνα τοῦτον. »

Οὕτως εἶπεν, ἠγέρθη δὲ ἀμέσως ὁ ταχὺς Αἴας τοῦ Ὀϊλέως, ἠγέρθη δὲ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Ἀντίλοχος, ὅστις ὑπερέβαινε κατὰ τὴν ἐλαφρότητα τῶν ποδῶν ὅλους τοὺς νέους. (Ἐστάθησαν δὲ κατὰ σειράν· τὸ δὲ τέρμα ἔδειξεν ὁ Ἀχιλλεὺς.) Ἔμελλον δὲ τὴν ἀγωνισθῶσιν εἰς τὸν δρόμον, κάμπτοντες τὴν εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου στήλην· ἤρχισαν λοιπὸν νὰ τρέχωσι καὶ εὐθύς προηγεῖτο ὁ Ὀϊλιάδης, κατόπιν του δὲ ἐπετάχθη ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς πολλὰ πλησίον, καθὼς ὅταν ἦναι κανὼν τις (πήχη) πλησίον τοῦ στήθους γυναικὸς εὐζώνου, ἀρκετὰ ταχυοῦσης αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρα, ὅταν ἐκ τοῦ πηνίου (μασοῦρι) ἐξέλκη τὸ νῆμα· καθὼς ἐκείνη κρατεῖ τοῦτον πλησίον τοῦ

στήθους, οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς τρέχων δὲν ἀπεμακρύνετο, ἀλλ' ὄπισθεν ἐκτύπα τὰ ἴχνη μὲ τοὺς πόδας πρὶν ἢ συγ-
 χυσθῆ ἢ κόνις· ἀδιακόπως δὲ τρέχων ταχέως ἔχεε τὴν
 ἀναπνοὴν τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Αἴαντος· ἐπεβόων δὲ
 πάντες οἱ Ἀχαιοὶ ἐμψυχοῦντες τὴν διὰ τὴν νίκην ἐπιθυ-
 μίαν του, καὶ παροτρύνοντές τον τρέχοντα. Ἄλλ' ὅτε
 πλέον ἐξετέλουν τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δρόμου, ἀμέ-
 σως ὁ Ὀδυσσεὺς εὐχίθη ἐν ἑαυτῷ εἰς τὴν γλαυκώπιδα
 Ἀθηνᾶν. «Ἐπάκουσόν μου, θεᾶ, ἐλθέ ἰκανὴ βοηθὸς τῶν
 ποδῶν μου.» Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, εἰσακούσασα δ'
 αὐτὸν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἔκαμε τὰ μέλη του ἑλαφρά,
 τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. Ἐπειτα, ὅτε ἔμελλον νὰ
 ἐφορμήσωσιν εἰς τὸ βραβεῖον, τότε ὁ μὲν Αἴας τρέχων
 ὠλίσθησε (διότι τὸν ὤθησεν ἡ Ἀθηνᾶ) ἐκεῖ ὅπου ἦτο
 χυμένη ἡ κόπρος τῶν μυκωμένων βοῶν, τοὺς ὁποίους εἶχε
 θυσιάσει διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ ταχύπους Ἀχιλλεύς· ἐνε-
 πλήσθησαν δὲ ἀπὸ βωδινὴν κόπρον τὸ στόμα καὶ οἱ ῥώ-
 θωνές του· τὸν δὲ κρατῆρα ἐσήκωσε καὶ ἐπῆρεν ὁ πολὺ
 καρτερικὸς Ὀδυσσεὺς, ἐπειδὴ ἦλθε πρότερος· ὁ δὲ ἐπι-
 φανῆς Αἴας ἔλαβε τὸν βουῖν, τοῦ ὁποίου κρατῶν τὸ κέ-
 ρας καὶ τὴν κόπρον ἀποπτύων, εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

«ὦ πόποι, βεβαίως ἡ θεὰ περιέπλεξε τοὺς πόδας μου,
 ἡ ὁποία πρὸ καιροῦ ὡς μήτηρ ἴσταται πλησίον τοῦ Ὀ-
 δυσσεῶς καὶ τὸν βοηθεῖ.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Αἴας, οὔτοι δὲ διερράγησαν γελῶντες·
 ὁ δὲ Ἀντίλοχος μειδιῶν ἐξέφερε τὸ τελευταῖον βραβεῖον
 καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

«Θέλω σᾶς εἶπει ποᾶγμα, ὦ φίλοι, τὸ ὅποιον ἤξεύ-
 ρετε ὅλοι, ὅτι καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἀκόμη περιστάσειν οἱ
 ἀθάνατοι τιμῶσι τοὺς πρεσβυτέρους· διότι ὁ μὲν Αἴας

εἶναι ὀλίγον πρεσβύτερός μου, ὁ δὲ νικητὴς ἀνήκει εἰς τὴν προτέραν γενεάν τῶν προτέρων ἀνθρώπων, καὶ τὸν λέγουσιν ὅτι εἶναι ζωηρὸς ἀκόμη γέρων· εἶναι δὲ δύσκολον εἰς πάντα ἄλλον, πλὴν τοῦ Ἀχιλλέως, νὰ ἀγωνισθῆ πρὸς αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας.»

Ταῦτα ἔλεγε πρὸς ἔπαινον τοῦ ταχύποδο; Πηλείδου, ὅστις ἀπαντῶν εἶπε πρὸς αὐτόν·

α' Ἀντίλοχε, δὲν θὰ ἀποβῆ μάταιος ὁ ἔπαινος οὗτος, ἀλλ' ἐγὼ θέλω προσθέσει εἰς τὸ βραβεῖόν σου ἡμισυ τάλαντον χρυσοῦ.»

Οὕτως εἰπὼν, ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς του ἡμισυ τάλαντον, ὁ δὲ Ἀντίλοχος μετὰ χαρᾶς τὸ ἐδέχθη· ὁ δὲ Πηλείδης φέρων κατέθηκεν εἰς τὸν ἀγῶνα μακρὸν δόρυ, ἀσπίδα καὶ περικεφαλαίαν, ὅπλα τοῦ Σαρπηδόου, τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχε πάρει ὁ Πάτροκλος· ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀργεῖους·

α' Ἄς παρακινήσωμεν δύο ἀνδρας τοὺς ἀρίστους, ὅπως περιβληθέντες τὰ ὅπλα, καὶ πάλλοντες τὸν ὄξυν χαλκόν, μονομαχήσωσι δι' αὐτὰ ἐδῶ ἐνώπιον τοῦ πλήθους· καὶ ὅστις προφθάσῃ καὶ προσβάλῃ τὸ ὦραϊον τοῦ ἄλλου σώμα, καὶ διατρύπησας ἐγγίξῃ τὰ ἐντόσθιά του ὥστε νὰ ρεύσῃ μέλαν αἷμα, εἰς τοῦτον ἐγὼ θέλω δώσει τὸ ἀργυρόκαρπον τοῦτο ξίφος, τὸ ὦραϊον, τὸ θρακικόν, τὸ ὁποῖον ἀφῆρσα ἀπὸ τὸν Ἀστεροπαῖον· τὰ δὲ ὅπλα ταῦτα ἄς λάβωσι κοινὰ καὶ οἱ δύο· (καὶ δεῖπνον ἄφθονον θὰ τοὺς παραθέσω εἰς τὴν σκηνήν μου).»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀνετινάχθη ὁ μέγας Αἴας τοῦ Τελαμώνου, ἔπειτα δὲ ἠγέρθη ὁ ἀνδρείος υἱὸς τοῦ Τυδέου Διομήδης· ἀφοῦ δὲ ὠπλίσθησαν μακρὰν τοῦ πλήθους, ἤρχοντο εἰς τὸ μέσον μὲ προθυμίαν νὰ συμπλακῶσι καὶ

μὲ τρομερὰ βλέμματα παρατηροῦντές ἀλλήλους· μὲ ἐκ-
 πληξιν δὲ τοὺς παρετήρουν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί· ἀλλ' ὅτε
 πλέον ἐπλησίασαν ἐπερχόμενοι κατ' ἀλλήλων, τρις μὲν
 ἐφώρμησαν κατ' ἀλλήλων, τρις δ' ἐκ τοῦ πλησίον συνε-
 κρούσθησαν. Τότε ὁ Αἴας ἐκέντησε τὴν κυκλοτερῆ ἀσπί-
 δα, χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σῶμα· διότι ἐφύλαττεν ἔνδο-
 θεν ὁ θώραξ· ὁ δὲ Τυδεΐδης ἔπειτα διευθύνας τὸ λαμ-
 πρὸν αὐτοῦ δόρυ ὑπεράνω τῆς μεγάλης ἀσπίδος τοῦ
 Αἴαντος ἐπροσπάθει νὰ τὸν τρυπήσῃ εἰς τὸν λαιμὸν, ὅτε
 φοβηθέντες διὰ τὸν Αἴαντα οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς παρεκίνησαν
 νὰ παύσωσι καὶ νὰ μοιρασθῶσιν ἐξ ἴσου τὰ βραβεῖα.
 Ἄλλ' ὁ Ἀχιλλεὺς φέρων ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Τυδέως
 μέγα φάσγανον μετὰ τοῦ κολοῦ καὶ τοῦ εὐτμήτου ἰ-
 μάντος.

Μετὰ ταῦτα κατέθεσεν ὄγκον τινὰ σιδήρου ἀκατέρ-
 γαστον, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἔρριπτεν ὁ ἰσχυρότατος Ἡε-
 τίων· ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἐφόνευσεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς,
 τὸν δὲ σίδηρον ἔφερεν εἰς τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ἄλ-
 λων του θησαυρῶν. Ἔστη δὲ ὀρθὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
 Ἀργεῖους·

«Ἐγέρθητε ὅσοι θέλετε νὰ δοκιμάσετε καὶ τὸν ἀγῶνα
 τοῦτον, ἐὰν κάνεῖς πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ ἔχῃ εὐφόρους
 ἀγροὺς, θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ διὰ πέντε ἐνιαυσίους περιό-
 δους· διότι οὔτε ποιμὴν οὔτε γεωργός του στερούμενος
 σιδήρου θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ θὰ δύναται νὰ
 τοὺς χορηγῇ.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἠγέρθη ὁ ἀτρόμητος Πολυποί-
 τής, ἔπειτα ὁ ἀνδρείος ἰσόθεος Λεοντεύς, ἔπειτα δὲ ἠ-
 γέρθησαν ὁ τοῦ Τελαμῶνος Αἴας καὶ ὁ εὐγενής Ἐπειός·
 ἐστάθησαν κατὰ σειρὰν, τὸν δὲ δισκοειδῆ σίδηρον ἔλα-

θεν ὁ Ἐπειός· περιδιήσας δὲ τὸν ἔρριψε καὶ ἐγέλασαν ὄλοι οἱ Ἀχαιοί· δεύτερος δὲ τὸν ἔρριψεν ὁ Λεοντεύς, τὸ τέκνον τοῦ Ἄρεως· τὴν δὲ τρίτην φοράν τὸν ἔρριψεν ὁ μέγας Αἴας ὁ τοῦ Τελαμῶνος (ἀπὸ τὴν στιβαράν του χεῖρα, καὶ ἐπέρασε τὰ σημεῖα ὄλων). Ἄλλ' ὅτε πλέον ἔλαβε τὸν δίσκον ὁ ἀτρόμητος πολεμιστὴς Πολυποίτης, ὅσον φθάνει ἡ ῥάβδος τοῦ βουκόλου, ἣτις ῥιπτομένη πετᾶ μετὰ συστροφῶν ὑπεράνω τῆς ἀγέλης, τόσον ἐπέρασεν ὄλον τὸν ἀγῶνα· ἐπεβόησαν δὲ οἱ θεαταί· οἱ δὲ σύντροφοι τοῦ ἀνδρείου Πολυποίτου ἐγερθέντες ἔφερον εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ βραβεῖον τοῦ βασιλέως.

Τότε ὁ Ἀχιλλεύς ἔθεσεν εἰς τοὺς τοξότας σιδηροῦς πελέκεις· δέκα δικόπους καὶ δέκα δὲ μίαν ἔχοντας κόψιν· ἔστησε δὲ ἓνα ἰστὸν πλοίου μελανοπρώρου μακρὰν ἐπὶ τῆς ἄυμου, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐκρέμασε μὲ λεπτὴν κλωστήν μίαν δειλὴν περιστερὰν, τὴν ὁποίαν ὑπέδειξεν ὡς σκοπὸν εἰς τοὺς τοξότας. «Ὅστις κτυπήσῃ τὴν δειλὴν περιστερὰν, νὰ λάβῃ ὄλους τοὺς δικόπους πελέκεις, ὅστις δὲ ἐπιτύχῃ τὴν κλωστήν, καὶ ὄχι τὸ πτηνόν, ὡς κατώτερος, θὰ λάβῃ τοὺς μίαν κόψιν μόνον ἔχοντας πελέκεις.»

Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἠγέρθη ὁ ἀνδρείος βασιλεὺς Τεῦκρος, καὶ μετ' αὐτὸν ἀμέσως ὁ Μηριόνης, ὁ γενναῖος τοῦ Ἰδομενέως ὀπαδός· λαβόντες χαλκίνην περικεφαλαίαν ἀνεκάτευσαν ἐν αὐτῇ κλήρους, ἔλαχε δὲ ὁ πρῶτος κλήρος εἰς τὸν Τεῦκρον. Ἀμέσως λοιπὸν αὐτὸς ἔρριψε μὲ ὄρμην ἐν βέλος, χωρὶς νὰ ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Φοῖβον ὅτι θὰ τελέσῃ εἰς αὐτὸν περίφημον θυσίαν ἀρνίων πρωτοτόκων· καὶ ἀπέτυχε μὲν τοῦ πτηνοῦ, διότι τὸν ἐμπόδισεν ἀπὸ φθόνου ὁ Ἀπόλλων, ἐκτύπησε δὲ τὴν κλωστήν πλησίον τοῦ ποδός, ἐκεῖ ὅπου ἦτο δεδεμένον τὸ

πτηνὸν καὶ ἀπέκοψε διόλου τὴν κλωστήν τὸ πικρὸν βέλος. Τότε ἡ μὲν περιστερὰ ἐπέταξε πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἡ δὲ κλωστή ἐκρεμάσθη χαλαρὰ πρὸς τὴν γῆν· ἐκραύγασαν δὲ οἱ Ἀχαιοί. Ἐν τούτοις ὁ Μηριόνης ἠτοίμασε μετὰ σπουδῆς τὸ τόξον, καὶ διευθύνας τὸ βέλος τὸ ἐκράτει οὕτως ἐπὶ πολὺ· ἀμέσως δὲ ὑπεσχέθη εἰς τὸν μακρὰν βάλλοντα Ἀπόλλωνα νὰ τελέσῃ ἐπίσημον θυσίαν ἀρνίων πρωτοτόκων· καὶ εἶδεν εἰς τὰ ὕψη ὑποκάτω τῶν νεφῶν τὴν δειλὴν περιστερὰν· ἐκεῖ λοιπὸν, ἐνῶ περιεδινεῖτο πετῶσα, τὴν ἐκτύπησεν ὑπὸ τὴν πτέρυγα· τὸ δὲ βέλος διαπεράσασαν αὐτὴν ἀνὰ μέσον τοῦ σώματος ἔπεσεν αὐθις εἰς τὴν γῆν καὶ ἐνεπάγη πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Μηριόνου· τὸ πτηνὸν, καθῆσαν ἐπάνω εἰς τὸν ἰστὸν τοῦ μελανοπρώρου πλοίου, ἐκρέμασε τὸν λαιμὸν του καὶ συνάμα καὶ τὰ πυκνὰ πτερά του. Ταχεῖα δ' ἐπέταξεν ἐκ τῶν μελῶν του ἡ ψυχὴ, αὐτὸ δὲ κατέπεσε μακρὰν ἐκ τοῦ ἰστοῦ· ὁ στρατὸς παρετήρει μὲ περιέργειαν καὶ θαυμασμόν. Τότε ὁ Μηριόνης ἔλαβεν ὄλους τοὺς δικόπους πελέκει· ὁ δὲ Τεῦκρος ἔφερεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοὺς μίαν ἔχοντας κόψιν.

Τέλος ὁ Πηλεΐδης ἔφερε καὶ κατέθεσεν εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀφ' ἑνὸς μὲν μακρὸν δόρυ, ἀφ' ἑτέρου δὲ λέβητα μήπω τεθειμένον εἰς τὸ πῦρ, ἑνὸς βοδὸς ἀξίαν ἔχοντα, κεκοσμημένον δι' ἀνθέων· καὶ ἀμέσως ἐσηκώθησαν ἀκοντισταί. Πρῶτος ὁ Ἀτρεΐδης, ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, δεύτερος δὲ Μηριόνης ὁ γενναῖος ὀπαδὸς τοῦ Ἰδομενέως. Πρὸς τούτους εἶπεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

Ἄτρεΐδη, ἤξεύρομεν πόσον ὑπερτερεῖς ὄλων καὶ πόσον εἶσαι εἰς τὴν δύναμιν καὶ εἰς τὸ ρίψιμον ἀνώτερος· ἀλλὰ σὺ μὲν λαβὼν τὸν λέβητα τοῦτον ἐπίστρεψον εἰς

τὰ κοῖλα πλοῖα, τὸ δὲ δόρυ ἄς δώσωμεν εἰς τὸν ἥρωα
Μηριόνην, ἐὰν θέλῃ ἡ ψυχὴ σου· ἐγὼ τοῦλάχιστον τοῦτο
προτείνω.»

Οὕτως εἶπεν, ἀμέσως δὲ συνήνεσεν ὁ ἄναξ ἀνδρῶν Ἄ-
γαμέμνων, καὶ εἰς μὲν τὸν Μηριόνην ἔδωκε τὸ χάλκινον
δόρυ, εἰς δὲ τὸν κήρυκα Ταλθύβιον ἔδωκε τὸ περικαλλές
βραβεῖον.

ΙΛΙΑΔΟΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Ω.

ΛΥΤΡΑ ΤΟΥ ΕΚΤΟΡΟΣ

Ὁ ἀγὼν διελύθη, οἱ δὲ λαοὶ διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ πλοῖα· καὶ οὗτοι μὲν δειπνήσαντες ἐτρέπησαν εἰς ὕπνον γλυκύν, ὁ Ἀχιλλεὺς ὁμοίως ἐκλαιεν ἐνθυμούμενος τὸν ἀγαπητόν του ἑταῖρον, οὐδὲ τὸν κατελάμβανεν ὁ τῶν πάντων κρατῶν ὕπνος, ἀλλὰ περιστρέφετο ἔνθα καὶ ἔνθα, ἐπιποθῶν τὸν ἰσχυρὸν καὶ ἀνδρείον Πάτροκλον, καὶ ἐνθυμούμενος πόσα ἔπραξε μετ' αὐτοῦ καὶ πόσα ἔπαθεν εἰς τοὺς πολέμους τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὰ τρομερὰ κύματα, διαπερῶν αὐτά· ταῦτα ἐνθυμούμενος ἔχεε θερμὰ δάκρυα, ἄλλοτε μὲν πλαγιάζων εἰς τὰς πλευράς, ἄλλοτε πάλιν ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ πρηνής, μετὰ ταῦτα δὲ ἐγειρόμενος περιήρχετο ἀδημονῶν εἰς τὸ παράλιον· οὐδὲ τὸν διέφυγεν ἡ αὐγὴ, φανεῖσα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν παραλίαν. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔξευξεν ὑπὸ τὰ ἄρματα τοὺς ταχεῖς ἵππους, ἔδωσε τὸν Ἑκτορα ὀπισθεν τοῦ δίφρου ἵνα τὸν σύρῃ· ἀφοῦ δὲ τὸν ἔσυρε τρεῖς περὶ τὸν τύμβον τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενoitίου, πάλιν ἀνεπαύετο εἰς τὴν σκηνὴν καὶ αὐτὸν τὸν ἄφινεν εἰς τὴν γῆν, ἐξαπλώσας ἐπὶ πρόσωπον. Ἀπὸ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὁμοίως ὁ Ἀπόλλων ἀπεμάκρυνε πᾶσαν ὕβριν καὶ ἀσχημοσύνην, διότι τὸν ἠλέει καίτοι ἀποθάνοντα· πάντοτε δὲ τὸν ἐσκέπαζε μὲ τὴν χρυσοῖν του ἀσπίδα, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀποξυῇ σύρων αὐτόν. Τοιου-

τοτρόπως ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς μαινόμενος ὕβριζε τὸν Ἑκτορα, οἱ θεοὶ ὅμως βλέποντες αὐτὸν τὸν εὖσπλαγχνίζοντο, παρεκίνησαν δὲ τὸν Ἑρμῆν τὸν καλὸν σκοπευτήν, τὸν φονέα τοῦ Ἄργου, νὰ τὸν κλέψῃ τοῦτο ἤρεσκε μὲν εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς, οὐδόλως ὅμως εἰς τὴν Ἥραν καὶ εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ εἰς τὴν γλαυκῶπιδα κόρην, οἵτινες διέκειντο πρὸς αὐτὸν οὕτως, ὅπως κατὰ πρῶτον ἐμίσησαν τὴν Τροίαν, τὸν Πρίαμον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕνεκα τῆς ἀνοησίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος ὕβρισε καὶ κατέδικασε τὰς δύο ταύτας θεάς, ὅταν ἤλθον νὰ τὰς δικάσῃ εἰς τὴν ποιμενικὴν του καλύβην, ἐπήνεσε δὲ ἐκείνην, ἥτις τῷ προσέφερε τὴν θλιβεράν ἀκολασίαν. Ὅταν τέλος ἀνέτειλεν ἡ δωδεκάτη αὐγὴ, τότε ὁ Ἀπόλλων εἶπεν εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς·

α Σκληροὶ καὶ ἄδικοι εἴσθε, ὦ θεοί· δὲν σᾶς προσέφερέ ποτε ὁ Ἑκτωρ θυσίας βοῶν καὶ αἰγῶν τελείων; τῶρα δὲ δὲν ἠθελήσατε, καίτοι ὄντα νεκρὸν, νὰ τὸν σώσετε διὰ νὰ τὸν ἴδῃ ἡ σύζυγός του καὶ ἡ μήτηρ του καὶ ὁ υἱός του καὶ ὁ πατήρ του Πρίαμος καὶ οἱ Τρῶες, οἵτινες θὰ τὸν παρέδιδον ἀμέσως εἰς τὸ πῦρ καὶ θὰ τοῦ ἔκαμνον μεγαλοπρεπῆ κηδεῖαν, ἀλλὰ θέλετε, ὦ θεοί, νὰ βοηθῆτε τὸν ὀλέθριον Ἀχιλλέα, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει φρένας εὐμενεῖς καὶ εἶναι ἀκαμπτὸς τὴν ψυχὴν· καθὼς δὲ ὁ λέων εἶναι ἄγριος, ὁ ὁποῖος ἐνδίδων εἰς τὴν παρόρμησιν τῆς μεγάλης του δυνάμεως καὶ τῆς ὑπερηφάνου ψυχῆς του, εἰσβάλλει εἰς τὰ ποίμνια τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ εὕρῃ τροφήν, τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἔχει εὖσπλαγχνίαν, οὔτε ἐντροπήν, ἡ ὁποία μεγάλως βλάπτει καὶ ὠφελεῖ τοὺς ἀνθρώπους. Συμβαίνει μὲν καὶ ἄλλος τις νὰ χάσῃ καὶ ἄλλον προσφιλέστερον, ἢ ἀδελφὸν ὁμομήτριον, ἢ υἱόν·

ἀλλὰ κλαύσας καὶ θρηνήσας παύει, διότι αἱ Μοῖραι ἔθεσαν ὑπομονητικὴν ψυχὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τὰ δύνανται οὗτοι τὰ ὑποφέρωσι τὰ δεινὰ καὶ τὰ λησμονῶσιν. Οὗτος ὁμῶς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν θεῖον Ἑκτορα, δέσας αὐτὸν ὕπισθεν τῶν ἵππων τὸν σύρει περὶ τὸν τύμβον τοῦ φίλου ἑταίρου· οὔτε καλλίτερον δὲ εἶναι τοῦτο εἰς αὐτὸν, οὔτε συμφερότερον· ἄς προσέζη δὲ μᾶλλον μήπως ἀγανακτήσωμεν κατ' αὐτοῦ ἡμεῖς, καίτοι ὄντος ἀγαθοῦ, διότι παροξυνόμενος ὑβρίζει γῆν ἀνάισθητον.»

Πρὸς τοῦτον παροργισθεῖσα εἶπεν ἡ λευκώλενος Ἥρα·
 «Βεβαίως θὰ ἐγίνετο οὕτω, ἀργυρότοξε, ἐὰν ἐπεφυλάττοντο αἱ αὐταὶ τιμαὶ εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ εἰς τὸν Ἑκτορα. Ἄλλ' ὁ μὲν Ἑκτωρ εἶναι θνητὸς καὶ γυναικεῖον μαστὸν ἐθήλασεν· ὁ Ἀχιλλεὺς ὁμῶς εἶναι γόνος θεᾶς, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἔθρεψα καὶ ἐμεγάλωσα καὶ τὴν ἔδωκα σύζυγον εἰς ἄνδρα, τὸν Πηλέα, τὸν ὁποῖον πολὺ ἠγάπησαν οἱ ἀθάνατοι. Ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ συνεμερίσθητε τοῦ γάμου του, καὶ μεταξὺ αὐτῶν σὺ ἔχων τὴν φόρμιγγα εὐώχεῖσο, φίλε τῶν κακῶν καὶ πάντοτε ἄπιστε.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεὺς·

«Ἥρα, μὴ ὀργίζεσαι πολὺ ἐναντίον τῶν θεῶν· διότι ἡ τιμὴ ἡ ἀποδοθησομένη εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο ἥρωας δὲν θὰ ἦναι ἡ αὐτή· ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι κατοικοῦσι τὸ Ἴλιον, ὁ Ἑκτωρ ἦτο τῆσον ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅσον καὶ εἰς ἐμέ, ἐπειδὴ ποτὲ δὲν παρημέλει νὰ μᾶς προσφέρῃ καλὰ δῶρα, ἐπειδὴ ποτὲ ὁ βωμὸς μου δὲν ἐστερεῖτο καλῶν θυσιαῶν, σπονδῶν καὶ κνίσσης, ἅτινα εἶναι ἡ τιμὴ ἡμῶν. Ἄλλ' ἄς μὴ πειραθῶμεν νὰ κλέψωμεν τὸν ἀνδρεῖον Ἑκτορα (ὅπερ εἶναι ἀδύνατον νὰ

γίγη κρύφα τοῦ Ἀχιλλέως), διότι ἡ μήτηρ του πάντοτε νύκτα καὶ ἡμέραν παρακάθηται· ἄς προσκαλέσῃ δέ τις τὴν Θέτιν νὰ ἔλθῃ πλησίον μου· θὰ τῇ εἶπω λόγον συνετόν, ὅπως ὁ Ἀχιλλεύς δεχθῆ δῶρα παρὰ τοῦ Πριάμου καὶ ἀποδώσῃ τὸν Ἑκτορα.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ ἡ Ἴρις, ἄγγελος ταχεῖα ὡς ὁ ἄνεμος· μεταξὺ δὲ τῆς Σάμου καὶ τῆς τραχείας Ἰμβρου κατεπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία ἤχησεν· ὀρμήσασα δὲ εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ὁμοία μὲ ἄγκιστρον τὸ ὁποῖον μούλυδος ἐπικείμενος εἰς κέρατον βοῦς μεταφέρει εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς θάνατον τῶν ἰχθύων, εὔρεν εἰς τὸ κοῖλον σπήλαιον τὴν Θέτιν ἥτις, περικυκλωμένη ὑπὸ τῶν θαλασσιῶν νυμφῶν, ἔκλαιεν ἐν μέσῳ αὐτῶν διὰ τὴν μοῖραν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ της, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν εὐφορον Τροίαν, μακρὰν τῆς πατρίδος του. Σταθεῖσα δὲ πλησίον της εἶπεν ἡ ταχύπους Ἴρις·

«Ἐγέρθητι, ὦ Θέτι, σὲ προσκαλεῖ ὁ ἀμεταβλήτους βουλὰς γινώσκων Ζεὺς.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ λευκόπους Θέτις·

«Τί μὲ διατάττει νὰ ἔλθω ὁ μέγας θεός; ἐντρέπομαι νὰ ἀναστρέφωμαι μετὰ τῶν ἀθανάτων, διότι ἔχω ἀναρίθμητα δεινὰ εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἄς ὑπάγω ὅμως· δὲν θὰ παρακούσω εἰς τὴν διαταγὴν, τὴν ὁποῖαν θὰ μὲ δώσῃ.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ σεβαστὴ θεὰ, ἔλαβε μέλαν μαῦρον κάλυμμα, τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἄλλο μελανώτερον, καὶ ἀνεχώρησαν προηγουμένης τῆς ἀερόποδος Ἰριδος· περὶ αὐτὰς δὲ τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης ἐχωρίζετο. Ἀνελθοῦσαι εἰς τὸ παράλιον ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εὔρον τὸν Δία, περὶ τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοὶ οἱ μάκαρες καὶ αἰώνιοι ἦσαν συνηθροισμένοι. Ἡ Θέτις ἐκάθησε πλησίον

τοῦ Διός, ἀφοῦ ἡ Ἀθηνᾶ τῇ παρεχώρησε τὴν θέσιν τῆς. Τότε ἡ Ἥρα τῆς ἔδωκε χρυσοῦν ὠραῖον ποτήριον καὶ τὴν ἐπαρηγόρησε διὰ λόγου, ὅπερ ἡ Θέτις πιούσα τὸ ἀπέδωκεν. Ἦρχισε δὲ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτὴν ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ θεῶν Ζεὺς·

« Ἦλθες εἰς τὸν Ὀλύμπου, θεὰ Θέτι, πόνον καὶ με-
γάλην λύπην ἔχουσα ἐν τῇ ψυχῇ· γνωρίζω καὶ ἐγὼ τοῦτο·
καὶ ὅμως θέλω σὲ εἰπεῖ διατί σὲ προσεκάλεσα ἐνταῦθα.
Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας φιλονεικία ἠγέρθη μεταξὺ τῶν ἀθανά-
των θεῶν περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἐκτορος καὶ τοῦ Ἀχιλ-
λέως, τοῦ πορθοῦντος τὰς πόλεις· παρεκίνουν δὲ τὸν κα-
λὸν σκοπευτὴν Ἑρμῆν νὰ κλέψῃ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἐκτο-
ρος· ἐγὼ ὅμως ἐπιφυλάττω τὴν δόξαν ταύτην τῆς πα-
ραδόσεως εἰς τὸν Ἀχιλλέα, θέλων νὰ διατηρήσω καὶ εἰς
τὸ μέλλον τὴν φιλίαν σου καὶ τὸν πρὸς ἐμὲ σεβασμὸν
σου. Μετάβηθι λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰπέ
πρὸς τὸν υἱὸν σου Ἀχιλλέα, ὅτι οἱ θεοὶ ὀργίζονται, πρὸ
πάντων δὲ ἐγὼ, διότι παραλόγως κρατεῖ τὸν Ἐκτορα
εἰς τὰ πλοῖα καὶ δὲν τὸν ἀποδίδει· εἰπέ τον νὰ φοβηθῇ
ἐμὲ καὶ νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἐκτορα, ἐγὼ δὲ θέλω ἀπο-
στείλει εἰς τὸν μεγαλόψυχον Πρίαμον τὴν Ἴριν, ἵνα τῷ
εἴπῃ νὰ πορευθῇ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν καὶ λυτρώσῃ
τὸν υἱὸν του, προσφέρων δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὅποια
νὰ τὸν εὐχαριστήσωσι.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ ἀργυρόπους θεὰ Θέτις ἐπέισθη εἰς
τὸν λόγον του, καὶ κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμ-
που μεθ' ὀρμῆς, ἔφθασε δὲ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ τῆς,
τὸν ὁποῖον εὔρε μέγਾਲως στενάζοντα, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ
ἀγαπητοὶ του ἑταῖροι μετὰ σπουδῆς εἰργάζοντο καὶ ἡ-
τοίμαζον τὸ γεῦμα, σφάζαντες εἰς τὴν σκηνὴν μέγα καὶ

δασύμαλλον πρόβατον. Καθήσασα πλησίον αὐτοῦ τὸν ἐ-
θώπευσε μὲ τὴν χεῖρά της καὶ τῷ εἶπε·

«Τέκνον μου, ἕως πότε θρηνῶν καὶ λυπούμενος θὰ ἀ-
ναλίσκες τὴν καρδίαν σου, μήτε τρώγων, μήτε κοιμώμε-
νος; εἶναι καλὸν νὰ μίγῃσαι καὶ μετὰ γυναικὸς, διότι δὲν
θέλεις μοὶ ζῆσει ἐπὶ πολὺν χρόνον, πλησίον σου μάλιστα
εἶναι ὁ θάνατος καὶ ἡ ἰσχυρὰ μοῖρα. Ἄλλ' ἀκουσόν μου
ταχέως, ἔρχομαι ἐκ μέρους τοῦ Διὸς καὶ σοὶ λέγω ὅτι
οἱ θεοὶ εἶναι παρωργισμένοι ἐναντίον σου καὶ πρὸ πάντων
ὁ Ζεὺς, διότι παραλόγως κρατεῖς τὸν Ἕκτορα εἰς τὰ
πλοῖα καὶ δὲν τὸν ἀποδίδεις. Ἄλλὰ λύσον αὐτὸν καὶ
δέχθητι τὰ λύτρα τοῦ νεκροῦ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλ-
λεύς·

«Οὕτως ἄς γίνη· ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ τὰ λύτρα
ἄς λάβῃ καὶ τὸν νεκρὸν, ἐὰν ὁ Ὀλύμπιος οὕτω δια-
τάτῃ».

Τοιουτοτρόπως ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς πολλὰ πρὸς ἀλ-
λήλους ὠμίλουν παρὰ τὰ πλοῖα· ὁ δὲ Κρονίδης ἔστειλε
τὴν Ἴριν εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον λέγων·

«Ἴρι ταχεῖα, ἀφῆσασα τὸν Ὀλυμπον ὕπαγε εἰς τὴν
Τροίαν καὶ εἶπε εἰς τὸν Πρίαμον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ πλοῖα
τῶν Ἀχαιῶν νὰ λυτρώσῃ τὸν υἱὸν του, νὰ φέρῃ δὲ δῶρα
εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὁποῖα νὰ τὸν εὐχαριστήσωσι, μόνος
αὐτὸς, κανεῖς δὲ τῶν Τρώων νὰ μὴ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἄς
τὸν συνοδεύσῃ δὲ κήρυξ τις γέρων, ὁ ὁποῖος νὰ διευθύνῃ
τὰς ἡμιόνους καὶ τὴν εὐτροχὸν ἄμαξαν καὶ νὰ φέρῃ πάλ-
ιν εἰς τὴν πόλιν τὸν νεκρὸν τὸν ὁποῖον ὁ θεῖος Ἀχιλλεύς
ἐφόνευσεν. Ἄς μὴ φοβῆται νὰ φονευθῆ, διότι θὰ τῷ δώ-
σωμεν ὁδηγὸν τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος θέλει τὸν ὁδηγήσει

μέχρι τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀφοῦ δὲ τὸν φέρῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, οὔτε αὐτὸς θά τὸν φονεύσῃ, καὶ τοὺς ἄλλους θέλει ἐμποδίζει, διότι δὲν εἶναι ἄφρων, οὔτε ἀνόητος, οὔτε ἀμαρτωλὸς, φρονίμως μάλιστα θέλει φεισθῆ τοῦ ἰκέτου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκίνησε δὲ ἡ ἀερόπους Ἴρις ἵνα ἀναγγεῖλῃ, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πριάμου, ὅπου εὔρε θρῆνον καὶ πένθος· οἱ μὲν παῖδες καθήμενοι περὶ τὸν πατέρα των ἐντὸς τῆς αὐλῆς κατέβρεχον τὰ ἰμάτιά των διὰ τῶν δακρῦν των, ὁ δὲ γέρων ἐν μέσῳ αὐτῶν κεκαλυμμένος μὲ τὴν χλαῖναν ἔκειτο ἐκτάδην, περίξ δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ γέροντος ἦτο πολλὴ κόνις, τὴν ὁποῖαν κυλιόμενος ἐσύναξε μὲ τὰς χεῖράς του. Αἱ δὲ θυγατέρες του καὶ αἱ νύμφαι ἔκλαιον, ἐνθυμούμεναι ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πολλοὶ καὶ καλοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Ἀργείων. Ἐστάθη δὲ ὁ πρὸς τὸν Πρίαμον ἀποσταλεὶς ἄγγελος ἐκ μέρους τοῦ Διὸς καὶ τῷ εἶπεν ἡσύχως λίαν, διότι τὸν εἶχε καταλάβει τρόμος·

«Θάρρει, Δαρδανίδη Πρίαμε, καὶ μὴ φοβοῦ, διότι ἐγὼ ἔρχομαι ἐνταῦθα ἵνα ἀναγγείλω καλὸν καὶ οὐχὶ κακόν· σοῦ εἶμαι ἄγγελος τοῦ Διὸς, ὁ ὁποῖος, καίτοι ὦν μακρὰν σου, μεγάλως φροντίζει περὶ σοῦ καὶ σὲ ἐλεεῖ. Σὲ διατάττει λοιπὸν ὁ Ὀλύμπιος νὰ λυτρώσῃς τὸν θεῖον Ἔκτορα καὶ νὰ προσφέρῃς δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὁποῖα νὰ τὸν εὐχαριστήσωσιν· ἀλλ' ὕπαγε μόνος· κάνεις ἄλλος τῶν Τρώων ἂς μὴ σὲ ἀκολουθήσῃ. Ἄς ἔλθῃ δὲ μετὰ σοῦ κῆρύξ τις γέρων, ὁ ὁποῖος νὰ διευθύνῃ τὰς ἡμιόνους καὶ τὴν ταχεῖαν ἄμαξαν καὶ νὰ φέρῃ ὀπίσω τὸν νεκρὸν, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ θεὸς Ἀχιλλεύς. Μὴ φοβῆσαι τὸν θάνατον, διότι θέλει σὲ ὁδηγήσει ὁ Ἑρμῆς μέχρι τοῦ Ἀ-

χιλλέως, καὶ ἀφοῦ σὲ φέρῃ εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, οὔτε αὐτὸς θὰ σὲ φονεύσῃ, καὶ τοὺς ἄλλους θέλει ἐμποδίσῃ, διότι δὲν εἶναι ἄφρων, οὔτε ἀνόητος, οὔτε ἀμαρτωλὸς, ἀλλὰ φρονίμως μάλιστα θέλει φεισθῆ τοῦ ἰκέτου.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἀνεχώρησεν ἡ ταχύπους Ἴρις, αὐτὸς δὲ διέταξε τοὺς υἱοὺς του νὰ ἐτοιμάσωσι τὴν ἐλαφρὰν ἄμαξαν τὴν ὁποίαν ἔσυρον αἱ ἡμίονοι, καὶ νὰ δέσωσιν ἐπ' αὐτῆς πλεκτὴν κόφινον. Καταβάς δὲ εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, τὸν κέδρινον καὶ ὑψηλὸν, ὁ ὁποῖος περιεῖχε πολλὰ κειμήλια, προσεκάλεσε τὴν σύζυγόν του Ἐκάβην καὶ τῇ εἶπε·

«Γύναι, ἐκ τοῦ Διὸς μοὶ ἦλθεν ἄγγελος λέγων ἵνα ὑπάγω εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν καὶ νὰ ἐξαγοράσω τὸν υἱὸν μου, προσφέρων δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὁποῖα νὰ τὸν εὐχαριστήσωσιν· ἀλλ' εἰπέ μοι, πῶς σοῦ φαίνεται τοῦτο, διότι τὸ θάρρος μου καὶ ἡ καρδιά μου μὲ διατάττουσι νὰ μεταβῶ εἰς τὸ εὐρὺ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γυνὴ ὠλόλυξε καὶ εἶπεν·

α' Ἀλλοίμονον, τί ἔγειναν αἱ φρένες σου, διὰ τὰς ὁποίας πρότερον εἶχες τοσαύτην δόξαν καὶ εἰς τοὺς ξένους καὶ εἰς τοὺς ὑπηκόους σου; πῶς θέλεις νὰ ὑπάγῃς μόνος εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν ἀπέναντι ἀνδρὸς, ὅστις πολλοὺς καὶ καλοὺς σου υἱοὺς ἐφόνευσε, σιδηρᾶν καρδίαν ἔχων; Διότι ἐὰν σὲ ἴδῃ καὶ σὲ συλλάβῃ ὁ ὤμοδς καὶ ἄπιστος ἀνὴρ οὔτος, δὲν θὰ σὲ ἐλεήσῃ, οὔτε θέλει σὲ σεβασθῆ. Τώρα δὲ ἄς κλαίωμεν, καθήμενοι μακρὰν εἰς τὸν οἶκον, εἰς δὲ τὸν Ἑκτορα ἄς συμβῆ ὅ,τι ποτὲ ἡ ἰσχυρὰ μοῖρα γεννηθέντα ἀπεφάσισεν, ἵνα χορτάσῃ τοὺς κύνας μακρὰν τῶν γονέων τσου, πλησίον ἀνδρὸς σκληροῦ, τοῦ ὁποίου

ἐγὼ εἴαν ἐδάγκανα τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἔτρωγον, τότε ἤθελον ἐκδικηθῆ τὸν υἱόν μου, διότι δὲν τὸν ἐφόνευσε δειλὸν φανέντα, ἀλλὰ ὑπερμαχοῦντα τῶν Τρώων καὶ τῶν βαθυκόλπων Τρωιάδων, οὔτε φοβηθέντα, οὔτε τραπέντα εἰς φυγὴν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ὁ γέρων θεὸς Πρίαμος·

«Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς θέλοντα νὰ ὑπάγω, μηδὲ γίνεσαι κακὸς οἰωνὸς εἰς τὸν οἶκον, διότι δὲν θὰ μὲ πείσῃς. Ἐὰν ἡ διαταγὴ προήρχετο παρὰ τινος τῶν ἐπιγεῖων ἀνθρώπων ἢ μάντεως, ἢ σπλαγχνοσκόπου, ἢ ἱεροσκόπου, θὰ τὸν ἀπεκάλουν ψεύστην καὶ ἤθελον ἀπομακρυνθῆ· τῶρα ὅμως ἐπειδὴ ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ ἤκουσα παρὰ θεοῦ καὶ τὸ εἶδον φανερὰ, θέλω ὑπάγει, καὶ ὁ λόγος δὲν θὰ ἦναι μάταιος· εἴαν δὲ ἦναι πεπρωμένον νὰ ἀποθάνω εἰς τὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, ἅς γίνῃ τοῦτο· ἅς μὲ φονεύσῃ πάραυτα ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀφοῦ ἐναγκαλισθῶ τὸν υἱόν μου καὶ ἀφοῦ χορτάσω θρηνῶν αὐτόν.»

Εἶπε καὶ ἤνοιξε τὰ ὠραῖα σκεπάσματα τῶν κιβωτίων, ὁπόθεν ἐξέβαλε δώδεκα ὠραίους πέπλους, δώδεκα ἀπλᾶς χλαῖνας, δώδεκα τάπητας, ἄλλους τόσους ὠραίους ἐπενδύτας, καὶ τόσους χιτώνας, ζυγίσας δὲ ἔλαβε δέκα τάλαντα χρυσοῦ, δύο λαμπροὺς τρίποδας ἀποστίλβοντας, τέσσαρας λέβητας καὶ ποτήριον περικαλλές, εὐγενές δῶρον τὸ ὅποιον Θρᾶκες ἄνδρες τοῦ τὸ ἔδωκαν, ὅταν ἐστάλῃ εἰς πρεσβείαν· οὐδὲ τούτου ἐφείσθη ὁ γέρων, διότι πολὺ ἐπεθύμει νὰ λυτρώσῃ τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του, ὅλους δὲ τοὺς Τρῶας τοὺς ἐδίωκεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν, ἐπιπλήτων αὐτοὺς διὰ λόγων δηκτικῶν·

«Φύγετε, αἰσχροὶ καὶ ἐπονείδιστοι· δὲν θρηνεῖτε καὶ σεῖς εἰς τοὺς οἴκους σας, ἀλλ' ἔρχεσθε ἐδῶ νὰ μὲ λυπή-

σετε ; ἢ νομίζετε ὅτι ὁ Κρονίδης Ζεὺς δὲν μὲ ἐτιμώρησεν ἄρκετὰ ἀφαρπάσας τὸν ἄριστον υἱὸν μου ; θὰ γνωρίσετε ὅμως καὶ σεῖς, διότι θέλετε γίνεαι περισσότερο ἐύαλωτοι εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀφοῦ ἀπέθανεν ἐκεῖνος. Ἐγὼ ὅμως πρὶν ἰδῶ τὴν πόλιν ἐκπορθουμένην καὶ κατεστραμμένην, εἶθε νὰ ἀποθάνω καὶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ἄδην.»

Εἶπε καὶ ἐδίωκε τοὺς ἄνδρας μὲ τὸ σκῆπτρόν του· αὐτοὶ δὲ ἐξήρχοντο βιάζοντος τοῦ γέροντος, ὅστις ἐπέπληττε τοὺς υἱούς του, ὄνειδίζων τὸν Ἑλενον, τὸν Πάριν, τὸν Ἀγάθωνα, τὸν Πάμμωνα, τὸν Ἀντίφονον, τὸν λαμπρόφωνον Πολίτην, τὸν Διήφοβον, τὸν Ἰππόθοον καὶ τὸν λαμπρὸν Δῖον· αὐτοὺς τοὺς ἐννέα ὁ γέρων παρακελευόμενος διέταξε·

α Σπεύσατε, κακὰ τέκνα, ἐπονείδιστοι· εἶθε ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἐφονεύεσθε ἀντὶ τοῦ Ἑκτορος εἰς τὰ πλοῖα ! Οἴμοι ὁ δυστυχῆς ! ἀφοῦ ἐγέννησα ἄριστους υἱούς εἰς τὴν εὐρεΐαν Τροίαν, κανεῖς δὲν ἔμεινεν, ὁ Μήστωρ ὁ ἰσόθεος καὶ ὁ ἰππότης Τρωΐλος καὶ ὁ Ἑκτωρ, ὁ ὁποῖος ἦτο ὡς θεὸς μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, οὐδὲ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο υἱὸς θνητοῦ, ἀλλὰ θεοῦ· αὐτοὺς μὲν ἀπώλεσεν ὁ Ἄρης, μοὶ ἀφῆκε δὲ αὐτοὺς τοὺς ψεύστας, τοὺς κωμαστάς, τοὺς ἀρίστους χορευτάς καὶ ἐπιτηδεῖους ἄρπαγας τῶν ἀρνίων καὶ ἐρίφω τῶν πολιτῶν. Δὲν εἶσθε τούλάχιστον ἱκανοὶ νὰ μοῦ ἐτοιμάσετε πάραυτα ἅμαξαν καὶ νὰ φορτώσετε ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ διαπεράσωμεν τὸν δρόμον.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοὶ δὲ φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς των, ἔσυρον ταχεΐαν ἅμαξαν, συρομένην ὑπὸ ἡμιόνων, ὠραίαν καὶ καινουργῆ· ἔδεσαν δὲ ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν κόφινον, ἔλαβον δὲ ἀπὸ τὸν πάσσαλον τὸν ζυγὸν τῶν ἡμιόνων ἐκ πύξου ἔχοντα ὀμφαλὸν, καλῶς προσηρμοσμέ-

νον εἰς τὸν ῥυμόν, καὶ ἐξέβαλον τὸν ἱμάντα τοῦ ζυγοῦ, ἐννέα πῆχεων, ὁμοῦ μὲ τὸν ζυγόν· καὶ τοῦτον μὲν τὸν ἔθεσαν καλῶς εἰς τὸν ῥυμόν, εἰς τὸ πρῶτον ἄκρον, ἔβαλον δὲ τὸν κρίκον εἰς τὸν πάσσαλον, τὸν ἐμπηγμένον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ῥυμοῦ, τρεῖς δὲ ἐκατέρωθεν εἰς τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ ἔδεσαν κάτω κατὰ σειράν, καὶ ὑπὸ τὴν γωνίαν τοῦ ῥυμοῦ καὶ τοῦ ζυγοῦ ἔφερον τὰ ἄκρα τοῦ ἱμάντος· φέροντες δὲ ἀπὸ τὸν θάλαμον ἐπεσώρευον ἐπὶ τῆς ὠραίας ἀμάξης τὰ ἄπειρα λύτρα διὰ τὸν Ἑκτορα· ἔζευξαν δὲ ἡμιόνους καρτερικοὺς, ἐτοίμους εἰς τὰ ἔργα, τοὺς ὁποίους ποτὲ οἱ Μυσοὶ ἔδωκαν εἰς τὸν Πρίαμον δῶρα λαμπρά· διὰ δὲ τὸν Πρίαμον ἠτοίμασαν ἄμαξαν συρομένην ὑπὸ ἵππων, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ γέρον ἐμεγάλωσεν εἰς τὴν φάτνην. Οὗτοι μὲν, ὁ κῆρυξ καὶ ὁ Πρίαμος, ἔζευξαν τὴν ἄμαξαν εἰς τὸν οἶκον, συνετάς βουλάς ἔχοντες, ἦλθε δὲ πλησίον αὐτοῦ ἡ Ἑκάβη λυπουμένη, κρατοῦσα οἶνον γλυκὺν εἰς τὴν δεξιάν της χεῖρα ἐν χρυσοῦ ποτηρίῳ, ἵνα σπείσαντες ἀπέλθωσι· καὶ σταθεῖσα ἔμπροσθεν τῶν ἵππων εἶπε·

Ἀλάβε, πρόσφερε σπονδὴν εἰς τὸν πατέρα Δία καὶ εὐχου ἵνα ἐπανέλθῃς εἰς τὸν οἶκόν σου ἐκ τῶν δυσμενῶν ἐχθρῶν, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς πολὺ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ πλοῖα, χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω· εὐχου εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν τιμώμενον ἐν Ἰδῆ καὶ ἐπιβλέποντα ὄλην τὴν Τροίαν· ζῆτει οἰωνὸν παρ' αὐτοῦ, ταχὺν ἀγγελιαφόρον, ὁ ὁποῖος εἶναι φίλτατος εἰς αὐτὸν ἐξ ὄλων τῶν ὀρνέων καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ δύναμις εἶναι μεγίστη, οἰωνὸν δεξιόν, τὸν ἀετὸν τὸν ἱερὸν τοῦ Διὸς, ἵνα ἀφοῦ τὸν ἴδῃς ὁ ἴδιος μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ πεισθῇς εἰς αὐτὸν, ὑπάγῃς εἰς τὰ πλοῖα τῶν Δαναῶν. Ἐὰν δὲ ὁ Ζεὺς δὲν σὲ στείλῃ τὸν

ἄγγελόν του, δὲν σὲ προτρέπω νὰ υπάγῃς, μολονότι πολὺ ἐπιθυμεῖς.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ θεῖος Πρίαμος·

«ὦ γύναι, δὲν θὰ ἀπειθήσω εἰς τὴν παραγγελίαν σου ταύτην, διότι εἶναι καλὸν νὰ ὑψόνωμεν τὰς χεῖρας εἰς τὸν Δία διὰ νὰ μᾶς ἐλεῇ.»

Εἶπε καὶ διέταξε τὴν θεράπειαν ταμίαν ἵνα χύσῃ ὕδωρ καθαρὸν, ἣ δὲ ὑπηρετρία ἔφερε λεκάνην καὶ προέχυσεν εἰς νίψιμον· νιφθεὶς δὲ ἔλαβε τὸ ποτήριον παρὰ τῆς συζύγου του, καὶ σταθεὶς ἔπειτα εἰς τὸ μέσον τοῦ περιφράγματος τῆς αὐλῆς, ἔχυνε τὸν οἶνον ἀτενίζων εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ φωνάζων εἶπε ταῦτα·

«Ζεῦ πάτερ, βασιλεῦ τῆς Ἰδῆς, ἐνδοξότατε, μέγιστε, δὸς ὥστε φθάνων πλησίον τοῦ Ἀχιλλέως νὰ φανῶ εἰς αὐτὸν εὐάρεστος καὶ νὰ κινήσω τὸν οἶκτόν του, πέμψον μοι οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος εἶναι φίλτατος εἰς σὲ ἐξ ὅλων τῶν πτηνῶν καὶ ἰσχυρότατος, δεξιὸν, ἵνα, ἰδὼν αὐτὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ θαρρήσας εἰς αὐτὸν πορευθῶ εἰς τὰ πλοῖα τῶν Δαναῶν.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, ὁ δὲ βαθύφρων Ζεὺς εἰσήκουσε τὴν δέησίν του, πάραυτα δὲ ἔστειλεν ἀετὸν τελειότατον ὅλων τῶν πτηνῶν, κυνηγετικόν, τὸν μὀρφνον, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι καὶ περκνόν. Ὅση δὲ κατασκευάζεται ἡ θύρα ὑψηλοῦ θαλάμου ἀνδρὸς πλουσίου, καλῶς κλεισμένη καὶ καλῶς προσηρμοσμένη, τόσα ἦσαν καὶ τὰ πτερὰ αὐτοῦ ἐκατέρωθεν· πετάζας δὲ ὑπεράνω τῆς πόλεως ἐφάνη εἰς αὐτοὺς δεξιός· αὐτοὶ δὲ ἰδόντες ἐχάρησαν καὶ εὐφράνθησαν.

Σπεύδων ὁ γέρον ἀνέβη εἰς τὴν ἄμαξάν του, καὶ ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ θορυβώδους προθύρου, ἔμπρο-

σθεν μὲν αἱ ἡμίονοι ἔσυρον τὴν τετράτροχον ἄμαξαν, ἐλαύνοντος τοῦ συνετοῦ Ἴδαίου, ὅπισθεν δὲ οἱ ἵπποι, τοὺς ὁποίους ὁ γέρων μὲ τὴν μάστιγα κτυπῶν παρεκίνει ταχέως εἰς τὴν πόλιν, ὅλοι δὲ οἱ οἰκεῖοι ἠκολούθουν κλαίοντες πολὺ, ὡς νὰ ἐπορεύετο εἰς τὸν θάνατον· ἀφοῦ δὲ κατέβησαν ἐκ τῆς πεδιάδος, οἱ μὲν υἱοὶ καὶ οἱ γαμβροὶ του ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Τροίαν ὀπίσω, τοὺς δὲ δύο, τὸν Πρίαμον καὶ τὸν Ἴδαϊον, τοὺς ἐνόησεν ὁ Ζεὺς, ἅμα ἐφάνησαν εἰς τὴν πεδιάδα· ἰδὼν δὲ τὸν γέροντα, τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ πάραυτα εἶπε πρὸς τὸν Ἑρμῆν, τὸν ἀγαπητόν του υἱόν·

«Ἑρμῆ, ἐπειδὴ σὺ πρὸ πάντων ἐπιθυμεῖς νὰ συναναστρέφῃσαι μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἀκούῃς ὅποιον θέλεις, ὕπαγε καὶ ὀδήγησον τὸν Πρίαμον εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ μὴ τὸν ἴδῃ, μήτε νὰ τὸν ἐνοήσῃ τις ἐκ τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πηλέως.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐπέισθη δὲ ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς, εὐθύς δὲ ἔπειτα ἔδρασε ὑπὸ τοὺς πόδας του καλὰ πέδιλα, ἀθάνατα, χρυσαῖα, τὰ ὁποῖα τὸν ἔφερον ὡς αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ἐλαβε δὲ τὴν ῥάβδον, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐξαπατᾷ τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων, ὅσους θέλει, καὶ ἐξεγείρει πάλιν τοὺς κοιμωμένους. Ταύτην ἔχων εἰς τὰς χεῖρας ἐπέτα ὁ Ἑρμῆς· αἴφνης δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Τροίαν καὶ τὸν Ἑλλησπυοντον, ἐπορεύετο δὲ ὁμοιάζων μὲ νεαρὸν βασιλόπαιδα, τοῦ ὁποίου μόλις ἀρχίζει νὰ φύεται ἡ γενειὰς, καθ' ἣν δηλαδὴ στιγμὴν ἡ ἦβη εἶναι χαριεστάτη. Οἱ δύο γέροντες ἀφοῦ διέβησαν τὸν μέγαν τύμβον τοῦ Ἴλου, ἐσταμάτησαν τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ πῶσι·

τότε δὲ ἦλθε καὶ τὸ σκότος εἰς τὴν γῆν, ὁ δὲ κῆρυξ, ἰδὼν ἐκ τοῦ πλησίον, ἐνόησε τὸν Ἑρμῆν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Πρίαμον·

«Παρατήρησον, Δαρδανίδη Πρίαμε, ἤδη ἔχομεν ἀνάγκην ὅλης τῆς φρονήσεώς μας· βλέπω ἄνθρωπον, καὶ νομίζω ὅτι θέλομεν φρονεuthῆ ἀμέσως· ἀλλὰ ἢ ἄς φύγωμεν ἐπὶ τῶν ἵππων, ἢ ἄς τὸν ἰκετεύσωμεν νὰ μᾶς ἐλεήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρον ἐταράχθη καὶ ἐφοβήθη μεγάλως, αἱ δὲ τρίχες του ὠρθώθησαν εἰς τὰ κεκλιμένα μέλη του, ἐστάθη δὲ ἐκπλαγεῖς· αὐτὸς δὲ ὁ Ἑρμῆς, ἐλθὼν πλησίον καὶ λαβὼν τὴν χεῖρά του, τὸν ἠρώτησε καὶ εἶπε·

«Ποῦ, ὦ πάτερ, τοιουτοτρόπως διευθύνεις τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόλους κατὰ τὴν θεῖαν νύκτα, ὅτε κοιμῶνται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; δὲν φοβεῖσαι τοὺς μένεα πνέοντας Ἀχαιοὺς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐχθροὶ καὶ ἐναντίοι σου καὶ εἶναι πλησίον; Ἐὰν κἀνείς ἐκ τούτων σὲ ἴδῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, φέροντα τосαῦτα πολύτιμα πράγματα, τί φρονεῖς; οὔτε σὺ εἶσαι νέος, καὶ ὁ ἀκόλουθός σου οὔτος εἶναι γέρον καὶ ἀδύνατος ἵνα ἀποκρούσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὁ ὅποῖος ἤθελε σᾶς βλάψῃ. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν δὲν θὰ σὲ κάμω οὐδὲν κακόν, καὶ ἄλλον θέλω ἀπομακρύνει ἀπὸ σοῦ, θέλοντα νὰ σὲ βλάψῃ, διότι σὲ παρομοιάζω μὲ τὸν πατέρα μου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον Πρίαμος·

«Οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, υἱέ μου, καθὼς λέγεις· ἀλλὰ βεβαίως θεὸς τις ἐκτείνει ἐπ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα καὶ στέλλει εὐτυχῶς εἰς συνάντησίν μου ὁδηγὸν ὁποῖος εἶσαι σὺ, λαμπρὸν κατὰ τὴν ὄψιν καὶ συνετὸν κατὰ τὸν νοῦν καὶ ἐκ μακάρων γονέων καταγόμενον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Ναὶ, ὅλα ταῦτα, γέρον, πρεπόντως εἶπας· ἀλλ' εἰπέ μοι τοῦτο καὶ ἀκριβῶς διηγήθητι, ἄρά γε στέλλεις τὰ πολλὰ ταῦτα καὶ πολύτιμα πράγματα εἰς ξένους ἀνθρώπους διὰ νὰ σωθῶσιν, ἢ ὅλοι οἱ Τρῶες ἐγκαταλιμπάνετε τὴν ἰσρὰν Ἴλιον φοβηθέντες, διότι τοιοῦτος ἀνὴρ ἄριστος, ὁ υἱὸς σου, ἐχάθη, μολοντί δὲν ἦτο κατώτερος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν μάχην;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον Πρίαμος·

«Ποῖος εἶσαι, ὦ ἄριστε, καὶ ἐκ ποίων γονέων, ὁ ὅποιος μὲ εἶπες τόσον καλῶς τὸν ὄλεθρον τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ μου;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

«Δοκιμάζων με μ' ἐρωτᾷς, ὦ γέρον, περὶ τοῦ ἐνδόξου Ἑκτορος· αὐτὸν ἐγὼ πολλάκις τὸν εἶδον εἰς τὴν μάχην ὅταν ὦρμα εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐφόνευε τοὺς Ἀργείους διατρυπῶν αὐτοὺς μὲ τὸν ὄξυν χαλκόν του· ἡμεῖς δὲ στεκόμενοι ἐθαυμάζομεν, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς παρωργισμένος ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος δὲν μᾶς ἄφινε νὰ πολεμῶμεν. Τοῦ Ἀχιλλέως ἐγὼ ὀπαδὸς εἶμαι, ἐν δὲ πλοῖον καλῶς κατεσκευασμένον μὲ ἔφερον· εἶμαι εἰς ἐκ τῶν Μυρμιδόνων, ὁ πατήρ μου ὀνομάζεται Πολύκτωρ, εἶναι πλούσιος, ἀλλὰ γέρον καθὼς καὶ σύ· ἕξ υἱὸι ἔμειναν πλησίον του, ἐγὼ εἶμαι ἕβδομος· ῥιφθεὶς ὁ κλῆρος μεταξὺ μας, ἔλαχεν εἰς ἐμὲ διὰ νὰ ἀκολουθήσω τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις τώρα μὲ ἔστειλεν ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν πεδιάδα, διότι ἀπὸ πρῶτας οἱ γοργόφθαλμοι Ἀχαιοὶ θέλουσι συγκροτήσει μάχην περὶ τὴν Τροίαν· ἀγανακτοῦσι καθήμενοι, οἱ δὲ βασιλεῖς δὲν δύνανται νὰ τοὺς κρατήσωσιν ἐπιθυμοῦντας τὸν πόλεμον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον Πρίαμος·

« Ἐάν μὲν ἦσαι ὀπαδὸς τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, εἰπέ μοι ὄλην τὴν ἀλήθειαν, ἐάν τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ μου ἦναι ἀκόμη εἰς τὰ πλοῖα, ἢ ὁ Ἀχιλλεὺς κατακόψας αὐτὸν μεληδὸν τὸν ἔρριψεν εἰς τοὺς κύνας του »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

« ὦ γέρον, δὲν τὸν ἔφαγον ἀκόμη οἱ κύνες, οὔτε τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα, ἀλλ' ἀκόμη κεῖται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, εἶναι δὲ δωδεκάτη αὐγὴ, καθ' ἣν κοίτεται τὸ σῶμά του δὲν σήπεται, οὔτε οἱ σκώληκες τὸν τρώγουσιν, οἱ ὅποιοι κατατρώγουσι τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ φανευθέντας ἄνδρας· βέβαια τὸν σύρει ἀνηλεῶς πᾶσαν πρωΐαν περὶ τὸν τύμβον τοῦ ἀγαπητοῦ του ἐταίρου, ἀλλ' ὅμως δὲν τὸν κατασχίζει· ὅταν ἔλθῃς θά θαυμάσῃς καὶ ὁ ἴδιος πόσον κεῖται ἀνέπαφος, καὶ τὸ αἶμα ὄλον εἶναι νενιμμένον καὶ οὐδαμοῦ εἶναι μεμολυσμένος ἀπ' αὐτὸ, ὄλαι δὲ αἰ πληγαί του, ὅσας ἔλαβεν, ἐκλείσθησαν, διότι πολλοὶ τὸν ἐκτύπησαν μὲ τὰ ἀκόντιά των· τόσον φροντίζουσιν οἱ μάκαρες θεοὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ υἱοῦ σου, μολονότι εἶναι νεκρὸς, ἐπειδὴ τὸν ἠγάπων πολύ. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρον ἐχάρη καὶ τῷ εἶπεν·

« ὦ τέκνον, τῷόντι εἶναι καλὸν νὰ προσφέρῃ τις τὰ ὀφειλόμενα δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς, διότι ὁ υἱός μου ἐνόσφ' ἔζη ποτὲ δὲν ἐλησμόνησε τοὺς θεοὺς τοὺς οὐρανίους, διὰ τοῦτο αὐτοὶ τὸν ἐνθυμήθησαν καὶ ἀποθανόντα· ἀλλὰ λάβε παρ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, σῶσον δὲ ἐμέ καὶ ὀδήγησόν με τῇ βοηθείᾳ τῶν θεῶν νὰ φθάσω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος Ἑρμῆς·

« Μὲ δοκιμάζεις τὸν νεώτερον, ὦ Πρίαμε, καὶ δὲν θέ-

λεις μὲ πείσει προσκαλῶν με νὰ λάβω δῶρα παρὰ σοῦ, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ἀχιλλέως. Τοῦτον ἐγὼ φοβοῦμαι καὶ σέβομαι πολὺ νὰ λάβω τι, μήπως μοὶ συμβῆ ἔπειτα κακόν τι· σὲ ὅμως δύναμαι νὰ ὀδηγήσω εἰς τὸ περίφημον Ἄργος φιλοφρόνως, ἀκολουθῶν κατὰ ξηρὰν ἢ κατὰ θάλασσαν, καὶ οὐδεὶς, καταφρονήσας τὸν ὀδηγόν σου, ἤθελε τολμήσει νὰ σὲ προσβάλῃ.»

Εἶπε καὶ πηδήσας ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἔλαβε ζωνηῶς τὴν μᾶστιγα καὶ τὰ ἡνία, ἐνέπνευσε δὲ δύναμιν εἰς τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ τεῖχος τῶν πλοίων καὶ εἰς τὴν τάφρον, οἱ φύλακες ἠτοίμαζον τὸ δεῖπνον· αὐτοὺς ὅλους τοὺς ἀπεκοίμισεν ὁ Ἑρμῆς ἀνοίξας δὲ τὰς πύλας, ἀπέρριψε τοὺς μοχλοὺς καὶ εἰσήγαγε τὸν Πρίαμον καὶ τὰ λαμπρὰ δῶρα τὰ ἐπὶ τῆς ἀμάξης. Ἐφθασαν τέλος εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, τὴν ὑψηλὴν, τὴν ὁποίαν οἱ Μυρμιδόνες κατεσκεύασαν διὰ τὸν βασιλέα των, κόψαντες ξύλα ἐλάτης, ὑπεράνωθεν δὲ ἔθεσαν στέγην ἐκ πυκνῶν κλάδων κομίσαντες αὐτοὺς ἐκ τοῦ λειμῶνος· πέριξ δὲ κατεσκεύασαν μεγάλην αὐλὴν διὰ πυκνῶν σχολώπων· τὴν δὲ θύραν εἰς μοχλὸς ἐξ ἐλάτης συνείχε, τὸν ὁποῖον τρεῖς Ἀχαιοὶ ἐπέβαλον εἰς τὴν θύραν, τρεῖς δὲ τὸν ἥνοιγον· ὁ Ἀχιλλεύς ὅμως καὶ μόνος τὸν ἀνεσήκωνεν. Ὁ Ἑρμῆς ὅμως τότε τὸν ἥνοιξεν εἰς τὸν γέροντα, εἰσήγαγε δὲ τὰ λαμπρὰ δῶρα εἰς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ πεζεύσας ἐκ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν εἶπεν·

«ὦ γέρον, ἐγὼ εἶμαι θεὸς ἀθάνατος, ὁ ὁποῖος ἦλθον ἐνταῦθα, ὁ Ἑρμῆς, διότι Ζεὺς ὁ πατὴρ μὲ ἔστειλεν ὀδηγόν σου. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν θέλω ἐπανέλθει πάλιν, οὐδὲ θέλω εἰσέλθει ἐνώπιον τοῦ Ἀχιλλέως, διότι εἶναι ἐπίμεμπτον

ἀθάνατος θεὸς νὰ χαιρετᾷ τόσον φανερώς τοὺς θνητούς· σὺ δὲ εἰσελθὼν λάβε ἐκ τῶν γονάτων τὸν Ἀχιλλεῖα καὶ ἰκέτευσον αὐτὸν ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς του, τῆς μητρὸς του καὶ τοῦ υἱοῦ του, ἵνα τὸν κινήσῃς εἰς ἔλεον.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἑρμῆς ἀπέπτη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὁ δὲ Πρίαμος ἐπήδησεν ἐκ τῶν ἵππων εἰς τὴν γῆν, ἀφήσας τὸν Ἰδαῖον διὰ νὰ κρατῆ τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους, καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὴν σκηνὴν, ὅπου ἐκάθητο ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ φίλος τοῦ Διός. Εὖρεν αὐτὸν ἐκεῖ, οἱ δὲ ἑταῖροί του ἐκάθητο μακρὰν, δύο δὲ μόνοι, ὁ ἦρωσ Αὐτομέδων καὶ ὁ Ἄλκιμος, βλαστοὶ τοῦ Ἄρεως, ὑπηρετούντων παρόντες. Πρὸ ὀλίγου εἶχε παύσει τὸ φαγητὸν, τρώγων καὶ πίνων, καὶ ἀκόμη ἡ τράπεζα ἦτο παρατεθειμένη. Τούτους διέλαθεν εἰσελθὼν ὁ μέγας Πρίαμος, σταθεὶς δὲ πλησίον του ἔλαβε διὰ τῶν χειρῶν τὰ γόνατα τοῦ Ἀχιλλεύου, καὶ ἐφίλησε τὰς θεινάς καὶ ἀνδρόφονους χεῖρας, αἱ ὁποῖαι ἐφόνευσαν πολλοὺς υἱούς του. Καθὼς δὲ ὅταν μεγάλη συμφορὰ καταλάβῃ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν πατρίδα του πράξῃ φόνον καὶ καταφεύγει εἰς τὸν οἶκον ἀνδρὸς πλουσίου, ἐκπληξίς δὲ καταλαμβάνει τοὺς βλέποντας αὐτὸν, τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ οἱ σύντροφοί του ἐξεπλάγησαν εἰς τὴν θεάν τοῦ θεοειδοῦς Πριάμου καὶ ἀντήλλαξαν ταχὺ βλέμμα. Ἐν τούτοις ὁ Πρίαμος ἰκετεύων ἀνέκραξεν·

Ἄνθυμήσου τὸν πατέρα σου, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, καὶ ὡς ἐγὼ εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος. Βέβαια καὶ ἐκεῖνον οἱ περίοικοι περικυκλοῦντες τὸν καταπονοῦσιν, οὐδὲ ὑπάρχει τις, ὁ ὁποῖος νὰ τῷ ἀπομακρύνῃ τὸ κακὸν καὶ τὸν ὄλεθρον. Ἄλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀκούων σε ζῶντα, χαίρει καὶ ἔλ-

πίζει μίαν ἡμέραν νὰ ἰδῆ τὸν φίλτατον υἷὸν ἐπανερχόμενον ἀπὸ τὴν Τροίαν, ἐγὼ ὁμως εἶμαι δυστυχῆς, ἀφοῦ ἐγέννησα υἱοὺς ἀρίστους εἰς τὴν μεγάλην Τροίαν, δὲν ἔχω δὲ κανένα ἐξ αὐτῶν· πεντήκοντα εἶχον ὅταν ἦλθον οἱ Ἄχαιοι, δεκαεννέα μὲν ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῆς Ἐκάβης, τοὺς δὲ ἄλλους ἐξ ἄλλων· τούτων μὲν πολλοὺς ὁ Ἄρης ἠφάνισεν· ἐκεῖνον δὲ τὸν μόνον, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἔσωζε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας, τοῦτον σὺ πρὸ ὀλίγου ἐφόνευσας ὑπερασπιζόμενον τὴν πατρίδα του· ἔνεκα τούτου ἦλθον εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ τὸν ἐξαγοράσω παρὰ σοῦ καὶ νὰ σοὶ φέρω ἄπειρα λύτρα· ἀλλὰ, Ἀχιλλεῦ, σεβάσθητι τοὺς θεοὺς, ἐλέησον καὶ ἐμὲ αὐτὸν, ἐνθυμηθεὶς τὸν πατέρα σου· ἐγὼ εἶμαι ἐλεεινότερος αὐτοῦ· ὑπέφερα ὅσα οὐδεὶς μέχρι τοῦδε τῶν ἀνθρώπων ἄλλος· ἔσυρα μέχρι τῶν χειλέων μου τὴν χεῖρα ἣτις ἐφόνευσε τοὺς υἱοὺς μου.» Ταῦτα εἶπε, διήγειρε δὲ εἰς τὴν καρδίαν του ἐπιθυμίαν θρήνου διὰ τὸν πατέρα του. Ὁ Ἀχιλλεὺς λαμβάνει τὸν γέροντα ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἀπωθεῖ ἠσύχως. Ἐπειτα ἐνθυμήθησαν ὁ μὲν Πρίαμος, γονυπετῆς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἀχιλλέως, κλαίει πικρῶς τὸν ἀνδρόφονον Ἔκτορα· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἔκλαιε τὸν πατέρα του καὶ τὸν Πάτροκλον· ἀντήχουν δὲ οἱ στεναγμοὶ των εἰς τὴν σκηνήν. Ἀφοῦ ἐκορέσθη ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς κλαίων, ἐσηκώθη ἀμέσως ἀπὸ τὸν θρόνον του, ἐσήκωσε δὲ καὶ τὸν γέροντα ἀπὸ τὴν χεῖρα, οἰκτεῖρων τὴν πολιότριχα κεφαλὴν του καὶ τὸ λευκὸν του γένειον, καὶ τῷ εἶπεν· Ἄτυχῆ γέρον, τῷ ὄντι πολλὰ κακὰ ἔπαθες. Πῶς ἐτόλμησες νὰ ἔλθῃς μόνος εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, ἐνώπιον ἀνδρὸς, ὁ ὁποῖος πολλοὺς καὶ καλοὺς υἱοὺς σου ἐφόνευσε; τῷ ὄντι σιδηρᾶν καρδίαν ἔχεις· ἀλλὰ κάθησε τώρα ἐπὶ

τοῦ θρόνου, ἅς ἀφήσωμεν δὲ καὶ τὰς λύπας νὰ ἴσυχάζωσιν εἰς τὴν ψυχὴν, μολονότι λυπούμενοι· δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ὠφέλεια ἐκ τῶν θρήνων, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν ἵνα οἱ ἄνθρωποι ζῶσι λυπούμενοι, μόνοι δὲ αὐτοὶ εἶναι ἀφρόντιδες καὶ ἄλυποι. Δύο πίθοι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ δῶμα τοῦ Διὸς, ὁ εἷς τῶν καλῶν καὶ ὁ ἕτερος τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα δίδει ὁ Ζεὺς καὶ εἰς ὅποιον μὲν ἀναμίζας ταῦτα τὰ δῶση, οὗτος ἄλλοτε μὲν συντυγχάνει τὸ καλὸν καὶ ἄλλοτε τὸ κακόν· εἰς ὅποιον ὅμως δῶση ἐκ τῶν κακῶν τὸν καθιστᾷ δυστυχεῖ· τοῦτον δὲ πάντοτε μεγάλη θλίψις καὶ λύπη τὸν καταδιώκει εἰς ὅλην τὴν γῆν, περιφέρεται δὲ, οὔτε ὑπὸ τῶν θεῶν τιμώμενος οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸν Πηλέα οἱ θεοὶ ἔδωσαν λαμπρὰ δῶρα ἐκ γενετῆς, διότι ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὑπερέβαινε κατὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ ἐβασίλευε τῶν Μυρμιδόνων, καὶ οἱ θεοὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν θνητὸν ὄντα θεὰν γυναῖκα. Εἰς τοῦτο ὅμως ὁ Ζεὺς τῷ ἔδωκε καὶ κακόν· διότι δὲν ἀπέκτησεν υἱοὺς εἰς τὸν οἶκόν του ἵνα τὸν διαδεχθῶσιν, ἀλλ' ἓνα μόνον υἱόν, καὶ αὐτὸν ὅμως μὴ δυνάμενον νὰ φθάσῃ τὸ γῆρας, οὐδὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον δύναμαι νὰ γηροκομήσω γηράσκοντα, ἐπειδὴ μένω πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος μου εἰς τὴν Τροίαν, βλάπτων καὶ σὲ καὶ τὰ τέκνα σου. Ἀλλὰ καὶ περὶ σοῦ, ὦ γέρον, ἠκούομεν πρότερον ὅτι ἦσο εὐτυχής· ὅλοι ὅσοι κατοικοῦσιν ἄνωθεν ἡμῶν τὴν Λέσβον, τὴν κατοικίαν τοῦ Μάκαρος, καὶ τὴν Φρυγίαν καὶ τὸν πλατὺν Ἑλλήσποντον, λέγουσιν ὅτι ἐξείχες κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ κατὰ τοὺς υἱούς· ἀφ' ὅτου ὅμως οἱ θεοὶ σοῦ ἔφεραν τὸ κακόν τοῦτο, πάντοτε περὶ τὴν πόλιν σου ὑπάρχουν μάχαι καὶ φόνοι· ὑπόμεινον, μὴ θρηνηῖς ἀκατα-

παύστως, διότι δὲν θὰ ὠφεληθῆς παντάπασι λυπούμενος διὰ τὸν υἱόν σου, οὔτε θέλεις τὸν ἀναστήσει ἀλλὰ μᾶλλον θὰ πάθῃς καὶ ἄλλο κακόν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον θεοειδῆς Πρίαμος·

«Μὴ μὲ βάλῃς νὰ καθήσω, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, ἐνόσω ὁ Ἔκτορ κεῖται εἰς τὰς σκηνὰς ἄταφος, ἀλλ' ἀπόδος μοι αὐτὸν τάχιστα διὰ νὰ τὸν ἴδω· λάβε δὲ καὶ τὰ πολλὰ λύτρα, τὰ ὅποια σὲ φέρω. Εἶθε νὰ τὰ χαρῆς καὶ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐπειδὴ καὶ ἐμὲ ἄφησες ἀβλαβῆ νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.»

Πρὸς αὐτὸν ἀγριοκυττάξας εἶπεν ὁ ταχύπους θεῖος Ἀχιλλεύς·

«Μὴ μὲ ἐρεθίζῃς πλέον, ὦ γέρον, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διενούμην νὰ σοὶ ἀποδώσω τὸν Ἔκτορα, διότι ἐκ τοῦ Διὸς μοὶ ἦλθεν ἄγγελος, ἡ μήτηρ ἥτις μὲ ἐγέννησεν, ἡ θυγάτηρ τοῦ θαλασσίου γέροντος, καὶ γνωρίζω, Πρίαμε, οὔτε μὲ λανθάνεις ὅτι θεὸς τις σὲ ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν, διότι δὲν ἤθελε τολμήσει ἄνθρωπος καὶ πολὺ γενναῖος ἐὰν ἦναι νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν στρατόν· δὲν ἤθελε διαφύγει τὰς φυλακὰς, οὔτε ἔθελε μετακινήσει εὐκόλως τοὺς μοχλοὺς τῶν θυρῶν μας· διὰ τοῦτο μὴ μὲ παροξύνῃς περισσότερο εἰς λύπην· φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀφήσω οὔτε σὲ τὸν ἴδιον εἰς τὴν σκηνήν, μολονότι εἶσαι ἰκέτης, καὶ ἀπειθήσω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Διός.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρον ἐφοβήθη καὶ ἐπειθετο εἰς τὸν λόγον του· ὁ δὲ Πηλεΐδης ἐξῆλθεν ἐκ τῆς σκηνῆς ὡς λέων, ὄχι μόνος, ἀλλὰ παρακολουθούμενος ὑπὸ δύο ὀπαδῶν, τοῦ Αὐτομέδοντος καὶ τοῦ Ἀλκίμου, τοὺς ὁποίους ἐτίμα περισσότερο ὄλων τῶν ἐταίρων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου· οὔτοι τότε ἔλυσαν τοὺς ἵππους καὶ τὰς

ἡμιόνους ἀπὸ τὸν ζυγόν, ὠδήγησαν εἰς τὴν σκηνὴν τὸν κήρυκα τοῦ γέροντος, τὸν ἐκάθησαν ἐπὶ σκαμνίου, καὶ ἔλαβον τὰ ἄπειρα λύτρα τοῦ Ἑκτορος, ἀφῆκαν δὲ δύο ἱμάτια καὶ καλῶς ἐξειργασμένον χιτῶνα, ἵνα σκεπάσας τὸν νεκρὸν τὸν δώσῃ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν οἶκον. Καλέσας τὰς θεραπαίνας, τὰς διέταξε νὰ τὸν λούσωσι, νὰ τὸν ἀλείψωσι, καὶ νὰ τὸν φέρωσι μακρὰν μῆπως τὸν ἰδῇ ὁ Πρίαμος καὶ δὲν δυνηθῇ νὰ κρατήσῃ τὸν θρῆνον ἐκ τῆς λύπης, καὶ μῆπως ὁ Ἀχιλλεὺς ἐρεθισθεὶς τὸν φονεύσῃ παρακούων τὰς ἐντολὰς τοῦ Διός. Ἀφοῦ δὲ αἱ δοῦλαι ἔλουσαν αὐτὸν καὶ τὸν ἔχρισαν μὲ ἔλαιον, τὸν ἐνέδυσαν τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἱμάτιον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς σηκώσας αὐτὸν τὸν ἔθεσεν εἰς τὴν κλίνην, ἔπειτα δὲ μετὰ τῶν ἐταίρων του τὸν ἔθεσεν εἰς τὴν ὠραίαν ἄμαξαν. Κατόπιν δὲ κλαίων εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητόν του ἐταῖρον·

«Πάτροκλε, μὴ μοῦ παροργισθῆς, ἐὰν μάθῃς εἰς τὸν Ἄδην ὅτι ἀπέδωκα τὸν Ἑκτορα εἰς τὸν πατέρα του, ἀφοῦ μοι ἔδωκε λαμπρὰ λύτρα, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ εἰς σὲ θὰ δώσω τὸ μέρος ὅσον πρέπει.»

Εἶπε καὶ ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν σκηνὴν ὁ θεῖος Ἀχιλλεὺς, ἐκάθησεν εἰς τὴν ὠραίαν καὶ ποικίλην του ἔδραν, ὀπόθεν ἐσηκώθη εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Πρίαμον·

«Γέρον, ὁ υἱός σου σοὶ ἀπεδόθη ἤδη, καθὼς ἐπεθύμεις· αὔριον δὲ τὸ πρῶτ' φέρων αὐτὸν θέλεις τὸν ἰδεῖ, τώρα δὲ ἄς φάγωμεν, διότι καὶ αὐτὴ ἡ καλλιπλόκαμος Νιόβη ἐνθυμήθη τὴν τροφήν, ὅταν ἔχασε δώδεκα υἱοὺς εἰς τὸν οἶκόν της, ἕξ θυγατέρας καὶ ἕξ υἱοὺς ἀκμαίους· καὶ αὐτοὺς μὲν ἐφόνευσεν ὁ Ἀπόλλων διὰ τοῦ τόξου του, τὰς δὲ θυγατέρας ἡ Ἄρτεμις, ὀργισθεῖσα κατὰ τῆς Νιόβης,

διότι ἐξισοῦτο πρὸς τὴν μητέρα τὴν Λητώ, τὴν καλλι-
 πάρειον, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐκείνη μὲν ἐγέννησε δύο, αὐτὴ δὲ
 πολλὰ τέκνα· ἐκεῖνα ὅμως, καίτοι δύο, ἐφόνευσαν τὸν
 μέγαν ἀριθμόν. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας εὐρίσκοντο ταῦτα εἰς
 τὸν τόπον, ὅπου ἐφονεύθησαν, οὔτε ὑπῆρχέ τις νὰ τὰ
 θάψῃ, διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἀπελίθωσε τοὺς λαοὺς,
 τὴν δεκάτην ὅμως τὰ ἔθαψαν οἱ θεοί, ἡ δὲ Νιόβη ἐπεθύ-
 μησε νὰ φάγῃ ἀφοῦ ἀπέκαμε κλαίουσα· τῶρα δὲ εἰς τὸ
 Σίπυλον, μεταξὺ τῶν πετρῶν τῶν ἐρήμων ὁρέων, ὅπου
 λέγουσιν ὅτι κατοικοῦσιν αἱ νύμφαι, αἱ ὁποῖαι χορεύουσι
 περὶ τὸν Ἀχελῶν, ἡ Νιόβη καίτοι ἀπολίθωθεῖσα ὑπο-
 φέρει τὰ τῶν θεῶν δεινά. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἄς φάγωμεν,
 ἔπειτα δὲ κλαίεις τὸν υἱόν σου ἀφοῦ τὸν φέρῃς εἰς τὸ
 Ἴλιον· τῷ ὄντι δὲ θέλει σοὶ εἶσθαι ἄξιος πολλῶν δα-
 κρύων.»

Εἶπε καὶ σηκωθείς ἔσφαξε λευκὸν πρόβατον ὁ ταχύ-
 πους Ἀχιλλεὺς, οἱ δὲ ἑταῖροί του τὸ ἐξέδειρον καὶ τὸ
 ἠτοιμάσαν ἐπιτηδείως, τὸ ἐτεμάχισαν, τὸ ἐπέρασαν εἰς
 τοὺς ὄβελους, τὸ ἔψῃσαν ἐπιμελῶς καὶ τὸ ἔσυραν ἀπὸ τὸ
 πῦρ· ὁ δὲ Αὐτομέδων λαβὼν ἄρτον εἰς ὠραῖα κάνιστρα
 ἐμοίρασεν εἰς τὴν τράπεζαν. Αὐτοὶ δὲ ἤπλωνον τὰς χει-
 ράς των εἰς τὰ προκείμενα φαγητά· ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν,
 ὁ Δαρδανίδης Πρίαμος ἐθαύμαζε τὸν Ἀχιλλεῖα πόσον μέγας
 καὶ πόσον ὠραῖος ἦτο, διότι ὠμοίαζε καθ' ὅλα μὲ τοὺς
 θεοὺς, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμαζε τὸν Δαρδανίδην Πρία-
 μον, βλέπων τὴν ὠραίαν του ὄψιν καὶ ἀκούων τὸν λόγον
 του· ἀφοῦ δὲ ἠυφράνθησαν βλέποντες ἀλλήλους, εἶπε
 πρῶτος ὁ Πρίαμος·

«Κοίμισόν με τάχιστα, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, ἵνα εὐφρανθῶ
 κοιμηθείς· διότι ἀφ' ὅτου ὁ υἱός μου ἐφονεύθη ὑπὸ σοῦ,

δὲν ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου ὑπὸ τὰ βλέφαρα, ἀλλὰ πάντοτε στενάζω καὶ μυρίας λύπας ὑποφέρω κυλιόμενος κατὰ γῆς, εἰς τὴν περιφραγμένην αὐλήν· τῶρα δὲ καὶ φαγητὸν ἔφαγα καὶ οἶνον ἔπια, ἐνῶ πρότερον δὲν ἔτρωγα τίποτε.»

Εἶπεν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς διέταξε τοὺς ἑταίρους καὶ τὰς θεραπαίνας νὰ στρώσωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν· νὰ βάλωσιν ἐπ' αὐτῆς ὠραία στρώματα καὶ ὑπεράνω τάπητας, ὑπεράνω δὲ χλαίνας δασείας, ἵνα σκεπασθῇ· αὐταὶ δὲ ἐξήλθον τῆς σκηνῆς φῶς εἰς τὰς χεῖρας κρατοῦσαι· πάραυτα δὲ διακονοῦσαι ἔστρωσαν δύο κλίνας, πρὸς αὐτὸν δὲ πειράζων εἶπεν ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς·

«Ἐξω πλαγίασον, φίλε γέρον, μήπως ἔλθῃ ἐνταῦθα κἀνεις ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἀχαιῶν, οἱ ὅποιοι συσκέπτονται μετ' ἐμοῦ καθήμενοι ὡς εἶναι πρέπον· ἐὰν κἀνεις ἐκ τούτων σὲ ἴδῃ ἐν καιρῷ νυκτός, πάραυτα ἤθελε τὸ εἰπεῖ εἰς τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα καὶ τότε ἤθελεν ἀναβληθῆ ἢ ἀπόδοσις τοῦ νεκροῦ· ἀλλ' εἰπέ μοι πόσας ἡμέρας χρειάζεσαι διὰ νὰ ἐνταφιάσῃς τὸν ἐνδοξὸν Ἑκτορα, ἵνα καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος μένω καὶ τὸν λαὸν ἐμποδίζω τοῦ πολεμεῖν;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ γέρον θεοειδῆς Πρίαμος·

«Ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ ἐνταφιάσω τὸν Ἑκτορα, οὔτω πράττων θέλεις μ' εὐχαριστήσῃ· διότι γνωρίζεις πόσον εἴμεθα περικεκλεισμένοι εἰς τὴν πόλιν, τὸ δὲ δάσος εἶναι μακρὰν ἵνα φέρωμεν ξύλα ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ οἱ Τρῶες φοβοῦνται πολὺ. Μᾶς χρειάζονται ἐννέα ἡμέραι διὰ νὰ τὸν κλαύσωμεν εἰς τὸν οἶκον. Τὴν δεκάτην δυνάμεθα νὰ τὸν θάψωμεν καὶ ὁ λαὸς νὰ εὐωχηθῇ· τὴν ἐνδεκάτην

θέλομεν ἀνεγείρει εἰς αὐτὸν τύμβον, τὴν δὲ δωδεκάτην θέλομεν πολεμήσει, ἐὰν ᾦναι ἀνάγκη.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος Ἄχιλλεύς·

«Ταῦτα θέλουσι γίνεαι, γέρον Πρίαμε, καθὼς ἐπιθυμεῖς· θὰ ἐμποδίσω τὸν πόλεμον τοσοῦτον χρόνον, ὅσον εἶπας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ γέροντος εἰς τὸν καρπὸν διὰ νὰ μὴ φοβηθῆ· καὶ ὁ μὲν κῆρυξ καὶ ὁ Πρίαμος ἐκοιμήθησαν εἰς τὸν πρόδομον συνετὰ βουλευόμενοι, ὁ δὲ Ἄχιλλεύς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς, παρ' αὐτῷ δὲ ἡ καλλιπάρειος Βρισηΐς. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι θεοὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἵππων μαχόμενοι ἄνδρες ἐκοιμῶντο ὅλην τὴν νύκτα, καταληφθέντες ὑπὸ τοῦ ἠδέος ὕπνου, τὸν Ἑρμῆν ὅμως δὲν κατελάμβανεν ὁ ὕπνος, διαλογιζόμενον ἵνα ἐπαναφέρῃ τὸν Πρίαμον ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν Τροίαν, διαλαθὼν τοὺς φύλακας. Σταθεὶς δὲ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του τῷ εἶπεν·

«ὦ γέρον, διόλου δὲν φροντίζεις διὰ τὸ κακόν. Πῶς κοιμᾶσαι ἀκόμη μεταξὺ πολεμίων ἀνδρῶν, ἀφοῦ σὲ ἄφησεν ὁ Ἄχιλλεύς; Τώρα μὲν τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν τὸν ἐλύτρωσες, πολλὰ λύτρα δούς, διὰ σὲ ὅμως ζῶντα οἱ ἐναπολειφθέντες υἱοὶ σου ἠθελον δώσει τριπλάσια, ἐὰν μάθῃ ὁ Ἀγαμέμνων καὶ οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ ὅτι εἶσαι ἐδῶ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ γέρων ἐφοβήθη καὶ ἐξύπνησε τὸν κήρυκα, ὁ δὲ Ἑρμῆς ἐζευξε τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους των, ταχέως δὲ τὰς ἤλαυνε διὰ μέσου τοῦ στρατοῦ, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ζεὺς, ὁ μὲν Ἑρμῆς ἀπέπτη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἡ δὲ κροκόπεπλος Λυγὴ διεσχορπίζετο εἰς ὅλην τὴν γῆν· οἱ δὲ δύο γέ-

ροντες ἤλαυνον κλαίοντες καὶ στεναζόντες τοὺς ἵππους εἰς τὴν πόλιν, αἱ δὲ ἡμίονοι ἔφερον τὸν νεκρὸν· κανεῖς δὲ ἄλλος οὔτε ἐκ τῶν ἀνδρῶν οὔτε ἐκ τῶν γυναικῶν τοὺς εἶδε πρότερον, ἀλλὰ ἡ Κασσάνδρα, ὁμοία μὲ τὴν χρυσοῦν Ἀφροδίτην, ἀναβᾶσα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, εἶδε τὸν πατέρα τῆς καθήμενον εἰς τὴν ἅμαξαν καὶ τὸν κήρυκα τὸν ἐν τῇ πόλει φωνάζοντα· εἶδε δὲ καὶ τὸν νεκρὸν κείμενον ἐν τῇ κλίνῃ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων. Ὠλολύξασα δὲ ἐφώναζεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν·

«Τρῶες καὶ τρωϊάδες, ἐλθόντες ἰδέτε τὸν Ἔκτορα, ἐὰν ποτὲ ἐχαίρετε βλέποντες αὐτὸν ἐπανερχόμενον ζῶντα ἐκ τῆς μάχης, διότι τῷ ὄντι ἦτο μεγάλη χαρὰ εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν.»

Ταῦτα εἶπε, δὲν ἔμεινε δὲ εἰς τὴν πόλιν οὔτε ἀνὴρ οὔτε γυνή, διότι ὅλους κατέλαβε λύπη μεγάλη· ἀπήντησαν δὲ αὐτὸν πλησίον τῶν πυλῶν φέροντα τὸν νεκρὸν· πρῶτον δὲ ἡ ἀγαπητὴ σύζυγός του καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ του, ὀρμήσασαι ἀπέσπων τὰς τρίχας τῶν ἐγγίζουσai τὴν κεφαλὴν τοῦ ἥρωος. Ὁ λαὸς, περίξ ἰστάμενος, ἔκλαιε καὶ ἤθελε κλαίει τὸν Ἔκτορα ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν, ἐὰν ὁ γέφρων δὲν ἔλεγεν εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς ἀμάξης·

«Παραμερίσατε διὰ νὰ διέλθωσιν αἱ ἡμίονοι, ἔπειτα δὲ θέλετε κορεσθῆ κλαίοντες, ἀφοῦ τὸν φέρω εἰς τὸν οἶκον.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοὶ δὲ διεχωρίσθησαν καὶ ἀφῆκαν τόπον νὰ διέλθῃ ἡ ἅμαξα. Ἀφοῦ τὸν ἔφερον εἰς τὸν λαμπρὸν οἶκον, τὸν ἔθεσαν εἰς ὠραίαν κλίνην, ἔβαλον δὲ θρηνηδοὺς νὰ καθήσωσιν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουσι τοὺς θρήνους καὶ τοὺς στεναγμούς. Καὶ οἱ μὲν θρηνηδοὶ ἐθρήνου, αἱ δὲ γυναικες ἀνεστέναζον, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ἡ λευκώλε-

νος Ἀνδρομάχη κρατοῦσα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδροφόνου
Ἔκτορος ἤρχισε τὸν θρῆνον·

«Σύζυγέ μου, νέος ἀπέθανες, καὶ μὲ ἀφίνεις χήραν εἰς
τὸν οἶκον, ὃ δὲ υἱός σου πολὺ νήπιος εἶναι, τὸν ὅποιον
ἐγεννήσαμεν σὺ καὶ ἐγὼ, οἱ δυστυχεῖς ! οὐδὲ νομίζω ὅτι
θέλει φθάσει εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν, πολὺ πρὶν ἢ πόλις
αὕτη θέλει καταστραφῆ ἐντελῶς, ἐπειδὴ ἐχάθης σὺ ὃ
φύλαξ, ὅστις ἔσωσας αὐτὴν καὶ ἐφύλαττες τὰς γυναῖκας
καὶ τὰ τέκνα, αἱ ὅποιαι ταχέως θέλουσιν ἀπαχθῆ διὰ
τῶν πλοίων αἰχμάλωτοι καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν· σὺ δὲ, υἱέ
μου Ἀστυάναξ, ἢ θὰ ἀκολουθήσῃς τὴν μητέρα σου καὶ
θὰ ἐργάζεσαι ἔργα ἀπρεπῆ, παραπονούμενος ἔμπροσθεν
σκληροῦ κυρίου, ἢ κανεῖς τῶν Ἀχαιῶν λαβῶν θέλει σὲ
ρίψει ἀπὸ τὸν πύργον σκληρῶς νὰ ἀποθάνῃς, μνησικακῶν
διότι ὁ Ἔκτωρ ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του, ἢ τὸν πατέρα
του, ἢ τὸν υἱόν του· διότι πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐφονεύ-
θησαν ὑπὸ τοῦ Ἔκτορος. Ὁ πατήρ σου ἦτο τρομερὸς εἰς
τὴν μάχην, καὶ διὰ τοῦτο οἱ λαοὶ τὸν κλαίουσιν εἰς τὴν
πόλιν, κακὸν δὲ θρῆνον καὶ πένθος ἔκαμες εἰς τοὺς γο-
νεῖς, ὧ Ἔκτωρ· πρὸ πάντων ὅμως εἰς ἐμὲ μεγάλην λύπην
θέλεις ἀφήσει, διότι ἀποθνήσκων δὲν ἠπλωσας ἐκ τῆς
κλίνης τὰς χεῖράς σου πρὸς ἐμὲ, οὔτε μὲ εἶπες παρηγο-
ρητικόν τινα λόγον, τὸν ὅποιον νὰ ἐνθυμῶμαι πάντοτε
νύκτα καὶ ἡμέραν κλαίουσα.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, αἱ δὲ γυναῖκες ἀνεστέναζον·
μετ' αὐτὰς δὲ ἡ Ἐκάβη ἤρχισε πικρὸν θρῆνον·

«ὦ Ἔκτωρ, ἐξ ὅλων τῶν υἱῶν μου μᾶλλον φίλτατε,
βεβαίως ἐν ὄσῳ ἔζης ἠγαπᾶσο μεγάλως ὑπὸ τῶν θεῶν,
οἱ ὅποιοι ἐφρόντιζον περὶ σοῦ καὶ εἰς τὸν θάνατόν σου,
διότι καὶ ἄλλους υἱούς μου ὃ ταχύπους Ἀχιλλεὺς αἰχμα-

λωτίζων τοὺς ἐπώλει πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν Σάμον, εἰς τὴν Ἴμβρον καὶ εἰς τὴν ἄξενον Λῆμνον· ἀφοῦ ὅμως ἐφόνευσε σέ, σέ ἔσυρε πολλάκις περὶ τὸν τύμβον τοῦ ἐταίρου του Πατρόκλου, τὸν ὅποιον ἐφόνευσες· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοιουτοτρόπως δὲν τὸν ἀνέστησε· τῶρα δὲ μοῦ εἶσαι δροσερός καὶ ὡς νεωστὶ πεφονευμένος, ὅμοιος μὲ ἐκείνον, τὸν ὅποιον ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων διὰ τῶν βελῶν του ταχέως καὶ ἀλύπως ἐφόνευσε.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, διήγειρε δὲ ἄσβεστον θρῆνον. Μετ' αὐτὴν δὲ ἡ Ἑλένη τρίτη ἤρχισε τὸν θρῆνον.

ἌἘκτορ, ἐξ ὅλων τῶν ἀνδραδέλφων μου μᾶλλον φίλτατε, διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο σύζυγός μου ἀφοῦ μὲ ἔφερεν εἰς τὴν Τροίαν· εἶθε νὰ ἀπέθνησκον πρότερον διότι παρῆλθον ἤδη εἴκοσιν ἔτη, ἀφ' οὔτου ἐγκατέλειψα τὴν πατρίδα μου· οὐδέποτε ὅμως ἤκουσα παρὰ σοῦ λόγον κακόν, οὐδὲ ἀπρεπῆ. Καὶ ἐάν τις εἰς τὸν οἶκον ἢ ἐκ τῶν ἀνδραδέλφων ἢ ἐκ τῶν συννυμφῶν ἢ ἡ πενθερὰ, διότι ὁ πενθερὸς εἶναι πολὺ ἡμέρος ὡς πατὴρ, ἤθελε μὲ ὀνειδίσαι, σὺ, προσομιλῶν αὐτὸν, τὸν ἐμπόδιζες διὰ τῆς συνέσεώς σου καὶ τῶν φρονίμων σου λόγων. Διὰ τοῦτο λυπημένη κλαίω καὶ σέ καὶ ἐμέ τὴν ἀθλίαν, διότι κάνεις ἄλλος εἰς τὴν Τροίαν δὲν μοὶ εἶναι προσηνὴς οὔτε φίλος, ὅλοι δὲ μὲ μισοῦσι.»

Ταῦτα εἶπε κλαίουσα, ἀνεστέναζε δὲ ὁ ἄπειρος λαὸς, πρὸς τὸν ὅποιον ὁ γέρον Πρίαμος εἶπε·

«Τρῶες, φέρετε ἤδη ξύλα εἰς τὴν πόλιν, μηδὲ φοβηθῆτε τὸν πολὺν στρατὸν τῶν Ἀργείων, διότι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποστέλλων με ἐνταῦθα ἐκ τῶν πλοίων μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ μὲ βλάβῃ πρὶν ἀνατείλῃ ἡ δωδεκάτη ἡμέρα.»

Ταῦτα εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ἐζεύγνουον βοῦς καὶ ἡμιόνους ὑπὸ τὰς ἀμάξας, παρευθὺς δὲ ἔπειτα συνηθροίσθησαν ἔμπροσθεν τῆς πόλεως. Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας ἐκόμιζον ἄφθονα ξύλα εἰς τὴν πόλιν, τὴν δὲ δεκάτην κλαίοντες ἔκαμον τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἀνδρείου Ἑκτορος· ἔβαλαν τὸν νεκρὸν εἰς τὸ μέσον τῆς πυρᾶς καὶ ἔθεσαν πῦρ. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν συνηθροίσθη ὁ λαὸς περὶ τὴν πυρὰν τοῦ ἐνδόξου Ἑκτορος· καὶ πρῶτον μὲν ἔσβυσαν μὲ οἶνον ὅσον ἀκόμη ἐσώζετο πῦρ· ἔπειτα δὲ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἑταῖροί του θρηνοῦντες καὶ κλαίοντες θερμῶς συνήθροισαν τὰ ὄστᾶ του, τὰ περιέκλεισαν εἰς χρυσοῦν λάρνακα, ἐκάλυψαν αὐτὴν διὰ μαλακῶν πορφυρῶν πέπλων, καὶ τὴν κατεβίβασαν εἰς λάκον βαθὺν τὸν ὁποῖον ἐκάλυψαν διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων πετρῶν· τέλος ἀνήγειρον τὸν τύμβον καὶ ἔθεσαν περὶ αὐτὸν σκοποὺς μήπως ἐφορμήσωσι πρότερον οἱ Ἀχαιοὶ κατασκευάσαντες δὲ τὸν τύμβον ἐπέστρεψαν, καὶ συναθροισθέντες παρεκάθησαν εἰς λαμπρὰν εὐωχίαν, εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Πριάμου, τοῦ ἐνδόξου βρσιλέως. Τοιαύτας ἐπικηδείους τιμὰς ἀπέδιδον οἱ Τρῶες εἰς τὸν ἱππότην Ἑκτορα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΙΛΙΑΔΟΣ.»

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

DO NOT WRITE IN THESE SPACES

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through or a second page.

Homeric

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΘΩΜΙΛΗΜΕΝΗΝ

ΥΠΟ

Α. Γ. ΣΚΑΛΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΣΣΑΡΗ.

(Ὀδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 51.)

1873.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Α.

Ψάλε, ὦ Μοῦσα, τὸν πολυμήχανον ἄνδρα ὅστις πολὺν χρόνον περιεπλανήθη ἀποῦ ἐξεπόρθησε τὴν ἱερὰν πόλιν τῆς Τροίας, πολλὰς εἶδε πόλεις καὶ πολλῶν λαῶν ἐγνώρισε τὰ ἦθη· ὑπέφερε δὲ καὶ αὐτὸς πολλὰ δεινὰ εἰς τὴν θάλασσαν, ζητῶν νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς συντρόφους του εἰς τὴν πατρίδα των. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τοὺς σώσῃ, ὅσον καὶ ἂν προσεπάθησε, διότι ἡ κακία των ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν των. Οἱ ἄφρονες! εἶχον φάγει τὰς βροῦς τοῦ Ἥλιου Ὑπερίονος, καὶ οὗτος τοῖς ἀφήρεσε τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς. Θεὰ, θύγατερ τοῦ Διὸς, εἶπέ καὶ εἰς ἡμᾶς ὀλίγα τοῦλάχιστον ἐκ τῶν συμβάντων τούτων.

Ἦδη ὅλοι ἐκεῖνοι ὅσοι διέφυγον τὸν τρομερὸν ὄλεθρον εἶχον ἐπιστρέφει εἰς τὰς πατρίδας των, σιωθέντες ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου καὶ τῶν κυμάτων· αὐτὸν δὲ μόνον, καίτοι ποθοῦντα τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν καὶ τὴν σύζυγόν του, ἐκράτει ἡ σεβασμία νύμφη, ἡ ἔνδοξος θεὰ Καλυψώ, εἰς βαθέα σπήλαια ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἔχῃ σύζυγόν της. Ἄλλ' ὅταν τέλος τὰ ἔτη, πληροῦντα τὴν περιστροφήν των, ἔφερον τὴν ἡμέραν τὴν ὁποῖαν ὥρισαν οἱ θεοὶ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ τότε ἀκόμη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φιλτάτων του ἔμελλε νὰ ὑποστῇ τρομερὰς δοκιμασίας. Ὅλοι οἱ θεοὶ τὸν εὖσπλαγχνίζοντο, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις οὐδὲ στιγμὴν ἔπαυε τὴν ὀργὴν του κατὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεως, πρὶν φθάσῃ οὗτος εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἄλλ' ὁ μὲν Ποσειδῶν εἶχε μεταβῆ πρὸς τοὺς Αἰθίοπας οἵτινες οἰκοῦσι μακρὰν, τοὺς Αἰθίοπας, οἵτινες εἰσὶ διηρη-

μένοι εἰς δύο λαοὺς εἰς τὰ ἔσχατα τῆς οἰκουμένης, τοὺς μὲν πρὸς τὸ μέρος ὅπου δῦει ὁ Ὑπερίων, τοὺς δὲ πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἀνατέλλει· ἐκεῖ θὰ εὔρισκεν ἐκατόμβην ταύρων καὶ ἀρνίων, ἐκεῖ θὰ ἐτέρπετο παρακαθήμενος εἰς τὰ συμπόσια τῶν. Οἱ δὲ ἄλλοι θεοὶ ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὰ δώματα τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Καὶ ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ· διότι ἐνθυμήθη τὸν εὐγενῆ Αἴγισθον τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶχε φονεύσει ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὁρέστης. Ἐκεῖνον λοιπὸν ἐνθυμηθεὶς, εἶπε τὰ ἐξῆς πρὸς τοὺς ἀθανάτους.

«Φεῦ! πῶς οἱ θνητοὶ κατηγοροῦσι τοὺς θεοὺς! Λέγουσιν ὅτι αἱ δυστυχίαι τῶν προέρχονται παρ' ἡμῶν, ἐνῶ πολλὰκις αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μὲ τὰς κακὰς τῶν πράξεις περιπίπτουσιν εἰς συμφορὰς μηδὲν ὑπὸ τῆς μοίρας προωρισμένας. Οὕτω καὶ τῶρα ὁ Αἴγισθος, παρὰ τὴν εἰμαρμένην, ἔλαβεν ὡς γυναῖκα τὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ Ἀτρείδου, ἀπέκτεινε δὲ αὐτὸν ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν πατρίδα του, καίτοι γνωρίζων ὅτι τὸν περιμένει ὄλεθρος τρομερὸς, ἀφοῦ ἡμεῖς προείπομεν εἰς αὐτὸν, πέμψαντες τὸν συνετὸν φονέα τοῦ Ἄργου Ἑρμῆν, νὰ μὴ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃ τὴν σύζυγόν του, διότι θὰ τὸν τιμωρήσῃ ἡμέραν τινὰ ὁ Ὁρέστης ὅταν ἀνδρωθῇ καὶ ἐπιθυμήσῃ νὰ ἐπανάδῃ τὴν πατρίδα του. Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἑρμῆς ἄλλ' αἱ ἀγαθαὶ συμβουλαὶ του δὲν ἔπεισαν τὴν καρδίαν τοῦ Αἰγίσθου, ὅστις τῶρα ἀπέτισε διαμιάς ὅλα τὰ ἐγκλήματατά του.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ.

«ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε τῶν βασιλέων, ἐκεῖνος βεβαίως κατελήφθη ὑπὸ δικαίου ὀλέθρου· τοιουτοτρόπως δὲ ἄς ἀπολεσθῇ καὶ πᾶς ἄλλος ὅστις ἠθέλε πράξει τὰ αὐτά. Ἄλλ' ἡ καρδία μου σπαράσσεται ὡσάντις ἐνθυμοῦμαι τὸν ἔμφρονα Ὀδυσσεά, τὸν δύσμοιρον, ὅστις τοσοῦτον ἤδη χρόνον τυραννεῖται μακρὰν τῶν φίλων του εἰς νῆσον τὴν ὁποῖαν περιβρέχουσι τὰ κύματα καὶ ἦτις εἶναι εἰς τὸ κέντρον τῆς θαλάσσης, νῆσον κατάφυτον ἀπὸ δάση ὅπου κατοί-

καὶ θεὰ, ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀγρίου Ἄτλαντος ὅστις γινώσκει τὰ βάθη ὅλης τῆς θαλάσσης καὶ ὅστις βαστάζει τὰς ὑψηλὰς στήλας αἵτινες χωρίζουσι τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς. Τούτου ἡ θυγάτηρ κρατεῖ τὸν δύστηνον Ὀδυσσεά, ὀδυρόμενον, καὶ ἀκαταπαύστως τὸν θωπεύει μὲ λόγους τρυφεροὺς καὶ κολακευτικούς διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ λησμονήσῃ τὴν Ἰθάκην. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς, ποθῶν νὰ ἴδῃ τοῦλάχιστον τὸν καπνὸν ὅστις ἀνυφοῦται ἀπὸ τὰς στέγας τῆς πατρίδος του, εὐχεται νὰ ἀποθάνῃ. Δὲν θὰ συγκινηθῇ λοιπὸν ἡ καρδιά σου, ὦ θεὲ τοῦ Ὀλύμπου; Δὲν σὲ εὐηρέστησε λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς προσφέρων σοι θυσίας πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀργείων εἰς τὰς εὐρείας πεδιάδας τῆς Τροίας; Διατί ἄρά γε εἶσαι τόσον κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος, ὦ Ζεῦ;

Πρὸς ταύτην ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεὺς.

«ὦ τέκνον μου, ποῖος λόγος ἐξῆλθε τῶν χειλέων σου! Πῶς, ὕστερον ἀπὸ ὅλα ταῦτα, νὰ λησμονήσω τὸν θεῖον Ὀδυσσεά, ὅστις ὅλους τοὺς θνητοὺς ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ ὅστις προσέφερε θυσίας πλειοτέρας τῶν ἄλλων εἰς τοὺς ἀθανάτους οἵτινες οἰκοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανόν; Ἄλλ' ὁ περιβάλλων τὴν γῆν Ποσειδῶν εἶναι πάντοτε ὠργισμένος ἕνεκα τοῦ Κύκλωπος τοῦ ὁποίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξώρυξε τὸν ὀφθαλμὸν, τοῦ ἰσοθέου Πολυφήμου, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις εἶναι ἀνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων Κυκλώπων, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ νύμφη Θέωσα, ἡ θυγάτηρ τοῦ κυριάρχου τῆς ἀγόνου θαλάσσης Φόρκυος, ἐγέννησε μιγεῖσα μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἐντὸς βαθέος σπηλαίου. Τούτου ἕνεκα λοιπὸν ὁ γαιοσείστης Ποσειδῶν φεῖδεται μὲν τῆς ζωῆς τοῦ Ὀδυσσεως, τὸν πλανᾷ δὲ μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ἄλλ' ἔστι, ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα παρόντες ἅς φροντίσωμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐπιστροφὴν του, ὁ δὲ Ποσειδῶν θὰ ἀποθέσῃ τὸν θυμὸν του, διότι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀντισταθῇ μόνος εἰς τὰς θελήσεις ἔλων τῶν ἀθανάτων θεῶν.»

Ἐπειτα δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ ἀπήντησε πρὸς αὐτόν.

«ὦ ἡμέτερε πάτερ, Κρονίδη, ὑπατε τῶν βασιλέων, ἀν τῶντι τώρα ἦναι ἀρεστόν εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, ἃς πέμψωμεν ἀμέσως εἰς τὴν νῆσον Ὀγυγίαν τὸν ταχυδρόμον ἡμῶν Ἑρμῆν, τὸν φορέα τοῦ Ἄργου, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τάχιστα πρὸς τὴν καλλίκομον νύμφην τὴν ἀμετάτρεπτον ἡμῶν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ ἀτρομήτου Ὀδυσσεὺς ὅπως ἀναχωρήσῃ οὗτος ἀμέσως. Ἐγὼ δὲ θὰ καταβῶ εἰς τὴν Ἰθάκην διὰ νὰ παροτρύνω ἔτι μᾶλλον τὸν υἱόν του καὶ νὰ ἐνδυναμώσω τὴν καρδίαν του ὅπως συγκαλέσῃ εἰς τὴν συνέλευσιν τοὺς μακρὰν ἔχοντας τὴν κόμην Ἀχαιοὺς καὶ ἀπαγορεύσῃ εἰς ὅλους τοὺς μνηστῆρας νὰ καταβροχθίζωσι καθ' ἡμέραν τὰ παχέα πρόβατά του καὶ τὰς στρεψικεράτους καὶ βραδυπορούσας βοῦς. Ὁὰ τὸν πέμψω δὲ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς τὴν ἀμμώδη Πύλον διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρός του, ἐὰν δυνηθῇ νὰ μάθῃ τι, καὶ διὰ νὰ καταστῇ ὀνομαστός μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.»

Εἶπε καὶ ὑπεδύθη ὠραῖα πέδιλα ἐξ ἀμβροσίας καὶ χρυσοῦ ἄτινα φέρουσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἀπεράντου γῆς μὲ ταχύτητα ἀνέμου. Ἐλαβε δὲ εἰς χεῖρας δόρυ κραταῖόν, μὲ αἰχμὴν χαλκίνην ὀξειαν, βαρὺ, μακρὸν, στερεὸν, μὲ τὸ ὅποῖον δαμάζει τὰς φάλαγγας τῶν ἡρώων καθ' ὧν ὀργίζεται ἡ θυγάτηρ τοῦ πανισχύρου πατρός. Καὶ ἐξορμήσασα ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως Ἰθάκης εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τοῦ αὐλείου οὐδοῦ· ἐκράτει δὲ εἰς τὴν παλάμην τὸ χαλκοῦν δόρυ καὶ ἔλαβε τὴν μορφήν φίλου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ταφίων Μέντου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες, καθήμενοι ἐπὶ τῶν δερμάτων τῶν βοῶν τοὺς ὁποίους αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶχον θυσιάσει, διεσκέδαζον παίζοντες τοὺς πεσσοὺς πρὸ τῶν θυρῶν. Κήρυκες καὶ πρόθυμοι θεράποντες, οἱ μὲν ἐμίγνυον ὕδωρ καὶ οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων, οἱ δὲ ἔπλυνον διὰ σπόγγων πολυτρήτων τὰς τραπέζας καὶ ἔθετον αὐτὰς ἐγώπιόν των διανέμοντες πολλὰ κρέατα.

Ὁ θεῖος Τηλέμαχος εἶδε πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων τὴν θεάν· καθήμενος μεταξὺ τῶν μνηστῆρων, μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, ἔβλεπε κατὰ διάνοιαν τὸν γενναῖον πατέρα του ἂν παροῦσιαζόμενος ἕκ τινος μέρους διεσκόρπιζεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του τοὺς μνηστῆρας, ἐλάμβανε τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον καὶ τὴν κατοχὴν τῶν κτημάτων του. Τοιαῦται ἦσαν αἱ σκέψεις του, ὅτε, καθήμενος μεταξὺ τῶν μνηστῆρων, εἶδε τὴν Ἀθηναῖν καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν στοᾶν δυσανεσχετῶν διότι ξένος ἔμενε τοσαύτην ὥραν ὄρθιος εἰς τὴν θύραν. Πλησιάζας αὐτὸν, λαμβάνει τὴν δεξιάν του, ἀρπάζει τὸ χαλκοῦν δόρυ καὶ ἀποτείνει αὐτῷ τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Καῖρε, ξένε, θέλεις φιλοξενηθῆ παρ' ἡμῖν· ἀφοῦ δὲ χορτασθῆς θὰ μᾶς εἰπῆς τί ἐπιθυμεῖς παρ' ἡμῶν.»

Ταῦτα εἰπὼν προηγήθη, ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηναῖα τὸν ἠκούθησε. Καὶ ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑψηλὸν μέγαρον, τὸ μὲν δόρυ φέρων ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὴν στήλην ἐντὸς ὠραίας ὀπλοθήκης ὅπου ὑπῆρχον καὶ πολλὰ ἄλλα δόρατα τοῦ ἀνδρείου Ὀδυσσεως, τὴν δὲ θεᾶν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου ἀπλώσας ὑπ' αὐτὸν τάπητα ὠραῖον καὶ πλουσίως ἐξεργασμένον καὶ θέσας ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς σκαμνίον. Ἔθεσε δὲ πλησίον καὶ δι' ἑαυτὸν καθέδραν πεποικιλμένην διὰ γλυφῶν, μακρὰν τῶν πολλῶν μνηστῆρων, φοβούμενος μήπως ὁ ξένος ἐνοχλούμενος ὑπὸ τοῦ θορύβου δὲν εὐχαριστηθῆ γευματίζων μεταξὺ ταραχοποιῶν ἀνθρώπων, καὶ θέλων νὰ τὸν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ ἀπόντος πατρὸς του. Θεραπαινὶς κρατοῦσα ὠραίαν χρυσοῦν προχοῆδα ἔχυνεν εἰς τὸν ξένον ὕδωρ ἄνωθεν ἀργυρᾶς λεκάνης διὰ νὰ νιφθῆ, καὶ ἔθεσεν ἔπειτα πλησίον αὐτῶν τράπεζαν ἐστιλωμένην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ σεβασμία οἰκονόμος, πλήρης χάριτος πρὸς τοὺς συνδαιτημόνας, παρέθεσεν ἄρτους καὶ φαγητὰ ἄφθονα· ὁ δὲ τὰ κρέατα διατέμνων ὑπηρέτης, φέρων ἀπέθεσε τρυβλία παντοίων κρεάτων καὶ ἔθεσεν ἐνώπιόν των ποτήρια χρυσαῖα, ὁ δὲ κῆρυξ τοὺς ἐπλησίαζε συνεχῶς διὰ νὰ κερᾶσῃ τὸν οἶνον.

Ματ' ὀλίγον εἰσῆλθον αἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες καὶ ἐκά-

θησαν κατὰ τάξιν ἐπὶ τῶν θρόνων καὶ ἐπὶ τῶν καθεδρῶν. Καὶ κήρυκες ἔχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας των καὶ δοῦλαι ἐπεσώρευσαν τοὺς ἄρτους ἐντὸς κανίστρων καὶ νεανίσκοι ἐπλήρωσαν ποτοῦ τοὺς κρατῆρας. Οἱ δὲ μνηστῆρες ἐξέτεινον τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ προκειμένα φαγητά. Ἄφου δὲ κατηύνασαν τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των εἰς ἄλλας ἐπιθυμίας, εἰς ἄσματα καὶ χορούς, τὰς συνήθεις τέρψεις τῶν συμποσίων. Εἷς τῶν κηρύκων ἔθεσε μεγαλοπρεπῆ λύραν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Φημίου ὅστις ἀκουσίως ἔψαλλεν ἐνώπιον τῶν μνηστήρων. Τότε οὗτος λαβὼν τὴν λύραν ἤρχισε νὰ προοιμιάζῃ καλὴν αἰοιδίην, ἡ δὲ Τηλέμαχος κύψας πρὸς τὴν γλαυκώπιδα Ἀθηναῖν διὰ νὰ μὴ ἀκούεται παρὰ τῶν ἄλλων εἶπε πρὸς αὐτήν.

«Φίλε ξένε, θὰ δυσαρεστηθῆς ἄρά γε κατ' ἐμοῦ δι' ὅσα σοὶ εἴπω; Αὐτοὶ μὲν διασκεδάζουσι διὰ τῆς λύρας καὶ τῶν ἀσμάτων χωρὶς νὰ ἔχουσι καμμίαν φροντίδα, ἐπειδὴ τρώγουσιν ἀτιμωρητὶ τὰ ὑπάρχοντα ἀνδρὸς τοῦ ὁποίου βεβαίως τὰ λευκὰ ὅσα σήπονται που ὑπὸ τῆς βροχῆς κείμενα εἰς τὴν ξηρὰν ἢ κυλιόνται ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης. Ἄ! εἰ ἂν τὸν ἔβλεπον ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν Ἰθάκην, πῶς θὰ ἠύχοντο νὰ εἶχον πόδας ἐλαφροὺς καὶ ταχεῖς μᾶλλον ἢ χρυσᾶς καὶ πολυτελεῖς ἐσθῆτας! Τώρα ὅμως ἐκεῖνος μὲν ἀπώλετο, θῆρα γενόμενος κακῆς μοίρας, εἰς ἡμᾶς δὲ οὐδεμία ἔμεινεν ἐλπίς, ἔστω καὶ ἂν τις τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων μᾶς εἴπῃ ὅτι θὰ τὸ ἐπανίδωμεν. Φεῦ! δὲν ὑπάρχει πλέον ἡμέρα ἐπιστροφῆς δι' αὐτόν. Ἄλλ' ὦ ξένε, ὁμίλησον εἰλικρινῶς καὶ εἰπέ μοι τίς εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι; ποία ἡ πατρίς σου καὶ ποῖοι οἱ γονεῖς σου; μὲ ποῖον πλοῖον ἦλθες καὶ πῶς οἱ ναῦται σὲ ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; μεταξύ ποίων λαῶν καυχῶνται ὅτι ἐγεννήθησαν; διότι δὲν πιστεύω νὰ ἦλθες πεζὸς εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον. Ἀποκρίθητι εἰλικρινῶς εἰς ὅλα ταῦτα διὰ νὰ μάθω ἐὰν τώρα κατὰ πρῶτον ἔρχεσαι ἐνταῦθα ἢ εἶσαι φίλος τοῦ πατρὸς μου· πολλοὶ ἄνθρωποι ἐσύχναζον.

εἰς τὴν οἰκίαν μας, διότι καὶ ὁ πατήρ μου ἠγάπα νὰ ἐπισκέπτεται τοὺς ἀνθρώπους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Ναί, θὰ ἀπαντήσω εἰλικρινῶς εἰς ὅλας ταύτας τὰς ἐρωτήσεις. Καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ὁ Μέντης, ὁ υἱὸς τοῦ φιλοπολέμου Ἀγχιάλου καὶ βασιλεύω ἐπὶ τῶν τολμηρῶν θαλασσοπόρων Ταφίων. Τώρα δὲ ἦλθον ἐνταῦθα μὲ τὸ πλοῖόν μου καὶ τοὺς συντρόφους μου, διασχίσας τὸν μέλανα πόντον διὰ νὰ συγκοινωνήσω μὲ ξένους λαούς. Διευθύνομαι εἰς τὴν Τεμέσην διὰ νὰ ζητήσω χαλκὸν καὶ ἔχω φορτίον ἐκ λαμπροῦ σιδήρου· τὸ πλοῖόν μου εἶναι προσωρμισμένον πλησίον τοῦ ἀγροῦ, μακρὰν τῆς πόλεως, εἰς τὸν λιμένα Ῥεῖθρον, ὑπὸ τὸ πολύδενδρον ὄρος Νήιον. Ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα παλαιοὶ φίλοι, ὡς δύνασαι νὰ τὸ μάθῃς παρὰ τοῦ γέροντος ἥρωος Λαέρτου ὅστις, ὡς λέγουσι, δὲν ἔρχεται πλέον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ ζῆ περίλυπος μακρὰν εἰς τὴν ἐξοχὴν, μόνος, μὲ μίαν γραῖαν ὑπερέτριαν ἣτις τῷ δίδει φαγητὸν καὶ ποτὸν ὅταν τὸν καταλαμβάνῃ ὁ κόπος περιδιαβάζοντα εἰς τὰς ἀμπελοφύτους γαίας του. Τώρα δὲ ἦλθον ἐνταῦθα διότι μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ πατήρ σου ἦτο ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ του· ἀλλὰ βεβαίως οἱ θεοὶ τὸν ἀπέπλάνησαν καθ' ὁδόν, διότι ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς δὲν ἀπέθανεν ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ ζῆ καὶ ἐμποδίζεται πού ἐπὶ τῆς εὐρείας θαλάσσης εἰς τινὰ νῆσον κυματόβρεκτον, σκληροὶ δὲ καὶ ἄγριοι ἄνθρωποι τὸν κρατοῦσιν ἄκοντα. Ἐγὼ ὅμως σοὶ προλέγω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐμπνέουσιν εἰς ἐμὲ οἱ θεοὶ καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐκτελεσθῇ, ὡς φρονῶ, μολοντί μήτε μάντις εἶμαι μήτε ἠξεύρω νὰ ἐξηγῶ σαφῶς τοὺς οἰωνούς. Δὲν θὰ μείνῃ πολὺν καιρὸν μακρὰν τῆς φιλτάτης του πατρίδος, οὔτε ἂν ὑπὸ σιδηρῶν κρατεῖται δεσμῶν, καὶ θὰ ἐπινοήσῃ τρόπον ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα του, ἐπειδὴ εἶναι πολυμήχανος. Τώρα ὅμως, φίλε, εἰπέ μοι εἰλικρινῶς· εἶναι δυνατόν νὰ ἦσαι σὺ ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεως; Ναί, πολὺ ὁμοιάζεις εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς μὲ ἐκεῖνον, ἐπειδὴ

πολλάκις συνανεστρεφόμεθα ἀμοιβαίως πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Τροίαν ὅπου ἀπῆλθον ἐπίσης ἐπὶ τῶν κοίλων πλοίων των καὶ οἱ ἀνδρειότατοι τῶν Ἀργείων. Ἀπ' ἐκείνης ὁμως τῆς ἡμέρας μῆτε ἐγὼ εἶδον τὸν Ὀδυσσεά, μῆτε ἐκεῖνος ἐμέ.»

Ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος ἀπήντησε πρὸς αὐτήν.

« ὦ ξένη μου, θὰ ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἐρώτησίν σου εἰλικρινέστατα. Ἡ μὲν μήτηρ μου λέγει ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεως, ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι βέβαιος, διότι κανεὶς δὲν εἶναι βέβαιος περὶ τοῦ πατρὸς του. Ἄ! εἶθε νὰ ἐγεννώμην υἱὸς εὐδαίμονός τινος θνητοῦ ὅστις νὰ ἐγήρασκεν ἐν μέσῳ τῶν κτημάτων του! ἀλλ' ὁ ἥρωας ἐκ τοῦ ὁποίου λέγουσιν ὅτι κατὰγομαι εἶναι ὁ δυστυχέστατος τῶν θνητῶν. Ἴδού αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤθελες νὰ μάθῃς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.

« Ὅχι, οἱ θεοὶ δὲν σοὶ ἔδωσαν ἄδοξον καταγωγὴν, ἀφοῦ ἡ Πηνελόπη σὲ ἐγέννησε τοιοῦτον οἶος εἶσαι. Ἄλλ' εἰπέ μοι καὶ ὁμίλησον εἰλικρινῶς, τί συμπόσιον εἶναι αὐτὸ καὶ τί εἶναι τὸ πλῆθος τοῦτο; ποίαν ἀνάγκην εἶχες τούτων; εἶναι πανηγυρίς ἢ γάμος; διότι βεβαίως δὲν εἶναι συμπόσιον ἐξ ἐράνου. Πόσον οἱ ἄνθρωποι οὔτοι μοὶ φαίνονται αὐθάδεις καὶ ὑπερήφανοι, εὐωχούμενοι εἰς τὴν οἰκίαν σου. Πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος εἰσερχόμενος ἐνταῦθα θὰ δυσηρεστεῖτο βλέπων τὴν παραλυσίαν ταύτην.»

Ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπεκρίθη πάλιν πρὸς αὐτήν.

« ὦ ξένη μου, ἐπεὶδὴ μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ ἡξεύρης τὴν ἀλήθειαν, μάθε ὅτι ἡ οἰκία αὕτη ἦτο ἄλλοτε πλουσία καὶ σεβαστὴ ἐνόσω ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' οἱ ζηλότυποι θεοὶ ἄλλως ἀπεφάσισαν καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀφανέστερον ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ὅχι, δὲν θὰ ἔκλαιον τόσον πικρῶς ἂν ἐφρονεῦετο μετὰ τῶν συντρόφων του ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων ἢ ἐὰν ἀπέθνησκεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πολέμου· τότε ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ τῷ ἤγειρον τάφον, καὶ εἰς τὸν υἱὸν του θὰ ἄφρινε διὰ τὸ μέλλον μέγα κλέος. Τώρα δὲ αἱ Ἀρπυιαί

τὸν ἀνὴρπασαν ἀδόξως. Ἐγένετο ἄφαντος, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ τις, χωρὶς νὰ μάθῃ τις περὶ αὐτοῦ τίποτε, καὶ εἰς ἐμὲ ἄφησε θλίψεις καὶ δάκρυα. Ἐν τούτοις δὲν στενάζω καὶ κλαίω μόνον δι' ἐκεῖνον, διότι οἱ θεοὶ μὲ ἐβάρυνον καὶ μὲ ἄλλα μεγάλα δεινά. Ὅλοι οἱ ἰσχυροὶ ὅσοι βασιλεύουσιν εἰς τὰς νήσους, εἰς τὸ Δουλίχιον, εἰς τὴν Σάμον, εἰς τὴν δασώδη Ζάκυνθον, καὶ ὅσοι δυναστεύουσιν εἰς τὴν βραχῶδη Ἰθάκην, ὅλοι οὗτοι ζητοῦσι τὴν μητέρα μου εἰς γάμον καὶ καταστρέφουσι τὴν οἰκίαν μου. Αὕτη δὲ οὔτε ἀρνεῖται τὸν μισητὸν γάμον, οὔτε δύναται νὰ δώσῃ ἔν τέλος. Αὐτοὶ ἐν τούτοις φθείρουσι καὶ κατατρώγουσι τὴν κληρονομίαν μου, καὶ βεβαίως δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ ἀφανίσωσι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον.»

Κατανουχθεῖσα ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα εἶπε πρὸς αὐτόν.

ἌΩ θεοί! πόσῃν ἀνάγκῃν ἔχεις τοῦ ἀπόντος Ὀδυσσεῶς ὅστις θὰ ἔκαμνε τοὺς αὐθάδεις τούτους μνηστῆρας νὰ αἰσθανθῶσι τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων του· διότι ἐὰν τῶρα ἐπέστρεφε καὶ ἴστατο εἰς τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας, μὲ τὴν περικεφαλαίαν, μὲ τὴν ἀσπίδα καὶ μὲ τὰ δύο δόρατα, τοιοῦτος ὅπως ἐγὼ τὸν εἶδον κατὰ πρῶτον πίνοντα καὶ τερπόμενον εἰς τὴν οἰκίαν μας ἀφοῦ ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Ἐφύρης ἀπὸ τοῦ Ἰλλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μερμέρου (διότι ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν χώραν ταύτην μεθ' ἐνὸς ταχέος πλοίου ζητῶν φάρμακον ἀνδροφόνον νὰ χοίρῃ τὰ χάλκινα βέλη του· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν τῷ ἠρνήθη, διότι ἐφοβεῖτο τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, τῷ ἔδωκε δὲ ὁ πατήρ μου διότι τὸν ἠγάπα πολὺ), ἐὰν τοιοῦτος ᾖν ὁ Ὀδυσσεὺς παρουσιάζετο ἐν μέσῳ τῶν μνηστῆρων, ποῖος ταχὺς θάνατος θὰ τοὺς εὔρισκε καὶ πόσον οἱ γάμοι των θὰ ἦσαν πικροί! Ἄλλ' ἐὰν πρέπη ἢ ὄχι νὰ ἐκδικηθῇ κατ' αὐτῶν ἀφοῦ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ μέγαρά του, ταῦτο ἔξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς θεοὺς· ἐγὼ δὲ σὲ προτρέπω νὰ σκεφθῆς πῶς θὰ δυνηθῆς νὰ διώξῃς ἐκ τῆς οἰκίας τοὺς μνηστῆρας. Ἐὰν θέλῃς λοιπὸν ἄκουσόν με καὶ μὴ παρίδῃς τὰς συμβουλὰς μου. Προσκάλεσον αὔριον εἰς τὴν ἀγορὰν τοὺς προκρίτους τῶν Ἀχαιῶν, ὁμίλησον πρὸς ὅλους δημοσίᾳ καὶ

λάβε ὡς μάρτυρας τοὺς θεοὺς. Διάταξον τοὺς μὲν μνηστῆρας νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, τὴν δὲ μητέρα σου, εἰάν θέλῃ νὰ λάβῃ ἄλλον σύζυγον, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἰσχυροῦ πατρός της· ἐκεῖ δὲ οἱ συγγενεῖς της ἄς τὴν ὑπανδρεύσωσι καὶ ἄς τῇ ἐτοιμάσωσι πλουσίαν προίκα, ὅπως πρέπει εἰς ἀγαπητὴν θυγατέρα. Εἰς σὲ δὲ θὰ δώσω σοφὴν συμβουλήν, ἂν θέλῃς νὰ μὲ ἀκούσης. Ὅπλισας μὲ εἴκοσι κωπηλάτας τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν πλοίων σου, ὑπάγε νὰ μάθῃς τι περὶ τοῦ πρὸ τοσοῦτου χρόνου ἀπόντος πατρός σου, εἴτε εἰάν σὲ πληρσφορήσῃ θνητός τις, εἴτε εἰάν ἀκούσης τὴν φωνὴν τοῦ Διὸς ἣτις πρὸ πάντων διαδίδει τὰς εἰδήσεις. Πρῶτον ὑπάγε εἰς τὴν Πύλον καὶ ἐρώτησον τὸν θεῖον Νέστορα, ἐκεῖθεν μετὰβῆθι εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς τὸν ξανθὸν Μενέλαον ὅστις τελευταῖος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐὰν μάθῃς ὅτι ὁ πατήρ σου ζῆ καὶ μέλλει νὰ ἐπιστρέψῃ, τότε μὲ ὄλην σου τὴν ἀνυπομονησίαν, ὑπόμεινον ἀκόμη ἐπὶ ἓνα ἐνιαυτόν· εἰάν δὲ βεβαιωθῆς ὅτι ἀπέθανε καὶ ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐπανίδῃς πλέον, ἐπίστρεψον εἰς τὴν φίλην γῆν τῆς πατρίδος σου, φρόντισον νὰ τῷ ἐγεῖρῃς τάφον, πρόσφερε ἐπὶ τοῦ τάφου τούτου πολλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας καὶ δὸς σύζυγον εἰς τὴν μητέρα σου. Ἀφοῦ ἐκτελέσης καὶ πράξῃς ὅλα ταῦτα, στρέψον τότε ὅλας τὰς σκέψεις σου, ὄλην τὴν ψυχὴν σου πῶς νὰ φονεύσῃς ὅλους τοὺς μνηστῆρας εἰς τὴν οἰκίαν σου, εἴτε ἀναφανδὸν εἴτε δι' ἐνέδρας. Δὲν ἀρμόζει νὰ ἐνασχολῆσαι εἰς μεираκιώδη πράγματα διότι δὲν εἶσαι πλέον μεираκίον. Ἄγνοεῖς ποῖαν δόξαν ἐκτίησατο μετὰξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁ θεῖος Ὀρέστης θυσιάσας τὸν φονέα τοῦ πατρός του, τὸν ἄπιστον Αἰγισθον; Οὕτω καὶ σὺ, φίλε μου, σὺ τὸν ὁποῖον βλέπω μέγαν καὶ ὠραῖον, ἔσο ἀνδρεῖος διὰ νὰ ὁμιλῶσι περὶ σοῦ οἱ μεταγενέστεροι. Ἄλλ' ἐγὼ πρέπει τώρα νὰ ἐπιστρέψω πρὸς τὸ ταχὺ πλοῖόν μου καὶ τοὺς συντρόφους μου οἵτινες βεβαίως μὲ περιμένουσιν ἀνυπομόνως, σὺ δὲ ἐνθυμοῦ ὅσα σὲ εἶπον καὶ σκέφθητι τοὺς λόγους μου. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

Ἔξενε, βεβαίως μοὶ ὠμίλησες μετ' ἀγαθότητος, ὡς πατὴρ πρὸς υἱόν, καὶ τοιαύτας συμβουλάς οὐδέποτε θέλω τὰς λησμονήσει. Ἄλλὰ μείνον ἀκόμη, ὅσον καὶ ἂν βιάζεσαι, διὰ νὰ λουσοῦν καὶ ἀναπαυοῦν, καὶ ἔπειτα ἀπέρχεσαι εἰς τὸ πλοῖόν σου μὲ καρδίαν παιδρᾶν καὶ κρατῶν πρὸς ἐνθύμησιν πολύτιμον καὶ ὠραιότατον δῶρον, τοιοῦτον οἷον προσφέρουσιν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς ξένους.»

Εἶπε δὲ ἀμέσως πρὸς αὐτὸν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Μὴ μὲ ἐμποδίζῃς περισσότερον, διότι βιάζομαι νὰ ἀναχωρήσω. Τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον σὲ παρακινεῖ ἡ καρδία σου νὰ μοὶ δώσῃς, θός μοι το ὅταν ἐπιστρέψω διὰ νὰ τὸ φέρω εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ δύνασαι νὰ τὸ ἐκλέξῃς κάλλιστον καὶ θέλει εἶσθαι ἄξιον ἀνταποδόσεως.»

Καὶ ἡ μὲν Ἀθηναῖα, ταῦτα εἰποῦσα, ἐγένετο ἄφαντος ἀποπτάσα ὡς πτηνὸν καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τηλεμάχου ἀνδρείαν, τόλμην, καὶ ἀνάμνησιν τοῦ πατρὸς τοῦ ζωηροτέρην ἢ πρότερον. Αὐτὸς δὲ σκεφθεὶς ἐνεπλήσθη θάμβους, διότι ἐνόησεν ὅτι ἦτο θεότης. Καὶ ἀμέσως ὁ θεῖος ἦρωσ ἐπροχώρησε πρὸς τοὺς μνηστῆρας.

Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἔψαλλεν ὁ διάσημος αἰοιδὸς, ἐκεῖνοι δὲ ἐκάθηντο ἀκούοντες ἐν σιωπῇ. Καὶ ὁ αἰοιδὸς ἔψαλλε τὴν πολὺδακρυν ἐπιστροφὴν τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Τροίας τὴν ὁποῖαν ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς ἡ Ἀθηναῖα.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρου ὁρόφου ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου, ἡ συνετὴ Πηνελόπη, ἀκούει τὰ θεῖα ἄσματα καὶ καταβαίνει αἴφνης τὴν ὑψηλὴν κλίμακα τῶν δωματίων της, οὐχὲ μόνη, ἀλλ' ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαίνων. Φθάσασα ἡ εὐγενεστάτη ἐκεῖνη γυνὴ πλησίον τῶν μνηστήρων, ἵσταται ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς καλῶς ᾠκοδομημένης αἰθούσης κρατοῦσα πρὸ τοῦ προσώπου της λαμπρὸν κρήδεμνον καὶ ἔχουσα ἐκὰτέρωθεν τὰς δύο σεμνάς θεραπαίνας της. Δακρύσασα δὲ εἶπε πρὸς τὸν διάσημον αἰοιδόν.

«Φήμει, σὺ ἠξέουρις πολλὰ ἄλλα ἄσματα θέλγοντα τοὺς

ἀνθρώπους· ἤξεύρεις τὰς πράξεις τῶν θνητῶν καὶ τῶν θεῶν τὰς ὁποίας ἐγκωμιάζουσιν οἱ ποιηταί. Κάθισον πλησίον αὐτῶν, ψάλε μίαν οἰανδήποτε ἐκ τῶν πράξεων τούτων καὶ ἄς πίνωσι τὸν οἶνόν των ἐν σιωπῇ. Παῦσον τὸ θλιβερόν τοῦτο ἄσμα τὸ ὁποῖον πάντοτε κατασπαράσσει τὴν καρδίαν μου ἐντὸς τοῦ στήθους μου. Κλαίω τὴν φίλην ἐκείνην κεφαλὴν καὶ μένω πιστὴ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἥρωος τοῦ ὁποίου ἡ δόξα ἔφθασεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἄργου.»

Ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπεκρίθη τότε πρὸς αὐτήν.

«ὦ μητὲρ μου, διατί λυπεῖσαι βλέπουσα νὰ μᾶς διασκεδάξῃ ὁ προσφιλὴς αὐτὸς αἰοιδὸς ὅπως τὸν ἐμπνέει ἡ τέχνη του; Δὲν πταίουσιν οἱ ποιηταὶ ἀλλ' ὁ Ζεὺς, ὅστις διαμοιράζει τὰ δῶρά του κατὰ τὸ δοκοῦν εἰς τοὺς ταλαιπώρους θνητούς. Δὲν πρέπει νὰ δυσαναχετῶμεν κατ' αὐτοῦ ἐὰν ψάλλῃ τὴν κακὴν μοῖραν τῶν Δαναῶν, διότι οἱ ἄνθρωποι εὐχαριστοῦνται πάντοτε νὰ ἀκούωσι τὸ νεώτατον ἄσμα. Ἄς λάβῃ δύναμιν ἡ ψυχὴ σου νὰ τὸν ἀκούσῃ· ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν εἶναι ὁ μόνος ὅστις δὲν ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Τροίας· πόσοι ἄλλοι ἥρωες ἀπωλέσθησαν! Ἐπίστρεψον λοιπὸν εἰς τὰ δωμάτιά σου, ἀσχολοῦ εἰς τὰ ἔργα σου, τὸν ἴστον καὶ τὴν ἡλακάτην, καὶ διάτασον τὰς ὑπηρετριάς νὰ ἐκτελῶσι τὰς ὑπηρεσίας των. Αἱ δὲ ὀμιλίαι εἶναι φροντίς τῶν ἀνδρῶν, καὶ πρὸ πάντων ἐμοῦ ὅστις εἶμαι κύριος ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ.»

Ἡ Πηνελόπη ἐκπλαγεῖσα ἐπέστρεψεν εἰς τὰ δωμάτια τῆς διότι κατενύγη ἡ ψυχὴ τῆς ὑπὸ τῶν συνετῶν λόγων τοῦ υἱοῦ τῆς. Καὶ ἀναβᾶσα εἰς τὰ ὑπερῶα μὲ τὰς ἀκολούθους, ἔκλαυσε τὸν προσφιλῆ σύζυγόν τῆς Ὀδυσσεᾶ μέχρις οὗ ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἐπέβαλεν εἰς τὰ βλέφαρά τῆς γλυκὺν ὕπνον.

Ἐν τούτοις οἱ μνηστῆρες, ποθοῦντες νὰ συμμερισθῶσι τὴν κλίνην τῆς, πληροῦσι κραυγῶν θορυβωδῶν τὰς εὐρείας αἰθούσας αἵτινες ἤρχισαν ἤδη νὰ σκιάζονται· τότε ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἤρξατο ἀπευθύνων πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον.

«Μνηστῆρες τῆς μητρός μου, σεῖς τῶν ὁποίων ἡ ἀλαζονία ὑπερέβη πᾶν ὄριον, ἄς διασκεδάσωμεν τῶρα εὐωχοῦμενοι καὶ παύσατε τὰς φωνάς σας, διότι εἶναι προτιμότερον νὰ ἀκούσωμεν τοιοῦτον ποιητὴν τοῦ ὁποίου ἡ μελωδικὴ φωνὴ εἶναι ἀξία θεῶν. Αὐριον δὲ, ἅμα τῇ αὐγῇ, ἄς παρευρεθῶμεν ὅλοι εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ σᾶς εἰπῶ καθαρὰ τὴν θέλησίν μου νὰ ἐξέλθετε τῆς οἰκίας μου. Ὑπάγετε νὰ εὑρετε ἄλλα συμπόσια, φάγετε τὰ ἰδικά σας πλοῦτη, φιλοξενήσατε ἀλλήλους εἰς τὰς οἰκίας σας. Ἐὰν ὅμως νομίζετε συμφερότερον καὶ δικαιότερον νὰ καταναλίσκετε τὰ ἀγαθὰ ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου, ἐξακολουθήσατε· ἐγὼ θὰ ἐπικαλεσθῶ μάρτυρας τοὺς αἰωνίους θεούς. Εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ σᾶς δώσῃ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν! εἶθε νὰ ἐξολοθρευθῆτε ἀτιμωρητὴ ἐντὸς τῆς οἰκίας μου!»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες δάκνοντες τὰ χεῖλη ὑπὸ πείσματος, ἔμειναν ἔκπληκτοι διὰ τὴν τόλμην τῶν λόγων τούτων.

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν Ἀντίνοος ὁ Εὐπείθους.

«Τηλέμαχε, εἶπε, βεβαίως αὐτοὶ οἱ θεοὶ σοὶ ἐδίδαξαν τοὺς ὑπερηφάνους τούτους λόγους καὶ σοὶ ἐνέπνευσαν τὸ θάρρος τοῦτο. Ἄλλ' εἶθε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου νὰ μὴ σὲ καταστήσῃ βασιλέα ἐπὶ τῆς κυματοβρέκτου Ἰθάκης, μολονότι ἡ καταγωγή σου σὲ καλεῖ εἰς τὴν κληρονομίαν ταύτην!»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀντίνοε, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ δυσαρεστηθῆς δι' αὐτὸ τὸ ὁποῖον θὰ σοὶ εἰπῶ, ὁμολογῶ ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἐὰν μοὶ τὸ ἐδίδεν ὁ Ζεὺς· ἢ μήπως νομίζεις ὅτι εἶναι τὸ μέγιστον τῶν δεινῶν; Ὅχι, δὲν εἶναι κακὸν νὰ βασιλεύῃ τις. Ἀμέσως πλουτεῖ ἡ οἰκία του καὶ ὁ ἴδιος τιμᾶται περισσότερο. Ἄλλ' εἰς τὴν ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικυκλουμένην Ἰθάκην εὐρίσκονται πολλοὶ ἄλλοι βασιλεῖς, νέοι καὶ γέροντες· ἄς λάβῃ εἷς ἐξ αὐτῶν τὴν βασιλείαν, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. Ἐγὼ τοῦλάχιστον

στον θά μείνω κύριος τῆς οἰκίας καὶ τῶν δούλων μου τοὺς ὁποίους ἔλαβε πολεμῶν ὁ εὐγενὴς πατήρ μου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἔπειτα Εὐρύμαχος ὁ Πολύβου.

α Τηλέμαχε, τίς θά βασιλεύσῃ ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐν τῇ νήσῳ Ἰθάκῃ, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς θεοὺς ὅσον δ' ἀφορᾷ σέ, φύλαττε τὰ κτήματά σου καὶ κυβέρνα τὴν οἰκίαν σου. Ἐνόσω ἡ Ἰθάκῃ ἔχει κατοίκους, μὴ φοβηθῆς ὅτι θά εὐρεθῆ ἄνθρωπος νὰ ἀρπάσῃ παρὰ τὴν θέλησίν σου τοὺς θησαυροὺς σου. Ἐπιθυμῶ ἐν τούτοις, φίλε μου, νὰ σέ ἐρωτήσω περὶ τοῦ ξένου, πόθεν εἶναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ εἰς ποίαν γῆν καυχᾶται ὅτι ἐγεννήθη; Ποῦ εἶναι ἡ οἰκογένειά του καὶ οἱ πατρικοὶ του ἀγροὶ; Βεβαίως θά ἦλθε διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπότισιν χρέους τινὸς ἢ νὰ σοὶ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρός σου. Πῶς ἔφυγεν αἰφνιδίως χωρὶς νὰ περιμείνη νὰ τὸν γνωρίσωμεν! Καὶ ὅμως εἶχεν εὐγενὲς ἐξωτερικόν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α Εὐρύμαχε, διὰ τὸν πατέρα μου δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπάνοδος· ἐπομένως οὔτε εἰς τὰς εἰδήσεις πιστεύω ἐὰν μοὶ ἔλθωσιν ἀπὸ κανὲν μέρος, οὔτε δίδω σημασίαν εἰς τὰς προφητείας τὰς ὁποίας ἡ μήτηρ μου ζητεῖ παρὰ τῶν μάντεων προσκαλοῦσα αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ὁ ἄνθρωπος δὲ περὶ τοῦ ὁποίου ἐρωτᾷς εἶναι πατρικὸς μου ξένος ἐκ Τάφου καὶ καυχᾶται ὅτι εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ φιλοπολέμου Ἀγχιάλου, ὁ Μέντης ὅστις βασιλεύει ἐπὶ τῶν θαλασσοπόρων Ταφίων.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ του εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν ἀθάνατον θεάν. Οἱ δὲ μνηστῆρες ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των εἰς τὸν χορὸν καὶ τὰ ἄσματα περιμένοντες νὰ ἔλθῃ ἡ ἐσπέρα. Ἐνῶ δὲ διεσκέδαζον ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Τότε νυστάξαντες ἀπῆλθον εἰς τὰς κατοικίας των. Ὁ δὲ Τηλέμαχος, ἀνακυκλῶν ἐν τῷ πνεύματί του μυρίους διαλογισμοὺς, μεταβαίνει νὰ κατακλιθῆ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλήν, ὅπου εἰς μέρος ὑψηλὸν ἦτο ὠκοδομημένος ὁ θάλαμος του. Πρὸ αὐτοῦ βαδίζει μὲ δάδας ἀνημμένας ἢ σεμνὴ καὶ συνετὴ

Εὐρύκλεια, θυγάτηρ τοῦ Ὠπος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισήνορος, τὴν ὁποίαν πάλαι ποτὲ εἰς τρυφερὰν ἡλικίαν ὁ Λαέρτης ἠγόρασεν ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας ἀντὶ εἴκοσι βοῶν. Τὴν ἐτίμα δὲ ἐξίσου μὲ τὴν σεβαστὴν σύζυγόν του, ἀλλ' οὐδέποτε ἐμίγη μετ' αὐτῆς φοβούμενος τὴν ὀργὴν τῆς βασιλείσης. Αὐτὴ λοιπὸν συνώδευε τὸν Τηλέμαχον κρατοῦσα τὴν δᾶδα, καὶ αὐτὴ, ἐξ ὄλων τῶν ὑπερετριῶν, τὸν ἠγάπα πλείοτερον διότι τὸν εἶχεν ἀναθρέψει νηπιόθεν. Ὁ Τηλέμαχος ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ στερεῶς ὠκοδομημένου θαλάμου του, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του καὶ ἐξεδύθη τὸν μαλακὸν του χιτῶνα τὸν ὁποῖον ἐνεχείρισεν εἰς τὴν συνετὴν γραΐαν. Αὐτὴ δὲ διπλώσασα τὸ ἐνδύμα μετὰ προσοχῆς, τὸ ἐκρέμασεν εἰς τινὰ πάσσαλον πλησίον τῆς τορευτῆς κλίνης καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου. Σύρασα δὲ τὴν θύραν ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ κρῖκου, ὤθησε τὸν ἐσωτερικὸν μοχλὸν δι' ἐνὸς ἱμάντος. Ἐκεῖ ὁ Τηλέμαχος δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κεκαλυμμένος μὲ λεπτὸν μάλλινον ὕφασμα, ἐσκέπτετο τὸ ταξείδιον τὸ ὁποῖον τῷ συνεβούλευσεν ἡ Ἀθηναῖα.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Β.

Ὅταν ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς, ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, ἠγέρθη ἀπὸ τῆς κλίνης του ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματά του, ἐκρέμασεν ἐκ τῶν ὤμων του ὄξυξίφος, ὑπὸ τοὺς ὠραίους του πόδας προσέδρασε περικαλλῆ πέδιλα, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου ὅμοιος μὲ θεόν. Διέταξε δὲ ἀμέσως τοὺς βροντοφώνους κήρυκας νὰ συγκαλέσωσι συνέλευσιν. Ἡ φωνὴ των ἀντηχεῖ καὶ οἱ μακρὰν τὴν κόμην ἔχοντες Ἄχαιοι προστρέχουσι ὄρομαίως. Ὅταν δὲ ὅλοι οἱ πολῖται

συνθηροίσθησαν, ὁ Τηλέμαχος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα χαλκοῦν δόρυ. Δὲν ἦτο μόνος· δύο κύνες ταχύποδες τὸν ἠκολούθουν· ἡ Ἀθηναῖ ἐπέχεε θεῖαν χάριν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὄλος ὁ λαὸς τὸν ἐθαύμαζε προχωροῦντα. Ἐκάθησε δὲ εἰς τὴν θέσιν τοῦ πατρός του τὴν ὁποῖαν τῷ παρεχώρησαν οἱ γέροντες.

Ἐπειτα δὲ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ πρὸς αὐτοὺς πρῶτος ὁ ἥρως Αἰγύπτιος, ὅστις ἔκυπτεν ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἐγνώριζε πολλὰ πράγματα. Ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του, ὁ ἀνδρεῖος Ἀντιφῶς, εἶχε συνεκστρατεύσει μετὰ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεώς ἐπὶ τῶν κοίλων πλοίων εἰς τὴν εὐπωλον Τροίαν, ἀλλ' ὁ ἄγχιος Κύκλωψ τὸν ἐφόνευσεν εἰς τὸ βαθύ σπήλαιόν του καὶ ἐκ τῶν σαρκῶν του προητοίμασε τὸ τελευταῖόν του δεῖπνον. Ὁ Αἰγύπτιος εἶχε καὶ ἄλλους τρεῖς υἱούς· ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ Εὐρύνομος, συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν μνηστήρων, οἱ δύο δὲ ἄλλοι ἐνησχολοῦντο ἀδιακόπως εἰς τὰ ὑποστατικά τοῦ πατρός των. Ἄλλ' ὁ γέρων, καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὸν Ἀντιφῶν. Διακοπτόμενος λοιπὸν ὑπὸ τῶν δακρύων, ἀπέτεινε πρὸς τὴν ὀμίηριν τοὺς ἐξῆς λόγους.

Ἄκούσατε, Ἰθακήσιοι, ὅσα μέλλω νὰ σᾶς εἶπω. Ἀφότου ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησε μὲ τὰ κοῖλα πλοῖα, οὐδέποτε συνήλθομεν εἰς τὴν ἀγορὰν, οὔτε ἐκαθήσαμεν εἰς τὰς καθέδρας μας. Τίς λοιπὸν μᾶς συγκαλεῖ σήμερον; Ποῖος εἶτε ἐκ τῶν νέων εἶτε ἐκ τῶν γερόντων ἔλαβε τὴν τοιαύτην ἀνάγκην; Μήπως ἔμαθε περὶ τοῦ στρατοῦ μας εἰδήσιν τινα χαρμόσυνον καὶ θέλει νὰ μᾶς τὴν ἀνακοινώσῃ σαφῶς ὡς πρῶτος ἀκούσας αὐτήν, ἢ πρόκειται νὰ μᾶς ὀμιλήσῃ περὶ κοινοῦ τινος συμφέροντος; Εἶναι, νομίζω, καλὸς καὶ ζηλωτὴς πατριώτης. Εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον μελετᾷ.

Οὕτως ὠμίλησεν, ὁ δὲ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεώς ἔχαίρει διὰ τὴν ἀγαθὴν ταύτην πρόρρησιν. Δὲν ἔμεινε λοιπὸν περισσότερον καθήμενος, ἀλλ' ἐπεθύμησε νὰ ὀμιλήσῃ. Ἔστη δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως καὶ λαβὼν εἰς τὴν

χειρα τὸ σκῆπτρον τοῦ συνετοῦ κήρυκος Πεισήνορος ἐστράφη πρὸς τὸν γέροντα Αἰγύπτιον καὶ τῷ εἶπεν.

«ὦ γέρον, δὲν εἶναι μακρὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ μετ' ὀλίγον θὰ μάθῃς ὅτι ἐγὼ συνεκάλεσα τὸν λαὸν, διότι κατ' ἐμοῦ περισσότερον παρὰ κατὰ παντὸς ἄλλου ἐπέσκηψαν αἱ θλίψεις. Οὐδεμίαν περὶ τοῦ στρατοῦ ἔλαβον καλὴν ἀγγελίαν καὶ τίποτε δὲν ἔχω νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὡς πρῶτος ἀκούσας· θὰ σᾶς ὁμιλήσω ὅμως περὶ τῶν ἰδιαιτέρων μου ὑποθέσεων καὶ τῆς διπλῆς δυστυχίας ἣτις εὔρε τὴν οἰκίαν μου. Πρῶτον μὲν ἀπώλεσα γενναῖον πατέρα ὅστις ἦτο ποτε βασιλεὺς σας, ἰλαρὸς καὶ ἥπιος ὡς πατήρ, τῶρα δὲ μὲ εὔρε πολὺ μεγαλειότερον δυστύχημα τὸ ὁποῖον ταχέως θὰ καταστρέψῃ τὴν οἰκίαν μου καὶ θὰ ἀφανίσῃ ὅλα μου τὰ πλούτη. Τὸ δυστύχημα τοῦτο εἶναι οἱ ἀγαπητοὶ υἱοὶ τῶν ἀνδρῶν ὅσοι εἶναι πρόκριτοι ἐκ τῶν ἐνταῦθα· εἶναι οἱ μνηστῆρες, οἵτινες ἄκουσαν ἐπολιόρησαν τὴν μητέρα μου καὶ οἵτινες φοβοῦνται μὲν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς τῆς Ἰκάρου ὅστις θὰ ἐπροίκιζε τὴν κόρην του καὶ θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τῷ ἀρέσει, ἐρχόμενοι δὲ καθ' ἐκάστην εἰς τὴν οἰκίαν μου, σφάζουσι τοὺς βόας μου, τὰ πρόβατά μου καὶ τὰς παχείας αἰγὰς μου, τρώγουσι δωρεὰν, πίνουσι τὸν γενναῖον οἶνόν μου καὶ καταναλίσκουσι τὰ πάντα ἀφθόνως. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀνὴρ τις οἷος ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ κακὸν ἀπὸ τὴν οἰκίαν. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ προφυλαχθῶμεν, καὶ ἔνεκα τῆς ὁμολογίας ταύτης θὰ μὲ ὑπολάβωσιν ἀνανδρον καὶ ἀδύνατον· ἀλλὰ θὰ τοὺς ἐδίωκον ἐγὼ μόνος ἐὰν ἐγνώριζα τὴν τέχνην τοῦ πολεμεῖν, διότι αἱ πράξεις των κατήνησαν ἀφόρητοι καὶ ἡ οἰκία καταστρέφεται ἀτίμως παρ' αὐτῶν. Ἀγανακτήσατε λοιπὸν ὑμεῖς, ὦ πολῖται, ἐντραπήτε τοὺς πέριξ λαοὺς καὶ φοβηθῆτε τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν μήπως ἐν τῇ ἀγανακτῆσει των στρέψωσι τὸν ὄλεθρον κατὰ τῆς κεφαλῆς σας. Σᾶς ἐξορκίζω εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία καὶ εἰς τὴν Θέμιδα, τὴν συγκαλοῦσαν καὶ διαλύουσαν τὰς τῶν ἀνθρώπων συνελεύσεις,

βοηθήσατέ με, φίλοι μου, καὶ ἀφήσατέ με μόνον νὰ βασανίζωμαι ὑπὸ τῆς ἀπαραμυθῆτου λύπης μου, ἐκτὸς ἐὰν ὁ πατήρ μου, ὁ εὐγενῆς Ὅδυσσεύς, ἠδίκησέ τινα τῶν Ἀχαιῶν καὶ ὑμεῖς θέλετε νὰ ἐκδικηθῆτε παροτρύνοντες ἐναντίον μου τοὺς μνηστῆρας τούτους. Τότε προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ κατεστρέφατε ὑμεῖς οἱ ἴδιοι τὰ ἀγαθὰ μου καὶ τὰ ποιμνιά μου. Ἐὰν τῶνόντι ἐγένετο οὕτω, ἴσως ποτὲ ἀπεζημιούμεθα, διότι θὰ σᾶς παρηκολουθοῦμεν εἰς ὄλην τὴν πόλιν, θὰ μᾶς ἠκούετε νὰ ζητῶμεν τὰ πράγματά μας, καὶ θὰ ἐσιωπῶμεν μόνον ὅταν μᾶς ἀπεδίδοντο ὅλα. Ἀλλὰ τώρα βασανίζετε τὴν ψυχὴν μου μὲ ἀνιάτους ὀδύνας.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος μετ' ὀργῆς καὶ ἔρριψε χαμαὶ τὸ σκῆπτρον κλαίων θερμὰ δάκρυα. Ὅλος ὁ λαὸς τὸν εὐσπλαγχνίσθη. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι ἔμειναν σιωπῶντες καὶ κανεῖς δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀποκριθῆ εἰς τὸν Τηλέμαχον μὲ τραχεῖς λόγους, μόνος δὲ ὁ Ἀντίνοος εἶπε πρὸς ἀπόκρισιν τὰ ἐξῆς.

«Τηλέμαχε, μὲ τὴν ὑπερήφανον γλῶσσαν, μὲ τὴν ὀρητικὴν καρδίαν, τί εἶπες διὰ νὰ μᾶς ἀτιμάσης; ἐπιθυμεῖς λοιπὸν νὰ μᾶς προσάψης αἴσχος; Ἐν τούτοις δὲν σοὶ πταίουσιν οἱ μνηστῆρες, ἀλλ' ἡ προσφιλὴς μήτηρ σου, ἡ τοσοῦτον καλῶς γνωρίζουσα τὰς δολοπλοκίας. Ἴδου τρία ἤδη ἔτη καὶ ἐντὸς ὀλίγου τέσσαρα ἀφότου ἀπατάῃ τὴν καρδίαν τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς ὅλους δίδει ἐλπίδας, ὑπόσχεται εἰς ἕνα ἕκαστον, πέμπει μηνύματα εἰς τὸν καθένα, καὶ ἐν τούτοις ἄλλας σκέψεις ἔχει εἰς τὸν νοῦν της. Τέλος ἐπενόησε καὶ νέαν μηχανορραφίαν, τὴν ἐξῆς. Στήσασα μέγαν ἰστὸν εἰς τὴν οἰκίαν της, ὕφαινε λεπτὸν καὶ ὑπερμέγεθες πανίον, λέγουσα πρὸς ἡμᾶς «Νεαροὶ πολεμισταί, μνηστῆρές μου, ἐπειδὴ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὅδυσσεύς, περιμείνατε καὶ μὴ ἐπισπεύδετε τὸν γάμον μου πρὶν τελειώσω τὸ πανίον τοῦτο διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῶσιν εἰς μάτην τὰ νήματά μου· εἶναι τὸ σάβανον τοῦ ἥρωος Λαέρτου ὅταν ἡ ὀλεθρία μοῖρα τὸν βυθίσῃ εἰς τὸν αἰώγιον ὕπνον τοῦ θανάτου. Φοβοῦμαι μήπως μεταξὺ τοῦ λαοῦ

εὔρεθῆ καμμία Ἑλληνίς ἥτις νὰ ὀργισθῆ κατ' ἐμοῦ ἐὰν ταφῆ
 ἄνευ σαβάνου αὐτὸς ὅστις εἶχε τόσα πλοῦτη. » Ταῦτα εἶπεν,
 ἡμῶν δὲ ἡ γενναία καρδία ἐπέισθη. Ἐκτοτε, τὴν μὲν ἡμέ-
 ραν εἰργάζετο εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ μεγάλου ἐκείνου πα-
 νίου, τὴν δὲ νύκτα τὸ διέλυεν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων,
 καὶ τοιουτοτρόπως ἐπὶ τρία ἔτη ἐκρύπτετο δολίως ἀπὸ ἡμᾶς
 καὶ τὴν ἐπιστεύομεν. Ἄλλ' ὅταν ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος καὶ
 ἐπέστη ἡ ὥρα, τότε μία τῶν γυναικῶν τῆς ἥτις ἤξευρε τὸ
 πρᾶγμα καλῶς, τὸ ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν εὔρομεν
 διαλύουσαν τὸ ὠραῖον ὕφασμά της καὶ τὴν ἠναγκάσαμεν
 ἄκουσαν νὰ τὸ τελειώσῃ. Αὐτὰ σοὶ ἀποκρίνονται οἱ μνη-
 στῆρες διὰ νὰ μάθῃς καὶ σὺ ὅσα ἀγνοεῖς καὶ διὰ νὰ πληρο-
 φορηθῶσιν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί. Ἀπόπεμψον λοιπὸν τὴν μητέρα
 σου καὶ διάταξον αὐτὴν νὰ νυμφευθῆ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον θὰ
 ἐκλέξῃ ὁ πατὴρ της καὶ θὰ ἦναι ἀρεστὸς εἰς αὐτήν. Πολλὴν
 πεποιθήσιν ἔχει εἰς τὰ δῶρα μὲ τὰ ὁποῖα τὴν ἐπροίκισεν
 ἀφθόνως ἡ Ἀθηνᾶ, εἰς τὴν ἰκανότητα περὶ τὸ ἐκτελεῖν ἐξαι-
 ρετα καὶ τεχνικώτατα ἔργα, εἰς τὸ λεπτότατον πνεῦμά της,
 εἰς τὰς πανουργίας της τὰς ὁποίας, ὡς λέγουσιν, οὐδεμία ἐκ
 τῶν ἀρχαίων ἐπὶ καλλονῇ φημιζομένων γυναικῶν ἐγίνωσκε,
 μήτε ἡ Τυρῶ, μήτε ἡ Ἀλκμήνη, μήτε ἡ καλλιστέφανος Μυ-
 κήνη· ἀλλ' ἡ μήτηρ σου δὲν σκέπτεται δικαίως καὶ ὀρθῶς,
 καὶ ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πολὺ τυραννοῦσα τοὺς υἱοὺς τῶν
 Ἀχαιῶν, θὰ καταφάγωσιν οὗτοι τὰ ποίμνια καὶ τὰ ἀγαθὰ
 σου ἐνόσφ' αὐτὴ ἐπιμένει εἰς τὴν σκέψιν τὴν ὁποίαν ἔθεσαν
 εἰς τὰ στήθη της οἱ θεοί. Καὶ εἰς ἑαυτὴν μὲν προετοιμάζει
 μεγάλην δόξαν, εἰς σὲ δὲ λύπην διὰ τὴν στέρησιν μεγάλου
 μέρους τῆς περιουσίας σου. Ἡμεῖς δὲ οὔτε εἰς τὰς ἐργασίας
 μας θὰ ἐπιστρέψωμεν οὔτε θὰ ἐξέλθωμεν τῆς οἰκίας ταύτης
 πρὶν νυμφευθῆ ἐκεῖνον ἐκ τῶν Ἀχαιῶν τὸν ὁποῖον ἤθελεν
 ἐκλέξει. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α Ἀντίνοε, μὲ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον ν' ἀποπέμψω ἄ-
 κουσιν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνην ἥτις μὲ ἐγέννησε καὶ μὲ ἔθρε-

ψεν. Ὁ πατήρ μου ἡ ζῆ ἢ ἀπέθανεν εἰς ξένην γῆν· θά ἦναι δὲ δυσάρεστον εἰς ἐμὲ νὰ πληρώσω πολλὰ εἰς τὸν Ἰκαρον, εἰάν θελήσω ἀφ' ἑαυτοῦ μου νὰ διώξω τὴν μητέρα μου. Εἰς τὴν τιμωρίαν τὴν ὁποίαν θά μοι ἐπέβαλεν ὁ πατήρ της, οἱ θεοὶ θά προσέθετον καὶ ἄλλα δεινὰ, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ μου, ἀναχωροῦσα ἐκ τῆς οἰκίας θά ἐπεκαλεῖτο κατ' ἐμοῦ τὰς στυγεράς Ἐριννύας· πρὸς τούτοις δὲ θά ἐπέσυρα τὴν δικαίαν μομφὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὅχι, οὐδέποτε τοιαύτη διαταγὴ θά ἐξέλθῃ τῶν χειλέων μου· ὥστε εἰάν ἔμεινεν ἐν τῇ καρδίᾳ σας αἰδῶς, ἐξέλθετε τῆς οἰκίας μου καὶ τραπῆτε εἰς ἄλλας εὐωχίας, τρώγοντες τὰ ἰδιά σας ἀγαθὰ, ὅτε μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐνὸς ὅτε δὲ εἰς τὴν τοῦ ἄλλου. Ἄλλ' εἰάν σᾶς φαίνεται προτιμότερον καὶ καλλίτερον νὰ τρώγετε ἀτιμωρητὰ τὰ ἀγαθὰ ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου, ληστεύετέ τα. Ἐγὼ δὲ θά ἐπικαλεσθῶ τοὺς αἰωνίους θεοὺς διὰ νὰ τιμωρῆσῃ ἡμέραν τινὰ ὁ Ζεὺς τὰς πράξεις σας καὶ γὰ ἐξολοθρευθῆτε ἀνεκδίκητοι εἰς τὴν οἰκίαν μου.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ δὲ παντεπόπτης Ζεὺς ἀπέλυσε δύο ἀετοὺς ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους διὰ νὰ πετάξωσι πρὸς αὐτόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οὗτοι ἵπταντο μὲ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἀπλοῦντες τὰς πτέρυγὰς των· ὅταν δὲ ἔφθασαν ἄνωθεν τοῦ κέντρου τῆς θορυβώδους συνελεύσεως, ἤρχισαν νὰ πετῶσι κυκλοειδῶς καὶ νὰ βλέπωσι τὰς κεφαλὰς ὄλων προμηνύοντες εἰς αὐτοὺς τὸν θάνατόν των. Ἐπειτα δὲ σχίζοντες μὲ τοὺς ὄνυχας τὰς παρείας καὶ τοὺς λαιμούς των, ἀπέπτυσαν πρὸς τὰ δεξιὰ διὰ τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς πόλεως αὐτῶν. Εἰς τὴν θέαν τῶν πτηνῶν τούτων, ὅλοι ἐξεπλάγησαν καὶ ἠρώτων καθ' ἑαυτοὺς ποῖα ἄρα συμβάντα προαναγγέλλουσι. Τότε δὲ ὁ σεβάσμιος ἦρωρ Ἀλιθέρσης, ὁ υἱὸς τοῦ Μάστορος, ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. Εἶναι δὲ οὗτος μεταξὺ τῶν συγχρόνων του ὁ μόνος ἐντριβὴς περὶ τὸ ἐξῆγεῖν τοὺς οἰωνοὺς καὶ ἀναγγέλλειν τὰς ἀποφάσεις τῆς μοίρας. Θέλων δὲ τὸ καλόν των, ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

« Ἀκούσατε ὅσα θὰ σᾶς εἶπω, Ἰθακήσιοι. Ἀποτείνομαι δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς μνηστῆρας διότι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κυλιέται μεγάλη συμφορά. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ μένη ἐπὶ πολὺ ἀκόμη μακρὰν τῶν φιλτάτων του, καὶ ἴσως τῶρα πλησίον τῶν παραλίων τούτων ἐτοιμάζει δι' ὅλους ἐκδίκησιν καὶ θάνατον. Ἴσως σκληραὶ συμφοραὶ ἀναμένουσι καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐκ τῶν κατοικούντων τὴν ὠραίαν Ἰθάκην. Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν, φίλοι, ἐνόσω εἶναι ἀκόμη καιρὸς, πῶς νὰ διώξωμεν τοὺς μνηστῆρας τούτους, ἢ μᾶλλον πῶς νὰ ἀποχωρήσωσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ὅπερ πολὺ προτιμότερον. Δὲν εἶμαι ἄπειρος τῆς μαντικῆς, καὶ ὁμιλῶ μετὰ βεβαιότητος. Ναὶ, πλησιάζουσι νὰ ἐπαληθεύσωσιν ὅλα ὅσα εἶπον εἰς τὸν βασιλέα ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Τροίας καὶ μετ' αὐτῶν ἀνεχώρει καὶ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς. Τῷ προσῆπον ὅτι ἐμελλε νὰ ὑποστῇ πολλὰς δυστυχίας, καὶ ὅτι, ἀφοῦ χάσῃ τοὺς συντρόφους του, θὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν του κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος ἀγνώριστος εἰς ὅλους. Τῶρα ὅλα ταῦτα μελλοῦσι νὰ ἐκτελεσθῶσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος.

« ὦ γέρον, ὕπαγε εἰς τὴν οἰκίαν σου διὰ νὰ προλέγῃς εἰς τὰ παιδία σου τὰ μέλλοντα ὅπως τὰ προφυλάξῃς ἀπὸ μέλλον τι κακόν. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι καλλίτερός σου μάντις εἰς τὰ τοιαῦτα. Πολλὰ ὄρνεα πετῶσιν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ δὲν προλέγουσιν ὅλα τὸ μέλλον. Ἄλλως τε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέθανε μακρὰν καὶ εἶθε νὰ συνηφανίζεσο καὶ σύ! Τότε δὲν θὰ ἐξήγεις τοιουτοτρόπως τὰ σημεῖα τῶν θεῶν καὶ δὲν θὰ ἠρέθιζες καθ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τοῦ Τηλεμάχου, ἐλπίζων ὅτι θὰ στείλῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου δῶρόν τι. Ἄλλὰ σοὶ τὸ λέγω καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θέλει ἐκπληρωθῆ. Ἐάν, ἐπειδὴ γνωρίζεις παλαιὰς καὶ πολλὰς πανουργίας, ἐξακολουθήσης ἐρεθίζων τὴν ὀργὴν ἀνθρώπου νεωτέρου σου καὶ ἀπατῶν αὐτὸν διὰ τῶν λόγων σου, πρῶτον μὲν αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ τυραννηθῆ περισσότερο, διότι μὲ ὅλας σου τὰς προφητείας δὲν

Θὰ κατορθώσῃ τίποτε· εἰς σὲ δὲ ἔπειτα, ὦ γέρον, θέλομεν ἐπιβάλει ποινὴν τὴν ὁποῖαν θὰ ὑποστῆς δυσaréστως. Ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως ταύτης συμβουλεύω τὸν Τηλέμαχον νὰ ἀποπέμψῃ τὴν μητέρα του εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν, ἐκεῖ δὲ ἄς τὴν ὑπαδρεύσωσιν οἱ γονεῖς τῆς καὶ ἄς τῇ δώσωσι πολλὰ δῶρα ὡς ἀρμόζει εἰς προσφιλῆ θυγατέρα. Μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς δὲν φρονῶ ὅτι εἶναι δυνατὸν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν νὰ παραιτηθῶσι τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ των, διότι δὲν φοβούμεθα κανένα, οὔτε αὐτὸν τὸν Τηλέμαχον, μολονότι ὀμιλεῖ πολλὰ, οὔτε μᾶς μέλει διὰ τὰς προφητείας τὰς ὁποίας λέγεις ἀνωφελῶς καὶ διὰ τῶν ὁποίων καθίστασαι ἔτι μᾶλλον μισητός. Θὰ ἐξακολουθήσωμεν λοιπὸν ἀφανίζοντες τὰ ἀγαθὰ του τὰ ὁποῖα θὰ ἐλαττοῦνται καθ' ἡμέραν ἐνόσφῃ ἢ Πηνελόπῃ ἀναβάλλῃ νὰ ἐκλέξῃ ὡς σύζυγον ἓνα ἐκ τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἐνόσφῃ παρερχομένων τῶν ἡμερῶν μένομεν φιλονεικοῦντες ἐξ ἀντιζηλίας καὶ δὲν ζητοῦμεν ἕκαστος εἰς ἄλλας οἰκίας συζύγους ἀξίας ἡμῶν.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετός Τηλέμαχος.

«Εὐρύμαχε καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς μνηστῆρες, δὲν θέλω οὔτε νὰ σᾶς ἰκετεύσω περισσότερον οὔτε νὰ σᾶς εἶπω πλέον ἄλλο τίποτε· οἱ θεοὶ καὶ ὄλοι οἱ Ἀχαιοὶ γνωρίζουσι τῶρα τὰ πάντα. Ἀλλὰ δότε μοι τοῦλάχιστον ἓν πλοῖον ταχὺ καὶ εἴκοσι συντρόφους διὰ νὰ μὲ μεταφέρωσι πανταχοῦ κατὰ θάλασσαν. Θὰ μεταβῶ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ τὴν ἄμμῶδῃ Πύλον διὰ νὰ ἐρωτήσω περὶ τοῦ πρὸ τοσοῦτου χρόνου ἀποδημοῦντος πατρός μου καὶ διὰ νὰ ἰδῶ ἐὰν θνητός τις δυνηθῇ νὰ μὲ εἰπῇ τίποτε, ἢ ἐὰν θὰ ἀκούσω τὴν φωνὴν ἐκείνην τοῦ Διὸς ἣτις πρὸ πάντων μεταδίδει τὰς εἰδήσεις. Ἐὰν ἐξ ὧσων ἀκούσω πεισθῶ ὅτι ὁ πατήρ μου ζῆ καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα του, μὲ ὅλα τὰ βάσανα τὰ ὁποῖα θὰ αἰσθάνωμαι, θὰ περιμείνω ἀκόμη ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἐὰν δὲ βεβαιωθῶ ὅτι ἀπέθανε, θὰ ἐπιστρέψω τότε εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα, θὰ τῷ ἐγείρω τάφον καὶ θὰ τῷ προφέρω πολλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐπικηδεῖους θυσίας ἀξίας εἰς τοι-

οὔτον ἤρωα. Μετὰ δὲ ταῦτα θὰ ὑπανδρεύσω τὴν μητέρα μου.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Τηλέμαχος ἐκάθησεν. Ἄναστας δὲ ὁ Μέντωρ ὅστις ἦτο σύντροφος τοῦ γενναίου Ὀδυσσεύως καὶ εἰς τὸν ὁποῖον οὔτος πρὶν ἔμβῃ εἰς τὰ πλοῖα εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὴν ἐπιστάσιαν ὅλης τῆς οἰκίας του καὶ τὴν φύλαξιν ὅλων τῶν κτημάτων του, διατάξας νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτὸν, εἶπε μὲ πνεῦμα πλήρες ἀγαθότητος.

«Ἀκούσατε, ὦ Ἰθακήσιοι, ὅσα μέλλω νὰ σᾶς εἶπω. Εἶθε εἰς τὸ ἐξῆς κανεῖς ἐκ τῶν βασιλέων ὅσοι ἔχουσι σκῆπτρον νὰ μὴν ἦναι ἀγαθός, ἐπεικὴς, ἥπιος καὶ φίλος τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ νὰ ἦναι πάντοτε αὐστηρὸς καὶ ἄδικος, ἀφοῦ κανεῖς πλέον δὲν ἐνθυμεῖται τὸν Ὀδυσσεῖα μεταξὺ τοῦ λαοῦ τούτου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίλευεν ὡς καλὸς πατήρ. Ὅχι, δὲν ἀγανακτῶ κατὰ τῶν ὑπερηφάνων μνηστῆρων δι' ὅσας πράττουσιν ἐκ κακοβουλίας βιαιοπραγίας, διότι μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των ἀφανίζουσιν ἀδίκως τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεύως νομίζοντες ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ποτέ· ἀλλ' ἀγανακτῶ κατὰ τοῦ λαοῦ ὀλοκλήρου, καθ' ὅλων ὑμῶν οἵτινες κάθησθε ἐδῶ σιωπῶντες καὶ οἵτινες, ἐνῶ εἶθε τόσοι πολλοὶ, δὲν καταστέλλετε διὰ τῶν ἐπιπλήξεων σας τοὺς ὀλίγους τούτους μνηστῆρας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐθύνορος Δεώκριτος.

«Ἀυθάδη καὶ ἄφρων Μέντορ, ποῖον λόγον εἶπες προκαλῶν τὸν λαὸν νὰ μᾶς περιορίσῃ; Δὲν ἤξεύρεις ὅτι εἶναι δύσκολον, καὶ εἰς πολλοὺς ἀκόμη ἀνθρώπους, νὰ παλαίωσι καθ' ἡμῶν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ συμποσίου; Ἐὰν καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπέστρεφεν ἐνταῦθα καὶ ἐπεχείρει νὰ διώξῃ ἐκ τῆς οἰκίας του τοὺς εὐγενεῖς μνηστῆρας, καθ' ἣν ὥραν ἤθελον συμποσιάζει, ἢ τόσον ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἐπανίδῃ γυνή του δὲν θὰ ἔχαιρε ποσῶς διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του. Καὶ ἂν εἶχεν ὡς ἀκολουθίαν του πολλοὺς στρατιώτας, πάλιν θὰ εὕρισκεν ἐπαίσχυντον θάνατον. Δὲν ὠμίλησες λοιπὸν μετὰ φρονήσεως. Διὰ τοῦτο ὑμεῖς μὲν οἱ πολῖ-

ται διαλυθῆτε καὶ ἐπιστρέψατε ἕκαστος εἰς τὰ ἔργα του, ὃ δὲ Μέντωρ καὶ ὁ Ἀλιθέρης ἃς προετοιμάσωσι τὰ διὰ τὸν πλοῦν του ἀπαιτούμενα ἀφοῦ ἔκπαλαι εἶναι φίλοι τοῦ πατρὸς του. Νομίζω ὅμως ὅτι πολὺν καιρὸν ἀκόμη· θὰ μείνη εἰς τὴν Ἰθάκην ἡσυχος ζητῶν πληροφορίας παρὰ τῶν ξένων καὶ οὐδέποτε θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ταξείδιον τοῦτο.»

Οὕτως ὠμίλησε καὶ διέλυσε ἀμέσως τὴν συνέλευσιν. Καὶ οἱ μὲν πολῖται δισεκεδάσθησαν εἰς τὴν ἰδίαν του οἰκίαν ἕκαστος, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐπέστρεψαν εἰς τὰ μέγαρα τοῦ θεῖου Ὀδυσσέως. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐν τούτοις μακρυνθεὶς μόνος ἦλθεν εἰς τὸ παράλιον τῆς θαλάσσης καὶ νίψας τὰς χεῖρας μὲ τὰ ἀφρίζοντα κύματα, προσπυχήθη εἰς τὴν Ἀθηναῖν.

«Ἄκουσόν με σὺ, ἦτις θεὰ οὔσα, ἦλθες χθὲς εἰς τὸν αἰκὸν μου καὶ μὲ διέταξες νὰ διασχίσω μὲ πλοῖον τὸν ζοφερὸν πόντον διὰ νὰ πληροφορηθῶ περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος πατρὸς μου. Ἄλλ' οἱ Ἀχαιοὶ ἐμποδίζουσιν ὅλα ταῦτα τὰ σχέδια καὶ πρὸ πάντων οἱ αὐθάδεις καὶ κακοὶ μνηστῆρες.»

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος, ἡ δὲ Ἀθηναῖα, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, ἦλθε πλησίον του, καὶ καλέσασα αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τηλέμαχε, δὲν θὰ στερηθῆς τοῦ λοιποῦ μήτε συνέσεως μήτε θάρρους ἐὰν μετεδόθῃ εἰς σὲ ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς σου, ὅστις ἤξευρε καὶ νὰ πράττῃ καὶ νὰ ὁμιλῇ καλῶς· τότε δὲν θέλει ματαιωθῆ οὔτε μείνει ἀπραγματοποιήτον τὸ ταξείδιον τοῦτο. Ἐὰν ὅμως δὲν ἦσαι τέκνον τοῦ ἥρωος ἐκείνου καὶ τῆς Πηνελόπης, δὲν ἐλπίζω ὅτι θὰ φέρῃς εἰς πέρας ὅσα κατὰ νοῦν ἔχεις. Σχεδὸν δὲν ὑπάρχουσι τέκνα ὁμοιάζοντα τοὺς πατέρας των· τὰ πλεῖστα εἶναι κατώτερα, ὀλίγιστα εἶναι ἀνώτερα. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν θὰ σὲ λείψῃ μήτε ἡ φρόνησις μήτε τὸ θάρρος, ἐπειδὴ δὲν σὲ ἐγκατέλιπεν ὀλοτελῶς ἡ σύνεσις τοῦ Ὀδυσσέως, ἐλπίζω ὅτι θὰ φέρῃς εἰς πέρας τὸ ἔργον. Μὴ φροντίζῃς πλέον διὰ τὰ σχέδια τῶν ἀφρόνων»

μνηστήρων, διότι αὐτοὶ οὔτε νοῦν ἔχουσιν οὔτε δικαιοσύνην, οὔτε ἐννοοῦσι τὸν θάνατον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν ἣτις τοὺς πλησιάζει καὶ εἰς μίαν ἡμέραν θά τοὺς ἀπολέσῃ ὅλους. Μὴ ἀναβάλης τὸ ταξείδιον τὸ ὁποῖον κατὰ νοῦν ἔχεις· ἐγὼ εἶμαι πατρικός σου φίλος, καὶ ἐγὼ θὰ σοὶ προετοιμάσω ταχὺ πλοῖον διὰ νὰ συμπλεύσω μετὰ σοῦ. Ἐν τούτοις ἐπίστρεψον εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐμφανίσθητι εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἐτοίμασον τὰς ἀναγκαίας ζωτροφίας καὶ θέσον τὸν μὲν οἶνον εἰς τοὺς ἀμφορεῖς, τὰ δὲ ἄλευρα, τὸν μυελὸν τοῦτον τῶν ἀνδρῶν, εἰς δέρματα πυκνά. Ἐγὼ θὰ μεταβῶ εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἐκλέξω ἐν τάχει πολεμιστὰς ἐθελοντάς. Πολλὰ πλοῖα νέα καὶ παλαιὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν κυμάτων λουομένην Ἰθάκην· θὰ ἐξετάσω ποῖον εἶναι τὸ κάλλιστον μετὰ ξὺ αὐτῶν καὶ ἐξοπλίζοντες αὐτὸ ἐν τάχει τὸ ρίπτομεν εἰς τὴν εὐρείαν θάλασσαν.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ Ἀθηναῖα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, καὶ ὁ Τηλέμαχος δὲν περιέμεινε περισσότερον ἅμα ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἀλλὰ μὲ τεθλιμμένην καρδίαν ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του. Ἐκεῖ εὔρε τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας ἀσχολουμένους εἰς τὸ νὰ ἐκδαίρωσι καὶ νὰ ψήνωσιν εἰς τὴν αὐλὴν τοὺς παχεῖς χοίρους. Ὁ Ἀντίνοος, γελῶν, ἔδραμεν εἰς προῦπάντησίν του, ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τῷ εἶπε καλῶν αὐτὸν ἐξ ὀνόματος.

«Τηλέμαχε, γλῶσσα ὑψηλόφρων καὶ καρδία ἀδάμαστος, δίωξον ἀπὸ τὸ πνεῦμά σου τὰς κακὰς σκέψεις καὶ τὰς κακὰς λέξεις. Ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν διὰ νὰ τρώγῃς καὶ πίνῃς ὡς πρότερον. Οἱ Ἀχαιοὶ θὰ σοὶ ἐτοιμάσωσιν ὅσα ἐζήτησας, πλοῖον καὶ ἐκλεκτοὺς κωπηλάτας, διὰ νὰ πλεύσῃς ταχέως πρὸς τὴν θείαν Πύλον καὶ νὰ ζητήσῃς πληροφορίας περὶ τοῦ ἐνδόξου πατρός σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήνησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀντίνοε, οὐδόλως δύναμαι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τρώγω σιωπηλῶς πλησίον σας, αὐθάδεις ἄνθρωποι, καὶ νὰ εὐφραίνωμαι ἐν ἡσυχίᾳ. Δὲν σᾶς ἀρκεῖ ὅτι ἕως τῶρα ἐφθειράτε μέγα μέρος

τῶν πολλῶν καὶ καλῶν κτημάτων μου ἐνόσφῃ ἤμην παιδίον ; Σήμερον ὅμως ἐμεγάλωσα· ἤκουσα πολλὰς διδακτικὰς γνώμας, ἡ καρδία μου ἐδυναμώθη ἐν τῷ στήθει μου καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς ἐκδικηθῶ, εἴτε μεταβῶ εἰς τὴν Πύλον εἴτε μείνω ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τούτου. Ἄλλὰ θὰ ἀναχωρήσω καὶ δὲν θὰ ματαιωθῇ τὸ ταξειδίον τοῦτο· θὰ ἀναχωρήσω δὲ μὲ πλοῖον ξένον, ἐπειδὴ δὲν ἠξιώθην νὰ λάβω παρ' ὑμῶν μήτε πλοῖον μήτε κωπηλάτας καὶ ἐκρίνατε τοῦτο ὠφελιμώτερόν σας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέσυρε βιαίως τὴν χεῖρά του ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Ἀντινόου, οἱ δὲ μνηστῆρες ἠτοιμάζον τὸ συμπόσιον περιπαίζοντες αὐτὸν καὶ ἀποτείνοντες λόγους πειρακτικούς. Εἷς δὲ ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

«Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ Τηλέμαχος μελετᾷ τὸν ἐξολοθρευμὸν μας καὶ θὰ φέρῃ ὑπερασπιστὰς ἐκ τῆς ἀμώδους Πύλου ἢ ἐκ τῆς Σπάρτης· τοῦλάχιστον αὐτὴ εἶναι ἡ διακαὴς ἐπιθυμία του. Ἴσως σκοπεύει νὰ μεταβῇ καὶ εἰς τὴν εὐφορον Ἐφύρην διὰ νὰ φέρῃ ἐκεῖθεν δηλητήρια τὰ ὅποια νὰ ῥίψῃ εἰς τὸ ποτόν μας διὰ νὰ μᾶς δηλητηριάσῃ ὅλους συγχρόνως.»

Ἄλλος πάλιν ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων εἶπε.

«Τίς οἶδεν ἐάν, ἐπιβὰς καὶ αὐτὸς εἰς κοῖλον πλοῖον καὶ πλανηθεὶς ὡς ὁ Ὀδυσσεύς, δὲν ἀπολεσθῇ μακρὰν τῶν φιλιτάτων του; Τότε ὁ κόπος μας θὰ ἦτο μεγαλείτερος διότι θὰ ἐμοιραζόμεθα μεταξύ μας ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του καὶ θὰ ἀφίναμεν τὴν κατοικίαν ταύτην εἰς τὴν μητέρα του καὶ εἰς ἐκείνον ὅστις θὰ τὴν ἐνυμφεύετο.»

Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ὁ δὲ Τηλέμαχος κατέβη εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ εὐρύχωρον θάλαμον τοῦ πατρός του ὅπου ὑπῆρχον σωροὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ, ἐνδύματα εἰς κιβώτια καὶ πολὺ εὐῶδες ἔλαιον· ὑπῆρχον ἐπίσης, τοποθετημένοι κατὰ σειρὰν πλησίον τοῦ τοίχου, πῖθι οἴνου παλαιοῦ προωρισμένοι νὰ ἀνοιχθῶσιν ἐάν ποτε ὁ Ὀδυσσεύς ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τὰ πολλὰ του παθήματα. Ἰσχυρὰ δίφυλλος ξυλίνη

θύρα ἔκλειε τὸν θάλαμον ἐκεῖνον καὶ γυνὴ πεπειραμένη, ἡ οἰκονόμος Εὐρύκλεια, θυγάτηρ τοῦ Πεισηνορίδου ὦτος, ἐφύλαττε ταῦτα πάντα προσέχουσα ἡμέραν καὶ νύκτα. Προσκαλέσας δὲ αὐτὴν ὁ Τηλέμαχος τῆ εἶπε.

«Τροφέ μου, γέμισον τοὺς ἀμφορεῖς μὲ γλυκὺν οἶνον, τὸν ἀμέσως κατώτερον ἐκεῖνου τὸν ὁποῖον φυλάττετε διὰ τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον ἐάν ποτε ἐπιστρέψῃ διαφυγῶν τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν. Γέμισον ἐκ τοῦ οἴνου τούτου δώδεκα ἀμφορεῖς καὶ κλεισέ τους προσεκτικῶς μὲ πώματα. Βάλε ἐπίσης ἄλευρον εἰς καλῶς ἐρράμμένα σακκία· ἔχω δὲ ἀνάγκην εἴκοσι μέτρων τοιοῦτου ἀλεσμένου ἀλεύρου. Ἦξευρέ το μόνη σου καὶ ἐτοίμασον ἀμέσως ὅλα ὅσα σοῦ εἶπα, διότι θὰ τὰ παραλάβω τὸ ἑσπέρας ὅταν ἡ μήτηρ μου ἀναβῆ εἰς τὰ δωμάτια της διὰ νὰ κοιμηθῆ. Ἀναχωρῶ διὰ τὴν Σπάρτην καὶ τὴν ἀμμώδη Πύλον ὅπου θὰ ζητήσω πληροφορίας περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ προσφιλοῦς πατρός μου, ἂν που δυνηθῶ νὰ ἀκούσω τι.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ προσφιλὴς του τροφὸς Εὐρύκλεια ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ στενάζῃ, καὶ ἀποτεινομένη πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπεν.

«ὦ τέκνον μου ἀγαπητὸν, πῶς ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν σου τοιαύτη σκέψις; ποῦ θὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ ἀπέραντα ξένα, σὺ μονογενὴς καὶ πολυαγάπητος υἱός; Ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς ἐχάθη μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίδα του μεταξὺ λαῶν ἀγνώστων. Οἱ δὲ μνηστῆρες, ἅμα σὺ ἀναχωρήσης, θὰ σκεφθῶσι πῶς νὰ σὲ ἀφανίσωσι δολίως καὶ νὰ μοιρασθῶσι μεταξὺ των τὰ πλούτη σου. ὦ! μεῖνε ἐδῶ εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ ὑποφέρῃς τόσα δεινὰ πλανώμενος εἰς τὴν ἀπέραντον θάλασσαν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ τροφέ μου, ἡσύχασε, διότι ἡ σκέψις αὕτη δὲν μοι ἐπῆλθε χωρὶς τὴν θέλησιν θεοῦ τινος. Ἄλλ' ὀρκίσθητι νὰ μὴ φανερώσῃς τίποτε ἐκ τούτων εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου μητέρα πρὶν παρέλθωσιν ἑνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέραι, ἐκτὸς ἐάν ἐπιθυ-

μήση νὰ μὲ ἰδῆ ἢ μάθῃ τὴν ἀναχώρησίν μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κλαίουσα βλάβῃ τὸ ὠραῖόν της σώμα.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ γραῖα ὠρκίσθη τὸν μέγαν ὄρκον τῶν θεῶν. Ἄφου δὲ ὤμοσε καὶ ἐτελείωσε τὸν ὄρκον της, ἔσπευσε νὰ γεμίσῃ μὲ οἶνον τοὺς ἀμφορεῖς καὶ νὰ θέσῃ ἄλευρον εἰς τὰ στερεὰ σακκία, ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος ἐπέστρεφεν εἰς τὴν αἴθουσαν διὰ νὰ ἀναμιχθῆ μὲ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων.

Τότε ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἔλαβεν ἄλλην σκέψιν. Λαβοῦσα τὴν μορφήν τοῦ Τηλεμάχου περιήρχετο εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως, καὶ πλησιάζουσα ἓνα ἕκαστον ἔλεγε τὰ δέοντα καὶ τοὺς διέταττε νὰ συναχθῶσι τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον. Ὑστερον δὲ ἐζήτησεν ἐν πλοῖον ταχὺ παρά τοῦ Νοήμονος, τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τοῦ Φρονίου, ὅστις καὶ τὸ ὑπεσχέθη προθύμως.

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ αἱ σκιαὶ περιεκάλυψαν ὅλας τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως. Τότε ἡ θεὰ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ταχὺ πλοῖον, ἔθεσεν εἰς αὐτὸ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα σκεύη καὶ τὸ ἔστησεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος. Περὶ αὐτὸ δὲ συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ Ῥωμαλέοι κωπηλάται καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἔλεγεν εἰς πάντας λόγους ἐνθαβρύντικούς.

Ἐπειτα ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνᾶ συνέλαβεν ἄλλην σκέψιν. Μεταβάσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεώς ἐπέχυσεν ὕπνον γλυκὺν ἐπὶ τῶν μνηστήρων, τοὺς ἐνάρκωσεν ἐνῶ ἔπινον οἶνον καὶ τὰ ποτήρια διέφυγον τὰς χεῖράς των. Τότε διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὴν πόλιν διὰ νὰ κοιμηθῶσι καὶ κανεὶς δὲν ἔμεινε καθήμενος, ἐπειδὴ ὁ ὕπνος ἐβάρυνε τὰ βλέφαρά των. Ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, προσεκάλεσε τὸν Τηλέμαχον ἔξω τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγάρου καὶ τῷ εἶπε.

«Τηλέμαχε, ἤδη ὅλοι οἱ γενναῖοι σύντροφοί σου κάθηνται πλησίον τῶν κωπῶν περιμένοντες τὴν ἀφιξίν σου. Ἄς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν διὰ νὰ μὴ βραδύνωμεν τὸ ταξειδίόν μας.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ προηγήθη μὲ πολλὴν

ταχύτητα, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἠκολούθει τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς. Ὀ-
ταν δὲ ἔφθασαν πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ πλοίου, εὖ-
ρον ἐπὶ τῆς παραλίας τοὺς μακρὰν ἔχοντας τὴν κόμην ἑταί-
ρους, καὶ ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Δεῦτε, φίλοι, λάβετε τὰς ζωοτροφίας αἱ ὁποῖαι ὄλαι εἶ-
ναι ἔτοιμαι εἰς τὴν οἰκίαν μου. Μῆτε ἡ μήτηρ μου μῆτε αἱ
ὑπρέτριαι θὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀναχώρησίν μου, ἐκτὸς μιᾶς εἰς
τὴν ὁποῖαν ἐφανέρωσα τὸ σχέδιόν μου.»

Εἰπὼν ταῦτα προηγήθη, ὅλοι δὲ οἱ ἑταῖροι τὸν ἠκολού-
θησαν καὶ μετ' ὀλίγον μετακομίσαντες τὰ πάντα τὰ ἔθεσαν
εἰς τὸ στερεὸν πλοῖον ὅπως τοὺς διέταξεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς
τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἄνέβη δὲ εἰς τὸ πλοῖον ὁ Τηλέμαχος προ-
πορευομένης τῆς Ἀθηνᾶς ἥτις καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν πρύμνην
τοῦ πλοίου τοποθετήσασα πλησίον τῆς τὸν Τηλέμαχον. Οἱ
ναῦται ἔλυσαν τὰ σχοινία, ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκά-
θησαν εἰς τὰ θρονία τῶν κωπηλατῶν. Ἡ δὲ γλαυκῶπις Ἀ-
θηνᾶ ἀπέλυσε κατόπιν τῶν σῦριον ἄνεμον, σφοδρὸν ζέφυρον
ὅστις τοὺς ὠθεῖ καὶ συρίζων εἰς τὰ σκοτεινὰ κύματα. Ὁ Τη-
λέμαχος διέταξε νὰ θέσωσιν εἰς τὰξιν τοὺς ἰστούς· αὐτοὶ
δὲ πρόθυμοι νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς του ὕψωσαν ἐπὶ τῆς
βάσεώς του τὸν ἐξ ἐλάτης ἰστὸν, τὸν ἐστερέωσαν διὰ σχοι-
νίων καὶ ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ ἰστία διὰ τῶν εὐπλέκτων
δερματίνων σχοινίων. Ὁ ἄνεμος ἐκόλπου τὸ μέσον τοῦ πανίου,
ἡ ναῦς ἐπέτα, τὰ σκοτεινὰ κύματα ἔπληττον τὰ πλευρὰ τοῦ
πλοίου καὶ ἐμυκῶντο, τὸ δὲ πλοῖον τὰ ἔσχιζε καὶ ἐπροχώ-
ρει. Ἀφοῦ λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως ἔδεσαν τὰ ἄρμενα, οἱ κω-
πηλάται ἔστησαν κρατῆρας, ἐγέμισαν αὐτοὺς μὲ οἶνον καὶ
ἔκαμον σπονδὰς πρὸς τιμὴν τῶν ἀθανάτων θεῶν καὶ πρὸ
πάντων τῆς γλαυκῶπιδος θυγατρὸς τοῦ Διός. Καθ' ὅλην δὲ
ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ μέρος τῆς ἀκολούθου πρωΐας τὸ πλοῖον
διέτρεχε τὴν ὑγρὰν ὁδόν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Γ.

Ὁ ἥλιος ἐγκατέλιπεν ἤδη τὰ περικαλλῆ ὕδατα καὶ ὑψοῦτο εἰς τὸν χάλκινον οὐρανὸν διὰ νὰ φανῆ εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς γονίμου γῆς κατοικοῦντας θνητοὺς ἀνθρώπους, ὅταν τὸ πλοῖον προσωρμίσθη εἰς τὴν Πύλον, τὴν λαμπρὰν πόλιν τοῦ Νηλέως. Οἱ Πύλιοι, διεσκορπισμένοι εἰς τὴν παραλίαν, προσέφερον εἰς τὸν Ποσειδῶνα θυσίας ταύρων μαύρων καὶ ἄνευ στιγμάτων. Ἐσχημάτιζον ἐνέα ἀθροίσματα συγκεείμενα ἐκ πεντακοσίων ἀνθρώπων καθημένων ἕκαστον, καὶ εἰς ἕκαστον ἀθροίσμα ἐθυσίαζον ἐννέα ταύρους. Εἶχον δὲ ἤδη γευθῆ τὰ ἐντόθια καὶ ἔκαιον τοὺς μηρούς πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ, ὅταν προσήγγισαν οἱ Ἰθακήσιοι, συνέστειλαν τὰ ἱστία, ἔρριψαν τὴν ἄγκυραν καὶ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηράν. Ὁ Τηλέμαχος ἀπέβη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ πλοῖον, προηγουμένης τῆς Ἀθηνᾶς ἣτις εἶπε ταῦτα πρὸς αὐτόν.

«Τηλέμαχε, δὲν πρέπει πλέον νὰ δεικνύης οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην δειλίαν ἀφοῦ ἔπλευσες τόσον διάστημα διὰ νὰ μάθῃς ποία γῆ κρύπτει τὸν πατέρα σου καὶ πῶς ἀπέθανε. Δράμε λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸν ἵπποδαμαστὴν Νέστορα· ἄς μάθωμεν ποίαν σκέψιν ἐγκλείει εἰς τὰ στήθη του· ἰκέτευσον αὐτόν νὰ σὲ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν. Ἔσο δὲ βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ψευσθῇ, διότι εἶναι εἰς ἄκρον συνετός.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ συνετός Τηλέμαχος.

«Ἦ Μέντορ, πῶς νὰ τὸν πλησιάσω; πῶς νὰ τὸν χαιρετίσω; δὲν ἔχω ἀκόμη πείραν τῶν σοβαρῶν ὀμιλιῶν, συστέλλεται δὲ πάντοτε ὁ νέος νὰ ἐρωτήσῃ γέροντα.»

Τότε ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ τῷ ἀπεκρίθη.

«Τηλέμαχε, τινὰ μὲν ἀπὸ ὅσα θὰ εἴπῃς θὰ τὰ ἐφεύρης. σὺ ὁ ἴδιος, τινὰ δὲ θὰ σοὶ τὰ ἐμπνεύσῃ θεὸς τις, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἐγεννήθῃς καὶ ἀνετρέφῃς ἄνευ τῆς προστασίας τῶν θεῶν.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ προηγήθη μὲ πολλὴν ταχύτητα, ὁ δὲ Τηλέμαχος ὤρμησεν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν ἐν μέσῳ τῶν συνηθοισμένων Πυλίων ὅπου ὁ Νέστωρ ἐκάθητο μετὰ τῶν παιδῶν του. Περὶ τὸν βασιλέα οἱ ὑπηρεταὶ ἠτοιμάζον τὸ γεῦμα, ἔφηνον τὰ κρέατα καὶ ἐσούβλιζον αὐτά. Ἄμα δὲ εἶδον τοὺς ξένους ἔδραμον ὅλοι εἰς πρῦπάντησίν των, τοὺς ἐχαιρέτισαν διὰ τῆς χειρὸς καὶ τοὺς προσεκάλεσαν νὰ καθήσωσιν. Ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος τοὺς πλησιάζει πρῶτος, λαμβάνει ἀμφοτέρους ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τοὺς τοποθετεῖ παρὰ τὴν τράπεζαν πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ του Θρασυμήδους καὶ τοῦ πατρός του ἐπὶ μαλακῶν δερμάτων ἅτινα καλύπτουσι τὴν ἄμμον τῆς παρᾶλιας. Τοῖς προσφέρει κατόπιν μερίδα ἐκ τῶν ἐντοσθίων καὶ κερᾶ οἶνον ἐντὸς ποτηρίου χρυσοῦ· κλίνων δὲ αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Διὸς εἶπε.

«Δεήθητι τῶρα, ὦ ξένε, πρὸς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα, διότι ἐφθάσατε εἰς τοὺς τόπους τούτους καθ' ἣν στιγμήν τῶ προσεφέρετο ἐπίσημον συμπόσιον· ἀφοῦ δὲ, ὡς εἴθισται, δεηθῆς κάμνων σπονδᾶς, μεταβίβασον τὸ ποτήριον εἰς τὸν σύντροφόν σου διὰ νὰ κάμη καὶ αὐτὸς σπονδᾶς ἐκ τοῦ μελιτώδους τούτου οἴνου· βέβαια καὶ αὐτὸς προσεύχεται εἰς τοὺς θεοὺς, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς βοήθειας τῶν ἀθανάτων. Ἄλλ' εἶναι νεώτερός σου καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἡλικίαν μὲ ἐμὲ, ὥστε εἰς σὲ πρέπει νὰ δώσω πρῶτον τὸ ποτήριον.»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ Πεισίστρατος ἐνεχείρισεν εἰς τὴν θεὰν τὸ ποτήριον πλήρες γλυκυτάτου οἴνου, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἀγάλλεται διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ὀρθὴν κρίσιν τοῦ ἥρωος ὅστις εἰς αὐτὴν πρῶτην προσέφερε τὸ χρυσοῦν ποτήριον. Καὶ ἀμέσως ἀπέτεινεν ἔνθερμον δέησιν πρὸς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα.

«Ἄκουσόν με, γαιοσεῖστα θεὲ, καὶ ἐπίνευσον νὰ λάβωσιν αἷσιον πέρας αἱ ἐπιχειρήσεις μας. Τίμησον πρῶτον τὸν Νέστορα καὶ τοὺς υἱοὺς του· ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ὅλους τοὺς

ἄλλους Πυλλοὺς γλυκεῖαν ἀμοιβὴν διὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ἑκατόμβην. Εὐδόκησον δὲ ἵνα καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Τηλεμάχου ἐπιστρέψωμεν αἰσίως εἰς τὴν πατρίδα μας ἀφοῦ κατορθώσωμεν τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἤλθομεν ἐνταῦθα μὲ τὸ ταχὺ πλοῖον.»

Οὕτως κυχῆθη καὶ ἐξεπλήρωσεν ἡ ἰδία τὰς εὐχὰς τῆς, ἔπειτα δὲ ἔδωκεν εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸ ὄρατον διπλοῦν ποτήριον καὶ ἀμέσως ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς κυχῆθη ὁμοίως. Ἐν τούτοις οἱ Πύλιοι ἔψησαν τὰ πρῶτα κρέατα τῶν θυμάτων, τὰ ἀπέσυραν ἀπὸ τὸ πῦρ, τὰ διένειμαν καὶ ἤρχισαν τὸ λαμπρὸν συμπόσιον. Ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ὁ Γερῆνιος ἱππότης Νέστωρ ἤρχισε πρῶτος νὰ ὀμιλῇ πρὸς αὐτούς.

«Τώρα ὅτε οἱ ξένοι μας ἐπλήσθησαν τροφῆς εἶναι κατάλληλον νὰ τοὺς ἐξετάσωμεν καὶ νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν ποιοὶ εἶναι, πόθεν ἐρχόμενοι ἔπλευσαν τὴν ὑγρὰν θάλασσαν, ἐὰν ἔχωσιν ἔργον τι ἢ περιφέρωνται ἀσκόπως ὡς οἱ πειράται οἵτινες περιπλανῶνται διακινδυνεύοντες τὴν ζωὴν τῶν καὶ ληστεύοντες τοὺς κατοίκους ἄλλων χωρῶν ;»

Τότε ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπεκρίθη θαρρῶρά πως, διότι αὐτὴ ἡ ἰδία Ἀθηναῖ ἐνέβαλε θάρρος εἰς τὸ πνεῦμά του διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Νέστορα περὶ τοῦ ἀπόντος πατρὸς του καὶ διὰ νὰ δοξασθῇ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

«ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα κλέος τῶν Ἀχαιῶν, μᾶς ἐρωτᾷς πόθεν εἴμεθα, καὶ τὸ καθῆκόν μου εἶναι νὰ σοὶ τὸ εἶπω. Ἐρχόμεθα ἀπὸ τὴν Ἰθάκην, ἥτις κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Νηῖου, οὐχὶ διὰ δημοσίαν ὑπόθεσιν ἀλλὰ ἰδιωτικὴν. Περιφέρομαι δὲ ἴσως ἀκούσω νὰ ὀμιλῶσι περὶ τῆς μεγάλης δόξης τοῦ πατρὸς μου, τοῦ θεοῦ ἀλλὰ ἀτυχοῦς Ὀδυσσεῶς ὅστις, ὡς λέγουσι, πολεμῶν πλησίον σου, ἐπόρθησε τὴν πόλιν τῶν Τρώων. Περὶ ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πολεμιστῶν ὅσοι ἐπολέμησαν εἰς τὰ πεδία τῆς Τροίας ἐμάθομεν ποῦ ἕκαστος ἐχάθη μὲ ὄλεθρον κακόν. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπεφύλαξε διὰ τὸν πατέρα μου θάνατον ἀφανῆ καὶ κανεῖς

δὲν εἰμ.πορεῖ νὰ μὲ εἶπῃ μετὰ βεβαιότητος ποῦ ἀπέθανεν· ἐὰν ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν φονευθεὶς ὑπὸ ἐχθρικῶν λαῶν, ἢ ἐὰν κατεπόθη εἰς τὸ πέλαγος ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς Ἀμφιτρίτης. Τώρα λοιπὸν ἔρχομαι παρακαλῶν σε ἱκετευτικῶς νὰ μοὶ διηγηθῆς τὸ θλιβερὸν τέλος του, εἴτε εἶδες μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου εἴτε ἤκουσες τὴν διήγησιν ἄλλου πλανωμένου ἀνθρώπου, διότι ἡ μήτηρ του τὸν ἐγέννησε δυστυχέστατον. Μὴ μετριάσῃς τοὺς λόγους σου ἐξ αἰδοῦς εἴτε εὐπλαγχνίας πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ διηγηθήτε μοι καταλεπτῶς ὅσα εἶδες. Σὲ ἐξορκίζω, ἐὰν ποτε ὁ πατήρ μου, ὁ γενναῖος Ὀδυσσεὺς, εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ σοὶ παρέσχεν ἐκδούλευσιν ὑποσχεθεῖσαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων, ὅπου ὑμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ὑπέστητε τόσα δεινὰ, ἐνθυμήθητι τοῦτο καὶ εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Γερῆνιος ἱππότης Νέστωρ.

«ὦ φίλε, ἐξήγειρας εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν ἀνάμνησιν τῶν δυστυχημάτων τὰ ὁποῖα ὑπέστημεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἐκείνου ἡμεῖς οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, οἱ ἀδάμαστον θάρρος ἔχοντες, εἴτε περιπλανώμενοι μὲ τὰ πλοῖα πρὸς ἀναζήτησιν λαφύρων ὅπου ἤθελε μᾶς ὀδηγήσει ὁ Ἀχιλλεὺς, εἴτε πολεμοῦντες περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἀνακτος Πριάμου. Ἐκεῖ ἐφονεύθησαν οἱ ἀνδρειότεροι· ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ πολεμικὸς Αἴας, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ ὁμοιάζων κατὰ τὴν σύνεσιν μὲ τοὺς θεοὺς Πάτροκλος, καὶ ὁ ἀγαπητὸς μου υἱός, ὁ γενναῖος καὶ ὠραῖος Ἀντίλοχος, ὁ ταχὺς εἰς τὸ τρέξιμον καὶ σταθερὸς εἰς τὴν μάχην. Ἀλλὰ δὲν ἐπάθομεν ταῦτα μόνα τὰ δεινὰ. Καὶ τίς μεταξὺ τῶν θνητῶν θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ διηγηθῆ ὅλα; ἐὰν ἔμενες ἐδῶ πέντε ἢ ἐξ ἑτῆ ἐρωτῶν με πόσα ὑπέφερον οἱ Ἀχαιοὶ εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, πρὶν τελειώσω, θὰ ἐπέστρεφες τεθλιμμένος εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα σου. Ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐπολεμοῦμεν διὰ μυρίων στρατηγημάτων τὴν πολιορκουμένην Τροίαν καὶ ὁ υἱός τοῦ Κρόνου μάλιστα ἐπὶ τέλους μᾶς ἔδωκε τὴν νίκην. Ἀλλὰ καθ' ὅλον ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τίς ἐτόλμα νὰ παραβληθῆ εἰς τοὺς παντοδαποὺς δόλους μὲ τὸν θεῖον Ὀδυσσεά, τὸν πατέρα σου, ἐὰν κατάγεσαι ἀληθῶς ἐξ

ἐκείνου ; Ναί, ὅσον περισσότερον σὲ παρατηρῶ, τόσον περισσότερον καταλαμβάνομαι ὑπὸ θαυμασμοῦ, διότι οἱ λόγοι σου εἶναι καθ' ὅλα ὅμοιοι μὲ τοὺς ἰδικούς του, καὶ δὲν θὰ ἐπίστευέ τις ὅτι ὁμιλεῖ ἀνὴρ τόσον νέος ὅμοια μὲ ἐκείνον. Καθ' ὅλον ἐκείνο τὸ διάστημα οὐδέποτε ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς καὶ ἐγὼ ἐφιλονεικήσαμεν εἰς τὰς συνελεύσεις ἢ εἰς τὰ συμβούλια· μίαν εἴχομεν ψυχὴν καὶ ἐσκεπτόμεθα φρονίμως τί ἔπρεπε νὰ πράξωσιν οἱ Ἕλληνας πρὸς τὸ συμφέρον των. Τέλος ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἀνέβημεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ θεὸς τις διεσκόρπισε τοὺς Ἀχαιοὺς. Ὁ Ζεὺς εἶχε μελετήσῃ κατὰ νοῦν ὀλεθρίαν ἐπάνοδον διὰ τοὺς Ἀργείους, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ὅλοι συνετοὶ καὶ δίκαιοι. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εὗρον τὸν θάνατον ἔνεκα τῆς φρικτῆς ὀργῆς τῆς γλαυκῶπιδος θυγατρὸς τοῦ ἰσχυροῦ πατρὸς ἣτις ἔρριψε τὴν διχόνοιαν μεταξὺ τῶν Ἀτρειδῶν. Οἱ δύο ἀδελφοὶ προσεκάλεσαν τὴν συνέλευσιν ἀσυνέτως, καὶ παρὰ τὴν συνθήειαν κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· οἱ Ἕλληνας προσέδραμον βεβαρημένοι ὑπὸ τοῦ οἴνου καὶ ἔμαθον παρὰ τῶν βασιλέων διὰ ποίαν αἰτίαν τοὺς συνεκάλεσαν. Τότε ὁ Μενέλαος τοὺς διέταξε νὰ ἐτοιμασθῶσι διὰ νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀμέσως διὰ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως ἤρεσεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, ὅστις ἐξ ἐναντίας ἤθελε νὰ κρατήσῃ τὸν στρατὸν καὶ νὰ προσφέρῃ ἱεράς ἐκατόμβας διὰ νὰ καταπραῦνῃ τὴν τρομερὰν ὀργὴν τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ ἄφρων! ἠγνόει ὅτι δὲν ἦτο πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν του νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν θεᾶν, διότι αἱ ἀποφάσεις τῶν αἰωνίων θεῶν δὲν μεταβάλλονται τόσον ταχέως. Ἐνῶ δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀτρέως, ἰστάμενοι ὄρθιοι, ἀντήλλασσον μεταξὺ των λόγους πικροὺς, οἱ Ἕλληνας, παρασυσθέντες ὑπὸ τῶν ἐναντιῶν γνωμῶν, ἠγέρθησαν μετὰ φρικτῶδους θορύβου. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἐκοιμήθημεν ἀνακυκλοῦντες εἰς τὸν νοῦν μας σχέδια ἐκδικήσεως οἱ μὲν κατὰ τῶν δέ. Φεῦ ! ὁ Ζεὺς μᾶς ἠτοίμαζε τὴν συμφορὰν τὴν ὁποίαν ἐμέλλομεν νὰ πάθωμεν· εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τῆς πρωίας καθειλικύσαμεν εἰς τὴν θεῖαν θάλασσαν τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα ἐγεμίσαμεν

μὲ θησαυροὺς καὶ μὲ ὠραίας αἰχμαλώτους, ἀλλὰ τὸ ἡμῖσι τοῦ στρατοῦ μένει ἀκίνητον περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν ποιμένα τῶν λαῶν. Τὸ ἕτερον ἡμῖσι, ἀναβὰν εἰς τὸ πλοῖα, κωπηλατεῖ ἐσπευσμένως καὶ πλέει ταχέως· θεὸς τις εἶχε καταπραΰνει τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν τῆς θαλάσσης. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τένεδον, καὶ διακαῶς ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπανίδωμεν τὰς οἰκίας μας, προσεφέραμεν θυσίαν εἰς τοὺς ἀθανάτους. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς δὲν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ἐπιστρέψωμεν, καὶ ὁ σκληρὸς μᾶς ἔρριψε καὶ ἐκ δευτέρου εἰς φρικτὴν διχόνοιαν. Πολλοὶ ἀρχηγοὶ μᾶς ἐγκατέλιπον καὶ στρέψαντες τὰς πῦρας τῶν πλοίων των ἐπέστρεψαν μὲ τὸν συνετὸν καὶ πολυμήχανον Ὀδυσσεῖα διὰ νὰ φανῶσιν ἀρεστοὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα. Ἐν τούτοις ἐγὼ συνήθροισα τὰ ἀκολουθοῦντά με πλοῖα καὶ ἐφύγαμεν, διότι προείδομεν τὰ τρομερὰ σχέδια θεοῦ. Ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως ἔφυγε μεθ' ἡμῶν παροτρύνων καὶ τοὺς συντρόφους του. Τελευταῖος ἀνεχώρησεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος καὶ μᾶς ἐπανεῦρε βραδύτερον εἰς τὴν Λέσβον σκεπτομένους περὶ τοῦ μακροῦ διαστήματος τὸ ὁποῖον εἶχομεν νὰ διανύσωμεν, ἢ νὰ πλεύσωμεν ἀνωθεν τῆς βραχῶδους Χίου πρὸς τὴν νῆσον Φυρίαν, ἀφίνοντες αὐτὴν εἰς τὰ ἀριστερά μας, ἢ κάτωθεν τῆς Χίου εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους ἐκτεθειμένου Μίμαντος. Ἐζήτησαμεν ἀπὸ τὸν θεὸν νὰ μᾶς δείξῃ σημείον τι. Ὁ θεὸς μᾶς εἰσήκουσε καὶ μᾶς διέταξε νὰ πλεύσωμεν διὰ μέσου τοῦ πελάγους πρὸς τὴν Εὐβοίαν διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ὅσον τάχιστα τὸν κίνδυνον. Ἦρχισε τότε νὰ πνέῃ οὐριὸς ἄνεμος, τὰ πλοῖα διέτρεχον ταχέως τὰς ἰχθυοτρόφους ἐκτάσεις καὶ κατὰ τὴν νύκτα ἐφθασαν εἰς τὴν Γεραιστόν. Εἶχομεν διανύσει μέγα διάστημα καὶ ἐκαύσαμεν πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος πολλοὺς μηροὺς ταύρων. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας τὰ πλοῖα καὶ οἱ σύντροφοι τοῦ Διομήδους εἰσῆλθον εἰς τὸ Ἄργος, ἐγὼ δὲ ἐξηκολούθησα τὸν πλοῦν μου πρὸς τὴν Πύλον. Ὁ ἄνεμος τὸν ὁποῖον μᾶς εἶχεν ἀποστείλει ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἔπαυσε διόλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως, ἀγαπητέ μου, ἐφθασα χωρὶς νὰ

μάθω τίποτε περὶ τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἐχάθησαν ἢ ἐσώθησαν. Ὅσα δὲ κατόπιν μὲ διηγήθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου εὐρισκόμενον, εἶναι δίκαιον νὰ σοὶ τὰ εἶπω χωρὶς νὰ σοὶ κρύψω τίποτε. Ἦκουσα ὡς βέβαιον ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι Μυρμιδόνες, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τοῦ ἥρωος Ἀχιλλέως, ἐφθασαν εὐτυχῶς εἰς τὴν παρίδα των· ἐπίσης εὐτυχῶς ἐφθασε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ποϊάντος Φιλοκτῆτης· ὁ Ἴδομενεὺς ἐπανάφερεν εἰς τὰς πόλεις τῆς Κρήτης ἐκείνους ἐκ τῶν συντρόφων του ὅσοι ἐσώθησαν ἀπὸ τὸν πόλεμον, διότι ἡ θάλασσα δὲν τῷ ἀφῆρεσε κανένα. Βεβαίως καὶ σεῖς εἰς τὴν μακρυνὴν νῆσόν σας θὰ ἐμάθετε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ ποῖον θλιβερὸν τέλος εἶχε προετοιμάσει εἰς αὐτὸν ὁ Αἴγισθος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπίσης σκληρῶς ἐτιμωρήθη. Πόσον εἶναι καλὸν νὰ ἀφίγη υἱὸν ὁ ἀποθνήσκων! Ἐπειδὴ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρείδου ἐτιμώρησε τὸν ἄπιστον φονέα τοῦ ἐνδόξου πατρὸς του. Σὺ δὲ, ἀγαπητέ μου, ἐπειδὴ εἶσαι μέγας καὶ ὠρατός, ἔσο γενναῖος διὰ νὰ ὀμιλῶσι μετὰ σεβασμοῦ περὶ σοῦ οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν.»

Τότε ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα κλέος τῶν Ἀχαιῶν, βεβαίως ἐκεῖνος ἐπήνεγκε σκληρὰν τιμωρίαν καὶ οἱ Ἀχαιοὶ θὰ τῷ ἀπονεύωσι μεγάλην δόξαν ἥτις θὰ διαμείνη αἰωνία· καὶ εἴθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσι καὶ εἰς ἐμὲ δύναμιν νὰ τιμωρήσω τοὺς μνηστῆρας διὰ τὴν μυσαρὰν αὐθάδειάν των, διότι μὲ ὑβρίζουσι καὶ μελετῶσι τὴν καταστροφὴν μου. Ἀλλ' οἱ θεοὶ δὲν ἐχάρισαν τοιαύτην εὐτυχίαν μήτε εἰς ἐμὲ μήτε εἰς τὸν πατέρα μου, καὶ σήμερον πρέπει νὰ ὑπομείνω τὰ πάντα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.

«Φίλε μου, τί λέγεις; ποίας ἀναμνήσεις διεγείρεις ἐν ἐμοί; Λέγουσι τφόντι ὅτι ἄπειροὶ μνηστῆρες συνηθροισμένοι παρὰ τὴν θέλησίν σου εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐνεργοῦσι τὴν καταστροφὴν σου διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν μητέρα σου. Ἀλλὰ λέγε, ἐνδίδεις εἰς αὐτοὺς ἄνευ ἀντιστάσεως, ἢ ὁ λαὸς ὀλόκληρος

σὲ ἐχθρεύεται ὑπέικων εἰς χρησμόν τινα; Τίς οἶδεν ἐὰν ὁ πατήρ σου ἐπανερχόμενος δὲν τιμωρήσῃ τὰς βιαιοπραγίας ταύτας, εἴτε μόνος, εἴτε μὲ τὴν βοήθειαν ὄλων τῶν πολιτῶν; Εἴθε ἢ Ἀθηναῖα νὰ ἀγαπᾷ καὶ σὲ ὅπως ἡγάπα καὶ τὸν ἐνδοξόν Ὀδυσσεά εἰς τὴν γῆν τῶν Τρώων ὅπου οἱ Ἀχαιοὶ τοσαῦτα ἐπάσχομεν δεινά. Οὐδέποτε εἶδον τοὺς θεοὺς νὰ προστατεύωσι τόσον ἀναφανδὸν ἓνα ἥρωα ὡς ἐπροστάτευεν ἢ Ἀθηναῖα τὸν Ὀδυσσεά. Ἐὰν ἐδείκνυε καὶ πρὸς σὲ τὴν αὐτὴν ἀγάπην, τὴν αὐτὴν μέριμναν, ὦ! πῶς ὅλοι οὗτοι οἱ μνηστῆρες θὰ ἐλησμόνουν μετ' ὀλίγον τοὺς γάμους των.»

Ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπήντησε τότε πρὸς αὐτόν.

« ὦ γέρον, δὲν πιστεύω νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγεις, διότι εἶναι μέγα καὶ μὲ πληροῖ θαυμασμοῦ. Οὐδέποτε δὲ θὰ ἐτόλμων νὰ συλλάβω τοιαύτην ἐλπίδα, καὶ ἂν ἀκόμη τοιαύτη ἦτο ἢ θέλησις τῶν θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

« Τηλέμαχε, ποῖος λόγος διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου! Ὅταν θέλωσιν οἱ θεοὶ εὐκόλως δύνανται νὰ σώσωσιν τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπὸ μακρᾶν. Τὸ κατ' ἐμὲ θὰ ἐπροτίμων, μετὰ τοσαύτας σκληρὰς δοκιμασίας, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ νὰ χαρῶ τὴν ἐπάνοδόν μου, παρὰ νὰ ἀπολεσθῶ εἰς τὸν οἶκόν μου ὅπως ὁ Ἀγαμέμνων ὅστις ἔπεσε θῦμα τῆς ἀπιστίας τῆς συζύγου του καὶ τοῦ Αἰγίσθου. Ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ δὲν δύνανται νὰ προφυλάξωσι τὸν εὐνοούμενόν των ἀπὸ τὸν κοινὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους θάνατον, ὅταν ἢ ὀλεθρία μοῖρα ἤθελε τὸν βυθίσει εἰς τὸν ψυχρὸν ὕπνον.»

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Μέντορ, ἅς παύσωμεν τὴν λυπηρὰν ταύτην συνομιλίαν. Ἐπάνοδος δὲν ὑπάρχει πλέον δι' ἐκεῖνον! πρὸ πολλοῦ οἱ θεοὶ εἶχον ἀποφασίσει τὴν ἀπώλειάν του. Ἄλλὰ θέλω νὰ ἐρωτήσω τὸν υἱὸν τοῦ Νηλέως ἐν ἄλλο ἀντικείμενον διότι ὑπερέχει κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δικαιοσύνην· λέγουσιν ὅτι ἐβασίλευσεν ἐπὶ τριῶν γενεῶν ἀνθρώπων, καὶ βλέπων»

αὐτὸν νομίζω ὅτι βλέπω ἓνα τῶν ἀθανάτων. Ὡ Νέστορ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν· πῶς ἀπέθανεν ὁ ἰσχυρὸς Ἀγαμέμνων· ποῖον θάνατον τῷ προητοίμασεν ὁ ἄπιστος Αἴγισθος, διότι ἐθυσίασε βασιλέα πολὺ ἀνδρειότερόν του. Ποῦ ἦτο τότε ὁ Μενέλαος; βεβαίως δὲν ἦτο εἰς τὴν Ἀργολίδα, ἀλλ' ἐπλανᾶτο μακρὰν μεταξὺ λαῶν ξένων, καὶ ὁ Αἴγισθος, ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς ἀπουσίας του, ἐφόνευσε τὸν Ἀγαμέμνονα.»

Ἀπήντησε τότε πρὸς αὐτὸν ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ.
 «Ναί, υἱέ μου, θὰ σοὶ διηγηθῶ καταλεπτῶς τὰ συμβάντα ταῦτα, καὶ ὡς βλέπω μαντεύεις ἤδη πῶς ἐγίναν. Ἐὰν ὁ ξανθὸς Μενέλαος, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Τροίας, εὗρισκε ζῶντα τὸν ἄπιστον Αἴγισθον, τότε οὐδὲ ταφῆς θὰ ἤξιούτο, διότι οἱ κύνες καὶ οἱ γύπες θὰ ἔτρωγον τὸ πτώμα του εἰς τοὺς ἀγρούς, μακρὰν τῆς πόλεως· καμμία γυνὴ δὲν θὰ ἔκλαιεν ἐπ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὸ κακούργημά του ὑπῆρξε φρικῶδες, ἐνῶ ἡμεῖς ἐχρονοτριβοῦμεν εἰς τὴν Τροίαν ἐκτελοῦντες πολλοὺς ἀγῶνας καὶ ὑπομένοντες μεγάλας ταλαιπωρίας, ὁ δὲ Αἴγισθος, ἡσυχάζων εἰς τὴν γόνιμον Ἀργολίδα, ἐζήτει μὲ κολακευτικούς λόγους νὰ δελεάσῃ τὴν σύζυγον τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐπὶ πολὺ ἡ εὐγενὴς Κλυταιμνήστρα ἀπέκρουε τὴν αἰσχρὰν ἐκείνην πράξιν· δὲν ἤκουεν εἰμὴ τὴν συνείδησίν της καὶ πλησίον της ἦτο ποιητὴς τις εἰς τὸν ὁποῖον ἀναχωρῶν ὁ Ἀτρεΐδης διὰ τὴν Τροίαν εἶχε παραγγείλει νὰ προσέχῃ τὴν σύζυγόν του. Ὄταν ὁμως ἡ μοῖρα τῶν θεῶν ἀπεφάσισε τὴν πτώσιν της, τότε ὁ Αἴγισθος ἔφερε τὸν αἰοιδὸν εἰς ἔρημόν τινα νῆσον καὶ τὸν ἀφῆκε νὰ γίνῃ βορὰ τῶν ὀρνέων, καὶ ἔπειτα, δι' ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως, ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν του. Πόσους μηροὺς θυμάτων δὲν ἔκαυσεν ἐπὶ τῶν ἱερῶν βωμῶν! πόσα πλούσια δῶρα, πολύτιμα ὑφάσματα καὶ σωροὺς χρυσοῦ δὲν ἀφιέρωσεν ὑπερηφανευόμενος ὅτι ἐξετέλεσεν ἔργον τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἤλπιζεν ἐν τῇ ψυχῇ του! Ἐν τούτοις ὁ Μενέλαος καὶ ἐγὼ διεπλόμεν ὁμοῦ τὴν θάλασσαν ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς

Τροίας ἐν ἀμοιβαίᾳ φιλίᾳ καὶ ἀγάπῃ. Ὄταν δὲ ἐφθάσαμεν πρὸ τοῦ ἱεροῦ Σουνίου, τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων τρώσας μὲ τὰ γλυκέα βέλη του ἐφόνευσε τὸν πηδαλιούχον τοῦ Μενελάου. Ὁ υἱὸς τοῦ Ὀνήτορος Φρόντις, ὁ μᾶλλον ἐπιτήδειος ὄλων τῶν ἀνθρώπων περὶ τὸ κυβερνᾶν πλοῖον ἐν καιρῷ τρικυμίας, ἔπεσεν ἐνῶ ἐκράτει ἀκόμη τὸ πηδάλιον. Ὁ δὲ Ἀτρεΐδης, μὲ ὄλην τὴν ἀνυπομονησίαν του, σταματᾷ ἐκεῖ διὰ νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν σύντροφόν του καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὰς νενομισμένας τιμὰς. Ὄταν δὲ καὶ ἐκεῖθεν πλέων ἐπὶ τοῦ μέλανος πόντου μετὰ τῶν κούλων πλοίων του, ἔφθασε ταχέως εἰς τὸ ὑψηλὸν ὄρος τοῦ Μαλέα, ἐκεῖ ὁ βροντόφωνος Ζεὺς τῷ προητοίμασεν ἐπίπονον ταξείδιον ἀπολύσας κατ' αὐτοῦ σφοδροὺς ἀνέμους καὶ ἐγείρας κύματα ὑπερμεγέθη ὡς ὄρη. Τὰ πλοῖα διασκορπίζονται, ἡ τρικυμία ὠθεῖ αὐτὰ πρὸς τὴν Κρήτην, τὴν χώραν τῶν Κυδώνων, παρὰ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἰαρδάνου. Ἐκεῖ ὑπάρχει βράχος εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπόκρημνος καὶ ὑψηλός, εἰς τὸ ἄκρον τῆς Γόρτυνος, ὅπου ὁ Νότος ὠθεῖ μεγάλα κύματα πρὸς τὸ μέρος τῆς Φαιστοῦ ἀριστερόθεν τοῦ ἀκρωτηρίου. Ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ στόλος, καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι μόλις ἐσώθησαν, τὰ δὲ πλοῖα συνετριβήσαν ἐπὶ τῶν βράχων. Ἐν τούτοις τὰ κύματα καὶ ὁ ἄνεμος ἀνῆρπασαν τὰ πέντε περισθέντα κυανόπρωρα πλοῖα καὶ τὰ ἔφεραν εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον. Ὁ Μενέλαος συναθροίσας εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας πολλὰ πλοῦτη καὶ χρυσὸν, ἔπλευσε πρὸς ξένους λαούς. Τότε δὲ ὁ Αἰγισθος ἐξετέλεσεν εἰς τὰς Μυκῆνας τὰς ὀλεθρίας βουλὰς του, ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως καὶ ὑπέταξε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ἐπτὰ ὀλόκληρα ἔτη ἐβασίλευσεν εἰς τὴν πολύχρυσον Μυκῆνην, τὸ δὲ ὄγδοον ἔτος, πρὸς δυστυχίαν του, ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ εὐγενὴς Ὀρέστis καὶ ἐφόνευσε τὸν ἄπιστον φονέα τοῦ ἐνδόξου πατρός του. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἐφόνευσε προσεκάλεσε τοὺς Ἀργεῖους εἰς τὸ ἐπικῆδειον δεῖπνον τῆς ἀποτροπαίας μητρός του καὶ τοῦ ἀνάδρου Αἰγίσθου. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ἔφθασεν

ὁ Μενέλαος μετὰ τῶν πλοίων του πεπληρωμένων μὲ ὅσον ἠδύναντο νὰ βαστάσωσι χρυσόν. Σὺ δὲ, ἀγαπητέ μου, μὴ περιπλανᾶσαι ἐπὶ πολὺ μακρὰν τῆς οἰκίας σου· μὴ ἀφίνης τὰ πλούτη σου εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀλαζόνων ἀνθρώπων τῶν πληρούντων τὰ ἀνάκτορά σου, μήπως αὐτοὶ μὲν καταφάγωσι τὰ πάντα, σὺ δὲ ἐκτελέσης ἀνωφελὲς ταξείδιον. Σὲ προτρέπω δὲ καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ ὑπάγῃς πρὸς τὸν Μενέλαον, διότι ἐκεῖνος ἐπέστρεψε τελευταῖος ἐκ τῶν μακρυνῶν χωρῶν, ὁπόθεν βεβαίως δὲν θὰ ἤλιπιζε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον κατὰ πρώτην φορὰν θὰ ἔρριπτον ἐκεῖ αἱ τρικυμῖαι, διὰ τοσοῦτον εὐρείας θαλάσσης τὴν ὁποῖαν τὰ πτηνὰ δὲν διέρχονται εἰς ἓν ἔτος, τόσον εἶναι μεγάλη καὶ τρομερά. Ἀναχώρησον λοιπὸν μὲ τὸ πλοῖόν σου καὶ τοὺς συντρόφους σου· ἐὰν ὁμως προτιμᾷς τὴν διὰ ξηρᾶς ὁδὸν, ὑπάρχει διὰ σὲ δίφρος καὶ ἵπποι, καὶ οἱ υἱοὶ μου οἵτινες θὰ σὲ ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν θείαν Λακεδαίμονα ὅπου εὐρίσκεται ὁ ξανθὸς Μενέλαος. Ἐξόρκισον αὐτὸν νὰ σὲ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ αὐτὸς δὲν θὰ σὲ τὴν ἀποκρύψῃ διότι εἶναι εἰς ἄκρον συνετός.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Νέστωρ, ὁ δὲ ἥλιος ἔδυσε καὶ τὸ σκότος ἤρχισε νὰ περικαλύπτῃ τὴν γῆν. Τότε ἡ γλαυκῶσις θεὰ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Ἦ γέρον, οἱ λόγοι σου εἶναι φρονιμώτατοι. Ἀλλὰ τώρα κόψατε τὰς γλώσσας τῶν θυμάτων, κεράσατε τὸν οἶνον καὶ ἄς προσφέρωμεν σπονδὰς εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, κατόπιν δὲ ἄς σκεφθῶμεν πῶς νὰ ἀναπαυθῶμεν διότι ἤλθεν ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Ἦδη τὸ φῶς ἐβυθίσθη ὑπὸ τὰ σκότη καὶ εἶναι πρέπον ὄχι νὰ μένωμεν πλέον ἐπὶ πολὺ καθήμενοι εἰς τὸ συμπόσιον τῶν ἀθανάτων, ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πόλιν.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διός, ἐκεῖνοι δὲ ἔπραξαν ὅσα τοῖς εἶπεν. Οἱ κήρυκες ἔχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖράς των, οἱ ὑπηρέται ἐγέμισαν μὲ οἶνον τοὺς κρατῆρας καὶ ἐμοίρασαν εἰς ὅλους γεμάτα ποτήρια. Ἦρποντες δὲ οἱ Ἕλληνες τὰς γλώσσας εἰς τὸ πῦρ, ἀνίσταντο καὶ ἔκαμνον

σπονδάς. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμον τὰς σπονδάς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελον, ἡ Ἀθηναῖα καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος ἐζήτησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖόν των. Ἄλλ' ὁ Νέστωρ τοὺς ἐμπόδισε λέγων πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς.

«Μὴ δώσῃ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ νὰ σᾶς ἀφήσω νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὸ ταχὺ πλοῖόν σας, ὡς νὰ ἤμην ὄλωσ διόλου πτωχὸς καὶ χωρὶς σκεπάσματα, ὡς νὰ μὴν εἶχα εἰς τὴν οἰκίαν μου τάπητας καὶ μανδύας διὰ τῶν ὁποίων νὰ περιτυλίσσωνται καὶ νὰ κοιμῶνται μαλθακῶς οἱ ξένοι. Μάθετε ὅτι ἔχω ὠραῖα καλύμματα καὶ δὲν θὰ ἀφήσω τὸν προσφιλεῖν υἱὸν ἦρωος ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ ὑπάγῃ νὰ ἀναπαυθῇ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἐνόσω ζῶ. Ἀφοῦ δὲ ἀποθάνω ἄς μείνωσιν ἔπειτα οἱ παῖδές μου διὰ νὰ φιλοξενῶσι τοὺς ἐρχομένους εἰς τὰ μέγαρά μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Ἀγαπητὲ γέρον, οἱ λόγοι σου εἶναι καλοὶ, καὶ πρέπει ὁ Τηλέμαχος νὰ σὲ ὑπακούσῃ διότι οὕτως ἀπαιτεῖ ἡ εὐπρέπεια. Ἄς σὲ ἀκολουθήσῃ λοιπὸν διὰ νὰ κοιμηθῇ εἰς τὰ μέγαρά σου, ἐγὼ δὲ θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ μέλαν πλοῖον διὰ νὰ ἐνθαρρύνω τοὺς συντρόφους μας καὶ νὰ τοῖς δώσω τὰς ἀναγκαίαις διαταγὰς, διότι εἶμαι ὁ μόνος γεροντότερός των οἱ δὲ ἄλλοι εἶναι συνομίλικες τοῦ Τηλεμάχου ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ἐκ φιλίας καὶ ἀγάπης. Ἐπιστρέφω διὰ νὰ ἀναπαυθῶ εἰς τὸ πλοῖον, εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμπεις τῆς πρωΐας θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς ὑπερηφάνους Καύκωνας διὰ νὰ ζητήσω τὴν ἀπότισιν χρέους παλαιοῦ καὶ μεγάλου. Σὺ δὲ, Νέστωρ, ἀφοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου, πέμψε αὐτὸν μὲ δίφρον καὶ μὲ ἓνα ἐκ τῶν υἱῶν σου· δὸς δὲ εἰς αὐτὸν ἵππους ἐκ τῶν ταχυτέρων καὶ δυνατοτέρων.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ ἀνεχώρησεν ὡς νὰ εἶχε τὰ πτερὰ ἀετοῦ, ὅλοι δὲ ὅσοι τὴν εἶδον κατελήφθησαν ὑπὸ θάμβους. Ἐθαύμασε δὲ καὶ ὁ γέρον δι' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶδε, καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ Τηλεμάχου ἔκραξε.

«Φίλε μου, πιστεύω ὅτι δὲν θὰ γίνῃς μῆτε ἄδοξος μῆτε

ἄνανδρος, ἀφοῦ τοσοῦτον νέον ὄντα. σὲ ὀδηγοῦσιν οἱ θεοί. Διότι δὲν ἦτο οὗτος κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν κατοικούντων τὰ μέγαρα τοῦ Ὀλύμπου εἰμὴ αὐτὴ ἡ θυγάτηρ τοῦ Διός, ἡ σεβαστὴ Τριτογένεια ἣτις ἐτίμα καὶ τὸν εὐγενῆ σου πατέρα μεταξὺ τῶν Ἀργείων. Ἀλλὰ, δέσποινα, γενοῦ ἴλεως εἰς ἡμᾶς, δὸς δόξαν εἰς ἐμὲ, εἰς τὰ τέκνα μου καὶ εἰς τὴν σεβαστὴν μου σύζυγον. Ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ προσφέρω θυσίαν βοῦν πρωτοετῆ, εὐρυμέτωπον, ἀδάμαστον, μὴ τεθεῖσαν ἀκόμη ὑπὸ χειρὸς ἀνθρωπίνης εἰς τὸν ζυγόν· αὐτὴν θὰ σοὶ προσφέρω ὡς θυσίαν καὶ θὰ περιβάλω τὰ κέρατά της διὰ χρυσοῦ.»

Τοιαύτη ἦτο ἡ προσευχὴ του, εἰσήκουσε δὲ αὐτὴν ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα. Ὁ δὲ ἐκ Γερήνης ἱππότης Νέστωρ, περικυκλωμένος ὑπὸ τῶν υἱῶν του καὶ τῶν γαμβρῶν του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ λαμπρὰ τοῦ βασιλέως μέγαρα, ἐκάθησαν κατὰ τάξιν ἐπὶ μακρῶν καθεδρῶν καὶ ἐπὶ θρόνων. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ γέρων ἐκέρασεν ἐκ νέου κρατῆρα ἐξαιρέτου οἴνου τὸν ὁποῖον ἡ οἰκονόμος ἤνοιξεν εἰς τὸ ἐνδέκατον ἔτος λύσσασα ἐκ τῶν δεσμῶν τὸ πῶμα τοῦ ἐγκλείοντος αὐτὸν πίθου. Ἐκ τούτου τοῦ οἴνου ὁ γέρων ἐγένετο τὸν κρατῆρα, κάμνων δὲ σπονδάς, ἀπέτεινε πολλὰς προσευχὰς πρὸς τὴν Ἀθηναῖαν, τὴν κόρην τοῦ αἰγίδα ἔχοντος Διός.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν αἱ σπονδαὶ καὶ ἔπιεν ἕκαστος ὅσον ἐπεθύμει ἡ καρδιά του, ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς κατοικίας των διὰ νὰ κοιμηθῶσιν. Ὁ Νέστωρ εἶχε στήσει διὰ τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς κλίνην ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν στοάν. Πλησίον δ' αὐτοῦ ἀνεπαύθη ὁ γενναῖος Πεισίστρατος, ἀρχηγὸς πελεμιστῶν, ὅστις μόνος ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως ἦτο εἰσέτι ἄγαμος. Ὁ δὲ Νέστωρ ἐκοιμήθη εἰς τὰ ἐνδότατα τοῦ ὑψηλοῦ μεγάρου του ὅπου προητοίμασε τὴν στρωμνὴν του ἡ σεβαστὴ σύζυγός του.

Ἄμα ἤρχισε νὰ ὑποφαίνεται ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης του ὁ ἐκ Γερήνης ἱππότης Νέστωρ, καὶ ἐξελθὼν τῶν θαλάμων του ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν λαξευτῶν λίθων

οἵτινες ἦσαν τεθειμένοι πρὸ τῶν ὑψηλῶν πυλῶν τοῦ μεγάρου του, λευκοὶ καὶ στίλβοντες ὡς νὰ ἦσαν ἀλειμμένοι μὲ ἔλαιον. Ἐκεῖ ἄλλοτε ἐκάθητο ὁ κατὰ τὴν φρόνησιν μὲ τοὺς θεοὺς συγκρινόμενος Νηλεὺς, ὅστις ἐκπληρώσας τὸ πεπρωμένον κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, τῶρα δὲ ἐκάθητο ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐκράτει τὸ σκῆπτρον ὁ Γερήνιος Νέστωρ, ὁ προμαχὼν τῶν Ἀχαιῶν. Περὶ αὐτὸν συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ υἱοὶ του ἐξελθόντες τῶν θαλάμων των, ὁ Ἐχέφρων, ὁ Στρατίος, ὁ Περσεύς, ὁ Ἄρητος καὶ ὁ ἰσόθευς Θρασυμήδης· ἔπειτα δὲ προσετέθη καὶ ὁ ἥρωϊς Πεισίστρατος. Ὁδηγήσαντες δὲ τὸν Τηλέμαχον ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἔφερον πλησίον τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ Γερήνιος ἰππότης Νέστωρ ἤρχισε πρῶτος νὰ ὁμιλῇ.

«Σπεύσατε, τέκνα μου, ἐκτελέσατε τὴν ἐπιθυμίαν μου διὰ νὰ καταστήσω πρὸ πάσης ἄλλης θεότητος εὖνουν τὴν Ἀθηναῖν ἥτις παρέστη εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ διδόμενον λαμπρὸν συμπόσιον. Εἷς ἐξ ὑμῶν ἄς ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀγρὸν διὰ νὰ εὔρῃ μίαν δάμαλιν, τὴν ὁποῖαν νὰ φέρῃ ἐδῶ ταχέως ὁ βουκόλος· ἄλλος ἄς ὑπάγῃ εἰς τὸ μέλαν πλοῖον διὰ νὰ φέρῃ ἐδῶ ὅλους τοὺς συντρόφους του ἐκτὸς δύο τοὺς ὑποίους νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸ πλοῖον· ἄλλος ἄς προσκαλέσῃ τὸν χρυσοχόον Λαέρκην νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ χρυσώσῃ τὰ κέρατα τῆς δαμάλεως. Οἱ ἄλλοι ἄς μείνωσι πλησίον μου. Βιπέτε δὲ εἰς τὰς ὑπερρετρίας νὰ ἐτοιμάσωσι λαμπρὸν γεῦμα, νὰ φέρωσι καθέδρας, ξύλα καὶ ὕδωρ καθαρὸν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἔσπευσαν. Ἡ δάμαλις μετεφέρθη ἐκ τῶν ἀγρῶν, οἱ σύντροφοι τοῦ μεγαθύμου Τηλεμάχου προσέδραμον ἐκ τοῦ ταχέως πλοίου, καὶ ὁ ἐπιτήδειος τεχνίτης ἦλθε κρατῶν τὰ χάλκινα σύνεργά του, τὴν βάσιν τῆς τέχνης του, ἄκμονα, σφύραν καὶ καλῶς κατεσκευασμένην πυράγραν, μὲ τὰ ὁποῖα κατειργάζετο τὸν χρυσόν. Τέλος ἡ Ἀθηναῖα κατέβη καὶ αὐτὴ διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν θυσίαν. Ὁ δὲ γέρων ἰππότης Νέστωρ ἔδωσε τὸν χρυσὸν τὸν ὁποῖον ἐπιτήδειος τεχνίτης περιέχουσε μετὰ τέχνης εἰς τὰ κέρατα

τοῦ θύματος διὰ νὰ εὐφρανθῆ εἰς τὴν θεάν αὐτοῦ ἢ θεά. Ὁ Στρατίος καὶ ὁ θεῖος Ἐχέφρων ἔσυρον τὴν βοῦν ἐκ τῶν κεράτων· ὁ Ἄρητος ἐξῆλθε τῆς οἰκίας φέρων, ἐντὸς λακάνης κεκοσμημένης μὲ ἐγγεγλυμμένα ἄνθη, τὸ ὕδωρ μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἔνιπτον τὰς χεῖράς των, εἰς τὴν ἄλλην δὲ χεῖρα ἐκράτει κἀνίστρον πλήρες κριθῆς. Ὁ ἀτρόμητος Θρασυμήδης παρίστατο κρατῶν ὄξυν πέλεκυν διὰ νὰ κόψῃ τὸ θῦμα, τέλος δὲ ὁ Περσεὺς ἐκράτει τὸ ἀγγεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ βρεύσῃ τὸ αἷμα. Ὁ γέρων ἱππότης Νέστωρ ἤρχισε τὴν ἱεροπραξίαν, ἐσκόρπισε τὴν κριθὴν καὶ τὸ ὕδωρ, ἀπευθύνων πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν πολλὰς δεήσεις καὶ ῥίπτων εἰς τὸ πῦρ τρίχας τινὰς ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ θύματος.

Ἄφοῦ ἐτελειώσαν αἱ εὐχαὶ καὶ διεσκορπίσθη ἡ ἱερὰ κριθή, ὁ μεγάλθυμος Θρασυμήδης ἐπλησίωσε καὶ ἐκτύπησε τὸ θῦμα· ὁ πέλεκυς ἔκοψε τοὺς τένοντας τοῦ αὐχένου καὶ τὸ ζῶον ἔχασε τὴν δύναμίν του. Τότε δὲ αἱ θυγατέρες, αἱ νύμφαι καὶ ἡ σεβασμία σύζυγος τοῦ Νέστορος Εὐρυδίκη ἢ πρεσβυτέρα θυγάτηρ τοῦ Κλυμένου ἐξέβαλον μεγάλας κραυγὰς. Ἄνεσῆσωσαν ἔπειτα τὴν βοῦν ἐκ τοῦ μεγάλου διαστήματος τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε, τὴν ὑπεβάσασαν, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολεμιστῶν Πεισίστρατος τὴν ἔσφαξε. Κρουνοὶ αἵματος μέλανος ἔρρευσαν, καὶ ἡ ζωὴ ἀφῆκε τὰ ὀστά της. Τότε ἔσπευσαν νὰ τὴν διαμελίσωσιν. Ἀπέκοψαν τὰ μηρία κατὰ τὴν συνήθειαν, περιεκάλυψαν αὐτὰ διὰ λίπους καὶ ἔθεσαν ἐπ' αὐτῶν τὰ αἱματόφυρτα ἐντόσθια, ὁ δὲ γέρων τὰ ἔκαυσε θέσας αὐτὰ ἐπὶ κλάδων ξηρῶν, ἐνῶ ἄνωθεν τοῦ πυρὸς ἐπέχεε σπονδὰς ἐξαιρέτου οἴνου. Πλησίον αὐτοῦ οἱ νέοι Ἑλλήνες ἐκράτουν ὄβελους μὲ πέντε αἰχμάς. Ἄφοῦ δὲ ἐκάησαν τὰ μηρία, ἀφοῦ ἐγεύθησαν τὰ ἐντόσθια, ἔτεμον τὰς σάρκας τοῦ θύματος, τὰς ἐπέρασαν εἰς τοὺς ὄβελους καὶ τὰς ἔψησαν μετὰ προσοχῆς, κρατοῦντες μὲ τὰς χεῖράς των τοὺς ὄξεις ὄβελους.

Τότε δὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν λουτήρα τὸν Τηλέμαχον ἢ νεωτάτη τῶν θυγατέρων τοῦ Νέστορος, ἡ ὠραία Πολυκάστη.

Τὸν ἔλουσε, τὸν ἔχρισε μὲ εὐῶδες ἔλαιον καὶ τὸν ἐκάλυψε μὲ ὠραῖον ἔνδυμα καὶ ἐλαφρὸν χιτῶνα, ὃ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τοῦ λουτροῦ ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ σχῆμα καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ ποιμένου τῶν λαῶν Νέστορος.

Ἦδη οἱ Ἕλληνες εἶχον ψῆσει τὰ ἀνώτερα κρέατα τοῦ θύματος, καὶ ἀποσύραντες αὐτὰ ἐκ τοῦ πυρὸς εὐωχοῦντο καθήμενοι· ἄξιοι δὲ ἄνδρες ἐπεμελοῦντο αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐκέρωνον οἶνον μὲ χρυσᾶ ποτήρια. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ πρὸς αὐτοὺς ὁ ἐκ Γερῆνης ἱππότης Νέστωρ.

«Τέκνα μου, φέρετε καὶ ζεύξατε διὰ τὸν Τηλέμαχον εἰς τὸν δίφρον ἵππους καλλίτριχας διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ ταξείδιόν του.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν καὶ ἔζευξαν ἀμέσως εἰς τὸ ἄρμα ἵππους θυμοειδεῖς, ἡ δὲ οἰκονόμος ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἄρτον, οἶνον καὶ φαγητὰ ἄξια εὐγενῶν βασιλέων. Ὁ Τηλέμαχος ἀνέβη ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὀχήματος, πλησίον δὲ αὐτοῦ, κρατῶν τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολεμιστῶν Πεισίστρατος, ἐξοτρύνει τοὺς ἵππους οἵτινες ὀρμῶσιν, ἵπτανται μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἀφίνουσιν ὀπίσω τὴν ὑψηλὴν πόλιν τῆς Πύλου. Δι' ὅλης δὲ ἐκείνης τῆς ἡμέρας δὲν ἀφῆκαν νὰ ἀναπαυθῇ ὁ ζυγὸς ὅστις τοὺς ἐκράτει ἐκατέρωθεν.

Ὁ ἥλιος ἔδυσσε καὶ αἱ ὁδοὶ ἐκκλύφθησαν ὑπὸ τοῦ σκότητος ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰς Φηράς, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Διοκλέους, υἱοῦ τοῦ Ὀρσιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ἄλφειός. Ἐκεῖ ἐκοιμήθησαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐφιλοξένησεν.

Εἰς τὰς πρώτας λάμψεις τῆς θυγατρὸς τῆς πρώτας, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ἔζευξαν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ τορευτὸν ἄρμα· ὤρμησαν δὲ ἔξω τῶν προθύρων καὶ τῆς ἠχηρᾶς στοᾶς, καὶ ὁ Πεισίστρατος ἐμάστιζε τοὺς ἵππους, οἵτινες ἐπέτων προθύμως. Καὶ τοιουτοτρόπως ἔφθασαν εἰς

σιτοφόρον πεδιάδα και ἡ ὁδοιπορία των ἐτελείωσε, διότι τόσον ταχέως ἔφερον αὐτοὺς οἱ ταχεῖς ἵπποι. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν στιγμὴν ἔδυσεν ὁ ἥλιος και ὄλαι αἱ ὁδοὶ ἐσκοτίσθησαν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Δ.

Ὁ Τηλέμαχος και ὁ Πεισίστρατος ἔφθασαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Λακεδαιμόνος και διευθύνθησαν πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ὁ βασιλεὺς περικυκλωμένος ὑπὸ πολλῶν πολιτῶν ἐώρταζεν εἰς τὴν κατοικίαν του τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του και τῆς περικαλλοῦς θυγατρὸς του τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ πέμψῃ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ Ἀχιλλέως. Ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τροίας εἶχεν ὑποσχεθῆ και ὀρκισθῆ τὸν ὑμέναιον τοῦτον τὸν ὁποῖον τῶρα ἐξετέλουν οἱ θεοί. Ἴπποι και ἄρματα ἐμελλον νὰ ὀδηγήσωσι τὴν Ἐρμιόνην εἰς τὴν ἐνδοξὸν πόλιν τῶν Μυρμιδόνων ὅπου ἐβασίλευεν ὁ σύζυγός της. Συγχρόνως ἔδιδε τὴν θυγατέρα τοῦ Σπαρτιάτου Ἀλέκτορος ὡς σύζυγον εἰς τὸν Ῥωμαλέον υἱὸν του Μεγαπένθην τὸν ὁποῖον, προβεβηκῶς ἤδη τὴν ἡλικίαν, εἶχε γεννήσει ἔκ τινος αἰχμαλώτου· διότι οἱ θεοὶ δὲν ἔδωκαν πλέον ἄλλο τέκνον εἰς τὴν Ἑλένην ἀφότου ἐγέννησε τὸ πρῶτόν της τέκνον, τὴν ἐρατεινὴν Ἐρμιόνην, ἣτις εἶχε τὰ κάλλη τῆς ξανθῆς Ἀφροδίτης.

Ἐνῶ οἱ φίλοι και οἱ γείτονες τοῦ ἐνδόξου Μενελάου εὐχοῦντο εἰς τὸ ὑψηλὸν και εὐρύχωρον μέγαρον, θεῖος αἰοιδὸς ἐκῆλει αὐτοὺς διὰ τῶν ἀσμάτων του συνοδευόμενος ὑπὸ φόρμιγγος, και δύο χορευταὶ ἐνώπιόν των ἐστροβίλιζον ῥυθμίζοντες τὰ βήματά των πρὸς τὸ μέλος ἐκείνου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ ἥρως Τηλέμαχος και ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐσταμάτησαν τοὺς ἵππους των εἰς τὰ πρόθυρα. Ὁ ἰσχυρὸς Ἐτεωνεὺς, ὑπηρέτης τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, πρα-

σέδραμεν εἰς τὸν θόρυβον, τοὺς εἶδε καὶ ὤρμησεν εἰς τὸ ἀνάκτορον διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἔλευσίν των εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν, τὸν ὁποῖον πλησιάσας, τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Ἴδου δύο ξένοι, ὦ Μενέλαε, δύο πολεμισταὶ ὅμοιοι μὲ ἀπογόνους τοῦ Διός· εἰπέ μοι ἐὰν πρέπη νὰ ἀποζεύξωμεν τοὺς ταχεῖς ἵππους των, ἢ νὰ τοὺς πέμψωμεν ἀλλαχοῦ διὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσωσι. »

Θυμωθεὶς μεγάλως ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἶπε πρὸς αὐτόν.

« Γιὲ τοῦ Βοηθοῦ Ἐτεωνεῦ, μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἐδείκνυες φρόνησιν, ἀλλὰ τώρα ὀμιλεῖς ὡς ἄφρον παιδίον. Ποσάκις, πρὶν ἐπιστρέψωμεν ἐνταῦθα, δὲν ἀπηλάυσαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ καλὰ τῆς φιλοξενίας παρ' ἄλλοις ἀνθρώποις; Εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ μᾶς λυτρώσῃ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ ταλαιπωρίας. Ἄλλὰ σπεῦσον νὰ ἀποζεύξῃς τοὺς ἵππους, καὶ νὰ προσκαλέσῃς τοὺς ξένους εἰς τὸ συμπόσιον. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μενέλαος, ὁ δὲ Ἐτεωνεὺς ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀνακτόρου καλῶν τοὺς ἄλλους πιστοὺς ὑπηρέτας νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Ἀποζεύξαντες δὲ τοὺς ἀφρίζοντας ἵππους, ἔδεσαν αὐτοὺς πρὸ τῶν φατνῶν, τοῖς παρέθεσαν ζεῖας μεμιγμένας μετὰ λευκῆς κριθῆς καὶ ἐστήριξαν τὸν δίφρον εἰς τοὺς λαμπροὺς τοίχους. Ἐπειτα εἰσήγαγον τοὺς ξένους εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς παλάτιον, οὗτοι δὲ ἐθεώρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὴν κατοικίαν τοῦ διοτρεφοῦς βασιλέως, διότι ὅπως λάμπει ὑπὸ ζωηρᾶς λάμψεως ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη, οὕτως ἔλαμπε καὶ ἡ κατοικία τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ἀφοῦ δὲ ἐθέλχθησαν ἐκ τοῦ θεάματος ἐκείνου, εἰσῆλθον εἰς καλῶς γεγλυμμένους λουτρώνας, ὅπου ὑπηρέτριάς τοὺς ἔλουσαν, τοὺς ἔχρισαν μὲ μυρῶδες ἔλαιον καὶ τοὺς ἐνέδυσαν μαλακὰς χλαῖνας καὶ χιτῶνας· μετὰ τοῦτο δὲ ἐκάθησαν ἐπὶ θρόνων πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὑπηρέτρια κρατοῦσα χρυσοῦν προχόην κατέχεεν ἐπὶ ἀργυρᾶς λεκάνης τὸ ὕδωρ μὲ τὸ ὁποῖον ἐπλυνον τὰς χεῖράς των· ἔπειτα ἔθεσεν ἐνώπιον αὐτῶν τράπεζαν τορευτὴν, τὴν ὁποίαν ἡ σεβασμία οἰκονόμος, πλήρης χάριτος

πρὸς τοὺς συνδαιτημόνας ἐκάλυψε μὲ ἄρτον καὶ φαγητὰ ἄφθονα, ὁ δὲ ἐπιστάτης τῆς τραπέζης ἔφερε πινάκια μὲ παντοῖα κρέατα καὶ ἔθεσεν ἐνώπιόν των χρυσαῖα ποτήρια. Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὴν δεξιὰν λέγων.

«Γεύσασθε καὶ εὐφράνθητε! Ἐπειδὴ δὲ τελειώσετε τὸ γεῦμά σας θὰ σᾶς ἐρωτήσωμεν ποιοὶ εἴσθε, διότι βεβαίως δὲν κατάγεσθε ὑπὸ ἀφανῶν γονέων, ἀλλὰ θὰ ἦσθε ἀπόγονοι βασιλέων σκηπτούχων· οὐδέποτε ἄσημοι γονεῖς ἐγέννησαν τοιοῦτους υἱοὺς ὡς εἴσθε σεῖς.»

Ταῦτα εἰπὼν τοῖς προσέφερε τὰ παχέα νῶτα ἐψημένης βοῦς τὰ ὅποια εἶχον παραθέσει εἰς αὐτὸν ὡς γέρας, ἐκεῖνοι δὲ ἤπλωσαν τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ ἐνώπιόν των προκείμενα φαγητὰ. Ἐπειδὴ κατσίγασαν τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν, ὁ Τηλέμαχος, θέλων νὰ τὸν ἀκούσῃ μόνον ὁ Πεισίστρατος, ἔκλινε πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν καὶ τῷ εἶπεν.

«ὦ υἱὲ τοῦ Νέστορος, προσφιλέστατε φίλε τῆς ψυχῆς μου, ἰδὲ πόση λάμψις χαλκοῦ, χρυσοῦ, ἠλέκτρου, ἀργύρου καὶ ἐλέφαντος εἰς τὰ ἀγανῆ ταῦτα δώματα! Τοιαύτη βεβαίως εἶναι ἐσωτερικῶς ἢ κατοικία τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Πόσον ὠραῖα πράγματα εὐρίσκονται ἐδῶ, καὶ ποῖος θαυμασμὸς μὲ καταλαμβάνει ἐνῶ τὰ βλέπω!»

Ἦκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ ξανθὸς Μενέλαος καὶ ἀμέσως ἀπέτεινε πρὸς τοὺς δύο ξένους τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«ὦ ἀγαπητὰ τέκνα, οὐδεὶς τῶν θνητῶν δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὸν Δία, διότι τὰ μέγαρα αὐτοῦ καὶ τὰ πλοῦτη εἶναι ἀθάνατα· μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων δὲ ἐνδέχεται ἄλλος μὲν νὰ ἦναι ἴσος μου κατὰ τὰ πλοῦτη, ἄλλος δὲ κατώτερος. Ἐγὼ ὑπέφερα πολλὰ, καὶ περιεπλανήθην ἐπὶ πολὺ μὲ τὰ πλοῖά μου, πρὶν φέρω τὰ πράγματα ταῦτα εἰς τὴν πατρίδα μου ὅπου ἐπανῆλθον κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος. Διέτρεξα τὴν Κύπρον, τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Αἴγυπτον· ἐπεσκέφθην τοὺς Αἰθίοπας, τοὺς Σιδονίους, τοὺς Ἑβρεβοὺς· εἶδον τὴν Λιβύην ὅπου τὰ ἄρνια γεννῶνται ἀμέσως μὲ κέρατα καὶ ὅπου τὰ πρόβατα γεννῶσι τρεῖς τοῦ ἔτους. Εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ὁ

ποιμὴν καθὼς καὶ ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στεροῦνται τυροῦ, κρεάτων καὶ γάλακτος, διότι ἡ γαλοῦχῆσις εἶναι παντοτεινὴ. Ἐνῶ δὲ περιεπλανώμην μακρὰν συνάζων θησαυροὺς, προδότης τις, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν τεχνασμάτων τῆς σκληρᾶς Κλυταίμνηςτρας, μοὶ ἐφόνευσε δολίως τὸν ἀδελφόν μου καὶ τούτου ἕνεκα οὐδεμίαν χαρὰν αἰσθάνομαι βασιλεύων ἐπὶ τούτων ἀγαθῶν. Ἀλλὰ βεβαίως οἱ πατέρες σας, οἰοιδήποτε καὶ ἂν ᾧσι, θὰ σᾶς ὠμίλησαν περὶ τῶν συμβάντων τούτων. Ἐπέστην δεινὰ ἀτελείωτα· κατέστρεψα ἀνθηρὰν πόλιν περιέχουσαν ἄπειρα λάφυρα, καὶ ἐν τούτοις εἶθε νὰ εἶχα τὸ τρίτον ἢ τὸ τέταρτον τῶν θησαυρῶν τούτων καὶ νὰ ἔζων οἱ ἥρωες οἵτινες ἔπεσαν πρὸ τῆς Τροίας, μακρὰν τοῦ ἵπποτρόφου Ἄργου. Στεναίζω καὶ κλαίω διὰ τοὺς πολεμιστὰς ἐκείνους, καὶ πολλάκις ἐνταῦθα καθήμενος ἄλλοτε μὲν ἀνακουφίζω τὴν λύπην μου μὲ στεναγμοὺς καὶ μὲ δάκρυα, ἄλλοτε δὲ παύω διότι εἶναι ταχὺς ὁ κόρος τῆς ψυχρᾶς θλίψεως. Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν λύπην μου διὰ τὴν ἀπώλειάν των δὲν ἔχυσα τόσα δάκρυα δι' ὅλους αὐτοὺς ὅσον δι' ἓνα μόνον τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις διώκει ἀπ' ἐμοῦ τὸν ὕπνον καὶ τὴν τροφήν· τοῦτο δὲ διότι οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων προσέφερε τόσας ὑπηρεσίας καὶ ἐκοπίασε τόσον ὅσον ὁ Ὀδυσσεύς. Ἡ μοῖρα εἰς ἐκείνον μὲν ἐπεφύλαξε πολλὰ παθήματα, εἰς ἐμὲ δὲ ἀπαρηγόρητον λύπην διότι ἀποδημεῖ πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κανεὶς δὲν ἤξεύρει εἰ ἂν ζῇ ἢ ἀπέθανε. Θρηνοῦσι δὲ βεβαίως δι' αὐτὸν ὁ γέρον πατήρ του Λαέρτης, ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος τὸν ὁποῖον ἀφήκε βρέφος εἰς τὴν οἰκίαν του.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ λόγοι δὲ οὗτοι διήγειρον εἰς τὸν Τηλέμαχον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ τὸν πατέρα του· ὅταν ἤκουσε τὸ ἔνομα τοῦ Ὀδυσσεῶς δάκρυα ἐκυλίσθησαν χαμαὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἤγειρε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὴν πορφυρὰν χλαῖνάν του καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του. Ἀλλ' ἦδη ὁ Μενέλαος τὸν ἀνεγνώρισε καὶ ἐσκέπτετο μὲ τὸν νοῦν του καὶ μὲ τὴν καρδίαν του εἰ ἂν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ

ὁμιλήσῃ μόνος του περὶ τοῦ πατρὸς του, ἢ αὐτὸς πρῶτος νᾶ τὸν ἐρωτήσῃ καὶ νὰ μάθῃ ὅσα ἤθελεν.

Ἐνῶ δὲ οὗτος ἐσκέπτετο ταῦτα μὲ τὸν νοῦν του καὶ μὲ τὴν καρδίαν του, ἡ Ἑλένη, ὁμοία μὲ τὴν χρυσᾶ βέλη ἔχουσαν Ἄρτεμιν, κατέβη ἐκ τοῦ εὐώδους καὶ ὑψηλοῦ θαλάμου της. Ἀμέσως ἡ Ἀδράστη τῇ προσέφερε κομψὴν καθέδραν, ἡ Ἀλκίππη ἔφερε μαλακὸν τάπητα καὶ ἡ Φυλῶ τῇ παρουσίασεν ἀργυροῦν κἀνιστρον, δῶρον τῆς Ἀλκάνδρης, συζύγου τοῦ Πολύβου, ὅστις κατῶκει εἰς τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου ὅπου εὐρίσκονται ἄπειρα πλούτη καὶ ὅστις ἐδώρησεν εἰς τὸν Μενέλαον δύο λουτῆρας ἀργυροῦς, δύο τρίποδας καὶ δέκα τάλαντα χρυσοῦ. Ἰδιαιτέρως δὲ ἔδωκεν ἡ σύζυγός του εἰς τὴν Ἑλένην μεγαλοπρεπέστατα δῶρα. Τῇ ἔδωκεν ἡλακάτην χρυσοῦν καὶ τὸ ἀργυροῦν ἐκεῖνο κἀνιστρον, ὅπερ ἦτο στρογγύλον καὶ εἶχε τὰ χεῖλη χρυσᾶ. Τούτο φέρουσα ἡ Φυλῶ ἔθεσεν ἐνώπιον τῆς Ἑλένης πλήρες νημάτων λεπτῶν, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ἦτο τεθειμένη ἡ ἡλακάτη μὲ ἰσοβαφεῖς μαλλίον. Ἡ Ἑλένη καθήσασα ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐστήριξε τοὺς πόδας ἐπὶ ὑποποδίου καὶ ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν σύζυγόν της.

« Ἠξεύρομεν, ὦ Μενέλαε, ποῖοι εἶναι οἱ ξένοι οὔτοι ; Ἀπατῶμαι ἄρα γε ἢ εἶναι ἀληθὲς αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ εἶπω ; ἀλλ' ἡ καρδία μου μὲ διατάττει νὰ ὁμιλήσω. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπῆρξέ ποτε τόση ὁμοιότης μεταξὺ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, καὶ μὲ κυριεῦει ἐκπληξίς βλέπουσαν πόσον οὗτος ὁμοιάζει μὲ τὸν υἱὸν τοῦ μεγαθύμου Ὀδυσσέως, τὸν Τηλέμαχον, τὸν ὅποιον ἀφῆκε βρέφος εἰς τὴν οἰκίαν του ὅταν ἔνεκα ἐμοῦ τῆς ἀθλίας οἱ Ἀχαιοὶ ἤλθετε εἰς τὴν Τροίαν φέροντες πόλεμον φοβερόν. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

« Γύναι, ἡ αὐτὴ σκέψις ἐπῆλθε καὶ εἰς ἐμέ· ναί, αὐτοὶ εἶναι οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες τοῦ Ὀδυσσέως, οἱ ἀστράπτοντες ὀφθαλμοὶ του, ἡ κεφαλὴ του, ἡ κόμη του. Καὶ πρὸ ὀλίγου ἐνῶ ἐγὼ διηγοῦμαι ἐνθυμηθεῖς τὸν Ὀδυσσεά, πύσας ὑπέστη

ταλαιπωρίας χάριν ἐμοῦ, ὁ νέος οὗτος ἀφῆκε νὰ διαφύγωσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του πικρὰ δάκρυα καὶ ἔκρουψε τὸ πρόσωπον ἐγειρῶν τὴν πορφυρᾶν χλαῖνάν του.»

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος. Ἄτρείδη Μενέλαε, θρέμμα τῶν θεῶν, βασιλεῦ τῶν λαῶν, ἀληθῶς οὗτος εἶναι υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ὡς εἶπες. Ἄλλ' εἶναι αἰδήμων, καὶ ἐπειδὴ πρώτην φοράν ἔρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορά σου, νομίζει ἀνοίκειον νὰ εἶπῃ λόγους ἀπροσέκτους ἐνώπιον σοῦ τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ μᾶς θέλγει ὡς φωνὴ θεοῦ. Ἄλλ' ὁ Γερήνιος ἱππότης Νέστωρ μὲ ἔπεμψε διὰ νὰ τὸν συνοδεύσω καὶ νὰ τῷ χρησιμεύσω ὡς ὁδηγός. Μεγάλην ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ σὲ ἰδῇ διὰ νὰ λάβῃ παρὰ σοῦ συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας. Ὁ υἱὸς ἀποδημούντος πατρὸς πολλὰ ὑποφέρει εἰς τὴν οἰκίαν του ὅταν δὲν ἔχῃ πολλοὺς ὑπερασπιστάς. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸν Τηλέμαχον· ὁ πατήρ του δὲν ἐπέστρεψε καὶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰθάκης οὐδεὶς εὑρίσκεται διὰ νὰ τὸν προστατεύσῃ κατὰ τῶν κακοποιῶν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

Ἄ ὦ θεοί! τῶντι λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου ὁ υἱὸς ἤρωος ὅστις μὲ εἶναι τόσον προσφιλὴς καὶ ὅστις ὑπέστη χάριν ἐμοῦ τόσας ταλαιπωρίας! Ναί, ὑπεσχόμην εἰς ἐμαυτὸν νὰ τὸν τιμῶ ἐπιστρέψαντα πλειότερον ὄλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἔάν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς μᾶς ἠξίωνε καὶ τοὺς δύο νὰ διαπλεύσωμεν εὐτυχῶς τὴν θάλασσαν μὲ τὰ ταχέα πλοῖά μας. Εἶχα σκοπὸν νὰ τὸν ἐγκαταστήσω εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς Ἀργολίδος τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἀφοῦ πρῶτον ἐκένουν αὐτὴν ἐκ τῶν κατοίκων τῆς· αὐτὸς δὲ ἤθελε μεταφέρει ἐκ τῆς Ἰθάκης τοὺς θησαυροὺς του, τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὄλον τὸν λαόν του. Ἐὰν τῷ ἔκτιζα δὲ καὶ ὠραῖον ἀνάκτορον. Καὶ τότε θὰ συνανεστρεφόμεθα συνεχῶς καὶ τίποτε δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς χωρίσῃ ἀγαπωμένους καὶ συνευφραينوμένους εἰμὴ τὸ μέλαν νέφος τοῦ θανάτου τὸ ὁποῖον ἤθελε περικαλύψει τοὺς ὀφθαλμοὺς μας. Ἄλλ' ὁ θεὸς ἔστις τὸν κρατεῖ μόνον καὶ δὲν τὸν ἀφίνει

νά ἐπιστρέψῃ, αὐτὸς βεβαίως ἐφθόνησε τὴν εὐτυχίαν ταύτην.»

Ταῦτα εἶπε καὶ παρεκίνησεν ὄλους εἰς δάκρυα· ἡ Ἀργεῖα Ἑλένη ἔκλαιεν ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔκλαιον, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ τῶν δακρύων, διότι ἐνθυμήθη καὶ αὐτὸς τὸν εὐγενῆ Ἀντίλοχον τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ ἀγλαὸς υἱὸς τῆς φαεινῆς Ἴου. Τοῦτον λοιπὸν ἐνθυμηθεὶς εἶπε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

Ἄτρεΐδη, ὁ σεβάσμιος Νέστωρ, ὅσακις ὠμιλοῦμεν περὶ σοῦ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔλεγεν ὅτι ὑπερεῖχες πάντων τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν σύνεσιν. Τώρα λοιπὸν, ἐὰν ἦναι δυνατόν, ἄκουσόν μου καὶ πείσθητι. Δὲν μὲ εὐχαριστεῖ νὰ ὀδύρωμαι κατὰ τὸ δεῖπνον. Αὔριον θὰ φανῆ ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς Ἥως. Δὲν κατακρίνω ὅμως νὰ κλαίωμεν ἐκεῖνον ἐκ τῶν θνητῶν ὅστις ἀπέθανε καὶ ἐπλήρωσε τὸ πεπρωμένον. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν λαμβάνουσιν οἱ δύσμοιροι θνητοί· κόπτομεν εἰς ἔνδειξιν πένθους τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς καὶ ἀφίνομεν τὰ δάκρυα νὰ ῥέωσιν ἐπὶ τῶν παρειῶν μᾶς. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἀπώλεσα ἀδελφὸν ὅστις δὲν ἦτο ὁ ὀλιγώτερον ἀνδρεῖος τῶν Ἀργείων, ὡς ἠξεύρεις, διότι ἐγὼ δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνάς του μήτε τὸν εἶδον. Λέγουσιν ὅμως ὅτι ὁ Ἀντίλοχος διεκρίνετο μετὰξὺ τῶν ἀνδρειοτάτων διὰ τὸ θάρρος του καὶ τὴν ὠκυποδίαν του.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

ἌΩ φίλε, εἶπες ὅσα θὰ ἔλεγε καὶ θὰ ἔπραττεν ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ γεροντότερός σου, ὠμιλεῖς δὲ μετὰ φρονήσεως διότι εἶσαι υἱὸς τοιοῦτου πατρός. Εὐκόλως γνωρίζεται ὁ υἱὸς ἀνδρὸς εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ζεὺς ἔδωκεν εὐτυχίαν καὶ εἰς τὴν γέννησιν καὶ εἰς τὸν γάμον. Τοιοῦτος εἶναι ὁ Νέστωρ εἰς τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς οὗτος καθ' ἡμέραν ἀφίνει νὰ ἀπολαμβάνῃ εὐτυχὲς γῆρας εἰς τὰ μέγαρά του καὶ νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ υἱοὺς συνετοὺς καὶ ἀτρομήτους. Ναί, ἄς διακόψωμεν τὰ δάκρυα, ἄς μὴ ἀσχοληθῶμεν εἰς ἄλλο εἰμὴ περὶ τοῦ δείπνου μᾶς καὶ ἄς μᾶς φέρωσιν ὕδωρ διὰ νὰ νίψωμεν

τὰς χεῖράς μας. Βίς τὰς πρώτας δὲ λάμπεις τῆς αὐγῆς ὁ Τηλέμαχος καὶ ἐγὼ θὰ ἀνταλλάξωμεν λόγους πολλοὺς καὶ θὰ συνομιλήσωμεν ἀμοιβαίως.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ πιστὸς ὑπηρέτης τοῦ Μενελάου Ἀσφάλιων ἔχυσεν ὕδωρ διὰ νὰ νίψωσι τὰς χεῖράς των· ἔπειτα δὲ ἔτεινον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν των φαγητά.

Τότε ἡ ἀπόγονος τοῦ Διὸς Ἑλένη συνέλαβε νέαν ἰδέαν· ἔβαλεν ἀμέσως εἰς τὸν οἶνον τὸν ὁποῖον ἔπινον βάλσαμόν τι καταπραῦνον τὴν ὀργήν, διῶκον τὰς λύπας καὶ ἐξαλείφον τὰς ὀχληρὰς ἀναμνήσεις. Ἐκεῖνος ὅστις ἤθελε τὸ πίνει δὲν θὰ ἔχυνε πλέσιν δάκρυα καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελε χάσει τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του, καὶ ἂν ἀκόμη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του κατεσπάραττεν ὁ σίδηρος τὸν ἀδελφόν του ἢ τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς εἶχε τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο ρευστὸν τὸ ὁποῖον τῇ ἔδωκεν ἡ σύζυγος τοῦ Θῶνος Πολυδάμνα εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἡ γῆ παράγει ἄφθονα βότανα, τὰ μὲν σωτήρια, τὰ δὲ ἐπιβλαβῆ, ὅπου ἕκαστος ἰατρὸς ἐξέχει καὶ κατάγεται ἀπὸ τὸν Παιῶνα. Ἀφοῦ δὲ ἡ Ἑλένη ἠτοίμασε τὸ ποτόν καὶ διέταξε νὰ κεράσωσιν, ἀποτετινομένη πάλιν πρὸς τὸν σύζυγόν της εἶπεν.

«Ἄτρεϊδῆ Μενέλαε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, καὶ ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς δίδει ὅτε μὲν εἰς τὸν ἕνα, ὅτε δὲ εἰς τὸν ἄλλον, τὰ καλὰ ἢ τὰ κακὰ καθότι εἶναι παντοδύναμος) τώρα μὲν εὐωχῆθητε καθήμενοι εἰς τὰ μέγαρχα ταῦτα καὶ διασκεδάσατε μὲ τὴν διήγησίν μου, διότι θὰ σᾶς εἰπῶ πράγματα εὐχάριστα. Δὲν θὰ ἀπαριθμῆσω ἐν τούτοις ὄλους τοὺς ἀγῶνας τοῦ ὑπομονητικοῦ Ὀδυσσεῶς· θὰ σᾶς διηγηθῶ μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐτόλμησε καὶ ἔπραξεν ὁ ἀτρόμητος ἐκεῖνος πολεμιστῆς εἰς τὴν Τροίαν ὅπου ὑμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ὑπέστητε τόσας ταλαιπωρίας. Καταπληγῶσας ἑαυτὸν καὶ περιτυλιχθεὶς μὲ ἐλεεινὰ ῥάκη ὡς δούλος, εἰσέδυσεν εἰς τὴν εὐρεῖαν πόλιν τοῦ Πριάμου μετενδεδυμένος ὡς ἐπαίτης καὶ μηδόλως ὁμοιάζων μὲ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὅστις ἦτο πλησίον τοῦ στόλου τῶν Ἀχαιῶν. Τσιουτοτρόπως εἰσεχώ-

ρησεν ἐν μέσῳ τῶν Τρώων καὶ ὄλοι οὗτοι ἠπατήθησαν· ἀλλ' ἐγὼ μόνη τὸν ἀνεγνώρισα μὲ ὄλην τὴν μεταμόρφωσίν του καὶ τὸν ἐξέταζα. Ἐκείνος δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπέφυγε τὰς ἐρωτήσεις μου, ἀλλ' ὅταν τέλος πάντων τὸν ὠδήγησα εἰς τὸ λουτρόν, ὅταν τὸν ἔχρισα μὲ μυροῦχον ἔλαιον, καὶ τὸν ἐκάλυφα μὲ ἐνδύματα, καὶ τῷ ὤμοσα ὄρκον φοβερὸν νὰ μὴ γνωστοποιήσω τὸ ὄνομά του εἰς τοὺς Τρώας πρὶν ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὰς σκηνάς, τότε μόλις μοὶ ἀπεκάλυψε τὰ σχέδια τῶν Ἀχαιῶν. Ἐπειτα φονεύσας πολλοὺς Τρώας μὲ τὸ κοπτερόν ξίφος του ἐπέστρεψε μεταξὺ τῶν Ἀργείων φέρων εἰς αὐτοὺς πολλὰς πληροφορίας. Τότε αἱ μὲν ἄλλαι Τρωαδίτισσαι ἐστέναζον καὶ ἐθρήνουν, ἐμοῦ δὲ ἡ καρδιά ἔχαιρε, διότι ἤδη ἡ ψυχὴ μου ἐπόθει νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα, καὶ ἔκλαιον διὰ τὸ σφάλμα εἰς τὸ ὅποιον μὲ παρέσυρεν ἡ Ἀφροδίτη ὠδηγήσασά με ἐδῶ, μακρὰν τῆς πατρίδος μου, μακρὰν τοῦ τέκνου μου, μακρὰν τοῦ νυμφικοῦ κοιτῶνός μου, μακρὰν συζύγου μηδενὸς ὑποδεεστέρου κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καλλονήν.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος.

«Γύναι, ὅλα ὅσα εἶπες εἶναι φρόνιμα. Πολλῶν ἀνδρῶν ἐγνώρισα τὰ βουλευόμενα καὶ τὸν νοῦν, περιῆλθον δὲ καὶ πολλοὺς τόπους, ἀλλ' ἀκόμη δὲν εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τοιαύτην καρδίαν οἷα ἦτο ἡ τοῦ ὑπομονητικοῦ Ὀδυσσεώς. Θὰ σᾶς διηγηθῶ μόνον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐτόλμησε καὶ ἔπραξεν ὁ ἀτρόμητος ἐκεῖνος πολεμιστῆς, ἐν τῷ τεχνικῶς κατεσκευασμένῳ ἵππῳ ὅπου εἶχον κλεισθῆ οἱ ἀνδρειότατοι τῶν Ἀργείων διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς Τρώας σφαγὴν καὶ θάνατον. Ἦλθες τότε πλησίον ἡμῶν· βεβαίως εὖνους τις εἰς τοὺς ἐχθρούς μας θεὸς σὲ διέταττεν· ὁ θεῖος Διήφοβος ἦτο πλησίον σου. Περιῆλθες τρίς τὴν κοίλην μηχανὴν, τὴν ἐκτύπησες διὰ τῶν δακτύλων σου, καὶ ἐκάλεσας ὀνομαστὶ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀργείων μιμουμένη τὴν φωνὴν τῶν συζύγων των. Καθήμενοι εἰς τὸ κέντρον, ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐγώ, ἠκούσαμεν ὅταν μᾶς ἔκραζες. Παρασυρθεῖς ὑπὸ ἀκρατήτου

ἐπιθυμίας, ἠθέλησα μετὰ τοῦ Διομήδους νὰ ἐξέλθω ἢ νὰ σοὶ ἀποκριθῶ, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς μᾶς ἐμπόδισε καὶ μᾶς ἐκράτησε βιαίως. Ἐν τούτοις ὅλοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐσιώπων, καὶ μόνος ὁ Ἄντικλος ἠθέλησε νὰ σοὶ ἀποκριθῆ· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσωσε τοὺς Ἕλληνας πιέζων ἀδιακόπως τὸ στόμα του μὲ τὰς στιβεράς του χεῖρας καὶ κρατῶν αὐτὸν τοιουτοτρόπως μέχρις οὗ ἢ Ἀθηναῖ τέλος πάντων σὲ ἀπεμάκρυνε.»

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἄτρείδῃ Μενέλαιε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, βασιλεῦ τῶν λαῶν, ἡ λύπη μου εἶναι πικροτέρα διότι τὰ ἀνδραγαθήματα ταῦτα δὲν ἀπεμάκρυνον ἀπ' αὐτοῦ τὸν θλιβερόν θάνατον, μολονότι εἰς τὸ στῆθός του ἐνέκλειε καρδίαν σιδηρᾶν. Ἀλλὰ τώρα διάταξον νὰ μᾶς ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν στρωμνὴν μας διὰ νὰ ἡσυχάσωμεν καὶ παραδοθῶμεν εἰς γλυκὺν ὕπνον.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Ἀργεῖα Ἑλένη διέταξε τὰς ὑπηρετρίας νὰ θέσωσι κλίνας εἰς τὰ πρόθυρά· καὶ νὰ ἀπλώσωσιν ἐπ' αὐτῶν πορφυρᾶ σκεπάσματα, ἐπάνωθεν δὲ αὐτῶν νὰ στρώσωσι τάπητας, καὶ ἐπ' αὐτῶν χλαῖνας μαλακὰς διὰ νὰ σκεπασθῶσιν. Αἱ δὲ ὑπηρετρίαι ἐξῆλθον τοῦ μεγάρου κρατούσαι δᾶδας, καὶ ἔστρωσαν τὰς κλίνας, εἰς δὲ κήρυξ ὠδήγησεν ἐκεῖ τοὺς ξένους. Ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος κατεκλίθησαν εἰς τὸν πρόδομον, ὁ δὲ Ἄτρείδης ἐκοιμήθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὑψηλοῦ δόμου μετὰ τῆς παγκάλλου συζύγου του Ἑλένης.

Εἰς τὰς πρώτας φαύσεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης του, ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματά του, ἐζώσθη τὸ ὀξὺ ξίφος του καὶ εἰς τοὺς ὠραίους πόδας του περιέδεσε περικαλλῆ πέδιλα. Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τοῦ θαλάμου ὁμοίως μὲ θεὸν ἐκάθησε πλησίον τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τί σὲ ἠνάγκασε, Τηλέμαχε νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν θείαν Λακεδαιμόνα καὶ νὰ πλεύσῃς τόσον ἀπέραντον θάλασσαν; Δημοσία ὑπόθεσις ἢ ἰδιωτικὸν συμφέρον; ἀποκριθῆτέ μοι εὐλικρινῶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α' Ἀτρείδῃ Μενέλαε, ἀπόγονε τοῦ Διὸς, δυνάστα τῶν λαῶν, ἦλθον διὰ νὰ ἀκούσω τι περὶ τοῦ πατρός μου. Ἡ οἰκία μου καταναλίσκεται, τὰ κτήματά μου ἀφανίζονται, ἡ κατοικία μου εἶναι πλήρης ἐχθρῶν· τὰ παχέα πρόβατά μου, οἱ κυρτοκέρατοι βόες μου κατατρώγονται ὑπὸ τῶν αὐθαδῶν καὶ ὑβριστῶν μνηστήρων τῆς μητρός μου. Τούτου ἔνεκα τώρα προσπίπτω εἰς τοὺς πόδας σου ἴσως θελήσης νὰ μὲ πληροφορήσης τὴν θλιβερὰν καταστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεύς, ἐὰν εἶδές που ἰδίους ὀφθαλμοῖς ἢ ἤκουσές τινα νὰ διηγῆται περὶ τοῦ περιπλανηθέντος, διότι ὑπερβαλλόντως δυστυχῆ τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του. Μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε εἴτε ἐξ αἰδοῦς εἴτε ἐξ οἴκτου καὶ εἰπέ μοι πιστῶς ὅ,τι εἶδες. Σὲ ἐξορκίζω, ἐὰν ὁ γενναῖος Ὀδυσσεύς, εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ, σοὶ παρέσχεν ἐκδούλευσιν ὑποσχεθεῖσαν ἐν μέσῳ τῶν λαοῦ τῶν Τρώων ὅπου ὑμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ὑπέστητε τόσα δεινὰ, ἐνθυμήθητι τοῦτο καὶ εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν.»

Τότε στενάξας ὁ ξανθὸς Μενέλαος εἶπε πρὸς αὐτόν.

α' ὦ θεοί! ἄνδρσι ἠθέλησαν νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν κλίνην ἥρωος! Καθὼς ὅμως ὅταν εἰς φωλεὰν λέοντος ἔλαφος κοιμήσασα τὰ δύο νεογνά καὶ ἔτι θηλάζοντα μικρά της ἐξέρχεται καὶ περιφέρεται εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς χλοεράς κοιλάδας βόσκουσα, ἐκεῖνος δὲ εἰσέρχεται εἰς τὴν φωλεὰν του καὶ κατασπαράττει ἐλεεινῶς τὰ νεογνά, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς θέλει κατασπαράξει ἐλεεινῶς τοὺς ἀθλίους τούτους. Εἶθε, ὦ Ζεῦ, καὶ Ἀθηνά, καὶ Ἀπολλων, νὰ ἐπαρουσιάζετο μεταξὺ τῶν μνηστήρων τοιοῦτος οἶος ἐφάνη εἰς τὴν εὐδαίμονα Λέσβον ὅταν κατέβαλε τὸν υἱὸν τοῦ Φιλομήλου πρὸς εὐφροσύνην ὄλων τῶν Ἀργείων. Ἄ! πῶς θὰ εὔρισκον ὄλοι ταχὺν θάνατον, καὶ πόσον οἱ γάμοι των θὰ ἦσαν πικροί! Αὐτὰ ὅμως τὰ ὁποῖα ζητεῖς παρακαλῶν με θερμῶς, θὰ σοὶ τὰ διηγηθῶ ὅπως τὰ ἤκουσα παρὰ τοῦ φιλαλήθους γέροντος τῆς θαλάσσης, τοῦ ὁποίου οὔτε θὰ κρύψω οὔτε θὰ παραλλάξω κανένα ἐκ τῶν λόγων. Μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονη-

σίαν μου νὰ ἐπανίδω τὴν πατρίδα μου, οἱ θεοὶ μὲ ἐκράτησαν ἀκόμη εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅπου εἶχον ἀμελήσει νὰ τοῖς προσφέρω ἐντελεῖς ἐκατόμβας. Οἱ θεοὶ δὲν θέλουσι νὰ λησμονῶμεν τὰς ἐντολάς των. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης, πρὸ τῆς Αἰγύπτου, ὑπάρχει νῆσος καλουμένη Φάρος, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ τοσοῦτον διάστημα ὅσον δύναται νὰ διανύσῃ εἰς μίαν ἡμέραν πλοῖον ὠθούμενον ὑπὸ οὐρίου ἀνέμου. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην εὐρίσκεται ὄρμος ἀσφαλῆς ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ ναῦται, ἀφοῦ προμηθευθῶσιν ὕδωρ ἐκ πηγῆς βαθείας, ἀνάγονται εἰς τὸ πέλαγος. Ἐκεῖ μὲ ἐμπόδισαν οἱ θεοὶ ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας, διότι οἱ ἄνεμοι οἵτινες κινουσι τὰ πλοῖα ἐπὶ τῶν εὐρέων νώτων τοῦ θαλασσίου πεδίου ἄφινον τὰ κύματα νὰ ἀναπαύωνται. Αἱ τροφαί μας θὰ ἐξηνητλοῦντο βεβαίως καθὼς καὶ τὸ θάρρος τῶν ἀνθρώπων μου, ἐὰν δὲν μᾶς εὐσπλαγχνίζετο καὶ δὲν μᾶς ἔσωζε θεὰ τις, ἡ θυγάτηρ τοῦ κραταιοῦ Πρωτέως, τοῦ θαλασσίου γέροντος, ἡ Εἰδοθέα, διότι αὐτῆς συνεκίνησα τὴν καρδίαν ὅταν μὲ ἀπήντησε περιπλανώμενον μακρὰν τῶν συντρόφων μου οἵτινες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ περὶ τὴν νῆσον ἠλίευσον ἀδιοκόπως μὲ καμπύλα ἀγκιστρατόσον ἢ πεῖνα ἐβασάνιζε τὰ ἐντόσθιά των. Πλησιάσασα δὲ πρὸς ἐμὲ ἡ θεὰ μοὶ ὠμίλησε καὶ εἶπεν.

«Εἶσαι ἄνους, ὦ ξένε, τὸ πνεῦμά σου εἶναι τεταραγμένον, ἢ ἀρέσκεσαι νὰ μένης εἰς τὰ παράλια ταῦτα, καὶ αἱ λύπαι ἔχουσι θέλγητρον διὰ σέ, ἀφοῦ τόσον καιρὸν ἐμποδίζεσαι εἰς τὴν νῆσον ταύτην καὶ δὲν δύνασαι νὰ εὕρης τρόπον νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά σου, ἐνῶ τὸ θάρρος τῶν συντρόφων σου ἐκλείπει.»

«Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἔσπευσα νὰ ἀποκριθῶ.

«Οἷαδῆποτε θεὰ καὶ ἂν ᾔσαι, σοὶ λέγω ὅτι ἀκουσίως ἐμποδίζομαι ἐνταῦθα, καὶ φαίνεται ὅτι παρώργισα τοὺς ἀθανάτους οἵτινες κατοικοῦσι τὸν μέγαν οὐρανόν. Εἰπέ μοι λοιπὸν σὺ, διότι οἱ θεοὶ γινώσκουσι τὰ πάντα, ποῖος θεὸς μοῦ κλείει τὸν δρόμον καὶ ἀνθίσταται εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μου διὰ τῆς ἰχθυοτρόφου θαλάσσης.»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ θεὰ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Ξένε, θὰ σὲ εἶπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἔρχεται συνεχῶς ὁ φιλαλήθης γέρον τῆς θαλάσσης, ὁ ἀθάνατος Πρωτεύς ὁ Αἰγύπτιος. Ὑπήκοος τοῦ Ποσειδῶνος, γινώσκει ὅλα τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου· λέγουσιν ὅτι εἶναι πατήρ μου καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλω τὴν ζωὴν. Ἐὰν δυνηθῆς νὰ τὸν συλλάβῃς δι' ἐνέδρας, θὰ σοῦ εἰπῇ τὸν δρόμον σου καὶ θὰ σὲ ὀδηγήσῃ πῶς νὰ διαπλεύσῃς τὴν ἰχθυοτρόφον θάλασσαν. Θὰ σοὶ προσίπῃ ἐπίσης ἐὰν ἐπιθυμῆς, ὧ ἔκγονε τοῦ Διός, τὰ εὐτυχῆ ἢ ἀπαίσια συμβάντα τὰ ὅποια θὰ ἐκτελεσθῶσιν εἰς τὴν κατοικίαν σου κατὰ τὸ μακρὸν καὶ ἐπίπονον ταξείδιόν σου.»

«Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«Συμβούλευσόν με λοιπὸν σὺ ἡ ἰδία τίνι τρόπῳ νὰ συλλάβω δι' ἐνέδρας τὸν θεῖον γέροντα· διότι φοβοῦμαι μήπως βλέπων με ἢ προαισθανόμενος τὴν προσέγγισίν μου, μὲ διαφύγῃ, διότι οἱ θεοὶ δὲν νικῶνται εὐκόλως ὑπὸ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων.»

«Ταῦτα εἶπον, ἀπήντησε δὲ ἀμέσως ἡ εὐγενεστάτη θεὰ.

«Ἐξένε μου, θὰ σοὶ ὁμιλήσω μὲ πᾶσαν εἰλικρίνειαν. Ὅταν ὁ ἥλιος φθάσῃ εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ὁ φιλαλήθης γέρον ἐξέρχεται τῶν κυμάτων, ὠθούμενος ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ Ζεφύρου καὶ κρυπτόμενος εἰς τὰς σκοτεινὰς ρυτίδας τῆς φρισσούσης θαλάσσης· ἐξερχόμενος τῶν κυμάτων ἀναπαύεται ὑπὸ εὐρύχωρον σπήλαιον καὶ περὶ αὐτὸν αἱ φῶκαι τῆς ὥραιας Ἀλοσύδνης κοιμῶνται σωρηδὸν ἔξω τῶν ἀφρίζοντων κυμάτων, ἀποπνεύσαι τὴν βαρεῖαν ὀσμὴν τῆς πολυβαθοῦς θαλάσσης. Εἰς τὰς πρώτας λάμψεις τῆς αὐγῆς θὰ σὲ φέρω εἰς τὸ ἀποχωρητήριον ἐκεῖνο, καὶ θὰ σᾶς θέσω κατὰ σειρὰν σὲ καὶ τρεῖς ἐκ τῶν ἀνδρειοτέρων συντρόφων σου τοὺς ἑποίους θὰ ἐκλέξῃς. Ἄκουσον τῶρα ὅλους τοὺς δόλους τοῦ γέροντος· πρῶτον θὰ ἀριθμῆσῃ καὶ θὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰς φώκας, ἀφοῦ δὲ τὰς ἀριθμῆσῃ ἀνὰ πέντε καὶ τὰς ἐπιθεωρήσῃ μετὰ προσοχῆς, θὰ κατακλιθῇ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὡς ὁ βο-

σκήος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποιμνίου του. Ὁμα τὸν ἰδῆτε νεναρ-
κωμένον μεταχειρισθῆτε βίαν καὶ δύναμιν καὶ κρατήσατέ
τον μὲ ὄλην τὴν ἀντίστασιν τὴν ὁποῖαν θὰ καταβάλη διὰ
νὰ σᾶς διαφύγη. Θὰ τὸν ἰδῆτε ἰὰ λαμβάνη ὄλα τὰ σχή-
ματα ὅσα ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ θὰ γίνῃ ὕδωρ καὶ
πῦρ καταφλέγον. Ἄλλὰ σεῖς κρατεῖτέ τον σφιγκτὰ καὶ μὴ
τὸν ἀφίνετε. Ὅταν ὁμῶς ἐπαναλαμβάνων τὴν μορφὴν ἣν
εἶχε κατακλιθεῖς σὲ ἐρωτήσῃ, τότε ἡ βία δὲν εἶναι πλέον ἀ-
ναγκαία. Λύσε τον καὶ ἐρώτησέ τον ποῖος θεὸς σὲ κατατρέ-
χει καὶ πῶς θὰ δυνηθῆς νὰ ἐπιστρέψῃς διὰ τῆς ἰχθυοτρόφου
θαλάσσης.»

«Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἐβυθίσθη εἰς τὰ ἀφρίζοντα κύ-
ματα. Μὲ καρδίαν ζωηρῶς συγκεκινημένην ἐπέστρεψα εἰς τὰ
ἐπὶ τῆς ἄμμου ἀνειλκυσμένα πλοῖά μου. Ὅταν δὲ εἰσῆλθον
εἰς τὸ πλοῖόν μου, ἠτοιμάσαμεν τὸ δεῖπνόν μας, καὶ ἐπελ-
θούσης τῆς νυκτός, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας.

«Εἰς τὰς πρώτας φαύσεις τῆς ῥοδοακτύλου Ἡοῦς, τῆς
θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, ἐπροχώρησα πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἀ-
περάντου θαλάσσης ἀπευθύνων πολλὰς δεήσεις εἰς τοὺς θε-
οὺς. Εἶχον δὲ μετ' ἐμοῦ τρεῖς ἐκ τῶν συντρόφων μου πρὸς
τοὺς ὁποίους εἶχον ἐμπιστοσύνην διὰ πᾶσαν ἐπιχείρησιν. Ἐν
τούτοις ἡ θεὰ, ἀποφασίσασα νὰ ἀπατήσῃ τὸν πατέρα της,
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἀχανοῦς κόλπου τῆς θαλάσσης φέρουσα εἰς ἡ-
μᾶς τέσσαρα δέρματα φώκης καὶ ὀρύξασα λάκκους εἰς τὴν
ἄμμον ἐκάθησε περιμένουσα ἡμᾶς. Τὴν ἐπλησιάσαμεν, ἐ-
κείνη δὲ μᾶς ἔκρυψε τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ἄμμον,
καὶ ἐπὶ ἐκάστου ἡμῶν ἔρριψεν ἀνὰ ἕν δέρμα φώκης. Ἡ ἐνέ-
δρα ἐκείνη ἦτο ὀχληρὰ, διότι ἡ ὀξεία ὀσμὴ τῶν θαλασσίων
φωκῶν μᾶς ἐβασάνιζε σκληρῶς. Τίς δύναται νὰ ἀναπαυθῇ
πλησίον θαλασσίου τέρατος; Ἄλλ' ἡ θεὰ, ἐπινοοῦσα ἰσχυρὸν
μέσον διὰ νὰ μᾶς φανῇ ὠφέλιμος, μᾶς συνέδραμε καὶ πάλιν
εἰσήγαγεν εἰς τοὺς ῥῶθωνας ἡμῶν ἀμβροσίαν τῆς ὁποίας τὸ
γλυκὺ ἄρωμα ἐξουδετέρωσε τὴν φρικώδη ὀσμὴν τοῦ κήτους.
Μέχρι τῆς μεσημβρίας ἐμένομεν ἀκίνητοι καὶ μὲ καρδίαν

σταθεράν. Τέλος αἱ φῶκαι ὤρμησαν σωρηδὸν ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ κατεκλίθησαν κατὰ σειρὰν ἐπὶ τῆς παραλίας· ὁ γέρων ἐξῆλθε κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐκ τῶν κυμάτων, εὔρε τὰς παχείας φώκας, ἐπεσκέφθη ὅλας καὶ τὰς ἠρίθμησεν. Ἡμᾶς πρῶτους ἠρίθμησεν ὡς κήτη καὶ οὔτε ὑπόπτεισε τὸ στρατήγημα. Ἐπειτα ἐκοιμήθη καὶ ἡμεῖς ἐπιπεσόντες μὲ μεγάλας κραυγὰς τὸν περιεβάλομεν διὰ τῶν βραχιόνων μας. Ὁ γέρων δὲν ἐλησμόνησε τὰς πονηρίας του· καὶ πρῶτον μὲν μετεμορφώθη εἰς λέοντα μὲ μακρὰν χαιτήν, ἔπειτα εἰς δράκοντα, εἰς πάρδαλιν, εἰς φοβερὸν ἀγριόχοιρον καὶ τελευταῖον εἰς ὕδωρ διαυγές καὶ δένδρον πολύφυλλον. Ἡμεῖς, μὲ καρδίαν σταθεράν, δὲν ἐπαύσαμεν νὰ τὸν κρατῶμεν σφιγκτά. Ὅταν δὲ ὁ πονηρὸς γέρων ἤσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐξαντληθείσας μὲ ἐρώτᾳ ἀποτεινῶν μοι τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τίς θεὸς σὲ συνεβούλευσε τίνι τρόπῳ νὰ ἐνεδρεύσης καὶ νὰ μὲ συλλάβῃς ἄκοντα; Τί θέλεις παρ' ἐμοῦ;»

Ἄταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἔσπευσα νὰ ἀποκριθῶ.

Ἄτὸ ἡξέυρεις, ὦ γέρον· διατὶ λοιπὸν μὲ ἀπατᾷς διὰ τῶν ἐρωτήσεών σου; Δὲν ἀγνοεῖς ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐμποδίζομαι εἰς τὴν νῆσον ταύτην χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ εὔρω διεξοδόν τινα, ἡ δὲ καρδία μου τήκεται ὑπὸ θλίψεως ἐν τῷ στήθει μου. Βίπέ μοι λοιπὸν (ἐπειδὴ οἱ θεοὶ γινώσκουσι τὰ πάντα) τίς θεὸς μοῦ κλείει τὸν δρόμον καὶ ἀνθίσταται εἰς τὴν διὰ τῆς ἰχθυοτρόφου θαλάσσης ἐπιστροφὴν μου;»

Ἄταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπήντησεν ἀμέσως.

ἌἈλλὰ βεβαίως ἦτο καθήκόν σου, πρὶν εἰσελθῆς εἰς τὰ πλοῖα, νὰ προσφέρῃς θυσίας εἰς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, διὰ νὰ φθάσῃς ταχέως εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἡ μοῖρα δὲν σοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἐπανίδῃς τοὺς φιλτάτους σου καὶ τὴν λαμπρὰν σου κατοικίαν καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος σου πρὶν μεταβῆς πάλιν εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον τὸν ὁποῖον πληροῖ ὁ Ζεὺς διὰ νὰ θυσιάσῃς ἱεράς ἐκατόμβας εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν ἀπέραντον οὐρανόν.

Τότε θὰ σοὶ ἐπιτρέψωσιν οὗτοι νὰ ἐκτελέσῃς τὸ ταξείδιον τὸ ὁποῖον τόσον ἐπιθυμεῖς.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δὲ συνετρίβῃ ἡ καρδία ἐπειδὴ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Αἰγύπτου καὶ νὰ ἐπαναλάβω μακρὸν καὶ ἐπίπονον ταξείδιον. Ἐν τούτοις τῷ ἀπέτεινα τὰς λέξεις ταύτας.

«Θὰ ἐκτελέσω, ὦ γέρον, ὅσα μὲ διέταξες· ἀλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς ἐάν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἀναχώρησίν μας, ὁ Νέστωρ καὶ ἐγὼ ἀπεχωρίσθημεν, ἐσώθησαν μὲ τὰ πλοῖά των, ἢ ἐάν τις ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο διὰ θανάτου ἀπροσδοκῆτου, εἴτε ἐπὶ τῶν κυμάτων, εἴτε εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του, μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Ἄτρείδη, διατί μὲ ἐρωτᾷς περὶ τούτων; καμμίαν ἀνάγκην δὲν ἔχεις νὰ μάθῃς ὅσα ἠξέυρω, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι ἀφοῦ τὰ μάθῃς δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ μὴ κλαύσῃς. Πολλοὶ ἦρωες ἔπεσαν, πολλοὶ ζῶσιν ἀκόμη, καὶ οὐ ὁ ἴδιος γνωρίζεις τί συνέβη κατὰ τὰς μάχας. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν, δύο μόνοι ἐκ τῶν χαλκοφορούντων Ἀχαιῶν ἀπώλοντο, ὁ δὲ τρίτος ἐμποδίζεται πού ἀκόμη ζῶν ἐν μέσῳ τῆς ἀπεράντου θαλάσσης. Ὁ Αἶας ἐφονεύθη πλησίον τῶν μακρὰς κώπας ἐχόντων πλοίων. Κατ' ἀρχὰς ὁ Ποσειδῶν τὸν ἔρριψεν εἰς τοὺς ἀποτόμους βράχους τῶν Γυρῶν καὶ τὸν ἐπροφύλαξεν ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν κυμάτων· τότε δὲ θὰ ἀπέφευγεν ἴσως τὸν θάνατον μὲ ὄλην τὴν ὀργὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐάν δὲν ἐπρόφερον αὐθάδη λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ἐτιμωρήθη σκληρῶς. «Ναί, ἔκραξε, μὲ ὄλην τὴν ἐναντίωσιν τῶν θεῶν, διέφυγα τὸ μέγα βάραθρον τῆς θαλάσσης.» Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν ἤκουσε τὸν αὐθάδη ἐκεῖνον λόγον, καὶ δράζας ἀμέσως διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς του τὴν φοβερὰν τρίαίναν ἐκτύπησε τὸν Γυραῖον βράχον ὅστις ἐσχίσθη εἰς δύο· καὶ ἐν μὲν μέρος αὐτοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του, τὸ δὲ ἄλλο ἐπὶ τοῦ ὁποίου καθήσας ὁ Αἶας εἶχε προφέρει τὴν βλασφημίαν ἐκείνην, ἔπεσεν εἰς τὴν

θάλασσαν καὶ κατεπόντισε τὸν Αἴαντα. Τοιουτοτρόπως ἀπώλετο ἡ υἷς τοῦ Ὀϊλέως ἀφοῦ ἔπιεν ἀλμυρὸν ὕδωρ. Ὁ δὲ ἀδελφός σου, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς σεβασμίας Ἥρας, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον καὶ ἐσώθη μὲ τὰ πλοῖά του, ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπόκρημνον ὄρος τοῦ Μαλέα, σφοδρὰ θύελλα τὸν ὤθησε πρὸς τὸν ὑποκώφως στενάζοντά ἰχθυοτρόφον πόντον. Ἐν τούτοις καὶ ἐκεῖθεν ἡ ἐπιστροφή ἐφαίνετο ἀκίνδυνος, διότι οἱ θεοὶ μετέβαλον τοὺς ἀνέμους καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπανῆλθον τέλος εἰς τὰς πατρίδας των. Ἀλλ' εἰς τὰ ἔσχατα τῆς χώρας ὅπου ἄλλοτε διέμενεν ὁ Θυέστης καὶ ὅπου κατῴκει ὁ Αἴγισθος, ὁ Ἀτρεΐδης ἀπέβη πλήρης χαρᾶς ἐπὶ τῶν πατρικῶν ἀγρῶν ἐφίλησε τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος του καὶ ἔχυσε θερμὰ δάκρυα βλέπων τὴν παμφιλτάτην ἐκείνην γῆν. Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ὕψους σκοπιάς τινος τὸν εἶδε κατάσκοπός τις τὸν ὁποῖον ὁ προδότης Αἴγισθος εἶχε θέσει ἐκεῖ ὡς φρουρὸν ὑποσχεθεὶς αὐτῷ δύο τάλαντα χρυσοῦ· παρεμόνευε δὲ οὗτος ἐκεῖ ἐπὶ ἕν ὀλόκληρον ἔτος μήπως ὁ Ἀγαμέμνων διέλθῃ ἀπαρατήρητος καὶ ἐκδικηθῆ γενναίως τὴν ὕβριν. Ἔσπευσε λοιπὸν νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀφίξίν του εἰς τὸν δυνάστην τῶν λαῶν. Ἀμέσως δὲ ὁ Αἴγισθος προητοίμασε δολερὰν μηχανορραφίαν. Ἐκλέξας μετὰξὺ τοῦ λαοῦ εἴκοσι ἄνδρας γενναιοτάτους τοὺς ἔθεσεν εἰς ἐνέδραν καὶ διέταξε νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ δεῖπνον εἰς ἄλλην αἰθουσαν· ἔπειτα, μυρία ἀνακυκλῶν εἰς τὸν νοῦν του ἀποτρόπαια σχέδια, ἐπροχώρησε σὺν ἄρμασι καὶ ἵπποις εἰς προὔπαντησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ νὰ τὸν προσκαλέσῃ. Παρέλαβε δὲ τὸν ἀδελφόν σου ὅστις δὲν προεΐδε τὸ προσεχές τέλος του καὶ τὸν ἐθυσίασεν ἐν μέσῳ τῷ συμποσίου ὡς βοῦν ἐν τῇ φάτνῃ. Οἱ φονεῖς δὲν ἐφείσθησαν οὐδενὸς ἐκ τῶν συντρόφων ὅσοι ἠκολούθουν τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως, οὔτε καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Αἰγίσθου, ἀλλ' ὅλους τοὺς ἐφόνευσαν εἰς τὰ ἀνάκτορα »

« Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Πρωτεύς, ἐμοῦ δὲ ἡ καρδία διερόραγη καὶ ἔπεσα κλαίων ἐπὶ τῆς ἄμμου· δὲν ἤθελον πλέον νὰ ζῶ

καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐκυλίσθην κατὰ γῆς καὶ ἐκορέσθην κλαίων, ὁ φιλαλήθης γέρων ἐπανέλαβεν.

«Γιὲ τοῦ Ἀτρέως, παῦσον κλαίων καὶ κυλιόμενος οὕτω ἐπὶ πολὺ διότι οὐδεμίαν θὰ δυνηθῆς νὰ φέρῃς διόρθωσιν, ἀλλὰ σκέφθητι μᾶλλον πῶς νὰ ἐπιστρέψῃς ταχέως εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἡ θὰ εὔρῃς τὸν Αἴγισθον ἀκόμη ζῶντα, ἢ ὁ Ὀρέστης θὰ προλάβῃ τὴν ἐκδίκησίν σου καὶ θὰ παρευρεθῆς εἰς τὸ ἐπικήδειον συμπόσιον τοῦ φονέως τοῦ ἀδελφοῦ σου.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δέ, μὲ ὅλην τὴν θλίψιν μου, ἀνεφλέχθησαν πάλιν εἰς τὰ στήθη μου ἡ γενναϊότης καὶ ἡ καρτεροφυχία καὶ ἀπέτεινα πρὸς τὸν γέροντα τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Ἐμαθον τώρα ἐκείνους οἵτινες ἀπώλοντο, ὥστε σοὶ ὑπολείπεται νὰ μοὶ ὀνομάσῃς τὸν ἥρωα ἐκεῖνον ὅστις ἐκρατήθη ζῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐρείας θαλάσσης ἢ ἀπέθανεν. Ὅσαι δὲ καὶ ἂν ἦναι αἱ θλίψεις μου, ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούσω καὶ περὶ αὐτοῦ.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπήντησεν ἀμέσως.

«Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ὅστις κατέκει τὴν Ἰθάκην. Τὸν εἶδον χύνοντα θερμὰ δάκρυα εἰς τὴν νῆσον καὶ τοὺς κήπους τῆς νύμφης Καλυψοῦς ὅπου τὸν κρατοῦσιν ἀναγκαστικῶς καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι δὲν ἔχει πλέον μῆτε πλοῖα μῆτε συντρόφους διὰ νὰ τὸν μεταφέρωσιν ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους. Σὺ, Μενέλαε, ἐπειδὴ νυμφευθεὶς τὴν Ἐλένην ἐγένεσο γαμβρὸς τοῦ Διὸς, δὲν εἶσαι καταδεδικασμένος νὰ ἀποθάνῃς μῆτε νὰ ἐκπληρώσῃς τὸ κοινὸν χρέος εἰς τὸ ἵπποτρόφον Ἄργος. Ἄλλ' οἱ θεοὶ θὰ σὲ πέμψωσιν εἰς τὰ Ἠλύσια πεδιά, εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ὅπου ἤδη διατρίβει ὁ ξανθὸς Ῥαδάμανθους. Εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους οἱ ἄνθρωποι βιοῦσι βίον εὐδαίμονα καὶ ἀνετον· αἱ χιόνες, αἱ βροχαὶ, τὰ ψύχη εἶναι πράγματα ἄγνωστα, πάντοτε δὲ ὁ Ὠκεανὸς ἀναπέμπει γλυκείας αὔρας ζεφυρίτιδας διὰ νὰ δροσίζωνται οἱ ἄνθρωποι.»

«Ταῦτα εἰπὼν ἐβυθίσθη ὑπὸ τὰ ἀφρίζοντα κύματα, ἐγὼ

δὲ μὲ καρδίαν βιαίως συντεταραγμένην ἐπέστρεψα εἰς τὰ πλοῖά μου μὲ τοὺς γενναίους συντρόφους μου. Φθάσαντες εἰς τὸ πλοῖόν μου ἠτοιμάσαμεν τὸ δεῖπνον, ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας. Εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, καθειλκύσαμεν τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν, ἐστήσαμεν τὰ κατάρτια καὶ ἀνεπετάσαμεν τὰ ἱστία· οἱ σύντροφοί μου ἐκάθησαν εἰς τὰς ἔδρας των κατὰ τάξιν καὶ ἤρχισαν νὰ πλῆττωσι διὰ τῶν κωπῶν των τὰ λευκάζοντα κύματα. Ἐσταμάτησα τὰ πλοῖα εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον, τὸν ὑπὸ τοῦ Διὸς πληρούμενον, καὶ προσέφερα ἐντελεῖς ἐκατόμβας. Ἄμα δὲ κατεπράϋνα τὴν ὄργην τῶν αἰωνίων θεῶν, ἤγειρα τάφον εἰς τὸν ἀδελφόν μου διὰ νὰ ἀφήσω αἰωνίαν τὴν μνήμην του. Ἄποῦ δὲ ἐξεπλήρωσα τὰ καθήκοντα ταῦτα, ἐπανέλαβον πάλιν τὸν πλοῦν μου· οἱ θεοὶ μοι ἔπεμψαν οὔριον ἄνεμον καὶ ἔφθασα ταχέως εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα. Τώρα, φίλε, μεῖνον εἰς τὰ μέγαρα μου ἕνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέρας, καὶ τότε θὰ σὲ προπέμψω δίδων σοι δῶρα λαμπρὰ, τρεῖς ἵππους καὶ ἓν ἄρμα ὠραῖον· ἐκτὸς τούτων θὰ σοὶ δώσω πλούσιον ποτήριον, ἵνα, ὡσάκις σπένδῃς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, μὲ ἐνθυμῆσαι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἄτρεΐδη, μὴ μὲ ἐμποδίζῃς πολὺ ἐνταῦθα. Βεβαίως θὰ διέμενα πλησίον σου ὀλόκληρον ἔτος καὶ δὲν θὰ μὲ κατελάβανεν ἢ ἐπιθυμία νὰ ἐπανίδω τὴν οἰκίαν μου καὶ τοὺς γονεῖς μου, τόσον θέλγητρον εὐρίσκω εἰς τοὺς λόγους σου καὶ τὰς διηγήσεις σου· ἀλλ' ἐνῶ σὺ θέλεις νὰ μὲ κρατήσῃς εἰς τὴν Πύλον πολλὰς ἡμέρας, οἱ σύντροφοί μου εἶναι ἤδη εἰς τὴν λαμπρὰν Πύλον καὶ στενοχωροῦνται περιμένοντές με. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον θέλεις νὰ μοὶ προσφέρῃς, ἂς ᾖναι τοῦτο κειμήλιόν τι, διότι δὲν θὰ μεταφέρω τοὺς ἵππους εἰς τὴν Ἰθάκην ἀλλὰ θὰ σὲ τοὺς ἀφήσω πρὸς εὐχάριστησίν σου. Σὺ βασιλεύεις ἐπὶ ἀπεράντων πεδιάδων ὅ-

του ὁ λωτὸς καὶ τὸ κύπειρον φύονται ἐν ἀφθονίᾳ, ὅπου ὁ σῖτος, ἡ ζεῖα καὶ ἡ κριθὴ αὐξάνουσιν. Ἐξ ἐναντίας εἰς τὴν πατρίδα μου δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε λειμῶνες οὔτε δρόμοι πλατεῖς. Ἡ πατρίς μου αἶγας μόνον τρέφει καὶ εἶναι ὠραιότερα τῶν χωρῶν αἵτινες τρέφουσιν ἵππους. Οὐδεμίᾳ τῶν νήσων τὰς ὁποίας περικυκλοῖ ἡ θάλασσα εἶναι κατάλληλος εἰς τροφήν ἵππων, οὔτε ἔχει καλοὺς λειμῶνας, ἡ δὲ Ἰθάκη εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον κατάλληλος ὄλων τῶν ἄλλων.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ δὲ πολεμικὸς Μενέλαος ἐμείδιασε, τὸν ἐθώπευσε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τῷ εἶπεν.

«Ἡ εὐγενὴς σου καταγωγὴ, ἀγαπητέ μου, φαίνεται ἐκ τῶν λόγων σου. Λοιπὸν καὶ ἐγὼ θέλω μεταβάλλει τὸ δῶρον διότι δύναμαι. Ἐξ ὄλων δὲ τῶν κειμηλίων ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν οἰκίαν μου, θέλω σοὶ δώσει τὸ ὠραιότατον καὶ πολυτιμώτατον. Θὰ λάβῃς κρατῆρα κατασκευῆς ἐξαισίας, ὅστις εἶναι ὅλος ἀργυροῦς καὶ ἔχει τὰ χεῖλη χρυσᾶ. Εἶναι ἔργον τοῦ Ἡφαίστου καὶ μοι τὸν ἔδωκεν ὁ ἦρωρ Φαίδιμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδωνίων, ὅταν μὲ ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν του περιπλανηθέντά ἐκεῖ κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφὴν μου. Τοῦτον θὰ σοὶ προσφέρω ὡς δῶρον.»

Ἐνῶ αὐτοὶ τοιαῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, οἱ συνδαιτημονέες εἰσῆλθον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θεοῦ βασιλέως. Οἱ μὲν ὠδήγουν πρόβατα, οἱ δὲ ἔφερον οἶνον ὅστις εἶναι ἡ πηγὴ τῆς δυνάμεως καὶ αἱ περικαλλεῖς σύζυγοί των τοῖς ἔστελλον ἄρτον. Καὶ τοιοῦτοτρόπως αὐτοὶ μὲν εἰς τὰ μέγαρα παρεσκεύαζον τὸ δεῖπνον.

Οἱ δὲ μνηστῆρες τῆς Πηνελόπης, πρὸ τοῦ μεγάρου τοῦ Ὀδυσσεως, ἐν μέσῳ αὐλῆς λιθοστρώτου, ὅπου πάντοτε ἐξετέλλουν τὰ νεανιεύματά των, διεσκέδαζον ῥίπτοντες δίσκους καὶ δόρατα. Ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ ὠραῖος ὡς θεὸς Εὐρύμαχος, πρῶτοι τῶν μνηστήρων καὶ διακρινόμενοι διὰ τὴν ἀνδρείαν των, ἐκάθηντο κατὰ μέρος. Πλησιάσας δὲ αὐτοὺς ὁ υἱὸς τοῦ Φρονίου Νοήμων, ἀπέτεινε πρὸς τὸν Ἀντίνοον τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις.

α' Αντίνοσ, γνωρίζομεν ἄρά γε ἢ ἀγνοοῦμεν εἰσέτι πότε ὁ Τηλέμαχος θὰ ἐπανεῖλθῃ ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου; Ἄνεχώρησε μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ ἔχω ἀνάγκην αὐτοῦ διὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὴν εὐρείαν Ἥλιδα ὅπου ἔχω δώδεκα φοράδας καὶ καρτερικὰς ἡμιόνους αἵτινες εἶναι ἀκόμη ἀδάμαστοι καὶ θέλω νὰ φέρω μίαν ἐνταῦθα διὰ νὰ τὴν γυμνάσω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἐξεπλάγησαν, διότι ἠγνούουν ὅτι ὁ Τηλέμαχος ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν τοῦ Νηλέως, καὶ τὸν ἐνόμιζον μεταβάντα πρὸς τοὺς ἀγρούς, πρὸς τὸν χοιροβοσκόν του ἢ εἰς τὰ ποιμνιά του.

Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοσ.

«Εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν, πότε ἀνεχώρησε; ποῖοι Ἕλληνες τὸν συνώδευσαν; Τοὺς ἐξέλεξε μετὰξὺ τῶν πολιτῶν; Ἐλαβε μαζῇ του μισθοφόρους ἢ τοὺς δούλους του; Κατάρθωσε λοιπὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του; Εἰπέ μοι ὅλα ταῦτα καταλεπτῶς διὰ νὰ μάθω ἐὰν ἐπῆρε διὰ τῆς βίας τὸ πλοῖόν σου, ἢ τὸ ἔδωκας ἐκουσίως εἰς αὐτὸν δελεασθεὶς ἀπὸ τοὺς γλυκεῖς του λόγους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Φρονίου Νοήμων.

«Τὸ ἔδωκα εἰς αὐτὸν ἐκουσίως. Τί θὰ ἔκαμνε πᾶς ἄλλος ἐὰν τοιοῦτος ἄνθρωπος, φροντίδας καὶ λύπας ἔχων εἰς τὴν ψυχὴν του, ἐζήτει τοῦτο παρ' αὐτοῦ; θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἀρνηθῇ τὴν χάριν ταύτην. Οἱ νέοι Ἕλληνες οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν εἶναι οἱ μεθ' ἡμᾶς ἄριστοι τῆς πόλεως. Εἶδον ἐμβάντα ὡς κυβερνήτην τὸν Μέντορα ἢ μᾶλλον ἕνα θεὸν ὅστις τὸν ὠμοίαζε καθ' ὅλα. Ἐν τούτοις πρᾶγμα τι μὲ ἐκπλήττει χθὲς περὶ τὴν αὐγὴν εἶδον ἐδῶ τὸν θεῖον Μέντορα, τότε δὲ ἐμβῆκεν εἰς τὸ πλοῖον διὰ τὴν Πύλον.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Νοήμων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πατρὸς του, καὶ οἱ δύο μνηστῆρες ἐν τῇ γενναίᾳ των ψυχῇ κατελήφθησαν ὑπὸ ἐκπλήξεως. Μετ' ὀλίγον ὅλοι ἐκάθησαν καὶ κατέπαυσαν τοὺς ἀγῶνάς των καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους τεθλιμμένος ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. Ὅργῃ συνετάραττε τὸ

στῆθός του καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο ὡς ἀστράπτουσαι φλόγες.

«ὦ θεοί! βεβαίως τὸ ταξείδιον τοῦτο τὸ ὁποῖον ἐπεχείρησεν ὁ Τηλέμαχος εἶναι μέγα ἔργον, ἡμεῖς δὲ δὲν ἐπιστεύομεν νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ἐκ μέσου ἡμῶν, ὄντων τοσούτων, καὶ παρὰ τὴν θέλησίν μας, τοιοῦτο παιδίον νὰ ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν πλοῖον καὶ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀρίστους ἐν τῇ πόλει! Κακὸς οἰωνὸς διὰ τὸ μέλλον· εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ τὸν ἀφανίσῃ πρὶν ἐτοιμάσῃ τὸν ὄλεθρόν μας! Ἄλλὰ δότε μοι ταχὺ πλοῖον καὶ εἴκοσι συντρόφους διὰ νὰ περιμείνω ἐνδρεῶν τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς ἀποκρήμνου Σάμης στενὸν καὶ διὰ νὰ ἀποβῇ ὄλεθρία εἰς αὐτὸν ἢ χάριν τοῦ πατρός του γενομένη θαλασσοπορία.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ τὸν ἐπήνεσαν καὶ τὸν προέτρεψαν, ἐγερθέντες δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐν τούτοις ἡ Πηνελόπη δὲν ἐβράδυνε νὰ μάθῃ τὰ ἀπαίσια σχέδιά των, διότι ὁ κήρυξ Μένδων, ἀκούσας τὰ διαβούλια τῶν μνηστῆρων ἐντὸς τῶν δόμων ἔξωθεν τῆς αὐλῆς, ἀνήγγειλε τὰ πάντα εἰς αὐτήν, διελθὼν τὰ ἀνάκτορα καὶ φθάσας εἰς τὰ δώματα τῆς Πηνελόπης. Ἄμα δὲ παρουσιασθέντα εἰς τὰ πρόθυρα, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Πηνελόπη.

«Κήρυξ, διατὶ σὲ ἔπεμψαν οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες; Ἴσως διὰ νὰ διατάξῃς τὰς δούλας τοῦ εὐγενοῦς Ὀδυσσέως νὰ διακόψωσι τὰς ἐργασίας των καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ συμπόσιόν των. Εἶθε νὰ ἔπαυον τὰς καταδιώξεις των, εἶθε νὰ μὴ συνηθροίζοντο πλέον ἐνταῦθα, εἶθε τὸ σημερινὸν φαγητόν των νὰ ἦναι τὸ τελευταῖον! ὦ σεῖς οἵτινες συναθροιζόμενοι ἐνταῦθα κατατρῶγετε ἀνηλεῶς τὰ ὑπάρχοντα τοῦ συνετοῦ Τηλεμάχου, δὲν ἠκούσατε λοιπὸν ἄλλοτε παρὰ τῶν πατέρων σας, ὅτε ἦσθε παιδία, ποῖος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, μηδένα ποτὲ ἀδικήσας εἰς τὴν πόλιν εἴτε ἔργῳ εἴτε λόγῳ; Τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθεια τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων, νὰ μισῶσι τὸν μὲν καὶ νὰ ἀγαπῶσι τὸν ἄλλον· ἀλλ' ἐκεῖνος ποτὲ δὲν ἠδίκησε κανένα. Σεῖς ὅμως δεικνύετε τὴν καρδίαν σας καὶ τὴν κα-

κίαν σας, καὶ οὐδεμίαν εὐγνωμοσύνην αἰσθάνεσθε διὰ τὰς εὐεργεσίας του!»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Μένδων.

»Ὡ βασιλίσσα, εἶθε τοῦτο νὰ ἦτο τὸ μέγιστον τῶν δυστυχημάτων σου! ἀλλ' οἱ μνηστῆρες συνέλαβον μεγαλείτερον καὶ ὀλεθριώτερον σχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶθε νὰ μὴ ἐκτελέσῃ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου! Ἀπεφάσισαν νὰ φονεύσωσι τὸν Τηλέμαχον κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, διότι μετέβη εἰς τὴν ἑσρὰν Πύλον καὶ τὴν θείαν Λακεδαίμονα διὰ νὰ μάθῃ τι περὶ τοῦ πατρός του.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Πηνελόπη ἠσθάνθη λυόμενα τὰ γόνατά της καὶ ἐκλείπουσιν τὴν καρδίαν της· ἐπὶ πολὺ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐπληρώθησαν δακρύων καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ της ἐσβέσθη ὑπὸ τῶν λυγμῶν. Ἐπὶ τέλους δὲ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Κήρυξ, διατί ἀνεχώρησε τὸ τέκνον μου; δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ εἰσέλθῃ εἰς ταχέα πλοῖα, εἰς τοὺς θαλασσίους τούτους ἵππους οἵτινες μεταφέρουσι τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν ἀχανῶν θαλασσιῶν πεδιάδων. Φεῦ! μήπως θέλει νὰ ἀπολεσθῇ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά του μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Μένδων.

«Δὲν ἤξεύρω ἐὰν θεὸς τις τὸν παρεκίνησεν εἰς τοῦτο ἢ οἰκοθεν ἡ ψυχὴ του ἐπεθύμησε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Πύλον διὰ νὰ μάθῃ ἐὰν ὑπάρχῃ καμμία ἐλπίς ἐπιστροφῆς διὰ τὸν πατέρα του, ἢ πῶς ἀπέθανε.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ κήρυξ ἀπεχώρησεν, ἡ δὲ Πηνελόπη κατελήφθη ὑπὸ θανατηφόρου λύπης καὶ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ καθήσῃ εἰς καθέδραν τινὰ, μολονότι πολλαὶ τοιαῦται ὑπῆρχον εἰς τὰ δώματα αὐτῆς, ἀλλ' ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ μεγαλοπρεποῦς θαλάμου της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, περὶ αὐτὴν δὲ ἐστέναζον ὄλαι αἰ δοῦλαι, νέαι καὶ γραῖαι, ὅσαι ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνάκτορον. Τότε ἡ Πηνελόπη εἶπε πρὸς αὐτὰς γοερῶς θρηνοῦσα.

«Ἀκούσατε, ἀγαπηταί μου, διότι ὁ βρασιλεύς τοῦ Ὀλύμ-

που μοι ἐπεσώρευσεν ὀδύνας περισσοτέρας πασῶν τῶν ἄλλων γυναικῶν ὅσαι συνανετράφησαν ἢ συνεγεννήθησαν με ἐμέ. Πρῶτον ἔχασα τὸν εὐγενῆ μου σύζυγον, τὸν λεοντόκαρδον ἥρωα, τὸν ἐνδοξώτατον ὄλων τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰς ἀρετάς του, τῶν ὁποίων ἡ φήμη ἔφθασεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀργολίδος· τώρα δὲ αἱ τρικυμῖαι μοι ἀφῆρ-
 πασαν ἀδόξως τὸν πολυαγάπητον υἱόν μου, χωρὶς νὰ ἐννοήσω τὴν ἀναχώρησίν του. Σκληραὶ! καὶ καμμία ἐξ ὑμῶν δὲν ἐφρόντισε νὰ με ἐξυπνίσῃ, καὶ ὅλαι ἤξεύρατε ὅτι ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς κοῖλον καὶ μελανὸν πλοῖον. Ἐὰν ἐμάνθανα ὅτι ἐσκέπτετο νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ταξιδίδιον τοῦτο, τότε βεβαίως ἢ θὰ ἔμενε παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ἢ θὰ με ἄφινε νεκρὰν εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο. Ἀλλὰ προσκαλέσατε ἐδῶ τάχιστα τὸν γέροντα Δολίον, τὸν δούλον ὅστις καλλιεργεῖ τὸν πολύ-
 δενδρον κῆπόν μου καὶ τὸν ὁποῖον μοι ἔδωκεν ὁ πατήρ μου ὅταν ἦλθον εἰς τὴν Ἰθάκην, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ εἴπῃ τὰ πάντα εἰς τὸν Λαέρτην καὶ νὰ ἰδῇ μήπως ἐκεῖνος τοῦλάχιστον ἐπι-
 νοήσῃ τινὰ σωτηρίαν καὶ ἐξέλθῃ ὀδυρόμενος διὰ νὰ κινήσῃ εἰς εὐσπλαγχνίαν τὸν λαὸν τοῦτον ὅστις ἐπιθυμεῖ τὴν ἀπώ-
 λειαν τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσεώς. »

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὴν ἡ πιστὴ τροφὸς Εὐρύκλεια.

« Ἀγαπητὴ μου κόρη, φόνευσόν με με σκληρὸν σίδηρον, ἢ ἄφες με νὰ ζῶ πλησίον σου· ἀλλὰ δὲν θὰ σοὶ κρύψω τί-
 ποτε. Ἐγνώριζα τὰ πάντα καὶ ἐγὼ τῷ ἔδωκα ὅσα μοῦ ἐ-
 ζήτησεν, ἄλευρον καὶ οἶνον ἐκλεκτόν. Ἀλλὰ μοι ἐπέβαλεν ὄρκον τρομερὸν, καὶ ὠρκίσθη νὰ μὴ φανερώσω εἰς σὲ τίποτε πρὶν παρέλθωσι δώδεκα ἡμέραι, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελες τὸν ζητή-
 σει ἢ ἤθελες μάθει τὴν ἀναχώρησίν του, διότι ἐφοβεῖτο μή-
 πως κλαίουσα βλάβῃς τὸ ὠραῖον σῶμά σου. Ἀλλὰ λούσθητι, φόρεσον ἐνδύματα καθαρὰ, ἀνάβα με τὰς γυναικῆς σου εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα καὶ ἐπικαλέσθητι τὴν Ἀθηνᾶν τὴν κόρην τοῦ αἰγιόχου Διὸς, διότι αὐτὴ θὰ σώσῃ τὸν υἱόν σου ἐκ τοῦ θανάτου. Μὴ λυπῆς τεθλιμμένον γέροντα. Δὲν πι-
 στεύω ἢ γενεὰ τοῦ Ἀρκείσιου νὰ μισῆται ὑπὸ τῶν μακάρων.

ρων θεῶν, καὶ θὰ ἐπιζήσῃ τις ἐξ αὐτῆς διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ὑψηλὰ μέγαρά του καὶ τὰς ἀπεράντους καὶ εὐφόρους γαίας του.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπράυνον τὴν λύπην τῆς βασιλίσσης καὶ κατέπαυσαν τὰ δάκρυά της. Λουθεῖσα λοιπὸν καὶ φορέσασα καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνέβη μὲ τὰς θαλαμηπόλους της εἰς τὸν ἀνώτερον ὄροφον, ἔθεσεν εἰς κἀνίστρον ἱερὰν κριθὴν καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὴν Ἀθηναῖν τὰς εὐχὰς ταύτας.

«Εἰσάκουσόν μου, τέκνον ἀδάμαστον τοῦ αἰγιόχου Διὸς, ἂν ποτε εἰς τὰ μέγαρά του πρὸς τιμὴν σου ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἔκαυσε παχεῖς μηροὺς βοῶν καὶ ἀρνίων, ἐνθυμήθητι τώρα τὰς θυσίας ταύτας καὶ σῶσον τὸν ἀγαπητὸν υἱόν μου. Ἀπομάκρυνον τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας.»

Ταῦτα εἰπούσα ἀνεκραύγασεν ἐκ βαθέων καὶ ἡ θεὰ ἤκουσε τὴν δέησίν της. Ἐν τούτοις οἱ μνηστῆρες πληροῦσι θορύβου τὸ ἀνάκτορον τὸ ὁποῖον ἤδη καλύπτει ἡ σκιὰ τῆς ἐσπέρας. Τότε εἷς ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων εἶπε.

«Βεβαίως ἡ ἀξιέραστος βασίλισσα προετοιμάζει τοὺς γάμους μας· ἀλλ' ἀγνοεῖ ὅτι ὁ θάνατος ἀπειλεῖ τὸν υἱόν της.»

Ταῦτα εἶπεν οὗτος διότι οἱ μνηστῆρες ἠγνόουν τὰ συμβαίνοντα. Ὁ δὲ Ἀντίνοος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Ἀσύνετοι, παύσατε τοὺς αὐθάδεις τούτους λόγους καὶ φοβηθῆτε μήπως τοὺς ἀναγγείλωσιν εἰς τὴν Πηνελόπην· ἐγερθῆτε καὶ ἅς ἐκτελέσωμεν ἐν σιγῇ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον ὄλοι ἐπεδοκιμάσατε.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξελέξατο εἴκοσι τοὺς ἀρίστους καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς πλησίον ταχέος πλοίου καὶ εἰς τὴν παραλίαν τῆς θαλάσσης. Καὶ πρῶτον μὲν ἔρριψαν τὸ πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος, ἔπειτα δὲ ἔθεσαν τὸν ἰστὸν καὶ τὸ πανίον, προσήρμωσαν τὰς κώπας εἰς τὰς θέσεις των μὲ δερματίνους ἱμάντας, ἀνεπέτασαν τὸ λευκὸν πανίον, καὶ πρόθυμοι ὑπηρεταὶ ἔφερον εἰς αὐτοὺς ὄπλα. Εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον, ἀνήγαγον αὐτὸ εἰς τὸ πέλαγος καὶ εὐωχῆθησαν ἐκεῖ περιμένοντες τὴν ἐσπέραν.

Ἐν τούτοις ἡ σώφρων Πηνελόπη εἰς τὸν ἀνώτερον ὄροφον ἔκειτο ἄσιτος, μὴ θέλουσα μήτε νὰ φάγῃ μήτε νὰ πῖνῃ. Μία μόνη σκέψις τὴν ἐτάραττεν· ἐὰν ὁ εὐγενῆς υἱὸς τῆς θὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον ἢ θὰ πέσῃ θῦμα τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων. Ὅπως ὁ λέων ἐν τῷ μέσῳ ἀπείρου πλήθους ἀνδρῶν μυρία κατὰ νοῦν σχεδιάζει, δειλιάσας, ὅταν τὸν περικυκλώσωσι δολίως, οὕτω καὶ ἡ βασίλισσα ἐταράττετο μέχρις οὗ ὁ γλυκὺς ὕπνος κατέλαβεν αὐτήν. Ἐκοιμήθη τέλος καὶ τὰ μέλη τῆς καὶ ὄλαι αἱ ἀρθρώσεις τῆς ἐχαλαρώθησαν.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐπενόησεν ἄλλην σκέψιν· ἔπλασε φάντασμα ὁμοιον μὲ τὴν Ἰφθίμην, τὴν θυγατέρα τοῦ μεγαλοψύχου Ἰκάρου, τὴν ὁποίαν εἶχε σύζυγον ὁ Εὐμήλος, ὁ κατοικῶν τὰς Φεράς. Ἐπεμψε δὲ τὸ φάντασμα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ προσπαθῆσῃ νὰ παύσῃ τὴν λύπην καὶ τὰ δάκρυα τῆς στεναζούσης καὶ ὀδυρομένης Πηνελόπης. Τὸ φάντασμα εἰσῆλθεν εἰς τὸν νυμφικὸν κοιτῶνα διελθὼν διὰ τοῦ ἱμάντος τοῦ κρατοῦντος τὸν μοχλόν. Σταματῆσαν δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πηνελόπης, εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Κοιμᾶσαι, Πηνελόπη, καὶ ἡ καρδία σου εἶναι τεθλιμμένη, ἀλλ' οἱ θεοὶ σοὶ ἀπαγορεύουσι νὰ κλαίῃς καὶ νὰ στεναζῆς· ναί, θὰ ἐπανίδῃς τὸν υἱόν σου, ὅστις οὐδέποτε ἤμαρτε πρὸς τοὺς ἀθανάτους. »

Ἡ σώφρων Πηνελόπη, βεβυθισμένη εἰς γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν ὀνείρων τῇ ἀπεκρίθη.

« Διατὶ, φιλτάτη ἀδελφῆ, ἦλθες εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπεσκεφθῆς διότι κατοικεῖς πολὺ μακρὰν; Διατὶ μὲ διατάττεις νὰ παύσω τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμοὺς οἱ ὁποῖοι σπαράττουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου; Πρῶτον μὲν ἔχασα τὸν εὐγενῆ μου σύζυγον, τὸν λεοντόκαρδον ἥρωα, τὸν ἐνδοξώτατον ὄλων τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰς ἀρετάς του, τῶν ὁποίων ἡ φήμη ἔφθασεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀργολίδος, καὶ τώρα ὁ ἀγαπητός μου υἱὸς ἀνεχώρησεν ἐπὶ κοίλου πλοίου ἐνῶ εἶναι παιδίον ἀκόμη καὶ ἀγύμναστος εἰς τὰς ταλαιπωρίας καὶ εἰς

τάς ὑποθέσεις. Δι' αὐτὸν λοιπὸν θλίβομαι περισσότερον παρὰ διὰ τὸν πατέρα του καὶ τρέμω μήπως τῷ συμβῆ δυστύχημά τι ἐπὶ τῶν κυμάτων ἢ μεταξὺ τῶν ξένων λαῶν. Πολλοὶ ἐχθροὶ τῷ ἔστησαν παγίδας καὶ θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι πρὶν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. »

Τότε τὸ σκοτεινὸν φάντασμα εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Θάρρει καὶ μὴ σὲ κυριεύῃ πολὺ ὁ φόβος, διότι ὡς ὁδηγὸν ἔχει σύντροφον τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶχον πλησίον των, διότι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ πράξῃ τοῦτο. Ὁ ὁδηγὸς οὗτος εἶναι ἡ Ἀθηναῖα ἢ ὁποῖα οἰκτεῖρει τὰς θλίψεις σου καὶ με' ἐπεμψε διὰ νὰ σοὶ ἀναγγείλω ταῦτα. »

Πρὸς αὐτήν πάλιν ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« Ἐὰν ἦσαι θεότης, ἐὰν ἤκουσες τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ὁμίλησόν μοι ἐπίσης καὶ διὰ τὸν ἀτυχῆ σύζυγόν μου· ἀναπνέει ἀκόμη, βλέπει τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου; ἢ ἔπαυσε νὰ ζῆ καὶ κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος; »

Ἄπαντῶν δὲ τὸ σκοτεινὸν φάντασμα εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Δι' ἐκεῖνον δὲν δύναμαι νὰ σὲ εἶπω τώρα ἐὰν ζῆ, ἢ ἀπέθανε, διότι εἶναι κακὸν νὰ λέγωμεν ματαιοὺς λόγους. »

Ταῦτα εἶπόν τὸ φάντασμα ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου διὰ τοῦ κλειθροῦ ὡς πνοὴ ἀνέμου, ἢ δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου ἐξύπνησε καὶ κατεπραύνη ἡ καρδιά της ἐπειδὴ ἄξιον πίστεως ὄνειρον ἐπεσκέφθη αὐτήν εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτός.

Οἱ δὲ μνηστῆρες μετὰ τοῦ πλοίου των ἔπλεον τὰ ὑγρά κέλευθα σχεδιάζοντες τὸν θάνατον τοῦ Τηλεμάχου. Βίς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς βραχῶδους Σάμης, ὑπάρχει νῆσος πετρώδης ἢ νῆσος αὕτη εἶναι ἡ μικρὰ Ἀστερίς, ἣτις ἔχει λιμένας καλοὺς καὶ προσιτοὺς. Ἐκεῖ δὲ οἱ Ἀχαιοὶ ἐνήδρευσαν περιμένοντες τὸν Τηλέμαχον.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε.

Ἡ Ἥως ἐγκατέλειπε τὴν κλίνην τοῦ ὠραίου Τιθωνοῦ διὰ νὰ φέρῃ τὸ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ τοὺς θνητούς· οἱ δὲ θεοὶ καθήμενοι εἰς συνέλευσιν περὶ τὸν βροντῶντα Δία, τὸν ἰσχυρότατον πάντων, ἤκουον τὴν Ἀθηνᾶν ἀναμνησκομένην τῶν ἀναριθμητῶν παθημάτων τοῦ Ὀδυσσέως καὶ διηγουμένην ταῦτα εἰς αὐτούς, διότι τὸν ἔλυπεῖτο διατρίβοντα εἰς τὴν κατοικίαν τῆς νύμφης.

« Ζεῦ πάτερ καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, φοβηθῆτε μήπως εἰς τὸ ἐξῆς οἱ σκηπτοῦχοι βασιλεῖς παύσωσι νὰ ἦναι ἀγαθοὶ καὶ ἥπιοι· φοβηθῆτε μήπως ἀντὶ νὰ τηρῶσιν εἰς τὸ πνευμά των τὴν δικαιοσύνην, γίνωσι σκληροὶ καὶ ἄδικοι, ἀφοῦ κανεῖς πλέον δὲν ἐνθυμεῖται τὸν θεῖον Ὀδυσσεῦ μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίλευεν ὡς πατήρ. Φεῦ! βεβαρημένος ὑπὸ θλίψεως, κατάκειται εἰς τὴν νῆσον βασανιζόμενος φρικτὰ εἰς τὴν κατοικίαν τῆς νύμφης Καλυψοῦς ἥτις τὸν κρατεῖ διὰ τῆς βίας, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του διότι δὲν ἔχει πλέον μήτε πλοῖα μήτε συντρόφους διὰ νὰ τὸν φέρωσιν ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς πελάγους. Τώρα δὲ οἱ μνηστῆρες θέλουσι νὰ θυσιάσωσι τὸν πολυαγάπητον υἱὸν του πρὶν οὗτος ἐπανίδῃ τὴν κατοικίαν του, ἐπειδὴ μετέβη εἰς τὴν ὀνομαστὴν Πύλον καὶ εἰς τὴν θεῖαν Λακεδαίμονα διὰ νὰ ἀκούσῃτι περὶ τοῦ πατρὸς του. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς.

« Τέκνον, ποῖος λόγος διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου! Δὲν ἀπεφάσισας σὺ ἢ ἰδίᾳ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους τούτους; Ὁδῆγει λοιπὸν συνετῶς τὸν Τηλέμαχον, διότι δύνασαι νὰ πράξῃς τοῦτο, διὰ

νά ἐπανεέλθῃ οὗτος σῶος καὶ ἀβλαβῆς εἰς τὴν πατρίδα του καὶ νά ἐπιστρέψωσιν οἱ μνηστῆρες ἄπρακτοι. »

Ταῦτα εἶπε, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν Ἑρμῆν, προσέθηκεν.

« Ἑρμῆ, ἐπειδὴ σὺ εἶσαι ὁ ἄγγελός μας εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, ἀνάγγειλον εἰς τὴν εὐπλόκαμον νύμφην τὴν σταθεράν ἡμῶν θέλῃσιν περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ καρτεροψύχου Ὀδυσσεῶς· ἄς ἀναχωρήσῃ καὶ ἄς μὴ τὸν συνοδεύσῃ μήτε θεὸς τις μήτε θνητός· μόνος, ἐπὶ σχεδίας καλῶς συνηρμοσμένης, ὑποφέρων πολλὰς ταλαιπωρίας, θά φθάσῃ κατὰ τὴν εικοστὴν ἡμέραν εἰς τὴν εὐφορον Σχερίαν, τὴν γῆν τῶν Φαϊάκων, οἵτινες εἶναι στενοὶ συγγενεῖς τῶν θεῶν. Οἱ λαοὶ οὗτοι ἐν τῇ καρδίᾳ των θά τὸν τιμῆσωσιν ὡς θεόν, θά τὸν ὀδηγήσωσιν ἐπὶ πλοίου εἰς τὴν φιλότινον του πατρίδα καὶ θά τῷ δωρήσωσι πολὺν χρυσόν, χαλκὸν καὶ ἐνδύματα, τοιαῦτα ὅσα δὲν θά ἐκόμιζεν ἐκ τῆς Τροίας, ἐὰν ἐπανήρχετο σῶος καὶ ὑγιῆς ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ μερίδιόν του ἐκ τῶν λαφύρων. Τοιουτοτρόπως προώρισται νά ἐπανίδῃ τοὺς οἰκειοὺς του καὶ νά ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ του μέγαρα καὶ τὴν γῆν τῶν πατέρων του. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀργειφόντης ἄγγελος δὲν παρήκουσεν, ἀλλ' ἔδρασε εἰς τοὺς πόδας του τὰ ὠραῖα καὶ θεῖα χρυσᾶ σανδάλια, τὰ ὁποῖα ἔφερον αὐτὸν μετὰ ταχύτητα ἀνέμου εἴτε διὰ τῶν κυμάτων εἴτε διὰ τῆς ἀπεράντου γῆς, ἔλαβεν ἀκολούθως τὴν ῥάβδον δι' ἧς κλείει τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων ὅσων θέλει, ἢ ἐξυπνᾷ ἄλλους κοιμωμένους, καὶ κρατῶν αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας ἐπέταξεν εἰς τοὺς ἀέρας. Καταβάς εἰς τὴν Πιερίαν ἐβρίφθη ἐκ τοῦ αἰθέρου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔτρεχεν ἔπειτα ἐπὶ τῶν κυμάτων ὅμοιος μὲ τὸν λάρον ὅστις εἰς τοὺς φοβεροὺς κόλπους τῆς ἀκενώτου θαλάσσης καταδιώκει τοὺς ἰχθύς καὶ βυθίζει τὰ ἰσχυρὰ πτερὰ του εἰς τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ. Τοιουτοτρόπως ὁ θεὸς ἵστατο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν ἐπιφανῆ γῆσον, ἐξῆλθε τῶν σκοτεινῶν κυμάτων καὶ ἐβά-

διζε μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ βαθέος σπηλαίου, εἰς τὸ ὅποιον κατώκει ἡ χαρίεσσα νύμφη καὶ ὅπου εὐρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Μέγα πῦρ ἤστραπτεν εἰς τὴν ἐστίαν, ἡ γλυκεῖα ὄσμη τῶν κέδρων καὶ τοῦ θύου διεχέετο μακρὰν καὶ εὐωδίαζεν ὀλόκληρον τὴν νῆσον. Ἡ νύμφη, ἄδουσα μετὰ μαγευτικῆς φωνῆς, ὕφαινε μὲ χρυσῆν κερκίδα. Περί τὸ σπήλαιον ὑψοῦτο κατάχλωρον δάσος ἐκ κληθρῶν, αἰγείρων καὶ εὐωδῶν κυπαρίσσων ὅπου ἔχουσι τὰς φωλεάς των πλατύπτερα πτηνά· νυκτερίδες, ἰέρακες καὶ πγατύγλωσσοι θαλάσσιαι κορῶναι τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ εἶναι ὅλη ἐστραμμένη πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸ ἐξωτερικόν τοῦ εὐρυτάτου σπηλαίου ἦτο ἐστρωμένον δι' ἀμπέλων τῶν ὁποίων οἱ νεαροὶ κλάδοι ἐκάμπτοντο ὑπὸ τὸ βᾶρος τῶν σταφυλῶν. Τέσσαρες κρῆναι τεθειμέναι κατὰ τάξιν ἔχουνον ὕδωρ διαυγές· πλυσίον ἀλλήλων κείμεναι, ἐξηκόντιζον τὸ ὕδωρ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Πέριξ ὑπῆρχε μαλακὸς λειμὼν ὅπου ἔθαλλον τὸ ἴον καὶ τὸ σέλινον. Ἡ φαιδρὰ ἐκείνη κατοικία θὰ ἔθελγε τὰς αἰσθήσεις καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν· διὰ τοῦτο ὁ Ἑρμῆς ἐστάθη καὶ δὲν εἰσεχώρησεν εἰς τὸ σπήλαιον εἰμὴ ἀφοῦ ἐθαύμασε τὰ πάντα. Ἡ θεία Καλυψὼ τὸν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως, διότι οἱ θεοὶ γνωρίζονται μεταξὺ των, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν κατοικεῖ πολὺ μακρὰν, ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς δὲν εἶδε τὸν μεγάλθυμον Ὀδυσσεά, διότι ἔῤῥως, καθήμενος ἐπὶ τῆς παραλίας, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν πάντοτε, ἔκλαιεν ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ἀγόνου πελάγους· μὲ καρδίαν κατασπαρασσομένην ὑπὸ τῆς λύπης, τῶν θρήνων καὶ τῶν στεναγμῶν, δὲν ἔπαυε τὰ δάκρυά του μηδ' ἐπὶ στιγμήν.

Ἡ εὐγενὴς νύμφη, καθίσασα τὸν Ἑρμῆν ἐπὶ θρόνου φαεινοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς, ἠρώτησεν αὐτόν.

α Διατὶ ἤλθες ἐνταῦθα, ὦ τὴν χρυσῆν ράβδον κρατῶν σεβαστὲ φίλε Ἑρμῆ; διότι συνεχῶς δὲν ἔρχεσαι εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην. Ὁμίλησον, ἀποκάλυψον τὸν στοχασμόν σου· ἡ καρδία μου μὲ διατάττει νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν

σου, ἐὰν τοῦτο ἐξήρηται. ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ
τι τὸ κωλύον. Ἄλλ' ἀκολούθει με, θὰ σοὶ προσφέρω τὰ
δῶρα τῆς φιλοξενίας. »

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ θεὰ ἔθεσε πλησίον του τράπε-
ζαν τὴν ὁποίαν ἐκάλυψε δι' ἀμβροσίας, καὶ ἐκέρασεν ἐρυθρὸν
νέκταρ. Ὁ Ἀργεϊφόντης ἄγγελος ἔφαγε καὶ ἔπιεν ἀφοῦ δὲ
ἐδεδείπνησε καὶ εὐχαρίστησε τὴν καρδίαν του διὰ τῆς τροφῆς,
τότε ἀποκρινόμενος μὲ λόγους εἶπε πρὸς αὐτήν.

« Μὲ ἐρωτᾷς διατι ἦλθα ἐνῶ εἶσαι θεὰ καὶ ἐγὼ θεός·
θὰ σοὶ ἀποκριθῶ ὅμως μὲ εἰλικρίνειαν, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι
ἡ ἐπιθυμία σου. Ὁ Ζεὺς, παρὰ τὴν θέλησίν μου, μὲ διέ-
ταξε νὰ ἔλθω ἐνταῦθα, διότι τίς θὰ ἤθελε νὰ διέλθῃ τόσην
ἔκτασιν θαλάσσης, μακρὰν τῶν κατοικιῶν τῶν ἀνθρώπων
οἵτινες προσφέρουσιν εἰς τοὺς θεοὺς θυσίας καὶ ἐξαιρέ-
τους ἐκατόμβας ; Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται μῆτε νὰ ἀ-
ποφεύγωμεν μῆτε νὰ ματαιώνωμεν τὴν θέλησιν τοῦ αἰγιό-
χου Διός. Λέγει ὅτι ἔχεις εἰς τὴν νῆσόν σου τὸν δυστυχέστα-
τὸν ὄλων τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐπολέμουν
πρὸ τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου καὶ οἵτινες ἀφοῦ ἐξεπόρθησαν
αὐτὴν κατὰ τὸ δέκατον ἔτος ἀνεχώρησαν· ἀλλὰ κατὰ τὴν
ἐπιστροφήν των παρώργισαν τὴν Ἀθηνᾶν ἣτις ἀπέλυσε κατ'
αὐτῶν κακὸν ἄνεμον καὶ ὑπερμεγέθη κύματα. Τότε οἱ μὲν
σύντροφοί του ἐχάθησαν ὅλοι, αὐτὸς δὲ ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ
ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων ἐπλησίασεν ἐδῶ. Αὐτὸν τώρα ὁ
Ζεὺς σὲ διατάττει νὰ ἀποπέμψῃς ὅσον τάχιστα, διότι δὲν
εἶναι πεπρωμένον νὰ ἀποθάνῃ μακρὰν τῶν φίλων του, ἀλλ'
εἶναι γεγραμμένον νὰ ἴδῃ τοὺς φίλους του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ
εἰς τὸν ὑψηλὸν οἶκόν του καὶ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πα-
τρίδα. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ἡ δὲ Καλυψὼ συνεταράχθη καὶ
ὄμιλῆσασα εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Εἶσθε σκληροὶ, ὦ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου, εἶσθε οἱ μᾶλλον
ζηλότυποι ὄλων τῶν ἀθανάτων καὶ δὲν δύνασθε νὰ συγχω-
ρήσετε εἰς τὰς θεὰς νὰ δέχωνται ἀναφανδὸν εἰς τὰς κλίνας

των θνητὸν ὅστις ταῖς εἶναι προσφιλὴς καὶ τὸν ὅποιον θέλουσι νὰ ἔχωσιν ὡς σύζυγον. Διὰ τοῦτο ὅταν ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἤρπασε τὸν Ὠρίωνα, τὴν ἐφθονεῖτε μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν εἰς τὴν Ὀρτυγίαν ἡ χρυσοθρόνος ἀγνὴ Ἄρτεμις τὸν ἐπλήγωσε μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη της καὶ τὸν ἐθανάτωσε. Διὰ τοῦτο, ὅταν ἡ καλλιπλόκαμος Δῆμητρα, ἐνδίδουσα εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς της, ἐμίγη ἐρωτικῶς μετὰ τοῦ Ἰασίωνος εἰς ἀγρὸν νέον καὶ τρεῖς γεωργηθέντα, ὁ Ζεὺς δὲν ἤργησε νὰ τὸ μάθῃ καὶ ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὰ πεπρακτωμένα βέλη τοῦ κεραυνοῦ. Τώρα δὲ, ὦ θεοί, φθονεῖτε ἐμὲ διότι κρατῶ εἰς τὴν κατοικίαν μου θνητὸν τὸν ὅποιον ἔσωσα ἀπὸ τὸν θάνατον ἐνῶ ἐκάθητο μόνος ἐπὶ τῆς τρύπιδος, ἀφοῦ τὸ ταχύ του πλοῖον κτυπήσας ὁ Ζεὺς μὲ τὸν ἀστράπτοντα κεραυνόν του κατεσύντριψεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης, ὅπου οἱ μὲν σύντροφοί του ἐχάθησαν ὅλοι, αὐτὸς δὲ ὠθούμενος ἀπὸ τὸν ἀνεμὸν καὶ τὰ κύματα ἐπλησίασεν ἐνταῦθα. Τὸν ἠγάπησα καὶ τῷ ἔδωκα ἄσυλον, ἠλπίζον νὰ τὸν καταστήσω ἀθάνατον καὶ νὰ τὸν προφυλάξω ἀπὸ τὰ παθήματα τοῦ γήρατος· ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς μῆτε νὰ ἀποφεύγωμεν μῆτε νὰ ματαιώνωμεν τὴν θέλησιν τοῦ αἰγιόχου Διός. Ἄς πλανηθῇ λοιπὸν ἀκόμη ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἀφοῦ οὕτω διατάττει ὁ Ζεὺς. Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ τὸν ἀποστείλω, διότι μῆτε πλοῖα ἔχω μῆτε κωπηλάτας ὅπως τὸν ὀδηγήσωσι διὰ τοῦ ἀπεράντου πελάγους· ἀλλὰ θὰ τὸν καθοδηγήσω τί πρέπει νὰ πράξῃ καὶ δὲν θὰ τῷ κρύψω τίποτε διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς εἰς τὴν πατρίδα του. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ Ἀργειφόντης ἄγγελος.

« Ἄφησέ τον λοιπὸν νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ φοβοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ Διός μήπως ὀργισθεῖς σὲ κακοποιήσῃ. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ κραταῖος Ἀργειφόντης ἀνεχώρησεν· ἡ δὲ σεβασμῖα νύμφη, εὐπειθὴς εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Διός, κατευθύνθη πρὸς τὸν μεγάλθυμον Ὀδυσσεά τὸν ὅποιον εὖρε καθήμενον ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντα,

ἀνεξάντλητα δάκρυα. Κατηνάλισκε τὴν γλυκεῖαν ζωὴν του κλαίων διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ἐπάνοδον, διότι δὲν τῷ ἤρσκεν ἡ θεά· τὴν νύκτα, ἐξ ἀνάγκης, ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον καὶ ἀνεπαύετο ἄνευ ἔρωτος πλησίον ἐκείνης ἧτις τὸν ἠγάπα· ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ὀλόκληρον, κατακείμενος ἐπὶ τῶν βράχων καὶ τῆς ἀκτῆς, μὲ βλέμματα προσηλωμένα ἐπὶ τῶν ταραχωδῶν κυμάτων, τὴν ψυχὴν ἔχων κατεσπαραγμένην ὑπὸ τῆς λύπης, τῶν θρήνων καὶ τῶν στεναγμῶν, ἔκλαιεν ἀδιακόπως. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του ἡ ὠραία θεὰ Καλυψὼ τῷ εἶπε.

«Αὐσύμοιρε, παῦσον στενάζων ἐδῶ καὶ καταναλίσκων τὴν ζωὴν σου, ἐπειδὴ συγκατατίθεμαι πλέον νὰ σὲ ἀφήσω νὰ ἀναχωρήσης. Ὑπαγε λοιπὸν καὶ κόψε μεγάλα δένδρα, προσάρμοσον διὰ σιδηρῶν ἐργαλείων εὐρύχωρον σχεδίαν, ἔμπηξον ἐπ' αὐτῆς ὑψηλὰ παράπλευρα διὰ νὰ σὲ μεταφέρῃ διὰ τῶν ὀμιχλωδῶν κυμάτων. Ἐγὼ θὰ θέσω ἐν αὐτῇ ἄρτον ἄφθονον, ὕδωρ καὶ ἐρυθρὸν οἶνον διὰ νὰ σὲ προφυλάττωσιν ἀπὸ τὴν πείναν· θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ μαλακὰ φορέματα, καὶ θὰ σοὶ πέμψω οὖριον ἄνεμον διὰ νὰ σὲ φέρῃ σῶον καὶ ὑγιῆ εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐὰν τοιαύτη ἦναι ἡ θέλησις τῶν κατοικούντων εἰς τὸν εὐρύχωρον οὐρανὸν θεῶν, οἵτινες εἶναι ἱκανώτεροι ἐμοῦ περὶ τὸ προβλέπειν καὶ ἐκτελεῖν.»

Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ὁ δὲ πολύτλας θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐβρίγησε καὶ ὀμιλήσας εἶπε πρὸς αὐτὴν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«ὦ θεὰ, μελετᾶς ἄλλα σχέδια· καθόλου δὲν ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου τὴν ἀναχώρησίν μου ὅταν μὲ διατάττης νὰ διέλθω ἐπὶ σχεδίας τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τῶν θαλασσῶν καὶ νὰ ἐπιχειρήσω τὸ ἐπικίνδυνον καὶ τρομερὸν τοῦτο ταξείδιον τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐπεχείρουν οὐδὲ ταχέα πλοῖα πηδῶντα χαριέντως ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Διὸς στελλομένου οὐρίου ἀνέμου. Δὲν θὰ ἐπιβῶ λοιπὸν παρὰ τὴν θέλησίν του ἐπὶ σχεδίας ἐὰν δὲν ὀμόσης φοβερὸν ὄρκον ὅτι δὲν προητοιμάσεις δι' ἐμὲ ἄλλην τινὰ συμφορὰν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ἡ ὠραία Καλυψὼ τὸν ἐ-
θώπευσε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τῷ εἶπε.

«Βεβαίως εἶσαι πανοῦργος καὶ λαμβάνεις καλῶς τὰς προ-
φυλάξεις σου, ἀφοῦ ἐπενόησας νὰ μὲ εἴπῃς τοιούτους λόγους.
Ναί, μαρτύρομαι τὴν γῆν, τὸν καλύπτοντα αὐτὴν εὐρὺν οὐ-
ρανὸν καὶ τὰ ὑποχθόνια ὕδατα τῆς Στυγὸς (ὁ ὄρκος δὲ οὗ-
τος εἶναι ὁ μέγιστος καὶ φοβερώτατος διὰ τοὺς μάκαρας
θεοὺς) ὅτι δὲν σοὶ προητοίμασα ἄλλην τινὰ συμφορὰν. Ἄλ-
λὰ σκέπτομαι καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ πράξῃς ὅ,τι θὰ ἔπρατ-
τον ἐγὼ ἐὰν εὐρισκόμενῃ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. Τὸ πνεῦμά
μου εἶναι δίκαιον, ὡς Ὀδυσσεῦ· τὰ στηθῆ μου δὲν ἐγκλείουσι
καρδίαν σιδηρᾶν καὶ κλίνω πρὸς τὴν εὐσπλαγχνίαν.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ περικαλλῆς θεὰ ἐπροπορεύθη μὲ βῆμα
ταχὺ, ἐκεῖνος δὲ ἠκολούθει τὰ ἔχνη τῆς θεᾶς καὶ οὕτως ἔ-
φθασαν εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον ὅπου ὁ Ὀδυσσεύς ἐκάθησεν
ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἔγερθῆ πρὸ ὀλίγου ὁ
Ἑρμῆς. Ἡ θεὰ παρέθηκεν αὐτῷ φαγητὸν καὶ ποτὸν μὲ τὰ
ὁποῖα τρέφονται οἱ ἄνθρωποι, ἔλαβε δὲ καὶ αὐτὸς θέσιν εἰς
τὴν τράπεζαν καὶ αἱ νύμφαι τῆς τῆ ἔφερον τὸ νέκταρ καὶ
τὴν ἀμβροσίαν. Ἡπλωσαν τότε τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν
των τεθειμένα ἐδέσματα. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν τὸ γεῦμά
των, ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ πρώτη ἡ περικαλλῆς θεὰ.

«Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, θέλεις
λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃς τῶρα εὐθύς εἰς τὴν πατρίδα σου; ἔ-
στω, ἔσο εὐτυχής. Ἄλλ' ἐὰν ἠδύνασο νὰ μάθῃς πόσας ἀ-
κόμη ἢ μοῖρα σοὶ ἐπιφυλάττει ταλαιπωρίας πρὶν φθάσῃς
εἰς τὸν οἶκόν σου, θὰ ἔμενες ἐδῶ μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κατοι-
κίαν ταύτην, καὶ θὰ ἐγίνεσο ἀθάνατος, μολονότι ἐπιθυμεῖς
νὰ ἰδῆς τὴν σύζυγόν σου τὴν ὁποῖαν δὲν παύεις καθ' ἡμέ-
ραν συλλογιζόμενος. Καυχῶμαι ἐν τούτοις ὅτι δὲν εἶμαι
ὑποδεστέρα αὐτῆς οὔτε κατὰ τὴν καλλονὴν οὔτε κατὰ τὴν
χάριν, διότι δὲν εἶναι δίκαιον αἰ θνηταὶ νὰ ἀμιλλῶνται
κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ κάλλη μὲ τὰς θεάς.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

α Σεβασμία θεά, μὴ μὲ ὀργισθῆς διὰ τοῦτο· ἐγὼ γνωρίζω κάλλιστα ὅτι ἡ συνετὴ Πηνελόπη εἶναι ὑποδεεστέρα σου κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὸ μεγαλεῖον, διότι εἶναι θνητὴ ἐνῶ σὺ εἶσαι ἀθάνατος καὶ δὲν γηράσκεις. Ἄλλ' εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἐπιθυμῶ καὶ ποθῶ ἀδιακόπως νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ νὰ ἀξιωθῶ νὰ ἐπανίδω τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς μου. Ἐὰν ἐπὶ τῶν ζοφερῶν κυμάτων θεός τις μὲ πλήξῃ καὶ πάλιν, θὰ τὸ ὑποφέρω, διότι ἔχω εἰς τὸ στήθος μου δεδοκιμασμένην καρδίαν. Πολλὰ ἔπαθον μέχρι τοῦδε καὶ πολὺ ἐβασανίστην εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰς μάχας. Κατόπιν ὄλων τούτων ἄς ἔλθῃ καὶ τοῦτο. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ ἥλιος ἔγινεν ἄφαντος καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη. Ὁ ἥρως καὶ ἡ νύμφη ἀπεσύρθησαν εἰς μυστικόν τι μέρος τοῦ σπηλαίου, κατεκλίθησαν εἰς μίαν κλίνην καὶ παρεδόθησαν εἰς τὰς ἀγαλλιᾶσεις τοῦ ἔρωτος.

Εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐφόρесе ταχέως τὴν χλαϊνάν του καὶ τὸν χιτῶνά του, ἡ δὲ νύμφη ἐνεδύθη ἀργυρόλευκον, λεπτὸν καὶ χάριεν ὕφασμα, περὶ τὴν μέσην της ἐζώσθη περικαλλῆ χρυσοῦν ζώνην καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπέθηκε πέπλον. Ἐχουσα δὲ ἀπόφασιν νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ὀδυσσεά, τῷ ἔδωκεν ἰσχυρὸν χάλκινον δίκοπον καὶ μὲ, λαβὴν ἐκ ξύλου ἐλαίας πέλεκυν καὶ ὄξυ σκέπαρνον, τοιοιυτοτρόπως δὲ τὸν ἔφερον εἰς τὰ ἄκρα τῆς νήσου ὅπου ὑπῆρχον ἄφθονα μεγάλα δένδρα, κλήθηρ, αἰγειρος καὶ οὐρανομήκη ἐλάτη, πρὸ πολλοῦ χρόνου ξηρὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου στεγνωθέντα διὰ νὰ πλέωσιν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν κυμάτων. Ἀφοῦ δὲ τῷ ἔδειξε τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ δάσους, ἡ σεβασμία Καλυψὼ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ οἶκημά της. Ἀμέσως ὁ ἥρως ἤρχισε νὰ κόπτῃ καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελείωσε τὸ ἔργον του. Εἴκοσι ἦσαν τὰ κοπέντα δένδρα τὰ ὅποια πελεκήσας τὰ ἔξεσεν ἐπισταμένως καὶ τὰ κατέστησεν εὐθέα διὰ τῆς στάθμης. Ἐν τούτοις ἡ θεὰ ἔφερε τρύπανον, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ἐτρύπησε,

τὰ προσήρμοσε καὶ τὰ ἐστερέωσε διὰ καρφίων σιδηρῶν καὶ ξυλίνων. Ὅσον θὰ ἦτο τὸ κοῖλον πλοίου φορτηγοῦ κατασκευαζομένου ὑπὸ ἐμπείρου ναυπηγοῦ, τόσον εὐρύχωρον ἔκαμε τὴν σχεδίαν τοῦ Ὀδυσσεύς. Διὰ τὴν σχηματίσθαι δὲ τὰ πλευρὰ, προσήρμοσε μακρὰς σανίδας εἰς ἰσχυρὰς δοκοὺς καὶ ἐπεκάλυψεν αὐτὰς διὰ μακρῶν ἐπηγκενίδων. Κατεσκεύασε κατόπιν τὸν ἰστόν, τὴν ἀκροκεραίαν καὶ τὸ πηδάλιον τὸ ὁποῖον περιέφραξε πανταχόθεν διὰ ταρσῶν ἐκ λύγου διὰ τὴν ἀντέχη εἰς τὰ κύματα καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ βάθος τῆς σχεδίας ὡς ἔρμα μεγάλα τεμάχια ξύλων. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ Καλυψὼ τῷ ἔφερε πανία διὰ τὴν κατασκευάσθαι ἰστία, αὐτὸς δὲ κατεσκεύασε καὶ ταῦτα τεχνηέντως· ἔδесе δὲ καὶ ὑπέρας καὶ κάλους, καὶ πόδας, τῇ βοθηαίᾳ δὲ μοχλῶν καθείλκυσε τὴν σχεδίαν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν.

Κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ὅλαι αἱ ἐργασίαι τοῦ εἶχον τελειώσαι· κατὰ τὴν πέμπτην δὲ ἡμέραν ἡ θεὰ Καλυψὼ τῷ ἐπέτρεψε νὰ μακρυνθῇ ἐκ τῆς νήσου τῆς ἀφοῦ τὸν ἔλουσε καὶ τὸν ἐνέδουσε μὲ εὐώδη φορέματα. Ἡ νύμφη ἔθεσεν ἐπὶ τῆς σχεδίας ἕνα μέγαν ἀσκὸν πλήρη ὕδατος, ἕνα ἄλλον μικρότερον περιέχοντα ἐρυθρὸν οἶνον, καὶ ἕνα σάκκον δερμάτινον πλήρη φαγητῶν ἀφθόνων· ἔπειτα ἀπέλυσε κατόπιν τοῦ ἀνεμον γλυκὺν καὶ οὔριον. Ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἀνεπέτασε χαίρων τὰ ἰστία, καθήσας δὲ ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ πηδάλιον καὶ διεύθυνε τὴν σχεδίαν δεξιῶς. Ἵπνος δὲν ἤρχετο εἰς τὰ βλέφαρά του· βλέπει τὴν Πλειάδα καὶ τὸν βραδέως δύνοντα Βοώτην· τὴν Ἄρκτον, τὴν ὁποῖαν οἱ ἄνθρωποι ὀνομάζουσιν ἐπίσης Ἀμαξάν, ἣτις στρέφεται περὶ ἑαυτὴν παρατηροῦσα τὸν Ὠρίωνα καὶ μόνη δὲν λούεται εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ὀκεανοῦ. Ἡ θεὰ εἶχε διατάξει τὸν Ὀδυσσεῆα νὰ πλέη ἔχων τὸν ἀστέρα τοῦτον εἰς τὰ ἀριστερά του. Δεκαεπτὰ ἡμέρας ἔθαλασσοπόρει τοιοῦτοτρόπως, τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἡμέραν διέκρινε τὰ ὀμιχλώδη ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαιάκων καὶ τὰ πλησιέστερα ἄκρα τῆς νήσου· τῷ ἐφάνη δὲ ὡς νὰ εἶδεν ἀσπίδα ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης.

Ἄλλ' ὁ ἰσχυρὸς θεὸς ὁ σείων τὴν γῆν, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, τὸν ἀνεκάλυψε μακρόθεν ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ὄρεων τῶν Σολύμων καὶ εἶδεν ὅτι ἔπλεεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων ἀμέσως ἡ ὄργῃ ἐξεκαύθη ἐν τῷ στήθει του, καὶ σείων τὴν κεφαλὴν εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

« Φεῦ! καθ' οὗ καιρὸν ἤμην εἰς τοὺς Αἰθίοπας, οἱ θεοὶ μετέβαλον τὴν ἀπόφασίν των περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· ἰδοὺ πλησιάζει εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων ὅπου εἶναι πεπρωμένον νὰ φθάσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τὸ τέρμα τῶν δεινῶν τὰ ὅποια ἐπέσκηψαν κατ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι θὰ δυνηθῶ ἀκόμη νὰ ἐπιρρίψω κατ' αὐτοῦ πολλὰς δυστυχίας. »

« Ταῦπα εἰπὼν ἐσύναξε τὰς νεφέλας, ἔλαβε τὴν τρίαναν, συνετάραξε δι' αὐτῆς τὴν θάλασσαν, ἀπέλυσεν ὅλους τοὺς ἀνέμους καὶ ἐξήγειρεν ὅλας τὰς θυέλλας. Σκοτεινὰ νέφη ἐκάλυψαν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν παραλίαν, ἡ γῆ κατέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Εὐρὸς καὶ ὁ Νότος συνεκρούσθησαν μετὰ τοῦ βιαίου Ζεφύρου καὶ τοῦ ὀρηκτικοῦ Βορρᾶ καὶ ὕψωσαν ὑπερμεγέθη κύματα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του ἐκλείπουσαν καὶ τὰ γόνατά του καμπτόμενα, στενάζων δὲ εἶπεν ἐν τῇ μεγαλοψύχῳ καρδίᾳ του.

« Δυστυχῆς ἐγὼ, πόσα μέλλω ἀκόμη νὰ ὑποφέρω; φοβοῦμαι ὅτι ἡ θεὰ μὲ εἶπεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν ὅταν μοὶ προεἶπεν ὅτι πρὶν φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου θὰ πάθω πολλὰς ταλαιπωρίας εἰς τὸ πέλαγος. Οἱ λόγοι της πλησιάζουσι νὰ ἐκτελεσθῶσι. Μὲ ποῖα φοβερὰ νέφη περιεκάλυψε τὸν εὐρὸν οὐρανὸν ὁ Ζεὺς! πῶς ἡ θάλασσα σιταράσσεται! ποῖοι ἀνεμοστρόβιλοι! Ἄ, ἰδοὺ ἡ ὑστάτη μου στιγμή. Τρὶς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς οἱ υἱοὶ τῶν Δαναῶν οἵτινες ἐφονεύθησαν τότε εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν πολεμοῦντες ὑπὲρ τῶν Ἀτρειδῶν! Εἶθε καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιπτα τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὸ πλῆθος τῶν Τρώων ἐρρίπτε κατ' ἐμοῦ τὰ χάλκινα δόρατά του περὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἀχιλλέως! οἱ Ἕλληνες θὰ μὲ ἐκήδευον καὶ θὰ μὲ ἐδόξαζον, ἐνῶ τώρα ἡ μοῖρα μοὶ ἐπιφυλάσσει ἐλκεῖνόν θάνατον! »

Ἐνῶ εἶπε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, κῦμα τρομερὸν καὶ μανιώδες ἔπεσεν ἐπὶ τῆς σχεδίας καὶ περιστρέψεν αὐτὴν μεθ' ὄρμῆς ἀρπάσαν καὶ αὐτὸν μακρὰν. Τὸ πηδάλιον ἀπεσπάσθη τῶν χειρῶν του, οἱ ἀντιμαχόμενοι ἄνεμοι συνέτριψαν τὸν ἰστόν, ἔρριψαν μακρὰν τὴν ἀπροκεραϊαν καὶ τὸ πανίον, καὶ ἐκράτησαν ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τὰ ὕδατα τὸν Ὀδυσσεά. Τὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα τῷ εἶχε δώσει ἡ θεὰ τὸν ἐβάρυνον καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνακύψῃ ἐκ τῶν θορυβωδῶν κυμάτων. Τέλος ἀνεφάνη ἐξάγων ἐκ τοῦ στόματός του ἀφθόως τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ τὸ ὁποῖον εἶχε καταπίει· ἡ θάλασσα κατέρρεεν ἀπὸ τῆς κόμης του, ἀλλὰ μὲ ὄλην τὴν ἀθλίαν του κατὰστασιν δὲν ἐλησμόνησε τὴν σχεδίαν· ὄρμησας διὰ τῶν κυμάτων ἔδραξεν αὐτὴν καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ μέσον ἀποφυγῶν οὕτω τὸν ἔσχατον θάνατον. Ἐν τούτοις ἡ θάλασσα ἔφερον αὐτὴν τῆδε κἀκεισε. Ὅπως δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον ὁ Βορέας διώκει εἰς τὴν πεδιάδα τοὺς σωροὺς τῶν ξηρῶν θάμνων, οὕτως οἱ ἄνεμοι ὤθουν τὴν σχεδίαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅτε μὲν ὁ Νότος τὴν ἄφινεν εἰς τὸν ὄρμητικὸν Βορέαν, ὅτε δὲ ὁ Ζέφυρος τὴν ἀπέσπα ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Εὐρου.

Ἐν τούτοις τὸν εἶδεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Κάδμου, ἡ καλλίσφυρος Ἰνώ Λευκοθέα, ἣτις θνητὴ οὔσα ἄλλοτε, ἀπολαύει ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν θεῶν τιμῶν. Τὰ παθήματα τοῦ ἥρωος εἶχον συγκινήσει αὐτὴν, καὶ λαβοῦσα τὴν μορφήν Ἄρου ἐξῆλθε τῶν κυμάτων πετώσα, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς πολυδέσμου σχεδίας καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

α Δύσμοιρε, διατὶ ὁ σείων τὴν γῆν θεὸς εἶναι τοσοῦτον σφοδρῶς ὠργισμένος ἐναντίον σου καὶ σοὶ ἐτοιμάζει τόσας δυστυχίας; Ἀλλὰ μὲ ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποῖαν ἔχει, δὲν θὰ σὲ καταστρέψῃ. Μὲ φαίνεσαι συνετός· κάμε λοιπὸν ὅσα θὰ σοῦ εἴπω. Ἐκδύθητι, ἄφησον τὴν σχεδίαν σου εἰς τὴν φορὰν τῶν ἀνέμων καὶ κολύμβησον μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν βραχιόνων σου μέχρι τῆς γῆς τῶν Φαιάκων ὅπου τὸ πεπρωμένον θέλει νὰ διαφύγῃς. Περιτύλιξον τὴν μέσην σου μὲ αὐτὴν τὴν ἀθάνατον ζώνην ἣτις θέλει σὲ σώσει ἀπὸ

τὸν κίνδυνον καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἔμα δὲ αἱ χεῖρές σου ἐγγίσωσι τὴν ξηρὰν, ρίψε τὴν ζώνην μακρὰν εἰς τὰ ζοφερὰ κύματα καὶ ἀπομακρύνθητι ταχέως. »

Εἰποῦσα τὰς λέξεις ταύτας ἡ θεὰ τῷ ἔδωκε τὴν ζώνην καὶ ἐβυθίσθη αἴφνης εἰς τὰ πολυτάραχα κύματα τὰ ὅποια ἐντὸς ὀλίγου ἐξηφάνισαν τὰ ἴχνη της. Ἐν τούτοις ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐδίσταζε, καὶ στενάζων ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὴν μεγαλόψυχον καρδίαν του.

« Φεῦ ! μήπως θεὸς τις μὲ παρασύρη εἰς παγίδα τινὰ συμβουλευὼν με νὰ ἀφήσω τὴν σχεδίαν μου; Ἄλλὰ βεβαίως δὲν θὰ τὸ πράξω ἀκόμη, ἐπειδὴ εἶναι πολὺ μακρὰν ἡ γῆ ὅπου ἡ θεὰ μὲ εἶπεν ὅτι εἶναι πεπρωμένον νὰ σωθῶ. Ἄλλ' ἰδοὺ τί θὰ πράξω, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν κρίσιν μου εἶναι τὸ ἄριστον. Ἐφ' ὅσον αἱ δοκοὶ τῆς σχεδίας μου μένωσι προσηρμοσμένοι εἰς τὰ καρφία, θὰ μένω ἐνταῦθα καὶ θὰ ὑποφέρω ὑπομονητικῶς τὰ δεινά μου. Ἔμα δὲ ἀποσυνθέσωσιν αὐτὰς τὰ κύματα, θὰ ριφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν κολυμβῶν διότι δὲν θὰ μείνη πλέον ἄλλο μέσον σωτηρίας. »

Ἐνῶ τοιαῦτα ἐσκέπτετο μὲ τὸν νοῦν καὶ μὲ τὴν καρδίαν του, ἤγειρε κατ' αὐτοῦ μέγα κῦμα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, τὸ ὅποιον ἔπесе φοβερὸν καὶ τρομερὸν καὶ παρέσυρε τὸν ἥρωα. Καθὼς δὲ ἡ βιαία πνοὴ τῶν ἀνέμων διασκορπίζει σωρὸν ἀχύρων, οὕτω καὶ τὰ κύματα διεσκορπίσαν τὰς μεγάλας δοκοὺς τῆς σχεδίας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔδραξε μίαν ἐξ αὐτῶν καὶ τὴν διεύθυνε διὰ τῆς χειρὸς ὡς ἵππον. Τότε ἀπέβαλε τὰ ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ εἶχε δώσει ἡ Καλυψώ· ἔδρασε περὶ τὰ στήθη του τὴν ζώνην τῆς Δευκοθέας· ἔκλι-
νεν ἐμπρὸς ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ ἔσχιζεν αὐτὰ διὰ τῶν βραχιόνων κολυμβῶν ἰσχυρῶς. Ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν τὸν εἶδε, καὶ σείων τὴν κεφαλὴν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν.

« Βασανίζου λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως καὶ περιφέρει εἰς τὸ πέλαγος μέχρις οὗ φθάσης ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταγομένου παρὰ τοῦ Διός. Ἐλπίζω δὲ ὅτι δὲν θὰ παραπονήσαι ὅτι ὑπέφερες ὀλίγα δεινά. »

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἐμάστισε τοὺς καλλίτριχας ἵππους του καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς Αἰγὰς ὅπου ὑπάρχουσι τὰ λαμπρά του ἀνάκτορα.

Ἐν τούτοις ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ ἄλλας σκέψεις εἶχε. Δέσασα τὴν ὄρμην τῶν λοιπῶν ἀνέμων, διέταξεν αὐτοὺς νὰ ἡσυχάσωσι καὶ νὰ κοιμηθῶσιν, ἀφῆκε δὲ ἐλεύθερον μόνον τὸν ταχὺν Βορέαν, καὶ ὤθει τὰ κύματα εἰς τὰ ἐμπρὸς διὰ νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῶν φίλων τῆς κωπηλασίας Φαιάκων. Δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας τὸν παρέφερον τὰ ἐξωγκωμένα κύματα, εἰς πᾶσαν δὲ στιγμήν ἡ καρδία του διέβλεπε τὸν θάνατον. Ἄλλ' ὅταν ἡ ξανθοπλόκαμος Ἡὼς ἐγέννησε τὴν τρίτην ἡμέραν, ὁ ἄνεμος ἔπαυσε καὶ ἐντελής νηνεμία διεδέχθη αὐτόν. Ὁ Ὀδυσσεὺς, ὑψωθείς ὑπὸ μεγάλου κύματος, εἶδε τὴν ξηρὰν εἰς μικρὰν πρὸ αὐτοῦ ἀπόστασιν. Ὅπως χαίρουσι τὰ παιδιά διὰ τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ πατρὸς των ὅστις ἐπὶ πολὺ ἔκειτο κλινήρης βρασνιζόμενος καὶ πάσχων σκληροὺς πόνους ἐξ ἀσθενείας τὴν ὁποίαν τῷ ἐπέβαλε μὲν κακοποιὸς τις δαίμων τὸν ἀπαλλάττουσι δὲ αὐτῆς οἱ θεοὶ πρὸς μεγίστην χαρὰν του, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη ἰδὼν τὴν ξηρὰν καὶ τὰ δάση καὶ ἐκολύμβησε μετὰ πλειοτέρας ζέσεως, ἀνυπομονῶν νὰ πατήσῃ τοὺς πόδας του εἰς τὴν παραλίαν. Ἦδη ἔφθασεν εἰς ἀπόστασιν φωνῆς καὶ ἤκουε τὸν κρότον τῆς ἐπὶ τῶν πετρῶν συντριβομένης θαλάσσης, διότι φοβερῶς ἐβρόντα τὸ κύμα, φρικτῶς ἐκβραζόμενον ἐπὶ τῶν βράχων καὶ τὰ πάντα ἐκάλυπτεν ὁ ἀφρὸς τῆς θαλάσσης. Ἄλλ' οὔτε λιμένες ὑπῆρχον ἐκεῖ πρὸς σωτηρίαν τῶν πλοίων, οὔτε ὄρμοι, ἀλλ' οἱ αἰγιαλοὶ ἦσαν ἀπόκρημνοι, πανταχοῦ δὲ βράχοι καὶ σκόπελοι. Τότε ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του ἐκλείπουσιν καὶ τὰ γόνατά του λυόμενα, στενάξας δὲ βχθέως εἶπεν ἐντὸς τῆς μεγαλοψύχου καρδίας του.

αφεὺ! ὁ Ζεὺς μοὶ ἔδειξε ξηρὰν ἀνέλπιστον, πρὶν δὲ τὴν φηάσω ἔσχισα τὰ μανιώδη κύματα· καὶ τώρα δὲν βλέπω καμμίαν διεξοδὸν διὰ νὰ ἐξέλθω τῆς ἀφριζούσης θαλάσσης·

οὐδὲν ἄλλο βλέπω εἰμὴ φοβερούς σκοπέλους περὶ τοὺς δειποίους βρυχῶνται ὀρμητικῶς τὰ κύματα, καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀβύσσου ὑψοῦνται βράχοι ἀπόκρημνοι. Ποῦ θὰ δυνηθῶ νὰ πατήσω τὸν πόδα καὶ νὰ διαφύγω τὸν ὄλεθρον; Φοβοῦμαι μήπως προσπαθοῦντα νὰ ἐξέλθω μὲ ἀρπάση τὸ μέγα κῦμα καὶ μὲ κτυπήσῃ εἰς τοὺς ὄξεις βράχους, τότε δὲ ἡ τόλμη μου ἀποβῆ ὄλεθρία. Ἄν δὲ πάλιν ἐξακολουθήσω κολυμβῶν μέχρις οὗ εὕρω ἀκτὴν πλαγίως προσβαλλομένην ὑπὸ τῆς θαλάσσης, φοβοῦμαι μήπως μὲ ἀρπάσῃ ἐκ νέου ἡ τρικυμία καὶ μὲ ὠθήσῃ τὸ ἰχθυοτρόφον πέλαγος στεναζόντα, ἢ μήπως ἡ μοῖρά μου διεγείρῃ κατ' ἐπάνω μου μέγα τι κῆτος ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια τρέφει πολλὰ ἡ ἔνδοξος Ἀμφιτρίτη. Διότι ἠξεύρω ὅτι εἶναι πολὺ κατ' ἐμοῦ ὠργισμένος ὁ σείων τὴν γῆν ἔνδοξος Ποσειδῶν.»

Ἐνῶ αὐτὸς ἐσκέπτετο ταῦτα μὲ τὸν νοῦν καὶ μὲ τὴν καρδίαν του, ὑπερμέγεθες κῦμα τὸν ὠθησεν ἐπὶ τῆς τραχείας καὶ πετρώδους ἀκτῆς. Τότε θὰ ἐσχίζοντο αἱ σάρκες του καὶ θὰ συνετριβοντο τὰ ὀστέα του, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ δὲν τὸν ἐνέπνεε· δραξάμενος δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τοῦ βράχου, προσεκολλήθη ἐκεῖ μέχρις οὗ παρήλθε τὸ μέγα κῦμα· καὶ αὐτὸ μὲν οὕτως ἐξέφυγεν, ἀλλ' ἐπιστρέφον τὸν ἐκτύπησε μεθ' ὀρμῆς καὶ τὸν παρέσυρε μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος. Καθὼς ὁ πολύπους ὅταν ἀποσπᾶται ἐκ τῆς φωλεᾶς του προσκολλῶνται εἰς τὰς ἀρθρώσεις του πολλαὶ πέτραι, οὕτω καὶ ὁ βράχος ἐκράτησε τὴν ἐπιδερμίδα τῶν στιβαρῶν χειρῶν τοῦ Ὀδυσσεως. Ἐν τούτοις ἡ θάλασσα τὸν ἐσκέπασε, καὶ βεβαίως ὁ ἀτυχὴς υἱὸς τοῦ Λαέρτου θὰ ἐχάνετο παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς μοίρας, ἐὰν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ δὲν τὸν ἐνέπνεεν. Ἀνακύψας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, διασχίζει κολυμβῶν τὰ κύματα τὰ ἅποια ἐκθράζονται εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ μὲ τὰ ὄμματα προσηλωμένα ἐπὶ τῆς νήσου, ζητεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ που ἀκτὴν πλαγίως προσβαλλομένην ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἢ ὀρμητήριόν τι. Τέλος ἔφθασεν εἰς τὸ στόμιον διαχυροῦς ποταμοῦ ὅστις τῷ ἐφάνη καταφύγιον ἀσφα-

λές, διότι οί περίξ βράχοι ἦσαν λειοὶ καὶ ἐπροφύλασσον αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο ποταμὸς καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς προσηυχῆθη ταῦτα.

α Εἰσάκουσόν με, ὅστις καὶ ἂν ἦσαι, παντοδύναμε θεέ! πλησιάζω τὰ παμπόθητα ὕδατά σου, μόλις διαφυγὼν τὰ κύματα καὶ τὴν μανίαν τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ περιπλανώμενος κινεῖ εἰς συμπάθειαν τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, περιπλανώμενος δὲ ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις εἰσέρχεται τῶρα εἰς τὰ ὕδατά σου ἐπικαλούμενος τὴν βοήθειάν σου ὕστερον ἀπὸ τόσας τρομερὰς ταλαιπωρίας. Εὐσπαγχνίσθητέ με, ὦ βασιλεῦ, κηρύττομαι δὲ ἰκέτης σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνος δὲ ἐσταμάτησεν ἀμέσως τὸν ῥοῦν του, ἐκράτησε τὰ κύματα, ἐπαρουσίασεν ἐνώπιόν του ὕδατα γαληνιαῖα καὶ τὸν ἐδέχθη σῶον καὶ ὑγιῆ εἰς τὰς ἐκβολὰς του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο ἐξηντλημένος, τὰ γόνατα καὶ οἱ βραχίονές του ἐκάμπτοντο, ἡ θάλασσα εἶχε δαμάσει τὴν καρδίαν του. Ὅλον τὸ σῶμά του ἦτο ἐξωγκωμένον, διότι ἄλμυρον ὕδωρ εἶχε πληρώσει τοὺς ῥώθωνας καὶ τὸ στόμα του· κατέπεσε δὲ ἐπὶ τῆς ὄχθης ἄπνους, ἄφωνος, ἐστερημένος δυνάμεως, βεβαραμένος ὑπὸ κόπου ἀφορήτου. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀνέπνευσεν· αἱ αἰσθήσεις καὶ ἡ καρδία του ἀφυπνίσθησαν· τότε ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ στήθους του τὴν ζώνην τῆς θεᾶς καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ὅστις τὴν παρέσυρεν ἀμέσως πρὸς τὴν θάλασσαν ὅπου τὴν ἔλαβεν ἡ Ἴνώ. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεμακρύνθη, ἐκρύβη εἰς τοὺς σχοίνοους, καὶ ἀφοῦ ἐφίλησέ τὴν γῆν ἐστέναξε βαθέως καὶ εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόψυχον καρδίαν του.

α Φεῦ! τί θά γείνω; τί θά μὲ συμβῆ ἀκόμη; Ἐὰν διανυκτερεύσω ἀνησυχῶν πλησίον τοῦ ποταμοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου πρὸ τῆς πρώτης ἐκπέμπεται ψυχρὰ αὔρα, φοβοῦμαι μήπως τὸ ψῦχος καὶ ἡ δρόσος μὲ ἀποτελειώσωσιν εἰς τὴν λειποθυμίαν μου. Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν ἐν τῷ πυκνῷ δάσει λόφον καὶ κοιμηθῶ μεταξὺ τῶν πυκνῶν θάμνων, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θά μὲ ἄφινε τὸ ψῦχος καὶ ἡ κούρασις καὶ μὲ κατελάμ-

θανεν ὕπνος γλυκὺς, φοβοῦμαι μήπως γείνω βορὰ καὶ σπάρραγμα τῶν ἀγρίων θηρίων.»

Ταῦτα συλλογιζόμενος εὗρεν ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον ἦτο προτιμότερον. Διευθύνθη λοιπὸν πρὸς τὸ δάσος τὸ ὁποῖον εὗρε πλησίον τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τινος ὑψώματος καὶ εἰσεχώρησε μεταξὺ δύο δένδρων ἅτινα διεσταυροῦντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως· τὸ μὲν ἦτο ἐλαία, τὸ δὲ ἀγριελαία. Ἐκεῖ ποτὲ δὲν εἰσέδυσεν ἢ ὑγρά πνοή τῶν ἀνέμων· ποτὲ ὁ ἀκτινοβόλος ἥλιος δὲν προσέβαλλε τὸ καταφύγιον ἐκεῖνο διὰ τῶν ἀκτίνων του· ποτὲ ἡ βροχή δὲν διεπέρα τὰ φυλλώματα ἐκεῖνα, τόσον τὰ δύο ἐκεῖνα δένδρα ἦσαν πυκνὰ καὶ εἶχον τοὺς κλάδους συμπεπλεγμένους. Ἐκεῖ λοιπὸν συνεσπειρώθη ὁ Ὀδυσσεύς· χωρὶς δὲ νὰ βραδύνη ἐπεσώρευσε διὰ τῶν χειρῶν του εὐρὺ στρῶμα ἐκ φύλλων, διότι ὑπῆρχον πολλὰ ἐκεῖ διεσπαρμένα ὅσα θὰ ἤρκουν διὰ νὰ προφυλάξωσι δύο ἢ τρεῖς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν μᾶλλον δριμύν χειμῶνα. Ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς ἰδὼν τὸ στρῶμά του ἐχάρη, καὶ κατακλιθεὶς ἐν τῷ μέσῳ ἐσώρευσε καὶ ἄλλα φύλλα διὰ νὰ σκεπασθῇ. Καθὼς ὁ βοσκὸς ὅστις κατοικεῖ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀγροῦ, μακρὰν παντὸς γείτονος, κρύπτει δαυλὸν ὑπὸ τὴν μέλαιναν τέφραν ὅπως διατηρήσῃ τὸ σπέρμα τοῦ πυρὸς τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ προμηθευθῇ ἀλλαχόθεν, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐκρύβη ὑπὸ τὸ φύλλωμα. Ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἐπέχεεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του γλυκὺν ὕπνον καὶ ἔκλειε τὰ βλέφαρά του διὰ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ ἀπὸ τὴν σκληρὰν του κούρασιν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ζ.

Ἐνῶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ καμά-

του, ἡ Ἄθηνᾶ μετέβη εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸν λαὸν τῶν Φαιάκων, οἵτινες ἄλλοτε μὲν κατώκουν εἰς τὴν εὐρύχωρον Ὑπερείαν, πλησίον τῶν Κυκλώπων, ἀνθρώπων βιαίων καὶ αὐθαδῶν οἵτινες ἐλήστευον τὰ κτήματά των διότι ἦσαν ἰσχυρότεροι· μετοικίσας δ' αὐτοὺς ἐκεῖθεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ναυσίθοος, τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν νῆσον Σχερίαν μακρὰν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Περιέβαλε τὴν πόλιν μὲ τεῖχος, ἔκτισεν οἰκίαν διὰ τοὺς πολίτας, ναοὺς διὰ τοὺς θεοὺς καὶ διένειμε τοὺς ἀγρούς. Ἄλλ' ἐκεῖνος πλέον ὑποστάς τὴν κοινὴν μοῖραν κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ Ἀλκίνοος εἰς τὸν ὑποῖον οἱ θεοὶ ἐδώρησαν σοφίαν. Εἰς τούτου τὰ ἀνάκτορα μετέβη ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἄθηνᾶ διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ μεγαλοψύχου Ὀδυσσέως. Εἰσεχώρησε δὲ εἰς τὸ πλούσιον ἐνδιαίτημα ὅπου ἀνεπαύετο κόρη, ὁμοία κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ κάλλος μὲ τὰς θεάς, ἡ Ναυσικία, θυγάτηρ τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου. Ἐκατέρωθεν τοῦ κατωφλίου, τοῦ ὁποῦ αἱ λαμπραὶ θύραι ἦσαν κλεισταί, ἐκοιμῶντο δύο ἀμφίπολοι ἔχουσαι τὸ κάλλος τῶν Χαρίτων. Ἄλλ' ἡ Ἄθηνᾶ εἰσέδυσεν ὡς πνοὴ ἀνέμου μέχρι τῆς κλίνης τῆς νεαρᾶς παρθένου, ἐστάθη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της, ἔλαβε τὴν μορφήν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνδόξου ναύτου Δύμαντος, ἥτις ἦτο συνομηλιξ αὐτῆς καὶ ἀγαπητὴ σύντροφός της, καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Ναυσικία, διατὶ ἡ μήτηρ σου σὲ ἐγέννησε τόσον ῥάθυμον; Τὰ πλούσια ἐνδύματά σου εἶναι ἀτάκτως διεσκορπισμένα καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου σου πλησιάζει, καθ' ἣν σὺ ἢ ἰδία ὀφείλεις νὰ ἐνδυθῆς τὰ ὠραιότερά σου καὶ νὰ δώσης ἐπίσης τοιαῦτα εἰς ἐκείνους οἵτινες θὰ σὲ συνοδεύσωσι. Τοιοῦτοτρόπως θὰ λάβῃς καλὸν ὄνομα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ εὐχαριστῆς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν σεβασμίαν μητέρα σου. Πίστευσόν με λοιπὸν καὶ ἄς ὑπάγωμεν εἰς τοὺς πλυνοὺς ἅμα ἐξημερώσῃ· θὰ σὲ συνοδεύσω καὶ θὰ ἐργασθῶ μετὰ σοῦ, διότι δὲν θὰ μείνης πλέον ἐπὶ πολὺ παρθένος. Ἦδη οἱ πρῶτοι τῶν Φαιάκων σὲ ζητοῦσι διότι καὶ ἡ

οικογένειά σου είναι εὐγενής. Βίασον λοιπὸν τὸν πατέρα σου ἅμα τῇ πρώτῃ νὰ σοὶ ἐτοιμάσῃ ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν ἣτις νὰ μεταφέρῃ τὰς ζώνας καὶ τοὺς πέπλους καὶ τὰ λαμπρὰ ἐπανωφόριά σου. Καὶ διὰ σὲ αὐτὴν εἶναι προτιμότερον τοῦτο ἢ νὰ ὑπάγῃς πεζῇ, διότι οἱ πλυνοὶ ἀπέχουσι πολὺ ἀπὸ τὴν πόλιν.»

Βίποῦσα τὰς λέξεις ταύτας ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον ὅπου ὡς λέγουσιν ὑπάρχει ἡ αἰωνία κατοικία τῶν θεῶν, κατοικία τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἐνοχλοῦσιν οἱ ἄνεμοι, οὐδέποτε βρέχει ἢ βροχὴ, οὐδέποτε καλύπτει ἡ χιών, ἀλλ' ὁ ἀὴρ εἶναι καθαρὸς καὶ ἀνέφελος· ἐκεῖ τὰ πάντα πληροῖ λευκὴ λάμψις καὶ οἱ μάκαρες θεοὶ καθ' ἡμέραν εὐφραίνονται. Ἐκεῖ δὲ ἐπέστρεψεν ἡ Ἀθηναῖ ἀποῦ συνεβούλευσε τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀλκινόου.

Ἀμέσως ἐφάνη ἡ Ἥως καὶ ἀφύπνισε τὴν Ναυσικάαν, ἣτις θαυμάζουσα καὶ ἀποροῦσα διὰ τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον εἶδε κατέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα της καὶ τὴν σεβασμίαν μητέρα της. Τοὺς εὖρε δὲ ἀμφοτέρους· τὴν μὲν μητέρα της εὖρε καθημένην πλησίον τῆς ἐστίας μετὰ τῶν ὑπηρετῶν της καὶ κλώθουσαν διὰ τῆς ἡλακάτης ἔριον πορφυροῦν, τὸν δὲ πατέρα της ἀπῆντησεν εἰς τὴν θύραν ἐξερχόμενον διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ συμβούλιον, ὅπου τὸν εἶχον καλέσει οἱ Φαίακες, μετὰ τῶν ἄλλων βασιλέων. Πλησιάσασα αὐτὸν τῷ εἶπεν.

« Ἀγαπητὲ πάτερ, δὲν θὰ μὲ κάμῃς τὴν χάριν νὰ διατάξῃς νὰ μοῦ ἐτοιμάσουν μεγάλην καὶ ταχεῖαν ἅμαξαν διὰ νὰ μεταφέρω εἰς τοὺς πλυνοὺς τὰ ὠραῖα ἐνδύματά μας ; διότι εἶναι ῥερυπωμένα καὶ εἶναι πρέπον, ὅταν μεταβαίνης διὰ νὰ συνεδριάζῃς μὲ τοὺς προὔχοντας τοῦ τόπου, νὰ φορῆς καθαρὰ ἐνδύματα. Ἐχεις εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου πέντε υἱούς. Οἱ δύο εἶναι ἔγγαμοι· οἱ ἄλλοι, εἰς τὸ ἄνθος ἀκόμη τῆς ἡλικίας των, θέλουσι πάντοτε νὰ παρουσιάζωνται εἰς τὸν χορὸν μὲ ἐνδύματα καθαρὰ· δι' ὅλα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ φροντίζω ἐγώ.»

Ταῦτα εἶπεν ἐπειδὴ δὲν ἐτόλμα νὰ ἀναφέρῃ περὶ τοῦ γάμου τῆς εἰς τὸν ἀγαπητὸν τῆς πατέρα. Ἄλλ' αὐτὸς ἐνόησε τὰ πάντα καὶ τῇ ἀπεκρίθη.

«Δὲν σοὶ ἀρνοῦμαι, κόρη μου, μήτε τὰς ἡμιόνους μου μήτε ὅ,τι ἄλλο θελήσης. Ὑπαγε, καὶ οἱ ὑπηρεταὶ μου ἄς σοὶ ἐτοιμάσωσιν ἀμάξιον μέγα καὶ ταχύ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔδωκε τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς ὑπηρετας, οἵτινες, σπεύδοντες νὰ ὑπακούσωσιν, ἐξῆλθον καὶ ἠτοίμασαν τὸ μέγα ἀμάξιον ἔφερον δὲ καὶ ἐξευξάν τὰς ἡμιόνους ὑπὸ τὴν ἀπήνην. Τότε ἡ Ναυσικάα κατεβίβασε τὰ πλούσια ἐνδύματα τὰ ὁποῖα ἐσώρευσε ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου, ἐνῶ ἡ μήτηρ τῆς ἐγέμισε κἀνιστρον ἐκ φαγητῶν ἀφθόνων καὶ ποικίλων καὶ ἐπλήρωσε οἴνου ἀγχείον ἀσκόν. Ἡ νέα κόρη ἀνέβη εἰς τὸ ἀμάξιον καὶ ἡ μήτηρ τῇ ἔδωκε φιάλην χρυσοῦν μὲ ἔλαιον εὐῶδες διὰ νὰ χρισθῆ λουσθεῖσα μετὰ τῶν ἀμφιπόλων τῆς. Τότε ἔλαβε τὸ μαστίγιον καὶ τὰ ἡνία καὶ παρώτρυνε τὰς ἡμιόνους. Αὗται δὲ, κροτοῦσαι θορυβωδῶς τοὺς πόδας, ὤρμησαν πλήρεις προθυμίας καὶ ἔσυραν τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν Ναυσικάαν ἥτις δὲν ἦτο μόνη, διότι συνώδευον αὐτὴν ὄλαι αἱ ἀκόλουθοί τῆς.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὰς εὐθαλεῖς ὄχθας τοῦ διαυγοῦς ποταμοῦ ὅπου ἦσαν πλυνοὶ πλήρεις πάντοτε ὕδατος καθαροῦ καὶ ἀφθόνου ἐξαλείφοντος ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας, ἀπέξευξαν τὰς ἡμιόνους καὶ τὰς ἀπέλυσαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὀρητικοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ βοσκῆσωσι χλόην γλυκυτάτην ὡς μέλι. Ἐν τούτοις αἱ νεάνιδες ἔλαβον ὑπὸ τοὺς βραχίονας τὰ ἐνδύματα, τὰ ἐβύθισαν εἰς τὸ βαθὺ ὕδωρ καὶ τὰ ἐστοίβαζον εἰς τοὺς βόθρους μὲ ταχύτητα φιλοτιμούμεναι πρὸς ἀλλήλας. Μετ' ὀλίγον τὰ ἔπλυνον καὶ τὰ ἐκαθάρισαν ἀπὸ πᾶσαν κηλίδα· τότε τὰ ἠπλωσαν μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τῶν χαλίκων τῆς παραλίας τοὺς ὁποίους ἡ θάλασσα ἔπλυνε διὰ τῶν ὑδάτων τῆς. Ἐπειτα, ἐνῶ ταῦτα ἐξηραίνοντο εἰς τὰς φλογεράς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἐλούσθησαν καὶ αὐταὶ, ἐχρίσθησαν μὲ τὸ εὐῶδες ἔλαιον καὶ ἐκάθησαν διὰ νὰ φάγωσι παρὰ τὰς

ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθησαν, ἔρριψαν τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς των καὶ ἤρχισαν νὰ παίζωσι τὴν σφαῖραν· ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ἤρχισε τὸ παιγνίδιον ἡ λευκοῦς βραχίονος ἔχουσα Ναυσικάα. Ὅπως ἡ ὑπερήφανος Ἄρτεμις, ἡ μὲ τὸ κυνήγιον τῶν ἀγριοχοίρων καὶ τῶν ἐλάφων διασκεδάζουσα, διατρέχει τὸν Ἐρύμανθον ἢ τὸν ὑψηλὸν Ταύγετον περικυκλουμένη ὑπὸ τῶν νυμφῶν αἵτινες συμμερίζονται τὰς διασκεδάσεις της ἐνῶ ἡ Αἰτῶ χαίρει ἐν τῇ καρδίᾳ της, διότι ἡ θυγάτηρ της ὑψώνει ὑπεράνω πασῶν τῶν ἄλλων τὴν κεφαλὴν καὶ διακρίνεται εὐκόλως μετὰξὺ αὐτῶν, μολονότι ὄλαι εἶναι ὠραῖαι, οὕτω καὶ ἡ νεαρὰ παρθένος Ναυσικάα διέπρεπεν ἐν μέσῳ τῶν ἀμφιπόλων της.

Ἄλλὰ τέλος ἔφθασεν ἡ στιγμή καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ζεύξωσι τὰς ἡμιόλους καὶ νὰ ἀναχωρήσωσιν, ἀφοῦ διπλώσωσι τὰ πλοῦσια ὑφάσματα· τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐφεῦρεν ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς, νὰ ἰδῆ τὴν ὠραίαν κόρην καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ αὕτη εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων. Ἡ βασιλόπαις ἔρριψε τὴν σφαῖραν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀκολούθους της, ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ καὶ ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ ταχὺ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Αἱ νεάνιδες ἐξέφερον μεγάλην κραυγὴν· ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς ἐξύπνησεν, ἀνεκάθησεν ἐπὶ τῆς ἀχυροστρωμνῆς του καὶ ἐσκέφθη ἐν τῇ καρδίᾳ του.

« Φεῦ! ποῦ εἶμαι; ποῖοι θνητοὶ κατοικοῦσι τὴν γῆν ταύτην; εἶναι ἄρά γε ὑπερήφανοι, ἄγριοι καὶ ἄδικοι; εἶναι φιλόξενοι καὶ φοβοῦνται τοὺς θεοὺς; Φωναὶ γυναικεῖαι ἔφθασαν εἰς τὰς ἀκοάς μου, ὡς εἰάν ἦσαν φωναὶ νυμφῶν αἵτινες κατοικοῦσιν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, εἰς τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τοὺς χλοάζοντας λειμῶνας. Ἴσως εὐρίσκομαι πλησίον ἀνθρώπων ὁμιλούντων; Ἄς ἴδωμεν, ἐγὼ ὁ ἴδιος θέλω νὰ ἐξετάσω καὶ νὰ πληροφορηθῶ. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς ἀφῆκε τὴν στρωμνὴν του, καὶ διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του ἀπέσπασεν ἓκ τινος δένδρου κλάδον πυκνὸν διὰ νὰ κρύψῃ τὴν γυμνότητά του καὶ ὄριμηνεν ὡς λέων τρεφόμενος εἰς τὰ ὄρη, ὅστις, θαρρόων

εις τὴν ἀνδρείαν του, καταφρονεῖ τὴν βροχὴν καὶ τοὺς ἀνέμους καὶ πηδᾷ με ἀστράπτοντας ὀφθαλμοὺς κατὰ τῶν βοῶν, κατὰ τῶν προβάτων καὶ κατὰ τῶν ἀγρίων ἐλάφων ἢ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς πείνης, πειρᾶται νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στερεὰ ποιμνιοστάσια διὰ νὰ εὔρη τροφήν. Οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς, με ὄλην τὴν γυμνότητά του, ἔμελλε νὰ εἰσορμῆσῃ μεταξὺ τῶν καλλιπλοκάμων νεανίδων, διότι τὸν ἐβίαζεν ἡ ἀνάγκη. Τόσῃν δὲ φρίκην ἐπροξένησεν εἰς αὐτὰς ὅταν ἐνεφανίσθη ῥερυπωμένος ὑπὸ τοῦ θαλασσίου ὕδατος, ὥστε διεσκορπίσθησαν ὄλαι τρέμουσαι πρὸς τοὺς βράχους τῆς παραλίας. Μόνῃ δὲ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου ἔμεινεν ἀκίνητος, διότι ἡ Ἀθηναῖα τῇ ἐνέπνευσε θάρρος καὶ τὴν ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν φόβον. Ἐστάθῃ δὲ καὶ παρετήρει τὸν Ὀδυσσεῖα· οὗτος δὲ ἀμφίβαλεν ἂν ἔπρεπε νὰ ἰκετεύσῃ τὴν εὐόφθαλμον κόρην ἐναγκαλιζόμενος τὰ γόνατά της, ἢ εἰάν ἔπρεπε νὰ τὴν ἰκετεύσῃ μακρόθεν με γλυκεῖς λόγους νὰ τῷ δείξῃ τὴν πόλιν καὶ νὰ τῷ δώσῃ ἐνδύματα. Τέλος τῷ ἐφάνη προτιμότερον νὰ τὴν ἰκετεύσῃ μακρόθεν με γλυκεῖς λόγους, μήπως, εἰάν ἐνηγκαλιζέτο τὰ γόνατά της, ὠργίζετο κατ' αὐτοῦ ὁ νοῦς τῆς παρθένου. Εὐθύς λοιπὸν τῇ εἶπε τοὺς θωπευτικούς καὶ ἐπιτηδείους τούτους λόγους.

«ὦ βασίλισσα, θεὰ ἡ θνητῇ, προσπίπτω εἰς τοὺς πόδας σου. Ἐάν ἦσαι θεὰ τις ἐκ τῶν κατοικουσῶν τὸν εὐρύχωρον οὐρανὸν, λέγω ὅτι ὁμοιάζεις ἀπαραλλάκτως με τὴν Ἄρτεμιν, τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διὸς, καὶ κατὰ τὸ κάλλος, καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἐάν δὲ ἦσαι θνητῇ ἐξ ἐκείνων αἵτινες ζῶσιν εἰς τὴν γῆν, τρισευτυχεῖς ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβασμία σου μήτηρ, τρισευτυχεῖς δὲ καὶ οἱ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί σου. Βεβαίως ἡ ψυχὴ των εὐρίσκεται εἰς διηνεκῇ ἀγαλλίασιν ἕνεκα σοῦ, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον βλαστόν των νὰ προβαίνει εἰς τὸν χορόν. Ἀλλὰ πόσον θὰ ἦναι πλειότερον εὐτυχῆς ἐκεῖνος ὅστις με πάμπόλλα δῶρα θὰ σὲ φέρῃ εἰς τὴν πλουσίαν του κατοικίαν! Ὅχι, ποτὲ μεταξὺ τῶν θνητῶν δὲν συνήνησαν οἱ ὀφθαλμοί σου.»

μοί μου τοσαύτην καλλονὴν εἶτε παρ' ἀνδρὶ εἶτε παρὰ γυναικί, καὶ εἰς τὴν θεάν σου μὲ καταλαμβάνει θαυμασμός. Ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν Δῆλον, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, εἶδον εὐθυτενῆ ὡς σὲ ἀναβλαστάνοντα τοιοῦτον νέον κλάδον φοίνικος· (ἐπειδὴ ἐπεσκέφθην καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα, μὲ ἠκολούθει δὲ πολὺς λαὸς ἀναχωροῦντα διὰ τὸ ταξείδιον τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ μοὶ προξενήσῃ τόσας βασάνους). Ὅταν εἶδα τὸν κλάδον ἐκεῖνον, ἐπὶ πολὺ ἐθαύμαζον διότι ἡ γῆ δὲν εἶχε παραγάγει ἀκόμη τόσον ὠραῖον δένδρον. Οὕτω καὶ διὰ σέ, ὦ γύναι, ἐκπλήττομαι, θαυμάζω καὶ δὲν τολμῶ νὰ ἐναγκαλισθῶ τὰ γόνατά σου. Πολλαὶ δυστυχίαι μὲ πιέζουσι· χθὲς μόλις ἐλυτρώθην ἀπὸ τὴν τρομερὰν θάλασσαν, ἀφοῦ ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας μὲ ἐτυράννησαν τὰ κύματα ἀπὸ τῆς νήσου Ὠγυγίας· τώρα θεότης τις μὲ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης, καὶ βεβαίως θὰ πάθω που καὶ ἐνταῦθα καὶ ἕτερόν τι κακόν. Διότι δὲν πιστεύω νὰ παύσωσι τὰ δεινὰ μου, καὶ πολὺ θὰ μὲ βασανίσωσιν ἀκόμη οἱ θεοί. Ἄλλ' ὦ βασίλισσα, λάβε οἶκτον δι' ἐμέ· εἰς σὲ πρώτην καταφεύγω ἀφοῦ ἔπαθα τόσα κακὰ· ἐκ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ὅσοι κατοικοῦσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν ταύτην κανένα δὲν γνωρίζω. Δεῖξόν μοι τὴν πόλιν καὶ δός μοι διὰ νὰ καλυφθῶ ῥάκος τι ἢ περικάλυμμα τῶν ἐνδυμάτων, ἐὰν, ἐρχομένη ἐνταῦθα, ἔφερεις τοιοῦτό τι. Εἶθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ σου, σύζυγον, οἰκίαν καὶ γλυκεῖαν ὁμόνοιαν. Ὅχι, οὐδὲν καλλίτερον καὶ ἐπιθυμητότερον οἰκίας κυβερνωμένης παρ' ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὁμοφρονούντων. Τοῦτο προξενεῖ τὴν ἀπελπισίαν τῶν φθονερῶν καὶ τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀγαθῶν καρδιῶν, ἀλλὰ τὴν μεγαλειτέραν ὠφέλειαν ἀπολαμβάνουσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. »

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ἡ λευκώλενος Ναυσικαά.

α ὦ φίλε, σοὶ δίδω τὸ ὄνομα τοῦτο διότι δὲν φαίνεσαι μήτε ἀγενῆς μήτε ποταπὸς ἄνθρωπος· ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς διανέμει μόνος του τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς θνητοὺς, καὶ τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς, εἰς ἕκαστον ὅπως θέλει. Εἰς σέ

ἔδωκε τὸ μερίδιόν σου καὶ πρέπει νὰ τὸ ὑποστῆς ἀγογγύ-
στως. Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ ἔφθασες εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν πό-
λιν μας, δὲν θὰ στερηθῆς οὔτε ἐνδυμάτων οὔτε ἄλλου τινὸς
ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὁ δυστυχὴς ὁ
προσερχόμενος ὡς ἐκείνης. Ἐὰν σὲ ὀδηγήσω μέχρι τῆς πό-
λεως καὶ θὰ σοὶ εἶπω τὸ ὄνομα τοῦ λαοῦ ὅστις κατοικεῖ
εἰς αὐτήν. Οἱ κατέχοντες τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν ταύτην
καλοῦνται Φαίακες, ἐγὼ δὲ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ μεγαλοψύ-
χου Ἀλκινόου ὅστις ἄρχει καὶ βασιλεύει ἐπὶ τῶν Φαιάκων. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη πρὸς τὰς ἀμφιπόλους τῆς καὶ
ἔδωκε τὰς ἀκολούθους διαταγὰς.

« Ἐλθετε πλησίον μου, ἀγαπηταί μου σύντροφοι, ποῦ
ἐφύγετε ἰδοῦσαι ἓνα ἄνδρα; Μήπως τὸν ἐξελάβετε ὡς ἐχ-
θρόν; Οὔτε ὑπάρχουσιν οὔτε δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἄνθρω-
ποι οἵτινες νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων φέροντες
ἔχθραν καὶ πόλεμον, διότι εὔμεθα ἀγαπητοὶ εἰς τοὺς θεοὺς.
Πρὸς τοῦτοις δὲ κατοικοῦμεν μακρὰν τῶν ἄλλων χωρῶν,
εἰς τὰ ἄκρα τῆς πολυταράχου θαλάσσης καὶ δὲν συγκοινω-
νοῦμεν μὲ ξένους λαοὺς. Ἄλλ' ὁ δυστυχὴς οὗτος ἔφθασεν
ἐδῶ περιπλανηθεὶς καὶ πρέπει νὰ τὸν ὑποδέχῳμεν φιλικῶς,
διότι οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται πέμπονται παρὰ τοῦ Διὸς καὶ
εὐχαριστεῖται οὗτος διὰ τὰ ἐλάχιστα δῶρα τὰ ὅποια τοῖς
δίδομεν. Δότε λοιπὸν, ἀμφίπολοι, εἰς τὸν ξένον φαγητὸν καὶ
οἶνον, καὶ λούσατέ τον εἰς τὸν ποταμὸν εἰς μέρος προφυ-
λαττόμενον ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἐστάθησαν ἐνθαρρύνουσαι ἢ μίαν
τὴν ἄλλην· ἔπειτα δὲ, ὑπακούουσαι εἰς τὴν διαταγὴν τῆς
Ναυσικίας, ὠδήγησαν τὸν Ὀδυσσεῆα εἰς μέρος μὴ προσβαλ-
λόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, παρέθεσαν αὐτῷ χλαῖναν καὶ χι-
τῶνα διὰ νὰ ἐνδυθῆ, τῷ ἔδωσαν τὴν χρυσοῦν φιάλην τὴν πε-
ριέχουσαν τὸ εὐῶδες ἔλαιον καὶ τὸν διέταξαν νὰ λουσθῆ εἰς
τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Τότε ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς
τὰς ἀμφιπόλους.

« Μακρυνθῆτε, ἀκόλουθοι, ἀφήσατέ με μόνον νὰ καθα-

ρίσω τὸν ἀφρὸν ὅστις ρυπαίνει τοὺς ὤμους μου· ἀφήσατέ με νὰ μυρωθῶ, διότι πρὸ πολλοῦ δὲν ἔχρισα τὸ σῶμά μου μὲ ἔλαιον. Ἐνώπιόν σας δὲν εἰμπορῶ νὰ λουσθῶ, διότι συστέλλομαι νὰ φανῶ γυμνὸς ἐνώπιον τοσοῦτων καλλιπλοκάμων νεανίδων. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἀνήγγειλαν τοὺς λόγους τούτους εἰς τὴν Ναυσικαάν. Ἐν τούτοις ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἔλουσεν εἰς τὸν ποταμὸν τὴν ῥάχιν καὶ τοὺς εὐρεῖς ὤμους τοῦ ἑκαθάρισε τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ τοὺς ῥύπους τῆς ἀφρώδους θαλάσσης, μετὰ τὸ λουτρὸν δὲ ἐχρίσθη διὰ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματα τὰ ὅποια τῷ ἔδωκεν ἡ νεαρὰ παρθένος. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ τὸν παρουσίασε μεγαλείτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἄφησε τὴν ὡραίαν κόμην τῆς κεφαλῆς του νὰ κρέμαται εἰς λαμπροὺς ἰούλους, ὁμοίους μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ὑακίνθου. Ὅπως ἔμπειρος τεχνίτης, εἰς τὸν ὅποῖον ὁ Ἡφαίστος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐδίδαξαν παντοίαν τέχνην, ἐπιχρυσώνει τὸν ἄργυρον καὶ κατασκευάζει ὠραιότατα ἔργα, οὕτω καὶ ἡ Ἀθηνᾶ κατέχευε τότε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ὀδυσσεῶς χάριν θεῖαν. Ἐπειτα δὲ μετέβη οὗτος καὶ ἐστάθη κατὰ μέρος εἰς τὸ παράλιον τῆς θαλάσσης ἀστράπτων ὑπὸ καλλονῆς καὶ θεληήτρων, ἡ δὲ παρθένος τὸν ἐθαύμασε καὶ εἶπε πρὸς τὰς ὡραίας ἀμφιπόλους τῆς.

« Ἀκούσατε, ὡραῖαί μου ἀμφίπολοι, αὐτὸ τὸ ὅποῖον θὰ σᾶς εἰπῶ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἤλθεν ἐν μέσῳ τῶν εὐγενῶν Φαιάκων ἄνευ τῆς θελήσεως θεοῦ τινος ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν Ὀλυμπον. Κατ' ἀρχὰς μὲν μοι ἐφάνη ἄνευ καλλονῆς, καὶ τώρα παραβάλλεται μὲ τοὺς θεοὺς τοὺς κατοικούντας τὸν εὐρὺν οὐρανόν. ὦ! ἐὰν τοιοῦτος ἀνὴρ μοι ἦτο προωρισμένος ὡς σύζυγος, κατοικῶν ἐνταῦθα καὶ εὐχαιριστούμενος νὰ μένη ἐδῶ! Ἀλλὰ δότε, ὦ ἀμφίπολοί μου, εἰς τὸν ξένον φαγητὸν καὶ οἶνον. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως καὶ παρέθεσαν εἰς τὸν Ὀδυσσεῶα τὰ φαγητὰ καὶ τὸ ποτὸν, οὗτος δὲ

ἤρχισε νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ ἀπλήστως διότι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἦτο νῆστις. Ἐν τούτοις ἡ λευκώλενος Ναυσικάα ἄλλο ἐπενόησε. Θέσασα ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου τὰ ἐνδύματα ἀφοῦ τὰ ἐδίπλωσεν, ἔξευξε τὰς ἡμιόνους, ἀνέβη εἰς τὸ ἀμάξιον καὶ ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Ἐγέρθητι, ξένε, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν· θὰ σὲ φέρω μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ ἐνδόξου πατρός μου, ὅπου νομίζω ὅτι θὰ εὔρης τοὺς ἀρίστους τῶν Φαιάκων. Δὲν μοὶ φαίνεσαι ἀσύνητος· πράξον λοιπὸν ὅ,τι θὰ σοὶ εἶπω. Ἐνόσω μὲν διαβαίνομεν τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς καλλιεργημένας τῶν ἀνθρώπων γαίας, βιάδιζον ταχέως μετὰ τῶν ἀμφιπόλων μου πλησίον τοῦ ἀμαξίου, καὶ ἐγὼ θὰ προπορεύωμαι. Ὅταν δὲ φθάσωμεν εἰς τὴν πόλιν τὴν ὁποίαν περικυκλοῦσι τείχη ὑψηλὰ, τὴν ὁποίαν διαιρεῖ εὐρύχωρος λιμὴν τοῦ ὁποίου ἡ εἴσοδος εἶναι στενὴ, ὅπου ἕκαστος ἔχει σταθμὸν διὰ τὰ εἰς τὴν ξηρὰν ἀνειλκυσμένα πλοῖά του, καὶ ὅπου ὑψοῦται πρὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἡ ἐκ λίθων μεγάλων καὶ πελεκητῶν στερεῶς κατεσκευασμένη ἀγορὰ (ἐκεῖ φροντίζουσι διὰ τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἐξόπλισιν τῶν πλοίων, διὰ τὰ σχοινία, διὰ τὰ πανία καὶ διὰ τὴν πελέκησιν τῶν κωπῶν, διότι οἱ Φαίακες δὲν ἐνασχολοῦνται περὶ βελῶν καὶ φαρέτρας, ἀλλὰ περὶ ἰστών, περὶ κωπῶν καὶ περὶ πλοίων τὰ ὁποῖα τοὺς μεταφέρουσι χαίροντας διὰ τῆς ἀφριζούσης θαλάσσης), θέλω νὰ ἀποφύγω τοὺς σαρκαστικούς λόγους· φοβοῦμαι τὴν μομφὴν τῶν διαβατῶν, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ αὐθάδεις μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ μᾶλλον φιλοκατήγορος ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἤθελον μᾶς συναντήσῃ θὰ ἔλεγε « Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ τόσον ὠραῖος καὶ τόσον μεγαλοπρεπῆς ξένος ὅστις συνοδεύει τὴν Ναυσικάαν ; ποῦ τὸν εὔρε ; βεβαίως μετ' ὀλίγον θὰ γίνῃ σύζυγός της· ἢ ἴσως εἶναι ἀνθρωπὸς τις ἐρχόμενος μακρόθεν τὸν ὁποῖον παρέλαβε μακρὰν τοῦ πλοίου του περιπλανηθέντα· ἢ εἶναι θεός τις ὅστις εἰσακούσας τὰς εὐχάς της κατέβη ἐξ οὐρανοῦ καὶ θὰ τὸν ἔχη πάντοτε μεθ' ἐαυτῆς. Βεβαίως προτιμότερον

ἦτο δι' αὐτὴν νὰ ζητήσῃ σύζυγον ἀλλαχόθεν, ἀφοῦ περιφρονεῖ τοὺς συμπολίτας τῆς Φαίακας ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ καὶ εὐγενεῖς τὴν ζητοῦσιν ὡς σύζυγον.» Αὐτὰ θὰ εἴπωσι καὶ μὲ τοιούτους λόγους θὰ μὲ προσβάλωσι. Καὶ ἐγὼ αὐτὴ δὲ θὰ κατηγόρουν ἐκείνην, ἥτις ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἀγαπητῶν τῆς γονέων, θὰ ἀνemiγνύετο μὲ τοὺς ἄνδρας πρὶν νυμφευθῆ δημοσίως. Ἐνόησον λοιπὸν καλῶς τοὺς λόγους μου, ὦ ξένε, διὰ νὰ ἐπιτύχῃς παρὰ τοῦ πατρός μου τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν εἰς τὴν πατρίδα σου ἐπάνοδον. Θὰ συναντήσωμεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ ἄλλος αἰγείρων ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν· ἐντὸς αὐτοῦ ῥέει κρήνη, καὶ χλοεροὶ λειμῶνες τὸ περικυκλοῦσιν· ἐκεῖ εἶναι τὸ ἰδιαίτερον κτῆμα τοῦ πατρός μου καὶ ἀνθηρὸς κῆπος τόσον μακρὰν ἀπὸ τῆς πόλεως ὅσον ἀκούεται ἢ φωνὴ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ θὰ σταματήσῃς μέχρις οὔ ἡμεῖς φθάσωμεν εἰς τὰ τείχη καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου. Ὅταν συμπεράνης ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἀναχώρησον καὶ ζήτησον τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου. Εἶναι εὐκόλον νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃς, καὶ παιδίον ἠδύνατο νὰ σὲ ὀδηγήσῃ, διότι δὲν εὐρίσκεται οἰκία Φαίακων ὁμοία μὲ τὴν τοῦ ἥρωος Ἀλκινόου. Ἄμα φθάσῃς εἰς τὴν ἐξώθυραν καὶ εἰσέλθῃς εἰς τὴν στοάν, διέλθε τάχιστα τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ ὑπαγε νὰ εὔρῃς τὴν μητέρα μου. Κάθηται δὲ αὕτη πλησίον τοῦ λαμπροῦ πυρὸς τῆς ἐστίας, νήθουσα μὲ τὴν ἠλακάτην ἔρια πορφυρᾷ θαυμαστὰ καὶ στηριζομένη ἐπὶ στήλης· ἔπισθεν δὲ αὐτῆς κάθονται αἱ ὑπηρέτριά της, καὶ εἰς τὰ πλάγια αὐτῆς ὑπάρχει ὁ θρόνος ὅπου ὁ πατὴρ μου κάθηται διὰ νὰ πῖν οἶνον ὡς θεός. Χωρὶς νὰ σταθῆς ἐνώπιόν του, ἔκτεινον τὰς χεῖρας καὶ ἐναγκαλισθητι τὰ γόνατα τῆς μητρός μου διὰ νὰ ἀξιωθῆς τάχιστα νὰ ἴδῃς χαίρων τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἀποστολῆς σου. Ὅσον μακρὰν καὶ ἂν κατοικήῃς, ἐὰν ἡ μήτηρ μου σὲ συμπαθήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ της, δύνασαι νὰ ἐλπίσῃς ὅτι θὰ ἐπανίδῃς τοὺς φιλτάτους σου καὶ

θὰ φθάσης εἰς τὸν λαμπρὸν σου οἶκον καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος σου. »

Ταῦτα εἰπούσα ἐκέντησε τὰς ἡμιόλους διὰ τοῦ ὥραίου μαστιγίου, αὐταὶ δὲ τάχιστα ἄφησαν ὀπίσω των τὰ ῥεῖθρα τοῦ ποταμοῦ καλπάζουσαι καὶ ὀρμῶσαι μετὰ ζέσεως. Ἡ Ναυσικάα, ἐπιτηδείως ἠνιοχοῦσα, συνεῖχεν αὐτὰς διὰ νὰ δύνανται νὰ ἀκολουθῶσιν αὐτὴν αἱ ἀμφίπολοί της καὶ ὁ Ὀδυσσεύς.

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἔδυσσε καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἱερὸν δάσος τῆς Ἀθηναῶν ὅπου ὁ ἦρωσ ἐστάθη καὶ ἐδεήθη ἀμέσως πρὸς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός.

« Ἀκουσὸν μου, θύγατερ τοῦ αἰγιόχου Διός, κόρη ἀδάμαστος. Ἀφοῦ δὲν μὲ ἤκουσες ὅταν συνέτριβε τὴν σχεδίαν μου ὁ σεβαστὸς Ποσειδῶν καὶ μὲ ἐβύθιζεν εἰς τὰ ὕδατα, ἀκουσὸν με τώρα τοῦλάχιστον καὶ ἀξιώσόν με νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων καὶ νὰ κινήσω τὸν οἶκτον καὶ τὴν ἀγάπην των. »

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα, χωρὶς νὰ φανερωθῇ εἰς αὐτὸν ἕνεκα σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς της, ὅστις ἦτο πάντοτε καθ' ὑπερβολὴν ὠργισμένος ἐναντίον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύος μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐφθασεν οὗτος εἰς τὴν πατρίδα του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η.

Ἐνῶ ὁ θεὸς καὶ πολύτλας Ὀδυσσεύς ἀπευθύνει τὴν δέησιν ταύτην πρὸς τὴν Ἀθηναῖαν, αἱ ἰσχυραὶ ἡμιόνοι ἔφερον εἰς τὴν πόλιν τὴν νεαρὰν Ναυσικάαν. Μετ' ὀλίγον αὕτη ἐφθασεν εἰς τὰ λαμπρὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς της καὶ ἐσταμάτησεν εἰς τὰ πρόθυρα, οἱ δὲ ὅμοιοι μὲ θεοῦ ἀδελφοὶ της

ὑπεδέχθησαν αὐτήν, ἀπέζευξαν τὰς ἡμιόνους καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τὰ ἐνδύματα. Τότε αὐτὴ διευθύνθη εἰς τὸν θάλαμόν της ὅπου ἤναπτε τὸ πῦρ ἢ γραῖα Ἑπειρῶτις θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα, τὴν ὁποῖαν τὰ πλοῖα εἶχον φέρει ἄλλοτε ἐκ τῆς Ἑπείρου καὶ τὴν ὁποῖαν ὁ λαὸς ἐξελέξατο ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὸν Ἀλκίνοον εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Φαίακες ὑπήκουον ὡς εἰς θεόν. Αὕτη εἶχεν ἀναθρέψει τὴν λευκώλενον Ναυσικάαν καὶ αὕτη τῶρα ἤναπτε τὸ πῦρ καὶ ἠτοίμαζε τὸ δεῖπνον τῆς ἐσπέρας.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκίνησε διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν, ἣ δὲ Ἀθηνᾶ, ἣτις ἠγρύπνει τρυφερῶς ἐπ' αὐτοῦ, τὸν περιεκάλυπτε δι' ὁμίχλης ἀδιαπεράστου ἐπὶ τῷ φόβῳ μήπως κανεὶς ἐκ τῶν Φαίακων τὸν ἀπαντήσῃ καὶ τῷ εἶπῃ πικρὸν τινα λόγον ἐρωτῶν αὐτὸν ποῖος ἦτο. Ἄλλ' ὅταν ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἐρατεινὴν πόλιν, ἣ θεὰ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ μορφῇν νεάνιδος κρατούσης εἰς τὰς χεῖράς της στάμνον. Ἐστάθη δὲ ἐνώπιόν του, καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς τὴν ἠρώτησε.

« Τέκνον μου, δύνασαι νὰ μὲ ὀδηγήσῃς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἥρωος Ἀλκινόου ὅστις βασιλεύει εἰς τοὺς ἐδῶ κατοικοῦντας; Εἶμαι ξένος καὶ ἦλθον ἐνταῦθα ἀπὸ χώρας πολὺ μακρυνᾶς ἀφοῦ ἔπαθα πολλὰ, καὶ δὲν γνωρίζω κανένα ἐκ τῶν κατοικούντων εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἢ εἰς τοὺς ἀγρούς. »

Ἡ δὲ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν.

« Σεβάσμιε ξένε, θὰ σοὶ δεῖξω τὴν οἰκίαν τὴν ὁποῖαν ζητεῖς, εἶναι πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ εὐγενοῦς πατρός μου. Ἄλλ' ἀκολούθει με ἐν σιωπῇ καὶ ἐγὼ θὰ βραδίξω ἐμπρός· μήτε νὰ κυττάξῃς μήτε νὰ ἐρωτήσῃς κανένα ἄνθρωπον, διότι οἱ κάτοικοι δὲν δέχονται καλῶς τοὺς ξένους μήτε περιποιῶνται τοὺς μακρόθεν ἐρχομένους. Κχυχῶμενοι εἰς τὴν ἐλαφρότητα τῶν πλοίων των, διαπερῶσι τὸ μέγα πέλαγος, εὐνοοῦμενοι ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος· τὰ δὲ πλοῖά των εἶναι ταχέα ὡς ἡ πτῆσις τῶν πτηνῶν ἢ ὡς ἡ σκέψις τοῦ ἀνθρώπου. »

Ταῦτα εἶπούσα ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ὠδήγησε ταχέως, ὁ δὲ

Ὀδυσσεὺς ὤρμησεν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς θεᾶς καὶ διῆλθε τὴν πόλιν, ἐν μέσῳ τῶν Φαιάκων, ἀπαρατήρητος, διότι ἡ Ἀθηναῖς ἥτις ἠγρόπνει ἐπ' αὐτοῦ τρυφερῶς δὲν ἐπέτρεψε τοῦτο καὶ τὸν περιεκάλυψε δι' ὀμίχλης ἀδιαπεράστου. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐθαύμαζε τὸν λιμένα, τὰ πλοῖα, τὴν ἀγορὰν τῶν ἠρώων καὶ τὰ μακρὰ τείχη τὰ διὰ πασσάλων ὠχυρωμένα καὶ θαυμαστά εἰς τὴν θέαν. Ὅταν δὲ ἔφθασαν πρὸ τῶν λαμπρῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως, πρώτη ἡ Ἀθηναῖς εἶπε τὰ ἑξῆς.

« Ἴδου, σεβαστὲ ξένε, ἡ κατοικία τὴν ὁποῖαν ζητεῖς· θὰ εὔρης εἰς τὸ συμπόσιον τοὺς διοτρεφεῖς βασιλεῖς. Ἐξελθὼν ἀφόβως, διότι ὁ τολμηρὸς ἄνθρωπος ἐπιτυγχάνει καλλίτερον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του. Πλησίασον κατὰ πρῶτον τὴν βασίλισσαν, καλεῖται Ἀρήτη καὶ κατάγεται ἐκ τῆς αὐτῆς γενεᾶς ἐξ ἧς καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος. Κατὰ πρῶτον μὲν ὁ γαιοσειστής Ποσειδῶν ἐγέννησε τὸν Ναυσίθοον ἐκ τῆς ὥραιας Περιβοίας, τῆς νεωτάτης θυγατρὸς τοῦ μεγαλοψύχου Εὐρυμέδοντος, ὅστις ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν ὑπερηφάνων γιγάντων, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς οὗτος ἠράνισε τὸν ἀσεβῆ τοῦτον λαὸν καὶ κατεστράφη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἡ δὲ θυγάτηρ του ἐμίγη ἐρωτικῶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα καὶ ἐγέννησε τὸν μεγαλόψυχον Ναυσίθοον ὅστις ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν Φαιάκων. Ὁ Ναυσίθοος ἐγέννησε τὸν Ῥηξήνορα καὶ τὸν Ἀλκίνοον. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος, μόλις νυμφευθεὶς, ἔπεσε βληθεὶς ὑπὸ τῶν βελῶν τοῦ Ἀπόλλωνος χωρὶς νὰ ἀφήσῃ υἱὸν ἀλλὰ μίαν μόνην θυγατέρα τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν ὡς σύζυγον ὁ Ἀλκίνοος· ἐξ ὧν δὲ τῶν γυναικῶν ὅσαι ἐγγαμοὶ οὔσαι κυβερνῶσι τοὺς οἴκους των, οὐδεμίαν τιμᾶται πλείοτερον τῆς Ἀρήτης ὑπὸ τῶν τέκνων της, ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀλκινόου, ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὀλοκλήρου ὅστις τὴν θεωρεῖ ὡς θεὰν καὶ τὴν προσαγορεύει ὑψηλοφώνως ὅταν ἐμφανίζεται εἰς τὴν πόλιν. Πάντοτε ἔχει εἰς τὸν νοῦν της καλὰ βουλευματα, καὶ πλήρης ἀγαθότητος διακλύει τὰς μεταξὺ τῶν πολιτῶν διχονοίας. Ἐὰν σὲ συμπαθήσῃ ἡ ψυχὴ της, δύνασαι νὰ ἐλπίσης ὅτι θὰ ἐπανίδῃς

τοὺς φιλτάτους σου, τὴν λαμπρὰν σοῦ κατοικίαν καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος σου. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα ἔγινεν ἄφαντος ὑπερὰν τῆς ἀκενώτου θαλάσσης, ἐγκατέλιπε τὴν ἐρατεινὴν Σχερίαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὰς εὐρείας ἀγυῖας ἐχούσας Ἀθήνας, ὅπου κατέβη εἰς τὸν στερεὸν δόμον τοῦ Ἐρεχθέως. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπλησίασε τὰ ἔνδοξα ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου καὶ ἐστάθη μὲ καρδίαν ζωηρῶς συγκεκινημένην πρὶν ὑπερβῆ τὸ χαλκοῦν κατώφλιον τῆς πύλης. Ὅπως λάμπει διὰ ζωηρᾶς λάμπews ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη, οὕτως ἔλαμπεν ἡ ὑψηλὴ κατοικία τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου. Ἐκατέρωθεν τῆς πύλης ὑψοῦντο χάλκινοι τοῖχοι ἐνούμενοι μέχρι τῶν ἐνδοτάτω τῆς οἰκίας, ἡ κορυφή δὲ αὐτῶν ἦτο ἐκ μετάλλου κυανοῦ· αἱ ἐσωτερικαὶ θύραι ἦσαν χρυσαῖ· τὸ κατώφλιον ἦτο χαλκοῦν, οἱ σταθμοὶ ἀργυροῖ, τὸ ὑπερθύριον ἀργυροῦν καὶ ἡ κορώνη χρυσοῦ. Ἐκατέρωθεν ἕσταντο χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ κύνες τοὺς ὁποίους ὁ Ἥφαιστος κατεσκεύασε μετὰ τέχνης θαυμασίας διὰ νὰ φυλάττωσι τὸ ἀνάκτορον τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου μένοντες ἀθάνατοι καὶ ἀγήρατοι διὰ παντός. Εἰς τὴν αὐλὴν, θρόνοι κεκαλυμμένοι διὰ πέπλων ἐλαφρῶν, ἔργον γυναικείον, ἐξετείνοντο περὶ τὸν τοῖχον ἐκατέρωθεν τοῦ κατωφλίου μέχρι τῶν ἐνδοτέρων δωματίων τῆς οἰκίας. Ἐκεῖ ἐκάθηντο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, ἐκεῖ δι' ὄλου τοῦ ἔτους ἔτρωγον καὶ ἔπινον ἀκαταπαύστως. Ἐπὶ βάσεων ἐντέχνως κατεσκευασμένων ὑψοῦντο χρυσαῖ ἀγαλμάτια νεανίσκων κρατούντων εἰς τὰς χεῖράς των ἀνημμένας λαμπάδας καὶ φωτιζόντων κατὰ τὴν νύκτα τοὺς συνδαιτημόνας τοῦ Ἀλκινόου. Ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνάκτορον πεντήκοντα γυναῖκες δορυάλωτοι, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἦλθον εἰς τὸν μῦλον τὸν σίτον, αἱ δὲ ἐκάθηντο καὶ ἔγνεθον, ἡ δὲ ἡλακάτη ἐστρέφετο ἐντὸς χειρῶν ἐπίσης εὐκινήτων ὡς τὰ φύλλα τῆς ὑψηλῆς αἰγείρου· τὰ πυκνὰ ὑφάσματα τῶν ἔλαμπον ὡς διαυγὲς ἔλαιον. Ὅσον οἱ Φαίακες διεκρίνοντο μετὰξὺ τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ διευ-

θύνειν ταχὺ πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος, τόσον αἱ γυναῖκες ἦσαν ἐπιτήδειαι εἰς τὸ ὑφαίνειν. Αὐτὴ ἡ Ἄθηνᾶ τὰς ἐπροόκισε μὲ φρόνησιν καὶ μὲ τὴν ἐπιστήμην τῶν ὠραίων ἐργοχειρῶν. Ἐκτὸς τῆς αὐλῆς, πλησίον τῶν θυρῶν, ὑπάρχει μέγας κῆπος τεσσάρων πλῆθρων, πανταχόθεν δὲ περικυκλοῖ αὐτὸν φραγμός, καὶ δένδρα μακρὰ καὶ βεβαρημένα ὀπωρῶν, ἀπιδέαι, ῥοιαὶ, μεγαλοπρεπεῖς μηλέαι, γλυκύταται συκαὶ καὶ χλοερῶταται ἐλαῖαι. Τούτων ὁ καρπὸς οὐδέποτε χάνεται· δὲν τὰ βλάπτει μήτε ὁ χειμὼν μήτε οἱ μακροὶ καύσωνες τοῦ θέρους, ἀλλὰ πάντοτε ἡ πνοὴ τοῦ Ζεφύρου ὠριμάζει τὰ μὲν καὶ σχηματίζει τὰ δέ. Τὸ μαρανθὲν ἄπιον διαδέχεται τὸ νέον ἄπιον, τὸ μῆλον ἀντικαθιστᾷ τὸ μῆλον, τὸ σῦκον ἄλλο σῦκον, ἡ σταφυλὴ ἄλλην σταφυλῆν. Ἐπὶ τῶν κλάδων πεφυτευμένης γονίμου ἀμπέλου ὁ καρπὸς ξηραίνεται ὑπὸ τὸν ἥλιον εἰς ἔδαφος λεῖον, ἄλλας δὲ πάλιν σταφυλὰς τρυγῶσι καὶ ἄλλας πατοῦσι. Πλησίον τῶν σταφυλῶν αἵτινες μόλις ἀρχίζουσι νὰ κοκκινίζωσιν, ἄλλαι ἀρχίζουσι νὰ ἀνθίζωσι. Τέλος δὲ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ κήπου εὐρίσκονται πεφυτευμένοι παντοῖαι καλῶς καλλιεργημένοι πρασιαὶ, ἀνθηραὶ καὶ πρασινίζουσαι καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Δύο κρῆναι ἀναβλύζουσι· καὶ ἡ μὲν ποτίζει ὅλον τὸν κῆπον, ἡ δὲ ἄλλη, διερχομένη ὑπὸ τὸ κατώφλιον τῆς αὐλῆς, διευθύνει τὰ ὕδατά της πρὸς τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορον ὅπου ὑδρεύονται οἱ κάτοικοι. Τοιαῦτα ἀγλαὰ δῶρα τῶν θεῶν ἦσαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἀλκινόου.

Ὁ πολύτλας καὶ θεῖος Ὀδυσσεὺς σταθεὶς ἐθεᾶτο. Ἀφοῦ δὲ ἐθαύμασε τὰ πάντα ἐν τῇ καρδίᾳ του, διῆλθε ταχέως τὸ κατώφλιον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου εὔρε τοὺς ἀρχηγούς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων σπένδοντας πρὸς τὸν σοφὸν Ἀργειφόντην, διότι εἰς αὐτὸν κάμνουσι τὰς τελευταίας σπονδὰς ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Ἐν τούτοις ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς διῆλθε τὸ ἀνάκτορον, περικεκαλυμμένος πάντοτε μὲ τὴν ὀμίχλην μὲ τὴν ὁποῖαν ἡ Ἄθηνᾶ περιέχεεν αὐτὸν, μέχρις οὗ ἐφθασε πλησίον τῆς Ἀρή-

της καὶ τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου. Τότε ὁ ἦρωες ἐνηγκαλίσθη τὰ γόνατα τῆς βασιλίσσης καὶ αἴφνης τὸ θεῖον νέφος διελύθη. Εἰς τὴν θέαν του ὅλοι οἱ συνδαιτημόνες κατελήφθησαν ὑπὸ ἐκπλήξεως καὶ τὸν ἔβλεπον μετὰ θαυμασμοῦ ὅταν ἤρχισεν νὰ ἀποτείνῃ τὴν ἑξῆς ἰκεσίαν.

α Ἀρήτη, θύγατερ τοῦ θεοῦ Ῥηξήνορος, μετὰ πολλὰς τάλαιπωρίας ἔρχομαι ἰκέτης σου ἐνώπιον τοῦ συζύγου σου καὶ τῶν συνδαιτυμόνων τούτων, εἰς τοὺς ὁποίους εἶθε οἱ θεοὶ νὰ χαρίσωσι βίον εὐδαίμονα· εἶθε νὰ μεταβιδάσωσιν εἰς τὰ τέκνα των τοὺς θησαυροὺς οἵτινες περιέχονται εἰς τὰς οἰκίας των καὶ τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἔλαβον παρὰ τῶν λαῶν. Ἀλλὰ σπεύσατε τὴν ἀναχώρησίν μου διὰ νὰ ἐπανίδω τέλος τὴν πατρίδα μου. Φεῦ! πρὸ πόσου χρόνου εἶμαι μακρὰν τῶν φιλάτων μου καὶ πόσα δεινὰ ὑποφέρω! »

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησεν εἰς τὴν τέφραν τῆς ἐστίας, οἱ δὲ Φαίακες ἐτήρουν βαθεῖαν σιωπὴν. Τέλος ὁ σεβάσμιος Ἐχένης ἤρχισεν νὰ ὁμιλῇ, διότι ἦτο ὁ πρεσβύτερος ὄλων καὶ διέπρεπεν εἰς τὸ λέγειν καὶ τὸ γινώσκειν ἀρχαῖα καὶ πολλά. Μὲ πνεῦμα δὲ πλήρες ἀγαθότητος εἶπεν.

α Ἀλκίνοε, δὲν σοὶ περιποιεῖ τιμὴν, μήτε εἶναι πρέπον ὁ μὲν ξένος νὰ κάθηται εἰς τὴν τέφραν τῆς ἐστίας, οὗτοι δὲ ὅλοι νὰ ἐμποδιζῶνται καὶ νὰ περιμένωσι νὰ ὁμιλήσῃς. Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀνάστησον τὸν ξένον καὶ θέσον αὐτὸν ἐπὶ ἀργυροῦ θρόνου, διάταξον δὲ τοὺς κήρυκας νὰ κεράσωσιν οἶνον διὰ νὰ κάμωμεν σπονδὰς εἰς τὸν τερπικέραυνον Δία ὅστις συνοδεύει τοὺς σεβαστοὺς ἰκέτας· ἡ δὲ οἰκονόμος τῆς οἰκίας ἄς δώσῃ εἰς τὸν ξένον φαγητὰ ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἔχει ἐντός. »

Ὅταν ὁ θεῖος Ἀλκίνοος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἔνδοξον καὶ συνετὸν Ὀδυσσεά, τὸν ἀνήγειρεν ἐκ τῆς ἐστίας καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ θρόνου τὸν ὁποῖον τῷ παρεχώρησεν ὁ ἰσχυρὸς Λαοδάμας ὁ προσφιλέστατος τῶν υἱῶν του καὶ πάντοτε πλησίον του καθήμενος. Ὑπερέτρια, κρατοῦσα χρυσοῦν προχόην ὑπεράνω

ἀργυρᾶς λεκάνης, κατέχεεν ὕδωρ διὰ νὰ νιφθῇ ὁ ξένος, ἔπειτα δὲ ἔστρωσεν ἐνώπιόν του λείαν τράπεζαν τὴν ὁποίαν ἡ οἰκονόμος τῆς οἰκίας ἐκάλυψε προθύμως μὲ πολυειδῆ φαγητὰ καὶ μὲ ἄφθονον ἄρτον. Ὁ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινε, ἐνῶ ὁ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς τὸν κήρυκα.

«Ποντόνοε, κέρασον οἶνον εἰς τὸν βαθὺν κρατῆρα καὶ δὸς εἰς ὅλους τοὺς συνδαιτημόνας. Θὰ κάμωμεν σπονδὰς εἰς τὸν βροντῶντα Δία, τὸν προστάτην τῶν ἀξίων σεβασμοῦ ἱκετῶν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος ἐκέρασε τὸν ἐκλεκτὸν οἶνον καὶ διένειμεν αὐτὸν κυκλοτερῶς εἰς τὰ ποτήρια. Ἀφοῦ δὲ οἱ Φαίακες ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, ὁ Ἀλκίνοος ἐδημηγόρησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Ἠγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων, ἀκούσατέ με νὰ σᾶς εἰπῶ ὅσα μοὶ ἐμπνέει ἡ καρδία μου ἐν τῷ στήθει μου. Τὸ συμπόσιόν μας ἐτελείωσεν· ὑπάγετε τώρα νὰ κοιμηθῆτε εἰς τὰς οἰκίας σας. Αὔριον τὴν πρωίαν θὰ συγκαλέσωμεν πολὺ περισσοτέρους γέροντας διὰ νὰ φιλεύσωμεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο τὸν ξένον καὶ διὰ νὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς θεοὺς λαμπρὰν θυσίαν. Κατόπιν θὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἥρωος, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ οὗτος ταχέως, μὲ καρδίαν φαιδρὰν, ἄνευ κόπου καὶ ἄνευ κινδύνου, εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος του, ὅσον μακρὰν καὶ ἂν ᾧσιν οὔτοι. Θὰ προσέξωμεν δὲ μὴ πάθῃ τι κακὸν ἐν τῷ μεταξὺ ἢ βλάβην πρὶν πατήσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος του. Ἐκεῖ δὲ ἔπειτα ἄς ὑποφέρῃ ὅσα προώρισαν δι' αὐτὸν ἡ Εἰμαρμένη καὶ αἱ κλώσσασι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του βαρεῖαι κατακλῶθες ὅταν τὸν ἐγέννα ἡ μήτηρ του. Ἐὰν πάλιν ἦναι ἀθάνατος καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, βεβαίως εἶναι τοῦτο μηχάνημα τῶν θεῶν, διότι πολλάκις ἐνεφανίσθησαν εἰς ἡμᾶς ὁσάκις προσεφέραμεν εἰς αὐτοὺς λαμπρὰς ἐκατόμβας καὶ συνέφαγον καθήμενοι ὅπου καθήμεθα. Ἄν δὲ τυχὸν κανεὶς ἐξ ἡμῶν τοὺς συναντήσῃ που καθ' ὁδὸν, δὲν κρύπτονται ἀπ'»

αὐτὸν, διότι εἴμεθα συγγενεῖς των, ὅπως εἶναι καὶ οἱ Κύκλωπες καὶ τὰ ἄγρια φύλα τῶν Γιγάντων. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πλήρης φρονήσεως Ὀδυσσεύς.
α Ἀλκίνοε, ἀπόβαλον τὰς ιδέας ταύτας διότι ἐγὼ ποσῶς δὲν ὁμοιάζω μὲ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὸν εὐρύχωρον οὐρανὸν μῆτε κατὰ τὴν καλλονὴν μῆτε κατὰ τὸ ἀνάστημα, ἀλλ' ὁμοιάζω μὲ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐὰν γνωρίζετε τινὰς οἵτινες νὰ ὑπέφερον περισσότερα τῶν ἄλλων, ἐγὼ δύναμαι νὰ παραβληθῶ μὲ αὐτοὺς εἰς τὰ βάσανα. Ὡὰ ἡδυνάμην πλειότερον παντὸς ἄλλου νὰ σᾶς διηγηθῶ τὰς συμφοράς τὰς ὁποίας ὑπέφερα μὲ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. Ἀλλ' ἀφήσατέ με νὰ δειπνήσω μὲ ὅλας τὰς λύπας μου, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὀχληρότερον τοῦ πεινῶντος στομάχου ὅστις διατάσσει τυραννικῶς εἰς τὸν βασανιζόμενον καὶ ἔχοντα τὸ πένθος ἐν τῇ καρδίᾳ του νὰ φροντίζῃ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης τὴν μὲν ψυχὴν ἔχω πλήρη θλίψεως, ἐν τούτοις ἡ πείνα καὶ ἡ δίψα μὲ κάμνουσι νὰ λησμονήσω τὰ δεινὰ μου, καὶ ὑπακούω εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ χορτασθῶ. ὦ Φαίακες! σπεύσατε ἅμα ἐξημερώσῃ νὰ μὲ πέμψετε τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν πατρίδα μου. Ὑστερον ἀπὸ τόσα βάσανα, ἄς μὴ μὲ ἐγκαταλείψῃ ἡ ζωὴ πρὶν ἐπανίδω τὰ κτήματά μου, τὰς δούλας μου καὶ τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορόν μου. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες ἐπέδοκίμασαν τοὺς λόγους του καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἀποστείλωσι τὸν ξένον ὅστις τοσοῦτον καλῶς ἐξεφράζετο. Ἀφοῦ δὲ προσέφερον σπονδὰς καὶ ἔπιον τόσον οἶνον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ κοιμηθῶσι καὶ ἄφησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τὸν θεῖον Ὀδυσσεά. Ἡ δὲ Ἀρήτη καὶ ὁ θεῖος Ἀλκίνοος ἔμειναν καθήμενοι πλησίον τοῦ ἥρωος, ἐνῶ αἱ ὑπηρέτριαι ἐτακτοποιοῦν τὰ σκεύη τοῦ συμποσίου.

Πρώτη ἔλυσε τὴν σιωπὴν ἡ λευκώλενος Ἀρήτη, ἥτις ἀναγνωρίσασα τὴν χλαῖναν, τὸν χιτῶνα, τὰ μεγαλοπρεπῆ φορέματα τὰ ὁποῖα εἶχε κατασκευάσει μετὰ τῶν γυναι-

κῶν της, ἀπέτεινε πρὸς τὸν ἥρωα τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

« ὦ ξένε, πρώτη ἐγὼ θὰ σὲ ἐρωτήσω. Ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι; ποῖος σοὶ ἔδωκε τὰ ἐνδύματα ταῦτα; Δὲν εἶπες ὅτι πλανηθεὶς εἰς τὸ πέλαγος ἔφθασες ἐδῶ; »

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

« Βασίλισσα, θὰ μὲ ἦτο δύσκολον νὰ διηγηθῶ καταλεπτῶς τὰ παθήματά μου, διότι οἱ οὐράνιοι θεοὶ μοὶ ἐπέβαλον πολλὰ. Ἄλλὰ θὰ σοὶ εἶπω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητεῖς. Εἰς τὸν ὄμφαλὸν τῆς θαλάσσης ὑπάρχει νῆσός τις καλουμένη Ἰνυγυρία ὅπου κατοικεῖ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἄτλαντος, ἡ πολυμήχανος καὶ ὠραία Καλυψώ, θεὰ φοβερά, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπισκέπτονται μήτε οἱ θεοὶ μήτε οἱ ἄνθρωποι. Ὀλεθρία μοῖρα μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν κατοικίαν της, μόνον, διότι ὁ Ζεὺς ἔρριψε τὸν κεραυνὸν του καὶ συνέτριψε τὸ πλοῖόν μου ἐν μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων· ὅλοι οἱ ἀνδρεῖοί μου σύντροφοι ἐχάθησαν, ἐγὼ δὲ ἐνηγκαλίσθην ἰσχυρῶς τὴν τρόπιν τοῦ ὑπὸ τῶν κυμάτων κιλυνδουμένου πλοίου μου. Ἐπὶ ἐννεά ἡμέρας ἡ θάλασσα μὲ παρέσυρεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τὴν δὲ δεκάτην μελανὴν νύκτα οἱ θεοὶ μὲ ὦθησαν εἰς τὴν νῆσον τῆς φοβερᾶς θεᾶς, τῆς ὠραίας Καλυψοῦς, ἣτις μὲ ἐδέχθη τρυφερῶς, μὲ περιεποιήθη, μὲ ἔθρεψε καὶ μὲ ἔλεγε πάντοτε ὅτι θὰ μὲ καθίστα ἀθάνατον καὶ ἀγήρατον αἰωνίως· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσῃ τὴν καρδίαν τὴν ὁποίαν ἐγκλείει τὸ στήθος μου. Ἐμείνα πλησίον της ἑπτὰ ἔτη βρέχων ἀκαταπαύστως διὰ τῶν δακρύων μου τὰ ἀθάνατα ἐνδύματα τὰ ὁποῖα μοὶ ἔδιδεν. Ὄταν δὲ ἦλθεν εἰς τὴν σειρὰν του τὸ ὄγδοον ἔτος, τότε αὐτὴ ἡ θεὰ μὲ διέταξε νὰ σπεύσω τὴν ἀναχώρησίν μου, εἴτε διότι ὁ Ζεὺς τὴν ἐμήνυσε, εἴτε διότι τὰ αἰσθήματά της μετεβλήθησαν. Μὲ ἀπέστειλε λοιπὸν ἐπὶ σχεδίας καλῶς συντηροσμένης, μοὶ ἔδωκεν ἄφθονα φαγητὰ, οἶνον, ἐνδύματα ἀθάνατα, καὶ ἀπέλυσε ὄπισθεν τῆς λέμβου μου ἄνεμον οὐριον καὶ γλυκύν. Καὶ ἐπὶ δεκαεπτὰ μὲν ἡμέρας ἔσχιζα ἀκόπως τὰ εὐρέα κύματα, κατὰ τὴν δεκάτην ὄγδόνην δὲ αὐγὴν μοὶ ἐνεφανίσθησαν τὰ ὀμιχλώδη ὄρη

τῆς νήσου σας, καὶ ἡ καρδία μου ἠσθάνθη ζωηρὰν χαρὰν. Ὁ δυστυχὴς! ἔμελλον ἀκόμη νὰ ὑποστῶ σκληρὰς συμφορὰς τὰς ὁποίας ἐπέρριψε κατ' ἐμοῦ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, διότι ἀπολύσας ἐναντίον μου τοὺς ἀνέμους, μοῦ ἔκλεισε τὸν δρόμον καὶ διήγειρε τεραστίαν θάλασσαν. Τὰ κύματα δὲν μὲ ἄφινον πλέον νὰ πλέω καὶ ἐστέναζον ὀδυνηρῶς. Τέλος ἡ δίνη συνέτριψε τὴν σχεδιάν καὶ ἐγὼ διέσχιζον κολυμβῶν τὰ παρωρισμένα κύματα, μέχρις οὗ οἱ ἀνεμοὶ μὲ ὠθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης. Τότε τὸ κύμα μὲ ἔρριψεν ἐπὶ ἀπέιρων βράχων, ἐπὶ φρικωδῶν σκοπέλων. Ἄλλ' ὠρμησα ἐκ νέου καὶ ἐκολύμβησα μέχρις οὗ εἰσῆλθον εἰς τὸν ποταμὸν εἰς μέρος τὸ ὁποῖον μοὶ ἐφάνη προσιτὸν, ὅπου οἱ βράχοι εἶναι λειοί, ὅπου ὁ ἀνεμος δὲν μαίνεται. Ἐκεῖ ἔπεσα καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανέλαβον τὰς αἰσθήσεις μου. Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ θεία νύξ· ἐξῆλθον τοῦ ἐκ τοῦ Διὸς καταγομένου ἐκείνου ποταμοῦ καὶ ἐμακρύνθην διὰ νὰ κοιμηθῶ ὑπὸ τὰ πεπυκνωμένα δένδρα, εἰς εὐρύχωρον στρώμην ἐκ φύλλων. Οἱ θεοὶ ἐπέχεον εἰς τὰ βλέφαρά μου ὕπνον γλυκύν, καὶ μολονότι τεθλιμμένος ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἐκοιμήθην ὀλόκληρον τὴν νύκτα, ἐκοιμώμην τὴν πρωΐαν καὶ μέχρι τῆς μεσημβρίας. Ἦδη δὲ ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ κλίνη πρὸς τὴν δύσιν ὅταν μὲ ἄφησεν ὁ γλυκὺς ὕπνος. Τότε ἤκουσα τὰ παιγνίδια τῶν συντρόφων τῆς θυγατρὸς σου, καὶ εἶδον αὐτὴν τὴν ἰδίαν εἰς τὴν παραλίαν τῆς θαλάσσης ἐν μέσῳ τῶν θαλαμηπόλων της, ὁμοιάζουσαν μὲ θεάν. Τὴν ἰκέτευσά καὶ εἶδον ὅτι εἶχε πολλὴν φρόνησιν, τοιαύτην οἶαν δὲν περιμένει τις νὰ εὕρη εἰς τοιαύτην νεαρὰν παρθένον, διότι πάντοτε ἡ νεότης στερεῖται φρονήσεως. Μοὶ ἔδωκε φαγητὰ ἄφθονα καὶ ἐρυθρὸν οἶνον, μὲ ἔλουσεν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ μοὶ προσέφερε τὰ ἐνδύματα ταῦτα. Ἴδου ὅσα εἶχα νὰ εἰπῶ μὲ ὅλας μου τὰς λύπας, καὶ ὅλα ταῦτα εἶναι ἀληθῆ. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος.

« Ὡς ζένε μου, βεβαίως ἡ θυγάτηρ μου δὲν ἐσκέφθη κα-

λῶς τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, ἀφοῦ δὲν σὲ ἔφερε πρὸς ἡμᾶς μὲ τὰς ἀκολούθους τῆς ἐνῶ πρώτον αὐτὴν ἰκέτευσες. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Ἦρωσ, μὴ κατηγορῆς διὰ τοῦτο τὴν εὐγενῆ σου θυγατέρα, διότι ἐκείνη μὲν μὲ διέταξε νὰ τὴν ἀκολουθήσω μὲ τὰς ὑπηρετρίας τῆς, ἐγὼ ὁμῶς δὲν ἔπραξα τοῦτο σεβασθεῖς τὴν νεότητά τῆς καὶ φοβηθεῖς μήπως ὀργισθῆς ἐν τῇ ψυχῇ σου ἐναντίον μου βλέπων με μετ' αὐτῆς, διότι ἐπὶ τῆς γῆς ἡ γενεὰ τῶν ἀνθρώπων εἶναι εὐερέθιστος. »

Πρὸς δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ Ἀλκίνοος καὶ εἶπε.

« Ἔνε, τὸ στήθός μου δὲν ἐγκλείει καρδίαν εὐερέθιστον, ἀλλ' ἐν πᾶσι προτιμῶ τὴν δικαιοσύνην. ὦ Ζεῦ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, εἴθε τοιοῦτος ὢν ὁποῖος εἶσαι καὶ τοιαῦτα φρονῶν οἷα ἐγὼ, νὰ ἔμηνες ἐνταῦθα νυμφευόμενος τὴν θυγατέρα μου καὶ καλούμενος γαμβρός μου. Θὰ σοὶ ἔδιδα δὲ οἰκίαν καὶ πλοῦτη ἐὰν ἔστεργες νὰ μείνης πλησίον ἡμῶν. Ἄλλ' οὐδεὶς τῶν Φαιάκων θὰ σὲ κρατήσῃ παρὰ τὴν θέλησίν σου καὶ εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὸ τοιοῦτο. Αὐρίον θὰ ἐξασφαλίσω τὴν ἀποστολήν σου, καὶ ἔσο βέβαιος περὶ τούτου. Ἐνῶ δὲ σὺ βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου θὰ πλαγιάσῃς διὰ νὰ κοιμηθῆς, οἱ κωπηλάται μου θὰ σχίζωσι μὲ τὰς κώπας τῶν τὴν γαληνιαίαν θάλασσαν διὰ νὰ σὲ φέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἢ ὅπου ἄλλαχοῦ θελήσῃς νὰ μεταβῆς· ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ σὲ μεταφέρωσι πέραν τῆς Εὐβοίας, εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην ὄλων τῶν χωρῶν, κατὰ τὸ λέγειν ἐκείνων οἵτινες ἐκ τῶν λαῶν μας τὴν εἶδον ὅταν μετέφερον ἐκεῖ τὸν ξανθὸν Ῥαδάμανθυν ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν υἱὸν τῆς Γῆς Πιτυόν. Εἰς μίαν μόνην ἡμέραν ἔφθασαν ἀκόπως εἰς τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Σὺ αὐτὸς θὰ ἐννοήσῃς πόσον ἄριστα εἶναι τὰ πλοῖά μου καὶ πόσον ἐπιτήδειοι εἶναι οἱ ναῦται τῶν νὰ διασχίζωσι τὴν θάλασσαν μὲ τὰς κώπας τῶν. »

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐχάρη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς καὶ ἀμέσως εἶπε ταῦτα προσευχόμενος.

« Ζεῦ πάτερ, ἐκπλήρωσον τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Ἀλκινόου καὶ εἴθε ἡ δόξα του νὰ μεῖνῃ ἀθάνατος ἐπὶ τῆς γῆς ἐὰν ἐγὼ ἐπανίδω τὴν πατρίδα μου. »

Ἐνῶ αὐτοὶ συνωμίλουν οὕτω, ἡ λευκώλενος Ἀρήτη διέταξε τὰς ἀμφιπόλους τῆς νὰ ἐτοιμάσωσι κλίνην εἰς τὴν αἴθουσαν, νὰ θέσωσιν ὠραῖα καὶ πορφυρᾶ στρώματα, νὰ ἐπιστρώσωσι τάπητας, καὶ νὰ καλύψωσιν αὐτοὺς μὲ ἀπαλὰς χλαῖνας. Αἱ ἀμφίπολοι ἐξῆλθον τοῦ μεγάρου κρατοῦσαι φῶτα. Ἀφοῦ δὲ ἔστρωσαν τὴν κλίνην μετὰ προθυμίας, ἦλθον πλησίον τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τὸν προσεκάλεσαν λέγουσαι
« Ἐγέρθητι νὰ κοιμηθῆς, ὦ ξένε, τὸ στρώμά σου εἶναι ἔτοιμον. »

Ταῦτα εἶπον, εἰς αὐτὸν δὲ ἐφάνη ἀσπαστὸν νὰ κοιμηθῆ. Καὶ τοιουτοτρόπως ὁ μὲν θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐκοιμήθη εἰς μαλακὴν κλίνην ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν αἴθουσαν, ὁ δὲ Ἀλκίνοος ἐκοιμήθη εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ ὑψηλοῦ δόμου, καὶ πλησίον αὐτοῦ κατεκλίθη ἡ βασίλισσα καὶ σύζυγός του ἥτις προητοίμασε τὴν κλίνην καὶ τὴν στρωμνὴν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Θ.

Εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, ὁ θεῖος Ἀλκίνοος ἀνεπήδησε ζωηρὸς ἀπὸ τῆς κλίνης, ἠγέρθη δ' ἐπίσης καὶ ὁ διογενὴς πορθητῆς τῶν πόλεων Ὀδυσσεὺς, καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Φαιάκων, πλησίον τῶν πλοίων. Ἐλθόντες ἐκεῖ ἐκάθησαν πλησίον ἀλλήλων ἐπὶ λίθων λείων, ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεῶς, διέτρεχε τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ κήρυκος τοῦ ἐνδόξου Ἀλκινόου καὶ ἔλεγε πλησιάζουσα ἕκαστον πολίτην.

« Σπεύσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, μετα-
 βῆτε εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ ἀκούσετε τὸν ξένον ὅστις ἦλθεν
 εἰς τὸ ἀνάκτορον ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ περιεπλανήθη εἰς τὴν θά-
 λασσαν. Ὁμοιάζει κατὰ τὸ σῶμα μὲ τοὺς θεοὺς. »

Ταῦτα εἰποῦσα διήγειρε τὴν περιέργειαν εἰς ὄλων τὰς
 ψυχάς. Ἡ ἀγορὰ, τὰ καθίσματα ταχέως ἐγεμίσθησαν ὑπὸ
 τῶν συρρέουσάντων ἀνθρώπων, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐθαύμαζον
 τὸν συνετὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου διότι ἡ Ἀθηναῖ ἐπέχεεν ἐπὶ
 τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων του θείαν χάριν, καὶ τὸν
 ἔκαμνε νὰ φαίνεται ὑψηλότερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος διὰ
 νὰ καταστῇ εἰς τοὺς Φαίακας ἀγαπητότερος, φοβερώτερος,
 σεβαστότερος, καὶ διὰ νὰ ἐξέλθῃ θριαμβεύων ἀπὸ τοὺς ἀ-
 γῶνας εἰς τοὺς ὁποίους ἔμελλον νὰ τὸν ὑποβάλωσιν. Ἀφοῦ
 λοιπὸν συνήχθησαν ὅλοι, ὁ Ἀλκίνοος ἀπέτεινε πρὸς αὐτοὺς
 τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Ἀκούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, διὰ
 νὰ σᾶς εἰπῶ ὅσα ἔχω εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὁ ξένος οὗτος
 τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζω, ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου ἀφοῦ
 ὑπέστη πολλὰς τάλαιπωρίας. Ἦλθεν ἄρα γε ἐκ τῶν λαῶν
 οἵτινες κατοικοῦσι πρὸ τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς ἢ ἐκ τῶν κα-
 τοικούντων πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἑσπέρου; ἀγνοῶ, ἀλλὰ μᾶς
 ζητεῖ νὰ τὸν πέμψωμεν τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄς
 σπεύσωμεν λοιπὸν, ὅπως ἐπράξαμεν πάντοτε, νὰ τῷ δώσω-
 μεν συνοδίαν. Οὐδέποτε ξένος, εἰσελθὼν ὡς ἐκείτης ὑπὸ τὴν
 στέγην μου, ἔμεινε ἐπὶ πολὺ στενάζων δι' ἔλλειψιν ἐξαπο-
 στολῆς. Ἐμπρὸς, ἄς ρίψωμεν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν μελα-
 νὸν πλοῖον νεωστὶ ναυπηγηθὲν, καὶ ἄς ἐκλέξωμεν μεταξὺ
 τοῦ λαοῦ πεντήκοντα δύο νέους δεδοκιμασμένης ἐπιτηδειό-
 τητος. Ὡ νέοι Φαίακες, ἰδοὺ τί σᾶς διατάττω! δέσατε κα-
 λῶς τὰς κώπας ἐπὶ τῶν ἐδρῶν, ἔπειτα ἐπανεέλθετε ἐδῶ καὶ
 ἐτοιμάσατε εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου ταχὺ συμπόσιον, διότι θὰ
 σᾶς φιλεύσω ὅλως ἐξαίρετα· ὑμεῖς δὲ, σκηπτοῦχοι βασιλεῖς,
 ἔλθετε εἰς τὴν ὠραίαν κατοικίαν μου ὅπου θὰ ἐστιάσωμεν
 τὸν ξένον· μὴ μοῦ ἀρνηθῆ κανεῖς, καὶ προσκαλέσατε τὸν

θείον ποιητὴν Δημόδοκον, διότι οἱ θεοὶ ἐπροίκισαν αὐτὸν πλείοτερον παρὰ πάντα ἄλλον μὲ ἄσματα τὰ ὁποῖα θέλγουσιν ὅταν ἡ ψυχὴ του τὸν παρορμαῖ νὰ ψάλη. »

Εἰπὼν ταῦτα ὁ Ἄλκίνοος ἐπροπορεύθη, τὸν ἠκολούθησαν δὲ οἱ σκηπτοῦχοι βασιλεῖς. Κήρυξ ἔδραμεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ θείου αἰοῖδου. Ὁ λαὸς ἐξελέξατο πεντήκοντα δύο νέους οἵτινες ὡς διετάχθησαν μετέβησαν εἰς τὴν ὄχθην τῆς ἀκενώτου θαλάσσης. Φθάσαντες δὲ πλησίον τοῦ πλοίου, ἔρριψαν αὐτὸ εἰς τὰ κύματα, ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἰστὸν καὶ τὸ πανίον, ἔδεσαν καλῶς ὄλας τὰς κώπας μὲ στερεοὺς ἰμάντας, ἀνεπέτασαν τὸ λευκὸν ἰστίον καὶ διεύθυνον τὸ πλοῖον εἰς βαθύν τινα ὄρμον. Ἀφοῦ δὲ ἐτελειώσαν αἱ προετοιμασίαι αὗται ἐπέστρεψαν εἰς τὸ εὐρύχωρον ἀνάκτορον τοῦ ἐνδόξου Ἄλκινου. Αἱ στοαί, αἱ αὐλαί, αἱ αἴθουσαι ἐπληρώθησαν ἐκ τῶν συναθροισθέντων ἀνθρώπων· νέοι καὶ γέροντες, τὸ πλῆθος ἦτο μέγα. Τότε ὁ Ἄλκίνοος ἐθυσίασε δι' αὐτοὺς δώδεκα πρόβατα, ὀκτῶ χοίρους λευκόδοντας καὶ δύο βοῦς μὲ ὑπερήφανον μέτωπον. Ἐκδείραντες δὲ τὰ θύματα ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωσι τὸ λαμπρὸν συμπόσιον. Ἐν τούτοις ἔφθασεν ὁ κήρυξ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ προσφιλοῦς ποιητοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ Μοῦσα ἠγάπα μὲν πλείοτερον παντὸς ἄλλου, ἀλλὰ τῷ ἔδωκεν ἕν καλὸν καὶ ἕν κακόν· διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν ἐστέρησε τῆς ὀράσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῷ ἐχάρισε γλυκεῖαν αἰοιδίην. Ὁ Ποντόνοος ἔθεσε δι' αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν συνδαιτημόνων ἕνα θρόνον ἀργυρόηλον στηριζόμενον εἰς ὑψηλὴν στήλην, ἄνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς του ἐκρέμασε τὴν ἀρμονικὴν του λύραν καὶ τὸν ὠδήγησε πῶς νὰ τὴν λάβῃ ὅταν ἤθελε· τέλος δὲ ἔστησε τράπεζαν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔθεσε κάνιστρον καὶ ποτήριον πλήρες διὰ νὰ πίνῃ ὁ Δημόδοκος ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ του. Τότε οἱ συνδαιτημόνες ἠπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐνώπιόν των παρατεθειμένα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἡ Μοῦσα ἐνέπνευσε τὸν ποιητὴν νὰ ψάλη τὴν δόξαν τῶν πολεμιστῶν καὶ νὰ εἴπῃ ἄσμα τοῦ ὁποίου ἡ φήμη ἔφθανεν εἰς τὸν εὐρύχωρον οὐρα-

νόν, τὴν ἔριδα τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως οἵ-
τινες ἄλλοτε εἰς τὸ πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν δοθὲν λαμπρὸν
συμπόσιον ἀντήλλαξαν λόγους πικροῦς, ἐνῷ ὁ ἀναξ τῶν
ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἔχαιρε καθ' ἑαυτὸν βλέπων τοὺς ἀρί-
στους τῶν Ἑλλήνων φιλονεικοῦντας· διότι κατὰ τὴν ἔναρ-
ξιν τῶν δυστυχιῶν αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπισκῆψωσι κατὰ
τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Τρώων κατὰ βούλησιν τοῦ μεγάλου
Διὸς, ὁ Ἀγαμέμνων, εἰς τὴν θείαν Πυθῶ, ὑπερέβη τὸ λίθι-
νον κατώφλιον διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ δὲ θεὸς
τῷ εἶχε προειπεῖ ὅσα τότε συνέβαινον.

Αὐτὰ λοιπὸν ἔψαλλε τότε ὁ ἔνδοξος αἰοιδός· ὁ δὲ Ὀδυσ-
σεὺς λαβὼν μὲ τὰς στιβάρας τοῦ χεῖρας τὸν πορφυροῦν
μανδύαν του τὸν ἔσυρεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐκάλυψε
τὸ μεγαλοπρεπὲς πρόσωπόν του, διότι ἠσχύνετο νὰ δεῖξῃ
εἰς τοὺς Φαίακας τὰ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του διαφεύγοντα δά-
κρυα. Ἀλλ' ὅταν ὁ θεῖος αἰοιδὸς ἔπαυεν, ὁ ἦρωες ἐσπόγγιζε
τὰ δάκρυά του, κατεβίβαζε τὸν μανδύαν, ὕψωνε τὸ βαθὺ
ποτήριον καὶ ἔκαμνε σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς· ἔπειτα, ἅμα
ὁ Δημόδοκος ἤρχιζε πάλιν παρακινούμενος ὑπὸ τῶν τεθελ-
γμένων Φαιάκων, ἀμέσως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάλυπτε τὴν κεφα-
λὴν καὶ ἤρχιζε νὰ κλαίῃ. Ἀπέκρυπτε δὲ τοιοῦτοτρόπως τὰ
δάκρυά του ἀπὸ ὄλων τὰ βλέμματα· πλὴν μόνος ὁ Ἀλκί-
νοος, καθήμενος πλησίον του, τὸν παρετήρησεν, εἶδε τὴν θλί-
ψιν του, ἤκουσε τοὺς βαθεῖς στεναγμούς του, καὶ ἀμέσως
ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας εἶπεν.

α Ἀκούσατέ με, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων, ἡ
καρδία μας ἐχόρτασε πλέον ἀπὸ τὴν κοινὴν εὐωχίαν καὶ
ἀπὸ τὴν λύραν τὴν σύντροφον τῶν δαφιλῶν συμποσίων·
τώρα δὲ ἅς ἐξέλθωμεν καὶ ἅς ἀγωνισθῶμεν εἰς ὅλους τοὺς
ἀγῶνας διὰ νὰ διηγῆται ὁ ξένος εἰς τοὺς φίλους του, ὅταν
ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πόσον ἐξέχομεν εἰς τὴν
πυγμῆν, εἰς τὴν πάλην, εἰς τὸ πῆδημα καὶ εἰς τὸν δρόμον. »

Εἰπὼν ταῦτα ἐπροπορεύθη καὶ ὅλη ἡ ὁμήγουρις τὸν ἠκο-
λούθησε. Τότε ὁ κήρυξ ἐκρέμασεν εἰς τὴν στήλην τὴν ἀρχήν

μονικὴν λύραν, ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Δημόδοκον, τὸν ὠδήγησεν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης καὶ τὸν διεύθυνε κατόπιν τῶν ἀρίστων ἐκ τῶν Φαίακων οἵτινες μετέβαινον νὰ θαυμάσωσι τοὺς ἀγῶνας. Ἦλθον εἰς τὴν ἀγορὰν, ἄπειροι δὲ πολῖται τοὺς ἠκολούθησαν. Ἦδη πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι νέοι εἶχον ἐγερθῆ διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι. Πρῶτος ἠγέρθη ὁ Ἀκρόνεως, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Ὠκύαλος, ὁ Ἐλατρεὺς, ὁ Ναυτεὺς, ὁ Πρυμνεὺς, ὁ Ἀγχίαλος, ὁ Ἐρετμεὺς, ὁ Ποντεὺς, ὁ Πρωρεὺς, ὁ Θῶων, ὁ Ἀναθησίνεως, ὁ Ἀμφίαλος, υἱὸς τοῦ Τεκτονίδου Πολυνήου, ὁ ὅμοιος μὲ τὸν βροτολοιγὸν Ἄρην Εὐρύαλος, ὁ μετὰ τὸν ἀπαράμιλλον Λαοδάμαντα ὑπερβαίνων κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὸ σῶμα ὅλους τοὺς Φαίακας Ναυβολίδης. Ἠγέρθησαν ὁμοίως οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ ἀπαραμίλλου Ἀλκινόου, ὁ Λαοδάμας, ὁ Ἄλιος καὶ ὁ ἰσόθεος Κλυτόναος. Καὶ πρῶτον μὲν ἠγωνίσθησαν εἰς τὸν δρόμον· ὁ φραγμὸς ἔπεσε, τὸ στάδιον ἤνοιξεν, αὐτοὶ δὲ ὥρμησαν, ἐπέταξαν ἐγείροντες ὀπισθέν των νέφος κονιορτοῦ. Ὁ ταχύτερος εἶναι ὁ ἀπαραμίλλος Κλυτόναος. Ὅσον διάστημα εἰς ὄργωμα ἀγρῶν προτρέχουσιν αἱ ἡμίονοι, τόσον προτρέχων τῶν ἄλλων ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα, ἐκεῖνοι δὲ ἔμειναν ὀπίσω. Ἐπειτα ἠγωνίσθησαν εἰς τὴν σκληρὰν πάλην, εἰς τὴν ὅποιαν ἐνίκησε πάντας τοὺς ἀρίστους ὁ Εὐρύαλος. Ὁ Ἀμφίαλος ὑπερέβη εἰς τὸ πῆδημα, ὁ Ἐλατρεὺς διεκρίθη ὑπὲρ πάντας εἰς τὸν δίσκον, εἰς δὲ τὴν πυγμὴν ἀνεδείχθη νικητὴς ὁ ἀνδρεῖος υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου Λαοδάμας. Ἀφοῦ δὲ ὅλοι εὐφράνθησαν ἐν τῇ καρδίᾳ των ἐκ τῶν ἀγῶνων, ὁ Λαοδάμας εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους.

« Ἐλθετε, φίλοι, ἃς ἐρωτήσωμεν τὸν ξένον ἐὰν γνωρίζῃ καὶ ἔμαθεν ἀγῶνά τινα, διότι τὸ ἐξωτερικόν του δὲν δεικνύει ἀνθρωπὸν τυχαῖον. Ἰδέτε τοὺς μηρούς του, τοὺς βραχιόνάς του, τὸν στιβαρὸν αὐχένα του καὶ τὸ πλατὺ στῆθος του. Τῷ μένει ἀκόμη ἀκμὴ νεότητος, μὲ ὅλας τὰς κακοπαθείας αἵτινες τὸν κατέβαλον· διότι δὲν νομίζω ἄλλο χειρότερον τῆς θαλάσσης διὰ νὰ καταπονέσῃ τὸν ἀνθρωπὸν, ὅσον καὶ ἂν ᾖ δυνατός. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ τότε ἀπήντησε καὶ εἶπεν ὁ Εὐρύαλος.

« Λαοδάμα, εἶπες λόγον φρονιμώτατον. Πλησίασον λοιπὸν τὸν ξένον, προκάλεσον αὐτὸν καὶ ἀνακοίνωσον αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν. »

Ἀκούσας ταῦτα ὁ εὐγενὴς υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου ἐστάθη πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύος ἐν μέσῳ τοῦ σταδίου καὶ τῷ εἶπε.

« Σεβάσμιε πάτερ, ἔλθε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ λάβῃς μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας ἃν ἔχῃς πείραν αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ἄνδρα μεγαλειτέρα δόξα παρὰ νὰ κινῆ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. Ἐλθε λοιπὸν νὰ παλαίσης καὶ ἀπόβαλον τὰς λύπας τῆς ψυχῆς σου. Ἡ ἀναχώρησίς σου δὲν θὰ βραδύνη ἔνεκα τούτου, διότι τὸ πλοῖόν σου εἶναι ἤδη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ σύντροφοί σου ἔτοιμοι. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Λαοδάμα, διατὶ μὲ προκαλεῖτε χλευαστικῶς; Λύπαι μᾶλλον ἢ ἀγῶνες εἶναι εἰς τὸ πνεῦμά μου. Πόσα δὲν ὑπέφερα; ποίας ταλαιπωρίας δὲν ὑπέστην; καὶ τώρα εἰς τὴν ἀγοράν σας κάθημαι ὡς ἰκέτης διὰ νὰ ἐπιτύχω παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ὅλου τοῦ λαοῦ τὴν εἰς τὴν πατρίδα μου ἐπιστροφὴν. »

Τότε ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ὕβρισε κατὰ πρόσωπον.

« ὦ ξένε, δὲν φαίνεσαι ἐπιτήδειος εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποίους γνωρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι. Ὁμοιάζεις μᾶλλον μὲ ἄνθρωπον καθήμενον εἰς τὰ θρονία πλοίου, μὲ ἀρχηγὸν ναυτῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὰ ἐναποταμιευόμενα κέρδη παρὰ μὲ ἀθλητὴν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ βλέψας ἀσκαρδαμυκτὶ εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Ξένε, δὲν ὠμίλησες φρονίμως. Σὺ μᾶλλον ὁμοιάζεις μὲ ἀνόητον. Οὕτω, δὲν δίδουσιν οἱ θεοὶ τὰ δῶρά των εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· εἰς τοὺς μὲν ἀρνοῦνται τὸ κάλλος, εἰς τοὺς δὲ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν. Ὁ εἷς ἔχει ταπεινὸν ἐξωτερικόν, ἀλλ' ὁ θεὸς τὸν ἀνυψοῖ διὰ τοῦ δώρου τοῦ λά-

γου καὶ οἱ ἄνθρωποι τέρπονται βλέποντές τον, διότι ὁμιλεῖ μὲ ἀταραξίαν γλυκεῖαν καὶ μετριοφροσύνην, δεσπόζει τῆς ἀγορᾶς, καὶ ὅταν διέρχεται τὴν πόλιν τὸν βλέπουσιν ὡς θεόν. Ὁ ἄλλος πάλιν κατὰ μὲν τὸ κάλλος εἶναι ὁμοιος μὲ τοὺς θεοὺς, ἀλλ' οἱ λόγοι του δὲν ἔχουσι χάριν. Οὕτω καὶ σὺ κατὰ μὲν τὴν μορφήν διαπρέπεις, καὶ οὔτε εἶναι δυνατὸν θεός τις νὰ μεταβάλῃ τι εἰς αὐτήν, ἀλλὰ τὸ πνευμά σου εἶναι ἐλαφρόν, οἱ δὲ ἀσυλλόγιστοι λόγοι σου διήγειραν τὴν καρδίαν μου εἰς τὸ στήθος μου. Δὲν εἶμαι τόσον πρωτόπειρος εἰς τοὺς ἀγῶνας ὅσον λέγεις, νομίζω μάλιστα ὅτι ἤμην μεταξὺ τῶν πρώτων ἐφ' ὅσον ἐστηριζόμην εἰς τὴν νεότητά μου καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων μου. Τώρα ὅμως μὲ ἐβάρυνον αἰ θλίψεις καὶ αἰ δυστυχίαι. Πόσα δὲν ὑπέφερα εἰς τὰς μάχας ἢ διαπερῶν τὰ φρικτὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων, καὶ μολονότι ὑπέφερα πολλὰ, θὰ ἀγωνισθῶ, διότι οἱ λόγοι σου ἦσαν ἐρεθιστικοὶ καὶ μὲ παρώργισες δι' ὧσων εἶπες. »

Ταῦτα εἶπε, καὶ χωρὶς νὰ ρίψῃ τὸν μανδύαν του ἐπάδησεν εἰς τὸ στάδιον, ἤρπασε δίσκον τεράστιον, πολὺ μεγαλύτερον καὶ πολὺ βαρύτερον ἐκείνου μὲ τὸν ὅποιον ἠγωνίζοντο μεταξὺ των οἱ Φαίακες, καὶ διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρός του τὸν ἐρρίψε στροβιλιζόμενον. Ὁ λίθος ἐβόμβησεν· οἱ Φαίακες ἐταπεινώσαν τὰς κεφαλὰς ἐκπεπληγμένοι διὰ τὴν ὀρμὴν τοῦ δίσκου ὅστις ἔπεσε πολὺ μακρύτερον ὅλων τῶν σημείων τῶν ἄλλων ἡρώων. Ἡ Παλλὰς προσέδραμεν, ἔθεσε σημεῖον, καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν θνητοῦ ἔκραξε.

« Καὶ αὐτὸς ὁ τυφλός, ὦ ξένε, θὰ διέκρινε τὸ σημεῖόν σου ἐκ τῆς ἀφῆς, διότι ὄχι μόνον δὲν συγχέεται μὲ τὰ προηγούμενα, ἀλλὰ τὰ ὑπερβαίνει ὅλα. Θάρρει λοιπὸν διὰ τὸ ἀγώνισμα τοῦτο· οὐδεὶς Φαῖαξ θὰ σὲ φθάσῃ, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον θὰ σὲ περάσῃ. »

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς θεᾶς ἐπλήρωσαν ἠδονῆς τὴν καρδίαν τοῦ Ὀδυσσεως, διότι εἶδεν ὅτι εἶχε καὶ ἓνα ὅστις τὸν εὐ-

νόει εἰς τὸν ἀγῶνα. Μὲ ἐλαφροτέραν λοιπὸν καρδίαν εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας.

α Ἐμπρὸς, νέοι ἥρωες, φθάσατε τὸν δίσκον τοῦτον καὶ δὲν θὰ βραδύνω νὰ ρίψω ἄλλον εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἢ μάλιστα μακρύτερον. Ἐὰν ἡ καρδία ἢ ἡ ψυχὴ τινὸς ἐξ ὑμῶν τοῦ τὸ διατάττη, ἄς δοκιμάσῃ, ἐπειδὴ πολὺ μὲ ἐθυμώσατε. Τὴν πυγμὴν, τὴν πάλην, τὸν δρόμον, τίποτε δὲν ἀρνοῦμαι, καὶ ἐξ ὅλων τῶν Φαίακων μόνον μετὰ τοῦ Λαοδάμαντος δὲν θὰ ἀγωνισθῶ· εἶναι ξένος μου· βεβαίως δὲ θὰ ἦτο ἄφρων καὶ οὐτιδανὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅστις θὰ προεκάλει εἰς ἀγῶνα τὸν ξενίζοντα αὐτὸν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, διότι διὰ τῆς τοιαύτης του διαγωγῆς θὰ κατέστρεφεν ἑαυτόν. Ἄλλ' ἐξ ὅλου τούτου τοῦ λαοῦ δὲν ἀποφεύγω μήτε περιφρονῶ κανένα, ἀλλ' ἐπιθυμῶ διακαῶς νὰ τὸν ἴδω καὶ νὰ ἀντιμετρηθῶ πρὸς αὐτόν. Ὅχι, ὄχι, δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγῶνων. Ἡξεύρω κάλλιστα νὰ μεταχειρισθῶ τὸ λείον τόξον· πρῶτος θὰ ἐπετύγχανον ἂν ἐσκόπευον τινὰ μετὰ τοῦ πλήθους τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἂν ἀκόμη τὸν ἐπεριστοίχιζον πολλοὶ καὶ ἔρριπτον κατ' ἐμοῦ τὰ βέλη των. Εἰς τὴν γῆν τῆς Τρωάδος ὅταν ἔρριπτομεν τὰ βέλη μας, μόνος ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοξοτῶν ὁ Φιλοκτήτης μὲ ὑπερέβαινε. Δύναμαι λοιπὸν νὰ καυχηθῶ ὅτι μετ' αὐτόν εἶμαι ὁ ἐπιτηδειότερος ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅσοι ζῶσι τῶρα εἰς τὴν γῆν καὶ ἀπολαύουσι τῶν καρπῶν αὐτῆς. Δὲν θέλω νὰ παραβληθῶ μὲ τοὺς ἥρωας τῶν ἀρχαίων χρόνων, μὲ τὸν Ἡρακλέα ἢ μὲ τὸν ἐκ τῆς Οἰχαλίας Εὐρυτον, διότι αὐτοὶ ὡς γνωστὸν ἐμάχοντο καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀθανάτους. Τούτου ἕνεκα ὁ μέγας Εὐρυτος ἀπέθανε νέος καὶ τὸ γῆρας δὲν τὸν εὔρεν εἰς τὰ μέγαρά του, ἀλλ' ὁ ὀργισθεὶς Ἀπόλλων τὸν διεπέρασε μὲ τὰ βέλη του διότι τὸν εἶχε προκαλέσει εἰς τόξου ἀγῶνα. Ἡ χεὶρ μου ρίπτει τὸ ἀκόντιον τόσον μακρὰν ὅσον ἄλλος ρίπτει τὸ βέλος. Μόνον εἰς τὸν δρόμον φοβοῦμαι μήπως μὲ νικήσῃ τις ἐκ τῶν Φαίακων, διότι πολὺ μὲ κατέβαλον αἱ κακοπάθειαι τῆς θαλάσσης καὶ πᾶσα ἀνάπαυσις μοῦ ἔλει-

πεν εἰς τὸ πλοῖον· ὅθεν καὶ ἐγκατέλιπε τὰ μέλη μου ἢ παλαιὰ δύναμις. »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔμενον σιωπῶντες. Ἐπὶ τέλους μόνος ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη καὶ εἶπε.

« Ξένε, οἱ λόγοι σου ποσῶς δὲν εἶναι δυσάρεστοι καὶ βλέπομεν ὅτι θέλεις νὰ δείξης τὰ προτερήματα τὰ ὅποια ἔχεις. Οἱ ἀπότομοι λόγοι τοῦ Εὐρυάλου ἠρέθισαν τὴν ἐπιθυμίαν σου καὶ τὴν ὀργὴν σου· ἀλλὰ τίς θνητὸς θὰ ἰδύνατο νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν ἀνδρείαν σου, ἐκτὸς ἐὰν ἐστερεῖτο παντάπασι λογικοῦ! Πίστευσόν με λοιπὸν καὶ ἐνόησον αὐτὸ τὸ ὅποιον θὰ σὲ εἴπω διὰ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃς καὶ εἰς ἄλλον ὅταν εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου καθήμενος εἰς τὸ συμπόσιον μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων σου ἐνθυμηθῆς τὰ προτερήματά μας καὶ τὰς ἐργασίας τὰς ὁποίας ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς ὁ Ζεὺς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων μας μέχρι σήμερον ἄνευ διακοπῆς. Οὐδόλως εἴμεθα ἀήττητοι εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὴν πυγμὴν· ἀλλ' ἡ ὠκυποδία ἡμῶν εἶναι ἀπαράμιλλος καὶ τὰ πλοῖα ἡμῶν εἶναι ταχύτερα πάντων τῶν ἄλλων πλοίων. Τὰ μακρὰ συμπόσια, αἱ συμφωνίαι τῆς λύρας καὶ οἱ χοροὶ εἶναι εἰς ἡμᾶς προσφιλεῖ· ἀγαπῶμεν τὰ πλούσια καὶ συνεχῶς ἀνανεούμενα ἐνδύματα, τὰ χλιαρὰ λουτρά καὶ τὴν ἀναπαυτικὴν κλίνην. Δράμετε, νεαροὶ χορευταί, ἔλθετε νὰ δείξετε τὴν εὐκαμψίαν σας· ἢ ἡμέτερος ξένος ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα του ἄς εἴπῃ εἰς τοὺς φίλους του πόσον ὑπερβαίνομεν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν ναυτιλίαν, εἰς τὴν ὠκυποδίαν, εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸ ἄσμα. Ἄς σπεύσῃ δὲ εἰς ἐξ ὑμῶν νὰ φέρῃ τὴν ἀρμονικὴν λύραν τοῦ Δημοδόκου ἧτις ἔμεινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου. »

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ θεόμορφος Ἀλκίνοος, εἰς δὲ τῶν κηρύκων μετέβη νὰ εὕρῃ τὴν ἀρμονικὴν λύραν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ βασιλέως. Ἠγέρθησαν δὲ ἀμέσως οἱ ἐννέα διαιτηταὶ οἱ ἐκλεγόμενοι μετὰ τοῦ λαοῦ. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ ἐν τοῖς ἀγῶσι κανονίζοντες συνήθως τὰ πάντα. Ἐκαθάρισαν τὸ ἔδαφος καὶ ἐπλάτυνον τὸ μεγαλοπρεπὲς στάδιον. Ἐφθασε

δὲ καὶ ὁ κήρυξ καὶ ἐνεχείρισε τὴν γλυκύφωνον λύραν εἰς τὸν Δημόδοκον ὅστις κατέβη εἰς τὸ μέσον τοῦ σταδίου· περὶ αὐτὸν ἴσταντο οἱ τρυφεροὶ νέοι, οἱ ἔμπειροὶ χορευταί, καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἐκτύπων τὸ θεῖον ἔδαφος τοῦ χοροῦ. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς παρετήρει τὴν ἐλαφρότητα τῶν βημάτων του καὶ ἐθαύμαζε καθ' ἑαυτόν.

Ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς λύρας του, ἤρχισε νὰ ψάλλῃ χαριέστατον ἄσμάτιον περὶ τῶν ἐρώτων τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ὠραίας Ἀφροδίτης, πῶς ἐμίγησαν κατὰ πρῶτον λαθραίως εἰς τὰ δῶματα τοῦ Ἥφαιστου. Ὁ Ἄρης εἶχε προσφέρει πολλὰ δῶρα καὶ ἐμίανε τὸ λέχος καὶ τὴν εὐνήν τοῦ Ἥφαιστου. Ἄλλ' ὁ Ἥλιος τοὺς εἶδε καὶ τὸν εἰδοποίησεν. Ἄμα δὲ ὁ Ἥφαιστος ἤκουσε τὴν θλιβεράν αὐτὴν ἀγγελίαν, ἀμέσως συνέλαβε κακοὺς διαλογισμοὺς καὶ μεταβὰς εἰς τὸ χαλκεῖόν του ἔστησε μέγαν ἄκμονα καὶ ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ δεσμὰ ἀδιάλυτα, ἀμετακίνητα, ἄθραυστα. Ἄμα ἐτελείωσε τὴν παγίδα, ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἄρεως, μετέβη εἰς τὸν θάλαμον ὅπου εὕρισκετο ἡ ἀγαπητὴ του κλίνη καὶ ἐπεκρέμασε κυκλοειδῶς τὰ ἄρρηκτα δεσμὰ του, ἄτινα ἀράτα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς θεοὺς, κατήρχοντο ἐκ τῶν δοκῶν, καὶ ἐξαπλούμενα ὡς νήματα ἀράχνης, περιεκάλυψαν τὴν κλίνην του. Τότε ἐπροσποιήθη ὅτι μετέβαινεν εἰς τὴν Λῆμνον, πόλιν Ὠραίαν τὴν ὁποίαν ἠγάπα πλειότερον πάσης ἄλλης ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἄρης δὲν κατεσκόπευεν εἰς μάτην· ἄμα τὸν εἶδε μακρυνόμενον, ἔδραμεν εἰς τὸ δῶμα τοῦ ἐνδόξου Ἥφαιστου φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους τὸ ὁποῖον ἐνέπνεεν εἰς αὐτόν ἡ Ὠραία Κυθεΐρα. Ἡ Ὠραία θεὰ ἐκάθητο, μόλις ἐπιστρέψασα ἀπὸ τοῦ παντοδυνάμου πατρὸς της, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου. Ὁ δὲ Ἄρης εἰσελθὼν εἰς τὴν κατοικίαν της, ἔλαβε τὴν χειρὰ της καὶ τῇ ἀπέτεινε τὰς ἐξῆς λέξεις·

«Ἐλθέ, παμφιλτάτη μου, ἄς ἀναβῶμεν εἰς τὴν κλίνην. Ὁ Ἥφαιστος δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ, καὶ βεβαίως μετέβη εἰς τὴν Λῆμνον πρὸς τοὺς βαρβαροφώνους Σίντιας.»

Ταῦτα εἶπεν, εἰς δὲ τὴν θεὰν ἐφάνη ἀρεστὸν νὰ κατακλιθῶσιν· ἀμφοτέρωθεν δὲ ἀνέβησαν εἰς τὴν κλίνην καὶ ἐκοιμήθησαν· ἀλλ' αἴφνης τὰ ἐπιτηδεῖως προητοιμασμένα ὑπὸ τοῦ ἐπιδεδξιού τεχνίτου δίκτυα περιεχύθησαν περὶ τὰ σώματα των. Δὲν ἠδύναντο δὲ οὔτοι μῆτε νὰ ἀπαλλαγῶσιν αὐτῶν μῆτε νὰ κινηθῶσι, καὶ ἐνόησαν ὅτι ἦτο ἀδύνατος πλέον πᾶσα ἐκφυγή. Ἐν τούτοις ὁ ἐνδοξος χωλὸς ἐπλησίαζε, γυρίσας ὀπίσω πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς Λήμνου, διότι παρεμόνευεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ἥλιος καὶ τὸν εἰδοποίησεν. Βίσηλθεν εἰς τὸ δῶμά του μὲ καρδίαν καταβιβρωσκομένην ὑπὸ τῆς λύσεως· ἐσταμάτησεν εἰς τὰ πρόθυρα καὶ ἀγρία ὀργὴ τὸν ἐκυρίευσεν. Ῥῆξας δὲ φοβερὰν κραυγὴν προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς θεοὺς καὶ τοῖς εἶπε·

« Ζεῦ πάτερ καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι μάκαρες θεοί, δράμετε, ἔλθετε νὰ γελάσετε καὶ νὰ ἀγανακτήσετε. Ἐπειδὴ εἶμαι χωλὸς, ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη μὲ περιφρονεῖ πάντοτε καὶ ἀγαπᾷ τὸν ἄγριον Ἄρην ὅστις εἶναι ὠραῖος καὶ ὑγιής τοὺς πόδας, ἐνῶ ἐγὼ ἐγεννήθην βεβλαμμένος· ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγὼ διὰ τοῦτο, πταίουσιν οἱ δύο γονεῖς μου οἵτινες δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ γεννήσωσιν. Ἰδέτε πῶς ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς κλίνης μου ἐρωτικῶς ἐνηγκαλισμένοι· τοὺς βλέπω καὶ ἡ καρδία μου σπαράσσεται· ἐλπίζω ἐν τούτοις ὅτι μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ἐπιθυμήσωσι πλέον τοιαύτην ἀνάπαυσιν ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ δὲν θὰ ζητήσωσι νὰ κατακλιθῶσιν εἰς τὴν κλίνην μου, μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους. Ἐν τούτοις ἡ παγίς μου καὶ τὰ δίκτυά μου θὰ τοὺς κρατήσωσι μέχρις οὔ ὁ πατὴρ τῆς Ἀφροδίτης μοι ἀποδώσῃ τὰ δῶρα τοῦ ὑμεναίου τὰ ὁποῖα τῷ ἔδωκα διὰ τὴν ἀναιδῆ σύζυγον τῆς ὁποίας ἡ ἀστάθεια εἶναι ἴση μὲ τὴν καλλονήν. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ θεοὶ συνηθροίσθησαν εἰς τὸ χάλκινον ἀνάκτορον, πρῶτοι δὲ πάντων ἔφθασαν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ὁ πολὺ τὸ ὄφελος καὶ τὸ κέρδος φέρων Ἑρμῆς καὶ ὁ μακρόθεν τοξεύων Ἀπόλλων. Ἄλλ' αἱ θεαὶ ἐξ αἰ-

δοῦς ἔμειναν ἐκάστη εἰς τὰ ἴδια. Οἱ διανομεῖς τῶν ἀγαθῶν θεοὶ ἐσταμάτησαν εἰς τὰ πρόθυρα, καὶ γέλωσ ἀσβεστος ἐξερράγη μεταξὺ αὐτῶν ὅταν εἶδον τὸ θαυμάσιον τέχνασμα τοῦ συνετοῦ Ἑφαιστού. Τότε δὲ εἶπον μεταξὺ τῶν

« Αἱ κακαὶ πράξεις οὐδέποτε ἀποβαίνουσιν εἰς καλόν. Ὁ βραδὺς φθάνει τὸν ταχύ. Ὁ Ἑφαιστος, μολονότι χωλὸς καὶ βραδὺς, συνέλαβε διὰ τῶν τεχνασμάτων του τὸν Ἄρην, τὸν ταχύτερον τῶν θεῶν, καὶ θὰ λάβῃ τὸ διὰ τὴν μοιχείαν ὀφειλόμενον πρόστιμον. »

Ταῦτα ἔλεγον οὗτοι πρὸς ἀλλήλους, πρὸς δὲ τὸν Ἑρμῆν εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς θεὸς Ἀπόλλων·

« ὦ υἱὲ τοῦ Διὸς, ἄγγελε, διανομεῦ τῶν ἀγαθῶν, ἀρά γε θὰ ἔστεργες μὲ τοιαύτην θυσίαν νὰ κοιμηθῆς πλησίον τῆς ὠραίας Ἀφροδίτης ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησε παρευθὺς ὁ ἄγγελος Ἀργειφόντης·

« Εἶθε νὰ συνέβαινε τοῦτο καὶ ἄς μὲ περιέσφιγγον τριπλάσια τοσοῦτον βαρέα δεσμὰ, ὅλοι δὲ οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαὶ ἄς ἦσθε θεαταί· ναι, ἄς συνέβαινον ὅλα ταῦτα, ἥρκει νὰ ἐκοιμώμην πλησίον τῆς ὠραίας Ἀφροδίτης. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ γέλωτες ἐδιπλασιάσθησαν. Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν δὲν εἶχε διάθεσιν νὰ γελάσῃ, ἐξηκολούθει δὲ παρακαλῶν τὸν ἔνδοξον τεχνίτην Ἑφαιστον νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ἄρην καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

« Δῦσον τὰ δεσμὰ ταῦτα καὶ σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι ὁ θεὸς οὗτος συμφώνως μὲ τὴν ἐπιθυμίαν σου θὰ σοὶ πληρώσῃ ὅ,τι εἶναι δίκαιον νὰ λάβῃς μεταξὺ δύο ἀθανάτων. »

Πρὸς αὐτὸν πάλιν εἶπεν ὁ ἔνδοξος χωλός·

« Μὴ ζητῆς ταῦτα παρ' ἐμοῦ, ὦ Πόσειδον. Ἡ ὑπὲρ τῶν κακῶν διδομένη ἐγγύησις εἶναι κακὴ ἐγγύησις. Πῶς θὰ ἠδυνάμην νὰ σὲ ἐξαναγκάσω εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἀθανάτων ἐάν ὁ Ἄρης ἔφευγε, διαφεύγων τὰ δεσμὰ του καὶ τὴν καταδίκην του ; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ τὴν γῆν συνταράσσων Ποσειδῶν·

« Ἦφαιστε, καὶ ἂν ὁ Ἄρης φύγη διὰ νὰ ἀποφύγη τὸ χρέος του, θὰ σὲ πληρώσω ἐγώ. »

Πρὸς αὐτὸν ἀνταπήντησεν ὁ ἔνδοξος χλωλός·

« Δὲν εἶναι μῆτε δίκαιον μῆτε πρέπον νὰ ἀπορρίψω τὴν αἵτησίν σου. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔλυσε τὰ δεσμὰ, οἱ δὲ ἔρασταί, ἅμα ἠλευθερώθησαν ἔφυγον· καὶ ὁ μὲν ἐπέταξεν εἰς τὴν Θράκην, ἡ δὲ φιλομειδῆς Ἄφροδίτη μετέβη εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ Πάφον ὅπου ἔχει ἄλλος ἱερὸν καὶ βωμὸν μυροβολοῦντα. Ἐκεῖ αἱ Χάριτες τὴν ἔλουσαν, τὴν ἔχρισαν μὲ ἀθάνατον ἔλαιον ὡς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ αἰῶνιοὶ θεοὶ, καὶ τὴν ἐκάλυψαν μὲ ἐνδύματα θελκτικώτατα καὶ θαυμαστὰ εἰς τὴν θεάν.

Ταῦτα ἔψαλλεν ὁ θεῖος ἀοιδός, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, καθὼς καὶ ὄλοι οἱ Φαίακες τὸν ἤκουον μεθ' ἡδονῆς.

Κατόπιν ὁ Ἀλκίνοος διέταξε τὸν Λαοδάμαντα καὶ τὸν Ἄλιον νὰ χορεύσωσι μόνοι, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνταγωνισθῆ πρὸς αὐτούς. Αὐτοὶ δὲ ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς των ὠραῖαν σφαῖραν πορφυρᾶν τὴν ὁποῖαν εἶχε κατασκευάσει δι' αὐτούς ὁ ἀριστοτέχνης Πόλυβος. Καὶ ὁ μὲν, κλίνων εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν ἔρριπτε μέχρι τῶν σκοτεινῶν νεφῶν, ὁ δὲ, ἀναπηδῶν ἀπὸ τῆς γῆς, τὴν ἤρπαζεν εἰς τὰς χεῖράς του πρὶν ἢ πέση πρὸ τῶν ποδῶν του. Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀνέπτυξαν τὴν περὶ τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπιτηδειότητά των, ἐξετέλεσαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ σταδίου χορὸν πολυποίκιλον καὶ μὲ πυκνὰς περιστροφάς. Οἱ λοιποὶ νέοι οἱ παρ-ευρισκόμενοι μεταξὺ τῶν θεατῶν τοὺς ἐχειροκρότουσαν καὶ πολὺς θόρυβος διηγέρθη εἰς τὴν συνέλευσιν. Τότε ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς εἶπε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον·

« Ἰσχυρὲ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε ὄλων τούτων τῶν λαῶν, οὐχὶ ἀδίκως ἐκαυχῆθης διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῶν Φαίακων χορευτῶν· οὐδεὶς τοὺς ὑπερβαίνει, καὶ βλέποντα αὐτούς μὲ καταλαμβάνει θαυμασμός. »

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐφαίδρυνον τὸν ἰσχυρὸν Ἀλκίνοον, ὅστις εἶπε πρὸς τοὺς φίλους τῆς κωπηλασίας Φαίακας·

ἄ' Ἀκούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων· ὁ ξένος μοὶ φαίνεται ἀνθρώπος συνετώτατος. Ἔλθετε, ἄς τῷ δώσωμεν δῶρον φιλοξενίας καθὼς ἀρμόζει. Δώδεκα ἐνδοξοὶ βασιλεῖς ἄρχουσιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ δέκατος τρίτος. Ἄς φέρῃ ἕκαστος νέον μανθῦναν, ἓνα χιτῶνα καὶ ἓν τάλαντον χρυσοῦ. Ἄς φέρωμεν ἀμέσως τὰ δῶρα ταῦτα, ὅλοι ὁμοῦ, ἵνα ὁ ξένος ἔχων αὐτὰ εἰς τὴν διάθεσίν του καθίσῃ εἰς τὸ συμπόσιον πλήρης χαρᾶς. Ὁ Εὐρύαλος θὰ τὸν ἐξιλεώσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ τῶν λόγων του καὶ ἐνὸς δῶρου, διότι τῷ εἶπε λέξεις ἀπρεπεῖς.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπεδοκίμασαν καὶ ἐπεκύρωσαν τοὺς λόγους του, ἔπεμψε δὲ ἕκαστος τὸν κήρυκά του διὰ νὰ φέρῃ τὰ δῶρα. Τότε ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε παντὸς τοῦ λαοῦ· ναι, θὰ ἐξιλεώσω τὸν ξένον καθὼς διατάττεις. Θὰ τῷ προσφέρω τὸ χάλκινον τοῦτο ξίφος μὲ τὴν ἀργυρᾶν λαβὴν καὶ τὴν περικλείουσιν αὐτὸ ἐλεφαντίνην θήκην. Τὸ δῶρον τοῦτο θὰ ἔχη πολλὴν ἀξίαν παρ' αὐτῷ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσεῶς τὸ ἀργυρόηλον ξίφος καὶ ἀπευθύνας πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους·

«Χαῖρε, σεβάσμιε ξένε. Ἐὰν εἶπον λέξιν τινὰ ἣτις σὲ ἐλύπησεν, ἄς διασκορπίσωσιν αὐτὴν οἱ ἄνεμοι. Εἶθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σὲ ἀξιώσωσι νὰ ἐπανίδῃς τὴν σύζυγόν σου καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι πολὺν καιρὸν τυραννεῖσαι μακρὰν τῶν φιλτάτων σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς·

«Καὶ σὺ, φίλε, ἀντίχαιρε· εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σὲ καταστήσωσιν εὐτυχῆ· εἶθε νὰ μὴ ποθήσῃς ποτὲ τὸ ξίφος τοῦτο τὸ ὁποῖον μοὶ ἐχάρισας ἐξιλεώσας με διὰ τῶν λόγων σου.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ ἀργυρόηλον ξίφος. Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ τὰ εὐγενῆ δῶρα ἔφθασαν· οἱ ἐνδοξοὶ κήρυκες τὰ ἔφεραν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ τὰ ἐνεχειρίσαν εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀνεπιλήπτου βασιλέως, οὗτοι

δὲ τὰ ἀπέθεσαν ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς μητρός των. Ὁ δὲ σεβαστὸς Ἀλκίνοος ὠδήγησε τοὺς Φαίακας εἰς τὴν κατοικίαν του, τοὺς ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνων ὑψηλῶν καὶ εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του·

«Γύναι, ὕπαγε νὰ φέρῃς κιβώτιον πολύτιμον, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ θέσον μανδύαν καὶ χιτῶνα. Διάταξον νὰ θερμάνωσι χάλκινον ἀγγεῖον καὶ ἄς βράσωσιν ὕδωρ διὰ νὰ λουσθῇ πρότερον, καὶ βλέπων ἐν καλῇ τάξει ὄλα τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα τῷ ἔφερον οἱ ἀνεπίληπτοι Φαίακες, νὰ εὐφραίνεται εὐωχούμενος καὶ ἀκούων τὰ μελωδικὰ ἄσματα τοῦ ποιητοῦ. Ἐγὼ θὰ τῷ προσφέρω τὸ ὠραιότατον τοῦτο χρυσοῦν ποτήριόν μου διὰ νὰ μὲ ἐνθυμῆται εἰς τὸ ἀνάκτορόν του ὅσάκις κάμνη σπονδὰς πρὸς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Ἀρήτη διέταξε τὰς ὑπηρετρίδας τῆς νὰ θέσωσι μέγαν τρίποδα ἐπὶ τοῦ πυρός· ἐκεῖναι δὲ ἔστησαν ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὸν τρίποδα τῶν λουτρῶν, ἔχον ἐντὸς αὐτοῦ ὕδωρ καὶ ὑποκάτωθεν ἔθεσαν ξύλα τὰ ὁποῖα ἦναψαν. Αἱ φλόγες περιεκύκλωσαν τὸ χάλκινον ἀγγεῖον, τὸ ὕδωρ ἐθερμάνθη, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἀρήτη ἔφερεν ἐκ τοῦ κοιτῶνος πολύτιμον κιβώτιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔθεσε τὰ μεγαλοπρεπῆ δῶρα, τὰ ἐνδύματα καὶ τὸν χρυσόν, ὅσα τῷ ἔδωκαν οἱ Φαίακες. Προσέθηκε δὲ εἰς αὐτὰ ἓνα μανδύαν καὶ ἓνα ὠραιότατον χιτῶνα, καὶ προσκαλέσασα τὸν ἦρωα, τῷ εἶπε τοὺς ἑξῆς ταχεῖς λόγους·

«Ἐξέτασον σὺ ὁ ἴδιος τὸ κάλυμμα τοῦ κιβωτίου καὶ κλείσον αὐτὸ διὰ δεσμοῦ διὰ νὰ μὴ σοὶ ἀφαιρέσωσι τίποτε καθ' ὁδὸν ἐὰν τυχὸν κοιμᾶσαι καθ' ἣν ὥραν τὸ μέλαν πλοῖον θὰ διασχίζη τὰ κύματα.»

Ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ὁ πολύτλας θεῖος Ὀδυσσεὺς εὐθὺς προσήρμωσε τὸ κάλυμμα καὶ τὸ ἔκλεισε διὰ πολυπλόκου δεσμοῦ τοῦ ὁποίου τὸ μυστήριον ἐδίδαξεν εἰς αὐτὸν ἡ σεβαστὴ Κίρκη. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ οἰκονόμος τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὸν λουτήρα· ἐκεῖνος δὲ ἐχάρη ἀπὸ καρδίας ἰδὼν θερμὸν λουτρόν, διότι δὲν εἶχε λουσθῆ τοῖου-

κατρόπως ἀφότου ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς κατοικίας τῆς ξανθῆς Καλυψοῦς ὅπου ἐλάμβανε περιποιήσεις ὡς θεός. Ἄφου δὲ τὸν ἔλουσαν αἱ ὑπηρέτριαι καὶ τὸν ἔχρισαν μὲ ἔλαιον εὐώδες καὶ τὸν ἐνέδυσαν μὲ μανδύαν καὶ ὠραιότατον χιτῶνα, ἐξῆλθε τοῦ λουτῆρος καὶ μετέβη πρὸς τὴν ἠμῆγυριν τῶν ἀνδρῶν οἵτινες εἶχον προσκληθῆ διὰ νὰ πῖωσιν οἶνον. Ἡ δὲ Ναυσικάα σταθεῖσα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ στερεῶς ὑποδομημένου οἰκήματος, ἔβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς τὸν Ὀδυσσεά, ἐθαύμαζεν αὐτὸν καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

« Χαῖρε, ὦ ξένη, καὶ νὰ μὴ μὲ λησμονήσης ποτὲ εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι εἰς ἐμὲ πρώτην ὀφείλεις τὴν ζωὴν σου. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

« Ναυσικάα, θύγατερ τοῦ μεγαλοψύχου Ἀλκινόου, ἐὰν ὁ παντοδύναμος σύζυγος τῆς Ἥρας ἀποφασίσῃ νὰ φθάσω εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ μὲ ἀξιῶσῃ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς μου, ἐκεῖ θὰ σὲ λατρεύω ὡς θεὸν καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν, διότι σὺ, ὦ νεαρὰ παρθένος, μὲ ἔσωσες. »

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησεν ἐπὶ θρόνου πλησίον τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου. Ἦδη διένεμον τὰ κρέατα καὶ ἐκίρνων τὸν οἶνον, ὁ δὲ κήρυξ ἔφθασεν ὀδηγῶν τὸν ἀγαπητὸν ἀοιδὸν Δημόδοκον, τὸν ὅποιον ἐτοποθέτησε μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὴν στήλην. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐνεχείρισεν εἰς τὸν κήρυκα μέγα τεμάχιον ἐκ τῶν νώτων χοίρου κεκαλυμμένον ὑπὸ λαμπροῦ πάχους καὶ τῷ εἶπε.

« Κήρυξ, φέρε τὸ τεμάχιον τοῦτο εἰς τὸν Δημόδοκον διὰ νὰ τὸ φάγῃ· ἐπιθυμῶ μὲ ὄλας μου τὰς λύπας νὰ τὸν περιποιηθῶ, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι σέβονται καὶ τιμῶσι τοὺς ποιητάς. Αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Μοῦσα τοῖς ἐδίδαξε τὴν τέχνην των, καὶ εὐνοεῖ τὴν γενεάν τῶν θείων ἀοιδῶν. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος λαβὼν τὸ τεμάχιον τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἥρωος Δημόδοκου, οὗτος δὲ τὸ ἐδέχθη καὶ ἐχάρη ἐν τῇ ψυχῇ του. Ἐν τούτοις οἱ συνδαιτη-

μόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ ἐνώπιόν των παρατεθειμένα κρέατα· ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν Δημόδοκον καὶ τῷ εἶπεν.

α ὦ Δημόδοκε, σὲ τιμῶ πλείοτερον ὄλων τῶν θνητῶν εἴτε ἡ Μοῦσα ἢ θυγάτηρ τοῦ Διὸς σὲ ἐδίδαξεν, εἴτε αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀπόλλων, διότι ψάλλεις τόσον ἀκριβῶς τὰς τύχας τῶν Ἑλλήνων, τὰς πράξεις των, τὰς ταλαιπωρίας των, τὰς δυστυχίας των, ὡς νὰ ἦσο σὺ ὁ ἴδιος εἰς τὸν πόλεμον ἐκεῖνον ἢ ὡς ἐὰν ἤκουσας ταῦτα παρά τινος ἐξ αὐτῶν. Ἐξακολούθησον λοιπὸν καὶ ψάλε τὸν ξύλινον ἵππον, τὸ ἔργον τοῦ Ἐπειοῦ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ἀπατηλὸν δῶρον τὸ ὁποῖον ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν γεμίσας αὐτὸ μὲ πολεμιστὰς οἵτινες ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν τῆς Τροίας· ἐὰν διηγηθῆς ὅλα ταῦτα πρεπόντως, θὰ κηρύξω ἀμέσως εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εὖνους τις θεὸς σὲ ἐπροίκισε μὲ τὸ θεῖον τοῦ ἄσματος δῶρον. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ ποιητὴς ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν ἤρχισε νὰ ψάλλῃ. Κατ' ἀρχὰς διηγήθη πῶς μέρος τῶν Ἑλλήνων εἶχον μακρυνθῆ διὰ τῶν καλῶς κωπηλατουμένων πλοίων των ἀφοῦ παρέδωκαν εἰς τὸ πῦρ τὰς σκηνὰς καὶ τὸ στρατόπεδον, ἐνῶ ἄλλοι συνηγμένοι περὶ τὸν ἔνδοξον Ὀδυσσεῖα εὐρίσκοντο ἤδη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς τῆς Τροίας κεκρυμμένοι εἰς τὴν κοιλιάν τοῦ ἵππου τὸν ὁποῖον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Τρῶες εἶχον σύρει μέχρι τῆς ἀκροπόλεως. Ἦτο λοιπὸν ἐκεῖ ἐστημένος ὁ ἵππος, οἱ δὲ πολῖται πέριξ αὐτοῦ καθήμενοι ἔλεγον λόγους πολλοὺς καὶ συγκεχυμένους. Τρία σχέδια πρὸ πάντων τοῖς ἤρεσκον· ἢ νὰ σχίσωσι τὸ ξύλον ἐκεῖνο διὰ τοῦ σιδήρου, ἢ νὰ τὸ ὑψώσωσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ νὰ τὸ ρίψωσιν ἐπὶ τῶν βράχων, ἢ τέλος νὰ τὸ διατηρήσωσιν ὡς προσφορὰν ἀξίαν νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς θεοὺς. Ἡ τελευταία αὕτη ἀπόφασις προετιμήθη, διότι τὸ πεπρωμένον των ἦτο νὰ ἀπολεσθῶσιν ὅταν ἡ πόλις περιλάβῃ τὸν μέγαν δούρειον ἵππον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκάθηντο οἱ ἄ-

ριστοι τῶν Ἑλλήνων φέροντες εἰς τοὺς Τρῶας σφαγὴν καὶ θάνατον. Ἀκολούθως ὁ Δημόδοκος διηγήθη πῶς οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐκυρίευσαν τὸ ἄστυ ὀρμήσαντες ἐκ τῆς κοίτης ἐνέδρας των. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἔψαλε πῶς ὁ μὲν ἐδῶ ὁ δὲ ἐκεῖ ἐλαφυραγῶγουν καὶ ἐπόρθουν τὴν ὑψηλὴν πόλιν, περὶ δὲ τοῦ Ὀδυσσεύς ἔψαλεν ὅτι ὅμοιος μὲ τὸν Ἄρην μετέβη μετὰ τοῦ θεοῦ Μενελάου εἰς τὰ δώματα τοῦ Διῖφροβου ὅπου ἐτόλμησε φρικτότατον πόλεμον ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθε νικητὴς τῇ βοηθείᾳ τῆς μεγαθύμου Ἀθηναΐς.

Ἐψαλλε λοιπὸν ὁ ἔνδοξος ποιητὴς τὰς περιπετείας ταύτας, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς συνεκινεῖτο βαθέως, δάκρυα δὲ διέφευγον τὰ βλέφαρά του καὶ ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπόν του. Καθὼς ἡ γυνὴ ὀδύρεται ὅταν ἐναγκαλιζέται τὸν πεφλημένον σύζυγον τὸν ὁποῖον εἶδε πίπτοντα πρὸ τῶν τειχῶν καὶ μὴ δυνηθέντα νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα καὶ τὰ τέκνα του, μάρτυς δὲ ἡ γυνὴ του τοῦ θανάτου καὶ τῶν τελευταίων του στεναγμῶν ρίπτεται ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐκφέρουσα κραυγὰς σπαρακτικὰς, ἐνῶ ὅπισθεν αὐτῆς οἱ νικηταὶ κτυπῶσι διὰ τῶν δοράτων των τὰ νῶτα καὶ τοὺς ὤμους της καὶ τὴν ἀπάγουσιν εἰς δουλείαν διὰ νὰ μὴ γνωρίζῃ πλέον ἄλλο εἰμὴ λύπας καὶ φροντίδας καὶ νὰ ξηρανθῶσιν αἱ παρειαὶ της ὑπὸ ἀξίας οἴκτου θλίψεως, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκλαίει θλιβερῶς καὶ ἐκρυπτεν ἀπὸ ὄλων τὰ βλέμματα τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Μόνος δὲ ὁ Ἀλκίνοος καθήμενος πλησίον του τὸν παρετήρησεν, εἶδε τὴν θλίψιν του, ἤκουσε τοὺς βαθεῖς στεναγμούς του, καὶ ἀποτεινόμενος αἴφνης πρὸς τοὺς Φαίακας εἶπεν.

« Ἀκούσατέ με, ἀρχηγοὶ καὶ βασιλεῖς τῶν Φαιάκων· ἄς παύσῃ ὁ Δημόδοκος τὴν ἀρμονικὴν του λύραν διότι τὰ ἄσματά του δὲν ἀρέσκουσιν ὁμοίως εἰς ὄλους. Ἄφ' ἧς ὥρας ἤρχισαμεν νὰ δειπνῶμεν καὶ ἠγέρθη ὁ θεῖος ἀοιδός, ἔκτοτε ὁ ξένος μας δὲν ἔπαυσε διόλου κλαίων πικρῶς· βεβαίως μεγάλη λύπη κατέχει τὴν ψυχὴν του. Πιστεῦσατέ με λοιπὸν, ἄς παύσῃ ὁ ποιητὴς, καὶ ἡμεῖς ὄλοι, ξένος καὶ συνδαιτυμό-

νες, ἃς εὐφρανθῶμεν, ἐπειδὴ οὕτως εἶναι πολὺ καλλίτερον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄξιον σεβασμοῦ τοῦτο, ξένον, ἡμεῖς τῷ ἐξησφαλίσαμεν τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ τῷ προσεφέραμεν μετὰ πολλῆς ἀγάπης ἀξιόλογα δῶρα, διότι ὁ ξένος καὶ ὁ ἐκέτης εἶναι ἀδελφὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου συγκινεῖται ἀκόμη ἡ καρδιά. Διὰ τοῦτο, ὦ ξένε, μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε, διότι ἀρμόζει νὰ μὲ ὁμιλήσῃς μὲ εἰλικρίνειαν. Εἰπέ μοι τὸ ὄνομα τοῦ πατρός σου, τῆς μητρός σου, τῶν γειτόνων σου καὶ τῶν κατοικούντων τὴν πόλιν σου, διότι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, δίκαιος ἢ ἄδικος, ὅστις νὰ μὴ ἔλαβεν ὄνομά τι κατὰ τὴν γέννησίν του. Οἱ γονεῖς του τῷ ἔδωκαν ἕν οἰονδήποτε ὅταν τὸν ἐγέννησαν. Εἰπέ μοι ὡσαύτως τὴν πατρίδα σου, τὸν λαόν σου, τὴν πόλιν σου, διὰ νὰ σὲ φέρωσιν ἐκεῖ τὰ νοήμονα πλοῖά μας, διότι τὰ πλοῖα τῶν Φαιάκων δὲν ἔχουσι μῆτε πηδαλιούχους μῆτε πηδάλια καθὼς τὰ ἄλλα πλοῖα, ἀλλὰ μόνον τῶν ἐννοοῦσι τοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων γινώσκουσι τὰς πόλεις, τοὺς εὐφύρους ἀγροὺς, τοὺς διαφόρους λαοὺς, καὶ διασχίζουσι ταχέως τὰ κύματα τῆς θαλάσσης περικεκαλυμμένα ὑπὸ ἀτμῶν καὶ ὁμίχλης χωρὶς νὰ φοβῶνται μῆτε τὰς τρικυμίας μῆτε τὰ ναυάγια. Ἐν τούτοις πολλάκις ἤκουσα τὸν πατέρα μου Ναυσίθοον νὰ προλέγῃ ὅτι ὁ Ποσειδῶν, ὠργισμένος νὰ μᾶς βλέπῃ ἀποστέλλοντας ἄνευ κινδύνου ἐκείνους οἵτινες ἐναυάγουν εἰς τὰ παράλια μας, θὰ καταστρέψῃ στερεὸν πλοῖον τῶν Φαιάκων ἐπανερχόμενον ἐκ ταξειδίου καὶ θὰ ὑψώσῃ περὶ τὴν πόλιν μας μέγιστον ὄρος. Τοιαύτη ἦτο ἡ πρόρρησις τοῦ γέροντος. Ἄλλ' ἄρα γε θὰ πραγματοποιηθῇ ἢ ὄχι; περὶ τούτου ἃς ἀποφασίσῃ ὁ θεός. Ἄλλὰ διηγήθητι εἰλικρινῶς ποῦ ἐπλανήθης, εἰς ποίας χώρας ἔφθασες, ποίας πόλεις ἐπεσκέφθης, σκληρὰς, ἀγρίας, ἀδίκους, ἢ φιλοξένους καὶ ἀγαπητὰς εἰς τοὺς θεοὺς. Εἰπέ μας διατὶ δὲν εἴμπορεῖς νὰ ἀκούῃς χωρὶς νὰ στενάζῃς καὶ νὰ κλαίῃς τὴν τύχην τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Τρώων. Αὐτοὶ οὗτοι οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν οὕτω καὶ ἐξωλόθρευσαν πλῆθος ἡρώων διὰ νὰ τοὺς μνημο-

νεύσει διὰ παντός οἱ μεταγενέστεροι μὲ τὰ ἄσματά των. Μήπως κανεῖς συγγενῆς σου ἔπεσε πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας; μήπως ἔχασες εὐγενῆ γαμβρόν, ἔνδοξον πενθερόν, οἵτινες μετὰ τὸ αἶμα καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν τῶν ἰδίων εἶναι οἱ μᾶλλον πολῦτιμοι συγγενεῖς; ἢ μήπως θρηνηῖς τὴν στέρῃσιν συντρόφου ἀνδρείου, συντρόφου συνετοῦ τὸν ὁποῖον ἡγάπας ὡς ἀδελφόν; »

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ι:

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἔμφρων Ὀδυσσεύς.

α Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε μεταξὺ ὄλου τοῦ λαοῦ τούτου, εἶναι τῶντι καλὸν νὰ ἀκούῃ τις τοιοῦτον αἰοιδὸν τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ εἶναι ὁμοία μὲ τὴν τῶν θεῶν, καὶ δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἄλλο τι χαριέστερον ἢ νὰ βλέπῃ τις ὀλόκληρον τὸν λαὸν πλήρη ἀγαλλιάσεως καὶ τοὺς συνδαιτυμόνας νὰ ἀκούωσιν αἰοιδὸν εἰς τὰ βασιλικά δώματα καὶ νὰ κάθηνται ἐν τάξει πέριξ τραπεζῶν κεκαλυμμένων ὑπὸ ἄρτου καὶ κρεάτων, καθ' ὃν καιρὸν ὁ οἰνοχόος γεμίζει τὰ ποτήρια ἐκ τοῦ κρατῆρος καὶ προσφέρει αὐτὰ εἰς τοὺς ὁμοτραπέζους. Ναί, ἰδοὺ τί νομίζω ἐν τῇ καρδίᾳ μου κάλλιστον. Σὺ ὅμως ἐπεθύμησες νὰ με ἐρωτήσης διὰ τὰς θλιβεράς μου περιπετείας διὰ νὰ διπλασιάσῃς τὰς λύπας μου καὶ τοὺς ὀδυρμούς μου. Ἄλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον νὰ διηγηθῶ, ἀφοῦ πλείστας συμφοράς μοι ἐπεσώρευσαν οἱ θεοί; Πρῶτον ὅμως μάθε τὸ ὄνομά μου, γνωρίσατέ με ὅλοι, καὶ ἐάν διαφύγω τὸν θάνατον ἃς ἡμῖαι ξένος σας, μολονότι θεὸς κατοικῶ μακρὰν.

α Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ἀπασχολῶ δὲ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὰ παντοῖά μου στρατηγήματα καὶ ἡ δόξα μου ἀνέβη μέχρις οὐρανοῦ. Κατοικῶ τὴν πρὸς τὴν δύσιν κειμένην Ἰθάκην ὅπου ὑψοῦται ὄρος ὑπερήφανον τὸ Νήριτον, πέριξ δὲ αὐτῆς ὑπάρχουσι πολλαὶ νῆσοι πλησιέσταται πρὸς ἀλλήλας, τὸ Δουλίχιον, ἡ Σάμη καὶ ἡ δασώδης Ζάκυνθος, κείμεναι ὄλαι πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ ἡλίου. Ἡ Ἰθάκη, οὔσα χαμηλωτέρα, κεῖται μακρύτερον τῶν ἄλλων καὶ προκύπτει τελευταία ἐκ τῶν κυμάτων πρὸς δυσμάς. Εἶναι πετρώδης, ἀλλὰ τρέφει γενναίους ἀνδρας καὶ οὐδεμία ἄλλη γῆ μοι φαίνεται γλυκυτέρα αὐτῆς, μήτε ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἐκράτησεν ἡ Καλυψώ, ἡ εὐγενεστάτη τῶν νυμφῶν, μήτε ἡ νῆσος Αἰαία ὅπου ἠθέλησε νὰ μὲ προσηλώσῃ ἡ δολοπλόκος Κίρκη. Ἀμφότεραι αὗται αἱ θεαὶ μὲ ἐπεθύμησαν διὰ σύζυγον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμψωσι τὴν καρδίαν τὴν ὁποίαν περικλείει τὸ στῆθός μου· τόσον εἶναι ἰσχυραὶ καὶ γλυκεῖαι αἱ ἀναμνήσεις τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς πατρίδος διὰ τὸν ἀνθρωπον τὸν ῥιφθέντα μακρὰν τῶν συγγενῶν του εἰς ξένην γῆν, ἔστω καὶ ἐὰν ἡ τύχη τὸν ἔρριψεν εἰς πλουσιοπάροχον οἰκίαν.

α Τώρα θὰ σᾶς διηγηθῶ τὸ πολυστένακτον τῆς ἐπιστροφῆς μου ταξίδιον τὸ ὁποῖον μοι ἐπεφύλαξεν ὁ Ζεὺς μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τρωάδος.

α Ἐξελθόντα τῆς Τροίας ὁ ἄνεμος μὲ ἔρριψεν εἰς τὴν Ἰσμαρον, τὴν γῆν τῶν Κικόνων, ὅπου ἐλαφυραγώγησα τὴν πόλιν καὶ ἠφάνισα τοὺς κατοίκους· λαβόντες δὲ τὰς γυναῖκας καὶ πολλὰ λάφυρα ἐμοιράσθημεν ὅλα ταῦτα εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παραπονεθῇ κανεὶς ὡς ἠδικημένος. Τότε ἐγὼ μὲν διέταττον νὰ φύγωμεν τάχιστα, ἀλλ' οἱ ἄφρονες σύντροφοί μου ἠροῦντο νὰ ὑποκούσωσι καὶ ἐπλήρουν τὴν γαστέρα καὶ τὸν στόμαχον μὲ οἶνον καὶ μὲ τὸ κρέας τῶν προβάτων καὶ τῶν ὑψαυχένων βοῶν. Ἐν τούτοις φυγάδες τινὲς ἐπεκαλέσθησαν τὴν συνδρομὴν ἄλλων Κικόνων ἀνδρειοτέρων καὶ πολυαριθμοτέρων οἵτινες ἦσαν γείτονές των καὶ κατόικουν εἰς τὰ μεσό-

γεια· ἦσαν δὲ οὗτοι ἔμπειροι εἰς τὸ νὰ πολεμῶσιν ἀπὸ τῶν ἀρμάτων, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πολεμῶσι πεζοί. Ἦλθον λοιπὸν περὶ τὴν πρωΐαν πολυάριθμοι ὡς τὰ φύλλα ἢ τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα ἀνοίγουσι κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Τότε ἡ κακὴ ὄργῃ τοῦ Διὸς ἠγέρθη καθ' ἡμῶν τῶν δυστυχῶν διὰ νὰ ὑποστῶμεν ἄπειρα δεινά. Οἱ ἐχθροὶ ἤρχισαν νὰ μᾶς πολεμῶσι πλησίον τῶν ταχυκινήτων πλοίων, καὶ ἐκατέρωθεν ἔρριπτον μακρὰ δόρατα χάλκινα. Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἦτο πρωΐα καὶ ἤυξανεν ἡ ἱερὰ ἡμέρα, ἡμεῖς τοὺς συνείχομεν καίτοι πολυαριθμοτέρους. Ἄλλ' ὅταν ὁ ἥλιος δύων ἔδειξε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ λυθῶσιν οἱ βόες τοῦ γεωργοῦ, οἱ Ἀχαιοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ἐξ πολεμιστῶν ἕξ ἐκάστου πλοίου ἔπεσαν, οἱ δὲ ἄλλοι διέφυγον τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν.

ἌΜε καρδίαν τεθλιμμένην ἤρχισαμεν πάλιν νὰ σχίζωμεν τὰ κύματα· ἡ χαρὰ ὅτι ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐμιγνύετο μὲ τὴν λύπην ὅτι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους, καὶ δὲν ἐπροχωρήσαμεν εἰς τὸ πέλαγος εἰμὴ ἀφοῦ τρεῖς ἐκάλεσαμεν διὰ μεγάλων φωνῶν ἕκαστον τῶν ἀτυχῶν οἵτινες ἔπεσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Κικόνων. Ἐν τούτοις ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς διήγειρε τὸν βορέαν ἄνεμον καὶ φοβερὰν τρικυμίαν· μετ' ὀλίγον τὰ νέφη περιεκάλυψαν τὴν γῆν καὶ τὰ κύματα· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατῆλθεν ἡ νύξ, ἡ δὲ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου παρέσυρε τὰ πλοῖα ἐκτὸς τῆς γραμμῆς τῶν καὶ κατέσχισε τὰ πανία τὰ ὁποῖα ἀπεθέσαμεν εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου, φοβηθέντες τὸν ὄλεθρον. Μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἀνειλκύσαμεν τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐκειτόμεθα μὲ καρδίαν κατατηκομένην ὑπὸ τοῦ καμάτου καὶ τῆς λύπης. Τέλος, ὅταν ἡ ξανθὴ Ἥως ἔφερε τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐστήσαμεν τοὺς ἰστούς, ἀνεπετάσαμεν τὰ λευκὰ ἰστία καὶ ἐκαθήσαμεν ἐπὶ τῶν κωπηλατικῶν ἐδρῶν, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ οἱ πηδαλιούχοι μᾶς διεύθυνον. Ἠλπίζαμεν ἤδη νὰ φθάσωμεν ἀκινδύνως εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἄλλ' ἐνῶ ἐκάμπτομεν τὸ ἀκρωτήριο Μυλέαν, τὸ

κύμα, τὸ ρεῦμα καὶ ὁ βορρᾶς μᾶς ἀπώθησαν καὶ μᾶς ἔρριψαν πέραν τῶν Κυθήρων.

α' Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας οἱ ἐναντιοὶ ἄνεμοι μᾶς ὤθησαν εἰς τὸ ἰχθυοτρόφον πέλαγος, καὶ τὴν δεκάτην ἡμέραν προσηγγίσασμεν εἰς τὴν γῆν τῶν Λωτοφάγων τῶν ὁποίων ἡ τροφή εἶναι ἄνθος· ἐκεῖ ἐξήλθομεν καὶ ἠντλήσαμεν ὕδωρ καθαρὸν, οἱ δὲ σύντροφοί μου ἐδείπνησαν πλησίον τῶν ταχέων πλοίων. Ἄφου δὲ ἐχορτάσθημεν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἐξέλεξα δύο πολεμιστάς καὶ ἓνα κήρυκα τοὺς ὁποίους διέταξα νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸν τόπον διὰ νὰ μάθωσι ποιοὶ ἄνθρωποι κατῴκουν αὐτόν. Ἄλλ' οὗτοι μεταβάντες συνανεμίχθησαν μὲ τὸν λαὸν τῶν Λωτοφάγων, οἵτινες δὲν ἐμελέτησαν μὲν τὸν θάνατον τῶν ἀπεσταλμένων μας, τοῖς ἔδωκαν ὅμως νὰ φάγωσι λωτόν· μόλις δὲ οἱ σύντροφοί μου ἐγεύθησαν τὸν γλυκὺν τοῦτον καρπὸν, μῆτε νὰ μοὶ φέρωσιν εἰδήσεις ἠθέλησαν μῆτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἡ μόνη των ἐπιθυμία ἦτο νὰ μείνωσι μὲ τοὺς Λωτοφάγους, νὰ τρώγωσι τὸν καρπὸν ἐκείνον καὶ νὰ λησμονῶσι τὴν ἐπιστροφὴν των. Τοὺς ἔσυρα διὰ τῆς βίας εἰς τὰ πλοῖα, μὲ ὅλα τὰ παράπονά των, τοὺς ἔδρασα καὶ διέταξα τοὺς ἄλλους ἀγαπητοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσι ταχέως εἰς τὰ πλοῖα ἐπὶ τῷ φόβῳ μήπως τρώγοντες λησμονήσωσι τὴν ἐπιστροφὴν των. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον ὅλοι καὶ ἐκάθησαν προθύμως εἰς τὰς ἔδρας τῶν κωπηλατῶν· καθήμενοι δὲ κατὰ σειρὰν ἔπληττον διὰ τῶν κωπίων των τὰ λευκάζοντα κύματα.

α Διεισχίσασμεν ἐκ νέου τὴν θάλασσαν, μὲ καρθίαν τεθλιμμένην, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, ἀνθρώπων ὑπερηφάνων καὶ ἀπολιτεύτων, οἵτινες, ἀναμένοντες τὰ πάντα παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν οὔτε ὀργόνουσι τὰ χωράφια των οὔτε σπείρουσι μὲ τὰς χεῖράς των φυτὸν τι, ἀλλ' αὐτὰ βλαστάνουσι μόνον τῶν ἄνευ σπορᾶς καὶ καλλιεργείας, καὶ ὁ σῖτος, καὶ ἡ κριθή, καὶ αἱ ἄμπελοι αἵτινες καρποφοροῦσι σταφυλὰς ὑπερμεγέθεις τὰς ὁποίας τρέφει ὁ ὄμβρος τοῦ Διὸς. Δὲν ἔχουσι μῆτε ἀγορὰν, μῆτε συμβούλιον, μῆτε

νόμους, ἀλλ' εἰς τὴν κορυφὴν ὑψηλῶν ὄρέων κατοικοῦσι βα-
θέα σπήλαια, καὶ ἕκαστος κυβερνᾷ τὴν οἰκογένειάν του χω-
ρὶς νὰ φροντίζῃ διὰ τοὺς ἄλλους.

«Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν πρὸ τοῦ λιμένος τῆς γῆς τῶν Κυ-
κλώπων ἐκτείνεται νῆσος κεκαλυμμένη ὑπὸ δασῶν ἐν τῇ
ὁποῖα ὑπάρχουσι ἀπειροὶ ἄγριαι αἶγες. Οὐδέποτε ἐτάραξαν
αὐτὰς τὰ βήματα τῶν ἀνθρώπων, οὐδέποτε τὰς κατεδίωξαν
οἱ κυνηγοὶ οἵτινες εἶναι συνειθισμένοι νὰ ἀψηφῶσι τὴν κούρα-
σιν καὶ τὰς κακοπαθείας εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰς κορυφὰς
τῶν ὄρέων. Ἡ χώρα ἐκείνη, ἀκαλλιέργητος καὶ ἄσπαρτος
οὔσα, δὲν πατεῖται μήτε ὑπὸ τοῦ ποιμένος μήτε ὑπὸ τοῦ
γεωργοῦ. Κενὴ δὲ οὔσα ἀνδρῶν, τρέφει μόνον μηκωμένας
αἶγας. Οἱ Κύκλωπες δὲν ἔχουσι πλοῖα ἐρυθροβαρῆ, μήτε
ναυπηγοὺς ἐπιτηδεῖους διὰ νὰ κατασκευάζωσι τοιαῦτα πρὸς
χρῆσιν των ἵνα ἐπισκέπτωνται τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων
καὶ καταστήσωσι καλῶς κατοικουμένην καὶ πλουσίαν
τὴν ἀκατοίκητον ἐκείνην νῆσον, ὡς πράττουσιν οἱ ἄλλοι ἄν-
θρωποι οἵτινες διερχόμενοι τὴν θάλασσαν σχετίζονται μετ'
ἀλλήλων. Ἡ νῆσος αὕτη δὲν εἶναι ἄγονος, καὶ θὰ παρῆγε
τὰ πάντα εἰς τὸν προσήκοντα καιρὸν. Ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς
ἀφρώδους θαλάσσης ὑπάρχει μαλακὸς λειμὼν καλῶς ποτιζό-
μενος. Ἡ ἄμπελος θὰ ἦτο ἐκεῖ ἀφθαρτος, τὸ δὲ ὄμαλόν
καὶ εὐφορον ἔδαφος θὰ ἔδιδε κατὰ πᾶν ἔτος πλουσίαν συγ-
κομιδὴν. Ὁ λιμὴν τοσοῦτον εἶναι εὐορμος, ὥστε δὲν παρί-
σταται ἀνάγκη σχοινίων ἢ ἀγκυρῶν διὰ νὰ ἀσφαλίζωσι τὰ
πλοῖα, δύνανται δὲ οἱ ναῦται νὰ μένωσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐ-
κείνων μέχρις οὔ τοῖς ἔλθῃ ἡ θέλησις νὰ ἀναχωρήσωσι καὶ
πνεύσωσιν οἱ ἄνεμοι. Εἰς τὸ βάθος τοῦ λιμένος ῥέει κάτωθεν
σπηλαίου διαυγέστατον ὕδωρ ἐκ κρήνης περικυκλωμένης ὑπὸ
λευκῶν. Ἐκεῖ ἡ θάλασσα μᾶς ὦθησε καὶ θεὸς τις μᾶς ὠ-
δήγησε κατὰ τινα νύκτα σκοτεινὴν καθ' ἣν οὐδὲν ἀντικεί-
μενον ἐφαίνετο. Πυκνὴ ὁμίχλη περιεκάλυπτε τὰ πλοῖα, καὶ
ἡ σελήνη, κεκαλυμμένη ὑπὸ νεφῶν μελανῶν, δὲν ἔλαμπε
πλέον εἰς τὸν οὐρανόν. Κανεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν εἶδε τὴν ξηρὰν,

οὔτε διεκρίναμεν τὰ μεγάλα κύματα τὰ ὅποια ἐκυλίοντο μέχρι τῆς παραλίας, πρὶν πλησιάσωσιν ἐκεῖ τὰ πλοῖά μας. Ἐφοῦ δὲ ἐφθάσαμεν, κατεβιδάσαμεν τὰ πανία, ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἀποκοιμηθέντες περιεμένομεν τὴν πρῶταν.

« Εἰς τὰς πρῶτας λάμψεις τῆς θυγατρὸς τῆς αὐγῆς, τῆς ῥοδοδακτύλου Ἡοῦς, καταληφθέντες ὑπὸ θαυμασμοῦ εἰς τὴν θεάν τῆς νήσου, ἐπεριφερόμεθα εἰς αὐτήν, αἱ δὲ θυγατέρες τοῦ Διὸς, αἱ Νύμφαι, μᾶς ἔστειλαν διὰ τὸ δεῖπνόν μας αἶγας τῶν ὀρέων. Ἀμέσως λοιπὸν ἐλάβομεν ἐκ τῶν πλοίων τόξα καμπύλα καὶ μακροσίδηρα ἀκόντια, καὶ διαιρεθέντες εἰς τρία σώματα ἐκτυπῶμεν, ὁ δὲ θεὸς μᾶς ἔδωκεν ἄφθονον κυνήγιον. Δώδεκα ἦσαν τὰ ἀκολουθήσαντά με πλοῖα, εἰς ἕκαστον δὲ ἐξ αὐτῶν ἡ τύχη ἔδωκεν ἑννέα αἶγας· μόνον τὸ ἰδικόν μου ἔτυχε μίαν περισσότερον.

« Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι οὗ ἔδυσεν ὁ ἥλιος ἐτρώγομεν ἡσύχως ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν ἐκλεκτὸν οἶνον, ἐπειδὴ δὲν εἶχομεν ἀκόμη ἐξαντλήσει τοὺς πολλοὺς ἀμφορεῖς τοὺς ὁποίους ἐγεμίσαμεν ὅτε ἐκυριεύσαμεν τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Κικόνων. Ἐν τούτοις ἐβλέπομεν τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, ὄντων πλησίον, καὶ τὸν καπνὸν, καὶ ἠκούομεν τὰς φωνὰς αὐτῶν καὶ τὸ βέλασμα τῶν αἰγῶν καὶ τῶν ἀρνίων των.

« Ὁ ἥλιος ἔδυσεν καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκοτῆ· τότε ἐκοιμήθημεν κατακλιθέντες ἐπὶ τῆς παραλίας. Ἄμα δὲ ἀνέτειλεν ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς, καλέσας συνέλευσιν εἶπον ἐνώπιον ὄλων.

« ὦ ἀγαπητοὶ μου σύντροφοι, μείνατε ὅλοι ἐδῶ, ἐγὼ δὲ » μόνος μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ τῶν ναυτῶν μου θὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκοπήσω ποῖοι κατοικοῦσι τὴν χώραν ταύτην· » ἐὰν ἦναι ὑπερήφανοι, ἄγριοι, ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ φοβούμενοι τοὺς θεοὺς.»

« Εἰπὼν ταῦτα ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὲ ἀκολουθήσωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρῶμνήσια· ἐκεῖνοι εἰσῆλθον εὐθύς, ἐκάθησαν κατὰ τάξιν εἰς τὰς

ἔδρας τῶν κωπηλατῶν καὶ ἔτυπτον διὰ τῶν κωπίων τῶν τὴν λευκάζουσαν θάλασσαν. Δὲν ἐβραδύναμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐγγυὸς παραλίαν· πλησίον δὲ τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς νήσου, εἶδομεν μέγιστον σπήλαιον κατάφυτον ἀπὸ δάφνας, ὅπου ἦσαν αἱ ποῖμναι προβάτων καὶ αἰγῶν, εἰς τὰ περίξ δὲ ὑπῆρχεν ἀυλὴ κεκλεισμένη διὰ τοίχου ὠκοδομημένου ἐκ μεγάλων πευκῶν καὶ ὑψικόμενων δρυῶν ἐπὶ θεμελίων λιθίνων. Ἐκεῖ ἦτο ἡ κατοικία ἀνθρώπου πελωρίου ὅστις μόνος ἔβασκε τὰ πρόβάτα του καὶ δὲν συνεικοινώνει μὲ κανένα, ἀλλὰ ζῶν ἀποκεχωρισμένος διέπραττεν ἀδικίας. Οὐδὲν φοβερώτερον τοῦ τέρατος ἐκείνου, ὅπερ μὲ οὐδένα ὠμοίαζε θνητὸν ἐκ τῶν τρεφομένων μὲ σῖτον, ἀλλὰ μᾶλλον μὲ βράχον δασώδη ὑψηλοῦ ὄρους ὅστις ὑψοῦται μεμονωμένος ὑπεράνω τῶν ἄλλων.

Ἀδιέταξα τότε τοὺς ἀγαπητοὺς μου συντρόφους νὰ μείνωσι πλησίον τοῦ πλοίου καὶ νὰ τὸ φυλάττωσιν· ἔπειτα, ἐκλέξας δώδεκα τοὺς ἀρίστους ἐξ ἐκείνων, ἀνεχώρησα λαβὼν μετ' ἐμαυτοῦ αἰγίον ἀσκὸν πλήρη μέλανος οἴνου τὸν ὁποῖον μοὶ ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐάνθους Μάρων, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἰσμάρῳ. Σεβασθέντες τοὺς θεοὺς, εἶχομεν προστατεύσει καὶ περιποιηθῆ τὸν Μάρωνα καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὸ ἱερὸν ἄλλος τὸ ὁποῖον κατώκουν, οὗτος δὲ μοὶ προσέφερεν ὠραῖα δῶρα· ἑπτὰ τάλαντα χρυσοῦ καθαροῦ, κρατῆρα πανάργυρον καὶ δώδεκα ἀμφορεῖς πλήρεις οἴνου ἐκλεκτοῦ, ποτοῦ καθαροῦ καὶ θείου. Κανεὶς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν ἢ ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν του δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὑπῆρχε τοιοῦτος οἶνος ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς, ἡ σύζυγός του, τὰ τέκνα του καὶ ἡ οἰκονόμος. Ὅταν ἔπινον τὸν ἐρυθρὸν ἐκεῖνον οἶνον, γλυκὺν ὡς τὸ μέλι, ἐγέμιζον ἐν ποτήριον ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ ἐκένονον ἐντὸς εἴκοσι μέτρων ὕδατος· ἀκόμη καὶ τότε ἀνέδιδεν εὐωδίαν θαυμαστὴν καὶ πολὺ θὰ ἔλυπεῖτο ὅστις δὲν ἔπινεν ἐξ αὐτοῦ. Ἐκ τούτου τοῦ οἴνου γεμίσας μέγαν ἀσκὸν τὸν ἔλαβον μετ' ἐμοῦ καὶ ἐντὸς σάκκου εἶχον τὰς ζωοτροφίας, διότι ἡ γενναία καρδιά μου προησθάνετο ὅτι ἐμελλον νὰ ἀπαντή-

σω ἄνθρωπον ἄγριον, τεραστίαν ἔχοντα δύναμιν καὶ ἀγνοοῦν-
τα τὴν δικαιοσύνην καὶ τοὺς νόμους.

«Μετ'ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἄντρον του, ἀλλὰ δὲν τὸν
εὔρομεν ἐκεῖ διότι εἶχεν ἐξέλθει νὰ βοσκήσῃ τὰ παχέα του
πρόβατα· εἰσελθόντες δὲ ἐθαυμάζομεν τὰ πάντα. Οἱ μὲν
ταρσοὶ ἔβριθον τυρῶν, τὰ δὲ ποιμνιοστάσια ἦσαν πλήρη ἀρ-
νίων καὶ ἐριφίων· χωριστὰ ἦσαν τὰ γηραιότερα, χωριστὰ
τὰ μεσαῖα καὶ χωριστὰ τὰ νεογέννητα. Ὅλα τὰ ἀγγεῖα ἦ-
σαν γεμάτα ἀπὸ τυρόγαλα, ὑπῆρχον δὲ καὶ βαρέλια καὶ
σκαφίδες ἐντὸς τῶν ὁποίων ἤμελγε τὸ γάλα. Οἱ σύντροφοί
μου μὲ παρεκίνουν νὰ λάβωμεν τὰ τυρία, νὰ ἐγκαταλείψω-
σιν τὴν κατοικίαν ἐκείνην, νὰ διώξωμεν ἐκτὸς τῆς ποιμνης
μέχρι τοῦ ταχέος πλοίου μας τὰ ἀρνία καὶ τὰ ἐρίφια, καὶ
ἔπειτα νὰ διασχίσωμεν τὴν πικρὰν θάλασσαν· ἐγὼ ὅμως δὲν
ἐπίεσθην μολονότι ἦτο τοῦτο πολὺ συμφερότερον, ἀλλ' ἠθέ-
λησα νὰ ἴδω τὸν Κύκλωπα διὰ νὰ μοὶ προσφέρῃ τὰ δῶρα
τῆς φιλοξενίας. Φεῦ! ἡ θεὰ του οὐδεμίαν χαρὰν ἔμελλε νὰ
φέρῃ εἰς τοὺς συντρόφους μου.

Ἄνεζωογονήσαμεν τὸ πῦρ, προσεφέραμεν θυσίαν εἰς τοὺς
θεοὺς καὶ ἐκορέσθημεν τυρίων τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν ἐκ τοῦ
σπηλαίου, ὅπου ἠσυχάζοντες περιεμένομεν νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ
Κύκλωψ ἐκ τῆς βοσκῆς. Ἐφθασε δὲ οὗτος φέρων ὑπερμέ-
γεθες τεμάχιον ξύλου ξηροῦ διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσῃ εἰς προε-
τοιμασίαν τοῦ δείπνου του. Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου
ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ φορτίον του, ὅπερ ἔπесе μετὰ πατάγου
τρομεροῦ. Καταληφθέντες ὑπὸ φόβου, ἐρρίφθημεν εἰς σκοτει-
νὴν τινα γωνίαν, ἐκεῖνος δὲ ὤθησεν ἐντὸς τοῦ εὐρέος σπη-
λαίου τὰ παχέα πρόβατα ὅσα ἔμελλε νὰ ἀμέλξῃ μὴ ἀφή-
σας ἐκτὸς τοῦ βαθέος ἐκείνου ποιμνιοστασίου εἰμὴ τοὺς τρά-
γους καὶ τοὺς κριοὺς. Ἄφοῦ εἰσῆλθον ὅλα τὰ θήλας, ἀνή-
γειρε καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν εἴσοδον ἓνα βράχον τεραστίου βί-
ρους τὸν ὁποῖον εἰκοσιδύο ἰσχυραὶ ἄμαξαι τετράτροχοι δὲν
θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσι· τοιαύτη ἦτο ἡ ὑψηλὴ πέτρα
μὲ τὴν ὁποίαν ἔκλειε τὴν θύραν. Καθίστας δὲ ἤμελξε κατὰ

τάξιον τὰ πρόβατα καὶ τὰς μηκωμένας αἴγας, καὶ πλησίον ἐκάστης ἐξ αὐτῶν ἔθεσε τὸ μικρόν της. Ἐπειτα τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ λευκοῦ γάλακτος τὸ ἔπηξε καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς πλεκτὰ καλάθια, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ἔμεινεν εἰς τὰ ἀγγεῖα διὰ νὰ ἔχη νὰ πίνη κατὰ τὸ δεῖπνόν του. Μετὰ τὸ τέλος τῶν προετοιμασιῶν τούτων, ἤναψε μέγα πῦρ, μᾶς εἶδε καὶ μᾶς ἠρώτησε.

«Ἔνοι, τίνες εἴσθε; πόθεν ἔρχεσθε διασχίσαντες τὰ ὕγρα βέλευθα; ἐπλεύσατε χάριν ἐμπορίου; ἢ μᾶλλον ἀσκοπῶς ὡς πειραταί, οἵτινες διακινδυνεύοντες τὴν ζωὴν των φέρουσι τὴν δυστυχίαν εἰς τοὺς μακρυνοὺς λαοὺς;»

«Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἡ καρδία συνετριβή εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην φωνὴν καὶ τὴν φρικώδη θέαν τοῦ τέρατος· ἐν τούτοις ἐγὼ εὔρον λέξεις διὰ νὰ τῷ ἀποκριθῶ.

«Ἐἴμεθα Ἀχαιοὶ περιπλανηθέντες ἀπὸ τῆς Τροίας εἰς τὴν
» διάκρισιν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν μεγάλων κυμάτων τῆς
» θαλάσσης· ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πατρίδα
» μας ἐπέσαμεν εἰς ἄλλας διευθύνσεις, διότι τοιαύτη βε-
» βαίως θὰ ἦτο ἡ θέλησις τοῦ Διός. Καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα
» ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδου, τοῦ ὁποίου
» ἡ φήμη ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἶναι τῶρα μεγίστη, διότι κατέ-
» στρεψεν ἰσχυρὰν πόλιν καὶ ἐνίκησε λαοὺς πολυαριθμούς.
» Ἐρχόμεθα νὰ προσπέσωμεν ἐνώπιόν σου, ἐλπίζοντες παρὰ
» σοῦ φιλοξενίαν, ἢ δῶρα ἅτινα συνήθως δίδονται εἰς τοὺς
» ξένους. Σεβάσθητι τοὺς θεοὺς, ἐξοχε ἄνερ, εἴμεθα ἰκέται
» σου, καὶ ὁ Ζεὺς εἶναι προστάτης τῶν ἰκετῶν καὶ τῶν ἀ-
» ζίων σεβασμοῦ ξένων.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνας δὲ μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως μὲ ἀσπλαγχνον καρδίαν.

«Ἔνε, εἴσαι μωρὸς ἢ ἔρχεσαι ἐκ πολὺ μακρυνοῦ μέρους
» διὰ νὰ μὲ παρακινήσῃς νὰ φοβῶμαι τοὺς θεοὺς ἢ νὰ φυλάτ-
» τωμαι ἀπὸ τὴν ὀργὴν των. Οἱ Κύκλωπες ἀδιαφοροῦσι
» διὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους μάκαρας θεοὺς, διότι εἴμεθα
» πολὺ ἰσχυρότεροι αὐτῶν. Μὴ πιστεύσης λοιπὸν ὅτι διὰ νὰ

» ἀποφύγω τὴν ὄργην τοῦ Διὸς ἤθελόν ποτε φεισθῆ τῆς
» ζωῆς τῶν συντρόφων σου καὶ σοῦ ἂν δὲν τὸ θέλῃ ἡ ὄρε-
» ξίς μου. Ἄλλ' εἶπέ μου ποῦ ἄφησες τὸ ὠραῖον πλοῖόν
» σου· μακρὰν ἢ πλησίον τῆς κατοικίας μου ; διότι θέλω
» νὰ ἤξεύρω.»

» Ταῦτα εἶπε θέλων νὰ μὲ ἀπατήσῃ, ἀλλὰ δὲν μὲ διέ-
λαθε διότι ἤξευρα πολλὰ, καὶ τὸν ἠπάτησα καὶ ἐγὼ διὰ
δολίας ἀποκρίσεως».

« Οἱ ἄνεμοι ὤθησαν τὸ πλοῖόν μου ἐκτὸς τῶν κυμάτων,
» καὶ ὁ Ποσειδὼν τὸ συνέτριψεν ἐπὶ τῶν βράχων ἐνὸς ἀκρωτη-
» ρίου εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς σας, ἐγὼ δὲ καὶ οἱ σύντροφοί
» μου ἐσώθημεν ἀπὸ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.»

« Ταῦτα εἶπον, ἐκείνου δὲ ἡ ἀμείλικτος ψυχὴ δὲν τῷ ἐν-
έπνευσε οὐδεμίαν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἐγερεθεῖς, συνέλαβε δύο
ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ τοὺς συνέτριψεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
ὡς νεαροὺς σκύλακας. Οἱ μυελοὶ των ἔρρευσαν καὶ ἔβρεξαν τὴν
γῆν. Τὸ τέρας τοὺς ἔκοψεν εἰς τεμάχια, ἠτοίμασε τὸ δεῖπνόν
του καὶ τοὺς ἔφαγε τόσον ἀπλήστως ὡς λέων τρεφόμενος
εἰς τὰ ὄρη, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τίποτε ἐκ τῶν ἐντοσθίων των,
ἐκ τῶν σαρκῶν των καὶ ἐκ τῶν μυελωδῶν ὀστέων των. Ἐν
τούτοις εἰς τὸ σκληρὸν ἐκεῖνο θέαμα ὑψώσαμεν τὰς χεῖρας
ἡμῶν κλαίοντες πρὸς τὸν Δία, διότι ἡ ἀπελπισία εἶχε κα-
ταλάβει τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Ἀφοῦ δὲ ὁ Κύκλωψ ἐγένετο τὸν
εὐρὺν στόμαχόν του τρώγων ἀνθρώπινον κρέας καὶ πίνων
καθαρὸν γάλα, ἐξηπλώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄντρου μεταξὺ
τῶν ποιμνίων του. Τότε ἐν τῇ μεγαθύμῳ καρδίᾳ μου ἐβου-
λήθη νὰ ἐπιπέσω κατ' αὐτοῦ, νὰ ἀποσπάσω τὸ κοπτερὸν
ξίφος μου, καὶ ἀφοῦ τὸ περιδινήσω εἰς τὴν χεῖρά μου, νὰ
τὸν κτυπήσω εἰς τὸ στῆθος, εἰς τὸ μέρος ὅπου τὸ ἦπαρ
ἐνοῦται μὲ τὸ διάφραγμα. Ἄλλὰ ἄλλη σκέψις μὲ ἐκράτησε,
διότι ἐκεῖ θὰ ἐχανόμεθα ὅλοι μὲ φρικτὸν θάνατον· οὐδέποτε
θὰ ἠδύναντο αἱ χεῖρές μας νὰ κινήσωσι τὸν τεράστιον βρά-
χον ὅστις ἔκλειε τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου.

α Ἠναγκάσθημεν λοιπὸν νὰ περιμείνωμεν στενάζοντες τὴν

ἐπιστροφὴν τοῦ θεοῦ φωτός. Ἄμα δὲ ἀνέτειλεν ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως τὸ τέρας ἤναψε μέγα πῦρ, ἤμελξε κατὰ τάξιν τὸ παχὺ ποίμνιόν του καὶ ἔθεσε πάλιν τὰ μικρὰ πλησίον τῶν μετέρων των. Ἐκτελέσας ταχέως τὰς ἐργασίας ταύτας, ἤρπασε πάλιν δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ ἠτοίμασε τὸ πρωϊνὸν γεῦμά του. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθη ὤθησεν ἐκτὸς τοῦ ἄντρου τὸ παχὺ ποίμνιόν του, ἀφοῦ παρεμέρισεν εὐκόλως τὴν μεγάλην πέτραν τῆς θύρας· ἔπειτα ἐπανέθηκεν αὐτὴν ὅπως θέτομεν εἰς τὴν φαρέτραν τὸ σκέπασμά της, καὶ συρίζων ἔστρεψε πρὸς τὸ ὄρος τὰ πρόβατά του. Ἐμεινα ἐν τῷ σπηλαίῳ, τρομερὰ σχέδια ἀνακυκλῶν ἐν τῷ βαθυτάτῳ μυκῷ τῆς ψυχῆς μου. Ποία θὰ ἦτο ἡ ἐκδίκησίς μου; πῶς ἡ Ἀθηνᾶ νὰ μοὶ ἔδιδε τὴν δόξαν; Τέλος τὸ ἐξῆς σχέδιον μοὶ ἐφάνη προτιμότερον πάντων. Ἐκεῖ εἰς τὴν ποίμνην ἔκειτο τὸ τεράστιον ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος· ἦτο χλωρὰ ἐλαία τὴν ὁποίαν εἶχε κόψει διὰ νὰ τὴν βαστάζῃ ὅταν ἤθελε ξηρανθῆ. Ὅτε τὸ εἶδομεν κατὰ πρῶτον, τὸ ἐξελάβομεν ὡς ἰστὸν μέλανος πλοίου μὲ εἴκοσι κωπηλάτας ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πλέουσιν εἰς τὸ πέλαγος· τοιοῦτον μᾶς ἐφαίνετο τὸ μῆκος του καὶ τοσοῦτον τὸ πάχος του. Πλησιάσας ἔκοψα ἐξ αὐτοῦ ἓνα κλάδον μιᾶς περίπου ὀργυιᾶς, τὸν ἔφερα εἰς τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα νὰ τὸν ὀξύνωσιν, οὗτοι δὲ μὲ ὑπήκουσαν. Ἐπειτα τὸν κατέστησα αἰχμηρὸν καὶ τὸν ἐσκήρυνα περάσας αὐτὸν ἀπὸ τὸ πῦρ· τέλος τὸν ἔκρυψα ὑπὸ σωρὸν κόπρου ἧτις ὑπῆρχεν ἀφθονος εἰς ὄλον τὸ σπήλαιον. Ἐν τούτοις παρώτρυνα τοὺς συντρόφους μου νὰ ῥίψωσι τὸν κύβον διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖοι ἠθέλον τολμήσει νὰ ἐγειρῶσι τὸν μοχλὸν διὰ νὰ τὸν βυθίσωσιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ τέρατος ὅταν ὁ γλυκὺς ὕπνος ἤθελε κυριεύσει αὐτόν. Οἱ τέσσαρες τοὺς ὁποίους ὑπέδειξεν ὁ κληρὸς ἦσαν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους θὰ ἐξέλεγα καὶ ἐγώ. Ἦμην ὁ πέμπτος μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ ἑσπέρας ἐπέστρεψεν ὁ Κύκλωψ ἐκ τῆς βοσκῆς, καὶ ἀμέσως ὤθησε πρὸς τὸ βάθος τοῦ ἄντρου ὄλον τὸ ποίμνιόν του, μὴ ἀφήσας ἐκτὸς

τῆς εὐρείας ἐκείνης ποιήνης μήτε τὰ ἄρρενα, εἴτε διότι συνέλαβεν ὑπονοίας, εἴτε διότι θεός τις διέταξεν οὕτω. Μόλις δὲ ἀνήγειρε καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τὸν τεράστιον βράχον, καὶ ἀμέσως ἐκάθησε καὶ ἤμελξε κατὰ σειρὰν τὰ πρόβια καὶ τὰς μηκωμένας αἶγας· ἔπειτα δὲ ἔθεσε πάλιν τὰ μικρὰ πλησίον τῶν μητέρων των. Μετὰ τὸ ταχὺ πέρασ τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἔδραξε πάλιν δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ ἠτοίμασε τὸ ἐσπερινόν του δεῖπνον. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸν ἐπλησίασα κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ποτήριον πλήρες πορφυροῦ οἴνου, καὶ τῷ εἶπον.

α Κύκλωψ, λάβε καὶ πῖε τὸν οἶνον τοῦτον τῶρα ἀφοῦ
» ἐχόρτασες ἀπὸ κρέας ἀνθρώπινον, διὰ νὰ μάθης ποῖον πο-
» τὸν περιεῖχε τὸ πλοῖόν μας. Τὸ ἔφερα ἐδῶ καὶ θὰ σοὶ
» ἔδωκα καὶ ἄλλο, ἐὰν εὐσπλαγχνιζόμενός με μὲ ἔστειλες
» εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' ἡ μανία σου δὲν ἔχει ὄριον.
» Ἄφρων! πῶς θέλεις εἰς τὸ μέλλον, μεταξὺ τῶν ἀπείρων
α θνητῶν, νὰ πλησιάσῃ κανεὶς εἰς τὰ παράλια ταῦτα, ἀφοῦ
» μᾶς μεταχειρίζεσαι μὲ τόσῃν ἀπανθρωπίαν ;»

α Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ ἐδέχθη τὸ ποτήριον, τὸ ἐκένωσεν, εὐφράνθη πίνων τὸ γλυκὺ ποτὸν καὶ μοὶ ἐζήτησε καὶ ἄλλο.

α Δός μοι ἀκόμη προθύμως, καὶ εἰπέ μοι ἀμέσως τὸ ὄνομα
» μὰ σου διὰ νὰ σοὶ προσφέρω δῶρον φιλοξενίας διὰ τὸ
» ὅποῖον θὰ εὐχαριστηθῆς. Ἡ εὐφορος γῆ τὸν Κυκλώπων
» παράγει ἐπίσης οἶνον τὸν ὅποῖον ἐξάγομεν ἀπὸ ἀφθόνοους
» σταφυλὰς, τρεφομένας ὑπὸ τῶν βροχῶν τοῦ Διός· ἀλλ' ὁ
» ἰδικός σου οἶνος μοὶ φαίνεται ἀπόσπασμα τῆς ἀμβροσίας
» καὶ τοῦ νέκταρος.»

α Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ τῷ ἔδωκα πάλιν ποτήριον πλήρες μεθυστικοῦ οἴνου. Τρὶς δὲ τὸ ἐγέμισα καὶ τρὶς τὸ ἐκένωσεν ὡς ἀσύνετος. Ὅταν δὲ ὁ οἶνος περιεκάλυψε τὰς αἰσθήσεις τοῦ Κύκλωπος, τότε τῷ ἀπέτεινα τοὺς ἐξῆς κολακευτικούς λόγους.

α Κύκλωψ, μὲ ἐρωτᾷς τὸ ἐνδοξὸν ὄνομά μου, θὰ σοὶ τὸ

» εἶπω καὶ θὰ μοὶ προσφέρῃς τὸ δῶρον τῆς φιλοξενίας τὸ
» ὁποῖον μοὶ ὑπεσχέθῃς. Ὀνομάζομαι Κανεῖς, ἡ μήτηρ μου,
» ὁ πατήρ μου μὲ καλοῦσι Κανένα, καὶ τοιουτοτρόπως μὲ
» ὀνομάζουσιν ὅλοι οἱ σύντροφοί μου.»

«Ταῦτα εἶπόν, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη μὲ καρδίαν ἀνηλεῆ.

«Θὰ φάγω τὸν Κανένα τελευταῖον, μετὰ τοὺς συντρό-
» φους τοῦ πρώτου τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ θὰ ἦναι τὸ δῶρόν μου.»

«Εἰπὼν ταῦτα ἔπεσεν ὑπτίως καὶ ἐξηπλώθη μὲ τὸν τρά-
χην ἀνατετραμμένον, καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου ὅστις
δαμάζει ὅλα τὰ ὄντα. Ἐν τούτοις ἡ μέθη τὸν ἐδάρινε, καὶ
τὸ στόμα του ἐξήμει μετὰ τοῦ οἴνου τεμάχια σαρκὸς ἀν-
θρωπίνης. Ἀμέσως, διὰ νὰ θερμάνω τὸν πάσσαλον, τὸν ἔ-
θεσα ὑποκάτω τῆς θερμῆς στάκτης, καὶ διὰ τῶν λόγων μου
ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου ἵνα μὴ δειλιάσαντες ἀπο-
συνθῶσιν. Ἦδη ὁ ἐξ ἐλαίας μοχλὸς εἶχε κοκκινήσει καὶ
ἐπλησίαζε νὰ ἀνάψῃ ὅτε τὸν ἀπέσυρα. Τότε δὲ περικυ-
κλωμένος ὑπὸ τῶν συντρόφων μου ἐπλησίασα τὸν Κύ-
κλωπα· θεὸς τις τοῖς ἐνέπνεε μέγα θάρρος, διότι ἐβύθι-
σαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ Κύκλωπος τὴν αἰχμὴν
τοῦ μοχλοῦ, καὶ τὸν ἐκράτησαν ἰσχυρῶς, ἐνῶ ἐγὼ, πιέ-
ζων ἐπὶ τῆς ἄλλης ἄκρας, τὸν ἔστρεφον ζωηρῶς. Ὅπως
τεχνίτης θὰ ἐτρύπα διὰ τῆς τρυπάνης τὸ ξύλον διὰ τοῦ ὀ-
ποίου κατασκευάζει πλοῖον, καὶ οἱ δύο βοηθοὶ του τὴν στη-
ρίζουσιν ἑκατέρωθεν δι' ἱμάντων, καὶ στρέφεται ἡ τρυπάνη ἀ-
καταπαύστως, οὕτω περιστρέφωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ὀφθαλ-
μὸν τοῦ Κύκλωπος τὸν φλογερὸν μοχλὸν ἐπὶ τοῦ ὀποίου τὸ
αἷμα ἔρρεε καὶ ἔβραζεν· ὁ καυστικὸς καπνὸς τῆς καιομένης
κάρης τοῦ ὀφθαλμοῦ κατηνάλισκε τὰς ὀφρῦς του καὶ τὰ
βλέφαρά του, αἱ δὲ ρίζαι ἔβραζον μετὰ κρότου. Καθὼς ὁ
σιδηρουργὸς βυθίζει εἰς ὕδωρ ψυχρὸν μέγαν πέλεκυν ἢ ἀξίνην
ἥτις ἀναπέμπει συριγμὸν (ὅπερ ὁμοίως δίδει εἰς τὸν σίδηρον
σκληρυνσιν) οὕτω καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ἐσύριζε περίξ τοῦ
ἐκ ξύλου ἐλαίας μοχλοῦ. Τὸ τέρας ἔρρηξε κραυγὴν τρομε-
ρὰν, καὶ οἱ πέριξ βράχοι ἐπανελάβον τὴν κραυγὴν ἐκείνην,

ἡμεῖς δὲ καταληφθέντες ὑπὸ φόβου ἐφύγαμεν. Τότε ὁ Κύκλωψ ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ τὸν μοχλὸν βεβρεγμένον μὲ πολὺ αἷμα, καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ τὸν ἔβριψε μακρὰν καὶ ἤρχισε μὲ μεγάλας φωνὰς νὰ προσκαλῆ τοὺς Κύκλωπας οἵτινες κατῴκουν πέριξ τοῦ ἐντὸς σπηλαίων εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀνέμων πληττομένας κορυφάς. Εἰς τὴν φωνὴν του προσέδραμον πανταχόθεν, καὶ ἀπὸ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου τὸν ἠρώτησαν τί τὸν ἐβασάνιζε.

«Πολύφημε, τί σὲ ἐνοχλεῖ καὶ ἐξέβαλες τόσον μεγάλην κραυγὴν εἰς τὰ μέσα τῆς θείας νυκτός; Διατί διέκοψες τὸν ὕπνον μας; Μήπως ἐφοβήθης ὅτι θὰ σοῦ ἀρπάσουν τὰ πρόβατα;»

«Ὁ δὲ ῥωμαλέος Πολύφημος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου του.

«ἜΩ φίλοι, ὁ Κανεὶς μὲ φονεύει μὲ δόλον καὶ ὄχι μὲ βίαν.»

«Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ Κύκλωπες ἀπεκρίθησαν τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Κανεὶς εἶπες; εἶσαι λοιπὸν μόνος; Τότε δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἀποφύγῃς κακὸν στελλόμενον παρὰ τοῦ μεγάλου Διός. Ζήτησον τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως Ποσειδῶνος ὅστις εἶναι πατήρ σου.»

«Εἰπόντες ταῦτα ἐμακρύνθησαν, ἐμοῦ δὲ ἡ καρδία εὐχαριστήθη διότι τοὺς ἠπάτησε τὸ ὄνομά μου καὶ ἡ εὖστοχος σκέψις μου. Ἐν τούτοις τὸ τέρας ἐβασάνιζετο ἀπὸ τρομεροὺς πόνους· ἐστέναζε, καὶ διὰ τῶν τρεμουσῶν χειρῶν του ἀφῆρεσε ψηλαφῶν τὴν κλείουσαν τὸ σπήλαιον πέτραν καὶ καθήσας εἰς τὴν εἴσοδον ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας ἐλπίζων ὅτι θὰ ἐζητοῦμεν νὰ διαφύγωμεν φύρδην μίγδην μετὰ τῶν προβάτων καὶ ὅτι θὰ μᾶς συνελάμβανε. Τοιοῦτοτρόπως δὲ μὲ ἐξελάμβανε καὶ πάλιν ὡς ἀνόητον. Ἄλλ' ἐγὼ ἐσκεπτόμην διὰ τίνος ταχέος καὶ ἀσφαλοῦς μέσου νὰ σώσω ἐκ τοῦ θανάτου τοὺς συντρόφους μου καὶ ἑμαυτόν. Τὸ πνεῦμά μου διανοεῖτο μυρία στρατηγήματα, διότι ἐπρόκειτο

περὶ τῆς ζωῆς καὶ μέγας ὄλεθρος μᾶς ἐπλησίαζεν. Ἴδου δὲ τί ἐν τῇ ψυχῇ μου μοῦ ἐφάνη προτιμότερον. Ὑπῆρχον ἐκεῖ μεγάλοι καὶ ὑπερήφανοι κριοὶ τῶν ὁποίων τὸ πυκνὸν μαλλίον ἦτο χρώματος μελανοῦ. Ἀθορύβως τοὺς ἤνωσα ἀνὰ τρεῖς μὲ τὸν εὐλύγιστον λύγον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκοιμάτο ὁ τερατώδης καὶ σκληρὸς Κύκλωψ. Ὁ μεσαῖος κριὸς ἔφερεν ἓνα ἄνδρα, οἱ δύο δὲ ἄλλοι κριοὶ, βαδίζοντες ἐκατέρωθεν, ἐπροφύλασσαν τοὺς συντρόφους μου. Δι' ἐμὲ ἐφύλαξα τὸν ἰσχυρότερον κριὸν ὅλου τοῦ ποιμνίου· τὸν ἔλαβον ἐκ τῶν νώτων, ἐβυθίσθην εἰς τὴν πυκνόμαλλον γαστέρα του, καὶ διὰ τῶν χειρῶν μου προσεκολλήθην ἰσχυρῶς εἰς τὸ μακρὸν μαλλίον του καὶ ἔμενον ἐκεῖ μὲ καρδίαν θαρράλεαν. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν στενάζοντες περιεμένομεν νὰ φανῇ ἡ θεία αὐγή.

«Ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως, ὅλα τὰ ἄρρενα τοῦ ποιμνίου ἐξώρμησαν πρὸς βροσκὴν, τὰ δὲ θήλεα, ὅσα δὲν εἶχε δυνηθῆ νὰ ἀμέλξῃ ἐβέλαζον εἰς τὰς ποιμένας των μὲ μαστοὺς ἐξωγκωμένους ὑπὸ τοῦ γάλακτος. Ὁ κύριός των, βασανιζόμενος ἀπὸ πόνους ἀφορήτους, ἐψηλάφει διὰ τῶν χειρῶν τὰ νῶτα τῶν πρὸ αὐτοῦ διερχομένων κριῶν, καὶ ὁ ἀνόητος δὲν ὑπώπτευσεν ὅτι ὑπὸ τὰ δασύμαλλα στήθη των ἦσαν δεδεμένοι οἱ σύντροφοί μου. Ὁ κριὸς ὅστις ἔφερεν ἐμὲ ἐξῆλθε τελευταῖος, διότι τὸν ἐβάρυνον τὰ μαλλία του καὶ ἐγὼ ὁ πανοῦργος. Ὁ δὲ κρατερός Πολύφημος ψηλαφήσας αὐτὸν τῷ εἶπεν.

«Ἀγαπητέ μου κριε, διατί σήμερον ἐξέρχου τόσον βραδύως ἐκ τοῦ ἀντροῦ σου; σὺ δὲν εἶσαι συνειθισμένος νὰ ἀκολληθῆς, ἀλλὰ προπορεύου μὲ βῆμα ὑπερήφανον διὰ νὰ βοσκήσῃς τὰ τρυφερὰ χόρτα τῶν λειμώνων. Πρῶτος φθάνεις πρὸς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, πρῶτος ἐπανέρχου προθύμως τὸ ἐσπέρας εἰς τὴν ποιμνὴν, καὶ ἰδοὺ τώρα εἶσαι ὁ ὑβραδύτερος ὄλων. Μήπως λυπεῖσαι διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κυρίου σου τὸν ὁποῖον ἐξώρυξεν ἄθλιός τις θνητὸς βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς ἐλεεινοὺς συντρόφους του, ἀφοῦ ἐδάμασαν

πτάς αἰσθήσεις μου διὰ τοῦ οἴνου; Αὐτός ὁ Κανείς δὲν νομίζω ὅτι θὰ σωθῆ ἔκ τοῦ θανάτου· καὶ σὺ, ἂν ἡσθάνεσο πῶς ὁ κύριός σου, ἐὰν ἠδύνασο νὰ μοὶ ὁμιλήσης, θὰ μοὶ βέλεγες ποῦ κρύπτεται διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀργὴν μου. Θὰ πτόν συνέτριβον ἀμέσως· ὁ ἐγκέφαλός του θὰ ἀνεπήδα »πανταχόθεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ σπηλαίου μου, καὶ ἡ καρδιά μου θὰ ἀνεκουφίζετο ἀπὸ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα μοὶ βέπροξένησεν αὐτός ὁ ἄθλιος Κανείς.»

« Ταῦτα εἰπὼν ἀφῆκε νὰ διέλθῃ ὁ κριός. Ὅλιγα βήματα μακρὰν τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς αὐλῆς ἀπεσπᾶσθην πρῶτος κάτωθεν τοῦ κριοῦ καὶ ἔλυσα τοὺς συντρόφους μου, ἀμέσως δὲ ἀπετρέψαμεν τῆς πορείας του τὸ παχὺ ποίμνιον καὶ τὸ ἐδιώξαμεν πρὸς τὸ πλοῖόν μας. Ἐχάρησαν δὲ οἱ ἀγαπητοί μας σύντροφοι ἰδόντες ἡμᾶς ὅσοι διεφύγομεν τὸν θάνατον, ἐθρήνουν δὲ καὶ ἐστέναζον δι' ἐκείνους οἵτινες ἔλειψαν. Ἄλλ' ἐγὼ τοὺς ἐμπόδισα δι' ἐνὸς κινήματος τῶν ὀφρύων καὶ ἐσταμάτησα τὰ δάκρυά των, διατάξας αὐτοὺς νὰ ρίψωσι ταχέως τὸ ποίμνιον εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος. Ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν προθύμως, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον ἐκάθησαν κατὰ σειρὰν εἰς τὰς ἔδρας τῶν κωπηλατῶν καὶ ἤρχισαν νὰ πλήττωσι μὲ τὰ κωπία των τὴν λευκὴν θάλασσαν.

« Ὅταν ἐμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν ξηρὰν τόσον ὅσον νὰ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ κράζοντος, τότε ἀπέτεινα πρὸς τὸν Κύκλωπα τοὺς ἐξῆς σαρκαστικούς λόγους:

« Κύκλωψ, δὲν σοὶ ἦτο πεπρωμένον νὰ τρώγῃς εἰς τὸ βεῦρύχωρον σπήλαιόν σου μὲ τὴν βιαίαν δύναμίν σου τοὺς συντρόφους ἀνάνδρου ἀνδρός. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τιμωρηθῆς διὰ τὰς κακὰς σου πράξεις, ὧ ἀνόητε ὅστις δὲν ἐφοβήθης τρώγων ἐντὸς τοῦ οἴκου σου τοὺς ξένους οἵτινες ἐπκάθησαν εἰς τὴν ἐστίαν σου. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ λοιποὶ θεοὶ σὲ βέτιμωρήσαν.»

« Ταῦτα εἶπον, οἱ δὲ λόγοι μου ἐδιπλασίασαν τὴν τρομερὰν ὀργὴν του· ἀπροσπᾶσας δὲ τὴν ἀπότομον κορυφὴν μεγάλου

ὄρους τὴν ἐρρίψε καὶ ἔπεσεν αὕτη ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου μας καὶ παρ' ὀλίγον νὰ κτυπήσῃ τὴν ἄκραν τῆς πύργου. Ἡ θάλασσα ἐκυμάτισεν ἕνεκα τοῦ πεσόντος τεραστίου βράχου καὶ τὸ κύμα μᾶς ὠθήσεν ἐκ νέου πρὸς τὴν παραλίαν καὶ μᾶς ἠνάγκασε νὰ προσεγγίσωμεν εἰς τὴν ξηράν· ἀλλὰ δράξας ἐγὼ μακρότατον ἀκόντιον τὸ ἐστήριξα ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἀπεμάκρυνα τὸ πλοῖον. Τότε ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς νὰ χαμηλώσωσιν ἐπὶ τῶν ἐδρῶν των διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν ὄλεθρον. Ἐχαμηλώσαν λοιπὸν εἰς τὰ ἔμπρὸς καὶ ἤρχισαν νὰ κωπηλατῶσι μὲ δύναμιν. Ὅταν τέλος ἐφθάσαμεν εἰς ἀπόστασιν διπλασίαν, ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω καὶ πάλιν πρὸς τὸν Κύκλωπα, οἱ δὲ σύντροφοί μου ἐζήτησαν διὰ τῶν παρακλήσεων των νὰ μὲ ἐμποδίσωσι.

« Δυστυχῆ, διατί θέλεις νὰ ἐρεθίζῃς τὸν ἄγριον αὐτὸν ἄνθρωπον ὅστις ῥίψας πρὸ ὀλίγου βράχον καθ' ἡμῶν ἔσυρε τὸ πλοῖον πρὸς τὴν νῆσόν του ὅπου ὀλίγον ἔλειψε νὰ χαθῶμεν ; Ἐὰν ἀκούσῃ πάλιν τὰς κραυγὰς σου, θὰ συντρίψῃ τὰς κεφαλὰς μας καὶ τὰς σανίδας αἱ ὅποιαί μᾶς φέρουσι πρίπτων καθ' ἡμῶν ἀπότομον βράχον, διότι ὁ βραχίων του ὑδύναται νὰ ῥίψῃ μακράν. »

« Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ἀλλ' οἱ λόγοι των δὲν ἔπεισαν τὴν τολμηρὰν καρδίαν μου· παραφερθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, ἔκραξα πάλιν.

« Κύκλωψ, ἐάν τις μεταξὺ τῶν θνητῶν σὲ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ἀπωλείας τῆς ὀράσεώς σου, εἰπέ ὅτι σὲ ἐτύφλωσεν ὁ πορθητὴς τῶν πόλεων, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεὺς ὅστις κατοικεῖ εἰς τὴν Ἰθάκην. »

« Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη στεναζών.

« Μέγιστοι θεοί ! Ἴδου βεβαίως ἡ ἐκπλήρωσις ἀρχαίας τινὸς προφητείας. Ἄλλοτε ἔζη μεταξὺ ἡμῶν εὐγενὴς καὶ μέγας μάντις, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύμου Τήλεμος, ὅστις διέπρεπεν εἰς τὴν μαντικὴν ἐπιστήμην καὶ ὅστις ἐξηγῶν εἰς τοὺς Κύκλωπας τὰ θεῖα σημεῖα ἐφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας.

» Αὐτὸς μοὶ προεῖπεν ὅσα ἔμελλα νὰ πάθω, ὅτι θὰ ἔστεροῦμαι
» μὴν τῆς ὀράσεώς μου διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Ὀδυσσεώς, ἐγὼ
» δὲ περιέμενον πάντοτε νὰ ἴδω μέγαν καὶ ὠραῖον ἄνδρα,
» μὲ μεγάλην πεπρoικισμένον δύναμιν. Καὶ τώρα σὺ ὁ μι-
» κρὸς, ὁ οὔτιδανός, ὁ ἀδύνατος, μοῦ ἀφήρησες τὴν ὄρασιν
» ἀφοῦ μὲ ἐδάμασες διὰ τοῦ οἴνου. Ἄλλὰ πλησίασον, ὦ
» Ὀδυσσεῦ, διὰ νὰ σοὶ προσφέρω τὰ δῶρα τῆς φιλοξενίας,
» καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν ἔνδοξον Ποσειδῶνα νὰ σὲ ὀδηγή-
» σῃ, διότι εἶμαι υἱὸς του καὶ καυχᾶται ὅτι μὲ ἐγέννησεν.
» Αὐτὸς μόνος, καὶ οὐδεὶς ἄλλος μεταξὺ τῶν μακάρων θεῶν,
» αὐτὸς μόνος θὰ μὲ θεραπεύσῃ ἐὰν θελήσῃ »

« Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνος, ἐγὼ δὲ τῷ ἀπεκρίθην.

« Εἶθε τὸ κτύπημα μὲ τὸ ὁποῖον σὲ ἔπληξα νὰ σὲ κατα-
» κρημνίσῃ εἰς τὸν ἄλην χωρὶς ψυχὴν καὶ χωρὶς ζώην ὅπως
» εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Ποσειδῶν ποτὲ δὲν θὰ σοῦ ἀποδώσῃ
» τὴν ὄρασιν. »

« Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ ἀνατείνας τὰς χεῖρας πρὸς
τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν, ἀπέτεινε τὴν ἐξῆς δέησιν πρὸς τὸν
Ποσειδῶνα.

« Εἰσάκουσόν μου, ὦ θεὲ ὅστις σείεις τὴν γῆν· ἐὰν ἦναι
» ἀλήθης ὅτι ἐγεννήθην ἀπὸ σὲ καὶ καυχᾶσαι ὅτι εἶσαι πα-
» τὴρ μου, εὐδόκησον ὥστε ὁ πορθητῆς τῶν πόλεων, ὁ υἱὸς
» τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεύς, τοῦ ὁποῖου ἡ κατοικία εἶναι εἰς
» τὴν Ἰθάκην, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐν
» τούτοις, ἐὰν ἦναι πεπρωμένον νὰ ἐπανίδῃ τοὺς φιλτάτους
» του, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς πατρικούς του ἀγρούς, καὶ νὰ εἰ-
» σέλθῃ εἰς τὴν λαμπρὰν οἰκίαν του, εὐδόκησον νὰ φθάσῃ βρα-
» δέως καὶ ἔλεεινῶς ἐπὶ πλοίου ξένου, ἀφοῦ ἀπολέσει ὅλους
» τοὺς συντρόφους του, ἵνα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατοικίαν του
» δεῦρῃ ἀκόμη δυστυχίας. »

« Τοιαύτη ἦτο ἡ δέησίς του, ἐπήκουσε δὲ αὐτοῦ ὁ κυ-
νοχαίτης Ποσειδῶν. Ἐπειτα ἀνεγείρας βράχον μεγαλείτερον
τοῦ πρώτου τὸν ἔρριψε στρεφόμενον μετὰ μεγάλης δυνάμεως.
Τὴν φορὰν ταύτην ὁ λίθος ἔπεσεν ὀπίσθεν τοῦ πλοίου μας

καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κτυπήσῃ τὴν ἄκραν τῆς πλώρας. Ἡ θάλασσα ἐζωγκώθη ἀπὸ τὴν βίαν τῆς πεσοῦσης πέτρας, ἀλλὰ τὸ κύμα μᾶς ὤθησεν εἰς τὰ ἔμπρὸς καὶ μᾶς ἠνάγκασε νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν ξηράν. Τότε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον ὅπου τὰ ἄλλα πλοῖα ἔμενον συνηγμένα καὶ περίξ αὐτῶν καθήμενοι οἱ σύντροφοί μας περιέμενον καταλυπημένοι τὴν ἐπιστροφὴν μας. Ἀνειλκύσαμεν τὸ πλοῖόν μας εἰς τὴν ξηράν, ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐξηγάγομεν τὸ ποίμνιον τοῦ Κύκλωπος τὸ ὅποιον ἐμοιράσθημεν καὶ κανεὶς δὲν ἐμακρύνθη ἠδίκημένος. Οἱ ἀνδρεῖοι ὅμως σύντροφοί μου μοὶ ἔδωκαν ἐκτὸς τοῦ μεριδίου μου τὸν κριὸν ὅστις μὲ ἔφερε τὸν ὅποιον θυσιάσας ἀμέσως ἐπὶ τῆς παραλίας ἔκαυσα τοὺς μικροὺς του διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία ὅστις βασιλεύει ἐπὶ ὅλων τῶν ὄντων. Ἄλλ' ὁ θεὸς οὗτος δὲν ἐδέχθη τὴν προσφορὰν μου καὶ δὲν ἔπαυσε μελετῶν πῶς νὰ καταστρέψῃ τὰ πλοῖά μου καὶ τοὺς ἀγαπητούς μου συντρόφους. Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐτρώγομεν ἡσύχως τὰ ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν τὸν ἐκλεκτὸν οἶνον. Ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, τότε ἐξηπλώθημεν καὶ ἐκοιμήθημεν εἰς τὴν ἀκροθαλασσίαν.

Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία. Ἐκεῖνοι δὲ εἰσῆλθον εὐθύς καὶ καθήσαντες κατὰ σειρὰν εἰς τὰς ἔδρας τῶν κωπηλατῶν ἐπληττον διὰ τῶν κωπίων τῶν τὴν λευκὴν θάλασσαν. Ἐξηκολουθήσαμεν δὲ τὴν πορείαν μας μὲ τεθλιμμένην καρδίαν, διότι ἡ χαρὰ ὅτι ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τὸν θάνατον ἐμιγνύετο μὲ τὴν λύπην ὅτι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Κ.

« Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κυμαιομένην νῆσον τῆς Αἰολίας, ὅπου κατοικεῖ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰππότου Αἴολος, ὁ ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ἀδιάρρηκτον χάλκινον τεῖχος, ὠκοδομημένον ἐπὶ ἀποκρήνου βράχου, περικυκλοῖ αὐτὴν πανταχόθεν. Δώδεκα τέκνα ἐγεννήθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορά του, ἕξ θυγατέρες καὶ ἕξ ἀνθροὶ παῖδες τοὺς ὁποίους ἐνύμφευσε μὲ τὰς ἀδελφάς των καὶ οἵτινες κάθηνται πάντοτε πλησίον τοῦ ἀγαπητοῦ πατρὸς των καὶ τῆς σεβασμίας μητρὸς των ἔχοντες ἐνώπιόν των ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀναρίθμητα φαγητά. Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἡ αὐλὴ καὶ τὰ ἀνάκτορα ἀντηχοῦσι πλήρη ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν ὀπτομένων θυμάτων, κατὰ δὲ τὴν νύκτα κοιμῶνται πλησίον τῶν σεβαστῶν γυναικῶν των ἐπὶ ταπήτων καὶ ἐπὶ κλινῶν τεχνικῶς ἐξειργασμένων.

« Εἰσήλθομεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Αἰόλου. Καὶ ἐπὶ ἕνα μὲν μῆνα ὀλόκληρον μὲ ἐφιλοξένει καὶ μὲ ἡρώτα περὶ παντὸς πράγματος, περὶ τῆς Τροίας, περὶ τοῦ στόλου τοῦ Ἀτρείδου, περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν Ἀχαιῶν· ἐγὼ δὲ τῷ διηγούμην τὰ πάντα πιστῶς. Ἄλλ' ὅταν τὸν παρεκάλεσα νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσω καὶ νὰ μὲ ἀποστείλῃ, δὲν μὲ ἡρνήθη παντάπασι καὶ προητοίμασε μάλιστα τὰ διὰ τὸ ταξίδιον ἀναγκαιοῦντα. Μοὶ ἔδωκε δὲ ἄσκον τὸν ὁποῖον κατεσκευάσεν ἐκ τοῦ δέρματος βοῦς ἐννεαετοῦς ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιέκλεισε τοὺς σφαιροὺς ἀνέμους, διότι ὁ Ζεὺς τὸν διώρισε φύλακα τῶν ἀνέμων, καὶ ὁ Αἴολος τοὺς δένει ἢ τοὺς λύει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Εἰς τὸ βάθος τοῦ εὐρυχώρου πλοίου μου ἔδεσε τὸν ἄσκον μὲ σχοινίον ἀργυροῦν διὰ νὰ μὴ διαφεύγῃ οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη πνοή, μόνος δὲ ὁ Ζεφύρος ἔμεινεν ἐλεύθερος διὰ νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης τοὺς συντρόφους μου καὶ τὰ πλοῖά μου. Φεῦ! αἱ εὐχαὶ του δὲν ἔμελλον νὰ

ἐκπληρωθῶσιν; ἡμεῖς δὲ ἐπέπρωτο νὰ καταστραφῶμεν διὰ τὴν ἀνοησίαν μας.

α' Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας καὶ ἑννέα νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ἡμέραν διεκρίναμεν τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος μου· ἤδη δὲ ἐβλέπομεν ἐκείνους οἴτινες ἤναπτον πυρὰ πλησίον τῆς παραλίας. Τότε, βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ καμάτου, ἐνέδωκα εἰς τὸν γλυκὺν ὕπνον, διότι δὲν εἶχα ἀφήσει· οὐδὲ πρὸς στιγμὴν τὸ πηδάλιον, οὔτε ἠθέλησα νὰ ἐμπιστευθῶ αὐτὸ εἰς ἄλλον, θέλων νὰ φθάσω τὸ ταχύτερον εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος μου. Ἐντούτοις οἱ σύντροφοί μου ὠμίλουν μεταξύ των περὶ ἐμοῦ νομίζοντες ὅτι ἔφερα εἰς τὴν κατοικίαν μου χρυσὸν καὶ ἄργυρον, δῶρα τοῦ μεγαθύμου Αἰόλου, υἱοῦ τοῦ Ἰππάτου. Ἐκαστος δὲ ἐξ αὐτῶν, μὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου, ἔλεγεν.

α' ὦ θεοί! πόσον ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται παρ' ὄλων ἐκείνων τῶν ὁποίων ἐπεσκέφθη τὰς πόλεις! ὕφρει ἐκ τῆς Τρωάδος πολλὰ κειμήλια ὡς μερίδιον ἐκ τῶν πλαφύρων· ἡμεῖς δὲ, ἀφοῦ ἀπεπερατώσαμεν τὸν αὐτὸν δρόμον ὃν καὶ αὐτὸς, ἐπιστρέφομεν εἰς τὰς οἰκίας μας μὲ χειῖρας κενάς. Τώρα δὲ ἔπρεπε καὶ ὁ Αἴολος νὰ τῷ προσφέρει τὰ δῶρα ταῦτα ἕνεκα φιλίας. Ἄλλ' ἄς σπεύσωμεν νὰ ημαῖθωμεν τί περιέχει ὁ ἀσκὸς οὗτος καὶ πόσον χρυσὸν καὶ ἄργυρον περικλείει.»

«Ταῦτα εἶπον οἱ σύντροφοί μου αἱ δὲ κακαὶ βουλαὶ των ὑπερενίκησαν καὶ ἤνοιξαν τὸν ἀσκὸν ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξώρμησαν ὅλοι οἱ ἄνεμοι. Ἡ τρικυμία τοὺς ἤρπασε καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς τὸ πέλαγος κλαίοντας, μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίων γῆν. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐξύπνησα καὶ ἐσκεπτόμην μὲ τὴν ἀθάνατον καρδίαν μου νὰ ῥιφθῶ ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ ἀποθάνω, ἢ μένων μεταξύ τῶν ζώντων, νὰ ὑποφέρω ἀγογγύστως καὶ τοῦτο τὸ δεινόν. Ἐπροτίμῃσα δὲ νὰ ὑπομείνω καὶ νὰ ζήσω. Περιεκαλύφθη λοιπὸν καὶ κατεκλίθη ἐν τῷ πλοίῳ, ἐνῶ οἱ σύντροφοί μου ἐστέναζον, ἢ δὲ δεινὴ τρικυμία μὲ ἔρριψε πάλιν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου. Ἐξήλ-

θομεν εἰς τὴν ξηρὰν, ἐπρομηθεύθημεν ὕδωρ, καὶ οἱ κωπηλάται μου, μείναντες πλησίον τῶν πλοίων, ἐδείπνησαν. Ἐφοῦ δὲ ἐχορτάσθημεν τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἔλαβον ἓνα πολεμιστὴν καὶ ἓνα κήρυκα καὶ μετέβην εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ Διόλου ἀνάκτορον ὅπου εὔρον τὸν βασιλέα δειπνοῦντα μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του. Εἰσήλθομεν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ἐκαθήσαμεν παρὰ τὸ κατώφλιον. Ἐκεῖνοι δὲ ἠπόρησαν καὶ μᾶς ἠρώτησαν.

« Πῶς ἦλθες, Ὀδυσσεῦ ; ποῖος κακὸς δαίμων σὲ εὔρεν ; ἢ ἡμεῖς σὲ ἀπεστείλαμεν μετὰ πολλῆς προσοχῆς διὰ νὰ πύπαγῃς εἰς τὴν πατρίδα, σου, εἰς τὴν κατοικίαν σου, ἢ ὅπου πάλλαχου ἤθελε σοὶ φανῆ ἄρεστόν. »

« Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην μὲ καρδίαν τεθλιμμένην.

« Οἱ κακοὶ σύντροφοί μου μὲ ἔβλαψαν, καὶ πρὶν αὐτῶν ὁ σκοληρὸς ὕπνος· ἀλλὰ σώσατέ με, ἀγαπητοὶ φίλοι, διότι πδύνασθε. »

« Ταῦτα εἶπον προσπαθῶν νὰ τοὺς πείσω μὲ γλυκεῖς λόγους· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐσιώπων, καὶ μόνον ὁ πατήρ των μοὶ ἀπεκρίθη λέγων.

« Φύγε ἀμέσως ἀπὸ τὴν νῆσον ταύτην, ὦ ἀθλιώτατε πάντων τῶν θνητῶν, διότι δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ δέχωμαι καὶ νὰ βοηθῶ ἄνθρωπον μισοῦμενον ὑπὸ τῶν μακάρων θεῶν. » Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, ἀφοῦ ἐπέστρεψες ἐδῶ ὑπὸ τὸ βᾶρος τῆς νόργῆς τῶν θεῶν. »

« Μὲ τοιούτους λόγους μὲ ἀπέπεμψε τῆς οἰκίας του βαρέως στενάζοντα. Ἐξηκολουθήσαμεν τὸ ταξιδίδιον μας μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, ἡ δὲ ψυχὴ τῶν συντρόφων μου κατεβασανίζετο μὲ τὸ ἐπίπονον κωπηλάτημα εἰς τὸ ὅποιον μᾶς κατεδίκασεν ἡ μωρία μας, ἐπειδὴ κανεὶς πλέον δὲν μᾶς ἐπροστάτευεν.

« Ἐπὶ ἕξ ἡμέρας καὶ ἕξ νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Λάμου, τὴν Τηλέπυλον τῶν Δαιστρυγόνων, ὅπου ὁ

ποιμὴν, ἐπαναφέρων ἐκ τῆς βοσκῆς τὸ ποίμνιόν του, προσκαλεῖ ἄλλον ποιμένα ὅστις τὸν ἀκούει καὶ ἐξάγει τὸ ἰδικόν του· ὅπου ὁ ἐγκαρτερῶν εἰς τὴν ἀγρυπνίαν θὰ ἠδύνατο νὰ λαμβάνῃ διπλοῦν μισθὸν βόσκων πρῶτον μὲν τοὺς βόας, ἔπειτα δὲ τὰ λευκόμαλλα πρόβατα, διότι αἱ ὁδοὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς εἶναι πλησίον ἀλλήλων. Εἰσήλθομεν εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ λιμένα, περίξ τοῦ ὁποίου ὑψοῦται πανταχόθεν βράχος ἀπότομος, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον στενοῦται ὑπὸ δύο ὑψηλῶν ἀκρωτηρίων. Οἱ σύντροφοί μου διεύθυνον τὰ πλοῖά των εἰς τὰ ἔνδον τοῦ λιμένος καὶ τὰ ἔδεσαν πλησίον ἀλλήλων, διότι ἐντὸς αὐτοῦ ποτὲ δὲν ὑψοῦνται κύματα μῆτε μεγάλα μῆτε μικρά, ἀλλὰ πάντοτε ἐπικρατεῖ ἐντελής γαλήνη. Ἐγὼ μόνος ἐκράτησα τὸ πλοῖόν μου ἐκτὸς, δέσας ἐκ τοῦ βράχου τῆς εἰσόδου τὰ στηρίζοντα αὐτὸ σχοινία. Ἐπειτα ἀνέβην ἐπὶ ἀποκρήμνου λόφου καὶ ἐστάθην χωρὶς νὰ ἰδῶ μῆτε τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων μῆτε τὰς τῶν βοῶν. Εἶδομεν μόνον καπνὸν ὑψούμενον ὑπὲρ τὴν γῆν· τότε ἐξέλεξα δύο πολεμιστὰς καὶ ἓνα κήρυκα, τοὺς ὁποίους διέταξα νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας διὰ νὰ ἰδῶσι τίνες ἀνθρωποὶ κατώκουν αὐτήν. Ἀνεχώρησαν λοιπὸν ἀκολουθοῦντες πεπατημένην ὁδὸν διὰ τῆς ὁποίας τὰ ἀμάξια μετέφερον εἰς τὴν πόλιν τὰ ξύλα τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, πλησίον δὲ τῶν θυρῶν συνήντησαν νέαν παρθένον ἣτις ἐξήρχετο διὰ νὰ φέρῃ ὕδωρ· ἦτο ἡ εὐγενὴς θυγάτηρ τοῦ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάτου, ἣτις κατέβαιναν εἰς τὴν ὠραίαν κρήνην τῆς Ἀρτακίας ἐκ τῆς ὁποίας ὄλος ὁ λαὸς ἐλάμβανεν ὕδωρ. Οἱ σύντροφοί μου τὴν ἐπλησίασαν καὶ τὴν ἠρώτησαν ποῖος ἦτο ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης καὶ τίνες οἱ λαοὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίλευεν, ἐκείνη δὲ τοῖς ἔδειξε τὸ ἀνάκτορον τοῦ πατρὸς της, ὅπου μετέβησαν ἀμέσως. Ἀλλὰ μόλις εἰσελθόντες εἰς τὴν εὐρύχωρον ἐκείνην κατοικίαν, εὔρον γυναῖκα ὑψηλὴν ὡς κορυφὴν ὄρους. Ἡ θεὰ αὕτη τοὺς ἐνέπλησε τρόμου. Ἐν τούτοις ἡ βασίλισσα ἐκάλεσεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὸν ἐνδοξὸν Ἀντιφάτη, σύζυγόν της, ὅστις ἀμέσως

ἐμελέτησε τὸν ὄλεθρόν των, καὶ ἀρπάσας τὸν ἓνα ἐκ τῶν συντρόφων μου παρεσκεύασε τὸ δεῖπνόν του. Οἱ δύο ἄλλοι ὤρμησαν καὶ ἔφυγον ταχέως μέχρι τῶν πλοίων. Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ διαλαλήσωσι δι' ὅλης τῆς πόλεως, οἱ δὲ Δαιστρυγόνες ἤκουσαν τὴν πρόσκλησίν του καὶ συνέρρευσαν πανταχόθεν ἀναρίθμητοι, ὁμοιάζοντες οὐχὶ μὲ ἀνθρώπους ἀλλὰ μὲ γίγαντας, καὶ ἐκ τῆς κόρυφῆς τῶν βράχων ἔρριπτον κατὰ τῶν πλοίων μας λίθους ὑπερμεγέθεις. Φοβερός θόρυβος ἠγέρθη ἀπὸ τὰ πλοῖα, αἱ δὲ κραυγαὶ τῶν θνησκόντων ἐμιγνύοντο μὲ τὸν κρότον τῶν συντριβομένων πλοίων. Οἱ Δαιστρυγόνες ἐτρόπησαν τοὺς Ἑλληνας ὡς ἰχθῦς καὶ τοὺς ἔλαβον διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὰ φρικώδη αὐτῶν συμπόσια. Καθ' ὃν καιρὸν δὲ ἐφόνευσον αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ βαθέος λιμένος, ἐγὼ ἔσυρα τὸ κοπτερὸν ξίφος μου καὶ ἔκοψα τὸ σχοινίον ὅπερ ἐκράτει τὸ πλοῖόν μου. Ἐνθαρρῦνας δὲ τοὺς συντρόφους μου τοὺς διέταξα ἀμέσως νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰ κωπία διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν ὄλεθρον. Αὐτοὶ μὲ ὑπήκουσαν καὶ ἤρχισαν νὰ κωπηλατῶσι μὲ δύναμιν, διότι ἐφοβοῦντο τὸν θάνατον. Τὸ πλοῖόν μου ἐξέφυγεν ἀσμένως εἰς τὸ πέλαγος τὰς ριπτομένας πέτρας, ὅλα ὅμως τὰ λοιπὰ κατεστράφησαν ἐκεῖ.

α' Ἐξηκολουθήσαμεν τὸν πλοῦν μας μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, διότι ἡ χαρὰ ὅτι ἐλυτρώθημεν ἀπὸ τὸν θάνατον ἀνεμιγνύετο μὲ τὴν λύπην ὅτι ἀπωλέσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους. Ἐφθάσαμεν κατόπιν εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν ὅπου κατώκει ἡ ξανθὴ Κίρκη, θεὰ φοβερά, ὁμιλοῦσα τὴν γλῶσσαν τῶν θνητῶν, ἀδελφὴ τοῦ συνετροῦ Αἰήτου· ἀμφότεροι εἶχον πατέρα τὸν Ἥλιον, ὅστις φέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ φῶς, ἡ δὲ μήτηρ των εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ Πέρση. Ἐφέρομεν ἐν σιωπῇ τὸ πλοῖον μέχρι τῆς παραλίας, εἰς πρόσφορόν τινα λιμένα, ὅπου θεὸς τις μᾶς ὠδήγησεν. Ἀποβάντες δὲ εἰς τὴν ξηρὰν ἐμείναμεν ἐπὶ δύο ἡμέρας κειτόμενοι ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ βρασνιζόμενοι ὑπὸ τοῦ καυάτου καὶ τῆς λύπης. Ὅταν δὲ ἡ ξανθὴ ἦλθῃ

ἔφερε τὴν τρίτην ἡμέραν, ἔλαβον τὸ δόρυ μου καὶ τὸ ὄξυ φάσγανόν μου, ἐμακρύνθην ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἀνέβην ταχέως ἐπὶ τινος λόφου ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδυνάμην νὰ ἴδω τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων ἢ νὰ ἀκούσω τὰς φωνάς των. Φθάσας εἰς τὴν κορυφὴν ἐστάθην καὶ διέκρινα καπνὸν ὑψούμενον ὑπὲρ τὴν εὐρύχωρον γῆν ἄνωθεν τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κίρκης καὶ διὰ μέσου δάσους ἐκ μεγάλων δρυῶν. Τότε ἐσκέφθην μὲ τὸ πνεῦμά μου καὶ μὲ τὴν ψυχὴν μου εἰάν ἔπρεπε νὰ ὑπάγω νὰ λάβω πληροφορίας εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶδον τὸν σκοτεινὸν καπνόν. Ἄλλὰ μοὶ ἐφάνη προτιμότερον νὰ ἐπιστρέψω πρῶτον εἰς τὸ πλοῖόν μου, νὰ συμφάγω μετὰ τῶν συντρόφων μου καὶ νὰ πέμψω ἀκολουθῶντες εἰς τὰ ἔνδον τῆς νήσου. Ἦδη ἤμην πλησίον τῆς παραλίας ὅτε θεὸς τις, συγκινηθεὶς διὰ τὴν μόνωσίν μου, ἔστειλεν εἰς τὸν δρόμον μου μεγάλην ἔλαφον ὑψίκερων, ἥτις στενοχωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου κατέβαινε ἐκ τῶν βοσκῶν τοῦ δάσους διὰ νὰ δροσισθῆ εἰς τὰ νάματα τοῦ ποταμοῦ. Ἐνῶ δὲ ἐπήδα ἐν τῇ πεδιάδι, ἐγὼ τὴν ἐκτύπησα εἰς τὸ μέσον τῆς ῥάχεως, τὸ δὲ χαλκοῦν δόρυ μου τὴν ἐπέρασε διαμπάξ· τότε ἡ ἔλαφος ἔπεσεν εἰς τὸν κονιορτὸν τῆς ὁδοῦ στενάζουσα τὸν ὕστατον στεναγμὸν καὶ ἔφυγεν ἀπ' αὐτῆς ἡ ζωῆ. Θέσας τὸν πόδα ἐπ' αὐτῆς ἀνέσυρα τὸ δόρυ ἐκ τῆς πληγῆς, τὸ ἀπέθεσα κατὰ γῆς, ἔκοψα κλάδους εὐλυγίστους καὶ ἔπλεξα δι' αὐτῶν σχοινίον ἕως μίαν ὀργυιὰν μὲ τὸ ὁποῖον ἔδεσα ὁμοῦ τοὺς τέσσαρας πόδας τοῦ τερατώδους ζώου. Ἀνεχώρησα δὲ βασταζὼν αὐτὴν περὶ τὸν τράχηλόν μου καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ δόρατός μου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρατῶ τοιοῦτο βᾶρος ἐπὶ τοῦ ὤμου μου μὲ τὴν μίαν χεῖρα, τόσον μέγα ἦτο τὸ ζῶον. Φθάσας ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου μου, ἔρριψα χαμαὶ τὸ βᾶρος ἐκεῖνο, καὶ διὰ τῶν ἐνθαρρύντικων λόγων μου ἀνεζωπύρησα τὸ θάρρος τῶν συντρόφων μου πλησιάζων ἕνα ἕκαστον.

«Φίλοι, μὲ ὄσας καὶ ἂν ἔχωμεν λύπας, δὲν θὰ καταβῶμεν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος πρὶν ἔλθῃ ἡ ὑπὸ τῆς

»μοίρας ὑποδειχθεῖσα ἡμέρα. Πιστεύσατέ με λοιπὸν, καὶ
»ένθυμηθῆτε τὸ φαγητὸν καὶ τὸ ποτὸν ἐνόσφ μᾶς μένουσι
»τοιαῦτα εἰς τὸ πλοῖόν μας καὶ μὴ ἀφίνετε νὰ σᾶς βασა-
»νίζῃ ἢ πείνα.»

«Ταῦτα ἔλεγον ἐγὼ, οἱ δὲ σύντροφοί μου, εὐπειθεῖς εἰς
τὴν φωνήν μου, ἔρριψαν τὰ σκεπάσματα μὲ τὰ ὁποῖα εἶχον
περικαλυφθῆ καὶ ἐθαύμασαν τὴν ἐπὶ τῆς παραλίας κειτομέ-
νην τερατώδη ἔλαφον. Ἄφοῦ δὲ εὐχαρίστησαν τὰ βλέμματά
των, ἐπλυναν τὰς χεῖρας καὶ ἤρχισαν νὰ ἐτοιμᾶζωσιν εὐ-
γενὲς συμπόσιον. Δι' ὅλης ἐκείνης τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύ-
σεως τοῦ ἡλίου ἐμείναμεν καθήμενοι, τρώγοντες τὰ ἄφθονα
κρέατα καὶ πίνοντες τὸν ἐκλεκτὸν οἶνον, ὅταν δὲ ὁ ἥλιος
ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ
τῆς παραλίας. Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς πρωίας ῥοδο-
δάκτυλος Ἥως, συνεκάλεσα εἰς συνέλευσιν τοὺς συντρόφους
μου καὶ τοῖς εἶπον.

«Οἷαιδῆποτε καὶ ἂν ὧσιν αἱ καταπιέζουσαι ἡμᾶς συμ-
»φοραὶ, ὧ σύντροφοί μου, ἀκούσατε ὅσα θὰ σᾶς εἰπῶ. Φί-
»λοι, ἀγνοοῦμεν ἐὰν οἱ τόποι οὗτοι κεῖνται πρὸς τὸ μέρος
»τοῦ σκότους ὅπου δύει ὁ ἥλιος, ἢ πρὸς τὸ μέρος τοῦ φω-
»τὸς ὅπου ἀνατέλλει. Ἄς σκεθῶμεν λοιπὸν ταχέως μήπως
»ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις ἐπινόησις, ὕπερ ἐγὼ δὲν πιστεύω·
»διότι ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ἀποτόμου λόφου παρετήρησα τὴν
»νῆσον ὀλόκληρον τὴν ὁποῖαν ἡ ἀπέραντος θάλασσα περι-
»κυκλοῖ πανταχόθεν. Ἡ νῆσος εἶναι χαμηλὴ καὶ ἐν μέσῳ
»αὐτῆς εἶδον ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς καπνὸν ὑψούμενον ὑπεράνω
»δάσους ὑψικόμων δρυῶν.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ ἡ καρδιά ἐσπαράχθη εἰς
τὴν ἀνάμνησιν τῶν ὠμοτήτων τοῦ Δαιστρυγόνος Ἀντιφάτου
καὶ τῆς βιαιότητος τοῦ ἀνθρωποφάγου Κύκλωπος. Ἐστέ-
»ναζον δὲ πικρῶς καὶ ἄφθονα δάκρυα ἔρρῆεν ἐκ τῶν ὀφθαλ-
»μῶν των. Ἀλλὰ τί ὠφέλουν τὰ δάκρυα ; Διήρῃσα τότε τοὺς
»συντρόφους μου εἰς δύο σώματα, εἰς ἕκαστον δὲ αὐτῶν ἔτα-
»ξα ἓνα ἀρχηγόν· ἐμὲ μὲν εἰς τὸ πρῶτον, τὸν δὲ θεῖον Εὐρύ-

λοχον εις τὸ δεύτερον. Τότε ἐρρίψαμεν τοὺς κλήρους ἐντὸς χαλκίνης περικεφαλαίας καὶ τοὺς ἀνεκινήσαμεν, ἐξῆλθε δὲ ὁ τοῦ μεγαθύμου Εὐρυλόχου ὅστις ἀνεχώρησε κλαίων μετὰ τῶν εἰκοσιδύο συντρόφων μας καὶ μᾶς ἄφησε στεναζόντας ἐπὶ τῆς παραλίας. Προχωρήσαντες οὗτοι εὗρον εἰς τὸ βάθος κοιλάδος, ἐν μέσῳ μέρους ἀνοικτοῦ, τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον τῆς Κίρκης ὠκοδομημένον ἐκ λίθων πελεκητῶν. Πέριξ αὐτοῦ ἦσαν ὄρεινοὶ λύκοι καὶ λέοντες τοὺς ὁποίους αὐτῆ εἶχε μαγεύσει δοῦσα εἰς αὐτοὺς κακὰ φάρμακα καὶ οἷτινες ἀντὶ νὰ ὀρμῶσι κατὰ τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐθώπευον κινοῦντες τὰς μακρὰς οὐράς των. Ὅπως περὶ τὸν κύριόν των οἱ κύνες σπεύδουσι κολακεύοντες αὐτὸν ὅταν ἐξέρχεται τοῦ συμποσίου, διότι τοῖς φέρει πάντοτε φαγώσιμόν τι· οὕτω καὶ περὶ τοὺς συντρόφους μου οἱ μακρώνυχες ἐκεῖνοι λύκοι καὶ οἱ τρομεροὶ λέοντες ἐπροχώρησαν σαίνοντες τὰς οὐράς των. Οἱ σύντροφοί μου ἐκπλαγέντες καὶ φοβηθέντες εἰς τὴν θεάν τῶν φρικωδῶν ἐκείνων τεράτων, ἐστάθησαν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς καλλιπλοκάμου θεᾶς. Ἦκουσαν δὲ εἰς τὸ ἀνάκτορον τὴν Κίρκην ἣτις ἔψαλλε μετὰ φωνῆς μελωδικῆς ὑφαίνουσα μέγα πανίον ἄφθαρτον, ἑλαφρὸν, χάριεν καὶ ὠραῖον ὡς εἶναι τὰ ἔργα τῶν θεαινῶν. Τότε ὁ Πολίτης, εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἀγαπητῶν συντρόφων μου, τὸν ὁποῖον ἐξετίμων καὶ ἐφίλου τὰ μάλιστα, τοῖς ὠμίλησε πρῶτος.

«Φίλοι, γυνὴ ἢ θεὰ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο ὑφαίνει μέγα πανίον καὶ ψάλλει θαυμασίως· ὅλοι οἱ τοῖχοι ἀντηχοῦσιν ἕκ τοῦ ἄσματος τῆς. Μὴ χάνωμεν λοιπὸν καιρὸν, καὶ ἄς ντὴν φωνάζωμεν.»

«Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔκραζαν μεγαλοφώνως, καὶ ἀμέσως ἡ Κίρκη ἐνεφανίσθη, ἤνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας τῆς καὶ τοὺς προσεκάλεσε νὰ εἰσέλθωσι. Τὴν ἠκολούθησαν ὡς ἀνόητοι. Ἄλλ' ὁ Εὐρύλοχος, ὑποπτεύσας παγίδα τινὰ, ἔμεινε μόνος ἔξω τοῦ ἀνακτόρου. Ἡ θεὰ εἰσήγαγε τοὺς συντρόφους μου, τοὺς ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνων, ἔπειτα δὲ ἀναμίξασα δι' αὐτοὺς ἐντὸς Πραμνείου οἴνου τυρὸν, ἄλευρον καὶ μέλι νωπὸν,

προσέθηκεν εἰς τὰ φαγητὰ ταῦτα ἀπαίσια φάρμακα διὰ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ λησμονήσωσι τὴν γῆν τῆς πατρίδος των. Ἐπειδὴ δὲ τὰ χεῖλη των ἤγγισαν τὸ ἄπιστον ἐκεῖνο ποτὸν, ἡ θεὰ τοὺς ἐκτύπησε διὰ ῥάβδου καὶ τοὺς ἔκλεισεν εἰς τὸν σταῦλον τῶν χοίρων. Καὶ τὸ μὲν σῶμα, αἱ τρίχες, ἡ κεφαλὴ, ὁ γρυλισμὸς ἦσαν χοίρου, ἡ δὲ σκέψις διετηρήθη ὡς πρῶτον. Ἡ Κίρκη τοὺς ἔκλεισε κλαίοντας, ἔπειτα δὲ τοῖς ἔρριψεν ἄκυλον καὶ βάλανον καὶ τὸν καρπὸν τῆς κρανείας, φαγητὰ συνήθη εἰς τοὺς κυλιομένους εἰς τὴν γῆν χοίρους.

Ἐν τούτοις ὁ Εὐρύλοχος δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τῆς ἀθλίας τύχης τῶν συντρόφων του. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ οὔτε λέξιν ὅσον καὶ ἂν ἐπεθύμει διότι ἡ καρδία του κατείχετο ὑπὸ μεγάλης θλίψεως, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν πλήρεις δακρύων καὶ ἐν τῇ ψυχῇ του πένθος μόνον εἶχεν. Ὅταν τέλος τὸν ἠρωτήσαμεν ὅλοι μετ' ἀγωνίας, τότε μᾶς διηγήθη τὸν ὄλεθρον τῶν ἄλλων συντρόφων.

«Διεβαίνομεν, ὡς εἶχες διατάξει, ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, τὸ δάσος τῶν μεγάλων δρυῶν, ὅτε εὐρομεν εἰς τὸ βάθος κοιλάδος, ἐν μέσῳ ἀνοικτοῦ μέρους, μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον πύκοδομημένον ἐκ λίθων πελεκητῶν. Ἐντὸς αὐτοῦ γυνὴ ἦ θεὰ ὕφαινε μέγα πανίον καὶ ἔψαλλε λιγυρῶς. Τὴν ἐκαλέσαμεν μεγαλοφώνως, ἀμέσως δὲ ἐνεφανίσθη, ἠνοιξε τὰς ἠλαμπρὰς θύρας τῆς καὶ μᾶς προσεκάλεσε νὰ εἰσέλθωμεν. «Οἱ σύντροφοί μου τὴν ἠκολούθησαν ὡς ἀσυλλόγιστοι· ἐγὼ δὲ μόνος ἔμεινα ἔξω τοῦ ἀνακτόρου ὑποπτεύσας παγίδα ἢ τινα. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔγιναν ἄφαντοι συγχρόνως. Δὲν εἶδον δὲ κανένα νὰ ἐπιστρέψῃ, μολονότι περιέμεινα ἐπὶ πολὺ ἢ τὴν ἐπιστροφὴν των.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἔρριψα ἀμέσως εἰς τοὺς ὤμους μου τόξον καμπύλον καὶ μέγα χάλκινον ξίφος ἀργυρόηλον, διέταξα δὲ τὸν Εὐρύλοχον νὰ μὲ ὀδηγήσῃ διὰ τοῦ ἰδίου δρόμου τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν· ἀλλ' ἐκεῖνος, πεσὼν εἰς τὰ γό-

νατά μου, ἐνηγκαλίσθη αὐτὰ, καὶ κλαίων μὲ καθικέτευε διὰ τῶν ταχέων τούτων λόγων.

« Διοτρεφῆ Ὀδυσσεῦ, μὴ μὲ σύρης ἐκεῖ παρὰ τὴν θέλπισίν μου, ἀλλ' ἄφησόν με ἐδῶ, διότι ἤξεύρω ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπανέλθῃς μήτε σὺ, μήτε θὰ ἐπαναφέρῃς κανένα ἐκ τῶν συντρόφων μας. Ἄλλὰ μετ' αὐτῶν οἵτινες μᾶς μένουσιν ἄς φύγωμεν τὸ ταχύτερον, ἐνόσω εἶναι ἀκόμη καιρὸς νὰ ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον. »

« Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

« Εὐρύλοχε, μεῖνε πλησίον τοῦ πλοίου τρώγων καὶ πίνων, ἐγὼ ὅμως ἀναχωρῶ, διότι μὲ διατάττει ἀνωτέρα ἀνάγκη. »

« Ταῦτα εἰπὼν ἐμακρύνθην τῆς παραλίας, εἰσεχώρησα εἰς τὸ ἱερὸν δάσος, καὶ ἤδη ἐπλησίαζα νὰ φθάσω εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ κατοικίαν τῆς φαρμακευτρίας Κίρκης ὅταν ὁ τὴν χρυσοῦν ῥάβδον κρατῶν θεὸς Ἑρμῆς μὲ ἐπλησίασεν ἐνῶ προέβαινα πρὸς τὸ ἀνάκτορον, λαβὼν τὸ σχῆμα νεανίσκου τοῦ ὁποῦ μοῖλις ἀρχίζει νὰ φύεται ἡ γενειὰς, καθ' ἣν στιγμὴν δηλαδὴ ἡ νεότης εἶναι χαριεστάτη. Ἐλίψας δὲ τὴν χειρὰ μου μὲ εἶπε.

« Δυστυχῆ! ποῦ ὑπάγεις μόνος διερχόμενος τοὺς λόφους καὶ τὰ ἄγνωστα ταῦτα μέρη; οἱ σύντροφοί σου εἶναι κεκλεισμένοι ὑπὸ τῆς Κίρκης ὡς χοῖροι εἰς σταύλους στερεοῦς. Ἐὰν ἔρχεσαι διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃς, νομίζω ὅτι μήτε σὺ δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς, ἀλλὰ θὰ μείνῃς ἐκεῖ ὡς αὐτοί. Ἐέλω ὅμως ἰὰ σὲ προφυλάξω ἀπὸ τὸ πάθημα καὶ νὰ σὲ σώσω. Δάβε αὐτὸ τὸ σωτήριο φάρμακον, ἔχε το καὶ εἴσελθε εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Κίρκης, τοιουτοτρόπως δὲ θὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου τὸν ὄλεθρον. Μάθε τώρα παρ' ἐμοῦ ὄλας τὰς κακὰς πανουργίας τῆς νύμφης. Ἐὰ σοὶ ἐτοιμάσῃ μίγμα καὶ θὰ σταλάξῃ εἰς τὸ φαγητόν σου δηλητηριον ὀλέθριον, ἀλλὰ δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σὲ μαγεύσῃ, διότι δὲν θὰ τὴν ἀφήσῃ τὸ σωτήριο φάρμακον τὸ ὁποῖον θὰ σοὶ δώσω. Δὲν σοὶ παραλείπω τίποτε, ἄκουσον. Ἄμα ἡ Κίρκη σὲ κτυπήσῃ διὰ τῆς μακρᾶς ῥάβδου της, ἀνάσπασον

πτό ὄξυ ξίφος σου καὶ ὄρησον κατ' αὐτῆς ὡς εἰάν ἤθελές
 »νά τὴν φονεύσης, αὐτὴ δὲ φοβηθεῖσα θὰ σὲ προσκαλέσῃ
 »νά συμμερισθῆς τὴν κλίνην της. Τότε σὺ μὴ ἀρνηθῆς νὰ
 »συγκοιμηθῆς μετὰ θεᾶς, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς συντρό-
 »φους καὶ διὰ νὰ φιλοξενήσῃ καὶ σὲ τὸν ἴδιον. Ἄλλὰ πρῶ-
 »τον διάταξον αὐτὴν νὰ ὀμόσῃ τὸν μέγαν ὄρκον τῶν θεῶν
 »διὰ νὰ μὴ σοῦ ἐτοιμάσῃ καμμίαν ἄλλην δυστυχίαν καὶ
 »διὰ νὰ μὴ σὲ στερήσῃ τοῦ θάρρους σου καὶ τῆς ἰσχύος σου
 πένῳ θὰ σὲ κρατῆ γυμνόν.»

«Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἑρμῆς μοὶ ἔδωκε τὸ σωτήριον φάρμα-
 κον τὸ ὁποῖον ἐξερρίζωσον ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τοῦ ὁποίου μοὶ
 ἐδίδαξε τὴν ιδιότητα. Ἡ ρίζα αὐτοῦ ἦτο μαύρη καὶ τὸ ἄν-
 θος λευκὸν ὡς τὸ γάλα. Οἱ θεοὶ καλοῦσιν αὐτὸ μῶλυ· οἱ ἄν-
 θρωποι δυσκόλως τὸ ἐκρίζωνουσιν, ἀλλ' εἰς τοὺς θεοὺς τὰ
 πάντα εἶναι εὐκόλα. Ἐπειτα ὁ Ἑρμῆς ὑψώθη ἄνωθεν τῆς
 δασώδους νήσου καὶ ἀνέβη εἰς τὸν εὐρὺν Ὀλυμπον, ἐγὼ δὲ
 ἐξηκολούθησα τὴν πορείαν μου πρὸς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρ-
 κης μὲ τὴν καρδίαν βιαίως συγκεκινημένην. Ἐσταμάτησα εἰς
 τὰ πρόθυρα τῆς καλλιπλοκάμου θεᾶς καὶ τὴν ἐκάλεσα με-
 γαλοφώνως, ἐκείνη δὲ ἤκουσε τῆς φωνῆς μου, ἐνεφανίσθη ἀ-
 μέσως, ἤνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας καὶ μὲ προσεκάλεσε νὰ
 εἰσέλθω. Τὴν ἠκολούθησα μὲ καρδίαν τεθλιμμένην. Μὲ εἰ-
 σήγαγε καὶ μὲ ἐκάθισεν ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς θρόνου ἀργυροῆ-
 λου, κατασκευῆς ἐξαισίας, ἔθεσε δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας μου μι-
 κρὸν σκαμνίον. Ἐπειτα ἡ θεὰ κατεσκευάσεν ἐντὸς χρυσοῦ
 ποτηρίου τὸ μίγμα τὸ ὁποῖον ἔμελλα νὰ πῖω, καὶ μελετῶσα
 ἐν τῇ ψυχῇ της κακοὺς διαλογισμοὺς ἐστάλαξεν εἰς αὐτὸ
 τὰ δηλητηρία τῆς. Ἀφοῦ δὲ ἔπια τὸ ποτὸν τὸ ὁποῖον μοὶ
 προσέφερε καὶ τὸ ὁποῖον νύδεμίαν ἐνέργειαν ἔσχεν ἐπ' ἐμοῦ,
 μὲ ἐκτύπησε διὰ τῆς ῥάβδου της καὶ ἐπρήφερε τὰς λέξεις
 ταύτας.

«Ἦπαγε τώρα νὰ κατακλιθῆς εἰς τὸν σταῦλον μὲ τοὺς
 »συντρόφους σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ σύρας τὸ ὄξυ μου ξίφος ὄρησα

κατὰ τῆς Κίρκης ὡς εἶαν ἤθελον νὰ τὴν φονεύσω. Αὐτὴ δὲ ῥήξασα κραυγὴν, ἔκυψεν, ἔλαβε διὰ τῶν χειρῶν τῆς τὰ γόνατά μου καὶ κλαίουσα μοὶ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Τίς καὶ πόθεν εἶσαι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ; ποῦ εἶσαι » ἢ πόλις σου, ἢ οἰκογένειά σου ; Ἐκπλήττομαι διότι καί » τοι πῶν τὸ ποτόν τοῦτο δὲν ὑπέκυψες εἰς τὴν δύναμίν » του· οὐδεὶς ἀνθρώπος ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ μόλις ἔβρεξε » δι' αὐτοῦ τὰ χεῖλη του. Τὰ στήθη σου ὅμως περικλείουσε » πνεῦμα ἀκλόνητον, ἢ εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς, περὶ τοῦ ὁποίου » εὐ-τὴν χρυσοῦν ῥάβδον κρατῶν Ἀργεῖφόντης μοὶ προεῖπεν » ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν νῆσόν μου μὲ ταχὺ καὶ μελανὸν πλοῖον » ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Τρωάδος. Ἀλλὰ θέσον τὸ ξίφος σου » εἰς τὴν θήκην του, ἐλθέ νὰ συμμερισθῆς τὴν κλίνην μου, » ἅς ἐνωθῶμεν ἐρωτικῶς καὶ ἅς παύσῃ μεταξὺ ἡμῶν πᾶσα » δυσπιστία.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ τῇ ἀπεκρίθην.

«Πῶς τολμᾶς νὰ μὲ παρακαλῆς νὰ ἦμαι ἐπιεικὴς πρὸς σέ » ἥτις μετέβαλες τοὺς συντρόφους μου εἰς χοίρους, ἐμὲ δὲ » κρατοῦσα ἐνταῦθα μὲ προσκαλεῖς προδοτικῶς νὰ ἀναβῶ εἰς » τὴν κλίνην σου, ἵνα γυμνωθέντα τῶν ἐνδυμάτων μου μὲ » καταστήσῃς ἄτολμον καὶ ἀνίσχυρον ; Ὅχι, δὲν θὰ κοιμηθῶ » μετὰ σοῦ, ὦ θεᾶ, πρὶν ὁμόσῃς μέγαν ὄρκον, ὅτι δὲν θὰ » μοῦ ἐτοιμάσῃς καμίαν ἄλλην μεγάλην δυστυχίαν.»

«Ταῦτα εἶπον, ἀμέσως δὲ ἐκεῖνη ὤμοσε τὸν μέγαν ὄρκον τὸν ὁποῖον ἐζήτησα. Ἀφοῦ δὲ ὠρκίσθη καὶ ἐτελείωσε τὸν ὄρκον, εἰσῆλθον εἰς τὴν κλίνην τῆς ὠραίας Κίρκης. Ἐντού- τοις τέσσαρες ὑπηρέτριαι αἵτινες ἐξετέλουν τὰς διαταγὰς τῆς εἰς τὴν κατοικίαν τῆς, κατεγίνοντο εἰς τὸ ἀνάκτορον. Αὗται ἦσαν θυγατέρες κρηνῶν, δασῶν καὶ ἱερῶν ποταμῶν οἵτινες φέρουσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατά των. Ἐκ τούτων ἡ μὲν ἔθετεν ἐπὶ τῶν θρόνων ὠραῖα σκεπάσματα πορφυρᾶ καὶ κάτωθεν αὐτῶν λιναῖα ὑφάσματα· ἡ ἄλλη ἐτοποθέτει πρὸ τῶν θρόνων ἀργυρᾶς τραπέζας καὶ ἐπ' αὐτῶν χρυσοῦν κάνιστρα· ἡ τρίτη ἐμίγνυεν ἐντὸς κρατῆρος ἀργυροῦ οἶνον γλυκὺν ὡς μέλα

καὶ διένεμεν αὐτὸν εἰς χρυσᾶ ποτήρια· ἡ δὲ τετάρτη ἔφε-
ρεν ὕδωρ καὶ ὑπὸ μέγαν τρίποδα ἦναπτε πολὺ πῦρ, ἐξε-
σταίνεται δὲ τὸ ὕδωρ. Ἀφοῦ δὲ τοῦτο ἔβρασεν ἐντὸς τοῦ
λαμπροῦ χαλκίνου ἀγγείου, ἡ νεαρὰ νύμφη μὲ ἔθεσεν εἰς
λουτήρα καὶ μὲ ἔπλυνε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους ἀφοῦ
συνεκέρασε τερπνῶς τὸ ὕδωρ τοῦ τρίποδος, μέχρις οὗ ἡ
κούρασις ἐγκατέλιπε τὰ μέλη μου. Ἀφοῦ δὲ μὲ ἔλουσε καὶ
μὲ ἔχρισε μὲ ἄφθονον ἔλαιον, μὲ ἐνέδυσεν ὠραίαν χλαῖναν
καὶ χιτῶνα, καὶ μὲ ἐκάθισεν ἔπειτα ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς
θρόνου ἀργυροῦ ἐξαισίας κατασκευῆς, ὑπὸ τοὺς πόδας μου
δὲ ὑπῆρχε μικρὸν σκαμνίον. Ὑπηρέτριά τις ἔφερεν ὕδωρ
ἐντὸς προχῆς χρυσῆς καὶ ἔπλυνε τὰς χεῖράς μου εἰς λεκά-
νην ἀργυρᾶν, ἔπειτα δὲ ἔφερε πλησίον μου τράπεζαν ὀμαλὴν
ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ σεβασμία οἰκονόμος παρέθεσε προθύμως
ἄρτον καὶ ἄφθονα φαγητά. Τότε ἡ θεὰ μὲ προσεκάλεσε νὰ
φάγω, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤθελον, καὶ ἔμενα ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ κα-
θίσματός μου ἀλλοφρονῶν καὶ μὲ καρδίαν ταρασσομένην ὑπὸ
θλιβερῶν ὑπονοιῶν. Ἡ νύμφη παρετήρησεν ὅτι δὲν ἔτεινα
τὰς χεῖρας πρὸς τὰ παρατεθειμένα φαγητά, εἶδε τὴν σκλη-
ρὰν θλίψιν μου, καὶ κλίνας πρὸς ἐμὲ, μοὶ ἀπέτεινε τοὺς
ταχεῖς τούτους λόγους.

«Διατὶ λοιπὸν, ὦ Ὀδυσσεῦ, μένεις ἀκίνητος καὶ ἄφωνος;
»Διατὶ, κατατήκων τὴν καρδίαν σου, δὲν τολμᾷς νὰ ἐγγί-
ψης μήτε τὰ φαγητά μήτε τὸ ποτόν; μήπως φοβεῖσαι πα-
ργίδα τινά; Ἀλλὰ δὲν εἶναι πρέπον πλέον νὰ φοβῆσαι,
»διότι ἤκουσες τὸν ἀπαραβίαστον ὄρκον μου.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«ὦ Κίρκη, τίς ἄνθρωπος, ἐκτὸς ἐάν ᾦτο ἄδικος, θὰ ἔ-
»στεργε νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῖνῃ πρὶν ἐλευθερώσῃ καὶ ἰδῆ μὲ
»τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦς τοὺς ἀγαπητούς του συντρόφους;
»Ἐὰν θέλῃς νὰ συμμερισθῶ εὐθύμως τὸ συμπόσιόν σου, ἐ-
»λευθέρωσον αὐτοὺς διὰ νὰ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμοῦς μου τοὺς
»ἀγαπητοὺς μου συντρόφους.»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ Κίρκη ἐξῆλθε τοῦ ἀνακτόρου μὲ τὴν

ράβδον εἰς τὴν χεῖρα, ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ σταύλου καὶ ἐξήγαγε τοὺς συντρόφους μου ὁμοιάζοντας μὲ χοίρους ἐνεαεεῖς. Ὅταν δὲ παρετάχθησαν ἐνώπιόν μου ἐπλησίασεν αὕτη καὶ τοὺς ἔτριψε μὲ βάλσαμον σωτήριον· τότε ἀμέσως ἔπεσαν ἀπὸ τὰ σώματά των αἱ μακρὰί τρίχες αἵτινες εἶχον φυτρῶσει ἔνεκα τοῦ φαρμάκου τὸ ὁποῖον τοῖς ἔδωκε κατ' ἀρχὰς ἡ σεβαστὴ Κίρκη, καὶ ἐγένοντο πάλιν ἄνθρωποι νεώτεροι ἢ πρότερον, μεγαλείτεροι καὶ ὠραιότεροι. Ὅλοι μὲ ἀνεγνώρισαν, μοὶ ἔθλιψαν τὰς χεῖρας καὶ ἔκλαιον δάκρυα χαρᾶς· τὸ ἀνάκτορον ἀντήχει ἐκ τοῦ θορύβου, καὶ αὐτὴ αὕτη ἢ νύμφη συνεκινήθη ὑπὸ οἴκτου, ἐλθοῦσα δὲ πλησίον μου μὲ εἶπεν ἡ εὐγενὴς θεά.

«Θεεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἐπίστρεψον τῶρα εἰς τὴν παραλίαν, καὶ τὸ μὲν πλοῖον σύρατε εἰς ἡτὴν ξηρὰν, τοὺς δὲ θησαυροὺς καὶ τὰ σκεύη τοῦ πλοίου ἄσας κρύψατε εἰς σπήλαιόν τι· μετὰ ταῦτα ἐπίστρεψον ἐδῶ μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς σου συντρόφους.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδία. Μεταβὰς δὲ εἰς τὸ παράλιον, εὔρον εἰς τὸ πλοῖον τοὺς ἀγαπητοὺς μου συντρόφους στενάζοντας πικρῶς καὶ χύνοντας ἀφθονὰ δάκρυα. Ὅπως αἱ δαμάλεις αἱ κεκλεισμέναι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγρῶν, ὅταν αἱ μητέρες των ἐπανέρχωνται χορτασμέναι ἐκ τῆς βοσκῆς, ὀρμῶσιν εἰς προὔπαντησίν των χωρὶς νὰ δύναται πλέον νὰ τὰς ἐμποδίζῃ κανεὶς φραγμὸς, καὶ τρέχουσι πρὸς αὐτὰς ἐκφέρουσαι συχνοὺς μυκηθμοὺς, οὕτω καὶ εἰς τὴν θεάν μου οἱ σύντροφοί μου ἔσπευσαν περὶ ἐμὰ καὶ μὲ ἐνηγκαλίσθησαν δακρύοντες. Ἡ ψυχὴ των συνεκινήθη ἀπαραλλάκτως ὡς ἐὰν ἐπανεῖδον τὴν πετρώδη Ἰθάκην καὶ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ὅπου ἐγεννήθησαν. Μοὶ ἀπέτεινον δὲ τοὺς ἐξῆς ὑπὸ κλαυθμῶν διακοπτομένους ταχεῖς λόγους.

«Ἰδόντες σε ἐπίστρέψαντα, ὦ Διοτρεφῆ Ὀδυσσεῦ, ἡσθάνθημεν τὴν αὐτὴν χαρὰν ὡς νὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἀλλὰ διηγῆθητι τὸν ὄλεθρον τῶν ἄλλων συντρόφων.»

«Ταῦτα εἶπον ἐκεῖνοι, ἐγὼ δὲ τοῖς ἀπέτεινα τοὺς γλυκαῖς τούτους λόγους.

«Ἄς ἀνασύρωμεν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν, ἅς κρύψωμεν ἐντὸς σπηλαίου τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ σκεύη μας, καὶ προσεύσατε ὅλοι νὰ μὲ ἀκολουθήσετε, διότι θὰ ἐπανίδετε.»
»τοὺς συντρόφους σας εἰς τὴν ἱερὰν κατοικίαν τῆς Κίρκης
»ὅπου τρώγουσι καὶ πίνουσιν, ἔχοντες τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, καὶ ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν· μόνος δὲ ὁ Εὐρύλοχος ἤθελεν ἀκόμη νὰ κρατήσῃ ὅλους τοὺς συντρόφους μου καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἄ δυστυχεῖς! ποῦ τρέχετε; διατὶ ἐπιθυμεῖτε τὸν ὄλεθρον σας μεταβαίνοντες εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρκης ἥτις θὰ σᾶς μεταβάλῃ εἰς χοίρους, εἰς λύκους, εἰς λέοντας καὶ θὰ ἀναγκασθῆτε νὰ μένετε εἰς τὴν κατοικίαν τῆς; Ἐνθυμηθῆτε πῶς ὁ Κύκλωψ μετεχειρίσθη τοὺς συντρόφους μας ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ σπήλαιόν του ὅπου τοὺς ἠκολούθησεν ὁ τολμηρὸς Ὀδυσσεύς. Ἐγένοντο θύματα τῆς ἀνοησίας τοῦ βασιλέως των.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἐσκεπτόμην ἐὰν ἦτο φρόνιμον νὰ σύρω τὸ μακρὸν ξίφος μου καὶ νὰ ρίψω τὴν κεφαλὴν του χαμαί, μολοντί ἦτο συγγενῆς μου στενός. Ἄλλ' οἱ σύντροφοί μου μὲ καταπραῦντικούς λόγους μὲ ἀπέτρεψαν τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ μὲ εἶπον.

«᾿Ω ἀπόγονε τοῦ Διός! ἅς ἀφήσωμεν αὐτὸν, ἐὰν τὸ ἐπιτρέπῃς, νὰ μένῃ ἐδῶ καὶ νὰ φυλάττῃ τὸ πλοῖόν μας, ἡμᾶς δὲ ὁδήγησον εἰς τὸ ἱερὸν ἀνάκτορον τῆς νύμφης.»

«Ταῦτα εἰπόντες ἐκίνησαν καὶ ἐμακρύνθησαν ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ἄλλὰ καὶ ὁ Εὐρύλοχος μᾶς ἠκολούθησε διότι ἐφοβήθη τὰς τρομεράς μου ἀπειλάς. Ἐν τούτοις ἡ Κίρκη εἰς τὸ ἀνάκτορόν της ἔλουσε μετὰ προσοχῆς τοὺς ἄλλους συντρόφους μου, τοὺς ἔχρισε δι' ἐλαίου καὶ τοὺς ἐνέδυσσε χλαῖνας καὶ χιτῶνας. Τοὺς εὐρομεν δὲ εὐωχομένους λαμπρῶς εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Ἄμα δὲ εἶδόν καὶ ἀνεγνώρισαν ἀλλήλους, ἔκλαιον καὶ ὠδύροντο, τὸ

δὲ ἀνάκτορον ἀντήχει ἀπὸ τοὺς στεναγμούς των. Τότε ἡ εὐγενὴς θεὰ Κίρκη ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ εἶπε.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, παύσατε
» πλεόν τοὺς θρήνους. Δὲν ἀγνοῶ πόσα κακὰ ὑπεφέρατε ἐπὶ
» τῆς ἰχθυοτρόφου θαλάσσης καὶ πόσας ἐπὶ τῆς γῆς σκληροὶ
» ἄνθρωποι σᾶς ἐπροξένησαν δυστυχίας. Τώρα ὅμως φάγετε
» καὶ πίετε ἕως οὗ ἐπανεύρετε τὴν ἀνδρείαν τὴν ὁποίαν εἶ-
» χετε ὅτε κατὰ πρῶτον ἀφήσατε τὴν πατρῶαν γῆν, τὴν
» πετρῶδη Ἰθάκην. Σήμερον ἡ ἀνάμνησις τῶν ὀδυνηρῶν πε-
» ριπλανήσεών σας σᾶς ἀπεθάρρυνε καὶ σᾶς ἐξησθένησεν, ἡ δὲ
» καρδιά σας δὲν αἰσθάνεται πλέον χαρὰν, διότι ἐπάθετε
» πολλά.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδιά. Καὶ
ἐπὶ ἓνα μὲν ἐνιαυτὸν ἐμείναμεν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην, καὶ
καθ' ἡμέραν ἐτρώγομεν ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομον ἐκλε-
κτὸν οἶνον· ἀλλ' ὅτε ἤρχισε τὸ δεύτερον ἔτος, ὅτε αἱ ἐπο-
χαι ἐξετέλεσαν τὴν περιοδείαν των, παρελθόντων τῶν μη-
νῶν καὶ περαιωθεισῶν τῶν μακρῶν ἡμερῶν, τότε οἱ ἀγαπη-
τοί μου σύντροφοι μὲ προσεκάλεσαν καὶ μὲ εἶπον.

«Φίλε, ἐνθυμήθητι τὴν πατρίδα σου, ἐὰν ἡ μοῖρα θέλῃ
» νὰ σωθῆς καὶ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν ὑψηλὴν σου οἰκίαν καὶ εἰς
» τὴν γῆν τῆς πατρίδος σου.»

«Οἱ λόγοι οὗτοι ἔπεισαν τὴν γενναίαν καρδίαν μου. Καὶ
δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, κα-
θήμενοι εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, ἐτρώγομεν ἄφθονα
κρέατα καὶ ἐπίνομεν ἐκλεκτὸν οἶνον· ὅταν δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος
καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, οἱ μὲν σύντροφοί μου ἐ-
κοιμήθησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ἐγὼ δὲ ἀναβὰς εἰς τὴν κλί-
νην τῆς Κίρκης τὴν ἰκέτευσα ἐναγκαλισθεὶς τὰ γόνατά της.
Ἡ θεὰ ἐφάνη προσέχουσα εἰς τοὺς λόγους μου, ἐγὼ δὲ τῇ
ἀπέτεινα τὰ ἐξῆς.

» ὦ Κίρκη, ἐκπλήρωσον τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν μοὶ
» ἔδωκες νὰ μὲ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἡ ψυχὴ
» μου περιμένει τοῦτο ἀνυπομόνως καθὼς καὶ οἱ σύντροφοί

»μου οἵτινες σπαράττουσι τὴν καρδίαν μου ὀδυρόμενοι περὶ ἐμέ· ὅταν σὺ δὲν εἶσαι παροῦσα.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἡ δὲ σεβασμία θεὰ μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν εἰπαίτῳ νὰ μείνετε περισσότερον ἄκοντες εἰς τὴν οἰκίαν μου, πρέπει ὅμως πρῶτον νὰ κάμετε ἄλλο ταξίδιον καὶ νὰ μεταβῆτε εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς ἀμειλίχτου Περσεφόνης διὰ νὰ συμβουλευθῆτε τὴν ψυχὴν τοῦ Θεθαίου Τειρεσίου, τοῦ τυφλοῦ μάντεως, τοῦ ὁποίου ὄψιμος τὸ πνεῦμα διετήρησε τὴν προτέραν δύναμιν. Εἶναι ὁ μόνος εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Περσεφόνη, καίπερ νεκρὸν, ἐχάρησε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν νοῦν· οἱ δὲ ἄλλοι, σκιαὶ μόνον εἶναι περιϊπτάμεναι.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐμοῦ δὲ κατεσυντρίβῃ ἡ καρδία· ἔκλαυσα καθήμενος ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς θεᾶς, ἡ καρδία μου δὲν ἤθελε μήτε νὰ ζῶ πλέον, μήτε νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀφ’ οὗ δὲ ἐκυλίσθην ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐχόρτασα κλαίων, ἀπεκρίθην πρὸς τὴν νύμφην καὶ εἶπον.

«ὦ Κίρκη, ποῖος θὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τοῦτο τὸ ταξίδιον καὶ ποῖος εἶναι δυνατόν ποτε νὰ φθάσῃ μὲ πλοῖον εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Πλούτωνος ;»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ σεβασμία θεὰ μοὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἄς μὴ πρὸς ἀνησυχίῃ διόλου ἢ ἔλλειψις ὀδηγοῦ. Στῆσον τὸν ἰστὸν, ἀπλωσον τὸ λευκὸν πανίον, μείνον ἀκίνητος, καὶ ἀφέθητι εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Βορέου. Ἄλλ’ ὅταν φθάσῃς εἰς τὸ πτέρμα τοῦ Ὀκεανοῦ, εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπὶ μικροῦ αἰγιατοῦ εὐρίσκεται δάσος ὑψηλῶν αἰγείρων καὶ ἰτεῶν ἀκάρπων ἀφιερωμένων εἰς τὴν Περσεφόνην, φέρε τὸ πλοῖόν σου εἰς τὴν ὄχθην τοῦ βαθέος Ὀκεανοῦ καὶ πορεύθητι εἰς τὴν Ζοφερὰν κατοικίαν τοῦ Πλούτωνος. Ἐκεῖ εἰσβάλλουσιν εἰς τὸν Ἀρχέροντα ὁ Πυριπλεγέθων καὶ ὁ Κωκυτὸς οἵτινες λαμβάνουσι τὰ ὕδατά των ἐκ τῆς Στυγὸς, βράχος δὲ ση-

υμειοῖ τὴν συμβολὴν τῶν δύο ὀρητικῶν ποταμῶν. Ἐκεῖ
 »σοὶ συνιστῶ νὰ πλησιάσῃς, ὧ ἤρωσ, νὰ σκάψῃς λάκκον
 »νένος πήχεως ἐξ ὄλων τῶν μερῶν καὶ νὰ κάμῃς σπονδάς
 »δι' ὄλους τοὺς νεκρούς· ἡ πρώτη σπονδὴ θὰ ἦναι ἐκ γάλα-
 »κτος μεμιγμένου μὲ μέλι· ἡ δευτέρα ἐξ οἴνου ἐκλεκτοῦ· ἡ
 »τρίτη ἐξ ὕδατος καθαροῦ· ἀκολούθως δὲ ρίψον λευκὸν ἄ-
 »λευρον. Ὑστερον ἐπικαλέσθητι τὰ ἀσθενῆ κρανία τῶν νε-
 »κρῶν, ὑποσχέθητι ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Ἰθάκην θὰ
 »θυσιάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν σου ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀρίστην στεῖ-
 »υραν βοῦν, ὅτι θὰ καύσῃς πυρὰν μὲ πολυτίμους προσφοράς,
 »καὶ ὅτι θὰ θυσιάσῃς ἰδιαιτέρως, διὰ τὸν Τειρεσίαν μόνον,
 »παμμέλανα κριὸν ὅστις ἤθελε διαπρέπει μεταξὺ τῶν προ-
 »βάτων σου. Ἀφοῦ ἐπικαλεσθῆς τὸ σεβάσμιον πλῆθος τῶν
 »νεκρῶν, στρέψον πρὸς τὸ Ἔρεβος, βύθισον τὰ ἄπληστα
 »βλέμματά σου εἰς τὰς ῥοὰς τοῦ ποταμοῦ, καὶ θυσιάσον
 »ἀμέσως δύο πρόβατα μαῦρα, ἐν ἄρβεν καὶ ἐν θῆλυ, καὶ θὰ
 »εἰδῆς νὰ προστρέξωσιν εὐθύς σωρηδὸν αἱ ψυχαὶ τῶν μὴ ὑπαρ-
 »χόντων πλέον. Διάταξον τότε τοὺς συντρόφους σου νὰ ἐκ-
 »δάρωσι τὰ θύματα, νὰ τὰ καύσωσι, καὶ νὰ ἀπευθύνωσιν
 »εἰκεσίαι πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸν ἰσχυρὸν
 »Πλούτωνα καὶ τὴν ἀνηλεῆ Περσεφόνην. Σὺ ἐν τούτοις ἐκ-
 »βαλον τὸ ξίφος, καὶ καθήμενος πρὸ τοῦ λάκκου μὴ ἀφίνης
 »τὰ ἀσθενῆ κρανία τῶν νεκρῶν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ αἷμα
 »πρὶν ἐρωτήσῃς τὸν Τειρεσίαν. Ὁ μάντις οὗτος, ὧ κυβερ-
 »νητὰ λαῶν, δὲν θὰ βραδύνη νὰ σὲ πλησιάσῃ· αὐτὸς δὲ θὰ
 »σοὶ ὑποδείξῃ τὴν ὁδὸν τοῦ ταξειδίου σου, τὸ τέλος αὐ-
 »τοῦ, τὴν στιγμήν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς σου
 »καὶ τὸν τρόπον πῶς νὰ διαπλεύσῃς τὸ ἰχθυοτρόφον πέ-
 »πλαγος.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἀμέσως δὲ ἐφάνη ἡ χρυσόθρονος Ἥως. Τότε
 ἡ Κίρκη μὲ περιέβαλε μὲ χλαῖναν καὶ χιτῶνα, ἐφόρεσε καὶ
 αὐτὴ πολύπτυχον ὕφασμα, ἐλαφρὸν, χάριεν, κατάλευκον,
 προσκολλώμενον εἰς τὴν μέσην διὰ ζώνης χρυσῆς, καὶ ἔθε-
 σεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της καλύπτραν. Ἐν τούτοις ἐγώ,

διερχόμενος τὰ δώματα, παρώτρυνον τοὺς συντρόφους μου ἀπευθύνων πρὸς ἓνα ἕκαστον γλυκεῖς λόγους.

«Μὴ κοιμᾶσθε πλέον τώρα, ἀποσπασθῆτε ἀπὸ τὸν γλυκὺν ὕπνον· ἄς ἀναχωρήσωμεν, διότι αὐτὴ ἡ ἰδία Κίρκη σμοὶ τὸ εἶπε.»

«Ταῦτα ἔλεγον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδία, ἀλλὰ δὲν παρέλαβον ἐκεῖθεν ἀβλαβεῖς ὄλους τοὺς συντρόφους μου. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἑλπήνωρ, νεώτατος, ὅχι πολὺ δυνατὸς εἰς τὸν πόλεμον καὶ πνεύματος ἀδυνάτου, βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ οἴνου, εἶχε μεταβῆ διὰ νὰ κοιμηθῆ μακρὰν τῶν ἄλλων, εἰς τὴν στέγην τοῦ ἱεροῦ ἀνακτόρου τῆς θεᾶς, δροσιζόμενος ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων. Εἰς τὸν θόρυβον τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἀφυπνίσθη αἴφνης, ἀλλ' ἐλησμόνησε ποῦ εὐρίσκετο, καὶ ἀντὶ νὰ καταβῆ διὰ τῆς μακρᾶς κλίμακος, ἔπεσεν ἀποτόμως ἐκ τῆς ὀροφῆς καὶ συνέτριψε τὸν λαμῖόν του, ἡ δὲ ψυχὴ του κατέβη εἰς τοῦ Πλούτωνος. Ἐν τούτοις οἱ σύντροφοί μου συνηθροίσθησαν καὶ ἐγὼ τοῖς ἀπέτεινα τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Ἐνομίζετε, ὦ φίλοι μου, ὅτι ἀνεχωροῦμεν διὰ τὴν πατριδα μας· ἀλλ' ἡ Κίρκη μᾶς ἔδειξεν ἄλλην ὁδὸν καὶ μᾶς ἀστέλλει εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς ἀνηλεοῦς Περσεφόνης διὰ νὰ συμβουλευθῶμεν τὴν ψυχὴν τοῦ Θεβαίου Τειρεσίου.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκείνων δὲ ἡ ψυχὴ συνετρίβη, καθίσαντες δὲ χιμαὶ ἔκλαιον καὶ ἔτιλλον τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς· τί ὠφέλουν ὅμως τὰ δάκρυα ; Ὅταν δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ χωρὶς νὰ παύσωμεν κλαίοντες, ἡ Κίρκη ἤλθε καὶ ἔθεσεν εἰς τὸ πλοῖον δύο πρόβατα μαῦρα ἔν ἄρβεν καὶ ἔν θῆλυ, εὐκόλως διαβᾶσα ἐγγύθεν ἡμῶν χωρὶς νὰ τὴν ἴδωμεν· διότι ποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του ἄνευ τῆς θελήσεώς των τοὺς ἀθανάτους μεταβαίνοντας εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἢ εἰς ἐκεῖνο ;

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Λ.

αὐταν δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν, πρῶτον μὲν ἐρρίψαμεν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θεῖαν θάλασσαν, ἔπειτα δὲ ἐτοποθετήσαμεν τὸν ἰστὸν, τὰ πανία καὶ εἰσεβιβάσαμεν τὰ πρόβατα, τέλος δὲ εἰσήλθομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ τῶν δακρύων. Ἡ φοβερὰ θεὰ, ἡ καλλιπλόκαμος Κίρκη, ἀπέλυσεν ὀπισθεν ἡμῶν οὖριον ἄνεμον, ἀγαθὸν σύντροφον ὅστις ἐκόλπου τὰ ἰστία. Ἡμεῖς δὲ, ἀφοῦ ἐτακτοποιήσαμεν τὰ πάντα, ἐκαθήσαμεν, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ ὁ κυβερνήτης διεύθυνον τὸ πλοῖον. Ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν τὸ πλοῖον ἐποντοπόρει πλησίον· ὁ ἥλιος ἔδυσεν, ὄλαι αἱ ἀγυαὶ ἐσκοτίσθησαν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀντίθετον ὄχθην τοῦ πολυβαθοῦς Ὀκεανοῦ. Ἐκεῖ ὑψοῦται ἡ πόλις τῶν Κιμμερίων, λαῶν περικυκλωμένων πάντοτε ὑπὸ νεφελῶν καὶ ὀμιχλῶν. Ποτὲ ὁ ἥλιος δὲν τοὺς βλέπει διὰ τῶν ἀκτίνων του εἴτε ἀναβαίνων ἐπὶ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ εἴτε καταβαίνων ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ νύξ φθοροποιὰ εἶναι ἀείποτε ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῶν ἀτυχῶν αὐτῶν θνητῶν. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν παραλίαν, ἐσταματήσαμεν τὸ πλοῖον καὶ παρεπορευόμεθα τὸ ρεῖθρον τοῦ Ὀκεανοῦ μέχρι τοῦ μέρους τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπέδειξεν ἡ θεὰ.

Ἐκεῖ, ἐνῶ ὁ Εὐρύλοχος καὶ ὁ Περιμήδης ἐκράτουν τὰ θύματα, ἐγὼ ἔσुरα τὸ ὄξύ μου ξίφος, ἔσκαψα λάκκον ἐνὸς πήχεως ἐξ ὄλων τῶν μερῶν καὶ ἔκαμα σπονδὰς δι' ὅλους τοὺς ἀποθανόντας· τὴν μίαν ἐκ γάλακτος καὶ μέλιτος, τὴν δευτέραν ἐξ οἴνου ἐκλεκτοῦ, τὴν τρίτην ἐξ ὕδατος καθαροῦ, τέλος δὲ διεσκόρπισα ἄλευρα λευκά. Καὶ προσκαλέσας τὰ ἀδύνατα κρανία τῶν νεκρῶν, ὑπεσχέθην νὰ θυσιάσω δι' αὐτὰ εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου, ἀφοῦ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἰθάκην, τὴν καλλίστην στείραν βοῦν, νὰ καύσω δι' αὐτὰ πυρὰν κεκαλυμμένην ὑπὸ πολυτίμων προσφορῶν καὶ νὰ θυσιάσω ἰδιαιτέρως,

διὰ τὸν Τειρεσίαν μόνον, ἓνα κριὸν παμμέλανα ὅστις θὰ διέπρεπε μετὰ τῶν προβάτων μου. Ἄφου δὲ διὰ τῶν ἰκεσιῶν μου καὶ τῶν εὐχῶν μου ἐπεκαλέσθη τὰ πλήθη τῶν νεκρῶν, συνέλαβον τὰ θύματα καὶ τὰ ἔσφαξα ἄνωθεν τοῦ λάκκου ὅπου ἔρρευσε τὸ μελανὸν αἷμα. Τότε προσέδραμον σωρηδὸν καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῶν κυμάτων τοῦ Ἐρέβους αἱ ψυχὰι τῶν νεκρῶν. Νεαὶ γυναῖκες, ζῶηροι νεανίσκοι, γέροντες πολυπαθεῖς, τρυφεραὶ παρθένοι, πρόσφατον ἔχουσαι τὸ πένθος εἰς τὴν καρδίαν, πολεμισταὶ τρωθέντες ὑπὸ χαλκίνων δοράτων καὶ κατῆμαγμένα φέροντες ὄπλα, ὅλοι ἔσπευδον σωρηδὸν περὶ τὸν λάκκον μὲ φρικώδη ἀλαλαγμὸν. Ὀχρὸς φόβος μὲ κατέλαβεν. Ἐνεθάρρυνα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς διέταξα νὰ ἐκδώρωσι τὰ θύματα τῶν ὁποίων ὁ σκληρὸς σίδηρος ἀφῆρεσε τὴν ζωὴν, νὰ τὰ καύσωσι καὶ νὰ ἀπευθύνωσιν εὐχὰς εἰς τοὺς θεοὺς, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸν κραταῖον Πλούτωνα καὶ τὴν ἀνηλεῆ Περσεφόνην. Ἐγὼ δὲ καθήμενος πρὸ τοῦ λάκκου μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας, δὲν ἄφίνα τὰ ἀσθενῆ τῶν νεκρῶν κρανία νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ αἷμα πρὶν ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν.

«Πρώτη ὅμως ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ συντρόφου μου Ἐλπήνορος, διότι δὲν τὸν εἶχομεν ἀκόμη ἐνταφιάσει εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀπεράντου γῆς, ἀλλ' εἶχομεν ἀφήσει τὸ σῶμά του εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Κίρκης χωρὶς νὰ κλαύσωμεν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ χωρὶς νὰ τὸ κηδεύσωμεν, τοσοῦτον περιεσπώμεθα ὑπὸ ἄλλων φροντίδων. Ἰδὼν αὐτὸν ἔκλαυσα, καὶ μὲ καρδίαν συγκεκινημένην ὑπὸ τοῦ οἴκτου τῷ ἀπέτεινα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἐλπήνορ, πῶς ἦλθες ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ψηλαφητοῦ τούτου σκοτόυ; ἦλθες πεζὸς τυχύτερον ἐμοῦ ὅστις ἦλθα μὲ πλοῖον;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη στενάζων.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ὁ ὑπερβολικὸς οἶνος καὶ ἡ θέλησις ὀλεθρίου τινὸς θεοῦ μὲ κατέστρεψαν. Ἦμην κατακεκλιμένος ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ

»μεγάρου τῆς Κίρκης, καὶ μὴ ἐννοήσας νὰ καταβῶ διὰ τῆς
 »μακρᾶς κλίμακος, ἔπεσα ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, συνέτριψα τὸν
 »λαιμόν μου, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀπέπτη εἰς τὸν ἄδην. Τώρα
 »σὲ ἐξορκίζω εἰς ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶσαι μεμακρυ-
 »σμένος, εἰς τὴν σύζυγόν σου, εἰς τὸν πατέρα σου ὅστις ὄτε
 »ἦσο μικρὸς σὲ ἀνέτρεφε, καὶ εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸν
 »ὀποῖον ἄφησες πολὺ μικρὸν εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. Ἦξεύρω
 »ὅτι ἀναχωρῶν ἐντεύθεν ἐκ τοῦ βασιλείου τοῦ Πλούτωνος,
 »θὰ διευθύνῃς τὸ πλοῖόν σου εἰς τὴν νῆσον Δαίαιαν. Ὡ βασι-
 »πλεῦ, μὴ μὲ λησμονήσῃς, μὴ μὲ ἀφήσῃς ἄκλαυστον καὶ ἄτα-
 »φον ἀπομακρυνόμενος ἐκεῖθεν, διὰ νὰ μὴ σοὶ γίνω αἰτία τῆς
 »ὀργῆς τῶν θεῶν κατὰ σοῦ· ἀλλὰ καῦσόν με μὲ ὄλα μου τὰ
 »ὄπλα, καὶ διὰ νὰ μὲ ἀνακαλῆς εἰς τὴν μνήμην τῶν μετα-
 »γενεστέρων, ὕψωσον ἐπὶ τῆς παραλίας τὸ μνημεῖον δυστυ-
 »χοῦς ἀνθρώπου, καὶ ἔμπηξον ἐπὶ τοῦ τάφου μου τὴν κώ-
 »πην τὴν ὁποίαν μετεχειρίζομένη εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν
 »ὄταν ἦμην μεταξὺ τῶν συντρόφων μου.»

»Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

»Δυστυχῆ, ὄλα ὅσα ἐζήτησες θὰ τὰ ἐκτελέσω.»

»Τοιουτοτρόπως ἀντηλλάσσομεν τοὺς θλιβεροὺς τούτους
 λόγους καθήμενοι, ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ λάκκου
 μὲ τὸ ξίφος τεταμένον ἐπὶ τοῦ αἵματος, τὸ δὲ εἶδωλον τοῦ
 συντρόφου μου ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους μοὶ διηγεῖτο ταῦτα.

«Τότε ἦλθεν ἡ ψυχὴ τῆς ἀποθανούσης μητρός μου, ἡ ψυ-
 χὴ τῆς θυγατρὸς τοῦ μεγαθύμου Αὐτολύκου, τῆς Ἀντικλείας,
 τὴν ὁποίαν ἄφησα ζῶσαν ὅταν ἀνεχώρησα διὰ τὴν ἱερὰν
 πόλιν τῆς Τρωάδος· ἰδὼν αὐτὴν ἐκλαυσα, καὶ ἡ ψυχὴ μου
 συνεκινήθη ὑπὸ οἴκτου· ἀλλὰ μὲ ὄλην τὴν ζωηρὰν θλίψιν
 μου, δὲν ἄφησα τὴν μητέρα μου νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ αἶμα
 πρὶν ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν. Τέλος ἔφθασεν ἡ ψυχὴ τοῦ
 θεοῦ Τειρεσίου κρατοῦσα σκῆπτρον χρυσοῦν. Μὲ ἀνεγνώρισε
 δὲ καὶ ἔκραξεν.

«Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, διατὶ λοιπόν,
 »ὦ δυστυχῆ, ἐγκαταλείψας τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἦλθες ἐδῶ

»διὰ νὰ ἐπισκεφθῆς τοὺς ἀποθανόντας καὶ τὴν Ζοφερὰν κα-
»τοικίαν των; Μακρύνθητι ἀπὸ τὸν λάκκον, ἀπόστρεψον
»τὸ κοπτερόν ξίφος σου, ἄφησόν με νὰ πῶ ἐκ τοῦ αἵματος
»τούτου, καὶ θὰ σὲ εἶπω ἀληθῆ πράγματα.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἐμακρύνθην καὶ ἔθεσα εἰς τὴν θή-
κην του τὸ ἀργυρόηλον ξίφος μου· τότε ὁ ἀλάνθαστος μάν-
τις ἔπει. μαῦρον αἶμα καὶ ἔπειτα μοὶ ἀπέτεινε τοὺς λόγους
τούτους·

α' Ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, ἐπιθυμεῖς γλυκεῖαν εἰς τὴν πατρίδα
»σου ἐπιστροφήν, ἀλλὰ δὲν ἐλπίζω νὰ λησμονήσῃ ὁ Ποσει-
»δὼν τὴν ὄργην τὴν ὁποῖαν τρέφει ἐν τῇ ψυχῇ του κατὰ
»σοῦ, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσες τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν του. Οὐχ ἦττον
»μὲ ὄλην τὴν ὄργην του, καὶ μετὰ φρικώδεις ταλαιπωρίας,
»θὰ δυνηθῆτε νὰ φθάσετε ἐὰν κατορθώσῃς νὰ δαμάσῃς τὸ
»πνεῦμά σου καὶ τὸ τῶν συντρόφων σου. Ἄμα ἐξέλθετε
»εἰς τὴν θρυελλώδη θάλασσαν, διεύθυνον τὸ πλοῖόν σου
»πρὸς τὴν νῆσον Θρινάκειαν, ὅπου θὰ εὑρετε βόσκοντας τοὺς
»βόας καὶ τὰ παχέα πρόβατα τοῦ Ἥλιου, ὅστις βλέπει καὶ
»ἀκούει τὰ πάντα. Ἐὰν τὰ σεβασθῆς, ἐὰν ὑπερικήσῃ ἢ
»φροντίς τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς, θὰ ἐπανίδετε τὴν
»Ἰθάκην μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας. Ἐὰν ὅμως τὰ ἐγγίσῃς,
»σοὶ προλέγω τὸν ὄλεθρον τοῦ πλοίου σου καὶ τῶν συντρό-
»φων σου. Ἐὰν ἐν τούτοις σωθῆς μόνος, θὰ ἐπιστρέψῃς βρα-
»δέως καὶ ἀθλίως εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐπὶ πλοίου ξένου,
»ἀφοῦ χάσῃς ὅλους τοὺς συντρόφους σου, καὶ εἰς τὴν κατοι-
»κίαν σου θὰ εὑρῆς καὶ ἄλλας συμφοράς, ἀνθρώπους ὑπερη-
»φάνους τρώγοντας τὰ ὑπάρχοντά σου, ἀξιοῦντας νὰ λάβω-
»σιν εἰς γάμον τὴν θεῖαν σύζυγόν σου, καὶ προσφέροντας αὐ-
»τῇ δῶρα. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀφίξίν σου, θὰ τιμωρήσῃς τὰς
»βικαιοπραγίαις των· ἔπειτα, ἀφοῦ φονεύσῃς εἰς τὸ ἀνάκτο-
»ρόν σου τοὺς μνηστήρας, εἴτε διὰ πανουργίας, εἴτε πα-
»σλαίων μετ' αὐτῶν, θὰ ἀναχωρήσῃς πάλιν καὶ θὰ δια-
»τρέξῃς τὰς πόλεις κρατῶν κωπίον μέχρις οὗ φθάσῃς εἰς
»πλαοῦς ἀδάεις τῆς θαλάσσης, μὴ ῥίπτοντας ἄλλας εἰς τὰ φα-

»γητά των, μὴ γνωρίζοντας τί ἐστὶ ἐρυθροβαφές πλοῖον, ἢ
»κώπη, ἣτις εἶναι ἡ πτέρυξ τῶν πλοίων. Θὰ σοὶ ὑποδείξω
»σημεῖον φανερόν τὸ ὁποῖον δὲν θὰ σὲ λανθάσῃ. Θὰ συναν-
»τήσης ἄλλον ὁδοιπόρον ὅστις θὰ νομίζῃ ὅτι κρατεῖς πτύον
»ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου ὤμου σου. Τότε ἔμπηξον τὸ κωπῖον σου
»εἰς τὴν γῆν καὶ θυσίασον πομπωδῶς εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἕνα
»κριόν, ἕνα κάπρον καὶ ἕνα ταῦρον, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπί-
»στρεψον εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ θυσίασον κατὰ τὴν τάξιν των
»εἰς ὅλους τοὺς ἀθνατάους θεοὺς, τοὺς κατεικοῦντας τὸν οὐ-
»ρανόν, ἱεράς ἑκατόμβας. Σὲ δὲ μακρὰν τῆς θαλάσσης γλυ-
»κὺς θάνατος θέλει ἔλθει καὶ σὲ παραλάβει βεβαρημένον
»ὑπὸ εὐτυχοῦς γήρατος καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ εὐδαιμόνων
»πλαῶν. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα σοὶ λέγω εἶναι ἀληθῆ.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«Τειρεσία, βεβαίως μοὶ ἀναγγέλλεις τὰς βουλάς τῶν θεῶν.
» Ἄλλ' εἶπέ μοι εἰλικρινῶς καὶ τοῦτο· βλέπω τὴν ψυχὴν
» τῆς ἀποθανούσης μητρός μου ἣτις ἴσταται σιωπηλὴ πλησίον
» τοῦ αἵματος καὶ δὲν τολμᾷ νὰ ἰδῇ κατὰ πρόσωπον τὸν
» υἱόν της καὶ νὰ τῷ ὁμιλήσῃ. Εἶπέ μοι λοιπὸν, ὦ βασιλεῦ,
» πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ ;»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη ἀμέσως.

«Θὰ σοὶ εἶπω καὶ θὰ σοὶ ἐμβάλω εἰς τὸ πνεῦμα πράγ-
» μα εὐκόλον. Εἰς ὅσους ἐκ τῶν νεκρῶν ἐπιτρέψῃς νὰ ἐγγί-
» σωσι τὸ αἶμα, αὐτοὶ θὰ σοὶ εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν· ἐκεῖνοι
» δὲ τοὺς ὁποίους θὰ ἐμποδίζῃς, θὰ ἀπομακρύνωνται ἀμέ-
» σως.»

«Εἰποῦσα ταῦτα ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνακτος Τειρεσίου ἐπέστρε-
» ψεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πλούτωνος ἀφοῦ μοὶ προεἶπε τὰ
» μέλλοντα. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἔμεινα ἀκίνητος μέχρις οὗ ἔλθῃ
» ἡ μήτηρ μου καὶ πῆμα μαῦρον αἶμα. Τότε ἐκείνη μὲ ἀνε-
» γνώρισεν ἀμέσως καὶ στενάζουσα μοὶ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς
» τούτους λόγους.

«Ὡ υἱέ μου, πῶς ἤλθες ζῶν εἰς τὸ ζοφερόν τοῦτο σκότος,
» εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ἔρχωνται οἱ ζῶντες, ἐ-

»πειδὴ χωρίζομεθα ὑπὸ μεγάλων ποταμῶν, ὑπὸ τρομερῶν
»βρευμάτων, καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ τὸν ὁποῖον
»δὲν δύναται τις νὰ διαπλεύσῃ εἰμὴ μετὰ στερεοῦ πλοίου,
»καὶ οὐχὶ πεζός. Μήπως περιπλανηθεὶς κατὰ τὴν ἐκ τῆς
»Τροίας ἐπιστροφὴν σου ἐρρίφθης ἐδῶ μὲ τοὺς συντρόφους
»σου καὶ μὲ τὸ πλοῖόν σου; Εἶναι πολὺς καιρὸς ὅπου λεί-
»πεις ἀπὸ τὴν Ἰθάκην, ἀπὸ τὸ ἀνάκτορόν σου καὶ ἀπὸ τὴν
»σώφρονα σύζυγόν σου;»

«Ταῦτα εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

«ὦ μῆτέρ μου, ἡ ἀνάγκη μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸ βασιλείιον
»τοῦ Πλούτωνος διὰ νὰ συμβουλευθῶ τὴν ψυχὴν τοῦ Θη-
»βαίου Τειρεσίου. Ἀκόμῃ δὲν ἐπλησίασα εἰς τὴν Ἀχαΐαν
»μῆτε ἐπανεῖδον τὴν πατρώαν γῆν, ἀλλ' ἐπλανώμην πάν-
»τοτε μὲ βαρυαλοῦσαν καρδίαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν
»τὸ πρῶτον ἠκολούθησα τὸν θεῖον Ἀγαμέμνονα εἰς τὰ
»τρῳϊκὰ πεδία διὰ νὰ πολεμήσωμεν τὸν λαὸν τοῦ Πριάμου.
»Ἄλλ' εἶπέ μοι εἰλικρινῶς, πῶς ἡ Μοῖρα σὲ ὑπέβαλεν εἰς τὸν
»γλυκὺν ὕπνον τοῦ θανάτου; Ὑπέφερες ἀπὸ μακρὰν ἀσθέ-
»νειαν, ἢ ἡ Ἄρτεμις σὲ κατέβαλε μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη
»της; Ὅμιλησόν μοι περὶ τοῦ πατρός μου, περὶ τοῦ υἱοῦ
»μου τὸν ὁποῖον ἄφησα. Ἀπολαύουσιν οὗτοι τῶν ἰδίων
»τιμῶν, ἢ μήπως ξένος τις ἤρπασεν αὐτὰς ἐπειδὴ ὁ λαὸς
»ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἔμελλα πλέον νὰ ἐπιστρέψω. Βίπέ μοι καὶ
»περὶ τῆς εὐγενοῦς συζύγου μου, ἀποκάλυψόν μοι τὰ σχέδιά
»της, τοὺς διαλογισμούς της. Μένει πλησίον τοῦ υἱοῦ της;
»φυλάττει πιστῶς τὰ πλοῦτή μου, ἢ μήπως Ἀχαιοὶ τις
»ἐκ τῶν ἀρίστων τὴν ἔφερον εἰς τὴν οἰκίαν του;»

«Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ σεβασμία μήτηρ μου ἀπεκρίθη πά-
»ραυτα.

«ὦ υἱέ μου, ἡ Πηνελόπη μὲ ἀκλόνητον καρδίαν μένει εἰς
»τὸ ἀνάκτορόν σου καὶ διέρχεται τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέ-
»ρας κλαίουσα καὶ στενάζουσα. Κανεὶς δὲν κατέλαβε τὰς
»ῥαίας σου ἰδιοκτησίας, ὁ δὲ υἱός σου νέμεται αὐτὰς ἡσύ-
»χως καὶ κάθηται εἰς τὰ δημόσια συμπόσια ὅπως πρέπει

νὰ παρίσταται πᾶς ἄνθρωπος ἀπονέμων τὴν δικαιοσύνην,
 »διότι ὅλοι οἱ πολῖται τὸν προσκαλοῦσιν. Ὁ πατήρ σου
 οὐδὲν θέλει πλέον νὰ ἀφήσῃ τοὺς ἀγρούς του μήτε ἐμφανί-
 »ζεται εἰς τὴν πόλιν. Δὲν θέλει πλέον κλίνην μαλθακὴν,
 οὔτε χλαίνας, οὔτε λαμπρούς τάπητας, ἀλλὰ τὸν χειμῶ-
 ννα ἀναπαύεται μὲ τοὺς δούλους του εἰς τὴν κατοικίαν του,
 »πλησίον τοῦ πυρός, καὶ καλύπτει τὸ σῶμά του μὲ ταπει-
 νὰ ἐνδύματα· ἔπειτα, ὅταν τὸ θέρος καὶ τὸ λαμπρὸν φθι-
 νόπωρον ἐπανέλθωσι, πανταχοῦ εἰς τὰς ἀμπέλους του
 »στρωννύουσι δι' αὐτὸν κατὰ γῆς κλίνας ἐκ φύλλων ξηρῶν
 οἴσου κατακλίνεται μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, μὲ πνεῦμα
 »κατεχόμενον ὑπὸ θλίψεως ὅλον ἐν ἀύξανουσῃ, κλαίων τὴν
 »κακὴν του μοῖραν· ἐκτὸς δὲ τούτου τὸν μαστίζει καὶ βαρὺ
 »γῆρας. Οὕτω ἀπέθανον καὶ ἐγὼ καὶ ὑπέστην τὸ πεπρω-
 μένον μου. Ἡ Ἄρτεμις δὲν μὲ ἐπλήγησεν εἰς τὰ μέγαρά
 »μου μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη της, οὔτε προσεβλήθη ὑπὸ
 »τινος ἐκ τῶν ἀσθενειῶν ἐκείνων αἵτινες ἐξαντλοῦσι καὶ χω-
 »ρίζουσι τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς ψυχῆς· ἀλλ' ὁ πόθος σου, ὦ Ἰο-
 »δυσσεῦ, ἡ διὰ τὴν ἀπουσίαν σου λύπη, ἡ περὶ σοῦ φροντίς
 »καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀγαθότητός σου, ταῦτα μοὶ ἀφῆρε-
 σαν τὴν ζωὴν.»

«Οὕτως ὠμίλησεν ἡ μήτηρ μου, ἐγὼ δὲ συγκινηθεὶς ζωη-
 ρῶς ἠθέλησα νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν ψυχὴν τῆς ἀποθανούσης
 μητρός μου· τρεῖς ὥρμησα παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας
 μου, ἀλλὰ καὶ τὰς τρεῖς φορές διέφυγεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας
 μου ὡς σκιά, ὡς ὄνειρον. Λύπη ζωηροτέρα κατέλαβεν τὴν
 καρδίαν μου, καὶ τῇ ἀπέτεινα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους:

«ὦ μῆτέρ μου, διατὶ δὲν μένεις ἀκίνητος ὅταν ζητῶ νὰ
 »σὲ δράξω; Ἔστω καὶ εἰς τοῦ Πλούτωνος, ἐναγκαλιζόμενοι
 »ἀλλήλους, θὰ ἀνεκουφίζαμεν τὴν λύπην μας διὰ τῶν δα-
 »κρύων. Μήπως εἶσαι φάντασμα σταλὲν ὑπὸ τῆς ἐνδόξου
 »Περσεφόνης διὰ νὰ μὲ κάμῃς νὰ ὑποφέρω περισσότερον καὶ
 »νὰ στενάζω;»

«Ταῦτα εἶπον, ἀμέσως δὲ μοὶ ἀπεκρίθη ἡ σεβασμιαὶ μήτηρ μου.

«Φεῦ ! τέκνον μου, δυστυχέστατε πάντων τῶν ἀνθρώπων, ἢ κόρη τοῦ Διὸς Περσεφόνη δὲν σὲ ἀπατᾷ, ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι ἢ μοῖρα τῶν θνητῶν ἀφοῦ ἀποθάνωσι· τὰ νεῦρα δὲν ὑποστηρίζουσι πλέον μῆτε τὰς σάρκας μῆτε τὰ ὅσθα, ἢ ἀλλ' ἢ παμφάγος δύναμις τῆς καιομένης πυρᾶς δαμάζει» συγχρόνως τὰ νεῦρα, τὰς σάρκας καὶ τὰ ὅσθα, ἅμα ἢ «ζωὴ ἐγκαταλίπη τὰ μέλη· ἐν τούτοις ἢ διαφυγοῦσα ψυχὴ» περιίπταται ὡς ὄνειρον. Ἀλλὰ σπεῦσον νὰ ἐπανίδῃς τὸ πρῶς, καὶ ἐνθυμήθητι πάντα ταῦτα διὰ νὰ τὰ δικηγηθῆς εἰς τὴν σὺζυγόν σου.»

«Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἢ μετὰ τῆς μητρὸς μου συνδιάλεξις. Ἐν τούτοις εἶδον προστρεχούσας κατὰ προτροπὴν τῆς ἐνδόξου Περσεφόνης τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ὀνομαστοτέρων ἡρώων. Ἐσπευσαν δὲ ὄλαι περὶ τὸν λάκκον καὶ ἐγὼ ἐσκεπτόμην πῶς νὰ τὰς ἐρωτήσω ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος μοὶ ἐφάνη προτιμότερον νὰ ἀνασύρω τὸ κοπετόν μου ξίφος τὸ ὁποῖον ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἰσχυροῦ μηροῦ μου, καὶ νὰ μὴ ἀφήσω νὰ πίωσιν ὄλαι ὀμοῦ τὸ μαῦρον αἷμα τῶν θυμάτων. Ἐστάθησαν λοιπὸν κατὰ τάξιν, ἐγὼ δὲ, καθ' ὅσον ἐπροχώρουν ἀνὰ μία, τὰς ἡρώτων ὄλας.

«Ἡ πρώτη ἦτο ἢ Τυρῶ, θυγάτηρ εὐγενοῦς πατρὸς. Με εἶπεν ὅτι ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἀμωμήτου Σαλμωνέως καὶ ὅτι εἶχε νυμφευθῆ τὸν υἱὸν τοῦ Αἰόλου Κρηθέα. Ἀγαπήσασα τὸν θεῖον Ἐνιπέα, τὸν ὠραιότατον τῶν ποταμῶν ὅσοι τρέχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἠρέσκετο νὰ περιφέρεται εἰς τὰς χλοερὰς ὄχθας του. Ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν, λαβὼν τὴν μορφὴν τοῦ ποταμοῦ, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς ὀρμητικὰς ἐκβολὰς του, κῦμα δὲ κυανοῦν καὶ ὑψηλὸν ὡς ὄρος κυρτωθὲν περιεκάλυψε τὸν θεὸν καὶ τὴν θνητὴν γυναῖκα. Τότε ὁ Ποσειδῶν ἔλυσε τὴν παρθενικὴν ζώνην της καὶ ἐπέχεεν ἐπ' αὐτῆς γλυκὺν ὕπνον. Ἀφοῦ δὲ ἐξετέλεσε τὰ ἐρωτικά του ἔργα, ἔθλιψε τὴν χεῖρα τῆς Τυροῦς καὶ τῆ εἶπε.

«Γύναι, χαῖρε διὰ τὸν ἔρωτά μου, διότι ὁ ἔρως τῶν ἀθανάτων δὲν εἶναι ἄγονος. Πρὶν παρέλθῃ τὸ ἔτος τοῦτο

ρθά γεννήσης δύο ἀγλαὰ τέκνα· θρέψον καὶ ἐπιμεληθητι
αὐτά. Τώρα δὲ ἐπίστρεψον εἰς τὴν κατοικίαν σου, καὶ
»πρόσεξον μὴ μὲ ὀνομάσης, εἶμαι ὁ κραταῖος Ποσειδών.»

«Εἰπὼν ταῦτα ἐβυθίσθη εἰς τὴν πολυκύμαντον θάλασσαν. Ἡ δὲ Τυρῶ, μείνασα ἔγγυος, ἐγέννησε τὸν Πελίαν καὶ τὸν Νηλέα οἵτινες ἐγένοντο ἀμφοτέροι ἰσχυροὶ θεράποντες τοῦ μεγάλου Διός. Καὶ ὁ μὲν Πελίας, πλούσιος εἰς πρόβατα, κατώκησε τὴν εὐρύχωρον Ἴωλκόν, ὁ δὲ Νηλεὺς ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς τῆς ἀμμώδους Πύλου. Τοὺς ἄλλους δὲ υἱούς της ἡ βασίλισσα τῶν γυναικῶν Τυρῶ ἐγέννησεν ἐκ τοῦ συζύγου της Κρηθέως, τὸν Αἴσωνα, τὸν Φέρητα καὶ τὸν ἵπποδαμαστὴν Ἀμυθάωνα.

«Μετὰ τὴν Τυρῶ ἦλθεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀσωποῦ Ἀντιόπη ἣτις ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐκοιμήθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Διός καὶ ὅτι ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ δύο υἱούς, τὸν Ἀμφίωνα καὶ τὸν Ζῆθον. Πρῶτοι οἱ δύο οὗτοι ἤρωες ἴδρυσαν τὰς ἑπταπύλους Θήβας καὶ περιετείχισαν αὐτάς, διότι ὅσον καὶ ἂν ἦσαν δυνατοὶ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὰς Θήβας ἐὰν δὲν ἦσαν αὐταὶ ὠχυρωμέναι.

«Εἶδον ἀκολούθως τὴν σύζυγον τοῦ Ἀμφιτρύωνος Ἀλκμήνην ἣτις συνέλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Διός τὸν ἀήττητον, τὸν λεοντόκαρδον Ἡρακλέα. Ἐπειτα τὴν Μεγάρην, θυγατέρα τοῦ μεγαθύμου Κρέοντος καὶ σύζυγον τοῦ ἀδαμάστου υἱοῦ τοῦ Ἀμφιτρύωνος.

«Ἐπειτα τὴν μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, τὴν ὠραίαν Ἐπικάστην ἣτις ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ νοός της διέπραξε τρομερὸν ἔγκλημα, λαβοῦσα εἰς σύζυγον τὸν ἴδιον ἑαυτῆς υἱὸν ἀφοῦ οὗτος προηγουμένως ἐφόνευσε τὸν ἥρωα ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη. Ἄλλ' οἱ θεοὶ ἠθέλησαν νὰ γίνωσι γνωστὰ τὰ ἔργα ταῦτα· καὶ τότε ὁ μὲν Οἰδίπους, κατὰ τὰς ὀλεθρίας βουλὰς τῶν ἀθανάτων, ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν Καδμείων πάσχων καὶ βασανιζόμενος εἰς τὰς τερπνοτάτας Θήβας, ἡ δὲ βασίλισσα, καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς λύπης της, ἐκρεμάσθη διὰ σχοινίου ἐκ τινος δοκοῦ τοῦ ἀνακτόρου καὶ μετέβη εἰς τὸ βασίλειον

τοῦ ἰσχυροῦ καὶ συγκεκλεισμένως ἔχοντος τὰς πύλας Πλούτωνος, ἀφήσασα κληρονομίαν εἰς τὸν ἀτυχῆ υἱὸν τῆς βασάνου πολλοτάτας ὅσας ἐκτελοῦσιν αἱ τῆς μητρὸς ἐκδικήτριαι Ἐριννύες.

α Εἶδον ἐπίσης τὴν ὠραίαν Χλωρίν, τὴν νεωτάτην θυγατέρα τοῦ Ἀμφίωνος, υἱοῦ τοῦ Ἰάσου, τὴν ὁποίαν πάλαι ποτὲ διὰ τὴν καλλονὴν τῆς ἔλαβεν ὡς σύζυγον ὁ Νηλεὺς ἀφοῦ τῇ προσέφερε πολλά δῶρα. Ὁ Ἀμφίων ἄλλοτε ἐβασίλευεν ἐνδόξως εἰς τὸν Ὀρχομενὸν, τὴν πόλιν τοῦ Μινύου, ἡ δὲ Χλωρίς ἐβασίλευεν εἰς τὴν Πύλον καὶ ἐγέννησεν ἀγλαὰ τέκνα· τὸν Νέστορα, τὸν Χρομίον καὶ τὸν ἀγέρωχον Περικλύμενον, ἔπειτα δὲ ἐγέννησε τὴν Πηρῶν, τὸ θαῦμα τῶν ἀνθρώπων, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ πλησίον οἰκοῦντες ἐζήτουν εἰς σύζυγον. Ἄλλ' ὁ Νηλεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ὑποσχεθῆ εἰμὴ εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἠθέληεν ἀρπάσει ἐκ τῆς Φυλάκης τὰς κυρτοκεράτους καὶ εὐρυμετώπους βοῦς τοῦ Ἰφίκλου. Τὸ ἔργον ἦτο δύσκολον· εἰς μόνος ἐτόλμησε νὰ τὸ ἀναλάβῃ· οὗτος δὲ ἦτο ὁ ἀλάνθαστος μάντις. Ἄλλὰ θεία ὀργή, ἡ ἀνδρεία τῶν βουκόλων καὶ δεσμὰ σκληρὰ τὸν ἐμπόδισαν. Ἀφοῦ δὲ οἱ μῆνες καὶ αἱ ἡμέραι συνεπληρώθησαν, καὶ τὸ ἔτος παρῆλθε καὶ αἱ ἐποχαὶ ἐπανεέλαβον τὴν πορείαν των, τότε ὁ κραταῖος Ἴφικλος ἀπέλυσε τὸν μάντιν διότι τῷ ἐξήγησεν ὅλους τοὺς χρησμούς. Ἐτελέσθη δὲ τοιοῦτοτρόπως ἡ βουλή τοῦ Διός.

α Εἶδον ἀκολούθως τὴν Λήδαν, τὴν σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω καὶ μητέρα δύο ἡρώων, τοῦ ἵπποδαμαστοῦ Κάστορος καὶ τοῦ ἀρίστου πυγμάχου Πολυδεύκου. Ἡ τῶν πάντων τροφὸς γῆ καλύπτει αὐτοὺς ἀκόμη ζῶντας, ὁ δὲ Ζεὺς τοὺς τιμᾷ εἰς τὸν Ἄδην· ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσιν ἀλληλοδιδόχως καὶ ἀπολαμβάνουσι θείων τιμῶν.

α Μετὰ τὴν Λήδαν ἦλθεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀλωέως Ἰφιμέδεια ἣτις ἐκαυχᾶτο ὅτι ἐμίγη μὲ τὸν Ποσειδῶνα καὶ ὅτι ἐγέννησεν ἐκ τοῦ σεῖοντος τὴν γῆν θεοῦ τούτου δύο υἱοὺς οἵτινες ὁμῶς δὲν ἐζῆσαν πολὺ, τὸν θεῖον Ὠτὸν καὶ

τὸν ἔνδοξον Ἐφιάλτην οἵτινες ἦσαν μετὰ τὸν Ὠρίωνα ο μείγιστοι καὶ ὠραιότατοι ἄνθρωποι ἀπὸ ὅσους ἔθρεψεν ἡ γόνιμος γῆ, διότι εἰς ἔννεατῆ ἡλικίαν εἶχον ἤδη ἔννεα πηχῶν πλάτος καὶ ἔννεα ὀργυιῶν μῆκος, καὶ ἠπέιλον νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς ἀθανάτους, ἐν μέσῳ τοῦ Ὀλύμπου, τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν πολέμων καὶ τῶν μαχῶν θέσαντες τὴν Ὅσσαν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ κατάφυτον Πήλιον ἐπὶ τῆς Ὅσσης διὰ νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν. Θὰ ἐπετύγχανον δὲ ἴσως τοῦ σκοποῦ των ἐὰν ἔφθανον εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ξανθῆς Λητοῦς τοὺς ἐφόνευσεν ἀμφοτέρους πρὶν ἀνθίσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου των ὁ πρῶτος χνοῦς καὶ πρὶν ὁ πῶγων των καλυφθῆ ὑπὸ πυκνοῦ γενείου.

Ἄβιδον ἀκολούθως τὴν Φαίδραν, τὴν Πρόκριν καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ σοφοῦ Μίνως τὴν ὠραίαν Ἀριάδνην, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ὁ Θησεὺς ἤρπασεν ἐκ τῆς Κρήτης διὰ τὴν φέρῃ εἰς τὰς ἱεράς Ἀθήνας, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀπήλαυσε διότι ἡ Ἄρτεμις, ἐν τῇ νήσῳ Δία, τὴν ἐφόνευσεν ἐπὶ τῇ καταμηνύσει τοῦ Διονύσου.

Ἄβιδον τέλος τὴν Μαΐραν, τὴν Κλυμένην καὶ τὴν ἀποτρόπαιον Ἐριφύλην ἣτις ἀντὶ χρυσοῦ ἐπρόδοσε τὸν σύζυγόν της. Ἄλλὰ πρὶν ἀπαριθμῆσω, πρὶν ὀνομάσω ὄλας τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἡρώων αἵτινες παρουσιάσθησαν εἰς τὰ βλέμματά μου, ἡ σιωπηλὴ νύξ θὰ παρήρχετο πρὸ πολλοῦ. Εἶναι δὲ καὶ ὥρα νὰ κοιμηθῶ, εἴτε μένων ἐδῶ εἴτε μεταβαίνων εἰς τὸ πλοῖον μεταξὺ τῶν συντρόφων μου, διότι ἡ φροντίς τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἀφορᾷ τοὺς θεοὺς καὶ ὑμᾶς.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ Φαίακες ἔμενον σιωπῶντες ὡς μαγευμένοι εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ σκότους περικυκλούμενα ἀνάκτορα· πρώτη δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἡ Ἀρήτη τοῖς ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

ἌΩ Φαίακες! τί φρονεῖτε περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, περὶ τοῦ κάλλους του, περὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀναστήματός του καὶ περὶ τοῦ ἀκλονήτου πνεύματός του; Εἶναι

ξένος μου, καὶ ὅλοι συμμετέχετε τῆς τιμῆς ταύτης. Μὴ σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ τὸν ἀποστείλωμεν καὶ μὴ φειδωλευθῆτε δῶρα εἰς ἄνθρωπον ἔχοντα ἀνάγκην τούτων, διότι πλοῦτη, χάρις εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν θεῶν, ὑπάρχουσιν ἐναποταμειυμένα εἰς τὰ ἀνάκτορά σας.»

Εἰς τούτους τοὺς λόγους προσέθηκε καὶ τὰ ἐξῆς ὁ γηραιότατος πάντων τῶν Φαιάκων Ἐχένης.

«᾽Ω φίλοι, ἡ συνετὴ ἡμῶν βασίλισσα οὐδὲν εἶπεν ἐναντίον τοῦ σκοποῦ μας καὶ τῆς γνώμης μας, ὑπακούσατε λοιπὸν εἰς τοὺς λόγους τῆς. Ἄλλ' ἀπὸ τὸν Ἀλκίνοον ἐξαρτᾶται καὶ ἡ πράξις καὶ ὁ λόγος.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος.

«Ὅπως εἶναι ἀληθὲς ὅτι ζῶ καὶ βασιλεύω ἐπὶ τῶν Φαιάκων, οὕτω θὰ γίνῃ καὶ ὅ,τι ἐρρέθη. ᾽Ω ξένε μας! μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν σου, μεῖνον ἀκόμῃ μέχρι τῆς αὔριον διὰ νὰ συμπληρώσωμεν τὰ δῶρά μας. Ἡ φροντίς τῆς ἀναχωρήσεώς σου ἀφορᾷ ὅλους ἡμᾶς, καὶ πρὸ πάντων ἐμὲ, διότι ἄρχω ἐπὶ τοῦ λαοῦ τούτου.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε μεταξὺ ὅλου τοῦ λαοῦ, ἐὰν μὲ ἠναγκάζατε νὰ μείνω ἐδῶ ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος, ἐτοιμάζοντες τὴν ἐπιστροφὴν μου καὶ δίδοντές μοι πλοῦσια δῶρα, θὰ συγκατετιθέμην εὐχαρίστως, διότι θὰ μὲ ἦτο πολὺ ἐπικερδέστερον νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου μὲ μᾶλλον πλήρεις χεῖρας, διότι τότε θὰ ἐγινόμην σεβαστότερος καὶ ἀγαπητότερος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες θὰ μὲ ἔβλεπον ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν Ἰθάκην.»

Τότε ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν.

«Ὀδυσσεῦ, βλέποντές σε δὲν ὑποθέτομεν ποσῶς ὅτι εἶσαι ψεύστης καὶ ἀπαταιῶν, ὅμοιος μὲ ἐκείνους τοὺς ὀποίους ἡ μαύρη γῆ τρέφει πανταχοῦ εἰς μέγαν ἀριθμὸν, καὶ οἵτινες συναρμολογοῦσι ψεύδη περὶ πραγμάτων ὅλως ἀνυπάρκτων. Σὺ ἐνόηεις τὴν εὐγένειαν τοῦ πνεύματος μὲ τὴν εὐγλωττίαν, διηγήθης δὲ μετὰ τσαύτης τέχνης ὡς αἰοιδὸς τὰς

ἀξιοθρηνήτους συμφορὰς ὄλων τῶν Ἀργείων καὶ σοῦ τοῦ ἰδίου. Ἄλλ' ὁμίλησον καὶ εἰπέ ἡμῖν εἰλικρινῶς ἔάν εἶδες τι-
νάς ἐκ τῶν θείων συντρόφων οἵτινες σὲ ἠκολούθησαν πρὸ τῆς
Τρωάδος καὶ οἵτινες εὔρον τὸν θάνατον εἰς τὰ τρωϊκὰ πεδία.
Ἡ νῦξ εἶναι μακρὰ· δὲν εἶναι ὥρα ἀκόμη νὰ κοιμηθῶμεν
εἰς τὸ ἀνάκτορον· διηγήθητι λοιπὸν τὰς θαυμαστάς σου πρά-
ξεις, διότι εἶμαι ἕτοιμος νὰ σὲ ἀκούσω μέχρι τῆς πρώτης
ἐάν θελήσης νὰ μοὶ διηγηθῆς εἰς τὸ μέγαρόν μου τὰ παθή-
ματά σου. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε παντὸς τοῦ λαοῦ, ὑπάρ-
χει καιρὸς διὰ τὰς μακρὰς διηγήσεις καὶ καιρὸς διὰ τὸν ὕπνον·
ἄλλ' ἐάν ἐπιθυμῆς νὰ μὲ ἀκούσης ἀκόμη, δὲν θὰ ἀρνηθῶ νὰ
σοὶ διηγηθῶ καὶ ἄλλα οἰκτρότερα· τὰς δυστυχίας τῶν ἐταί-
ρων μου οἵτινες βραδύτερον ἐχάθησαν, διαφυγόντες μὲν τὸν
θάνατον κατὰ τὸν σκληρὸν ἐκεῖνον πόλεμον, εὐρόντες δὲ αὐ-
τὸν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν των ἔνεκα τῆς ἀπιστίας κακῆς γυ-
ναικός.

«Ἀφοῦ ἡ ἀγνή Περσεφόνη διεσκόρπισεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰς
ψυχὰς τῶν γυναικῶν, εἶδον νὰ πλησιάζῃ ἡ τεθλιμμένη ψυ-
χὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος περικυκλωμένη ὑπὸ
τῶν ψυχῶν τῶν συντρόφων οἵτινες ὁμοῦ μὲ αὐτὸν ἐφρονεύθη-
σαν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Αἰγίσθου. Ἄμα ἐγεύθη τὸ μαῦρον
αἶμα, ὁ βασιλεὺς μὲ ἀνεγνώρισε καὶ ἔκλαυσε πικρῶς· χεῖ-
μαρῖοι δακρύων κατέβρεξαν τὰς παρειάς του, ἐξέτεινε πρὸς
ἐμὲ τὰς χεῖρας καὶ ἐπεθύμει νὰ μὲ ἐναγκαλισθῆ. Ἀλλὰ τὰ
εὐκαμπτα μέλη του δὲν εἶχον τὴν προτέραν των δύναμιν.
Ἐγὼ ἰδὼν αὐτὸν ἔκλαυσα, ἡ ψυχὴ μου συνεκινήθη ὑπὸ οἴ-
κτου καὶ τῷ ἀπέτεινα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἐνδοξε Ἀτρεΐδῃ, βασιλεῦ πολεμιστῶν, πῶς ἡ μοῖρα
πρὸς ὑπέβαλεν εἰς τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ θανάτου; Μήπως
»ὁ Ποσειδῶν σὲ ἐδάμασεν ἐπὶ τοῦ στόλου σου ἐγειράς τὴν
»μανίαν τῶν τρομερῶν καταιγίδων; Μήπως ἐπὶ τῆς γῆς ἄν-
»δρες ἐχθροὶ σὲ ἠφάνισαν εὐρόντες σε ἀρπάζοντα τοὺς βόας-

» των καὶ τὰ πρόβατά των, ἢ προσβάλλοντα τὴν πόλιν των
» πρὸς ἀρπαγὴν γυναικῶν ;»

« Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀμέσως μοὶ ἀπεκρίθη.

« Θεεῖ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, οὔτε ὁ
» Ποσειδῶν μὲ ἠφάνισεν ἐπὶ τοῦ στόλου μου διεγείρας τὴν
» μανίαν τῶν τρομερῶν καταιγίδων, οὔτε ἐχθροὶ ἄνδρες μὲ
» ἐφόνευσαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὁ Αἴγισθος μετὰ τῆς ἀπί-
» στου συζύγου μου παρεσκεύασαν τὸν θάνατον καὶ τὸ κακὸν
» μου τέλος· μὲ προσεκάλεσε, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συμπο-
» σίου, μὲ ἐθυσίασεν ὡς βρῶν ἐν τῷ σταύλῳ. Τοιοῦτος εἶναι
» ὁ ἐλεεινὸς θάνατός μου· περίξ ἐμοῦ δὲ οἱ σύντροφοί μου ἀ-
» μέσως ἐσφάγησαν ὅπως σφάζονται ἰχοῖροι σωρηδὸν εἰς
» πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ ἀνδρὸς γάμον, ἢ εἰς συμπόσιον δι'
» ἐράνου, ἢ εἰς πανηγυρικὴν εὐωχίαν. Εἶδες ἤδη φονευομένους
» πολλοὺς ἀνθρώπους, εἴτε μεμονωμένους, εἴτε εἰς συμπλοκάς
» τρομεράς. Ἄλλ' ἐὰν ἐβλεπες τὴν σφαγὴν ταύτην θὰ ἐλυ-
» πεῖτο πολὺ περισσότερον ἢ καρδία σου. Ἐκειτόμεθα εἰς
» τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, ἐν μέσῳ κυμάτων αἵματος,
» εφύρδην μίγδην μετὰ τῶν ἀγγείων τοῦ οἴνου καὶ τῶν κεκα-
» λυμμένων ἀπὸ φαγητὰ τραπεζῶν. Τότε ἤκουσα τὰς φρι-
» κώδεις κραυγὰς τῆς θυγατρὸς τοῦ Πριάμου Κασσάνδρας, τὴν
» ὑπόοιαν ἢ ἄπιστος Κλυταιμνήστρα ἐθυσίαζε πλησίον μου·
» καίπερ ἐκπνέων, ἤγειρα τοὺς βραχίονάς μου καὶ ἐζήτησα
» τὸ ξίφος μου, ἀλλ' ἡ ἀναιδὴς γυνὴ ἀπεμακρύνθη καὶ ἐγώ
» κατέβην εἰς τὸν ἄδην χωρὶς ἐκείνη νὰ κλείσῃ τὸ στόμα
» μου καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ὅχι, οὐδὲν φρικωδέστερον,
» οὐδὲν ἀναιδέστερον γυναικὸς μελετώσης ἐν τῷ πνεύματι
» αὐτῆς πράξεις ἀποτροπαίου ὡς ἐκείνη τὴν ὁποίαν διέπραξεν
» ἡ Κλυταιμνήστρα παρασκευάσασα τὸν θάνατον τοῦ νομί-
» μμου συζύγου της. Βεβαίως, ἐνόμιζα ὅτι ἐπέστρεφα εἰς τὴν
» πατοικίαν μου πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν τέκνων μου καὶ
» τῶν δούλων μου· ἀλλ' ἡ κακοῦργος ἐκείνη γυνὴ καὶ ἐαυ-
» τὴν κατήσχυνε καὶ τὰς μετέπειτα γεννησομένας συζύγους,
» ἢ ἔστω καὶ ἐὰν αὗται ἤθελον εἶσθαι ἐνάρετοι. »

» Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

« ὦ θεοί! εἶναι λοιπὸν ἀληθές ὅτι ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἐ-
μίσησεν ἐξ ἀρχῆς ὑπερβαλλόντως τὴν γενεὰν τοῦ Ἀτρέως
» διὰ τὰς ἀπιστίας τῶν γυναικῶν των. Πολλοὶ ἐχάθησαν
» ἕνεκα τῆς Ἑλένης, εἰς σὲ δὲ, ἐνῶ ἦσο μακρὰν εἰσέτι, ἡ Κλυ-
» ταιμνήτρα παρεσκευάζε δόλιον θάνατον.»

« Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀμέσως μοὶ ἀπεκρίθη.

« Διὰ τοῦτο καὶ σὺ μὴ ἔσο ποτὲ πολὺ ἀγαθὸς πρὸς τὴν
» γυναῖκα, μήτε νὰ τῇ ἀνακοινώῃς τὰ πάντα ὥστε νὰ ἦναι
» καλῶς πληροφορημένη, ἀλλὰ μέρος μὲν λέγε μέρος δὲ κρύ-
» πτε. Ἐν τούτοις, Ὀδυσσεῦ, σὺ δὲν τρέχεις τὸν κίνδυνον νὰ
» χύσῃ τὸ αἷμά σου ἢ Πηνελόπη, ἢ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου,
» τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα εἶναι πλῆρες συνέσεως. Ἦτο νεαρὰ
» ἀκόμη σύζυγος ὅτε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας διὰ τὸν πό-
» λεμον τὴν ἀφήσαμεν εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ εἶχεν εἰς τὸν μα-
» στὸν της μικρὸν υἱὸν ὅστις τώρα συγκαταριθμεῖται μεταξὺ
» τῶν ἀνδρῶν καὶ εἶναι εὐτυχῆς διότι ὁ πατήρ του ἐπιστρέ-
» φων θὰ τὸν ἴδῃ, καὶ ἐκεῖνος θὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν πατέρα
» του. Εἰς ἐμὲ ὅμως, ἢ σκληρὰ σύζυγός μου οὔτε ἐπέτρεψε
» καὶ νὰ ἴδω τὸν υἱόν μου καὶ νὰ χορτάσω τὰ βλέμματά
» μου, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μοὶ κατέφερε τὸ θανάσιμον κτύ-
» πημα. Σοὶ λέγω λοιπὸν καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ ἐνθυμῆσαι
» τοὺς λόγους μου· πλησίασον εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα σου
» ὄχι φανερῶς ἀλλὰ κρυφίως, διότι δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐμ-
» πιστεύεται τις εἰς τὰς γυναῖκας. Εἰπέ μοι τώρα εἰλικρι-
» νῶς ἐὰν ἤκουσες νὰ γίνεται λόγος περὶ τοῦ υἱοῦ μου ὅστις
» ζῆ ἀκόμη ἢ εἰς τὸν Ὀρχομενὸν, ἢ εἰς τὴν ἀμμώδη Πύλον
» ἢ παρὰ τῷ Μενελάῳ εἰς τὴν εὐρύχωρον Σπάρτην, διότι ὁ
» θεῖος Ὀρέστης δὲν ἀπέθανεν ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς.»

« Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ τῷ ἀπεκρίθην.

« Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διατὶ μὲ ἐρωτᾷς περὶ τούτων; ἐγὼ
» δὲν ἤξεύρω μήτε ἐὰν ζῆ ὁ υἱός σου μήτε ἐὰν ἀπέθανε, καὶ
» δὲν εἶναι καλὸν νὰ ὀμιλῇ τις ἐπὶ ματαίῳ.»

« Ἐνῶ ἡμεῖς οἱ δύο ἀκίνητοι καὶ βρεχόμενοι ὑπὸ τῶν δα-

κρύων συνδιελεγόμεθα θλιβερώς, ἤλθον αἱ ψυχαὶ τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Πατρόκλου, τοῦ ἄμωμήτου Ἀντιλόχου καὶ τοῦ Αἴαντος ὅστις κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφήν ἦτο ὁ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν τέλειον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Μὲ ἐγνώρισεν ἡ ψυχὴ τοῦ ταχύποδος ἐγγόνου τοῦ Δίακου καὶ ὀλοφρομένη μὲ εἶπε τοὺς ἐξῆς ταχεῖς λόγους.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε καὶ δυστυχῆ Ὀδυσσεῦ, ποῖον ἄλλο ἀκόμη μεγαλείτερον ἔργον θὰ ἐπινοήσῃς μὲ τὸν νοῦν σου; πῶς ἐτόλμησες νὰ καταβῆς εἰς τὸν Ἄδην πῶς κατακοῦσιν οἱ ἐστερημένοι αἰσθήσεως νεκροὶ, τὰ εἰδωλα ταῦτα τῶν μὴ ὑπαρχόντων πλέον ἀνθρώπων;»

«Τότε ἐγὼ ἀπεκρίθην πρὸς αὐτόν.

«ὦ Ἀχιλλεῦ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, ἀνδριότατε πάντων τῶν Ἀχαιῶν, ἡ ἀνάγκη μὲ ἐβίασε νὰ ἔλθω διὰ νὰ συμβουλευθῶ τὸν Τειρεσίαν καὶ νὰ μὲ εἰπῆ πῶς νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἀπόκρημον Ἰθάκην διότι ἀκόμη δὲν ἐπλησίασα εἰς τὴν Ἀχαΐαν οὔτε ἐπανεῖδον τὴν πατρίαν γῆν, ἀλλ' ὑποφέρω πάντοτε δυστυχίας. Ἀπὸ σὲ ὅμως, Ἀχιλλεῦ, οὐδεὶς ἄλλος εὐπῆρξεν ἢ θὰ ὑπάρξῃ εὐτυχέστερος, διότι ζῶντα μὲν σὲ ἐτίμων οἱ Ἀργεῖοι ὡς θεὸν, ἀποθανόντα δὲ σὲ σέβονται οἱ νεκροὶ ὡς βασιλέα. Μὴ λυπεῖσαι λοιπὸν διότι ἀπέθανες, ὦ Ἀχιλλεῦ.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη.

«Εὐγενῆ Ὀδυσσεῦ, μὴ μὲ παρηγορῆς διὰ τὸν θάνατόν μου, προτιμότερον νὰ ἤμην μισθωτὸς πλησίον ἀνδρὸς πτωχοῦ μὴ ἔχοντος πολλὴν περιουσίαν, παρὰ νὰ ἤμαι βασιλεὺς ἐπὶ ὄλων τῶν νεκρῶν. Ἄλλ' ὀμίλησόν μοι περὶ τοῦ εὐγενοῦς υἱοῦ μου. Ἦλθεν ἢ δὲν ἦλθε πρὸς ὑμᾶς εἰς τὸν πόλεμον διὰ νὰ πολεμήσῃ εἰς τὰς πρώτας τάξεις; Εἶπέ μοι ὅσα ἔμαθες περὶ τοῦ ἄμωμήτου Πηλέως. Βασιλεύει ἀκόμη ἐπὶ τῶν πολλῶν Μυρμιδόνων; ἢ εἰς τὴν Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν ἔχουσι παρερρίμμενον διότι τὸ γῆρας ἐβάρυνε τοὺς πόδας του καὶ τὰς χεῖράς του; Δὲν ὑπάρχω πλέον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου διὰ νὰ ἤμαι βοηθός του, τοιοῦτος οἷος

» ἤμην ποτὲ εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν ὅπου ἐφόνευσα τόσους
» ἥρωας! Εἶθε νὰ ἐπανηρχόμην τοιουτοτρόπως, ἔστω καὶ
» πρὸς στιγμήν, εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ πατρός μου! Πῶς θὰ
» καθίστων φοβερὰν τὴν τόλμην μου καὶ τὰς ἀκαταμαχίτους
» χεῖράς μου εἰς ἐκείνους οἵτινες τὸν ὑβρίζουσι καὶ τὸν ἀπο-
» μακρύνουσι τοῦ θρόνου!»

« Οὕτως ὠμίλησεν, ἐγὼ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπον.

« Περὶ μὲν τοῦ ἀμωμήτου Πηλέως δὲν ἤκουσα τίποτε, ἀλλὰ
» δύναμαι μετὰ βεβαιότητος νὰ σοὶ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἀγα-
» πητοῦ σου υἱοῦ Νεοπτολέμου, διότι ἐγὼ αὐτὸς τὸν μετέ-
» φερα ἐπὶ μακροῦ πλοίου ἐκ τῆς νήσου Σκύρου εἰς τὸ στρα-
» τώπεδον τῶν Ἀργείων. Ἐκεῖ, ὡσάκις συνεκροτοῦμεν συμ-
» βούλια, πάντοτε πρῶτος ὠμίλει, καὶ οἱ λόγοι του οὐδέπο-
» τε ἐστεροῦντο εὐθυκρισίας. Ὁ θεῖος Νέστωρ καὶ ἐγὼ τὸν
» ὑπερβαίνομεν μόνοι. Ἐὰν ἐπολεμοῦμεν ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς
» Τρωάδος, ποτὲ δὲν ἔμενεν εἰς τὰς τάξεις ἢ μετὰξὺ τοῦ
» πλήθους, ἀλλ' ὥρμα μακρὰν, ἐμπρὸς, καὶ ἡ ἀνδρεία του οὐ-
» δενὸς ἦτο ὑποδεεστέρα. Βίς τὰς τρομερὰς συμπλοκάς, πό-
» σοι ἦρωες ἔπεσαν ὑπὸ τὰ κτυπήματά του! Δὲν δύναμαι
» νὰ σοὶ ἀπαριθμήσω ὅλους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐφόνευσε
» πολεμῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ δύναμαι νὰ σοὶ εἶπω
» πῶς ἐφόνευσε τὸν Βύρۇπυλον, υἱὸν τοῦ Τηλέφου, ἀρχηγὸν
» τῶν Κητείων, τὸν ὠραιότατον τῶν θνητῶν μετὰ τὸν θεῖον
» Μέμνονα. Ὁ ἥρωας οὗτος ἐκτυπήθη ὑπὸ τοῦ ξίφους τοῦ Νεο-
» πτολέμου, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ πολυάριθμοι σύντροφοὶ του
» ἐφονεύοντο ἔνεκα τῶν δώρων τῶν γυναικῶν. Ὅτε τέλος οἱ
» ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων εἰσῆλθον εἰς τὸν ξύλινον ἵππον τὸν
» κατασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπειοῦ, μοὶ ἐνεπιστεύθησαν τὰ
» πάντα καὶ μοὶ ἀνέθεσαν τὴν φροντίδα νὰ κλείω καὶ νὰ ἀ-
» νοίγω τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἐνέδραν. Ἐν τούτοις οἱ μὲν
» βασιλεῖς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔκλαιον καὶ ἔτρε-
» μον, μόνος δὲ ὁ υἱός σου ἔμενεν ἀδάκρυτος καὶ δὲν ἤλλα-
» ζε χρῶμα. Ἄ! πῶς μὲ ἰκέτευσεν νὰ τὸν ἐξαγάγω ἐκ τῶν
» σπλάγγων τοῦ ἵππου! πῶς ἔσφιγγε τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους

» του καὶ τὸ βαρὺ ἀκόντιόν του ! πῶς διεφλέγετο ὑπὸ τῆς
» ἐπιθυμίας νὰ φέρῃ σφαγὴν καὶ ὄλεθρον εἰς τοὺς Τρῶας !
» Κυριευθείσης δὲ τῆς ὑψηλῆς πόλεως τοῦ Πριάμου, ὁ Νεο-
» πτόλεμος, λαβὼν πλούσιον μερίδιον ἐκ τῶν λαφύρων καὶ
» ἀμοιβὴν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖόν του σῶος καὶ ἀβλαβῆς,
» μήτε τρωθεὶς μακρόθεν ὑπὸ χαλκίνου ἀκοντίου, μήτε δια-
» τρυπηθεὶς ἐκ τοῦ πλησίον ὑπὸ ξίφους, ὅπως συμβαίνει συ-
» νεχῶς εἰς τὸν πόλεμον ὅπου ὁ Ἄρης μαίνεται ἀδιακρί-
» τως. »

« Ταῦτα εἶπον, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ ἀκαθέκτου Ἀχιλλέως,
χαίρουσα διότι ἤκουε παρ' ἐμοῦ ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἦτο ἥρωα,
ἐπέστρεψε μὲ βῆμα ὑπερήφανον εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα.

« Τότε αἱ λοιπαὶ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων μὲ ἐπλησίασαν
καὶ μὲ διηγοῦντο τὰς θλίψεις τῶν ἀνὰ μία κατὰ σειρὰν,
μόνη δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος Αἴαντος ἴστατο
κατὰ μέρος διότι ἦτο ἀκόμῃ ὠργισμένη διὰ τὴν νίκην τὴν
ὁποῖαν ἐνίκησα ἀγωνισθεὶς πλησίον τῶν πλοίων διὰ τὰ ὄ-
πλα τοῦ Ἀχιλλέως τὰ ὁποῖα ἡ σεπτὴ μήτηρ του Θέτις,
ἐνώπιον Τρῶων δικαστῶν καὶ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, εἶχε θέ-
σει ὡς βραβεῖον διὰ τὸν νικήσοντα. Ἄλλ' εἶθε νὰ μὴ ἐκέρ-
διζον τοιοῦτον θρίαμβον ὅστις ἔπεμψεν εἰς τὸν τάφον τὸν
εὐγενῆ ἐκεῖνον ἥρωα, τὸν Αἴαντα ἐκεῖνον, τὸν ὠραιότατον,
τὸν ἀνδρειότατον ὄλων τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν ἀπαράμιλλ-
λον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Ἐν τούτοις ἀπέτεινα πρὸς τὸν ἥρωα
τοὺς γλυκεῖς τούτους λόγους.

« Αἴα, υἱὲ τοῦ ἀμωμήτου Τελαμῶνος, δὲν ἔπρεπεν ἄρα
» γε μετὰ τὸν θάνατόν σου νὰ λησμονήσῃς τὴν κατ' ἐμοῦ ὄρ-
» γήν σου ἔνεκα τῶν ὀλεθρίων ἐκείνιων ὄπλων τὰ ὁποῖα οἱ
» θεοὶ μᾶς ἔδωκαν διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν Ἀργείων ; Αὐ-
» τὰ κατέστρεψαν σὲ τὸν προμαχῶνά μας, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἀ-
» ρχαιοὶ κλαίομεν πάντοτε τὸν θάνατόν σου ὅσον καὶ τὸν τοῦ
» Ἀχιλλέως. Ἄλλ' οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἔνοχος εἰμὴ ὁ Ζεὺς
» τοῦ ὁποίου ἡ φοβερὰ ὄργη κατεδίωκε τὸν στρατόν μας,
» καὶ ὅστις σοὶ ἐπέβαλε σκληρὸν τέλος. Πλησίασον, ὦ βα-

πσιλεῦ, κάμφθητι καὶ δάμασον τὴν ὀργὴν σου καὶ τὴν με-
γαλόψυχον καρδίαν σου.»

«Ταῦτα εἶπον, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν μοὶ ἀπεκρίθη τίποτε καὶ
ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Ἑρεβος πρὸς τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν.
Ἐν τούτοις, μὲ ὅλην τὴν ὀργὴν του, θὰ μοὶ ὠμίλει ἢ θὰ
τῷ ὠμίλουν ἐγὼ ἀκόμη, ἀλλ' ἡ καρδιά μου ἦτο ἀνυπόμονος
νὰ ἴδῃ ἄλλας σκιάς.

«Τότε εἶδον τὸν ἐνδοξον υἱὸν τοῦ Διὸς Μίνωα ὅστις κρα-
τῶν χρυσοῦν σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα δικάζει τοὺς νεκροὺς,
οὔτινες περὶ αὐτὸν καθήμενοι ἢ ἐγειρόμενοι ἀλληλοδιαδόχως
ἐκτιθέασι τὰ δίκαιά των πρὸ τῶν μεγάλων πυλῶν τοῦ με-
γάρου τοῦ Πλούτωνος. Ἄνεγνώρισα κατόπιν τὸν γίγαντα
Ἵβρίωνα ὅστις θηρεύει εἰσέτι εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὰ
ἄγρια θηρία τὰ ὅποια ἐφόνευσεν ἄλλοτε εἰς τὰ ἔρημα ὄρη·
κρατεῖ δὲ τὸ χάλκινον ῥόπαλόν του τὸ ὅποιον ποτὲ δὲν συν-
τρίβεται.

«Μετ' αὐτὸν εἶδον τὸν υἱὸν τῆς πανσέπτου Γῆς Τιτυὸν
κεείμενον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ὁποίου ἐκάλυπτεν ἐννέα πλέ-
θρα. Δύο γῦπες ἐκατέρωθεν αὐτοῦ δεδεμένοι ἐσχιζον τὰ ἐν-
τόσθιά του καὶ ἔτρωγον τὸ ἥπαρ του, χωρὶς αἱ χεῖρές του νὰ
δύνανται νὰ τοὺς ἀπομακρύνωσι, διότι εἶχε βιάσει τὴν πι-
στὴν σύζυγον τοῦ Διὸς Λητώ ὅτε μετέβαινεν αὕτη εἰς τὴν
Πυθῶ διὰ τῆς τερπνῆς πεδιάδος τῆς Πανόπης.

«Εἶδον ἀκολούθως τὸν Τάνταλον βεβυθισμένον μέχρι πῶ-
γωνος εἰς τὰ ὕδατα λίμνης ὅπου ὑπέφερε φοβεράς βασάνους.
Διακαιόμενος ὑπὸ τῆς δίψης, δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ ὕδωρ εἰς
τὸ στόμα του, διότι ἅμα ὁ γέρων ἐκλινε τὴν κεφαλὴν διὰ
νὰ δροισθῆ, τὸ ὕδωρ ἔφευγεν αἰφνιδίως καὶ κατεβοθροῦτο,
ὑπὸ τοὺς πόδας του δὲ ἐφαίνετο γῆ μελανὴ τὴν ὁποίαν εἶ-
χον ξηράνει οἱ θεοί. Ἐν τούτοις δένδρα μὲ φύλλα εἰς τὰ
ὑψη ἐκρέμων μέχρι τῆς κεφαλῆς του ἄπια, ῥώδια, μῆλα,
γλυκύτατα σῦκα καὶ πρασίνοὺς ἐλαίας. Ἀλλὰ μόλις ὁ γέρων
ἐξέτεινε τὰς χεῖρας διὰ νὰ τὰ ἐγγίση, ὁ ἄνεμος ἀμέσως τὰ
ἀνέρριπτε μέχρι τῶν ὑψηλῶν νεφελῶν.

αβίδον επίσης τὸν Σίσυφον ὑποφέροντα φοβεράν ποιήν· μετὰ τὰς δύο χεῖρας ἐκράτει τεράστιον λίθον καὶ τὸν ἐκύλιε μετὰ ὅλας του τὰς δυνάμεις μέχρι τῆς κορυφῆς ὄρους τινός· ἀλλὰ μόλις ὁ λίθος ἔφθανεν εἰς τὴν κορυφήν, ἀκαταμάχητός τις δυνάμις τὸν ὤθει εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπιπτε πάλιν εἰς τὴν πεδιάδα. Τότε ὁ Σίσυφος ἔτεινε τοὺς μυῶνας καὶ ἤρχιζε πάλιν τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, ὁ δὲ ἰδρῶς ἔρρεεν ἐπὶ τοῦ σώματός του καὶ ὁ κονιορτός ἵπτατο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του.

αβίδον προσέειπε τὸν Ἡρακλέα, ἢ μᾶλλον τὸ εἰδωλόν του, διότι αὐτὸς ὁ ἴδιος, εὐτυχῆς σύζυγος τῆς Ἥρας, εὐδαιμονεῖ μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν. Περὶ αὐτὸν οἱ νεκροὶ ἐξέφερον ὀξείας κραυγὰς ὡς τῶν πτηνῶν καὶ ἔφευγον πανταχόθεν. Ἐπροχώρει δὲ τρομερὸς ὡς ἡ σκοτεινὴ νύξ, κρατῶν τόξον τεταμένον καὶ τὸ βέλος ἐπὶ τῆς χορδῆς, καὶ περιφέρων πανταχοῦ βλέμματα τρομερὰ ὡς τοξότης ἔτοιμος νὰ ῥίψῃ τὰ βέλη του. Ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐκρέματο χρυσοῦς τελαμῶν πλήρης θαυμασίων κοσμημάτων, ἄριστον ἔργον τεχνίτου ἐπιτηδείου· τὰ κοσμήματα ἐκεῖνα παρίστων ἄρκτους, κάπρους, ἀγρίους λέοντας, πολέμους, μάχας, σκηνὰς φόνου καὶ σφαγῆς. Εἰς τὴν πρώτην θέαν ὁ ἦρωσ μετὰ ἀνεγνώρισε, καὶ στενάζων μοι ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δυστυχῆ! ἢ βεβαίως ὀλεθρία τις μοῖρα σὲ ὀδηγεῖ ὡς ἐκεῖνη ἣτις με ἐπιέζειν ἐνόσω ἔζων ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ἡμῖν μὲν νυῖδος τοῦ παντοδυνάμου υἱοῦ τοῦ Κρόνου, ἀλλ' ὑπέστην ἡμῶν ἀπείρους βασάνους, διότι ἡμῖν ὑποτεταγμένος εἰς τοὺς νόμους ἀνδρὸς πολὺ κατωτέρου μου ὅστις μοι ἐπέβαλλεν ἐπιπόνους ἐργασίας. Ἡμέραν τιὰ ἐπίσης με ἔστειλεν εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην διὰ νὰ ἀρπάσω τὸν Κέρβερον, νομίζων ὅτι μοι ἐπέβαλλε τὴν τρομερωτάτην τῶν δοκιμασιῶν· ἀλλ' ἐγὼ, προστατευόμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἑρμοῦ, ἔσσυρα τὸν κῦνα ἐκ τοῦ ἄδου καὶ τὸν ἔφερον εἰς αὐτόν.»

«Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἡρακλῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Πλούτωνος, ἐγὼ δὲ ἔμενον ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν μου

ἐλπίζων νὰ ἴδω ἀκόμη καὶ ἄλλους ἥρωας τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ βεβαίως θὰ ἔβλεπον ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐπεθύμουν, τὸν Θησέα, τὸν Πειρίθουν, τοὺς ἐνδόξους τῶν θεῶν γόνους· ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν τοσοῦτον ἐπυκνώθη, ἡ βοή αὐτῶν τοσοῦτον τρομερὰ κατέστη, ὥστε μὲ κατέλαβεν ὠχρὸς φόβος. Ἐτρεμα μὴπως ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ἄδου ἡ ἀνηλεὴς Περσεφόνη μοὶ ἀποστείλῃ τὴν φοβερὰν κεφαλὴν τῆς τερατώδους Γοργόνας. Ἀμέσως λοιπὸν ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖόν μου καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ ἐκ τῆς ξηρᾶς κρατοῦντα αὐτὸ σχοινία. Οὗτοι δὲ εἰσελθόντες ἀμέσως ἐκάθησαν εἰς τὰς ἔδρας τῶν κωπηλατῶν καὶ μετ' ὀλίγον τὸ ρεῦμα τοῦ κύματος μᾶς ἔφερεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ὡκεανοῦ, βοηθουμένους πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς κωπηλασίας, ἔπειτα δὲ ὑπὸ ἀνέμου οὐρίου.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Μ.

«Τὸ πλοῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ ρεῦματα τοῦ ποταμοῦ Ὡκεανοῦ καὶ πλέον ἐπὶ τῆς εὐρείας θαλάσσης πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἥλιος ἀρχίζει τὴν πορείαν του, ὅπου ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς Ἠὼς ἔχει τὴν κατοικίαν της καὶ τοὺς χορούς της, ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον Δαίαν. Ἀνασύραντες δὲ αὐτὸ εἰς τὴν ἄμμον τῆς παραλίας, ἐξήλθομεν καὶ κοιμηθέντες περιεμένομεν τὴν ἡμέραν.

«Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς ἔπεμψα εἰς τὰ δώματα τῆς Κίρκης διὰ νὰ φέρωσι τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος Ἐλπήνορος. Κόψαντες τὰ δένδρα ὅσα ἐξέτεινον τοὺς κλάδους των πέραν τῆς παραλίας τὸν ἐθάψαμεν μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ ὑγρῶν δακρῶν· ὅταν δὲ ἡ φλόξ ἀπετεφρώσεν αὐτὸν καὶ τὰ

ὄπλα του, ἠγείραμεν τύμβον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήσαμεν στήλην, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς στήλης ἐνεπήξαμεν τὴν κώπην τοῦ Ἑλπήγορος. Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἐργασίαι μας, ἀλλ' ἐπανελθόντες ἀπὸ τοῦ Ἄδου δὲν ἐμείναμεν ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τὴν Κίρκην ἣτις καλλωπισθεῖσα ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ταχέως· τὴν συνώδευον δὲ αἱ ἀμφίπολοί της φέρουσαι ἄρτον, ἄφθονα κρέατα καὶ οἶνον ἀφρώδη. Σταθεῖσα δὲ ἡ σεβασμία θεὰ ἐν μέσῳ ἡμῶν, μᾶς εἶπε.

« Δυστυχεῖς ! κατέβητε λοιπὸν ζῶντες εἰς τὰ ζοφερά βασιλεία τοῦ Πλούτωνος. Δὶς θὰ ἀποθάνετε, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἄπαξ μόνον ἀποθνήσκουσιν. Ἄλλ' ἔλθετε, φάγετε καὶ πίετε ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ ἡμέρα, εἰς τὰς πρώτας ἢ δὲ λάμψεις τῆς πρωΐας θὰ διασχίσετε πάλιν τὴν θάλασσαν καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ὑποδείξω τὴν ὁδόν· θὰ σᾶς εἶπω τὰ πάντα λεπτομερῶς ἵνα μὴ κακῆ τις συμβουλή σᾶς ἐκθέσῃ ἢ πάλιν εἰς σκληρὰς δοκιμασίας εἴτε ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἴτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης. »

Ἐταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδιά. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐτρώγομεν ἡσύχως τὰ ἄφθονα κρέατα καὶ ἐπίνομεν ἐκλεκτὸν οἶνον. Ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο ἄφαντος καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότῃ, οἱ σύντροφοί μου κατεκλίθησαν πλησίον τῶν σχοινίων. Ἐν τούτοις ἡ Κίρκη μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, μὲ ἔσυρε κατὰ μέρος, μὲ προσεκάλεσε νὰ κατακλιθῶ πλησίον της καὶ ἐζήτησε νὰ τῇ διηγηθῶ τὰ τοῦ ταξιδίου μου τὰ ὅποια τῇ περιέγραψα χωρὶς νὰ παραλείψω τίποτε. Τότε ἡ σεβασμία θεὰ μοὶ ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

« Ὅλα λοιπὸν οὕτως ἐτελείωσαν, πρόσεζον ὁμως εἰς αὐτὸ ἢ τὸ ὅποιον θὰ σοὶ εἶπω, ὅπερ ἄλλως τε θεὸς τις θὰ σοὶ τὸ ὑπενθυμίσει. Πρῶτον μὲν θὰ συναντήσῃς τὰς Σειρήνας αἵτινες μαγεύουσιν ἐκείνους οἵτινες ἤθελον τὰς πλησιάσει, καὶ οὐαὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις τὰς πλησιάζει καὶ τὰς ἀκούει· ἢ ποτὲ μῆτε ἡ γυνὴ του μῆτε τὰ τέκνα του δὲν χαίρουσι ἢ διὰ τὴν ἐπιστροφήν του καὶ ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἴδωσι πλη-

»σίον των, διότι αἱ Σειρήνες τὸν μαγεύουσι διὰ τοῦ ἐναρμο-
»νίου ἄσματός των, καθήμεναι εἰς λειμῶνά τινα καὶ περι-
»κυκλωμέναι ὑπὸ σωρῶν ὄστων ἀνθρωπίνων καὶ σαρκῶν ση-
»πωμένων. Μακρύνθητι λοιπὸν ταχέως· φράξον τὰ ὦτα
»τῶν συντρόφων σου διὰ μαλακοῦ κηροῦ, καὶ πρόσεξον μή-
»πως τὰς ἀκούσῃ τις ἐξ αὐτῶν. Σὺ ἂν θέλῃς ἀκουσον αὐ-
»τὰς, ἀλλὰ διάταξον προηγουμένως νὰ σὲ δέσωσιν ἰσχυρῶς
»εἰς τὸν ἰστὸν ὄρθιον, πόδας καὶ χεῖρας, διὰ νὰ τὰς ἀκούσης
»μεθ' ἴδονῃς. Ἐὰν ἔπειτα ἰκετεύῃς τοὺς συντρόφους σου,
»ἐὰν τοὺς διατάτῃς νὰ σὲ λύσωσιν, ἅς σοὶ ἐπιθέσωσι τότε
»οὔτοι περισσότερα δεσμά.

«Ἀφοῦ οἱ κωπηλάται διαπλεύσωσι καὶ προχωρήσωσι
»πέραν, θὰ ἰδῇς δύο διευθύνσεις, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ σὲ
»εἶπω ἀκριβῶς ποίαν πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃς· σὺ μόνος σου
»εὐρὲ αὐτήν, ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ ὁμιλήσω καὶ περὶ τῆς μιᾶς καὶ
»περὶ τῆς ἄλλης. Ἐφ' ἐνὸς μέρους ὑπάρχουσι βράχοι ἀπό-
»τομοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων συντρίβονται μετὰ κρότου τὰ με-
»γάλα κύματα τῆς Ἀμφιτρίτης. Οἱ μάκαρες θεοὶ καλοῦσιν
»αὐτὰς Πλαγκτάς. Οὐδέποτε τὰ πτηνὰ τὰς διέρχονται,
»οὔτε αὐταὶ αἱ τρυφεραὶ περιστεραι αἵτινες φέρουσι τὴν ἀμ-
»βροσίαν εἰς τὸν παντοδύναμον Δία. Ὁ λεῖψ βράχος ἀναρ-
»πάζει πάντοτε μίαν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ὁ πατήρ πέμπει ἀμέ-
»σως ἄλλην, ἵνα ὁ ἀριθμὸς των ὑπάρχῃ πάντοτε ὁ αὐτός.
»Οὐδὲν πλοῖον δύναται νὰ φύγῃ ἅμα πλησιάσῃ ἐκεῖ, διότι
»αἰφνης τὰ πικρὰ κύματα καὶ ἡ μετὰ καυστικοῦ πυρὸς με-
»μιγμένη τρικυμία ἀρπάζουσι τὰ ναυαγία του καὶ τὰ πτώ-
»ματα τῶν γυυτῶν. Ἐν μόνον τὰς διήλθεν, ἡ Ἄργῶ, ἡ
»προσφιλῆς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἥτις ἀ-
»ναχωρήσασα ἀπὸ τοῦ Αἰήτου, ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ εἰς
»τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους βράχους, ἀλλ' ἡ Ἥρα τὴν ἔσωσεν
»εὐνοοῦσα τὸν Ἰάσονα.

«Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ὑπάρχουσι δύο σκόπελοι· ὁ μὲν
»φέρει μέχρις οὐρανοῦ τὴν ὀξεῖαν κορυφὴν του, πάντοτε πε-
»ρικεκαλυμμένην διὰ νέφους σκοτεινοῦ τὸ ὅποιον οὐδέποτε

»διαλύεται καὶ τὸ ὁποῖον οὐδέποτε διαδέχεται ὁ αἰθῆρ, οὔτε
 »κατ' αὐτὰς τὰς γαληνιαίας ἡμέρας τοῦ θέρου καὶ τοῦ φθι-
 »νοπώρου. Ποτὲ θνητὸς, ἔστω καὶ ἂν εἶχεν εἴκοσι βραχί-
 »νας καὶ εἴκοσι πόδας, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναβῆ καὶ νὰ κα-
 »ταβῆ τὸν βράχον ἐκεῖνον, λεῖον ὡς ἐὰν ἐσμίλευσαν αὐτὸν
 »πανταχόθεν. Εἰς τὸ μέσον τοῦ σκοπέλου ὑπάρχει σπήλαιον
 »σκοτεινὸν βλέπον πρὸς τὸ Ἔρεβος, ἐκεῖ δὲ, εὐγενῆ Ὀδυσ-
 »σεῦ, διεύθυνον τὸ πλοῖόν σου. Ἄνῆρ νέος, καθήμενος εἰς τὰς
 »ἔδρας τῶν κωπηλατῶν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ διὰ βέ-
 »βλους τὸ βαθὺ ἐκεῖνο ἄντρον, ὅπου κατοικεῖ ἡ Σκύλλα, τέ-
 »ρας ἄγριον τοῦ ὁποίου ἡ τρομερὰ φωνὴ ἀντηχεῖ ὡς βρυ-
 »χηθμὸς νεαρᾶς λεαίνης. Ἡ πένθιμος θεὰ τῆς λυπεῖ καὶ αὐ-
 »τοὺς τοὺς θεοὺς, δώδεκα πόδες εἰδεχθεῖς ὑποστηρίζουσι τὸ
 »σῶμά της ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτουσι ἐξ ἐπιμήκεις τράχη-
 »λοι καὶ ἐξ κεφαλαὶ φοβεραί. Τριπλῆ σειρὰ ὀδόντων πληροῖ
 »τὸ στόμα της ὅπου ἔχει τὴν διαμονὴν τοῦ ὀ θάνατος. Κε-
 »κρυμμένη μέχρι τῆς ὀσφύος εἰς τὸ βάθος τοῦ τρομακτικοῦ
 »βαράθρου, ἐξάγει μόνον τὰς κεφαλὰς της, καὶ βυθίζουσα
 »αὐτὰς περὶ τὸν σκόπελον, ἀλιεύει δελφίνας, κύνας θαλασ-
 »δύναται νὰ συλλάβῃ ἐκ τῶν ἀπείρων τεράτων τὰ ὁποῖα
 »σίους, καὶ ὅσα τέλος τρέφει ἢ βαρέως στεναζούσα Ἄμφιτρίτη.
 »Ποῖοι ναῦται δύνανται νὰ καυχηθῶσιν ὅτι ἐξέφυγον ἀβλα-
 »βεῖς παραπλεύσαντες μὲ τὸ πλοῖον; ἐκάστη κεφαλὴ της ἄρ-
 »πάζει ἓνα κωπηλάτην ἐκ τῆς ἔδρας του !

«Γείτων τοῦ πρώτου ὁ ἄλλος σκόπελος, ὧ Ὀδυσσεῦ, θὰ
 »σοὶ φανῆ χαμηλότερος, τὰ δὲ βέλη σου θὰ ἠδύναντο νὰ φθά-
 »σωσιν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ· τεραστία ἀγρία συκῆ ἐκτεί-
 »νει εἰς τὴν βάσιν του χλοερὸν φύλλωμα, καὶ ἄνωθεν αὐτῆς
 »ἡ θεία Χάρυβδις καταπίνει τὸ πικρὸν ὕδωρ. Τρὶς εἰς τὸ
 »διάστημα τῆς ἡμέρας ἐκβράζει τὸ ὕδωρ καὶ τρὶς τὸ κατα-
 »πίνει μετὰ τεραστίας ταχύτητος. Ἐὰν κατὰ τὴν στιγμὴν
 »ἐκείνην εὐρίσκεσο ἐκεῖ θὰ ἐσύρεσο εἰς τὴν ἄβυσσον, χωρὶς
 »οὔτε αὐτὸς ὁ Ποσειδῶν νὰ ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ὄλεθρόν
 »σου. Πρέπει λοιπὸν νὰ πλησιάσῃς παραπολὺ τὸν σκόπελον

» τῆς Σκύλλης καὶ νὰ ὠθήσῃς τὸ πλοῖόν σου ταχέως κατὰ
» μῆκος καὶ πέραν αὐτῆς· διότι εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ
» θρηνήσῃς διὰ τὴν ἀπώλειαν ἕξ συντρόφων ἐπὶ τοῦ πλοίου,
» παρὰ νὰ θρηνήσῃς δι' ὅλους συγχρόνως.»

αὐτῶς εἶπεν ἐκείνη, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην.

« ὦ Κίρκη, εἰπέ μοι καὶ τοῦτο εἰλικρινῶς· εἶναι δυνατόν
» νὰ διαφύγω τὴν ὀλεθρίαν Χάρυβδιν καὶ νὰ ἀπωθήσω τὴν
» Σκύλλαν ὅταν θὰ ἀρπάξῃ τοὺς συντρόφους μου; »

αὐτῶς εἶπον, ἀμέσως δὲ μοὶ ἀπήντησεν ἡ σεβασμία θεά.

« Δυστυχῆ! ἀκόμη ὄνειρεύεσαι πολέμους καὶ ταλαιπωρίας
» καὶ δὲν σκέπτεσαι μᾶλλον πῶς νὰ ὑπακούσῃς εἰς τοὺς ἀ-
» θανάτους θεοῦς; Ἡ Σκύλλα δὲν εἶναι θνητὴ, εἶναι θεὰ ἀ-
» γρία, τρομερὰ καὶ ἀπροσμάχητος, καὶ οὔτε ὑπάρχει μέσον
» νὰ ἀντισταθῇ τις κατ' αὐτῆς, ὥστε εἶναι προτιμότερον νὰ
» φύγῃς ταχέως. Ἐὰν βραδύνης, ἐὰν δράξῃς τὰ ὄπλα σου
» πλησίον τοῦ βράχου, τρέμω μήπως ἐκείνη ὀρμῶσα ἐκ νέου
» συλλάβῃ ἴσον ἀριθμὸν κεφαλῶν καὶ ἀρπάσῃ ἄλλους ἕξ κω-
» πηλάτας. Κωπηλάτησον λοιπὸν ἰσχυρῶς καὶ ἐπικαλέσθητι
» ὑπὲρ σοῦ τὴν Κραταῖν, τὴν μητέρα τῆς Σκύλλης, ἥτις
» τὴν ἐγέννησε διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ μόνη
» δύναται νὰ τὴν καθησυχάσῃ καὶ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ἐπι-
» τεθῇ δις καθ' ὑμῶν. Θὰ φθάσῃς ἀκολούθως εἰς τὴν Θρινά-
» κειαν νῆσον, ὅπου βόσκουσιν αἱ βόες καὶ τὰ παχέα πρόβα-
» τα τοῦ ἡλίου, ἐπτὰ ἀγέλαι βοῶν καὶ ἐπτὰ ποίμνια καλῶν
» προβάτων, ἐκάστη δὲ ἀγέλη καὶ ἕκαστον ποίμνιον ἀπαρτί-
» ζεται ὑπὸ πεντήκοντα κεφαλῶν, οὔτε γεννῶσι δὲ ταῦτα
» οὔτε ἐκλείπουσιν. Δύο εὐπλόκαμοι νύμφαι ποιμαίνουσιν αὐτὰ,
» ἡ Φαέθουσα καὶ ἡ Λαμπετία, θυγατέρες τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς
» θείας Νεαίρας, ἥτις ἀφοῦ τὰς ἐγέννησε καὶ τὰς ἀνέθρε-
» ψε, τὰς ἔθεσεν εἰς τὴν μακρυνὴν νῆσον Θρινάκειαν καὶ
» ταῖς ἐνεπιστεύθη τὴν ἐπιστάσιαν τῶν προβάτων καὶ τῶν
» ὑπερηφάνων βοῶν τοῦ πατρὸς των. Ἐὰν σεβασθῇς τὰ ποί-
» μνια ταῦτα, ἐὰν ὑπερνικήσῃ ἢ μέριμνα τῆς εἰς τὴν πατρίδα
» ἐπιστροφῆς σου, μὲ ὅλας τὰς φοβερὰς ταλαιπωρίας θὰ ἐ-

» πανίδετε ὅλοι τὴν Ἰθάκην. Ἄλλ' ἐὰν ἐγγίσῃς αὐτὰ, σοὶ
» προλέγω τὸν ὄλεθρον τοῦ πλοίου σου καὶ τῶν συντρόφων
» σου· ἐὰν ἐν τούτοις διασωθῆς μόνος, θὰ φθάσῃς βραδέως
» καὶ ἐλευσιν εἰς τὴν πατρίδα σου, λυπούμενος διὰ τὴν ἀ-
» πώλειαν ὄλων τῶν ἐταίρων σου.»

Ἄμα ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους ἐφάνη εἰς τοὺς οὐ-
» ρανούς ἢ χρυσοθρόνος Ἡώς· τότε ἡ μὲν Κίρκη ἐμακρύνθη
» διὰ μέσου τῆς νήσου, ἐγὼ δὲ ἐπέστρεψα εἰς τὸ πλοῖόν μου
» καὶ παρώτρυνα τοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸ
» καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία. Ἀμέσως ἐκεῖνοι ὑπήκουσαν καὶ
» καθήσαντες κατὰ σειράν εἰς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν ἔπλητ-
» τον διὰ τῶν κωπιῶν τῶν τὴν πολιὰν θάλασσαν, ὅπισθεν
» δὲ ἡμῶν ἢ φοβερὰ θεὰ Κίρκη ἀπέλυσεν οὖριον ἄνεμον, κα-
» λὸν σύντροπον κολποῦντα τὰ ἱστία. Ἀφοῦ ἐτακτοποιήσα-
» μεν ὅλα τὰ σκεύη τοῦ πλοίου, ἐκαθήσαμεν, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ
» ὁ κυβερνήτης μᾶς διεύθυνον. Τότε ἐγὼ μὲ καρδίαν τεθλιμ-
» μένην ὠμίλησα πρὸς τοὺς συντρόφους μου καὶ εἶπον.

» Φίλοι, αἱ βουλαὶ τῶν θεῶν τὰς ὁποίας μοὶ ἀπεκάλυψεν
» ἢ Κίρκη δὲν πρέπει νὰ ᾔηται γνωσταὶ εἰς ἓνα ἢ εἰς δύο
» μόνον ἐξ ἡμῶν· θὰ σᾶς τὰς εἶπω λοιπὸν διὰ νὰ ἠξεύρωμεν
» ὅλοι πῶς δυνάμεθα νὰ ἀπολεσθῶμεν ἢ νὰ ἀποφύγωμεν
» τὸν θάνατον καὶ τὴν ὄλεθρίαν μοῖραν. Ἡ Κίρκη μᾶς δια-
» τάττει πρῶτον νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τὸ ἄσμα τῶν θείων
» Σειρήνων καὶ τὸν ἀνθοστόλιστον λειμῶνά των. Εἰς ἐμὲ μό-
» νον ἐπιτρέπει νὰ τὰς ἀκούσω, ἀρκεῖ νὰ μὲ δέσετε ὄρθιον
» εἰς τὸν ἱστὸν, μετὰ βαρείας ἀλύσου, καὶ νὰ μένω ἀκίνητος.
» Ἐὰν ἔπειτα σᾶς ἰκετεύω, ἐὰν σᾶς διατάττω νὰ μὲ λύσετε,
» τότε σεῖς νὰ μὲ δέσετε μὲ περισσότερα δεσμά.»

Ἐνῶ ἔλεγον ταῦτα εἰς τοὺς συντρόφους μου, τὸ πλοῖον
» ἔφθασε ταχέως εἰς τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων, τόσον ὁ ἄνεμος
» ἦτο εὐνοϊκός· ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔπαυσεν, ἐντε-
» λῆς γαλήνη τὸν διεδέχθη, καὶ θεὸς τις ἀπεκοίμισε τὰ κύ-
» ματα. Οἱ σύντροφοί μου ἠγέρθησαν διὰ νὰ συστείλωσι τὸ
» ἱστίον, τὸ ὁποῖον ἄφησαν νὰ πῆσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου;

καθήσαντες δὲ ἔπειτα εἰς τὰ κωπία ἐλεύκαινον τὸ ὕδωρ διὰ τῶν ἐστιλβωμένων ἐλατῶν. Ἐγὼ ἐν τούτοις ἔκοπτα δι' ὀξείας μαχαίρας εἰς μικρὰ τεμάχια μέγα τεμάχιον κηροῦ καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρός μου ἐμαλάκυνα αὐτά. Ὁ κηρὸς ἐνέδωκε μετ' ὀλίγον εἰς τὰς προσπαθείας μου, βοηθουμένας καὶ ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, καὶ ἔφραξα δι' αὐτοῦ κατὰ σειρὰν τὰ ὄματα τῶν συντρόφων μου. Αὐτοὶ δὲ μετ' ὀλίγον μὲ ἔδεσαν ὄρθιον εἰς τὸν ἰστόν, χεῖρας καὶ πόδας, καὶ ἔπειτα καθήσαντες ἔπληττον διὰ τῶν κωπιῶν τῶν τὴν ἀφρίζουσαν θάλασσαν. Ἔσπευδον, καὶ ἤδη ἐπλησιάζομεν εἰς τὸ παράλιον ὅσον νὰ ἀκούεται φωνὴ κρᾶζοντος. Αἱ δὲ Σειρήνες, ἰδοῦσαι τὸ πλοῖόν μας διαπερῶν ὀρητικῶς ἐγγύθεν, ἤρχισαν νὰ μέλπωσι λιγυρῶς.

«Ἐλθὲ πρὸς ἡμᾶς, ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, καύχημά τῆς Ἑλλάδος· σταμάτησον τὸ πλοῖόν σου διὰ νὰ ἀκούσης τὴν φωνήν μας, διότι ἀκόμη κανεὶς δὲν διῆλθεν ἐντεῦθεν χωρὶς νὰ πᾶκούσῃ τὰ γλυκύτατα ἄσματα τὰ ὁποῖα ἐξέρχονται τῶν χειλέων μας, ἀλλ' ἕκαστος μακρύνεται ἀφοῦ τέρψῃ ἑαυτὸν καὶ μάθῃ περισσότερα. Γνωρίζομεν ὅλα ὅσα ὑπέφερον οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Τρῶες εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν κατὰ παραχώρησιν τῶν θεῶν, γνωρίζομεν δὲ καὶ ὅσα συμβαίνουσι ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς.»

«Ταῦτα εἶπον ἄδουσαι μελωδικῶς, ἡ δὲ καρδία μου εὐηρεστεῖτο νὰ ἀκούῃ καὶ διέταττον τοὺς συντρόφους μου νεύων πρὸς αὐτοὺς διὰ τῶν ὀφρῶν νὰ λύσωσι τὰ δεσμὰ μου. Ἄλλ' ἐκεῖνοι ἐκωπηλάτουν ἰσχυρότερον, ἐνῶ ὁ Εὐρύλοχος καὶ ὁ Περιμήδης ἠγέρθησαν καὶ μὲ ἔδεσαν μὲ περισσότερα δεσμὰ. Τέλος ἐμακρύνθημεν καὶ δὲν διέκρινα πλέον μήτε τὴν φωνὴν μήτε τὸ ἄσμα τῶν Σειρήνων· τότε ἀπέφραξα τὰ ὄματα τῶν συντρόφων μου, ἐκεῖνοι δὲ μὲ ἔλυσαν. Ἄλλὰ μόλις ἔγινεν ἄφαντος ἀπὸ τὰ βλέμματά μας ἡ νῆσος ἐκείνη καὶ ἀμέσως ὑπερμεγέθη κύματα, πυκνὸς καπνὸς καὶ τρομερὸς πάταγος μᾶς ἐπέπλησαν τρόμου. Οἱ σύντροφοί μου φοβηθέντες ἀφῆκαν τὰ κωπία νὰ διαφύγωσι τῶν χειρῶν τῶν καὶ νὰ πέσωσι.

βομβοῦντα εἰς τὰ κύματα, τὸ δὲ πλοῖον ἑσταμάτησεν ἐπειδὴ δὲν ἐκωπηλάτουν πλέον. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἀναπηδήσας ἔδραμον εἰς τὰ κωπία καὶ πλησιάζων ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν συντρόφων ἔλεγον πρὸς αὐτοὺς γλυκεῖς λόγους,

«ὦ φίλοι μου! δὲν εἴμεθα ἄπειροι τῶν κινδύνων, οὔτε » εἶναι τὸ δυστύχημα τοῦτο μεγαλείτερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον εὐπέστημεν ὅταν ὁ Κύκλωψ μᾶς ἐκράτει εἰς τὸ βαθύ του » σπήλαιον μὲ τὴν ἀκάθεκτόν του βίαν. Καὶ ὅμως ἡ γεν- » ναιότης μου, ἡ σταθερότης μου, τὸ πνεῦμά μου μᾶς ἔσω- » σαν ἐκ τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου μέρους· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἡμέραν » τινὰ θὰ ἐνθυμηθῆτε ὅλα ταῦτα. Τώρα λοιπὸν ἔχετε θάρ- » ερος καὶ ἀκούσατέ με. Καθήσατε εἰς τὰς ἑδρας σας, καὶ » πληττετε διὰ τῶν κωπίων σας τὰ βχθέα κύματα, εἴθε δὲ » ὁ Ζεὺς νὰ εὐδοκῆσῃ νὰ διαφύγωμεν τὸν θάνατον. Σὺ δὲ, » κυβερνήτα, ἀκουσον τί θὰ σοὶ παραγγείλω καὶ ἐντύπωσον » αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου διότι σὺ διευθύνεις τὸ πλοῖον. Πη- » δαλιούχει πάντοτε ἔξω τοῦ καπνοῦ τούτου καὶ τῶν μα- » νιωδῶν κυμάτων· παράπλευ διαρκῶς πρὸς τὸν ἄλλον σκό- » πελον ἵνα μὴ ἐν ἀγνοίᾳ σου τιναχθῆ τὸ πλοῖον πρὸς τὸ » ἄλλο μέρος καὶ μᾶς ρίψῃς εἰς τὸν ὀλεθρον.»

«Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως μὲ ὑπήκουσαν. Ἄλλὰ δὲν τοῖς εἶπον τίποτε περὶ τῆς Σκύλλης, τοῦ ἀναπο- » φεύκτου ἐκείνου δεινοῦ, μήπως δειλιάσαντες παύσωσι τὴν » κωπηλασίαν καὶ συμμαζευθῶσιν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου. Ἐν τούτοις ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐλησμόνησα τὴν ὀδυνηρὰν παραγγε- » λίαν τῆς Κίρκης, ἥτις μὲ ἀπέτρεψε νὰ ὀπλισθῶ· περιβλη- » θείς δὲ τὴν ἔνδοξον πανοπλίαν μου καὶ λαβὼν εἰς τὴν χει- » ρά μου δύο μακρὰ ἀκόντια ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα τῆς » πρῶρας, διότι ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους ἤλπιζα ὅτι θὰ ἔβλεπα » πρῶτος τὴν φρικώδη Σκύλλαν καθ' ἣν στιγμὴν ἤθελεν ὀρμή- » σει κατὰ τῶν συντρόφων μου· δὲν τὴν εἶδον ὅμως οὐδαμοῦ, » οἱ δὲ ὀφθαλμοί μου ἐκουράσθησαν ἀναζητοῦντες πανταχοῦ » περὶ τὸν ὀμιχλώδη βράχον. Εἰσήλθομεν στενάζοντες εἰς τὸ » ἀποτρόπαιον στενόν· ἔνθεν μὲν ὑψοῦτο ἡ Σκύλλα, ἐκείθεν δὲ

ἡ θεία Χάρυβδις κατέπινε μετὰ τρομεροῦ πατάγου τὰ κύματα τοῦ πικροῦ ὕδατος, ὅταν δὲ τὰ ἐξήμει, τὸ ὕδωρ ἔβραζε μυκώμενον ὡς λέβης ἐπὶ φλογεράς πυρᾶς, καὶ ὁ ἀναθρώσκων ἀφρὸς ἐπανέπιπτεν ἐπὶ τῶν δύο σκοπέλων. Ὅταν δὲ πάλιν τὰ ἐρρόφα, ἐφαίνετο ταρασσομένη μέχρι τῶν ἐγκάτων της· ὁ βράχος πέριξ ἀντήχει ὡς κεραυνός, ἡ δὲ γῆ διανοιγομένη ἀπεκάλυπτεν εἰς τὸν βυθὸν μαύρην ἄμμον. Ὀχρὸς φόβος κατέλαβε τοὺς συντρόφους μου οἵτινες εἶχον τὰ βλέμματα ἐστραμμένα πρὸς τὴν Χάρυβδιν περιμένοντες παρ' αὐτῆς μετὰ τρόμου τὸν ὄλεθρόν των. Ἐν τούτοις ἡ Σκύλλα ἀνῆρπασεν ἐκ τοῦ πλοίου ἕξ ἐκ τῶν συντρόφων μου, τοὺς μᾶλλον ἀνδρείους, τοὺς μᾶλλον ῥωμαλέους. Εἰς τὸν θόρυβον δὲ ἐκεῖνον στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὰς ἑδρας τῶν κωπηλατῶν, εἶδον ἤδη εἰς τὸν ἀέρα τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς των καὶ ἤκουσα τὰς σπαρακτικὰς φωνὰς των καλούντων με ὀνομαστί τὴν τελευταίαν πρόσκλησιν. Ὅπως ἐπὶ ἐξεχούσης ἀκτῆς ὁ ἀλιεὺς, ἐτοιμάζων δέλεαρ διὰ τοὺς μικροὺς ἰχθύς, ρίπτει διὰ μικροῦ ῥαβδίου εἰς τὴν θάλασσαν τὸ κέρας βοῦς ἀγροδαίτου, καὶ μετ' ὀλίγον συλλαμβάνει ἓνα ἐξ αὐτῶν καὶ τὸν ρίπτει σπαίροντα ἔξω τοῦ ὕδατος, οὕτως οἱ ἀτυχεῖς ἐκεῖνοι ἐταράσσοντο καὶ ἀνηπάζοντο πρὸς τὸν βράχον· ἐνῶ δὲ τὸ τέρας τοὺς ἔτρωγεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, ἐκραύγαζον ἐλεεινῶς καὶ ἔτεινον τὰς χεῖράς των πρὸς ἐμέ. Ἀφότου περιεπλανώμην εἰς τὰς θαλάσσας οὐδέποτε εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου οἰκτρότερον θέαμα.

Ἄφοῦ τέλος διεπλεύσαμεν τοὺς δύο σκοπέλους, τὴν Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν, ἐφθάσαμεν ἔπειτα εἰς τὴν ἐξαίρετον νῆσον τοῦ θεοῦ, ὅπου ἔβοσκον αἱ εὐρυμέτωποι καλαὶ βόες καὶ τὰ πολλὰ παχέα πρόβατα τοῦ Ἥλιου Ὑπερίονος. Τότε ἐγὼ, εὐρισκόμενος ἀκόμη μὲ τὸ μέλαν πλοῖόν μου εἰς τὸ πέλαγος, ἤκουσα τὸν μυκηθμὸν τῶν βοῶν ἐν τῷ σταύλῳ καὶ τὸ βέλασμα τῶν προβάτων, ἀμέσως δὲ μοὶ ἤλθον εἰς τὸν νοῦν οἱ λόγοι τοῦ μάντεως Τειρεσίου καὶ τῆς Αἰαίας Κίρκης ἧτις ἐπιμόνως μὲ παρήγγειλε νὰ ἀποφύγω τὴν νῆσον

τοῦ τέρποντος τοὺς βροτοὺς Ἑλλίου. Τότε ἐγὼ μὲ καρδίαν τεθλιμμένην εἶπον πρὸς τοὺς συντρόφους μου.

«Φίλοι, μὲ ὅλα σας τὰ βάσανα ἀκούσατε τί θὰ σᾶς εἰπῶ ἔκαστὸν καὶ μάθετε τὰς συμβουλάς τοῦ μάντεως Τειρεσίου καὶ τῆς » Δαΐας Κίρκης ἣτις ἐπιμόνως μὲ παρήγγειλε νὰ ἀποφύγω ἐπὶ τὴν νῆσον τοῦ τέρποντος τοὺς βροτοὺς Ἑλλίου, διότι μὲ εἶπεν ὅτι ἠθέλομεν ἐκτεθῆ εἰς μέγιστα δυστυχήματα. Ἐλαύνετε λοιπὸν πέραν τὸ μέλαν πλοῖόν μας.»

Ἄταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ συνετρίβη ἡ ἀγαπητὴ καρδία. Ἀμέσως δὲ ὁ Εὐρύλοχος μοι ἀπεκρίθη διὰ τῶν ἐξῆς πικρῶν λόγων.

Ἄ Ὀδυσσεῦ, εἶσαι σκληρὸς, ἡ δυνάμεις σου εἶναι μεγάλη, καὶ τὰ μέλη σου ἀκούραστα καὶ εἰς τὰ ὄμματά σου τὰ πάντα δεῖναι σιδηρᾶ. Πῶς! ἀπαγορεύεις εἰς τοὺς συντρόφους σου, καὶ τοὺς πεπονημένους ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ καμάτου, νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν νῆσον ταύτην ὅπου θὰ ἡτοιμάζομεν πλοῦσιον συμπόσιον; μᾶς διατάττεις νὰ πλέωμεν εἰς τὴν τύχην ἡδυσχερούσης τῆς νυκτός, καὶ νὰ πλανώμεθα μακρὰν τῆς γῆς ἐν μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων; Ἄλλ' οἱ ὄρμητικοὶ ἄνεμοι ποῖτινες καταστρέφουσι τὰ πλοῖα δὲν ἐγείρονται κατὰ τὴν νύκτα; ποῦ θὰ καταφύγωμεν ἐὰν αἰφνιδίως ἐκραγῇ καταιγίς καὶ ἐὰν καταλάβῃ ἡμᾶς ἡ σφυδρότης τοῦ Νότου καὶ τοῦ Ζεφύρου, οἷτινες πρὸ πάντων βυθίζουσι τὰ πλοῖα ἐναντίον καὶ αὐτῆς τῆς θελήσεως τῶν θεῶν; Πιστεύσατέ με λοιπὸν, ἂν ὑπακούσωμεν εἰς τὴν σκοτεινὴν νύκτα καὶ πλησίον τοῦ ἐλαφροῦ πλοίου μας ἂν ἐτοιμάσωμεν τὸ δεῖπνόν μας. Ἄμα δὲ φανῇ ἡ Ἥως ἐμβαίνομεν πάλιν εἰς αὐτὸ καὶ διασχίζομεν τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν.»

Ἄταῦτα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, οἱ δὲ ἄλλοι ἐταῖροι ἐπευφήμησαν, καὶ τότε ἐγὼ ἐπέισθην ὅτι θεὸς τις ἀπεφάσισε τὸν ὄλεθρόν μας. Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπον τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

Ἄ Εὐρύλοχε, εἶμαι μόνος καὶ ἐξασκεῖτε ἐπ' ἐμοῦ βίαν ἄλλὰ τούλάχιστον ὀρκισθῆτε ὅλοι τὸν μέγιστον ὄρκον ὅτι ἐὰν

πεύρωμεν μεγάλας ἀγέλας βοῶν ἢ ποίμνια παχέων προβάτων
 »δὲν θὰ τὰ θυσιάσῃ κανεῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπὸ ὀλεθρίας ἀσυνεσίας,
 »ἀλλ' ὅτι θὰ τρώγετε ἐν ἡσυχίᾳ τὰς ζωοτροφίας τὰς ὀ-
 »ποίας μᾶς ἔδωκεν ἡ ἀθάνατος Κίρκη.»

Ἀταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνοι δὲ ὤμοσαν ὅπως διέταξα· ἀ-
 φοῦ δὲ ὤμοσαν καὶ ἐτέλειωσαν τὸν ὄρκον των, ἐσταματή-
 σαμεν τὸ πλοῖόν μας εἰς τὸν βαθὺν λιμένα πλησίον γλυκέος
 ὕδατος, οἱ δὲ σύντροφοί μου ἐξῆλθον καὶ ἠτοιμάζον τὸ δεῖ-
 πνον. Ἀφοῦ δὲ κατέπαυσαν τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν των,
 ἔκλαυσαν ἐνθυμηθέντες τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους μας τοὺς
 ὁποίους κατεβρόχθισεν ἡ Σκύλλα· ἐνῶ δὲ ἔκλαιον, κατέλα-
 βεν αὐτοὺς ὁ γλυκὺς ὕπνος.

«Κατὰ τὸ τρίτον τῆς νυκτός, ὅτε οἱ ἀστέρες ἤρχισαν
 νὰ κλίνωσιν, ὁ ἐγείρων τὰς νεφέλας Ζεὺς ἀπέλευσεν ἄνεμον
 σφοδρὸν καὶ ἤγειρε τρομερὰν τρικυμίαν, μετ' ὀλίγον δὲ τὰ
 νέφη περιεκάλυψαν τὴν γῆν καὶ τὰ κύματα, καὶ σκότος βαθὺ
 κατῆλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς
 Αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως ἐσύραμεν τὸ πλοῖον καὶ τὸ ἐπρο-
 φυλάξαμεν εἰς κοῖλον σπήλαιον, ὅπου αἱ Νύμφαι εἶχον τὴν
 διαμονὴν των καὶ τοὺς χορούς των· τότε ἐγὼ συγκαλέσας
 συνέλευσιν εἶπον ἐνώπιον ὄλων.

ἌΩ φίλοι μου! ἔχετε εἰς τὸ πλοῖον φαγητὰ καὶ οἶνον,
 »μὴ ἐγγίσωμεν λοιπὸν τὰ ποίμνια τῆς νήσου ταύτης ἐὰν
 »θέλωμεν νὰ μὴ μᾶς συμβῆ δυστύχημά τι. Αἱ βόες αὗται
 »καὶ τὰ παχέα πρόβατα ἀνήκουσιν εἰς θεὸν φοβερὸν, εἰς τὸν
 »Ἥλιον ὅστις τὰ πάντα ἐφορᾷ καὶ τὰ πάντα ἐπακούει.»

Ἀταῦτα εἶπον, ἐκεῖνων δὲ ἐπέισθη ἡ γενναία καρδία. Ἐπὶ
 ἓνα δὲ μῆνα ὀλόκληρον ὁ Νότος δὲν ἔπαυσε νὰ πνέῃ, μήτε
 ἐφύσα ἄλλος ἄνεμος εἰμὴ ὁ Εὐῦρος καὶ ὁ Νότος. Καὶ ἐφ' ὅσον
 μὲν μᾶς ἔμενον φαγητὰ καὶ ἐρυθρὸς οἶνος, οἱ σύντροφοί μου,
 με ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχον, ὅμως ἀπεῖχον ἀπὸ
 τὰς βοῦς· ἀλλ' ὅταν τέλος αἱ ζωοτροφίαι ἐξέλιπον, τότε
 βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐκυνήγησαν καὶ ἠλίευσαν με
 κυρτὰ ἄγκιστρα, συλλαμβάνοντες πτηνὰ καὶ ἰχθῦς καὶ πᾶν

ὅτι ἔπιπτεν εἰς τὰς χεῖράς των, διότι ἡ πείνα ἐβασάνιζε τὸν στόμαχόν μας. Ἐγὼ εἰσεχώρησα εἰς τὰ ἔνδον τῆς νήσου διὰ νὰ ἰκετεύσω τοὺς θεοὺς, ἐλπίζων ὅτι ἤθελε μὲ συμβουλεύσῃ τις ἐξ αὐτῶν πῶς νὰ ἀναχωρήσω. Ἐμακρύνθη λοιπὸν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, καὶ εἰς μέρος τι προφυλαττόμενον ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ἔπλυνα τὰς χεῖρας καὶ ἔπειτα ἀπηύθυνα ὑψηλοφώνως τὴν δέησίν μου πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὸν Ὀλυμπον θεοὺς. Ἄλλ' αὐτοὶ ἐπέχυσαν ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου γλυκὺν ὕπνον. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ Εὐρύλοχος ἤρχισε νὰ δίδῃ πρῶτος κακὰς συμβουλὰς εἰς τοὺς συντρόφους μου.

«Φίλοι, μὲ ὅλα τὰ παθήματά σας προσέξατε εἰς τοὺς λόγους μου. Ὅλοι μὲν οἱ θάνατοι εἶναι στυγεροὶ εἰς τοὺς σταλαιπώρους θνητοὺς, νὰ ἀποθάνῃ τις ὅμως ἀπὸ πείναν εἶναι ὁ οἰκτρότερος τῶν θανάτων. Ἐλθετε λοιπὸν νὰ σύρωμεν τὰς ἀρίστας ἐκ τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου καὶ νὰ τὰς πθυσιάσωμεν εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὸν εὐρὺν οὐρανὸν θεοὺς. Ἐὰν δέ ποτε ἐπανίδωμεν τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν πατρίδα Ἰθάκην, θὰ ἀνεγείρωμεν πλούσιον ναὸν εἰς τιμὴν τοῦ Ἥλιου Ὡπερίονος, καὶ θὰ θέσωμεν ἐκεῖ πολλὰ καὶ εὐγενῆ ἀφιερῶματα. Ἄλλ' ἐὰν ὁ θεὸς οὗτος, ὀργιζόμενος διὰ τὰς βοῦς του πθελήσῃ νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖον, καὶ ἐὰν συγκατατεθῶσιν εἰς τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ, προτιμῶ νὰ χάσω πδιαμιᾶς τὴν ζωὴν μου πνιγόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων, παρὰ νὰ μαραίνωμαι ἐπὶ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἐνῆσον.»

«Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Εὐρύλοχος, ὅλοι δὲ οἱ σύντροφοί μου ἐπευφήμησαν καὶ ἀμέσως ἔσυρον τὰς παχυτέρας βοῦς, διότι δὲν ἔβοσκον μακρὰν αἰ βραδυκίνητοι, ὠραῖαι καὶ εὐρυμέτωποι βόες· περικυκλώσαντες δὲ αὐτὰς ἀπέτεινον τὰς εὐχὰς των πρὸς τοὺς ἀθανάτους κόψαντες χλωρὰ φύλλα ὑψικόμου δρυὸς, διότι δὲν εἶχον λευκὴν κριθὴν εἰς τὸ πλοῖον. Ἀφοῦ δὲ προσηυχῆθησαν, ἔσφαξαν τὰ θύματα, τὰ ἐξέδειραν, ἀπεχώρισαν τοὺς μηροὺς, περιεκάλυψαν αὐτοὺς διὰ λίπους

καὶ ἔθεσαν ἐπ' αὐτῶν τὰ αἱματόφυρτα ἐντόσθια· μὴ ἔχοντες δὲ οἶνον διὰ τὰ κάμωσι σπονδὰς ἐπὶ τῆς θυσιαστηρίου πυρᾶς, ἐπέχεον ὕδωρ καθαρὸν ἐπὶ τῶν ὀπτομένων ἐντοσθίων. Μετ' ὀλίγον οἱ μηροὶ ἐκάησαν, ἔφαγον τὰ ἐντόσθια, διένειμον ὅλα τὰ κρέατα καὶ τὰ διεπέρκσαν εἰς ὄβελους. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ βαθὺς ὕπνος ἐγκατέλιπε τὰ βλέφαρά μου καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν παραλίαν· ὅτε δὲ προχωρήσας ἔφθασα πλησίον τοῦ ἐπὶ τῶν κυμάτων ταλαντευομένου πλοίου, τότε ἔφθασε μέχρις ἐμοῦ ἡ ὁσμὴ τοῦ καιομένου λίπους. Ἀμέσως δὲ στεναῶν ἰκέτευσά μεγαλοφώνως τοὺς ἀθανάτους θεοὺς.

«Ζεῦ πάτερ καὶ λοιποὶ μάκαρες καὶ ἀθάνατοι θεοί, πρὸς ὄφληθρόν μου λοιπὸν μὲ ἀπεκοιμίσατε, οἱ δὲ σύντροφοί μου κμείνατες μόνοι ἐμελέτησαν μέγα ἀνοσιούργημα.»

«Ἐν τούτοις ἡ μακρόπεπλος Λαμπετία μετέβη δρομαίως διὰ τὰ ἀναγγεῖλη εἰς τὸν Ἥλιον ὅτι ἐφονεύσαμεν τὰς βοῦς αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ μὲ καρδίαν ὠργισμένην ἐλάλησε πρὸς τοὺς ἀθανάτους.

«Ζεῦ πάτερ καὶ λοιποὶ μάκαρες καὶ αἰώνιοι θεοί, τιμωρήσατε τοὺς συντρόφους τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέως, νοῖτινες ἐν τῇ ἀσθεΐᾳ τῶν ἐθυσίασαν τὰς βοῦς αἵτινες ἔτερπον τὰ βλέμματά μου ὅταν ἀνέβαινα εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ κατέβαινα ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐὰν ὅμως δὲν ἀποτίσωσι δικαίαν τιμωρίαν διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, θὰ ὑπάγω εἰς τοῦ Πλούτωνος καὶ θὰ φωτίζω εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς νεκρούς.»

«Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

«Ἥλιε, σὺ μὲν ἐξακολούθει τὰ φωτίζης τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γονιμωτάτης γῆς, ἐγὼ δὲ δὲν θὰ βραδύνω τὰ κτυπήσω μὲ τὸν ἀστράπτοντα κεραυνὸν τὸ πλοῖον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τὰ τὸ συντρίψω ἐν μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων.»

«Ὅλα ταῦτα τὰ ἔμαθον παρὰ τῆς καλλιπλοκάμου Καλυψοῦς ἥτις ὡς ἔλεγε τὰ ἤκουσεν αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ παρὰ τοῦ διαγγελέως τῶν θεῶν Ἑρμοῦ.

Ἄμα ἔφθασα πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ πλοίου, ἐπλησίασα τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς ἐπέπληξα, ἀλλὰ τὸ κακὸν ἦτο ἀθεράπευτον. Αἱ βόες δὲν ὑπῆρχον πλέον καὶ ἤδη τὰ σημεῖα τῶν θεῶν ἐφανερῶντο· τὰ δέρματα εἶρων, τὰ ὀπτόμενα κρέατά καὶ τὰ ὤμα ἐμυκῶντο περὶ τοὺς ὀβελούς, ἀπαραλλάκτως ὡς ἐὰν ἐμυκῶντο αὐταὶ αὐταὶ αἱ βόες.

Ἐπὶ ἕξ κατὰ σειράν ἡμέρας οἱ σύντροφοί μου ἔτρωγον τὰς ἀρίστας βοῦς τοῦ Ἥλιου. Ὄταν δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἀπέστειλε τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, τότε ἡ τρικυμία ἔπαυσεν, ἡμεῖς δὲ ἀμέσως εἰσελθόντες ἀνήχθημεν εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος στήσαντες τὸν ἰστὸν καὶ ἀναπετάσαντες τὸ λευκὸν πανίον. Μετ' ὀλίγον ἐμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν νῆσον καὶ δὲν ἐβλέπομεν πλέον εἰμὴ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν· τότε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπεκρέμασεν ἄνωθεν ἡμῶν κυανῆν νεφέλην, ἡ θάλασσα ἐσκοτίσθη περὶ ἡμᾶς καὶ ἡ πορεία μας ἤρχισε νὰ ἐκτελεῖται βραδέως. Πάραυτα ὁ Ζέφυρος διήγειρε μετὰ πατάγου φοβερὰν καταιγίδα, καὶ ἡ ὄρμη τοῦ ἀνέμου διέβρηξε τὰ δύο σχοινία τοῦ ἰστοῦ ὅστις ἔπεσεν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου μεθ' ὄλων τῶν ἐξαρτημάτων του. Πίπτων ὁ ἰστὸς ἐκτύπησε τὸν ἐν τῇ πρύμνῃ πηδαλιούχον, συνέτριψε τὸ κρανίον του καὶ τὸν ἐρρίψεν εἰς τὴν θάλασσαν ὡς δύτην· πάραυτα δὲ ἡ γενναία ψυχὴ του ἐγκατέλιπε τὰ μέλη του. Ἐν τούτοις ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε καὶ ἐρρίψεν ἐντὸς τοῦ πλοίου τὸν κεραυνὸν του, τὸ δὲ πλοῖον συνεστράφη κτυπηθὲν καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ ὄσμην θείου. Οἱ σύντροφοί μου ἐκτὸς ἐκυτῶν ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν ἄβυσσον, τὸ δὲ κύμα τοὺς ἤρπασε περὶ τὸ μέλαν πλοῖον ὁμοίους μὲ θαλάσσια πτηνὰ καὶ θεὸς τις τοὺς ἐστέρησε τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφὴν. Ἐγὼ ἐν τούτοις ἐβάδιζον μὲ μεγάλα βήματα ἐντὸς τοῦ πλοίου μέχρις οὔ ἡ τρικυμία παρέλυσε τὰ πλευρά του. Ἡ τρόπις μείνασα ἄνευ στηριγμάτων ἀνηρπάγη ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὁ ἰστὸς συνετρίβη πλησίον τοῦ βυθοῦ, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ εἶχε μείνει ἐν μέγα σχοινίον κατεσκευασμένον ἐκ βοείου δέρματος· τοῦτο δὲ ἐγὼ μετεχειρίσθην διὰ νὰ δέσω ὁμοῦ τὴν τρόπιν καὶ τὸν ἰστὸν,

καὶ καθήσας ἐπ' αὐτῶν ἀφέθην εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων. Τότε ὁ Ζέφυρος ἔπαυσε πνέων μανιωδῶς, ἐπῆλθε δὲ ἀμέσως ὁ Νότος φέρων νέας λύπας εἰς τὴν καρδίαν μου, διότι ἔπρεπε νὰ διέλθω πάλιν διὰ τοῦ βαράθρου τῆς Χαρύβδευς. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐφερόμην ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὅταν δὲ ἀντέειλεν ὁ ἥλιος ἔφθασα εἰς τὸν σκόπελον τῆς Σκύλλης καὶ εἰς τὴν φοβερὰν Χάρυβδιν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπερρόφησεν αὕτη τὸ ἄλμυρον ὕδωρ τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἐγὼ ἔδραξα τοὺς κλάδους τῆς συκῆς καὶ ἔμεινα ἐκεῖ προσκεκολλημένος ὡς νυκτερίς, μὴ δυνάμενος νὰ στερεώσω τοὺς πόδας μου μήτε νὰ ἀναβῶ εἰς τὸ στέλεχος τοῦ δένδρου, διότι ἤμην μακρὰν τῶν ριζῶν καὶ δὲν ἐκράτουν εἰμὴ τὴν ἄκραν τῶν μεγάλων καὶ μακρῶν κλάδων οἵτινες ἐκάλυπτον τὸ βάραθρον διὰ τοῦ φυλλώματός των. Ἐν τούτοις ἐκρατούμην ἐκεῖ στερεῶς μέχρις οὔ ἐξέβρασε τὸν ἰστὸν καὶ τὴν τρόπιν ἅτινα ἐφάνησαν τέλος εἰς τοὺς ἀνυπομόνους ὀφθαλμούς μου. Καθ' ἣν ὥραν ὁ δικαστής, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ δεῖπνόν του, ἀφίνει τὴν ἀγορὰν ὅπου ἐδίκασε τὰς διαφορὰς νέων ἀνδρῶν, τότε ἐξῆλθον τὰ συντρίμματα ἐκεῖνα τοῦ πλοίου ἐκ τῆς ἀβύσσου, ἐγὼ δὲ ἀπέλυσα ἄνωθεν αὐτῶν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μου διὰ νὰ ριφθῶ κάτω· ἔπεσα δὲ μετὰ πατάγου πολὺ πλησίον τῶν μεγάλων δοκῶν καὶ ἀναβὰς ἐκάθησα ἐπ' αὐτῶν καὶ μετεχειριζόμεν τὰς χεῖράς μου ἀντὶ κωπίων. Ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Σκύλλαν νὰ μὲ ἰδῆ, διότι δὲν θὰ ἀπέφευγα τὸν φοβερὸν ὄλεθρον. Ἐπὶ ἐννέα ἀκόμη ἡμέρας τὰ κύματα μὲ ἔσυρον, τὴν δὲ δεκάτην νύκτα οἱ θεοὶ μὲ ὤθησαν εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν ὅπου κατοικεῖ ἡ καλλιπλόκαμος Καλυψὼ, θεὰ φοβερά, ἣτις ὀμιλεῖ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἣτις μὲ ὑπεδέχθη καὶ μὲ ἐπεριποιήθη. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐπαναλαμβάνω ὅλα ταῦτα; χθὲς εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, ἐνώπιον τῆς εὐγενοῦς συζύγου σου, τὰ διηγήθην, καὶ ἀποστρέφομαι τὴν ἐπανάληψιν διηγήσεως ἀκριβῶς καὶ σαφῶς γενομένης.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ν.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅλοι δὲ οἱ Φαίακες κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ θελγήτρου ἔμενον σιωπῶντες εἰς τὰ εὐρύχωρα μέγαρα. Πρῶτος δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν ἥρωα καὶ τῷ εἶπεν.

ἌΩ Ὀδυσσεῦ, ἀφοῦ ἦλθες εἰς τὸ χάλκινον καὶ ὑψηλὸν μέγαρόν μου, φρονῶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου χωρὶς νὰ περιπλανηθῆς πλέον, μολονότι μέχρι τοῦδε ὑπέφερες πολλὰ δεινά. Ὑμεῖς δὲ οἵτινες καθήμενοι εἰς τὸ συμπόσιόν μου καὶ ἀκούοντες τὸν ἀοιδὸν τρώγετε καὶ πίνετε τὸν οἶνον τῆς τιμῆς, ἰδοὺ τί συνιστῶ εἰς ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν. Ἦδη εἰς πολῦτιμον κιβώτιον εὐρίσκονται ἐγκεκλεισμένα τὰ ἐνδύματα, ὁ καλῶς δεδουλευμένος χρυσὸς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα ὅσα προσέφερον εἰς τὸν ξένον μας οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων· ἀλλ' ἔλθετε νὰ τῷ δώσωμεν ἕκαστος ἀνὰ ἓνα μέγαν τρίποδα μετὰ τοῦ λέβητός του· ἡμεῖς δὲ ἔπειτα θὰ λάβωμεν τὸ ἀντίτιμόν του συγκαλοῦντες τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν, διότι εἶναι βαρὺ νὰ κάμωμεν ἡμεῖς μόνοι ἄνευ ἀποζημιώσεως τοιαῦτα δῶρα.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀλκίνοος, οἱ δὲ συνδαιτυμόνες ἐπευφήμησαν καὶ ἀπεχωρίσθησαν διὰ νὰ κοιμηθῇ ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του· ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, ἔσπευσαν περὶ τὸ πλοῖον φέροντες τὸν εὐγενῆ χαλκόν. Αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀλκίνοος κατέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐτακτοποίησε τοὺς θησαυροὺς ὑπὸ τὰς ἔδρας τῶν κωπηλατῶν διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται οἱ ναῦται ὅτε ἤθελον κινεῖ ζωηρῶς τὰ κωπία. Περαιωθεισῶν δὲ τῶν φροντίδων τούτων μετέβησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ἤρχιζον νὰ παρασκευάζωσι τὸ συμπόσιον.

Τότε πρὸς τιμὴν αὐτῶν ἐθυσίασε βοῦν ὁ θεῖος Ἀλκίνοος

εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν νεφεληγερέτην Δία. Ἄφοῦ δὲ ἐκάησαν οἱ μῆροί, ἤρχισαν μετὰ χαρᾶς εὐωχούμενοι, ἐνῶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ὁ θεῖος ἀοιδὸς Δημόδοκος, ὁ τιμώμενος παρ' ὄλου τοῦ λαοῦ, ἔτερπε τοὺς δαιτυμόνας διὰ τῶν ἀσμάτων του. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἔπαυσε στρέφων τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν ἀστράπτοντα ἥλιον, ἐπιθυμῶν ἀνυπομόνως νὰ τὸν ἴδῃ δύοντα διότι ἤθελε νὰ ἀναχωρήσῃ. Ὅπως ὁ γεωργὸς, ἐπιθυμῶν τὴν ἐσπερινὴν ἀνάπαυσιν ἀφοῦ ἐπὶ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν οἱ δύο μέλανες βόες του ἔσυρον τὸ βαρὺ ἄροτρον, χαίρει βλέπων τὴν ἡμέραν κλίνουσαν πρὸς τὴν δύσιν καὶ μὲ καταπεπονημένα ἐκ τοῦ καμάτου γόνατα ἐπιστρέφει εἰς τὴν καλύβην του, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔβλεπε μετὰ χαρᾶς ἐλαττούμενον τὸ φῶς. Ἀμέσως δὲ ὠμίλησε πρὸς τοὺς Φαίακας καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Ἀλκίνοον καὶ τοῖς εἶπε.

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἐνδοξώτατε παντὸς τοῦ λαοῦ, κάμετε τελευταίαν σπονδὴν καὶ ἀποστείλατέ με χαίροντα. Χαίρετε δὲ καὶ ὑμεῖς, εὐγενεῖς ξένοι. Ἦδη εἶναι ἔτοιμα ὅσα ἐπεθύμησεν ἡ ψυχὴ μου, καλὴ συνοδεία καὶ πολῦτιμα δῶρα τὰ ὅποια εἶθε νὰ ἐπιτρέψωσιν οἱ οὐράνιοι θεοὶ νὰ ἀπολαύσω. Εἶθε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου νὰ εὕρω εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου τὴν ἀμώμητον σύζυγόν μου καὶ τοὺς πιστοὺς μου ὑπηρέτας. Ὑμεῖς δὲ οἵτινες μένετε ἐδῶ εἶθε νὰ ἦσθε ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐφροσύνη τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων σας, εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσι πᾶσαν εὐδαιμονίαν καὶ νὰ σᾶς διαφυλάττωσιν ἀπὸ πᾶσαν δημοσίαν συμφοράν.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες ἐπευφήμησαν καὶ ἐνέκρινον νὰ ἀποστείλωσι τὸν ξένον των ἐπειδὴ ὠμίλησεν εὐπρεπῶς· τότε ὁ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς τὸν κήρυκα.

«Ποντόνοε, κέρασον ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα καὶ διάνειμον εἰς ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, ἵνα, ἀφοῦ προσευχηθῶμεν εἰς τὸν μέγαν Δία, προπέμψωμεν τὸν ξένον εἰς τὴν πατρίδα του.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος ἐκέρασε τὸν εὐφρόσυνον οἶνον καὶ διένειμεν αὐτὸν εἰς ὅλους τοὺς δαιτυμόνας. Οὗτοι δὲ,

χωρίς νὰ ἀφήσωσι τὰς καθέδρας, ἔκαμον σπονδὰς εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς τοὺς κατοικοῦντας τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἠγέρθη, ἐνεχείρισε βαθὺ ποτήριον εἰς τὴν Ἀρήτην καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«ὦ βασίλισσα, εἶθε νὰ ἀπολαύης χαρὰν ἀναλλοίωτον μέχρι τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς θὰ σὲ καταλάβωσι τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος τὰ ὁποῖα οἱ θνητοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγωσιν. Ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου· σὺ δὲ εὐφραίνου εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην μὲ τὰ τέκνα σου, μὲ τοὺς λαοὺς σου καὶ μὲ τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον.»

Ταῦτα εἰπὼν ὑπερέβη τὸ κατώφλιον ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ κήρυξ, πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, προηγείτο καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ ταχὺ πλοῖόν του· ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ Ἀρήτη διέταξε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν αἱ ὑπηρετρίαι τῆς κρατοῦσαι ἢ μὲν λαμπρὸν μανδύαν καὶ πολυτελεῆ χιτῶνα, ἢ δὲ βαρὺ κιβώτιον, ἢ δὲ φαγητὰ καὶ ἐρυθρὸν οἶνον.

Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τότε οἱ ἐκλεκτοὶ ναῦται ἔλαβον τὰ πράγματα ταῦτα μετὰ τῶν ζωοτροφιῶν καὶ τοῦ οἴνου, τὰ ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἔστρωσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τάπητα καὶ λινοῦν σκέπασμα διὰ νὰ κοιμηθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνενόχλητος. Τέλος εἰσῆλθεν οὗτος καὶ κατεκλίθη σιωπῶν, οἱ δὲ Φαίακες καθήμενοι κατὰ σειρὰν εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἔδρας τῶν ἔλυσαν τὸ σχοινίον ἀπὸ τὴν διστρυπημένην πέτραν, ἔκλιναν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπληττον τὴν θάλασσαν διὰ τῶν κωπιῶν των. Τότε ὕπνος βαθύς, γλυκὺς, διαρκὴς, ὅμοιος μὲ θάνατον, ἐπεχύθη ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ ἥρωος. Καθὼς εἰς τὴν πεδιάδα τεσσαρες ἄρρηνες ἵπποι ἐζευγμένοι εἰς τὸ αὐτὸ ἄρμα καὶ παροτρυνόμενοι ὑπὸ τῶν πληγῶν τῆς μᾶστιγος πηδῶσιν ὑψηλὰ καὶ διατρέχουσιν ὀρμητικῶς τὸν δρόμον των, οὕτως ἀνυψοῦτο ἡ πρύμνη, ὅπισθεν δὲ αὐτῆς τὰ πολυτάραχα σκοτεινὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἠγείροντο μετὰ μανίας, τὸ δὲ πλοῖον ἔτρεχεν ἀδιακόπως ἀσφαλέστατα· οὔτε ὁ ἱέραξ, τὸ ταχύτατον τῶν πτηνῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ φθάσῃ, τόσον

τὸ πλοῖον τρέχον ἐλαφρὰ διέσχιζε τὰ κύματα τῆς θαλάσσης φέρον τὸν συνετὸν ὡς τοὺς θεοὺς βασιλέα ἐκείνον, τὸν ὑπὸ τοσοῦτων ταλαιπωριῶν δοκιμασθέντα ἐκείνον ἤρωά τοῦ ὀποίου τὴν ψυχὴν πολλαὶ λύπαι καὶ βάσανοι εἶχον καταλάβει εἴτε πολεμοῦντα εἴτε διαπερῶντα τὰ ταραχώδη κύματα. Τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην ἐκοιμᾶτο ἀφόβως, λησμονήσας ὅσα εἶχε πάθει.

Ὅτε ἐφάνη ὁ λαμπρότατος ἀστὴρ ὅστις πρὸ πάντων ἀναγγέλλει τὰς λάμπεις τῆς θυγατρὸς τῆς Αὐγῆς Ἴου, τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς τὴν ποθητὴν νῆσον.

Εἰς μέρος τι τῆς Ἰθάκης ὑπάρχει ὁ λιμὴν τοῦ Φόρκυρος, τοῦ θαλασσίου γέροντος· δύο ἀπόκρημνα ἀκρωτήρια, πρὸς τὸν λιμένα κλίνοντα, ὑπερασπίζουσι αὐτὸν ἀπὸ τῆς μανίας τῶν μεγάλων κυμάτων καὶ τῶν ἠχηρῶν ἀνέμων, τὰ δὲ πλοῖα ὅσα εἰσέρχονται δύνανται νὰ σταθμεύσωσι καὶ χωρὶς νὰ δεθῶσι διὰ σχοινίων. Εἰς τὴν ἄκραν αὐτοῦ ὑψοῦται πυκνόφυλλος ἐλαία τῆς ὁποίας τὸ φύλλωμα κρύπτει ὠραιότατον σπήλαιον, σκοτεινὴν διαμονὴν ἀφιερωμένην εἰς τὰς Ναϊάδας. Εἰς τὸ ἄσυλον ἐκεῖνο, δροσιζόμενον ὑπὸ τῶν ναμάτων πηγῆς ἀστειρεύτου, ὑπάρχουσι κρατῆρες καὶ ἀμφορεῖς λίθινοι. Αἱ μέλισσαι ἀποθέτουσιν ἐκεῖ τὸ μέλι των καὶ ἐπὶ μεγάλων λιθίνων ὑφαντηρίων αἱ Νύμφαι ὑφαίνουσιν ὑφάσματα πορφυρᾷ διεγείροντα τὸν θαυμασμὸν τοῦ θεατοῦ. Τὸ σπήλαιον ἔχει δύο εἰσόδους· ἡ μὲν πρὸς βορρᾶν κειμένη πατεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἡ δὲ πρὸς νότον ἀνήκει μᾶλλον εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ οὔτε εἰσέρχονται δι' αὐτῆς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν ἀθανάτων.

Ἡ ἐλαία καὶ τὸ σπήλαιον ἦσαν γνωστότατα εἰς τοὺς Φαίακας οἵτινες διευθύνθησαν ἐκεῖ, τὸ δὲ πλοῖον ἔπειτα ἐπροχώρησε ῥιφθὲν εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ τὸ ἥμισυ, ὠθούμενον ὑπὸ χειρῶν τοιούτων κωπηλατῶν. Ἀποβάντες δὲ οὗτοι, πρῶτον μὲν μετέφερον τὸν εἰσέτι βαθέως κοιμώμενον Ὀδυσσεῆα καὶ τὸν ἀπέθεσαν ἐπὶ τῆς ἄμμου κεκαλυμμένον διὰ λαμπρῶν σκεπασμάτων καὶ λινῶν ὑφασμάτων· μετεκόμισαν

ἔπειτα τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους εἰς τὸ ἀνάκτορον οἱ ἔνδοξοι Φαίαικες, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς μεγαθύμου Ἀθηνᾶς, προσέφερον εἰς τὸν ἥρωα, καὶ τοὺς ἐπεσώρευσαν παράμερα τῆς ὁδοῦ εἰς τὰς ρίζας τῆς ἐλαίας ἵνα μὴ τυχὸν διαβάτης τις τοὺς ἀφαιρέσῃ πρὶν ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των.

Ἐν τούτοις ὁ Ποσειδῶν ἐνθυμήθη τὰς ἀπειλὰς τοῦ κατὰ τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἠθέλησε νὰ ἐρευνήσῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ Διός.

«Ζεῦ πάτερ, ποῖος λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς μεταξὺ τῶν θεῶν θὰ μὲ τιμᾷ ἀφοῦ οἱ ἐκ τοῦ αἵματός μου καταγόμενοι Φαίαικες μὲ περιφρονοῦσιν; Ἐνόμιζα ὅτι θὰ ὑπέβαλλον ἀκόμη τὸν Ὀδυσσεά εἰς πολλὰς δοκιμασίας πρὶν τὸν ἀφήσω νὰ ἐπανίδῃ τὴν οἰκίαν του, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τῷ ἐμποδίσω τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ἐπιστροφὴν τὴν ὁποίαν σὺ ὁ ἴδιος ὑπεσχέθης καὶ ὠρκίσθης. Ἄλλ' οἱ Φαίαικες οὔτοι κοιμώμενον ἡσύχως ἐπὶ ταχέος πλοίου τὸν μεταφέρουσι διὰ τοῦ πελάγους καὶ τὸν ἀπβιάζουσιν εἰς τὴν Ἰθάκην δόντες αὐτῷ ἀναρίθμητα δῶρα, χαλκὸν, πολύτιμα ὑφάσματα, τόσα ὅσα οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο νὰ μεταφέρῃ ἐκ τῆς Τρωάδος ἐὰν λαμβάνων τὸ μερίδιόν του ἐκ τῶν λαφύρων ἐπέστρεφε σῶος καὶ ἀβλαβής.»

Πρὸς αὐτὸν ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

»Φεῦ! τί λέγεις, ἰσχυρὲ Πόσειδον; οἱ θεοὶ οὐδέλωσ σὲ περιφρονοῦσι· θὰ ἦτο δὲ ἐπικίνδυνον νὰ πληγόνῃ τις μὲ περιφρόνησιν τὸν πρωτογέννητον, τὸν ἄριστον τῶν ἀθανάτων. Ἐάν τις δὲ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, παραφερόμενος ἐκ τῆς ἰσχύος του καὶ τοῦ κράτους του, ἀρνεῖται νὰ σὲ τιμᾷ, εἰς σὲ ἐναπόκειται νὰ τὸν τιμωρήσῃς ἀκολούθως. Πράξον λοιπὸν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, καὶ εὐχαρίστησον τὴν ψυχὴν σου.»

Πρὸς αὐτὸν ἔπειτα ἀπήντησεν ὁ συνταράσων τὴν γῆν Ποσειδῶν.

«Κυρίαρχε τῶν νεφῶν Ζεῦ, θὰ ἐπραγματοποιούην ἀμέσως αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγεις ἐὰν δὲν ἐφοβούμην καὶ ἀπέφευγα τὴν ὀργὴν σου. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ καταποντίσω τὸ ὠραῖον

πλοῖόν των εἰς τὰ κύματα ἐπιστρέφον ἐκ τῆς Ἰθάκης, ἵνα εἰς τὸ μέλλον παύσῃ ὁ λαὸς οὗτος μεταφέρων τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των· ἔπειτα δὲ θὰ κατακαλύψω τὴν πόλιν των διὰ μεγάλου ὄρους.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφε, νομίζω ὡς καὶ σὺ ὅτι τοῦτο εἶναι προτιμότερον· ἅμα ἐκ τῆς πόλεως διακρίνωσιν οἱ πολῖται τὸ πλοῖον, μετάβαλον αὐτὸ εἰς βράχον ἐντελῶς ἀπαράλλακτον μὲ πλοῖον διὰ νὰ καταλάβῃ τοὺς ἀνθρώπους μέγας θαυμασμός· ἔπειτα κατακάλυψον τὴν πόλιν των δι' ὑπερμεγέθους ὄρους.»

Ἄμα ἤκουσέ ταῦτα ὁ συνταράττων τὴν γῆν Ποσειδῶν ὥρμησεν ἀμέσως πρὸς τὴν Σχερίαν ὅπου εἶναι οἱ Φαίακες καὶ ἐστάθη ἐκεῖ, τὸ δὲ πλοῖον, ὠθούμενον ταχέως ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ἔφθασε πολὺ πλησίον. Τότε ὁ θεὸς τὸ ἐπλησίασεν, ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν βαρεῖαν χεῖρά του, τὸ μετέβαλεν εἰς λίθον, τὸ κατέστησεν ἀκίνητον καὶ ἀκολούθως ἀνεχώρησε. Τότε οἱ ἔνδοξοι θαλασσοπόροι Φαίακες ἀντήλλαξαν τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους καὶ εἶπον μεταξὺ των.

«Βαβαί! ποῖος λοιπὸν ἔδεσεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἐλαφρὸν πλοῖόν μας;»

Ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους διότι ποσῶς δὲν ὑπώπτευον τί συνέβη. Τότε ὁ Ἀλκίνοος ἐδημηγόρησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.

«ὦ θεοί! ἰδοὺ λοιπὸν ἐπαληθεύουσαι αἱ ἀρχαῖαι προρρήσεις τοῦ πατρός μου ὅστις μοὶ ἔλεγε συχνάκις ὅτι ὁ Ποσειδῶν ἦτο ὠργισμένος ἐναντίον ἡμῶν διότι μεταφέρομεν ἀσφαλῶς καὶ ἀκινδύνως τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἡμέραν τινὰ ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων πλοίων τῶν Φαιάκων, ἐπιστρέφον ἐκ μακρυνοῦ ταξειδίου, θὰ κατεποντίζετο εἰς τὰ ὀμιχλώδη κύματα καὶ ὅτι μέγιστον ὄρος θὰ κατεκάλυπτε τὴν πόλιν μας. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ λόγοι τοῦ γέροντος, καὶ τῶρα ὅλα ταῦτα πραγματοποιοῦνται. Ἄλλ' ἔλ-

θετε νὰ πράξωμεν ὅλοι ὅ,τι θὰ εἶπω. Εἰς τὸ ἐξῆς μὲν ἄς παύσωμεν ἀποστέλλοντες τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς πατρίδας των, οἰοσθήτοτε καὶ ἂν ἦτο ἐκεῖνος ὅστις ἤθελεν ἔλθει εἰς τὴν πόλιν μας· πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ Ποσειδῶνος ἄς θυσιάσωμεν δώδεκα ταύρους ἐκλεκτοὺς, ἴσως μὲ τοῦτο μᾶς εὐσπλαγχνισθῆ καὶ δὲν κατακαλύψῃ τὴν πόλιν μας μὲ ὑπερμέγεθες ὄρος.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες φοβηθέντες ἠτοίμαζον τοὺς ταύρους, ἐνῶ οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ λαοῦ, ὄρθιοι πέριξ τοῦ βωμοῦ, προσήυχοντο εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα.

Ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς κοιμώμενος ἐπὶ τῆς γῆς τῆς πατρίδος του ἐξύπνησε. Μετὰ τοσοῦτον πολυχρόνιον ἀπουσίαν δὲν τὴν ἀνεγνώρισε, διότι ἡ Ἀθηνᾶ τὸν περιεκάλυπτε δι' ὀμίχλης διὰ νὰ μὲνη καὶ αὐτὸς ἀγνώριστος μέχρις οὗ τὸν πληροφορήσει περὶ παντὸς πράγματος. Δὲν ἤθελε δὲ νὰ μάθωσι τὴν ἐπιστροφὴν του ἢ σύζυγός του, οἱ φίλοι του, οἱ συμπολιταὶ του πρὶν τιμωρῆση τὴν αὐθάδειαν τῶν μνηστήρων. Τὰ πάντα λοιπὸν ἐφαίνοντο εἰς τὸν βασιλέα ὑπὸ ἀλλοίαν μορφήν, αἱ ὁδοί, ὁ λιμὴν, οἱ ὑψηλοὶ βράχοι, τὰ χλοερά δένδρα. Ἡγέρθη, εἶδε τὴν πατρῶαν γῆν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ, διὰ τῆς ἰσχυρᾶς δὲ χειρὸς του ἐκτύπησε τοὺς μηροὺς του στενάζων καὶ εἶπε.

«Φεῦ! ποῦ εἶμαι; ποῖοι ἄνθρωποι κατοικοῦσι τὴν γῆν ταύτην; Εἶναι ὑπερήφανοι, ἄγριοι, ἄδικοι; ἢ εἶναι φιλόξενοι καὶ φοβοῦνται τοὺς θεοὺς; Ποῦ νὰ φέρω τοὺς πολλοὺς τούτους θησαυροὺς; ποῦ θὰ πλανηθῶ καὶ ἐγὼ αὐτός; Διατὶ οἱ Φαίακες δὲν μὲ ἔλαβον ἀπ' ἐδῶ; Ἐὰ κατέφευγον ἴσως πρὸς τινὰ ἄλλον ἐκ τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων ὅστις θὰ ἐξησφάλιζε τὴν ἐπιστροφὴν μου. Μήπως ἤξεύρω τῶρα ποῦ νὰ σταθῶ, ἢ ποῦ νὰ ἐγκαταλείψω τὰ πλοῦτῃ μου διὰ νὰ μὴ μου τὰ ἀρπάσωσιν ἄλλοι. ὦ θεοί! ἦσαν λοιπὸν ἀπατεῶνες καὶ ἄδικοι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων οὔτινες μὲ ἀπέθεσαν ἐπὶ ἀγνώστου γῆς ἀφοῦ μὲ ὑπεσχέθησαν νὰ μὲ ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν μακρόθεν ὄρατὴν Ἰθάκην; Τιμώ-

ρησον αὐτούς, ὦ Ζεῦ, ἰσχυρὲ θεὲ τῶν ἱκετῶν, ὅστις ἐφορευ-
εις ἐπὶ τῶν θνητῶν καὶ τιμωρεῖς τοὺς ἀδικοῦντας, Ἄλλ' ἄς
μετρήσω τοὺς θησαυροὺς τούτους καὶ ἄς ἴδω ἐὰν φεύγοντες
μοῦ ἐκράτησαν κανένα ἐπὶ τοῦ κοίλου πλοίου.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἥρωσ ἠρίθμησε τοὺς περικαλλεῖς τρίποδας,
τοὺς λέβητας καὶ τὰ ἐκ θαυμασίου ὑφάσματος ἐνδύματα.
Οὐδὲν ἔλειπεν, ἀλλ' αὐτὸς ἔκλαιε τὴν γῆν τῆς πατρίδος του
καὶ ἐκυλίστο στενάζων ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς πολυταράχου
θαλάσσης, ὅτε ἡ Ἄθηνᾶ τὸν ἐπλησίασε λαβοῦσα τὴν μορ-
φήν νέου ἀνδρὸς βόσκοντος πρόβατα. Τὰ μέλη της ἦσαν τρυ-
φερὰ ὡς τῶν υἱῶν τῶν βασιλέων, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων της
εἶχε πολύπτυχον ἔνδυμα πλουσίως ὑφασμένον, ὑπὸ τοὺς
λαμπροὺς πόδας της εἶχε σανδάλια καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἐκρά-
τει ἀκόντιον. Ὁ ἥρωσ εὐφρανθεὶς ἐπὶ τῇ θεᾷ αὐτῆς τῇ ἀπέ-
τεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«ὦ φίλε, ἐπειδὴ σὲ πρῶτον ἀπήνητσα ἐπὶ τῆς παραλίας
ταύτης, χαῖρε καὶ πλησιάζων με μὴ φερθῆς ἐχθρικῶς, ἀλλὰ
σῶσον μὲν ταῦτα, σῶσον δὲ καὶ ἐμέ, διότι σὲ ἱκετεύω ὡς
θεὸν καὶ προσπίπτω εἰς τὰ γόνατά σου. Ἄλλ' εἰπέ μοι εἰ-
λικρινῶς, καὶ μὴ μὲ ἀφήσης νὰ ἀγνοῶ ποία εἶναι ἡ χώρα
αὕτη καὶ ποιοὶ θνήτοί τὴν κατοικοῦσιν· εἶναι μακρόθεν κα-
ταφανής; ἢ μήπως εἶναι ἄκρα παχείας καὶ εὐφόρου ἠπείρου
φθάνουσα μέχρι τῆς θαλάσσης;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήνητησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἄθηνᾶ.

«Ξένε, βεβαίως εἶσαι παράφρων ἢ ἤλθες ἀπὸ πολὺ μακρὰν
διὰ νὰ μὲ ἐρωτᾷς περὶ τῆς γῆς ταυτῆς, ἥτις δὲν εἶναι εἰς
τόσον βαθμὸν ἀγνωστος, διότι πολλοὶ ἤκουσαν τὴν δοξαν
της, καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατοικοῦσιν ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ
τὸν ἥλιον καὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατοικοῦσιν ἐκ τοῦ ἄλλου
μέρους πρὸς τὴν σκοτεινὴν δύσιν. Ἐὰν ἦναι πετρώδης, ἐὰν
δὲν τρέφῃ ἵππους, εἶναι ὅμως εὐφορος ἐν τῇ μετρίᾳ αὐτῆς
ἐκτάσει, διότι παράγει ἄφθονον αἶτον καὶ οἶνον γονιμα-
ποιοιμένους ὑπὸ τῶν συνεχῶν βροχῶν καὶ τῆς ἀναψυ-
κτικῆς δρόσου. Οὐδενὸς ἄλλου τόπου τὰ βοσκήματα εἰ-

ναι προσφιλέστερα εἰς τὰς αἶγας καὶ τὰς δαμάλεις. Τὰ δάση αὐτῆς περιέχουσι παντοῖα δένδρα, καὶ ἀστείρευτοι πηγαὶ ποτίζουσι τὰς κοιλάδας αὐτῆς. Τὸ ὄνομά της, ὡς ξένη, ἔφθασε μέχρι τῶν τρωϊκῶν πεδίων, καὶ ἐπὶ τῶν παραλίῳν ἐκείνων τὰ ὅποια ὡς λέγουσιν ἀπέχουσι πολὺ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, εἶναι γνωστὸν τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάκης.»

Ταῦτα εἶπεν, οὔτοι δὲ οἱ λόγοι εὐχαρίστησαν τὸν θεῖον καὶ πολυπαθῆ Ὀδυσσεά, ὅστις ἤκουσε μετὰ παραφορᾶς τὸ ὄνομα τῆς ἀγχιπητῆς πατρίδος του ἐξερχόμενον τῶν χειλέων τῆς θυγατρὸς τοῦ μεγάλου Διὸς Παλλάδος· ἀπέτεινε λοιπὸν τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους πρὸς τὴν Ἀθηναῖν διαστρέφων τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀρχίζων τὴν διήγησιν ἀντιστρόφως διότι ἀνεκύλιε πάντοτε ἐν τῷ στήθει του πολύτροπα σχέδια.

«Καὶ ἐγὼ ὡσαύτως εἰς τὴν εὐρύχωρον καὶ μακρυνὴν νῆσον τῆς Κρήτης, ἤκουσα νὰ ὀμιλῶσι περὶ τῆς Ἰθάκης. Εἰς τὴν χώραν ταύτην λοιπὸν ἔφθασα μὲ τοὺς θησαυροὺς μου, ἐκ τῶν ὁποίων ἄφησα ἄλλους τόσους εἰς τὰ τέκνα μου, διότι ἔφυγα ἀπὸ τὴν πατρίδα μου ὅπου ἐφόνευσα τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰδομενέως, τὸν ὠκύποδα Ὀρσίλοχον, τὸν ἐλαφρότερον ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῳ μέρος ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Τρωάδος, μολονότι πολλὰ ὑπέφερα χάριν αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐπὶ τῶν φοβερῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης. ἠθέλησε δὲ νὰ μὲ στερήσῃ τούτων διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐγὼ ὑπηρέτουν εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον οὐχὶ ὑπακούων εἰς τὸν πατέρα του ἀλλ' ἔχων τὴν ἀρχηγίαν ἄλλων πολομιστῶν. Ἐνῷ λοιπὸν ἐπέστρεφεν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἓνα μόνον σύντροφον, ἐγὼ ἐνεδρεύσας πλησίον τῆς ὁδοῦ τὸν διετρύπησα διὰ τοῦ χαλκίνου ἀκοντίου μου. Ἡ σκοτεινὴ νύξ ἐκάλυπτε τὸν οὐρανὸν καὶ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων μᾶς εἶδε· τὸν ἐφόνευσα ἀπαρατήρητον, καὶ εὐθὺς ἅμα τῷ ἀφῆρσα τὴν ζωὴν, κατέβην εἰς πλοῖον καὶ παρεκάλουν τοὺς εὐγενεῖς Φοίνικας δούς εἰς αὐτοὺς ἀνάλογον μερίδα ἐκ τῶν θησαυρῶν μου καὶ ἰκετεύων αὐτοὺς νὰ μὲ ἀποβιβάσωσιν εἰς τὴν Πύλον ἢ εἰς τὴν Θείαν

Ἡλιδα ὅπου βασιλεύουσιν οἱ Ἐπειοί. Ἄλλ' οἱ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι τοὺς ἀπώθησαν ἐκεῖθεν μὲ ὄλας τὰς προσπαθείας των, διότι δὲν ἤθελον νὰ μὲ ἀπατήσωσι. Κατὰ τὴν νύκτα περιπλανηθέντες ἐφθάσαμεν ἐνταῦθα· μὲ πολὺν δὲ κόπον εἰσήλομεν εἰς τὸν λιμένα κωπηλατοῦντες, οὐδὲ ἐνθυμήθημεν νὰ δειπνήσωμεν, μολονότι πολλὴν εἶχομεν ἀνάγκην νὰ φάγωμεν· ἀλλ' ἀποβάντες ὡς ἔτυχεν ἐπέσαμεν ἐπὶ τῆς παραλίας, καὶ ὁ γλυκὺς ὕπνος μὲ κατέλαβε πολὺ κεκμηκότα. Ἐν τούτοις οἱ φοῖνικες ἀπεδίβασαν ἐκ τοῦ πλοίου τὰ πλούτη μου καὶ τὰ ἀπέθεσαν πλησίον μου ἐπὶ τῆς ἄμμου. Καὶ οὗτοι μὲν εἰσελθόντες πάλιν εἰς τὸ πλοῖόν των ἔπλευσαν πρὸς τὴν ὑπερήφανον Σιδῶνα, ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐδῶ μὲ καρδίαν κατατεθλιμμένην.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα καὶ θωπεύσασα αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς ἔλαβε τὸ σχῆμα ὠραίας γυναικὸς μεγαλοπρεποῦς, ἱκανῆς περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα καὶ τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους.

«Πόση ἐπιτηδεϊότης θὰ ἐχρειάζετο καὶ εἰς θεὸν ἀκόμη διὰ νὰ σὲ ὑπερβῇ κατὰ τὰ στρατηγήματα! Κακὲ, πολὺ γινώμε, ἄπληστε εἰς δόλους, ἐπέπρωτο λοιπὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πατρίδα σου νὰ μὴ ἀπομάθῃς τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους οἷτινες σοὶ εἶναι προσφιλεῖς εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σου. Ἄλλὰ μεταξὺ μας ἄς παύσωσιν αἱ τοιαῦται περιστροφαί, διότι αὗται μᾶς εἶναι ὁμοίως γνωσταί. Ἐὰν σὺ ὑπερβαίνῃς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν, ἐγὼ ὅμως εἶμαι ὀνομαστὴ μεταξὺ τῶν θεῶν διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν σοφίαν μου. Ἄλλὰ πῶς δὲν ἀνεγνώρισες τὴν θυγατέρα τοῦ Διὸς Ἀθηναῖν, ἣτις πάντοτε εἰς ὄλας τὰς δεινὰς περιπετείας σου εὐρίσκομαι πλησίον σου καὶ σὲ φυλάττω· ἐσχάτως δὲ ἀκόμη σὲ ἔκαμα ἀγαπητὸν εἰς τοὺς Φαίακας. Ἡλθον ἐδῶ διὰ νὰ σκεφθῶμεν ὁμοῦ καὶ νὰ κρύψωμεν τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους κατὰ τὴν ἀναχώρησίν σου καὶ διὰ τῶν ἐμπνεύσεών μου σοὶ ἐδώρησαν οἱ ἐνδοξοὶ Φαίακες. Θὰ σοὶ εἶπω ἐπίσης ὅτι τὸ πεπρωμένον θέλει νὰ ὑποστῆς ἀκόμη

πολλά βάσανα εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορόν σου. Ὑπόκυφον εἰς τὴν ἀνάγκην· μὴ φανερώσης εἰς κανένα τὰς περιπλανήσεις σου καὶ τὴν ἄφιξίν σου, μήτε εἰς ἄνδρα μήτε εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ὑπόμενον ἐν σιωπῇ τὰς πολλὰς σου λύπας καὶ τὰς προσβολὰς τῶν βιαίων ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

«ὦ θεὰ, εἶναι δύσκολον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μᾶλλον πεπειραμένους ἀνθρώπους νὰ σὲ ἀναγνωρίσωσιν ὅταν τοὺς πλησιάζης, διότι λαμβάνεις ὅλας τὰς μορφάς. Δὲν ἄγνοῶ ὅτι ἄλλοτε ἦσο δι' ἐμὲ εὐνοϊκωτάτη, ὅταν εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐπολέμουν. Ἄλλ' ἀφότου ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἀφότου εἰσήλθομεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ θεὸς τις ἐναντίος διεσκόρπισε τὰ πλοῖά μας, δὲν σὲ εἶδον πλέον, ὦ κόρη τοῦ Διός· ποτὲ δὲν ἤσθάνθην ἐπὶ τοῦ πλοίου μου τὴν παρουσίαν σου διὰ νὰ ἀποτρέψης ἀπ' ἐμοῦ τὰς δυστυχίας. Μὲ καρδίαν δὲ κατεσπαραγμένην ἐπλανώμην πάντοτε μέχρις οὗ οἱ θεοὶ μὲ ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ τὰ δυστυχήματα. Τέλος μεταξὺ τῶν πλουσίων Φαιάκων μὲ ἐνεθάρρυνες διὰ τῶν λόγων σου καὶ μὲ ὠδήγησες μόνη σου εἰς τὴν πόλιν. Τώρα δὲ ἐξορκίζων σε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός σου σὲ καθικετεύω, διότι δὲν πιστεύω ἀκόμη ὅτι ἔφθασα εἰς τὴν Ἰθάκην, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εὐρίσκομαι εἰς ἄλλην τινὰ χώραν καὶ ὅτι ὅσα λέγεις τὰ λέγεις ἐμπαικτικῶς διὰ νὰ ἀπατήσης τὰς φρένας μου. Σὲ ἐξορκίζω λοιπὸν, εἰπέ μοι ἐὰν ἔφθασα τῶντι εἰς τὴν φιλότατην πατρίδα μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη εὐθύς ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖ.

«Πάντοτε τοιαύτην σκέψιν ἔχεις εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἐγκαταλίπω εἰς τὴν δυστυχίαν σου, σὲ τὸν τοσοῦτον εὐγλωττον, τὸν τοσοῦτον ὀξύδερχῆ, τὸν τοσοῦτον συνετόν. Τίς ἄλλος ἀνθρώπος, ἐπιστρέφων μετὰ τοσαύτην μακρὰν περιπλάνησιν, δὲν θὰ διεφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἰδῇ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του; Σὺ ὁμως πρὶν γνωρίσης καὶ διηγηθῆς θέλεις

νά δοκιμάσης τὴν Πηνελόπην ἥτις ἐξακολουθεῖ νά μένη κλεισμένη εἰς τὰ μέγαρά σου ὅπου διέρχεται τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας κλαίουσα καὶ στενάζουσα. Ἐγὼ περὶ τούτου οὐδέποτε ἀμφίβαλλον, ἤξευρα δὲ ἐν τῇ ψυχῇ μου ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου ἀφοῦ ἀπολέσῃς ὅλους τοὺς συντρόφους σου· ἀλλὰ δὲν ἤθελον νά ἀντιπράξω εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρός μου Ποσειδῶνα, ὅστις σὲ ἐμίσει ἐν τῇ καρδίᾳ του διότι ἐτύφλωσες τὸν υἱὸν του τὸν ἀγαπητόν. Τώρα θὰ σοὶ δεῖξω τὰς τοποθεσίας τῆς Ἰθάκης, καὶ αἱ ἀμφιβολίαι σου θὰ διαλυθῶσιν. Ἴδου ὁ λιμὴν τοῦ Φόρκυος, τοῦ θαλασσίου γέροντος· ἰδοῦ, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος, ἡ πυκνὴ ἐλαία, καὶ ὑπὸ τὸ φύλλωμα αὐτῆς τὸ τερπνὸν σπήλαιον, ἡ σκοτεινὴ διαμονὴ ἡ ἀφιερωμένη εἰς τὰς Ναϊάδας. Εἶναι τὸ θολωτὸν ἐκεῖνο σπήλαιον ὅπου συχνάκις ἐθυσιάσες εἰς τὰς Νύμφας ἐντελεῖς ἑκατόμβας· ἰδοῦ δὲ καὶ τὸ ὄρος Νήριτον κατὰφυτον ὑπὸ δένδρων.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ διέλυσε τὴν ὀμίχλην καὶ ἡ γῆ παρουσιάσθη· εὐφράνθη δὲ ἐπομένως ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς καὶ ἐθεώρει παραφόρως τὴν γῆν τῆς πατρίδος του τὴν ὁποίαν ἠσπάσθη ἐπανειλημμένως. Εὐθύς δὲ τότε, ἀνατείνας τὰς χεῖρας, ἀπέτεινε πρὸς τὰς νύμφας τὰς εὐχάς του.

«ὦ κόραι τοῦ Διὸς Ναϊάδες, δὲν ἐπίστευον πλέον νά σᾶς ἐπαινῶ· σᾶς χαιρετίζω λοιπὸν καὶ σᾶς ἀπευθύνω τὰς ἐγκαρδίους μου εὐχάς· θέλω δὲ σᾶς προσφέρει, ὡς καὶ ἄλλοτε, εὐγενῆ δῶρα, ἐὰν ἡ κόρη τοῦ Διὸς μὲ χάριση ζῶην καὶ ὁ υἱός μου αὐξάνῃ ἡλικιούμενος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Θάρρει καὶ παῦσε ἔχων εἰς τὴν ψυχὴν σου τοιαύτας φροντίδας· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἄς σπεύσωμεν νά κρύψωμεν εἰς τὸ μυστικὸν καταφύγιον τοῦ θεοῦ σπηλαίου τὰ πλοῦτή σου διὰ νά σοὶ μείνωσιν ἐξησφαλισμένα, ἔπειτα δὲ ἄς συσχεφθῶμεν τί μᾶς μένει νά πράξωμεν.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν σπήλαιον καὶ ἐζήτησε τὴν μᾶλλον ἀπόκρυφον γωνίαν. Ἐν τούτοις ὁ

Ὀδυσσεὺς ἔσπευσε νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖ τὸν χρυσὸν, τὸν ἀκαμπτὸν χαλκὸν καὶ τὰ πλούσια ἐνδύματα τὰ ὁποῖα τῷ προσέφερον οἱ Φαίαικες. Ἀφοῦ δὲ οὗτος τὰ ἐτοποθέτησεν, ἡ θεὰ ἔθεσε λίθον πρὸς τῆς θύρας. Καθήσαντες ἔπειτα παρὰ τὰς ρίζας τῆς ἱερᾶς ἐλαίας συνεσκέφθησαν πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς βιαίους καὶ αὐθάδεις μνηστήρας· πρώτη δὲ ὠμίλησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, σκέφθητι τίνι τρόπῳ θὰ τιμωρήσῃς τοὺς αὐθάδεις μνηστήρας οἵτινες ἀπὸ τριῶν ἐτῶν φέρονται ὡς κύριοι εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἀξιοῦσι νὰ λάβωσιν εἰς γάμον τὴν θείαν σύζυγόν σου, καὶ προσφέρουσιν αὐτῇ δῶρα. Ἄλλ' ἡ Πηνελόπη, μὲ ψυχὴν πάντοτε τεθλιμμένην διὰ τὴν ἀπουσίαν σου, δίδει μὲν εἰς ὅλους ἐλπίδας, ὑπόσχεται εἰς ἓνα ἕκαστον καὶ τοῖς πέμπει μηνύματα ὁ νοῦς της ὅμως ἄλλα φρονεῖ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«ὦ θεοί! βεβαίως ἐὰν δὲν μὲ ἔλεγεσ ταῦτα καταλεπτῶς, θὰ ἐθυσιαζόμην εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου ὅπως ἐθυσιάσθη ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνων. Εὐδόκησον λοιπὸν καὶ ἐπινόησον σχεδίον τι διὰ νὰ τοὺς ἐκδικηθῶ. Μείνον πλησίον μου διὰ νὰ ἐμπνέῃς εἰς τὴν καρδίαν μου θεῖον θάρρος ὅπως ὅτε ἐκυριεύσαμεν τὰς ὠραίας ἐπάλξεις τῆς Τρωάδος. ὦ Ἀθηναῖα! ἐὰν μὲ προστατεύσῃς ἀκόμη μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον, δὲν θὰ διστάσω, ὦ σεβαστὴ θεὰ, νὰ πολεμήσω μὲ τὴν βοήθειάν σου καὶ ἐναντίον τριακοσίων ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν ἔπειτα ἀπήντησεν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα.

«Ναί, θὰ ἦμαι πλησίον σου, καὶ δὲν θὰ σὲ χάσω ἀπὸ τὰ βλέμματά μου κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνεργείας· προβλέπω δὲ ὅτι οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν μνηστέρων τούτων οἵτινες τρώγουσι τὰ πλούτη σου θὰ μιάνωσιν ἀφθόνως τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ αἵματός των καὶ τοῦ ἐγκεφάλου των. Ἀλλὰ πρῶτον πρέπει νὰ σὲ καταστήσω ἀγνώριστον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· θὰ ρυτιδώσω τὸ λεπτὸν δέρμα σου εἰς τὰ εὐλύγιστα μέλη σου, θὰ ἐξαλείψω τὴν ξανθὴν σου κόμην, θὰ σὲ ἐν-

δύσω μὲ τὰ ῥάκη ταῦτα ἄτινα καθιστῶσι τὸν φέροντα αὐτὰ ἀποστροφῆς ἄξιον εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ ἀπονεκρώσω τοὺς ἄλλοτε τοσοῦτον ὠραίους ὀφθαλμούς σου. Καὶ τότε θὰ φανῆς ὡς ἄθλιος ἐπαίτης εἰς τοὺς μνηστήρας, εἰς τὴν σύζυγόν σου καὶ εἰς τὸν υἱὸν τὸν ὁποῖον ἄφησες εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. Οὕτως ἔχων μετάβηθι πρῶτον εἰς τὸν χοιροβοσκόν σου ὅστις ἀγαπᾷ καὶ σέ, καὶ τὸν υἱόν σου, καὶ τὴν συνετὴν Πηνελόπην. Θὰ τὸν εὕρης πλησίον τῆς ἀγέλης του ἣτις οὐ μακρὰν τοῦ βράχου τοῦ Κόρακος καὶ τῆς κρήνης Ἀρεθούσης παχύνεται βόσκουσα τὴν θρεπτικὴν βάλανον καὶ πίνουσα τὸ θολὸν ὕδωρ. Μείνον πλησίον του καὶ ἐρώτα αὐτὸν λεπτομερῶς περὶ πάντων μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς μου ἐκ Σπάρτης ὅπου θὰ μεταβῶ διὰ νὰ προσκαλέσω τὸν Τηλέμαχον· διότι ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου, Ὀδυσσεῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὴν εὐρύχωρον Λακεδαιμόνα, πρὸς τὸν ξανθὸν Μενέλαον διὰ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ σοῦ καὶ μάθῃ ἐὰν ὑπάρχῃς ἀκόμῃ.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

«Διατὶ λοιπὸν δὲν τὸν καθυσύχασες, σὺ ἣτις γνωρίζεις τὰ πάντα; ἢ μήπως ἠθέλησες περιπλανώμενος καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἀκενώτου θαλάσσης νὰ πάσχῃ σκληρὰς δοκιμασίας, καθ' ὅν καιρὸν οἱ ξένοι τρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά του;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ.

«Μὴ φροντίζῃς διὰ τὸν υἱόν σου, διότι ἐγὼ ἡ ἰδία τὸν ὠδήγησα διὰ νὰ τὸν δοξάσῃ τὸ ταξίδιον τοῦτο· ἐπομένως κανένα κίνδυνον δὲν διατρέχει καὶ τώρα κάθηται ἤσυχος εἰς τὰ μέγαρα τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως ἔχων τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι οἱ νεαροὶ μνηστήρες, εἰσελθόντες εἰς μέλαν πλοῖον, ἐνεδρεύουσι τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν του πρὶν ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ἐπιτύχωσι· πρὶν τούτου ἡ γῆ θὰ καλύψῃ ἀρκετοὺς ἐκ τῶν αὐθαδῶν τούτων οἵτινες τὰ ὑπάρχοντά σου καταβροχθίζουσι.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ Ἀθηνᾶ ἤγγισεν αὐτὸν διὰ ῥάβδου καὶ

ἀμέσως τὸ λεπτοφυὲς δέρμα του ἐρρύτιδώθη, τὰ μέλη του ἐκυρτώθησαν, ἡ ξανθὴ κόμη του ἐξηφανίσθη, ὅλον τὸ σῶμά του ἔφερε τὰ σημεῖα τοῦ ἐσχάτου γήρατος, καὶ οἱ τοσοῦτον ὠραῖοι ἄλλοτε ὀφθαλμοὶ του ἀπενεκρώθησαν· τὸν ἐνέδυσσε δὲ μὲ ἄθλιον βράκος καλύπτων χιτῶνα βυπαρὸν, κατεσχισμένον καὶ πλήρη στιγμάτων· τέλος, ἀντὶ χλαίνης, ἡ θεὰ τὸν περιεκάλυψε μὲ ἄτριχον δέρμα μεγάλης ἐλάφου, καὶ τῷ ἔδωκε βακτηρίαν καὶ ἄθλιαν πήραν προσηρτημένην εἰς τοὺς ὤμους του διὰ χονδροῦ σχοινοῦ.

Ταῦτα συσκεφθέντες καὶ ἀποφασίσαντες ἀπεχωρίσθησαν· καὶ ἡ μὲν θεὰ ἀπῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην Λακεδαίμονα πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσέως.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ε.

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀπομακρυνθεὶς τοῦ λιμένος εἰσῆλθεν εἰς τραχεῖαν ἀτραπὸν διὰ τῶν ὑψηλῶν λόφων ὅπου ἡ Ἀθηναῖ τῷ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι εὐρίσκετο ὁ ἄριστος χοιροβοσκός του, ὁ προθυμότερος τῶν ὑπερετῶν τοὺς ὁποίους ἄλλοτε εἶχεν ἀγοράσει καὶ οἵτινες ἐφρόντιζον διὰ τὰ κτήματα τοῦ κυρίου των.

Τὸν εὔρε δὲ καθήμενον εἰς τὸν πρόδομον εἰς τὸ μέρος ὅπου ὑπῆρχον ὠραῖοι καὶ μεγάλοι σταῦλοι μεμονωμένοι τοὺς ὁποίους ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως καὶ ἀνευ τῆς βοήθειας τῆς κυρίας του ἢ τοῦ σεβασμίου Λαέρτου ὁ χοιροβοσκὸς φκοδόμησεν ἐκ λίθων πελεκητῶν καὶ περιέφραξε διὰ θάμνων ἀκανθωδῶν. Ἐξωτερικῶς ὠχύρωσεν αὐτοὺς διὰ πασσάλων πυκνῶν καὶ πολλῶν, περικόψας τὸ μέλαν τῆς δρυός· εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς αὐλῆς ὑψοῦντο, οἱ μὲν μετὰ τοὺς δὲ, δώδεκα σταῦλοι ὅπου κατεκλίνοντο οἱ χοῖροι, ἕκαστος δὲ αὐτῶν περιέκλειε πεντήκοντα θηλείας ἐγκύους ἐξηπλωμένας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οἱ ἄρρηνες ἐκοιμῶντο ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἦσαν

ὀλιγώτεροι, διότι οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες τοὺς ἔτρωγον καὶ καθ' ἑκάστην ὁ χοιροβοσκὸς τοῖς ἔπεμπε τὸν ἄριστον ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ παχυτέρων, εἶχον μείνει δὲ τριακόσιοι ἐξήκοντα. Πέριξ αὐτῶν ἐφύλασσον τέσσαρες κύνες ὅμοιοι μὲ ἄγρια θηρία καὶ ἐτρέφοντο ὑπὸ τοῦ ἀρχιποιομένου Εὐμαίου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν οὗτος ἔκοπτε σανδάλια περὶ τοὺς πόδας του ἐκ δέρματος βοῦς καλῶς κεχρωματισμένου, οἱ δὲ ἄλλοι ὑπηρεταὶ ἦσαν διεσπασμένοι ἐν τῇ νήσῳ μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων. Ἦσαν τρεῖς, διότι ὁ τέταρτος ἐξ ἀνάγκης εἶχεν ὑπάγει εἰς τὴν πόλιν φέρων πρὸς τοὺς ὑπηρετὰς μνηστῆρας τὸν κάλλιστον χοῖρον διὰ νὰ τὸν θυσιάσωσιν οὗτοι καὶ χορτάσωσι τὴν ψυχὴν των διὰ τῶν τρυφερῶν κρεάτων του.

Ἄμα οἱ κύνες εἶδον τὸν Ὀδυσσεῖα ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ ὑλακτοῦντες, ὁ δὲ ἦρωας, φρονίμως ποιῶν, ἐκάθησεν, ἡ δὲ βακτηρία του ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρός του. Ἴσως ἐν τούτοις πρὸ τοῦ σταύλου του ἤθελε τῷ συμβῆ δύστυχημά τι, ἀλλ' ὁ χοιροβοσκὸς ἔδραμε μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν του, ὥρμησεν ἔξω τοῦ προδόμου, ἀφῆκε κατὰ γῆς τὸ βόειον δέρμα, ἐκάλεσε μεγαλοφῶνως τοὺς κύνας του, ἐδίωξεν αὐτοὺς διὰ λιθοβολημάτων, καὶ εἶπεν εἰς τὸν βασιλέα.

ἌΩ γέρον! ὀλίγον ἔλειψε νὰ σὲ κατασπαράξωσιν οἱ κύνες οὗτοι καὶ νὰ προσετρίβητο εἰς ἐμὲ μέγα ὄνειδος· οἱ θεοὶ ἐν τούτοις πολλὰ ἄλλα μοὶ ἔδωκαν βάσανα καὶ δυστυχήματα. Κατοικῶ ἐδῶ μὲ καρδίαν συντετριμμένην, κλαίων τὸν θεῖον κύριόν μου καὶ τρέφων τὰς παχείας ἀγέλας του διὰ νὰ κατατρώγωσιν αὐτὰς οἱ ξένοι. Ἴσως δὲ αὐτὸς, βασιανίζομενος ὑπὸ τῆς πείνης, περιπλανᾶται εἰς χώρας μακρυνάς, ἐὰν ἐν τούτοις ζῆ ἀκόμη καὶ βλέπη τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' ἀκολούθησόν με, γέρον, καὶ ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὴν κалύβην μου, ἵνα, ἀφοῦ εὐχαριστήσης τὴν ψυχὴν σου μὲ φαγητὸν καὶ μὲ ποτὸν, μὲ εἰπῆς πόθεν εἶσαι καὶ πόσα βάσανα ὑπέφερες.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ὠδήγησε τὸν ἦρωα εἰς

τὴν καλύβην του καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ πυκνῶν θάμνων τοὺς ὀποίους ἐκάλυψε διὰ τοῦ τριχωτοῦ δέρματος μεγάλης αἰγῆς ἀγρίας τεθειμένου ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, χαρὶς διότι τὸν ὑπεδέχθη τοιοῦτοτρόπως, τῷ εἶπεν.

α³Ω ξένε μου, εἶθε ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς εὐχάς σου, διότι μὲ πολλὴν προθυμίαν μὲ ὑπεδέχθης.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὐμαιος.

α⁴Δὲν συνειθίζω νὰ περιφρονῶ τὸν ξένον, ἔστω καὶ ἂν οὗτος ἤθελεν εἶσθαι καὶ σοῦ ἀθλιώτερος. Οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται μᾶς πέμπονται ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τὰ μέτρια ἡμῶν δῶρα εἶνα ἀρεστὰ εἰς αὐτούς· διότι δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμέν τι περισσότερον, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ μοῖρα τῶν δούλων οἵτινες πάντοτε τρέμοντες ὑπακούουσιν εἰς νέους κυρίους. Φεῦ! οἱ θεοὶ ἐμποδίζουσι τὴν ἐπιστροφὴν ἐκείνου τὸν ὅποιον ἠγάπων. Ἐκεῖνος θὰ μοὶ ἔδιδε πλοῦτη, οἰκίαν, μερίδιον εἰς τοὺς ἀγρούς του, καλὴν σύζυγον, ὅπως πράττει πᾶς εὐεργετικὸς κύριος ὅταν ὁ ὑπηρέτης του ὑπέφερσ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ θεὸς τις εὐλόγησε τὰς ἐργασίας του· διότι τῶνόντι ἡ ἐργασία μου, χάρις εἰς τοὺς θεοὺς, πανταχοῦ εὐδοκίμει, ὁ δὲ κύριός μου θὰ μὲ ἀντήμειβε πλουσιοπαράχως ἐὰν ἐγήρασκεν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πλέον· ἄχ! εἶθε ἡ γενεὰ τῆς Ἑλένης νὰ χαθῆ ἐξ ὀλοκλήρου, ἀφοῦ ἐπροξένησε τὸν θάνατον τόσων ἡρώων! Καὶ ὁ κύριός μου ὡσαύτως, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ Ἀτρείδου, μετέβη εἰς τὰ παράλια τῆς Τρωάδος καὶ ἐπολέμησε κατὰ τῶν Τρώων.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Εὐμαιος ἔσφιγξε μὲ τὸν ζωστῆρα τὸν χιτῶνά του, ἔπειτα δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸν σταῦλον ὅπου ἦτο ἀγέλη νεαρῶν χοίρων καὶ ἔλαβε δύο ἐξ αὐτῶν, τοὺς ὀποίους ἔφερε καὶ τοὺς ἐθυσίασεν. Ἐκαυσεν ἀκολούθως τὰς τρίχας των, ἔκοψεν αὐτοὺς εἰς τεμάχια, τὰ διεπέρασεν εἰς ὄβελους, καὶ ἀφοῦ ἐψήθησαν, χωρὶς νὰ τὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τοὺς ὄβελους, τὰ ἔθεσε ζεστὰ ἐνώπιον τοῦ Ὀδυσσεῶς, τὰ περιέχουσε μὲ λευκὸν ἄλευρον, ἐκέρασεν εἰς ξύλινον ἀγγεῖον οἶνον γλυκὺν ὡς

μέλι, καὶ καθίσας ἀπέναντι τοῦ ἥρωος, παρώτρυνεν αὐτὸν διὰ τῶν λόγων τούτων.

«Φάγε, ὦ ξέने, ἐκ τοῦ φαγητοῦ τούτου τοῦ ἀφεθέντος διὰ τοὺς ὑπηρέτας, διότι οἱ μνηστῆρες φυλάττουσι δι' ἐαυτοὺς τοὺς παχυτέρους χοίρους, μήτε θεοὺς φοβούμενοι μήτε εὐσπλαγχνιζόμενοι. Ἐν τούτοις οἱ μάκαρες θεοὶ μισοῦσι τὴν ἀδικίαν καὶ τιμῶσι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς δικαίας τῶν ἀνθρώπων πράξεις. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ, ὅταν εἰσβάλωσιν εἰς ξένην γῆν καὶ λάβωσι τὰ λάφυρα τὰ ὅποια ἤθελε τοῖς δώσει ὁ Ζεὺς, γεμίζουσι μὲν τὰ πλοιά των καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ' ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν των μέγας φόβος τρομερᾶς τιμωρίας. Οὗτοι ὅμως οἱ μνηστῆρες καὶ θὰ ἠξέυρωσι καὶ ἡ φωνὴ τῶν θεῶν θὰ τοὺς ἐπληροφόρησε περὶ τοῦ πολυδακρύτου θανάτου τοῦ κυρίου μου, ἀφοῦ δὲν θέλουσι νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰ ἔθιμα ζητοῦντες τὴν Πηνελόπην, μήτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς πατρίδας των, ἀλλ' ἀμερίμνως καὶ αὐθαδῶς τρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά του χωρὶς νὰ φεῖδωνται αὐτῶν παντάπασιν. Ὅλας τὰς νύκτας καὶ ὅλας τὰς ἡμέρας αἵτινες ἔρχονται παρὰ τοῦ Διὸς, πολλὰς τελοῦσι θυσίας, ἀντλοῦσιν ἀμέτρως ἐκ τῶν ἀμφορέων καὶ καταναλίσκουσι τὸν οἶνον. Πόσα πλοῦτη εἶχεν ὁ κύριός μου! κανεὶς βασιλεὺς δὲν ἔχει τόσα, οὔτε ἐπὶ τῆς ἠπείρου οὔτε ἐν αὐτῇ τῇ Ἰθάκῃ. Εἴκοσιν ἀνθρώποι ἠνωμένοι δὲν θὰ συνήθροίζον τόσα ὑπάρχοντα. Ἐγὼ θὰ σοὶ τὰ ἀπαριθμήσω· εἰς τὴν ἠπειρον δώδεκα μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν, ἄλλα τόσα ποιμνιοστάσια, ἰσάριθμοι σταῦλοι χοίρων καὶ αἰγῶν, ποιμαίνονται ὑπὸ ξένων ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων του ποιμένων. Ἐν τῇ Ἰθάκῃ, εἰς τὴν ἄκραν τῆς νήσου, βόσκουσιν ἔνδεκα πλοῦσια ποίμνια αἰγῶν τὰ ὅποια φυλάττουσιν ἀνθρώποι πιστοί. Καθ' ἡμέραν δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν φέρει πρὸς τοὺς μνηστήρας τὴν παχυτέραν καὶ ὠραιότεραν αἶγα. Ἐγὼ δὲ ἐπιστατῶ τοὺς χοίρους τούτους καὶ τοῖς πέμπω ἐπίσης τὸν ἄριστον.»

Ἐνῶ ὠμίλει ὁ Εὐμαιος, ὁ ἥρωος ἔτρωγε τὰ κρέατα καὶ ἔπινε τὸν οἶνον ἀπλήστως, σιωπῶν καὶ μελετῶν τὸν ὄ-

λεθρον τῶν μνηστῆρων. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε τὸ δεῖπνόν τοῦ
καὶ ἐδυνάμωσε τὴν καρδίαν του μὲ τὸ φαγητόν, τότε ὁ
Εὐμαιος ἐγέμισε μὲ οἶνον τὸ ποτήριον τὸ ὁποῖον μετεχειρί-
ζετο αὐτός ὁ ἴδιος καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά· τὸ
ἔλαβεν οὗτος, εὐφράνθη ἐν τῇ ψυχῇ του καὶ ἀπέτεινε πρὸς
τὸν χοιροβοσκὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

« ὦ φίλε, ποῖος εἶναι λοιπὸν αὐτός ὁ τόσον πλούσιος καὶ
τόσον ἰσχυρὸς βασιλεὺς ὅστις σὲ ἠγόρασε διὰ τῶν ἰδίων
του χρημάτων ; Εἶπες ὅτι ἐχάθη ἐκδικῶν τὴν τιμὴν τοῦ
Ἀγαμέμνονος. Εἶπέ μοι τὸ ὄνομά του. Ἴσως δὲν εἶναι
εἰς ἐμὲ ἄγνωστος. Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ θεοὶ ἤξεύρουσιν ἐὰν τὸν
συνήτησα καὶ ἐὰν ἦλθα διὰ νὰ σᾶς φέρω εἰδήσεις του·
διότι εἰς πολλὰς χώρας ἐπλανήθην. »

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ ἀρχιποιμὴν Εὐμαιος.

« ὦ γέρον ! κανεὶς ὁδοιπὸρος, πολλὰς ἰδὼν χώραν, δὲν
θὰ ἔπειθε τὴν γυναῖκά του καὶ τὸν υἱὸν του ὅτι τὸν εἶδε.
Πόσοι ἐπαῖται καὶ ἐστερημένοι τῶν πάντων ἀπατῶσι καὶ
δὲν λέγουσι τὴν ἀλήθειαν ! Ὅσοι ἔρχονται εἰς τὴν Ἰθάκην
καὶ τοὺς ὁποίους ὑποδέχεται ἡ κυρία μου, τὴν ἀπατῶσι διὰ
ψευμάτων. Τοὺς περιποιεῖται πολὺ, τοὺς φιλοξενεῖ καὶ τοὺς
ἐρωτᾷ λεπτομερῶς· ἔπειτα δὲ στενάζει καὶ δάκρυα τρέχου-
σιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, καθὼς ἀρμόζει εἰς γυναῖκά
τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος ἀπέθανεν εἰς χώρας μακρυνάς. Καὶ
σὺ ἐπίσης, ὦ γέρον, θὰ ἐπινοήσης μετ' ὀλίγον πλαστὴν τινα
ἱστορίαν διὰ νὰ σοὶ δώσῃ ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα.
Φεῦ ! ὁ κύριός μου δὲν ὑπάρχει πλέον ! ἤδη οἱ κύνες καὶ τὰ
ὄρνεα θὰ ἐσπάραζαν τὸ δέρμα τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὰ ὀστά
του· ἢ, ἀφοῦ εἰς τὰ κύματα τὸν κατέφαγον οἱ ἰχθύς, θὰ ἐρ-
ρίφθησαν τὰ ὀστά του ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ θὰ ἐκαλύφθη-
σαν ὑπὸ τῶν σωρῶν τῆς ἄμμου. Οὕτως ἀπώλετο, ἀφήσας
εἰς τοὺς φίλους του καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐμὲ λύπας ὀδυνηράς,
διότι ποῦ θὰ εὕρω τοσοῦτον ἥπιον κύριον, ὅπου καὶ ἂν ὑπά-
γω, ἔστω καὶ ἂν ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων μου·
οἵτινες μὲ ἀνέθρεψαν ; δὲν κλαίω τόσον τὸν πατέρα μου καὶ

τὴν μητέρα μου, ὅση καὶ ἂν ᾖναι ἡ ἐπιθυμία μου νὰ τοὺς ἐπανίδω εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅσον τὸν θεῖον Ὀδυσσεύα. Ἡ λύπη τῆς ἀπουσίας του μὲ κατακυριεύει· καὶ μοιλονότι εἶναι μακρὰν, ὧ ξένε, δὲν προφέρω τὸ ὄνομά του ἄνευ σεβασμοῦ, τόσον μὲ ἡγάπα καὶ ἦτο ἀγαθὸς πρὸς ἐμέ. Ναί, μοιλονότι ἀπόντα, τὸν καλῶ ἀκόμη φίλον μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

« Ἀγαπητὲ ξένε, ἐὰν ἀρνῆσαι νὰ μὲ ἀκούσης, ἐὰν δὲν πιστεύης ὅτι ἐπιστρέφει, ἐὰν ἡ καρδιά σου ᾖναι πάντοτε δόσπιστος, οὐχ ἦττον ἐγὼ σοὶ λέγω, ὅχι ἀπλῶς ἀλλ' ἐνόρκως ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπιστρέψῃ. Ἄς μὲ ἀνταμείψωσι λοιπὸν διὰ τὴν καλὴν αὐτὴν ἀγγελίαν ἅμα ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του· ἅς μοι δώσωσι τότε ὠραῖα ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα. Πρὶν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, μὲ ὄλην τὴν πενίαν μου, δὲν θὰ δεχθῶ τίποτε, διότι μισῶ ὡς τὰς πύλας τοῦ ἄδου ἐκεῖνον ὅστις διὰ ψευδῶν εἰδήσεων καταχρᾶται τῆς εὐπιστίας τῶν ἀνθρώπων. Λαμβάνω ὡς μάρτυρα τὸν Δία καὶ τὴν φιλόξενον ταύτην τράπεζαν καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεύος ὅπου ἀνεπαύθην, ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα θὰ ἐκτελεσθῶσιν ὡς σοὶ τὰ εἶπον. Κατὰ τὸ ἴδιον τοῦτο ἔτος, πρὶν παρέλθῃ ὁ μὴν οὗτος, ναί, κατὰ τὴν πρώτην μάλιστα ταύτην δεκάδα, ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ θὰ τιμωρήσῃ ἐκείνους οἵτινες περιεφρόνησαν εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν υἱόν του.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσας εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὐμαιοσ.

« ὦ γέρον, οὔτε ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω τὴν ἀμοιβὴν τῆς καλῆς αὐτῆς ἀγγελίας, οὔτε ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπανεέλθῃ ποτὲ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του. Ἀλλὰ πίνε ἡσύχως· ἅς ὁμιλήσωμεν περὶ ἄλλων πραγμάτων καὶ μὴ ἐξεγείρωμεν τὰς ἀναμνήσεις ταύτας αἵτινες θλίβουσι πάντοτε τὴν ψυχὴν μου. Μὴ λάβῃς ὀπίσω ἐν τούτοις τὸν ὄρκον σου· εἶθε ὁ Ὀδυσσεύς νὰ φθάσῃ ὅπως ἐγὼ ἐπιθυμῶ καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ σεβασμῖος Λαέρτης καὶ ὁ ὁμοῖος μὲ τοὺς θεοὺς Τηλέμαχος. Φεῦ! διὰ τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο τέκνον κλαίω ἀκαταπαύστως. Οἱ θεοὶ τὸν

ἀνέθρεψαν ὡς τρυφερὸν δενδρύλλιον, ἐγὼ δὲ ἤλπίζον ὅτι μετὰ ταῦν τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλω θά ἦτο κατώτερος τοῦ πατρὸς του μήτε κατὰ τὸ σῶμα μήτε κατὰ τὴν μορφήν· ἀλλὰ βεβαίως θεὸς τις ἢ θνητὸς ἐτάραξε τὰς μέχρι τοῦδε συνετάς φρένας του καὶ μετέβη εἰς τὴν ἔνδοξον Πύλον διὰ νὰ μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του. Αὐτὸν δὲ οἱ ἔνδοξοι μνηστῆρες ἐνεδρεύουσιν ἐπιστρέφοντα διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἐκ τῆς Ἰθάκης καὶ νὰ μὴ μείνῃ τὸ ὄνομα τῆς γενεᾶς τοῦ θεοῦ Ἀρκεισίου. Ἄλλ' ὅμως ἐκεῖνον μὲν ἄς ἀφήσωμεν, εἴτε ἤθελε συλληφθῆ εἴτε ἤθελε διαφύγει, καὶ εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ τὸν προστατεύσῃ. Σὺ δὲ, ὦ γέρον, διηγήθητι εἰς ἐμὲ τὰς ἀτυχίας σου καὶ ἀποκρίθητί μοι εἰλικρινῶς· ποῖος εἶσαι μετὰ τῶν ἀνθρώπων; πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου, ἡ οἰκογένειά σου; διὰ τίνος πλοίου διέσχισες τὰ κύματα; πῶς οἱ κωπηλάται σὲ ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; μετὰ ποίου λαοῦ καυχῶνται ὅτι ἐγεννήθησαν; διότι δὲν φρονῶ ὅτι ἠδυνήθης νὰ ἔλθῃς πεζὸς εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσας εἶπεν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς.

«Ἐγὼ λοιπὸν θά σοι διηγηθῶ ὅλα ταῦτα εἰλικρινέστατα. Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὰ φαγητά σου καὶ ὁ οἶνός σου ἦσαν ἀτελείωτα, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐμένομεν ἡσύχως καθήμενοι ἐν τῇ κατοικίᾳ ταύτῃ, ἐνῶ ἄλλοι θά εἰργάζοντο, θά μὲ ἦτο εὐκόλον ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος νὰ σοι διηγηθῶ τὰ ἀναριθμητὰ βάσανα τὰ ὅποια ἐδοκίμασα κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν.

«Καυχῶμαι ὅτι κατάγομαι ἐκ τῆς εὐρυχώρου Κρήτης καὶ ὅτι εἶμαι παῖς πλουσίου ἀνθρώπου ὅστις ἔσχεν ἐκ τῆς συζύγου του καὶ ἀνέθρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πολλοὺς υἱοὺς νομίμους· ἡ μήτηρ μου ὑπῆρξεν ἀγοραστὴ παλλακίς, ἀλλ' ὁ πατήρ μου Κάστωρ, ὁ υἱὸς τοῦ Ὑλακος, μὲ ἐτίμα ὅσον καὶ τοὺς ἐκ τοῦ νομίμου γάμου του παιδάς· καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν Κρητῶν ἐτιμᾶτο ὡς θεὸς καὶ διὰ τὰς μεγάλας του ἰδιοκτησίας καὶ διὰ τὰ πλοῦτη καὶ διὰ τοὺς ἐνδόξους υἱοὺς του. Τέλος αὐτὸν μὲν ἀνήρπασαν αἱ θεαὶ τοῦ θανάτου καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Πλούτωνος, οἱ δὲ γενναῖοι

Ψυχοὶ υἱοὶ τοῦ ἐμοιράσθησαν τὴν περιουσίαν τοῦ καὶ ἔβαλον κληῖρον. Εἰς ἐμὲ δὲ ἔδωκαν μίαν οἰκίαν καὶ μικρὸν μερίδιον ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τοῦ. Ἄλλ' ἕνεκα τῆς ἀρετῆς μου ἔλαβον εἰς σύζυγόν μου τὴν θυγατέρα πλουσίων γονέων, διότι δὲν ἤμην μῆτε ἀξιοκαταφρόνητος μῆτε ἀνανδρος. Τώρα ὅμως ὄλα ἐξέλιπον· οὐχ ἦττον βλέπων τὴν καλάμην δύνασαι νὰ κρίνης περὶ τοῦ σίτου· καὶ βεβαίως ἀπειρα δεινὰ μὲ κατέβαλον. Ἡ Ἀθηναῖα καὶ ὁ Ἄρης μὲ εἶχον δώσει θάρρος καὶ ἀνδρίαν ἀκαταμάχητον· ὁσάκις ἐξέλεγον πρὸς ἐνέδραν τοὺς ἀρίστους ἀνδρας, ἐτομάζων ὄλεθρον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, οὐδέποτε τὸν θάνατον ἀνελογίζετο ἡ γενναία μου καρδιά, ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων πηδῶν μὲ τὸ δόρυ μου ἐφόνευον ἐκ τῶν ἐχθρῶν πάντα ὅστις ἦτο κατώτερός μου εἰς τὴν ὠκυποδία· τοιοῦτος ἤμην εἰς τοὺς πολέμους. Οὐδόλως ἠγάπων τὰς ἡσυχούς ἐργασίας, μῆτε τὰς οἰκιακὰς φροντίδας αἵτινες συνιστῶσι τὴν καλὴν οἰκογένειαν· τὰ πλοῖα, αἱ κῶπαι, οἱ πόλεμοι, τὰ ὄξεα δόρατα καὶ τὰ θανατηφόρα βέλη, τὰ ὅποια εἰς ἄλλους εἶναι πολὺ μισητὰ, εἰς ἐμὲ ἦσαν ἀγαπητὰ, διότι βεβαίως θεὸς τις μοὶ τὰ ἐνέπνευσε. Τοιουτοτρόπως ἄλλος εἰς ἄλλα ἀρέσκεται. Πρὶν τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Τρωάδα ἐννεάκις ἤδη εἶχον ὀδηγήσει κατὰ λαῶν ξένων μαχητὰς καὶ ταχυκίνητα πλοῖα καὶ τὰ πάντα μοὶ ἐτύγχανον ἐν ἀφθονίᾳ. Ἐγὼ πρῶτος ἐξέλεγον δικαίαν μερίδα τῶν λαφύρων, ὁ δὲ κληρὸς διέθετε τὰ ἐπίλοιπα καὶ μοὶ ἔδιδεν ἀκόμη πολλὰ· ἡ οἰκία μου ἠύξανε ταχέως καὶ ἐγενόμην μεταξὺ τῶν Κρητῶν φοβερὸς καὶ σεβαστός. Ὄταν δὲ ὁ βροντόφωνος Ζεὺς ἀπεφάσισε τὴν ὀλεθρίαν ἐκστρατείαν τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ πληρώσωσι διὰ τοῦ αἵματός των τόσοι ἥρωες, οἱ λαοὶ διέταξαν ἐμὲ καὶ τὸν ἐνδοξὸν Ἰδομενεά νὰ τοὺς ὀδηγήσωμεν ἐπὶ τῶν πλοίων εἰς τὰ τρωϊκὰ πεδία. Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῶμεν διότι ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ ἦτο ἀπειλητικὴ. Οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐπολέμουν ἐπὶ ἐννέα ἔτη, κατὰ τὸ δέκατον δὲ ἔτος ἐξεπορθήσαμεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς πα-

τρίδας μας, ἀλλὰ θεός τις διεσκόρπισε τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλὰ δι' ἐμέ τὸν ἄθλιον ἐπεφύλαξεν ὁ Ζεὺς νέας δυστυχίας, διότι ἓνα μόνον μῆνα ἔμεινα εὐφραϊνόμενος μὲ τὰ τέκνα μου, μὲ τὴν νόμιμον σύζυγόν μου καὶ μὲ τὰ πλοῦτή μου· ἔπειτα ἡ καρδιά μου μοι ἐνέπνευσε νὰ πλεύσω πρὸς τὴν Αἴγυπτον μὲ ὠραῖα πλοῖα καὶ ἐκλεκτοὺς συντρόφους. Ἐξοπλίσας δὲ ἐν- νέα πλοῖα, ἐσύναξα ἀμέσως ἄνδρας.

α' Ἐπὶ ἕξ ἡμέρας οἱ ἀγαπητοὶ μου σύντροφοι εὐωχοῦντο, ἐγὼ δὲ τοῖς ἐδίδον θύματα διὰ νὰ προσφέρωσι θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς καὶ νὰ ἐτοιμάζωσι τὰς εὐωχίας των. Κατὰ τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν εἰσελθόντες εἰς τὰ πλοῖα διεσχίζομεν τὴν θάλασσαν ὑπὸ αἴθριον οὐρανόν· οὐριος βορέας μᾶς ἀπε- μάκρυνεν ἀπὸ τὴν εὐρύχωρον Κρήτην ἐπίσης ταχέως ὡς ῥεῦμα ποταμοῦ καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν πλοίων μου ἔπαθε τίποτε, ἀλλ' ἀβλαβεῖς καὶ ὑγιεῖς ἐκαθήμεθα, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνηταὶ μᾶς διεύθυνον. Εἰς πέντε ἡμέρας ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον. Ἐσταμάτησα τὰ πλοῖά μου εἰς τὰ ὕδατά του καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὴ ἀπομα- κρυνθῶσι καὶ νὰ φυλάττωσι τὸν στόλον, ἔπεμψα δὲ μόνον κατασκόπους διὰ νὰ υπάγωσιν εἰς μέρη κατάλληλα πρὸς κατασκόπευσιν. Ἀλλὰ παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ θάρρους των, καὶ ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τὰς δυνάμεις των, ἐλεηλάτουν τοὺς περικαλλεῖς ἀγροὺς τῶν Αἰγυπτίων, ἤρπαζον τὰς γυναϊκάς των καὶ τὰ νηπιά των, αὐτοὺς δὲ ἐφόνευον. Ὁ ἀλαλαγμὸς τοῦ πολέμου ἔφθασε ταχέως μέχρι τῆς πόλεως· οἱ δὲ πο- λιταὶ ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς ἔδραμον εἰς τὰς πρώτας λάμ- ψεις τῆς Ἡοῦς, καὶ ὅλη ἡ πεδιάς ἐπληρώθη ὑπὸ πεζῶν καὶ ἰππέων καὶ ἔλαμψεν ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ, ὁ δὲ τερπικέρανος Ζεὺς ἐνέβαλεν εἰς τοὺς συντρόφους μου φυγὴν, οὐδ' ἐτόλμησε κανεὶς των νὰ ἀντισταθῆ εἰς τὴν ὀρμὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ παν- ταχόθεν τοὺς περιεκύκλωσεν ὁ ὄλεθρος· καὶ πολλοὶ μὲν ἐξ αὐτῶν ἔπεσαν διατρυπηθέντες ὑπὸ τοῦ ὀξέος χαλκοῦ, οἱ δὲ ἐπίλοιποι συνελήφθησαν ζῶντες καὶ κατεδικάσθησαν εἰς βα- ρεῖας ἐργασίας. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου μοι ἐνέπνευσε

τὴν ἀπόφασιν ταύτην, θὰ ἦτο δὲ προτιμότερον ἐὰν ἀπέθνησκον καὶ ἐξεπλήρουν ἐν Αἰγύπτῳ τὸ πεπρωμένον μου ἀφοῦ μὲ περιέμενον τόσαι ἄλλαι δυστυχίαι· ἀφῆρσα ἀμέσως ἀπὸ τὴν κεφαλὴν μου τὴν ὑπερήφανον περικεφαλαίαν μου καὶ ἀπὸ τοὺς ὤμους μου τὴν ἀσπίδα, δράξας δὲ τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα ἔδραμον ἀπέναντι τῶν ἵππων τοῦ βασιλέως καὶ ἐφίλησα τὰ γόνατά του ἐναγκαλισθεὶς αὐτά. Ἐκεῖνος μὲ ἤλεσε, μὲ ἔσωσε, μὲ ἔθεσεν εἰς τὸ ἄρμα του καὶ μὲ ἔφερε δακρύοντα εἰς τὸ ἀνάκτορόν του. Τῶνόντι πολλοὶ εἶχον ἐπιπέσει κατ' ἐπάνω μου, καὶ παραφερόμενοι ὑπὸ τῆς ὀργῆς, μὲ ἠπεῖλουν διὰ τῶν δοράτων των· ἀλλ' ἐκεῖνος τοὺς ἐμπόδισε φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ προστάτου τῶν ξένων Διὸς ὅστις τὰ μάλιστα ὀργίζεται διὰ τὰς κακὰς πράξεις.

Ἐπτά ἔτη ἔμεινα εἰς τὴν χώραν ἐκείνην καὶ συνήθροισα μεγάλα πλοῦτη ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους οἵτινες μοὶ ἔδωκαν πολλὰ δῶρα. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦ ὀγδόου ἔτους ἦλθεν ἄνθρωπός τις ἐκ τῆς Φοινίκης, ἐπιτήδειος ἀπατεῶν, ὅστις πολλὰ κακὰ εἶχε πράξει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μὲ ἔπεισε διὰ τῶν πονηριῶν του νὰ τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὴν πατρίδα του ὅπου ἦσαν ἡ κατοικία τοῦ καὶ οἱ θησαυροὶ του. Διῆλθον πλησίον του ἐν ἔτος ὀλόκληρον· οἱ μῆνες, αἱ ἡμέραι παρήρχοντο, τὸ ἔτος ἐτελείωσε καὶ αἱ ἐποχαὶ ἐπανέλαβον τὴν πορείαν των· τότε μηχανώμενος νέα στρατηγήματα μὲ εἰσήγαγεν εἰς πλοῖον, ἐπὶ προφάσει μὲν νὰ τὸν συνοδεύσω εἰς Λιβύην μεταφέροντα ἐμπορεύματα, πράγματι δὲ διὰ νὰ μὲ πωλήσῃ καὶ νὰ λάβῃ ἐκ τῆς πωλήσεώς μου ποσὸν σημαντικόν. Τὸν ἠκολούθησα λοιπὸν οὐχὶ ἀνυπόπτως ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης. Τὸ πλοῖον ἔπλεεν ὑπὸ αἴθριον οὐρανὸν, οὔριος δὲ βορέας ἔφερεν αὐτὸ ἀπέναντι τῆς Κρήτης, ἀλλ' ὁ Ζεὺς προητοίμαζε τὸν ὄλεθρόν μας. Ἦδη εἶχομεν χάσει ἀπὸ τὰ βλέμματά μας τὸ παράλιον καὶ οὐδεμία ξηρὰ ἐφαίνετο· δὲν ἐβλέπομεν πλέον εἰμὴ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν ἀπέραντον ἕκτασιν τῆς θαλάσσης, ὅτε ὁ θεὸς οὔτως ἐπεκρέμασεν ὑπεράνω τοῦ πλοίου σκοτεινὴν νεφέλην, ὅλη δὲ ἡ περίξ θάλασσα ἐ-

σκοτίσθη. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐβρόντησε καὶ ἔρριψεν ἐφ' ἡμῶν τὸν κεραυνὸν τοῦ τὸ πλοῖον, ὑπὸ τὰ ἐπανεληλυμμένα κτυπήματά του, περιστράφη καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ ὕσπην θείου, οἱ δὲ Φοίνικες ἐκτὸς ἑαυτῶν ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ τὸ κύμα τοὺς παρέσυρε περὶ τὸ μέλαν πλοῖον ὁμοίους μὲ θαλάσσια πτηνὰ καὶ θεὸς τις τοὺς ἐστέρησε τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς. Τότε ὁ Ζεὺς ἔρριψεν ὑπὸ τὴν χεῖρά μου μέγαν ἰστὸν διὰ νὰ δυνηθῶ μὲ ὄλην τὴν θλιψίν μου νὰ διαφύγω τὴν κακὴν μοῖραν καὶ τὸν ὄλεθρον. Ἐναγκαλισθεὶς δὲ ἰσχυρῶς τὸ σύντριμμα ἐκεῖ ο ἀφέθην εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀνέμων. Καὶ ἐπὶ ἑννέα μὲν ἡμέρας ἐφερόμην ὑπ' αὐτῶν, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην νύκτα, βαθείας οὔσης σκοτίας, ὑπερμέγεθες κύμα μὲ ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν τῶν Θεσπρωτῶν, εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ὃ ἦρωσ Φεῖδων, βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν, μὲ ἐπεριποιήθη δωρεάν, διότι ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του, ἐπελθὼν καὶ εὐρών με καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ καμάτου, μὲ ἀνήγειρε διὰ τῆς χειρὸς του καὶ μὲ ἔφερεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν ὅπου μοὶ ἔδωκεν ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα.

« Εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἤκουσα νὰ γίνεται λόγος περὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς· ὁ Φεῖδων μὲ διηγήθη ὅτι τὸν εἶχε φιλοξενήσει καὶ περιποιηθῆ εἰς τὴν οἰκίαν του ἐπανερχόμενον εἰς τὴν Ἰθάκην. Μοὶ ἔδειξε τοὺς θησαυροὺς ὅσους εἶχε συνάξει ὁ κύριός σου, τὸν χαλκὸν, τὸν χρυσὸν καὶ τὸν δυσκόλως κατεργαζόμενον σίδηρον, δῶρα τόσον πολύτιμα ὥστε νὰ θρέψωσι μέχρι δεκάτης γενεᾶς. Ὅλα δὲ τὰ ἄπειρα ἐκεῖνα πλούτη ἦσαν κεκλεισμένα εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως ὅστις ἐβεβαίον ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν Δωδώνην διὰ νὰ ἀκούσῃ παρὰ τῆς ὑφικόμενου δρυὸς τὰς βουλὰς τοῦ Διὸς καὶ μάθη ἂν μετὰ τόσον μακρὰν ἀπουσίαν ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰθάκης κρυφίως ἢ φανερῶς. Ὁ δὲ Φεῖδων κάμνων σπονδὰς μὲ ὠρκίσθη ὅτι τὸ πλοῖον εἶχε ῥιφθῆ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔτοιμοι ἦσαν οἱ κωπηλάται οἵτινες ἔμελλον νὰ μεταφέρωσι τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα.

τρίδα του. Ἄλλ' ἐγὼ ἀνεχώρησα πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἥρωος. Ὁ Φεΐδων ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας νὰ μὲ ἀποστείλῃ μὲ πλοῖον θεσπρωτικὸν μεταβαῖνον εἰς Δουλίχιον καὶ διέταξε νὰ μὲ φέρωσι μετὰ πολλῆς περιποιήσεως πρὸς τὸν βασιλέα Ἄκαστον. Ἄλλ' οἱ ναῦται συνέλαβον κατ' ἐμοῦ κακοὺς σκοποὺς διὰ νὰ ἐξαντλήσω ὄλας τὰς δυστυχίας. Ἄμα τὸ πλοῖον ἐμακρύνθη ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, ἠτοιμάσθησαν νὰ μὲ στερήσωσι τῆς ἐλευθερίας, μοὶ ἀπέσπασαν τὰ ἐνδύματά μου, τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα, καὶ ἔρριψαν περὶ τὸ σῶμά μου ἄθλιον ῥάκος, τὴν κατσεχισμένην ταύτην χλαῖναν τὴν ὁποίαν βλέπεις, κατὰ τὴν ἰδίαν δὲ ἐσπέραν ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς καλλιεργημένους ἀγροὺς τῆς ὠραίας Ἰθάκης. Τότε μὲ ἔδесαν ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν ἐδρῶν τοῦ πλοίου διὰ στερεῶν σχοινίων, καὶ ἔπειτα ἀπεβιδάσθησαν καὶ ἔσπευσαν νὰ δειπνήσωσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς παραθαλασσίας. Ἐν τούτοις οἱ θεοὶ ἔλυσαν εὐκόλως τὰ δεσμά μου· περιεκάλυψα τὴν κεφαλὴν μὲ τὸ ῥάκος τοῦτο, κατέβην ὀλισθήσας διὰ τοῦ πηδαλίου καὶ μετ' ὀλίγον τὸ στῆθός μου ἐπίεζε τὰ κύματα· ἐξέτεινα τὰς δύο χεῖρας, ἔσχιζα τὸ ὕδωρ κολυμβῶν καὶ ἔφθασα εἰς τὴν παραλίαν μακρυνθεὶς ἀπὸ τοὺς σκληροὺς ἐκείνους ἀθρώπους. Τέλος ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἀνέβην εἰς μέρος ὅπου μεγάλαι δρυὲς ἐκτείνουσι τοὺς κλάδους των. Ἐκεῖ ἐκρύβην, ἐκεῖνοι δὲ μὲ ἐζήτουν ψιθυρίζοντες· ἀλλ' εἶδον τέλος ὅτι ἦτο ἀνωφελές νὰ ἐρευνῶσι περισσότερον καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ πλοῖόν των· αὐτοὶ οἱ θεοὶ μὲ ἔκρυψαν ἀπὸ τὰ βλέμματά των καὶ μὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν κατοικίαν ἀνθρώπου φρονίμου, διότι ἡ εἰμαρμένη θέλει νὰ ζήσω ἀκόμη »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Εὐμαιος ὁ χοιροβοσκός.

« Δυστυχῆ ξένη! πόσον ἡ διήγησίς σου συνεκίνησε τὴν ψυχὴν μου! πόσαι κακοπάθειαι! πόσαι περιπλανήσεις ἀτελείωτοι! Ἄλλ' ὅσα μὲ εἶπες περὶ τοῦ Ὀδυσσέως δὲν τὰ εὐρίσκω λογικὰ, οὔτε δύνασαι νὰ μὲ πείσης, καὶ οὔτε ἦτο ἀνάγκη εἰς τοιαύτην ἡλικίαν νὰ ψεύδῃσαι χωρὶς κανὲν ὄφελος. Ἐγὼ ἤξεύρω πολὺ καλὰ ποία εἶναι ἡ ἐπάνοδος τοῦ Ὀ-

δυσσέως ὅστις ἐμισήθη παρ' ὄλων τῶν ἀθανάτων ἀφοῦ δὲν τὸν ἄφησαν νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν Τρώων, ἢ μετὰ τὸν πόλεμον εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του. Οἱ Ἄχαιοὶ τότε θὰ τῷ ἤγειρον τάφον καὶ θὰ ἐκκληροδοτοῦν εἰς τὸν υἱόν του μεγάλην δόξαν· ἀλλ' αἱ Ἄρπυιαι τὸν ἀνήρπασαν ἀφανῶς, καὶ ἐγὼ ζῶ ἐνταῦθα μόνος μετὰ τῶν ποιμνίων μου. Οὐδέποτε μεταβαίνω εἰς τὴν πόλιν, ἐκτὸς ἐὰν μὲ ζητήσῃ ἢ συνετὴ Πηνελόπη ὁσάκις λάβῃ εἰδήσιν τινα. Τότε ὄλοι οἱ περὶ αὐτὴν κάθηνται καὶ ζητοῦσι πληροφορίας, καὶ ὅσοι λυποῦνται διὰ τὴν μακροχρόνιον ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως των, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες χαίρουσι κατατρώγοντες δωρεὰν τὰ πλοῦτη του. Ἀλλὰ δὲν εἰμπορῶ μετὰ χαρᾶς νὰ ἐρωτήσω ἢ νὰ ὀμιλήσω περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀφοῦ τοῦ Αἰτωλός τις μὲ ἠπάτησε διὰ τῶν λόγων του. Εἶχε φονεύσει ἓνα ἄνθρωπον, καὶ ἀφοῦ περιεπλανήθη εἰς πολλὰς χώρας ἤλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἐπεριποιήθη φιλοφρόνως, καὶ μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶδε τὸν κύριόν μου εἰς τὴν Κρήτην πλησίον τοῦ Ἰδομενέως ἐπισκευάζοντα τὰ ὑπὸ τῆς τρικυμίας κατασυντριβέντα πλοῖά του. «Ναί,» μὲ εἶπεν, ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἐπιστρέψῃ κατὰ τὸ θέρος τοῦτο » ἢ κατὰ τὸ φθινόπωρον μὲ ἄπειρα πλοῦτη καὶ μὲ ὄλους τοὺς θεῖους συντρόφους του.» Καὶ σὺ, γέρον, ὅστις ὑπέφερες πολλὰ βάσανα, ἐπειδὴ θεὸς τις σὲ ἔφερε πλησίον μου, μὴ ζητῆς διὰ τῶν ψεύδεων νὰ γίνῃς εὐάρεστος καὶ νὰ μὲ εὐχαριστήσῃς· διότι οὐχὶ τούτων ἕνεκα ἐγὼ θὰ σὲ σεβασθῶ καὶ θὰ σὲ περιποιηθῶ, ἀλλὰ διότι φοβοῦμαι τὸν προστάτην τῶν ξένων Δία καὶ λυποῦμαι σὲ τὸν ἴδιον.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσας εἶπεν ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεὺς.

«Α! βεβαίως τὸ στῆθός σου ἐγκλείει πολὺ δύσπιστον καρδίαν. Πῶς, οἱ ὄρκοι μου δὲν σὲ ἐκλόνισαν! ἀλλ' ἄς κάμωμεν μίαν συμφωνίαν καὶ ἄνωθεν ἡμῶν οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον θεοὶ ἄς ἦναι μάρτυρες. Ἐὰν μὲν ὁ βασιλεὺς σου ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, θὰ μοὶ δώσῃς ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ μὲ ὀδηγήσῃς εἰς τὸ δουλίχιον»

κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς μου· εἰ δὲ δὲν ἐπανεῖλθη καθὼς σοὶ ἀναγγέλλω, διάταξον τοὺς ὑπηρέτας σου νὰ μὲ κρημνίσωσιν ἀπὸ τὴν κορυφὴν βράχου ἵνα εἰς τὸ μέλλον οἱ ἀπατεῶνες παύσωσι τὰ μάταια ψεύδη των.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ θεὸς χοιροβοσκός.

«Ξένε, ἡ πρᾶξις αὕτη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶρα καὶ εἰς τὸ μέλλον, θὰ ἡμαύρου τὴν ὑπόληψίν μου καὶ τὴν λάμψιν τῆς ἀρετῆς μου. Πῶς, ἀφοῦ σὲ εἰσήγαγον εἰς τὴν κατοικίαν μου καὶ σὲ ἐφιλοξένησα, νὰ σοῦ στερήσω τὴν ἀγαπητὴν σου ζωὴν καὶ νὰ τολμήσω ἔπειτα νὰ ἀποτείνω εὐχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου! Ἄλλὰ τῶρα ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ δείπνου· μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθωσιν οἱ σύντροφοί μου καὶ θὰ ἐτοιμάσωμεν εἰς τὴν καλύβην τὸ φαγητόν μας.»

Τοιοῦτοτρόπως αὐτοὶ μὲν ταῦτα ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, ἔφθασαν δὲ μετ' ὀλίγον οἱ χοῖροι καὶ οἱ βοσκοί. Καὶ τὰ μὲν θήλεα τὰ ἔκλεισαν εἰς τοὺς προσδιωρισμένους σταύλους, ἀπερίγραπτος δὲ ταραχὴ ἠγέρθη μεταξὺ τῶν μανδριζομένων χοίρων. Τότε ὁ θεὸς χοιροβοσκός ἔκραξε πρὸς τοὺς συντρόφους του.

«Φέρετέ μοι τὸν παχύτερον χοῖρον διὰ νὰ τὸν θυσιάσω πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου ὅστις μᾶς ἦλθε μακρόθεν, μετ' αὐτοῦ δὲ ἄς εὐφρανθῶμεν καὶ ἡμεῖς οἵτινες τυραννούμεθα βόσκοντες τοὺς λευκόδοντας χοίρους καὶ βλέποντες τοὺς ξένους νὰ κατατρῶγωσιν ἀτιμωρητὴ τοὺς κόπους μας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔκοψε ξύλα μὲ τὸν ἠκονημένον σίδηρον, οἱ δὲ σύντροφοί του ἔφερον χοῖρον πενταετῆ παχύτατον καὶ τὸν ἔρριψαν πλησίον τῆς ἐστίας. Ἄλλ' ὁ Εὐμαιὸς δὲν ἐλησμόνησε τοὺς ἀθανάτους, διότι εἶχε φρένας εὐσεβεῖς. Προσφέρων λοιπὸν ἀπαρχὰς, ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ λευκόδοντος χοίρου καὶ νύχηθῆν εἰς ὄλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπανεῖλθη ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐπειτα ὕψωσε σχιζὴν δρυὸς τὴν ὁποίαν ἐφύλαξεν ἀκεραίαν ὅταν ἔκοψε τὰ ξύλα, καὶ ἐκτύπησεν δι' αὐτῆς τὸ ζῶον.

τὸ ὅποιον ἐγκατέλιπεν ἡ ζωὴ ἀμέσως. Πάραυτα δὲ οἱ βοσκοὶ τὸ ἔσφαξαν, τὸ ἔκαυσαν καὶ ἤνοιξαν τὰ σπλάγχνα του. Ὁ δὲ Εὐμαιος, διὰ νὰ κάμῃ τὴν προσφορὰν, ἔλαβε τεμάχια ὡμὰ ἐξ ὄλων τῶν μελῶν, τὰ ἐκάλυψε διὰ λίπους καὶ τὰ ἔρριψεν εἰς τὸ καῖον πῦρ, ἐπιπάσσων αὐτὰ δι' ἱερᾶς κρ.θῆς. Τότε κατέκοψαν τὰ λοιπὰ, τὰ ἐπέρασαν εἰς ὄβελους, τὰ ἔψησαν μετὰ προσοχῆς, τὰ ἀπέσυραν τοῦ πυρὸς καὶ τὰ ἔθεσαν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ δὲ Εὐμαιος, ἰστάμενος ὄρθιος, τὰ διένειμε, διότι τὸ πνεῦμά του δὲν ἠγνῶει τί ἦτο δίκαιον. Κατ' ἀρχὰς ἔκαμν ἐπτὰ μερίδια προσευχόμενος· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφιέρωσεν εἰς τὰς Νύμφας καὶ εἰς τὸν υἱὸν τῆς Μαίας Ἐρμῆν ἀποτείνων πρὸς αὐτοὺς εὐχὰς, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ διένειμε μετὰ τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐτίμησε τὸν Ὀδυσσεῖα δούς αὐτῷ ὀλόκληρα τὰ νῶτα τοῦ χαλκόδοντος χοίρου. Ἡ δὲ καρδία τοῦ βασιλέως εὐφράνθη καὶ ἀποτείνας πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τῷ εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

« Εἶθε, ὦ Εὐμαιε, νὰ ἀγαπᾶσαι πάντοτε παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, σὺ ὅστις εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὕρισκόμενον μὲ τιμᾶς διὰ τῶν εὐχύμων τούτων φαγητῶν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Εὐμαιος ὁ χοιροβοσκός.

« Γρῶγε, ἀγαπητὲ ξένε, καὶ εὐφραίνου μὲ ταῦτα τὰ ὅποια εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας· ὁ θεὸς δίδει τὸ μὲν καὶ ἀρνεῖται τὸ δὲ ὅπως θέλει ἡ καρδία του, διότι εἶναι παντοδύναμος. »

Εἶπε καὶ προσέφερε τὰς ἀπαρχὰς εἰς τοὺς αἰωνίους θεοὺς. Ἀφοῦ δὲ ἔκαμε σπονδὰς μὲ ἄκρατον οἶνον, ἔθεσε τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πορθητοῦ τῶν πόλεων Ὀδυσσεῶς ὅστις ἐκάθητο πλησίον τοῦ μεριδίου του. Τὸν ἄρτον διένειμεν ὁ ὑπηρέτης Μεσαύλιος τὸν ὅποιον αὐτὸς ὁ ἴδιος Εὐμαιος εἶχεν ἀγοράσει κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυρίου του, ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς Πηνελόπης ἢ τοῦ σεβασμίου Λαέρτου. Τάφιοι θαλασσοπόροι τὸν εἶχον πωλήσει εἰς αὐτὸν, καὶ οὗτος τὸν ἐπλήρωσεν ἐκ τῶν ἰδίων του χρημάτων.

Οἱ δαιτυμόνες ἔτεινον τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ ἐνώπιόν των τεθειμένα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ κατεσίγησαν τὴν

πειναν καὶ τὴν δίψαν ἀφήρσεν ὁ Μεσαύλιος τὸν ἄρτον, οἱ δὲ χορτασθέντες βοσκοὶ ἠγέρθησαν διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς κλίνας των. Ἡ νύξ ἐπῆλθε θλιβερά καὶ σκοτεινή· ὁ Ζεὺς δὲν ἔπαυσε νὰ βρέχη, καὶ ὁ ὑγρὸς Ζέφυρος νὰ πνέῃ σφοδρῶς. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν ἀρχιβοσκόν, ὅστις τὸν ἐπεριποιεῖτο τόσον πολὺ, καὶ διὰ νὰ ἰδῆ ἂν θὰ ἐξεδύετο τὴν ἰδίαν του χλαῖναν διὰ νὰ τὴν δώσῃ εἰς αὐτόν, ἢ θὰ ἐζήτει καμμίαν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας του, διηγήθη τὸ ἀκόλουθον περιστατικόν.

« Ἀκούσατέ με τώρα, Εὐμαιε, καὶ ὑμεῖς οἱ λοιποὶ σύντροφοι, θὰ σᾶς εἰπῶ λόγον τινὰ πρὸς καύχησίν μου, διότι μὲ παρακινεῖ ὁ ζαλιζων τὰς φρένας οἶνος ὅστις καὶ εἰς αὐτὸν τὸν σοβαρὸν ἐμπνέει ἄσματα, γέλωτας, χοροὺς, καὶ πολλὰκις τῷ ἀποσπᾶ λέξεις τὰς ὁποίας φρονιμώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐσιώπα. Ἄφοῦ λοιπὸν ἡ γλῶσσά μου ἐλύθη, δὲν θὰ κρύψω τὸν στοχασμὸν μου. Ἄχ! διατὶ νὰ μὴν ἔχω τὴν πρώτην νεότητα καὶ τὴν πρώτην βίωμην ὡς ὅτε ἐνώπιον τῆς Τρωάδος ὠδηγοῦμεν ἐνέδρας! Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Μενέλαος ἦσαν ἀρχηγοὶ μας, ἐγὼ δὲ ἦμην τρίτος ἀρχηγὸς διότι ἐκεῖνοι τὸ ἀπήτησαν. Ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς πόλεως, ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ὑψηλῶν τειχῶν· καὶ ἡμεῖς μὲν περὶ τὸ φρούριον μεταξὺ πυκνῶν θάμνων καὶ βαλτωδῶν καλαμώνων ἐκειτόμεθα ἐνεδρεύοντες ἔνοπλοι, κακὴ δὲ νύξ παγετώδης περιεκάλυψεν ἡμᾶς· ἡ χιὼν ἐσωρεύετο ἐπάνω μας ψυχρὰ ὡς πάχνη, καὶ πέριξ τῶν ἀσπίδων μας ἐσχηματίζετο κρύσταλλος. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου, ἔχοντες τὰς χλαῖνας καὶ τοὺς χιτῶνάς των, ἐκοιμῶντο ἀναπαυτικῶς μὲ τοὺς ὤμους κεκαλυμμένους διὰ τῶν ἀσπίδων· ἐγὼ ὅμως ἐξ ἀπρονοησίας εἶχα ἀφήσει τὴν χλαῖνά μου εἰς τὴν σκηνήν μου διότι δὲν προσέβλεπον ὅτι ἤθελεν ἐπέλθει τόσον δριμύ ψυχρος, καὶ μετ' ἐμοῦ δὲν εἶχον ἄλλο τι εἰμὴ τὴν ἀσπίδα μου καὶ τὸν λαμπρὸν ζωστῆρά μου. Εἰς τὸ τελευταῖον τρίτον τῆς νυκτὸς, ἐνῶ τὰ ἄστρα ἦσαν πρὸς τὴν δύσιν των, ὤθησα

διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὸν γείτονά μου Ὀδυσσεά καὶ τῷ εἶπον τοὺς λόγους τούτους τοὺς ὁποίους ἀμέσως ἐνόησεν.

«Εὐγενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν θὰ ἤμῃ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη μεταξὺ τῶν ζώντων· τὸ πῦχος μὲ ἐδάμασε διότι δὲν ἔχω χλαῖναν· θεὸς τις μὲ ἐπάτησε πείσας με ὅτι ἤρκει ὁ χιτῶν μου, καὶ τώρα δὲν νύπάρχει σωτηρία.»

«Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ, ταχὺς εἰς τὸ συμβουλευεῖν καὶ εἰς τὸ μάχεσθαι, συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ἐξῆς ἰδέαν καὶ μὲ εἶπε χαμηλοφώνως.

«Σιώπα τώρα μήπως κανεῖς ἄλλος σὲ ἀκούσῃ.»

«Ἐπειτα, στηρίζας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος, ἔκραξε.

«Φίλοι, ἀκούσατέ με· θεῖος ὄνειρος μὲ ἐπεσκέφθη κοιμώμενον. Ὀνειρεύθητιν ὅτι πολὺ ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τὰ πλοῖα. » Ἄς δράμῃ λοιπὸν κανεῖς ἐξ ὑμῶν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ στείλῃ ἀπὸ τὸ στρατόπεδον περισσοτέρους Ἕλληνας.»

«Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος, ἀνεπήδησεν εὐθύς, ἔρριψεν ἀπ' ἐπάνω του τὴν πορφυρόχρουν χλαῖνάν του καὶ ἔσπευσε τρέχων πρὸς τὸ στρατόπεδον. Τότε ἐγὼ περιετυλίχθην μὲ τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο καὶ ἐκοιμήθην ἀναπαυτικὰ μέχρι οὗ ἀνέτειλεν ἡ χρυσόθρονος Ἥως. Ἄχ! διατὶ νὰ μὴν ἔχω τὴν πρώτην μου νεότητα καὶ τὴν πρώτην ῥώμην! βροσκός τις θὰ μοὶ ἔδιδε τὴν χλαῖνάν του οἰκτεῖρων καὶ σεβόμενος γενναῖον ἄνθρωπον. Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ φορῶ τὰ ἄθλια ταῦτα ῥάκη, μὲ ἔχουσι παρερρίμμενον.»

Πρὸς τοῦτον ἀπαντῶν εἶπεν ὁ Εὐμαιοὺς ὁ χοιροβοσκός.

«ὦ γέρον, ἡ διήγησίς σου εἶναι ἐξαιρετός, καὶ δὲν εἶπες τίποτε μέχρι τοῦδε ἀνωφελῶς. Ὅχι, οὔτε φορέματος θὰ στερηθῆς, οὔτε ἄλλου τινὸς ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δίδωνται εἰς δυστυχῆ ἰκέτην ἐλθόντα ἀπὸ μακρὰν. Ἄλλ' ὅταν ἐξημερώσῃ πρέπει πάλιν νὰ φορέσῃς τὰ ῥάκη σου. Δὲν ἔχομεν ἐδῶ πολλὰς χλαῖνας μήτε χιτῶνας διὰ νὰ ἀλλάσωμεν, μία δὲ μόνη ἐνδυμασία ἀρκεῖ εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.»

Ἄλλ' ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ἅμα ἐπιστρέψῃ θὰ σοὶ δώσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ σὲ ἀποστείλῃ ὅπου θελήσῃ ἢ καρδίᾳ σου καὶ ἡ ψυχὴ σου.»

Ταῦτα εἰπὼν ἠγέρθη καὶ ἔστησε πλησίον τοῦ πυρὸς κλί-
νην τὴν ὁποίαν ἔστρωσε μὲ δέρματα προβάτων καὶ αἰγῶν.
Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ βοσκὸς ἔρριψεν ἐπ'
αὐτοῦ πυκνὴν καὶ μεγάλην χλαῖναν τὴν ὁποίαν ἐφύλαττε
πρὸς ἀλλαγὴν καὶ τὴν ὁποίαν ἐφόρει ὁσάκις βιαία βροχὴ
κατεπλημμύρει τοὺς ἀγρούς.

Οὕτως ἀνεπαύθη ὁ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ νέοι βοσκοὶ κατεκλί-
θησαν πλησίον του. Ἄλλ' ὁ Εὐμαιὸς δὲν ἀπεφάσιζε νὰ κοι-
μηθῇ μακρὰν τῆς ἀγέλης του καὶ ἐξῆλθε μὲ τὰ ὄπλα του,
ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας ἐκεῖνος
ἐλάμβανε κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ
θεράπων ἔρριψεν ἠκονημένον ξίφος περὶ τοὺς ἰσχυροὺς ὤμους
του, ἔπειτα δὲ ἐνεδύθη τὸ ἐκ μεγάλης αἰγὸς τριχωτὸν δέρ-
μα καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας ὀξὺ ἀκόντιον διὰ νὰ προστα-
τεύεται ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης καὶ κατὰ τῶν κυνῶν καὶ κατὰ τῶν
ἀνθρώπων. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ὁ μὲν Εὐμαιὸς, μετέβη νὰ
κατακλιθῇ πλησίον τῆς ἀγέλης του εἰς βαθὺ σπήλαιον προ-
φυλαττόμενον ἀπὸ τὸν βορέαν ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ χοῖροί του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ο΄

Ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ὑπῆγεν εἰς τὴν εὐρύχωρον Λακε-
δαίμονα διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν ἔνδοξον υἱὸν τοῦ μεγαθύ-
μου Ὀδυσσέως νὰ σπεύσῃ τὴν ἀναχώρησίν του. Εὔρε δὲ
τοὺς δύο νέους ἥρωας κατακεκλιμένους εἰς τὸν πρόδομον τοῦ
ἐνδόξου Μενελάου· τὸν μὲν Πεισίστρατον κοιμώμενον βα-

θείως, τὸν δὲ Τηλέμαχον δὲν εἶχε καταλάβει ὁ γλυκὺς ὕπνος, διότι εἰς τὴν καρδίαν του κατὰ τὴν θείαν νύκτα διηγείροντο ἀνησυχίαι περὶ τοῦ πατρὸς του. Σταθείσα δὲ πηλοσίων του ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηναῖα τῷ εἶπε.

Ἄ Τηλέμαχε, δὲν εἶναι καλὸν νὰ πλανᾶσαι περισσότερον καιρὸν μακρὰν τῆς οἰκίας σου ἀφίνων τὰ πλοῦτή σου εἰς τὴν διάκρισιν ἀνθρώπων βιαίων καὶ παρανόμων, μήπως σοῦ καταφάγωσι τὰ πάντα μοιράζοντες τὰ κτήματά σου καὶ ἀποβῆ τὸ ταξειδιόν σου μάταιον. Παρακίνησον λοιπὸν τὸν ἀνδρείον Μενέλαον νὰ σὲ ἀποστείλῃ διὰ νὰ εὔρης ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν ἀρίστην μητέρα σου, διότι ἤδη ὁ πατήρ της καὶ οἱ ἀδελφοί της τὴν στενοχωροῦσι νὰ συζευχθῇ τὸν Εὐρύμαχον ὅστις διακρίνεται μεταξὺ τῶν μνηστήρων διὰ τὰ δῶρά του καὶ ὑπόσχεται πλουσιωτάτην προῖκα. Πρόσεξον μήπως παρὰ τὴν θέλησίν σου σοὶ ἀφαιρέσωσιν ἐκ τῆς οἰκίας σου μέρος τι τῶν θησαυρῶν σου. Ἠξεύρεις ποίαν ψυχὴν περικλείει τὸ στήθος γυναικὸς· θέλει πάντοτε νὰ αὐξάνῃ τὰ κτήματα ἐκείνου τὸν ὁποῖον συζεύγνυται, ἡ δὲ ἐνθύμησις τῶν πρώτων της τέκνων τὰ ὁποῖα ἐγέννησεν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ὅστις ἀπέθανε καὶ ὅστις τὴν ἔλαβε παρθένον, ἐξαλείφεται καὶ ποτὲ δὲν ἐρωτᾷ περὶ αὐτῶν. Ἀναχώρησον λοιπὸν, καὶ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν οἱ θεοὶ θὰ σοὶ δείξωσιν ἔνδοξόν τινα σύζυγον, ἐμπιστεύθητι τὰ πλοῦτή σου εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν σου ἧτις ἤθελε σοὶ φανῆ μάλλον πιστή. Τώρα ἔχω νὰ σὲ εἰπῶ ἀκόμη ἄλλην μίαν λέξιν· οἱ ἀνδρείότεροι τῶν μνηστήρων σὲ ἐνεδρεύουσιν εἰς στενὸν τι, μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς πετρώδους Σάμης, ἐπιθυμοῦντες νὰ σὲ φονεύσωσι πρὶν φθάσης εἰς τὴν ἀγαπητὴν σου πατρίδα. Ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των, καὶ πρὶν τούτου ἡ γῆ θὰ καλύψῃ πολλοὺς ἐξ ἐκείνων οἵτινες τρώγουσι τὴν περιουσίαν σου. Κυβέρνα τὸ πλοῖόν σου μακρὰν τῶν νήσων καὶ πλέε διὰ νυκτός, ἐκεῖνος δὲ ἐκ τῶν θεῶν ὅστις ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν σωτηρίαν σου θὰ ἀποστείλῃ ὀπισθὲν σου ἄνεμον οὐρίον. Ἄμα φθάσης εἰς τὴν

πλησιεστέρα ἀκτὴν τῆς Ἰθάκης ἀποβιβάσθητι μόνος· πέμψον ἀκολούθως εἰς τὴν πόλιν τὸ πλοῖον μεθ' ὄλων τῶν συντρόφων σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν χοιροβοσκόν σου Βῦμαιον ὅστις πάντοτε εἶναι εὖνους πρὸς σέ. Κοιμήθητι ἐκεῖ καὶ εἰπέ εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν Πηνελόπην ὅτι ἐπανῆλθες σῶος καὶ ἀβλαβῆς ἐκ τῆς Πύλου.»

Καὶ ἡ Ἀθηνᾶ εἰπούσα ταῦτα ἀπεμακρύνθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν εὐρύχωρον Ὀλυμπόν, ὁ δὲ Τηλέμαχος, κινήσας διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ποδὸς τὴν πτέρναν τοῦ Πεισιστράτου, τὸν ἀφύπνισε καὶ τῷ εἶπεν.

«Ἐγέρθητι, υἱὲ τοῦ Νέστορος, καὶ ζεύξον εἰς τὸ ὄχημα τοὺς ἰσχυροὺς ἵππους σου διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος.

«Τηλέμαχε, οἳαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ ἀνυπομονησία μας, δὲν δυνάμεθα νὰ ὀδοιπορήσωμεν διὰ νυκτὸς, ἀλλ' ἡ αὐγὴ δὲν θὰ βραδύνη νὰ ἀνατείλῃ. Περίμενε νὰ θέσῃ εἰς τὸ ὄχημα τὰ δῶρά του ὁ ἔνδοξος Ἀτρεΐδης, ὁ δορυκλυτὸς Μενέλαος, καὶ σὲ ἀποστείλῃ μὲ γλυκεῖς λόγους, διότι ὁ φιλοξενηθεὶς ἐνθυμεῖται διὰ παντὸς ἐκεῖνον ὅστις τὸν ἐφιλοξένησε καὶ τὸν περιεποιήθη.»

Ἄρα εἶπε ταῦτα, ἀνέτειλεν ἡ χρυσόθρονος Ἥως, καὶ ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος, ἐγκαταλιπὼν τὴν κλίνην ὅπου ἀνεπαύετο ἀκόμη ἡ ξανθὴ Ἑλένη, ἦλθε πλησίον αὐτῶν. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῶς ἔσπευσε νὰ ἐνδυθῇ τὸν χιτῶνά του καὶ νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν ὤμων του τὸν μέγαν μανδύαν του· οὕτω δὲ ἐξῆλθε τῶν θυρῶν καὶ ἔκραξεν.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διοτρεφῆ Μενέλαε, δυνάστα λαῶν, ἀπόστειλόν με ἀμεσῶς εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα, διότι ἡ καρδιά μου ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψω πλέον εἰς τὴν οἰκίαν μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκριθὲ ὁ Μενέλαος.

«Τηλέμαχε, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία σου, δὲν θὰ σὲ κρατήσω περισσότερο, διότι κατακρίνω καὶ ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ὑπὲρ τὸ μέτρον φιλόφρων καὶ ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ὑπὲρ

τὸ μέτρον ψυχρός· ἐν παντί δὲ πᾶν μέτρον ἄριστον· ἐπίσῃς κακὸν εἶναι νὰ βιάζῃ τις τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ μείνῃ ἀκόμη ξένου, καθὼς καὶ νὰ κρατῇ τὸν ξένον ὅστις ἀνυπομονεῖ νὰ ἀναχωρήσῃ. Πρέπει νὰ τὸν περιποιῆται ἐνόσφ μένει καὶ νὰ τὸν ἀποστέλλῃ ἅμα ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιθυμίαν του. Ἐν τούτοις περιμένει νὰ θέσω εἰς τὸ ὄχημά σου ὠραῖα δῶρα τὰ ἑποῖα θὰ ἰδῆς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ νὰ διατάξω τὰς γυναῖκας νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ πρῶτον γεῦμα μὲ τὰ ἄφθονα φαγητὰ τὰ ὅποια ὑπάρχουσιν εἰς τὸ ἀνάκτορον, διότι θὰ ἦναι καὶ τιμὴ καὶ ὄφελος νὰ διέλθετε μεγάλην ἔκτασιν γῆς ἀφοῦ γευματίσετε. Ἐὰν θελήσῃς νὰ περιηγηθῆς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἄργος θὰ σὲ συνοδεύσω ἐγὼ ὁ ἴδιος, θὰ ζεύξω τοὺς ἵππους μου εἰς τὸ ὄχημα, θὰ σὲ εἰσαγάγω εἰς τὰς πόλεις τῶν ἠρώων καὶ ὅλοι θὰ σπεύσωσι νὰ σοὶ προσφέρωσι δῶρα, χαλκίλους τρίποδας, πλουσίους λέβητας, ἡμιόνους, καὶ χρυσᾶ ποτήρια.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διοτρεφῆ Μενέλαε, δυνάστα λαῶν, ἡ εὐχὴ μου εἶναι νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου, διότι ἀναχωρήσας δὲν ἄφησα κανένα νὰ φυλάττῃ τὰ κτήματά μου, καὶ φοβοῦμαι μήπως, ἀναζητῶν τὸν θεῖον πατέρα μου, ἢ χαθῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἢ χάσω ἐκ τῆς οἰκίας μου πολύτιμόν τι κειμήλιον.»

Ἄφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Μενέλαος εὐθύς διέταξε τὴν σύζυγόν του καὶ τὰς ὑπηρετρίδας νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ πρῶτον γεῦμα μὲ τὰ ἄφθονα φαγητὰ τὰ ὅποια ὑπῆρχον εἰς τὸ ἀνάκτορον. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ἔφθασε πλησίον τοῦ βασιλέως ὁ υἱὸς τοῦ Βοήθου Ἐτεωνεὺς ὅστις κατῴκει οὐχὶ μακρὰν, ὁ δὲ Ἀτρεΐδης τὸν διέταξε νὰ ἀνάψῃ πῦρ καὶ νὰ ψήσῃ τὰ κρέατα. Καὶ ὁ μὲν Ἐτεωνεὺς ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, ὁ δὲ Μενέλαος ἐπέστρεφεν εἰς τὸν εὐωδιάζοντα θάλαμόν του, οὐχὶ μόνος, διότι τὸν παρηκολούθουν ἡ Ἑλένη καὶ ὁ Μεγαπένης. Ἄφοῦ ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν κατατεθειμένα τὰ πολύτιμα πράγματά του, ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἔλαβε βαθὺ ποτήριον, τὸν δὲ υἱὸν του διέταξε νὰ μεταφέρῃ

κρατῆρα ἀργυροῦν. Ἡ Ἑλένη ἐστάθη πρὸ τῶν κιβωτίων ὅπου ὑπῆρχον ὑφάσματα μεγαλοπρεπῶς πεποικιλμένα, ἔργα τῶν χειρῶν τῆς, καὶ ἡ εὐγενῆς ἐκείνη γυνὴ ἐξέβαλεν ἓνα πέπλον ὅστις ἦτο ὠραιότατος διὰ τὰ ποικίλματά του καὶ μέγιστος ἐνταύτῳ, ἤστραπτε δὲ ὡς ἄστρον καὶ ἔκειτο ὑποκάτω ὅλων τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ τρεῖς διήλθον πάλιν τὰ δώματα· ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν Τηλέμαχον, τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος ὠμίλησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Τηλέμαχε, εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὴν ἐπάνοδόν σου, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας σου· ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ δώσω τὸ πολυτιμότερον, τὸ ὠραιότερον κειμήλιον ἀπὸ ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς τὴν οἰκίαν μου. Δέχθητι τὸν ἐξαισίως δεδουλευμένον τοῦτον κρατῆρα, εἶναι ἐξ ἀργύρου καθαρῶ, τὰ δὲ χεῖλη του χρυσᾶ· τὸν κατεσκεύασεν ὁ Ἥφαιστος καὶ μοὶ τὸν προσέφερον ὁ ἦρωσ Φαίδιμος, βασιλεὺς τῶν Σιδονίων, ὅταν μὲ ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν του κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τρωάδος ἐπιστροφάν μου. Σήμερον σοὶ τὸν προσφέρω εὐχαρίστως.»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ ἦρωσ Ἀτρεΐδης ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Τηλέμαχον τὸ βαθὺ ποτήριον, ὁ δὲ ῥωμαλέος Μεγαπένθης ἔθεσεν ἐνώπιόν του τὸν λαμπρὸν κρατῆρα τὸν ὁποῖον ἔφερε. Τέλος ἡ ὠραία Ἑλένη, κρατοῦσα τὸν μέγαν πέπλον, ἐπλησίασε καὶ εἶπε.

«Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, ἀγαπητὸν τέκνον, σοὶ δίδω πρὸς ἐνθύμῃσιν τὸ ἔργον τοῦτο τῶν χειρῶν μου τὸ ὁποῖον ἄς φορέσῃ ἡ σύζυγός σου κατὰ τὴν ὥραν τοῦ πολυποθήτου γάμου σου· ἕως τότε, ἄς τὸ φυλάττῃ εἰς τὸ μέγαρον ἢ ἀγαπητῇ σου μήτηρ. Εὐχομαι δὲ νὰ φθάσῃς χαίρων εἰς τὴν λαμπρὰν οἰκίαν σου καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου.»

Ταῦτα εἰπούσα τῷ ἐνεχείρισε τὸν ὠραῖον πέπλον τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ὁ δὲ ἦρωσ Πεισίστρατος ἔθεσε τὰ εὐγενῆ δῶρα εἰς καλάθιον καὶ τὰ ἐθαύμασεν ἐν τῇ ψυχῇ του. Τότε ὁ ξανθὸς Μενέλαος τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνακτόρου ὅπου ἐκάθησαν ἐπὶ ἐδρῶν καὶ ἐπὶ

θρόνων. Ἵππρέτρια κρατοῦσα ὤραιαν χρυσοῦν προχόην ἔχουεν ὕδωρ ἐπὶ ἀργυρᾶς λεκάνης διὰ νὰ νιφθῶσιν, ἔπειτα δὲ ἔστησεν ἐνώπιόν των ὀμαλήν τράπεζαν τὴν ὁποίαν ἡ σεβασμία οἰκονόμος ἐγέμισε προθύμως ἀπὸ φαγητὰ ἐκ τῶν ἐναποταμιευμένων. Ὁ Ἐτεωνεύς ἔκοπτε τὰ κρέατα καὶ τὰ διεμοίραζεν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Μενελάου ἔδιδεν οἶνον. Τότε οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ προκείμενα φαγητὰ, ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθησαν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτὸν, ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐζευξαν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ ἄρματος· ἐξῆλθον δὲ ἀπὸ τὰ πρόθυρα καὶ ἀπὸ τὴν ἀντηχοῦσαν στοάν. Ὁ ξανθὸς Μενέλαος τοὺς ἠκολούθει κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα χρυσοῦν ποτήριον πλῆρες οἴνου ἐκλεκτοῦ ἵνα ἀναχωροῦντες κάμωσι τελευταίαν σπονδὴν. Σταθεὶς δὲ ὁ σεβαστὸς βασιλεὺς πρὸ τῶν ἵππων, καὶ κλίνων πρὸς αὐτοὺς τὸ ποτήριον, εἶπε.

«Χαίρετε, νέοι ἥρωες, καὶ φέρετε τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς τὸν Νέστορα τὸν ποιμένα τῶν λαῶν, διότι πάντοτε ἐδεῖκνυε πρὸς ἐμὲ πατρικὴν ἀγαθότητα ὅτε οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπολέμουν εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«᾿Ω εὐγενῆ τρῶφιμε τοῦ Διὸς, θὰ ἀναγγεῖλωμεν πιστῶς τοὺς λόγους σου εἰς τὸν σεβάσιμον Νέστορα. Εἶθε δὲ καὶ ἐγὼ ὁμοίως, ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰθάκην, νὰ εἶπω εἰς τὸν Ὀδυσσεά ἐν τῇ οἰκίᾳ του ὅτι ἔλαβον παρὰ σοῦ πᾶν εἶδος φιλοφροσύνης καὶ περιποιήσεως, καὶ ὅτι ἔχω μετ' ἐμοῦ κειμήλια πολλὰ καὶ καλὰ.»

Ἐνῶ ἔτελείονε τοὺς λόγους τούτους, ἐπέταξε δεξιόθεν πτηνόν· ἦτο μέγας ἀετὸς κρατῶν εἰς τοὺς ὄνυχάς του παχεῖαν χῆνα, λευκὴν, τραφεῖσαν εἰς αὐλὴν βασιλέως. Οἱ ὑπηρεταὶ καὶ αἱ γυναῖκες τὸν κατεδίωκον διὰ τῶν κραυγῶν των, ἀλλ' ὁ ἀετὸς ἐπλησίαζε πάντοτε πρὸς τὸ ἄρμα καὶ ἐπέταξεν ἐκ δεξιῶν τῶν ἵππων. Εἰς τὴν θεὰν ταύτην ὄλοι ἐχάρησαν καὶ ἡ καρδιά των εὐφράνθη· πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος ὠμίλησε καὶ εἶπε.

«Σκέφθητι, ὦ Μενέλαε, ἐάν δι' ἡμᾶς ἢ διὰ σὲ ὁ θεὸς ἔδειξε τὸ σημεῖον τοῦτο.»

Ἐνῶ δὲ ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἐσκέπτετο καὶ ἐσυλλογίζετο πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸν οἰωνόν, τὸν ἐπρόλαβεν ἡ μακρόπεπλος Ἑλένη καὶ εἶπεν.

«Ἀκούσατε τὴν ἐξήγησιν τοῦ οἰωνοῦ, πῶς οἱ θεοὶ μοὶ τὴν ἐμπνέουσι καὶ πῶς αἰσθάνομαι ὅτι θὰ ἐκπληρωθῇ. Καθὼς ὁ ἀετὸς, καταβαίνων ἐκ τῶν ὀρέων ὅπου ἔχει τὴν γενεάν του καὶ τὴν φωλεάν του, ἤρπασεν εἰς τοὺς ἰσχυροὺς ὄνυχάς του τὴν χῆνα τὴν τραφεῖσαν εἰς τὰς οἰκίας μας, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, μετὰ σκληρᾶς ἀτυχίας καὶ μακρὰς περιπλανήσεως, θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καὶ θὰ ἐκδικηθῇ. Ἴσως ἤδη εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα του ὅπου ἐτοιμάζει τὸν ὄλεθρον ὄλων τῶν μνησθήρων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Εἶθε νὰ πράξῃ ταῦτα ὁ φοβερὰ βροντῶν Ζεὺς, ὁ ἀνὴρ τῆς Ἥρας· τούτου ἕνεκα καὶ ἐκεῖ θὰ σοὶ ἀποτείνω τὰς εὐχάς μου ὡς πρὸς θεάν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐξώτρυνε τοὺς ἵππους διὰ τῆς μᾶστιγος καὶ ὤρμησαν οὗτοι μετὰ πολλῆς προθυμίας διὰ τῆς πόλεως καὶ τῆς πεδιάδος, μὴ παύσαντες ἐπὶ ὄλην τὴν ἡμέραν νὰ βαστάζωσι τὸν ζυγὸν ἐκατέρωθεν. Ὁ ἥλιος ἔδυσσε καὶ οἱ δρόμοι ὅλοι ἐσκοτίσθησαν, οἱ δὲ ἥρωες ἔφθασαν εἰς Φηράς, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Διοκλέους, υἱοῦ τοῦ Ὀρσιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ἀλφειός. Ἐκεῖ ἀνεπαύθησαν καθ' ὄλην τὴν νύκτα καὶ ὁ βασιλεὺς τοῖς προσέφερε τὰ δῶρα τῆς φιλοξενίας. Ὅταν δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδodάκτυλος Ἥως ἔξευξαν πάλιν τοὺς ἵππους καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ λαμπρὸν ἄρμα καὶ ἤλαυνον αὐτοὺς ἔξω τῶν προθύρων καὶ τῆς ἀντηχούσης στοᾶς. Οἱ ἥρωες ἐμάστιζαν τοὺς ἵππους οἵτινες ἔτρεχον μετὰ προθυμίας, μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν ὑψηλὴν πόλιν τῆς Πύλου, καὶ τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος.

«Φίλε, πῶς, ἀφοῦ μοὶ ὑποσχέθῃς, θὰ ἐκτελέσῃς ὅ,τι θὰ

σοι εἶπω; εἴμεθα ξένοι διὰ παντὸς ἔνεκα τῆς φιλίας τῶν πατέρων μας, ἔνεκα τῆς αὐτῆς ἡλικίας τὴν ὁποίαν ἔχομεν καὶ ἔνεκα τῆς ὁδοιπορίας ταύτης ἣτις πρὸ πάντων θὰ συνδέσῃ τὰς ψυχὰς μας. Μὴ μὲ ὀδηγήσῃς πέραν τοῦ πλοίου, ἀλλ' ἄφυσόν με νὰ καταβῶ ἐδῶ, μήπως ὁ γέρον, ἐπιθυμῶν νὰ μὲ περιποιηθῇ, μὲ κρατήσῃ χωρὶς νὰ θέλω εἰς τὸ ἀνάκτορόν του, ἐνῶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀναχωρήσω τάχιστα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Νέστορος ἐσκέφθη μὲ τὴν ψυχὴν του τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις του. Τέλος δὲ ἐνόμισε καλλίτερον νὰ πράξῃ τὸ ἐξῆς· διεύθυνε τοὺς ἵππους τοῦ πρὸς τὸ παράλιον, ἔφθασεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν πρύμνην τὰ εὐγενῆ δῶρα τοῦ Μενελάου, τὸν χρυσὸν καὶ τὰ ἐνδύματα, καὶ προέστρεψε τὸν φίλον του διὰ τῶν ἐξῆς ταχέων λόγων.

«Σπεῦσον τώρα νὰ εἰσέλθῃς καὶ παρακίνησον ὅλους τοὺς συντρόφους σου νὰ πράξωσι τὸ αὐτὸ, πρὶν ἐπιστρέψω εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ὁμιλήσω εἰς τὸν πατέρα μου. Γνωρίζω τὰς παραφοράς τῆς καρδίας του, δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσῃς καὶ θὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος νὰ σὲ ζητήσῃ μέχρις ἐδῶ. Τότε δὲ δὲν φρονῶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἄπρακτος, καὶ ὅπωςδήποτε θὰ ὀργισθῇ πολὺ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκτύπησε τοὺς καλλίτριχας ἵππους πρὸς τὴν Πύλον καὶ μετ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνάκτορον. Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος ἐξώτρυνε τοὺς συντρόφους του νὰ σπεύσωσι.

«Τακτοποιήσατε τὰ τοῦ πλοίου, ὦ φίλοι μου, εἰσέλθετε ἀμέσως καὶ ἅς διασχίσωμεν τὴν θάλασσαν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν καὶ εἰσῆλθον ταχέως. Διαρκουσῶν δὲ τῶν ἐτοιμασιῶν ἐκεῖνων, ὁ ἥρωσ ἀπέτεινε τὰς εὐχὰς του πρὸς τὴν Ἀθηναῖν καὶ πλησίον τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου ἔκαμνε σπονδὰς. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτὸν ξένος τις φυγὰς ἐξ Ἀργούς, ὅπου εἶχε φονεύσει ἕνα πολίτην. Ἦτο μάντις ἐκ γενετῆς, ἣ δὲ καταγωγὴ του ἦτο ἡ ἀκό-

λουθος· ὁ Μελάμπους ἄλλοτε κατῶκει τὴν Πύλον, τὴν πλου-
 σίαν εἰς πρόβατα, καὶ εἶχεν ἐκεῖ ἐξαίρετα μέγαρα· ἀλλὰ
 τὴν ἐγκατέλιπε καὶ κατέφυγεν εἰς ἄλλον λαὸν διὰ τὴν ἀπο-
 φύγη τὴν ὀργὴν τοῦ Νηλέως, τοῦ ἐνδοξοτάτου τῶν ἀνθρώ-
 πων. Ὁ βασιλεὺς οὗτος, ἐπὶ ἕν ὀλόκληρον ἔτος, ἐκράτει διὰ
 τῆς βίας τὰ ἄπειρα πλούτη του, ἐνῶ οὗτος εἰς τὰ μέγαρα
 τοῦ Φυλάκου ἦτο δεδεμένος μὲ σκληρὰ καὶ ἀδιάσπαστα
 δεσμὰ καὶ ὑπέφερε πολλὰς τυραννίας ἕνεκα τῆς προσβολῆς
 τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τὸν Ἴφικλον θελήσας τὴν ἀπολαύσει
 τὴν ὠραίαν Πηρῶ· διότι ἡ ἀγρία Ἐρινὺς εἶχεν ἐμπνεύσει εἰς
 τὸν νοῦν του τὸ μέγα ἐκεῖνο λάθος. Ἀλλὰ τέλος ὁ Μελάμ-
 πους ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ἔφερε τὰς μυκωμένας βοῦς τοῦ
 βασιλέως ἐκ τῆς Φυλάκης, ἐξεδίκηθη διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ
 θεοῦ Νηλέως, ἐνύμφευσε τὸν ἀδελφόν του μὲ τὴν θυγατέρα
 τοῦ βασιλέως καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ ἵπποτρόφον Ἄργος ὅπου τὸ
 πεπρωμένον του ἦτο τὴν τελειώσῃ τὸ στάδιόν του βασιλεύων
 ἐπὶ πολλῶν λαῶν. Εἰς τὴν χώραν δὲ ἐκείνην ἐνυμφεύθη ἄλ-
 λην γυναῖκα, ἔκτισεν ὑψηλὸν μέγαρον καὶ ἐγέννησε δύο ἀν-
 δρείους υἱοὺς, τὸν Ἀντιφάτην καὶ τὸν Μάντιον. Ἐκ τούτων
 ὁ Ἀντιφάτης ἐγέννησε τὸν μεγάλθυμον Ὀϊκλέα, οὗτος δὲ τὸν
 σωτήρα τοῦ λαοῦ Ἀμφιάραον τὸν ὁποῖον ἐγκαρδίως ὑπερη-
 γάπων ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἀλλ' ὅστις δὲν ἠδυνήθη τὴν
 φθάσει εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος, διότι ἡ σύζυγός του
 δωροδοκηθεῖσα τὸν ἐπρόδοσε καὶ ἐφονεύθη εἰς τὰς Θήβας
 ἀφήσας δύο υἱοὺς, τὸν Ἀμφίλοχον καὶ τὸν Ἀλκμαίωνα.
 Ὁ δὲ Μάντιος ἐγέννησε τὸν Πολυφείδην καὶ τὸν Κλεῖτον.
 Καὶ τὸν μὲν Κλεῖτον ἡ χρυσόθρονος Ἥρως ἤρπασε διὰ τὴν
 καλλονὴν του καὶ τὸν μετέφερε μεταξὺ τῶν ἀθανάτων, τὸν
 δὲ μεγάλθυμον Πολυφείδην, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμφια-
 ράου, κατέστησεν ὁ Ἀπόλλων τὸν μᾶλλον ἀλάνθαστον
 μάντιν μεταξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ὁ ἥρωσ οὗτος,
 ὀργισθεὶς ἐναντίον τοῦ πατρὸς του μετόκησεν εἰς τὴν Ὑπε-
 ρησίαν, ὅπου κατῶκησε προλέγων εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
 τὰ μέλλοντα. Τούτου ὁ υἱὸς ἔφθασε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμ-

μῆν, ὠνομάζετο δὲ Θεοκλύμενος. Σταθεὶς δὲ πλησίον τοῦ Τηλεμάχου ἐνῶ οὗτος ἔκαμνε σπονδὰς καὶ ἀπέτεινε τὰς εὐχὰς του πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, τῷ εἶπε τοὺς ἐξῆς πτερωτοὺς λόγους.

«Φίλε, σὺ ὅστις κάμνεις τὴν προσφορὰν ταύτην, σὲ ἐξορκίζω εἰς τὴν θεότητα τὴν ὁποῖαν τιμᾶς, εἰς τὴν κεφαλὴν σου, εἰς τὴν τῶν συντρόφων σου, ἀποκρίθητι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου εἰλικρινῶς καὶ μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε· ποῖος εἶσαι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων; πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου καὶ ἡ οἰκογένειά σου;»

Πρὺς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ξένη, θὰ σοὶ εἶπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Κατάγομαι ἐκ τῆς Ἰθάκης, πατὴρ μου δὲ εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς· φεῦ! ἦτο, διότι τώρα ἐχάθη μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον. Λαβῶν λοιπὸν πλοῖον καὶ συντρόφους ἦλθον διὰ νὰ ἐρωτήσω περὶ τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος πατρός μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ ὁμοιάζων μὲ θεὸν Θεοκλύμενος.

«Καὶ ἐγὼ ἐγκατέλιπον τὴν πατρίδα μου ὅπου ἐφόνευσά ἕνα συμπολίτην μου. Οἱ πολλοὶ ἀδελφοί του καὶ οἱ συγγενεῖς του κατοικοῦσι τὸ ἵπποτρόφον Ἄργος καὶ εἶναι ἰσχυρότατοι μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν, φεύγω δὲ διὰ νὰ ἀποφύγω τὸν διὰ τῶν χειρῶν των θάνατον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν, διότι φεῦ! τὸ πεπρωμένον μου εἶναι νὰ πλανῶμαι εἰς τὸ ἐξῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ δέξου με εἰς τὸ πλοῖόν σου, σὲ πλησιάζω ὡς ἰκέτης καὶ μὴ στέρξης νὰ μὲ φονεύσωσι, διότι βεβαίως μὲ καταδιώκουσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Δὲν θὰ σὲ ἀπωθήσω παρὰ τὴν θέλησίν σου ἀπὸ τὸ πλοῖόν μου. Ἐλθὲ λοιπὸν μετ' ἐμοῦ καὶ θὰ σὲ ὑποδεχθῶμεν ὅπως δυνάμεθα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸ χάλκινον δόρυ τοῦ μάντεως καὶ τὸ κατέθεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Καθήσας δὲ εἰς τὴν πρύμνην, ἐτοποθέτησε πλησίον του τὸν Θεοκλύμενον· οἱ δὲ

σύντροφοί του, προθύμως ὑπακούοντες, ἔλυσαν τὰ σχοινία, ἐτακτοποίησαν τὰ σκευῆ τοῦ πλοίου, ἔστησαν τὸν ἰστὸν ἐπὶ τῆς βάσεώς του, τὸν ἐστερέωσαν διὰ χονδρῶν σχοινίων καὶ ἀνεπέτασαν τὸ λευκὸν ἰστίον τὸ ὁποῖον ἐκράτουν τὰ λωρία. Ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἀπέλυσε κατόπιν τῶν ἀνεμον οὐριον, πνέοντα ὀρμητικῶς διὰ τοῦ αἰθέρος ἵνα ὅσον τάχιστα τὸ πλοῖον διέλθῃ πλέον τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Διῆλθον δὲ πλησίον τῶν Κρουῶν καὶ τοῦ καλλιῤῥόου Χάλκιδος.

Ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ τὰ σκότῃ ἐξηπλώθησαν εἰς ὄλους τοὺς δρόμους. Ἦδη ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τοῦ Διὸς, τὸ πλοῖον διῆλθε πρὸ τῶν Φεῶν καὶ παρέπλεε τὴν θεῖαν Ἥλιδα ὅπου ἐβασίλευον οἱ Ἐπειοί. Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν τὸ διεύθυνεν ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὰς ὀξείας νήσους καὶ ἐσκέπτετα ἐὰν θὰ ἀπέφευγε τὸν θάνατον ἢ ὄχι.

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος Εὐμαιοὺς ἐδείπνουν ἐν τῷ σταύλῳ μετὰ τῶν βοσκῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθησαν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτὸν, ὁ Ὀδυσσεὺς, θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὸν βοσκὸν καὶ μάθῃ ἐὰν θὰ τὸν κρατήσῃ ἀκόμῃ πλησίον τοῦ ἢ θὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὴν πόλιν ὠμίλησε καὶ εἶπεν.

Ἄκουσατέ με, Εὐμαιο, καὶ ὄλοι οἱ λοιποὶ σύντροφοι. Ἄμα ἐξημερώσῃ ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ψωμοζητήσω, διότι φοβοῦμαι μήπως σᾶς δίδω βάρους. Δώσατέ μοι λοιπὸν καλὴν συμβουλὴν καὶ ὁδηγὸν ἀσφαλῆ ὅστις νὰ μὲ ὁδηγήσῃ ἐκεῖ. Ὑπείκων εἰς τὴν ἀνάγκην, θὰ πλανηθῶ ἀνά τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἰδῶ ἐὰν θὰ μοὶ τείνωσι τὸ ποτήριον καὶ τὸν οἶνον. Θὰ εἰσέλθω ἐπίσης εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, θὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἥρωος τούτου εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην καὶ θὰ ἀναμιχθῶ μὲ τὸ πλῆθος τῶν τολμηρῶν μνηστήρων. Ἴσως ἀποφασίσωσι νὰ μοὶ δώσωσι τροφὴν ἀφοῦ ἔχουσιν ἄφθονα φαγητὰ, ἐγὼ δὲ ἀφ' ἐτέρου θὰ τοὺς δουλεύσω μετ' ὀλίγον ὅπως πρέπει. Σοὶ τὸ λέγω, ἐνθυμοῦ καλῶς καὶ πιστευσον εἰς τοὺς λόγους μου· χάρις εἰς τὸν διαγγελέα τῶν θεῶν Ἑρμῆν, ὅστις τιμᾶ καὶ

δοξάζει τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων, κανεὶς ἄλλος θνητὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς ἐμὲ κατὰ τὴν ἐπιτηδειότητα, νὰ ἀνάψῃ πῦρ, νὰ σχίσῃ ξύλα, νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ δεῖπνον, νὰ ψήσῃ τὰ κρέατα καὶ νὰ κεράσῃ τὸν οἶνον· ἐν συντόμῳ δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας ἐκτελοῦσιν οἱ πτωχοὶ ὑπηρετοῦντες τοὺς πλουσίους.»

Σὺ δὲ, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ, ἀπεκρίθης μέγα στεναξάς.

αὐτὸς ὦ ξένε μου, τί ἰδέα ἦλθεν εἰς τὸ πνεῦμά σου! Εἶσαι ἀνυπόμονος νὰ τρέξῃς εἰς τὴν ἀπώλειάν σου ἐὰν θελήσῃς νὰ ἀναμιχθῆς μὲ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων, τῶν ὁποίων ἡ ὑπερφηάνεια καὶ ἡ βιαίότης ἀναβαίνουσι μέχρι τοῦ σιδηροῦ οὐρανοῦ. Οἱ ὑπηρεταὶ τῶν διόλου δὲν σὲ ὁμοιάζουσιν, ἀλλ' εἶναι νέοι καλοεδεδυμένοι μὲ χλαῖνας καὶ μὲ χιτῶνας· μυρωμένην ἔχοντες τὴν κεφαλὴν καὶ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον, ὑπηρετοῦσι πέριξ στιλπνῶν τραπεζῶν καμπουσῶν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν φαγητῶν καὶ τοῦ οἴνου. Μεῖνον μεθ' ἡμῶν· ποῖον λοιπὸν ἐδῶ φοβεῖσαι ὅτι θὰ ἐνοχλήσῃς; βεβαίως μήτε ἐμὲ μήτε τοὺς συντρόφους μου. Περίμεινον τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεως, ἐκεῖνος θὰ σοὶ δώσῃ ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα, καὶ θὰ σὲ ἀποστείλῃ ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδία σου καὶ ἡ ψυχὴ σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς.

«Εὐμαιε, εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ σὲ ἀγαπήσῃ ὅσον εἰς ἐμὲ κατέστης ἀγαπητὸς διότι μὲ ἀπήλλαξες ἀπὸ τὴν περιπλάνησιν καὶ τὴν φρικτὴν δυστυχίαν. Οὐδὲν χειρότερον διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἀλήτιδα περιπλάνησιν, διότι ἔνεκα τῆς κατηραμένης κοιλίας ὑποφέρει τὰ πάνδεινα ὁ τοιοῦτον βίον βιῶν, καὶ λύπας καὶ δυστυχίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ μὲ κρατεῖς ἐδῶ, ἐπειδὴ μὲ διατάττεις νὰ περιμείνω τὸν Τηλέμαχον, ὁμίλησόν μοι περὶ τῆς μητρὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεως καὶ περὶ τοῦ πατρὸς του, οἵτινες ἤδη κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του προσήγγιζον εἰς τὸ γῆρας· βλέπουσιν ἀκόμη τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου, ἢ κατέβησαν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ εὐγενὴς ἀρχιβοσκός.

« ὦ ξένε μου, θὰ σὲ εἶπω περὶ τούτων ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Λαέρτης ἀναπνέει ἀκόμη, ἀλλὰ πάντοτε ἰκετεύει τὸν Δία νὰ ἐγκαταλίπη ἡ ζωὴ τὰ μέλη του εἰς τὸ κατοικητήριόν του, διότι λυπεῖται πικρῶς διὰ τὴν στέρησιν τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς συνετῆς συζύγου του. Αὐτὴ πρὸ πάντων διὰ τοῦ θανάτου τῆς τὸν κατελύπησε καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς πρόωρον γῆρας. Ἡ Ἀντίκλεια δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ τῆς καὶ ἀπέθανε μὲ ἀξιοθρήνητον θάνατον. Εἶθε τοιοῦτον θάνατον νὰ μὴ δώσωσιν οἱ θεοὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καὶ οἵτινες φέρονται πρὸς ἐμὲ ὡς φίλοι. Ἐφ' ὅσον ἔζη ἡ σύζυγος τοῦ Λαέρτου, μὲ ὅλην τὴν θλιψίαν τῆς, ἤμην εὐτυχὴς νὰ τὴν ἐρωτῶ καὶ νὰ συνομιλῶ μετ' αὐτῆς. Ἄλλοτε, αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ μὲ ἀνέθρεψε πλησίον τῆς ἀγνῆς Κτιμένης, τῆς εὐγενοῦς θυγατρὸς τῆς, τοῦ τελευταίου τῆς τέκνου, καὶ μᾶς εἶμα σχεδὸν ἐξίσου. Ἄμα δὲ ἐφθάσαμεν ἀμφοτέρω εἰς τὴν παρ' ὄλων ἐπιθυμητὴν νεανικὴν ἡλικίαν, αὐτὴν μὲν ὑπάνδρευσε μὲ ἓνα κάτοικον τῆς Σάμης ὅστις προσέφερεν ἄπειρα δῶρα εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, ἐμὲ δὲ ἐνδύσασα χλαῖναν καὶ χιτῶνα καὶ ὠραῖα σανδάλια, μὲ ἔπεμψεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἶχε πάντοτε δι' ἐμὲ καρδίαν μητρὸς. Τώρα μοι ἔλειψαν ὅλαι αὗται αἱ ἀγαθοεργίαι. Ἐὰν δὲ οἱ μάκαρες θεοὶ εὐλόγησαν τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν ὁποίαν καταγίνομαι, ἐὰν δὲν ἠσθάνθην πείναν καὶ δίψαν, ἐὰν ἠδυνήθην κατὰ καιροὺς νὰ προσφέρω δῶρα εἰς ἀνθρώπους δυστυχεῖς καὶ ἀξίους σεβασμοῦ, ὅμως φεῦ! δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἀκούω τοὺς γλυκεῖς λόγους οὔτε νὰ λάβω τὰς ἐνδείξεις τῆς φιλίας τῆς Πηνελόπης, διότι ἡ δυστυχία καὶ ἀνθρωποὶ βίαιοι ἐπέσκηψαν εἰς τὸν οἶκόν τῆς. Οἱ ὑπνρέται ἐν τούτοις πολλὴν ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ὀμιλῶσι πρὸς τὴν δέσποιάν των, νὰ τὴν ἐρωτῶσι, νὰ τρώγωσι καὶ πίνωσι μετ' αὐτῆς, καὶ νὰ φέρωσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὰ δῶρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εὐφραίνουσι τὴν ψυχὴν τῶν ὑπηρετῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

«Φεῦ! λοιπὸν ἀπὸ τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας ἐπλανήθης μακρὰν τῆς πατρίδος σου καὶ τῶν γονέων σου! Διηγῆσου με λοιπὸν τὰ συμβεβηκότα σου χωρὶς νὰ παραλείψῃς τίποτε. Ἐγεννήθης εἰς εὐρύχωρον πόλιν τὴν ὁποίαν κατῴκουν ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ του, καὶ τὴν ὁποίαν κατέστρεψεν ὁ πόλεμος; ἢ μήπως μόνον, πλησίον τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν σου, ἐχθροὶ ἄνδρες σὲ ἤρπασαν ἐπὶ τοῦ πλοίου των διὰ νὰ σὲ μεταφέρωσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου ὅστις τοῖς ἔδωκε τὸ πρὸς ἀγοράν σου ἀντίτιμον;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ ἀρχιερατικὸς Εὐμαῖος.

«ὦ ξένε μου, ἐπειδὴ μὲ ἐρωτᾷς, ἐπειδὴ ζητεῖς νὰ μάθῃς τὰ συμβάντα μου, ἄκουε σιωπῶν καὶ εὐφραίνου πίνων οἶνον. Ἡ νύξ εἶναι μακρὰ καὶ ἀφίνει καιρὸν νὰ δισκεδάζωμεν ἀκούοντες εὐαρέστους διηγήσεις καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν εὐρηγτικοῦ ὕπνου. Δὲν εἶναι ὥρα ἀκόμη νὰ κατακλιθῆς, διότι ὁ πολὺς ὕπνος βλάπτει· ἀλλ' ὄντινα ἐξ ὑμῶν τὸν παρακινεῖ ἡ καρδία του καὶ ἡ ψυχὴ του πρὸς ἀνάπαυσιν, δύναται νὰ ἐξέλθῃ, ἅμα δὲ φανῶσιν αἱ πρῶται λάμψεις τῆς Ἡοῦς ἃς λάβῃ τὸ πρωϊνὸν γεῦμά του καὶ ἃς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βοσκὴν τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου μου. Ἡμεῖς, ὑπὸ τὴν καλύβην μου πίνοντες καὶ τρώγοντες ἀλληλοδιαδόχως, θὰ ἀναπολήσωμεν ἠδέως τὰ λυπηρὰ παθήματά μας διηγούμενοι αὐτὰ πρὸς ἀλλήλους. Φεῦ! πολλὴν εὐχαρίστησιν εὐρίσκει εἰς τὰ παρελθόντα βάσανά του ὁ ἄνθρωπος ὅστις ὑπέφερε πολλὰ καὶ περιεπλανήθη πολὺ. Θὰ σοὶ διηγηθῶ λοιπὸν τὰ συμβάντα μου, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς νὰ τὰ μάθῃς.

«Ἐπάρχει νῆσός τις Σῦρα καλουμένη, τῆς ὁποίας γνωρίζεις ἴσως τὸ ὄνομα· κεῖται πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶναι αἱ τροπαὶ τοῦ ἡλίου, ἄνωθεν τῆς Ὀρτυγίας· δὲν εἶναι μὲν πολὺ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔχει καλὰς βοσκὰς, ὠραῖα πρόβατα, πολὺν οἶνον καὶ πολὺν σῖτον. Οἱ κάτοικοί της ἀγνοοῦσι τὴν πείναν καὶ τὰς ὀλεθρίας ἀσθενείας αἰτίνες μαστίζουσι τοὺς ἀτυχεῖς θνητούς. Ἀφότου ἐν τῇ πόλει αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων διαδέχονται ἀλλήλας γηράσκουσαι, ὁ Ἀπόλλων ἔρχεται μετὰ

τῆς Ἀρτέμιδος καὶ κτυπᾶ αὐτοὺς μὲ τὰ γλυκύτατα βέλη του. Δύο πόλεις ὑπάρχουσιν εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῆς καὶ εἰς δύο μέρη εἶναι τὰ πάντα διηρημένα. Ὁ πατήρ μου Κτήσιος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀρμένου, ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς, ἐβασίλευεν ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης, ὅταν ἔφθασαν μετὰ πλοίου καταφορτωμένου ὑπὸ μικρῶν ἀθυρμάτων Φοίνικες, ἐπιτήδειοι μὲν θαλασσοπόροι ἀλλ' ἀπατεῶνες. Ὁ πατήρ μου εἶχεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του Φοίνισσαν γυναῖκα, ὑψηλὴν, ὡραίαν, ἐπιτηδείαν περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα. Αὐτὴν λοιπὸν οἱ παμπόνηροι Φοίνικες ἐξηπάτησαν πρῶτην ἐνῶ ἔπλυνεν ἐνδύματα εἰς τοὺς πλυνοὺς, καὶ πλησίον τοῦ κυρτοῦ πλοίου εἷς ἐξ αὐτῶν ἐμίγη μετ' αὐτῆς ἐρωτικῶς· πράξις ἣτις ἐκμαυλίζει τὸν νοῦν τῆς γυναικὸς, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς μάλλον φρονίμου. Τότε τὴν ἠρώτησε καὶ ἐζήτησε νὰ μάθῃ ποία ἦτο καὶ πόθεν ἦλθεν. Ἐκεῖνη δὲ ἀμέσως τῷ ὠμίλησε περὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς οἰκίας τοῦ πατρὸς της.

«Καυχῶμαι, εἶπεν, ὅτι ἐγεννήθην εἰς τὴν πλουσίαν ἀπὸ »χαλκὸν Σιδῶνα καὶ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ πλουσίου Ἀρύβαντος. Τάφιοι δὲ πειραταὶ μὲ ἤρπασαν ἐρχομένην ἐκ τῆς ἐ»ξοχῆς καὶ μὲ ἐπώλησαν κομίσαντές με ἐναῦθα εἰς τὰ »δῶματα τοῦ ἡδὴ κυρίου μου ὅστις τοῖς ἐδῶκε τὸ συμφωνη»θὲν ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς μου.»

«Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ μετ' αὐτῆς κρυφίως συνομιλῶν ἄνθρωπος.

«Ἐὰν γὰρ ἐπανήρχεσο μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα σου, »διὰ νὰ ἐπανέβλεπες τὴν ὑπερήφανον κατοικίαν τοῦ πατρὸς »σου καὶ τῆς μητρὸς σου; διότι ζῶσιν ἀκόμη οὗτοι, καὶ οἱ »ἄνθρωποι τοὺς λέγουσι πλουσίους.»

«Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὠμίλησεν ἡ γυνὴ καὶ ἀπήντησε λέγουσα.

«Ὅτι τὸ πράξω, ἐὰν μὲ ἐγγυηθῆτε, ὧ ναῦται, μεθ' ὄρκου, »ὅτι θὰ μὲ μεταφέρετε σῶαν καὶ ἀβλαβῆ πρὸς τὸν πατέρα μου.»

«Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπεσχέθησαν ἐνόρκως ὅ,τι ἐζή-

τει. Ἄφου δὲ ὠρκίσθησαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὄρκον των, ὠμίλησε πάλιν ἡ γυνὴ καὶ τοῖς ἀπήντησε λέγουσα.

«Τώρα σιωπή! Πρόσεξατε μὴ μὲ ἀποτείνῃ κανεὶς ἐξ ὑμῶν τὸν λόγον εἴτε εἰς τοὺς δρόμους εἴτε εἰς τὴν βρύσιν ἡμῆπως εἰδοποιήσωσι περὶ τούτου τὸν γέροντα ὅστις ἐὰν συνελάβανεν ὑπόνοιάν τινα θὰ μὲ ἔρριπτεν εἰς τὰ δεσμὰ καὶ θὰ ἠτοιμάζε τὴν ἀπώλειάν σας. Ἄλλὰ φυλάξατε ἡμυστικὴν εἰς τὸ πνεῦμά σας τὴν συνδιάλεξίν μας καὶ σπεύσατε τὴν ἀγορὰν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸ ταξιίδιον ζωοτροφίων· ἅμα δὲ τὸ πλοῖον γεμισθῆ ἐκ νέου, πέμψατέ μοι ἡταχέως μῆνυμα, καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς φέρω χρυσὸν ὅσος ἤθελε ἡπέσει εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἄλλ' ἐπεθύμουν νὰ σᾶς ἔδιδα καὶ ἄλλο τι ἀκόμη πρὸς πληρωμὴν τοῦ ναύλου μου. Εἰς τὸ βανάκτορον τοῦτο ἐπιμελοῦμαι τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου μου, ἡπαιδίον τὸ ὁποῖον πάντοτε τρέχει ἔξω τῆς οἰκίας· αὐτὸν ἡθὰ προσπαθήσω νὰ φέρω εἰς τὸ πλοῖόν σας διὰ νὰ ὠφεληθῆτε πολλὰ πωλοῦντες αὐτὸν εἰς μακρυνὰς χώρας, διότι θὰ ζῖζει ἡδὴ πολὺ.»

«Ταῦτα εἰποῦσα ἀνεχώρησε καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον, οἱ δὲ Φοίνικες ἔμειναν ἐκεῖ ἐπὶ ἓν ἔτος ὀλόκληρον φορτόνοντες εἰς τὸ πλοῖόν των πολλὰς πραγματείας. Τέλος ἄφου τὸ πλοῖον ἐφορτώθη καὶ ἦτο ἔτοιμον πρὸς ἀπόπλουν, ἔστειλαν διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τὴν δούλην. Ἄνθρωπος πολυμήχανος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς μου κρατῶν χρυσοῦν περιδέριον καὶ μιλουργές. Ἡ σεβαστὴ μου μήτηρ καὶ αἱ ὑπηρέτριά της τὸ ἐψηλάφουν διὰ τῶν χειρῶν, τὸ ἐπόθουν διὰ τοῦ βλέμματος καὶ προσέφερον τιμὴν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔκαμε νεῦμα πρὸς τὴν Φοίνισσαν ἥτις τὸ ἐνόησε, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἀμέσως ἐκείνη μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μὲ ἔσυρεν ἔξω τῆς θύρας τοῦ μεγάρου· εὔρε δὲ εἰς τὸν πρόδομον τὰ ποτήρια καὶ τὰς τραπέζας ἀνθρώπων οἵτινες εἶχον συμποσιάσει καὶ οἵτινες εἶχον ἀκολουθήσει τὸν πατέρα μου μεταβαίνοντα εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ λαοῦ. Ἡ τολμηρὰ δούλη ἤρπασε καὶ ἔκρουσεν εἰς τὸν κόλπον της

τρία πολύτιμα ποτήρια, ἐγὼ δὲ τὴν ἠκολούθουν ἐξ ἀπερισκεψίας. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτίσθησαν οἱ δρόμοι, ἡμεῖς δὲ βαδίζοντες ταχέως ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λαμπρὸν λιμένα ὅπου εὐρίσκετο τὸ ἐλαφρὸν πλοῖον τῶν Φοινίκων, οἷτινες ἐπεβιβάσθησαν, μᾶς ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν καὶ διέσχισον τὰ ὑγρά κέλευθα· τοὺς ἔπεμψε δὲ ὁ Ζεὺς οὖριον ἄνεμον. Καὶ ἐπὶ ἕξ μὲν ἡμέρας καὶ ἕξ νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, ὅταν δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπανάφερε τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ἢ τὰ βέλη ἔχουσα διασκέδασίν της Ἄρτεμις ἐκτύπησε τὴν Φοίνισσαν, ἣτις ἔπεσε μετὰ κρότου εἰς τὸ κύτος τοῦ πλοίου ὡς θαλάσσιον πτηνόν. Οἱ ναῦται τὴν ἔρριψαν ἄνωθεν τοῦ καταστρώματος διὰ τὴν χρησιμεύσῃ ὡς βορὰ εἰς τοὺς ἰχθῦς καὶ τὰς φώκας, ἐγὼ δὲ ἔμεινα μόνος μετ' αὐτῶν, μὲ καρδίαν κατατεθλιμμένην. Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα μᾶς ὤθησαν πρὸς τὴν Ἰθάκην ὅπου ὁ Λαέρτης μὲ ἠγόρασε μὲ τὰ ἄπειρα χρήματά του, καὶ τοιοιυτοτρόπως οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον τὴν γῆν ταύτην. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ ἔκγονος τοῦ Διὸς Ὀδυσσεὺς εἶπεν εἰς ἀπάντησιν τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Ἀγαπητὲ Εὐμαιε, πόσον ἡ διήγησίς σου συνεκίνησε τὴν ψυχὴν μου! πόσα βάσανα ὑπέφερες! Ἄλλ' εἰς σὲ ὁ Ζεὺς πλησίον τοῦ κακοῦ ἔθεσε καὶ ἔν καλόν, διότι μετὰ πολλὰ βάσανα εἰσῆλθες εἰς τὴν οἰκίαν ἀνθρώπου ἀγαθοῦ ὅπου διέρχεται ἡ ζωὴ σου εὐαρέστως. Ἄλλ' ἐγὼ, πρὶν φθάσω ἐδῶ, ἐπλανήθην εἰς πολλὰς πόλεις καὶ κατοικίας ἀνθρώπων. »

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ συνδιάλεξις των, ἔπειτα δὲ ἐκοιμήθησαν, ἀλλ' ὄχι πολὺ, διότι μετ' ὀλίγον ἐξημέρωσεν. Ἐν τούτοις οἱ σύντροφοι τοῦ Τηλεμάχου ἐφθασαν εἰς τὴν ξηρὰν, ἔλυσαν τὸ πανίον, κατεβίβασαν μετὰ σπουδῆς τὸν ἰστὸν, ὤθησαν τὸ πλοῖον ἰσχυρῶς κωπηλατοῦντες εἰς τὸν λιμένα, ἔρριψαν τὰς ἀγκύρας καὶ ἔδεσαν τὰ σχοινία. Τότε κατέβησαν εἰς τὴν ἀκροθαλασσίαν, παρεσκευάσαν τὸ γεῦμα καὶ συνεκέρασαν τὸν οἶνον πλησίον τοῦ πυρός. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον

καὶ ἔπιον ἱκανῶς, ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἔλυσε πρῶτος τὴν σιωπὴν καὶ εἶπε.

α Τώρα ὀδηγήσατε εἰς τὴν πόλιν τὸ πλοῖόν μας, διότι ἐγὼ θὰ μεταβῶ πρὸς τοὺς βροσκούς μου εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ ἀπόψε, ἀφοῦ ἰδῶ τὰς ἐργασίας των, θὰ ἔλθω νὰ σᾶς εὔρω. Αὔριον δὲ τὴν πρωτάν, πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ ταξειδίου τούτου, θὰ σᾶς προσφέρω γεῦμα ἄφθονον ἀπὸ κρέατα καὶ ἐκλεκτὸν οἶνον. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ ὄμοιος μὲ τοὺς θεοὺς Θεοκλύμενος.

α Καὶ ἐγὼ, ἀγαπητόν μου τέκνον, ποῦ νὰ ὑπάγω; εἰς τίνος οἰκίαν νὰ καταφύγω ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἄρχουσιν εἰς τὴν πετρώδη Ἰθάκην; ἢ πρέπει νὰ ὑπάγω κατ' εὐθεΐαν πρὸς τὴν μητέρα σου καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου; »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α Εἰς ἄλλην περίστασιν θὰ σὲ προσεκάλουν νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν ἰδικὴν μας οἰκίαν, διότι δὲν πάσχομεν ἔλλειψιν τῶν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων ἀναγκαιούντων· ἀλλ' ἡ διαμονὴ αὕτη θὰ ἦτο διὰ σὲ ἡ χειρότερα, ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν θὰ λείπω, σὺ δὲ δὲν θὰ ἴδῃς τὴν μητέρα μου ἣτις δὲν ἐμφανίζεται εἰς τοὺς μνηστήρας ἀλλὰ μένει εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα ὑφαίνουσα πανίον. Ἐν τούτοις εἰμπορῶ νὰ σοῦ ὑποδείξω ἄλλον ἄνθρωπον· ὕπαγε εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχον τὸν ὁποῖον τώρα οἱ Ἰθακήσιοι θεωροῦσιν ὡς θεόν. Εἶναι ὁ ἐπιφανέστερος πάντων, καὶ ποθεῖ τὰ μάλιστα νὰ νυμφευθῇ τὴν Πηνελόπην καὶ νὰ λάβῃ τὰ ἀξιώματα τὰ ὁποῖα εἶχεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλ' ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ὅστις κατοικεῖ τὸν αἰθέρα γινώσκει ἐὰν οἱ μνηστήρες, ἀντὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ὑμεναίου, ἴδωσιν ἀνατέλλουσαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου των. »

Ἐνῶ εἶπε ταῦτα, πτηνὸν ἐπέταξε πρὸς τὰ δεξιὰ του· ἦτο ὁ ταχύς ἰέραξ, ὁ ταχύς ἄγγελος τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐσχίζε δὲ μὲ τοὺς ὄνυχάς του περιστερὰν, καὶ ἐσκόρπιζε τὰ πτερὰ της εἰς τὴν γῆν μεταξὺ τοῦ Τηλεμάχου καὶ τοῦ πλοίου.

Εἰς τὴν θεάν ταύτην ὁ Θεοκλύμενος ἔσυρε τὸν ἥρωα κατὰ μέρος, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τῷ εἶπε.

« Τηλέμαχε, βεβαίως τὸ πτηνὸν τοῦτο δὲν ἐπέταξε πρὸς τὰ δεξιά σου ἄνευ τῆς θελήσεως θεοῦ τινος· βλέπων αὐτὸ μετὰ προσοχῆς, τὸ ἀναγνωρίζω ὡς οἰωνόν. Ὅχι, δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἰθάκην ἄλλη γενεὰ μᾶλλον ἀξία τῆς ἰδικῆς σας διὰ νὰ βασιλεύῃ, καὶ θὰ ἦσθε πάντοτε οἱ ἰσχυρότεροι. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντήσας εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« ὦ ξένε, εἴθε ὁ λόγος σου νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι τότε θὰ ἐγνώριζες ἀμέσως τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ πολλὰ μου δῶρα, ὅστις δὲ σὲ ἀπῆντα θὰ σὲ ἐμακάριζε. »

Ταῦτα εἶπε καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν πιστὸν του σύντροφον Πείραιον ἐξηκολούθησε.

« Πείραιε Κλυτίδη, σὺ ὅστις μεταξὺ τῶν φίλων οἵτινες μὲ ἠκολούθησαν εἰς τὴν Πύλον εἶσαι ὁ μᾶλλον εὐπειθής, ὀδήγησον σὲ παρακαλῶ τὸν ξένον μου τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν σου, φιλοξένει δὲ καὶ τίμα αὐτὸν μετὰ προσοχῆς ἕως νὰ ἐπανέλθω. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ περίφρημος εἰς τὸ δῦρον Πείραιος.

« Τηλέμαχε, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσῃ ἡ ἀπουσία σου ἐπὶ πολὺ, πάλιν ἐγὼ θὰ περιποιηθῶ τὸν ξένον τοῦτον καὶ δὲν θὰ στερηθῇ φιλοξένου περιποιήσεως. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Πείραιος ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκάλεσε τοὺς συντρόφους του νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία· αὐτοὶ δὲ εἰσῆλθον ταχέως καὶ ἐκαθέσθησαν εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἑδρας. Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος ἔδρασε εἰς τοὺς πόδας του ὠραία σανδάλια καὶ ἔλαβεν ἐκ τοῦ καταστρώματος ἰσχυρὸν δόρυ μὲ αἰχμὴν χαλκίνην. Καὶ οἱ μὲν σύντροφοὶ του ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια, καὶ συμφώνως μὲ τὰς διαταγὰς του τὸ πλοῖον ἔπλεε πρὸς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ μὲ βῆμα ταχὺ ἐβάδισε πρὸς τοὺς σταύλους ὅπου ἦσαν οἱ ἀναρίθμητοι χοῖροί του, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκοιμᾶτο ὁ ἀγαθὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τοὺς κυρίους του Εὐμαιος.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Π.

Ἐν τούτοις εἰς τὴν καλύβην τοῦ Εὐμαίου εὐθύς μὲ τὴν αὐγὴν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἤναψαν πῦρ, ἠτοίμαζον τὸ πρόγευμα καὶ ἀπέστειλαν εἰς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ὑπηρέτας μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων, ὅτε αἴφνης οἱ κύες, ἀντὶ νὰ γαυγίσωσιν ἤρχισαν νὰ σαίνωσι τὰς οὐράς εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ Τηλεμάχου. Ὁ εὐγενὴς Ὀδυσσεὺς παρετήρησε τοῦτο καὶ συγχρόνως ἤκουσε τὸν κρότον τῶν βημάτων. Εὐθύς λοιπὸν ἀπετάθη πρὸς τὸν Εὐμαῖον καὶ εἶπεν.

«Εὐμαίε, βεβαίως ἔρχεται τις ἐκ τῶν σύντρόφων σου ἢ ἐκ τῶν γνωρίμων σου, διότι οἱ κύνες σαίνουσι τὴν οὐρὰν ἀντὶ νὰ ὑλακτῶσι, καὶ ἀκούω κρότον ποδῶν.»

Μόλις ἐτελείωσε τὰς λέξεις ταύτας, καὶ ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς του παρουσιάσθη εἰς τὰ πρόθυρα. Ὁ βοσκὸς ἠγέρθη ἔκθαμβος, ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὸ ἀγγεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκίρνα τὸν οἶνον πλησίον τοῦ πυρὸς, ἔδραμιν εἰς προὔπαντησιν τοῦ κυρίου του καὶ κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν του, τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς του καὶ τὰς δύο του χεῖρας, ἄφθονα δὲ δάκρυα ἔπιπτον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὅπως πατὴρ ὑποδέχεται περιπαθῶς προσφιλῆ υἱὸν, μονογενῆ, γεννηθέντα εἰς τὰ ἔσχατα ἔτη τῆς ζωῆς του, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπέφερε καὶ ἐβασανίσθη πολὺ, καὶ ὅστις ἐπανέρχεται ἀπὸ μακρυνᾶς χώρας μετὰ δέκα ἐτῶν ἀποδημίαν, οὕτω καὶ ὁ θεῖος βοσκὸς ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν θεόμορφον Τηλέμαχον· τὸν ἐνηγκαλίζετο ὡς φίλον λυτρωθέντα ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ θανάτου καὶ τῶ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους, διακοπτομένους ὑπὸ θρήνων καὶ λυγμῶν.

«Ἦλθες λοιπὸν, Τηλέμαχε, γλυκὺ μου φῶς! δὲν ἤλπιζον πλέον νὰ σὲ ἐπανίδω ἀφότου ἀνεχώρησες μὲ τὸ πλοῖον διὰ τὴν Πύλον. Ἄλλ' εἴτελθε, ἀγαπητὸν τέκνον, διὰ νὰ χαρῶ ὀλοψύχως βλέπων σε ἐλθόντα εἰς τὴν καλύβην μου»

ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκ τῆς ξένης γῆς ἐπιστροφὴν σου. Δὲν ἔρ-
χεσαι πλέον νὰ βλέπῃς τοὺς ἀγρούς σου καὶ τοὺς βοσκούς
σου, ἀλλὰ μένεις πάντοτε μεταξὺ τοῦ λαοῦ· ἀρέσκεσαι
λοιπὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου νὰ βλέπῃς τὸ κατηραμένον πλῆθος
τῶν μνηστήρων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«³Ω ἀγαθὲ γέρον, ἦλθα ἐπίτηδες διὰ σέ, διὰ νὰ σέ ἴδω μὲ
τοὺς ὀφθαλμούς μου, διὰ νὰ σέ ἀκούσω, διὰ νὰ μάθω παρὰ
σοῦ ἐὰν ἡ μήτηρ μου εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ ἐὰν
ἤδη ἐξέλεξεν ἄλλον σύζυγον. Φεῦ! ἴσως ἡ κλίνη τοῦ Ὀδυσ-
σέως ἐγκατελείφθη καὶ ἤπλωσαν ἐπ' αὐτῆς τοὺς ἰστούς των
αἱ εἰδεχθεῖς ἀράχαι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ εὐγενὴς χοιροβοσκός.

«Ἡ μήτηρ σου μένει μὲ ὑπομονητικὴν καρδίαν εἰς τὰ
μέγαρά σου, ὅπου διέρχεται τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας τῆς
κλαίουσα καὶ στενάζουσα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὸ χάλκινον δόρυ
του· ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος εἰσῆλθε καὶ διέβη τὸ λίθινον
κατώφλιον. Εἰς τὴν θέαν του, ὁ Ὀδυσσεὺς ἠθέλησε νὰ τῷ
παραχωρήσῃ τὴν ἔδραν του, ἀλλ' ὁ ἦρωρ τὸν ἐκράτησε καὶ
τῷ εἶπεν.

«³Ω ξένε, κάθησον, ἡμεῖς δὲ εὐρίσκομεν εἰς τὴν καλύβην
ταύτην ἄλλο κάθισμα, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὅστις θὰ μὲ τὸ
ἔτοιμάσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέψας ἐκάθησε πάλιν
εἰς τὴν θέσιν του· διὰ τὸν Τηλέμαχον δὲ ὁ βοσκὸς ἐσκόρπισε
χλωροὺς κλάδους καὶ τοὺς ἐκάλυψε μὲ δέρματα, ἐπ' αὐτῶν
δὲ ἐκάθησεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως. Τότε ὁ βο-
σκὸς ἔθεσεν ἐνώπιόν των πινάκια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ἐψη-
μένα κρέατα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν προτεραίαν εἶχον ἀφήσει οἱ
δαιτυμόνες, ἔσπευσε νὰ σωρεύσῃ τὸν ἄρτον εἰς τὰ κἀνίστρα
καὶ ἐκέρασεν ἐντὸς κρατῆρος γλυκύτατον οἶνον, τέλος δὲ ἐ-
κάθησεν ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσέως. Οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν
τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβον τὰ προκείμενα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἔ-

φαγόν και ἔπιον ἀρκετὰ, ὁ Τηλέμαχος ἀπετάθη πρὸς τὸν θεῖον χοιροβοσκόν.

α Ἀγαθὲ γέρον, πόθεν ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος; πῶς οἱ ναῦται τὸν ἔφερον εἰς τὴν Ἰθάκην; ποῖος καυχᾶται ὅτι εἶναι; ἐπειδὴ δὲν φρονῶ ὅτι ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ πεζὸς εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμαίε μου χοιροβοσκέ.

α Τέκνον μου, θὰ ἀποκριθῶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις σου μετὰ πάσης εἰλικρινείας. Ὁ ξένος μου καυχᾶται ὅτι κατάγεται ἐκ τῆς εὐρυχώρου Κρήτης καὶ διηγεῖται ὅτι περιπλανώμενος διέτρεξε τὰς πόλεις πολλῶν ἀνθρώπων· ἰδοὺ τὶ τῷ ἐπεφύλαξεν ἡ τύχη. Τώρα, φεύγων δι' ἐνὸς πλοίου θεσπρωτικοῦ, ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου, καὶ σοὶ τὸν ἐμπιστεύομαι. Κάμε ὅπως θέλεις, διότι καυχᾶται ὅτι εἶναι ἰκέτης σου. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

α Εὐμαίε, βεβαίως μὲ εἶπες λόγον λυπηρόν· πῶς θὰ δεχθῶ ἐγὼ ξένον εἰς τὴν κατοικίαν μου; εἶμαι νέος ἀκόμη, καὶ δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων μου διὰ νὰ ἀποκρούσω ἄνθρωπον ἐάν τις πρότερον φερθῆ πρὸς ἐμὲ ἐχθρικῶς. Ἡ μήτηρ μου ἀνακυκλοῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς καὶ τὴν καρδίαν τῆς διπλοῦν σχέδιον· ἢ νὰ μείνῃ πλησίον τοῦ υἱοῦ τῆς ἐπιμελουμένη τὴν οἰκίαν του, σεβομένη τὴν νυμφικὴν κλίνην καὶ τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ, ἢ νὰ ἀκολουθήσῃ μετ' ὀλίγον τὸν μᾶλλον ἔνδοξον ἐκ τῶν Ἑλλήνων οἵτινες τὴν ζητοῦσιν, ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε προσφέρει τὰ πλειότερα δῶρα. Ἀλλ' ἀφοῦ ξένος τις ἐκάθησεν εἰς τὴν ἐστίαν σου, θὰ τῷ δώσω ὠραῖα ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα· θὰ τῷ δώσω σανδάλια καὶ δίκοπον ξίφος καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά του καὶ ἡ ψυχὴ του. Ἐν τούτοις ἐάν τοιαύτη ἦναι ἡ θέλησίς σου, φύλαξέ τον εἰς τὴν καλύβην σου καὶ περιποιήθητι αὐτὸν, ἐγὼ δὲ θὰ τῷ στείλω ἐνδύματα καὶ φαγητὰ διὰ μὴ σοῦ ἦναι βᾶρος εἰς σὲ καὶ τοὺς συντρήφους σου· ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν φέρω εἰς τὴν οἰκίαν μου πλησίον τῶν μνηστήρων, διότι ἡ αὐθάδεια των δὲν ἔχει

θρία καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ τὸν περιγελῶσι καὶ νὰ προξενῶσιν εἰς ἐμὲ μεγάλην λύπην. Εἶναι δύσκολον εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον νὰ παλαίσῃ ἐναντίον πολλῶν ὅσον καὶ ἂν ᾦναι ἀνδρείος, ἐπειδὴ εἶναι ἰσχυρότεροί του.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπέτεινε τὸν λόγον ὁ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς.

«ᾠ φίλε μου, μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐγώ; Πόσον κατασπαράσσεται ἡ καρδία μου ἀκούοντας ὅτι ὁποίας κακοπραγίας καὶ ἀνυποφόρους ὕβρεις λέγετε ὅτι ἀποτολμῶσιν οἱ μνηστῆρες εἰς τὰ μέγαρά σου ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου, ἐνῶ εἶσαι τοιοῦτος. Εἰπέ μοι, θέλεις καὶ τὰ ἀνέχεσαι, ἢ σὲ μισεῖ ὁ λαὸς ὑπέικων εἰς τὴν φωνὴν θεοῦ τινος; μήπως ἔχεις κανὲν παράπονον κατὰ τῶν ἀδελφῶν σου, ἐπὶ τῶν ὁποίων πρὸ πάντων στηρίζεται ὁ ἄνθρωπος, μὲ ὅσῃν καὶ ἂν ἔχῃσι μετὰξὺ τῶν ἔριδα. Ἄ! ἐὰν μὲ τὸ θάρρος τὸ ὁποῖον ἔχω, ἤμην νέος ὡς σὺ, ἐὰν ἤμην υἱὸς τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεύς, ἢ αὐτὸς οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπανερχόμενος μετὰ πολυετῆ περιπλάνησιν (διότι πᾶσα ἐλπίς ἐπιστροφῆς δὲν ἀπώλετο ἀκόμη), ἅς μοι ἔκοπτον οἱ ἐχθροὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐὰν δὲν μετέβαινον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεύς διὰ νὰ ἐξολοθρεύσω τοὺς μνηστήρας· ἐὰν δὲ συνέβαινε μόνος ὢν νὰ ὑπέκυπτα εἰς τὸν πολὺν ἀριθμὸν, θὰ ἐπροτίμων νὰ ἔπιπτα θυμά των παρὰ νὰ βλέπω τὰς βιαιοπραγίας των, τοὺς ξένους μου ἀποπεμπομένους, τὰς ὑπηρετρίας μου ἀτιμαζομένας, τὸν οἶνόν μου πινόμενον ἀφθόνως, καὶ τὰ ποιμνία μου κατατρωγόμενα ἀτιμωρητῆ, αἰωνίως, καὶ χωρὶς νὰ τελειόνη ποτὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ᾠ ξένε μου, θὰ σοὶ ὁμιλήσω εἰλικρινῶς. Ὅχι, βεβαίως δὲν μὲ μισεῖ ὁ λαὸς, οὔτε κατ' ἀδελφῶν ἔχω κανὲν παράπονον ἐπὶ τῶν ὁποίων πρὸ πάντων στηρίζεται τις μὲ ὅλας τὰς διχονοίας των, διότι ὁ Ζεὺς εἰς τοὺς προγόνους μου καὶ εἰς τὸν πατέρα μου ἓνα μόνον ἐχάριζεν υἱόν· ὁ Ἀρκείσιος ἐγέννησε τὸν Λαέρτην, ὁ Λαέρτης τὸν Ὀδυσσεά, καὶ ὁ Ὀδυσ-

σεὺς ἐμὲ μόνον ἀφῆκεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καὶ οὔτε μὲ ἐχάρη. Τώρα ἄπειροι ἐχθροὶ κατεπλημμύρησαν τὴν κατοικίαν του, εἶναι προὔχοντες τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν νήσων τοῦ Δουλιχίου, τῆς Σάμης καὶ τῆς δασώδους Ζακύνθου, ἐπιζητοῦσι δὲ ὅλοι εἰς γάμον τὴν μητέρα μου καὶ κατατρώγουσι τὰ ὑπάρχοντά μου. Ἡ Πηνελόπη δὲν τολμᾷ νὰ ἀρνηθῆ ἀναφανδὸν τὸν ὑμέναιον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ. Ἐν τούτοις αὐτοὶ καταστρέφουσι τὰ ἀγαθὰ μου καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἀφανίσωσι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον· ἀλλ' ὅλα ταῦτα κεῖνται εἰς τὰς χεῖρας τῶν θεῶν. Σὺ δὲ, ἀγαπητὲ Εὐμαιε, πορεύθητι ἀμέσως πλησίον τῆς συνετῆς Πηνελόπης, ἀνάγγειλον εἰς αὐτὴν ὅτι ἐπέστρεψα ἐκ τῆς Πύλου καὶ ὅτι ἐπανῆλθον σώως καὶ ἀβλαβής· θὰ σὲ περιμένω ἐδῶ, μὴ βραδύνης νὰ ἐπανεέλθῃς καὶ μὴ ὀμιλήσῃς εἰς ἄλλον παρὰ εἰς τὴν μητέρα μου· πρόσσεξον δὲ νὰ μὴ σὲ ἀκούσῃ κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ μεταξὺ αὐτῶν οὔτινες μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν τῷ εἶπε, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

« Ἡξεύρω, ἐννοῶ, αἱ διαταγαὶ αὗται θὰ ἐκτελεσθῶσι προθύμως. Ἄλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς καὶ καταλεπτῶς ἐὰν πρέπη μὲ τὸν ἴδιον δρόμον νὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὸν ἀτυχή Λαέρτην ὅστις μέχρι τινός, καίπερ θλιβόμενος ἔνεκα τοῦ Ὀδυσσεως, ἐπετηρεῖ ἀκόμη τὰς ἐργασίας τῶν ὑπηρετῶν του καὶ καθήμενος μετ' αὐτῶν εἰς τὸν οἶκόν του ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ὁσάκις εἰς τὰ στήθη του ἡ καρδιά ἤθελε τὸ ζητήσει· τώρα δὲ, ἀφότου ἀνεχώρησες μὲ τὸ πλοῖον διὰ τὴν Πύλον, ἀρνεῖται ὡς λέγουσι τὸν οἶνον καὶ τὸ φαγητόν, δὲν ἐπιθεωρεῖ πλέον τοὺς ἀγρούς του, ἀλλὰ μένει ἀκίνητος στενάζων καὶ θρηνηῶν, καὶ ἡ σὰρξ αὐτοῦ ξηραίνεται ἐπὶ τῶν ὀστέων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Εἶναι πολὺ λυπηρὸν τοῦτο, ἀλλ' ἄς τὸν ἀφήσωμεν, ὅσον καὶ ἂν λυπώμεθα. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἠδύναντο νὰ πράξωσι τὰ πάντα, πρῶτον πάντων θὰ ἐπροτιμῶμεν τὴν ἐπιστροφήν τοῦ πατρὸς μου. Ἀφοῦ λοιπὸν εἰδοποιήσῃς τὴν μη-

τέρα μου, ἐπίστρεψον ἀμέσως καὶ μὴ περιπλανηθῆς εἰς τοὺς ἀγροὺς ζητῶν τὸν Λαέρτην. Βίπὲ δὲ εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ πέμψῃ κρυφίως καὶ μετὰ σπουδῆς τὴν οἰκονόμον τῆς οἰκίας διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὸν τεθλιμμένον γέροντα ὅτι ἐπέστρεψα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέστειλε τὸν χοιροβοσκόν· οὗτος δὲ ἔλαβε τὰ σανδάλιά του, τὰ ἔδесен εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν πόλιν· δὲν ἀφῆκεν ὅμως τὴν καλύβην χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ ἡ Ἄθηνᾶ, ἣτις ἀμέσως ἐπλησίασε λαβοῦσα τὴν μορφήν ὠραίας γυναικὸς μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐπιτηδείας εἰς ἐξαισίας ἐργασίας. Ἐστάθη δὲ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ὁρατὴ μόνον εἰς τὸν Ὀδυσσεά· ὁ δὲ Τηλέμαχος δὲν ὑπώπτευσεν τὴν παρουσίαν της, διότι οἱ θεοὶ δὲν φαίνονται εἰς ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους θέλουσι νὰ κρυβῶσι. Μόνον ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ κύνες ἔβλεπον τὴν θεάν· οἱ κύνες δὲν ὑλάκτησαν, ἀλλὰ κλαυθμηρίζοντες ἔφυγον εἰς τὸ βάθος τῆς καλύβης. Ἡ Ἄθηνᾶ ἔνευε μὲ τὰς ὀφρῦς· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐνόησε τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ἐξῆλθε, μετέβη ἔξω τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς αὐλῆς, καὶ ἔστη ἔμπροσθεν τῆς θεᾶς ἣτις τῷ ἀπέτεινε πὰς λέξεις ταύτας.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ὁμίλησον πρὸς τὸν υἱὸν σου καὶ μὴ τῷ κρύψῃς τίποτε, ἵνα, ἀφοῦ συνεννοηθῆτε περὶ τοῦ τρόπου πῶς νὰ φονεύσετε τοὺς μνηστήρας, μεταβῆτε εἰς τὴν ὑπερήφανον πόλιν· δὲν θὰ λείψω διὰ πολὺν καιρὸν ἀπὸ πλησίον σας, διότι ἐπιθυμῶ νὰ πολεμήσω.»

Ταῦτα εἰποῦσα ἤγγισε τὸν ἥρωα μὲ τὴν χρυσοῦν ῥάβδον της. Καὶ πρῶτον μὲν περιέβαλε τὰ στήθη του μὲ κατάλευκον ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα, ἔπειτα δὲ τὸν κατέστησε νεώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ἐπανέλαβε δὲ οὗτος τὸ μελάγχρουν χρῶμά του, αἱ παρειαὶ του δὲν εἶχον πλέον ῥυτίδας, καὶ γενεῖας καστανὴ ἐκάλυπτε τὴν σιαγόνα του. Τούτων γενομένων ἡ θεὰ ἀπεμακρύνθη. Ἀμέσως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην, ὁ δὲ υἱὸς του ἐξεπλάγη, ἀπέ-

στρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τρόμου, ἐπίστευσεν ὅτι ἔβλεπε θεὸν καὶ ἔκραξεν.

α³Ω ξένη μου! μοὶ φαίνεσαι πολὺ διαφορετικὸς παρ' ὅ,τι ἦσο πρότερον· ἔχεις ἄλλα ἐνδύματα, τὸ χρῶμά σου δὲν εἶναι πλέον τὸ αὐτὸ καὶ βεβαίως εἶσαι εἷς ἐκ τῶν θεῶν τῶν κατοικούντων τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Πραῦνθητι, θὰ σοὶ προσφέρωμεν εὐπροσδέκτους θυσίας καὶ χρυσᾶ ἀφιερῶματα ἐντέχως ἐξειργασμένα· ἐλέησον ἡμᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπεκρίθη ὁ θεὸς καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς.

«Ὅχι, δὲν εἶμαι θεός, διατὶ μὲ παρομοιάζεις μὲ τοὺς ἀθανάτους; Εἶμαι ὁ πατὴρ σου διὰ τὸν ὅποιον στενάζων ὑπέφερες τόσα ἐκτεθειμένος εἰς τὰς βιαιοπραγίας τῶν ἀνθρώπων.»

Βιπὼν ταῦτα κατεφίλησε τὸν υἱὸν του καὶ κατέβρεξε τὴν γῆν διὰ τῶν δακρύων του τὰ ὅποια μετὰ βίας ἐκράτει μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς. Ἄλλ' ὁ Τηλέμαχος δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ἦτο ὁ πατὴρ του καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

«Δὲν εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς ὁ πατὴρ μου, ἀλλὰ θεός τις ὅστις μὲ γοητεύει διὰ νὰ στενάζω καὶ νὰ ὀδύρωμαι περισσότερον. Οὐδεὶς θνητὸς δύναται διὰ μόνου τοῦ νοῦς του νὰ κατορθώσῃ τοιαῦτα θαύματα, ἐκτὸς ἐὰν ἐπέλθῃ θεός τις καὶ τὸν καταστήσῃ κατὰ βούλησιν νέον ἢ γέροντα. Πρὸ ὀλίγου ἦσο βεβαρημένος ὑπὸ τῶν ἐτῶν καὶ ἐφόρεις ῥάκη, τώρα δὲ ὁμοιάζεις μὲ τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

«Τηλέμαχε, δὲν ἀρμόζει, ὅταν ὁ ἀγαπητός σου πατὴρ ἦναι πλησίον σου, νὰ θαυμάζῃς καὶ νὰ ἐκπλήττεσαι. Ποτὲ ἄλλος Ὀδυσσεύς δὲν θὰ ἔλθῃ ἐδῶ· ἐγὼ εἶμαι ὁ πατὴρ σου· ὑπέφερα πολλὰ, περιεπλανήθην πολὺν καιρὸν καὶ μετὰ εἰκοσιν ἔτη βλέπω πάλιν τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἔργον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴ μὲ παρουσίασεν ὅπως ἤθελε (διότι ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν της), ὅτε μὲν ὡς

ἐπαίτην, ὅτε δὲ ὡς νέον ἀκόμη ἄνδρα, πολυτελῆ φοροῦντα ἐνδύματα. Διότι εἶναι εὐκολον εἰς τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανὸν ἢ νὰ λαμπρύνωσι θνητὸν ἄνθρωπον ἢ νὰ παραμορφῶσιν αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκάθησεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος κλαίων ἐνηγκαλίσθη τὸν εὐγενῆ πατέρα του, καὶ εἰς ἀμφοτέρους διηγέρθη ἢ ἐπιθυμία τῶν δακρῶν· οἱ στεναγμοὶ τῶν λοιπὸν καὶ οἱ θρῆνοί των ἐξερράγησαν διαπεραστικώτεροι ἢ αἱ κραυγαὶ τοῦ ἀετοῦ ἢ τοῦ γυπὸς ὅταν ὁ βοσκὸς ἀρπάξῃ τοὺς νεοσσούς του τοὺς ὁποίους τὰ πτερά των δὲν δύνανται ἀκόμη νὰ βαστάσωσιν. Οὕτως οἱ δύο ἥρωες ἄφινον νὰ τρέχωσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των συγκινητικὰ δάκρυα, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου θὰ ἐξήφανίζετο πρὶν παύσωσι θρηνοῦντες, ἂν μὴ ὁ Τηλέμαχος ἀπεύθυνεν ἐξαίφνης τὸν λόγον πρὸς τὸν πατέρα του.

« Ἀλλὰ μὲ ποῖον πλοῖον, ὦ πάτερ μου, σὲ ἔφερον οἱ ναῦται εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ποῖοι καυχῶνται ὅτι εἶναι; διότι δὲν φρονῶ νὰ ἦλθες πεζὸς εἰς τὴν νῆσον ταύτην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς.

« ὦ τέκνον μου, θὰ σοὶ εἴπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Φαίαιες, ναυτικοὶ περίφημοι, μὲ ἔφερον, συνειθισμένοι νὰ ἐξαποστέλλωσι τοὺς ξένους ὅσοι ἔρχονται εἰς τὰ παράλια των· μὲ μετέφερον δὲ κοιμώμενον ἐπὶ πλοίου ταχέος καὶ μὲ ἀπέθεσαν εἰς τὴν Ἰθάκην. Μοὶ εἶχον δώσει δὲ λαμπρὰ δῶρα, χαλκὸν, ἄφθονον χρυσὸν καὶ ἐκ πολυτελοῦς ὑφάσματος ἐνδύματα. Ὅλοι οὗτοι οἱ θησαυροὶ, κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν, εἶναι κατατεθειμένοι εἰς σπήλαιόν τι, καὶ ἦλθον ἐδῶ κατὰ τὴν συμβουλὴν τῆς Ἀθηναῆς διὰ νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῶν μέσων πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωμεν τοὺς μνηστήρας. Εἰπέ μοι λοιπὸν τὸν ἀριθμὸν των καὶ πληροφόρησόν με ποῖοι εἶναι; θὰ σκεφθῶ κατόπιν μὲ τὴν γενναίαν ψυχὴν μου ἂν θὰ δυνηθῶμεν ἡμεῖς μόνοι νὰ ἀντισταθῶμεν κατ' αὐτῶν, ἢ θὰ χρειασθῶμεν καὶ ἄλλους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« ὦ πάτερ μου! πάντοτε ἤκουσα νὰ ὀμιλῶσι περὶ τῆς με-

γάλης δόξης σου, περί τῆς ἀνδρίας σου καὶ περί τῆς συνέσεως τῶν βουλευμάτων σου· ἀλλὰ πόσον οἱ λόγοι σου εἶναι ὑπερήφανοι! ἔκπληξις μὲ καταλαμβάνει· δὲν εἶναι δυνατὸν δύο ἄνθρωποι νὰ πολεμήσωσι πολλοὺς δυνατοὺς πολεμιστάς· διότι οἱ μνηστῆρες δὲν εἶναι μόνον δέκα, ἢ δις δέκα, ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι, καὶ θὰ τὸ ἰδῆς μετ' ὀλίγον. Πρῶτον εἶναι πεντήκοντα δύο νέοι ἐκλεκτοὶ ἐκ Δουλιχίου καὶ συνοδεύουσιν αὐτοὺς ἐξ ὑπηρέται· ἀπὸ τὴν Σάμην ἦλθον εἴκοσι καὶ τέσσαρες, ἀπὸ δὲ τὴν Ζάκυνθον εἴκοσιν, ἐξ αὐτῆς δὲ ταύτης τῆς Ἰθάκης ὑπάρχουσι δώδεκα οἱ μᾶλλον ἀνδρεῖοι. Ὅμοῦ μὲ τοὺς τελευταίους τούτους εἶναι ὁ κήρυξ Μέδων, εἷς θεῖος ἀοιδός, καὶ δύο ὑπηρέται ἐπιτήδειοι περὶ τὸ κόπτειν τὰ κρέατα. Ἐὰν τοὺς προσβάλωμεν ὅλους ἠνωμένους, φοβοῦμαι μήπως ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ σου ὑποστῆς σκληρὰς καὶ τρομερὰς βιαιοπραγίας. Σκέφθητι λοιπὸν ἐὰν δύνασαι νὰ καλέσης ὑπερασπιστὴν τινα ὅστις νὰ μᾶς βοηθήσῃ προθύμως.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς.

Ἄ'Εγὼ λοιπὸν θὰ σὲ ἐνθαρρύνω, καὶ πρόσεξον εἰς τοὺς λόγους μου· σκέφθητι ἐὰν ἢ Ἀθηναῖ καὶ ὁ παντοδύναμος πατήρ της θὰ ἀρκέσωσιν εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο, ἢ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσωμεν καὶ ἄλλους βοηθοὺς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

Ἄ'Ω! οἱ θεοὶ τοὺς ὁποίους ἀνέφερες, μολονότι κάθηνται ὑψηλὰ εἰς τὰ νέφη, εἶναι ὅμως ἐξαιρετοὶ ὑπερασπισταὶ, διότι βασιλεύουσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῶν αἰώνιων θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς.

«Σοὶ λέγω λοιπὸν ὅτι οἱ δύο οὗτοι δὲν θὰ μείνωσι πολὺν καιρὸν μεμακρυσμένοι ἀπὸ τὴν τρομερὰν πάλην, ὅταν εἰς τὸ ἀνάκτορόν μου ὁ βίαιος Ἄρης ἀποφασίσῃ τὴν ἔριδα. Ἀλλὰ σὺ μὲν ὑπαγε ἅμα ἐξημερώσῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας καὶ ἀναμίχθητι μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὑπερηφάνων νέων· ἐμὲ δὲ ὁ βοσκὸς θὰ μὲ φέρῃ ὕστερον εἰς τὴν πόλιν ὁμοιάζοντα μὲ ἄθλιον ἐπαίτην βεβαρημένον ὑπὸ τοῦ γήρατος. Ἐὰν εἰς τὸ

μέγαρον με περιφρονήσωσιν, ὑπόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅταν θὰ με κακομεταχειρίζωνται. Καὶ ἂν ἀκόμη με σύρωσιν ἐκ τῶν ποδῶν διὰ νὰ με ρίψωσιν ἐκτὸς τῆς οἰκίας· καὶ ἂν ἀκόμη με τοξέωσωσι, βλέπε ὅλα ταῦτα ὑπομονητικῶς καὶ λέγε μόνον εἰς αὐτοὺς με ἠπίας λέξεις νὰ παύσωσι τὰς ἀνοησίας των. Αὐτοὶ ὅμως δὲν θὰ σὲ ἀκούσωσι, διότι βεβαίως ἐγγίζει ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου των. Ἐν ἄλλο ἀκόμη θὰ σοὶ εἶπω, καὶ ἐντύπωσον αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου. Ἄμα ἡ γόνιμος εἰς συμβούλας Ἀθηναῖ με ἐμπνεύσει, θὰ σοὶ κάμω διὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖον τὸ ὁποῖον ἀμέσως θὰ ἰδῆς· λάβε τότε καὶ μετάφερον εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν ἀνωτέρων δωμάτων ὅλα τὰ πολεμικὰ ὄπλα ὅσα κρέμανται εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Ἐὰν οἱ μνηστῆρες τὰ ζητήσωσι καὶ σὲ ἐρωτήσωσιν, ἀπάτησον αὐτοὺς με τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Τὰ ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸν καπνὸν, διότι δὲν εἶναι πλέον πρέκεινα τὰ ὁποῖα ἄφησεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν διὰ τὴν Ἰτρώαδα· ὁ καπνὸς τῆς ἐστίας τὰ ἐμαύρισε. Πρὸς τούτοις καὶ τοῦτο τὸ κυριώτερον μοὶ ἐνέπνευσε εἰς τὸν νοῦν ὁ νοῖδος τοῦ Κρόνου. Ἐφοβήθην μήπως βεβαρημένοι ὑπὸ τοῦ νοῖνου ἔλθετε εἰς ἔριδα μεταξύ σας, πληγωθῆτε ἀμοιβαίως καὶ μιάνετε τὰ συμπόσιά μας καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἕμεναίου σας, διότι καὶ μόνη ἡ θεὰ τῶν ὄπλων ἐνθουσιάζει τὸν ἄνθρωπον.»

Ἄφησον ἐν τούτοις δι' ἡμᾶς μόνους δύο φάσγανα, δύο ἀκόντια καὶ δύο εὐρυχώρους ἀσπίδας τὰς ὁποίας νὰ δύνανται νὰ κρατῶσιν αἱ χεῖρές μας καὶ με τὰς ὁποίας θὰ ὀπλισθῶμεν διὰ νὰ ἐπιπέσωμεν κατ' αὐτῶν. Ἐπειτα ἡ Ἀθηναῖ καὶ ὁ Ζεὺς θὰ συνταράξωσι τὸ πνεῦμά των. Ἄκουσον ἀκόμη καὶ ἐν ἄλλο, καὶ ἐντύπωσον αὐτὸ εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι εἰς ἐμὲ ὀφείλεις τὴν ζωὴν καὶ ὅτι ἐξῆλθες ἐκ τοῦ αἵματός μου· κανεῖς εἰς τὴν Ἰθάκην ἄς μὴ μάθῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ὀδυσσεύος· μήτε ὁ Λαέρτης, μήτε ὁ χοιροβοσκός, μήτε κανεῖς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν, μήτε αὐτὴ ἡ Πηνελόπη. Ἄς μάθωμεν μόνοι μας τὴν διάθεσιν τῶν ὑπηρε-

κριῶν, ἃς δοκιμάσωμεν τοὺς ὑπηρετάς καὶ ἃς διακρίνωμεν ἐκείνους οἵτινες μᾶς τιμῶσι καὶ μᾶς φοβοῦνται ἀπὸ ἐκείνους οἵτινες δὲν φροντίζουσι διὰ τοὺς κυρίους των καὶ οἵτινες τοιοῦτον οἶος εἶσαι σὲ περιφρονοῦσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἐνδοξος Τηλέμαχος.

« ὦ πάτερ μου, ἐλπίζω ὅτι βραδύτερον θὰ γνωρίσης τὰ θάρρος μου. Βεβαίως δὲν εἶμαι κουφόνους, ἀλλὰ δὲν φρονῶ νὰ μᾶς ὠφελήσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ τὸ σκεφθῆς καλῶς. Πόσον χρόνον θὰ ἔχανες διατρέχων τὰ κτήματά σου καὶ δοκιμάζων ἕκαστον τῶν ὑπηρετῶν μας! ἐνῶ εἰς τὴν οἰκίαν σου οἱ μνηστῆρες θὰ κατατρώγῃσι τὰ πλοῦτή σου αὐθαδῶς, ἀταράχως καὶ ἀφειδῶς. Μὴ ἀμελήσης ἐν τούτοις νὰ λάβῃς πληροφορίας περὶ τῶν γυναικῶν καὶ μάθῃς ποῖαι σὲ περιφρονοῦσι καὶ ποῖαι εἶναι ἀθῶαι. Ἐπίσης δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μεταδῶμεν εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ δοκιμάσωμεν τοὺς ποιμένας· βραδύτερον θὰ φροντίσωμεν καὶ περὶ τούτου, ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι γνωρίζεις σημεῖόν τι τοῦ αἰγιόχου Διός.»

Ἐνῶ αὐτοὶ συνωμίλουν τοιοῦτοτρόπως, τὸ πλοῖον ὅπερ ἐπανέφερον ἐκ τῆς Πύλου τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς συντρόφους του εἰσῆλθεν εἰς τὸν βαθὺν λιμένα τῆς Ἰθάκης. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἔσυρον τὸ μελανόχρουν πλοῖον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, οἱ δὲ δραστήριοι ὑπηρεταὶ των μετέφερον τὰ σκεύη καὶ τὰ περικαλλῆ δῶρα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κλυτίου, καὶ ἀπέστειλαν κήρυκα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην ὅτι ὁ υἱὸς τῆς, ἀφοῦ διέταξε νὰ πλεύσῃ τὸ πλοῖον μέχρι τῆς πόλεως, μετέβη εἰς τοὺς ἀγροὺς. Ἐσπευδον δὲ τοῦτο διὰ νὰ καθησυχάσωσι τοὺς φόβους τῆς βασιλίσσης καὶ νὰ σταματήσωσι τὰ δάκρυά τῆς. Ὁ κήρυξ λοιπὸν καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς συνηντήθησαν ἐπιφορτισμένοι μὲ τὴν αὐτὴν ἐντολὴν πρὸς τὴν εὐγενῆ γυναῖκα. Μόλις δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ βασιλέως, ὁ κήρυξ, ἐν μέσῳ τῶν ὑπηρετριῶν, ἔκραξεν.

« ὦ βασιλίσσα, ταύτην τὴν ὥραν ἔφθασεν ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου. »

Ἐν τούτοις ὁ χοιροβοσκὸς ἐπλησίασε τὴν Πηνελόπην καὶ τῇ ἐπανάλαβεν ὅσα ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τῆς τῶ παρήγγειλε νὰ τῇ εἴπῃ. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσεν, ἐξῆλθε τοῦ μεγάρου καὶ τῶν αὐλῶν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην του.

Οἱ δὲ μνηστῆρες, δυσηρεστημένοι καὶ κατηφείς, ἐξῆλθον τοῦ ἀνακτόρου, ἔφθασαν ἔξω τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς αὐλῆς καὶ ἐκάθησαν πρὸ τῶν θυρῶν. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος ἤρχισε πρῶτος νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτούς.

« ὦ φίλοι, τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον, τὸ ταξειδίον τοῦτο τοῦ Τηλεμάχου, ἐπέτυχε λοιπὸν θαυμασίως ἐνῶ ἡμεῖς τὸ ἐνομιζομεν ἀκατόρθωτον. Ἄς ρίψωμεν λοιπὸν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἄριστον πλοῖον καὶ ἄς συλλέξωμεν ἐμπείρους κωπηλάτας οἵτινες νὰ φέρωσι τὴν εἶδησιν ταύτην εἰς τοὺς συντρόφους μας καὶ νὰ τοὺς προσκαλέσωσιν ἐδῶ. »

Μόλις ἐτελείωσε τὸν λόγον του, καὶ ὁ Ἀμφίνομος στραφείς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης εἶδε πλοῖον εἰσερχόμενον εἰς τὸν βαθὺν λιμένα τῆς θαλάσσης· οἱ ναῦται συνέπτυξαν τὰ ἱστία καὶ μετεχειρίζοντο μόνον τὰς κώπας. Γελάσας λοιπὸν ἀπὸ καρδίας, εἶπεν ὁ νεαρὸς μνηστήρ.

« Μὴ στείλωμεν πλέον εἶδησιν, διότι οἱ σύντροφοί μας εἶναι ἤδη εἰς τὸν λιμένα· θεὸς τις τοὺς εἰδοποίησε βεβαίως, ἢ ἄφ' ἑαυτῶν ἀνεγνώρισαν τὴν πορείαν τοῦ ἄλλου πλοίου χωρὶς νὰ δύνανται νὰ τὸ φθάσωσι. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες ἠγέρθησαν καὶ ἔδραμον εἰς τὸν λιμένα. Ἔσυραν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ δραστήριοι ὑπηρέται ἀπεβίβασαν τὰ σκεύη. Ὅλοι δὲ ὁμοῦ μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν χωρὶς νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς ἄλλους, εἴτε γέροντας εἴτε νέους, νὰ συγκαθίσωσι μετ' αὐτῶν. Τότε ὁ Ἀντίνοος ἔσπευσε νὰ τοῖς ἀποτεινῇ τὸν λόγον.

« Φεῦ ! διεφύλαξαν λοιπὸν οἱ θεοὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀπὸ τὸν θάνατον ! Καθ' ἡμέραν οἱ φρουροί μας διεδέχοντο ἀλλήλους εἰς τὴν ἄκραν τῶν βράχων τῶν δερομένων ὑπὸ

τῶν ἀνέμων, παραμονεύοντες προσεκτικῶς τὴν διάβασίν του. Δύοντος τοῦ ἡλίου, οὐδέποτε ἀνεπαυόμεθα ἐπὶ τῆς παραλίας, ἀλλὰ διατρέχοντες τὸ πέλαγος περιεμένομεν τὴν θεϊαν αὐγὴν, ἐνεδρεύοντες τὸν Τηλέμαχον διὰ νὰ τὸν συλλάβωμεν καὶ τὸν θυσιάσωμεν. Αὐτὸν ὁμως θεός τις τὸν ἐπανάφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν ἐδῶ πῶς νὰ τὸν φονεύσωμεν. Μὴ τὸν ἀφήσωμεν νὰ σωθῆ, διότι ἐν ὄσῳ ἀναπνέει ἢ ἐπιχειρήσις μας θὰ μείνῃ ἀτελείωτος, τόσον τὸ πνεῦμά του εἶναι ἐφευρετικὸν καὶ ὁ χαρακτήρ του ἀποφασιστικὸς, ὁ δὲ λαὸς δὲν εἶναι ποσῶς πρὸς ἡμᾶς εὖνους. Ἐνεργήσατε λοιπὸν πρὶν συγκαλέσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπερ κατὰ τὴν ιδέαν μου δὲν θὰ βραδύνη νὰ τὰ πράξῃ· θὰ ὀμιλήσῃ πρὸς αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, θὰ εἴπῃ, ὄρθιος ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελεύσεως, ὅτι παρεσκευάσαμεν τὸν θάνατόν του καὶ ὅτι ἀπετύχομεν, ἐκεῖνοι δὲ θὰ τὸν ἀκούσωσι καὶ δὲν θὰ ἐπιδιοκιμάσωσι τὴν κακὴν ταύτην πράξιν. Φοβηθῆτε μήπως μᾶς κακομεταχειρισθῶσι, μήπως μᾶς διώξωσιν ἐκ τῆς πατρίδος μας καὶ μᾶς ἀναγκάσωσι νὰ φύγωμεν εἰς ξένην γῆν. Ἄς προλάβωμεν αὐτόν· ἄς τὸν φονεύσωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως, ἢ καθ' ὁδὸν ἐπιστρέφοντα, καὶ ἄς ἀρπάσωμεν τὰ ἀγαθὰ του καὶ τὰς ἰδιοκτησίας του τὰς ὁποίας νὰ διανείμωμεν ἐξίσου μεταξύ μας, ἔπειτα δὲ ἄς δώσωμεν τὸ ἀνάκτορόν του εἰς τὴν μετέρα του καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον αὕτη ἤθελεν ἐκλέξει ὡς σύζυγον. Ἐὰν αἱ συμβουλαὶ μου δὲν σᾶς ἦναι ἀρεσταί· ἐὰν θέλετε ἀκόμη νὰ ζῆ, ἄς μένη κατέχων τὴν κληρονομίαν του, ἄς παύσωμεν νὰ καταβιβρώσκωμεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὰ πλοῦτη του καὶ ἄς ἀποχωρήσωμεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια διὰ νὰ ζητήσωμεν τὴν Πηνελόπην προσφέροντες δῶρα· ἀκολούθως θὰ συζευχθῆ αὕτη ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἢ τύχη τῆ προορίζει καὶ ὅστις θὰ τῆ δώσῃ τὴν πλείστην προῖκα »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔμενον σιωπῶντες μέχρις οὗ ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Νίσου καὶ ἔγκονος τοῦ βασιλέως Ἀρητίου Ἀμφίνομος ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ. Διαπρέπων μεταξύ τῶν μνηστή-

ρων τῆς σιτοφόρου καὶ χλοερᾶς νήσου Δουλιχίου, ἤρεσκε τὰ μάλιστα εἰς τὴν Πηνελόπην ἕνεκα τῶν λόγων του, καὶ τὸ πνεῦμά του ἦτο εὐθύτατον· ἐδημηγόρησε λοιπὸν πρὸς αὐτοὺς καὶ τοῖς εἶπε τοὺς ἐξῆς φρονίμους λόγους.

αὖ Ω φίλοι, ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἐγκρίνω νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλέμαχον, διότι εἶναι δεινὸν πρᾶγμα νὰ χυθῆ βασιλικὸν αἷμα. Ἄς συμβουλευθῶμεν πρότερον τὴν θέλησιν τῶν θεῶν· ἐὰν μὲν μᾶς ἐπιδοκιμάσῃ ἡ δικαιοσύνη τοῦ μεγάλου Διὸς, ἐγὼ θὰ καταφέρω τὸ πρῶτον κτύπημα καὶ θὰ παρακινήσω καὶ τοὺς ἄλλους νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν· ἐὰν δὲ μᾶς ἀποτρέψῃ τοῦ σχεδίου τούτου, θὰ σᾶς διατάξω νὰ τὸ ἐγκαταλείψετε. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος, καὶ ἡ συμβουλή του ἤρεσεν εἰς ὅλους, ὅλον δὲ τὸ πλῆθος ἠγέρθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ὀδυσσέως ὅπου ἐκάθησεν ἐπὶ τῶν θρόνων. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ Πηνελόπη ἀπεφάσισε νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τῶν ὑπερηφάνων μνηστήρων, διότι ἤκουσεν εἰς τὸ μέγαρόν της ὅτι ἐμελέτων τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της. Ὁ κήρυξ Μέδων εἶχεν ἀκούσει ὅλους τοὺς λόγους των καὶ ἤλθε νὰ τοὺς ἀναγγεῖλῃ εἰς αὐτήν. Κατέβη λοιπὸν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου περικυκλωμένη ὑπὸ ὄλων τῶν ὑπηρετριῶν της, καὶ ὅταν ἡ εὐγενεστάτη ἐκείνη γυνὴ ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστήρων, ἐσταμάτησεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, κατεβίβασε πρὸ τοῦ προσώπου της λαμπρὸν πέπλον καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἀντίνοον τοὺς ἐπιπληκτικοὺς τούτους λόγους.

αὖ Ἀντίνοε, ἄνθρωπε τολμηρὸ καὶ κακὸ, νομίζεσαι εἰς τὴν Ἰθάκην ὡς ὁ ἄριστος μεταξὺ τῶν συνομιλήκων σου διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν· καὶ ὅμως δὲν εἶσαι τοιοῦτος. Ἄφρον! διατί λοιπὸν μηχανᾶσαι θάνατον καὶ φόνον κατὰ τοῦ Τηλεμάχου, χωρὶς νὰ σέβεσαι τοὺς ἰκέτας; ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐπαγρυπνεῖ δι' αὐτοὺς, καὶ δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἐπιβουλεύωνται οἱ μὲν τοὺς δέ. Ἄγνοεῖς πῶς ὁ πατήρ σου κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην διὰ νὰ διαφύγῃ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ; Ἐνωθεῖς μὲ Ταφίους πειρατὰς εἶχε πολεμήσει

τοὺς συμμάχους μας Θεσπρωτοὺς, καὶ οἱ πολῖται ἐξαγριωθέντες ἤθελον νὰ τὸν θυσιάσωσι, νὰ ἀνασπάσωσι τὴν καρδίαν του καὶ νὰ διαρπάσωσι τὰ μεγάλα πλοῦτη του. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐκράτησε καὶ κατεπραῦνε τὴν μανίαν των. Σὺ δὲ τῶρα ἀτιμάζεις, ἀφανίζεις τὴν οἰκίαν του, ζητεῖς εἰς γάμον τὴν σύζυγόν του, θέλεις νὰ φονεύσῃς τὸν υἱόν του καὶ ἐμὲ μεγάλως βασανίζεις. Ἄλλὰ σὲ διατάττω νὰ παύσῃς καὶ νὰ καταπραῦνης καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος.

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, ἡσύχασε καὶ διώξον ἀπὸ τὸ πνεῦμά σου τὰς τοιαύτας σκέψεις· ἐνόσφ' ἐγὼ ἀναπνέω καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, μήτε τῶρα μήτε εἰς τὸ μέλλον θὰ εὐρεθῇ ἄνθρωπος νὰ ἐγειρῇ χεῖρα κατὰ τοῦ υἱοῦ σου. Σοὶ τὸ ὀρκίζομαι, καὶ ὁ λόγος μου θὰ ἐκπληρωθῇ, ἀμέσως τὸ αἶμα τοῦ αὐθάδους τούτου θὰ ρεύσῃ ἐπὶ τοῦ δόρατός μου. Πολλάκις ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ ἔλαβεν ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ μοι ἔδωκε κρέατα ἐψημένα καὶ οἶνον· δὲν τὸ ἐλησμόνησα ποσῶς καὶ ἐξ ὄλων τῶν ἀνθρώπων προσφιλέστερος μοι εἶναι ὁ υἱὸς του. Ἄς μὴ φοβῆται λοιπὸν τὸν θάνατον ἐκ μέρους τῶν μνηστῆρων· ἂν ἔλθῃ ὅμως ἀπὸ τοὺς θεοὺς, κανεὶς δὲν δύναται νὰ τὸν ἀποφύγῃ.»

Ταῦτα εἶπε διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὴν βασίλισσαν, μολοντί καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος παρεσκευάζε τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της. Ἀνέβη λοιπὸν αὕτη πάλιν εἰς τὰ δώματά της καὶ ἔκλαιε τὸν ἀγαπητὸν σύζυγόν της Ὀδυσσεῖα μέχρις οὗ ἢ Ἀθηναῖ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκὺν ὕπνον.

Κατὰ τὸ ἐσπέρας ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἐπέστρεψε πλησίον τοῦ Ὀδυσσεῖως καὶ τοῦ υἱοῦ του καθ' ἣν στιγμήν παρεσκευάζον μετὰ προσοχῆς τὸ δεῖπνον καὶ ἐθυσίαζον μονοετῆ χοῖρον. Ἄλλ' ἤδη ἢ Ἀθηναῖ, πλησιάσασα τὸν Ὀδυσσεῖα, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὴν χρυσοῦν ῥάβδον της καὶ τῷ ἀπέδωκε τὴν μορφήν γέροντος. Ἐπειτα δὲ ἐκάλυψε τὸ σῶμά του μὲ ῥάκη διὰ νὰ μὴ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὁ Εὐμαιοὺς καὶ τρέξῃ νὰ φέρῃ τὴν εἶδῃσιν εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην, ἀντὶ νὰ κρύψῃ ταύτην

εἰς τὴν ψυχὴν του. Πρῶτος λοιπὸν ὁ Τηλέμαχος ὠμίλησε πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν.

αἴθλιες λοιπὸν, ἀγαθὲ Εὐμαιε ! Τί νέα ἀπὸ τὴν πόλιν ; ἐπέστρεψαν ἐκ τῆς ἐνέδρας των οἱ μνηστῆρες ; ἢ μὲ παραφυλάττουν ἀκόμηνά ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου ; »

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

« Περιφερόμενος εἰς τὴν πόλιν δὲν ἐσκέφθην νὰ ἐρωτήσω περὶ τούτων, διότι ἡ ψυχὴ μου μὲ διέταττε νὰ ἐκπληρώσω ταχέως τὴν ἀποστολήν μου καὶ νὰ ἐπιστρέψω πλησίον σας. Ἄλλὰ συνήτησα κήρυκα τῶν συντρόφων σου, ὅστις πρῶτος ἀνήγγειλε τὴν ἐπιστροφὴν σου εἰς τὴν μητέρα σου. Ὅσα περισσότερα ἤξεύρω, ταῦτα τὰ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου· ἤμην ἤδη ἐκτὸς τῶν τειχῶν, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου τοῦ Ἑρμοῦ, ὅτε πλοῖόν τι ταχὺ εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα μεταφέρον πολυάριθμον συνοδίαν καὶ πλήρες ἀσπίδων καὶ δοράτων μὲ δύο αἰχμάς. Βεβαίως θὰ ἦσαν αὐτοὶ οὗτοι οἱ μνηστῆρες, ἀλλὰ δὲν τὸ ἤξεύρω. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ὁ Τηλέμαχος βλέπων τὸν πατέρα του καὶ ἀποφεύγων τὰ βλέμματα τοῦ χοιροβοσκοῦ. Μετ' ὀλίγον αἱ ἐτοιμασίαι των ἐτελείωσαν, τὸ δεῖπνον παρετέθη καὶ ἔφαγον· οὐδεὶς δὲ παρεπονέθη ἐν τῇ ψυχῇ του ὅτι δὲν ἔλαβε δικαίαν μερίδα ἐκ τῶν φαγητῶν. Ἄφου δὲ ἐχώρτασαν φαγόντες καὶ πιόντες, ἐξηπλώθησαν εἰς τὰς στρωμάς των καὶ ἀπήλαυσαν τὴν ἡδύτητα τοῦ ὕπνου.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ρ.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς Αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως, τότε ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεὺς ἔδρασε ὑπὸ τοὺς

πόδας του ὠραία σανδάλια, ἔλαβεν ἰσχυρὸν ἀκόντιον, τοιοῦτο οἶον ἠδύναντο νὰ βαστάσωσιν αἱ χεῖρές του, καὶ ἔτοιμος ὦν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν πόλιν, εἶπε πρὸς τὸν χειροβοσκόν.

Ἀγαθὲ γέρον, ἐγὼ μὲν ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ μὲ ἰδῇ ἡ μήτηρ μου, διότι νομίζω ὅτι πρὶν μὲ ἰδῇ δὲν θὰ παύσῃ κλαίουσα καὶ στενάζουσα· εἰς σὲ δὲ ἰδοῦ τί διατάττω· ὀδήγησον εἰς τὴν πόλιν τὸν δυστυχῆ τοῦτον ξένον διὰ νὰ ἐπαιτήσῃ τὴν τροφήν του, καὶ ἄς τῷ δώσῃ ὅστις θέλει ἄρτον καὶ οἶνον. Δὲν δύναμαι νὰ ὑποδέχωμαι ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τὴν θλιψὴν μάλιστα τὴν ὁποῖαν ἔχω· ἐάν δὲ ὁ ξένος μου ὀργισθῇ τόσον χειρότερον δι' αὐτὸν, διότι ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

ἌΩ φίλε, ἐγὼ ποσῶς δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μὲ κρατήσῃς ἐδῶ, διότι εἶναι ἐπικερδέστερον νὰ ἐπαιτῇ τις εἰς τὴν πόλιν ἢ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Εἰς τὴν Ἰθάκην θὰ μὲ δώσῃ τροφᾶς ὅστις θελήσει. Ἄλλως τε δὲν τὸ συγχωρεῖ πλέον ἡ ἡλικία μου νὰ μένω εἰς τὰς καλύβας καὶ νὰ ὑπακούω εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ ἐπιστάτου. Ὑπαγε λοιπὸν, ὁ δὲ ὑπηρέτης σου θὰ μὲ φέρῃ καθὼς διέταξες ἀφοῦ θερμανθῶ καλῶς εἰς τὸ πῦρ καὶ προχωρήσῃ ἡ ἡμέρα· διότι μὲ τὰ ῥάκη τὰ ὁποῖα φορῶ φοβοῦμαι μήπως μὲ βλάβῃ τὸ πρῶϊνὸν ψῦχος, καὶ, ὡς λέγουσι, τὸ διάστημα ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῆς πόλεως εἶναι μέγα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ μὲ μεγάλα βήματα ἐβάδισε μελετῶν εἰς τὸν νοῦν του τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρόν του, τὸ μὲν δόρυ του ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὴν στήλην, αὐτὸς δὲ εἰσῆλθε καὶ ὑπερέβη τὸ λίθινον κατώφλιον. Ἡ τροφὸς Εὐρύκλεια, ἀσχολουμένη εἰς τὸ νὰ καλύπτῃ μὲ δέρματα τοὺς τεχνικῶς ἐξεργασμένους θρόνους, τὸν παρετήρησε πρώτη, καὶ δακρῦσασα ἔδραμεν εἰς προὔπαντήσιν του· πέριξ δὲ αὐτῶν συνηθροίσθησαν αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεῶς, τὸν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ κατεφίλουσαν τὴν

κεφαλήν καὶ τοὺς ὤμους του. Καὶ αὐτὴ ἡ Πηνελόπη, ἐξελοῦσα τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου τῆς ὠραία ὡς ἡ Ἄρτεμις ἢ ὡς ἡ Ξανθὴ Ἀφροδίτη, ἔθλιψε τὸν υἱὸν τῆς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἐδάκρυσε, κατεφίλησε τὴν κεφαλήν καὶ τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς του, καὶ τέλος τῷ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους διακοπτομένους ὑπὸ τῶν κλαυθμῶν.

« Ἥλθες λοιπὸν, Τηλέμαχε, γλυκὺ φῶς μου! δὲν ἤλπιζα νὰ σὲ ἐπανάιδω πλέον ἀφότου ἀνεχώρησες κρυφίως διὰ πλοίου εἰς τὴν Πύλον, παρὰ τὴν θέλησίν μου, διὰ νὰ λάβῃς πληροφορίας περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός σου. Ἄλλ' ἄγε, εἰπέ μοι τί εἶδες καὶ τί ἤκουσες ; »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Μῆτέρ μου, μὴ διεγείρῃς τὰ δάκρυά μου, μὴ θλίβῃς τὴν καρδίαν μου, ἀφοῦ μάλιστα ἐλυτρώθην ἀπὸ φοβερὸν ὄλεθρον. Ἄλλὰ λούσθητι, φέρεσον καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνάβηθι μετὰ τῶν γυναικῶν σου εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα καὶ τάξον εἰς τοὺς ἀθανάτους ὅτι θὰ θυσιάσῃς τελείας ἑκατόμβας ἐὰν ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως. Ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ καλέσω τὸν ξένον ὅστις μὲ ἠκολούθησε κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἰθάκην ἐπιστροφὴν μου, τὸν ὁποῖον προαπέστειλα ἐδῶ μὲ τοὺς πιστοὺς συντρόφους μου καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Πείραιος ἀνέλαβε νὰ φιλοξενήσῃ καὶ περιποιηθῇ εἰς τὴν οἰκίαν του μέχρι τῆς ἀφίξεώς μου »

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ λόγοι του οἵτινες δὲν ἐρῆθήσαν εἰς μάτην, διότι ἡ Πηνελόπη ἐλούσθη, ἐφόρεσε καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνέβη μὲ ὄλας τὰς γυναϊκάς τῆς εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα, καὶ ἔταξεν εἰς τοὺς ἀθανάτους νὰ θυσιάσῃ τελείας ἑκατόμβας ἐὰν ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως τοῦ υἱοῦ τῆς.

Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τοῦ ἀνακτόρου κρατῶν τὸ δόρυ. Δύο εὐκίνητοι κύνες τὸν ἠκολούθουν καὶ ἡ Ἀθηναῖ ἐπέχεεν ἐπὶ ὄλου τοῦ ἀτόμου του θείαν χάριν. Ἐνῶ ἐπροχώρει, ὄλος ὁ λαὸς τὸν ἐθαύμαζεν, οἱ δὲ τολμηροὶ μνηστῆρες ἔσπευδον περὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἐκολάκευον διὰ τῶν λόγων

των, ἀλλὰ κατὰ νοῦν ἐμελέτων τὸν ὄλεθρόν του. Τότε ἐκεῖνος ἐμακρύνθη ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ ὑπῆγε νὰ καθήσῃ ὅπου ἐκάθηντο οἱ ἀρχαῖοι σύντροφοι τοῦ πατρός του, ὁ Μέντωρ, ὁ Ἄντιφος καὶ ὁ Ἀλιθέρσης, αὐτοὶ δὲ τὸν ἠρώτων περὶ τοῦ ταξειδίου του. Τότε ὁ ἐνδοξος Πείραιος τοὺς ἐπλησίασε φέρων διὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἀγορὰν τὸν ξένον τοῦ Τηλεμάχου, ὁ δὲ ἤρως ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τὸν Θεοκλύμενον καὶ τὸν ἐπλησίασεν ἐνῶ ὁ Πείραιος ἔλεγε.

«Τηλέμαχε, πέμψον ταχέως εἰς τὴν κατοικίαν μου γυναῖκας διὰ νὰ μεταφέρωσι τὰ δῶρα τὰ ὅποια σοὶ προσέφερεν ὁ Μενέλαος.»

• Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

« Πείραιε, δὲν γνωρίζομεν ποία ἔσεται ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων. Ἐὰν μὲν οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες μὲ φονεύσωσι κρυφίως εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ μοιρασθῶσι τὴν περιουσίαν μου, θέλω, ἀφοῦ τὰ δῶρα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὴν οἰκίαν σου, νὰ τὰ χαρῆς σὺ μᾶλλον ἢ τις ἐξ αὐτῶν. Ἐὰν δὲ τοὺς φονεύσω καὶ τοὺς ἐξολοθρεύσω ἐγὼ, τότε χαίρων θὰ τὰ φέρῃς εἰς ἄνθρωπον χαίροντα.»

Εἰπὼν ταῦτα ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν ταλαιπωρημένον ξένον. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορον ἀπέθεσαν ἀμφότεροι τοὺς ἐπενδύτας των καὶ εἰσῆλθον εἰς πολυτελεῖς λουτήρας, καὶ ἀφοῦ αἱ ὑπηρέτριαι τοὺς ἔλουσαν, τοὺς ἔχρισαν δι' ἐλαίου, τοὺς ἐνέδυσαν χιτῶνας καὶ χλαῖνας μαλθακάς, ἐξῆλθον τοῦ λουτρῶνος καὶ ἐκαθέσθησαν ἐπὶ ἐδρῶν. Ἵπνρέτρια κρατοῦσα ὠραίαν χρυσοῦν προχόην ἔχυνεν ὕδωρ εἰς ἀργυρᾶν λεκάνην διὰ νὰ πλύνωσι τὰς χεῖράς των καὶ ἔστησεν ἐνώπιόν των ὀμαλὴν τράπεζαν τὴν ὅποιαν ἡ σεβασμία οἰκονόμος ἐκάλυψε προθύμως μὲ ἄρτον καὶ μὲ ἄφθονα φαγητά.

Ἡ δὲ Πηνελόπη καθήσασα ἀπέναντι τοῦ υἱοῦ της πλησίον στήλης ἐστήριζε τὰ νῶτα ἐπὶ τῆς καθέδρας καὶ ἔκλωθε λεπτά νήματα, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἠπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ προκείμενα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἐχορτάσθησαν τρώγοντες καὶ πί-

ἄνδρες, ἡ συνετὴ μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου ὠμίλησε πρώτη καὶ εἶπε.

«Τηλέμαχε, ἐγὼ μὲν θὰ ἀναβῶ πάλιν εἰς τὰ δώματά μου καὶ θὰ κατακλιθῶ εἰς τὴν πολυστένακτον κλίνην μου τὴν ὁποίαν καταβρέχω πάντοτε διὰ τῶν δακρύων μου ἀφότου ὁ Ὀδυσσεὺς ἠκολούθησε τοὺς Ἀτρεΐδας εἰς τὰ παράλια τῆς Τρωάδος· σὺ δὲ πρὶν τῆς εἰσελεύσεως τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, μήτε ἤξιωσας κἄν πρὸς χάριν μου νὰ μὲ εἶπης ἂν ἤκουσές τι περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πατρός σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«᾽Ω μῆτέρ μου, θὰ σοὶ διηγηθῶ λοιπὸν τὰ πάντα εἰλικρινῶς. Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Πύλον πρὸς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν Νέστορα, ὅστις μὲ ὑπεδέχθη εἰς τὸ λαμπρὸν ἀνάκτορόν του καὶ μὲ ἐφιλοξένησε τρυφερῶς, ὡς πατὴρ ὑποδέχεται υἱὸν ἐσχάτως ἐπιστρέψαντα ἐκ χωρῶν μακρυνῶν· οὕτω μὲ ὑπεδέχθησαν ὁ εὐγενὴς γέρον καὶ οἱ ἐνδοξοὶ υἱοὶ του. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν τῷ εἶχεν εἶπεῖ τίποτε περὶ τοῦ θείου Ὀδυσσεύς, καὶ ἠγνῶει ἐὰν οὗτος ἔζη ἢ ἀπέθανε. Τότε μὲ ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἐνδοξὸν Μενέλαον καὶ μὲ ἀνεβίβασεν εἰς ἄρμα συρόμενον ὑπὸ ἵππων. Ἐκεῖ εἶδον τὴν Ἀργεῖαν Ἐλένην διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες ὑπέφερον τόσα κατὰ βούλησιν τῶν θεῶν. Εὐθύς δὲ μετὰ τὴν ἐκεῖσε ἀφιξίν μου μὲ ἠρώτησεν ὁ Μενέλαος τίνος ἕνεκα μετέβην εἰς τὴν θεῖαν Λακεδαίμονα, καὶ ἐγὼ χωρὶς νὰ κρύψω τὴν ἀλήθειαν τῷ εἶπον τὰ πάντα. Τότε ἐκεῖνος μοὶ ἀπεκρίθη.

«᾽Ω θεοί! τρώντι λοιπὸν ἄνθρωποι ἀνανδροὶ θέλουσι νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν κλίνην ἥρωος! Καθὼς ὅμως δύο θηλάζοντα νεογνά, τὰ ὁποῖα ἡ ἔλαφος ἀπέθεσεν εἰς τὸ ἄντρον ἠφοβεροῦ λέοντος καὶ μετέβη νὰ βοσκήσῃ εἰς τοὺς λόφους καὶ τοὺς χλοερούς λειμῶνας, κατασπαράττονται ἐλεεινῶς ὑπὸ τοῦ ἀγρίου θηρίου τὸ ὁποῖον ἐπιστρέφει αἴφνης εἰς τὴν σφωλέαν του, οὕτω καὶ οἱ αὐθάδεις οὗτοι θὰ ὑπαστῶσι διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Ὀδυσσεύς ἐπονείδιστον θάνατον. Βίθε νὰ

»ἐπιτρέψωσιν ὁ Ζεὺς, ἢ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων τοιοῦτος οἷος ἐφάνη εἰς τὴν εὐδαίμονα Λέσβον ὅταν κατέβαλε τραχέως τὸν υἱὸν τοῦ »Φιλομήλου πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν Ἀργείων. Ἄ! πῶς »τὸ πεπρωμένον των θὰ ἐξεπληροῦτο πάραυτα, καὶ πόσον »πικροὶ θὰ ἦσαν οἱ γάμοι των! Αὐτὸ τὸ ὁποῖον μὲ ζητεῖς »ἰκετευτικῶς, θὰ σοὶ τὸ εἶπω μετὰ πάσης εἰλικρινείας, »ὅπως τὸ ἤκουσα παρὰ τοῦ φιλαλήθους γέροντος τῆς θαλάσσης, τοῦ ὁποίου δὲν θέλω νὰ σοὶ ἀποκρύψω τοὺς λόγους. »Ὁ Πρωτεὺς εἶδεν εἰς νῆσόν τινα τὸν πατέρα σου ὑποφέροντα σκληρὰς θλίψεις· ἡ νύμφη Καλυψὼ τὸν κρατεῖ εἰς »τὴν κατοικίαν της, καὶ τῷ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιστρέψῃ »εἰς τὴν πατρίδα του διότι μῆτε πλοῖον ἔχει μῆτε συντρό»φους διὰ νὰ τὸν φέρωσιν ἐπὶ τῶν νώτων τῶν ὑγρῶν κε»»λεύθων.»

«Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Μενέλαος, ἐγὼ δὲ ἐσκεπτόμην περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου. Οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἀπέλυσαν ὀπισθὲν μου οὖριον ἄνεμον καὶ μὲ ὠθησαν ταχέως εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα μου.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἡ δὲ ψυχὴ τῆς Πηνελόπης ἐσκίρτησεν ἐν τῷ στήθει της. Τότε ὁ ὁμοιος μὲ θεὸν Θεοκλύμενος εἶπε ταῦτα.

«ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεως, ὁ υἱός σου δὲν ἤξεύρει ὅλα σαφῶς· πρόσεξον λοιπὸν εἰς τοὺς λόγους μου, διότι θὰ σοὶ προεἶπω τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν θὰ κρύψω τίποτε. Μαρτύρομαι τὸν Δία, τὸν μέγιστον τῶν θεῶν, μαρτύρομαι τὴν φιλόξενον ταύτην τράπεζαν καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ συζύγου σου ὅπου εὔρον ἄσυλον, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὴν πατρίδα του. Πλανώμενος ἢ κεκρυμμένος, πληροφορεῖται περὶ τῶν βιαιοπραγιῶν αἰτινες διαπράττονται εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ παρασκευάζει τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων. Ναί, τοιαύτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ οἰωνοῦ τὴν ὁποίαν ἐξήγησα ὅταν ἐκαθήμην εἰς τὸ πλοῖον καὶ τὴν ὁποίαν ἀνεκοίνωσα εἰς τὸν Τηλέμαχον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« ὦ ξένε! εἴθε ὁ λόγος σου νὰ πραγματοποιηθῆ, διότι τότε θὰ γνωρίσης ἀμέσως τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ πολλά μου δῶρα, ὅστις δὲ σὲ ἀπαντᾷ θὰ σὲ μακαρίζῃ. »

Ἐνῶ οὗτοι εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν συνδιελέγοντο τοιοῦτοτρόπως, οἱ μνηστῆρες, πρὸ τοῦ ἀνάκτορου τοῦ Ὀδυσσεύς, ἐν μέσῳ τῆς λιθοστρώτου αὐλῆς ἧτις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς πάντοτε ὡς τόπος διασκεδάσεως, ἐτέρποντο ῥίπτοντες δίσκον καὶ ἀκόντια. Τέλος ἡ ὥρα τοῦ δεῖπνου ἦλθε, καὶ τὰ κτήνη ἔφθασαν πανταχόθεν ἐκ τῶν ἀγρῶν, ὀδηγούμενα ὑπὸ τῶν συνήθων ποιμένων. Τότε ὁ Μένων, ἐκεῖνος ἐκ τῶν κηρύκιων ὅστις ἦτο εἰς αὐτοὺς ὁ μᾶλλον ἀρεστός καὶ μὲ τὸν ὁποῖον συνεκάθηντο εἰς τὰ συμπόσια, εἶπε.

« Νέοι ἦρωες, ἀρκετὰ διεσκεδάσατε τὸ πνεῦμά σας μὲ τὰ παιγνίδια· ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ ἄς παρασκευάσωμεν τὸ δεῖπνον, διότι δὲν εἶναι κακὸν νὰ δειπνῶμεν ἐγκαίρως. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως καὶ ἠγέρθησαν· εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον, ἀπέθεσαν τοὺς ἐπενδύτας τῶν ἐπὶ τῶν καθεδρῶν καὶ ἐθυσίασαν τὰ μεγάλα πρόβατα καὶ τὰς παχείας αἴγας. Ἐθυσίασαν ἀκόμη εὐτραφεῖς χοίρους καὶ βοῦν ληφθεῖσαν ἐκ τῆς βοσκῆς, καὶ τέλος παρεσκευάσαν τὸ συμπόσιον.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς προητοιμάζοντο νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἀγροῦ, πρῶτος δὲ ὠμίλησεν ὁ Εὐμαιὸς καὶ εἶπε.

« Ξένε μου, ἐὰν ἐπιθυμῆς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν σήμερον, ὅπως μὲ διέταξεν ὁ κύριός μου, ἄς ἀναχωρήσωμεν· πολὺ προτιμότερον θὰ ἦτο δι' ἐμέ νὰ σοὶ ἐμπιστευθῶ τὴν φύλαξιν τοῦ σταύλου, ἀλλὰ σέβομαι τὸν Τηλέμαχον καὶ φοβοῦμαι μήπως μὲ ἐπιπλήξῃ, διότι οὐδὲν δεινότερον τῶν ἐπιπλήξεων κύριου. Ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν, διότι ἡ ἡμέρα προχωρεῖ καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ὑποφέρῃς ἐκ τοῦ ψύχους τῆς ἐγσπέρας. »

Πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.
 α Ἥξεύρω, ἐννοῶ ὅτι αἱ διαταγαὶ αὗται θὰ ἐκτελεσθῶσι
 μετὰ φρονήσεως. Ἄς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν καὶ ἔσο ὁδηγός
 μου· δός μοι δὲ ἐὰν ἔχῃς κλάδον τινὰ δένδρου διὰ τὰ ἀ-
 κουμβῶ, διότι ὁ δρόμος εἶναι, ὡς λέγουσιν, ὀλισθηρός. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔρριψεν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ ἀθλίαν πῆραν
 κατατρυπημένην καὶ κρεμαμένην διὰ λωρίου συνεστραμ-
 μένου. Ὁ Εὐμαῖος τῷ ἔδωκε τὴν ποθητὴν βακτηρίαν καὶ
 τοιουτοτρόπως ἀνεχώρησαν ἀφήσαντες τοὺς κύνας καὶ τοὺς
 ὑπηρετάς τὰ φυλάττωσι τὸν σταῦλον. Ὁ ἀρχηγός των ὠ-
 δήγει τὸν βασιλέα του, ὅμοιον μὲ ῥυπαρὸν ἐπαίτην, βεβαρη-
 μένον ὑπὸ τῶν ἐτῶν, κλίνοντα ἐπὶ τῆς ὑποστηριζούσης αὐ-
 τὸν βακτηρίας καὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ ἐλεεινῶν ῥακῶν. Δια-
 νύσαντες τὴν σκολιὰν ἀτραπὸν, προσήγγιζον ἤδη εἰς τὴν
 πόλιν καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ὠραίαν κρήνην ὅπου οἱ πολῖται
 ἤρχοντο τὰ λαμβάνωσι διαυγὲς ὕδωρ· ἡ κρήνη αὕτη κτι-
 ρθεῖσα ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Ἰθάκου, τοῦ Νηρίτου καὶ τοῦ Πο-
 λύκτορος, περικυκλοῦται ὑπὸ ἐντελῶς κυκλοτεροῦς ἱεροῦ δά-
 σους μαύρων αἰγείρων, τὴν δροσερότητα τῶν ὀπιῶν διατη-
 ροῦσι τὰ ὕδατα, τὰ ὅποια πίπτουσι ψυχρότατα καὶ κρουιηδὸν
 ἐκ τοῦ ὕψους βράχου εἰς τοὺς πόδας βωμοῦ τῶν Νυμφῶν
 ὅπου οἱ διαβάται προσφέρουσι θυσίας. Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο
 ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ χοιροβοσκὸς συνήντησαν, συνοδευόμενον
 ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, τὸν υἱὸν τοῦ Δολίου Μελάνθιον ἐνῶ ὠ-
 δήγει διὰ τὸ συμπόσιον τῶν μνηστήρων τὰς καλλίστας αἶ-
 γας τῶν ποιμνίων του. Ἄμα τοὺς εἶδεν οὗτος, τοὺς ὕβρισε
 καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς ἀπειλητικούς λόγους οἵτινες
 συνετάραξαν τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως.

α Ἴδοῦ ἄθλιος ὁδηγῶν ἄλλον ἄθλιον· πῶς οἱ θεοὶ ἐνοῦσι
 τοὺς ὁμοίους! Ποῦ φέρεις τὸν παράσιτον τοῦτον, κακὲ χοι-
 ροβοσκέ! τὸν ὀχληρὸν τοῦτον ψωμοζήτην, αὐτὸν τὸν ἀδη-
 φάγον ὅστις ἀπὸ θύρας εἰς θύραν θὰ κουράσῃ τοὺς ὤμους
 τοῦ ἐπαίτων ψιχία καὶ οὐχὶ τρίποδας ἢ λέβητας; Δὸς αὐ-
 τὸν εἰς ἐμέ διὰ τὰ φυλάττει τοὺς σταύλους μου, τὰ καθαρί-

ζῆ τὰς αὐλάς μου καὶ νὰ φέρῃ φύλλα εἰς τὰ ἐρίφια· θὰ πίνη τυρόγαλα καὶ θὰ ἐπανεύρῃ τὸ πάχος του. Ἄλλὰ δὲν ἤξεύρει νὰ πράττῃ εἰμὴ κακὰς πράξεις· ἀποστρέφεται τὴν ἐργασίαν καὶ προτιμᾷ νὰ ἐπαιτῆ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τὴν τροφήν τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ὁ ἀκόρεστος στόμαχός του. Ἄλλὰ σοὶ τὸ προλέγω, καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θὰ ἐκπληρωθῇ· ἐὰν εἰσέλθῃ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως, πολλὰ σκαμνία ῥιπτόμενα ὑπὸ τῶν μνηστήρων θὰ πετάξωσι περὶ τὴν κεφαλὴν του καὶ θὰ τριβῶσι προσψύοντα τὰς πλευράς του. »

Ταῦτα εἰπὼν ὤρμησε καὶ ἐν τῇ ἀφροσύνῃ του ἐλάκτισε τὸν Ὀδυσσεά χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῆ νὰ τὸν ἀπωθήσῃ ἐκτὸς τῆς ἀτραποῦ ὅπου ἔμεινεν ἀκίνητος. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσυλλογιζέτο ἐὰν ἔπρεπε δι' ἐνὸς κτυπήματος τῆς βακτηρίας νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ τὴν ζώην, ἢ ἀνεγείρων αὐτὸν, νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἀλλ' ἀνεχαίτισεν ἑαυτὸν καὶ κατέπιε τὴν ὕβριν ταύτην. Ἀγανακτήσας δὲ ὁ Εὐμαιοὺς ἀνέτεινε τὰς χεῖρας καὶ νύχθη μεγάλην εὐχὴν.

α ὦ Νύμφαι, θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἐὰν πατε ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τιμὴν σας ἔκαυσε μηρούς προβάτων καὶ ἐρίφιων, περικεκαλυμμένους διὰ πάχους λιπαροῦ, ἐπινεύσατε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν μου· νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ ἦρωσ οὗτος καὶ νὰ τὸν φέρῃ θεὸς τις. ὦ Μελάνθιε, πῶς ἡ παρουσία του θὰ διέλυε τὴν αὐθάδειαν τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύεις περιφερόμενος εἰς τὴν πόλιν, ἐνῶ οἱ κκακοὶ βροσκοὶ ἀφανίζουσι τὰ ποίμνια σου! »

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος.

α ὦ θεοί! τί εἶπεν ὁ κύων οὗτος ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ πράττῃ κακόν; Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ ἐγὼ θὰ τὸν ὀδηγήσω ἐπὶ μέλανος πλοίου μακρὰν τῆς Ἰθάκης καὶ θὰ λάβω πολλὰ χρήματα πωλῶν αὐτόν. Εἶθε καὶ τὸν Τηλέμαχον νὰ πλήξῃ σήμερον διὰ τῶν βελῶν του ἐντὸς τῆς οἰκίας του ὁ Ἀπόλλων, ἢ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ διὰ τῶν χειρῶν τῶν μνηστήρων ἐπίσης βεβαίως καθὼς εἰς χώραν μακρυνὴν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπώλεσε τὴν γλυκεῖαν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς! »

Ταῦτα εἰπὼν τοὺς ἀφῆκε βραδυποροῦντας καὶ μετέβη εἰς

τὸ μέγαρον τοῦ κυρίου του ὅπου ἐκάθησε μεταξύ τοῦ πλήθους τῶν μνηστήρων ἀπέναντι τοῦ Εὐρυμάχου, ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἐξαιρετικῶς. Ἵπνέται ἔθεσαν πλησίον του μερίδιον ἐκ τῶν κρεάτων καὶ ἡ σεβασμία οἰκονόμος τῷ προσέφερεν ἄρτον. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ἔφθασαν καὶ ἐστάθησαν πλησίον τοῦ μεγάρου. Οἱ ἦχοι τῆς λύρας ἔφθανον εἰς τὰς ἀκοάς των διότι ὁ αἰοιδὸς Φήμιος ἠτοιμάζετο διὰ προανακρούσματος νὰ ψάλλῃ χάριν τῶν μνηστήρων. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν χοιροβοσκόν, εἶπεν.

«Εὐμαιε, βεβαίως αὐτὸ εἶναι τὸ λαμπρὸν μέγαρον τοῦ Ὀδυσσεῶς· εὐκόλως θὰ τὸ ἀνεγνώριζέ τις ἐν μέσῳ πλήθους οἰκοδομῶν· ἔχει πολλὰ πατώματα, ἡ αὐτὴ φράσσεται διὰ τοίχων ἐχόντων ἐπικοσμήματα καὶ αἱ στερεαὶ θύραι ἔχουσι δύο φύλλα καὶ κλείονται διὰ διπλοῦ κλείθρου. Κανεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὰς παραβιάσῃ εὐκόλως. Ἐπίσης μαντεύω ὅτι ἐντὸς τοῦ μεγάρου ἄπειροι δαιτυμόνες ἐτοιμάζουσι τὸ συμπόσιόν των, διότι πολὺς μὲν εὐώδης καπνὸς κρεάτων ὑψοῦται, ἀντηχεῖ δὲ ἡ λύρα ἣν οἱ θεοὶ ὤρισαν σύντροφον εἰς τὰς εὐωχίας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

«Δὲν ἀπατάσαι, καὶ εἰς πᾶν πρᾶγμα τὸ πνεῦμά σου εἶναι διαπεραστικόν. Ἄλλ' ἄς σκεφθῶμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Θέλεις νὰ εἰσέλθῃς πρῶτος εἰς τὴν πλουσίαν ταύτην οἰκίαν καὶ νὰ ἀναμιχθῆς μὲ τοὺς μνηστῆρας, ἐγὼ δὲ νὰ μείνω ἐδῶ, ἢ προτιμᾶς νὰ περιμείνης καὶ ἐγὼ νὰ προηγηθῶ; Ἄλλὰ μὴ βραδύνης νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς μήπως βλέποντές σε ἔξω σὲ κτυπήσωσι καὶ σὲ ἀπωθήσωσι. Σὲ προτρέπω δὲ νὰ σκεφθῆς καλῶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς.

«Ἡξέυρω, ἐννοῶ. καὶ θὰ ἀκολουθήσω τὴν συμβουλὴν σου μετὰ προσοχῆς. Εἴσελθον πρῶτος καὶ ἐγὼ μένω ἐδῶ. Ἐχω πεῖραν τῶν πληγῶν καὶ τῶν ἀκοντίων, καὶ ἡ ψυχὴ μου

εἶναι ὑπομονητικὴ διότι ὑπέφερα πολλὰ δεινὰ ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ εἰς τὰς μάχας. Ἄς προστεθῆ εἰς ταῦτα καὶ τοῦτο τὸ ὁποῖον φοβεῖσαι, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κρύψῃ τις τὴν πείναν τῆς ὀλεθρίας κοιλίας, ἔνεκα τῆς ὁποίας πολλὰ κακὰ προκύπτουσι μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐξοπλίζουσι τὰ πλοῖα, διασχίζουσι τὸ πέλαγος καὶ φέρουσι τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὸν ὄλεθρον εἰς τοὺς ἐχθρούς.»

Ἐνῶ δὲ συνδιελέγοντο τοιοῦτοτρόπως, κύων τις μαλθακῶς ἐξηπλωμένος, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα· ἦτο ὁ Ἄργος, ὁ κύων τοῦ ἡρωϊκοῦ Ὀδυσσεῶς ὅστις τὸν ἔθρεψε μὲν ὁ ἴδιος, δὲν τὸν ἐχάρη ὅμως ποσῶς διότι ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἱερὰν Τροίαν. Οἱ νέοι θηρευταὶ τὸν ἀπέλυον ἄλλοτε κατὰ τῶν λαγωῶν, κατὰ τῶν ἐλάφων καὶ κατὰ τῶν ἀγρίων αἰγῶν· τῶρα ὅμως, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως, κατέκειτο ἄνευ οὐδεμιᾶς περιποιήσεως ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῆς κοπρίας τῆς διακεχυμένης πρὸ τῶν θυρῶν ὅπως οἱ δούλοι τοῦ Ὀδυσσεῶς μετακομίζοντες αὐτὴν παχύνωσι τὸ καλλιεργήσιμον καὶ περίφρακτον μέρος τῆς αὐλῆς. Αὐτοῦ ἔκειτο ὁ Ἄργος πλήρης φθειρῶν. Ἄμα ἠσθάνθη τὴν προσέγγισιν τοῦ ἥρωος, ἐκίνησε τὴν οὐρὰν καὶ κατεβίβασε τὰ δύο ὦτα· ἀλλὰ δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ ριφθῆ πρὸ τοῦ κυρίου του. Ὁ Ὀδυσσεύς, ἰδὼν αὐτὸν, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ δάκρυ τὸ ὁποῖον ἀπέκρυψεν εὐκόλως ἀπὸ τὸν βοσκόν. Ἀμέσως δὲ ἠρώτησεν αὐτόν.

«Εὐμαιε, παράδοξον πρᾶγμα, ἰδὲ πόσον ὠραῖον σῶμα ἔχει ὁ ἐπὶ τῆς κοπρίας κειτόμενος ἐκεῖνος κύων! Δὲν ἤξεύρω ἐν τούτοις ἐὰν τοιαῦτα ἔχων μέλη ἦναι καὶ ταχύς εἰς τὸ τρέχειν, ἢ εἶναι ἐκ τῶν παρασίτων ἐκείνων κυνῶν τῶν τρεφομένων ὑπὸ τῶν κυρίων μόνον καὶ μόνον χάριν τῆς ὠραιότητός των.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

«Ὁ κύων οὗτος εἶναι ἥρωος ἀποθανόντος μακράν. Ἐν ἠδύνατο νὰ ἐπανέστη τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν ζωηρότητα

τὰς ὁποίας εἶχε πρὶν τὸν ἀφήσῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν διὰ τὴν Τρωάδα, θὰ ἐθαύμαζες τὴν δύναμιν καὶ τὴν ταχύτητά του. Τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον κατεδίωκεν εἰς τὰς βαθεῖας κοιλάδας τοῦ δάσους δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν διαφύγῃ, διότι ἤξευρε καλλίτερον παντὸς ἄλλου νὰ ἀνακαλύπτῃ τὰ ἴχνη. Τώρα ὅμως ἡ ἀθλιότης τὸν κατέβαλεν· ὁ κύριός του ἀπώλετο μακρὰν τῶν πατρικῶν ἀγρῶν, καὶ γυναῖκες ὀκνηραὶ τὸν ἀφίνουσιν ἐκεῖ ἀπεριποίητον. Διότι ὅταν ὁ βασιλεὺς δὲν ἄρχῃ πλέον, οἱ ὑπηρέται δὲν θέλουσι νὰ πράττωσιν ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον· ὁ δὲ ἰσχυρὸς Ζεὺς στερῶν ἄνθρωπὸν τινὰ τῆς ἐλευθερίας, τῷ ἀφαιρεῖ τὸ ἥμισυ τῆς ἀρετῆς.»

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ μεγάρου καὶ ὑπῆγε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὅπου ἦσαν οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες. Τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμὴν ἡ Μοῖρα τοῦ στυγνοῦ θανάτου ἀνῆρπασε τὸν Ἄργον, ἅμα ἰδόντα τὸν κύριόν του μετὰ εἰκοσαετῆ ἀποδημίαν.

Πρῶτος ὁ Τηλέμαχος εἶδε τὸν χοιροβοσκὸν καὶ ἔσπευσε νὰ τῷ κάμῃ νεῦμα διὰ νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ Εὐμαιὸς ἐζήτησε διὰ τοῦ βλέμματος καθέδραν καὶ ἔλαβε τὸ σκαμνίον ὅπου ὁ μάγειρος ἐκάθητο συνήθως διὰ νὰ διαμοιράζῃ τὰ ἄρθονα κρέατα μεταξὺ τῶν μνηστῆρων. Ὁ Εὐμαιὸς τὸ ἔσυρε πρὸ τῆς τραπέζης τοῦ Τηλεμάχου, ἀπέναντι τοῦ γεαροῦ κυρίου του, καὶ ἐκάθησεν. Ἀμέσως δὲ εἰς κήρυξ τῷ προσέφερε φαγητὰ καὶ ἄρτον τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ἐκ τοῦ καγίστρου.

Ὀλίγον μετέπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγαρόν του ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμοῖος μὲ ρυπαρὸν ψωμοζήτην καὶ γέροντα· ἐφόρει δὲ περὶ τὸ σῶμά του ἄθλια ῥάκη καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς βακτηρίας του. Καθίσας ἐπὶ τῆς ἐκ μελίας φλιάς, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς κυπαρισσίνης παραστάδος τὴν ὁποίαν ἄλλοτε τέκτων ἐπιτήδειος εἶχε κατασκευάσει τῇ βοηθείᾳ τῆς στάθμης.

Ὁ Τηλέμαχος, προσκαλέσας τὸν χοιροβοσκὸν ἔλαβεν ἕνα

δλόκληρον ἄρτον ἐκ τοῦ ὠραίου κανίστρου καὶ κρέατα τόσα ὅσα ἐχώρουν αἱ δύο του χεῖρες, καὶ τῷ εἶπε.

«Φέρε καὶ δὸς ταῦτα εἰς τὸν ξένον, εἰπέ δὲ εἰς αὐτὸν νὰ ἐπαιτήσῃ ἐνώπιον ὄλων τῶν μνηστῆρων, διότι οὔτε ἀρμόζει οὔτε συμφέρει εἰς τὸν ἐπαίτην ἢ ἐντροπή.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἀφοῦ ἤκουσε τὸν λόγον ἔσπευσε, καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεῆα τῷ ἀπέτεινε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«Ὁ Τηλέμαχος, ὦ ξένε, σοὶ δίδει ταῦτα καὶ σὲ παρακινεῖ νὰ ἐπαιτήσῃς ἐνώπιον ὄλων τῶν μνηστῆρων, διότι οὔτε ἀρμόζει οὔτε συμφέρει εἰς τὸν ἐπαίτην ἢ ἐντροπή.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.

«ὦ Ζεῦ! εἶθε ὁ Τηλέμαχος νὰ ᾔηαι εὐτυχῆς μεταξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἀπολαύσῃ ὅσα ποθεῖ.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὰ φαγητὰ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, τὰ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του, ἐπὶ τῆς ἀθλίας πήρας του, καὶ ἔτρωγεν ἐνόσφ' ἔψαλλεν ὁ Φήμιος. Μετ' ὀλίγον ἐχόρτασεν, ὁ αἰοιδὸς ἔπαυσε καὶ οἱ μνηστῆρες ἐπλήρωσαν τὴν μεγάλην αἴθουσαν κραυγῶν θορυβωδῶν. Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἐπλησίασε τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ συνάξῃ ἄρτον ἀπὸ τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ διακρίνη τὸν δίκαιον ἀπὸ τὸν ἄδικον, μολοντί οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐμελλε νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Ὁ Ὀδυσσεύς ὑπήκουσε καὶ ἐζήτησε παρ' ἐνὸς ἐκάστου, τείνων τὴν χεῖρα κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπαιτῶν. Οἱ μνηστῆρες οἰκτείροντες αὐτὸν τῷ ἔδιδον καὶ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν παρουσίαν του. Ἐπειδὴ δὲ ἠρώτων ποῖος ἦτο καὶ πόθεν ἤρχετο, ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος τοῖς εἶπεν.

«Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες τῆς περιφανοῦς βασιλίσσης, εἰμπορῶ νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ τοῦ ξένου τούτου, διότι τὸν εἶδον πρότερον ὀδηγούμενον ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ χοιροβοσκοῦ ἄγνων ὅμως πόθεν καυχᾶται ὅτι εἶναι.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἄντινοος ἐπέπληξε τὸν χοιροβοσκὸν λέγων.

«Περίφημε χοιροβοσκέ, διατί μᾶς ἔφερεις τὸν ἄνθρωπον τοῦτον εἰς τὴν πόλιν; δὲν μᾶς φθάνουσι τόσοι ὄκληροὶ καὶ ἀδηφάγοι ἐπαῖται; ἢ νομίζεις κακὸν νὰ τρώγῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κυρίου σου τὸ ἐνταῦθα συνηθροισμένον πλῆθος καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλεσες τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀγνοῶ πόθεν;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέμου χοιροβοσκέ.

«Ἄντινος, εἶσαι εὐγενής, ἀλλ' οἱ λόγοι σου δὲν εἶναι καλοί. Ποῖος προσκαλεῖ ἄλλοθεν ξένον τινὰ τρέχων αὐτὸς εἰς ἀναζήτησίν του, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ξένος οὗτος ἐπαγγέλλεται τὸν μάντιν, τὸν ἔμπειρον ἰατρὸν, τὸν ἐπιτήδειον ξυλουργόν, ἢ τὸν θέλγοντα διὰ τῶν ἀσμάτων του θεῖον αἰοιδόν; Ἴδου οἱ μόνοι ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους τρέχομεν καὶ ἀναζητοῦμεν. Ἄλλὰ κανεῖς δὲν προσκαλεῖ ἐπαίτην διὰ νὰ τρώγῃ τὰ ἀγαθὰ του. Σὺ ὅμως πάντοτε ὑπῆρξες σκληρότατος πρὸς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ πρὸ πάντων πρὸς ἐμὲ, ἀλλὰ δὲν ἀνησυχῶ περὶ τούτου, ἐνόσω ἢ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος ζῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Σιώπα, μὴ ἀνταλλάσσης μετ' αὐτοῦ πολλοὺς λόγους, διότι ὁ Ἄντινος συνειθίζει νὰ μᾶς παροργίζῃ δι' ἀπειλητικῶν λέξεων καὶ νὰ παρακινῇ καὶ τοὺς ἄλλους.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐστράφη πρὸς τὸν νέον μνηστῆρα καὶ προσέθηκεν.

«Ἄντινος, κηδόμενος ἴσως περὶ τῶν συμφερόντων μου ὡς πατήρ, διατάττεις τὸν ξένον τοῦτον δι' ἀπειλητικῶν λόγων νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀνακτόρου τούτου; εἶθε ὅμως νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ ἡ θέλησίς σου! Δὸς εἰς αὐτὸν τὸν ἐπαίτην δὲν σὲ ἐπιπλήττω διὰ τοῦτο, σὲ παρακινῶ μάλιστα. Μὴ φοβηθῆς μήπως διὰ τῶν δώρων σου δυσαρεστήσης τὴν μητέρα μου ἢ τινὰ ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ θεοῦ Ὀδυσσέως. Ἄλλὰ βεβαίως δὲν σὲ ἐμποδίζει ἡ σκέψις αὕτη, διότι προτιμᾶς νὰ καταβιβρώσκῃς ὅλα τὰ φαγητὰ παρὰ νὰ δώσης ἐξ αὐτῶν εἰς ἄλλον δυστυχῆ.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ἄντινος.

«Τηλέμαχε, ὑψηλόφρον πολύλογε, πνεῦμα ἀδάμαστον, τί λέγεις ; Ἐὰν ὅλοι οἱ μνηστῆρες τῷ ἔδιδον ὅσα ἐγὼ, θὰ ἀπηλλασσόμεθα τῆς παρουσίας του τοῦλάχιστον ἐπὶ τρεῖς μῆνας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε κάτωθεν τῆς τραπέζης σκαμνίδιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου, διαρκούντος τοῦ δείπνου, ἐστήριξε τοὺς λαμπροὺς πόδας του.

Ἐν τούτοις οἱ ἄλλοι δαιτυμόνες ἔδσαν ὅλοι εἰς τὸν Ὀδυσσεά και ἐγέμισαν ἀπὸ κρέατα και ἄρτον τὴν πτωχικὴν πῆρην του. Ἐπλησίαζε δὲ ἤδη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κατώφλιον διὰ νὰ γευθῆ ἐκ τῶν δώρων τῶν μνηστήρων, ὅτε ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ Ἀντινοῦ και τῷ εἶπε.

«Φίλε, δὸς μοι και σὺ, διότι δὲν μοὶ φαίνεσαι ὁ ἐλάχιστος τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὁ ἄριστος και ὁμοιάζεις μὲ βασιλέα. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μοὶ προσφέρῃς περισσότερα τῶν ἄλλων διὰ νὰ ἐγκωμιάζω τὸ ὄνομά σου καθ' ὅλην τὴν γῆν. Διότι και ἐγὼ ἄλλοτε, εὐτυχῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κατῴκουν οἶκον πλούσιον, και πολλάκις ἔδιδον εἰς πλάνητα ἐπαίτην, οἷοςδήποτε και ἂν ἦτο, ὀθενδήποτε και ἂν ἤρχετο· εἶχον δὲ πολλοὺς δούλους και ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ ὅσα καθιστῶσι τὸν βίον εὐδαίμονα και δεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς πλούσιον. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου κατέστρεψε τὰ πάντα, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησίς του. Μὲ παρεκίνησε δὲ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ περιπλανωμένους πειρατὰς, και τὸ μακρὸν ἐκεῖνο ταξείδιον ἐπροξένησε τὴν καταστροφὴν μου. Ἐφθασα μὲ τὸ πλοῖόν μου εἰς τὸν ποταμὸν Αἴγυπτον, διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσιν, ἀλλὰ νὰ φυλάττωσι τὰ πλοῖα, και ἔπεμψα μόνον προσκόπους πρὸς ἐπισκόπησιν τῆς χώρας. Ἄλλ' ἐκεῖνοι, παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ θάρρους των και ἐμπιστευόμενοι εἰς τὰς δυνάμεις των, ἐλεηλάτησαν τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἀγροὺς τῶν Αἰγυπτίων ἀρπάζοντες τὰς γυναῖκάς των, τὰ τρυφερά παιδιὰ των, και φονεύοντες αὐτοὺς τοὺς ἰδίους. Ὁ θόρυβος ἔφθασεν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν. Οἱ πολῖται ἀκούσαντες τὰς κραυγὰς προσέ-

δραμον εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τῆς αὐγῆς καὶ ἡ πεδιάς ἐκαλύφθη ὑπὸ ἀστραπτόντων ὄπλων καὶ ἀρμάτων, ὁ δὲ τερπικέραυτος Ζεὺς ἐνέσπειρε φόβον ὀλέθριον εἰς τοὺς συντρόφους μου καὶ κανεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀντισταθῆ, ἀλλὰ τοὺς περιεκύκλωσε πανταχόθεν ὁ θάνατος. Καὶ οἱ πλείστοι μὲν αὐτῶν ἔπεσαν διατρυπηθέντες ὑπὸ τοῦ αἰχμηροῦ χαλκοῦ, οἱ δὲ ἐπίλοιποι συνελήφθησαν ζῶντες καὶ κατεδικάσθησαν εἰς δουρικὰ ἔργα. Τότε οἱ νικηταὶ μὲ ἔδοσαν εἰς τὸν Ἰασίδην Διμήτορα ὅστις τυχαίως παρευρέθη εἰς τὴν μάχην καὶ ὅστις ἦτο ἰσχυρὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου. Ἐκεῖθεν δὲ ἔρχομαι ἐνταῦθα, ἀφοῦ ὑπέφερα ἄπειρα δεινά.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ Ἀντίνοος.

«Τίς δαίμων ὠδήγησεν ἐνταῦθα τὸν ὀχληρὸν τοῦτον πρὸς διατάραξιν τοῦ συμποσίου; Φύγε γρήγορα εἰς τὸ μέσον, μακρὰν τῆς τραπέζης μου, διὰ νὰ μὴ σὲ στείλω πάλιν κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κύπρον σου. Πόσον θρασύς καὶ ἀναιδὴς ἐπαίτης εἶσαι! Κατὰ σειράν ὅλους τοὺς ἐνοχλεῖς καὶ σοὶ δίδουσιν οὔτοι ἀμερίμνως, διότι ἔχοντες τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ περὶ ἑαυτοὺς διαθέτουσι τὰ ξένα κτήματα χωρὶς μῆτε νὰ τὰ λυπῶνται μῆτε νὰ τὰ φεῖδωνται.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.

«ὦ θεοί! εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι τὸ πνεῦμά σου δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν καλλονὴν σου· θὰ ἡρνεῖσο καὶ αὐτὸ τὸ ἄλας εἰς τὸν ἐπαιτοῦντα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς ρίκίας σου, σὺ ὅστις καθήμενος τῶρα εἰς τὴν τράπεζαν ἄλλου, φοβεῖσαι νὰ στερηθῆς ἐνὸς τεμαχίου ἄρτου διὰ νὰ μοὶ τὸ δώσης, ἐνῶ τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ἀφθονα περὶ σέ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίνοος ὀργισθεὶς κατάκαρδα τῷ ἔρριψε βλέμμα λοξὸν καὶ τῷ εἶπε.

«Πῶς, τολμᾶς νὰ μᾶς ὑβρίζης! Νομίζω ὁμως ὅτι δὲν θὰ ἀπομακρυνθῆς τοῦ οἴκου τούτου ὅπως ἤλθες.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐσφεδόνισε τὸ σκαμνίδιον τὸ ὁποῖον ἐπέταξε καὶ ἐκτύπησε τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὰ νῶτα, πρὸς τὴν

ἄκραν τοῦ δεξιοῦ ὤμου. Ὁ ἦρωσ ὁμως, στερεὸς ὡς βράχος, ἔμεινεν ἀκλόνητος, καὶ τὸ κτύπημα τοῦ Ἀντινόου δὲν τὸν ἐτάραξε· χωρὶς δὲ νὰ εἶπη τίποτε, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Ἐπέστρεψεν ἔπειτα εἰς τὸ κατώφλιον, ἐκάθησεν ἐκεῖ, ἀπέθεσε χαμαὶ τὴν πεπληρωμένην πῆραν του καὶ εἶπε πρὸς τοὺς δαιτυμόνας.

Ἀμνηστῆρες τῆς περιφανοῦς βασιλείσσης, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς διὰ νὰ σᾶς εἶπω ὅ,τι μοὶ ἐμπνέει ἐν τῷ στήθει ἡ καρδιά μου. Ὅταν ἀνθρωπός τις, ὑπερασπιζόμενος τὰ πλούτη του, τὰ πολλά του ποίμνια, τὰ λευκὰ πρόβατά του, λαμβάνῃ πληγὴν τινα, ὑποφέρει αὐτὴν χωρὶς νὰ λυπηταὶ καὶ χωρὶς νὰ αἰσχύνεται. Ἄλλ' ὁ Ἀντίνοος μὲ ἐκτύπησε διότι ἐβασανιζόμην ὑπὸ τῆς πεινώσης καὶ ὀλεθρίας κοιλίας ἧτις πολλῶν κακῶν εἶναι πρόξενος εἰς τοὺς θνητούς. Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι θεοὶ καὶ Ἐρινύες διὰ τοὺς ἐπαίτας, εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ὁ θάνατος πρὶν νυμφευθῆ!

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπέιθους Ἀντίνοος.

Ἄξένε, κατασίγασον ἐν ἡσυχίᾳ τὴν πεῖνάν σου ἢ ἐξελθε τοῦ οἴκου διὰ νὰ μὴ σὲ σύρῳσιν ἐκ τῶν ποδῶν ἢ ἐκ τῶν χειρῶν οἱ ὑπηρεταὶ καὶ σὲ διαμελίσωσι δι' ὅσα λέγεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι ὁμως οἱ μνηστῆρες δυσηρεστήθησαν εἰς ἄκρον, καὶ εἰς ἐκ τούτων ἔκραξεν.

»Ἀντίνοε, εἶναι ἐντροπὴ νὰ κτυπᾶς τὸν ἀλήτην τοῦτον γέροντα. Ἄφρον! ἴσως εἶναι κανεὶς ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν οὐρανόν. Οἱ ἴδιοι θεοὶ, ὑπὸ τὴν μορφήν ξένων, λαμβάνουσι ἀπειρα διάφορα σχήματα, καὶ διατρέχουσι τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ γνωρίσωσι τὴν δικαιοσύνην των ἢ τὰς ἀδικίας των.»

Οὕτως ὠμίλησαν οἱ μνηστῆρες, ἀλλ' ὁ Ἀντίνοος δὲν ἐκάμφθη ὑπὸ τῶν λόγων των. Ἐν τούτοις τὸ δοθὲν κτύπημα κατελύπησε τὴν καρδίαν τοῦ Τηλεμάχου, καὶ δὲν ἀρῆκε μὲν νὰ τῷ διαφύγῳσι δάκρυα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἶπη τίποτε ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φοβερὰν ἐκδίκησιν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἢ συνετὴ Πηνελόπη ἔμαθεν ὅτι εἰς τὴν

οικίαν της ξένος ἐκτυπήθη. Ἐκραξε λοιπὸν ἀμέσως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπηρετριῶν της.

«Βίθε οὔτω πως νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἀντίνοον ὁ Ἀπόλλων ῥίπτων βέλος διὰ τοῦ φοβεροῦ τόξου του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ἡ σεβασμία Εὐρυνόμη.

«Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσακουσθῶσιν αἱ εὐχαί μας, κανεῖς ἐκ τῶν αὐθαδῶν τούτων δὲν θὰ ἔβλεπε τὴν ἐπιστροφὴν τῆς θείας Ἡοῦς.»

Εἶπε δὲ πρὸς ταύτην ἡ συνετὴ Πηνελόπη:

«Εὐρυνόμη! ὄλοι μὲ εἶναι μισητοὶ ἐπειδὴ κακὰ μηχανεύονται, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ Ἀντίνοος εἶναι σκληρὸς ὡς ἡ μαύρη Μοῖρα. Δυστυχῆς ξένος φέρει τὰ βήματά του εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐπαιτῶν ἀπὸ τοὺς δαιτυμόνας διότι τὸν βιάζει ἡ ἀνάγκη· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι τῷ δίδουσιν ὅ,τι ἕκαστος προαιρεῖται, ὁ δὲ Ἀντίνοος μόνος ῥίπτει κατ' αὐτοῦ τὸ σκαμνίον του καὶ τὸν κτυπᾷ εἰς τὸν ὦμον.»

Ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐτελείωνε τὸ δεῖπνόν του ἐνῷ ἡ βασίλισσα ἔλεγε ταῦτα ἐν μέσῳ τῶν γυναικῶν της. Προσκαλέσασα δὲ ἀμέσως τὸν χοιροβοσκὸν τῷ εἶπεν.

«Ὑπαγε, καλέ μου Εὐμαιε, καὶ προσκάλεσον τὸν ξένον νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ, διότι θέλω νὰ τὸν ἐξετάσω· ἴσως ἤκουσε νὰ ὀμιλῶσί που περὶ τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεῶς· ἴσως τὸν εἶδε, διότι φαίνεται πολὺν χρόνον περιπλανηθεῖς.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ,

«ὦ βασίλισσα, εἶθε νὰ ἐσιώπων οἱ μνηστῆρες. Διηγεῖται τοιαῦτα πράγματα ὥστε ἡ καρδία σου ἤθελε κατευχαριστηθῆ. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας τὸν εἶχα εἰς τὴν καλύβην μου ὅπου κατ' ἀρχάς εἶχε καταφύγει δραπετεύσας ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ δὲν ἐτελείωσε τὴν διήγησιν τῶν δυστυχημάτων του. Καθὼς αἰοιδὸς ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῶν θεῶν θέλγει τοὺς θνητοὺς δι' εὐαρέστων ἀσμάτων τὰ ὅποια ὄλοι θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἤκουον ἀδιακόπως, οὕτω μὲ κατέθελξε καὶ ὁ ξένος οὗτος καθήμενος εἰς τὴν καλύβην μου. Λέγει ὅτι εἶναι πατρικὸς ξένος τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ὅτι κατόκει εἰς τὴν

Κρήτην ὅπου βασιλεύει ἡ γενεὰ τοῦ Μίνως καὶ ὅτι ἔφθασέν εἰς τὴν Ἰθάκην ἀφοῦ ὑπέφερε πολλὰ καὶ ἐπλανήθη ὡς ἰκέτης. Ὡρίσθη ὅτι εἰς τοὺς Θεσπρωτοὺς ἤκουσε νὰ ὀμιλῶσι περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτι ζῆ ἀκόμη ὁ σύζυγός σου καὶ ὅτι θὰ φέρῃ εἰς τὸ μέγαρόν του ἀναριθμήτους θησαυρούς.»

Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Σπεῦσον λοιπὸν καὶ κάλεσον αὐτὸν ἐνταῦθα διὰ νὰ ὀμιλήσῃ ὁ ἴδιος ἐνώπιόν μου· οἱ δὲ μνηστῆρες, καθήμενοι εἰς τὰ πρόθυρα ἢ εἰς τὸ ἀνάκτορον, δύνανται νὰ διασκεδάζωσι, διότι ἔχουσιν εὐθυμον τὴν καρδίαν. Τὰ ὑπάρχοντά των μένουσιν ἀνέπαφα εἰς τὰς οἰκίας των, ὅπου μόνον ὑπηρετᾶται πίνουσι καὶ τρώγουσιν· ἐνῶ ὑπὸ τὴν στέγην ταύτην καθ' ἡμέραν θύουσι τοὺς βόας μας, τὰ πρόβατά μας, τὰς εὐτραφεῖς αἰγὰς μας, κάμνουσι μεγάλα συμπόσια, καὶ πίνουσι τοὺς ἀφρώδεις οἶνους μας. Πόσα πλοῦτη κατέφαγον ἤδη! διότι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ οὔτε εἷς πολεμιστῆς τοιοῦτος οἷος ἦτο ὁ σύζυγός μου διὰ νὰ διώξῃ τὴν ἀνομίαν ἀπὸ τοῦ οἴκου του. Ἄχ! ἐὰν ἐπανήρχετο ὁ Ὀδυσσεύς! ἐὰν ἀπεβιβάζετο εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς πατρίδος του! πῶς θὰ ἐτιμῶρει ἀμέσως ὁ υἱός του τὰς βιαιοπραγίας τῶν μνηστῆρων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐπταρμίσθη δὲ ἰσχυρῶς ὁ Τηλέμαχος καὶ ἀντήχησεν εἰς τὸν πταρμὸν αὐτοῦ ὅλη ἡ οἰκία. Τότε ἡ Πηνελόπη ἐγέλασε καὶ εἶπε ταχέως πρὸς τὸν Εὐμαιον.

«Δράμε καὶ προσκάλεσον τὸν ξένον ἐδῶ· δὲν εἶδες ὅτι ὁ υἱός μου ἐπταρμίσθη ἐνῶ ἐτελείωνα τοὺς λόγους μου; Ὁ θάνατος λοιπὸν εἶναι πλησίον ὄλων τῶν μνηστῆρων, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὴν Μοῖραν. Ἄλλὰ σοὶ τὸ λέγω, καὶ ἅς ἐντυπωθῶσιν αἱ ὑποσχέσεις μου εἰς τὴν ψυχὴν σου· ἐὰν ἀναγνωρίσω τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ ξένου, θὰ τῷ δώσω ὠραῖα ἐνδύματα, χλαῖναν καὶ χιτῶνα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεῆα τῷ εἶπε τοὺς πτερωτοὺς τούτους λόγους.

«ὦ ξένη μου! ὦ πάτερ μου! ἡ συνετὴ Πηνελόπη, ἡ

μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου, σὲ προσκαλεῖ. Μὲ ὅλας τὰς λύπας τὰς ὁποίας ὑποφέρει, ἡ ψυχὴ της τὴν διατάττει νὰ σὲ ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ συζύγου της· ἐὰν δὲ βεβαιωθῇ περὶ τῆς εὐλικρινείας σου, θὰ σοὶ δώσῃ χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην, τοῦ ὁποίου πρὸ πάντων ἔχεις ἀνάγκην· θὰ ἐπαιτήσῃς ἀκολούθως τὸν ἄρτον σου μεταξὺ τοῦ λαοῦ καὶ θὰ κατευνάσῃς τὴν πεινᾶν σου· πᾶς δὲ ὁ ἐπιθυμῶν θὰ σὲ ἐλεήσῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ θεὸς καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς.

«Εὐμαιε, δὲν θὰ ἀργήσω νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν συνετὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκάρου ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Δὲν ἀγνοῶ τίποτε ἐκ τῶν ἀφορώντων τὸν σύζυγόν της καὶ αἱ δυστυχίαι μας ὑπῆρξαν αἱ αὐταί. Ἄλλὰ φοβοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν σκληρῶν μνηστήρων τῶν ὁποίων ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ βιαιότης ἀνέβησαν μέχρι τοῦ σιδηροῦ οὐρανοῦ. Πρὸ ὀλίγου εἰς ἐξ αὐτῶν ἐνῶ περιειρχόμην χωρὶς νὰ τὸν ἐνοχλῶ τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, μὲ ἐκτύπησε καὶ μοὶ ἐπέφερε πόνους, καὶ μήτε ὁ Τηλέμαχος μήτε ἄλλος τις δαιτυμῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν παρεμποδίσῃ. Παρακίνησον λοιπὸν τὴν Πηνελόπην, μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν της, νὰ ὑπομείνῃ ἀκόμη μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ τότε καθήμενη πλησίον τῆς ἐστίας ἅς μὲ ἐρωτᾷ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ συζύγου της, διότι καθὼς γνωρίζεις καὶ σὺ, τὸν ὁποῖον πρῶτον ἐπλησίασα ὡς ἰκέτης, ἔχω ἐλεεῖν ἠδύματα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἀφοῦ τὸν ἤκουσεν ἀνεχώρησεν. Ἐνῶ δὲ ὑπερέβαινε τὸ κατώφλιον, ἡ Πηνελόπη ἔκραξε.

«Πῶς; δὲν τὸν φέρεις, Εὐμαιε; Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ σκέψις τοῦ ἐπαίτου τούτου; μήπως φοβεῖται βίαν τινά, ἢ ἀπλῶς τὸν ἐμποδίζει ἡ ἐντροπή; Ἄλοιμονον εἰς τὸν ἐπαίτην ὅστις ἐντρέπεται.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπες, Εὐμαιέ μου χοιροβοσκέ.

«Ὀμιλεῖ φρονίμως, καὶ σκέπτεται ὡς πᾶς ἄλλος, φοβούμενος τὴν θρασύτητα τῶν μνηστήρων. Ἄλλὰ μὲ εἶπε νὰ

υπομείνης μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. "Ἄλλως τε καὶ διασέ, ὦ βασίλισσά μου, εἶναι προτιμότερον νὰ συνομιλήσης ἰδιαίτερώς μετ' αὐτοῦ καὶ ν' ἀκούσης τοὺς λόγους του.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Οἴοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι, δὲν φαίνεται ἀσύνετος ὁ ξένος οὗτος· διότι οὐδέποτε τολμηροὶ ἄνθρωποι ἐμσλέτησαν ἐγκληματικωτέρας πράξεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ βοσκὸς ἐπέστρεψε μεταξὺ τῶν μνηστήρων ὅπου ἀμέσως εἶπεν εἰς τὸν Τηλέμαχον, κλίνων πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ μὴ τὸν ἀκούσῃ κανεὶς.

«Φίλε μου, ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι διὰ νὰ φυλάξω τὰ ποιήμιά σου, τὴν ἰδικὴν σου καὶ ἰδικὴν μου περιουσίαν, σὺ δὲ φρόντιζε περὶ ὄλων τῶν ἐδῶ πραγμάτων. Ἄλλὰ πρῶτον προφύλαττε τὴν ζωὴν σου καὶ πρόσεχε μήπως πάθῃς τι, διότι οἱ Ἕλληνες ἔχουσι κακὰ βουλευμάτα, καὶ εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ πρὶν μᾶς προξενήσωσι κακόν τι.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Ἀγαπητὲ γέρον, αἱ ἐπιθυμίαι σου θὰ ἐκτελεσθῶσι, σὺ δὲ ἀναχώρησον καὶ μὴ περιμένῃς νὰ νυκτώσῃ. Αὖριον τὴν πρωΐαν φέρε τὰ θύματα, τῶν δὲ λοιπῶν τὴν φροντίδα ἄφες εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς καὶ εἰς ἐμέ.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Εὐμῆϊος ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ὄμαλου θρονοῦ, καὶ ἀφοῦ ἐχόρτασε τρώγων καὶ πίνων ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ποιήμιά του· ἄφησε δὲ ὀπίσω τὴν αὐλὴν καὶ τὸν οἶκον πλήρη συνδαιτυμόνων, οἵτινες ἐτέρποντο ἄδοντες καὶ χορεύοντες, διότι εἶχεν ἤδη ἔλθει τὸ τέλος τῆς ἡμέρας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Σ΄

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἦλθε καὶ ἕτερος ἐπαίτης ψωμοζητῶν ἀπὸ θύρας εἰς θύραν εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ ἀξιοπα-

ρατήρητος διὰ τὴν ἀδδραγαγίαν τοῦ ἀπλήστου στομάχου τοῦ, δὲν εἶχεν ὅμως μῆτε γενναιότητα μῆτε δύναμιν, καίπερ ἦτο μεγαλόσωμος. Ἡ σεβαστὴ του μήτηρ κατὰ τὴν γέννησίν του τὸν ὠνόμασεν Ἄρναϊον, οἱ δὲ νέοι τὸν ἐκάλουν συνήθως Ἴρον, ἐπειδὴ μετέβαινεν ὅπου τὸν ἔστελλον νὰ ἐκτελέσῃ θέλημα τι. Οὗτος λοιπὸν ἐπελθὼν ἠθέλησε νὰ διώξῃ τὸν Ὀδυσσεά ἀπὸ τὸν ἴδιόν του οἶκον, καὶ ὀνειδιζὼν αὐτὸν ἔλεγε ταῦτα.

«Γέρον, φύγε ἀπὸ τὸ πρόθυρον τοῦτο ἐὰν θέλῃς νὰ μὴ σὲ σύρῳσιν ἀπὸ τοὺς πόδας· δὲν βλέπεις ὅτι ὄλοι μὲ νεύουσι καὶ μὲ παρακινουῖσι νὰ σὲ σύρῳ ἐντεῦθεν; ἀλλ' ἐγὼ ἐντρέπομαι. Ἐγέρθητι λοιπὸν, ἢ θὰ ἐλθῶμεν εἰς χεῖρας.»

Ἰδὼν αὐτὸν λοξῶς τῷ εἶπεν ὁ πολλὰ εἰδὼς Ὀδυσσεύς.

«Κακὲ, μῆτε κακὸν σοῦ κάμνω μῆτε σοῦ ὀμιλῶ, ἀλλὰ μῆτε ζηλεύω ἐὰν σοῦ δώσῃ τις ἔστω καὶ περισσότερα· τὸ κατώφλιον αὐτὸ μᾶς χωρεῖ καὶ τοὺς δύο, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ φθονῆς ἓνα ξένον, διότι καὶ σὺ φαίνεσαι ἀλήτης ὡς ἐγὼ, εἰς τὸν ὅποιον οἱ θεοὶ ἀρνοῦνται τὴν εὐτυχίαν. Μὴ μὲ προκαλῆς λοιπὸν νὰ ἐλθῶμεν εἰς χεῖρας· φοβοῦ μήπως μὲ ἐρεθίσῃς καὶ πρόσεξον μήπως μὲ ὅλα τὰ γηράματά μου ρυπάνω μὲ αἷμα τὸ στήθος σου καὶ τὰ χεῖλη σου, τότε δὲ θὰ ἔχω πλειοτέρα ἡσυχίαν, διότι δὲν θὰ τολμήσῃς πλέον νὰ πατήσῃς τὸν πόδα εἰς τὸν οἶκον τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαέρτου.»

Ὁ ἐπαίτης Ἴρος ὀργισθεὶς βαρέως ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν φωνάζων.

«ὦ θεοὶ! πόσον ζῳηρῶς ὀμιλεῖ ὁ παράσιτος οὗτος! νομίζει τις ὅτι ἀκούει φλύαρον γραΐδιον. Ἄλλ' ἐγὼ θὰ τὸν διορθώσω κτυπῶν αὐτὸν μὲ τὰς δύο μου χεῖρας καὶ πετῶν ἀπὸ τὰς γνάθους τὰς σιαγόνας του ὡς τοὺς ὀδόντας τοῦ κατατρῶγοντος τὰ σπαρτὰ ἀγριοχοίρου. Σφίγξον τὴν ζώνην σου, καὶ ἄς μᾶς ἴδῃ ὄλος ὁ κόσμος μαχομένους. Ἄλλὰ πῶς θὰ παλαίσῃς ἐναντίον ἀνθρώπου νεωτέρου σου;»

Ἐνῷ δὲ οὗτοι πρὸ τῶν ὑψηλῶν θυρῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀστράπτοντος κατωφλίου ἐφιλονεῖκουν μετ' ὀργῆς, ὁ Ἀντίνοος τοὺς

παρετήρησε, και γελῶν ἀπὸ καρδίας εἶπε πρὸς τοὺς νεαροὺς Ἑλληνας.

«Φίλοι, ἰδοὺ θέαμα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶδομεν. Τί νέον εἶδος διασκεδάσεως μᾶς ἔπεσεν οὐρανόθεν! Ὁ Ἴρος και ὁ ξένος φιλονεικοῦσι και μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθωσιν εἰς χεῖρας· ἄς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ τοὺς ἐρεθίσωμεν διὰ νὰ συμπλακῶσι.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ὤρμησαν καγχάζοντες, και μετ' ὀλίγον περιεκύκλωσαν τοὺς δύο ῥακενδύτας ἐπαίτας. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπειθους εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Ἀκούσατέ με, γενναῖοι μνηστῆρες, και προσέξατε εἰς τοὺς λόγους μου. Ἴδού, ἐνώπιον τοῦ πυρός, στήθη αἰγῶν πλήρη αἵματος και πάχους διὰ τὸ δεῖπνόν μας. Ὅστις και ἂν ἦναι ὁ νικητῆς, θὰ λάβῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐκλέξει ὁ ἴδιος, ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τὸν παραδεχώμεθα εἰς τὰ συμπόσιά μας και δὲν θὰ ἀνεχώμεθα ἄλλον ἐπαίτην νὰ ἔρχεται και νὰ ἐπαίτῃ μεταξὺ ἡμῶν.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, και οἱ μνηστῆρες ἐπεκρότησαν, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ἐξῆς φρονίμους λόγους.

«Φίλοι, πῶς ὁ ἐξησθενημένος ὑπὸ τῆς δυστυχίας γέρων θὰ δυνηθῆ νὰ παλαίσῃ ἐναντίον ἀνθρώπου νεωτέρου του; Ἄλλ' ὁ κατηραμένος στόμαχος μὲ στενοχωρεῖ και μὲ παρορμᾷ νὰ κτυπηθῶ. Ἐν τούτοις ὑποσχεθῆτε ὅλοι διὰ φοβεροῦ ὄρκου ὅτι δὲν θὰ βοηθήσετε τὸν Ἴρον και ὅτι δὲν θὰ μὲ κτυπήσῃ κανεὶς σας διὰ τῆς βαρείας χειρός του ὥστε νὰ μὲ ρίψῃ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἀντιπάλου μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ὠρκίσθησαν καθὼς ἐζήτησεν. Ἀφοῦ δὲ ὤμοσαν και ἐτελείωσαν τὸν ὄρκον των, τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε και αὐτός.

«Ξένε, ἐὰν ἡ καρδία σου και ἡ γενναία ψυχὴ σου σὲ παρορμῶσι νὰ διώξῃς τὸν Ἴρον, μὴ φοβηθῆς κανένα ἄλλον Ἑλληνα, διότι ἐκεῖνος ὅστις θὰ σὲ κτυπήσῃ, θὰ ἀναγκασθῆ νὰ πολεμήσῃ μὲ πολλοὺς· πρῶτον μὲ ἐμὲ ὅστις σὲ ἐδέχθη ὡς

ξένον μου, καὶ ἔπειτα μὲ δύο συνετοὺς βασιλεῖς οἵτινες μὲ ἐπιδοκιμάζουσι, τὸν Εὐρύμαχον καὶ τὸν Ἀντίνοον.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπευφήμησαν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐζώσθη τὰ ῥάκη του καὶ ἀφῆκε γυμνοὺς τοὺς ὠραίους καὶ εὐρώστους μηρούς του· ἀπεκάλυψεν ἐπίσης τὸ στῆθός του καὶ τοὺς στιβαροὺς βραχίονάς του. Ἡ δὲ Ἀθηνα πλησίον ἐλθοῦσα καθωράιζε τὰ μέλη τοῦ Ὀδυσσέως. Οἱ μνηστῆρες ζωρῶς ἐξεπλάγησαν βλέποντες τὰ μέλη ταῦτα, ἔλεγον δὲ τὰ ἐξῆς μεταξύ των.

«Α ! μετ' ὀλίγον ὁ Ἴρος θὰ χάσῃ τὸ ὄνομά του καὶ θὰ αἰσθανθῇ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐπέσυρε κατὰ τῆς κεφαλῆς του. Ἀποβαλὼν τὰ ἐνδύματά του, τί μυῶνας μᾶς ἔδειξεν ὁ γέρον οὗτος !»

Ἐνῶ δὲ οὗτοι ἀντήλλασον τοὺς λόγους τούτους, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἴρου εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ πανικοῦ φόβου. Ἐν τούτοις οἱ ὑπηρέται τὸν ὠδήγησαν καὶ τὸν ἐζωσαν διὰ τῆς βίας, ὄλον τρέμοντα. Ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντίνοος εἶπε.

«Θρασύδειλε, εἴθε νὰ μὴ ζήσης πλέον ἢ νὰ μὴ ἐγεννᾶσο, σὺ ὅστις τρέμεις καὶ ἀποθνήσκεις ὑπὸ φόβου ἐνώπιον γέροντος ἐξησθενημένου ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Ἀλλὰ σοὶ τὸ προλέγω, καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θὰ ἐκπληρωθῇ· ἐὰν αὐτὸς ἀναδειχθῇ νικητῆς, ἐὰν σὲ καταπαλαίσῃ, θὰ σὲ ῥίψω εἰς πλοῖον καὶ θὰ σὲ στείλω εἰς τὴν Ἥπειρον πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχέτον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων, ὅστις θὰ κόψῃ διὰ τοῦ ὀξέος χαλκοῦ τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτά σου, θὰ ἀποσπάσῃ τὰ γεννητικὰ σου μῦρια καὶ θὰ ῥίψῃ εἰς τοὺς κύνας τὰ σπαίροντα μέλη σου.»

Ταῦτα εἶπε, τοῦ δὲ Ἴρου τὸ σῶμα ἔτι μᾶλλον ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ φόβου, ὤθησαν δὲ αὐτὸν εἰς τὸ μέσον καὶ οἱ δύο παλαισταὶ ὕψωσαν τὰς χεῖρας. Τότε ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐσκέφθη ἐὰν ἔπρεπε νὰ τὸν κτυπήσῃ οὕτως ὥστε ἅμα πίπτοντα νὰ τὸν ἐγκαταλίπη ἡ ζωὴ, ἢ, μετριάζων τὰ κτυπήματά του, νὰ τὸν ἐξαπλώσῃ μόνον κατὰ γῆς. Τὸ τε-

λευταῖον τοῦτο μέτρον τῷ ἐφάνη προτιμότερον, διότι ἐφοβήθη μήπως τὸν ἀναγνωρίσωσιν οἱ Ἕλληνες. Εἶχον ἤδη τεταμένους τοὺς βραχίονας· καὶ ὁ μὲν Ἴριος ἐκτύπησε τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν αὐχένα κάτωθεν τοῦ ὠτός· ἔθραυσε δὲ τὰ ὀστέα του καὶ ἀμέσως ἐπληρώθη τὸ στόμα του αἵματος ἐρυθροῦ καὶ ἔπεσε μετὰ μυκηθμοῦ κατὰ γῆς, συγκρούων τοὺς ὀδόντας καὶ λακτίζων διὰ τῶν ποδῶν τὴν γῆν. Οἱ ἔνδοξοι μνηστῆρες ἤγειρον τὰς χεῖρας καὶ ἐξεκαρδίσθησαν γελῶντες. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἔλαβεν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τὸν ἔσυρεν ἔξω τοῦ προθύρου μέχρι τῆς αὐλῆς πλησίον τῶν ἠχηρῶν θυρῶν· στηρίζας δὲ αὐτὸν εἰς τὸν ἐξωτερικὸν τοίχον, ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς του ῥάβδον καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Μένε ἐκεῖ τώρα· ὑπεράσπιζον ἡμᾶς ἐναντίον τῶν κυνῶν καὶ τῶν χοίρων καὶ μὴ τυραννῆς τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἐπαίτας ἄθλιος ὢν· πρόσεχε δὲ μὴ πάθῃς ἐπὶ τέλος μεγαλείτερον κακόν.»

Βίπῶν ταῦτα ἔρριψε περὶ τοὺς ὤμους του τὴν ποταπὴν πήραν τοῦ ἀφ' ἧς ἐξηρτᾶτο μακρὸν λωρίον, καὶ ἐπανῆλθε νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ κατωπλίου. Εἰσερχόμενοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἐγέλων ἀπὸ καρδίας καὶ συνέχαιρον αὐτὸν λέγοντες.

«Ξένε, εἶθε ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ χάρισωσιν ὅ,τι πρὸ πάντων ἐπιθυμεῖς καὶ ὅ,τι εἶναι εὐάρεστον εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἀφοῦ τὸν ἀδδῆνράγον τοῦτον κατέστησες ἀνίκανον νὰ ἐπαιτῆ εἰς τὴν πόλιν μας. Ἡμεῖς δὲ δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ πέμψωμεν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχέτον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων.»

Ταῦτα εἶπον, ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐχάρη ἀκούσας. Τότε ὁ Ἀντίνοος ἔθεσεν ἐνώπιόν του ὑπερμέγεθες στῆθος αἰγὸς πλῆρες πάχους καὶ αἵματος, ὁ δὲ Ἀμφίνομος λαβὼν ἐκ τοῦ κανίστρου δύο ἄρτους τοὺς ἔθεσε πλησίον του, καὶ κλίνων πρὸς αὐτὸν χρυσοῦν ποτήριον, τὸν ἐχαιρέτισε καὶ εἶπε.

«Χαῖρε, σεβαστὲ ξένε! εἶθε νὰ πλουτήσῃς εἰς τὸ μέλ-

λον, διότι ἐπὶ τοῦ παρόντος πολλή δυστυχία σὲ κατέχει. »

Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.
 α' Ἀμφίνομε, μοὶ φαίνεσαι πολὺ φρόνιμος, τοιοῦτος οἷος
 καὶ ὁ πατήρ σου, καὶ ὡς τοιοῦτον ἤκουον καὶ ἐγὼ φημι-
 ζόμενον τὸν ἐκ Δουλιχίου Νῆσον, ἀγαθὸν καὶ πλούσιον. Τοῦ-
 του υἱὸς λέγεσαι ὅτι εἶσαι, καὶ φαίνεσαι ἄνθρωπος προση-
 γής. Τούτου ἕνεκα θὰ σοὶ εἶπω λόγον τινὰ καὶ σὺ ἐντύπω-
 σον αὐτὸν καλῶς εἰς τὸν νοῦν σου. Ἐξ ὄλων τῶν ὄντων τὰ
 ὁποῖα τρέφει ἡ γῆ καὶ τὰ ὁποῖα πετῶσιν ἢ ἔρπουσιν ὑπὸ
 τὸν οὐρανὸν, οὐδὲν εἶναι ἀθλιώτερον τοῦ ἀνθρώπου. Οὐδέπο-
 τε θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι δύναται νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ δυσ-
 τυχία ἐνόσω οἱ θεοὶ τῷ παρέχουσιν ἀκμαιότητα καὶ οἱ πό-
 δες του εἶναι εὐρωστοί. Ἄλλ' ἅμα οἱ μάκαρες θεοὶ τὸν βυ-
 θίσωσιν εἰς τὴν δυστυχίαν, ἐκὼν ἅκων ὑποφέρει ὑπομονητι-
 κῶς· διότι τὸ πνεῦμα τῶν γηίνων ἀνθρώπων συμμορφοῦται
 μὲ τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἡμέρας τὰς ὁποῖας πέμπει ὁ πατήρ
 τῶν θνητῶν καὶ τῶν ἀθανάτων. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἄλλοτε
 ἤμην εὐτυχὴς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· πολλάκις ἐπίσης ἔπρα-
 ξα ἀδίκους πράξεις παρασυρθεὶς ὑπὸ τοῦ θάρρους μου καὶ τῆς
 ἰσχύος μου καὶ στηριζόμενος εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πατρὸς
 μου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου. Ἄς προσέχῃ λοιπὸν ὁ ἄνθρω-
 πος νὰ μὴ παρανομῇ, ἀλλ' ἄς ἀπολαμβάνῃ ἐν ἡσυχίᾳ τὰ
 ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα τῷ ἐδώρησαν οἱ θεοί. Ἐδῶ βλέπω τοὺς
 μνηστῆρας μὲ καρδίαν ἀδίκον καταναλίσκοντας τὰ πλού-
 τη καὶ ὑβρίζοντας τὴν σύζυγον ἡρώος ὅστις ὡς νομίζω δὲν
 θὰ μένῃ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη μακρὰν τῆς πατρίδος του,
 διότι εἶναι πλησιέστατα. Σὲ δὲ, εἴθε θεὸς τις νὰ σὲ φέρῃ
 εἰς τὴν πατρίδα σου διὰ νὰ μὴ σὲ εὕρῃ ἐδῶ ὅταν ἐπιστρέψῃ
 εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του! Βεβαίως τότε τὸ αἷμα κατὰ
 τὴν ἐπιστροφὴν του θὰ ρεῦσῃ ὅταν θὰ διασκορπίζῃ τοὺς μνη-
 στῆρας. »

Ταῦτα εἰπὼν ἔκαμε σπονδὴν, ἔπιε τὸν γλυκύτατον οἶνον
 καὶ ἀπέδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν πολεμιστῶν.
 Διῆλθεν οὗτος τὸ ἀνάκτορον σείων τὴν κεφαλὴν μὲ καρδίαν

τεταραγμένην, διότι ἐν τῇ ψυχῇ του προέβλεπε συμφοράς. Ἐπὶ τὴν ἀποφύγη τὸν θάνατον ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἐκράτησε διὰ νὰ πέση καὶ αὐτὸς διὰ τῶν χειρῶν καὶ τοῦ δόρατος τοῦ Τηλεμάχου. Ἐπανελάβε λοιπὸν τὴν θέσιν του ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ὁποῖον πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχεν ἀφήσει.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ Ἀθηνᾶ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκάρου νὰ παρουσιασθῆ εἰς τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ ἀναπτερώσῃ τὰ αἰσθήματά των καὶ διὰ νὰ φανῆ ἔτι μᾶλλον τιμιά εἰς τὸν σύζυγον καὶ εἰς τὸν υἱὸν της. Καγχάσασα δὲ πικρὸν γέλωτα ἡ εὐγενὴς βασίλισσα εἶπεν.

«Εὐρυνόμη, ἡ ψυχὴ μου ἐπιθυμεῖ νὰ παρουσιασθῶ εἰς τοὺς μνηστῆρας μὲ ὄλον τὸ κατ' αὐτῶν μῖσός μου. Θὰ συμβουλεύσω δὲ τὸν υἱὸν μου νὰ μὴ ἀναμιγνύεται μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὑπερηφάνων τούτων ἀνδρῶν οἵτινες τὸν κολακεύουσι διὰ λόγων ἡδέων, καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν του.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀπεκρίθη ἡ οἰκονόμος Εὐρυνόμη.

«Ἀγαπητὴ μου κόρη, τὸ σχέδιόν σου εἶναι φρονιμώτατον, καὶ ὁμίλησον πρὸς τὸν Τηλέμαχον χωρὶς νὰ τῷ κρύψῃς τίποτε. Ἐν τούτοις λούσθητι, μύρωσον τὰς παρειάς σου καὶ μὴ ἐξέλθῃς οὕτω μὲ πρόσωπον δεδακρυσμένον, διότι οὐδὲν ὀλεθριώτερον ἢ τὰ ἀκατάπαυστα δάκρυα. Καὶ πῶς! δὲν εἶναι τῶρα ὁ υἱός σου ἀνὴρ, καὶ δὲν ἐζήτησες τοςάκις ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς νὰ τὸν ἰδῆς ἡβῶντα ;»

Πρὸς ταύτην ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εὐρυνόμη, καίπερ μεριμνῶσα δι' ἐμέ, μὴ μὲ προτρέπῃς νὰ λουσθῶ καὶ νὰ καλλωπίσω τὸ πρόσωπόν μου. Φεῦ! οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον κατέστρεψαν τὴν κάλλονήν μου ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ σύζυγός μου ἀνεχώρησεν ἐπιβάς τὰ κοῖλα πλοῖα. Προσκάλεσον ὁμῶς τὴν Ἀντινόην καὶ τὴν Ἴπποδάμειαν νὰ ἔλθωσι πλησίον μου καὶ νὰ μὲ συνοδεύωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, διότι ἐντρέπομαι νὰ μεταβῶ μόνη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἐξῆλθεν ἀμέσως τοῦ θαλάμου

διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὰς δύο γυναῖκας καὶ νὰ τὰς προτρέψῃ νὰ σπεύσωσι. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ συνέλαβε νέαν σκέψιν καὶ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰκάρου γλυκὺν ὕπνον, ἡ δὲ Πηνελόπη ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς μακρᾶς καθέδρας τῆς καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐχαλαρώθησαν. Τότε ἡ σεμνὴ θεὰ τῇ ἐχάρισε δῶρα ἀθάνατα διὰ νὰ τὴν θαυμάσωσιν ἔτι μᾶλλον οἱ Ἕλληες. Καὶ πρῶτον μὲν τῇ ἔπλυνε τὸ πρόσωπον δι' ἀμβροσίας, ὡς ἐκείνην μὲ τὴν ὁποίαν χρίεται ἡ Ἀφροδίτη ὅταν μεταβαίνει εἰς τοὺς ἐρατεινοὺς χοροὺς τῶν Χαρίτων· ἀνέδειξε δὲ αὐτὴν ὑψηλοτέραν κατὰ τὸ ἀνάστημα, παχυτέραν καὶ λευκοτέραν τοῦ λευκοῦ ἐλεφαντόδοντος. Ἐπειτα ἀπῆλθε, καὶ αἱ δύο ἀκόλουθοι ἔφθασαν μετὰ θορύβου. Τότε ὁ γλυκὺς ὕπνος ἐγκατέλιπε τὴν δέσποιάν των ἥτις σπογγίσασα τὰς παρσιᾶς διὰ τῶν χειρῶν εἶπε.

«Πῶς ! μὲ ὅλην τὴν θλιψίν μου μὲ κατέλαβε γλυκὺς ὕπνος ; Εἶθε ἡ ἀγνή Ἄρτεμις νὰ μοὶ ἔδιδε τῶρα ἀμέσως γλυκὺν καὶ ἀνεπαίσθητον θάνατον ! εἶθε νὰ παύσω φθειρούσα τὴν ζωὴν μου καὶ ποθοῦσα μετὰ δακρύων τὰς ποικίλας ἀρετὰς τοῦ ἀγαπητοῦ μου συζύγου, ὅστις ἦτο ὁ μᾶλλον ἔξοχος τῶν Ἑλλήνων !»

Ταῦτα εἰπούσα κατέβη ἀπὸ τὸν λαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀνώτερον ὄροφον, οὐχὶ μόνη, διότι τὴν συνώδευον αἱ δύο ἀκόλουθοί τῆς. Μετ' ὀλίγον ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστήρων, ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου καὶ κατεβίβασεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς λαμπρὸν πέπλον. Αἱ σεμναὶ ἀκόλουθοι ἐστάθησαν ἐκατέρωθεν αὐτῆς. Εἰς τὴν θέαν τῆς οἱ μνηστῆρες ἠσθάνθησαν τὰ γόνατά των καμπτόμενα, ὁ ἔρωσ παρέφερε τὰς ψυχὰς των καὶ ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ συμμερισθῶσι τὴν κλίνην τῆς. Ἐκείνη ἐν τούτοις εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τῆς Τηλέμαχον.

«Τηλέμαχε, τὸ πνεῦμά σου στερεῖται σταθερότητος καὶ δὲν ἔχεις πλέον φρόνησιν· ὅτε ἦσο παιδίον εἶχες εἰς τὴν ψυχὴν σου φρονιμωτέρας σκέψεις, ἀλλὰ τῶρα ὅτε ἐμεγάλωσες, ὅτε εἶσαι εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ὅτε πᾶς ξένος βλέπων

σε θὰ σὲ ἐξελάμβανε διὰ τὸ ἀνάστημά σου καὶ τὴν καλλονὴν σου ὡς υἷὸν ἀνδρὸς πλουσίου, εἶσαι ἄφρων καὶ ἄδικος. Καὶ πῶς ! ἔγινε τοιαύτη πράξις εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, ὑπέφερες νὰ προσβληθῇ τοιουτοτρόπως ὁ ξένος σου ; Τί θὰ συμβῆ εἰς τὸ μέλλον ἐὰν ξένος τις καθίσας εἰς τὴν ἐστίαν μας κτυπηθῇ βαρέως ; τὸ αἶσχος καὶ τὸ ὄνειδος θὰ πέσῃ ἐπὶ σοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Μῆτέρ μου, δὲν σὲ μέμφομαι διὰ τὴν ὀργὴν σου, πιστευσον ἐν τούτοις ὅτι ἐγὼ σκέπτομαι καὶ γνωρίζω τί εἶναι καλὸν καὶ τί εἶναι κακόν. Πρότερον ἤμην παιδίον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἔχω τελείαν φρόνησιν. Καὶ ἔπειτα, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι μὲ πιέζουσι. Καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, μελετῶσι τὸν ὄλεθρόν μου, καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω ὑπερασπιστάς. Ἄλλ' ἢ μεταξὺ τοῦ Ἰριου καὶ τοῦ ξένου μας πάλῃ δὲν προσκλήθη ὑπὸ τῶν μνηστήρων, καὶ ὁ ξένος ἀνεδείχθη ἰσχυρότερος. Ὡ Ζεῦ, καὶ Ἄπολλον, καὶ Ἀθηνᾶ, εἶθε καὶ οἱ μνηστήρες οὗτοι νὰ ἔνευον χαμαὶ τὰς κεφαλὰς φονευμένοι σὶ μὲν ἐν τῇ αὐλῇ, οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ οἴκου, καὶ νὰ ἦσαν λελυμένοι αἱ ἀρθρώσεις αὐτῶν ὅπως τώρα ὁ Ἰριος κάθηται πρὸ τῶν θυρῶν τῆς αὐλῆς νεύων τὴν κεφαλὴν, ὁμοιάζων μὲ μέθυσον καὶ μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του μήτε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ σύνθηδες αὐτοῦ ἄσουλον.»

Ἄφου εἶπον ταῦτα πρὸς ἀλλήλους, ὁ Εὐρύμαχος ἀπετάθη πρὸν τὴν Πηνελόπην καὶ εἶπε.

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, ἐὰν εἰς τὸ Ἄργος τὴν πόλιν τοῦ Ἰάσωνος σὲ ἔβλεπον ὅλοι οἱ Ἕλληνες, αὐρίον, ἅμα τῇ αὐγῇ, πλειότεροι μνηστῆρες θὰ ἤρχοντο εἰς τὰ συμπόσιά μας ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἐπειδὴ ὑπερέχεις πασῶν τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν καλλονὴν, τὰς χάριτας καὶ τὴν σύνεσιν τῶν φρενῶν σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εὐρύμαχε, οἱ θεοὶ ἔφθειραν τὰ θέλγητρά μου, τὴν καλλονὴν μου, τὰς χάριτάς μου ὅταν οἱ Ἕλληνες ἀπέπλευσαν

διὰ τὴν Τρωάδα καὶ μετ' αὐτῶν ὁ σύζυγός μου. Ἐὰν ὁ ἥ-
 ρως ἐκεῖνος ἐπιστρέφων ἐκυβέρνα ὁ ἴδιος τὰ κτήματά του,
 ἢ φήμη μου θὰ ἦτο καλλιτέρα καὶ λαμπροτέρα. Τώρα εἶμαι
 κατατεθλιμμένη, διότι πολλὰς δυστυχίας ἐπεσώρευσαν ἐπ'
 ἐπ' ἐμοῦ οἱ θεοί. Ὁ Ὀδυσσεὺς καθ' ἣν στιγμὴν ἐγκατέλειπε
 τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του, ἔθλιψε τὴν δεξιὰν χεῖρά μου
 καὶ μοι εἶπε. «Γύναι, δὲν ἐλπίζω ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ἐπι-
 »στρέψωσι σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς ἐκ τῆς Τρωάδος, διότι οἱ
 »Τρῶες εἶναι γενναῖοι πολεμισταὶ καὶ ἐπιτήδειοι εἰς τὸ νὰ
 »ρίπτωσι τὸ ἀκόντιον, νὰ διευθύνωσι τὰ βέλη καὶ νὰ ἐξορμῶσι
 »τοὺς ἵππους τῶν ὁποίων ἡ ἐπίθεσις ἀποφασίζει τὴν ἀναπο-
 »φάσιστον νίκην. Δὲν ἤξεύρω λοιπὸν ἐὰν θὰ ἐπανέλθω ἢ θὰ
 »φρονευθῶ ἐκεῖ. Σὺ ὅμως φρόντιζον ἐδῶ περὶ ὄλων τῶν πραγ-
 »μάτων ἐνθυμοῦ τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου ὡς
 »ἔπραττες μέχρι τοῦδε, καὶ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν ἀπουσίαν
 »μου. Ἄλλ' ὅταν ἡ γενειὰς ἀρχίσῃ νὰ σκιάζῃ τὸν πώγωνα
 »τοῦ υἱοῦ σου, νυμφεύθητι ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἤθελες ἐκλέ-
 »ξει καὶ ἄφῃσον τὸν οἶκον τοῦτον.» Ταῦτα μὲ εἶπεν ὁ ἥρως,
 ὅσα δὲ προεῖπεν ἐξετελέσθησαν, καὶ πλησιάζει ἡ νύξ καθ' ἣν
 θὰ συνάψω δεῦτερον καὶ θλιβερόν γάμον, ἀφοῦ κατέστρεψεν
 ὁ Ζεὺς τὴν εὐδαιμονίαν μου. Ἄλλὰ ποῖα λύπη διαπερᾶ τὴν
 καρδίαν μου! σέβεσθε ἄρά γε τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν μνη-
 στήρων; ὅσοι ἐζήτουν εὐγενῆ γυναῖκα, γεννηθεῖσαν ἐκ πλου-
 σίων γονέων, καὶ ἦσαν ἀντίζηλοι μεταξὺ τῶν, ἔφερον αὐτοὶ
 οἱ ἴδιοι βόας καὶ παχέα πρόβατα διὰ τὰς εὐωχίας τῶν φί-
 λων τῆς κόρης, καὶ προσέφερον αὐτῇ ὠραῖα δῶρα· δὲν κα-
 τέτρωγον ὅμως ἀφειδῶς τὰ ἀγαθὰ ξένης οἰκίας.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς
 διότι ἐπροκάλεσε τὰ δῶρά των καὶ ἔθελξε τὴν ψυχὴν των
 διὰ λόγων κολακευτικῶν ἐναντίων πρὸς τὰς σκέψεις της.

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπέιθους·

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, σὺ μὲν δέχθη-
 τι τὰ δῶρα ὅσα ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων φέρῃ κατὰ τὴν ἐπι-
 θυμίαν του εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, διότι θὰ ἦτο ἄτοπον νὰ

ἄρνηθῆς τὰς προσφοράς μας· ἡμεῖς δὲ οὔτε εἰς τὰ ἔργα μας θὰ ἐπιστρέψωμεν οὔτε εἰς τὰς οἰκίας μας πρὶν ὑπανδρευθῆς τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἐπεκρότησαν καὶ ἕκαστος ἐπεμψε κήρυκα διὰ νὰ κομίση δῶρα. Καὶ ὁ μὲν κήρυξ τοῦ Ἀντινοῦ ἐπέστρεψε φέρων μέγαν καὶ πολυτελέστατον πέπλον θαυμασίως πεποικιλμένον, ἔχοντα δώδεκα δακτυλίους χρυσοῦς ἀρμοζομένους εἰς ἰσαριθμούς πόρπας καλῶς κυρτουμένας, ὁ δὲ τοῦ Εὐρυμάχου ἔφερε περιδέριον χρυσοῦν μιλουγῆς, ἀστράπτον ὡς ὁ ἥλιος. Οἱ ὑπηρέται τοῦ Εὐρυδάμου ἔφερον δύο ἐνώτια κατασκευῆς λεπτοτάτης, ὧν ἕκαστον εἶχε τρεῖς ἀδάμαντας ἐξαισίως ἀπαστράπτοντας. Ὁ κήρυξ τοῦ ἀνακτος Πεισάνδρου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολύκτορος, ἔφερε μέγα περιδέριον, λαμπρὸν ἀριστοτέχνημα. Καὶ ἄλλα τέλος οὐχ ἦττον πολύτιμα ἀντικείμενα ἐκομίσθησαν εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, ἡ δὲ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἀνέβη πάλιν εἰς τὸν θάλαμον τῆς καὶ αἱ ὑπηρέτριά της τὴν ἠκολούθουν κρατοῦσαι τὰ πολύτιμα δῶρα.

Ἀμέσως οἱ μνηστῆρες ἤρχισαν πάλιν τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ἄσματά των καὶ ἔμεινον μέχρι οὗ ἐπῆλθεν ἡ ἑσπέρα, ἡ δὲ σκοτία κατέλαβεν αὐτοὺς διασκεδάζοντας εἰσέτι. Τότε ἔστησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τρεῖς λαμπτήρας διὰ νὰ τοὺς φωτίζωσι, πέραξ δὲ ἔθεσαν εὐφλεκτα ξύλα πρὸ πολλοῦ ξηρανθέντα καὶ ἐσχάτως κοπέντα διὰ τοῦ πελέκεως. Μετ' αὐτῶν ἀνέμιξαν καὶ δαδίον, αἱ δὲ ὑπηρέτριά τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσέως ἐρχόμεναι κατὰ σειρὰν ἀνεζωπύρουν τὴν πυράν· ἀλλ' ὁ ἥρωσ οὗτος, ὁ ἀπόγονος τοῦ Διὸς, ταῖς εἶπε.

« Δοῦλαι τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσέως, ἐπιστρέψατε εἰς τὸν θάλαμον τῆς σεβαστῆς βασιλίσσης· κλώθετε καὶ καθήμεναι πλησίον τῆς τέρπετε αὐτὴν ἢ νήθετε ἔρια διὰ τῶν χειρῶν· ἐγὼ δὲ ἀναδέχομαι νὰ διατηρῶ τὸ φῶς δι' ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, ἔστω καὶ ἂν μείνωσι μέχρι τῆς αὐγῆς. Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ κουρασθῶ, διότι τὰ πάντα εἰμπορῶ νὰ ὑποφέρω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἐγέλασαν καὶ ἐκύτταξαν ἀλλή-
 λας. Ἀπῆντησε δὲ περιφρονητικῶς πρὸς αὐτὸν ἡ Μελανθῶ,
 τὴν ὁποῖαν ἐγέννησε μὲν ὁ Δολλίος, ἀνέθρεψε δὲ τρυφερῶς παι-
 διόθεν ἡ Πηνελόπη. Ἄντι ὅμως αὕτη νὰ συμμερίζεται τὸ
 πένθος τῆς βασιλίσσης, παρεδίδετο εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Εὐρυ-
 μάχου, καὶ τῶρα ἀποτεينوμένη ὄνειδιστικῶς πρὸς τὸν Ὀδυσ-
 σέα τῷ εἶπεν.

«Ἄθλιε ξένε, φαίνεται ὅτι ἀπεμωράνθης καὶ δὲν θέλεις
 νὰ ὑπάγῃς νὰ κοιμηθῆς εἰς δωμάτιον ἢ εἰς ἀχυρῶνα. Τί εἶ-
 ναι αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγεις μὲ τόσῃν τόλμῃν μεταξύ τόσων
 ἀνθρώπων χωρὶς νὰ φοβῆσαι τίποτε; βεβαίως ἢ ὁ οἶνος σὲ
 ἐτάραξεν, ἢ τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθειά σου, καὶ ὀμιλεῖς πάν-
 τοτε ἀσυλλογίστως, ἢ κομπάζεις διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαί-
 τῃν Ἴρον. Πρόσεξον ὅμως μήπως ἐγερθῆ κανεὶς ἄλλος δυνα-
 τώτερος τοῦ λαιμάργου ἐκείνου καὶ φορτώσῃ τὴν κεφαλὴν
 σου μὲ τὰ κτυπήματα τῶν στιβαρῶν χειρῶν του· σὲ διώ-
 ξῃ δὲ ἐκ τοῦ οἴκου βουτημένον εἰς τὸ αἶμα.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀτενίσας λοξῶς ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε.

«Σκύλα! θὰ ἀναφέρω εἰς τὸν Τηλέμαχον, ἅμα ἐπιστρέψῃ
 ἐδῶ, ὅσα εἶπες διὰ νὰ σὲ κόψῃ εἰς μυρία τεμάχια.»

Αἱ ἀπειλαὶ αὗται ἐφόβησαν τὰς γυναῖκας αἵτινες ἔσπευ-
 σαν νὰ ἐξέλθωσι τῆς αἰθούσης, ὅλων δὲ τὰ γόνατα ἐλύθη-
 σαν διότι ἐνόμισαν ὅτι ὁ ἐπαίτης ὠμίλει σπουδάζων. Τότε ὁ
 Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν ὄρθιος πλησίον τῶν καιομένων λαμπτή-
 ρων καὶ προσεῖχεν εἰς ὅλους. Ἄλλ' ἡ καρδία του ἀνεκίνει
 ἄλλα σχέδια τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσιν. Ἡ Ἀθη-
 νᾶ δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἀυθάδεις μνηστῆρας νὰ παύσωσι
 τοὺς σαρκαστικούς τιν λόγους, ἀλλ' ἤθελε νὰ εἰσδύσῃ ἢ
 ὀδύνη ἔτι μᾶλλον βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωος. Πρῶτος
 λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος ἔσκωψε τὸν Ὀδυσσεά
 καὶ διήγειρε τὸν γέλωτα τῶν συντρόφων του.

«Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες ἐνδόξου βασιλίσσης, θέλω νὰ
 σᾶς εἶπω τί μὲ ἐμπνέει ἐν τῷ στήθει μου ἡ καρδία. Ὁ ἄν-
 θρωπος οὗτος δὲν ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς ἄνευ

τῆς θελήσεως τῶν θεῶν. Μὲ φαίνεται πάντοτε ὅτι ἡ λάμψις τῶν δάδων ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σῶμά του καὶ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του, ὅπου δὲν μένει πλέον οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχνος μαλλίων.»

Ταῦτα εἶπε καὶ στραφείς πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων, προσέθηκε.

«Ξένε, ἐὰν ἤθελες νὰ δουλεύσης θὰ σὲ ἔφερον εἰς τοὺς μακρυνοὺς ἀγρούς μου, καὶ θὰ ἀπελάμβανες καλὸν μισθὸν τακτοποιῶν τοὺς φράκτας καὶ φυτεύων δένδρα. Θὰ σοὶ παρεῖχον ἄρτον ὅσον ἤθελες, θὰ σὲ ἐνέδουον πρεπόντως καὶ θὰ σοὶ ἔδιδον σανδάλια. Ἀλλὰ δὲν ἤξεύρεις νὰ πράττης ἄλλο εἰμὴ κακὰς πράξεις· μισεῖς τὴν ἐργασίαν, καὶ προτιμᾷς νὰ ἐπαιτῆς μεταξὺ τοῦ λαοῦ τὴν τροφὴν τὴν ὁποίαν ζητεῖ ἡ ἄπληστος κοιλία σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἐφευρετικώτατος Ὀδυσσεύς.

«Εὐρύμαχε, εἴθε νὰ ἤμεθα καὶ οἱ δύο εἰς τὸν λειμῶνα μὲ δρέπανον εἰς τὰς χεῖρας, ἀμιλλώμενοι τίς ἤθελε πλειότερον ἐργασθῆ κατὰ τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ ἔαρος, καὶ θερίζοντες χωρὶς νὰ τρώγωμεν τίποτε μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου! Εἴθε νὰ ἐποδηγετοῦμεν ζεῦγος βοῶν ἐκ τῶν ἀρίστων, τῆς αὐτῆς ἡλικίας, τῆς αὐτῆς δυνάμεως, μεγάλων, καρτερικῶν, κεκορεσμένων ἀπὸ χόρτον, δυσκόλως δαμαζομένων ἀλλ' ἀροτριῶντων τέσσαρα πλέθρα γῆς, ὑπὸ δὲ τὸ ἄροτρον νὰ ὑποχωρῶσιν οἱ βῶλοι! τότε θὰ μὲ ἔβλεπες ἐὰν ἠδυνάμην νὰ αὐλακίζω διηνεκῶς. Καὶ σήμερον δὲ, ἐὰν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἤθελε διεγείρει πόλεμον, καὶ ἠδυνάμην νὰ ἔχω ἀσπίδα, δύο ἀκόντια καὶ χαλκίνην περικεφαλαίαν ἐφαρμοζομένην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, θὰ ἀνεμιγνυόμην μὲ τοὺς πρώτους πολεμιστάς, καὶ δὲν μὲ ὠνείδιζες πλέον ὅτι ὑποφέρω ἐκ τῆς πείνης. Ἀλλ' εἶσαι αὐθάδης καὶ ἔχεις πνεῦμα σκληρόν· νομίζεις ὅτι εἶσαι μέγας καὶ ἰσχυρὸς, διότι ἀναμιγνύεσαι μὲ ὀλίγους ἀσημάντους ἀνθρώπους. Ἐὰν ὁμως ὁ Ὀδυσσεύς ἐπέστρεφεν αἴφνης εἰς τὴν πατρίδα του, αἱ θύραι αὐταὶ, μὲ ὅτ

λην τὴν εὐρύτητά των, θὰ σοὶ ἐφαίνοντο στενὴ ἀτραπὸς, ὅτε φεύγων θὰ διήρχεσο τὰ πρόθυρα.»

Αἱ λέξεις αὗται διήγειρον τὴν ὀργὴν τοῦ Εὐρυμάχου, ὅστις στρέψας πρὸς τὸν Ὀδυσσεά βλέμμα λοξόν, τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

« Ἄθλιε ! τώρα σὲ διορθώνω δι' ὅσα εἶπες μεταξύ τῶσων ἀνθρώπων χωρὶς νὰ φοβηθῆς τίποτε. Βεβαίως ἢ μεθυσμένος εἶσαι ἢ τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθειά σου νὰ ὀμιλῆς ἀσυλλογίστως· ἴσως δὲ κομπάζεις διότι ἐνίκησες τὸν ἐπαίτην Ἴρων.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔδραξε σκαμνίον· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐκ Δουλιχίου Ἀμφινόμου διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ κτύπημα τὸ ὁποῖον κατηνέχθη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ οἰνοχόου. Ὁ ἀμφορεὺς ἔπεσε καὶ ἀντήχησεν, ὁ δὲ ἄνθρωπος γογγύζων ἐκυλίσθη ἐπὶ τοῦ κονιορτοῦ. Οἱ μνηστῆρες ἐταράχθησαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τὸ ὁποῖον περιεκάλυπτον τὰ σκότη, καὶ παρατηροῦντες ἀλλήλους ἔλεγον.

« Εἶθε ὁ ξένος οὗτος πλανώμενος ἀλλαχοῦ νὰ ἐχάνετο πρὶν ἔλθῃ ἐδῶ καὶ μᾶς φέρῃ τὴσιν ταραχὴν. Τώρα ἡμεῖς φιλονεικοῦμεν περὶ ἐπαϊτῶν· δὲν αἰσθανόμεθα πλέον χαρὰν εἰς τὰ συμπόσιά μας καὶ ἡ ἀθλιότης ἐπικρατεῖ.»

Πρὸς αὐτοὺς δὲ εἶπεν ὁ εὐγενὴς Τηλέμαχος.

« Δυστυχεῖς ! παραφρονεῖτε καὶ οὔτε δύνασθε πλέον νὰ κρύψετε ὅτι εἶσθε κεκορεσμένοι φαγητῶν καὶ οἴνων· βεβαίως θεὸς τις σᾶς ἐρεθίζει· δὲν ἐχορτάσατε ; Ὑπάγετε λοιπὸν νὰ κοιμηθῆτε εἰς τὰς κατοικίας σας ἅμα τὸ ἐπιθυμήσῃ ἡ ψυχὴ σας, διότι ἐγὼ δὲν διώκω κανένα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἔδακον τὰ χεῖλη των ὑπὸ πείσματος καὶ ἔμειναν ἔκπληκτοι διὰ τὴν τολμηρότητα τῶν λόγων του. Τότε ὁ Ἀμφίνομος ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε.

« Φίλοι, κανεὶς ἄς μὴ ἀποκριθῇ μετ' ὀργῆς, καὶ ἄς μὴ εἴπῃ τίποτε βίαιον εἰς ἐκεῖνον ὅστις ὠμίλησε κατὰ τὸ δίκαιον, φυλαχθῆτε δὲ μὴ κτυπήσετε τὸν ξένον τοῦτον ἢ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν θεραπόντων τοῦ οἴκου τούτου. Ἀλλὰ δεῦτε· ὁ μὲν οἰνοχόος ἄς μᾶς δώσῃ οἶνον κατὰ σειρὰν ὅπως

ποιήσαντες σπονδὰς ἀπέλωμεν διὰ νὰ κοιμηθῶμεν εἰς τὰς κατοικίας μας, ὁ δὲ ξένος ἄς μείνη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεως καὶ ἄς περιποιητῆται αὐτὸν ὁ Τηλέμαχος, ἀφοῦ εἰς τὴν οἰκίαν του ἦλθε.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ ἐπεδοκίμασαν. Ὁ ἐκ Δουλιχίου Μούλιος, οἰνοχόος τοῦ Ἀμφινόμου, ἀνέμιξεν εἰς ἀγγεῖον τὸν οἶνον μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ ἐμοίρασε κατὰ σειρὰν εἰς ὄλους· οὔτοι δὲ σπείσαντες εἰς τοὺς μάκαρας θεοὺς ἔπιον τὸν γλυκύτατον οἶνον. Ἀφοῦ δὲ ἔσπεισαν καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ των, μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ νὰ παραδοθῶσιν εἰς ὕπνον.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Τ.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμενε μόνος εἰς τὸ ἀνάκτορον ὅπου μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστῆρας. Ἀμέσως δὲ ἐκάλεσε τὸν Τηλέμαχον καὶ τῷ εἶπε.

«Τηλέμαχε, πρέπει τώρα νὰ σηκώσης ὅλα τὰ πολεμικὰ ὅπλα. Ἐὰν δὲ οἱ μνηστῆρες τὰ ἐπιθυμήσωσι καὶ σὲ ἐρωτήσωσιν, ἀπάτησον αὐτοὺς διὰ τῶν λόγων τούτων.

«Τὰ ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸν καπνὸν διότι δὲν ἦσαν πλέον» τοιαῦτα οἷα τὰ ἄφησεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν διὰ τὴν Ἰτρώαδα· ὁ καπνὸς τῆς ἐστίας τὰ ἐμάυρισε. Πρὸς τούτοις θεὸς τις μὲ παρεκίνησε νὰ τὰ ἐκβάλω ἐντεῦθεν μήπως μεθύσαντές ποτε συγκρουσθῆτε μεταξύ σας καὶ πληγωθῆτε, βεβηλοῦντες τὰ συμπόσιά σας καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἕμηναιού σας· διότι καὶ μόνη ἡ θεὰ τῶν ὀπλων ἐνθουσιάζει τὸν ἄνθρωπον.»

Ὁ Τηλέμαχος ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του· ἐκάλεσε τὴν Εὐρύκλειαν καὶ τῇ εἶπε.

«Τροφέ· κράτησον τὰς γυναῖκας ἐντὸς μέχρις οὗ μεταφέρω καὶ κλείσω ἐντὸς τοῦ θαλάμου τὰ ὠραῖα ὄπλα τοῦ πατρὸς μου τὰ ὁποῖα κεῖνται παρημελημένα καὶ φθείρονται ὑπὸ τοῦ καπνοῦ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Τότε ἤμην παιδίον· ἀλλὰ τώρα θέλω νὰ τὰ θέσω εἰς μέρος ὅπου νὰ μὴ τὰ φθάνῃ ὁ καπνὸς τῆς ἐστίας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς τοῦ Εὐρύκλεια·
«Εἶθε τέλος, τέκνον μου, νὰ ἀνελάβανες τὴν φροντίδα τῆς ἐπιστασίας τοῦ οἴκου καὶ τῶν κτημάτων. Ἀλλὰ ποῖος θὰ ἔλθῃ μετὰ σοῦ διὰ νὰ σὲ ὀδηγήσῃ κρατῶν φῶς, ἀποῦ δὲν θέλεις νὰ προπορευθῶσιν αἱ δούλαι καὶ νὰ σὲ φωτίζωσι;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Αὐτὸς ὁ ξένος θὰ μοὶ φέξῃ· διότι ἂν καὶ ἔρχεται ἐκ χωρῶν μακρυνῶν, δὲν θὰ τὸν ἀφήσω ὅμως ἄνευ ἐργασίας, ἐπειδὴ ἔφαγε τὸν ἄρτον μου.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ οἱ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἔκλεισε τὰς θύρας τοῦ μεγάλου μεγάρου. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἐπιφανὴς υἱὸς του ἔσπευσαν νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ οἴκου τὰς περικεφαλαίας, τὰς κυρτὰς ἀσπίδας καὶ τὰ αἰχμηρὰ δόρατα, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, κρατούσα χρυσοῦν λυχνίαν ἐπέχεε πρὸ αὐτῶν ζωηρὸν φῶς. Καὶ ὁ Τηλέμαχος εἶπεν ἀμέσως εἰς τὸν πατέρα του.

«ὦ πάτερ μου, μέγα θαῦμα βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί μου! Οἱ τοῖχοι τοῦ μεγάρου τούτου, αἱ ὠραῖαι δοκοὶ, αἱ ἐλάτιναι μεσόδμαι καὶ αἱ ὑψηλαὶ στῆλαι φεγγοβολοῦσιν ὡς φλογερὰ πυρά. Ἄ! βεβαίως θεὸς τις ἐκ τῶν κατοικούντων τὸν εὐρὺν οὐρανὸν εὐρίσκεται εἰς τὸν οἶκόν μας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ μεγαλοφυὴς Ὀδυσσεύς.

«Σιώπα, μὴ ἐκφράζῃς τὴν σκέψιν σου καὶ μὴ μὲ διακόπτῃς. Ναί, τοιοῦτοι δεικνύονται οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐρὺν οὐρανόν. Τώρα ὕπαγε νὰ κοιμηθῆς καὶ ἄφησόν με μόνον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, διότι θέλω ἀκόμη νὰ δοκιμάσω τὰς δούλας τῆς μητρὸς σου ἧτις ἐν τῇ θλίψει της θὰ μοὶ ἀποτείνῃ μετ' ὀλίγον πολλὰς ἐρωτήσεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ διευθύνθη ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου συνήθως ἐκοιμᾶτο ὅταν κατελάμβανεν αὐτὸν ὁ ὕπνος. Ἐκεῖ κατεκλίθη καὶ περιέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τῆς αὐγῆς.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμενεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς διελογίζετο πῶς νὰ φονεύσῃ τοὺς μνηστῆρας.

Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἐξῆλθε τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου της, ὁμοία μὲ τὴν Ἄρτεμιν ἢ τὴν Ξανθὴν Ἀφροδίτην. Ἔθηκαν δὲ δι' αὐτὴν πλησίον τῆς πυρᾶς ἔδραν ἐφ' ἧς ἐκάθησε, πεποικιλμένην δι' ἐλεφαντόδοντος καὶ ἀργύρου, τὴν ὁποίαν κατεσκευάσε ποτε ὁ τέκτων Ἰκμάλιος καὶ θρονίδιον προσκεκολλημένον ἐπ' αὐτῆς προσέθηκεν ἐφ' οὗ ἔθετον τάπητα. Ἐκεῖ ἐκάθησε τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη· αἱ δὲ λευκῶλενοι ὑπηρέτριαι ἐξῆλθον τῶν θαλάμων, καὶ ἄλλαι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐσήκωνον τοὺς ἀφθόλους ἄρτους, ἄλλαι τὰς τραπέζας καὶ ἄλλαι τὰ ποτήρια δι' ὧν ἔπιον οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες. Ἐβρίψαν δὲ χαμαὶ ἀπὸ τοὺς λαμπτήρας τὸ πῦρ, καὶ ἀντικατέστησαν αὐτὸ διὰ ξύλων ἄλλων ἵνα διαχυθῇ λάμψις καὶ θερμότης. Τότε ἡ Μελανθῶ διὰ δευτέραν φοράν ὕβρισε τὸν Ὀδυσσεά.

«Ξένης, θέλεις λοιπὸν νὰ μᾶς ἐνοχλῆς δι' ὅλης τῆς νυκτός, νὰ περιφέρεσαι εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ νὰ κατασκοπεύῃς τὰς γυναῖκας; Δὲν ἐχόρτασες; φύγε λοιπὸν, ἄθλιε! ἐξέλθε ἢ θὰ σὲ διώξω κτυπῶσά σε μὲ τὸν δαυλὸν τοῦτον.»

Πρὸς ταύτην λοξῶς ἀτενίσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.

«Κακὴ! διατί φέρεσαι τόσο μανιωδῶς πρὸς ἐμέ; Μήπως διότι εἶμαι ἀκάθαρτος, ῥακενδύτης καὶ ἐπαιτῶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ; Ἄλλ' ἡ δυστυχία μὲ βιάζει εἰς τοῦτο. Φεῦ! τοιαύτη εἶναι ἡ τύχη τῶν ἀλητῶν καὶ τῶν δυστυχῶν! Κανὲν ἐγὼ ἐπίσης εὐτυχῶν ἄλλοτε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κατῴκουν οἶκον πλούσιον καὶ πολλάκις ἔδιδον εἰς πλάνητα ἐπαίτην, οἰοσδῆποτε καὶ ἂν ἦτο, ὀθενδῆποτε καὶ ἂν ἤρχετο»

εἶχον δὲ πολλοὺς δούλους καὶ ὄλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ τὰ ὀποῖα καθιστῶσι τὸν βίον εὐδαίμονα καὶ δεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς πλούσιον. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου κατέστρεψε τὰ πάντα, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησίς του. Φοβήθητι λοιπὸν, ὦ γύναι, μήπως ἀπολέσης καὶ σὺ τὴν καλλονὴν ἐκείνην ἣτις σὲ διακρίνει μεταξὺ τῶν ὑπηρετριῶν· πρόσεξον μήπως ἡ δέσποινά σου ὀργισθεῖσα σὲ τιμωρήσῃ, ἢ ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς· διότι ἀκόμη ὑπάρχει ἐλπίς καὶ φήμη περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του. Ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας ἐκεῖνος ἀπώλετο, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πλέον δι' αὐτὸν ἐπιστροφή, ἔχει ὁμως υἱὸν, ὅστις τῇ βοθηεῖα τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν εἶναι πλέον παιδίον καὶ οὐδεμία τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ γυναικῶν ἀμαρτάνουσα θὰ δυνηθῇ νὰ κρυφθῇ ἀπὸ αὐτόν.»

Ταῦτα εἶπεν, ἤκουσε δὲ αὐτὸν ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ἐπιπλήττουσα τὴν θαλαμηπόλον τῆς εἶπεν.

«Ἀναίσχυντος σκύλα, αὐθάδης, βεβαίως δὲν μὲ λανθάνεις φερομένη διὰ τρόπου ὅστις θὰ ἐκσπάσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου· διότι τὰ πάντα ἐγνώριζες καλῶς, ἀφοῦ ἤκουσες ἐμὲ τὴν ἰδίαν λέγουσαν ὅτι ἐσκόπευα νὰ ἐρωτήσω τὸν ξένον τοῦτον περὶ τοῦ συζύγου μου, ἐπειδὴ πενθῶ βαρέως δι' αὐτόν.»

Ταῦτα εἶπεν· ἔπειτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τὴν Εὐρυνόμην, προσέθηκεν.

«Εὐρυνόμη, φέρε καὶ στῶσε τάπητα ἐπὶ τῆς ἔδρας ταύτης διὰ νὰ καθήσῃ ὁ ξένος καὶ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, διότι ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ τὸν ἐρωτήσω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Εὐρυνόμη ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, καὶ ἔσυρεν ἔδραν τὴν ὀποῖαν ἐκάλυψε μὲ τάπητα. Ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς ἐκάθησεν ἐκεῖ, πρώτη δὲ ἡ Πηνελόπη ἤρχισε τὴν ὀμιλίαν.

«ᾠ ξένε, θέλω ἐγὼ πρώτη νὰ σὲ ἐρωτήσω. Ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου, ἡ οἰκογένειά σου;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

ἄΩ γύναι! οὐδεις τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων θὰ σὲ μεμφθῆ ποτε, διότι ἡ δόξα σου φθάνει μέχρι τοῦ ἀπεράντου οὐρανοῦ ὡς ἡ δόξα ἀμωμήτου βασιλέως ὅστις φοβούμενος τοὺς θεοὺς βασιλεύει ἐπὶ πολλῶν καὶ ἀνδρείων πολεμιστῶν ἀπονέμων τὴν δικαιοσύνην. Περὶ αὐτὸν οἱ εὐφοροὶ ἄγροὶ παράγουσιν ἀφθόλους συγκομιδὰς· τὰ δένδρα κάμπουσι ἐπὶ τὸ βάρος τῶν καρπῶν· τὰ πρόβατα γεννῶσιν ἀδιακόπως· ἡ θάλασσα βρίθει ἰχθύων, καὶ ἐπὶ τοὺς νόμους αὐτοῦ ὁ λαὸς εὐδαιμονεῖ. Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν στιγμὴν, εἰς τὸν οἶκόν σου, δύνασαι νὰ μὲ ἐρωτήσης περὶ παντὸς ὅ,τι σὲ ἐνδιαφέρει, μὴ ἐπιμείνης ὅμως νὰ μάθης τὴν πατρίδα μου καὶ τὴν οἰκογένειάν μου· μὴ διεγείρης ὀδυνηρὰς ἀναμνήσεις καὶ μὴ ἐπαυξήσης τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς μου. Εἶμαι πολυπαθὴς, καὶ δὲν εἶναι πρέπον, καθήμενος εἰς ξένην οἰκίαν, νὰ κλαίω καὶ νὰ ὀδύρωμαι, διότι οὐδὲν χειρότερον παρὰ τὸ νὰ κλαίῃ τις ἀδιακόπως. Βεβαίως τότε αἱ ὑπηρέτριά σου ἢ καὶ σὺ ἡ ἰδία θὰ ὀργισθῆτε καὶ θὰ εἰπῆτε ὅτι τρέχουσι τὰ δάκρυά μου ἕνεκα τῆς μέθης.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινομένη εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

ἄΩ ξένη μου, οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κατέστρεψαν τὴν καλλονὴν μου, τὰ θέλητρά μου καὶ τὰς χάριτάς μου τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπέβησαν ἐπὶ τῶν πλοίων διὰ τὴν Τρωάδα καὶ μετ' αὐτῶν ἀπῆλθε καὶ ὁ σύζυγός μου. Ἐὰν ἐκεῖνος ἐπέστρεφε καὶ ἐκυβέρνα ὁ ἴδιος τὰ κτήματά μας, ἡ φήμη μου θὰ ἦτο καλλιτέρα καὶ λαμπροτέρα. Τώρα ὅμως εἶμαι κατατεθλιμμένη, τόσαι δυστυχίαι ἐσωρεύθησαν ἐπ' ἐμοῦ. Οἱ πρόκριτοι τῶν νήσων τοῦ Δουλιχίου, τῆς Σάμης, τῆς δασώδους Ζακύνθου καὶ τῆς πρὸς δυσμὰς κειμένης Ἰθάκης ζητοῦσι νὰ μὲ νυμφευθῶσι παρὰ τὴν θέλησίν μου καὶ ἀφανίζουσι τὸν οἶκόν μου. Διὰ τοῦτο δὲν φροντίζω πλέον μήτε διὰ τοὺς ξένους, μήτε διὰ τοὺς ἰκέτας, μήτε διὰ τοὺς χρησίμους κήρυκας· ἀλλὰ πενθοῦσα τὴν στέρῃσιν τοῦ Ὀδυσσεῶς, καταναλίσκω τὸν βίον μὲ δάκρυα. Καὶ οἱ μὲν μνηστῆρες ἐπισπεύδουσι τὴν ἡμέραν τοῦ ἕμεναίου, ἐγὼ δὲ

τὴν ἀναβάλλω διὰ τῶν τεχνασμάτων μου. Κατ' ἀρχὰς θεός τις μοι ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν νὰ ὑφάνω εἰς τὸν οἶκόν μου πανίον ἀπέραντον καὶ λεπτόν λέγουσα εἰς αὐτούς: ἌΩ νέοι μνηστῆρές μου! ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέθανε περιμείνατε, καίτοι ἐπισπεύδοντες τὸν γάμον μου, ἕως νὰ τελειώσω τὴν νόθον ταύτην καὶ ἐπιτρέψατε νὰ μὴ χαθῶσι τὰ νήματά μου. Εἶναι ἡ νεκρικὴ ὀθόνη τοῦ ἥρωος Λαέρτου, ὅταν τέπλος ἡ ἀνεξιλέωτος Μοῖρα τὸν βυθίσῃ εἰς τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ θανάτου. Βεβαίως δὲν θὰ θελήσετε νὰ εὐρεθῆσκαμμία Ἑλληνίς ἥτις νὰ μὲ εἴπῃ ὅτι ἐνταφιάσθη ἀνευ σεβάνου ὁ Λαέρτης ὅστις συνήθροισε τόσα πλούτη.» Ταῦτα ἔλεγον ἐγὼ, ἐκείνων δὲ ἐπίσθη ἡ γενναία καρδιά. Ἐκτοτε δὲ τὴν μὲν ἡμέραν ὕφαινον τὸ μέγα πανίον, τὴν δὲ νύκτα, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων, διέλυον τὸ ὑφαινόμενον. Ἐπὶ τρία ἔτη κατῶρθωσα νὰ κρύπτωμαι ἀπὸ αὐτούς καὶ νὰ μὲ πιστεῦσιν. Ἄλλ' ὅταν ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος, ὅταν αἱ ἐποχαὶ ἤρχισαν πάλιν τὴν πορείαν των, καὶ διῆλθον αἱ ἡμέραι καὶ οἱ μῆνες, οἱ μνηστῆρες μαθόντες τὰ πραττόμενα παρὰ τῶν ὑπηρετριῶν μου, ἀπίστων κυνῶν, μὲ ἀνεκάλυψαν καὶ μὲ ἐπέπληξαν· παρὰ τὴν θέλησίν μου δὲ μὲ ἐβίασαν νὰ τελειώσω τὸ πανίον. Τώρα οὔτε τὸν γάμον δύναμαι νὰ ἀποφύγω, οὔτε νὰ ἐφεύρω κανὲν ἄλλο τέχνασμα διὰ νὰ τὸν ἀναβάλλω, οἱ δὲ γονεῖς μὲ βιάζουσι νὰ ἀποφασίσω. Ἄλλως τε ὁ υἱός μου δυσανασχετεῖ βλέπων τοὺς μνηστῆρας νὰ κατατρώγωσι τὴν περιουσίαν του, διότι εἶναι ἤδη ἀνὴρ ἰκανὸς νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς οἰκίας του καὶ νὰ τὸν δοξάζῃ ὁ Ζεὺς. Ἄλλ' ὦ ξένη μου! εἰπέ μοι τὴν οἰκογένειάν σου καὶ τὴν πατρίδα σου, διότι βεβαίως δὲν κατάγεσαι ἐκ τῆς δρυὸς ἢ ἐκ τοῦ βράχου, ὡς λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ μεγαλοφυὴς Ὀδυσσεύς.

ἌΩ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἐπιμένεις λοιπὸν νὰ μάθῃς τὴν καταγωγὴν μου; Ἄκουσον. Βεβαίως θὰ αὐξήσης τὰς παρούσας θλίψεις μου, ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι ἡ τύ-

γη ἀπυχοῦς ὅστις, μακρὰν τῆς πατρίδος του ἐπὶ πολὺν χρόνον ὡς ἐγώ, ἐπλανήθη εἰς πολλὰς χώρας ἀνθρώπων ὑποφέρων τὰ πάνδεινα. Θὰ ἀποκριθῶ λοιπὸν εἰς τὰς ἐρωτήσεις σου.

Ἄ' Ἐν μέσῳ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης ὑπάρχει ἡ νῆσος Κρήτη, χώρα εὐφορος καὶ ὑπὸ ὑδάτων περιβρεομένη. Ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ ἀναρίθμητοι κατοικοῦσι τὰς ἐννενήκοντα πόλεις αὐτῆς καὶ λαλοῦσι ποικίλας διαλέκτους. Ἄχαιοὶ συνανεμίγησαν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν ὑπερηφάνων Κρητῶν, μετὰ τῶν Κυδώνων, τῶν εἰς τρεῖς φυλὰς διαιρουμένων Δωριέων καὶ τῶν θεογενῶν Πελασγῶν. Ἐπὶ ὅλων τούτων, εἰς τὴν μεγάλην πόλιν Κνωσὸν, ἐβασίλευεν ὁ Μίνως ὅστις ἀνὰ πᾶν ἔννατος ἔτος συνωμίλει μετὰ τοῦ μεγάλου Διός. Ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ἐγέννησε τὸν μεγάλθυμον Δευκαλίωνα, ὅστις πάλιν ἐγέννησεν ἐμὲ καὶ τὸν βασιλέα Ἴδομενέα. Καὶ ὁ μὲν Ἴδομενεὺς εἰσελθὼν εἰς τὰ πλοῖα ἀνεχώρησε διὰ τὴν Τρωάδα μετὰ τῶν Ἀτρειδῶν, ἐγὼ δὲ καλοῦμαι Αἴθων καὶ εἶμαι δευτερότοκος. Ὁ ἀδελφός μου εἶναι μεγαλείτερος ἐμοῦ καὶ ἀνδριότερος. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του εἶδον τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἐφιλοξένησα. Ἡ σφοδρότης τῶν ἀνέμων, τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα καὶ τὸν ὤθησεν εἰς τὴν Κρήτην, ἤραξε δὲ εἰς Ἀμησὸν ὅπου εἶναι τὸ σπήλαιον τῆς προστατευούσης τοὺς τοκετοὺς Ἀφροδίτης. Ὁ λιμὴν εἶναι δύσκολος, καὶ μόλις διέφυγε τὴν θύελλαν. Ἀμέσως ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐζήτηί τὸν Ἴδομενέα λέγων ὅτι ἦτο φίλος του ἀγαπητὸς καὶ πολύτιμος. Ἄλλ' ἤδη δέκα ἢ ἑνδεκα ἔτη εἶχον παρέλθει ἀφότου ὁ ἀδελφός μου εἶχεν ἀναχωρήσει μετὰ τῶν πλοίων του εἰς τὴν Τρωάδα. Τότε ἐγὼ ὠδήγησα τὸν σύζυγόν σου εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὸν ὑπεδέχθην καλῶς ὡς ξένον καὶ τὸν ἐπεριποιήθην πλουσιοπαρόχως διότι εἶχα τὰ πάντα ἄφθονα. Τέλος, δαπάναις τοῦ δήμου, ἔδωσα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας αὐτὸν Ἑλληνας ἄρτους καὶ οἶνον μέλανα καὶ βόας διὰ νὰ θυσιάζωσι καὶ χορταίνωσι τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας ἔμειναν πλησίόν μου. Ὁ σφοδρὸς

βορέας τοὺς ἐκράτει καὶ δὲν τοὺς ἄφινε μήτε εἰς τὴν γῆν
νὰ ἴστανται ὄρθιοι, διότι ὠργισμένος τις θεὸς φαίνεται ὅτι
ἔπεμψεν αὐτόν. Τέλος ὅμως, κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην ἡ-
μέραν, ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος καὶ ἀνεχώρησαν.»

Τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς διηγούμενος τὰ ψεύδη ταῦτα
παρίστα αὐτὰ ὡς ἀληθῆ. Ἡ βασίλισσα ἀκούουσα αὐτόν,
ἔκλαιε καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐτήκετο ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ὁ-
πως ἢ χιῶν ἢ συναθροισμένη ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου εἰς τὰς κορυ-
φὰς τῶν ὀρέων τήκεται ὑπὸ τὰς θερμὰς πνοὰς τοῦ Εὐρου
εἰς ῥυάκια ἐξογκοῦντα τοὺς ποταμούς, οὕτω καὶ αἱ ὠραῖαι
παρειαὶ τῆς βασίλισσης ἐτήκοντο ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐνῶ ἔκλαιε
τὸν πλησίον αὐτῆς καθήμενον σύζυγόν της. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς
καθ' ἑαυτὸν μὲν ἐλυπεῖτο τὴν θρηνοῦσαν γοερῶς γυναῖκά
του, οἱ ὀφθαλμοὶ του ὅμως, ὡς νὰ ἦσαν ἐκ σιδήρου ἢ ὀστοῦ,
ἔμειναν ἀκίνητοι ὑπὸ τὰ βλέφαρά του. Ἡ φρόνησίς του τὸν
ἐβοήθησε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του, ἡ δὲ Πηνελόπη, ἀφοῦ
ἐκουράσθη κλαίουσα, ἠρώτησεν αὐτόν λέγουσα.

«Τώρα, ξένε, θὰ σὲ δοκιμάσω διὰ νὰ μάθω ἐὰν ἦναι ἀλη-
θές, ὡς βεβαιοῖς, ὅτι ὑπεδέχθης εἰς τὸν οἶκόν σου τὸν σύ-
ζυγόν μου καὶ τοὺς θεῖους συντρόφους του. Εἰπέ μοι λοι-
πὸν ποῖα ἐνδύματα ἐφόρει, ποῖος ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ
ποῖοι οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτόν πολεμισταί.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀ-
δυσσεύς.

«Γύναι, μετὰ τοσοῦτον χρόνον θὰ μὲ ἦτο δύσκολον νὰ ἐν-
θυμηθῶ, διότι ἦδη παρῆλθον εἴκοσιν ἔτη ἀπότου ὁ σύζυγός σου
ἦλθεν εἰς τὴν κατοικίαν μου καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος
μου. Ἐν τούτοις θὰ σοὶ εἶπω ὅσα μοὶ ἐνθυμίζει ἡ καρδιά μου.
Ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς ἐφόρει διπλοῦν μάλλινον ἐπενδύτην πορφυ-
ροῦν ἔχοντα πόρπην χρυσοῦν καὶ δύο ὀπάς, πεποικιλμένον
δὲ οὕτω πως· κύων τις κρατῶν διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν
μικρὰν ἔλαφον ἠτένιζεν αὐτὴν σπαίρουσαν. Ὅλοι ἐθαύμαζον
τὸν ἔμψυχον ἐκεῖνον χρυσόν· τὸν κύνα ἐκεῖνον ὅστις ἀτενίζων
τὴν μικρὰν ἔλαφον ἐζήτει νὰ τὴν πνίξῃ, καὶ τὴν δειλὴν ἐκεί-

νην ἔλαφον τάραττουςαν τοὺς πόδας σπασμωδικῶς καὶ προσπαθοῦσαν νὰ φύγη. Παρατήρησα ἐπίσης ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἥρωος χιτῶνα λαμπρόν· ὅπως εἶναι ὁ ξηρὸς φλοιὸς τοῦ κρομμύου, τοιοῦτον ἦτο τὸ λεπτοφυὲς ἐκεῖνο ὕφασμα, τὸ λάμπων ὡς ὁ ἥλιος καὶ ὑπὸ πολλῶν γυναικῶν θαυμασθέν. Ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἶπω καὶ πρόσεξον εἰς τοὺς λόγους μου· δὲν ἤξεύρω ἐὰν εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφόρει τὰ ἐνδύματα ταῦτα ἢ τὰ ἔλαβε παρά τινος τῶν συντρόφων του διαρκούντος τοῦ ταξειδίου ἢ παρά τινος ξένου, διότι ἠγαπάτο ὑπὸ πολλῶν θνητῶν καὶ ὀλίγιστοι Ἕλληνες ἠδύναντο νὰ παραβληθῶσι μὲ αὐτόν. Ἐγὼ ὁ ἴδιος τῷ προσέφερον ξίφος χαλκοῦν, διπλοῦν ἐπενδύτην πορφυροῦν, μακρὸν χιτῶνα, καὶ τὸν προέπεμψα μετὰ σεβασμοῦ μέχρι τῶν πλοίων. Εἰς κήρυξ τὸν συνώδευε, μόλις πρεσβύτερος αὐτοῦ· ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τοὺς χαρακτῆράς του, τοὺς κυρτοὺς ὤμους του, τὸ μελάγχρουν δέρμα του καὶ τὴν οὐλὴν κόμην του. Ἐκαλεῖτο Εὐρυδάτης, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐτίμα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους συντρόφους του ὡς γινώσκοντα πολλὰ καὶ καλά.»

Ταῦτα εἶπε, διήγειρε δὲ πάλιν τὴν Πηνελόπην εἰς δάκρυα ἀναγνωρίσασαν τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ περιέγραψεν ἀκριβῶς. Ἀφοῦ δὲ ἀπέκαμε κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη, εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Εἰς τὸ ἐξῆς, ὦ ξένε μου, καίτοι ἀξιοδάκρυτος ὢν, θὰ ἦσαι εἰς τὸν οἶκόν μου ἀγαπητὸς καὶ θὰ τιμᾶσαι. Τὰ φορέματα τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅπως μοι τὰ περιέγραψες, ἐγὼ ἠΐδία τὰ ἔδωκα εἰς ἐκεῖνον λαβοῦσα αὐτὰ ἐκ τοῦ θαλάμου ὅπου τὰ ἐφύλαττον διπλωμένα, καὶ ἐγὼ τὰ εἶχα κοσμήσει μὲ τὴν λαμπρὰν ἐκεῖνην πόρπην. Ἐκεῖνον ὁμως τὸν ἥρωα δὲν θὰ τὸν ὑποδεχθῶ φεῦ! ἐπιστρέφοντα εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του, διότι κακὴ μοῖρα ὠδήγησε τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ὀλεθρίαν Τρώαδα τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ποτὲ πλέον δὲν ἔπρεπε νὰ προφέρεται.»

Πρὸς ταύτην δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεύς.

Ἦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου, μὴ φθείρης τὴν λάμπιν τοῦ χρώματός σου καὶ μὴ κατατήκης τὴν καρδίαν σου κλαίουσα τὸν σύζυγόν σου. Δὲν μέμφομαι ὅμως ποσῶς τὴν θλιψίν ταύτην, διότι ἂν ἄλλη τις θρηνῆ τὸν σύζυγόν της, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρωσ τὴν κατέστησε μητέρα, πόσον μᾶλλον σὺ τὸν Ὀδυσσεά ὅστις λέγεται ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους θεούς. Ἐν τούτοις παῦσον τὰ δάκρυά σου καὶ πρόσεξον εἰς τοὺς λόγους μου. Δὲν θὰ σοὶ εἶπω τίποτε μὴ ἀληθές, καὶ δὲν θὰ σοὶ κρύψω τίποτε ἀπὸ ὅσα ἤκουσα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ὀδυσσεώς ὅστις ζῆ ἐδῶ πλησίον, εἰς τῶν Θεσπρωτῶν τὴν πλουσίαν πόλιν φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἀπειρα πολύτιμα πράγματα τὰ ὁποῖα ἔλαβεν αἰτήσας αὐτὰ ἀπὸ τοὺς λαούς· ἀλλ' ἀπώλεσε τοὺς προσφιλεῖς συντρόφους του καὶ τὸ εὐρὺ πλοῖόν του ἐν μέσῳ τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης ἀναχωρῶν ἐκ τῆς νήσου Θρινακίας ὅπου οἱ σύντροφοί του ἐφόνευσαν τὰς βούς τοῦ Ἥλιου. Ὁ θεὸς οὗτός καὶ ὁ Ζεὺς ὠργίσθησαν κατ' αὐτῶν καὶ κατεπόντισαν ὄλους εἰς τὰ πολυτάραχα κύματα τῆς θαλάσσης. Μόνος ὁ Ὀδυσσεύς ἐσώθη ἐπὶ τῆς τρόπιδος τοῦ πλοίου του, καὶ τὸ κύμα τὸν ἔρριψεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων. Οἱ λαοὶ οὗτοι τὸν ἐτίμησαν ὡς θεόν, τὸν ὑπερεπλήρωσαν δῶρων καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐπαναφέρωσι σῶον καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὴν πατρίδα του. Πρὸ πολλοῦ δὲ χρόνου θὰ εἶχεν ἐπιστρέψει, ἀλλ' ἐνόμισε συμφερότερον νὰ συνάξῃ πλοῦτη διατρέχων πολλὰ μέρη τῆς γῆς, ἐπειδὴ κανεὶς ἄλλος δὲν εἰμπορεῖ νὰ περαθῆται πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν γνῶσιν τοῦ συμφέροντος.

Ἦ βασίλισσα, ἰδοὺ ὅσα μοὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν Φεῖδων καὶ μοὶ ὠρκίσθη κάμνων σπονδὰς ὅτι εἶχε ριφθῆ εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πλοῖον καὶ ἔτοιμοι ἦσαν οἱ ναῦται οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπαναφέρωσι τὸν σύζυγόν σου εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα του. Ἀλλ' ἐμὲ πρῶτον ἀπέστειλε, διότι ἔτυχε νὰ ἀναχωρῆ Θεσπρωτικὸν πλοῖον εἰς τὸ σιτοφόρον

Δουλίχιον. Μοί ἔδειξε δὲ τὰ πράγματα τὰ ὅποια εἶχε συναθροίσει ὁ ἥρωας, καὶ ἦσαν τόσα ὅσα θὰ ἤρκουσιν διὰ νὰ θρέψωσιν ἀπόγονόν του μέχρις δεκάτης γενεᾶς. Μὲ εἶπε δὲ ὅτι ἐκεῖνος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Δωδώνην διὰ νὰ ἀκούσῃ ἐκ τῆς θείας καὶ ὑψικόμου δρυὸς τὸ θέλημα τοῦ Διὸς, καὶ μάθη ἔάν, μετὰ τόσον μακρὰν ἀποδημίαν, ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του ἀναφανδὸν ἢ κρυφίως. Ἐσώθη λοιπὸν ὁ σύζυγός σου, εἶναι πλησίον σου, θὰ τὸν ἐπανίδῃς, καὶ δὲν θὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺν ἀκόμη χρόνον μακρὰν τῶν φίλων του καὶ τῆς ἀγαπητῆς πατρίδος του. Δύναμαι δὲ νὰ σοὶ κάμω ὄρκον περὶ τούτου. Μαρτύρομαι πρῶτον τὸν Δία, τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον τῶν θεῶν· μαρτύρομαι τὴν ἐστίαν τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεὺς ὅπου ἀνεπαύθη, ὅτι οἱ λόγοι μου θὰ ἐκπληρωθῶσιν ὡς σοὶ τοὺς εἶπον. Πρὶν παρέλθῃ τὸ ἔτος τοῦτο, πρὶν παρέλθῃ ὁ μῆν οὗτος καὶ μάλιστα κατὰ τὴν πρώτην δεκάδα, ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰθάκην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εἶθε νὰ ἐξετελοῦντο ταῦτα, ὦ ξένε· τότε θὰ ἐγνώριζες τὴν φιλίαν μου καὶ τὰ ἄπειρα δῶρά μου, ὅστις δὲ σὲ ἀπῆντα θὰ σὲ ἐμακάριζεν. Ἄλλὰ, φεῦ! ἡ ψυχὴ μου προαισθάνεται τὴν μέλλει νὰ συμβῆ. Ποτὲ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ σὺ δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ προετοιμάσῃς τὴν ἀναχώρησίν σου, διότι δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο κύριος τοιοῦτος οἶος ἦτο ἄλλοτε ὁ σύζυγός μου μετὰ τῶν ἀνθρώπων (ἐάν τὸ παρελθὸν δὲν ἦναι ὄνειρον), πάντοτε ἑτοιμὸς νὰ ὑποδέχεται καὶ νὰ ἀποστέλλῃ τοὺς ἀξιόους σεβασμοῦ ξένους. Ἄλλὰ λούσατε, ὦ θαλαμηπόλοι, τοὺς πόδας τοῦ ξένου μου καὶ στρώσατε τὴν κλίνην του· ἀπλώσατε σινδόνας καὶ λαμπρὰ σκεπάσματα, διὰ νὰ εὐχαριστηθῇ θαλπόμενος ἐντὸς αὐτῶν μέχρι τῆς πρωΐας. Εἰς τὰς πρώτας δὲ λάμπεις τῆς αὐγῆς, λούσατέ τον καὶ χρίσατέ τον δι' ἐλαίου διὰ νὰ φάγῃ ἐντὸς τοῦ θαλάμου καθήμενος πλησίον τοῦ Τηλεμάχου. Δυστυχία εἰς τοὺς ἄ-

φρονας εκείνους οίτινες ἤθελον τὸν ὑβρίσει εἰς τὸ μέλλον· κανεῖς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ τὸν βλάψῃ, ἔστω καὶ ἂν ἦτο ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ. Διότι πῶς, ὦ ξένε μου, θὰ ἐπειθεσθε ὅτι ὑπερτερῶ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν σύνεσιν τὰς ἄλλας γυναῖκας, ἐὰν ἀκάθαρτος καὶ ῥακενδύτης ἐκάθησο εἰς τὰ συμπόσια τοῦ οἴκου μου; Ὁ βίος τῶν θνητῶν εἶναι βραχύς. Ὁ σκληρὸς ἄνθρωπος ὅστις πράττει ἀδικίας καταδιώκεται ἐνόσφ ζῆ ἀπὸ τὰς βλασφημίας τῶν καταρωμένων αὐτόν· μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ὑβρίζει τὴν μνήμην του. Ἄλλ' ὁ ἄμειμπτος ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου αἱ πράξεις εἶναι ἄμειμπτοι, ἀπολαμβάνει μακρὰν, χάρις εἰς τοὺς ξένους τοὺς ὁποίους ἐπεριποιήθη, καλὴν φήμην μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλοὶ τὸν ὀνομάζουσιν ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολλὰ γινώσκων Ὀδυσσεύς.

«ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεῶς, οἱ ἐπενδύται καὶ οἱ λαμπροὶ τάπητες μὲ εἶναι μισητοὶ ἀφότου εἰσελθῶν εἰς πολύκωπον πλοῦτον ἐμακρύνθη ἀπὸ τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη τῆς Κρήτης. Ἄφησόν με λοιπὸν νὰ κατακλιθῶ ὅπως ἔπραττον καθ' ὅλας τὰς ἀύπνους νύκτας μου. Ποσάκις ἀνεπαύθη ἐπὶ τραχείας στρωμνῆς, περιμένων μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἡῶς! Οὔτε αὐτὰ τὰ λουτρά τῶν ποδῶν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ μου. Δὲν θέλω νὰ μὲ ἐγγίσῃ γυνὴ τις ἐκ τῶν εὕρισκομένων καὶ ἐργαζομένων ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχη γραῖά τις παλαιὰ, φρόνιμος, ἥτις νὰ ὑπέστη ὅσα καὶ ἐγώ. Ἡ τοιαύτη δὲν θὰ δυσαρεστηθῶ ἐὰν πλύνῃ τοὺς πόδας μου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Ἀγαπητὲ ξένε, κανεῖς μέχρι τοῦδε ἐξ ὅσων ξένων καὶ φίλων ἤλθον εἰς τὸν οἶκόν μου ἦτο τόσο φρόνιμος καὶ ἐλάλει τόσο ἐσκεμμένως ὡς σύ. Ἐχω πλησίον μου γραῖάν τινα τῆς ὁποίας τὸ πνεῦμα εἶναι πλήρες φρονήσεως. Αὐτὴ ἄλλοτε ἀνέθρεψε καὶ ἐπεμελήθη τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον καὶ αὐτὴ τὸν ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς της ὅταν τὴν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του. Αὐτὴ θὰ πλύνῃ τοὺς πόδας σου μολονότι εἶναι πολὺ ἀδύ-

νατος. Ἐλθέ ἐδῶ, καλή μου Εὐρύκλεια, πλύνον τὸν συνομήλικα τοῦ κυρίου σου· ἴσως ὁ Ὀδυσσεὺς τοιούτους ἔχει πόδας καὶ τοιαύτας χεῖρας, διότι ἡ δυστυχία φέρει τὸ γῆρας ταχέως.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα καλύψασα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον ἔκλαυσε θερμῶς καὶ ἔκραξε μετὰ λυγμῶν.

ἌΩ τέκνον μου, δὲν δύναμαι νὰ πράξω τίποτε διὰ σέ. Ναί, ὁ Ζεὺς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σέ ἐχθρεύθη μὲ ὅλην τὴν εὐσέβειαν τῆς ψυχῆς σου. Ποῖος λοιπὸν ἄλλος ἔκαυσε περισσοτέρους παχεῖς μηροὺς ἀπὸ σέ πρὸς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία; ποῖος τῷ προσέφερε περισσοτέρας ἐπισήμους ἑκατόμβας; Ἡύχεςο τότε νὰ φθάσης εἰς βαθὺ γῆρας καὶ νὰ ἀναθρέψης τὸν υἱόν σου. Τώρα ὅμως νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψης πλέον εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἴσως καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες ὑβρίζουσι τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα ὅπου εἰσέρχονται οἱ μακρυνοὶ ξένοι, ὅπως ὄλαι αὗται αἱ σκύλαι σέ ὑβρίζουσιν ἐδῶ. ἜΩ γέρον! διὰ νὰ ἀποφύγῃς τὰς ὕβρεις των δὲν θέλεις νὰ σέ πλύνωσι, καὶ ἡ συνετὴ θυγάτηρ τοῦ Ἰκάρου μὲ διατάττει νὰ πράξω τοῦτο ἐγὼ ἥτις εἶμαι πρόθυμος. Ναί, θὰ πλύνω τοὺς πόδας σου χάριν τῆς Πηνελόπης καὶ χάριν σοῦ τοῦ ἰδίου, διότι ἐν τῷ στήθει μου ἡ ψυχὴ μου οἰκτείρει τὰς δυστυχίας σου. Ἄλλ' ἄκουσον τὸν λόγον τὸν ὁποῖον θὰ εἶπω· πολλοὶ ξένοι μακρόθεν ἤλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ὠμοίαζε τόσον τὸν Ὀδυσσεά ὡς σὺ, κατὰ τὸ ἀνάστημα, τὸ βᾶδισμα καὶ τὴν φωνήν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

ἌΩ σεβασμία γραῖα, ὅσοι μᾶς εἶδον ἀμφοτέρους βεβαιούσιν ὅτι ὁμοιάζομεν πολὺ πρὸς ἀλλήλους, ὅπως καὶ σὺ τώρα ὀρθῶς λέγεις.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἔλαβε λαμπρὰν λεκάνην, ἔχυσεν ἐντὸς αὐτῆς πολὺ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ ἔπειτα θερμόν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καθήμενος πρὸ τῆς ἐστίας ἐστράφη ζωηρῶς

καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν σκοτίαν, διότι ἡ ψυχὴ του κατελήθη ὑπὸ αἰφνιδίου φόβου μήπως ἡ Εὐρύκλεια κρατοῦσα τὸν πόδα ἰδῆ τὴν πληγὴν καὶ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικόν του. Τωόντι ἡ γραῖα ἐπλησίασε τὸν κύριόν της, τὸν ἔπλυνε καὶ ἀνεγνώρισε τὰ ἔχνη τῆς πληγῆς τὴν ὁποίαν τῷ κατήνεγκεν ἄλλοτε ἀγριόχοιρός τις διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος ὅταν ἐπεσκέφθη τὸν Αὐτόλυκον καὶ τοὺς υἱούς του εἰς τὸν Παρνασσόν. Ὁ ἥρωσ οὗτος ἦτο πατὴρ τῆς μητρός του καὶ ὑπερεῖχε κατὰ τὴν πανουργίαν καὶ τοὺς διαφορομένους ὄρκους ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· τὸ προσὸν δὲ τοῦτο τῷ ἐδώρησεν ὁ Ἑρμῆς ὅστις τὸν συνώδευε προθύμως καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Αὐτόλυκος ἔκαιε παχεῖς μηρούς ἀρνίων καὶ ἐριφίων.

Ὁ Αὐτόλυκος εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν πλουσίαν Ἰθάκην καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Ἀντίκλεια ἐγέννα τὸν υἱόν της. Μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ ἡ Εὐρύκλεια ἔθεσε τὸ βρέφος ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πάππου του καὶ τῷ εἶπεν.

«Αὐτόλυκε, σὺ τώρα εὔρε καὶ δὸς ὄνομα εἰς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν τῆς θυγατρὸς σου. Σὺ πρὸ πάντων δὲν τὸν ἐπεθύμησας ;»

Τότε ὁ Αὐτόλυκος ἀπεκρίθη.

«ὦ γαμβρέ μου, ὦ θύγατερ, δότε εἰς τὸν υἱόν σας τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον θὰ εἶπω. Ἐπειδὴ καταστάς μισητὸς εἰς πολλοὺς ἀνδρας καὶ γυναῖκας ἐπὶ τῆς πολυτρόφου γῆς ἐφθασα ἐδῶ, ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ὀδυσσεύς. Ὅταν δὲ μεγαλώσῃ εἰς τὸν μητρικόν του οἶκον καὶ φθάσῃ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ἃς ἔλθῃ εἰς τὸν Παρνασσόν εἰς τὸ εὐρύχωρον ἀνάκτορον τοῦ πρὸς μητρός πάππου του ὅπου ὑπάρχουσιν αἱ θησαυροὶ μου. Πολλὰ δῶρα θὰ τῷ προσφέρω ἐκεῖ καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω χαίροντα.»

Τούτου ἕνεκα διευθύνθη ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεύς διὰ νὰ λάβῃ πλοῦσια δῶρα. Ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου τὸν ἔθλιψαν εἰς τὰς ἀγκάλας των καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μέγλυκεῖς λόγους, ἡ δὲ Ἀμφιθέα, ἡ μήτηρ τῆς μητρός του, τὸν περιεπτύχθη καὶ κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἰ-

ραίους ὀφθαλμούς του. Ὁ βασιλεὺς διέταξε τοὺς ἐνδοξοὺς υἱούς του νὰ ἐτοιμάσωσι τὸ συμπόσιον. Αὐτοὶ δὲ ὑπακούσαντες προθύμως εἰς τὴν διαταγὴν του ἔφερον ἀμέσως ταῦρον πενταετῆ, τὸν ἐξέδειραν καὶ τὸν ἠτοίμασαν· ἐχώρισαν ἀκολουθῶς τὰ μέλη του, τὰ διεμέλισαν, τὰ διεπέρασαν εἰς ὀβελοὺς, τὰ ἔψησαν μετὰ προσοχῆς καὶ τὰ διένειμον μετὰ ζύτων. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου οἱ δαιτυμόνες παρέτεινον τὸ συμπόσιον καὶ οὐδενὸς ἢ ψυχὴ παρεπονέθη ὅτι δὲν ἔτυχε δικαίου μεριδίου· ὅταν δὲ ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν τὰ σκότη, τότε κατεκλίθησαν ἐπὶ στρωμνῶν καὶ ἀπήλαυσαν τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου. Ἄμα δὲ ἐφάνη ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς ῥοδοδάκτυλος Ἥως, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀυτολύκου ἀνεχώρησαν μὲ τοὺς κύνας των διὰ τὸ κυνήγιον, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκίνησε καὶ ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς· ἀνέβησαν εἰς τὸν ἀπότομον καὶ ὑπὸ δασῶν κεκαλυμμένον Παρνασσόν, καὶ μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς φάραγγας προσβαλλομένας ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ἦδη ὁ ἥλιος ἐξερχόμενος τοῦ βαθέος καὶ ἡσύχου Ὠκεανοῦ ἔρριπτε τὰς ἀκτῖνάς του εἰς τὰς πεδιάδας, ὅτε οἱ κυνηγοὶ εἰσῆλθον εἰς κοιλάδα ὅπου οἱ κύνες προηγήθησαν ἰχνηλατοῦντες. Οἱ νεαροὶ ἥρωες τοὺς ἠκολούθησαν κατὰ πόδας καὶ μετ' αὐτῶν ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς πάλλων μακρὸν δόρυ. Ἐκεῖ, ὑπὸ μέγαν σωρὸν φύλλων ξηρῶν, τερατώδης ἀγριόχοιρος ἐκρύπτετο εἰς πυκνὰ χαμόκλαδα ὅπου ποτὲ δὲν εἰσέδυσεν ἡ ὑγρὰ πνοὴ τῶν ἀνέμων, μήτε αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, μήτε αὐτὴ ἡ ῥαγδαία βροχή· τόσον ἦσαν πυκνά. Αἱ ὑλακαὶ τῶν κυνῶν, τὰ βήματα τῶν ἀνθρώπων οἵτινες τοὺς ὠδήγουν ἔφθανον μέχρι τοῦ ἀγριοχοίρου, ὅστις ἐξῆλθε τῆς φωλεᾶς του μανιώδης, μὲ τρίχας ὠρθωμένας, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀστράπτοντας, καὶ ἐστάθη πλησίον τῶν κυνηγῶν. Πρῶτος ὁ Ὀδυσσεύς, διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του, ὕψωσε κατ' αὐτοῦ τὸ μακρὸν δόρυ καὶ ὤρμησε θέλων νὰ τὸν κτυπήσῃ. Ἄλλ' ὁ ἀγριόχοιρος τὸν ἐπρόλαβε καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸ γόνυ διὰ τοῦ ὀδόντου του ὁ ὁποῖος εἰσῆλθε πλαγίως εἰς τὰς σάρκας τοῦ Ὀδυσσεύς.

σέως καὶ τὰς ἔσχισε, χωρὶς ὅμως νὰ φθάσῃ τὸ ὄστουν. Συγγ-
 χρόνως ὁ ἥρωα, διὰ τρομεροῦ κτυπήματος, διεπέρασε τὸν
 δεξιὸν ὠμόν του καὶ ὤθησε δι' ὄλου τοῦ σώματος τὴν χαλ-
 κίνην αἰχμὴν, τὸ δὲ ζῶον ἔπεσε μετὰ μυκηθμοῦ κατὰ γῆς
 καὶ ἡ ζωὴ τὸ ἐγκατέλιπεν ἀμέσως. Τότε οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐ-
 τολόκου ἐνησχολήθησαν διὰ τὴν πληγὴν τοῦ ἀμωμήτου καὶ
 θείου Ὀδυσσέως, τὴν περιέδεσαν ἐπιτηδείως καὶ δι' ἐπωδῶν
 ἐσταμάτησαν τὸ μέλαν αἷμα τὸ ὁποῖον ἔτρεχεν ἐξ αὐτῆς,
 ἀκολούθως δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀγαπητοῦ
 πατρός των. Ὁ Αὐτόλοκος καὶ οἱ υἱοὶ του ἐθεράπευσαν ἐν-
 τελῶς τὸν ἥρωα, τῷ προσέφερον μεγαλοπρεπῆ δῶρα καὶ δὲν
 ἤργησαν νὰ τὸν ἀποστείλωσι χαίροντα εἰς τὴν γλυκειᾶν
 πατρίδα του Ἰθάκην ὅπου ὁ πατήρ του καὶ ἡ σεβαστὴ μή-
 τηρ του τὸν ὑπεδέχθησαν τρυφερῶς, καὶ τὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ
 ταξειδίου του καὶ περὶ τῆς πληγῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβεν. Ὁ
 δὲ Ὀδυσσεὺς τοῖς διηγήθη τὰ πάντα πιστῶς καὶ τοῖς εἶπε
 πῶς εἰς κυνήγιόν τι ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασοῦ, ὅπου τὸν ἔφε-
 ρον οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολόκου, ἀγριόχοιρός τις τὸν ἐπλήγωσε
 διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του.

Τώρα ἡ τροφὸς ἐσπόγγισε τὰς χεῖράς της, ἔθιξε τὴν πλη-
 γὴν ἐκείνην καὶ τὴν ἀνεγνώρισεν ἐκ τῆς ἀφῆς, ἀμέσως δὲ
 ἀφῆκε τὸν πόδα νὰ τῇ διαφύγῃ· καὶ ἔπεσεν ἡ κνήμη ἐντὸς
 τῆς λεκάνης, ἀνέτρεψεν αὐτήν, ὁ δὲ χαλκὸς ἀντήχησε καὶ
 τὸ ὕδωρ ἐχύθη ἐξ αὐτῆς ὀλόκληρον. Χαρὰ καὶ λύπη κατέ-
 λαβον τὴν Εὐρύκλειαν, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐπληρώθησαν δα-
 κρύων, ἐκόπη ἡ φωνή της ὑπὸ τῶν λυγμῶν, καὶ ψάφουσα
 τὴν σιαγόνα του εἶπεν.

α **Εἶσαι** λοιπὸν τῶντι ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀγαπητόν μου τέ-
 κνον, καὶ ἐγὼ ποσῶς δὲν σὲ ἀνεγνώρισα πρὶν αἱ χεῖρές μου
 ψηλαφήσωσι λεπτομερῶς τὸν κύριόν μου β.

Ταῦτα εἶπε καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἔκαμε νεῦμα πρὸς
 τὴν Πηνελόπην διὰ νὰ τῇ παραστήσῃ ὅτι ὁ σύζυγός της
 ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν. Ἄλλ' ἡ βασίλισσα δὲν ἠδύνατο ἐκ τῆς
 θέσεώς της μήτε νὰ τὴν ἴδῃ μήτε νὰ τὴν ἐννοήσῃ, διότι ἡ

Ἄθηνᾶ εἶχεν ἀπασχολήσει τὸν νοῦν τῆς ἀλλαγῆς. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλαβε τὴν τροφὸν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ἔσφιγγεν ἐλαφρῶς τὸν λάρυγγά της, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὴν ἔσυρε πλησίον του λέγων.

α Τροφέ, διατὶ θέλεις νὰ μὲ ἀφανίσῃς, σὺ ἥτις μὲ ἐγαλούχησας διὰ τῶν μαστῶν σου ; Τώρα, ἀφοῦ ὑπέφερα ἄπειρα δεινὰ, ἔφθασα κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' ἐπειδὴ μὲ ἀνεγνώρισας καὶ θεὸς τις ἐνέπνευσε τὴν ψυχὴν σου, σιώπησον καὶ φοβοῦ μήπως σὲ ἀκούσῃ τις, διότι σοὶ τὸ προλέγω καὶ ἡ ὑπόσχεσίς μου θέλει ἐκπληρωθῆ· ἐὰν ὑπὸ τὰς χεῖράς μου οἱ θεοὶ δαμάσωσι τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας, δὲν θὰ φεισθῶ μηδὲ τῆς τροφοῦ μου ὅταν θὰ φονεύω ἐν τῷ οἴκῳ μου τὰς ἄλλας δούλας. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Εὐρύκλεια.

α Τέκνον μου, ποῖος λόγος διέφυγε τὰ χεῖλη σου ! δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἡ σταθερότης μου εἶναι ἀκλόνητος καὶ ἄκαμπτος ; Ὁ ἀ φυλάξω τὸ μυστικὸν ὡς ἡ πέτρα ἢ ὁ σίδηρος. Ἄλλὰ σοὶ τὸ λέγω καὶ ἐντύπωσον καλῶς τοὺς λόγους μου εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν ὑπὸ τὰς χεῖράς σου θεὸς τις δαμάσῃ τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας, ἀμέσως θὰ σοὶ ὑποδείξω τὰς γυναῖκας ὅσαι σὲ ἀτιμάζουσιν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὅσαι εἶναι ἀθῶαι. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε.

« Τροφέ, τίς ἡ ἀνάγκη νὰ μοὶ τὰς ἀπαριθμήσῃς ; δὲν σοὶ ἀρμόζει. Μόνος θὰ δυνηθῶ καλῶς νὰ τὰς γνωρίσω καὶ νὰ τὰς κρίνω. Ἄλλὰ σιώπα καὶ ἐμπιστεύθητι εἰς τοὺς θεοὺς. »

Ταῦτα εἶπεν, ἐξῆλθε δὲ τῆς αἰθούσης ἡ γραῖα διὰ νὰ γेमίσῃ ἐκ νέου τὴν λεκάνην, διότι τὸ νερὸν ὅλον εἶχε χυθῆ ἐξ αὐτῆς. Ἀφοῦ δὲ τὸν ἔπλυνε καὶ τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου, ἔσυρεν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸ κάθισμά του πλησίον τοῦ πυρὸς διὰ νὰ θερμανθῇ καὶ μὲ τὰ ῥάκη του ἔκρυπτε τὴν πληγὴν του. Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἐπανελάβε τὴν συνομιλίαν.

α ὦ ξένη μου, θέλω ἀκόμη νὰ σὲ ἐξετάσω ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἀναπαύσεως,

ἡ γλυκυτάτη δι' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον καταλαμβάνει ὁ εὐεργετικὸς ὕπνος, οἰαυδῆποτε καὶ ἂν ἦναι αἱ θλίψεις του. Εἰς ἐμὲ δὲ ἄμετρον πένθος ἔδωκαν οἱ θεοὶ, διότι τὴν μὲν ἡμέραν τέρπομαι προσέχουσα μετὰ δακρῶν καὶ στεναγμῶν εἰς τὰ ἔργα μου καὶ εἰς τὰ τῶν ὑπηρετριῶν μου, ὁπόταν δὲ ἔλθῃ ἡ νύξ καὶ ὅλοι πέσωσι νὰ κοιμηθῶσι, τότε κατακλίνομαι εἰς τὴν στρωμνὴν μου καὶ περὶ τὴν ὑπομονητικὴν καρδίαν μου λυπηραὶ μέριμναι ἐρεθίζουσι τὰς θλίψεις μου. Ὅπως ἡ θυγάτηρ τοῦ Πανδάρου, ἡ φίλη τῆς χλοερᾶς ἀνθήσεως Φιλομήλα, ὅταν ἐπανερχεται τὸ ἔαρ, ψάλλει κεκρυμμένη εἰς τὸ μᾶλλον σκοτεινὸν φύλλωμα καὶ κλαίει μὲ φωνὴν εὐηχον τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Ζήθου Ἰτιλον τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἐφόνευσεν ἀκουσίως διὰ τοῦ χαλκοῦ· οὕτω καὶ ἐμοῦ ἡ ψυχὴ ταλαντεύεται μετὰ τοῦ διπλοῦ τούτου σχεδίου, ἢ νὰ μένω πλησίον τοῦ υἱοῦ μου, νὰ διατηρῶ ἀπαύστως τὰ πλούτη μου, τοὺς ὑπηρέτας μου, τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἀνάκτορον, σεβομένη τὴν κοίτην τοῦ συζύγου μου καὶ τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ· ἢ νὰ ἀκολουθήσω μετ' ὀλίγον τὸν ἀριστον ἐκ τῶν μνηστήρων μου, ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε μοὶ φέρει τὰ περισσότερα δῶρα. Ἐφ' ὅσον ὁ υἱός μου ἦτο ἀδύνατος καὶ ἀνίκανος νὰ ὀδηγῆ ἑαυτὸν, δὲν μὲ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ σκεφθῶ περὶ γάμου καὶ νὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκίαν τοῦ συζύγου μου. Ἀλλὰ τῶρα αὐτὸς ὑπερέβη τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀνθηρὰν νεότητα, καὶ μὲ ἐξορκίζει νὰ ἀφήσω τὸν οἶκον τοῦτον· ὀργίζεται μάλιστα διότι τὰ κτήματά του καταβιβρώσκονται παρὰ τῶν Ἀχαιῶν. Ἀλλ' ἄκουσον καὶ ἐξήγησόν μοι τὸ ὄνειρον τοῦτο. Εἴκοσι χῆνες εἰς τὰς αὐλάς μου, ἐξερχόμεναι τοῦ ὕδατος, ἔτρωγον σῖτον καὶ ἡ θεὰ των μὲ ἐφαίδρυνεν, ὅτε μέγας ἀετὸς μὲ κυρτὸν ῥάμφος κατέβη ἐκ τοῦ ὄρους, συνέτριψε τὰς κεφαλὰς των καὶ τὰς ἐφόνευσεν, αἱ δὲ χῆνες ἔκειντο συσσωρευμέναι εἰς τὸν οἶκον τοῦτον· τὸ πτηνὸν ὑψώθη μέχρι τοῦ θεοῦ αἰθέρος καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ὄνειρόν μου ἔκλαιον καὶ ἐφώναζον· συνηθροίσθησαν δὲ περίξ μου αἱ εὐπλόκαμοι Ἑλληνίδες, ἐνῶ ἐγὼ

ἐθρήνουν πικρῶς διότι ὁ αἰετὸς ἐφόνευσε τὰς χῆνάς μου. Αἰφνης οὗτος ἐπανῆλθεν, ἐστάθη ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἰκοδομήματος καὶ μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην μοι εἶπεν. α' Ἡσύχασε, κόρη τοῦ ἐνδόξου Ἰκάρου, αὐτὸ δὲν εἶναι ὄνειρον, ἀλλ' ὀρυπτασία αἰσία ἣτις θὰ πραγματοποιηθῆ. Τὰ θύματα εἶναι σοὶ μνηστῆρες καὶ ἐγὼ ὁ πρὸ ὀλίγου αἰετὸς εἶμαι ὁ σύζυγός σου, καὶ ἐπέστρεψα τώρα διὰ νὰ φονεύσω ὅλους τούτους τοὺς ὑπερηφάνους ἀνθρώπους. » Ταῦτα εἶπε, καὶ ὁ γλυκὺς ὕπνος μὲ ἐγκατέλιπε, τὰ δὲ βλέμματά μου ἐζήτησαν ἀμέσως τὰς χῆνάς μου, καὶ τὰς εἶδον τρωγούσας τοὺς κόκκους τοῦ σίτου εἰς τὸ σύνηδες αὐτῶν σκαφίδιον. »

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

α' Ὡ γύναι, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ δίδωμεν εἰς τὸ ὄνειρον τοῦτο ἄλλην ἐξήγησιν. Αὐτὸς οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς σοὶ εἶπε πῶς θὰ πραγματοποιηθῆ. Ὁ ὄλεθρος τῶν μνηστῆρων εἶναι προφανὴς, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἀποφύγῃ τὴν κακὴν μοῖραν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

α' Ὡ ξένη μου, βεβαίως οἱ ὄνειροι εἶναι ἀνεξήγητοι ἢ δυσκόλως ἐξηγοῦνται, καὶ ὅλοι δὲν πραγματοποιοῦνται. Οἱ ὄνειροι ἐκφεύγουσι διὰ δύο θυρῶν, διὰ τῆς κερατίνης καὶ τῆς ἐλεφαντίνης· καὶ ὅσοι μὲν περιίπτανται περὶ τὴν ἐλεφαντίνην θύραν εἶναι ἀπατηλοὶ καὶ μένουσιν ἄλυτοι, ὅσοι δὲ ἐξέρχονται διὰ τῆς κερατίνης ἀναγγέλλουσι τὴν ἀλήθειαν. Δὲν φρονῶ ὅτι ὁ ἰδικός μου προῆλθεν ἐκ ταύτης τῆς θύρας, διότι θὰ ἦτο μεγάλη χαρὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν υἱόν μου. Ἄλλ' ἔχω νὰ σοὶ εἶπω ἄλλο τι καὶ ἐντύπωσον καλῶς αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου. Ἴδου ἤδη ἡ ἀπαισία ἡὼς ἣτις θὰ μὲ ἀποχωρίσῃ τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεύς, διότι θὰ προτείνω ἀγωνισμὰ τοὺς πελέκεις τοὺς ὁποίους ἐκεῖνος ἔθετε κατὰ σειρὰν ὡς τὰ πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου ζύλα· οἱ πελέκεις οὗτοι εἶναι δώδεκα καὶ μακρόθεν τοὺς διεπέρα δι' ἐνὸς βέλους. Θὰ προσκαλέσω τοὺς μνηστῆρας νὰ ἀγωνισθῶσι τὸ ἀγωνισμὰ τοῦτο, ὅστις δὲ διὰ τῶν χειρῶν του ταυύσῃ εὐκολῶς

περον τὸ τόξον καὶ διαπεράσῃ μὲ τὸ βέλος του τοὺς δώδεκα πελέκεις, ἐκείνον ἐγὼ θέλω ἀκολουθήσει, ἐγκαταλείπουσα τὸν οἶκον τοῦτον εἰς τὸν ὁποῖον ἄφθονος ὑπῆρχε πλοῦτος καὶ τὸν ὁποῖον θὰ ἐνθυμοῦμαι εἰς ὄλην μου τὴν ζῶην, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου.»

Πρὸς αὐτὴν ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

« ὦ σεβαστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσέως! μὴ βραδύνης νὰ προτείνης τὸ ἀγώνισμα τοῦτο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δείπνου, διότι πρὶν οἱ νεανῖαι οὗτοι μεταχειριζόμενοι τὸ λεῖον τόξον τανύσωσι τὴν νευρὰν αὐτοῦ καὶ περάσωσι τὸ βέλος των διὰ τῶν πελέκεων, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου θὰ ἦναι ἐδῶ. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

« ὦ ξένη μου, ἐὰν ἤθελες καθήμενος πλησίον μου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ νὰ μὲ θέλγῃς διὰ τῶν λόγων σου, ὁ ὕπνος δὲν θὰ ἐπεχύνετο ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου. Ἄλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μένωσιν οἱ ἄνθρωποι ἄϋπνοι, διότι οἱ θεοὶ ἐκάνονισαν διὰ τοὺς θνητοὺς τὰ πάντα ἐπὶ τῆς γονίμου γῆς. Θὰ ἀναβῶ λοιπὸν πάλιν εἰς τὰ δώματά μου διὰ νὰ κατακλιθῶ ἐπὶ τῆς ἐρήμου στρωμνῆς μου τὴν ὁποῖαν κατέβρεξα τὸσάκις διὰ τῶν δακρύων μου ἀφότου ὁ Ὀδυσσεύς ἀνεχώρησε διὰ τὴν ὀλεθρίαν Τρωάδα τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ προφέρεται· ἐκεῖ ἐγὼ θὰ ἀναπαυθῶ. Σὺ δὲ δύνασαι εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην νὰ κατακλιθῆς εἴτε χαμαὶ εἴτε ἐπὶ κλίνης τὴν ὁποῖαν θὰ σοὶ ἐτοιμάσωσι. »

Ταῦτα εἰποῦσα ἀνέβη εἰς τὰ λαμπρὰ δώματά της οὐχὶ μόνη, διότι ὄλαι αἱ ὑπρέτριαι τὴν ἠκολούθουν. Εἰσελθοῦσα δὲ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν θάλαμόν της, ἔκλαιε τὸν ἀγαπητὸν της σύζυγον Ὀδυσσεά, μέχρις οὗ ἡ Ἀθηναῖ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκεῖαν νάρκωσιν.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Υ΄

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς κατέκλιθη ἐντὸς τοῦ προδόμου, καὶ κάτωθεν μὲν ἔστρωσεν ἀκατέργαστον δέρμα βοῦς, ἄνωθεν δὲ πολλὰ δέρματα προβάτων ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια εἶχον θυσιάσει οἱ Ἕλληνες, ἡ δὲ Εὐρυνόμη ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ, ἀφοῦ κατεκλίθη, σκέπασμα μάλλινον. Ἐνῶ δὲ ὁ ἦρωας, συλλογιζόμενος ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν ὄλεθρον τῶν μνηστήρων, ἔκειτο ἄυπνος, αἱ γυναῖκες αἴτινες πρὸ πολλοῦ παρεδίδοντο εἰς τὸν ἔρωτα τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων νέων, ἐξήρχοντο τῶν θαλάμων καὶ παρώτρυνον ἀλλήλας εἰς γέλωτα καὶ χαράν. Τοῦ Ὀδυσσεῶς ἡ ψυχὴ ἐθλίβη βαθέως· δὲν ἤξευρεν ἐὰν ἔπρεπε νὰ ὀρμήσῃ κατ' αὐτῶν καὶ νὰ τὰς θανατώσῃ, ἢ νὰ τὰς ἀφήσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ κοιμηθῶσι μὲ τοὺς ἐραστάς των· ἡ δὲ καρδιά του ἐμυκᾶτο εἰς τὸ βάθος τοῦ στήθους του. Ὡς ἡ κύων, στρεφομένη περὶ τὰ νεογνά της, ὑλακτεῖ κατὰ τοῦ ἀγνώστου διαβάτου καὶ θέλει νὰ ἐπιτεθῇ, οὕτω καὶ τὸ στήθος τοῦ ἦρωος ὠρύετο καὶ ἐξανίστατο κατὰ τῶν ἀνυποφόρων ἐκείνων προσβολῶν. Κτυπήσας δὲ τὸ στήθός του ἐπέπληξε τὴν καρδίαν του διὰ τῶν λόγων τούτων.

α Ὑπόμεινον ἀκόμη, ὦ καρδιά μου. Δὲν ὑπέφερες σκληρότερα δεινὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ἀνίκητος Κύκλωψ ἔφαγε τοὺς ἐνδόξους συντρόφους σου; Τὰ ὑπέφερες δὲ διὰ νὰ δυνηθῶμεν διὰ τῆς φρονήσεώς μου νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ἀντροῦ ἐκείνου ὅπου ἐμέλλομεν νὰ ἀπολεσθῶμεν ὅλοι. »

Τοιοιουτρόπως ἠγωνίζετο νὰ καθησυχάσῃ τὰ κινήματα τῆς καρδίας του ἣτις τέλος ἐπανεῦρε τὴν συνήθη ἀταραξίαν της. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστρέφετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὴν στρωμνὴν του. Ὅπως ἐπὶ ἀφθόνου πυρὸς ἀνθρώπος τις περιστρέφει τὴν κοιλίαν θύματος πλήρη πάχους καὶ αἵματος τὴν ὅποιαν ἐπιθυμεῖ νὰ ψήσῃ ταχέως, οὕτω καὶ ὁ Ὀδύ-

δυσσεὺς ἐστρέφετο ἔνθεν καὶ ἔνθεν διαλογιζόμενος πῶς, μόνος ἐναντίον ὄλων, νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν μνηστήρων. Τέλος ἡ Ἀθηνᾶ κατέβη ἐξ οὐρανοῦ, ἐπλησίασεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς, ἔστη ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του καὶ τῷ εἶπεν.

« ὦ πολυπαθέστατε πάντων τῶν ἀνθρώπων! διατὶ ἀνθίστασαι εἰς τὸν ὕπνον; Ὁ οἶκος οὗτος εἶναι ἰδικὸς σου, ἡ σύζυγός σου εἶναι ἐδῶ, καὶ πλησίον τῆς εἶναι υἱὸς τοιοῦτος οἶον ὁ καθεὶς θὰ ἐπεθύμει ὡς υἱὸν του. »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

« ὦ θεᾶ, οἱ μὲν λόγοι σου εἶναι πλήρεις συνέσεως, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου συλλογίζεται πῶς μόνος νὰ ἐπιτεθῶ κατὰ τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων οἵτινες ὄλονεν ἔρχονται ἄθροοι εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐχω ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν μου καὶ τοῦτο, ὅπερ εἶναι τὸ σπουδαιότερον· ἐὰν τοὺς φονεύσω διὰ τῆς θελήσεώς σου καὶ τῆς τοῦ Διὸς, ποῦ εἴμπορῶ νὰ καταφύγω ἔπειτα; Ταῦτα σὲ ἐξορκίζω νὰ μὲ εἴπῃς. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ γλαυκῶπις θεᾶ Ἀθηνᾶ.

« Ἄφρον· καὶ εἰς κατώτερον φίλον, θνητὸν ὄντα καὶ μὴ γινώσκοντα τόσα πολλὰ καὶ σοφὰ μέσα, θὰ ἐπέιθετό τις· ἐγὼ δὲ ἤτις σὲ προστατεύω εἰς ὄλα σου τὰ δεινὰ εἶμαι θεᾶ καὶ σοὶ λέγω φανερώς τοῦτο, ὅτι καὶ πενήτηντα στρατιαὶ ἔνοπλοι ἐὰν περιεκύκλουν ἡμᾶς τοὺς δύο θέλουσαι νὰ σὲ φονεύσωσι, θὰ τὰς ἐνίκας καὶ θὰ ἤρπαζες τοὺς βόας τῶν καὶ τὰ παχέα πρόβατά των. Παραδόθητι λοιπὸν εἰς τὸν ὕπνον, διότι εἶναι κοπιαστικὸν νὰ μένη τις ἄϋπνος δι' ὅλης τῆς νυκτός, καὶ ἤδη προσεγγίζεις εἰς τὸ τέρμα τῶν δυστυχιῶν σου. »

Εἰπούσα ταῦτα ἡ εὐγενεστάτη τῶν θεαινῶν ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ ἥρωος γλυκεῖαν ἰάρκωσιν· ἅμα δὲ εἶδε τὰ μέλη του χαλαρωθέντα καὶ τὰς ἀνησυχίας του διαλυθείσας, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ὀλυμπον.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἀφυπνίσθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ἀνακαθίσασα ἐπὶ τῆς μαλθακῆς κλίνης τῆς ἔκλαιεν· ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασε τὴν ψυχὴν τῆς διὰ τῶν δακρῶν, ἡ εὐγεν

νεστάτη τῶν γυναικῶν ἀπέτεινε τὰς εὐχάς της πρὸς τὴν Ἄρτεμιν.

Σεβαστὴ θεὰ, θυγάτηρ τοῦ Διὸς, εἶθε ἔν ἐκ τῶν βελῶν σου νὰ διεπέρα τὸ στῆθός μου καὶ μοι ἀπέσπα ἀμέσως τὴν ζωὴν ! Εἶθε νὰ μὲ ἀνῆρπαζε θύελλα, καὶ φέρουσά με διὰ τοῦ αἰθέρος νὰ μὲ ἔρριπτεν εἰς τὸ ἀένναον ῥεῦμα τοῦ Ὠκεανοῦ ! Τιοιουτοτρόπως ἄλλοτε ἀνῆρπασεν ἡ θύελλα τὰς θυγατέρας τοῦ Πανδάρου. Τοὺς μὲν γονεῖς αὐτῶν εἶχον καταστρέψει οἱ θεοί, αὐταὶ δὲ ἔμειναν ὄρφαναὶ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τὰς ἔθρεψεν ἡ Ἀφροδίτη διὰ γάλακτος, διὰ μέλιτος γλυκυτάτου καὶ ἠδέος οἴνου. Καὶ ἡ μὲν Ἥρα ἐδώρησεν εἰς αὐτὰς καλλονὴν καὶ φρόνησιν ὑπερτέρας πασῶν τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἡ δὲ ἀγνὴ Ἄρτεμις ταῖς ἔδωκεν ἀνάστημα μεγαλοπρεπές, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τὰς ἐδίδαξεν ἐξαισιώτατα ἔργα. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ Ἀφροδίτη ἀνέβαινεν εἰς τὸν εὐρὺν οὐρανὸν πλησίον τοῦ ἰσχυροῦ Διὸς ὅστις ἠξέυρει τὰς εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ ζητήσῃ ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν ἐκείνων παρθένων τὴν ἐκπλήρωσιν εὐτυχοῦς ὑμεναίου, αἱ Ἄρπυιαι τὰς ἀνῆρπασαν καὶ τὰς παρέδωκαν ὡς ὑπηρέτριαι εἰς τὰς ἀπαισίας Ἐρινύας. Εἶθε καὶ ἐμὲ νὰ τοξεύσωσιν οὕτω οἱ τὸν Ὀλυμπον κατοικοῦντες ! εἶθε νὰ μὲ κτυπήσῃ ἡ εὐπλόκαμος Ἄρτεμις, ἵνα τοῦλάχιστον ὑπὸ τὰ στυγερὰ βάρη τῆς γῆς ἴδω μᾶλλον τὸν Ὀδυσσεά παρὰ νὰ προξενήσω τὴν χαρὰν συζύγου κατωτέρου του ! Τὸ κακὸν ὑποφέρεται ὅταν ὁ τεθλιμμένος ἄνθρωπος κλαίῃ μὲν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, τὴν δὲ νύκτα καταλαμβάνεται ὑπὸ ὕπνου, διότι ὁ ὕπνος, ἀφοῦ τῷ κλείσῃ τὰ βλέφαρα ἐξαλείφει τὴν ἀνάμνησιν τῶν κακῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἄλλ' ἐμὲ θεὸς τις μὲ καταδιώκει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου. Κατ' αὐτὴν μάλιστα τὴν νύκτα τὸ φάντασμα τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀνεπαύθη πλησίον μου ὑπὸ τὴν μορφήν τὴν ὁποῖαν ἄλλοτε εἶχεν ὁ σύζυγός μου ὅτε ἀνεχώρησε διὰ τὴν Τρωάδα, καὶ ἡ καρδιά μου κατεχάρη, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἦτο ὄνειρον, ἀλλ' ὄπτασις. ο

Ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα, ἀνέτειλεν ἡ χρυσοθήρονος ἠώς· ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς ὀδυρομένης συζύγου του καὶ τὸν κατέλαβεν ἀνησυχία. Ἐσκέπτετο ὅτι ἡ Πηνελόπη, ἀναγνωρίσασα ἤδη αὐτὸν, ἦτο ἐκεῖ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του. Ἀμέσως λοιπὸν ἐδίπλωσε τὸ σκέπασμα καὶ τὰς δορὰς ἐφ' ὧν ἐκοιμήθη, τὰ ἔθεσεν ἐπὶ τινος ἔδρας εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δείπνου, ἔρριψεν ἔξω τῶν θυρῶν τὸ βόειον δέρμα, καὶ ἔπειτα ὑψώσας τὰς χεῖρας ἀπέτεινε πρὸς τὸν Δία τὰς ἀκολουθούς εὐχάς.

« Ζεῦ πάτερ, ἀφοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀπεφασίσατε ἀφοῦ ὑποστῶ ἐπὶ τῆς γῆς τόσα δεινὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου διὰ διαφόρων χωρῶν καὶ διὰ τῶν ὑγρῶν κελεύθων, ἃς ἀκούσω ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ λόγον τινὰ αἰσίου οἰωνοῦ, λεγόμενον παρά τινος τῶν ἀφυπνισθέντων ἀνθρώπων, καὶ ἃς φανῆ ἔκτος τοῦ οἴκου ἄλλο σημεῖον τῶν βουλῶν σου.»

Ταῦτα εἶπεν εὐχόμενος, ὁ δὲ Ζεὺς ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ αἴφνης ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ λάμποντος Ὀλύμπου καὶ τῶν νεφῶν ἐβρόντησε, κατεχάρη δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν, πλησίον τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὑπηρέτριά τις ἐνασχολουμένη εἰς τὸ νὰ ἀλέθῃ ἐπρόφερε λόγον αἰσίου οἰωνοῦ. Δώδεκα γυναῖκες περιέστρεφον τοὺς μύλους τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὸ ἄλευρον τοῦ αἴτου καὶ τῆς κριθῆς, ἅτινα εἶναι ἡ θύναμις τῶν ἀνδρῶν. Εἶχον δὲ ἀποκοιμηθῆ ἀφοῦ ἤλεσαν τὸν σῖτον. Μία ὅμως, ἥτις ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας της δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσει τὴν ἐργασίαν της, ἐξηκολούθει ἀλέθουσα. Κρατήσασα δὲ τὸν μῦλον εἶπε λόγον ὅστις ἦτο αἰσιος οἰωνός διὰ τὸν κύριόν της.

« Ζεῦ πάτερ, βασιλεῦ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, πόσον ἰσχυρῶς ἐβρόντησας ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ, καὶ ἐν τούτοις δὲν φαίνεται οὔτε ἓν νέφος. Βεβαίως τοῦτο εἶναι οἰωνός πρὸς τινὰ θνητόν. Ἄλλ' εἰσάκουσον καὶ τὸν λόγον τὸν ὅποιον θὰ εἶπω ἐγὼ ἡ δυστυχής. Εἶθε σήμερον οἱ μνηστῆρες νὰ φάγωσι διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσεῶς τὸ ποθητὸν συμπόσιον. Μὲ κατεβά:

βροννον μὲ θανάσιμον κόπον νὰ ἀλέθω τὸ ἄλευρόν των· εἶθε τὸ σημερινὸν δεῖπνόν των νὰ ἦναι τὸ τελευταῖον !»

Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνη, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὸν οἰωνὸν καὶ διὰ τὴν βροντὴν τοῦ Διὸς, διότι ἤλπισεν ὅτι θὰ ἐξεδικεῖτο τέλος τοὺς μνηστῆρας. Ἐν τούτοις αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἔφθασαν ἐκ διαφόρων μερῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δεῖπνου καὶ ἦναπτον εἰς τὴν ἐστίαν ἀένναον πῦρ. Ὁ Τηλέμαχος, καλυφθεὶς διὰ τῶν ἐνδυμάτων του, ἠγέρθη τῆς κλίνης ὅμοιος μὲ θεόν, καὶ ῥίψας περὶ τοὺς ὤμους του κοπτερόν φάσγανον, ἔδρασε ὑπὸ τοὺς λαμπροὺς πόδας του ὠραῖα σανδάλια, ἔλαβεν ἰσχυρὸν ἀκόντιον μὲ αἰχμὴν χαλκίνην, ἔστη ἐπὶ τῆς φλιᾶς καὶ εἶπε πρὸς τὴν Εὐρύκλειαν.

Ἄγαπητή μου τροφὲ, ἐτιμήσατε ἄρα γε τὸν ξένον μου εἰς τὸν οἶκον τοῦτον διὰ φαγητοῦ καὶ κλίνης, ἢ κεῖταί που παρημελημένος ; Πολλάκις ἢ μήτηρ μου, μὲ ὄλην τὴν σύνεσίν της, περιποιεῖται τὸν χειρότερον τῶν ἀνθρώπων καὶ περιφρονεῖ τὸν κάλλιστον ἀποπέμπουσα αὐτόν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Εὐρύκλεια.

ὦ τέκνον μου, μὴ κατηγορῆς τὴν μητέρα σου ὅταν δὲν πταίῃ. Ὁ ξένος σου, ἡσύχως καθήμενος, ἔπιεν οἶνον ὅσον ἐπεθύμει ἢ ψυχὴ του, ἀλλ' εἶπεν ὅτι δὲν ἐπέινα πλέον, ἐπειδὴ ἡ Πηνελόπη ἢ ἰδίᾳ τὸν παρεκίνει νὰ φάγῃ. Ἐπειτα παρήγγειλεν αὕτη εἰς τὰς δούλας νὰ τῷ στρώσωσι κλίνην ἄλλ' ὡς ἄνθρωπος συνειθισμένος εἰς τὰς δυστυχίας καὶ τὰς κακοπαθείας, ἠρνήθη κλίνην ἐκ μαλθακῶν ταπήτων, καὶ ἐκοιμήθη εἰς τὸν πρόδομον ἐπὶ ἀκατεργάστου βοείου δέρματος καὶ ἐπὶ προβειῶν, ἡμεῖς δὲ αἱ ἴδιαι τὸν ἐκαλύψαμεν μὲ σκέπασμα.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος, κρατῶν τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο ταχυπόδων κυνῶν του καὶ μετέβη εἰς τὴν ἀγορὰν μετὰξὺ τῶν εὐκνημίδων Ἀχαιῶν, ἐνῶ ἡ εὐγενεστάτη πασῶν τῶν γυναικῶν Εὐρύκλεια ἔδιδε πρὸς τὰς δούλας τὰς ἀκολούθους διαταγὰς.

«Σπεύσατε, καὶ ἄλλαι μὲν βρέξατε καὶ σαρώσατε ταχέως τὸν οἶκον, ἐπὶ τῶν λαμπρῶν δὲ τούτων θρόνων ρίψατε πορφυροῦς τάπητας· ἄλλαι δὲ σπογγίσατε τὰς τραπέζας, καὶ καθαρίσατε τοὺς κρατῆρας καὶ τὰ ὠραῖα ἐστρογγυλευμένα κύπελλα· ἄλλαι δὲ ὑπάγετε εἰς τὴν βρύσιν διὰ νὰ φέρετε ὕδωρ δροσερὸν, καὶ σπεύσατε νὰ ἐπιστρέψετε, διότι οἱ μνηστῆρες δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ ἔλθωσι· θὰ ἔλθωσι μάλιστα πολὺ πρῶτ', ἐπειδὴ σήμερον εἶναι ἑορτάσιμος ἡμέρα.»

Ταῦτα εἶπεν, αἱ δὲ γυναῖκες προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς. Καὶ εἴκοσι μὲν ἐξ αὐτῶν ὑπῆγον εἰς τὴν κρήνην, αἱ δὲ ἄλλαι εἰργάζοντο μετὰ ζήλου εἰς τὸν οἶκον. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν οἱ ὑπηρέται τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἤρχισαν νὰ κόπτωσι ξύλα, ἔπειτα δὲ αἱ γυναῖκες ἐπέστρεψαν ἐκ τῆς κρήνης, καὶ κατόπιν αὐτῶν ὁ Βῦμαιος ἦλθε φέρων τρεῖς παχεῖς χοίρους, τοὺς ἀρίστους μετὰξὺ ὄλου τοῦ ποιμνίου. Ἀφῆσας δὲ αὐτοὺς νὰ βοσκήσωσιν ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἀπέτεινε πρὸς τὴν Ὀδυσσεά τοὺς εὐμενεῖς τούτους λόγους.

«ὦ ξένη μου, σὲ περιποιοῦνται ἄρ' αὖ γε περισσώτερον οἱ Ἕλληνες, ἢ ἐξακολουθοῦσι νὰ σὲ περιφρονῶσιν ὡς πρότερον εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Βῦμαιε, εἴθε οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσωσι τὴν αὐθάδειάν των καὶ τὰ κακὰ σχέδια τὰ ὁποῖα διαβουλεύονται εἰς τὸν ξένον οἶκον ! Δὲν τοῖς ἔμεινε πλέον οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη αἰδώς.»

Ἐνῶ ἔλεγον ταῦτα μετὰξὺ των, ἐπλησίασεν ὁ Μελάνθιος, ὅστις τῇ βοσθείᾳ δύο βοσκῶν ἔφερε διὰ τὸ γεῦμα τῶν μνηστῆρων τὰς ἀρίστας αἴγας τοῦ ποιμνίου καὶ τὰς ἔδεσεν ὑπὸ τὴν ἠχηρὰν στοάν· ἀμέσως δὲ ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ τὸν Ὀδυσσεά.

«Καὶ πῶς ! θὰ ἐξακολουθήσῃς ἀκόμη νὰ μᾶς ἐνοχλῆς καὶ νὰ ἐπαιτῆς ἀπὸ τοὺς ἥρωας, ἀντὶ νὰ ἐξέλθῃς διὰ τῶν θυρῶν ; Νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἀποχωρισθῶμεν πρὶν γευθῆς γρονθοκοπήματα, διότι ἐπαιτεῖς ὑπὲρ τὸ δέον. Δὲν ἔχουσι φαγητὰ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ;»

Ταῦτα εἶπεν, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς χωρὶς νὰ εἶπῃ τίποτε

ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Τρίτος ἔφθασεν ὁ ἀρχιβουκόλος Φιλοίτιος, φέρων εἰς τοὺς μνηστῆρας παχείας αἶγας καὶ στεῖραν δάμαλιν. Διέβη τὸ στενὸν τῆ βοκθείᾳ τριῶν κωπηλατῶν οἵτινες ἐξετέλουν συνήθως τὸν διάπλουν ἐκεῖνον· καὶ ἀφοῦ ἔδесе τὰ θύματα ὑπὸ τὴν ἡχηρὰν στοᾶν, ἐπλησίασε τὸν Εὐμαῖον καὶ τὸν ἠρώτησε.

«Ποῖος εἶναι ὁ ξένος οὗτος ὁ νεωστὶ φθάσας εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην; Μεταξὺ ποίων ἀνθρώπων καυχᾶται ὅτι ἐγεννήθη, καὶ ποῦ εἶναι ἡ οἰκογένειά του καὶ οἱ πατρικοὶ του ἀγροί; Ὁ δυστυχῆς! ὁμοιάζει κατὰ τὸ σχῆμα μὲ βασιλέα, ἀλλ' οἱ θεοὶ βρασνίζουσι καὶ πολυπλανήτους καθιστῶσι τοὺς ἀνθρώπους, ὁπόταν καὶ βασιλεῖς ὄντας τοῖς ὀρίσωσι δυστυχίαν.»

Εἰπὼν ταῦτα ἐπλησίασε τὸν Ὀδυσσεά, τῷ ἔτεινε τὴν δεξιὰν καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Χαῖρε, πάτερ καὶ ξένε, εἴθε δὲ εἰς τὸ μέλλον νὰ εὐτυχῆσθης, ἐπειδὴ βλέπω ἵτι τώρα κατέχεσαι ὑπὸ πολλῆς δυστυχίας. Φοβερὸν οὐδὲν αἰσθάνεσαι βλέπων τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἔπλασας σὺ, νὰ περιπίπτωσιν εἰς δυστυχίας καὶ μεγάλας συμφοράς. Ἄμα εἶδον τὸν ξένον τοῦτον, ἐδάκρυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου διότι ἐνθημήθη τὸν Ὀδυσσεά. Νομίζω ὅτι ὁ κύριός μου, φορῶν ἄθλια ῥάκη, πλανᾶται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν ἐν τούτοις ζῆ ἀκόμη καὶ βλέπῃ τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἄλλ' ἐὰν ἀπέθανεν, ἐὰν κατέβῃ εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Πλούτωνος, δυστυχία εἰς ἐμὲ ἕνεκα τοῦ ἀμωμήτου Ὀδυσσεῆος ὅστις μικρὸν ἔτι ὄντα, μὲ ἔστειλε νὰ φυλάττω τοὺς βόας του εἰς τὸν δῆμον τῶν Κεφαλλήνων. Τώρα ἐπολλαπλασιάσθησαν περισσότερον παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου ἔχοντος ὑψικεράτους βόας, καὶ ἄλλοι μὲ διατάττουσι νὰ τοὺς φέρω διὰ τὰ γεύματά των. Αὐτοὶ δὲ οὔτε τὸν ἀνατραφέντα ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ υἱὸν σέβονται, οὔτε τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν φοβοῦνται, ἀλλ' ἐπιθυμοῦσι νὰ διανείμωσι τῷ πλούτῳ βασιλέως πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποδημοῦντος. Ἐν

τούτοις πολλὰς σκέψεις ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου· θὰ ἦτο κακὸν, ζῶντος τοῦ υἱοῦ, νὰ λάβω τοὺς βόας καὶ νὰ ὑπάγω ἀλλοῦ· ἀλλ' εἶναι χειρότερον νὰ μένω ἐδῶ βόσκων τὰς ξένας ἀγέλας καὶ ὑποφέρων πολλὰ βάσανα. Ναί, πρὸ πολλοῦ θὰ ἔφευγον πρὸς τινὰ ἰσχυρὸν βασιλέα, διότι ἐδῶ τὰ πάντα κατήντησαν ἀνυπόφορα· ἀλλ' ἐλπίζω πάντοτε ὅτι ὁ δῦστηνος ἐκεῖνος θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ θὰ διασκορπίσῃ τοὺς μνηστῆρας.»

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Φίλε, κανεὶς δὲν θὰ σὲ ἐξελάμβανε μῆτε ὡς κακὸν μῆτε ὡς ἀσύνετον. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀναγνωρίζω τὴν φρόνησιν τοῦ νοῦς σου καὶ θὰ σοὶ ὁμιλήσω μεθ' ἑρκου. Μαρτύρομαι τὸν μέγιστον τῶν θεῶν Δία, μαρτύρομαι τὴν φιλόξενον τράπεζαν καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅπου ἐκάθησα, ὅτι ἐνόσω σὺ θὰ εὐρίσκεισαι εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ὁ κύριός σου θὰ ἐπιστρέψῃ καὶ θὰ τὸν ἰδῆς μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἐὰν τοιαύτη ἦναι ἡ ἐπιθυμία σου, νὰ θυσιάζῃ τοὺς μνηστῆρας οἵτινες διατάττουσιν ἐδῶ.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ ἀρχιβουκόλος.

«ὦ ξένε, εἴθε νὰ ἐξετέλει ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τὴν ὑπόσχασίν σου! θὰ ἔβλεπες τότε ποίαν ἀξίαν ἔχουσιν ἡ δύνμηξί μου καὶ οἱ βραχιόνές μου.»

Ἀμέσως ὁ Εὐμαιὸς πύχθη καὶ αὐτὸς εἰς ὄλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὴν οἰκίαν του.

Καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα ἔλεγον μετὰζύ των, οἱ δὲ μνηστῆρες παρεσκευάζον τὸν θάνατον τοῦ Τηλεμάχου· ἀλλὰ πτηνόν τι ἐφάνη εἰς τὰ ἀριστερά των· ἦτο ὁ ὑψιπέτης ἀετὸς κρατῶν τρέμουσαν περιστερὰν. Εἰς τὴν θέαν δὲ ταύτην εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος.

«Φίλοι, ποτὲ δὲν θὰ ἴδωμεν ἐκτελούμενον τὸ σχέδιον νὰ φονεύσωμεν τὸν Τηλέμαχον· ἄς μὴ σκεφθῶμεν λοιπὸν ἄλλο εἰμὴ πῶς νὰ εὐθυμήσωμεν.»

Οὕτως ὁμιλήσεν ὁ Ἀμφίνομος, ἤρесе δὲ εἰς αὐτοὺς ἡ συμβουλή του. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς ἀπέθεσαν τοὺς ἐπενδύτας των ἐπὶ τῶν θρόνων καὶ

πῶν καθεδρῶν, ἔσφαξαν ἀλληλοδιαδόχως τὰ μεγάλα πρό-
βατα, τὰς παχειάς αἴγας, τοὺς εὐτραφεῖς χοίρους καὶ τὴν
ὠραίαν δάμαλιν, καὶ ψήσαντες διεμοίρασαν τὰ ἐντόσθια καὶ
συνεκέρασαν τὸν οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων. Ἐπειτα ὁ Εὐ-
μαιος διένειμε τὰ ποτήρια, ὁ ἀρχιβουκόλος Φιλοίτιος τοῖς
προσέφερε τὸν ἄρτον ἐντὸς καλῶν κανίστρων, καὶ ὁ Μελάν-
θιος ἦτο οἰνοχόος. Τότε οἱ δαιτυμόνες ἤπλωσαν τὰς χεῖρας
καὶ ἔλαβον τὰ προκείμενα φαγητὰ, ὁ δὲ Τηλέμαχος περι-
στρέφων εἰς τὸν νοῦν του καλὰς σκέψεις ἐτοποθέτησε τὸν
᾽Οδυσσεά ἐντὸς τῆς αἰθούσης, πλησίον τῆς λιθίνης φλιάς,
ἐπὶ καθέδρας ταπεινῆς, καὶ ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ, ἐπὶ μικρᾶς
τραπέζης, μέρος ἐκ τῶν ἐντοσθίων· γεμίσας δὲ μὲ οἶνον χρυ-
σοῦν ποτήριον τῷ εἶπε.

α Λάβε θέσιν μεταξύ τῶν πολεμιστῶν καὶ πῖε τὸν οἶνον
μου, ἐγὼ δὲ θὰ ἀπομακρύνω ἀπὸ σοῦ τὰ κτυπήματα καὶ
τὰς ὕβρεις, διότι ἡ οἰκία αὕτη δὲν εἶναι κοινὸν μέρος, ἀλλ'
ἀνήκει εἰς τὸν ᾽Οδυσσεά, εἰς τὸν εὐγενῆ ἐκεῖνον βρασιλέα ὁ-
στις ἐκτῆσατο αὐτὴν διὰ νὰ τὴν μεταβιβάσῃ εἰς ἐμέ. Σεῖς
δὲ, μνηστῆρες, κρατήσατε ἐντὸς σας τοὺς προσβλητικούς λό-
γους καὶ ἀναχαιτίσατε τοὺς βραχιονιάς σας ἐὰν θέλετε νὰ
μὴ διεγερθῇ ἡ φιλονεικία καὶ ἡ ἔρις εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ
δείπνου.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες ἔδακον τὰ χεῖλη ἐκπλαγέν-
τες διὰ τὴν τολμηρότητα τῶν λόγων τούτων. Μεταξὺ δὲ
τούτων εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἄντινοος.

α Φίλοι, ὁ Τηλέμαχος εἶναι ἐπιτακτικὸς, καὶ πρέπει νὰ
ὑπακούσωμεν εἰς αὐτόν. Τί λόγοι ἀπειλητικοί! Δὲν τὸ ἐπέ-
τρεψεν ὁ Ζεὺς, ἄλλως θὰ τὸν εἶχομεν κατασιγάσει ἐντὸς τοῦ
οἴκου τούτου μὲ ὄλην τὴν λιγυρὰν εὐγλωττίαν του. »

᾽Ο Ἄντινοος ἐσιώπησε, καὶ ὁ Τηλέμαχος περιεφρόνησε τοὺς
λόγους του. Ἐν τούτοις οἱ κήρυκες ἔφερον διὰ τῆς πόλεως
τὴν ἱερὰν ἑκατόμβην τῶν θεῶν, καὶ οἱ Ἕλληνες συνηθροί-
ζοντο ὑπὸ τὸ σκιερὸν δάσος τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸν Φοῖβον
Ἀπόλλωνα.

Ἄλλ' οἱ μνηστῆρες εἶχον ψῆσει τὰ ἀνώτερα κρέατα τῶν θυμάτων, καὶ ἀποσύραντες αὐτὰ τοῦ πυρὸς τὰ διένειμον καὶ ἤρχισαν τὸ μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον· οἱ δὲ ὑπῆρέται ἔδοσαν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα ἴσην μερίδα μὲ ἐκείνας αἵτινες ἔλαχον εἰς τοὺς ἄλλους δαιτυμόνας, διότι οὕτω διέταξεν ὁ Τηλέμαχος.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηναῖα οὐδόλως ἄφινε τοὺς μνηστῆρας νὰ παύσωσι τὰς ἐγγικτικὰς ὕβρεις των, ἀλλ' ἤθελε νὰ εἰσδύσῃ ἔτι μᾶλλον βαθέως ἢ ὀδύνη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπῆρχέ τις μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπιρρέπης πρὸς τὴν ἀδικίαν, καλούμενος Κτήσιππος καὶ καταγόμενος ἐκ τῆς Σάμης. Ὑπερηφανευόμενος διὰ τὰ ἄπειρα πλοῦτή του, ἐζήτει τὴν σύζυγον τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσεῶς, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους πρὸς τοὺς θρασεῖς δαιτυμόνας.

«ὦ γενναῖοι μνηστῆρες, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς. Ὁ ξένος οὗτος ἔχει ἤδη ἴσον μερίδιον μὲ τὰ ἰδικὰ μας, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἰσότης, διότι θὰ ἦτο σκληρὸν νὰ περιφρονῇ τις τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου οἵτινες ἔρχονται εἰς τὸν οἶκόν του ὡς ἰκέται. Θέλω ὅμως νὰ δώσω καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν φιλοξενίας δῶρον, ὅπως καὶ αὐτὸς φιλοδώρησῃ τὸν ὑπῆρέτην τοῦ λουτροῦ ἢ οἰονδήποτε ἄλλον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τῶν εὐρισκομένων ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεῖου Ὀδυσσεῶς.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τοῦ ὠραίου κανίστρου πόδα βοῶς καὶ ἐσπενδόνισεν αὐτὸν διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς του· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ ἐνδομύχως ἐγέλασε σαρδῶνιον γέλωτα. Τὸ ὄστοῦν ἐκτύπησε κατὰ τοῦ τοίχου, καὶ ὁ Τηλέμαχος ἐπέπληξε τὸν Κτήσιππον διὰ τῶν ἐξῆς λόγων.

«Κτήσιππε, τοῦτο ἦτο διὰ σὲ καλλίτερον, ὅτι δὲν ἐκτύπησες τὸν ξένον καὶ αὐτὸς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, διότι ἀμέσως θὰ ἐκτύπων τὸ στῆθος σου διὰ τοῦ αἰχμηροῦ δόρατός μου, καὶ ἀντὶ τοῦ ὕμεναίου σου ὁ πατήρ σου θὰ ἐτέλει τὴν κηδείαν σου. Κανεῖς ἄς μὴ τολμήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν μου νὰ δεικνύῃ τὴν αὐθάδη ψυχὴν του· τίποτε πλέον δὲν με δια-

φεύγει, μήτε τὸ καλὸν μήτε τὸ κακὸν, καὶ πρότερον ἤμην παιδίον· ἐν τούτοις ἀναγκάζομαι νὰ σᾶς βλέπω σφάζοντας τὰ ποίμνιά μου, ἐξαντλοῦντας τὸ ἄλευρόν μου καὶ πίνοντας τὸν οἶνόν μου, διότι εἶναι δύσκολον εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον νὰ διώξῃ τόσους πολλούς. Ἄλλ' ὅμως παύσατε νὰ μὲ κακοποιῆτε καὶ νὰ φέρεσθε ὡς ἐχθροί. Ἐὰν ἤδη ἀνυπομονῆτε νὰ μὲ θυσιάσετε, προτιμῶ νὰ ἀπολεσθῶ καὶ τοῦτο εἶναι συμφερότερον δι' ἐμὲ παρά νὰ βλέπω τὰς βιαιοπραγίας σας, τοὺς ξένους μου τυπτομένους καὶ τὰς δούλας μου ἀτιμαζομένας εἰς τὸν ὠραῖον οἶκόν μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ εἰσιώπησαν· τέλος δὲ εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος.

«ὦ φίλοι, κανεὶς ἄς μὴ ἀποκριθῆ μετ' ὀργῆς καὶ ἄς μὴ εἶπῃ λόγον σκληρὸν πρὸς ἐκεῖνον ὅστις ὠμίλησε συμφώνως μὲ τὸ δίκαιον, φυλαχθῆτε πρὸ πάντων νὰ μὴ κακομεταχειρισθῆτε τὸν ξένον ἢ τινα ἄλλον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ οἴκου τούτου. Ἐγὼ θὰ ὀμιλήσω ἠπίως πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ πρὸς τὴν μητέρα του, καὶ εἴθε νὰ φανῶ εὐάρεστος εἰς τὴν καρδίαν των. Ἐφόσον ὑπῆρχεν ἀκόμη ἐλπίς εἰς τὰς ψυχὰς περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσέως, οὐδόλως ἦτο μεμπτέα ἢ διαμονὴ καὶ ἡ διατριβὴ τῶν μνηστήρων ἐν τῷ οἴκῳ του, ἐπειδὴ τοῦτο ἦτο τὸ καλλίτερον ἐὰν ἐπρόκητο νὰ ἐπιστρέψῃ· τῶρα ὅμως εἶναι φανερόν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν πατρίδα του. Ὑπαγε λοιπὸν νὰ εὕρῃς τὴν μητέρα σου καὶ εἰπὲ αὐτῇ ὀριστικῶς νὰ ὑπανδρευθῆ ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ὁ ἀρίστος τῶν μνηστήρων καὶ ἤθελε προσφέρει πλεῖότερα δῶρα. Τότε σὺ μὲν θὰ ἀπολαύῃς μετὰ χαρᾶς τὴν πατρικὴν σου περιουσίαν, καὶ ἐνῶ ἐκείνη θὰ ἐπιμελῆται ξένον οἶκον, σὺ θὰ τρώγῃς καὶ θὰ πίνῃς εἰς τὸν οἶκόν σου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ Ἀγέλαε, μὰ τὸν Δία καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ πατρὸς μου ὅστις ἢ ἀπέθανεν ἢ πλανᾶται εἰς μακρυνούς λαούς, δὲν ἀναβάλλω ἐγὼ τὸν γάμον τῆς μητρὸς μου, ἀλλ' ἐξ ἑναν-

τίας τὴν προτρέπω νὰ ὑπανδρευθῆ ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἤθελεν ἐκλέξει καὶ ὅστις ἤθελε τῇ προσφέρῃ τὰ περισσότερα δῶρα. Δισχύνομαι ὅμως νὰ τὴν ἀναγκάσω δι' ἐπιτακτικῶν λόγων νὰ ἐξέλθῃ παρὰ τὴν θέλησίν της ἐκ τοῦ οἴκου τούτου· νὰ μὴ τὸ δώσωσιν οἱ θεοί!»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Τηλέμαχος. Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηνᾶ ἐτάραξε τὸ πνεῦμα τῶν μνηστῆρων καὶ παρώτρυνεν αὐτοὺς εἰς ἄσβεστον γέλωτα. Ἦδη δὲ ἐγέλων βεβιασμένον γέλωτα, ἔτρωγον τὰ αἰμάσσοντα κρέατα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ των ἐπληροῦντο δακρῶν καὶ ἡ ψυχὴ των προησθάνετο δυστυχήματα. Τότε ὁ θεῖος Θεοκλύμενος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Ἄθλιοι! τί κακὸν πάσχετε; ποῖα σκότη περικαλύπτουσιν ὑμᾶς ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν; αἱ παρειαί σας εἶναι ὑγραὶ ἐκ τῶν δακρῶν, οἱ τοῖχοι καὶ αἱ στῆλαι αὐταὶ ἐρρανίσθησαν ὑπὸ αἵματος, αἱ αὐλαὶ καὶ τὰ πρόθυρα ἐπληρώθησαν φαντασμάτων συρομένων εἰς τὰ σκότη τοῦ Ἑρέβους, ὁ δὲ ἥλιος εἰς τὸν οὐρανὸν ἐξηφανίσθη καὶ φρικώδης νύξ διεχύθη.»

Ὁ Θεοκλύμενος ἐσιώπησεν, εἰς τοὺς λόγους δὲ τούτους οἱ δαιτυμόνες ἐξεκαρδίσθησαν γελῶντες. Τέλος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Παραφρονεῖ ὁ ἐσχάτως ἐξ ἄλλου τόπου ἐλθὼν ἐνταῦθα ξένος. Νέοι ὑπηρεταί, σπεύσατε νὰ τὸν ἐκβάλετε ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦτον. Ἄς ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὅστις ἐκλαμβάνει ὡς νύκτα τὴν λαμπρὰν ἡμέραν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ θεῖος Θεοκλύμενος.

«Εὐρύμαχε, δὲν σὲ εἶπον νὰ μοὶ δώσης ὁδηγούς· οἱ ὀφθαλμοὶ μου, τὰ ᾧτά μου, οἱ πόδες μου, τὸ ἀκλόνητον πνεῦμα τὸ ὅποιον περικλείει τὸ στῆθός μου θὰ μὲ ὁδηγήσωσι· θὰ ἐξέλθω τῆς αἰθούσης ταύτης ὅπου βλέπω τὸν θάνατον κρεμάμενον ἐπὶ τῶν κεφαλῶν σας· θὰ τὸν ὑποστῆτε χωρὶς νὰ δυνηθῆτε νὰ τὸν ἀποφύγετε ἢ νὰ μακρυνθῆτε, ᾧ μνηστῆρες! ᾧ ὑβρισταὶ ἄνθρωποι! οἵτινες ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Ὀδυσσεῶς δὲν παύετε νὰ μελετᾶτε ἀδίκους πράξεις.»

Εἰπὼν ταῦτα διήλθε τὸ κατώφλιον τοῦ λαμπροῦ μεγάρου καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Πείραιον ὅστις ἐξ ἀρχῆς τὸν εἶχεν ὑποδεχθῆ μετ' εὐχαριστήσεως. Τότε οἱ μνηστῆρες ἐκύτταξαν ἀλλήλους, ἤρέθισαν τὸν Τηλέμαχον σκώπτοντες αὐτὸν διὰ τοὺς ξένους του, καὶ τῷ ἔλεγον.

α Τηλέμαχε, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι σοῦ δυστυχέστερος ὡς πρὸς τοὺς ξένους. Σοὶ μένει ὁ πεινῶν αὐτὸς ἀλήτης, ὁ στερούμενος ἄρτου καὶ οἴνου, ὁ ἀνίκανος, ὁ ἄνευ νοδῶν, τὸ ἀνωφελές τοῦτο βάρος τῆς γῆς. Ὁ ἄλλος μετεβίβασεν ἀλλαχοῦ τοὺς οἰωνούς του. Πείσθητι εἰς ἡμᾶς, τὸ καλλίτερον ὅπερ ἔχομεν νὰ πράξωμεν εἶναι νὰ τοὺς ρίψωμεν καὶ τοὺς δύο εἰς πλοῖον καὶ νὰ τοὺς πέμψωμεν εἰς τοὺς Σικελούς ὅπου θὰ τοὺς πωλήσῃς ἀκριβά. »

Οὕτως ὠμίλουν οἱ μνηστῆρες, ὁ δὲ Τηλέμαχος περιεφρόνει τοὺς λόγους των καὶ παρετῆρει τὸν πατέρα του σιωπῶν καὶ ἀνυπομονῶν νὰ τὸν ἴδῃ ἐπιτιθέμενον κατὰ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων ἀνδρῶν.

Ἐν τούτοις ἡ Πηνελόπη, καθημένη ἀπέναντι ἐπὶ καθέδρας μεγαλοπρεποῦς, ἤκουσε τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀντήλασσον μεταξὺ των οἱ δαιτυμόνες, διότι γελῶντες παρεσκεύασαν γεῦμα εὐάρεστον καὶ ἄφθονον καὶ ἐθυσίασαν πολλὰ θύματα. Ἄλλ' οὐδὲν δεῖπνον θὰ ἦτο μᾶλλον δυσάρεστον ἐκείνου τὸ ὅποῖον μία θεὰ καὶ εἷς τρομερὸς ἦρωας ἔμελλον μετ' ὀλίγον νὰ τοῖς παραθέσωσιν, ἐπειδὴ πρῶτοι αὐτοὶ ἐμηχανεύθησαν κακὰς πράξεις.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Φ΄

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἐνέπνευσεν εἰς τὴν συνετὴν θυγατέρα τοῦ Ἰκάρου νὰ φέρῃ πρὸς

τοὺς νέους Ἑλληνας, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δαίπνου, τὸ τόξον καὶ τοὺς λαμπροὺς πελέκεις τοῦ Ὀδυσσέως· τὸ ἀγώνισμα δὲ τοῦτο ἔμελλε νὰ ἦναι προάγγελος τῆς μνησθηροφονίας. Ἡ Πηνελόπη, κρατοῦσα διὰ τῆς ἰσχυρᾶς χειρὸς της τὴν ὠραίαν χαλκίνην κλεῖδα τὴν ἔχουσαν ἐλεφαντίνην λαβὴν, ἀνέβη μὲ τὰς γυναϊκᾶς της διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος τοῦ μεγάρου εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα ὅπου ἦσαν κεκλεισμένοι οἱ θησαυροὶ τοῦ βασιλέως, ὁ χαλκός, ὁ χρυσοὺς καὶ ὁ δυσκόλως κατεργαζόμενος σίδηρος. Ἐκεῖ ἔκειντο τὸ εὐκαμπτον τόξον, ἡ φαρέτρα καὶ τὰ σκληρὰ βέλη μὲ τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἦτο πλήρης. Ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύτου Ἴφιτος, ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους, ἐδώρησε ταῦτά ἄλλοτε εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου κατὰ τύχην εἰς τὴν Λακωνίαν. Εἶχον δὲ συναντηθῆ ἔν Μεσσήνῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐνδόξου Ὀρσιλόχου. Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ διὰ νὰ ζητήσῃ χρέος ὀφειλόμενον παρ' ὄλου τοῦ δήμου, διότι οἱ Μεσσήνιοι, ἐλθόντες μὲ ἰσχυρὰ πλοῖα, ἤρπασαν ἐκ τῆς Ἰθάκης τριακόσια πρόβατα καὶ τοὺς βοσκούς των. Τούτου ἔνεκα ὁ Ὀδυσσεὺς, παῖς ἔτι ὢν, ἐπέμφθη παρὰ τοῦ πατρὸς του καὶ τῶν ἄλλων γερόντων καὶ ἔκαμε τὸ μακρὸν ἐκεῖνο ταξειδίον. Συγχρόνως δὲ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Μεσσήνην ὁ Ἴφιτος ζητῶν δώδεκα θηλείας ἵππους καὶ ἄλλας τόσας καρτερικὰς ἡμιόνους τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπολέσει καὶ ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐφονεύθη κατόπιν, διότι παρουσιάσθη εἰς τὸν μέγαρα κατορθώματα κατορθώσαντα υἱὸν τοῦ Διὸς Ἡρακλέα ὅστις καὶ τοι ξένον του τὸν ἐφόνευσεν ὁ ἄθλιος μῆτε τὴν ἐκδίκησιν τῶν θεῶν φοβηθεὶς, μῆτε σεβασθεὶς τὴν τράπεζαν ὅπου ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος ἐκάθητο. Τὸν ἐθύσιασε δὲ καὶ ἐκράτησεν εἰς τὸν οἶκόν του τοὺς εὐρώστους ἐκείνους ἵππους.

Τοὺς ἵππους καὶ τὰς ἡμιόνους ἀναζητῶν ὁ Ἴφιτος συννητήθη μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῷ ἐδώρησε τὸ τόξον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἔφερον ὁ μεγαλόσωμος ἦρωας Εὐρυτος καὶ τὸ ὁποῖον ἄφησεν εἰς τὸν υἱὸν του ὅταν ἐξέπνευσεν εἰς τὰ λαμπρά του ἀνάκτορα. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τῷ ἐδώρησε

κοπτερόν ξίφος καὶ ἰσχυρόν ἀκόντιον. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταξύ των στενῆς φιλίας ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐγνώρισεν ὁ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ἄλλου, διότι πρότερον ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς ἐφόνευσε τὸν θεῖον Ἴφιτον. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔφερεν εἰς τὴν νῆσόν του τὸ τόξον τοῦτο, ἐνθῦμιον πολυαγαπήτου ξένου, ἀλλὰ δὲν τὸ παρελάμβανεν εἰς τοὺς πολέμους καὶ ἔμενεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ὅταν ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἔφθασεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον καὶ πρὸ τῆς δρυίνης φλιάς τὴν ὁποῖαν ἄλλοτε εἶχε κατασκευάσει ἐπιτήδειος τεχνίτης, ἐξισώσας αὐτὴν διὰ τῆς στάθμης, κοσμήσας αὐτὴν διὰ παραστάδων καὶ κλείσας διὰ λαμπρῶν θυρῶν, ἔσπευσε νὰ λύσῃ τὸ λωρίον ἀπὸ τοῦ κρίκου, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν κλεῖδα καὶ νὰ σύρῃ τοὺς μοχλοὺς. Ὅπως μυκᾶται ταῦρος βόσκων τὸ χόρτον λειμῶνος, οὕτως ἀντήχησάν αἱ ὠραῖαι θύραι πλήττόμεναι ὑπὸ τῆς κλειδῆς καὶ ἀνεώχθησαν ἀμέσως.

Ἡ βασίλισσα ἀφοῦ ἀνέβη ἐπὶ ὑψηλῆς σανίδος ὅπου ἦσαν τακτοποιημένα τὰ κιβώτια τὰ ὁποῖα περιεῖχον τὰ εὐώδη ἐνδύματα, ἤπλωσε τὰς χεῖρας καὶ ἔλαβε τὸ τόξον ἐκ τοῦ καρφίου ὅπου ἐκρέματο μετὰ τῆς λαμπρᾶς τοξοθήκης. Ἐκάθησεν εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος, ἔθεσε τὸ τόξον ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθη ὑπὸ πένθους καὶ δακρύων, κατέβη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ἐν μέσῳ τῶν ἐνδόξων μνηστήρων, κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὸ εὐκαμπτον τόξον, τὴν φαρέτραν καὶ τὰ σκληρὰ βέλη μὲ τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἦτο πλήρης. Ἠκολούθουν δὲ αὐτὴν αἱ ὑπηρέτριαι φέρουσαι δοχεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον πολλὰ χάλκινα καὶ σιδηρὰ βέλη τὰ ὁποῖα μετεχειρίζετο ὁ Ὀδυσσεὺς ὅταν ἠγωνίζετο. Ὅταν δὲ ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν ἔφθασε πλησίον τῶν μνηστήρων, ἐστάθη πρὸ τοῦ κατωφλίου ἐκατέρωθεν ἔχουσα δύο σεμνὰς ἀκολούθους. Καταβιάσασα δὲ λαμπρὸν πέπλον ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς, καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τοὺς δαιτυμόνας εἶπε.

«Γενναῖοι μνηστῆρες, ἀκούσατέ με προσεκτικῶς. Στεῖς ὄψεσθε

παύετε διὰ τῶν συμποσίων σας καταστρέφοντες τὴν οἰκίαν πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος ἥρωος, μὴ ἔχοντες ἄλλην πρόφασιν εἰμὴ νὰ μὲ λάβετε ὡς σύζυγον. Ἄλλ' ἔλθετε, ὦ μνηστῆρες, πειραθῆτε τὸ ἀγώνισμα τοῦτο· ἰδοὺ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας τὸ μέγα τόξον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεως. Ὅστις ἐξ ὑμῶν ἤθελε τανύσει εὐκολώτερον τὴν νευρὰν ταύτην διὰ τῶν χειρῶν του καὶ διαπεράσει τὸ βέλος ἀνὰ μέσον τῶν δώδεκα πελέκειων, τοῦτον ἐγὼ θὰ συζευχθῶ, ἀφοῦ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν συζυγικὴν ταύτην οἰκίαν ὅπου τὰ πάντα εἶναι ἄφθονα καὶ τὴν ὁποῖαν θὰ ἐνθυμοῦμαι εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρά μου.»

Ταῦτα εἰποῦσα διέταξε τὸν Εὐμαιον νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸ τόξον καὶ τὸν λαμπρὸν σίδηρον, ὁ δὲ βοσκὸς, δακρύων, ἔλαβε τὰ ὄπλα τοῦ κυρίου του καὶ τὰ ἀπέθεσε πρὸ τῶν δαιτυμόνων. Καὶ ὁ Φιλοίτιος ἐπίσης, ἰδὼν τὸ τόξον τοῦ βασιλέως, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του. Τότε ὁ Ἀντίνοος τοὺς ἐπέπληξε καὶ εἶπε.

«Μωροὶ ἀγροῖκοι! τί κλαίετε, ἀνόητοι, παροτρύνοντες καὶ τὴν ψυχὴν τῆς δεσποίνης σας ἥτις ὑποφέρει σκληρὰς ὀδύνας ἀφ' οὗτο ἀπώλεσε τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον. Καθήσατε σιωπῶντες καὶ φάγετε, εἰδεμὴ ἐξέλθετε καὶ ὑπάγετε νὰ κλαύσετε ἔξω τῆς οἰκίας ταύτης ἀφίνοντες ἐδῶ τὰ ὄπλα ταῦτα. Εἶναι ἐπίπονος δοκιμασία διὰ τοὺς μνηστῆρας, ἐπειδὴ νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ τανύσωσιν εὐκόλως τὸ τόξον τοῦτο. Κανεὶς δὲν ὑπάρχει ἐδῶ πολεμιστὴς ἰσχυρὸς ὡς ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς. Τὸν εἶδον ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ δὲν τὸν ἐλησμόνησα ποσῶς, μολονότι ἤμην ἀκόμη παιδίον.»

Τοιαῦτα εἶπεν, ἐν τῇ ψυχῇ του ὁμως ἠλπίζεω ὅτι ἤθελε τανύσει τὸ τόξον καὶ διαπεράσει τὸν σίδηρον. Ἄλλὰ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἐμελλε νὰ γευθῇ τὸ πικρὸν βέλος τὸ ὁποῖον θὰ ἔρριπτεν ὁ ἀμώμητος Ὀδυσσεύς τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ὕβρισεν ἐντὸς τοῦ οἴκου του παροτρύνων κατ' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους. Τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς αὐτούς.

«Ω θεοί! βεβαίως με ἐστέρησε τοῦ λογικοῦ μου ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς, διότι ἡ μὲν ἀγαπητὴ μήτηρ μου, ἡ τόσον φρόνιμος μήτηρ μου, ἀναγγέλλει ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλον σύζυγον καὶ θὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ οἴκου τούτου, ἐγὼ δὲ δὲν εἰμφορῶ νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα καὶ τέρπομαι ἐν τῇ ἀφροσύνῃ μου. Ἀλλὰ δεῦτε, ὦ μνηστῆρες, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τοιοῦτου βραβεῖου. Εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρετε εἰς τὴν Ἀχαΐαν, εἰς τὴν ἱερὰν Πύλον, εἰς τὴν Ἀργολίδα, εἰς τὰς Μυκήνας ἢ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰθάκην ἢ καὶ εἰς τὴν μελανὴν Ἠπειρον γυναῖκα ὁμοίαν με τὴν μητέρα μου; Ἀλλὰ τίς ἢ ἀνάγκη νὰ τὴν ἐγκωμιάζω; ἤξεύρετε τοῦτο ὑμεῖς οἱ ἴδιοι. Παύσατε λοιπὸν τὰς ἀναβολὰς καὶ τὰς προφάσεις, μὴ ἀναβάλλετε νὰ τανύσετε τὸ τόξον τοῦτο, καὶ ἄς ἴδωμεν τίς ἔσεται ὁ νικητὴς· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δοκιμάσω τὰς δυνάμεις μου. Ἐὰν κατορθώσω νὰ τανύσω τὸ τόξον καὶ νὰ διαπεράσω τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν πελέκων, ἢ σεβαστῆ μήτηρ ἀνθρώπου κατατεθλιμμένου δὲν θὰ ἀφήσῃ τὸν οἶκον τοῦτον διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλον σύζυγον, καὶ δὲν θὰ με ἐγκαταλείψῃ βλέπουσα ὅτι εἶμαι ἰκανὸς νὰ κερδίζω τὰ καλὰ ἀριστεία τοῦ πατρός μου.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Τηλέμαχος ἠγέρθη καὶ ἔρριψεν ἀπὸ τῶν ὤμων τὸ κοπτερὸν ξίφος καὶ τὸν πορφυροῦν ἐπενδύτην. Καὶ πρῶτον μὲν ἔστησε τοὺς πελέκεις καὶ ὠρυξε δι' ὅλους τὰφρον εὐθεΐαν, ἔπειτα δὲ περιεσώρευσε τριγύρω χῶμα. Ἡ ἐπιτηδειότης του ἐνέβαλεν εἰς ἔκστασιν ὅλους τοὺς δαιτυμόνας, διότι ἔπραττεν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν οὐδέποτε εἶδεν. Ἐστάθη ἀκολούθως ἐπὶ τοῦ κατωφλίου καὶ ἐδοκίμασε τὸ τόξον. Τρὶς τὸ ἐκλόνισε πλήρης προθυμίας, ἀλλὰ τρὶς αἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκατέλιπον. Ἐν τούτοις ἤλπιζεν ἀκόμη ὅτι ἤθελε τανύσει τὴν νευρὰν καὶ διαπεράσει τὸ βέλος διὰ μέσου τοῦ σιδήρου, καὶ βεβαίως τετάρτη ἀπόπειρα ἤθελεν ἐπιτύχει, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ ἔκαμε νεῦμα νὰ παύσῃ δοκιμάζων με ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐν τούτοις εἶπε.

«Φεῦ! ἢ θὰ ἦμαι καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀνίσχυρος, ἢ εἶμαι τώρα πολὺ νέος καὶ δὲν ἔχω ἀκόμη πεποίθησιν εἰς τὰς χεῖράς μου διὰ νὰ ἀποκρούσω ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἐπιτεθῆ κατ' ἐμοῦ πρῶτος. Ἀλλ' ἐμπρὸς, δοκιμάσατε τὸ τόξον καὶ ὑμεῖς οἵτινες μὲ ὑπερβαίνετε κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ ἄς τελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐστήριξε τὸ τόξον εἰς τὰ φύλλα τῆς θύρας ἀναστρέψας τὴν ἄκραν αὐτοῦ κάτω, πλησίον δὲ αὐτοῦ ἔθεσε τὸ ταχὺ βέλος τὸ ὁποῖον ἐκράτει ὁ λαμπρὸς κρίκος. Τέλος ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Τότε δὲ ὁ Ἀντίνοος ὠμίλησε πρὸς τὴν ὀμῆγυριν.

«Φίλοι, ἐγερθῆτε κατὰ σειρὰν ἀρχίζοντες ἐκ δεξιῶν, μετὰ τὸν οἰνοχόον.»

Ταῦτα εἶπεν, ἤρесе δὲ ἡ συμβουλή του. Ὁ υἱὸς τοῦ Οἴνοπος Δειώδης ἠγέρθη πρῶτος ἦτο ὁ μάντις τῶν καὶ ἐκάθητο πάντοτε πλησιέστατα τοῦ λαμπροῦ κρατῆρος. Αὐτὸς μόνος ἀπεστρέφετο τὴν ἀδικίαν καὶ δὲν ἔπαυεν ἐπιπλήττων τοὺς συντρόφους του. Πρῶτος λοιπὸν αὐτὸς ἔλαβε τὸ τόξον καὶ τὸ ταχὺ βέλος. Σταθεὶς ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐδοκίμασε τὸ τόξον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τανύσῃ αὐτό διότι πρότερον ἀπέκαμον αἱ μὴ ἠσκημένα καὶ ἀπαλαὶ χεῖρές του. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μνηστῆρας.

«Φίλοι, παραιτοῦμαι νὰ τανύσω τὸ τόξον τοῦτο, καὶ ἄς λάβῃ αὐτὸ ἕτερος, ἐπειδὴ πολλῶν ἀνδρείων ἀνδρῶν θὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν· εἶναι δὲ προτιμότερον νὰ ἀποθάνωμεν παρὰ νὰ ζήσωμεν ἀποτυγχάνοντες τοῦ σκοποῦ ὅστις μᾶς συνήθροισεν εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ὅπου τρεφόμεθα καθ' ἡμέραν μὲ ἐλπίδας. Πολλοὶ εὐρίσκονται ἐνταῦθα οἵτινες ἐλπίζουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ των, ἀλλ' ὅταν δοκιμάσωσι τὸ τόξον καὶ ἴδωσιν, ἄς ἀναζητήσωσι τότε ἄλλην τινα Ἑλληνίδα εὐπεπλον, προσφέροντες αὐτῇ δῶρα. Ἀκολούθως δὲ ἡ Πηνελόπη ἄς νυμφευθῆ ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε τῇ δώσει περισσότερα καὶ τὸν ὁποῖον ἡ τύχη ἤθελε τῇ προορίσει.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐστήριξε τὸ τόξον εἰς τὰ φύλλα τῆς θύρας ἀναστρέψας τὴν ἄκραν αὐτοῦ εἰς τὰ κάτω, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἔθεσε τὸ ταχὺ βέλος τὸ ὁποῖον ἐκρατεῖτο ἐκ τοῦ λαμπροῦ κρίκου. Τέλος ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Τότε ὁ Ἄντινοος τὸν ἐπέπληξεν εἰπὼν τοὺς ἐξῆς λόγους.

« Δειῶδη, τί τρομερὸς λόγος διέφυγε τὰ χεῖλη σου καὶ τίς δὲν θὰ ὠργίζετο ἀκούων αὐτόν ; Πῶς ! τὸ ὄπλον τοῦτο μέλλει νὰ στερήσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν πολλῶν ἀνδρείων ἀνδρῶν, διότι σὺ δὲν ἠδυνήθης νὰ τὸ ταχύσης ; Ἡ σεβαστὴ σου μήτηρ δὲν σὲ ἐγέννησε διὰ νὰ καταστήσῃς ἐπιτήδειος τοξότης, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἄλλοι ἔνδοξοι μνηστῆρες θὰ φανῶσιν εὐτυχέστεροί σου. »

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἄντινοος, ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν Μελάνθιον προσέθηκε.

« Φίλε, ἀναψὸν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην μέγα πῦρ καὶ πλησίασον εὐρύχωρον καθέδραν κεκαλυμμένην διὰ δερμάτων· φέρε ἔπειτα τὸν μέγαν στεάτινον δίσκον ὅστις εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ οἴκου ὅπως οἱ νέοι μνηστῆρες θερμαίνοντες αὐτὸν καὶ ἐπιχρῖοντες τὸ τόξον προσπαθήσωμεν νὰ τὸ ταχύσωμεν καὶ τελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα. »

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Μελάνθιος ἤναψεν εὐθύς ζωηρὸν πῦρ καὶ ἔσυρε πλησίον αὐτοῦ καθέδραν κεκαλυμμένην ὑπὸ δερμάτων, ἔπειτα δὲ ἔφερε τὸν μέγαν στεάτινον δίσκον ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὸν οἶκον. Τότε οἱ μνηστῆρες θερμαίνοντες αὐτὸν ἐπειρῶντο· ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ ταχύσωσι τὸ τόξον, πολὺ δὲ ὑπελείπετο ἡ ἰσχὺς των. Ἦδη δὲν ἔμενον πλέον εἰμὴ ὁ Ἄντινοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, ἀρχηγοὶ τῶν μνηστήρων, καὶ ὄλων τῶν ἄλλων ὑπέρτεροι κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιδειξιότητα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ βουκόλος καὶ ὁ χοιροβοσκὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς ἐξῆλθον ὁμοῦ τῆς οἰκίας, ἐξῆλθε δὲ κατόπιν των καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅταν δὲ ἔφθασαν ἐκτὸς τῆς

αὐλῆς καὶ τῶν θυρῶν ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοῖς εἶπε τοὺς πειστικoὺς τούτους λόγους.

« Φιλοΐτιε, Εὐμαιε, πρέπει νὰ ὀμιλήσω, ἢ εἶναι προτιμότερον νὰ σιωπήσω; Ἡ ψυχὴ μου μὲ διατάττει νὰ μὴ σᾶς κρύψω τίποτε. Εἴσθε ἄρα γε ἕτοιμοι νὰ βοηθήσετε τὸν Ὀδυσσεᾶ ἐὰν ἐπέστρεφεν αἴφνης, ἢ ἐὰν τὸν ἐπανεφέρει θεός τις; Τοὺς μνηστῆρας ἠθέλετε βοηθήσει μᾶλλον ἢ τὸν κύριόν σας; Ὅμιλήσατε, εἰπέτε τί σᾶς διατάττει ἡ καρδιά σας. »

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Φιλοΐτιος.

« Ζεῦ πάτερ! εἶθε νὰ ἐξετέλεις τὴν εὐχὴν ἡμῶν ταύτην. Εἶθε νὰ ἤρχετο ὁ ἦρωσ οὗτος, εἶθε νὰ τὸν ἐπανεφέρει θεός τις· τότε θὰ ἐγνώριζες, ὦ ξένε, τὴν ἀξίαν τῆς δυνάμεώς μου καὶ τῶν βραχιόνων μου. »

Τὰ αὐτὰ νύχθη καὶ ὁ Εὐμαιος εἰς ὄλους τοὺς θεοὺς, νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀφοῦ δὲ τοιουτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐγνώρισε τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ψυχῆς των, ἀπέτεινε πάλιν τὸν λόγον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν.

« Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον περιμένετε· ἀφοῦ ὑπέφερα πολλὰ δεινὰ, ἔφθασα τέλος εἰς τὴν πατρίδα μου κατὰ τὴν εἰκοστὸν ἔτος, ἀναγνωρίζω δὲ ὅτι ἐξ ὄλων τῶν ὑπηρετῶν μου ὑμεῖς μόνον ἐπεθυμῆτε νὰ μὲ ἰδῆτε. Σᾶς μόνον ἤκουσα εὐχομένους ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς μου. Θὰ σᾶς εἶπω λοιπὸν μετὰ πάσης ἀληθείας ὅσα μέλλουσι νὰ ἐκτελεσθῶσιν. Ἐὰν ὑπὸ τὰ κτυπήματά μου θεός τις δαμάσῃ τοὺς περιφανεῖς μνηστῆρας, θὰ σᾶς δώσω ἀγνάς συζύγους, πλούτη καὶ οἴκους τοὺς ὁποίους θὰ οἰκοδομήσω πλησίον τοῦ ἰδικοῦ μου, θὰ ἦσθε δὲ διὰ τὸν Τηλέμαχον σύντροφοι καὶ ἀδελφοί. Ἄλλ' ἔλθετε νὰ σᾶς δεῖξω καὶ ἄλλο σημεῖον ἀρίδῃλον διὰ νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ καὶ μὲ πιστεύσῃ ἡ καρδιά σας. Ἴδέτε τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν ἄλλοτε διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του μοὶ ἔκαμεν ὁ ἀγριόχοιρος, ὅταν ὑπῆγα εἰς τὸν Παρνασσὸν μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Αὐτολύκου. »

Ταῦτα εἰπὼν ἀπεμάκρυνε τὰ ῥάκη του ἀπὸ τὴν μεγάλην πληγὴν, οἱ ὑπρέται, ἀφοῦ εἶδον καὶ ἐσκέφθησαν, ἤρχισαν

νά κλαίωσι· τότε δὲ περιβαλόντες διὰ τῶν χειρῶν τὸν κύριόν των, τὸν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ κατεφίλουν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπίσης ἐφίλησε τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς χεῖράς των, καὶ ὁ ἥλιος δύων θὰ τοὺς εὕρισκεν ἀκόμη εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς δὲν τοὺς καθησύχαζε λέγων.

« Παύσατε τὰ δάκρυα καὶ τοὺς θρήνους μήπως κανεῖς ἐκ τῶν δούλων ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας μᾶς ἰδῆ καὶ ἐπιστρέψῃ νὰ δώσῃ εἰδῆσιν. Ἀλλὰ ἄς εἰσέλθωμεν κατὰ σειρὰν, ἐγὼ ὑπάγω πρῶτος, καὶ σεῖς ἀκολουθεῖτέ με. Προσεῖζατε πρὸ πάντων εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον· κανεῖς ἐκ τῶν μνηστήρων δὲν θὰ συγκατατεθῆ νὰ μοὶ δώσῃσι τὸ τόξον καὶ τὴν φάρετραν. Θεεῖ Εὐμαιε, λάβε αὐτὸ σὺ ὁ ἴδιος, φέρε το διὰ τῆς αἰθούσης, καὶ ἐγχείρισον αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς μου, ἔπειτα δὲ διατάξον τὰς γυναῖκας νὰ κλείσωσι τὰς στερεὰς θύρας τοῦ οἴκου. Ἐὰν καμμία ἐξ αὐτῶν ἀκούσῃ εἰς τὰς αὐλὰς θόρυβον καὶ γόους ἀνθρώπων, ἄς μὴ ὑπερβῆ τὸ ἐξωτερικὸν κατώφλιον, ἀλλ' ἐν σιωπῇ ἄς μένῃ εἰς τὴν ἐργασίαν της. Εἰς σὲ δὲ, εὐγενῆ Φιλοίτιε, διατάττω νὰ κλείσῃς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς, νὰ θέσῃς εἰς αὐτὰς τοὺς μοχλοὺς καὶ νὰ τὰς στερεώσῃς ἐπίσης διὰ δεσμῶν. »

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκον καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρονίου ἀπὸ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Κατόπιν δὲ τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεῶς οἱ δύο ὑπερβαίνει τοῦ ἐπανελάβον τὰς θέσεις των.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ Εὐρύμαχος ἐκράτει ἤδη τὸ τόξον καὶ τὸ ἐθέρμαινε στρέφων καὶ περιστρέφων αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ πυρὸς, ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ τανύσῃ, ἢ δὲ κρατερὰ καρδιά του ἐθλίβετο καὶ στενάξας ἔκραξεν.

« ὦ θεοί! ποία θλίψις δι' ἐμὲ καὶ δι' ὄλους τοὺς μνηστήρας! δὲν λυποῦμαι τόσον διὰ τὸν γάμον τοῦτον, διότι ὑπάρχουσιν ἄλλαι πολλαὶ Ἑλληνίδες εἴτε εἰς τὴν Ἰθάκην εἴτε εἰς τὰς ἄλλας πόλεις· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ λυπεῖ εἶναι νὰ βλέπω ἡμᾶς τοσοῦτον ὑποδεεστεροῦς τοῦ θεοῦ Ὀ-

δυσσέως κατὰ τὴν δύναμιν. Φεῦ! δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τανύσωμεν τὸ τόξον του, καὶ τὸ αἰσχὸς μας θὰ φθάσῃ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπίθους Ἀντίνοος.

« Εὐρύμαχε, δὲν θὰ γίνῃ οὕτω· σκέφθητι καθ' ἑαυτὸν· ὁ λαὸς σήμερον πανηγυρίζει τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ποῖος λοιπὸν εὐκαιρεῖ νὰ τανύσῃ τόξον; Ἄς τὸ ἀποθέσωμεν λοιπὸν χωρὶς νὰ λυπώμεθα, καὶ ἄς ἀφήσωμεν τοὺς πελέκεις ὀρθίους, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἔλθῃ τις νὰ τοὺς κλέψῃ ἀπὸ τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐν τούτοις, ὦ οἰνοχόε, γέμισον τὰ ποτήριά μας, καὶ ἀφοῦ κάμωμεν σπονδὰς, νὰ θέσωμεν κατὰ μέρος τὰ βέλη, ὁ δὲ Μελάνθιος ἄς μᾶς φέρῃ αὔριον τὰς ἀρίστας αἶγας τοῦ ποιμνίου του. Θὰ καύσωμεν δὲ τοὺς μηρούς των πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐνδόξου τοξότου, καὶ θὰ τελειώσωμεν τὸ ἀγώνισμα. »

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, ἐπευφήμησαν δὲ οἱ δαιτυμόνες. Ἐν τούτοις οἱ μὲν κήρυκες ἔχεον ὕδωρ ἐπὶ τῶν χειρῶν των, οἱ δὲ ὑπνέεται ἐγέμιζον μέχρι στεφάνης τοὺς κρατῆρας καὶ διένεμον κατὰ σειρὰν εἰς ὅλους διὰ τῶν ποτηρίων. Ἀφοῦ δὲ οἱ Ἕλληνες ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ ψυχῆ των, τότε ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες περιφανοὺς βασιλίσσης, θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐν τῷ στήθει μου μοὶ ἐμπνέει ἡ ψυχὴ μου. Πρὸ πάντων δὲ παρακαλῶ τὸν Εὐρύμαχον καὶ τὸν θεῖον Ἀντίνοον, ἐπειδὴ οὗτος συνεβούλευσε φρονίμως νὰ ἀφήσωμεν τῶρα ἤσυχον τὸ τόξον καὶ νὰ ἀφιερώσωμεν τὰς ὥρας μας εἰς τοὺς θεοὺς, αὔριον δὲ εἰς ἐκ τῶν ἀθανάτων ἄς δώσῃ τὴν νίκην εἰς ὃν τινα θελήσει. Ἀλλὰ δότε μοι τὸ λαμπρὸν τοῦτο τόξον διὰ νὰ δοκιμάσω καὶ ἐγὼ ἐνώπιόν σας τὰς δυνάμεις μου καὶ τοὺς βραχιόνάς μου, καὶ νὰ ἰδῶ ἂν ἔχω ἀκόμη τὴν ῥώμην ἣτις ἄλλοτε ἐκίνει τὰ μαρανθέντα μέλη μου, ἢ ἂν τὴν κατέστρεψαν ὁ πλάνης βίος μου καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν περιποιήσεων. »

Ταῦτα εἶπεν, ὅλοι δὲ οἱ μνηστῆρες ἠγαγάκτησαν βιαίως,

Διότι ἐφοβήθησαν μήπως ὁ ἐπαίτης ἐκεῖνος τανύσῃ τὸ λαμπρὸν τόξον. Ὁ δὲ Ἀντίνοος ἐπιπλήττων αὐτὸν εἶπε τὰ ἐξῆς.

Ἄθλιε ξένε ! δὲν σοὶ μένει πλέον μήτε σκιά λογικοῦ. Δὲν εὐχαριστεῖσαι ὅτι κάθησαι ἡσυχῶς εἰς τὰ γεύματά μας; στερεῖσαι τροφῶν ; δὲν ἀκούεις τοὺς λόγους μας ; Ποῖος ἄλλος ἐπαίτης ἢ ἀλήτης ἐγένετό ποτε δεκτὸς εἰς τὰς συνδιαλέξεις μας ; Σὲ προσέβαλεν ὁ γλυκὺς οἶνος, ὅστις καὶ πολλοὺς ἄλλους βλάπτει ὅταν τὸν ῥοφῶσιν ἀπλήστως καὶ δὲν τὸν πίνωσι μετὰ μέτρου. Ὁ οἶνος, εἰς τὸ μέγαρον τοῦ μεγαθύμου Πειριθόου, κατέστρεψε τὸν ἔνδοξον κένταυρον Εὐρυτίωνα λαβόντα μέρος εἰς τὸ συμπόσιον τῶν Δαπιθῶν. Πεπλανημένας ἔχων τὰς φρένας, μανιῶδης, ἔπραττεν ἀσχημοσύνας εἰς τὸ μέγαρον ἐκεῖνο, καὶ δυσφορήσαντες οἱ ἥρωες, ἠγέρθησαν, τὸν ἔσυραν ἔξω τῆς στοᾶς καὶ τῷ ἔκοψαν ἀνηλεῶς μὲ τὸν σκληρὸν χαλκὸν τὰ ὦτα καὶ τὴν ῥῖνα, αὐτὸς δὲ, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἀνεχώρησε λυπούμενος διὰ τὸ πάθημά του. Ἐκ τούτου προέκυψε πόλεμος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν Κενταύρων· ἀλλὰ πρότερον ὁ Εὐρυτίων ἐν τῇ μέθῃ εὗρε τὸν θάνατόν του. Ὁμοίως δυστυχίας σοὶ προλέγω ἐὰν τολμήσης νὰ τανύσῃς τὸ τόξον τοῦτο. Κανεῖς ἐδῶ δὲν θὰ φανῇ ἐπιεικῆς πρὸς σέ, διότι θὰ σὲ ἀποστείλωμεν ἀμέσως διὰ μέλανος πλοίου πρὸς τὸν βασιλέα Ἐχετον, τὸν ἀγριώτατον τῶν ἀνθρώπων, ὅπου κανεῖς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον. Πίνε λοιπὸν ἡσυχῶς καὶ μὴ διαγωνίζεσαι μὲ ἀνθρώπους νεωτέρους σου.»

Τότε ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἀπεκρίθη.

«Ἀντίνοε, μήτε δίκαιον εἶναι μήτε ἔντιμον νὰ ὑβρίζῃς τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου οἵτινες κάθηνται εἰς τὴν ἐστίαν του. Φρονεῖς λοιπὸν ὅτι ἐὰν ὁ ξένος οὗτος, πεποιθῶς εἰς τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων του, κατορθώσῃ νὰ τανύσῃ τὸ μέγα τόξον τοῦ Ὀδυσσεύς, θὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ θὰ μὲ κάμῃ σύζυγόν του ; Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν τῷ ἔθῃ του δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ συλλάβῃ τοιαύτην ἐλπίδα.

Κανείς λοιπόν ἐξ ὧσιν τρώγουσιν ἐνταῦθα ἄς μὴ θλίβεται διὰ τὸν ξένον, διότι ἀληθῶς θὰ ἦτο ἀνάρμοστος.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου Εὐρύμαχος.

«Θύγατερ τοῦ Ἰκάρου, συνετὴ Πηνελόπη, δὲν φρονοῦμεν προσῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ σὲ νυμφευθῆ, διότι δὲν θὰ ἦτο πρέπον' ἀλλὰ φοβούμενοι τὰς φλυαρίας τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, δὲν θέλομεν νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ ποταπώτερος τῶν Ἀχαιῶν «Βεβαίως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἵτινες ζητοῦσι » τὴν σύζυγον ἀμωμήτου ἥρωος εἶναι πολὺ μηδαμινοί, διότι » δὲν κατώρθωσαν νὰ τανύσωσι τὸ τόξον του, ἐνῶ ἄθλιός τις » ἀλήτης, ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, ἐτάνυσεν εὐκόλως τὴν νευρὰν » καὶ ἔρριψε τὸ βέλος τὸ ὅποιον διεπέρασε τοὺς πελέκεις.» Αὐτὰ θὰ εἴπωσι, καὶ οἱ λόγοι των θὰ κατασχύνωσιν ἡμᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν πάλιν ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εὐρύμαχε, δὲν ὑπάρχει πλέον καλὴ φήμη παρὰ τῷ λαῷ δι' ἐκείνους οἵτινες τρώγουσι καὶ καταφρονοῦσι τὴν οἰκίαν ἀνδρείου ἥρωος. Διατί σεῖς οἱ ἴδιοι νὰ περιβληθῆτε μὲ τὸ ὄνειδος τοῦτο ; Ὁ ξένος οὗτος εἶναι ῥωμαλέος καὶ ἔχει ἀνάστημα μεγαλοπρεπές, καυχᾶται δὲ ὅτι κατάγεται ἀπὸ εὐγενὲς αἷμα· δότε λοιπόν εἰς αὐτὸν τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἄς ἴδωμεν. Τὸ ἐπιτρέπω, καὶ ὁ λόγος μου θὰ ἐκπληρωθῆ· ἐὰν τανύσῃ αὐτὸ, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων τῷ δώσῃ κλέος καὶ τιμὴν, θὰ τὸν ἐνδύσω πλουσιοπαρόχως μὲ χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην· θὰ τῷ δώσω ὄξυ ἀκόντιον καὶ ἀμφίστομον ξίφος διὰ νὰ ὑπερασπίζεται κατὰ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων· θὰ τῷ δωρῆσω σανδάλια καὶ θὰ τὸν ἀποστείλω ὅπου ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά του καὶ ἡ ψυχὴ του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ εἶπεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«Μῆτέρ μου, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων εἶναι καταλληλότερος ἐμοῦ νὰ δώσῃ τὰ ὄπλα ταῦτα, οὔτε ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀρχοῦσιν εἰς τὴν βραχῶδη Ἰθάκην, οὔτε ἐξ ἐκείνων οἵτινες βασιλεύουσιν εἰς τὰς γειτονικὰς νήσους τῆς γονίμου Ἥλιδος. Κανείς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἐὰν ἤθελα

νά δώσω τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὸν ξένον μου. Ἄλλ' ἐπίστρεψον εἰς τὸν θάλαμόν σου καὶ ἀσχολοῦ εἰς τὰ ἔργα σου, εἰς τὴν ἠλακάτην καὶ τὸν ἰστόν, διάταξον δὲ τὰς ὑπηρετρίας νὰ τελειώσωσι τὰς ἐργασίας των, διότι ἡ περὶ τῶν ὄπλων φροντίς ἀνήκει εἰς τοὺς ἄνδρας, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐμὲ ὅστις εἶμαι κύριος ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ.»

Ἡ Πηνελόπη ἐκπεπληγμένη ἀνέβη εἰς τὰ δώματά της, ἐπειδὴ ἤκουσεν ἐν τῇ ψυχῇ της τὸν φρόνιμον λόγον τοῦ υἱοῦ της. Εἰσελθοῦσα δὲ μετὰ τῶν θαλαμηπόλων εἰς τὸν θάλαμόν της ἔκλαιε τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον Ὀδυσσεά μέχρις οὗ ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων της γλυκεῖαν νάρκωσιν.

Ἐν τούτοις ὁ θεῖος Εὐμαιος ἔλαβε τὸ κυρτὸν τόξον καὶ τὸ περιέφερον· ἀλλ' ὄλοι οἱ μνηστῆρες τὸν ἠπειλήσαν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ ἔκραξαν.

«Ἄθλιε χοιροβοσκῆ, ποῦ φέρεις τὸ τόξον τοῦτο ; Μετ' ὀλίγον, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ φανῶσι πρὸς ἡμᾶς εὐνοϊκοὶ, οἱ κύνες τοὺς ὁποίους τρέφεις θὰ σὲ καταφάγωσι μακρὰν πάσης κατοικίας ἀνθρώπων καὶ πλησίον τῶν χοίρων σου.»

Ταῦτα εἶπον, ὁ δὲ Εὐμαιος ἐστάθη καὶ ἀπέθεσε τὸ τόξον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἴστατο φοβηθεὶς τὰς ἀπειλητικὰς ἐκεῖνας φωνάς. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Τηλέμαχος τὸν ἐπέπληξε καὶ εἶπε.

«Γέρον, φέρε τὸ τόξον μακρύτερον. Δὲν πρέπει νὰ ὑπακούῃς εἰς ὄλους ἐξίσου καὶ φοβῆθῃτι μήπως μολονότι εἶμαι νεώτερος σὲ ἀποπέμψω εἰς τοὺς ἀγροὺς μετὰ λιθοβολημάτων, διότι εἶμαι δυνατώτερός σου. Εἶθε νὰ ἤμην ἐπίσης δυνατώτερος καὶ τῶν μνηστῆρων τούτων, διότι ἀμέσως θὰ τοὺς ἐδίωκον αἰσχυρῶς ἐκ τῆς οἰκίας μου ὅπου δὲν παύουσι μηχανώμενοι ἀνόμους πράξεις.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐγέλασαν ἀπὸ καρδίας διὰ τὸν Τηλέμαχον καὶ ἐλασμόνησαν τὴν ὀργὴν των. Ὁ δὲ Εὐμαιος λαβὼν τὸ τόξον καὶ φέρων αὐτὸ διὰ τοῦ θαλάμου ἐστάθη πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐν-

δόξου Ὀδυσσεώς. Ἀμέσως ἔπειτα ἐξῆλθε καὶ προσκαλέσασθαι τὴν τροφὸν τῆ εἶπεν.

α' Ὁ Τηλέμαχος σὲ διατάττει, συνετὴ Εὐρύκλεια, νὰ κλείσῃς τὰς θύρας τοῦ μεγάρου. Ἐὰν καμμία ἀπὸ σᾶς ἀκούσῃ εἰς τὰς αὐλὰς θόρυβον καὶ γόους ἀνθρώπων, ἄς μὴ διαβῆ τὸ ἐξωτερικὸν κατώφλιον, ἀλλ' ἄς ἐξακολουθῆ ἐν σιωπῇ τὸ ἔργον της.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἔκλεισε στερεῶς τὰς θύρας τοῦ λαμπροῦ ἀνακτόρου. Ὁ δὲ Φιλοίτιος ἐπήδησε καὶ αὐτὸς ἔξω τῆς αἰθούσης σιωπηλῶς, καὶ μὲ ἐν παλαμάριον ἐκ φλιοῦ δένδρου, κείμενον ὑπὸ τὰ πρόθυρα, ἔδεσε στερεῶς τὰς ἐξωτερικὰς θύρας τῆς αὐλῆς· ἔπειτα δὲ ἐπιστρέψας, ἐκάθησεν εἰς τὴν καθέδραν ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐγερθῆ πρὸ ὀλίγου, καὶ προσεῖχεν εἰς ὅσα ἔπραττεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἦδη ὁ ἦρωας ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του τὸ τόξον, περιέστρεφεν αὐτὸ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ ἠρεύνα προσεκτικῶς μήπως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του ἔφαγον αὐτὸ οἱ σκώληκες. Βλέποντες δὲ αὐτὸν οἱ μνηστῆρες ἔλεγον μεταξὺ των.

α' Ὁ ἀνθρωπος οὗτος εἶναι μέγας θαυμαστῆς καὶ ἔμπειρος τῶν τόξων· ἴσως ἐν τῇ κατοικίᾳ του ἔχει τοιαῦτα, ἢ ἐπιθυμεῖ νὰ κατασκευάσῃ, καὶ δι' αὐτὸ ὁ κάκιστος αὐτὸς ἀλήτης τὸ παρατηρεῖ τοιουτοτρόπως πανταχόθεν.»

Ἄλλοι πάλιν μεταξὺ τῶν ὑπερηφάνων νέων ἔλεγον.

α' Εἶθε εἰς ὅλας του τὰς πράξεις νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν κακὴν τύχην τὴν ὁποίαν θὰ ἔχη καὶ τώρα προσπαθῶν νὰ ταυύσῃ τὸ τόξον!»

Ταῦτα ἔλεγον οἱ μνηστῆρες· ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεύς ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐξηκολούθει νὰ παρατηρῆ προσεκτικῶς τὸ τόξον. Ὅπως ἀνὴρ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἄδειν καὶ παίζειν τὴν λύραν ταυύει εὐκόλως περὶ τὸν κόλλαβον τοῦ ὄργανου τὴν ἐκ προβείου ἐντέρου χορδὴν τὴν ὁποίαν προσέδεσεν ἐκατέρωθεν, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐτάνυσεν αἴφνης τὸ μέγα τόξον, σύρων διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὴν νευρὰν.

ἦτις ἀνέδωκεν ἦχον ὠραῖον, ὁμοιον μὲ φωνὴν χελιδόνος. Θλίψις ζωηρὰ κατέλαβε τοὺς μνηστῆρας, ὅλοι ὠχρίασαν, καὶ συγχρόνως ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε δυνατὰ, δεικνύων σημεῖον φανερόν· ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς εὐφράνθη διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου τῷ ἔπεμπεν οἰωνόν, ἔλαβε δὲ ἐκ τῆς τραπέζης ἐν ὄξυ βέλος τὸ ὁποῖον εἶχον ἐκβάλει ἐκ τῆς φαρέτρας ὅπου τὰ ἄλλα εὐρίσκοντο ἀκόμη περικεκλεισμένα μέχρις οὗ τὰ δοκιμάσωσιν οἱ Ἕλληνες. Καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκράτει τὴν λαβὴν τοῦ τόξου, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἔσυρε τὴν νευρὰν καὶ τὸ βέλος χωρὶς νὰ ἐγερθῆ ἐκ τοῦ καθίσματός του. Τέλος, ἀφοῦ ἐσκόπευσεν, ἔρριψε τὸ βέλος, τὸ ὁποῖον, χωρὶς νὰ μακρυνθῆ τοῦ σκοποῦ, διεπέρασε ταχέως ὄλους τοὺς κρίκους οἵτινες ὑπῆρχον εἰς τὰς χειρίδας τῶν πελέκεων. Τότε ὁ ἦρωσ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του.

«Τηλέμαχε, δὲν σὲ κατήσχυνεν ὁ ξένος ὁ καθήμενος εἰς τὴν ἐστίαν σου. Δὲν ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ, καὶ δὲν ἐχρειάσθην πολλοὺς ἀγῶνας ὅπως τανύσω τὸ τόξον, διότι αἱ δυνάμεις μου εἶναι ἀκόμη ἀκμαῖαι καὶ οἱ μνηστῆρες θὰ παύσωσι πλέον περιφρονοῦντες καὶ ὄνειδίζοντές με. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ στιγμή νὰ προετοιμάσωμεν, ἐνόσω εἶναι ἀκόμη ἡμέρα, τὸ δεῖπνον διὰ τοὺς ἐνταῦθα Ἕλληνας. Ἀκολούθως δὲ θέλομεν διασκεδάσει πάλιν διὰ τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ἀσμάτων, τὰ ὁποῖα στολίζουσι τὰς εὐωχίας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκίνησε τὰς ὀφρῦς. Ὁ δὲ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Τηλέμαχος ἔρριψε περὶ τοὺς ὤμους τοῦ κοπτερόν ξίφος, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του ἀκόντιον καὶ ἐστάθη ἀστράπτων ὑπὸ χαλκοῦ πλησίον τῆς καθέδρας τοῦ πατρός του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Χ΄

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτίναξεν ἀπὸ τὸ σῶμά του τὰ ῥάκη καὶ ἐκράτησεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸ τόξον καὶ τὴν πλήρη βελῶν φαρέτραν· πηδήσας δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κατωφλίου, διεσκορπίσεν εἰς τοὺς πόδας του τὰ ταχέα βέλη, ἔπειτα δὲ εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας.

«Ὁ δύσκολος οὗτος ἀγὼν ἐξετελέσθη· τῶρα θὰ ἀποβλέψω εἰς ἄλλον σκοπὸν τὸν ὅποιον εἶθε νὰ ἐπιτύχω καὶ νὰ μὲ δοξάσῃ ὁ Ἀπόλλων!»

Ταῦτα εἰπὼν διεύθυνε κατὰ τοῦ Ἀντινόου πικρὸν βέλος. Ὁ νεαρὸς μνηστὴρ ἦτο ἕτοιμος νὰ φέρῃ εἰς τὰ χεῖλη του εὐρὺ μὲ δύο λαβὰς χρυσοῦν ποτήριον, ἤδη δὲ διὰ τῶν δύο του χειρῶν τὸ ἐσήκωνε διὰ νὰ πῖν τὸν οἶνον, διότι οὐδὲ κἂν ἐσυλλογίζετο ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν θάνατον. Καὶ τίς ἤθελε πιστεύσει ὅτι ἐν μέσῳ τόσων δαιτυμόνων εἰς μόνος ἄνθρωπος, ὅση καὶ ἂν ἦτο ἡ δύναμις του, ἤθελε τὸν παραδώσει εἰς τὴν μαύρην μοῖραν; Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν αὐχένα, ἡ δὲ χαλκίνη αἰχμὴ διεπέρασε τὸν ἀπαλὸν λαιμὸν του. Ὁ Ἀντίνοος ἐκλινεν ἀνατραπείς, τὸ ποτήριον διέφυγε τῶν χειρῶν του, κῦμα αἵματος ἀνεπήδησεν ἐκ τῶν ῥωθῶνων του καὶ ἀμέσως οἱ πόδες του ὤθησαν μακρὰν τὴν τράπεζαν· τὰ φαγητὰ ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς, ὁ ἄρτος καὶ τὰ κρέατα ἐκηλιδώθησαν, οἱ δὲ μνηστῆρες, ἅμα τὸν εἶδον, ἐπλήρωσαν τὸν οἶκον ἀλαλαγμοῦ, ἀνεπήδησαν ἀπὸ τοὺς θρόνους των, διέτρεχον ἀτάκτως τὴν αἴθουσαν καὶ παρετήρουν ματαίως τοὺς λαμπροὺς τοίχους· οὐδαμοῦ ὑπῆρχεν ἀσπίς ἢ θώραξ. Τότε λοιπὸν ἤρχισαν νὰ ὑβρίζωσι τὸν Ὀδυσσεῖα λέγοντες λόγους ἀπειλητικούς.

«Ξένε, τοὺς ἄνδρας σκοπεύουσι τὰ βέλη σου; Δυστυχία εἰς σὲ! ἰδοὺ ὁ τελευταῖός σου ἀγὼν, ἐγγίζει ἡ ἐσχάτη σου

στιγμή, διότι ἐφόνευσες τὸν ἐπιφανέστερον ἐκ τῶν νέων ἡρώων τῆς Ἰθάκης, καὶ διὰ τοῦτο ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ νύκτι θά σέ καταφάγωσιν οἱ γῦπες.»

Ἐκαστος αὐτῶν ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι τὸ βέλος ἐρρίφθη ἐξ ἀπροσεξίας. Οἱ ἄφρονες! δὲν ἔβλεπον τὸν θάνατον κρεμάμενον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των! Ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐκύτταξεν ἀγρίως καὶ ἔκραξε.

«Σκύλοι, ἐνομίζατε λοιπὸν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπέστρεφον ἐκ τῆς Τρωάδος εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ δι' αὐτὸ κατεστρέφατε τὴν περιουσίαν μου, ἐβιάζατε τὰς ὑπηρετριάς μου νὰ κοιμῶνται μαζῆ σας, καὶ ἐζητεῖτε εἰς γάμον τὴν γυναῖκά μου ἐμοῦ ζῶντος, χωρὶς νὰ φοβῆσθε μήτε τοὺς θεοὺς οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανὸν, μήτε τὴν ἀναπόφευκτον ἐκδίκησιν τῶν ἀνθρώπων. Τώρα ὅμως σὰς περιμένει ὄλους ὁ χεῖριστος ὄλεθρος.»

Ταῦτα εἶπεν, ὡχρὸς δὲ φόβος κατέλαβεν ἅπαντας καὶ παρεστῆρουν πανταχοῦ πῶς νὰ διαφύγῃ τὴν δεινὴν καταστροφὴν. Μόνος δὲ ὁ Εὐρύμαχος εἶπε πρὸς τὸν ἥρωα.

«Ἐὰν ἀληθῶς ἦσαι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης Ὀδυσσεὺς καὶ ἐπέστρεψας εἰς τὸν οἶκόν σου, αἱ ἐπιπλήξεις σου εἶναι δικαιοτάται. Ναι, εἰς τοὺς ἀγρούς σου, εἰς τὴν οἰκίαν σου, οἱ Ἕλληνες διέπραξαν παρανομίας. Ἄλλ' ἤδη ὁ αἴτιος τούτων κεῖται νεκρὸς ἐνώπιόν σου. Ὁ Ἀντίνοος ἐπροξένησεν ὅλον τὸ κακὸν ὄχι διότι ἐπεθύμει διακαῶς τὸν ὑμέναιον τοῦτον, ἢ διότι ἦτο ἐρωτόληπτος, ἀλλὰ διότι ἔτρεφεν ἄλλα σχέδια τὰ ὅποια δὲν ἐξεπλήρωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου. Ἦθελε νὰ βασιλεύσῃ μόνος ἐπὶ τῆς καλῆς Ἰθάκης, καὶ νὰ φονεύσῃ δι' ἐνέδρας τὸν υἱὸν σου. Τώρα δὲ ὅτε ἐφονεύθη δικαίως, φείσθητι τοῦ λαοῦ σου. Ἡμεῖς δὲν θὰ βραδύνωμεν, διὰ νὰ σέ κατευνάσωμεν ἐξ ὀνόματος ὄλων τῶν πολιτῶν, νὰ σέ ἀποζημιώσωμεν δι' ὅσα ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν εἰς τὸ μέγαρόν σου. Θὰ σοὶ δώσωμεν ἕκαστος χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀξίας εἴκοσι βοῶν διὰ νὰ εὐφρανθῇ ἡ καρδιά σου. Μέχρις οὗ δὲ πράξωμεν

ταῦτα, κανεῖς δὲν θὰ ἔχη δικαίωμα νὰ μέμφεται τὴν ὄργην σου.»

Πρὸς αὐτὸν ρίψας βλέμμα τρομερὸν ὁ Ὅδυσσεὺς εἶπεν.

« Εὐρύμαχε, καὶ ἂν μοὶ ἐφέρετε ὅλα τὰ πατρικά σας ἀγαθὰ, καὶ προσετίθεντο ἀκόμη καὶ ἄλλα, ἐγὼ δὲν θὰ ἔπαυον τὴν σφαγὴν πρὶν ἀποτίσωσι τὰ κακουργήματά των ὅλοι οἱ μνηστῆρες. Δύνασθε νὰ ἐκλέξετε ἓν ἐκ τῶν δύο· ἢ νὰ με πολεμήσετε καρτερικῶς ἢ νὰ φύγετε, ὅστις ἤθελεν ὑπεκφύγει τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν. Ἄλλὰ δὲν φρονῶ ὅτι θὰ δυνηθῆ κανεῖς ἐξ ὑμῶν νὰ ἀποφύγη τὸν δεινὸν ὄλεθρον.»

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας οἱ μνηστῆρες ἠσθάνθησαν λιποθυμοῦσαν τὴν καρδίαν των καὶ λυόμενα τὰ γόνατά των. Τέλος ὁ Εὐρύμαχος εἶπε καὶ ἐκ δευτέρου.

« Φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν θὰ ἀφήσῃ νὰ ἀναπαυθῶσιν αἱ φοβεραὶ χεῖρές του· ἀλλ' ἀφοῦ ἅπαξ ἔδραξε τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν, θὰ τοξεύῃ ἀπὸ τοῦ κατωφλίου ἕως οὔ μᾶς φονεύσῃ ὅλους. Ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν νὰ πολεμήσωμεν σύρατε τὰ ξίφη σας καὶ ἄς ὀρμήσωμεν κατ' αὐτοῦ ὅλοι συγχρόνως· ἐὰν τὸν ἀπωθήσωμεν μακρὰν τοῦ κατωφλίου καὶ τῶν θυρῶν, θὰ ὀρμήσωμεν εἰς τὴν πόλιν, θὰ φωνάξωμεν νὰ μᾶς βοηθήσωσι, καὶ τότε ὁ ξένος θὰ τανύσῃ τὸ τόξον του διὰ τελευταίαν φοράν.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε τὸ δίστομον χάλκινον ξίφος του καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ ἥρωος ἐκφέρων τρομερὰς κραυγὰς. Ἄλλὰ τὴν ἰδίαν στιγμήν ὁ Ὅδυσσεὺς τὸν ἐπρόλαβεν, ἀφῆκε τὸ βέλος, καὶ τὸν ἐπέτυχε πλησίον τοῦ μαστοῦ. Τὸ ταχὺ βέλος διεπέρασε τὸ ἥπαρ του, τὸ ξίφος ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του, αὐτὸς δὲ περιστραφείς ἔπεσεν ἐπὶ τραπέζης τὴν ὁποίαν ἀνέτρεψε, τὰ δὲ φαγητὰ καὶ τὸ ποτήριον ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος μὲ καρδίαν ἀλγοῦσαν ἐκτύπησε διὰ τοῦ μετώπου τὸ ἔδαφος καὶ τινασσόμενος ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν μακρὰν καθέδραν· τὰ δὲ σκότῃ ἐχύθησαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἐν τούτοις ὁ Ἄμφινομος μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ὤρ-

μήσε κατὰ τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσεως διὰ νὰ ἰδῆ ἂν θὰ καὶ τώρθωνε νὰ παρσβιάσῃ τὴν ἐξοδὸν τῶν θυρῶν· ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος, προλαβὼν αὐτὸν, τῷ κατέφερε κτύπημα μεταξὺ τῶν δύο ὤμων διὰ τοῦ χαλκίνου ἀκοντίου τοῦ καὶ διεπέρασε τὸ στῆθός του. Ὁ Ἀμφινόμος ἔπεσε μετὰ κρότου, καὶ διὰ τοῦ μετώπου τοῦ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος. Ὁ δὲ νικητὴς ἀφίνων τὸ ἀκόντιον εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἀμφινόμου ὠπισθοχώρησε, διότι ἐφοβήθη μήπως ἐνῶ θὰ ἀπέσυρεν αὐτὸ ὀρμήσας τις ἐκ τῶν Ἀχαιῶν τὸν διαπεράσῃ διὰ τοῦ ξίφους τοῦ ἢ τὸν κτυπήσῃ ἄλλως πως. Ἦλθε λοιπὸν πρὸς τὸν πατέρα του καὶ σταθεὶς πλησίον τοῦ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

ἌΩ πάτερ μου, θὰ σοὶ φέρω δύο ἀκόντια, ἓνα θώρακά καὶ μίαν χαλκίνην περικεφαλαίαν καλῶς προσαρμοζομένην ἐπὶ τῶν κροτάφων σου, θὰ ὀπλισθῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ θὰ ὀπλίσω ἐπίσης τὸν χοιροβοσκὸν καὶ τὸν βουκόλον, διότι ἐπέστη ἡ στιγμή νὰ καλυφθῶμεν διὰ χαλκοῦ. »

Πρὸς τοῦτον ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ συνετώτατος Ὀδυσσεύς.

ἌΣπεῦσον καὶ ἐπάνελθε ἐνόσω θὰ μὲ ὑπερασπίζωσι τὰ βέλη ταῦτα, μήπως μὲ ἀπωθήσωσιν ἀπὸ τῆς εἰσόδου ὄντα μόνον. »

Ὁ Τηλέμαχος ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἦσαν τὰ ὠραῖα ὄπλα, λαβὼν δὲ τέσσαρας θώρακας, ὀκτὼ ἀκόντια, τέσσαρας χαλκίνας περικεφαλαίας μὲ χαίτας κυματιζούσας, τὰ ἔφερε ταχέως εἰς τὸν πατέρα του. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ἐνεδύθη τὸν χαλκὸν καὶ ἀμέσως μετ' αὐτὸν οἱ δύο ὑπηρέται ἐκαλύφθησαν μὲ τὰ ὠραῖα ὄπλα των καὶ ἐστάθησαν πλησίον τοῦ ἐνδόξου καὶ ἐμπειροπολέμου Ὀδυσσεως. Οὗτος δὲ ἐνόσω μὲν εἶχε βέλη ἐτάνυε τὸ τόξον τοῦ ἀδιακόπως καὶ ἐκτύπα εἰς τὴν αἴθουσαν τοὺς μνηστῆρας τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον, ἐστρώνετο δὲ τὸ ἔδαφος ὑπὸ πτωμάτων. Ἄλλ' ὅταν ἐτσειώσαν τὰ βέλη εἰς τὸν βασιλέα τοξεύοντα, τότε τὸ μὲν τόξον ἀπέθεσεν οὗτος πρὸ τοῦ κατωφλίου καὶ τὸ ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ

λαμπροῦ τοίχου, ἐκάλυψε δὲ τὸ στήθος του διὰ τοῦ τετραδέρμου θώρακος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἔθεσε τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν μὲ τὴν κυματίζουσαν χαίτην καὶ τέλος ἤρπασε δύο ἀκόντια ἀστράπτοντα ὑπὸ χαλκοῦ.

Ἵπῆρχεν εἰς τὸν στερεὸν τοῖχον τῆς μεγάλης αἰθούσης, ὀριζοντεῖως μὲ τὸν ἀνώτερον ὄροφον, θύρα μὲ βαθμίδας, μυστικὴ ἔξοδος ἣτις ἔφερεν ἔξω τοῦ λαμπροῦ μεγάρου καὶ τὴν ὁποίαν ἔκλειον δύο σανίδες στερεῶς προσαρμοζόμεναι. Ὁ Ὀδυσσεὺς διέταξε τὸν θεῖον Εὐμαιὸν νὰ ἐπιτηρῇ αὐτὴν ἰστάμενος πλησίον τῆς μόνης καὶ στενῆς ἐξωτερικῆς ὀπῆς.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀγέλαος ἀποτείνων τὸν λόγον πρὸς ἅπαντας εἶπε.

«Φίλοι, δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπερβῇ τὴν ἐξωτερικὴν θύραν, νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν λαὸν καὶ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ; τότε ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἐτάνυε τὸ τόξον του διὰ τελευταίαν φοράν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος.

«Εὐγενῆ Ἀγέλαε, δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο, διότι ἡ θύρα εἶναι πολὺ στενὴ καὶ δύσκολον τὸ στόμιον τῆς ἐξόδου, εἰς δὲ καὶ μόνος ἀνὴρ, ἐὰν ἦναι ἀνδρείος, δύναται νὰ μᾶς σταματήσῃ ὄλους. Ἀλλὰ θαρρῆεστε, θὰ σᾶς φέρω ὄπλα ἀπὸ τὸν ἄνω θάλαμον, διότι ἐκεῖ βεβαίως ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς του θὰ τὰ ἔκλεισαν.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Μελάνθιος ἀνέβη εἰς τὴν ἀποθήκην τῶν ὄπλων διὰ τῶν ἐσωτερικῶν βαθμίδων τῆς αἰθούσης, λαβὼν δὲ δώδεκα θώρακας, ἄλλα τόσα ἀκόντια καὶ ἰσαριθμοὺς χαλκίνας περικεφαλαίας μὲ κυματίζουσαν χαίτην, τὰ μετέφερε ταχέως καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τοὺς μνηστῆρας.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του λειποθυμοῦσαν καὶ τὰ γόνατά του λυόμενα ὅταν εἶδεν εἰς τὰ στήθη των λάμποντα τὰ ὄπλα καὶ εἰς τὰς χεῖράς των τὰ μακρὰ ἀκόντια· ἐνόησε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὸν υἱὸν του τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Τηλέμαχε, ἴσως καμμία ἐκ τῶν γυναικῶν ἢ ὁ ἄπιστος Μελάνθιος μᾶς ἐξέθεσεν εἰς σκληρὰν πάλην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος:

«ὦ πάτερ μου, ἐγὼ ἔκαμά τὴν ἀπροσεξίαν ταύτην, καὶ ἐγὼ μόνος εἶμαι ἔνοχος, διότι ἄφησα τὴν θύραν τοῦ θαλάμου ἀνοικτὴν καὶ ὁ ἄνθρωπος τῶν ἤτο προσεκτικώτερος ἀπὸ ἐμέ. Ὑπαγε λοιπὸν, θεῖε Εὐμαιε, κλείσον τὴν θύραν καὶ παρατήρησον καλῶς ἐὰν ἔπραξε ταῦτα γυνή τις, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Δολίου Μελάνθιος, τὸν ὁποῖον καὶ ὑποπτεύω.»

Ἐν ᾧ ἀντήλασσον τοὺς λόγους τούτους, ὁ Μελάνθιος μετέβη καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸν θάλαμον διὰ νὰ μεταφέρῃ ὄπλα, ὁ δὲ πιστὸς Εὐμαιὸς τὸν εἶδε καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεᾶ εἶπε.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, ἀνεγνώρισα τὸν κακὸν ὑπρέτην περὶ τοῦ ὁποίου εἶχομεν ὑποψίας. Εἰπέ μοι λοιπὸν καθαρά, νὰ τὸν φονεύσω ἐὰν ἤμαι ἰσχυρότερος ἢ νὰ σοὶ τὸν φέρω ἐδῶ διὰ νὰ ἀποτίσῃ τὰ τρομερὰ κακουργήματα ὅσα ἐσκέφθη ἐν τῷ οἴκῳ σου;»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς:

«Ὁ υἱὸς μου καὶ ἐγὼ θὰ ἀναχαιτίσωμεν τοὺς μνηστῆρας, ὄση καὶ ἂν ᾖναι ἡ ὀρμή των. Σεῖς δὲ οἱ δύο, συλλάβετε τὸν Μελάνθιον, δέσατέ τον χεῖρας καὶ πόδας, ρίψατέ τον εἰς τὸν θάλαμον καὶ περιτυλίξατέ τον μὲ σχοινίον· πρὶν κλείσετε δὲ τὰς θύρας κρεμάσατέ τον εἰς ὑψηλὴν στήλην ὅπου ζῶν οὕτω ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον νὰ ὑποφέρῃ τρομεροὺς πόνους.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δύο δὲ ὑπρέται ὑπήκουσαν καὶ ἔδραμον εἰς τὸν ἀνώτερον θάλαμον χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσῃ ὁ Μελάνθιος, ὅστις εἶχεν ἤδη εἰσέλθει εἰς αὐτόν. Ἐνᾧ δὲ οὗτος ἀνεζήτηε εἰς ὄλας τὰς γωνίας ὄπλα, ἐκεῖνοι ἐστάθησαν ἔξω, ἐκατέρωθεν τοῦ κατωφλίου. Μετ' ὀλίγον ὁ αἰγοβοσκὸς ἐξῆλθε κρατῶν εἰς τὴν μίαν χεῖρα λαμπρὰν περικεφαλαίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην παλαιὸν θώρακα τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἐφόρει κατὰ τὴν νεότητά του ὁ ἦρωρ Δαέρτης καὶ ὅστις πρὸ πολλοῦ ἔκειτο ἐκεῖ λησμονημένος καὶ ἔχων λελυμένας τὰς ραφᾶς

τῶν λωρίων. Ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὐμαιος ἐπήδησαν ἐπὶ τοῦ Μελανθίου, τὸν συνέλαβον, τὸν ἔσυρον ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἀπὸ τῶν τριχῶν, τὸν κατέβαλον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους θλιβόμενον ἐνδομύχως καὶ ἔδεσαν μὲ χονδρὰ σχοινία τοὺς δύο του πόδας καὶ τὰς δύο του χεῖρας τὰς ὁποίας ἔστρεψαν ὀπισθεν τῆς ῥάχεώς του ὅπως τοὺς διέταξεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ἔπειτα δὲ περάσαντες περὶ τὸ σῶμά του σχοινίον πλεκτὸν, τὸν ἀνήρτησαν ἐπὶ ὑψηλῆς στήλης μέχρι τῶν δοκῶν, καὶ τότε ὁ Εὐμαιος τῷ ἀπέτεινε τοὺς πικροὺς τούτους λόγους.

«Τώρα, Μελάνθιε, θὰ ἀγρυπνήσης ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὴν μαλακὴν ταύτην κλίνην καθὼς σοῦ πρέπει. Ἡ θυγάτηρ τῆς αὐγῆς, ἐξερχομένη ἀπὸ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὀκεανοῦ, δὲν θὰ μείνη ἀόρατος ἀπὸ τὰ βλέμματά σου κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν συνειθίζεις νὰ φέρης εἰς τοὺς μνηστῆρας τὰς αἶγας τὰς προωρισμένας διὰ τὸ συμπόσιόν των.»

Εἰπόντες ταῦτα τὸν ἀφῆκαν κρατούμενον ὑπὸ ἐπαράτων δεσμῶν· ἔπειτα δὲ, ἐνδυθέντες τὰς πανοπλίας, ἔκλεισαν τὴν λαμπρὰν θύραν καὶ ἐπέστρεψαν πλησίον τοῦ ἐμπειροπολέμου καὶ πολυμηχάνου Ὀδυσσεῶς. Ἐκεῖ, μένεα πνέοντες, οἱ μαχηταὶ ἴσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων· τέσσαρες ὑπερήσπιζον τὸ κατώφλιον, ἀπέναντι δὲ ἄθροισμα ἐκ πολλῶν καὶ ἀνδρείων ὤρμων ἐν τῇ αἰθούσῃ. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ κόρη τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, ἐπλησίασε τὸν Ὀδυσσεῆα ὅστις ἰδὼν αὐτὴν κατεχάρη καὶ ἔκραξε.

«Μέντορ, ἐλθὲ νὰ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ ἡμᾶς τὸν κίνδυνον· ἐνθυμήθητι τὸν ἀγαπητὸν σύντροφόν σου, τὸν σύγχρονόν σου ὅστις πάντοτε σὲ εὐεργέτει.»

Ταῦτα ἔλεγε, καθ' ἑαυτὸν ὁμῶς ὑπώπτευεν ὅτι ἦτο αὐτὴ αὕτη ἡ Ἀθηνᾶ. Ἀφ' ἐτέρου οἱ μνηστῆρες ἐνεθάρρουν ἀλλήλους διὰ κραυγῶν. Πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος ὠνειδίσειν αὐτήν.

«Μέντορ, πρόσεξον μήπως σὲ πείσῃ διὰ τῶν λόγων τοῦ Ὀδυσσεῦς νὰ πολεμήσῃς τοὺς μνηστῆρας διὰ νὰ τὸν ὑπε-

ρασπίσῃς. Ἴδου ἡ σκέψις μας καὶ δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς. Ἀφοῦ φονεύσωμεν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν του, ἔπειτα θὰ φονευθῆς καὶ σὺ δι' ὅσα ἐπιθυμεῖς νὰ πράξῃς ἐντὸς τῆς οἰκίας, θὰ πληρώσῃς τὰ πάντα διὰ τῆς κεφαλῆς σου, ὁ χαλκὸς θὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῶν δυνάμεών σου, καὶ θὰ ἐνώσωμεν μὲ τὴν περιουσίαν τοῦ Ὀδυσσεύς τὰ κτήματά σου καὶ τοὺς θησαυρούς σου· τέλος δὲν θὰ ἀφήσωμεν μῆτε τοὺς υἱούς σου, μῆτε τὰς θυγατέρας σου, μῆτε τὴν ἔντιμον σύζυγόν σου νὰ ζήσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ νὰ περιφέρωνται εἰς τὴν Ἰθάκην.»

Ταῦτα εἶπεν, αἱ ἀπειλαὶ δὲ αὗται ἠύξισαν τὴν ὀργὴν τῆς θεᾶς ἣτις ἀπέτεινε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου τοὺς ὀργίλους τούτους λόγους.

Ἄ'Οδυσσεῦ, δὲν ἔχεις πλέον ὅλην τὴν δυνάμιν σου μῆτε τὴν ἀνδρείαν μεθ' ἧς, ἐπὶ ἐννέα ἔτη εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος, ἐπολέμεις ἀδιακόπως διὰ τὴν λευκὴν Ἑλένην, καὶ ἐφόνευες πλείστους ἥρωας εἰς τὰς τρομερὰς συμπλοκάς, ἐξεπόρθησας δὲ διὰ τῶν συμβουλῶν σου τὴν εὐρύχωρον πόλιν τοῦ Πριάμου· πῶς λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἐν μέσῳ τῶν κτημάτων σου, διστάζεις νὰ φανῆς γενναῖος ἀπέναντι τῶν μνηστῆρων; Λάβε θάρρος, υἱέ μου, καὶ μένε πλησίον μου· βλέπε δὲ ἐὰν ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν σου ὁ Μέντωρ ἤξεύρει νὰ ἀποδίδῃ τὰς εὐεργεσίας σου.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ θεὰ, ἀλλὰ δὲν ἔδωκεν ἀμέσως εἰς τὸν ἥρωα τὴν ἀναποφάσιστον εἰσέτι νίκην, διότι ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀνδρείαν του καὶ τὴν τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ του. Λαβοῦσα δὲ σχῆμα χελιδόνος περιέπτῃ καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ δοκοῦ τινος τῆς λαμπρᾶς αἰθούσης. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος, ὁ Εὐρύνομος, ὁ Ἀμφιμέδων, ὁ Δημοπτόλεμος, ὁ υἱὸς τοῦ Πολύκτορος Πείσανδρος καὶ ὁ ἐνδοξὸς Πόλυβος παρώτρυνον τοὺς μνηστῆρας, διότι ἐξ ὅλων ὅσοι δὲν εἶχον φονευθῆ καὶ ἐπολέμουν διὰ τὴν ζωὴν των, αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἀνδρειότεροι. Οἱ ἄλλοι εἶχον ἤδη δαμασθῆ ὑπὸ τοῦ

πέξου καὶ τῶν ταχέων βελῶν. Εἶπε δὲ ὁ Ἀγέλαος ἀπευθύνων τὸν λόγον πρὸς ὄλους.

α Φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἀφήσῃ τέλος νὰ ἀναπαυθῶσιν αἱ ἀδάμαστοι χεῖρές του. Ἰδέτε! ὁ Μέντωρ ἀνεχώρησεν ἤδη, ἀφοῦ ἐκαυχῆθη μόνον ματαίως, οἱ δὲ ἀντίπαλοί μας εἶναι μόνον πλησίον τῆς πρώτης θύρας. Μὴ ῥίπτετε λοιπὸν ὅλα τὰ μακρὰ ἀκόντιά σας, ἀλλὰ δεῦτε ἀκοντίσατε πρῶτον οἱ ἕξ καὶ ἴσως δώσῃ ὁ Ζεὺς νὰ πέσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ κερδίσωμεν τὴν νίκην. Ἀφοῦ δὲ πέσῃ αὐτός, μὴ σᾶς μέλει διὰ τοὺς ἄλλους.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ μετὰ προθυμίας ἔρριψαν τὰ ἀκόντια, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖα κατέστησεν αὐτὰ ἀβλαβῆ· τὸ μὲν ἐκτύπησε τὸ κατώφλιον, τὸ ἄλλο τὴν θύραν, καὶ τὸ ἄλλο τὰ πλάγια τοῦ τοίχου. Ἀφοῦ δὲ τὰ ἀκόντια τῶν μνηστήρων ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ, τότε ὁ θεὸς καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεὺς εἶπε.

α Φίλοι, ἦλθεν ἡ σειρά μας τώρα νὰ κτυπήσωμεν τοὺς μνηστῆρας οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ μᾶς θυσιάσωσι πρὸς ἐπίμετρον τῶν προτέρων κακουργημάτων των.»

Ταῦτα εἶπεν, ὄλοι δὲ, ἀφοῦ ἐσκόπευσαν ἔρριψαν τὰ ἀκόντια τῶν· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς διεπέρασε τὸν Δημοπτόλεμον, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν Εὐρύαδην, ὁ δὲ Εὐμαῖος τὸν Ἐλατον, ὁ δὲ Φιλοίτιος τὸν Πείσανδρον. Ἀμέσως δὲ καὶ οἱ τέσσαρες ἔδρακον τὸ ἔδαφος. Τότε οἱ μὲν ἄλλοι μνηστῆρες κατέφυγον εἰς τὴν ἄκραν τῆς αἰθούσης, οἱ δὲ νικηταὶ ὤρμησαν καὶ ἀνέσυρον ἀπὸ τὰ πτώματα τὰ μακρὰ ἀκόντια.

Ἐκ δευτέρου οἱ μνηστῆρες ἔρριψαν μετὰ προθυμίας τὰ ἀκόντια τῶν, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖα τὰ κατέστησε καὶ πάλιν ἀβλαβῆ· τὸ μὲν ἐκτύπησε τὸ κατώφλιον, τὸ ἄλλο τὴν θύραν καὶ τὸ ἄλλο τὰ πλάγια τῆς θύρας. Ὁ Ἀμφιμέδων ἐκτύπησεν ἀκροθιγῶς τὴν χεῖρα τοῦ Τηλεμάχου καὶ ἡ χαλκίνη αἰχμὴ ἔξεσε τὴν ἐπιδερμίδα του. Ὁ Κτήσιππος, ἄνωθεν τῆς ἀσπίδος τοῦ Εὐμαίου, διεύθυνε τὸ μακρὸν του ἀκόντιον καὶ ἐπλήγωσεν ἐλαφρῶς τὸν ὤμὸν του, τὸ δὲ ἀκόντιον ἔπεσεν ἐπισθὲν τοῦ ἐδάφους.

Ἀμέσως τέσσαρα αἰχμηρὰ ἀκόντια ἐπέταξαν ἐπὶ τοῦ πλήθους τῶν μνηστήρων· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκτύπησε τὸν Εὐρυδάμαντα, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὸν Ἀμφιμέδοντα, ὁ δὲ Εὐμαιος τὸν Πόλυβον, ὁ δὲ Φιλοίτιος τὸν Κτήσιππον. Καυχώμενος δὲ διὰ τοῦτο ὁ βουκόλος εἶπεν.

«ὦ υἱὲ τοῦ Πολυθέρσου, αὐθάδη σκῶπτα! δὲν θὰ ὁμιλήσης πλέον ὑπερηφάνως, παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς ἀσυνεσίας σου, παραχώρησον δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς θεοὺς, διότι εἶναι ἰσχυρότεροι. Τὸ κτύπημα τοῦτο εἶναι ἀνταπόδοσις τοῦ δώρου τῆς φιλοξενίας τὸ ὅποιον ἔδωκες εἰς τὸν θεῖον Ὀδυσσεά ὅτε ἐζήτηι ἔλεημοσύνην ἐν τῇ οἰκίᾳ του.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ βουκόλος. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπλήγωσε διὰ τοῦ ἀκοντίου του τὸν υἱὸν τοῦ Δαμάστορος, ὁ Τηλέμαχος ἐβύθισεν εἰς τὰς λαγόνας τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐήνορος Λεωκρίτου τὸ χαλκοῦν ἀκόντιόν του ὅπερ διεπέρασε τὸ σῶμά του· ἔπεσε δὲ οὗτος καὶ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ μετώπου του.

Τότε ἡ Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς ὀροφῆς τῆς αἰθούσης ἔσεισεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν μνηστήρων τὴν φοβεράν αἰγίδα της. Τούτων δὲ αἱ καρδίαι ἐπτοήθησαν, καὶ ἔφυγον ὅλοι ἐκτὸς ἑαυτῶν ὡς οἱ βόες μεγάλης ἀγέλης τοὺς ὁποίους διώκει καὶ διασκορπίζει κατὰ τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ ἔαρος οἴστρους ποικιλόχρους.

Ὅπως οἱ γαμψώνυχοι καὶ κυρτόρραμφοι γῦπες, πρὸς χαρὰν τῶν γεωργῶν, ἐπιπίπτουσιν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων κατὰ τοῦ σμήνου τῶν πτηνῶν, τὰ διώκουσιν ἔντρομα ἀπὸ τὰς πεδιάδας μέχρι τῶν νεφῶν, τὰ φθάνουσι καὶ τὰ ἐξολοθρεύουσι, διότι δὲν ἔχουσι μήτε δύναμιν μήτε καταφύγιον· οὕτω καὶ οἱ νικηταὶ ὤρμησαν εἰς τὴν αἶθουσαν κατὰ τῶν τεταραγμένων μνηστήρων καὶ τοὺς ἐκτύπων πανταχόθεν. Ὁ θόρυβος δὲ τῶν κτυπημάτων καὶ οἱ στεναγμοὶ ἀντήχουν εἰς τὸ ἀνάκτορον καὶ τὸ ἔδαφος ἐπλημμύρησεν ἀπὸ αἵμα.

Τέλος ὁ Δειῶδης ἐρρίφθη πρὸ τοῦ Ὀδυσσεως, ἐνηγκαλίσθη

τὰ γόνατά του, τὸν ἰκέτευσε καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς πούτους λόγους.

«Σὲ καθικετεύω, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, λυπήσου με, φείσθητι τῆς ζωῆς μου. Σοὶ ὀρκίζομαι, ποτὲ εἰς τὴν οἰκίαν σου δὲν ἔπραξα ἢ εἶπον τίποτε ἀπρεπὲς πρὸς τὰς γυναῖκάς σου, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας προσεπάθουν νὰ ἐμποδίσω τοὺς ἄλλους μνηστῆρας οἵτινες τὰς ἠτίμαζον. Ἄλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ τοὺς ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ νὰ κακουργῶσι, καὶ δικαίως ἐτιμωρήθησαν διὰ τὴν ἀσυνεσίαν των. Ἐγὼ ἤμην ὁ μάντις των καὶ ὄχι ὁ συνένοχός των· πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποθάνω ὡς αὐτοῖς· Δὲν θὰ ὑπάρχη πλέον εἰς τὸ μέλλον ἀμοιβὴ διὰ τὰς καλὰς πράξεις ; »

Ὁ Ὀδυσσεὺς ρίψας πρὸς αὐτὸν τρομερὸν βλέμμα ἔκραξεν.

«Ἐὰν καυχᾶσαι ὅτι ἦσο μάντις μεταξὺ τῶν τολμηρῶν τούτων, δὲν ἐπεθύμησας ὅμως ὡς αὐτοὶ τὴν γλυκεῖαν στιγμήν τῆς μὴ ἐπιστροφῆς μου ; δὲν ἐπεθύμησας νὰ νυμφευθῆς τὴν ἀγαπητὴν μου σύζυγον καὶ νὰ γεννήσῃς ἐξ αὐτῆς τέκνα ; Ἀπόθανον λοιπὸν, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφύγῃς τὸν θλιβερὸν θάνατον. »

Ταῦτα εἰπὼν ὕψωσε διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του τὸ ξίφος τὸ ὁποῖον ἐκπνέων ὁ Ἀγέλαος ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ διεπέρασε τὸν λαιμὸν του. Ὁ δυστυχὴς ὠμίλει ἀκόμη ὅταν ἡ κεφαλὴ του ἐκυλίσθη εἰς τὴν κόνιν.

Ὁ αἰοιδὸς Φῆμιος, υἱὸς τοῦ Τερπίου, ἀπέφυγε τὴν σκληρὰν μοῖραν, διότι αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης ἔβαλλε μεταξὺ τῶν ἀυθαδῶν μνηστῆρων. Κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἀρμονικὴν λύραν του, καὶ ὄρθιος πλησίον τῆς βαθμιδωτῆς θύρας ἐσκέπτετο ἂν ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃ διὰ νὰ καθίσῃ εἰς τὴν αὐλὴν παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ Ἑρκείου Διὸς ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχον καύσει πολλοὺς μηροὺς ταύρων, ἢ εἂν ἦτο προτιμότερον νὰ γονυπετήσῃ πρὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς διὰ νὰ ζητήσῃ τὸ ἔλεός του. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον ἐφάνη εἰς αὐτὸν καλλίτερον. Ἀποθέσας λοιπὸν κατὰ γῆς τὴν λύραν του μεταξὺ τοῦ κρατῆρος καὶ τοῦ ἀργυροῦλου θρόνου,

ἔρριφθη πρὸ τοῦ Ὀδυσσεώς, περιέβαλε διὰ τῶν χειρῶν του τὰ γόνατα τοῦ ἥρωος, καὶ τὸν παρεκάλεσεν ἀποτείνων πρὸς αὐτὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Σὲ ἰκετεύω, ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, ἐλέησόν με καὶ φείσθητι τῆς ζωῆς μου, διότι βραδύτερον θὰ λυπηθῆς ἐὰν φονεύσῃς ἀοιδὸν ὅστις ψάλλει τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶμαι αὐτοδίδακτος εἰς τὴν τέχνην μου καὶ θεὸς τις ἐνέβαλεν εἰς τὸ πνεῦμά μου τὰ ποικίλα ἄσματα καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ ψάλω καὶ σὲ ὡς θεόν. Μὴ ἐπιθυμήσῃς λοιπὸν τὸν θάνατόν μου. Ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς σου Τηλέμαχος θὰ σοὶ εἴπῃ ὅτι οὐδέποτε ἐκουσίως ἐκάθησα εἰς τὴν οἰκίαν σου μὲ τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων διὰ νὰ ψάλλω κατὰ τὰ συμπόσια των· ἀλλ' αὐτοὶ, ὄντες πολλοὶ καὶ δυνατοὶ, μὲ ἠνάγκαζον νὰ τοὺς ἀκολουθῶ.»

Τοιαύτη ἦτο ἡ παράκλησις του, ὁ δὲ Τηλέμαχος ὅστις τὸν ἤκουσεν, ἐπλησίασε τὸν πατέρα του καὶ εἶπε.

«Φείσθητι αὐτοῦ, καὶ μὴ κτυπήσῃς ἄνθρωπον ὅστις δὲν εἶναι διόλου ἔνοχος· ἄς σώσωμεν ἐπίσης καὶ τὸν κήρυκα Μένδοντα ὅστις εἰς τὴν οἰκίαν μὲ ἐπεριποιεῖτο ὅτε ἤμην παιδίον, ἐκτὸς ἐὰν τὸν ἐφόνευσεν ὁ Φιλοίτιος ἢ ὁ Εὐμαῖος, ἢ ἔπεσεν ὑπὸ τὰ κτυπήματά σου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἤκουσε δὲ αὐτὸν ὁ συνετὸς Μένδων, ὅστις τρέμων εἶχεν ὀλισθήσει ὑπὸ τὴν καθέδραν του καὶ περιτυλιχθεὶς μὲ δέρμα βοῶς πρὸ ὀλίγου σφαγέντος εἶχεν ἀποφύγει τὸν ὀδυνηρὸν θάνατον. Ἀμέσως λοιπὸν ἐφανισθεὶς, ἀπέβριψε τὸ βόειον δέρμα, ἔρριφθη πρὸ τοῦ Τηλεμάχου, περιέβαλε μὲ τὰς χειράς του τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ τὸν ἰκέτευσεν ἀποτείνων πρὸς αὐτὸν τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Φίλε, ἰδοὺ ἐγὼ, φείσθητί μου καὶ εἰπέ εἰς τὸν πατέρα σου νὰ ἀποστρέψῃ μακρὰν ἐμοῦ τὴν ἀδάμαστον δύναμίν του καὶ τὸν κοπτερὸν χαλκόν του, διότι εἶναι ἀκόμη ὠργισμένος ἐναντίον τῶν μνηστήρων οἵτινες τὰ πλοῦτη του κατέτρωγον καὶ σὲ περιεφρόνουν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μειδιάσας εἶπεγ ὁ Ὀδυσσεύς.

«Θάρρει, ἤδη ὁ υἱός μου ἐζήτησε τὴν χάριν σου καὶ σὲ ἔσωσεν ἵνα ἐν τῇ ψυχῇ σου γνωρίζῃς καὶ λέγῃς ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι προτιμότερα τῆς κακίας. Ἄλλ' ἐξέλθε τοῦ οἴκου μετὰ τοῦ Φημίου καὶ καθήσατε εἰς τὴν αὐλὴν μακρὰν τῆς σφαγῆς διὰ νὰ ἀποτελειώσω ἐδῶ ὅ,τι μένει νὰ πράξω.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης, ἐκάθισαν παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ μεγάλου Διὸς καὶ περιέφερον πανταχοῦ τὰ ἀνήσυχα βλέμματά τω, διότι ἀδιακόπως περιέμενον τὸν θάνατον. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς περιέφερε τὸ βλέμμα του εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ ἰδῇ μήπως κανεῖς ἐκ τῶν ἐχθρῶν του ἐζῆ ἀκόμη καὶ ἀπέφυγε τὴν σκληρὰν μοῖραν· ἀλλὰ τοὺς εἶδεν ὅλους ἐκτάδην κειμένους εἰς τὸ αἶμα καὶ τὴν κόνιν. Ὅπως οἱ ἰχθῦς τοὺς ὁποίους δι' εὐρυχώρου δικτύου ἀνασύρουσιν οἱ ἄλιεῖς ἐκ τῆς βαθείας θαλάσσης, κείμενοι ἐπὶ τῆς ψάμμου, ποθοῦσι τὴν ὑγρὰν κατοικίαν καὶ μετ' ὀλίγον ἐκπνέουσιν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ καυστικοῦ ἡλίου, οὕτω καὶ οἱ μνηστῆρες ἔκειντο κατὰ σωρούς. Τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον.

«Τηλέμαχε, σπεῦσον νὰ καλέσῃς τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν, διότι ἐπιθυμῶ νὰ τῇ ὁμιλήσω.

Ὁ νέος ἦρως ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν εἶπε πρὸς τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν.

«Τρέξε πλησίον μας, γραῖα Εὐρύκλεια, σὺ ἦτις ἐπιστατεῖς ἐδῶ τὰς ὑπηρετρίας τοῦ οἴκου· ἐλθὲ, ὁ πατήρ μου σὲ κράζει, καὶ θέλει νὰ σοὶ ὁμιλήσῃ.»

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ λόγοι του δὲν ἐρρέθησαν εἰς μάτην, διότι ἡ Εὐρύκλεια ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ λαμπροῦ μεγάρου καὶ ἠκολούθησε τὸν Τηλέμαχον. Εὔρε δὲ τὸν Ὀδυσσεῆα περικυκλωμένον ὑπὸ πτωμάτων, μεμολυσμένον ὑπὸ αἵματος καὶ κόνεως. Ὅπως ὁ λέων προβαίνει ἀφοῦ κατέφαγε ταῦρον διανυκτερεύοντα ἐν τῇ ἐξοχῇ, τὸ δὲ στῆθός του καὶ αἰσιαγόνες του εἶναι καθημαγμέναι, καὶ ἡ θεὰ του τρομερὰ, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμολύνθη καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας. Ἡ γραῖα εἰς τὴν θεάν τῶν πτωμάτων καὶ τῶν κυ-

μάτων εκείνων τοῦ αἵματος ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐκφέρῃ κραυγὰς χαρᾶς, διότι ἔβλεπε μέγα ἔργον ἐπιτελεσθέν· ἀλλ' ὁ Ὅδυσσεὺς τὴν ἐμπόδισε μὲ ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καὶ τῆ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Τροφὲ, χαῖρε μὲν ἐν τῇ ψυχῇ σου, ἀλλὰ πρόσεξον μὴ φωνάξῃς, διότι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ καυχώμεθα διὰ τὸν θάνατον τῶν ἡρώων. Ἡ θέλησις τῶν θεῶν καὶ αἱ κακαὶ πράξεις των ἐδάμασαν αὐτοὺς τοὺς ὁποίους βλέπεις ἐδῶ κειτομένους, διότι δὲν ἐσέβοντο κανένα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων, καὶ ἐφέροντο ἐξίσου πρὸς τὸν καλὸν καὶ τὸν κακὸν οἵτινες τοὺς ἐπλησίαζον. Ἄλλ' ἡ κακία των τοὺς ἔφερον εἰς τὸν θάνατον. Τώρα δὲ ἀρίθμησόν μοι τὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι μὲ ἀτιμάζουσι καὶ ποῖαι εἶναι ἀθῶαι.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήνητησεν ἡ πιστὴ τροφός.

«Γιέ μου, θὰ σοὶ εἶπω τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὸν οἶκόν σου ὑπάρχουσι πεντήκοντα δοῦλαι εἰς τὰς ὁποίας ἐδιδάξαμεν τὰ γυναικεῖα ἔργα, νὰ ξέωσιν ἔρια καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν. Μσταξὺ αὐτῶν δώδεκα ἐγένοντο ἀναιδεῖς καὶ δὲν ἐσέβοντο μήτε ἐμὲ μήτε αὐτὴν τὴν Πηνελόπην. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Τηλέμαχον, αὐτὸς τώρα μόλις ὑπερέβη τὰ ὄρια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καὶ ἡ μήτηρ του δὲν τῷ ἐπέτρεψεν ἀκόμη νὰ διατάττῃ αὐτάς. Ἄλλ' ἐγὼ σπεύδω νὰ ἀναβῶ εἰς τὰ λαμπρὰ δώματα τῆς Πηνελόπης διὰ νὰ τὴν εἰδοποιήσω, διότι θεὸς τις τὴν ἐβύθισεν εἰς τὸν ὕπνον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ὅδυσσεύς.

«Μὴ τὴν ἐξυπνίσῃς ἀκόμη, ἀλλὰ προσκάλεσον ἐδῶ τὰς γυναῖκας καὶ πρῶτον ἐκείνας αἵτινες ἔπραττον ἀπρεπῆ ἔργα.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀγγελίαν ταύτην εἰς τὰς γυναῖκας καὶ νὰ τὰς παρακινήσῃ νὰ ἔλθωσιν. Ἐν τούτοις ὁ Ὅδυσσεὺς ἐκάλεσε πλησίον του τὸν Τηλέμαχον, τὸν Εὐμαιον καὶ τὸν Φιλοίτιον καὶ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἀρχίσατε τώρα νὰ ἐκφέρετε τοὺς νεκροὺς καὶ διατάξατε

τάς γυναῖκας νά σάς βοηθήσωσιν· ἔπειτα πλύνετε μέ ὕδωρ καί σπόγγους τάς τραπέζας καί τοὺς λαμπροὺς θρόνους. Ἐφοῦ δὲ τακτοποιηθῶσιν ὅλα ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὀδηγήσατε τάς ἀναιδεῖς γυναῖκας μεταξύ τοῦ μεγάλου τοίχου τοῦ πύργου καί τοῦ θόλου, ἐκεῖ δὲ κτυπᾶτε αὐτάς μέ τὰ μακρὰ ξίφη σας ἕως οὗ τάς φονεύσετε καί λησμονήσωσι τάς ἀκολασίας τάς ὁποίας ἔπραττον μετὰ τῶν μνηστήρων κρυφίως συνευαζόμεναι μετ' αὐτῶν.»

Ταῦτα εἶπεν, αἱ δὲ ἔνοχοι γυναῖκες εἰσῆλθον ὅλαι ὁμοῦ, ἀμέσως δὲ ἤρχισαν ὀλοφυρόμεναι καί θερμὰ δάκρυα χύνουσαι. Κατ' ἀρχάς ἐν τούτοις, βοηθοῦσαι ἀλλήλας, μετέφερον τὰ πτώματα καί ἐπεσώρευσαν αὐτὰ ὑπὸ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, αὐτὸς δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπεστάτει παροτρύνων αὐτάς νά σπεύσωσιν. Ἐπειτα δὲ ἔπλυνον μέ ὕδωρ καί μέ σπόγγους τάς τραπέζας καί τοὺς λαμπροὺς θρόνους. Ἐν τούτοις ὁ Τηλέμαχος καί οἱ δύο βοσκοί, κρατοῦντες πτυάρια, συνήθροίζον τάς ἀκαθαρσίας τοῦ καλῶς κατεσκευασμένου ἐδάφους, αἱ δὲ γυναῖκες ἐλάμβανον καί ἔφερον αὐτάς ἔξω τῆς οἰκίας. Ἐφοῦ δὲ ὅλα ἐτέθησαν ἐν τάξει εἰς τὴν αἰθούσαν, ὠδήγησαν τάς ἐνόχους ὑπηρετρίας μεταξύ τοῦ μεγάλου τοίχου καί τῆς αὐλῆς καί περιέκλεισαν αὐτάς ἐντὸς στενωποῦ ὀπόθεν ἦτο ἀδύνατον νά ἀποδράσωσι. Τότε δὲ ὁ Τηλέμαχος, λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον, εἶπεν.

« Ἄς μὴ φονεύσω διὰ γενναίου θανάτου τάς γυναῖκας ταύτας αἵτινες συνεκοιμῶντο μέ τοὺς μνηστῆρας καί προσῆπτον τόσας ὕβρεις εἰς ἐμέ καί εἰς τὴν μητέρα μου.»

Ταῦτα εἰπὼν προσήρμοσεν εἰς στήλην τινὰ τὸ παλαμάριον πλοίου καί τάς ἔδесεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ὑψηλὰ εἰς τὸν θόλον διὰ νά μὴ δύνανται οἱ πόδες των νά ἐγγίξωσι τὴν γῆν. Ὅπως αἱ μακροπτέρυγες κίχλαι ἢ αἱ περιστεραι συλλαμβάνονται εἰς τὸ δίκτυον ἐντὸς τῶν θάμνων ὅπου ἤθελον πέσει καί εὐρίσκουσιν ἐν αὐτῷ οἰκτρὸν τέλος, οὕτω καί αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι ἐκρέμαντο κατὰ σειρὰν ἔχουσαι περὶ τοὺς λαιμούς των βρόχους οἵτινες ἐπέφερον εἰς αὐτάς ὀδυνηρότατον

θάνατον. Ἐπί τινας στιγμὰς ἐκίνησαν τοὺς πόδας, ἀλλ' ὄχι ἐπὶ πολὺ.

Τότε ἔσυρον διὰ τῆς στοᾶς τὸν Μελάνθιον εἰς τὴν αὐλήν, ἔκοψαν τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὠτά του, ἀπέσπασαν τὰ ἀνδρικά του μῦρια καὶ ἔρριψαν εἰς τοὺς κύνας τὰ σπαίροντα μέλη του. Ἄλλ' ἡ ὄργή των δὲν κατηνάσθη μὲ τοῦτο· ἔκοψαν λοιπὸν τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας του. Ἐπειτα ἔπλυνον τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς των, διότι τὸ ἔργον εἶχεν ἀποτελειώσει, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπεν εἰς τὴν πιστὴν τροφόν.

« Εὐρύκλεια, φέρε θεῖον, τὸ ἰατρικὸν τῶν κακῶν, φέρε καὶ πῦρ διὰ νὰ καθάρισω τὴν αἴθουσαν· εἶπε δὲ εἰς τὴν Πηνελόπην νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ εὔρῃ ἐδῶ μὲ τὰς ἀμφιπόλους της, καὶ παρακίνησον ἐπίσης ὅλας τὰς δούλας νὰ ἔλθωσι πλησίον μου.

Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ἡ πιστὴ τροφός.

« ὦ υἱέ μου, οἱ λόγοι σου εἶναι φρονιμώτατοι. Ἄλλὰ πρῶτον θὰ σοὶ δώσω χιτῶνα καὶ ἐπενδύτην· δὲν πρέπει νὰ μένης εἰς τὸν οἶκόν σου φορῶν ῥάκη, διότι εἶναι ἀληθῶς ἀνάρμοστος.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ περινούστατος Ὀδυσσεὺς.

« Ὅχι, ὄχι· ἀναψὸν πρῶτον πῦρ εἰς τὴν αἴθουσαν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὑπήκουσε δὲ εἰς τοὺς λόγους του ἡ πιστὴ τροφός καὶ τῷ ἔφερε θεῖον καὶ πῦρ. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκάπνισε καλῶς τὸ μέγαρον καὶ τὴν αὐλήν. Ἐν τούτοις ἡ σεβασμία Εὐρύκλεια ἐξῆλθε διὰ νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὰς γυναῖκας τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως καὶ νὰ τὰς προσκαλέσῃ, μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθον αὗται εἰς τὴν αἴθουσαν κρατοῦσαι δᾶδας, περιεκύκλωσαν τὸν κύριόν των, τὸν προσεκύνησαν, τῷ ἔσφιγγαν τὰς χεῖρας, τὸν περιεπτύχθησαν καὶ κατεφίλησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Ὁ δὲ ἦρωα ἠσθάνθη γλυκεῖαν ἐπιθυμίαν κλαυθμοῦ, διότι ἐν τῇ καρδίᾳ του τὰς ἀνεγνώρισεν ὅλας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ψ.

Ἡ Εὐρύκλεια ἀνέβη φαιδρὰ εἰς τὰ ἀνώτερα δώματα διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν δέσποιαν τῆς ὅτι ὁ σύζυγός τῆς ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν. Τὰ γόνατά τῆς ἐκινουῦντο ταχέως καὶ οἱ πόδες τῆς ἔτρεχον. Κλίνασα δὲ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς Πηνελόπης τῇ εἶπεν.

«Ἐξύπνησον, ἀγαπητόν μου τέκνον, ἐλθέ νὰ ἰδῆς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου ὅ,τι ἐπεθύμεις καθ' ἡμέραν. Ὁ πρὸ τοσοῦτου χρόνου ἀποδημῶν Ὀδυσσεὺς εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐφόνευσε τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας οἱ ὅποιοι κατετυράννου τὸν οἶκόν του, κατέτρωγον τὰ πλοῦτή του καὶ ὕβριζον τὸν υἱόν του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Ἀγαπητὴ μου τροφός, σὲ ἀπεμώραναν οἱ θεοὶ οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ καταστήσωσιν ἄφρονα τὸν φρόνιμον καὶ νὰ δώσωσι φρόνησιν εἰς τὸν ἄφρονα. Αὐτοὶ ἀπεπλάνησαν τὸ τοσοῦτον ἄλλοτε συνετὸν πνεῦμά σου. Διατί μὲ περιπαίζεις ἐνῶ ἔχω τόσας θλίψεις εἰς τὴν ψυχὴν; Διατί μοι ἀναγγέλλεις πράγματα ἀπίστευτα ἐξεγείρουσά με ἀπὸ τὸν γλυκὺν ὕπνον ὅστις μὲ εἶχε καταλάβει καὶ περιεκάλυψε τὰ βλέφαρά μου; Ποτὲ δὲν ἐκοιμήθην τόσον καλῶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησε διὰ τὴν ὀλεθρίαν Τρωάδα τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ προφέρεται. Ἀλλὰ κατάβα καὶ ἐπίστρεψον εἰς τὸ ἀνάκτορον. Ἐὰν οἰαδήποτε ἄλλη ἐκ τῶν γυναικῶν μου ἤρχετο νὰ μὲ ἀφυπνίσῃ διὰ νὰ μοὶ φέρῃ τοιαύτην ἀγγελίαν, πάραυτα θὰ τὴν ἐδίωκον ἐλευσινῶς· σὲ ὅμως σὲ σώζει τὸ βαθὺ γῆρας σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπήνησεν ἡ πιστὴ τροφός.

«Δὲν σὲ περιπαίζω ποσῶς, ἀγαπητόν μου τέκνον· τῶνόντι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψε καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν του, ὡς σοὶ εἶπον· εἶναι ὁ ξένος τὸν ὅποιον ὄλοι περιεφρόνουν εἰς τὴν

αἰθουσαν. Ὁ Τηλέμαχος τὸ ἤξευρεν ἦδη· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι φρόνιμος ἔκρυπτε τὰ σχέδια τοῦ πατρὸς του διὰ νὰ τιμωρήσῃ ἀσφαλῶς τὰς βιαιοπραγίας τῶν αὐθαδῶν τούτων ἀνθρώπων.»

Ταῦτα εἶπεν, ἡ δὲ Πηνελόπη, παράφορος ὑπὸ χαρᾶς, ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς κλίνης της, ἐνηγκαλίσθη τὴν τροφὸν, ἔκλαυσε θερμὰ δάκρυα καὶ τῇ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

Ἄγαπητή μου τροφὲ, εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν, εἶναι τῶντι ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, ὡς βεβαιοῖς; καὶ πῶς ἠδυνήθη μόνος νὰ καταβάλλῃ τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες πάντοτε ἦσαν ἐδῶ πολλοί;»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Εὐρύκλεια.

Ἄδεν εἶδα, δὲν ἔμαθα, ἤκουσα ὄμως τοὺς στεναγμοὺς τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ἐφόνευσεν. Ἐκαθήμεθα εἰς τὸ βάθος τῶν θαλάμων μας πεφοβισμένοι, καὶ αἱ στερεῶς κεκλεισμέναι θύραι μᾶς ἐμπόδιζον μέχρις οὗ τέλος ὁ Τηλέμαχος, ὑπακούων εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ πατρὸς του, ἦλθε καὶ μὲ ἐκάλεσεν. Εὐρον τὸν Ὀδυσσεῖα ἕρθιον εἰς τὸ μέσον τῶν συσσωρευμένων πτωμάτων τὰ ὁποῖα ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος τῆς αἰθούσης. Ἄ! ποίαν χαρὰν ἠσθάνθη ἡ ψυχὴ μου ὅταν τὸν εἶδον μεμολυσμένον ὑπὸ αἵματος καὶ κόνεως ὡς λέοντα! Τώρα οἱ νεκροὶ κεῖνται συσσωρευμένοι εἰς τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, ὁ δὲ σύζυγός σου ἀνάψας μέγα πῦρ καθαρίζει μὲ θεῖον τὸ εὐρύχωρον ἀνάκτορον καὶ μὲ ἔπεμψε νὰ σὲ προσκαλέσω. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν καὶ ἄς εὐφρανθῇ ἀμφοτέρων ἡ καρδιά ἀφοῦ τόσα ὑπέστητε δεινὰ καὶ ἐξεπληρώθησαν αἱ διακαέσταται ἐπιθυμίαι σας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέστρεψε ζῶν, σὲ εὕρισκει, εὕρισκει τὸν υἱὸν του καὶ ἐτιμώρησεν εἰς τὴν κατοικίαν του τοὺς ὑβρίσαντας αὐτὸν μνηστῆρας.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

Ἄγαπητή τροφὸς, μὴ καυχᾶσαι χαίρουσα τόσον πολὺ. Ἡξέυρεις μὲ πόσῃν χαρὰν θὰ ἐβλέπομεν ὅλοι ἐπιστρέφοντα τὸν ἥρωα τοῦτον, ἐγὼ πρὸ πάντων καὶ ὁ υἱός τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὁποῖον λέγεις δὲν εἶναι ἀλη-

θες, καὶ ἴσως θεός τις ἀγανακτήσας διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν ἀνυπόφορον σκληρότητα τῶν μνηστῆρων, ἐφόνευσεν αὐτούς, διότι δὲν ἐτίμων κανένα τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων, καὶ μετεχειρίζοντο ὁμοίως καὶ τὸν καλὸν καὶ τὸν κακὸν ὅσοι ἐπλησίαζον αὐτούς, ἢ δὲ κακία των τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπώλεσε μακρὰν τῆς Ἀχαιῆας τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπιστροφῆς του, ἀπώλετο δὲ καὶ αὐτός.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ Εὐρύκλεια.

Ἄγαπητόν μου τέκνον, ποῖος λόγος διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου! Πῶς! ἐνῶ ὁ σύζυγός σου εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν του, λέγεις ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθῃ πλέον καὶ ἡ ψυχὴ σου δυσπιστεῖ εἰσέτι! Πρὸσεξον ὅμως καὶ ἀναγνώρισον σημεῖον ἀλάνθαστον. Τὴν πληγὴν τὴν ὁποῖαν τῷ ἐπροξένησεν ἄλλοτε ὁ λευκὸς ὀδὸς ἀγριοχοίρου, χθές, ἐνῶ ἔπλυνα τοὺς πόδας του, τὴν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ ἠθέλησα μὲν νὰ σὲ εἰδοποιήσω ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν μὲ ἄφησε, καὶ ἐν τῇ φρονήσει του μοῦ ἔκλεισε τὰ χεῖλη διὰ τῆς χειρός του. Ἀκολούθησόν με λοιπὸν, καὶ ἐὰν σὲ ἀπατήσω ἀφίνομαι εἰς τὴν διάκρισίν σου νὰ μὲ παραδώσῃς εἰς οἰκτρότατον θάνατον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

Ἄ Τροφῆ, εἶδες μὲν πολλὰ, ἀλλ' εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίζῃς τὰ βουλευμάτα τῶν αἰωνίων θεῶν. Ἐν τούτοις ἄς ὑπάγωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν υἱὸν μου, ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν τοὺς φονευθέντας μνηστῆρας καὶ ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐφόνευσεν ὄλους.»

Εἰποῦσα ταῦτα κατέβη ἀπὸ τοῦ θαλάμου της καὶ ἐσκέπτετο νὰ ἐρωτήσῃ μακρόθεν τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον ἢ νὰ καταφιλήσῃ πρῶτον τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖράς του. Ἀφοῦ δὲ διῆλθε τὸ λίθινον κατώφλιον, ἀμέσως ἐκάθησεν ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσεως, εἰς τὴν λάμπην τοῦ πυρός, πλησίον τοῦ ἀντιθέτου τοίχου. Ὁ δὲ ἤρωσ ἐκάθητο μὲ ὀφθαλμούς τεταπεινωμένους στηρίζων τὰ νῶτα εἰς ὑψηλὴν στήλην καὶ περιμένων ἂν θὰ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον ἢ εὐγενῆς σύζυγός του ἀφοῦ τὸν εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἐν τούτοις ἡ

Πηνελόπη ἔμενεν ἀκίνητος, σιωπῶσα, διότι θάμβος εἶχε καταλάβει τὴν ψυχὴν αὐτῆς· ὁσάκις προσήλου ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματά της, τοσάκις ἐδυσκολεύετο νὰ γνωρίσῃ τὸν σύζυγόν της ὑπὸ τὰ ῥυπαρὰ ἐκεῖνα ῥάκη.

Τέλος ὁ Τηλέμαχος ἤρχισε νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ καὶ τῇ εἶπεν.

«ὦ μῆτέρ μου! μῆτέρ σκληρὰ, ψυχὴ ἀναίσθητος! Διατί μακρύνεσαι ἀπὸ τοῦ πατρός μου; διατί δὲν σπεύδεις νὰ καθήσῃς πλησίον του καὶ νὰ τὸν ἐξετάζῃς; Καμμία ἄλλη γυνὴ δὲν θὰ ἔπραττεν οὕτω, νὰ ἴσταται ἀκίνητος μακρὰν συζύγου ὅστις ἀφοῦ ὑπέφερε τόσα δεινὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος. Ἄλλὰ πάντοτε ἡ καρδιά σου ἦτο σκληροτέρα λίθου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Τέκνον μου, ἡ ψυχὴ μου κατέχεται ὑπὸ θάμβους, δὲν εἰμφορῶ πλέον μῆτε λέξιν νὰ προφέρω, μῆτε νὰ εὔρω ἐρώτησίν τινα, μῆτε νὰ τὸν ἰδῶ κατὰ πρόσωπον. Ἄλλ' ἐὰν ἀληθῶς ὁ ξένος μας ἦναι ὁ Ὀδυσσεύς, θὰ γνωρισθῶμεν καλλίτερον μεταξὺ μας, διότι ἔχομεν γνωρίσματα μυστικὰ τὰ ὁποῖα μόνοι ἡμεῖς γνωρίζομεν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ θεῖος καὶ πολυπαθῆς Ὀδυσσεύς ἐμεδίασε καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὸν υἱὸν του τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Τηλέμαχε, ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάσῃ ἀκόμη εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην· ταχέως δὲ θέλει πεισθῆ καλλίτερον. Τώρα, ἐπειδὴ εἶμαι ῥυπαρὸς καὶ ῥακενδύτης, μὲ καταφρονεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶμαι ὁ σύζυγός της: Ἄς σκεφθῶμεν ἐν τούτοις τί ἔχομεν καλλίτερον νὰ πράξωμεν. Ὅταν τις φονεύσῃ ἔστω καὶ ἄνθρωπον τοῦ λαοῦ μὴ ἔχοντα πολλοὺς ἐκδικητάς, φεύγει καὶ ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρίδα του· ἡμεῖς ὁμῶς ἐφονεύσαμεν τὰ καλλίτερα στηρίγματα τῆς πόλεως, τοὺς ἐπιφανεστέρους πῶν ἐν τῇ Ἰθάκῃ Ἑλλήνων. Αὐτὸ λοιπὸν σὲ προτρέπω νὰ σκεφθῆς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

Ἄγαπητέ μου πάτερ, σκέφθητι σὺ, διότι ὡς λέγουσιν εἶναι ὁ συνετώτατος τῶν θνητῶν καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συναγωνισθῆ μὲ σέ· ἡμεῖς οἱ ἄλλοι θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν εὐχαρίστως καὶ δὲν φρονῶ ὅτι θὰ μᾶς λείψῃ τὸ θάρρος, ἐφ' ὅσον θὰ ἐπιτρέψῃ ἡ ὑπάρχουσα εἰς ἡμᾶς δύναμις.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ ἔμφρων Ὀδυσσεύς.

Ἄκουσον τὶ νομίζω συμφερότερον. Λουσθήτε ἐν πρώτοις καὶ φορέσατε χιτῶνας, διατάξατε δὲ τὰς ὑπηρετρίαις νὰ λάβωσιν ἐκ τῆς οἰκίας τὰ κάλλιστα ἐνδύματα· ἔπειτα ὁ αἰοιδὸς, μὲ τὴν ἀρμονικὴν τοῦ λύραν, θὰ δώσῃ τὸ σημεῖον διασκεδαστικοῦ χωροῦ, ἵνα ἀκούοντες ἡμᾶς ἔξωθεν οἱ γείτονές μας ἢ οἱ διαβάται νομίωσιν ὅτι πανηγυρίζομεν ἐδῶ γάμους, καὶ ἵνα μὴ ἡ φήμη τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων διασπαρῆ πρὶν μεταβῶμεν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς βοσκούς μας· ἐκεῖ δὲ θὰ σκεφθῶμεν ὅ,τι μᾶς ἐμπνεύσει ὁ ἄρχων τοῦ Ὀλύμπου.»

Ταῦτα εἶπεν, ὑπήκουσαν δὲ εἰς αὐτὸν οἱ ὑπηρεταί· καὶ πρῶτον μὲν ἐλούσθησαν, ἐφόρεσαν χιτῶνας καὶ αἱ γυναῖκες ἐκαλλωπίσθησαν, ἔπειτα δὲ ὁ θεῖος ποιητῆς ἔλαβε τὴν λύραν τοῦ καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἰδέων ἀσμάτων καὶ τῶν χαριέντων χορῶν. Ὅλον τὸ ἀνάκτορον ἀντήχησεν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν χορευτῶν, τῶν ἀνδρῶν καὶ εὐζώνων γυναικῶν. Ὅσοι δὲ τοὺς ἤκουον ἔξωθεν ἔλεγον μεταξὺ τῶν. «Βεβαίως κανεὶς ἐκ τῶν πολλῶν μνηστήρων θὰ ἐορτάζῃ τέλος τοὺς γάμους τοῦ μετὰ τῆς βασιλείσης. Τί ἀθλία γυνή! δὲν εἰμπόρεσε νὰ φυλάξῃ διὰ παντός τὴν οἰκίαν τοῦ πρώτου συζύγου της καὶ νὰ περιμείνῃ τὴν ἐπιστροφὴν του.»

Οὕτως ὠμίλουσιν οἱ πολῖται, διότι δὲν ὑπώπτευον τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τούτοις ἡ Εὐρυνόμη ἔλουσε τὸν μεγάλθυμον Ὀδυσσεά καὶ τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου, περὶ αὐτὸν δὲ ἔρριψε χιτῶνα ὠραῖον καὶ λαμπρὸν ἐπενδύτην, ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἑξαισίαν καλλονὴν καὶ τὸν ἀνέδειξεν ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ

δὲ ἔρριψε κυματίζοντα μαλλία, ὅμοια μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ὑακίνθου. Ὅπως ἐπιτήδειος τεχνίτης, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἡφαιστος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐδίδαξαν ἐργασίας παντοειδεῖς, χρυσώνει τὸν ἄργυρον καὶ ἐκτελεῖ χαρίεντα ἔργα, οὕτως ἡ θεὰ ἐπέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἥρωος θείαν χάριν. Ἐξελθὼν δὲ τοῦ λουτροῦ ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐγερθῆ. Ἐστράφη δὲ πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ εἶπε.

«Σκληρὰ ! οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες τὸν Ὀλυμπον σοὶ ἔδωκαν καρδίαν σκληροτέραν πάσης ἄλλης γυναικός. Καμμία ἄλλη γυνὴ δὲν θὰ ἴστατο οὕτως ἀτάραχος μακρὰν συζύγου ὅστις ἀφοῦ ὑπέφερε τόσα δεινὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος. Ἄλλ' ἐλθέ, Εὐρύκλεια, ἐτοίμασον τὴν κλίνην διὰ νὰ ἀναπαυθῶ μόνος, διότι ἡ Πηνελόπη εἰς τὰ στήθητες περικλείει βεβαίως ψυχὴν σιδηρὰν.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Σκληρὲ ! μῆτε ὑπερήφανος εἶμαι, μῆτε καταφρονῶ, μῆτε θαυμάζω ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἀλλ' ἠξέυρω κελῶς ποῖος ἦσο ὅτε ἀνεχώρεις ἐκ τῆς Ἰθάκης. Ἐμπρὸς, Εὐρύκλεια, στρῶσον παχὺ στρῶμα εἰς τὸν στερεὸν θάλαμον τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἶχε κατασκευάσει, μετάφερον ἐκεῖ τὴν δυνατὴν κλίνην καὶ θέσατε ἐπ' αὐτῆς δέρματα, σκεπάσματα καὶ τάπητας λαμπρούς.»

Αὕτη ἦτο ἡ τελευταία δοκιμασία τὴν ὁποίαν ἐπεφύλαξε διὰ τὸν σύζυγόν της. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς στενάζων εἶπεν.

«Ἦ γύναι, πειρακτικὸν λόγον εἶπες. Ποῖος λοιπὸν μετεκίνησε τὴν κλίνην μου ; δύσκολον θὰ ἦτο τὸ ἔργον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν μᾶλλον ἐπιτήδειον ἄνθρωπον, ἐκτὸς ἐὰν θεὸς τις ἐπερχόμενος τὸν ἐβοήθει νὰ τὴν μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ. Οὐδεὶς τῶν θνητῶν, ἔστω καὶ νεώτατος, θὰ ἠδύνατο νὰ τὴν μετακινήσῃ εὐκόλως, ἐπειδὴ ὑπάρχει μέγα σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔκαμα ἐγὼ μόνος καὶ οὐδεὶς ἄλλος. Ἐντὸς τῶν αὐλῶν ὑπῆρχε θαλερὰ καὶ ἀκμαία ἐλαία, ὁ κορμὸς τῆς ὁποίας εἶχε τὸ πάχος στήλης. Συνήθροισα μεγάλους λίθους, καὶ ἔκτισα τοὺς τοίχους τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου μέχρις οὗ περιέκλεισα

τὸν κορμὸν τοῦτον, ἐπεστέγασα δὲ αὐτὸν καὶ τὸν ἔκλεισα διὰ πυκνῶν θυρῶν στερεῶς ἐφαρμοζομένων. Τότε ἔκοψα τοὺς πυκνοὺς κλάδους τοῦ δένδρου, περιέξεσα τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ στελέχους ἀρχίζων ἀπὸ τὰς ρίζας, καὶ ἔπειτα τῇ βοηθείᾳ τοῦ χαλκίνου πελέκεως καὶ τῆς στάθμης ἐλείανα αὐτὸν καὶ κατεσκεύασα τοὺς πόδας τῆς κλίνης, ἐτύρηνσα δὲ ὅλα μὲ τὸ τρυπάνιον. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης κατεσκεύασα ἐξ ὀλοκλήρου τὴν κλίνην μου, τὴν ὁποίαν ἐκαλλώπισα μὲ χρυσόν, μὲ ἄργυρον καὶ μὲ ἐλεφαντόδοντα, τὸ βάθος δὲ αὐτῆς ἐσχημάτισα ἐκ δερμάτων βοείων φοινικοχρόων. Τοῦτο εἶναι, ὦ γύναι, τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον θὲν εἰμφορεῖς νὰ παραγνωρίσης. Τώρα ὅμως ἀγνοῶ ἐὰν ἡ κλίνη αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὴν κατεσκεύασα, ἢ ἐὰν ἐπιτήδειός τις τεχνίτης κόψας τὴν βάση της ἠδυνήθη νὰ τὴν μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ.»

Ἐνῶ ὠμίλει ὁ Ὀδυσσεὺς, ἡ Πηνελόπη ἠσθάνετο τὴν καρδίαν της λειποψυχοῦσαν καὶ τὰ γόνατά της λυόμενα, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ παραγνωρίσῃ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα μὲ τόσῃν ἀκρίβειαν τῇ περιέγραφεν ὁ σύζυγός της. Ἀμέσως δὲ δακρύσασα ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, περιεπτύχθη τὸν τράχηλόν του, κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε.

« Συγχώρησόν με, ἀγαπητέ μου σύζυγε, σὺ ὁ συνετώτατος τῶν ἀνθρώπων ! Οἱ θεοὶ μᾶς ἔκαμον νὰ γνωρίσωμεν τὴν δυστυχίαν, οἱ θεοὶ οἵτινες μᾶς ἐφθόνησαν διότι ἀπελαμβάνομεν τὴν νεανικὴν ἡλικίαν μένοντες πλησίον ἀλλήλων καὶ περιμένοντες εὐτυχὲς γῆρας. Ἀλλὰ μὴ ὀργίζεσαι, μὴ μὲ ἐπιπλήττης ἐὰν ἅμα σὲ εἶδον δὲν σὲ ὑπεδέχθην τρυφερῶς ἢ ψυχὴ μου ἐν τῷ στήθει μου ἔτρεμε μήπως ἄλλος τις ἐρχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μὲ ἀπατήσῃ διὰ τῶν λόγων του, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες μηχανῶνται κακὰ τεχνάσματα. Ὅχι, ἡ καταγομένη ἐκ τοῦ Διὸς Ἀργεῖα Ἑλένη δὲν θὰ παρεδίδοτο εἰς τὸν ἔρωτα ξένου, ἐὰν προσέβλεπεν ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι παῖδες τῶν Ἑλλήνων ἐμελλον νὰ τὴν ἐπαναφέρωσιν οὐκ ἄνε, εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα της. Ἀλλὰ θεὸς τις τὴν

παρέσυρεν εἰς πρᾶξιν ἐπονείδιστον, καὶ δὲν ἐσκέφθη μόνη τῆς τὴν ἀξιοθρήνητον ἐκείνην ἀποπλάνησιν ἐκ τῆς ὁποίας προέκυψαν κατ' ἀρχὰς αἱ δυστυχίαι αὐτῆς καὶ ἡμῶν. Τώρα μοὶ περιέγραψες διὰ καταφανῶν σημείων τὴν συζυγικὴν μας κλίνην τὴν ὁποίαν δὲν εἶδεν ἄλλος θνητός. Ἡμεῖς μόνοι καὶ ἡ πιστὴ Ἀκτορίς τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκεν ὁ πατὴρ μου ὅταν ἦλθον εἰς τὴν νῆσον ταύτην καὶ εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῆς ὁποίας παρεδόθησαν αἱ θύραι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου μας, γνωρίζομεν τὰ μυστήρια αὐτῆς. Ἐπεισας δὲ τέλος τὴν καρδίαν μου μὲ ὄλην τὴν δυσπιστίαν τὴν ὁποίαν εἶχον.»

Οἱ λόγοι οὗτοι διήγειρον εἰς τὸ στήθος τοῦ ἥρωος τὴν ἐπιθυμίαν τῶν δακρῶν· ἔκλαυσε λοιπὸν θλίβων εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τὴν πιστὴν καὶ ὠραίαν σύζυγόν του. Ὅπως ἡ ξηρὰ ἐμφανίζεται καὶ φαιδρύνει τοὺς ναυαγοὺς τῶν ὁποίων τὸ πλοῖον συνέτριψεν ὁ Ποσειδῶν ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων, παρασυρόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τρικυμίας, ὀλίγιστοι δὲ ἐξ αὐτῶν, κυλινδούμενοι ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ἀβύσσου ὠθοῦνται εἰς τὸ παράλιον, κολυμβῶντες δὲ καὶ ἔχοντες τὸ σῶμα περιρρέομενον ὑπὸ ἀφροῦ ἀναρρίχωνται εἰς τὴν ξηρὰν μετ' ἀγαλλιάσεως διότι ἀπέφυγον τὸν ὄλεθρον, οὕτω καὶ ἡ βασίλισσα ἐθεώρει μετ' ἀγαλλιάσεως τὸν σύζυγόν της καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν λαιμόν του τοὺς λευκοτάτους βραχίονάς της· ἤθελε δὲ καταλάβει αὐτοὺς ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως οὕτω κλαίοντας, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ δὲν συνελάμβανεν ἄλλην σκέψιν. Σταματήσασα τὴν μακρὰν νύκτα εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὀρίζοντος, ἐμπόδισε τὴν χρυσόθρονον Ἥω εἰς τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ δὲν ἄφησεν αὐτὴν νὰ ζεύξῃ τοὺς ταχύποδας ἵππους της, τὸν Λάμπον καὶ τὸν Φάεθοντα οἵτινες σύροντες αὐτὴν φέρουσι τὸ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὴν ἀγαπητὴν του σύζυγον.

ἌΩ γύναι, ἀκόμη δὲν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα τῶν δοκιμασιῶν μας, ἀλλὰ μᾶς μένει ἀκόμη μεγάλη καὶ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις τὴν ὁποίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτελέσω.

Οὕτω μὲ προεφήτευσεν ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου ὅταν κατέβη εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος διὰ νὰ ἐρωτήσω τὸν Θεβαῖον μάντιν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἐμοῦ καὶ τῶν συντρόφων μου. Ἄλλ' ἀκολούθησόν με, ἔλθε νὰ συμμερισθῆς τὴν κλίνην μου, ὧ γύναι, καὶ ἄς ἀπολαύσωμεν τέλος ἐπὶ τῆς αὐτῆς στρωμνῆς τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Εἰς μὲν τὴν κλίνην σου θὰ ὑπάγωμεν ἅμα θελήσης, ἀφοῦ οἱ θεοὶ ἐπέτρεψαν νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν λαμπρὸν οἶκόν σου καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἄλλὰ ποία εἶναι ἡ δοκιμασία τὸν ὁποῖαν ἐσυλλογίσθης καὶ τὴν ὁποῖαν οἱ θεοὶ ἔβαλον εἰς τὴν ψυχὴν σου; θὰ τὴν μάθω ἡμέραν τινὰ, καὶ προτιμότερον εἶναι νὰ μὲ τὴν εἴπῃς ἀμέσως.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Σκληρὰ! διατί θέλεις διὰ τῆς ἐπιμονῆς σου νὰ μάθῃς τὸ μυστικόν μου; δὲν δύναμαι νὰ σοὶ τὸ κρύψω, καὶ θὰ σοὶ τὸ εἶπω ἀμέσως. Ἡ ψυχὴ σου θὰ θλιβῇ ἔνεκα τούτου, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ λυπηθῶ. Ὁ μάντις μὲ διέταξε νὰ περιέλθω εἰς πολλὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων. «Θὰ ἀναχωρήσης πάλιν, ἀμὲ εἶπε, καὶ θὰ διατρέξῃς τὰς πόλεις κρατῶν κωπίον μέσῃς χρισὸς οὔ φθάσης εἰς λαοὺς ἀδαεῖς τῆς θαλάσσης, μὴ μεταχειριζομένους ἄλλας εἰς τὰ φαγητά των, μὴ γνωρίζοντας ἅτι ἐστὶν ἐρυθροβαφὲς πλοῖον, ἢ κώπη, ἧτις εἶναι ἡ πτέρυξ αὐτῶν πλοίων. Θὰ σοὶ ὑποδείξω σημεῖον φανερόν τὸ ὑποῖον «δὲν θὰ σὲ λανθάσῃ. Θὰ συναντήσης ἄλλον ὁδοιπόρον ὅστις «θὰ νομίσῃ ὅτι κρατεῖς πτύον ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου ὤμου σου. «Τότε ἐμπηξόν τὸ κωπίον σου εἰς τὴν γῆν καὶ θυσίασον ἀπομπωδῶς εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἓνα κριόν, ἓνα ταῦρον καὶ ἓνα κάπρον, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπίστρεψον εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ θυσίασον κατὰ τὴν τάξιν των εἰς ὅλους τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, τοὺς κατοικοῦντας τὸν εὐρύχωρον οὐρανόν, ἱεράς ἀεκατόμβας. Σὲ δὲ μακρὰν τῆς θαλάσσης γλυκὺς θάνατος ἀθέλει ἔλθει καὶ σὲ καταλάβει βεβαρημένον ὑπὸ εὐτύχοῦς ἀγήρατος καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ εὐδαιμόνων λαῶν. Ναι,

«προσέθηκέν ὁ μάντις, ὅλα αὐτὰ τὰ ὅποια σοὶ λέγω θὰ ἐκτελεσθῶσι.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη.

«Ἐὰν τούλάχιστον οἱ θεοὶ σοὶ ὑπόσχονται εὐτυχῆς γῆρας, μοὶ μένει ἐλπίς ὅτι θὰ διέλθῃς σῶος καὶ ἀβλαβῆς διὰ τῶν νέων τούτων δοκιμασιῶν.»

Ἐνῶ αὐτοὶ συνωμίλουν οὕτω, ἡ Εὐρυνόμη καὶ ἡ τροφός, ὑπὸ τὴν λάμπην τῶν δάδων, ἐκάλυπτον τὴν κλίνην μὲ μαλακὰ ὑφάσματα. Ἀφοῦ δὲ ἔστρωσαν μετὰ ζήλου τὸ παχὺ στρώμα, ἡ μὲν Εὐρύκλεια ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν της, ἡ δὲ Εὐρυνόμη κρατοῦσα φῶς τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν συζυγικὸν θάλαμον· ἅμα δὲ τοὺς εἰσήγαγεν ἐμακρύνθη καὶ οἱ σύζυγοι ἀνέβησαν μετὰ πόθου εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθεῖσαν κλίνην των.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ βοσκὸς ἔπαυσαν τὸν χορὸν καὶ ἔσταμάτησαν τὰς γυναῖκας· αὐτοὶ δὲ ἐκοιμήθησαν εἰς τὸ μέγαρον τὸ ὅποῖον περιεκύκλουν τὰ σκότη.

Ἐν τούτοις οἱ δύο σύζυγοι, ἀφοῦ παρεδόθησαν εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ ἔρωτος, ἐξηκολούθησαν τερπόμενοι διὰ τῶν ἀμοιβαίων διηγήσεών των. Ἡ εὐγενεστάτη τῶν γυναικῶν εἶπεν ὅσα εἶχεν ὑποφέρει εἰς τὴν οἰκίαν βλέπουσα τὸ μισητὸν πλῆθος τῶν μνηστήρων, οἵτινες συναθροισθέντες δι' αὐτήν, κατέτρωγον τοὺς βόας της, τὰ παχέα πρόβατά της, καὶ ἐκένουν τὸν οἶνον ἀπὸ τοὺς πίθους. Ἐπειτα ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς διηγήθη ὅσα κακὰ ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅσα ὑπέστη αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἡ δὲ Πηνελόπη τὸν ἤκουε χαίρουσα καὶ ὁ ὕπνος δὲν ἐπλησίαζεν εἰς τὰ βλέφαρά της πρὶν ὁ Ὀδυσσεὺς τελειώσῃ τὴν διήγησίν του.

Κατ' ἀρχὰς διηγήθη πῶς κατέστρεψε τὴν πόλιν τῶν Κικλώνων, πῶς ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς γονίμου γῆς τῶν Λωτοφάγων· ἔπειτα τὴν σκληρότητα τοῦ Κύκλωπος καὶ πῶς ἐξεδικήθη τὸν θάνατον τῶν γενναίων συντρόφων του τοὺς ὁποίους ἐκεῖνος ἔπραγεν ἀνηλεῶς· ἔπειτα τὴν γενναίαν φιλοξενίαν τοῦ

Αἰόλου, τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον ἔλαβε παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του, τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν ἣτις δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἐπανίδῃ ἀμέσως τότε τὴν πατρίδα του, καὶ τὴν μανιώδη τρικυμίαν ἣτις τὸν ἀνῆρπασε στενάζοντα εἰς τὸ ἰχθυοτρόφον πέλαγος.

Διηγῆθη ἀκολούθως πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Τηλέπυλον, πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων, καὶ πῶς ἀπώλεσεν ὄλον τὸν στόλον του, ἐκτὸς ἐνὸς μόνου πλοίου μὲ τὸ ὁποῖον ἐσώθη· ἔπειτα τὰ τεχνάσματα τῆς Κίρκης, ἔπειτα τὸ ταξειδίον του διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Θηβαίου Τειρεσίου εἰς τὰ Ζοφερά βασιλεία τοῦ Πλούτωνος, ὅπου εἶδεν ὄλους τοὺς συντρόφους του καὶ τὴν μητέρα του ἣτις τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέθρεψεν ὅτε ἦτο μικρός.

Εἶπεν ἀκόμη πῶς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῶν Σειρήνων, πῶς παρέπλευσε τὰς Πλαγκτὰς πέτρας, τὴν φρικώδη Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγωσι χωρὶς νὰ τῇ ἀφήσωσι θύματα. Εἶπε τὸν φόνον τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου, τοὺς τρομεροὺς κεραυνοὺς μὲ τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς ἐκτύπησε τὸ ταχὺ πλοῖόν του, καὶ τὸν θάνατον τῶν ἀνδρείων συντρόφων του, οἵτινες ὄλοι ἐχάθησαν χωρὶς νὰ δυνηθῇ κανεὶς νὰ διαφύγῃ τὴν μαύριν μοῖραν. Εἶπε πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον Ὠλυγίαν ὅπου ἡ νύμφη Καλυψὼ εἰς τὸ βραθὺ σπήλαιόν της, ἐπιθυμοῦσα νὰ τὸν ἔχῃ σύζυγον, τὸν ἐπεριποιεῖτο τρυφερῶς καὶ τῷ ὑπέσχετο ἀθανασία καὶ αἰωνίαν νεότητα, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῇ νὰ πείσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ στήθη του· πῶς, μετὰ πολλὰς τάλαιπωρίας, ἤραξεν εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων οἵτινες τὸν ἐτίμησαν ὡς θεόν, τὸν ἀπέστειλαν διὰ πλοίου εἰς τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του, καὶ τῷ ἔδωσαν πολὺτιμα ὑφάσματα, χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἐν ἀφθονίᾳ. Τοιοῦτοτρόπως ἐτελείωσεν ἡ διήγησις του· τότε δὲ ὁ εὐεργετικὸς ὕπνος κατέλαβε τὰς αἰσθήσεις του καὶ κατέπαυσε τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς του.

Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηναῖα, συλλαβοῦσα νέαν σκέψιν, περιέμενε νὰ χορτάσθῃ ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀπὸ ἐρωτικὴν ἡδονὴν

καὶ ἀνάπαυσιν. Ἐπειτα διήγειρεν ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ τὴν χρυσόθρονον αὐγὴν διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς μαλακῆς τοῦ κλίνης καὶ εἶπεν εἰς τὴν Πηνελόπην.

α Ἀγαπητὴ γύναι, πολλὰς ἕως τῶρα ὑπέστημεν δοκιμασίας, σὺ μὲν κλαίουσα εἰς τὸν οἶκον τοῦτον τὴν πλήρη τάλαιπωριῶν ἐπιστροφὴν μου, ἐγὼ δὲ διότι, μὲ ὄλας τὰς προσπαθείας μου, ἐκρατούμην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν μακρὰν τῆς γλυκείας πατρίδος μου. Ἐπειδὴ ὅμως τέλος πάντων ἐπανεύρομεν τὴν ποθητὴν ταύτην στρωμνὴν, πρόσεχε εἰς τὴν οἰκίαν μου τοὺς θησαυροὺς οἵτινες μοὶ ἀνήκουσι. Διὰ νὰ ἀντικαταστήσω τὰ ποίμνια τὰ ὅποια κατέφαγον οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες, ἄλλα μὲν θὰ ἀρπάσω ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἄλλα δὲ θὰ μοὶ προσφέρωσιν οἱ Ἕλληνες μέχρι οὗ γεμίσωσιν αἱ ἐπαύλεις μου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ μεταβῶ εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς πολυδένδρους κήπους μου διὰ νὰ ἴδω τὸν πατέρα μου ὅστις θλίβεται τόσον διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Βίς σὲ δὲ, ἀγαπητὴ μου γύναι, ἰδοὺ τὶ διατάττω μολονότι εἶσαι λίαν συνετὴ μετ' ὀλίγον, καθ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἡμέρα, ἡ φήμη τοῦ φόνου τῶν μνηστῆρων θὰ διασπαρῆ εἰς τὰ ἔξω· ἀνάβα λοιπὸν εἰς τὰ ἀνώτερα δώματά σου μὲ ὄλας τὰς γυναϊκᾶς σου, καὶ μένε κεκλεισμένη χωρὶς νὰ συγκοινωνήσης μὲ κανένα ἐκ τῶν Ἑλλήνων. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἦρωσ ἐκάλυψε τοὺς ὤμους τοῦ μὲ ὠραῖα ὄπλα, ἐξύπνισε τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς δύο βοσκούς, καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των πολεμικὰ ὄπλα. Οὗτοι δὲ ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν, ὠπλίσθησαν διὰ χαλκοῦ, ἤνοιξαν τὰς θύρας καὶ ἐξῆλθον προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ἦδη ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖα τοὺς ἐκάλυπτε δι' ὀμίχλης καὶ τοὺς ὠδήγησε ταχέως ἔξω τῆς πόλεως.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Ω:

Ἐν τούτοις ὁ Ἑρμῆς προσεκάλει τὰς ψυχὰς τῶν μνηστῆρων. Ὁ θεὸς τῆς Κυλλήνης ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα τὴν ὠραίαν χρυσοῦν ῥάβδον δι' ἧς κατὰ βούλησιν ἀποκοιμίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἢ ἐξυπνᾷ τοὺς κοιμωμένους. Ἐκίνει δὲ αὐτὴν καὶ ὠδήγει τὰς ψυχὰς αἵτινες τὸν ἠκολούθουν βομβοῦσαι. Οἷος εἶναι ὁ τριγμὸς τὸν ὁποῖον ἐκφέρουσιν αἱ νυκτερίδες περιιπτάμεναι εἰς τὸ βάθος θείου ἄντρου ὅταν καμμία ἐξ αὐτῶν πέσῃ ἐκ τοῦ βράχου ὅπου ὄλαι κρατοῦνται προσκεκολλημέναι, τοιοῦτον τριγμὸν ἐξέφερον αἱ συμπορευόμεναι ἐκεῖναι ψυχαί. Ὁ εὐεργετικὸς θεὸς προηγεῖτο αὐτῶν καὶ τὰς ἔφερεν εἰς τὰς ζοφεράς ὁδοὺς. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς τὰ ρεῖθρα τοῦ Ὠκεανοῦ, ὑπερέβησαν τὴν Λευκάδα πέτραν, τὰς πύλας τοῦ Ἥλιου, τὸν λαὸν τῶν Ὀνειρων, καὶ τέλος εἰσῆλθον εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα ὅπου ὅπου κατοικοῦσιν αἱ ψυχαί, αἱ εἰκόνες αὐταὶ τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων. Ἐκεῖ συνήντησαν τὴν ψυχὴν τοῦ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Ἀντιλόχου καὶ τοῦ Αἴαντος, ὅστις ἦτο κάλλιστος κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφήν ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλληνας μετὰ τὸν ἀμώμητον υἱὸν τοῦ Πηλέως. Περὶ αὐτὸν ἔσπευδον οἱ ἄλλοι, ὅτε ἐπίλθην ἡ τεθλιμμένη ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν ψυχῶν τῶν συντρόφων του οἵτινες συγχρόνως μὲ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Αἰγίσθου ὑπέστησαν τὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν. Πρὸς τοῦτον πρώτη ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως εἶπεν.

α Ἀτρείδη, ἐνομιζομεν ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ἡρώων σὺ ἦσο ὁ ἀγαπητότερος εἰς τὸν τερπικέραυνον Δία, διότι εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος, ὅπου οἱ Ἑλληνες ὑπέστησαν τόσα δεινὰ, ἐξασίλευες ἐπὶ πολλῶν καὶ ἀνδρείων πολεμιστῶν. Καὶ ὅμως φεῦ! σὺ πρῶτος ἔμελλες γὰ ὑποστῆς τὴν ὀλεθρίαν μοῖραν

πὴν ὁποῖαν κανεῖς ἄνθρωπος δὲν ἀποφεύγει ἅμα γεννηθῆ.
 ὦ! διατὶ δὲν ἔπεσας πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τρωάδος, ἀπο-
 λαύων τῶν τιμῶν αἵτινες ἀνῆκον εἰς τὸν βαθμὸν σου! ὅλοι
 οἱ Ἕλληνες θὰ σοὶ ἤγειρον τάφον, καὶ θὰ ἐκκληροδοτεῖς εἰς
 τὸν υἱόν σου διὰ τὸ μέλλον μεγάλην καὶ αἰωνίαν δόξαν·
 ἀλλ' ἡ μοῖρα ἠθέλησε νὰ ἀπολεσθῆς μὲ ἀξιοθρήνητον θά-
 νατον. »

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγα-
 μέμνονος.

« ὦ μακάριε υἱὲ τοῦ Πηλέως, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀ-
 χιλλεῦ, σοὶ ἐπέπρωτο νὰ ἀποθάνῃς εἰς τὴν Τρωάδα μακρὰν
 τῆς Ἑλλάδος, περὶ σὲ δὲ οἱ μᾶλλον ἀνδρεῖοι Ἕλληνες καὶ
 Τρῶες ἐφονεύθησαν μαχόμενοι περὶ τοῦ σώματός σου· σὺ ἐν
 τούτοις ἔκεισο ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ, ἐκάλυπτες μέγα διά-
 στημα, καὶ ἤδη εἶχες λησμονήσει τὴν ἰκανότητά σου περὶ
 τὸ διευθύνειν τοὺς ἵππους. Ἐπολεμοῦμεν ἐπὶ ὅλην τὴν ἡμέ-
 ραν, καὶ ἡ μάχη οὐδόλως θὰ κατέπαυεν εἰάν ὁ Ζεὺς δὲν διέ-
 κοπτεν αὐτὴν διὰ καταιγίδος. Τέλος σὲ ἀπεσύραμεν ἀπὸ
 τὴν σφαγὴν ἐκείνην καὶ σὲ ἀπεθέσαμεν πρὸ τῶν πλοίων μας
 ἐπὶ ἐπικηδείου στρωμνῆς, ἐπλύναμεν δὲ τὸ ὠραῖον σῶμά σου
 μὲ χλιαρὸν ὕδωρ, σὲ ἐχρῖσαμεν, καὶ περὶ σὲ οἱ Ἕλληνες
 κλαίοντες θερμὰ δάκρυα ἔκειρον τὰς κόμας των. Τότε ἡ μή-
 τηρ σου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν ἀθανάτων θυγατέρων τοῦ
 Νηρέως, ἐξῆλθε τῶν κυμάτων ἅμα ἔμαθε τὴν φρικώδη εἴ-
 δησιν, θεῖα δὲ βοή διηγέρθη ὑπεράνω τοῦ πόντου. Κατα-
 ληφθέντες οἱ Ἕλληνες ὑπὸ φόβου, θὰ κατέφευγον εἰς τὰ
 πλοῖά των, εἰάν ἦρας τις συνετὸς καὶ πεπειραμένος, εἰάν ὁ
 Νέστωρ δὲν τοὺς ἐμπόδιζεν, ὅστις πρῶτος πάντοτε ἔδιδε
 καλὰς συμβουλὰς. Μὲ πνεῦμα πλῆρες εὐμενείας ἐδημηγόρησε
 πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε.

« Σταθῆτε, Ἀργεῖοι, καὶ μὴ φεύγετε· ἰδοὺ ἔρχεται ἡ μή-
 ατηρ μου μετὰ τῶν ἀθανάτων ἀδελφῶν της διὰ νὰ ἰδῆ τὸν
 «φονευθέντα υἱόν της.»

« Ταῦτα εἶπεν, ἀπηλλάγησαν δὲ τοῦ φόβου οἱ μεγάθυμοι

Ἕλληνες. Ἐν τούτοις αἱ θυγατέρες τοῦ Νηρέως ἴσταντο περὶ σέ, κλαίουσαι πικρῶς καὶ καλύπτουσαι τὸ σῶμά σου μὲ θαυμάσια φορέματα· αἱ ἑννέα Μοῦσαι ἔμελλον ἀλληλοδιαδόχως πένθιμα ἄσματα καὶ κανεῖς ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἰδύνατο νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του, τόσον τοὺς συνεκίνει ἡ ἀρμονικὴ Μοῦσα. Ἐπὶ δεκαεπτὰ ἡμέρας καὶ δεκαεπτὰ νύκτας θεοὶ καὶ θνητοὶ ἐκλαίονεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ὀγδόην σὲ παρεδόσαμεν εἰς τὰς φλόγας καὶ ἐθυσιάσαμεν ἄπειρα πρόβατα καὶ βόας μὲ ὑπερήφανον μέτωπον. Τὸ σῶμά σου, χρισθὲν δι' ἐλαίου, καλυφθὲν ὑπὸ γλυκυτάτου μέλιτος, περιετυλίχθη εἰς θαυμάσια φορέματα καὶ ἡ φλόξ κατέφαγεν αὐτό· πλῆθος ἡρώων Ἑλλήνων ἐκινουῦντο ἔνοπλοι περὶ τὴν πυράν σου, πεζοὶ ἢ ἐπὶ ἀρμάτων, διηγέρθη δὲ μέγας θόρυβος. Τέλος σὲ κατέκαυσε τὸ πῦρ τοῦ Ἥφαιστου. Ἄμα δὲ τῇ πρώτῃ τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ὦ Ἀχιλλεῦ, συνήθροισαμεν τὰ ὀστά σου καὶ τὰ ἐβυθίσαμεν εἰς ἀρώματα καὶ ἄκρατον οἶνον, ἡ δὲ μήτηρ σου ἔδωκε μεγάλην κάλπην χρυσοῦν, ἡ ὁποία μᾶς εἶπεν ὅτι ἦτο δῶρον τοῦ Διονύσου καὶ ἔργον τοῦ ἐνδόξου Ἥφαιστου. Ἐκεῖ, εὐγενῆ Ἀχιλλεῦ, ἀναπαύονται τὰ ὀστά σου ἀναμιξ μετὰ τῶν τοῦ Πατρόκλου, ὀλίγον μακρὰν ἀπὸ τὰ τοῦ Ἀντιλόχου, ἐκείνου τὸν ὁποῖον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενoitίου ἡγάπας περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους συντρόφους σου. Ἄνωθεν τῆς κάλπης ὁ ἱερός στρατὸς τῶν ἀνδρείων Ἑλλήνων ἀνήγειρε μέγαν καὶ θαυμαστὸν τάφον εἰς τὴν κορυφὴν ἀκρωτηρίου τινός, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου θὰ καθίσταται ὁρατὸς εἰς τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐκείνων οἵτινες εἰς τὸ μέλλον νὰ διαπλέωσι τὴν θάλασσαν. Ἡ μήτηρ σου δὲ ζητήσασα παρὰ τῶν θεῶν περικαλλῆ βραβεῖα τὰ ἔθεσεν ἐν μέσῳ τῶν πολεμιστῶν Ἑλλήνων διὰ τοὺς ἀνδρειότερους. Εἶχα παρευρεθῆ εἰς πολλοὺς ἐπιταφίους ἀγῶνας, ὅτε, ἐπὶ τοῦ τάφου βασιλέως, ἀγωνίζονται οἱ νέοι καὶ ἐτοιμάζονται τὰ βραβεῖα· ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ μου κατελήφθην ὑπὸ μεγαλειότη-

ρου θαυμασμοῦ ὅταν εἶδον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πλησίον τοῦ σώματος σου ἔφερον ἢ ἀργυρόπους Θετίς. Ἦσο ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀθανάτους, Ἀχιλλεῦ, ἀποθανὼν δὲ δὲν ἀπώλεσας τὸ ὄνομά σου, ἀλλὰ πάντοτε ἡ δόξα σου θὰ ἦναι ἀνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐγὼ ὅμως τί ἀπήλαυσα, ἀφοῦ διεξήγαγον τὸν πόλεμον; Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ὁ Ζεὺς μοὶ ἐπεφύλαξε θάνατον ὀδυνηρὸν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰγίσθου καὶ ἀπίστου γυναικός.»

Κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ἐπλησίασεν ὁ Ἑρμῆς ὀδηγῶν τὰς ψυχὰς τῶν μνηστῆρων τοὺς ὁποίους ἐφόνευsen ὁ Ὀδυσσεύς. Εἰς τὴν θέαν ταύτην οἱ ἥρωες ἐκπλαγέντες ἔδραμον πρὸς συνάντησίν των. Ἀνεγνώρισε δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος τὸν ἔνδοξον υἱὸν τοῦ Μελανέως Ἀμφιμέδοντα ὅστις ἄλλοτε τὸν ἐφιλοξένηsen εἰς τὴν Ἰθάκην. Πρώτη δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου τῷ ἀπέτεινε τὰς ἐρωτήσεις ταύτας.

«Ἀμφιμέδον, διατί κατέβητε εἰς τὰς ζοφεράς χώρας ὅλοι ἐκλεκτοὶ καὶ συνηλικιωταί; κανεῖς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ ἄλλως ἐντὸς μιᾶς πόλεως τοὺς καλλιτέρους ἀνδρας. Μήπως ὁ Ποσειδῶν σᾶς κατέστρεψεν εἰς τὰ πλοῖα διεγείρας ἀνέμους τρομεροὺς καὶ κύματα μανιώδη; ἢ μήπως ἐπὶ τῆς ξηρᾶς σᾶς ἐφόνευσαν ἀνδρες πολέμιοι τῶν ὁποίων ἠρπάζετε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἢ οἵτινες ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν γυναικῶν των; Ἀποκρίθητι εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, διότι καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ξένος σου· ἐλησμόνησας ὅτι μὲ ὑπεδέχθης εἰς τὴν οἰκίαν σου ὅταν μετὰ τοῦ θεοῦ Μενελάου ἦλθον διὰ νὰ παρακινήσω τὸν Ὀδυσσεᾶ νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν Τρωάδα; Ἐδαπανήσαμεν ἕνα μῆνα διὰ νὰ κάμωμεν τὸ ταξίδιον ἐκεῖνο καὶ νὰ διαπλεύσωμεν τὴν εὐρεΐαν θάλασσαν, καὶ μόλις κατορθώσαμεν νὰ πείσωμεν τὸν πορθητὴν τῶν πόλεων.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντηsen ἀμέσως ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀμφιμέδοντος.

«Ἐνδοξε Ἀτρεΐδη, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἐνομοῦμαι ὅλα ταῦτα ὅπως τὰ λέγεις. Ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ διη-

γηθῶ καταλεπτῶς τὸ θλιβερόν τέλος τῆς ζωῆς μας. Ἡμεθᾶ μνηστῆρες τῆς συζύγου τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀποδημοῦντος Ὀδυσσεύς, ἣτις προμελετῶσα τὸν θάνατον καὶ τὸν ὄλεθρον ἡμῶν οὔτε νὰ ἀρνηθῆ τὸν μισητὸν γάμον ἐτόλμα οὔτε ἀπεφάσιζε νὰ τὸν ἐκτελέσῃ. Μηχανευθεῖσα νέαν πανουργίαν ἤρχισε νὰ ὑφαίνῃ εἰς τὸν οἶκόν της μέγα καὶ λεπτότατον πανίον λέγουσα εἰς ἡμᾶς. αὖ ὦ νέοι μνηστῆρές μου, ἀφοῦ ὁ πθεῖος Ὀδυσσεὺς ἀπέθανε, περιμείνατε, μὲ ὄσην καὶ ἂν ἔρχετε ἀνυπομονησίαν νὰ μὲ νυμφευθῆτε, ἕως νὰ τελειώσῃ τὸ πανίον τοῦτο καὶ μὴ θελήσετε νὰ χαθοῦν εἰς μάτην τὰ στήματα μου. Εἶναι τὸ σάβανον τοῦ ἥρωος Λαέρτου, ὅταν πτέλος ἢ ἀνεξιλέωτος μοῖρα τὸν βυθίσῃ εἰς τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ θανάτου. Βεβαίως δὲν θὰ θελήσετε νὰ εὔρεθῆ μεταξὺ τοῦ λαοῦ καμμία Ἑλληνίς ἣτις νὰ μὲ ἐπιπλήξῃ διότι ἀφήκα νὰ ἐνταφιασθῆ χωρὶς σάβανον βασιλεὺς ὅστις συνήθροισε πτόσα πλούτη.» Ταῦτα εἶπεν, ἡμῶν δὲ ἡ γενναία καρδιά ἐπέισθη. Ἐκτοτε, ἀνὰ πᾶσαν μὲν ἡμέραν ὕφαινε τὸ μέγιστον πανίον, κατὰ δὲ τὴν νύκτα τὸ διέλυεν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν δάδων. Καὶ ἐπὶ τρία μὲν ἔτη εἶχε τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ κρύπτεται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τὴν ἐπιστεῦομεν. Ἄλλ' ὅτε ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος, ὅτε αἱ ἐποχαὶ ἤρχισαν πάλιν τὴν πορείαν των, ὅτε οἱ μῆνες παρῆλθον καὶ αἱ ἡμέραι συνεπληρώθησαν, μία τῶν γυναικῶν της ἣτις ἐγνώριζε τὸ μυστικὸν ἀπεκάλυψεν αὐτὸ εἰς ἡμᾶς. Τότε τὴν κατελάβομεν ἐνῶ διέλυε τὸ μέγα πανίον της, καὶ μολονότι δὲν ἤθελεν, ἠναγκάσθη νὰ τὸ τελειώσῃ. Τέλος μᾶς ἔδειξε τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ὕφασμα τοῦ ὀποίου ἡ λευκότης ἦτο ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης. Ἄλλὰ τότε κακὸς τις δαίμων ἐπανάφερεν ἀγνοῶ πόθεν τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου. Ἀπέβη οὗτος εἰς τὴν ἐσχατιάν τῶν ἀγρῶν του, εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ φύλακος τῶν χοίρων του, εἰς τὸ αὐτὸ δὲ μέρος ἦλθε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου καὶ ἀμφότεροι προητοίμασαν τὸν θάνατον τῶν μνηστῆρων καὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν ἔνδοξον πόλιν. Πρῶτος ἦλθεν ὁ Τηλέμαχος καὶ μετ.

αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ, φορῶν ἄθλια ῥάκη, ὅμοιος μὲ ῥυπαρὸν ἐπαίτην βεβαρημένον ὑπὸ τῶν ἐτῶν, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας. Ὁ μεταμφιασμὸς οὗτος, ἡ αἰφνιδία αὐτῆ ἐμφάνισις, τὸν καθίστων ἀγνώριστον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς γεροντοτέρους. Τὸν προσέβαλον διὰ λόγων τραχέων, τὸν ἐκτύπησαν, ἀλλ' ὑπέφερε μὲ καρδίαν ὑπομονητικὴν τὰς ὕβρεις μας καὶ τὰ κτυπήματά μας. Ἐν τούτοις ὅταν διηγείρην αὐτὸν τὸ πνεῦμα τοῦ Διὸς, ἐσήκωσε μετὰ τοῦ υἱοῦ του τὰ πολεμικὰ ὄπλα καὶ ἀπέθεσεν αὐτὰ εἰς θάλαμόν τινα τὸν ὁποῖον ἐκλείδωσεν ἀσφαλῶς. Μετ' ὀλίγον, ἠνάγκασε διὰ πονηρίας τὴν σύζυγόν του νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῶν μνηστήρων τὸ τόξον καὶ τοὺς λαμπροὺς πελέκεις, ἀγώνισμα ὅπερ ἔμελλε ν' ἀποβῆ εἰς ἡμᾶς ὀλέθριον καὶ σημεῖον φρικώδους σφαγῆς. Κανεῖς δὲν ἠδυνήθη νὰ τανύσῃ τὴν νευράν, πολὺ ἀπείχομεν τοῦ νὰ ἤμεθα τόσον δυνατοί. Ὅταν δὲ τὸ τόξον περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσέως, ἐδιπλασιάσαμεν τὰς ὕβρεις καὶ ἐφωνάζαμεν νὰ μὴ δώσῃσι τὸ τόξον εἰς αὐτὸν, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἐπιμονή του. Μόνος ὁ Τηλέμαχος παρεκίνει τὸ ἐναντίον, ὁ δὲ θεὸς καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἔλαβε τὸ τόξον, ἐτάνυσεν αὐτὸ εὐκόλως καὶ διεπέρασε τὸν σίδηρον. Ὄρμησε τότε ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, ἐστάθη, διεσκόρπισεν εἰς τοὺς πόδας του τὰ ταχέα βέλη, ἔρριψε περὶ ἑαυτὸν τρομερὰ βλέμματα, καὶ διεπέρασε τὸν βασιλέα Ἀντίνοον. Ἐπειτα ἐξακολουθῶν νὰ σημαδεύῃ, ἔρριπτε τὰ πικρὰ βέλη του κατὰ τῶν ἄλλων μνηστήρων, οἵτινες ἐπιπτον σωρηδόν. Ἀνεγνωρίσαμεν ὅτι θεὸς τις τὸν ἐβοήθει, διότι ὁ υἱὸς του καὶ οἱ ὑπηρέται του, παρασυρθέντες ὑπὸ τῆς μανίας, ἐφόνευον ἕνα καὶ ἕνα. Οἱ στεναγμοὶ καὶ ὁ θόρυβος τῶν κτυπημάτων ἀντήχουν εἰς τὸ ἀνάκτορον, τὸ δὲ ἔδαφος ἐμολύνετο ὅλον ἀπὸ αἷμα. Τοιοῦτοτρόπως, ὡς Ἀγάμεμνον, ἀπωλέσθημεν ὅλοι, τὰ δὲ πτώματά μας μένουσιν ἀκόμη παρημελημένα ἐντὸς τῶν μεγάρων τοῦ Ὀδυσσέως, διότι εἰς τὰς οἰκίας μας ἀγνοοῦσι τὸν θάνατόν μας οἱ φίλοι μας οἵτινες θὰ ἔπλυνον τὸ μαῦρον αἷμα ἀπὸ

τὰς πληγὰς μας καὶ θὰ μᾶς ἐκτίθειον μοιρολογοῦντες, διότι τοιαύτης τιμῆς ἀπολαύουσιν οἱ ἀποθανόντες.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου.

« Εὐτυχῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, βεβαίως μετὰ μεγάλης ἀνδρείας ἐπανελάβες τὴν σύζυγόν σου. Πόσον ἀγαθὸν ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἀμωμῆτου Πηνελόπης! πῶς ἐνθυμεῖτο τὸν νόμιμον σύζυγόν της Ὀδυσσεᾶ! ποτὲ ἡ δόξα της δὲν θέλει ἀπολεσθῆ, αὐτοὶ δὲ οἱ θεοὶ θὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς θνητοὺς χαριέστατα ἄσματα περὶ τῆς συνετῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰκάρου. Τοιαῦται ὅμως δὲν ἦσαν αἱ σκέψεις τῆς θυγατρὸς τοῦ Τυνδάρεω, ἥτις ἐφόνευσε τὸν νόμιμον σύζυγόν της. Στυγερά ἄσματα θὰ ἀπαθανατίσωσι τὴν μνήμην της καὶ τὸ αἶσχος αὐτῆς θὰ ἀντανακλασθῆ ἐπὶ ὅλων τῶν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἐναρέτων.»

Τοιουτοτρόπως συνδιελέγοντο αἱ ψυχαὶ εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος, εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ σύντροφοὶ τοῦ ἐμακρύνθησαν τῆς πόλεως καὶ ἔφθασαν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν λαμπρὰν ἔπαυλιν τοῦ Λαέρτου τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ὁ ἦρωσ οὗτος ἐκτίησεν διὰ τῆς περιουσίας του, ἀφοῦ ὑπέφερε πολλὰ δεινά. Ἐκεῖ ἦτο ἡ οἰκία του περιεστοιχισμένη ἀπὸ μικρὰ οἰκήματα ὅπου οἱ δοῦλοι οἵτινες ἐκαλλιέργουν τὰ κτήματά του ἔτρωγον καὶ ἀνεπαύοντο. Εἰς τὴν οἰκίαν ὑπῆρχε γραῖα Σικελὴ ἥτις εἰς τὸ μονῆρες ἐκεῖνο μέρος, μακρὰν τῆς πόλεως, περιεποιεῖτο τὸν εὐγενῆ γέροντα. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πρὶν εἰσελθῆ εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν του καὶ εἰς τοὺς βοσκούς.

« Εἰσελθετε εἰς τὴν οἰκίαν καὶ θυσιάσατε ἀμέσως διὰ τὸ γεῦμα τὸν καλλίτερον ἀπὸ τοὺς χοίρους. Ἐγὼ εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα θὰ δοκιμάσω τὸν πατέρα μου καὶ θὰ ἰδῶ ἐὰν ἐκ πρώτης ὄψεως μὲ ἀναγνωρίσῃ ἢ ὄχι, ὕστερον ἀπὸ τόσον μακρὰν ἀπουσίαν.»

Εἰπὼν ταῦτα παρέδωκε τὰ ὄπλα του εἰς τοὺς βοσκούς οἵτινες ἀμέσως εἰσηλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου των, ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν Λαέρτην, εἰσεχώρησεν εἰς

τὸν πολύδενδρον κῆπον. Ὁ ἥρως κατέβη εἰς τὴν μεγάλην ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν εὔρε μῆτε τὸν Δολίον, μῆτε τοὺς υἱοὺς του, μῆτε τοὺς ἄλλους δούλους, διότι ὁ Δολίος τοὺς εἶχε φέρει μακρὰν διὰ νὰ συνάξωσιν ἀκάνθας πρὸς ἐπισκευὴν φρακτῶν εἰς τὸν κῆπον. Ὁ Ὀδυσσεὺς εὔρε τὸν πατέρα του μόνον περισκάπτοντα εἰς τὸν κῆπον δένδρον τι. Ὁ Λαέρτης ἐφόρει ῥυπαρὸν καὶ ρακώδη χιτῶνα, περὶ τοὺς πόδας του εἶχε δεδεμένας κνημίδας ἐμβαλωμένας διὰ νὰ προφυλάσσειται ἀπὸ τὰς ἀμυχάς· χειρόκτια ἐπροφύλαττον τὰς χεῖράς του, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἦτο κεκαλυμμένη ἀπὸ δορὰν αἰγὸς ἧτις καθίστα τὴν θέαν του ἔτι μᾶλλον θλιβεράν. Ὁ θεῖος καὶ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς, ἰδὼν τὸν πατέρα του κεκυρτωμένον ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἔχοντα εἰς τὴν ψυχὴν μεγίστην θλίψιν, ἔστη ὑπὸ μεγάλην ἀπιδέαν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐσκέφθη ἀκολούθως ἐν τῇ ψυχῇ του ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν πατέρα του καὶ νὰ τὸν καταφιλήσῃ, ἢ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πρῶτον διὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ ἀκόμη. Ἀφοῦ δὲ ἐσκέφθη, ἐνόμισε καλλίτερον νὰ τὸν δοκιμάσῃ διὰ λόγων πειρακτικῶν. Διευθύνθη λοιπὸν πρὸς αὐτὸν καθ' ἣν στιγμήν μὲ κεφαλὴν κάτω νεύουσαν περιέσκαπτε τὸ δένδρον καὶ τῷ εἶπε.

«Γέρον, μὲ πολλὴν ἐπιτηδείότητα καλλιεργεῖς τὸν κῆπον. Πόσον περιποιοιμέναι εἶναι αἱ ἐλαῖαι, αἱ συκαῖ, αἱ ἀπιδέαι καὶ αἱ ἄμπελοι αὗται! ἡ ἐλαχίστη σπιθαμὴ τῆς γῆς ταύτης μαρτυρεῖ τὴν ἐπιμέλειάν σου. Πρέπει ὅμως νὰ σοὶ εἴπω τι τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ σὲ πειράξῃ. Σὺ ὁ ἴδιος οὐδεμίαν φροντίδα λαμβάνεις περὶ σεαυτοῦ, ἀλλ' ἔχεις συγχρόνως ἄθλιον γῆρας καὶ δυστυχίαν, τὰ δὲ ἐνδύματά σου εἶναι πτωχικά. Βεβαίως δὲν σὲ παρημέλησε τόσοσὸν πολὺ ὁ κύριός σου ἕνεκα τῆς ὀκνηρίας σου· τὰ ὠραία χαρακτηριστικά σου καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς σου ἀνάστημα μαρτυροῦσι βασιλέα μᾶλλον ἢ ὑπηρέτην. Ναι, ὁμοιάζεις μὲ ἐκείνους οἵτινες, ἀφοῦ λουσθῶσι καὶ φάγωσιν, ἀναπαύονται ἐπὶ στρωμνῆς μαλακῆς, διότι τοῦτο εἶναι δικαίωμα τῶν γερόντων. Εἰπέ μοι

λοιπὸν εἰς ποῖον ἀνήκεις, ποῖος εἶναι ὁ κύριος τοῦ κήπου τῶν ὀποῖον καλλιεργεῖς; Ἀποκρίθητι εἰλικρινῶς καὶ εἰς μίαν ἄλλην ἐρώτησίν μου. Εἶμαι τῶντι εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅπως μὲ εἶπε καθ' ὁδὸν ἄφρων τις διαβάτης, ὅστις δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ μὲ εἰπῇ ἐὰν ὁ ξένος μου ζῆ ἀκόμη ἢ ἀπέθανε. Σοὶ τὸ λόγω, καὶ ἔσο προσεκτικὸς εἰς τοὺς λόγους μου· ἄλλοτε ἐφιλοξένησα εἰς τὴν πατρίδα μου ἓνα ἄνθρωπον ὅστις ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ ποτὲ θνητὸς ἐρχόμενος μακρόθεν δὲν ἐγένετο τόσον εὐπρόσδεκτος εἰς τὴν ἐστίαν μου, ἐκαυχᾶτο δὲ ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς Ἰθάκης καὶ ὅτι εἶχε πατέρα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρκεῖσιου Λαέρτην. Τὸν ἔφερα εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὸν ἐφιλοξένησα, τὸν ἐπεριποιήθη ἐγκαρδίως διότι εἶχα πολλὰ πλοῦτη καὶ τῷ προσέφερον πλούσια καὶ ἄξια δῶρα. Τῷ ἔδωκα ἑπτὰ τάλαντα χρυσοῦ θαυμασιῶς δεδουλευμένου, μέγαν κρατῆρα πεποικιλμένον μὲ ἄνθη, δώδεκα ἐπενδύτας ἀπλοῦς, ἄλλους τήσους τάπητας, ἄλλους τόσους εὐρεῖς μανδύας καὶ ἰσαριθμούς χιτῶνας. Τέλος τῷ ἐπέτρεψα νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν γυναικῶν μου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του τὰς τέσσαρας ὥραιότερας καὶ μᾶλλον ἐπιτηδείας περὶ τὰ γυναικεῖα ἔργα.»

Πρὸς τοῦτον δὲ δακρυόρροῦν εἶπεν ὁ Λαέρτης.

«Ξένε, ἀληθῶς εὐρίσκεσαι εἰς τὴν χώραν περὶ τῆς ὁποίας μὲ ἐρωτᾷς· ἀλλὰ βίαιοι ἄνθρωποι τὴν ἐξουσιάζουσι, καὶ εἰς μάτην ἔδωκες τὰ πολλὰ δῶρα τὰ ὅποια μοὶ ἀπνηρίθμησας. Ἐὰν εὐρίσκες εἰς τὴν Ἰθάκην τὸν ἀγαπητὸν ξένον σου, δὲν θὰ σὲ ἀπέστελλε χωρὶς νὰ σὲ φιλοξενήσῃ εὐγενῶς καὶ χωρὶς νὰ σοὶ δώσῃ πλούσια δῶρα, ἄξια ἐκεῖνων τὰ ὅποια ἔλαβε παρὰ σοῦ. Ἄλλ' εἰπέ μοι, πρὸ πόσων ἐτῶν ἐφιλοξένησες τὸν δῦστηνον ἐκεῖνον ξένον! Φεῦ! ἦτο υἱός μου, ἐὰν τὸ παρελθὸν δὲν ἦναι ὄνειρον. Τὸν δυστυχῆ! μακρὰν τῶν φίλων του καὶ τῆς πατρίδος του τὸν κατέφαγον οἱ ἰχθυῖς, ἢ εἰς τὴν ξηρὰν ἐγένετο βορὰ τῶν ὀρνέων καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων· ἢ μήτηρ του σαβανόνουσα δὲν τὸν ἐκλαυσεν, οὔτε ἐγὼ ὅστις τὴν ἐγέννησα, ἢ δὲ θελκτικὴ σύζυγός του, ἢ συνε-

τῇ Πηνελόπῃ, δὲν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του μήτε ἔβρεξε διὰ τῶν δακρύων τῆς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην του, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἀποθνησκόντων. Ἄλλ' εἰπέ μοι εἰλικρινῶς διὰ νὰ τὸ μάθω· ποῖος καὶ πόθεν εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις σου καὶ ἡ οἰκογένειά σου; Εἰς ποῖον μέρος ἤραξε τὸ ταχὺ πλοῖον τὸ ὁποῖον σὲ ἔφερεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην μὲ τοὺς θεοὺς συντρόφους σου; ἢ μήπως ἦλθες ὡς ἐπιβάτης ἐπὶ πλοίου ξένου τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν του ἀφοῦ ἀπέβης εἰς τὴν ξηρὰν;»

Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Θὰ σοὶ ἀποκριθῶ εἰς ὅλα καταλεπτῶς· πατρίς μου μὲν εἶναι ἡ Ἀλύβας ὅπου ἔχω λαμπρὰν οἰκίαν, πατὴρ μου δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀφείδας, υἱὸς τοῦ Πολυπήμονος, καὶ ὀνομάζομαι Ἐπήριτος. Θεός τις, παρὰ τὴν θέλησίν μου, μὲ ἔβησεν ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Σικανίας μέχρι τῆς χώρας ταύτης καὶ τὸ πλοῖόν μου ἤραξεν εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς νήσου, μακρὰν τῆς πόλεως. Τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ πέμπτον ἀφότου ὁ Ὀδυσσεύς ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα μου. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του πτηνὰ ἐπέτων πρὸς τὰ δεξιὰ του, ἐγὼ δὲ τὸν προέπεμπον μετὰ χαρᾶς καὶ ἐκεῖνος εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον χαίρων. Ἐνδομύχως δὲ ἠλπίζομεν νὰ ἐπανιδρωθῶμεν ὡς ξένοι καὶ νὰ ἀνταλλάξωμεν ὠραῖα δῶρα.»

Ταῦτα εἶπε, τὰς δὲ αἰσθήσεις τοῦ γέροντος περιεκάλυψε σκοτεινὸν νέφος θλίψεως. Λαβὼν διὰ τῶν δύο του χειρῶν τὴν φλογεράν κόνιν καὶ στενάζων βαθέως, περιέχυσε αὐτὴν ἐπὶ τῆς πολιᾶς κεφαλῆς του. Εἰς τὴν θέαν τῆς θλίψεως ταύτης ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεύς συνεκινήθη, οἱ ῥώθωνές του ἐξωγκώθησαν, καὶ ὀρμήσας ἔθλιψε τὸν ἥρωα εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν κατεφίλησε καὶ εἶπεν.

«Ἦ πάτερ μου, εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον περιμένεις καὶ ἔφθασα μετὰ εἴκοσιν ἔτη εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου πατρίδα· ἀλλὰ παῦσον τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμούς, καὶ ἄκουσον τὴ θὰ σὲ εἶπω. Πρέπει νὰ σπεύσωμεν, διότι ἐφόνευσα εἰς

πὸν οἶκόν μου ὅλους τοὺς μνηστῆρας καὶ ἐτιμώρησα τὰς ῥῥυνηρὰς ὕβρεις των καὶ τὰς σκληρὰς πράξεις των.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπεκρίθη ὁ Λαέρτης.

«Ἐὰν ᾔῃσαι ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐὰν ᾔῃσαι ὁ υἱός μου καὶ ἐπέσρῃψεις εἰς τὴν νῆσον ταύτην, εἰπέ μοι κανὲν ἀρίθμηλον σημεῖον διὰ νὰ πεισθῶ.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς.

«Ἴδὲ πρῶτον τὴν πληγὴν ταύτην τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἰς τὸν Παρνασσὸν μοῦ ἔκαμε διὰ τοῦ λευκοῦ ὀδόντος του ὁ ἀγριόχοιρος ὅταν μὲ ἔστειλες πρὸς τὸν Αὐτόλυκον διὰ νὰ λάβω τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα μὲ ὑπεσχέθη ὅταν ἦλθεν ἐδῶ. Ἄκουσον ἀκόμη νὰ σοὶ περιγράψω τὰ δένδρα τοῦ λαμπροῦ κήπου σου τὰ ὁποῖα ἄλλοτε μὲ εἶχες χαρίσει ὅτε ἤμην παιδίον καὶ σὲ παρηκολούθουν· ἐπεριπατοῦμεν ἐντὸς τοῦ κήπου, μοὶ ἔλεγες τὸ ὄνομα ἐκάστου δένδρου καὶ μοὶ ἔδωκας δεκατρεῖς ἀπιδέας, δέκα μηλέας καὶ τεσσαράκοντα συκάς. Μὲ ὑπεσχέθης δὲ νὰ μοὶ δώσης πεντήκοντα σειρὰς κλημάτων τὰ ὁποῖα ἐτρυγῶντο κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ ἔκαμνον παντὸς εἶδους σταφυλὰς ὁσάκις ἔφθανον ἐκ τοῦ Διὸς αἱ τεταγμένα ὦραι.»

Ἐνῶ ὠμίλει, ἡ καρδία τοῦ γέροντος ἐλειποθύμει καὶ τὰ γόνατά του ἐκάμπτοντο· ἐκ τῶν σημείων δὲ τὰ ὁποῖα τῷ περιέγραψεν ἀκριβῶς ὁ υἱός του δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ περιέβλεπε μὲ τὰς χεῖράς του τὸν ἥρωα ὅστις τὸν ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας του λειποψυχοῦντα. Ἄφου δὲ ἀνέπνευσε ἐκ νέου καὶ ἐπανεῦρε τὰς αἰσθήσεις του εἶπε.

«Παντοδύναμε Ζεῦ! βεβαίως ὑπάρχουσιν ἀκόμη θεοὶ εἰς τὸν εὐρὺν Ὀλυμπον ἐὰν ᾔῃται ἀληθὲς ὅτι οἱ μνηστῆρες ἐτιμωρήθησαν διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ τὰς ὕβρεις των. Ἀλλὰ τῶρα τρέμω μήπως οἱ Ἰθακήσιοι ἔλθωσιν ἐδῶ νὰ μᾶς προσβάλωσι καὶ διαδώσωσι τὴν εἶδησιν εἰς τοὺς Κεφαλλῆνας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς.

«Ἡούχασον, ἄς μὴ φροντίζῃ περὶ τούτου ἡ ψυχὴ σου· ἀλλ᾽

ἄς υπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν ἣ ὅποια κεῖται πλησίον τοῦ κή-
που. Ἔστειλα ἤδη ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον, τὸν Εὖμαιον καὶ
τὸν Φιλοίτιον διὰ νὰ μᾶς προετοιμάσωσι πρόγευμα τὸ τα-
χύτερον.»

Ἄφου εἶπον ταῦτα, οἱ δύο ἥρωες ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ
ῥαῖον οἶκημα, ὅπου εὗρον τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς δύο πι-
στοὺς βοσκούς ἀσχολουμένους νὰ κόπτωσι τὰ κρέατα καὶ νὰ
μιγνύωσι τὸν οἶνον. Τότε ἡ σεβασμία Σικελὴ ἔλουσε τὸν κύ-
ριόν της Λαέρτην, τὸν ἔχρισε δι' ἐλαίου καὶ τὸν περιέβαλε
μὲ ῥαῖα ἐνδύματα. Ἐπελθοῦσα δὲ ἡ Ἄθηνᾶ, ἀπέδωκε
δύναμιν εἰς τὰ μέλη τοῦ ποιμένος τῶν λαῶν καὶ τὸν ἔκαμεν
ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ἐξῆλθε τοῦ λουτροῦ, ὁ
δὲ ἀγαπητὸς υἱὸς του τὸν ἐθαύμαζε βλέπων ἦτι ἦτο ὁμοιος
μὲ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τού-
τους λόγους.

ἌΩ πάτερ μου, βεβαίως κανεὶς ἐκ τῶν αἰώνιων θεῶν σὲ
κατέστησεν ῥαιότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Λαέρτης.

ἌἜθε, ὦ Ζεῦ καὶ Ἄθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, νὰ εὕρισκόμεν
χθὲς ἐντὸς τοῦ μεγάρου μας οἷος ἦμην ἄλλοτε ὅταν ἐπὶ κε-
φαλῆς τῶν Κεφαλλήνων ἐκυρίευσα τὴν ἐπὶ τῆς ἠπείρου λαμ-
πρὰν πόλιν Νήρικον. Τὸ στῆθος ἔχων κεκαλυμμένον ὑπὸ
ὄπλων θὰ σᾶς ἐδοήθουν καὶ θὰ ἀντιπαρετασσόμεν κατὰ τῶν
μνηστήρων. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν αὐθαδῶν ἐκείνων θὰ ἐπιπτον
ὑπὸ τὰ κτυπήματά μου, καὶ σὺ, ὦ Ὀδυσσεῦ, θὰ ἔχαιρες
ἐν τῇ ψυχῇ σου.»

Τοιουτοτρόπως αὐτοὶ μὲν συνωμίλουν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐτε-
λειώσαν τὰς προετοιμασίας καὶ παρέθεσαν τὴν τράπεζαν.
Ἐκάθησαν δὲ οἱ δαιτυμόνες ἐπὶ θρόνων καὶ καθεδρῶν κατὰ
σειρὰν, καὶ ἤδη ἔτεινον τὰς χεῖρας πρὸς τὰ φαγητὰ,
ὅτε ὁ γέρων Δολίος ἔφθασε μὲ τοὺς υἱοὺς του κεκοπιακότες
ἐκ τῆς ἐργασίας ἣ γραῖα Σικελὴ ἥτις τοὺς εἶχεν ἀναθρέψει
καὶ ἐπεριποιεῖτο τὸν γέροντα ἀφότου ἐβάρυνον αὐτὸν τὰ ἔτη,
δραμοῦσα πρὸς εὐρεσίᾳ των ἐπέσπευσε τὴν ἐπιστροφὴν των.

Ἰδόντες τὸν Ὀδυσσεά τὸν ἀνεγνώρισαν ἐν τῇ ψυχῇ των καὶ ἐστάθησαν ἔκπληκτοι· ἀλλ' ὁ ἥρωσ τοῖς ἀπέτεινε τοὺς γλυκεῖς τούτους λόγους καὶ τοὺς ἐνεθάρρυνεν.

α⁷Ω γέρον, κάθησον εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἄφες τὴν ἔκπληξιν, διότι μὲ ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχομεν νὰ ἀρχίσωμεν τὸ φαγητὸν, ἐκαθήμεθα ἐν τούτοις τόσῃν ὥραν περιμένοντές σας.»

Ταῦτα εἶπεν, ὁ δὲ Δολίος ἐξέτεινε τὰς χεῖράς του, ἔλαβε τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του, κατεφίλησεν αὐτὰς καὶ τῷ ἀπέτεινε τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

α⁷Ω φίλε, ἀφοῦ ἐπανῆλθες πλησίον ἐκείνων οἵτινες τόσον διακαῶς σὲ ἐπεθύμουν καὶ οἵτινες δὲν ἤλπιζον πλέον νὰ σὲ ἐπανίδωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ θεοὶ σὲ ἐπανεφέρουν, ὑγίαινε καὶ χαῖρε, εἴθε δὲ οἱ ἀθάνατοι νὰ σοὶ χαρίσωσιν εὐδαιμονίαν. Ἄλλ' εἰπέ μοι ἐὰν ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἠξέυρη ἤδη τὴν ἐπιστροφὴν σου, ἢ ἐὰν πρέπη νὰ σπεύσωμεν καὶ νὰ τῇ φέρωμεν τὴν εἶδησιν ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς.

α⁷Ω γέρον, τὸ ἠξέυρει· πρὸς τί λοιπὸν νὰ φροντίζης δι' αὐτό ;»

Εἰπὼν ταῦτα ὁ ἥρωσ ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς καθέδρας του, περὶ αὐτὸν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Δολίου, μιμούμενοι τὸν γέροντα, ἐχαιρέτιζον τὸν κύριόν των διὰ λόγων καὶ ἠσπάζοντο τὰς χεῖράς του· ἔπειτα ἐκάθησαν κατὰ σειρὰν πλησίον τοῦ πατρὸς των Δολίου.

Ἐνῷ οὗτοι εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν εὐωχοῦντο, ἡ Φῆμη διέσπειρεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν τὸν θλιβερὸν θάνατον τῶν μνηστήρων, εἰς τὴν εἶδησιν δὲ ταύτην οἱ πολῖται συνέρρυσαν πανταχόθεν πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσεῶς ἥτις ἀντήχησεν ἐκ τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν ὀδυρμῶν των. Ἐξέφερον τοὺς φονευθέντας ὁ καθεὶς καὶ τοὺς ἔθαπτον, τὰ δὲ πτώματα ἐκείνων οἵτινες ἦσαν ἀπὸ ἄλλας πόλεις τὰ ἀπέθετον εἰς ἀλιευτικὰ πλοιάρια καὶ τὰ ἔπεμπον διὰ θαλάσσης εἰς τὰς οἰκίας των· ἔπειτα, μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, μετέβησαν ὅλοι

εἰς τὴν ἀγοράν. Ἀφοῦ δὲ συνηθροίσθησαν, ἀφοῦ τὸ πλῆθος εὐρέθη συνηνωμένον, ὁ Εὐπείθης ἠγέρθη καὶ ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ. Ἀπαραγόρητος θλίψις τὸν εἶχε καταλάβει ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀντινόου τὸν ὁποῖον ἐκτύπησε πρῶτον ὁ Ὀδυσσεύς. Δακρυρροῶν λοιπὸν δι' αὐτὸν ἐδημηγόρησε πρὸς τὸ πλῆθος καὶ εἶπεν.

ἌΩ φίλοι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔπραξε κατὰ τῶν Ἑλλήνων κακὸν ἔργον. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἄλλοτε ὠδήγησε πολλοὺς καὶ ἀνδρείους διὰ τῶν πλοίων του ; Τὰ πλοῖα ἐχάθησαν, οἱ πολεμισταὶ ἐχάθησαν καὶ ἐπιστρέψας ἐφόνευσε τοὺς πρῶτους τῶν Κεφαλλήνων. Ἀκούσατέ με λοιπὸν· πρὶν φύγη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Πύλον, ἢ εἰς τὴν θείαν Ἥλιδα, ὅπου βασιλεύουσιν οἱ Ἐπειοὶ, ἃς ἐπέλθωμεν κατ' αὐτοῦ· εἰδεμὴ δὲν θὰ εἰμφορέσωμεν πλέον νὰ ζήσωμεν ἄνευ κατασχύνης, καὶ θὰ ἦναι ἀτιμία δι' ἡμᾶς ἐὰν μάθωσιν οἱ μεταγενέστεροι ὅτι δὲν ἐξεδικήσαμεν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς υἱούς μας. Εἰς ἐμὲ ἡ ζωὴ θὰ ἦναι πολὺ πικρά· προτιμῶ νὰ ἀποθάνω καὶ νὰ καταβῶ τὸ ταχύτερον εἰς τοὺς νεκρούς. Ἄς βαδίσωμεν λοιπὸν καὶ ἃς προλάβωμεν τὴν φυγὴν των.»

Οὕτως ὠμίλησεν ὁ Εὐπείθης κλαίων, ἡ δὲ συγκίνησις ἐκυρίευσεν ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς· τότε ὁ Μέδων καὶ ὁ θεῖος ἄοιδὸς ἐπλησίασαν ἐξελθόντες τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεύος ἀφοῦ τοὺς ἄφησεν ὁ ὕπνος, ἐστάθησαν δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεως. Ὅλοι οἱ περισσῶτες ἐξεπλάγησαν, ὁ δὲ Μέδων, μὲ πνεῦμα πλήρες εὐμενείας, τοῖς ἀπέτεινε τοὺς λόγους τούτους.

Ἄΐθακῆσιοι, ἀκούσατε προσεκτικῶς ὅσα θὰ σᾶς εἶπω. Ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἐξετέλεσε τοιοῦτο ἔργον ἄνευ τῆς θελήσεως τῶν θεῶν. Βῖδον ἰδίους ὀφθαλμοῖς ἀθάνατόν τινα θεὸν ὅστις, ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος, ἴστατο πλησίον του· καὶ ὅτε μὲν ἐφαίνετο ἐνθαρρύνων τὸν ἥρωα, ὅτε δὲ ὥρμα εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐτάραττε τοὺς μνηστῆρας, οὗτοι δὲ ἐπιπτον σωρηδόν.»

Ταῦτα εἶπεν, ὠχρὸς δὲ τρόμος κατέλαβεν ἅπαντας. Τότε

ὁ σεβάσμιος γέρων Ἀλιθέρης, υἱὸς τοῦ Μάστορος, εἶπε τοὺς λόγους τούτους. Αὐτὸς μόνος ἔβλεπε τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. Εὐνοῶν λοιπὸν αὐτοὺς ἐδημηγόρησε καὶ εἶπεν.

« Ἀκούσατε, ὦ Ἰθακήσιοι, ὅσα θὰ σᾶς εἶπω. Φίλοι, τὰ πράγματα ταῦτα συνέβησαν ἕνεκα τῆς κακίας σας, διότι δὲν ἐπειθεσθε εἰς ἐμὲ μήτε εἰς τὸν ποιμένα τῶν λαῶν Μέντορα νὰ περιστείλετε τὴν αὐθάδειαν τῶν υἱῶν σας, ἀλλ' ἐπετρέπατε εἰς αὐτοὺς νὰ διαπράττωσι μεγάλα κακουργήματα, κατατρώγοντες τὴν περιουσίαν καὶ ὑβρίζοντες τὴν γυναῖκα τοῦ εὐγενεστάτου τῶν ἡρώων τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ὅτι δὲν θὰ ἐπανέβλεπον οὐδέποτε. Τώρα εἴθε νὰ πράξετε ὅσα θὰ σᾶς εἶπω καὶ νὰ μὴ περιφρονήσετε τὰς συμβουλὰς μου. Ἄς μὴ ἐπέλθωμεν κατ' αὐτοῦ ἐὰν θέλωμεν νὰ μὴ ἐπισύρωμεν καθ' ἡμῶν καταστροφὰς μεγαλειτέρας. »

Ταῦτα εἶπεν, οἱ περισσότεροι δὲ ἀπὸ τοὺς ἡμίσεις ἀνεχώρησαν μετὰ μεγάλου θορύβου, οἱ δὲ ἄλλοι ἔμειναν ἐκεῖ συνηθροισμένοι, διότι δὲν παρεδέχοντο τὴν γνώμην τοῦ Ἀλιθέρου καὶ ἐπέιθοντο εἰς τὸν Εὐπείθη. Ἄφοῦ δὲ ἐφόρεσαν τὰ ὄπλα των καὶ τὸ σῶμά των ἔλαμψεν ὑπὸ χαλκοῦ, διῆλθον τὴν εὐρύχωρον πόλιν εἰς στοίχους πεπυκνωμένους· ὁ Εὐπείθης ἐβάδιζεν ἐμπρὸς καὶ ἤλπιζε νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ δὲν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω, ἐπειδὴ ἐκεῖ θὰ τὸν εὕρισκεν ὁ θάνατος. Ἐν τούτοις ἡ Ἀθηναῖα εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία.

« ὦ πάτερ ἡμῶν, ὦ ἰσχυρότατε τῶν βασιλέων! ἀποκρίθητι εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, διατί μᾶς κρύπτεις τὴν σκέψιν σου; Ἄρά γε θὰ διεγείρῃς μεταξὺ αὐτῶν πόλεμον καὶ τρομερὰν μάχην, ἢ θὰ συμβιβάσῃς τὰ δύο μέρη; »

Πρὸς αὐτὴν ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ νεφεληγερέτης Ζεὺς.

« Τέκνον μου, διατί μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις ταῦτα; σὺ δὲν ἐμελέτησες τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ παρεσκευάσες τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Ὀδυσσεῶς; πράξον λοιπὸν ὅπως θέλεις, ἄκουσον ὁμως τὰς ὀρθὰς παρατηρήσεις μου. Ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ἐτιμώρησε τοὺς μνηστῆρας, ἄς ἐπισφραγίσῃ διὰ θυσιῶν

εἰλικρινῆ συνθήκην καὶ ἄς βασιλεύῃ ἡσύχως εἰς τὰ μέλλον·
Ἕμεῖς ἀναλαμβάνομεν νὰ ἐξαλείψωμεν ἀπὸ τῆς μνήμης τῶν
Ἰθακησίων τὸν φόνον τῶν υἱῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν των· ἄς
ἀγαπῶνται ὡς ἄλλοτε, ἄς ἐπικρατῇ δὲ μεταξὺ των εἰρήνη
καὶ εὐδαιμονία.»

Οἱ λόγοι οὗτοι παρώτρυνον τὴν θεὰν, ἥτις καὶ πρότερον
ἐπεθύμει τοῦτο, καὶ κατέβη ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου·

Ἐν τούτοις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου οἱ δαιτυμόνες εἶ-
χον χορτάσει ἀπὸ φαγητῶν, ὅτε ὁ πολύτλας θείος Ὀδυσσεὺς
ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

«Ἄς ἐξέλθῃ εἰς ἐξ ὑμῶν καὶ ἄς ἰδῇ μήπως οἱ ἐρχόμενοι
ἔφθασαν ἤδη πλησίον μας.»

Ταῦτα εἶπε, καὶ ὑπακούων εἰς τὴν διαταγὴν του εἰς τῶν
υἱῶν τοῦ Δολίου ἐπήδησε καὶ ἐστάθη ἐπὶ τῆς εἰσόδου, ὅπ-
θεν εἶδε τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖον ἐπροχώρει. Εὐθύς λοιπὸν εἶπε
πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα τοὺς ταχεῖς τούτους λόγους.

«Ἴδου αὐτοὶ εὐρίσκονται πολὺ πλησίον, ἄς σπεύσωμεν
λοιπὸν νὰ ὀπλισθῶμεν.»

Αἱ λέξεις αὗται διήγειρον τὸ θάρρος ὄλων. Ὁ Ὀδυσσεὺς,
οἱ τρεῖς σύντροφοί του, οἱ ἕξ υἱοὶ τοῦ Δολίου ἐφόρεσαν τὰ
ὄπλα των, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Δολίος ὀπλί-
σθησαν ἐπίσης· μολονότι γέροντες λευκότριχες, ἡ ἀνάγκη
τούς ἐβίωσε νὰ πολεμήσωσιν. Ἄφου δὲ τὸ στῆθος των ἐκα-
λύφθη ὑπὸ ἀστράπτοντος χαλκοῦ, ἤνοιξαν τὰς θύρας καὶ
ᾤρμησαν προπορευομένου τοῦ Ὀδυσσεῖως. Πλησίον αὐτῶν
ἦλθεν ἡ κόρη τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ λαβοῦσα τὴν φωνὴν καὶ τὴν
μορφὴν τοῦ Μέντορος· ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ θεὸς καὶ πολυπαθὴς
Ὀδυσσεὺς ἐχάρη καθ' ὑπερβολὴν καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπη-
τὸν υἱὸν του Τηλέμαχον.

«Τηλέμαχε, ἰδὸν ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ μάθης, ὄρμῶν ἐν
μέσῳ τῶν πολεμούντων, ὅτι τοιουτοτρόπως ἀναδεικνύονται
οἱ ἥρωες· πρόσεξον μὴ καταισχύνης τὴν γενεάν τῶν πατέρων
σου οἵτινες καὶ πρότερον διεκρινόμεθα καθ' ἅπασαν τὴν γῆν
διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἀρετὴν μας.»

Πρὸς τοῦτον δὲ ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος.

«ὦ ἀγαπητέ μου πάτερ, θὰ ἴδῃς ὅτι δὲν θὰ καταισχύνω τὴν δόξαν τῆς γενεᾶς σου, ὡς φοβεῖσαι.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ Λαέρτης καὶ εἶπε τὸν ἀκόλουθον λόγον.

«ὦ ἀγαπητοὶ θεοὶ, ὅποια ἡμέρα εὐτυχῆς εἶναι αὕτη! ἡ καρδία μου σκιρτᾷ ὑπὸ χαρᾶς· ὁ υἱός μου καὶ ὁ ἔγγονός μου ἀμιλλῶνται ἐπὶ γενναιότητι.»

Πλησιάσασα δὲ ἡ Ἀθηναῖα εἶπε πρὸς αὐτόν.

«ὦ υἱὲ τοῦ Ἄρκεισίου, ὃ προφιλέστατε ὄλων τῶν συντρόφων μου, ἐπικαλέσθητι τὴν Ἀθηναῖαν καὶ τὸν πατέρα της καὶ ῥίψε παρευθὺς τὸ μέγα ἀκόντιόν σου.»

Ταῦτα εἶπε καὶ τῷ ἐνέπνευσε μέγα θάρρος. Εὐχρηθεῖς λοιπὸν οὗτος εἰς τὴν Ἀθηναῖαν καὶ τὸν πατέρα της ἔρριψε τὸ μέγα ἀκόντιόν του ὅπερ ἐκτύπησε τὴν χαλκίνην περικεφαλαίαν τοῦ Εὐπείθους, διεπέρασεν αὐτὴν καὶ εἰσεχώρησεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ πολεμιστοῦ. Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀντινόου ἔπεσε μετὰ κρότου καὶ τὰ ὄπλα του ἀνέδωκαν κλαγγήν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ γενναῖος Τηλέμαχος ὤρμησαν κατὰ τοῦ πρώτου ζυγοῦ καὶ ἐκτύπων μὲ τὰ ξίφη των καὶ μὲ τὰ ἀκόντια τὰ δύο αἰχμᾶς ἔχοντα. Καὶ ἴσως ἤθελον ἀφανίσει ὅλους καὶ τοὺς στερήσει τὴν ὥραν τῆς ἐπιστροφῆς, ἐὰν ἡ κόρη τοῦ αἰγιόχου Διὸς δὲν ἤθελε φωνάζει δυνατὰ καὶ ἐμποδίσαι τοιοῦτοτρόπως τοὺς μαχομένους.

«Ἰθακῆσιοι, ἔκραξεν ἡ θεὰ, παύσατε τὸν φρικώδη τοῦτον πόλεμον καὶ μὴ χύνετε περισσότερον αἷμα· ἀποχωρισθῆτε ἀμέσως.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ Ἀθηναῖα, αὐτοὺς δὲ κατέλαβεν ὠχρὸς τρόμος· ἐκ τοῦ φόβου δὲ ἐξέφυγον τὰ ὄπλα ἀπὸ τὰς χεῖράς των καὶ ἔπεσαν κατὰ γῆς ὅταν ἐφώναζεν ἡ θεὰ· αὐτοὶ δὲ ἐπέστρεψαν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν ἐπιθυμοῦντες νὰ σώσωσι τὴν ζωὴν των· Ἐβόησε δὲ μεγαλοφώνως ὁ πολύτλας θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ ἀναπηδήσας ὤρμησεν ἐπὶ τὴν καταδίωξίν των ὡς ὑψιπέτης ἀετός. Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐσφενδόνισε

φλογερόν κεραυνόν ὅστις ἔπεσε πρὸ τῆς θυγατρὸς μεγαλοδου-
νάμου πατρός. Ἀμέσως δὲ ἡ Ἀθηνᾶ εἶπε πρὸς τὸν ἥρωα.

«Θεῖε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πραῦνθητι,
παῦσον πλέον τὸν ἐμφύλιον τοῦτον πόλεμον καὶ φοβήθητι
μήπως παροργίσης ἐναντίον σου τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, τὸν
παντεπόπτῃν Δία.»

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἐκεῖνος δὲ ὑπήκουσε χαίρων,
ἡ δὲ θεὰ, ὑπὸ τὴν μορφήν πάντοτε τοῦ Μέντορος, ἔκαμε
μεταξὺ τῶν δύο μερῶν εἰρήνην εἰλικρινῆ.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ «ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ.»

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Σελ.	στ.	ἀντί	γράφε
31	18	ᾧθει καὶ συρίζων	ᾧθει συρίζων
32	33	ἀνετράφης	ἀνετράφης
35	9	διηγῆθητέ μοι	διηγῆθητέ μοι
»	20	Ἐκε	Ἐκεῖ
42	23	γλώσας	γλώσσας
45	34	ἐπιτήδειος	ὁ ἐπιτήδειος
46	20	ὑπεβάσασαν	ὑπεβάστασαν
49	10	Βοηθοῦ	Βοήθου
52	17	ἰσοβαφές	ἰσοβαφές
66	29	Πύλον	Λακεδαίμονα
82	26	οὐρανομήκη	οὐρανομήκης
88	10	τὸ ἰχθυοτρόφον	εἰς τὸ ἰχθυοτρόφον
94	4	βραχίονος	βραχονας
120	23	ἡ ἡμέτερος	ὁ ἡμέτερος
144	15	ὁ Κανείς	ὁ Οὐτίς (Κανείς)
149	1	πρώρας	πρύμνης
172	16	θυελλώδη	θυελλώδη
191	16	βράχοι	πέτραι
248	5	μήτηρ του	μήτηρ σου

Ἐν τῇ σελίδι 192 στ. 19—21 τοσαῦτον περιεπλήχθησαν τὰ γράμματα ὥστε οὐδεμὰ ἔννοια ἐξάγεται. Ἀνάγνωθι λοιπὸν οὕτω ἀκύναν θαλασσίους, καὶ ὅσα τέλος δύναται νὰ συλλάβῃ ἐκ τῶν ἀπείρων τεράτων τὰ ὅποια τρέφει ἡ βαρέως κτλ.»

